

Rationale diuinorum officiorum **Wilhelmi Durandi** episcopi
 card. minasteris. Argentina 1486. **Tabula** *Canonicorum Regularium Sti Augustini*
in Grauburg prope Gortlarum

AWK Cappe
 7840

Iste liber diuiditur
 in octo libros

Primus liber habet

nouem rubricas.
 De ecclesia et eius partibus. Folio. ij.
 De altari in ecclesia. v.
 De picturis et ornamentis ecclesie. viij.
 De campanis ecclesiarum. xi.
 De cimiterio et alijs locis sacris. xij.
 De dedicatione ecclesie. xij.
 De altaris consecratione. xij.
 De consecrationibus et unctionibus. xix.
 De ecclesiasticis sacramentis. xxij.

Secundus liber continet

undecim rubricas.
 De ministris et ordinibus ecclesiasticis et eorum officijs. xxij.
 De cantore. xxvij.
 De psalmista. xxvij.
 De ostiano. xxvij.
 De electore. xxvij.
 De exorcista. xxvij.
 De acolito. xxvij.
 De subdiacono. xxix.
 De diacono. xxix.
 De sacerdote. xxx.
 De episcopo. xxx.

Tertius liber habet

decem et nouem rubricas.
 De indumentis sacerdotum atque pontificum et aliorum ministro. xxvij.
 De amictu. xxvij.
 De alba. xxvij.
 De cingulo. xxvij.
 De stola. xxvij.
 De manipulo. xxvij.
 De casula. xxvij.
 De caligijs et sandalijs. xxvij.
 De succinctorio et orali. xxvij.
 De tunica. xxvij.
 De almanica. xxvij.
 De cyroteis. xxvij.

De mitrali. xxx.
 De anulo. xxx.
 De baculo pastoralis. xl.
 De sudario. xl.
 De pallio. xl.
 De coloribus quibus ecclesia in ecclesiasticis vestimentis. xliij.
 De indumentis legalibus siue veteris testamenti. xliij.

Quartus liber habet
 quatuor partes

Prima pars continet

xxvij. rubricas.
 De missa et singulis quae in ea aguntur. xlv.
 De quinque psalmis quos pontifex celebraturus dicit. xlvij.
 De capitis compositione et manuum lotionibus. xlvij.
 De aquae benedictione consecratione et aspersione. xlvij.
 De officio seu introitu missae. l.
 De accessu sacerdotis ac pontificis ad altare et de processione. l.
 De confessione. liij.
 De incenso benedicendo et in thuribulum mistendo. liij.
 De osculo altaris et libri. liij.
 De thurificatione. liij.
 Qualiter sacerdos et ministri ad altare stare debent. lv.
 De libri beylefon. lvj.
 De gloria in excelsis. lvj.
 De salutatione ad populum. lvj.
 De oratione seu collecta. lvij.
 De epistola. lx.
 De reuerentia post lectam epistolam faciendam. lxj.
 De sessione sacerdotis et pontificis et ministro. lxj.
 De gradu. lxij.
 De alleluia. lxij.
 De tractu. lxij.
 De prosa seu sequentiis. lxij.
 De mutatione sacerdotis. lxij.

Canonicorum Regularium Sti. Augustini
 Sti. Georgii vulgo Grauburg prope

2516

K 193/18 Stav.

Tabula

De euangelio. lxxij.
De symbolo. lxxij.
De predicatione. lxx.

Secunda pars quar

n libri habet decem rubricas
De offertorio. lxxij.
De manu ablutione. lxxij.
De pallio siue corporalibus. lxxij.
De oblatione sacerdotis et de officio mistro-
rum circa illam et de patena et de oblationibus
ipsum et clericorum. lxxij.
De sancta thurificatione. lxxij.
De inclinatione sacerdotis et osculatione al-
taris et oratione. lxxij.
De pfatione. lxxij.
De sanctus. lxxij.
De secreta seu canone missae. lxxij.
De expositione canonis quibus duodecim
paulas. lxxij.
Te igitur. lxxij.
De memento domini. lxxij.
De communicantes. lxxij.
Hanc igitur. lxxij.

Quia oblatione. lxxij.

Qui patie. lxxij.
Simili modo. lxxij.
Unde et memores. lxxij.
Supplices te rogamus. lxxij.
De memento etiam. lxxij.
Hobis quoque. lxxij.
De patre nostro. lxxij.
Expositio dominice orationis. lxxij.

Tertia pars quarti

bi habet quinque rubricas
De silentio post dominicam orationem. c.
De resurrectione patene. c.
De fractione hostie. c.
De agnus dei. c.
De osculo pacis. c.

Quarta pars quaz

n libri sex rubricas
De communicatione sacerdotis. c.
De ablutione et pfatione. c.
De postcommunione. c.

De oratione nouissima et de temissa. c.
Quare sacerdos bumerum pontificis os-
culatur. c.
De benedictione nouissima. c.

Quintus liber habet

decem rubricas

De officiis nocturnis et diurnis in genere
cir.
De his que in officio cuiuslibet hore dicun-
tur. c.
De nocturnis. c.
De laudibus matutinis. c.
De prima. c.
De tertia. c.
De sexta. c.
De nona. c.
De vespere. c.
De completorio. c.

Sextus liber habet

lxxij. rubricas
De officiis dominicarum et quarundam feria-
rum et festiuitatum domini et ieiuniorum quatuor-
tempum. c.
De tpe aduentus. c.
De prima dominica aduentus. c.
De secunda dominica aduentus. c.
De tertia dominica aduentus. c.
De feria quarta et ieiuniis quatuor tempo-
rum. c.
De alijs ieiunijs. c.
De officio quarte ferie. c.
De sexta feria. c.
De sabbato. c.
De quarta dominica aduentus. c.
De vigilia natiuitatis. c.
De officio natalis domini. c.
De dominica infra octauas natalis domi-
ni. c.
De festo circuncisionis. c.
De festo epiphanie. c.
De octaua epiphanie. c.
De prima dominica post epiphaniam. c.

Tabula.

De dominica secunda post epiphaniam. c.
De dominica tertia. c.
De dominica quarta. c.
De dominica quinta. c.
De dominica sexta post epiphaniam. c.
De septuagesima. c.
De officio septuagesime. c.
De sexagesima. c.
De quinquagesima. c.
De feria quinta in capite ieiuniorum. c.
De feria sexta et sabbato. c.
De prima dominica quadragesime et ferijs. c.
et c. et c.
De secunda dominica quadragesime et ferijs. c. et
c. et c.
De tertia dominica quadragesime et ferijs. c. et
c. et c.
De quarta dominica quadragesime et ferijs. c. et
c. et c.
De quinta dominica in passionem domini et ferijs. c. et
c. et c.
De dominica sexta palmarum et ferijs. c. et c. et
c. et c.
De cena domini et officio trium dierum. c.
De officio quarte ferie. c.
De lotionem pedum. c.
De nudatione altaris. c.
De sexta feria pasche. c.
De sabbato sancto pasche. c.
De agno cerei huius diei. c.
De benedictione cerei huius diei. c.
De lectionibus et tractatibus huius diei. c.
De benedictione fontis huius diei. c.
De baptismo. c.
De confirmatione. c.
De missa huius diei. c.
De festo pasche. c.
De nocturno officio huius diei. c.
De diurno officio huius diei. c.
De septem diebus post pascha. c.
De prima dominica post pascha. c.
De dominica secunda tertia et quarta post pascha. c.
De dominica rogationum et rogationibus. c.
De vigilia ascensionis. c.
De festo ascensionis domini. c.
De dominica post ascensionem. c.
De vigilia pentecostes. c.

De die sancto penthe. c.
De feria secunda tertia et quarta post pen-
tecostes. c.
De feria quinta sexta et sabbato post pen-
tecostes. c.
De octaua pentecostes. c.
De prima dominica post pentecostes. c.
et c.
De secunda dominica post pentecostes. c.
et c.
De dominica tertia quarta et quinta post pe-
tecostes. c.
De dominica sexta septima octaua et nona post
pentecostes. c.
De dominica decima undecima et duodeci-
ma. c.
De dominica tredecima. c. et decima quinta post
pentecostes. c.
De dominica sedecima. c.
De dominica decima septima. c.
De angaria. c.
De dominica decima octaua decimanona et vi-
cesima. c.
De dominica vicesima prima et vicesima se-
cunda. c.
De dominica vicesima tertia et vicesima quarta et
vicesima quinta. c. et c.
De lectionibus nocturnaliis. c.

Septimus liber habet

lxxij. rubricas.
De festiuitatibus sanctorum. c.
De sanctis fabiano et sebastiano. c.
De festo sancte agnens. c.
De uersione sancti pauli. c.
De sancto iuliano. c.
De sancta agatha. c.
De purificatione beate marie virginis. c.
De catbedra sancti petri. c.
De annunciatione beate marie virginis. c.
et c.
De sanctis philippo et iacobo apostolis. c.
et c.
De inuentione sancte crucis. c.
De reuelatione sancti michaelis. c.
De sanctis geruasio et pbalio. c.

De sancto iohanne baptista. cccxxviii.
 De sanctis petro et paulo aplis. cccxxvii.
 De maria magdalena. cccxxix.
 De septē fratribus. cccxxix.
 De festo sancti iacobi apli. cccxxix.
 De septem dormientibus. cccxxix.
 De festo bti petri ad vincula. cccxxix.
 De festo machabeoz. ccl.
 De inuentione sci stephani. ccl.
 De transfiguratione dñi. ccl.
 De festo sci laurentij. ccl.
 De assumptione bte marie. ccl.
 De sancto bartholomeo. ccl.
 De festo decollationis sancti iohis. ccl.
 De sanctis felice et audacto. ccl.
 De natiuitate bte marie uginis. ccl.
 De exultatione scie crucis. ccl.
 De scro martheo aplo et euangelista. ccl.
 De scro mauricio. ccl.
 De festo luce euangeliste. ccl.
 De sanctis simone et iuda. ccl.
 De festo oim sanctorum. ccl.
 De officio mortuorum. ccl.
 De quatuor coronatis. ccl.
 De beato martino. ccl.
 De scro andrea aplo. ccl.
 De sancto nicolao epo. ccl.
 De venerabili beda. ccl.
 De sancto thoma aplo. ccl.
 De sanctis infra festum natiuitatis domi-
 ni. ccl.
 De aplis in pñi. ccl.
 De euangelistis. ccl.
 De martyribus. ccl.
 De pñsionibus. ccl.
 De virginibus. ccl.
 De festo dedicationis ecclesiarum. ccl.

Octauus liber habet duas partes

Prima pars octauus libri habet quatuor partes

Prima pars habet tredecim rubricas

De anno. ccl.
 De initio anni. ccl.
 De multiplici anno. ccl.
 De duodecim signis. ccl.
 De bissexto. ccl.
 De quatuor anni temporibus. et de ieiuniis illorum. ccl.
 De solsticijs et equinoctijs. ccl.
 De magno anno. ccl.
 De era. ccl.
 De olympiade. ccl.
 De lustro. ccl.
 De etate. ccl.
 De seculo et euo. ccl.

Secunda pars primi

me pñs bz sex rubricas.
 De mense. ccl.
 De kalendis. ccl.
 De nonis. ccl.
 De idibus. ccl.
 De etate. ccl.
 De diebus egyptiacis et canicularibus. ccl.

Tertia pars prime

ptis bz quatuor rubricas
 De septimana et tris kalendary. ccl.
 De regularibus solaribus. ccl.
 De pñsionibus. ccl.
 De inuentione. ccl.

Quarta pars prime

ptis octauis bz tres rubricas
 De die. ccl.
 De momento. ccl.
 De hora. ccl.

Secunda pars octauus

taui libri bz septē rubricas
 De anno lunari. ccl.
 De regularibus lunaribus. ccl.
 De epacta. ccl.
 De embolismo. ccl.
 De aureo numero. ccl.
 De termino pascale. ccl.
 De ciclis quod sunt et quod sint. ccl.
 De finali pñsione bui libri. ccl.

Incipit rationale diuinorum officiorum guilhelmi minatensis ecclesie episcopi.

De cunctis in ecclesia
 Officij rebus ac ornamentis consistunt. diuinis plenae sunt signis. atque mysterijs. ac singula celestia sunt dulcedine redundantia. si tñ diligenter habeant inspec-
 ctorem. qui nox mel de petra sugere oleum
 qz de durissimo saxo. quis tñ nouit ordines
 celi et rationes ipsi ponet in terra. Scruta-
 tor quippe maiestatis opprimetur a gloria.
 Siquidem puteus altus est. et in q aquas
 bauriaz nō habeo nisi porrigat ille qui dat
 omnibus affluenter. et nō improperat ut inter
 mediu montu transeuntē bauriaz aquam
 in gaudio de fontibus saluatoris. Licet igit
 non oim q a maioribus tradita sunt ratio
 reddi possit. qz tñ qd in his rōne caret extir-
 pandū est. idcirco ego guilhelmus sancte mi-
 natenensis ecclesie sola dei panēna dicit epus
 pullans pullabo ad ostium si forte clauis
 dauid aperire dignet ut me introducat rex
 in cellā vinariā in qua mihi supnū demon-
 strat exemplar qd moysi fuit in monte mō-
 stratu quatenus de singulis que in ecclesia
 sticis officijs rebus ac ornamentis consi-
 stunt. quid significant et figurent. eo valeam
 reuelante clare et aperte dissere. et rōes po-
 nere. q linguas infantū facit disertas. cui
 spūs ubi vult spirat diuidens singulis put
 vult. ad laudem et gloriam trinitatis. Sane
 hic sacramenta pro signis accipimus seu fi-
 guris. q siquidē figure nō sunt virtutes. sed
 virtutū signa. quibus tanqz scripturis vtē-
 tes docent. Signoz autē talia sunt naturalia
 alia positiua. de quo et qd sit sacramentum
 dicit in quarta pte sub. vij. particula cano-
 nis sup vbo mysterium fidei. Sacerdotes
 igit et prelati ecclesie quibus datus est nosse mi-

steria. put in luca habet. et sacramentorum
 pontifices. et dispensatores existunt. sacra-
 menta intelligere et virtutibus q per illa signi-
 ficanē fulgere debent ut ex eorum luce ceteri
 sint illuminentur. alioquin cecidit et ducet
 cecoz iuxta illud ppheticum. Obscurentur
 oculi eoz ne videant. Sed pro obolo ipsi
 hodie ut plurimū debis que vsu quondia-
 no in ecclesiasticis tractant rebus et profes-
 runt officijs qd significet et quare instituta
 sunt modici apprehendunt adeo ut imple-
 ti esse ad lram illud pphetici videant. Sicut
 ipsi sic sacerdos. elia. xxiij. Ferentes siqz
 panes ppositionis ad mensam dñi atqz mi-
 steria. q neqz intelligunt neqz vident. tantū
 indenimz iusto dei iudicio habituri quā-
 tum et iumenta panes ad vsum portantia
 alioz. de q ignorantia rōes redduntur in
 die vindicte et ire. qñ quidem cedri paradisi
 tremebūt. quid ergo faciet vga deserti. eis ei
 pphetam dñi. ipi vō nō cognouerunt vias
 meas qbus iuram in ira mea si introibunt
 in requiem meā. Siquidē liberaliū atqz qua-
 riliber artū pñsiores nude forte atqz inco-
 lorare in illis plerūqz pñta. sata gunt cau-
 sis et rōnibus vestire. fulcire atqz colorare.
 pictores qz ac quilibet mechanici seu op-
 fices in quibuslibet operū suoz varietatibz
 student verisimiles rōnes et causas et redde-
 re et in pñptu hē. Sed et fm ipsas munda-
 nas leges turpe est patricio. et cās tractanti
 ignorare ius in q vsat. Veruz licet sacerdoti
 bus scia sit valde necessaria ad doctrinam.
 non est tñ simplicibus sacerdotibus etiam
 a scolasticis detrahendum iuxta illud. Dñs
 non detrahet. Et fm aug. Nō iridebunt
 si forte aduerterint aliqz antistites et mini-
 stros ecclesie vel cum barbarissimis et soleo-
 cismis deū inuocare vel eadē verba q pñun-
 ciant nō intelligere. pñrbateqz distinguere
 nō quia talia corrigenda nō sunt sed qz sunt
 pie a scientibus toleranda. Que autē sacer-
 dotes scire debeant. in scda pte sub tractatu
 de sacerdotē dicit. Idcirco nō videtur qea
 q in ecclesiasticis sunt rebus atqz officijs fi-
 guraliter fiant. tñ qz figurē recesserunt et est

tempus bodie veritatis. tū q nō debemus
uidere. Sed licet reuera figure quarum
bodie veritas apparuit recesserint tamē ad
huc multiplex veritas latet quam non vide
mus. ppter qd videtur ecclesia figuris. Verbi
grā. p vestimenta candida intelligim⁹ aliq
mō decorē aīaz nostraz. scz glāz immortali
tatis nōstre quam videre non possum⁹ ma
nifeste. et in missa a prefatione in antea chrī
sti passio repntatur. vt tenacius et fidelius
memoreteneat. **N**otandum autē est q
eorū q in lege pntent. alia sunt moralia. alia
mistica. **M**oralia sunt q mores informant
et sic intelligenda sunt put ipsa vba sonant.
vt diliges deū. honora patrē. non occides. et
hmoi. **M**istica sunt figuralia. que aliud si
gnificant ppter id quod lrā sonat. **M**oz autē
alia sunt sacramentalia. alia sunt cerimo
nialia. Sacramentalia sunt de quibus red
di rō potest. quare ad lrām sic precepta fue
runt. vt de circūcisione et de obseruantiā sab
bati et hmoi. Cerimonialia sunt de quibus
rō reddi nō pōt qre ad lrām pcepta fuerūt.
vt non arabis in boue et asino. non feres ve
stem lino lanaqz contextam. nō feres a grū
diperso semine et hmoi. Siquidē qz tum ad
moralia lex nō recipit mutationē. sed qz tum
ad sacramentalia et cerimonialia mutata ē
quo ad supiciē lrē. mysticus tñ eorū intel
ctus mutatus non est. **E**ndē nō dī lex mu
tata qzuis translato in nos sacerdotio sit
translata. Sciendū qz est q in diuinis scri
pturis est sensus historie. allegorie. tropo
logie et anagogie. **E**nde fm boenū. **D**is
diuina autoritas aut est ex historiali. aut al
legorico. aut ex vtroqz pposita intellectu. **E**t
fm hieroni. debemus diuinam scripturam
in ethica scrutari. **I**sdmo iuxta lrāz. **S**cdō
iuxta allegoriam. ad ē. spūalem intelligentiā
Terno fm futurorū btudinē. **H**istoria est
significatio vocū ad res. videlicet quādo ref
qlibet quō fm lrām gesta sit. plano fmone
refertur. vt quō pplius israelin cū ex egypto
saluat⁹ tabernaculum domino fecisse nar
ratur **E**t de historia ab historin quod est ge
stulari. inde historie gesticulatores po

cantur quasi historie. **A**llegoria est qn
aliud sonat in lrā et aliud in spiritu. vt qn p
vnum factū aliud intelligit. quod si illud sit
visibile est simpliciter allegoria. si inuisibile
et celeste. tunc dī anagoge. **E**st enim allego
ria qn p alienū fmone alienus status desi
gnat. vt cū chrīsti pntia vel ecclesie sacramen
ta verbis vel mysticis rebus designantur.
Verbi grā. vtrū. **E**gre die virga de radice
ielle. qd aperte sonat. nascetur virgo maria
de stirpe dauid q fuit filius ielle. **M**istica
verorebus. vt populus ab egiptiaca serui
tute pagni sanguine liberatus significat ec
clesiam passionē chrīsti a demoniaca fumi
te ereptaz. **E**t dicit allegoria ad aleon grece
qd est alienū et gogē qd est sensus. qsi alien⁹
sensus **T**ropologia est cōuersio ad mores
seu moralis locutio ad correctionē et morū
institutionē mystice vel apte respiciēs. **M**i
stice vtrū. **O**mnī tempe vestimēta tua sint
candida. et oleum d capite tuo non deficiat
id est opa tua sint munda. et caritas de men
te tua nunqz decidat. **E**t ibi. **O**portet vt da
uid interficiat in nobis goliaz. i. humilitas
supbiam **E**lpe vtrū. **F**rango esuriem pa
nem tuum **E**t ibi. **N**on diligamus lingua
neqz verbo sed opere et veritate. **D**icit autē
tropologia a tropos qd ē puerio et logos
qd ē sermo qī puerus sermo. **A**nagoge dī
ab ana qd est sursum et goge qd est ductio qsi
sursum ductio. **E**nde sensus anagogicus dī
qui a visibilibus ad inuisibilia ducit. vt lux
pma die facta significat rē inuisibile. i. ange
licā naturā a pncipio factā **A**nagoge ergo
est sensus locutionē ad supiora siue celestia
ducēs scz ad trinitatē et ad ordines angelorū
et de pmo futuro et de futa vita q in celis ē
aptis vel mysticis sermonibus disputans.
Elpe vtrū. **B**eatū mundo corde. quoniaz
ipsi deū videbunt. **M**istica. vtrū. **B**eatī q
lauant stolas suas. vt illis sit pntia ligno
vite et p portas intrēt in ciuitatē. quod patē
ter sonat. **B**ti q mūdant cogitationes suas
vt illis sit pntia videnti deū qui est via veri
tas et vita. et per doctrinā. i. exemplo patris
intrent in regnū celorū. **S**ili hierusalē intelli

gū historie ciuitas illa terrestris. quā pere
grini petunt. allegorice ecclesia militās. tro
pologice qlibet aīma fidelis. anagogice cele
stis hierim siue patria. **D**e his etiam alia ex
empla videri possunt in lectionib⁹ q dicunt⁹
in sabbato sancto. pntibi in feria pte dicitur
In hoc autē ope plerumqz circa idē diuersi
sensus adhibentur et de vno sensu ad alium
trāsīt quēadmodū lector sedulus liqdo po
terit inueniri. **S**icut enī nemo pbiat diuersi
exceptionib⁹ vel defensionibus vti. licet et
nec diuersis in laudem dei expositionibus
salua fide **C**onsiderari autē oportet q in di
uino cultu multiplicis ritus varietas repe
ritur **U**naqueqz serenāqz ecclesia pprias bz
obseruantiā et in suo sensu abundat. nec cē
setur reprehensibile vel absurdū deū et san
ctos eius varijs pcentibus seu modulatio
nibus atqz diuersis obseruantis venerari.
cū et ipsa ecclesia triūphans fm pphetā circū
data sit varietate. et in ipsoz ecclesiasticorū sa
cramentorū administratōne de iure p̄suetu
dinis varietas toleret. **E**nde fm aug. ecclesia
sticaz institutionū in diuino officio qual
dā scripturis accepim⁹. quāsdā vō aplica
traditione siue scriptis cōfirmatas p succē
sores. quāsdā etā qz tñ institutio ignorat⁹
p̄suetudine roboratas approbat p̄sus qbus
par ritus seu obseruantiā debet. **N**ō igitur
lectoris moueatur anim⁹ si fortassis in hoc
opusculō legerit que in sua nō nouerit ecclesia
obseruari aut nō inuenerit qd ibi seruat⁹
Nō ē vniuersumqz loci specialia. sed cōmu
nes atqz vsitatores ritus hic psequimur. q
pmunē nō p̄cularem doctrinā tradere la
boramus. **N**ec sit nobis possibile qrumlibz
locoz spalia p̄scrutari. **D**ecreuius itaqz
p aīe nrē salute atqz legentūz vtilitate secre
ta diuinorū officiorū mysteria hic claro stilo
prout erit possibile exarare atqz digerere. et
q vris ecclesiasticis p qndiam vsus intelli
gentia necessaria vīla sunt enucleare et me
dullitus explicare. quēadmodūz et p illis q
circa iudicia versant⁹ secularia. olim in spe
culo iudiciali fideliter egisse dinoscimur in
stam dissili p̄stunt. **V**erum tamen sedulo

pensandū est. q circa ipā diuina officia plu
res sunt vsuales obseruantie q nec ad mora
lem nec ad mysticū et institutione referunt⁹
intellectū. **S**ed nōnullē ppter necessitatem.
qdā ppter p̄gruitatē. qdā ppter veteris
et noue legis dīam. qdā ppter eaz con
uenientiā. et qdā ppter maiorem ipsoz
officiorū celebritatem et reuerentiā inolute eē
p̄gnoscent. **U**n sicut ait bñs aug. **L**alia
diuersorū locoz diuersis morib⁹ innumera
biliter variant. ita vt vix aut nunqz omīno
inueniri possint cause q in eis p̄stutēdis
hoies sunt lecturi. **S**ane liber iste rōnalis
vocabulo describit⁹. **I**stam quēadmodū in
rōnali iudiciū qd legalis p̄nter ferebat in
pectore scriptū erat manifestatio et veritas.
sic et hic rationes varietatū in diuinis offi
cijs et eaz veritas describunt et manifestant⁹
q in scrinio pectoris sui ecclesiaz p̄lati et sa
cerdotes debent fideliter p̄seruare. et sicut in
illo erat lapis in cui⁹ splendore filij ihr̄ deū
sibi fore p̄picū agnoscebāt sic et deuor⁹ le
ctor ex hui⁹ lectionis splendore in diuinorū
officiorū mysterijs erudit⁹ agnoscat deū nob
fore p̄picū. nisi forte ei⁹ indignationē culpe
offendiculo impide incurram⁹. **I**llud qz
q̄tuor colorib⁹ auroqz p̄textum erat. et hic
vt p̄missū est rōnes varietatū in ecclesiasticis
rebus atqz officijs q̄tuor sensibus videlicet
historico allegorico tropologico et anago
gico fide media colorant⁹. **D**istinguitur
autē i octo ptes qz seriatim fauente dño p̄se
quemur. **I**n qz pma agit de ecclesia et eccle
siasticis locis. et ornamentis. de p̄secrationi
bus et de sacramentis. **I**n secūda de eccle
mi
nistis et eoz officijs. **I**n tertia de sacerdoti
talibus et alijs indumentis **I**n q̄rta de mul
sa et de singulis q in ea agunt **I**n quinta de
alijs diuinis officijs in genere **I**n sexta spe
cialiter de singulis dominicis et ferijs et fe
stiuantibus ad dominum pertinentibus
In septima de festiuantibus sanctorū et de
festo et officio dedicationis ecclesie ac mor
tuorum **I**n octaua de compoto et kalen
dario.

Incipit liber primus
de ecclesia et ecclesiasticis locis et
ornamentis et de consecrationibus
et sacramentis.

In hac ergo prima huius operis
parte de quibusdam generalibus tra-
ctare preuidimus videlicet
De ecclesia et eius partibus.
De altari.
De picturis et imaginibus et orna-
mentis et cortinis ecclesie
De campanis.
De cimiterio et alijs sacris locis
De ecclesie dedicatioe et consecratione.
De altaris consecratione.
De consecrationibus et vinctonibus
De sacramentis ecclesiasticis.

De ecclesia et eius partibus.

Primum est ut

de ecclesia et eius parti-
bus videamus. Notan-
dum est ergo quod ecclesia
rum alia est corporalis
in qua videlicet diuina officia celebrantur.
Alia spiritualis que est fidelium collectio siue
populus per ministros conuocatus. et in
vnum congregatus. ab eo qui vniuersos
habitare facit in domo. Sicut enim corpora-
lis ex congregatis lapidibus construitur.
sic et spiritualis ex diuersis hominibus congregat.
Ecclesia ergo grece dicitur conuocatio latine
quia omnes ad se vocat. quod nomen magis
proprie conuenit ecclesie spirituali quam corporali.
quoniam homines non lapides conuocant.
sepe tamen nomen signati attribuitur signanti.
Ecclesia autem materialis spiritalem designat.
ut dicitur ubi de eius consecratione agitur. Rur-
sus ecclesia grece dicitur catholica. id est vniuersa
lis. quia per totum mundum est constituta
seu diffusa. quia vniuersi in deum credentes
in vna debent esse congregatione. Et quia

in ea est generalis doctrina ad instructionem
omnium fidelium. Sinagoga quoque grece
congregatio dicitur. quod proprium nomen iu-
deorum ipsius tenuit. ipsorum enim proprie synago-
ga dici solet. quibus et ecclesia dicta sit. Apostoli
tamen nunquam synagogam dixerunt. sed
semper ecclesiam forte discernendi causa.
Dicitur etiam presens ecclesia syon. eo quod ab
hac peregrinatione longe posita promissio
nem rerum celestium speculatur et ideo sy-
on. id est speculatio nomen accepit. Idcirco fu-
tura vero patrie pace hierusalem vocatur.
Nam hierusalem pacis visio interpretatur
Dicitur etiam ecclesia domus dei. sic dicta
a domate quod grece dicitur tectum quasi
dans manere vniuersis in se. Dicitur etiam
quingz kiria. id est dominicalis. Quingz basilica
quod verbum grece sonat latine regia seu
regalis a rege scilicet basilio. Carnaliu enim re-
gum palatia sic dicta sunt. Nostra autem
orationis domus regia dicitur. quia in ea re-
gum regunt. Quingz templum quod tectum
amplum in quo regi deo sacrificia offerunt
Et quingz dei tabernaculum quia in presenti vi-
ta peregrina est. et in itinere ad patriam per-
gens ut iam dicitur. Et dicitur tabernaculum
quasi taberna dei prout sub ecclesie dedica-
tione dicitur. Quare etiam dictum est taber-
naculum vel arca testimonij sub titulo de al-
tari dicitur. Quandoque vero martirius quod
in honorem alicuius martiris sancti fit.
Quingz capella putatur in secunda parte sub trac-
tu de sacerdotibus dicitur Quingz cenobiu Quingz
sacrarium. quingz sacellum. Quingz domus ora-
tionis. Quingz monasterium. et quingz orato-
riu. Generaliter tamen quilibet locus ad oran-
dum statutus oratoriu dici potest. Rursus
ecclesia quingz de corpus christi. Quandoque
etiam virgo vocatur iuxta illud. Emulo enim
vos etc. Quingz sponsa quia christus sibi de-
sponsauit in fide de qua in euangelio Qui
habet sponsam sponsus est. Quandoque
mater. quia quotidie in baptismo spiritu-
ales filios deo parit. Quandoque filia. iuxta
illud prophete. per patribus tuis nati sunt tibi
filij Item quandoque ponitur vidua. quia propter

pressuras nigrescit et ut Rachel non consola-
tur. Quandoque meretrix figuratur propter
ecclesiam de gentibus congregatam. Quan-
doque vocatur ciuitas propter communionem
sanctorum ciuium. murata propter munitionem
scripturarum. quibus heretici arcent. ba-
bens lapides et ligna diuersi generis. quia
diuersa sunt merita singulorum prout iam di-
citur. Quicquid autem synagoga per legem
accepit. hoc nunc ecclesia a christo cuius spon-
sa est per gratiam recepit et in melius com-
mutauit. Sanenon est noua oratorij si-
ue ecclesie institutio. precepit namque dominus
moysi in monte synai ut faceret tabernacu-
lum de communis mirifice fabricatis. Diuisum
enim erat interposito velo in duas partes.
cuius pars prior sancta. ubi populus sacrifi-
cabat. interior vero sancta sanctorum ubi sa-
cerdotes et leuitici ministrabant dicebatur ut
dicitur in problemio quarta pars. Quod
postquam vetustate consumptum est iussit dominus
fieri templum quod salomon edificauit ope-
re mirifico. duas habens partes ut et taberna-
culum. Regum. iij. ca. viij. Et utroque vero scilicet
a tabernaculo et a templo nostra materialis
ecclesia formam sumpsit. In cuius parte ante-
riori populus audiret orat. in sanctuario
vero clerus predicat iubilat et ministrat. Ta-
bernaculum autem quia in itinere factum quingz
gerit typum mundi qui transit et concu-
piscencia eius. Unde constat ex quattuor
cornuorum colonibus sicut et mundus con-
pactus est ex quattuor elementis Deus igitur
in tabernaculo. deus est in hoc mundo
velut in templo christi sanguine rubricato
Expresse vero tabernaculi typum gerit ec-
clesie militantis que non habet hic manen-
tem ciuitatem. sed futuram inquit. ideoque di-
citur tabernaculum. tabernacula enim mi-
litantium sunt. Deus enim in tabernaculo
deus est in fidelibus suo nomine congrega-
tis Idcirco prima tabernaculi in qua popu-
lus sacrificabat vita est actiua. in qua popu-
lus in proximi dilectione laborat. pars ve-
ro altera in qua leuitici ministrabant vita est
contemplatiua. in qua dilectioni et contem-

plationi dei religiosorum virorum sincera
conuersatio vacat. Tabernaculum videtur
in templum. quia de militia curritur ad tri-
umphum. Est autem ecclesia sic edificata
da Idcirco namque fundamentum loco iuxta
illud Bene fundata est domus domini su-
per firmam petram. debet episcopus vel sa-
cerdos de eius licentia ibi aquas aspergere
benedictam. ad abigendas inde demonum
fantasias. et pamarum lapide cui impres-
sa sit crux in fundamento ponere. Debet et
sic fundari ut caput recte inspiciat versus ori-
entem. de quo dicitur in problemio quinte
partis. videlicet versus ortus solis equino-
ctialem. ad denotandum quod ecclesia que in ter-
ris militat temperare se debet equanimiter
in prosperis et in aduersis. et non versus sol
sticiallem. ut faciunt quidam Ceterum simu-
ri hierusalem que edificatur ut ciuitas. edi-
ficari per iudeos iubentur secundum prophetam.
quanto magis et nos muros ecclesie nostre
edificare debemus. Siquidem ecclesia ma-
terialis. in qua populus ad laudandum deum
conuenit. sanctam significat ecclesiam. que
in celis vniuersis lapidibus construitur. Nec
est domus domini firmiter edificata. cuius
fundamentum est angularis lapis christus
super quo fundamento positum est funda-
mentum apostolorum et prophetarum. si-
cut scriptum est Fundamenta eius in mon-
tibus sanctis. Superedificati parietes iu-
dei sunt et gentiles de quattuor mundi par-
tibus ad christum venientes et qui per ipsum cre-
diderunt seu credunt et credent Fideles autem
ad vitam predestinati sunt lapides in structu-
ra huius mundi. quod semper usque ad finem huius
mundi edificabit. Lapis vero super lapidem po-
nitur quando magistri ecclesie iuniores in pro-
prium studium assumunt ad docendum et cor-
rigendum et stabiliendum in sancta ecclesia
Habet lapides super se ad ferendum per edificio.
quicunque labor fraternali portat. grossiores
vero lapides et politi seu quodammodo ponuntur altum
secus foras in quorum medio minores lapides
iacet sicut viri perfectiores qui suis meritis et ora-
tionibus continent infirmiores in sancta ecclesia

doctores obscuros intelligim⁹ ecclesie mili-
tantis. in quibus obduo charitatis precepta
quique due columnae duplicant⁹ sicut quod et apostoli
bini ad predicandum mittunt. **O**stius ecclesie est
christus. Unde in euangelio Ego sum ostium
dicit dominus. Apostoli etiam portae sunt. **B**i-
crum est autem ostium ab obstando his qui foris
sunt. vel ab ostendendo aditum. **E**l alia vero de
a voluendo. **P**orta a portando. quia per ea porta
tur quicunque offerunt. **C**olumnae vero eccle-
siae episcopi et doctores sunt. qui templum dei per doctri-
nam sicut et euangelistae thronum dei spiritualiter
sustinent. **I**dem ne per personarum diuini eloqui
argenteae columnae dicuntur. iuxta illud in can-
ticis canticorum. Columnas fecit argenteas. **E**ti-
am moyses in ingressu tabernaculi posuit quon-
que columnas et ante oraculum. id est sancta sanctorum
uij. quod exponit in sexta pre sub titulo de tepe
aduentus. **L**icet autem columnae plures sint. tamen
septem esse dicuntur. iuxta illud. Sapientia edifi-
cauit sibi domum. et exidit columnas. vii. **Q**uo-
nam episcopi esse debent septiformi gratia spi-
ritus sancti repleti. **J**acobus enim et iohannes
ut ait apostolus videbant columnae. **B**asile
columnarum sunt apostolice episcopi. vniuersalis
ecclesie machina supportantes. **C**apita colu-
narum sunt metes episcoporum et doctorum. sicut enim
capite membra sic mente verba nostra diriguntur
et opera. **C**apitella quae sunt verba sacre scriptu-
re quorum meditationi subdimur et obserua-
tione. **P**auimentum ecclesie est fides nostrorum fun-
damentum. **I**n ecclesia vero spirituali pauimentum
sunt pauperes christi. scilicet pauperes spiritus. qui se in
omnibus humiliant. quare propter humili-
tatem pauimento assimilantur. **R**ursus pauimen-
tum quod pedibus calcatur vulgus est. cuius labo-
ribus ecclesia sustentatur. **T**rabes quae domum
coniungunt sunt principes seculi vel predicator
res qui ecclesie muniunt vnitatem. **I**dem verbo
illi facti. **B**edinatoria in ecclesia signat con-
templatiuos in quibus deus sine offensa quiescit
qui quae summa diuinitate et eterne vite clari-
tate contemplantur auro operantur. **U**nde in can-
ticis dicitur. **B**edinatorum fecit aureum. **L**igna in ec-
clesia sunt predicatorum qui ea spiritualiter subleuant.
Laquearia siue celature sunt predicatorum qui
ea ornant vel roborant. de quibus quia per vicia non

putrescunt sponsa gloriantur et de canticis dicens
Ligna domorum nostrorum cedrina. **L**aquearia
cypselina. **D**e enim ecclesia sibi constructa viuis
ex lapidibus et lignis impuribilibus. iuxta il-
lud. **F**erculum sibi fecit rex salomon de lignis
libani. id est christi de sanctis castitate candida-
tis. **D**e his aliter sub titulo de picturis dicitur.
Cancellus. id est caput ecclesie humilior reliquo
corpe ecclesie. multat quanta humilitas de-
beat esse in clero seu plato iuxta illud. **Q**uan-
to maiores humilia te in omnibus. **C**ancel-
li vero quibus altare a choro diuiditur separatione
caelestium significata terrenis. **D**e cancellis seu
peribulo chorum circueunte dicitur sub titulo
de picturis. **S**tallus ad sedendum in choro
signat quod aliqui corpus recreandum est. quia quod
carent alternare regere durabile non est. **I**dem
tum in ecclesia est vita perfectorum. et de quibus publi-
cum siue in publico loco constitutum. **I**dem
legit. ii. paralip. vi. quod salomon fecit basim ene-
am ponens eam in media basilice. stetitque super
eam. et extendens manum suam loquebatur populo
dei. **E**foras quod fecit gradum ligneum ad loquen-
dum. in quo stans super vniuersum populum
eminebat. **A**llogui etiam dicitur quia in ea
verbum dei legitur et enunciat. logos enim grece
verbum vel ratio dicitur. quod dicit etiam ambo ab
ambiando. quia intransit ambuit et cingit. de
quo in quarta pre sub titulo de euangelio
dicitur. **A**lloguius per quod bore legunt. id est
colligunt significat diligentiam quam sacerdo-
tes in dicendis canonicis bonis debito tempo-
re habere debent. iuxta illud. **S**epies in die
laudabit tibi. **R**egule tecti quem bese a do-
mo repellunt. sunt milites qui ecclesiam a pa-
ganis et ab hostibus protegiunt. **E**odect quae
rum et templaria templo sumitur salomon
nis. sunt viemur interuolutelater. per
quas archana cogitationum singulorum ac-
cipimus. quas soli qui ad celestia gradiuntur
agnoscunt. **D**e gradibus per quos ad al-
tare ascenditur in sequenti titulo dicitur. **S**ac-
rarum siue locus in quo sacra reponunt siue
in quo sacerdos sacras vestes induit. vterum
sacratissime marie significat. id est quod christi
se sacra veste carnis vestit. **S**acerdos a lo-
co in quo vestes induit ad publicum procedit

Al bis quodam antiquis patribus altaria moder-
norum sumptu erodunt. quod in cornua quatuor
erigunt. quod quodam vniuersum lapidis. quod
ex pluribus componunt. **I**dem altaria et are ali-
quos indifferenti iuueniunt. **I**nterest tamen. **I**dem
altare quod alta res vel alta ara dicitur in qua sacerdo-
tes incensum adolebant. **E**tra vero quod area. id est pla-
na vel ab ardore dicitur quia in ea sacrificia arde-
bant. **E**t nota quod multiplex in scriptis legitur al-
tare vici super et inferi. **A**nteri et exteri. quod
etiam quodlibet duplex est. **A**ltare super est de
trinitas. de qua legitur. **N**on ascendes ad altare
meum per gradum. **E**t est altare superius ecclesia tri-
umphans. de qua dicitur. **T**unc imponent super altare
tuum vitulos. **A**ltare autem inferius est ecclesia
militans. de qua legitur. **S**i altare lapideum feceris
mihi non edificabis illud de sectis lapidibus.
Et etiam altare inferi mensa templi de qua dicitur.
Constituente die solenne in densis vestibus ad
cornu altaris. **E**t in. iij. reg. vii. dicitur quod salomon
fecit altare aureum. **A**ltare vero inferi est cor
mundum put in infra dicitur. **E**t etiam altare inte-
rius fides incarnatio de qua iubet in exo.
Altare de terra facietis mihi. **A**ltare autem ex-
teri est ara crucis. **H**ec altare olocasti su-
per quod cremabat sacrificium vespertinum. **E**t in ca-
none missae dicitur. **I**ube si sublime altare tuum
perfer. **E**t altare etiam exteri sunt ecclesiastica sa-
cramenta de quibus dicitur. **A**ltaria tua domine
vntum. **R**ursus altare mortificatio nostra
seu cor nostrum in quod carnales mortis feruore
spiritus sancti consumunt. **S**ecundo altare significat
etiam ecclesiam spiritalem. **Q**uattuor etiam cornua
signat quatuor mundi plagas per quas ecclesia dila-
tat. **T**ertio significat christum sine quo munus
nullum acceptabile propter offerri. **E**t ecclesia solet
orones ad premdirigere per christum. **Q**uarto
significat corpus domini put in pre. vi. sub ti. de
pasce dicitur. **Q**uinto significat mensam in qua
cum discipulis coniungitur est christus. **S**ane le-
git in exo. quod in arca testamenti siue testimo-
nij reposita est testificatio. id est tabulae in quibus
scriptum erat testimonium. licet et quae reposita
ibi testimonia dici possint. **H**in testifi-
catione quod legem naturalem in cordibus scriptam
fuerat in scriptis. **R**eposita est etiam
ibi vna aurea plena manna in testificatio

ne quod panem dedisset filiis israel de celo. **E**t vir-
ga aaron in testimonium quod dicitur patris a deo
Et deuteronomium in testimonium pacti quo
dixerat. omnia quae dixerit nobis dominus faciemus.
Et ob hoc dicta est arca testimonij vel testa-
menti. ob hoc etiam dictum est tabernaculum testi-
monij. **S**uper arcam vero factum est propitiatorium
de quo dicitur in psalmo. **Q**uare puer. **I**n cuius rei
imitatione in quibusdam ecclesiis super altare
collocat arca seu tabernaculum in quo corpus
domini et reliqui reponuntur. **I**dem dicitur etiam do-
minum fieri candelabrum ducile ex auro puris-
simo exo. xvi. **L**egit in. iij. re. vii. quod in arca
federis aliud non est nisi duae tabulae lapideae
quas posuerat in ea moyses in ore quod per-
pigit sedus dominus cum filiis israel cum egredieretur
de terra egypti. **E**t nota quod tunc siluestri pape
stantinus imperator constructa basilica late-
ranum in qua posuit arcam testamenti quam
tyrannus imperator apporauerat de babilonia. et can-
delabrum aureum cum septem infusoriis lucernis
in qua arca sunt beati anuli et rectes aureae tabu-
le testimonij. **V**ga aaron. manna. panes orde-
acei. vna aurea. vestis inconsuta. et arundo.
et vestimentum sancti iohannis baptista. et forpices cum
quibus tonsus fuit sanctus iohannes euangelista. **S**ane
homo si habet altare mensam candelabrum et arcam te-
plum dei est. **O**porteret siquidem cum altare habere ubi
recte offerat et recte diuidat. **A**ltare est cor no-
strum in quo debemus offerre. **E**t in exo. pre-
cepit dominus. **I**n altari offeres olocasta quae de
corde debet procedere opera igne caritatis ac-
censa. **O**locasta dicuntur ab olon quod est totum
et cauma quod est incendium. vnde olocasta quasi
extoto incensa. **I**n isto igitur altari debemus
recte offerre et recte diuidere. **R**ecte offerimus
quod bonum quod cogitamus ad perfectionem
producamus sed non recte diuidimus si non discre-
te illud facimus. quia sepe putat homo facere bo-
num et facit malum. et sepe erit vna prefatio boni
et alia prefatio mali. et ita ipse edificat et
ipse destruit. **S**ed tunc recte diuidimus quod
bonum quod facimus non nobis sed soli deo attri-
buimus. **A**ldeas quod optet bonum habere ut inde
panis ubi dei sumatur. **I**dem mensam sacram scri-
pturam intelligimus. de qua psalmista dicit in co-
spectu meo mensam aduersus eos qui tribulant

me. i. debisti mihi scripturā p̄tra tēptatōez
demoniacā. optet ut h̄c habeam⁹. i. mēte
reponam⁹ ut panes vbi dei indefumam⁹
Idō defectu hui⁹ panis dicit hieremias.
Idaruuli penerūt panē. et n̄ erat q̄ frāgeret
eis. Optet etiā eū h̄re candelabū ut bonis
opib⁹ luceat. Candelabū exteri⁹ illuminās
est op⁹ bonū q̄ dīlos p̄ bonū exēplū accē-
dit. de q̄ dī. Nemo accēdit lucernā et ponit
eā sub modio sed supra candelabū. Lucernā
iuxta vbi dñi est bona intēno. q̄ ip̄e dī.
Lucerna ē ocul⁹ tu⁹. ocul⁹ vō est intentio
Idō debem⁹ ergo ponere lucernā sub mo-
dio supra candelabū. quoniam si habem⁹
bonā intētiōem nō debem⁹ abscondere. s̄ bo-
nū op⁹ alijs in lumē et exēplū manifestare.
Optet eū etiā h̄re arcā q̄ dī ab arcēdo. Et
ca ergo p̄tra disciplina vel regularis vita
p̄ quā crimina a nobis arcent. In arca autē
sūt v̄ga tabula et māna. q̄ in regulari vita
v̄gelle v̄ga correctōis ut caro castiget. et ta-
bula dilectōis ut de⁹ diligat. In tabulēz
scripta sūt mādata q̄ p̄nient ad dilectiōem
dei. Et etiā ibi est māna diuine p̄libatōis
ut q̄ suavis est de⁹ gustem⁹ et videam⁹ q̄
bona est negociatō ei⁹. iuxta illud puer. dī
muliere fori. gustauit et vidit q̄ bona est.
Et ergo tēplū dei sum⁹. habeam⁹ in nobis
altare p̄bationē ne appaream⁹ i p̄spectu
dei vacui. iuxta illud eccl̄. Idō apparebis in
p̄spectu dei tui vacu⁹. Idō s̄ p̄ refectōez
ne deficiam⁹ in via q̄ ieiunū. iuxta illud euā-
gelij. Si dimiserim⁹ eos ieiunos deficiēt in
via. Candelabū p̄ bonā op̄ationē ne sum⁹
ociosus. iuxta illud eccl̄. Multa maliciā do-
cunt ociositas. Arcā ne sum⁹ q̄ filij belial. i.
absq̄ iugo indisciplinati. disciplina enī ne-
cessaria ē. iuxta illud psal. Apphēdite disci-
plinā ne q̄ irascat dñs et. Behis etiā et ali-
is ornamentis in se. n̄ dicet. Idō altare ille
edificat q̄ cor suū vā hūilitate et alijs v̄tutib⁹
exornat. Et greg. Qui v̄tutes sine b̄u-
litate p̄gregat q̄ q̄ puluē in ventū portat
Idō altare ei⁹ cor nostrū intelligat. ut dicet
vbi de altaris dedicatōe agē. qd̄ est in me-
dio corpis sic altare in medio eccl̄e. De q̄ al-
tari ubi ē a dño i leuitico. Ignis in altari

meo semp ardebit. Ignis est caritas. altare
est cor mundū. Ignis semp ardebit in al-
tari. q̄ caritas semp feruebit in corde nr̄o.
Et salomō in canticis canticor. Et q̄ m̄te
nō p̄t extinguere caritatē. Quia enī semp
ardet extingui nō p̄t. Nos ergo s̄m p̄phaz
agite diē lenie in p̄frequentationib⁹ seu in
p̄dēsis vsq̄ ad cornū altaris. q̄ reliq̄e co-
gitationū diē festū agēt tibi. De bacaplus
excellētiore viā nobis demonstrat. excellēti-
orē viā dicit caritatē. q̄ ip̄e est sup oēs v̄tu-
tes. et q̄cunq̄ ipsa h̄z oēs v̄tutes h̄z. Bē v̄bū
abbreviatū qd̄ facit dñs sup terrā qd̄ adeo
breue ē. ut dicat. habecaritatē et fac quicq̄
vis. Et his nāq̄ duob⁹ mandatis tota lex
p̄det et p̄phete. Et p̄ altare vniuscuiusq̄
aiam intelligim⁹ q̄ edificat dño ex lapidib⁹
viniis. s̄z ex v̄tutib⁹ varijs et diuersis. Idō
roluntheamina alba q̄ op̄ altare carnē
sine b̄uianitatē saluatoris designat. q̄ milio
labore candidant. sic et xpi caro extera. i. ex
maria orta p̄ multas tribulatōes ad resur-
rectionē et candorē et leniciā immortalitatis
puenit. de q̄ fili⁹ exultat patri dicēs. Conci-
disti laccū meū et circūdedisti me lenicia. Et
tare ergo vestiri est aiam immortalitatis incor-
ruptibili corpū p̄uigi. Rursus albis et mū-
dis panis operit altare q̄ cor mundū bo-
nis opib⁹ adornat. Et apoc. iij. Vestimē-
tis albis induaris. ne appareat cōfusio nu-
ditatis tue. Et salomō. Di tpe vestimenta
tua sunt candida. i. opera tua sunt munda.
Idō dicit enī p̄deser accēdēti ad altare sū-
mā dignitatē et infimā viā h̄re. Et ubi n̄.
Idō monstruosa res ē fides p̄ma et vita ima.
grad⁹ sum⁹ et stat⁹ infim⁹. ingens autori-
tas et animi instabilitas. Et Idō alia vō seri-
ca sup altare posita sūt diuersaz v̄tutū or-
namēta q̄bus aia decorata est. Vestimēta
q̄z quib⁹ altare ornat sūt sancti. ut dicet in
n̄. se. Idō principū et f̄m̄is mille sūt in deter-
ra p̄te altaris mediū in sinistra put in q̄tra
p̄te sub n̄. de mutatione sacerdotis dicitur
Antiqua altaria p̄caua faciebāt. p̄p̄ illō qd̄ le-
git ezech. xliij. q̄ i altari dei fossa erat et hoc
s̄m greg. ne olocusta supposita veni⁹ disp-
geret. Dicit etiā in. c. xl. q̄ altare erat reflexu

intrinsecus p̄ circūū. Ceterū grad⁹ q̄b⁹
ad altare ascēdit spūaliter demonstrat apō-
stolos et martires xpi q̄tq̄z p̄i amore lan-
guinē suū fuderūt. spōsa in canticis amoris
vocat ascēsu purpureū. Expmunt q̄z q̄nde
cim v̄tutes q̄ signant p̄ q̄ndecim grad⁹ q̄b⁹
ascēdebāt in tēplū salomonis. et a p̄pheta i
q̄ndecim psalmis p̄nue demonstrant. q̄s
b̄iis vir ascēssiones in corde suo disposuit
Idō scālā vidit iacob. sumit as celos t̄a
gebat. Idō hos grad⁹ p̄petēt v̄tutū gō
intelligunt q̄bus ad altare. i. xpm̄ ascēdit
iuxta illud psal. Et ambulabūt de v̄tute in
v̄tute. Et nob⁹ Idō singulos grad⁹ meos p̄-
nūciabo illū. Legit in exo. Idō ascēdes
ad altare meū p̄ grad⁹ ne reuelet turpitu-
do tua. nondū enī forte antiq̄ femoralibus
vtebant. In p̄lio tolerano cauet q̄ cleric⁹
cā dolens in alteri⁹ p̄mice altare vel ima-
ginē crucis vestib⁹ l̄lubri veste v̄l spūis
accingens. vel eccl̄e lumina extingues de-
ponat. S̄z sic eccl̄a sua iure suo idēbit spo-
liat. B̄ cā meroris faceret licet s̄m q̄d̄a. quē
admodū et in die passionis dñi in signū tri-
sticie altaria denudant. qd̄ tñ hodie p̄liū
reprobat lugdunē. Beniq̄z altaria q̄ p̄lo-
nia et pinanes q̄ reuelatōes hominū cō-
struunt reprobant omnino

De picturis et imaginib⁹ et corti-
nis et ornāmētis ecclesie

Picturæ et orna-
menta in eccl̄a sūt laicorū lēto et
scripturæ. Et greg. Illud est pi-
cturā adorare. aliud p̄ picture h̄storiaz qd̄
sit adorandū addiscere. Idō q̄ legētib⁹ scri-
pturā s̄ ideō cernētib⁹ p̄stat picturā. q̄a
in ipsa ignorātes vidēt qd̄ sequi debēt. in
ipsa legūt q̄ l̄ras nesciūt. Sane caldei ignē
adorāt et cogit aliofide facere alia idola cō-
burēt. Idō agani vō imagies seu yconias
et ydola adorāt. qd̄ saraceni n̄ faciūt q̄ ima-
gines nec h̄re nec videre volūt. moti ex iho
illo. Idō facies tibi omnē similitudinē eorū q̄
in celo vel i terra vel in aq̄s vel sub terra sūt
exo. ix. c. et alijs autoritatib⁹ q̄ statū sequi-
tur nos valde sup b̄ increpātes. S̄z nos il-

las n̄ adoram⁹ nec deos appellam⁹ nec spē
salutis in eis ponim⁹ q̄a s̄ esset ydolatriare
sed ad mētiōem et recordationē rez oli gesta-
rū eas veneramur. Et v̄sus Effigie xpi q̄
transis p̄nū bonora. Idō tñ effigie. s̄z quē
designat adora. Et de dñi rōne caret cui p̄tu-
lit esse. Idō materiale lapis effigiale man⁹. nec
de⁹ est nec bō p̄nū qm̄ cernis imago. S̄z
de⁹ est et bō quē sacra figurat imago. Bre-
ci etiā v̄tū imaginib⁹ p̄ngētes illas ut dī
solū ab vmbilico supra et nō inferi⁹. ut ois
stulte cogitationis occasio tollat. nullā etiā
faciūt sculptilē imaginē p̄ eo q̄ legit exo. xx.
c. Idō facies sculptilē neq̄z imagies. Itēz
leuitici. xxxij. c. Idō facies ydoli neq̄z sculpti-
le. Itē de iero. iij. c. Idō forte decepti facia-
tis vobis sculptā similitudinē. Itē nō facietis
vobis deos aureos et argēteos. Itē p̄pha
Simulacra gentiū argenti et aurū opera
manuū hoim̄. Siles illis fiat q̄ faciūt ea et
oēs q̄ p̄fidiūt in eis. Cōfundant oēs q̄ ado-
rāt sculpti. et q̄ glo. in sim. suis. Itē moyses
ait p̄p̄o israel. Idō forte errore decept⁹ ado-
res ea q̄ creauit dñs de⁹ tu⁹. Idō etiāz ē q̄
serpētē enē quē moyses exeret esechias
rex p̄fregit q̄ p̄p̄s illi. p̄tra legis p̄ceptū thu-
ris adolebat incensū. Et his autē et silib⁹ au-
toritatib⁹ reprobat nūm⁹ imaginū v̄sus.
Et tēni apl̄s. i. corinth. Scim⁹ enī q̄ ydo-
lū nūbilest in mūdo et null⁹ de⁹ nisi vnus.
Idō s̄ nāq̄z simplices et infirmi p̄ nūmū
et idōlētū v̄sū facile ad ydolatriā trahi. vñ
sapie. xij. c. Ydol nationū nō erit respect⁹
quoniam creature dei in odū facte sūt et i tē-
ptationē aie hoim̄ et in musculā pedib⁹
insipierūt. Idō dērate vō vñ picturis ad re-
p̄sentādiū mala vitanda et bona imitanda
rephensibile nō ē. Et dñs ad esechiel. In
gredere et vide abominationes pessimas
q̄s isti faciūt. Et gressus vidit omnē similitu-
dinē reptiliū et aialū et abomiationē et vñ
uerfā ydola dom⁹ israel depicta in pariete
Idē greg. hoc exponēs in pastoralili.
ij. c. xx. dicit. B̄ exterior rerū intrinsec⁹ spe-
cies attrahunt quasi in corde depingit qd̄
qd̄ fictis imaginib⁹ deliberando cogitat.
Rursus ad eundē esechielē dī. Sumenbi

laterem et pones eū corā te et describes in eo ciuitatē burlin. Et aut qđ dictū est qđ magines sunt laicoꝝ lrē obuiat illud euāgelij. **I**hū inquit moysi et pphas audiāt eos. **B**eboc etiā dicit i q̄ta pte sub quāta pūcula canonis sup vbo scrūtūns. **E**dōcūz agathēn. inbibet picturas in ecclesijs fieri et qđ colit et adorā in parietibus depingit. **S**ed greg. dicit qđ picturas nō licet frāgere ea occasione qđ adorā nō dñt. picta nāq; plus videt mouere aīm q̄s scripturā. p picturā quidē res gesta ante oculos ponit q̄i in pñu gerū videat. sed p scripturā res gesta q̄i p audiū q̄ min⁹ aīm mouet ad mēoriā reuocat. **I**hūc etiā est qđ in ecclesia nō tantaz reuerentiā exhibem⁹ libris quātā imaginibus et picturis. **P**redicturaz siue imaginū alie si supia ecclāz vt gall⁹ vñ aqla. alie extra ecclāz. s. foris i frōte ecclē vt bos et leo alie i tra vt ycone statue et diuersa pictaz et sculptaz genera. q̄ vel in vestib⁹ vñ in parietib⁹ vel in vitrealib⁹ depingunt. de quoz aliq; bus sub tractatu de ecclia dictū est. qđ a tabernaculo moysi et templo salomonis sūptū est. **S**culpsit enī moyses sculpsit et pinxit et salomon et parietes celaturis et picturis ornaui. **S**candū autē est qđ saluatoris imago trib⁹ modis puenient⁹ in ecclia depingit videlicet aut vt residens in throno aut vt pendēs in crucis pambulo. aut vt residēs in matris gremio. **Q**uia vñ ioh. bap. xpm digito demonstraui dicēs. Ecce agn⁹ dei. ideo quidā depungebāt xpm sub specie agni. q̄ in vmbra transiuit et xps verus est hō. dīc adrian⁹ papa qđ ipsū in forma hūana depingere debem⁹. **N**ō enī agn⁹ dei in cruce principalit⁹ depingi dī. sed hominē depicto nō obest agn⁹ in pte inferiori vel posteriori depingi. cū ipse sit ver⁹ agn⁹ q̄ tollit pctā mundi. **I**his quidē et alijs diuersis modis saluatoris imago depig⁹ ppter diuersas significationes. **N**ā picta in p̄sepio rememorat matuitatem. depicta in matris gremio puerilē etatē. picta vel sculpra i cruce passionē. et qñq; in ipsa cruce sol et luna quasi eclīpsim panēta depingunt. depicta vñ in scala za ascensu ascensionē. depicta vt

residens in throno seu in solio excelso pſen
tē indicat potentia et prātē. q̄i diceret. data
est ei ois prās in celo et in terra. iuxta illud
Uidi dñm ſedentē ſup ſo. ex. zc. i. dei filium
ſup angelos regnātē. iuxta illd. Qui ſedes
ſup cherubin. Qñqz vō depingit ſic vide
runt eū moyleſ et aaron. nadab et abui ſc̄z
ſup montē et ſub pedib⁹ ei⁹ q̄i opus ſap̄is
ricū et q̄i celū ſerenu. Et quomā ſicut aut lu
caſtunc videbūt filiū boiſ venientē in nu
be cū potētia magna et maiestate. ideo qñz
ei circū circa pingunt angeli qui et ſemp ſer
uiunt aſſiſtūt. et depingunt cū ſerale ſm
eſa. di. Seraphin ſtabant iuxta illud ſerale
vni et ſerale alteri duab⁹ velabant facie⁹
duab⁹ pedes. et duabus volabāt. Depin
gunt etiā angeli tanqz in etate iuuenili flo
rentes. nunqz eni ſeneſcūt. qñqz etiā circū
pingit archangeluſ michael draconē ſupe
ditans. iuxta illud io. Factū eſt plū in celo
michael cū dracone pugnabat. Que pug
eſt viſiōiū angeloz. pfirmatō bonoz. et rui
na maloz. aut in pſenti ecclā pſecutio fide
liū. Qñqz etiā circū pingunt viginti q̄tuor
ſeniores ſm viſionē ipſiuſ iohannis in ve
ſtib⁹ albiſ et coronis aureiſ. p q̄ſ ſignificā
tur veteriſ et noue leiſ doctores. q̄ ſūt duo
decim. ppter fidē trinitatiſ quā annūciant
p q̄tuor. clunata mūdi. aut viginti q̄tuor
ppter opa et obſeruatiā eūāgelioz. ſi lāpa
des addunt dona ſpūſſantiſ reſpētant. ſi
mare vitreū baptiſm⁹ innuit. Qñqz etiā
circū pingunt q̄tuor. aialia ſm viſionē eze
chielis et ei⁹ ſc̄i iohāniſ. facieſ boiſ et faci
eſ leōiſ a dextris et facieſ bouiſ a ſiniſtriſ
et facieſ aquile de ſup ipſoſ q̄tuor. hi ſunt
q̄tuor. euāgeliste. Un pingunt cū libriſ
in pedib⁹. qz q̄ verbis et ſcriptura docuerūt
mente et ope ppleuerūt. Martheuſ figurā
ſortū humanā. Mar⁹ figurā tenet leōiſ.
Iſi ponunt a dextris qz xpi natiuitaſ et re
ſurrectio fuerunt omniū leticia generalis.
Unde in pſal. Et ad matutinu leticia. Lu
caſ vō vituluſ eſt. eo qz a zacharia ſacerdo
te inchoauit et xpi paſſionē et hoſtiā ſpecia
liuſ ptractauit. Vitul⁹ eni eſt animal ſa
cerdotuſ ſacrificiſ aptū. Comparatur etiā

vitulo ppter duo cornua q̄i duo cōtinens
 testamenta. ⁊ ppter q̄ttuor pedū ungulas
 q̄i q̄ttuor euāgelioꝝ sententias. Iſder hunc
 quoq; figurat x̄ps q̄ fuit p nobis vitul⁹ im
 molatus. ideoq; ponit a sinistris q; mors
 x̄pi fuit aplis tristis. De h et q̄liter beatus
 marcus pingi debz in septima pte sub ti. de
 euāgelistis diceſ. Iohannes aut figurā b
 aquile quoniam ad excelsa puolās ait. In
 pncipio erat vbi. Iſtic q; significat x̄pm cu
 ius iuuēt⁹ traqle renouat q; reſurgens
 a mortuis flor et in celū ingredit. Iſtic tñ
 nō iuxta ſed ſup eſſe depingit. quonā aſcē
 ſionē designat et verbi apud dei pñiciat.
 Sed cū q̄libet ipſoꝝ aialū b̄rēt q̄ttuor fa
 ctes et q̄ttuor alas q̄liter poſſint depingi di
 cet in ſeptima pte ſub ti. de euāgelistis. vbi
 etiā laus de h ageſ. Qñq; etiā circū pigū
 tur vel pon⁹ ſubpingunt apli q̄ fuerūt te
 ſtes ei⁹ vbo ⁊ ope vſq; ad vltimū terre. ⁊ p̄
 gunt crimi q̄i nazara. i. ſanci. Lex enī fuit
 nazareoꝝ vta tpe ſue ſepationis a p̄muni
 vta boū nouacula nō trāſiret ſup caput
 eoꝝ. Iſdingunt etiā qñq; ſub forma duode
 cum ouū. q; tanq; bidentes occaſi ſūt ppter
 dñm. ſed et duodecum trib⁹ iſrael qñq; ſub
 forma duodecim ouū depingunt. Qñq;
 tñ plures v̄l pauiores oues circa ſedē ma
 ieſtatis pingunt. ſed tunc aliud figurāt. iux
 ta illud math. xxv. c. in fine. Cū venerit fili⁹
 iſ hois in maiestate ſua tunc ſedebit ſuper
 ſedē maiestatis ſue ſtatues oues a dextris
 et edos a ſinistris. ¶ Qualr bartholome⁹
 ⁊ andreas apli depingi dñt in ſeptima pte
 ſub eoꝝ feſtis diceſ. Et aduerte q; patriarche
 et pphete pingunt cū rotulis in manib⁹.
 Quidā vō apli cū libris ⁊ quidā cum
 rotulis. Iſtempe q; ante x̄pi aduentū fides
 figuratiue oſtēdebat et quo ad multa in ſe
 implicata erat. ad qd oſtēdēdū patriarche
 ⁊ pphete pingunt cū rotulis. p q̄s quali q;
 dā impfecta cognitio designat. Quia vero
 apli a x̄po pſce docti ſūt. iō libris p q̄s defi
 gnat p̄grue pfecta cognitio vti poſſūt. S;
 q; qdam illoꝝ qd didicerūt ad doctrinam
 alioꝝ inſcriptis redegerunt. ideo illi p̄grue

tanq̃z doctores cū libris in manib⁹ depin-
gunt. sicut paul⁹. euāgeliste. petr⁹. iacobus
et iudas. Illi vō q̃ nihil stabile seu ab ecclia
approbatū scripserūt. nō cū libris. sed cū ro-
tulis in signū sue p̃dicatōis pingunt. Uñ
ap̃lis ad ephē. B̃is quosdā dedit ap̃los
q̃bā p̃phetas. alios euāgelistas. alios pa-
stōres et doctores in opus ministerij. Sed
et diuina maiestas op̃ingit q̃ñz cū libro clau-
so in manib⁹. quia nemo inuēt⁹ est dign⁹
ap̃ire illū nisi leo de tribu iuda. Et q̃ñz cū
libro ap̃to vt in illo quisq̃ legat q̃ ipse ē lux
mundi et via veritas et vita ac liber vite.

Quare aut paulus ad dextrā et petrus ad
sinistrā saluatoris depingunt. dicet in septi-
ma p̃te subri. de euangelistis. Iohānes vō
baptista q̃ñz depingit vt beremita. Al̃s ar-
tires cū aculeis vt laurentius in craticula
stephan⁹ cū lapidib⁹. et q̃ñz cū palmis que
pictoriā signant. iuxta illud Iustus vt pal-
ma florebit. vt sic palma viret. sic eoz mēo-
ria feruet. Hinc est q̃ qui de hierosolomis
denuit palmas in manib⁹ ferūt in signū q̃
illi regi militarūt q̃ hierosolomis cum pal-
mis bono officio recept⁹ est. et postmodū ibi
dē cū dyabolo pugnās victor exiit. et celi
palatii cū angelis et iū p̃hās introiuit. vbi
iusti vt palma florebit. et sicut stelle fulge-
būt. Confessores pingunt cū suis insignijs
et epi mitrati. abbates capuciati. et q̃ñz cū
lilis q̃ castitatē designāt. doctores cū libris
i manib⁹. ṽgines s̃m euāgelii cū lāpadib⁹
I Paulus cū libro et ense. cū libro q̃i doctor
fuit p̃pter p̃uersionē suā. cū ense. q̃a miles.
Uñ vsus Al̃duro furo: saul. liber est con-
uersio pauli. Generali aut sanctorū patrum
imagines q̃ñz in parietib⁹ ecclie. q̃ñz in
posteriori altaris tabula. q̃ñz in vestibus
sacris et alijs varijs locis pingunt vt illoz
actus et sanctitatē iugiter nō indiscera vt
inutilia meditemur. Uñ in exo. diuina vo-
ce p̃cipit vt in aaron pectore rationale iur-
dicij vittis ligantib⁹ imp̃mas. q̃tenus sacer-
dotalē cor nequaq̃z fluxe cogitationes pos-
sedeat. sed ratio sola p̃stringat. In quo etiā
rōnali vigilāter s̃m greg. xij. patriarcharū.

noia describi iubent. Nepe ascriptos pres
semp in pectore ferre est antiqz vita sine in
termissione cogitare. Tunc autē sacerdos
irrephēbili gōit cū exēpla patz pcedētiū
indefinēter intuet. cū sanctorz vestigia sine
cessatione piderat. z illicitas cogitationes de
pmit. ne extra rōnis limitē opus pedēdāt.
Considerandū qz est qd ielus semp coro
nat? depingit. q. d. Egredimī filij hierusalē
z videt regem salomonez in dyademate q
coronauit eū mater sua. Sūtemi xpūs co
ronat? tripliciter. Primo a matre corona
misericordie in die pceptionis. que corona
duplex est ppter naturalia z gratuita. ideo
qz et dyadema vocat qd est duplex corona
Secūdo a nouerca corona miserie in die pas
sionis. Tertio a patre corona glie in die re
surrectionis. Unde glia et honore corona
st eū dñe. Demū coronabit a familia coro
na potentie in die vltime reuelationis. ve
niet enī cū senatoribz terre iudicās orbem
terre in equitate. Sic et oēs sancti pinguēt
coronari. qā diceret. filij hierusalē venite z
videte martires cū coronis aureis qbz co
ronauit eos dñs. Et i libro sapie. Iustia ac
cipiet regnū decoris z dyadema speciei de
manu dñi. Corona autē hmoi depingit in
forma scuti rotūdi. qā sancti de ptectione
diuina fruunt. Et cantant gratulabundi
Dñe exultato bone voluntatis tue coronasti
nos. Eleuāti p corona p crucis figuram
a sanctorz coronis distinguit. qz per crucis
verillū sibi carnis glorificationes. et nobis
meruit a captiuitate liberationē et vite frui
tionē. Cū vō aliqz platus aut sancti vniū
pingit nō in forma scuti rotūdi. sed qdant.
corona ipa depingit. vt qmōz cardinalibz
vtunb? rigere monstret. put in legēdabū
gregorij habet. Bursus qmōz in ecclis pa
dilis depingit. vt aspiciētes ad delectatōez
pmioz alluciat. Et qmōz infernus vt eos a
formidine penaz deterreat. Qmōz flores z
arbores cū fructibz ad representandū fructū
bonoz operū ex vniū radicibz pdeuntūz
Idicatur aut varietas vniū varietatem
designat. Alij enī dat p spūm fmo sapie.
alijs scē zc. Virgines vō in mulieris specie

depingunt. qz mulcent z nutriūt. Bursus
p celaturas q et laqaria noiant q sūt ad de
corē dom? simpliciōres xpi famuli intellē
gunt q eccliam nō doctrina. sed solis vniū
bus omāt. Ceterū sculpture pminentes de
parienbz egrediētes esse vident. qz cū virtu
tes fidelibz in tantā cōsuetudinē deueniūt
vt eis naturalit insitē videant multipharis
eaz opationibz exercēt. Synagoga vō
qliter depingit dicit in qrtā pte sub ti. dere
uerentia. Quali palliū romanorū pontifi
cū pingit in. iij. pte sub ti. de pallio dicitur.
Zlm? vō et duodecim sig? z mēses qli depi
gant. dicit in pncipio. viij. pte z vbi de mēse
aget. Sed et diuersē historie tā nom qz vete
ris testamēt p voluntate pictorū depingunt
Itā pictoribz atz poetis q libet audire si
fuit equa pās. Idoro ornamenta ecclie in
tribz pstitit scz in ornatu ecclie chori z alta
ris. Ornat? ecclie pstitit i corinthis z auleis
z pallijs sericis purpureis z silibz Ornat?
chori in dorsalibz. tapetis. substratorijs et
bancalibz. Dorsalia sūt panni in choro pē
dētes a dorso clericorū Substratoria q pe
dibz substernūt. Taperia sūt pāni q pedibz
substernunt. qstratio pedū. z pāpue pe
dibz epōz q mudana pedibz calcare dñt.
Bancalia sūt pāni q sup sedes vel bancas
in choro ponunt. Altaris vō ornat? pstitit
in caplis z pall. philaterijs z candelabris. in
crucibz. in aurifrisio. in verill. in codicibz.
in velamibz. z in cornibz. Et nota q capla
in q hostie psecrate suant significat corpus
vginis glie. de q dicit i psalmo. Surge dñe
in requiētūā. tu z ar. l. t. Que qmōz est deli
gno. qmōz de chore cādido. qmōz de argēto. qmōz
qz de auro. z qmōz de cristallo. z fm varias
sui ppetates varias ipi? corpus xpi ex pmit
dignitates. Bursus capla ipsa pñes bo
stias siue psecratas siue nō psecratas mēo
riā designat būanā Bz nāqz bō iugiter re
cordari acceptoz bñficorū de tā ipalū q p
hostias nō psecratas qz spūaliū q p psecra
tas designatur. qd figuratū est in vna in q
de iussit māna reponi. qd licet palea esset p
figurabat tñstūd nostz sacrificiū spūale p
cipies vt esset mēonale sempiternū in futu

ras generatōes sic legat i ero. Capse at sup
altare qd est xps posite sūt apli z martires.
Idalle vō z vestes sūt pfectores z vrgines vt
oēs scī. de quibz ait ppheta ad dñm. Hīs si
cut vestimēto vestieris. Et de hōicū est ti.
pcedēt. Aliud autē p philateriū aliud pphi
lateria. Philateriū ē cartula i q decē pcepta
legis scribunt. Hmōi cartulā solebat ppha
risci an se in signū religionis portare. Tñ
i euāgelio. Bilatāt philateria sua zc. Et dicit
philateriū a philare qd ē custodire z torat
qd ē lex. Philateria vō ē vasculū de argen
to vel auro vel cristallo vel chore z hmoi in
q sanctorz cineres vel reliqre recondunt Cū
enī elind? fideles cineribus vocaret pēo
q cineres ipsos suabāt ptra et? derisionēz
statutū fuit in ecclia vt honorifice z in pōio
sis vasculis suarent. Qd nomē ē pphenū
a philare qd est seruare z teron qd est extre
mitas. qz ibi aliqd de extremitate corpis sa
ctorū puta dens vel digit? vel aliqd tale ser
uat. Sup altare etiā in qbusdā ecclis col
locat tabernaculū de q sub ti. de altari dñm
est. In cornibz altaris duo sūt candelabra
pstituta ad signādū gaudiū duoz pphoz d
xpi natiuitate letantū. q candelabra mediā
te silice faculas ferūt accensas. Angel? enī
in qst pastoribz. Elmiūcio vobis gaudium
magñū qd erit oī ppho. qz nat? est vobis bo
die saluator mūdi. Hic est vēr? ysac qui ri
sus interpretat Lūmē aut candelabū fides ē
ipli. Itā ad iudaicū iplm in qst pphā Sur
ge illuminare hierlm. qz venit lūmē tuū et
glia dñi sup te orta est. Zlo iplm vō gētilē
dicit aplis. Eratis aliqñ tenebre. nūc autē
lux in dño. Itā z i ortu xpi noua stella ma
gis apparuit fm vaticiniū balas Dicit in
qst stella ex iacob z p surget vga ex israel. De
Betiā dicit in ti. de altari. Emūctoria si
ue forapes ad emūgendū licinia. sūt verba
diuina quibz lrās legis amputam. z lu
cētē spūm reuelam. iuxta illud. Et iustis
sima veterū comedētis. z nouis supueniēti
bus vetera abiiciētis. Vasa in qbus licinia
emūcta extinguunt sūt corda fidelū q ob
seruantia legalē ad lrām admittūt. Burs?

forapes qz gemino dente pponit ignis sūt
pdicatores q nos psonis vtriūqz testamē
ti paginis instruit z monit? pponētes ad
caritatē accendūt. Scutura vō. i. vasa eqlis
amplitudinis in fundo z in ore ad calefaci
endū facta. sūt illi doctores q thesaurū cor
dis nō celant. sed ex eo pferūt noua z vetera
lucernā qz nō ponūt sub modio sed sup cā
delabū. vt hī q sūt in domo dñi lūmē z ca
lorē accipiat spūsancti. Crux qz sup altare
ponenda est z eā in detollit baul? crucis. i
q recolit qz crucē de xpi humeris sublatāz
tulit symon cirene? Inter duo cādelabra
crux in altari media collocat quoniam inter
duos pphos xpus in ecclia mediator existit.
Ipsē enī est lapis angularis q fecit vtrāqz
vniū. ad quē pastores a iudea z magi ab ori
ēte venerūt. De Baliter dicit i pphēmo qrtē
pñis sub ti. de accessu sacerdotis ad altare.
Bursus altaris frons aurifrisio ornat. iux
ta illd exo. xxi. z. xxiij. ca. Cōstrues mihi
altare. faciesqz illi coronā p girū. seu circū
tū. altā qmōz dignis. Nepe altare qmōz si
gnificat cor hōis. in q sacrificiū vere fidei p
prium offert dñz. z tūc aurifrisiū pceptūz
bone opationis significat q frōntē nostrū or
nare debem? vt ceteris luceam? Qmōz al
tare significat xps z tūc p aurifrisiū pgrue
ornamētū caritatis designat. Sic enī aurū
pminet oībus metallis. z caritas ceteris v
tunb?. Et i apls. i. ad corinth. xij. Adior
autē hoz est caritas. Frōntē enī nostrū sic
aurifrisio caritatis debem? ornare. vt pan
sim? p xpo aīas ponere. Eleuilla etiāz sup
altare erigunt. ut tñph? xpi iugiter i ecclā
memoret. p quē z nos de inimico tñphāz
respam? Eoder etiā euāgelic? sup illd ad
aptat. eo q euāgelii ab ipso scz xpo sit editū.
z ipsi phibeat testimonii. Qui qre exteri?
omēt dicit in. iij. pte sub ti. de lega. undumē
tis Deinde vasa z vtensilia in domo dñi a
moysē z salomone originē habuerūt. q in
vtriūqz testamēto plura z diuersa fuerunt. put
in exo. legat diuersa habentia significata. de
quibus hic breuitatis causa nō agim? Sa
ne oia que ad ornatū pñent. tpe qd ageli

me remoueri vel ptegi dnt. qd fit fm aliqz in dnica de passione. qa erit diuitas fuit abscondita et velata in xpo. dimisit eni se capi et flagellari ut bñ tanqz nō haberet in se virtutē diuinitatis. Eni in euāgelio hui⁹ die dicit Iesus at abscondit se et erit de tēplo. Tūc ergo coopunt cruce. i. virtus sue diuinitatis abscondit. Illi hoc faciūta pma dnica qdra gesime. qa erit ecclesia incipit de ea passi one agere. Tūc tpe crux ab ecclesia nō nisi coopra potari dñ. Et fm more qd runda loz coz duo tantū velamina seu continet re tinentur. quoz vnu ponit p circuitū chori. aliud suspendit inter altare et chori ne appareat q sunt intra sancta sanctor. Qdā ctuariū et crux nūc velant signat lras legis. i. ei⁹ carnalē obseruantia. siue qd in veteri testamento an xpi passionē intelligentia sacra scripturaz velata opita et obscura erat et q tpe illo fuerit. velamē. i. obscurā sciam ante oculos habuerit. Signat etiā rōpbe am illā q fuit ante ianuā paradisi. Et qmiam hmoi carnalis obseruantia et obscuritas et rompbea in xpi passionē sublata sūt iō cor tine vel velamina hmoi in pascueremouen tur. Sed et q in veteri testamēto fuerunt aialia ruminantia et ungulas scindētia et bo ues arantes. i. scripturaz mysteria discenē tes et spūali intelligentes. iō in qdra gesima post velū ingrediunt sacerdotē pauci. qbz datū est nosse mysteriū regni dei. Circa hoc aut notandū est q triplex gen⁹ veli sus pendit in ecclesia. videlicet qd sacra opit. qd sanctuariū a clero diuidit. et qd clero a plo secernit. Idmū est nota lre legis. Secūdu nota nostre indignitatis. qz indigni sum⁹ uno impotentes celestia intueri. Tertiū ē coercio nostre voluptatis carnal⁹ Idmū videlicet cor tine q ab vtrqz altaris latere extendunt sacerdotē secretū intrante. puti qra pte subti. de secreta dicit. significatū ē in hoc q sic legit exo. xxxiii. Moyses po fuit velamē sup facie suā. qz filij israel clari tatē vultus ei⁹ sustinerenō poterāt. Et sic dicit aplius hoc velamē adhuc bodie sup corda iudeoz. Scdm videlicet cor tina q in qdra gesima in officio misse ante altare extē

dit. significatū est in hoc q velū intra taber naculū erat suspensum qd diuidebat sacra sanctor a sanctis. ut dicit in pbenio qre ptus p qd arca pto velabat et erat miro ope pternū et pulcra varietate distinctum. qd in passione dñi scissū est. et illi⁹ exemplo bodie cor tine varia pulcritudine tērit. De pmi⁹ so velo et quales esse dnt cor tine. habet exo. xxx. et xxxi. c. Tertiū inde tūc habuit origi nē q in pmitua ecclesia peribol⁹. i. paries q circuit chori nō eleuabat nisi vsqz ad ap podiationē qd adhuc in qbusdā ecclesijs ob seruat. qd ideo fiebat ut pplus videns derū pfallentē in debonūz sumeret exemplū. Tertiū hoc tpe quasi pmutat suspēdit tur siue interponit velū aut mur⁹ inter de rum et pplus. nemutuo se aspiciere possunt quasi pso facto dicit. Auerte oculos tuos ne vi. va. zc. In parascue vō omne tollitur velū. quia in passione dñi velū templi scis sum est. et pcam reuelata est nobis legis spi ritualis intelligentia q antea latebat vpre missū est. et apta est celestis regni ianuā. et data est nobis fortitudo ut vinci nisi veli m⁹ a carnali pcupiscentia nequeam⁹. Ele ritamē velū qd diuidit sanctuariū a clero retrahit ut eleuat in vespere cuiuslibet sab bati quadagesime qñ officiū die dnice in choatur. ut cler⁹ possit sanctuariū intueri quia dnica recollit resurrectionē. Hoc etiā ideo fit in sex dieb⁹ dnice. quia nulla fuit etas in qua nō fuerit gaudii eternū. gaudi um quidē figuratū qd celo velat qd p velū illud significat. Inde est q dieb⁹ dnice nō ieiunam⁹. et hoc ppter glām dnice resurre ctionis. Itā pma dnica signat gaudii qd habuerūt pmi parentes in paradiso ante pec catū. Scda dnica figurat gaudii qd pauci habuerūt i arca noe alijs omnib⁹ diluuiō submersis. Tertia qd habuerūt filij israel sub ioseph alijs fame afflictis. Quarta qd habuerūt sub salomone in omni pace viuē tes. Quinta qd habuerūt redeuntes de ca ptiuitate babilonie. Sexta qd discipuli ha buerūt a resurrectione vsqz ad ascensionē qñ cū eis pñtialiter fuit sponsus. In festi uitatibus etiā nouē lectionū qdra gesime

velū ipm eleuat vel retrahit. S; hoc nō ha bet de pmaria eccleie institutione. qz tūc nul lū festū celebrabat i qdra gesima solenniter Sed si aliqd festū occurrebat. quacūqz die occurreret in sabbato et in dnica de eo com memoratō fiebat put in canone papemar tim habet. Et in burcardo li. xiiij. et h totūz ppter temporis illi⁹ tristitiā. postea pplus in ppariū obtinuit. ut videlicet festū nouē lectionū in suo die solenniter celebrēt. et ni hilomin⁹ ieiunēt. Bursus cor tine in festi uitatib⁹ extendunt in ecclesijs ppter ornatū ut p viles ornat⁹ ad inuisibiles mouea mur. q sunt qñqz varijs colorib⁹ colorate ut premissum est ut ex diuersitate colorum ipsoz notet q bñ qui est dei templi ornat⁹ esse debet varietate seu diuersitate virtutum. Cor tina alba signat vitē mundiciā. Bu bea caritatē. Viridis pteplationē. Nigra carnis mortificationē. Lunda tribulationē. Albus sup cor tinas candidas suspendun tur qñqz panni varijs coloris ad notandū q cor nostrū purgatū esse debet a vicijs et in eo dnt esse cor tine virtū et varietas bono rii opū. Idoro in festo natiuitatis dñi quedā eccleie nullos suspendunt pannos. q dam viles. et quedam bonos. Quenullos suspendunt. nostrū figurant ruborē. si eni maximū sit nobis gaudii de nato saluato re. nō tū debem⁹ esse sine rubore. p eo q tan tū fuit nostrū peccatū q dei fili⁹ lapsū ppi nos exinanuit formā serui accipiens. Et p pte rea etiā in ipsi⁹ obitu nō cū leticia solē nizam⁹. sed acerrimū ieiunū facim⁹. cū tū in alioz sanctor obitu leni solē nizam⁹. et ali quantulū lauius in cibo et potu nobis in dulgeam⁹. put in. vi. pte sub parascue dice tur. Rubor quippe nobis est q dñs mortu us est ppter peccata nostra. sancti vō non ppter peccata nostra sed ppter xpm passi sunt. Qui viles suspendunt figurant q dñs suū induit formā. et q vilib⁹ pānis eo die inuolutus fuit. Quibonos gaudii de re ge nato habitū attendunt. et quales esse de beamus in receptione tanti hospitis osten dunt. In quibusdam ecclesijs altare in pa saba pñtiosis ornatū pallijs. et supponun

tur velamina trium colorum rubeum sub albi. et nigr. q tria tpa designant. Idmū lectione et responso finitis remouet vela men nigrum. qd temp⁹ an legē signat. Se cunda lectione et responso finitis remo uet sub albi. qd tps sub lege desig. Tertia finita remouet rubeū. qd temp⁹ gratie sig ficat. in quo p xpi passionē ad sancta scōz et ad eternā glām nobis aditus patet. De pannis vō et vestimentis altaris in tra ctatu de altari dictū est. In pcpuis festi uitatibus thesauri eccleie in publicū dedū cunt ppter tria. Idmū ppter pñtiationēz caute ut videlicet appareat qz caute fuerit in seruando q illū seruare tenet. Scd ppter solē nitatis veneratōz. Tertiū ppter obla tionis memorā videlicet in memorā illoz rii q prius ea eccleie obtulerūt. Qd autem ecclesia intus et nō extra festiue ornatū militari aliter innuit q ois glōria eius abintus est. Licet eni exteri⁹ despicabilis sit. in aia tūq sedes dei est radiat. iuxta illud. Nigra sū is formosa zc. Et dñs p propbam. Etenim bere ditias mea pelara est mihi. Idoro pbeta etiā pñtias Bait dñi. Biler decorē dom⁹ tue zc. qm specialit fides spes et caritas exornat. Eccle qz materialis et etiā spūalis mūdari debet de q in. vi. pte subti. de pascha. et de. v. feria cene dicitur. In nonnullis ecclesijs oua strutionum et huiusmodi que admi ranonem inducunt. et que raro videntur consueuerunt suspendi. ut p hoc populus ad eccleiam trahat et magis afficiat. Bur sus aunt quidā q struio tanqz auis obli uola derelinqit in sabulo oua sua. demū q dam stella visa recordat. et redit ad illa aspe ctu suo fouens ea. Qua ergo in ecclesijs sus pendunt ad notandū q homo propter pec catū a deo derelictus si tandem diuino lu mine illustratus. recordat⁹ delictoz suoz penituerit. et ad ipm redierit p aspectū mise ricordie illi⁹ fouet. p quē etiā modū dñi lu ca. q respicit deus petrum postqz negauit xpm. Suspendunt etiā ut in illis vniūqz qz contemplet q homo facile deū obliuisci tur. nisi p stellam. i. spiritus sancti grām in fluentem illustratus ad eum redire per bo

na opa recorder. **S**ane in pmitiua ecclia sacrificiū fiebat in vasis ligneis ⁊ vestibus p muniū. tūc enī erāt lignei calices ⁊ aurei sacerdotes. nūc vō ecōtra est. Sed seuerin⁹ papa instituit q̄ in vitreis fieret. q̄a vō illa fragilia erant. iō vrbān⁹ papa ⁊ etiā p̄liū remēti. statuit q̄ in argenteis vel aureis vasis sacrificet. vel ppter paup̄tatē in stāneis q̄ nō eruginant. nō tñ in ligneis vel ex auri calco. Itē ergo d̄s esse d̄ vīro ppter piculū effusiōis. nō deligno q̄a cū sit porosū ⁊ spō giosū corp⁹ sanguinē absorberet. non de ere vel auri calco q̄niā ob vini vītutē eruginē ⁊ vomitū puocaret. Et nota q̄ calicis nomē a veteri et nouo testamento originē traxit. Tñ hīere. Calix aure⁹ babilon iebrians omnē terrā. Et dauid. Calix in manu dñi vini mari plen⁹ mirto. Et alibi. Calicē salutaris accipia ⁊ nomē d. in. Itē in euan gelio. Id est is bibere calicē quē ego bibi tur⁹ sū. Itē a capies calicē gr̄asegit. Calix aut aure⁹ significat thesauros sapie in xpo absconditos. Argenteus mundiciā culpe. Stāne⁹ innuit silitudinē culpe et pene. stānū enī ē mediū inter argentū ⁊ plūbū. et caro xpi licet nō fuerit plūbū. i. peccatrix. fuit tñ carni silis peccatrix. et licet nō fuerit argentū. i. passibil⁹ ppter suā culpā. fuit tñ passibilis ppter nostrā. q̄a languores nostros ip̄etulit ⁊ dolores nrōs ip̄se portauit. De calice et patena dicei sub t. de p̄secratō nib⁹ ⁊ vncionib⁹. Nēpesti q̄stenui reli gionē tenus dicat. q̄ dñs p̄cepit moysi vt cuncta vasa tabernaculi in oēs p̄fus ⁊ ceri monias ex ere faceret. vt legitur exo. xxxvij. et xxxvij. ca. q̄q̄s h̄mōi p̄ciosā vasa et ornamē ta poterāt veniūdari et dari paup̄ib⁹. silis ē iude ⁊ mulier vnguentarie p̄trari. Itē ei agum⁹ nō q̄ deū min⁹ vilia ornamēta dele cēt q̄ aurea. sed q̄ cū boies qd diligūt deo libēter offerūt. p̄ diuinā latrā. suā vincunt auariā. Id est et ea bec diuine pietatis offi cia moralia sunt ⁊ future glorie significan tia. Tñ etiā in veteri lege ex auro iacincto. purpura. coccobis tincto. ⁊ bisso retorta. et alijs p̄cios sup̄ humerale fieri p̄cipi. vt qñ/

ta sacerdos virtutū diuersitate clarescere debet
beat demōstrat. et altare et ppiatorio ac cā
delabui et alia vasa et ornamenta altaris ex
auro fieri et argento. exo. xxx. et xxx. et xxxviii.
ca. Tabernaculū q̄ ex diuersis p̄ciolis fie
ri p̄ceptū est. put dictū est sub ti. de ecclesia.
Legalis etiā pōnser alijs diuersis p̄ciolis
vtebat ornamentis put dicet i tertia pte sul
ti. de legalib⁹ indumentis. de hoc etiā sub ti.
de eccle dedicatione ppe pncipiū dicet. ¶ Do
ro. p̄bitū est in p̄lio aurelian. ne diuina
ministra p̄stent ad nuptiaz ornati ne i
p̄borū tactū vel pompa secularis luxurie
polluant. q̄ nimis ostendit q̄ ex veste cuius
cūqz p̄sone fieri nō d̄z casula. vel aliquis sa
crismisterijs deputand⁹ ornat⁹. Stepha
nus q̄s papa statuit ne vestimentis eccle in
alijs vsib⁹ q̄s fruatur. q̄z nisi a sacris boi
bus tangerent neptio q̄ baltheasar regē babi
lonie p̄cussit sup hoc transgrediētes veniat
Elenēs etiā papa statuit ne mortui sepeli
ant vel inuoluant seu opiant vel etiā fere
trū cū palla. i. p̄anis altaris. aut cū mappa
q̄ calix inuoluūt seu cū q̄ sacerdos manus
p⁹ p̄secrationē tergit. Q̄n vō palle. i. corpā
lia. et vela. i. ornamenta altaris seu cortines
p altare p̄dētes sordidate fuerint. dyaconi
cū ministris humilib⁹ illa lauent intra sa
crariū. et nō extra. ¶ Do velis aut lauandis
q̄ ad cultū altaris p̄tinēt noua peluis habe
at. ¶ Dalle vō. i. corpalia in alia pelui lauent
¶ Tela q̄s tanuarii. i. cortine q̄ exēdunt i ec
clesijs in festis et in q̄dragesima i alia pelui
lauent. ¶ Hinc est q̄ statutū est in p̄lio yler
den. q̄ ad corpale lauandū et ad pallas alta
ris p̄p̄ta habeant vasa foris i q̄b⁹ nihil ali
ud lauet. S⁹ et sim eūdē clemētē si altaris
palla. i. vestimentā altaris vel cathedra in q̄
seder sacerdos sacris vestib⁹ induit. n̄ cā
delabui. vel velū. i. pannus vel cortina sup
altare pendens fuerint vetustate p̄sumpta
crement. et cineres vel in baptisterio vel in
pariete aut in fossis pauimētoz vbi nō sit
transit⁹ iacent⁹ Et nota q̄ ecclastica oma
menta benedicunt. vt dicet sub ti. de p̄secra
tionib⁹ et v̄ctionibus

De campanis

ampane sunt ua

Claenea in nola ciuitate cāpanie
p̄mo inuente. Aliaiora itaqz va
sa cāpane a cāpania regione. minora vero
nolea nola ciuitate dicunt. Bulla autē et
b̄ndicatur cāpana. vt p̄ illi⁹ tactu⁹ et sonitu⁹
fideles inuicē inuident ad p̄miū. et crescat in
eis deuotio fidel. fruges mētēs et corpora cre
dentū seruent. pcul pellant hostiles exerci
tus. et oēs in insidie inimici. fragor grandinū.
pcella turbinū. impet⁹ tēpestati⁹ et fulgurū
tempent. ifesta qz tonitrua et ventorū flama
suspendat. spūs pcellay et aerēe potestates
psteruant. vt boca audientes pfugiāt ad scē
mātris ecclie gremiū aū sancte crucis ve
rillū cui flectit omne genu. Et sicut hec sin
gula in b̄ndictionib⁹ cāpane habent. Sciē
dū autē est qd cāpane quarū sononitate pue
nit p̄p̄us ad ecclias ad audiendū. et clerus
ad annuncandū mane in misericordiam dñi. et vi
tatē ei⁹ p̄nocrē significāt tubas argenteas
quib⁹ in veteri lege p̄p̄us ad sacrificandū
acceriebāt. de quib⁹ dicit in. vi. pte sub pen
the. Quādmōdū enī vigiles in castris tu
bis. sic et eccliaz ministri cāpanay sonitu se
excitant. vt p̄tra insidiante dyabolū perno
ciet. Signa igit nostra enea sonoroia sūt
tubis veteris legis. qz tūc no⁹ erat deus in
iudea tantū. nunc vō in omni terra. Sunt
etiā durabiliora. significāt enī p̄dicationes
nouī testamēti fore amplī⁹ duraturā tubis
et sacrificijs veteris legis. qz vsqz ad mundi
finē. Si qdē cāpane p̄dicatores significant
q̄ fideles ad similitudinē campane ad fidē vo
care dñt. qd significatiū est in eo qd dñs p̄ce
pit moysi vt faceret vestē sumo p̄fici ba
bentē. lxxi. tintinabula q̄ sonaret cū ponti
fer in sancta sanctorū ingrederet. Ipsum er
go vas os p̄dicatois designat. iuxta illud
apli. Factus sū velutes sonans siue cimba
li tinniens. Duricia metalli fortitudinem
designat in mente p̄dicatois. Un dñs De
di fronte tuā duriorē frōnib⁹ eorū. Idlectrū
siue ferrū qd inter⁹ ex vtraqz preferiens so
num reddit doctois linguam q̄ scia ornat

et q̄ vtrūq; testamētū resonare facit figurat
 ¶ Relatus ergo absq; scia p̄dicationis ē q̄
 cāpana sine plectro. iuxta illō greg. Sacer
 dos si p̄dicationis est inficius. quā dāmo
 ris vocē datur? est p̄co mur? est enī quasi
 canis mur? latrare nō valens. Ipsa vō p̄
 cussio denotat q̄ p̄dicatoz p̄mū debet p̄ cor
 rectionē in sericia ferire et postmodū ad ali
 ena exprobrāda accedere ne p̄ra doctrinā
 apli alijs p̄dicans ipse reprob? inueniatur
 ¶ Elī psal. ¶ Deccatori autē dixit deus q̄ re tu
 enarras iusticias meas et assumis testamē
 tū meū p̄ os tuū. Sive nāq; actionis exē
 plo plerūq; accendit q̄s et vbiūone sermo
 nis mouere nequit. ¶ Vinculū vō q̄ plectrū
 vasi p̄iungit seu ligat ē moderatō q̄ lingua
 t̄patur que ad traciū corde id est ad auto
 ritatē scripture linguā mouet p̄dicatois.
 Lignū in quo cāpana pendet lignū dñice
 crucis s̄ḡt. qd̄ ideo q̄nq; a supiorib? p̄tinet
 q̄ crux ab antiquis p̄antib? nūciat. Instru
 menta q̄bus ipsū lignū alligatū seu affixū
 ē oracula sūt p̄phetay. Ligatura vō ferrea
 q̄ cāpana ligno p̄iungit caritates denotat.
 p̄ quā p̄dicatoz indissolubiliter cruci affix?
 gloriat̄ dicens. ¶ Mihi absit gloriari nisi in
 c. d. no. Cauilla ligno affixa qua mediante
 cāpana pulsatur rectā p̄dicatois mentē si
 gnat q̄ diuinis mādans inherens illa fidei
 lūi aurib? p̄frequentē pulsationē p̄inculcat
 ¶ Funis autē ab illa pendens qua campana
 pulsatur est humilitas seu vita p̄dicato
 ris. Funis enām ipsa vite nostre mensurā
 ostendit. Ad buccum funis initū habeat
 a ligno a quo campana pendet per qd̄ crux
 dominica intelligitur recte sacram scriptu
 ram a ligno sancte crucis descendente si
 gnat. Sicut enām funis ex tribus est funi
 culis. ita et scriptura ex trinitate consistit. s.
 ex historia. ex allegoria. et ex moralitate. Fu
 nis ergo descēdens a ligno in manu sacer
 dotis est scriptura a misterio crucis descē
 dens in ore p̄dicatois. Bursus ideo fu
 nis vsq; ad manus quib? p̄tinetur erredū
 tur. q̄ scriptura vsq; ad opa transire debet.
 Funis q̄s eleuatio et depressio in pulsādo de
 notat q̄ sacra scripta aliqñ loquūt de alijs.

aliqui de inferioribus. seu quod predicator quicquid propter aliquos alta dicit quicquid propter alios descendit iuxta illud apostoli. Siue excedimus propter deum. siue descendimus propter vos. Adhuc sacerdos deorsum suum trahit dum ad actum vitam a preplatione descendit. ipse vero sursum trahit dum scriptura docente in preplatione erigit. deorsum etiam trahit dum scriptas ad litteras quod occidit intelligit. sursum trahit dum spiritualiter eam exponit. Rursus huius gregis deorsum trahit et sursum trahit. dum ea se mentis quantum videlicet in praesentia faciat. et quantum ad bona facienda perficiat. Et ex tractu funis campana resonat. ipsa ad expositionem sacre scripture adunat. predicator audit et populus in unitate fidei et caritatis unit. Sacerdos itaque qui se recognoscit predicatoris debitor si se subtrahat a moue designis. quia et filii aaron clangebant tubas. Siue ergo mouet quod frater aut populum ex officio puocat. Anulus in fine corde per quem in plerisque locis corda trahit est corona premissa seu pleuerana in fine vel est ipsa diuina scriptura. Idcirco lauianus papa statuit ut hodie per ecclesias pullent. Et nota quod ad diuina officia per tres dies horas campana communiter duodecies pullant. videlicet in prima hora semel. et in ultima semel. quia ab ipso deo omnia et idem in omni erit omnia in omnibus. In tertia pullat ter per secundam tertiam et quartam bonis quod sub illa cantant. Sicut et in sexta ter per tribus videlicet per quartam sextam et septimam bonis. Sicut in nona ter per tribus. ad vespas vero quod est. tri. hora non solum semel sed etiam multipliciter quia in tempore gratie multiplicata est predicatio apostolorum. Sic in nocte ad matutinum sepe. quod sepe ex claudum est. Exurge qui dormis. et exurge a mortuis. Communiter inter pullat in nocturnis. Idcirco si squilla quod significat paulum acutem predicantem. Secunda pullatio significat bartholomaeum sibi associatum. Tertia inuit quod iudeis repellentibus. ubi dei apostoli peruerterunt se ad gentes quod in fide trinitatis quantum euangeliorum iuberunt disciplinis. Tunc quod quater pullat. Et nota se esse genera tunnabulorum quibus in ecclesia pullat. scilicet squilla. ambalium. nola. nola seu dupla. campana et signum. Squilla

pullat in tridinio. id est in refectorio. Cymbalum in claustris. Nola in choro. Nola seu dupla in horologio. Campana in campanili. Signum in turri. Quilibet in horis generaliter tunnabulum nuncupari. Clarius ergo designat vocabulum quod predicator per illa designat ad multa necessarii sunt. Sane in tota septuagesima. id est quod dragonia prinet. id est diebus prefestis non debet pullari nec compullari. nec dupullari sed solum simpullari. id est simpliciter pullari ad horas diei vel matutinas. In ecclesiis tribus ordinatibus pullat ad primam. Primo ad inuocandum. Secundo ad inchoandum. In tertia ter per numerum horarum quod sub illa pullant ut permissa est. una ad inuocandum. alia ad congregandum tertia ad inchoandum. Sicut fit in sexta et in nona. et eodem ordine pullantur ad matutinas simpliciter. Ad missam vero et ad vespas duabus duntaxat campanis pullat. In minoribus vero ecclesiis simpliciter tantum pullandum est iuxta permissa. et hoc in feriis. In dominicis vero et solennibus diebus prout in alijs temporibus compullat. Quia enim predicator qui per campanas figurant sepe gregebis abundanter optime et impotenter instant. idcirco in festis que ad gratiam pertinent campana tumultuosius tinnunt et plurius preperant ut dormientes et ebrios excutere dormiant ultra modum. Quid autem significet compullatio quando cantatur Te deus laudamus. in quarta presubiti. de nocturnis dicit. Verum aliqui moriente campana debent pullari ut populus hoc audiret orer pro illo. per muliere quidam bis. pro eo quod ipsa inuenit alteritatem. primo enim fecit hominem alienum a deo. quod secunda dies non habuit benedictionem. Idcirco viro vero ter pullatur. quod primo inuenta est in boietrinitas. Primo enim formatus est adam de terra. deinde mulier ex adam. postea homo creatus est ab utroque. et ita est ibi trinitas. Sicut clericus sit. tot viabus simpullat quod ordies habuit ipe. Ad ultimam vero compullari debet cum omnibus campanis. ut ita sciat populus pro quo sit ordinatum. Debet etiam compullari quando funus ad ecclesiam. et quando de ecclesia ad tumulum deportat. De

teri campana in possessionibus pullant. ut de monestimones fugiant. put in quarta presubiti. de accessu pon. ad al. dicit. Tunc tamen audis tubis ecclesie militantis scilicet campanis. sic aliquis tyrannus timet audire in terra sua tubas alicuius potestatis regis inimici sui. Et becena est causa que ecclesia videns perari tepestare caponas pullat ut scilicet demones turbas et tunc regis. id est campanas audientes territi fugiant. et tepestant per citationem quiescant. et ut ad campana pullatione fideles admoneantur et puocent in instanti periculo orationi insistere. Silent autem campana tri duo anni pascha. ut dicit in sexta presubiti quia feria cetera. Rursus campana in interditi silent. quia sepe ob delictum subditorum impedit lingua predicatorum. iuxta illud prophete. Lingua tuam adherere facias palato tuo. quod domus. id est populus exasperans. id est inobediens est. Idcirco etiam ecclesia organa. de quibus in quarta presubiti. descens dicitur.

De cimiterio et alijs locis sacris et religiosis.

Inc de cimiterio et alijs sacris ac religiosis locis dicam. Sane venerabilium locorum alia sunt humane necessitati deputata. alia orationi dicata. Loca humane necessitati deputata sunt zenodochii zenostorii quod idem est vasodochium gerontocomium orphanotrophium et bephrotrophium. Sane etenim preses et religiosi principes hominum instituerunt loca in quibus pauperes. pegrini. senes. orphani. infantes. emerui. infirmi. imbecilles. et laici recipientes et fouerent. Et nota quod gerontagrecos senes latine. Locorum autem orationi dicata sunt sacra. alia sunt sancta. alia religiosa. Sacra sunt quod per manus pontificum rite dedicata et deo sanctificata sunt. que varijs nominibus appellantur. presubiti. de ecclesia permissa est Sancta sunt loca emunitatis siue privilegiata seruitoribus et ministris ecclesiarum deputata. de quibus videlicet sub interminatione dicit. ne quis illa violare presumat. sic sunt atria ecclesiarum. et in quibus locis claustra infra que

sunt domus canonicorum in quibus rebus cuiuscumque sceleris perfluentibus si se ibi receperint securitas prestat. Et secundum statuta legalia porte et theatra ciuitatum. Religiosa sunt ubi cadauer hominis integrum vel etiam caput tantum sepelitur. quia nemo pro duas sepulturas habet. Corpus vero vel aliquod aliud membrum absque capite sepulchrum non facit locum religiosum. Sed et secundum legalia instituta cadauer iudei vel gentilis vel infans non dum baptizatum. locum in quo sepulchrum est religiosum facit. secundum religionem tamen christianam et canonicam doctrinam solum christianum cadauer locum facit religiosum. Et nota quod quod est sacrum est religiosum et non e contra. Ceterum loci iste religiosus diuersimode appellatur videlicet cimiterium poliantrum siue andropol quod idem est. Sic sepulchrum mausoleum quod etiam idem est. dormitorium. tumulus. monumentum. ergastulum. sarcophagus. pyramis bustum. vna et spelunca. Cimiterium dicitur a cime quod est dulce. et sterion quod est statio. ibi enim dulciter defunctorum ossa quiescunt et saluatoris aduentum expectant. Tel quibus sunt amices. id est permes ultra modum fetentes. Idcirco antri dicitur quasi polluti antri propter cadauera hominum ibi sepulchrorum. Tel poliantrum interpretatur multitudo virorum apolis quod est pluralitas et antros quod est vir. et huiusmodi de cimiterijs per multitudinem hominum ibi sepulchrorum. Sicut et andropol quod idem est. Sepulchrum dicitur sine pulsu. quia quod ibi sepelitur pulsu caret. vel est locus ubi ossa ponunt. Ad mausoleum dicitur etiam quod quod dicitur est mausoleus quod fuit diues et potens. et ab arthemisia eius vxore valde dilectus adeo quod eo defuncto ipsa gloriosius ei construxit sepulchrum quod vocatur mausoleum a nomine viri sui. Et inde igitur mos inoleuit ut quilibet periosa sepulchra mausoleum nuncupet. Dormitorium dicitur a dormiente quod ibi corpora sanctorum quiescunt quod in domo dormiunt. Tumulus dicitur quod quod tumescit. quia hominem in terra sepulto terra aliquantulum eleuat. Monumentum dicitur quia monet mentem cuiuslibet insipientis ut recorder quod cinis est et in cinere reuertetur. Ergastulum dicitur ab ergo quod est opus vel ab erga quod est labor et sterion quod est statio. ibi enim requiescunt corpora eorum qui in domino moriuntur. Tunc beati mortui qui in domino moriuntur.

amodo iam dicit illis spiritus ut re. a. la. f. Sarcophagus dicitur a sarcos quod est caro et fagin quod est comedere quia ibi caro comeditur. i. sumit. Piramis dicitur a pir quod est ignis quia corpora igne cremata et in cinerata ibi recedebant. Vel quia sic ignis a lato incipit et tendit in acutius sicut pyramis. Et est genus altissime sepulture. Tale est rome in qua fuerunt cineres iulij cesaris collocati. et corrupto vocabulo vulgariter vocatur a sancti petri. quia in iulia dicitur dicitur. Simile pyramide fieri fecit cesar iuxta turronum. propter aligeris. et reclusit ibi cineres cuiusdam militis amici sui interfecti. Bustum vero a nomine petri nomen traxit. petri locus videlicet in quo busta siue bustiana corpora sepeliebant. Urna dicitur eo quod antiquis moris fuit bustiana corpora rogo perburere. et cineres interreis vniis collocatos seruare. Sepelica quoniam dicitur duplex ut iam dicitur. Cimiterium initium habuisse dicitur ab abraha quod emit agri ab ebron in quo erat duplex sepelica ubi ipse sepultus est et sara. ysaac et iacob. et ada et eua. propterea quod emit ut sibi et suis sepultura esset. Duplex sepelica ibi erat. quia ibi duo sepeliebantur contigues vir et vxor. vel in vna viri. et in altera mulieres. vel quia vnicuique illis sepeliendo duplex sepelica in modum cathedre fiebat. Unde dicit hiero. quod tres patriarche sepulti sunt in civitate ebron in sepelica duplici cum tribus vxoribus suis. Sepeliebant autem quasi sedentes. et superius per sepe sepelice truncum capiebat a nati b. supra dicebat vna sepelica. per vobis ferio quod capiebat pedes crura et femora. dicebat alia sepelica. Sane non dicitur passim omnia in ecclesia sepeliri. videtur enim quod locus sepulture non possit Lucifer namque de celo fuit prostratus et ada de paradiso eiecit. et quod loca his meliora sunt. Iste iob in tabernaculo interfectus est. et iobi iter quoniam triumphauit. imo obesse videtur si quis indignus et peccator in ecclesia sepeliatur. Legitur enim in dialogo beati greg. libro. iij. ca. lvi. quod cum quidam flagitiosus in ecclesia beati faust in iherusalem sepultus fuisset. eadem nocte beatus faustus apparuit custodi eius de ecclesia dicens. Dico propter peccata hinc carnes ferretes quod hic posuit alioquin ipse die. xxx. morietur. Custos vero timuit bec dicere propter quod die. xxx. subito mor-

tuus est. Legitur etiam ibidem in cl. vii. de quodam alio qui sepultus fuit in ecclesia quod cadauer eius postea inuentus est extra ecclesiam et linteamina remanserunt in loco suo. Et augustinus inquit. Quos peccata grauiora deprimunt. si in locis sacris sepeliri se faciunt. restat ut de sua provisione iudicentur. quia eos sacra loca non liberant. sed culpa temeritatis accusat. Nullum ergo corpus dicitur in ecclesia aut prope ubi corpus domini et sanguis conficitur sepeliri. nisi corpora sanctorum patrum qui dicuntur patroni. i. defensores. qui meritis suis totam defendunt patriam. et episcopi. abbates. et digni presbiteri et laici summe sanctitatis. sed cuncti domini circa ecclesiam sepeliri. puta in atrio aut in porticu. aut in credens siue voluit ecclesie exterius adherentibus aut in cimiterio. Dicitur enim quodam quod locus. xxx. pedum circa ecclesiam dicitur ad hoc psecrari. alii vero sola circunione quas facit episcopus dedicans ecclesiam ad hoc sufficere dicunt. Augustinus dicit in libro de cura pro mortuis agenda in fine quod sepeliri apostolorum memorias in hoc defuncto potest. ut commendans eum etiam in martiri patrocinio affectus pro illo supplicationis augeatur. Antiquitus solebant homines in propriis domibus sepeliri. sed propter cadauerum fetorem statum fuit ut extra ciuitatem sepelirentur et quendam locum communem sanctificationem ad hoc deputabant. Nobiles vero sepeliebantur super montes et in medio montium et in radicibus eorum et in propriis domibus. Ceterum si quis in obsidione interficiatur nec possit cimiterium haberi. sepeliatur in loco ubi potest. Si vero negotiator vel peregrinus moriatur in equore et fuerit terra vicina sepeliatur ibi. quasi potius remotus sit in aliqua insula propinqua sepeliatur. Si autem terra non videant. fiat ei domuncula delignis si haberi possunt et proiciatur in mare. In cimiterio autem christianorum non nisi christiani sepeliri debent. nec tamen omnis. quoniam nullus in maleficio interficitur si maleficus sit mortale peccatum. ut si sit interfecit in adulterio. vel latricinio. vel in ludis gentium. Et ideo ubi quis inuenit mortuum ibi sepeliatur propter dubium cause mor-

tis est. Si vero quis subito moriatur in ludis comitatus. ut in ludo pile. sepeliatur in cimiterio. quia nemini nocere intendebat. Sed quia multi alibi occupabatur quodam quod sepeliri dicitur sine psalmis et sine ceteris mortuorum obsequiis. Et si quis impetres alium in iura vel amulm ipse moriatur. nec sacerdos potest perire non dicitur sepeliri in cimiterio ut quodam dicitur. nec is qui manu propria morte sibi posuit. sed si vi ad cautelam sui vel suorum repellat et alias pernitentia remanebat. Si vero non propter aliquam manifestam causam sed solo dei iudicio quis subito moriatur in cimiterio sepeliatur. Iustus enim in quacumque hora mori saluatur. per se si dabit opaz alium relicte. Defensor iusticie et pugnans in plio iusto occisus cimiterium et officium libere procedunt interfectum in ecclesia non potest ne pauimentum sanguine polluat. Sed et si aliquis redies de lupanari vel de aliquo loco ubi fornicatur sit in via occidatur. vel aliquo casu in cimiterio moriatur. non sepeliatur in cimiterio. Et si legitime perierit per eum fornicatum fuisset nec potest eum postea psecrari vel ceterum fuisset. alioquin sepeliri dicitur. Rursus mulier moriens in partu non dicitur in ecclesia poni ut quod dicitur ne pauimentum ecclesie sanguine polluat. sed extra ecclesiam ei dicitur obsequium. et in cimiterio sepeliatur quod non placet. alioquin peccata sibi videret in culpa. Unde licite in ecclesia fecit ita in quod ecclesia a macula corporis ne polluatur diligenter caueatur. prius tamen de ventre ipsi extra corpus mortui et non baptizati extra cimiterium sepeliatur. Sunt tamen quidam qui dicunt quod prius debet vna cum muliere in cimiterio sepeliri. eo quod per viscera esse censet. Sane vir et vxor in eodem sepulchro ponendi sunt exemplo abrahe et sara. ubi spalem non elegerunt sepulturam. Unde et thobias precepit filio. ut cum mater ipsi propleuisset dies suos. locaret eam in eodem sepulchro cum eo. Iste qui libet in sepulchro parentum tumulari. Ceterum in cimiterio magnum in se statum est quod suspensum quod prius peccatis pena extrema posuit. ex quo psecrati sunt vel psecrati considerauerunt. et communicauerunt. in cimiterijs sepeliri possunt et oblationes et missae fieri per eis. Quali busta non corpus sepeliendi sit. dicitur in septima pte

subn. de officio mortuorum

De ecclesie dedicatione et consecratione

Via de ecclesia

et altari in supioribus mentio facta est. prius est ut aliquid de illorum dedicatione subiiciamus. de. Iste vero non psecrati ecclesie omni habuit. Secundo per quod Latio quere Quarto quod ecclesia dicitur. et quod significet ea ipsa dedicatio quod singula quod in ea agunt. De officio vero festi dedicationis ecclesie in. vi. pte dicitur. Iste vero igitur domus non dedicatio ecclesie in iherusalem habuit. Super quo notandum est. quod moyses domino precipiente fecit templum et sacrauit illud cum mensa et altari eius et ceteris vasibus et vestibus ad diuinum cultum explendum. Et non solum diuinis precibus ea sacrauit. verum etiam sancti olei vinctio domino iubente linunt. Legitur etiam dominus precepisse ipsi moysi ut arisma pferret quod vingeret tabernaculum in dedicatione et arcam testamenti. Salomone quoque fili domini dauid iubente domino precepit templum cum altari. et reliqua ad diuinum cultum pagendum psecrauit sicut in libro regum habetur. Habuchodonosor etiam reuocauit omnes statuas optantes et tyrannos ad dedicationem statue auree quam fecerat. Iudei ergo sicut legimus in burcardo li. iij. ca. unde loca in quibus domino sacrificabatur diuinis habebant supplicationibus psecrata nec alijs quod deo dedicatis locis munera domino offerebant. Si igitur illi qui vmbre legis deserviebant. B faciebant. quanto magis nos qui veritas patefacta est et gratia et veritas ipsi christum data est. repleta domino edificare. et per ut melius possumus ornare atque ea diuinis precibus et sanctis vinctioibus cum altaribus et vasibus vestibus quoque et reliquis ad diuinum cultum implendum vestibus deuote et sollemniter et institutione felicitis pape. iij. facere debemus. Rursus cum iherusalem in ciuitate baruth iudei quandam imaginem crucifixi pedibus pcularent et latus eius perforaret. morinde sanguis et aqua exiit. Iudei autem hoc viso mirati sunt et infirmiorum sanguine delinunt ab omnibus infirmis suis liberati sunt. propter quod omnes christi fide suscepta baptizati sunt et sinagogas eorum in ecclesias psecrauerunt. et inde mos inoleuit in ecclesie psec-

crarent cū pus tantū altaria psecrarent. Et
ppter bēnā miraculū ordinavit ecclia fieri
mēonā dñice passiōis. v. kal. decēbris. et ro-
me psecrata est ecclia in bonore saluatoris
ubi qdā ampulla cū illo sāguie referuat. et
solēne festū tūc agit. **S**cdo notādū est qd
sol⁹ pōnifer psecrās altaria dedicare. qm
am gerit imaginē et figurā summi pōnificis
xp̄i spūali dedicantis. sine q nō possum⁹ i
grā itabiliri. **T**riple ait. Sinemembul po
testis facere. Et ps. **N**isi dñs edi. do. zc. **E**nī
paliū carthagin. p̄hibet h facere sacerdotē
nec p̄t h alicui inferioris ordīs demādari.
Sane ecclā ut sacri edocēt canones de-
dicāda nō est nisi pus dotata sit. et ex licite
acq̄sitis. **L**egit enī qdū qdā ep̄s ecclā de
p̄sūris et rapinis p̄structā psecraret. vidit
p̄ altare dyabolū stāre in cathedra in bitū
pōnificali. q dixit ep̄o. **E**ssa ecclāz psecrare
ad meā ē iurisdictionē p̄ner cū sit ex v̄su-
ris et rapia facta. **E**po v̄o et clerico terris et
inde fugiētib⁹ dyabol⁹ p̄tinuo ip̄az ecclāz
cū grādī strepitū destruxit. **B**urs⁹ ecclā
q p̄ q̄stu cupiditatis p̄structa ē psecranda
nō est. et cui dos sufficiens alligra nō ē. et q̄
pagan⁹ vel infidel⁹ sepult⁹ est. donec iñ fue-
rit ecclē et ecclā abralis pus parientib⁹ v̄tū-
gnis recōciliata. **I**de enī ē de ecōmunica-
to. Si v̄o mulier p̄gnās illic sepulta sit. ea
nō ecclā poterit psecrari. licet p̄t baptizā-
t⁹ nō sit. quāqz qdā alii scripserunt sapiētes
Et p̄t ecclā psecrari dieb⁹ dñicis et p̄uans et
plures ep̄i et plura altaria p̄nt sū ab eodē
in vna ecclā psecrari. **T**ertio dñm ē q̄re
ecclā dedicat. et qdē ppter q̄nqz cās. **I**deo
v̄t dyabol⁹ et ei⁹ p̄tās inde penit⁹ expellat.
Enī refert greg. in dyalogo li. iij. c. xxi. qd cū
qdā ecclā arrianorū fidelib⁹ reddita psecra-
ret. et reliques sancti sebastiani et b̄rē agathe
illuc delate fuissent. p̄tū ibidē p̄gregatus
porcū repete iter pedes huc illucqz discurs-
rere senserūt. q fores ecclē repetes a n̄llo vi-
deri potuit. omēqz in amiracionē p̄mouit
Quidarco dñs oñdit v̄t cūctis patefieret
qd de loco eodē imūdo bitato erueret. **S**eqn-
ti āt noctemagn⁹ in eiusdē ecclē tectis stre-
pit⁹ fac⁹ ē. ac si in eis aliqz errādo discurs-

reret. **S**cda v̄o nocte grauior sonus in cre-
uit. **T**ertia qz noctetant⁹ strepit⁹ insonuit
ac si ois illa ecclā a fūdamētis fuisset euer-
sa statiqz recessit. nec v̄lteri⁹ apud illā anti-
q̄ hostil inq̄etudo apparuit. **S**cdo v̄t ad eā
p̄fugientes saluent. put legat in canone gre-
gorij. **E**t ob hoc ioab in tabernaculū fugit.
et altaris cornua apprehēdit. **T**erno v̄t ibi
orōnes exaudiant. **E**nī in orōne ad missāz
dī. **E**cce de v̄t oēs q huc de p̄catūri pueniūt
ex q̄cunqz tribulatione p̄solatōis tue b̄nifi-
cia psequant. **S**ic enī orauit salomō in tē-
pli dei dedicatōne. put legat in iij. regū. viij.
ca. **Q**uarto v̄t ibi laudes deo soluāt. put
sub ti. de ecclā dictū est. **Q**uito v̄t ibi sacra-
menta ecclāstica ministrant. **E**nī et ip̄a ec-
clia dī tabernaculū q̄i taberna dei in q̄ sa-
cramenta diuina p̄tinent et ministrant.
Quarto dñm est q̄lter ecclā psecrat. et qdē
oib⁹ de ecclā electis solo dyacono ibi rema-
nēte redulo. ep̄s cū clero ante fores ecclē a-
quā nō sine sale b̄ndicat. et interim intrinse-
c⁹ ardent. xij. luminaria añ. xij. cruces in ec-
clē parientib⁹ depictas. **I**do modū v̄o
clero et ip̄lo sequenti ter arcuendo ecclāz
exteri⁹ cū fasciculo isopi parietes cū aq̄ iā
b̄ndicta asp̄git. et q̄libet vice ad ianuā ecclē
venies p̄cūit sup̄luminare cū baculo pasto-
rali dicens. **T**ollite portas p̄n. ix. zc. et dy-
con⁹ deant⁹ r̄ndet. **Q**uis ē iſter ex glē. **E**nī
pōnifer dñs foris zc. **T**erna v̄o v̄cere se-
rato ostio ingredit⁹ pōnifer ecclāz cū pau-
cis ex ministris clero et ip̄lo foris manente
dices. **I**sdax huc domui. et dicit letanias. de
inde in paumento ecclē sit crux de cinere et
sabulo v̄b̄lris grecis et latinis toni scribit
alphabetū. **E**t itez aliā aquā sanctificat cū
sale et cinere et vino et altare psecrat. **D**e in-
de. xij. cruces in parientib⁹ depictas crismate
inungit. **S**ane quecūqz hic v̄sibilib⁹ fi-
unt de⁹ p̄ inuisibīlē v̄tutē in aia opat⁹ q̄ v̄e
dei tēpli est v̄b̄l fides facit fūdamētū. **S**pes
erigit. caritas p̄lumat. **I**psa ei ecclā carbo-
lica ex viuis lapidib⁹ adunata dei templū
est q̄ multa tēpla v̄nū tēplū quoz v̄n⁹ est
de⁹ et vna fides. **D**om⁹ igit⁹ dedicāda ē aia
sanctificanda. **E**t est notandū qd psecratio

duo efficit. **N**ā ip̄am eccliam materialem
deo appropriat. et nostrā scz tā ecclē qz fide-
lis aie desponsationē insinuat. dom⁹ nāqz
nō psecrata est sicut puella viro alicui des-
tinata nō tñ dotata nec matrimoniali cō-
mētio in v̄nione carnis v̄nita. **S**ed in p̄e-
tratione dotata et transit⁹ p̄p̄iā iesu xp̄i sp̄o
sām quā sacrilegiū est p̄ adulteriū v̄lteri⁹
violari. desinit enī lupanar esse demoniū. ut
p̄ in cōsecratione illi⁹ tēpli qd antea pan-
theon vocabat⁹. **I**drimo itaqz dicendū ē de
aque b̄ndictione. sup̄ quo dñs dicit. **N**isi
q̄s renat⁹ fuerit ex aqua et sp̄u sancto non
intrabit in regnū celoz. **E**qua enī q̄ lauan-
dis corpib⁹ idonea est tātā diuinit⁹ v̄tutē
accipemur. q̄ sic cor pa lauat a sordibus
ita et aias mūdāt a p̄cis. **M**anifestū qdēz
est qd hec aqua cui⁹ asp̄sione ecclia psecrat
baptismū significat. qz qdāmō ipsa ecclia
baptizat. **I**psa v̄o ecclia illā v̄tqz eccliam
designat q̄ in ea p̄tinet s. fidelū multitudi-
nē. **E**nī enī ecclā vocat eo qd ecclāz p̄tineat
p̄tinentis videlicet p̄ p̄tento. **Q**uerendū āt
est quare huc aque sal admisceat. cū salua-
tor noster de baptismō loquens nullam de
sale fecerit mentionē. **N**ā enī dixit. **N**isi q̄s
renatus fuerit ex aqua salia. vel sale mixta
vel aliqd h̄mōi. sed dixit. **N**isi quis renat⁹
fuerit ex aqua et sp̄u sancto zc. **E**t idip̄i de
oleo et crismate queri potest. **S**ed notādū
qd sal in diuino eloquio sepe p̄ sapia pōmē
iuxta illud. **S**ermo vester sit sale p̄dit⁹. **E**t
dñs inq̄t discipulis. **N**abete sal in vobis et
pacē inter vos. **I**temqz. **E**los estis sal terre
qd si sal infatuatū fuerit in q̄ condiet⁹. **H**ic
enī est q̄m legē nulla hostia sine sale offe-
rebat⁹ sed in omni sacrificio ponebat⁹. **E**t q̄
bus omnibus p̄uincit qd sal p̄ sapia pōmē
Est enī sapientia p̄dimentū oīm v̄tutū. sic
sal oīm aboz. **H**inc ergo est qd null⁹ bap-
tizat⁹ p̄uincit qd sal cibet. enī infantes v̄t quod
actu b̄rē nō p̄nt habere saltē signatōe sa-
cramenti. nec sine sale b̄ndicit aqua. **D**e
alteri⁹ aque b̄ndictione in se. tractatu dice-
tur. **T**rina aut̄ inter⁹ et exteri⁹ cū isopo ex
aqua b̄ndicta asp̄sio trina baptizadūm
mersionē significat et fit ppter tria. **I**drimo

ppter demoniū expulsionē. **N**ā aqua b̄ndi-
cta p̄p̄ie de sui v̄tute bz demones expellere
Enī in exorcismo ei⁹ dī. ut fiat aqua exorci-
zata ad effugandā omnē inimici p̄tatem et
ip̄m inimicūz eradicare zc. **S**cdo ppter
ip̄ius ecclē purgatōnē. oia nāqz hec terre
na ppter peccatum corrupta sūt et sedata.
Hinc enī est qd in lege oia pene mūdabā-
tur p̄ aquā. **T**ertio ppter remouendā oēs
maledictionē et introducendā b̄ndictōez
terra enī ab initio cū fructu suo maledictō
nem accepit. eo qd ex ei⁹ fructu deceptio fa-
cta fuit. **E**qua v̄o nulle maledictioni subia-
cuit. **H**inc est qd dñs p̄scē comedit. sed car-
nē nō legat nominat cōdixit. de agno
paschali. et hoc ppter legis p̄ceptū. in exem-
plū. **S**abstinentia aliq̄na licitis. aliq̄n eadēz
comedendi. **B**ursus asp̄sio in circuitu scā
signat qd dñs curā suoz b̄nīs mittit angelū
suū in circuitu timentū se. **T**ria v̄o respō-
soria que interim decantant⁹ est bilaritas
trū ordinū fidē suscipiētū. **I**noe. daniel. et
iob. **E**t quā ad hāc inuocationē grā fidei
sp̄i et caritatis infundit. ideo ad pedē et ad
mediū et ad p̄tē parietis sup̄iorē asp̄git. **D**e
interiori enī asp̄sione iā dicit. **D**e v̄tute iso-
pi in sequenti. dicit. **T**riplex v̄o circuitus
quē ep̄us asp̄gendo facit triplicē circuitus
quē xp̄us fecit ppter ecclē sanctificationēz
designat. **I**drim⁹ fuit qd venit de celo in mū-
dū. **S**cdoz quo de mūdo descendit in lim-
bū. **T**ertio qd de limbo rediens et resurgens
ascendit in celū. **T**riplex qz circuit⁹ oñdit
qd ecclā illa ad bonorē trinitatis dedicat.
Ostendit enī triplicē statū saluandoz de
ecclā. q sūt v̄gines p̄tinentes et p̄uigati qd
enī dispositio ip̄i⁹ ecclē material⁹ ostēdit.
put sub ti. de ecclā dictū est. **I**do romana
ad sup̄luminare ostij p̄cussio signat triplex
ius qd xp̄s bz in ecclā sua ppter qd sibi dīz
ap̄in. **E**st enī sua creatione. redēptōe. et glo-
rificationis p̄missione. **N**ā pōnifer xp̄m.
v̄ga ei⁹ p̄tatem figurat. **B**ursus triplicē
p̄cussione ianue cum v̄ga pastoralī p̄dica-
tio euāgelica intelligit. **Q**uid enim ē v̄ga
pastoralis nisi sermo diuinus. iuxta illud
elsaie. **I**dercunet terra; v̄ga id est. sermone

oris sui. Virga igitur ianuas pcutere eam
res audientium pditionis voce pulsare.
Aures ei potest p qd ad corda audientium
sancte pditionis vba introducam. Un
psal. Qui exaltas me de portis mortis ut
annunciem oes laudes tuas in portis filie
sion. Quid ei sunt portes filie sion. nisi aures
et auditus fidelium. Tercio triplex cu vga per
cussio et ianuarum apertio significat qd p dica
tionem pastorum infideles veniet ad fidei p sen
su. Idcirco ei porte iusticie apiunt et illas i
gressi fidei p fient. Un psal. Aspice mihi por
tas iusticie. et ingressus in eas p fitebor do
mino. Nec porta dñi. iusti intrabunt p eam.
Idcirco igitur eps in sup luminari scz rois
dicens. Supple o vos pncipes. i. demones
seu potius boies. tollite. i. auferte. portas. i.
ignorantias. vestras. i. a cordibz vris. In
rogato vo dyaconi inclusi respondens in
plona ppli quis est isterex glorie. est igno
rantia ppli nescientis qd est qd debet intrare
Alpno ostij euacuatio est peccati. Recte
ergo eps ter pcutit. qz nuer istenouissim
et sacrisim e. et in oi dedicatione epsteria
nuas pcutere d. qz sine inuocatione trinit
atis nullu fit in ecclia sacramentu Trina
vo pclamatio. tollite por. zc. significat tri
plicem xpi pstatem. videlicet qua bz in celo i
mundo et in inferno. Un in binnio ascen
sionis d. Ut trina reru machina celestiu
terrestriu et infernoy codira flectant genu
iam subdita. Consequenter ostio apto
intrat eps. ad notandu qd si debite vrat of
ficio suo nil ei resistere potest. iuxta illud.
Dne qd resistet potentatui tuo. Ingre dit
aut cu duobz vel tribz ut in ore duoy vtri
um testiu stet psecrationis vbu. Vel quia
paucis pntibz dñs se trāfigurans peccā
orauit. Et ingrediens dicit. Pax huic do
mui et oibus habitantibus in ea. qz xpus
mundū ingrediens pacē inter deū et boies
fecit. Venit enī ut nos deo pā reconciliaret.
Post hoc dū dicit letania pstratus orat p
sanctificatione dom. Itā et xps humiliat
an passionē p discipulis et credituris oibz
orabat dicens. Pater sanctifica eos in no
mine tuo. Post qz vo surrexit orat sine sa

lutatione quoniam nō dicit dñs vobiscū. cū
ecclia nō dū sit qd baptizata et q cathecumē
tantū sūenō sūt digni ut eis fiat applausus
cū nō dū sūt sanctificati. est tñ p eis orādū.
Clerus clamans et letania pueniens aplos
repsentat qui peccā et aīaz sanctificatione
ad deū intercedebāt. In pavimento ecclie
scribitur alfabetu Bmō. Sit ei crux de cane
re et sabulo extrāuerso ecclie sup quā crux
cē pulueris scribitur alfabetu in modū cru
cis. lris grecis et latinis. nō autē hebraicis.
qā iudei recesserūt a fide. et scribit cū bacu
lo pastorali. Sane alfabetu sup crucem
scriptū tria repsentat. Primo qdē scripta
ex grecis et latinis lris in modū crucis scā
repsentat punctionē seu vnionē in fide v
ulqz ppli iudei videlicet et gentiliū p crucem
xpi factā. iuxta illud. Iacob cancellatis ma
nibz filijs bñdixit. Ipsa vo crux siue vers
ex transuerso ecclie dicitur. videlicet vnusa
sinistro angulo oriēis in dextrū occidēis
et alter a dextro oriēis in sinistru occidē
tis significat qd ppli ille q prius erat dexter
factus est sinister. et q erat in capite factus
est in cauda. et ecōuerso. et ppter crucis v
tutē. Ebullit ei ab oriente transiens reliq
iudeos in sinistra. qz infideles. et venit ad
gentes quibz licet in occidēte fuissent. dat
esse in dextera. et tandem a gentibz in dextera
orientis positus visitabit iudeos i sinistro
angulo occidentis qd pstat deteriores esse
qz prius inuenerit gentiles. Ideo aut i ob
liquū et in modū crucis. et nō in directū be
lre scribunt. qā ad hanc sanctā intelligētiā
ptingere nō valet qd crucis misteriu nō re
cipit. et xpi passionē nō se credit esse saluan
dū. In malivolā enī aīam nō introibit sa
pientia et vbi xpus fudamētū nō est super
ficari nō potest. Secdo scriptura alfabetu
repsentat paginas vtriusqz testamēti qd p
crucē xpi adimpletū est. In passione nāqz
et velū templi scissū est. qā tūc scripture a
pte sūt. et reuelata sūt sancta sanctor. Un
ipse moriens dixit Consumatū est. In his
qdē paucis lris ois scientia pūct. et tunc
crux ex transuerso dicitur. qā vñū testamen
tū in alio pūct. rota enī erat in rota. Ter

tio repsentat articulos fidei. Ecclie enī pa
uimentū est nrē fidei fundamētū. Elemē
ta ibi scripta sūt fidei articuli qbus rudes
ac neophici in vtroqz pld in ecclia erudiū
tur. q se dñt puluerē et cinerē reputare. iux
ta illud qd dixit abraā gen. xxiij. Loquar ad
dñm meū cū sum puluis et cinis. Scripta
ergo alfabetu in pavimēto est simplex do
ctrina fidei in corde humano. Sabuca seu
baculū q alfabetu scribit. mōstrat aplos
doctrinā vel doctorū ministeriū q facta est
pueris geniu. et p fideā iudeoy. Cōsēqn
ter eps ad altare accedēs in apistans. de
i adiutoriu meū intēde. qz tñc demū incipit
qd est in officio pncipale. Et de vñus glā
pū zc. qā becbñdicio fit ad exhibēdā glām
trinitati. nō tñ dē allā put in se. n. dicit. et cō
secrat altare. In q qdē psecratioe alia aq be
nedicat. put in se. n. dicit. et q postqz altare se
pties aspsit fuerit. aspsit enī ter interi tota
ecclia sic pū ablsqz aliq dñā maior lapidū
vel minor. qmā apud deū nō est acceptio
psonay. iō interi ad notādū qz exterior ab
luno sine interiori nil pdest. Idcirco qmā
ut pmissū est aspsio illa significat aspsionē et
mudationē baptismi q dat bñficio trinita
tis. iuxta illud. Itē docete oes gētes baptisā
tes eos i no. pa. et fi. et s. s. Quia ei ecclia nō p
in aq imergi sic imergit baptisād. ideo ter
aspsit aq q loco trine immersionis. Burs
aspsit pcedēdo ab oriēte in occidēte et p me
diū semel in modū crucis. qz xps tota iude
am aut oes gētes baptizari pcepit in noie
trinitatis. Cui baptismo tribuit efficaciaz
in misterio passionis incipiens a iudeis de
qbus orit est. et residuū aque ad basim alta
ris fundit put in se. n. dicit. Quidā tñ aliā
aquā nō bñdicit. s. cū pū bñdicta totū of
ficiū implent. Interi aut cantat chor psal
mū illū. Exurgat de et dil. im. e. zc. Et illuz.
Qui habitat in adiuto zc. In quibz fir mēno
de ecclia et ei psecratione ut pzi. Qui ha
bitare facit vñū moris in domo. Epus vo
dicit. Domus mea domus orōis vocabitur
Quia ei officiū ē facere ut ecclia domus
dei sit. nō negociatōis. Sane crismato al
tari. xij. cruces in parietibz ecclie depicte crif

manē. Depingunt aut ipse cruces. Idcirco
ppter demonū terrore. ut scz demones qui
inde expulsi sūt vidētes signū crucis terrea
tur et illic regredi nō psumāt. Secdo ppter
trūphi ostētionē. Cruces nāqz sūt vexilla
xpi et signū trūphi sui. Adcirco ergo ut osten
dat q locū illexpi dominio subiugat eibi
de cruces depingunt. Itā et apud impiale
magnificētiā obseruat ut aliq ciuitate sibi
tradita ipiale vexillū i ea erigat. Et ibmōi
figuratione d. gen. xxiij. q iacob lapidem
quē supposuerat capiti suo erexit in titulu
videlicet in titulu pcomale. mēorialē. et trū
phalē. Tercio igitur inspectores xpi passio
nē q suā eccliam psecrauit et passionis fide
ad mēoriā reducat. Un in canticis. Idcirco
merit signaculū sup brachiū zc. Duo deaz
vo luminaria an cruces ipsas posita signi
cant. xij. aplos q p fide crucifixi totū mūdū
illuminauerūt et qz doctrina tenebre fuga
te sūt. Un dicit bñdixit. Tota ppheta va
est in fide crucifixi. Et apls. Nihil me iudi
colare intē vos nisi ihm xpm et hūc crucifi
xū. Cruces igit p qtuor ecclie parietes illu
minant et crismate iungunt. qmā apli cru
cis misteriu pdicantes. fide passionis xpi
qtuor mūdū clumata illuminauerūt ad co
gnitionē. inflamauerūt ad amorē. vñxerūt
ad pscientie nitore qd p oleū. et ad bone fa
me odore. qd p balsamū designat. Ad hūc
post crismationē altaris ipm altare et ecclia
omane. lā pades accendunt. de missa i qua
pōntifex alijs vestibz vñū qz fuerit in aspsioe
vlus. put in se. n. dicit. Idcirco tñ notādū
est q ecclia d. in sanguine alicui psecrari.
Un in pelagiū et nicolaū papā. i. matirio
aplos petrū et pauli ecclia romana psecrata
est. Cōsecrat itaqz ecclia ut pmissū est et alta
re. put in se. n. dicit. ac alia. put sub ti. d.
psecrationibz dicit. Et qn qz legat in veteri
testamēto tēplū ter fuisse psecratū. Primo
in septēba. Secdo i martio sub dario. Ter
tio i decēba sub iuda machabeo. Ecclia tñ se
mel psecrata nō est iterū recosecranda nisi
fuerit execrata. qd pūgit. Idcirco si fuerit co
busta. ita ut ptes oes p eoy maior ps fue
rit destructa. leuit. c. xxiij. ppefinē. Si cōs

lūmō tectū vāliq̄ et p̄spiciēbus integris manētib⁹ vāliq̄ in modica pte destructis p̄busta fuerit reconsecranda nō ē. Scdō si tota ecclia aut maior ei⁹ p̄sil fundit⁹ corruerit. et extoto. siue ex eis dē. siue ex alijs fuerit lapidib⁹ repata. Consecratio eteni ecclie maxie in exteriori vñctione. et in lapidū conuñctione et dispositione p̄sistit. Si vō non simul sed successiue pietes oēs ruerint et repati fuerint eadē censet ecclia. Ideo qz non recosecrāda. sed dūtarat cū aq̄ exorcizata et missa solēnitate recoaliāda. quāqz eā recosecrāda qdā scripserint sapientes Tertio recosecrāda est ecclia si dubiū sit vtrū aliqñ fuerit p̄secrata. eo q̄ sup̄ nulla scriptura vel pictura aut sculpsa. nullusqz etiā vñctus testis de visu vel etiā de auditu q̄ vtrū qdā dicitur sufficeret extat. Altare qz semel p̄secratū recosecrādū nō est. nisi illud execrari p̄tigat qd sit p̄mo si mēsa. i. supior tabula i q̄ sit p̄ncipali p̄secratio mora vel in sui forma mutata. vel enom̄i puta vltra medietatē fracta sit. Enom̄i talis tñ bñdū iure valz ad ep̄i arbitriū referri. Idēqz maxie si tota altaris structura mora et repata fuerit. ecclia tñ p̄p̄ altaris vel structure motionē vñcti onē recosecranda nō ē. qz alia est altaris consecratio. et alia ecclie. Sic eodē verso. si ecclia totaliter destructa altare nō ledit. ecclia ip̄a reparata solū. et nō altare recosecrat. qz tñc decēs sit illud aq̄ exorcizata lauare. Consecratio tñ maiori altari nibilomin⁹ alia minor altaria ecclie p̄secrāda sūt. qz vñs qdā dixerint sufficere in illi⁹ p̄secratione alia diguo demonstrari. Si vō altare modicā exteri⁹ patiat lesionē nō ob̄est recosecrādū Scdō recosecrat altare si altaris sigillū. i. lapis p̄u⁹ cū q̄ sepulcrū siue foramein q̄ reliquierecōdunt claudūt seu sigillat. motuz aut fractū sit. Et sit foramein ip̄m qñqz in similitate stupinis. et tunc qñqz aliud sigillū nō apponit⁹ p̄ncipalis mēsa supposita loco sigilli habet. qñqz vō sit in pte posteriori. et qñqz in anteriori. in q̄ etiā foramein i testimoniu p̄secrationis caute includi solent lre p̄secratōis ep̄i. p̄uñctes nomē ei⁹ et alior ep̄oꝝ i consecratione p̄sentū et in cui⁹ scā bonorē cōse-

crat altare et etiā ip̄a ecclia qñqz p̄secrat vñqz annū qz et diē p̄secrationis. Tertio recosecrat altare si vñctiā q̄ sigillū foraminū vel etiā q̄ mēsa stupinis vel aliud sigillū qd mēsa ip̄a nō est adberet mora vñ aliq̄ ex lapidib⁹ ip̄i⁹ vñctiē seu stupinis mēsa vñ sigillū tangēs mor⁹ vel fract⁹ sit. In vñctione eteni sigilli et foraminis atqz mēse et stupinis seu structe inferioris p̄cipue p̄secratio intelligit. Quarto recosecrat altare si ei vel vñctioni mēse et structure inferioris tantū fiat augmentū q̄ p̄stinā formā amittat. qñqz forma est q̄ dat esse rei. p̄pter modicū tñ adobutamentū nō execrat. sed tñc sacri trahit ad se nō sacri. dñ tñ vñctio mēse et structure inferioris nō mltum imutet. Quito altare si ē ecclia p̄pter dubiū recosecrat. Sexto altare vñctū si lapis de ligno in q̄ insert⁹ ē. q̄ quodā mō sigillū rēp̄sentat remoueat et i eodē vel alio ligno itez reponat. nōnulli recosecrādū. alij vō solū mō recoaliandū autumant. qz vñs aut illud sepe iussu ep̄i de loco ad locū transferat et p̄ vñz ponet. p̄pter qd portabile seu vñctū appellat. nō tñ ob̄ reconsecrat aut recoaliat. ¶ Quid si calix p̄secrat⁹ deaurat. nūq̄ dē recosecrād⁹. Et videt⁹ q̄ sic. qñqz nō calix esse videt. Pro vñ eni op⁹ videt⁹ facere q̄ p̄stinā op̄is faciē imutat. et reficit q̄ reuā faceret mediu facit. Si qdē p̄secratio in sup̄ficie p̄sistit. Et hic est q̄ ecclie muris de crustatis recosecrādā esse p̄dixi. Contrariū tñ verū est. qz nec p̄p̄ muros de albanone aut picturā. vel p̄pter modicū adobutamentū ecclia reconsecrāda ē. vñā dixi Cū eni p̄pter b̄ forma calicis non mutet. idē calix manet. qre recosecrād⁹ nō est. sicut et eccliam reparataz qñqz eadē manet recosecrādā nō esse p̄missū ē. Si vō forma p̄o mutaret⁹ esset. qñqz forma dat esse rei vñ dixi. Idē est tñ q̄ tñ p̄pter polutaz manū p̄tactū. nū p̄p̄ p̄p̄ae mēsie appositionē calix aq̄ exorcizata lauet p̄ulqz ibi sacro sanctū corp⁹ et sanguis dñi imolet. Idē missa de p̄secratione aliq̄ de recoaliatione dicam⁹. Circa q̄ notādū est q̄ tēplum spūale qd est bō qñqz polluit Vñ in leuico. xiiij. vir q̄ fluxum seminis pati-

immūsus erit. et idem in muliere fluxum sanguinis menstrui vel alterius patiēte vñ ibidē in ca. xv. et ibi pollut⁹ eccliam in gredi p̄hibebat donec aqua lauaret et purificaret. et numeri. xix. c. q̄ cadauer mortuū tētigerit immūsus est. vñ asp̄gat aq̄. et sic mūdabit. Et p̄p̄beta. Alsp̄ges medne illopo et mūdabor. Al dateriale etiā tēplū qd ē ecclia testante papa greg. polluit. et leuit. cap. x. Vñ p̄p̄beta. Idolluerit templū sanctum tuū. Et hoc filiter bodie aqua lauat et recoaliatur. Si eni reconaliatio cū mille celebratione et aque cū vino sale et cinere solē niter benedicte asp̄sione. Itē p̄p̄ salē dū creatio. p̄ aquā ip̄lus. p̄ vinū diuinitas. p̄ cinerē passionis xp̄i memoria. p̄ vinū aque imixtū vñio deitatis et humanitatis significatur. Idē ergo simul ponitur ad notandum q̄ ip̄lus discreta mēoria passionis xp̄i mūdatur xpo adunatur. Si eni p̄ ep̄iscopū tantū. si sit ecclia p̄secrata. et quāqz ip̄s alteri coepo possit simul totū scz aque bñdictionē et recoaliationē vel solū aque bñdictionē. vel etiam tantū recoaliationē. aq̄ prius per ip̄m benedicta p̄mittere. simplici tñ sacerdoti neutri p̄mittere valet. nisi forte hoc ex p̄uilegio sibi p̄petat sp̄ali. Si vō ecclia p̄secrata nō sit debet statim fm p̄stutōnē greg. i. aqua exorcizata lauare. quā lononē quidā fieri posse astruunt. iussu tñ ep̄iscopi p̄ simplici sacerdotē. cū fieri habeat cum aqua exorcizata que fieri potest per quēlibet sacerdotē. Idē nulli vō eximie aut toritatis periti scripserunt quod et tñ est hoc dūtarat p̄ ep̄iscopū fieri. nec p̄ ep̄i sacerdoti posse p̄mitti. nam canones aquā exorcizata vocant aquā cum vino et cinere solē niter bñdicitā. qd quidē verū est de ecclia nō p̄secrata ad p̄secrādū tñ deo dedicata. secus ei est in simplici oratorio qd nec sacer nec religiosus locus est. vñ p̄p̄ q̄ vñqz p̄p̄elle vbi placet ordinat salte ad orandū. licet forte non sine diocesani licentia ad celebrationē. et p̄ velle ad alii vsum deputare locū ipsum Est autē ecclia reconalianda in p̄missio casu. Item p̄pter adulteriū ibi cōmissum et p̄pter fornicationē et generalit

cuiuscunqz semine. scz maris vel semine. de rici vel laici. heretici vel pagani. naturaliter siue innaturaliter. studiose et peccandilubi dine ibi emisso fuerit polluta. etiā si vir ibi vñorem cognoscat. quoniam licet talis p̄cubitus sit alis legitimus et p̄cessus. non tñ q̄ libet p̄e siue loco. quāqz multi in hoc p̄trarium sentiant sapientes Secus autē esse dicimus si q̄s forte ibi in somnis polluat. nā tunc anim⁹ magis p̄tulisse qz fecisse dolendus est. et etiā in cuiuscunqz bruti animalis semine ibi emisso. cum ratione careat neqz peccet. Reconaliat etiam ecclia p̄pter homicidū siue cū sanguis effusione. siue sine ibi quocūqz mō studiose p̄missum et etiam citra homicidū p̄pter quālibet violentā et iniuriāz bñdū sanguinis effusione. siue ex vulnere. siue absqz vulnere ex naso vel ore. Itē in veteri testamento leuit. xiiij. et xv. c. p̄hibitum fuit sanguinē in templo fundi et semen emitti. et talia agentem et patientem illud ingredi. Si autem absqz violentia vñ iniuria ex naso vel ore vel cicatrice vñminutione. aut etiā ex emoroidis vel menstruo vel aliter naturalit in ecclia fluxerit. aut forteludo vñ casu fortuito elicit. aut si quodcūqz animal ibi occiditur. vel si q̄s subito p̄ se ibi moritur. aut lapide vñ ligno cadente aut fulgure occiditur. p̄p̄ hec quidē et similia nō reconaliatur. nec etiam si alibi vulnerat⁹ ad eccliam p̄fugiens illic sanguine multo effuso moritur. quoniam tunc nō fuit homicidū in ecclia p̄petratū Si vō econuerso in ecclia vulneratus extra moritur vel etiā extra sanguis ex vulnere fluxit sec⁹ est. etiā si intra eccliam ex vulnere sanguis minime fluxisset. quoniam ictus vulneri attenditur Sed et si supra tectū ecclie sanguis effunditur. aut semen humanū emittit. qz extra eccliam p̄mittitur non reconaliatur. Et iterum si furtum aut rapina in ecclia p̄mittitur de p̄suetudine que in talibus attenditur recoaliatur. Idē qz in quolibz violentia absqz sanguinis effusione ibi p̄missa fieri debere quidā affirmant. cū illa fornicatio nequiparetur iniure vñ si ad eam p̄fugiens unde p̄ violentiā extrahat. vel ibi effractio

pmittat. vel etiā si p̄f sanguinis effusione
ritu tumultuosa agat. v̄l si q̄ fractio ossē v̄l
liuore secuto absq̄ sanguine ibi grauiū v̄be-
ret. vel ad mortē vel ad mutilationē ibi p̄se-
tialit̄ p̄demnat̄ inde extrahit̄ vt ad locū ex-
ecutionis ducat. Sed cū casus isti nō sint
in iure exp̄si necesse nō est eccliam p̄p̄m
solēnter reconciliari. honestū tñ fore puta-
mus p̄ sacerdotē cū aq̄ exorcizata ep̄i iussu
lauari. Idēq̄ dōm videt̄ sic ecclia diu absq̄
recto r̄ ianuis plena forte letamine alijsq̄
sp̄uacis aialib⁹ r̄ naturali hominū vsui
q̄t diuersorū loc⁹ passim patuerit. nec esset
fortemaliū eā in tali casu solēnter p̄p̄m
reconciliari. Si aut̄ aliq̄s extra eccliam occi-
sus mor̄ intra eccliam infer̄. occisor̄ v̄o v̄l
ali⁹ mortuū fore nō credēs corpi ad huc ca-
lido plagā infligit̄ ex q̄ sanguis fluit reco-
lianda est. n̄ p̄pter horrore r̄ abominatōez
tū p̄pter violētā r̄ peccatū volūtātē. q̄z uis
enī hō mortu⁹ nō sit hō. bñan⁹ tñ sanguis
ei⁹ p̄ violētā ē ibi effusus. Itā r̄ ip̄i cadaue-
ri violētia horrore r̄ iniuria irrogant̄. Sec⁹
aut̄ est si natural̄ mortu⁹ in corpis obseq̄
um r̄ honore in ecclia demēbet̄ v̄l emiscere
tur ut forte p̄s ibi r̄ p̄s alibi sepeliat̄. Reco-
ciliatē ecclia in q̄ infidelis vel etiā publi-
ce excommunicat⁹ sepult⁹ est. r̄ tñc parietes
sūt abradendi. Sane in p̄missis casib⁹ in
q̄bus ecclia reconciliat̄ requirit̄ ut factū idu-
cens reconciliatōne publicū saltē p̄ famāz
existat. scādaliū enī et horrore atq̄ abomina-
tio de turpitudine r̄ p̄cō atq̄ de violētia in
sacro loco siue in ecclia p̄missis. vbi delicto-
rū venia postulat̄. vbi eē d̄z tutela refugij.
vbi imolat̄ salutaris hostia p̄ p̄c̄is. leuiti.
xiii. c. vbi etiā p̄fugietes saluant̄ r̄ deo lau-
des exoluntur reconciliatōne iducit̄. r̄ etiā
p̄positū et volūtās mortalit̄ ibi peccantis.
Si v̄o oculū sit reconciliari necesse nō est
q̄mā ecclia cū facta sit conq̄nari nō p̄t. imo
ip̄i loci sanctitas infamā loci abolet. q̄z
uisi b̄ q̄dā p̄trariū sentiāt ut saltē occulte.
ita ut delinquentes nō p̄dant̄ sit reconcilian-
da. Sit etiā reconciliatio ad exēplū r̄ terrore
vt videlicet videntes eccliaz q̄ in nullo pec-
cauit p̄pter peccatū alteri⁹ lauari r̄ purifi-

cari existimēt q̄ntū p̄pter suorū delictorū ex-
piationē sit laborandū. Cimiteriū q̄z in q̄
pagan⁹ vel infidel̄ aut excommunicat⁹ sepul-
tus est reconciliandū est. ossib⁹ tñ sepulci si ab
ossib⁹ fidelū discerni poterūt inde p̄us cie-
cis. reconciliat̄ etiā in p̄missis casib⁹ in q̄b⁹
ecclia reconciliat̄. cimiteriū enī eis dē p̄uilegi-
is q̄bus et ecclia gaudet. put̄ sub ti. de vni-
ctiomb⁹ dicet̄. Itā ex q̄ benedictiū ē sacer lo-
cus est. et reconciliat̄ p̄p̄m sic r̄ ecclia. p̄ asp̄-
sionē aque solēnter cū vino et cinere bñdi-
cte. Illud aut̄ notandū est q̄ in q̄cunq̄z pre-
ecclie vel cimiterij violētia seu pollutio cō-
mittat̄ vtrūq̄z etiā q̄libet ip̄orū p̄tes p̄pter
p̄nentatē violatē intelligunt̄. b̄ hodie in p̄te
correctū est p̄ dñm bonifacii. de con. c. i. vi.
li. Et si enī p̄secratōnes ecclie altaris r̄ cimi-
terij sint diuersē. oim tñ vna r̄ eadē est emu-
nitas q̄ nō est ad alterū eorū tantū vel ad al-
teri⁹ angulū restringenda. q̄d verū est si ec-
clesia r̄ cimiteriū sint iuncta. Si ei vni a
reliq̄ distet. bene p̄t vnum sine reliq̄ violari.
Si igit̄ altero eorū violato seu polluto etiāz
aliud violatū r̄ pollutū ē. pari rōne altero
eorū tantū reconciliato vtrūq̄z intelligit̄ reco-
ciliatū. q̄mā nihil tā naturale est q̄z vni q̄b⁹
q̄z eo genere dissolui quo ligatū est. r̄ parē
ius ligandi atq̄ soluēdi. r̄ sic violato vel pol-
luto cimiterio sufficit eccliam reconciliari.
Itā nulli tñ simpliciter asserūt p̄ vni⁹ vio-
lationē nequa q̄z alteri⁹ violari. r̄ p̄sequēs
q̄libet eorū debere speciali reconciliari. q̄b⁹
tñ pontificalis libri obuiat auctoritas i quo
specialis forma reconciliatōnis cimiterij nō
habet̄. Veniq̄z si ecclia vel cimiteriū aut ali-
ud q̄d cunq̄z. p̄p̄m excommunicatū p̄secrēt
seu benedicat̄. talia reconciliatōne nō egent.
q̄mā sacramenta a talib⁹ in forma ecclie
collata vera q̄dē sunt. ut dicet̄ in p̄bemio q̄z
teptis. Clerū cum sicut p̄missum est exco-
municati funus cimiteriū r̄ eccliam. p̄p̄ba-
net. multo q̄dem magis exteriora sacramē-
ta et benedictiones que p̄ manus r̄ os exco-
municati transeunt et p̄ficiunt̄. q̄z tñ ad eorū
merita pertinet p̄aminari et coram deo fe-
tere videntur. ideo honestū est q̄ reconciliē-
tur p̄uulg⁹ fideles talibus sacris vtantur.

prout sacrum canonū lectio edocet euiden-
ter. Etenim dñs p̄p̄betam. Malēdicas be-
nēdictionibus velitis.

De altaris consecratione.

In solū ecclesia

In verum etiā altare p̄secratur. et b̄
p̄pter tria. Primo ad sacramē-
tum deo ibi offerēdum. Benef
vii. Edificauit noe altare domo et tollēs
de cunctis volucribus r̄ pecorib⁹ mundis
obtulit sup̄ altare. Idoc aut̄ sacramentum
est corpus et sanguis xp̄i q̄d in memoriaz
passionis dñice imolam⁹. iuxta illd. Idoc
facite in meā p̄memoratōne. Scdō ad no-
mē dei ibi inuocandū. Tñ. gen. xii. Edifica-
uit abraam altare deo q̄ apparuit ei r̄ inuo-
cauit ibi nomē dñi. Idoc aut̄ inuocatio q̄ fit
sup̄ altare p̄p̄e de missa. Tercio ad cantā-
diū. Eccl. xlvii. Dedit illi p̄tra inimicos po-
tentia. r̄ stare fecit p̄tra altare cātōres. r̄ i so-
no eorū fecit dulces modulos. Sane hoc
mō r̄ ordine p̄secratio altaris fit. In p̄mis
nāq̄z pontifex incipit. deus in adiutorium
meū intende. Idost modū benedicti aquaz
deinde q̄ttuor cornibus altaris cōfigurat̄
q̄ttuor crucei cū aq̄ bñdicta. Consequenter
circū altare septies. r̄ septies mensa alta-
ris cum asporio de isopo aqua benedicta
aspergit̄ Ecclesia quoq̄ iterum aspergitur
et aque residuum ad basim altaris fundit̄.
Deinde in q̄ttuor angulis sepulci in q̄ reli-
quie recondi dñt q̄ttuor cū crismate fiunt
crucēs r̄ ponunt̄ reliquie i capsella cū trib⁹
gramis thuris. et sic recondunt̄ in sepulcro
Deinde supponit̄ eis tabula cū signo cru-
cis facit̄ in medio p̄firmata. Idost modūz
lapis q̄ mēsa dē sup̄ altare adaptatur. et ad
aptatus vngit̄ cū oleo in q̄nq̄z locis. eodez
mō inungit̄ postea crismate sic de oleo di-
cū est. Confirmat̄ etiā altare in fronte cru-
ce crismatis. r̄ adolef̄ incensū in q̄nq̄z locis
Idost altare tergit̄ r̄ mūdīs pānis iduit̄.
et demū sup̄ illd sacrificiū celebrat̄. Itā se-
riatim singula p̄missa p̄sequamur. Idio
igit̄ notandū ē q̄ altare crismatis vinctū ē r̄

bñdictōe inueniente p̄secrat̄. r̄ lapideus so-
lū. Tñ pontifex stans incipit. Deus in ad-
iutorium meū intende. q̄a ip̄e dñs ait. Sine
membril potestis facere. r̄ q̄ b̄ dedicatio si-
gnificat baptizandos q̄ p̄cepta fide ad pu-
gnā se p̄parant. r̄ q̄ ad huc sūtiter suspiria r̄
in certamine p̄stituti. id nō dē altā. q̄ enī ba-
ptizati nō sūt laudib⁹ angelorū digni nō sūt
Tñ thobie penulē. Et in plateis eius alla-
cātabit̄. Idost p̄pletaz v̄o ecclie vel altaris
p̄secrationē cantat̄ altā. q̄mā excluda demo-
nū fantasia deus ibi laudabit̄. Itā r̄ xp̄s
ad aram crucis accedens ad trinitatis glo-
riam manifestandā mortē soluit̄. s̄ altā diu-
tarat post resurrectionē cātavit̄. Scdō cir-
ca aque bñdictionē notandū est q̄buius
aque exorcizatio fit ad effugandū inde iui-
miciū. In q̄ bñdictione q̄ttuor nēcāria sūt.
videlicet aqua. vinū. sal. r̄ cinis. Et b̄ p̄pter
tria. Idio q̄māz quattuor sūt que inimiciū
expellūt. Idio est lacrumarū effusio q̄ p̄
aquā. Scdō est sp̄ualis exultatō q̄ p̄ vinū
Tercio matura discretio q̄ p̄ sal. Quartus
p̄funda hūilitas q̄ p̄ cinerē significat̄. Aqua
igit̄ penitētia. vinū mentis exultatio. sal sa-
pientia sic in p̄cedenti. p̄batū ē. cinis peni-
tētie hūilitas. Tñ de minimis dē. q̄ rex
ip̄e surrexit de folio suo. r̄ indutus est sacco
et sedit in cinere. Idoc r̄ dauid inq̄t. Quia
cineretā q̄z panē māducabā r̄ h̄ic r̄ abraā
Loquar inq̄t ad dñm meū cū sim puluis r̄
cinis. Scdō mō aqua ē p̄p̄s seu hūanitas
q̄ aque mltē p̄p̄i multi. Tñ dñs Sal-
doctrina diuilegis q̄ ē sal federis. Cinisq̄
p̄sumat mēoria dñice passionis. Tñ aq̄
mirtū dñstus deus et hō. Idoc fidem enīz
dñice passionis q̄ p̄ doctrinā diuine legis
habet̄. p̄p̄s p̄ aquā significat̄ p̄ fidei vni-
nem p̄uigat̄ caput suo deo r̄ homi. Tercio
mō p̄dici q̄ h̄ aq̄ bñdicta sp̄ritū sanctum
significat̄. sine cuius flatione nihil vniq̄z sā-
cificat̄. r̄ sine cuius grā nō fit remissio pec-
catorū. Qd sp̄s sanctus aq̄ vocet̄ ip̄a veritas
ostendit̄ dicens Qui credit in me flumina
de ventre eius fluent aque viue. Qd euan-
gelista exponens dicit̄. Idoc aut̄ dicit̄ de sp̄s
sancto quem accepturi erant credentes in

eum. Et nota ordinē sacramenti exteri⁹ aq̃ interi⁹ spū ecclia p̃secrat. Hoc ē enī qd dñs ait. *Qui q̃s renat⁹ fuerit ex aq̃ et spū sancto zc.* Ecce aq̃. ecce spūs. In baptismatis enī sacramento nec aq̃ sine spū. nec spūs ē sine aq̃. qd quidē ipse spūs sanctificabat q̃ in p̃ma mundi creatione ferebat sup aq̃s. Itac ergo aq̃ z ipm altare z totū interi⁹ templū qñ illud simul et altare dedicant asp̃at. Licet igit spūs z aqua ad baptismū z p̃secratōnis ecclie p̃fectionē sufficerent. tñ sancti patres qui hoc p̃stituerunt voluerunt nobis satisfacere. nō solū in his que ad ṽritē ṽez etiā in his que ad sanctificationē p̃tinent sacramenti. Ideo q̃z apposerunt salē. vinū oleum. cinerē. z crisma. Non enī crisma vel oleū habuit philippus qñ eunuchū baptizauit. act. viij. ca. Alterū ergo boz deesse non debet z sit p̃misceri dñt. quia ip̃ius dei q̃ est ecclia sine his simul iunctis neq̃z sanctificatur neq̃z a p̃cis soluitur. De hoc etiā tange tur subti. de p̃secra. De aqua quidē manifestū est. q̃a nisi quis renat⁹ fuerit zc. De sale enī. q̃a sine fidei p̃dimento qd in sale ligificat nemo vnq̃z saluari poterit quantūcūq̃z aqua baptismatis asp̃at. De vino q̃z p̃ qd spūal diuine legis intelligētia designat. Tñ dñs in nuptijs aqua in vinū p̃uertit. Si q̃s asp̃sus nō fuerit. i. q̃cūq̃z deo nō bi berit. vel p̃p̃nantib⁹ nō crediderit. ad vite eterne beatitudinē nō pueniet. Cineris etiā asp̃sio p̃ quā penitēte humilitas intelligit tā necessaria est. ut sine ea nō fiat in adultis remissio p̃ccōz. p̃ ipam enī venit ad baptismū. z ipa est singulare refugium p̃ccōib⁹ p̃ baptismū. Tñ et nō immerito baptism⁹ vocat dicente dño in euāgelio de iohāne q̃z venit in vniuersam regionē galilee p̃dicans baptismū p̃nīe remissionē p̃ccōz. Et nota q̃tuor ēē genera aque b̃ndicte de q̃i p̃te q̃ra dicit subti. de aque b̃ndicte asp̃sione. Itis oib⁹ p̃mixtis p̃nter q̃tuor cruce cū aq̃ ipa in q̃tuor comib⁹ altaris z vnam in medio fac. Quatuor cruce representant q̃ duplice caritatez quā hi q̃ ad altare accedunt habere debent. scz ut diligant deum se ipos. amicos. et inimicos. De quib⁹ q̃tuor

comib⁹ caritatis dē gen. xviij. Dilataberis ad orientem et occidentem. septentrionem et meridiem. Et ideo q̃tuor cruce in q̃tuor comib⁹ sunt ad designandum q̃ christus p̃ cruce quatuor mundi p̃res saluauit. Secundo sunt ad significandū q̃ quatuor modis cruce dñi portare debem⁹. scz in cor de p̃ meditationē. in ore p̃ p̃fessionē. in corpore p̃ mortificationē. et in facie p̃ assiduas impressionē. Crux in medio altaris significat passionē quā christus in medio terre subiit. p̃ quā opatus est salutem in medio terre. i. in iherusalem. Deinde septies altare reponitur circuit. Primo ad significandū q̃ ip̃e debet curam p̃ omnibus impendere et vigilantiā habere. q̃ p̃ circuitū designatur. Tñ tñc cantat. Inuenerūt me vigilēs qui circuebat ciuitatē. Debet ei solite vigilare sup greges sibi p̃missos. Itaz ut ait gilbertus. Ridiculosa res est speculator ce cus. p̃cursor claud⁹. p̃latus negligens. doctor insipidus. z p̃eco mutus. Secō septenus circuitus circa altare significat septē meditationes q̃s circa septēplici ṽritēz humilitatis christi habere debemus. z p̃ ipas circuire frequēter. Prima ṽritas est q̃ de di uitate factus est paup. Secōda q̃ in p̃sepio pos situs. Tertia q̃ parentibus subdit⁹. Quarta q̃ sub manu sui caput inclinauit. Quinta q̃ discipulū furem z p̃ditorem sustinuit. Sexta q̃ ante iniquū iudicē māluerit stete. Septima q̃ p̃ crucifigentibus clementer orauit. Tercio p̃ septem circuitus septē ṽritēz christi significant. Prima fuit de celo i p̃teritū. Secōda d̃ ṽtero i p̃sepitū. Tertia d̃ p̃sepitū in mundū. Quarta de mūdō in p̃anbulū. Quinta de p̃anbulō in sepulcrū. Sexta de sepulcro i limbū. Septima de limbo i celū. Cō sequēter epūs asp̃git altare. Quid aut altare in tēplo significet aplūs dicit. Tēplū enī dei sanctum est quod estis vos. Si ergo tēplum dei sum⁹. altare nostrū ē cor nostrū. Hoc enī ē cor in hoīe qd altare i tēplo. In altari fit sacrificiū laudis et iubilationis iuxta illd̃ psal. Sacrificiū deo spūs p̃tribulat⁹. In altari fit p̃memoratio corporis et sanguinis christi. Tñc p̃ces ad celum

ascendūt. q̃z ab cor respicit dē. Hoc igit altare aq̃ asp̃git qñ corda hoīm p̃ euāgelicaz p̃dicationē a p̃cis mūdant. Itā z p̃dicatō aq̃ ē iuxta illd̃. Ṽs s̃nēres venite ad aq̃s. Itac igit aq̃. i. euāgelica p̃dicationē z salpi ri⁹ sanctificationē z altare cordis z totus hō mūdāt z sanctificat. Cōsecrat enī altare cordis p̃ceptū timoris ut inuēiet ad bonū. z p̃fectū amoris ut p̃firmet in meli⁹. Itā inuēit sapientior dñi. Septies aut altare aq̃ asp̃git ad notādū q̃ in baptismō se p̃dona spū sancti tribuitur. Ider Benā figurat q̃ b̃e debem⁹ mēorā dñice passio nis. Septē nā q̃z aq̃ asp̃siones sunt septē sā guinis xpi effusiones. Itā fuit in circūci sione. Secōda in orōne. qñ sudor ei⁹ fuit sic gutte sanguis. Tertia i corpore flagellatōe. Quarta in capitis coronatione. Quinta in manū p̃foratione. Sexta in pedū crucifigione. Septima in lateris ap̃ione. Quidā ṽo ter asp̃gunt. q̃a in sancte trinitatis noīe baptizat. vel q̃a ecclia a p̃cis cogitationis z locutionis z op̃is emūdāt. Tñ et tñc misere mei dē. Fuit aut b̃ndictio asp̃sionē cū asp̃sonio de illo p̃ facto p̃ quā b̃ndicta q̃ b̃ndicta. xpi humilitas p̃grue designat. q̃mā p̃dicte sā guis effusiones facie fuerūt cū illo p̃ b̃ndicti tatis xpi et inextinguibil caritatis q̃ asp̃sa ecclia catholica mūdatur. Itā b̃ndicta natura cre sci in petra. z humilitas nature cre uit in xpo petra. Itā iuxta aplm petra autē erat xpus. Valide etiā nature et xpi humilitas corda frigida ad exercēda opa caritatis accēdit. Itē ei⁹ radices sara penetrāt z humilitas duricias abstinentie p̃fringit. Valer ad pecc⁹ z p̃ra timorē. et bec sup̃bie timorē sanat. Itē illa nascitur z renascitur z radicitur in terra. Tñ z si p̃cā tota fidelū multitudo intelligi possit. p̃cipue tñ illi p̃ilopū figurantur. q̃ in xpi fide radicati z fudati ab ei⁹ amore euelli z separi nō p̃nt. p̃ q̃s quid meli⁹ q̃z p̃os z p̃sbuteros intelligere possu m⁹. q̃ q̃nto maiorē in ecclia obtinet dignitatem. tanto firmi⁹ xpi fidei inherere debent. Ider hos si qdē spargitur aq̃. p̃hos z ab his baptizatur xpi fideles. Itis datum ē p̃ficere baptismatis sacramenta. Bū ṽo altare aq̃

asp̃git ep̃s cantat. Dom⁹ mea dom⁹ orōis est zc. Et iterū Narrabo nomē tuū fratribus meis. Et q̃z sine deo nullū op⁹ p̃ficatur. in p̃sumatōe orat ut exaudiatur ingreditēs ibi b̃nficia p̃nturi. Cōsequēter qñ ecclia sit z altare p̃secrantur tota ecclia illa aq̃ asp̃gitur. p̃ur in p̃cedēti tñ tactū fuit. Quo pacto p̃nter ad altare cū psalmis accēdit. z relidū aq̃ infunditur ad basim altaris. sic i ṽte. relidū sāguis fudebatur ad crepidines qd idem ē quod basim p̃ qd significatur q̃ relidū qd excedit vires b̃nitas in tanto sacramento deo p̃mēdatur. q̃ est sum⁹ sacerdos cū est aliorū sacerdotū sup̃ple de fecit Sepulcrū ṽo siue foramē in quo reliquie recondi debent. significat ṽnā auream plenā manna q̃ in arca testimonij posita erat p̃ut subti. de altari dictū est. Si qdē sepulcrū b̃ndictū qd a quibusdā p̃fessio nuncupatur est cor nostrū. qd q̃tuor cruce de cruce mate factis p̃secratur. q̃z quatuor sunt ṽritates in libro sapie descripte. scz prudentia. fortitudo. p̃p̃antia. z iusticia. quib⁹ cor nostrū q̃i ungitur. dū ad suscipiēda secretorū celestū m̃stera p̃donū sancti spūs p̃paratur. Sit aut sepulcrū hoc q̃z ex sup̃iori p̃te altaris. z q̃z ex latere anteriori. Sane sine sanctorū reliquijs aut vbi ille haberi nō possit sine corpore xpi nō fit consecratio altaris nisi sed ṽnā vel portatilis sic. Reliquie si qdē sunt exempla ṽtriusq̃z testamenti auctoritates. passionēs martirū. z vita p̃fessorū q̃ nobis sunt ad imitationē relicta. Itē in capla recondim⁹ cum ad imitandū ea in corde retinemus. q̃ si audimus et intelligimus et opera non facimus magis ē ad dā nationē q̃z ad salutem. quia non auditores legis iusti sunt apud deum. sed factores tā tum Tñ apls dī. Imitatores mei estote sic z ego christi. Solēis ṽo reliquias depozatio fit ad imitationē ei⁹. qd sicut legitur i ero. In arca testamenti erant duo circuli aurei totum lignum penetrantes z per eos ṽctes de lignis setim deaurati imittebātur q̃bus arca ferebatur. Et priusq̃z p̃nter intret eccliam circuit eam cum reliquijs ṽt sunt illius ecclie p̃ectores Legitur q̃z. iij.

re. vii. c. qm̄ in tēpli dedicatione congregati sūt
oēs maiores natu israel cū pncipib⁹ tribuū
et duces familiarū ad regē salomōnē ibieru
salē ut deferrent arcā federis dñi. veneruntq;
cū ceta senes de israel. Sacerdotes autē iule
rūt arcā federis dñi in locū suū in oraculū
templi in sancta scōz subter alas cherubin
Si qdē cherubin expādebāt alas sup locū
arce. et ptegebāt illā et pectus ei⁹. Rex at salo
mō et oēs multitudo israel q̄ ad eū puerat
gradiebāt cū illo an arcā. In cui⁹ qdē rei
testimoniu plati magnates et ppli alicuius
puentie bodie pueniūt ad eccliaz dedicatō
nē. sequuntē pcessionaliū psecrātē. et reliq; p
sacerdotes sub papiliō seu vmbaculo so
lēniter deportant. Deinde pontifex pūq;
eccliam cū illi ingrediat. finonē facit ad po
pulu. Hā et salomō arca deportata puerit
faciē suā et bñdixit oī ecclie israel. et poranti
bus in ecclia orauit. Dis ei ecclia israel sta
bat et aut salomō Bñdixit⁹ do. de. isra. zc. put
legit ibidē. Recōdunt autē reliq; sanctorū
cū trib⁹ granis thuris in capsula. q̄a exēpla
scōz cū fide trinitatis. i. p̄s et filij et spūscā
debem⁹ in mēoria reuere. Hā debemus
credere vñū deū vñā fidē. et vñū baptisimā.
q̄a iust⁹ ex fide viuūt. sine q̄ sicut dicit apls
ipossibile est placere deo. Supponit⁹ et ad
aprat ipi sepulcro qdā tabula signo crucis
ex crismate roborata. Si qdē p crisma intel
ligit spūscā donū q̄ tabula. i. caritas su
pinungit. q̄a cor nōstz ad obfudā secreta
celestia spūscā grā roboratur. Tabula
ergo h signo roborata reliquijs supponit.
q̄a p exēpla sanctorū caritas accēdit. q̄ opit
multitudinē p̄cōz sic et tabula reliq; opit
Un apls. Caritas dei diffusa ē in cordib⁹
nr̄is p spūscā sanctū q̄ dat⁹ est nobis. Hec
autē tabula siue lapis p̄tinet. siue de sigillis
sepulcri sic ait alexander papa. iij. Ipostea
vō lapis q̄ mēsa altaris dī sup altare adap
tat. p quē pfectionē et soliditatē noncie dei
possum⁹ intelligere. q̄ nō ppter duriciē sed
ppter soliditatē fidei lapidea esse dī. sic dñs
ait petro. Tu es pet⁹ et sup hanc petram
id est. sup hanc fidē firmitatē edificabo
ecclesiam meam. Sicut enim mensa con

firmatio et pfectio altaris ē. ita et noticia dī
pfirmatio et pfectio ē oīm bonorum. Unō
dicit in sapientia ad deū. Noscere enī te cō
firmata iusticia est et noscere iusticiā tuam
et v̄tutē tuā radix est immortalis. Et dñs p
biere. In hoc gloriē q̄ gloriā scire et nosse
me. Vel p ipm lapidē xp̄us intelligit. de
quo dicit apls. Ipso sumo angulari lapi
de xp̄o iesu. Ipsi lapidē quidē chisti bñas
nitas designat. de quo in dñi. legi q̄ lapis
abscisus est de monte sine manib⁹. q̄a xp̄s
debtā v̄gine q̄ p̄p̄t eminetā v̄tutū mōs dī
sine virili semine mirabilē est nat⁹. et fact⁹
in montem magnum totum repleuit orbē
terraz. de q̄ etiā p psal. dī. Lapidē quē rep
bauerunt edificantes hic facit⁹ est in caput
anguli. Quoniam xp̄us quem edificantes.
id est iudei reprobaueunt dicentes. nolū
mus hunc regre sup nos. hic factus est i ca
put anguli. quia sicut ait apls. exaltauit il
lum de⁹ et dedit illi nomē zc. Vel p lapidē
caritas intelligit. ut pmissum est. q̄ debet eē
magnus et lat⁹ quoniam lat⁹ est mandatu
caritas qdē etiā ad inimicos extendit. iuxta
pceptum dñi. Diligite inquit inimicos ve
stros. Non ergo vngunt altaria nisi lapi
dea. q̄a xp̄us p altare significatus est lapis
excrecens in montem v̄dictum est ap̄le est
mons pinguis oleo leniciē p̄p̄s v̄n
ctus. Verumtū i ero. legi dñm pcepisse
fiert altaria dī lignis solum q̄ sūt putribilia
et altare laterani ligneū est. Salomon q;
fecit altare aureū. put legi. iij. regū. vii. ca. s;
illa facta sunt in figura. Et in comitatu p
uincie in castro sancte marie de mari est al
tare terreū qdē ibi fecerunt maria magdale
na et martha et maria iacobi et maria salo
me. Ipost hoc asp̄o altari et cū aq̄ bapti
zato restat ut oleo et crismate lūiat. Ep̄us
enī supinfundit oleū et crisma et cātat Ere
xit iacob lapidē in titulum fundens oleū
desup. Illa enī ecclia fuit titul⁹ aliaz. q̄a de
sion exiuit lex et v̄bum dñi de hierusalē Fa
ciens p̄mo super illum quinq; cruces ex
oleo infirmoz h̄m ordinē romanū Scdm
q̄dam vō alias ecclias de v̄troq; oleo. vñā
in medio et quattuor in cornibus. postea

eodē mō totidē ex crismate. Sane p oleū
spūscā sancti grā intelligit. de q̄ dicit elias p
pheta. Coputrescet iugū a facie olei. q̄a sic
ep̄us oleū effundit sup altare ita xp̄s qui ē
sumus pontifex effudit grā sup altare no
strū qdē est cor nōstz. q̄a ipse est distributor
oīm grāz p spūscā sanctū sic dicit apls. Elī
da sermo sapie. alij s̄mo scie. alij fides. alij
grā sanitatū zc. Et sic poleū ep̄s purificat
mēlāz altaris. ita et spūscā purificat cor
nōstrū ab oib⁹ vicijs et p̄cijs. Chistus q;
oleo fuit vñct⁹ nō qdē visibili. sed inuisibili
i. grā spūscā sancti. Un dāuid. Unctus deus
de⁹ tu⁹ oleo lenicie p̄p̄s v̄nct⁹. i. p̄s q;
oēs scōs q̄ fuerūt p̄ncipes gr̄e ei⁹. i. chisti.
Un vñctio exp̄si⁹ puenit xp̄o q̄ alijs. q̄a
p oib⁹ alijs vñctiū de⁹ ad habendū plenū
tudinē bonoz. idē q; interpretat vñct⁹ Un
ctio q; ex oleo misericordiam significat. iuxta illō
euāgelij. Unge caput tuū oleo et faciē tuā
laua. q̄a sicut oleū in lq̄rib⁹. ita et misericōdia
in bonis opib⁹ supior est. quēcūq; ei lq̄rē
oleo supinfundas illud sp̄s desup natat. De
misericōdia vō scriptū ē. Suauis dñs vñuer
sis et m̄. e. l. o. e. et misericōdia superaltat iudi
cium. Hoc igit oleo lūiat altare cordis nr̄i
ut sp̄s misericōdie mēores asp̄sionis aque et rege
nerationis baptisimi effectū nō amittam⁹.
Quiq; cruces de oleo significat q̄ mēoriam
q̄nq; passionū xp̄i q; p nobis i cruce susti
nuit sp̄s h̄de debem⁹. Ipenāq; q̄nq; plagas
sustinuit. i. in manib⁹ in pedib⁹ et in latere.
Designat etiā q̄nq; p̄passiones misericōdie q̄
nobis sūt necessarie. Necesse enī ē v̄t bō mi
serat xp̄o passioni ei⁹ p̄patiēdo. Un iob
in p̄sona xp̄i. Misere mini mei misere mini
mei zc. P̄pter etiā v̄t bō misereat p̄rio cui⁹
mala videt. Un in ecclastico. Miserratio
bois circa primū suū. Et sibi p̄. et h̄ tripli
citer sc̄z p̄missis plāgendo illa. Un biere.
Null⁹ est q̄ agat p̄nāz sup p̄cō suo dices
qd̄ feci. Ipost omissis. Un elā. Temibi q̄a
tacui. i. q̄a nō sū locut⁹. q̄ diceret q̄a omisi
bonū qd̄ facere potui. Et p bonis min⁹ pu
refactus. Un lūc. Cū bona oia fecerim⁹ di
cam⁹ q̄ serui inuites sum⁹ zc. Quasi dice
ret. Bona fecim⁹ nō bñ. nō pure et iō inuiti

liter fecim⁹. sic faciens elemosinā ab vana
glia bonū facit. s; nō bñ. nō pure De bac
triplici miserratione dicit eccl. Misere aie
tue placens deo. Quia vera p̄passio mēis
d̄ esse cū exhibitione opis. idē bis fuit cru
ces. p̄mo de oleo. postmodum de crismate.
Un psal. Bñs q̄ misereat et cōmodat. qui
mente misereat et cōmodat ope. Et q̄mā nō
sufficit h̄re p̄passionē in mēte cū boni opis
exhibitione absq; odore bone fame. iuxta il
lud euāgelij. Sic luceant opa nr̄a ut glori
ficet de⁹. etiā fuit cruces de crismate qd̄ cō
stater balsamo et oleo. balsamū qd̄ ppter
bonū odore significat bonā famā. oleū pro
pter claritatē nitore p̄scentie quē bñ debet
m⁹ iuxta illud apli. Gloria nr̄a hec est testi
m onū p̄scentie. Lucat balsamū oleo rēe
pūgit q̄n bon⁹ odor misericōdie addit. Bñs
p̄ q̄nq; cruces de oleo et crismate q̄nq; sen
sus corp̄is nr̄i intelligunt. q̄ duplicant et in
denariū surgūt. q̄ q̄nq; sensib⁹ corp̄is bñ
v̄tendo et nosmetipsos custodim⁹. et alios
exēplo et doctrina nr̄a in bono ope p̄firma
m⁹. Un ille bon⁹ negociator gloriabat⁹ di
cens. Ecce alia q̄nq; supluat⁹ sū. Bñ aut
fuit ille p̄misit inunctiones cantatur. vñct
te deus de⁹ tu⁹. qd̄ de xp̄o dicit⁹ est. Ter er
go altare inungit. bis oleo. tertio crismate.
quā ecclia fide. spe. et caritate q̄ maior ē ce
teris. insignit. Et dū crisma infundit cantat.
Ecce odor filij mei sic odor agri pleni. Hic
ager est ecclia q̄ flōrib⁹ vernat. v̄tūq; sp̄s
dei. opib⁹ fragrat. vbi sūt rose martirū. lilia
v̄giniū. viole p̄fessorū. et viroz incipientiū.
Ipost vñctionē adolef in celsū qd̄ deuotōz
ordis significat. Qui enī h̄z septē dona spūscā
sancti et assilatus ē dō. deuotā p̄tuli offerre
ordem cui⁹ h̄z similitudinē. In q̄nq; locis a
dolet. videlicet in q̄tuor angul⁹ et in medio
q̄ sic q̄nq; sensib⁹ corp̄is exercere debem⁹. ut
fama boni opis nr̄i v̄sq; ad p̄rios extēdat.
de q̄ dicit apls. Chistus bon⁹ odor sum⁹ i oī
loco. Et in euāgelio. Sic luceat lux nr̄a zc
Abuc in censi frequentatō est p̄tinua xp̄i
sacerdotis atq; pontificis p nobis apud de
um p̄m̄ interpellatio. Crucē cū in celsū fa
cere est eius passionem p̄m̄ ostendere. et

ipsius pro nobis interpellare. Incensu copiose in medio et in angulis oburere est orationes per ierosolimam et in universali ecclesia multiplicare. Consequenter altare cum signo crucis perficitur dicendo. Confirmatio huiusmodi est confirmatio ex crismate pontifice in fronte lapidis facta significat confirmationem quam quondam fit a spiritu sancto per caritatem in altari cordis. ut nulla tribulatione cor nostrum a caritate dei valeat separari. Unde dicebat apostolus. Quis separabit nos a caritate christi. tribulatio an angustia etc. et sic ungitur gloria per laus trinitati caritatem. Ultima altaris benedictio significat illam finale benedictionem quam dicitur. venite benedicti patris mei etc. Denique altare linteis candido extergitur ad de notandum quod corpus nostrum castitate vite debemus mundare. Deinde benedictio vasa. vestes. et linteamina diuino cultui deputanda. Item et moyses per dies edocuit eam domino facere linteamina et ornamenta in templo necessaria. Neque utensilia benedicere est opera nostra ad deum referre. Post hanc altare albis et mundis panibus vestitur. de quo sub huiusmodi altari dictum est. Postremo ornatur ecclesia et accenduntur luminaria. Tunc et opera iustorum splendescunt. tunc fulgebunt iusti et tanquam scintille in arborum discursu. Et inde super altare hodie consecratur missa celebratur. et sacrificium altaris offertur. illud videlicet de quo propheta ait. Sacrificium deo spiritus pariter. et putatur in phemio quod peritus. Item enim fieri debet consecratio sine missa. sicut gelasius papa. quod tunc reuelatur sacramentum quod etiam angelis ab initio fuit absconditum. Et attende quoniam in asperatione basilice pontifex linteis duntaxat et minoribus vestibus indumentis. sed in missa vestibus ornatur pontificalibus et preciosis. recolens quod legalis pontifex in linteis sanctuarii expiabat. et post hoc in pontificalibus in loco altaris aris te offerebat. Sed quia in eis de linteis hirci emittuntur et expiationem. id est in consecratione fontium et immersione catechuminum ubi peractum est transferunt. quod vult simpliciter et linteis indumentis.

De consecrationibus et unctionibus

Legitur dominum

precepisse moysi ut perficeret crismum.

ma. quod unguento ungeret tabernaculum in dedicatione et arcam testamenti mensamque cum vasis. et quo sibi sacerdotes et reges ungerent. Moyses tamen non legitur fuisse unctus nisi unctione spirituali. sicut et christus. Voluit itaque christus nos unctione materiali ungi ut in illa sequemur spirituali. et ideo pia mater ecclesia diuersas exhibet unctiones. de quibus habetur quia perstringamur dicentes. Idcirco quod beatus Hieronimus de unctione baptizatorum. Quarto de unctione baptizatorum que per episcopum fit in fronte. Quinto de unctione ordinandorum. Sexto de unctione consecrandorum episcoporum et principum. Septimo de unctione ecclesiarum altaris calicis et aliorum ministeriorum ecclesiarum. Octauo de extrema unctione. Non de consecratione et benedictione cimiteriorum. vestium et aliorum ornamentorum ecclesiarum. Decimo de consecratione et benedictione virginum.

Circa primum igitur notandum est quod due sunt species unctionis. exterior quae materialis siue corporalis et visibilis est. et interior quae spiritualis et invisibilis est. Exterior visibiliter ungitur corpus. interior et invisibiliter ungitur cor. De prima iacobus apostolus ait. Infirmitas quae in vobis inducat presbiteros ecclesiae et orent super eum ungentes eum oleo in nomine domini. et oratio dei saluabit infirmum. De secunda iohannes apostolus ait. Et vos unctionem id est unctionem quam ab eo accepistis maneat in vobis ut non necesse habetis ut aliquis doceat vos. sed sicut unctione eius docet vos de omnibus. Unctio exterior signum est interioris. Interior vero non solum est signum. id est signatum. sed etiam sacramentum. quod si digne sumitur vel agitur vel auget absque dubio quod designat puta salutem iuxta illud. Super egros manus imponent et bene habebunt. Circa secundum sciendum quod ad exhibendum exteriorem et visibilem unctionem duplex oleum benedicatur. videlicet oleum sanctum seu catechuminum quod catechumi ungiuntur. et oleum infirmorum de quo infirmi ungiuntur. de qua unctione loquitur dicta autoritas. Infirmitas quae est in vobis. Qualiter autem fiat benedictiones utriusque olei et crismatis inserta per sub quanta feria cena domini dicitur. Sed quoniam

quare infirmi et catechumi oleo ungiuntur. Respondetur uter visibilis inuisibilis facit. licet capiant. sicut enim oleum fugando infirmitatem recreat artus fessos et de sui natura lumen praestat. sic credendum est quod unctio olei consecrati quod est signum fidei peracta fugando infirmitatem aie praestat et lumen ei praestat. Si quidem oleum visibile in signo. oleum inuisibile in sacramento. et oleum spirituale inuitus est. De oleo infirmorum auctoritate acceptum ab apostolis. de oleo catechuminum ab apostolicis viris. et licet de oleo possit oleum spirituale sine corpore tribuere. quod tamen apostoli per infirmos. apostoli viri per catechumicos hac arte visibiliter. non sine peracto omittunt quod eorum auctoritas consecratur. per sub huiusmodi altari dictum est. Si et antiqui iusti sine circumscriptione placuerunt deus postquam eis preceptum fuit ut circumciderent. Romitentes peracto subiacebant. Tertio deinde de unctione baptizatorum. et quod in nouo testamento non solum reges et sacerdotes ungiuntur sicut iam dicitur per etiam quod christus in sanguine suo fecit nos deo in regnum et sacerdotes. id est regales sacerdotes. iuxta illud quod per apostolos ait. vos estis generatio electa. id est electi ex generibus hominum. regale sacerdotum. id est boni vos reges. Descriptam hanc autem baptismum ungiuntur oleo benedicto. primo in pectore. deinde in scapulas. et bis per baptismum. id est crismate sacro. primo in vincte dei per episcopum in fronte. Et sicut augustinus per metres unctiones introductae sunt per vinctum quod per aliquam scripturam. In pectore quod est in quo est locus cordis baptizandus ungitur oleo. Idcirco ut per spiritum sanctum donum abiciat error et ignorantiam et suscipiat fidem rectam. quod iustus ex fide viuunt. et corde creduntur ad iusticiam. In scapulas vero ut per spiritum sanctum gratia excutiat negligentiam et torporem et exerceat bonam operationem. quod fides sine operibus mortua est. ut per fidei sacramentum sit mundicia cogitationum in pectore. per operis exercitum sit fortitudo laborum in scapulis. quoniam fides per dilectionem per apostolum operatur. Oleum igitur a corde ad scapulas transferatur quod fides quod mere per opem perficitur. In vincte vero baptizatur crismate a sacerdote ungitur. ut sit paratus omni poscenti de fide reddere rationem. quod per caput mens intelligitur. iuxta quod legitur. Oculi. id est intellectus sapientis. in capite. id est in mente. cuius scilicet mens superior per est ratio et in

ferior sensualitas. Unde bene per vincte quod est superior per caput mens intelligitur ratio. quod est superior per mentis. De huiusmodi in. vi. per sub sabbato sancto ubi agitur de confirmatione dicitur. Ideo autem autem baptismum ungitur oleo benedicto et per baptismum crismate sacro. quod crisma soli per christiano christum enim a crismate dei vel per christum de crisma non solum in forma sed solum in fidei rationem. Et christum vero christiani dicunt tanquam vincti deuiuntur ab uncto scilicet christo. ut omnes occurrant in odore unguentum illius scilicet christi cuius nomen oleum est effusum. sed solum in vinctum in christiani a crisma te dicunt solum ysidorus. De huiusmodi dicitur in phemio scilicet peritus. Rursus sicut augustinus. unctio ex oleo ostendit nos ad auditum plene fidei per patos et ad bonum christi odorem vocatos. ad renuntiandum quod dyabolo esse per monitos. Sed omnis unctio in pectore et inter scapulas fit sicut in rabanum ut per fidei vinctum quod mutiamur et ad bona opera perficienda per dei gratia roboremur. Item per per fidei vinctum per scapulas vero in quo omnis portat. bonis robur et operatio recte intelligitur. iuxta illud. Illigat onera in portabilia et imponit humeris hominum etc. Ungitur ergo in pectore et inter scapulas ut mere et actu opera dyaboli postponat. et ut sit capax ad intelligendum vinctum dei. et robustus ad portandum iugum ipsius et onus legis. Unctio vero quod fit in vincte. id est summate capitis super cerebrum. fit sicut ipsum ut celestis regni princeps fiat in uncto. et quod baptizant aia caput. id est christus de se posuit. et per te fit cui crisma te ex oleo et balsamo peracto ut sciamus quod spiritus sanctus ei dat quod inuisibiliter operatur. oleum namque fessum membra fouet et lumen praestat ut per nullum est balsamum vero redolere facit. Si qui de fessis sunt aie membra. quoniam peniter se deus egisse. spiritus sanctus venit ad illam illuminas et intelligens. et demonstrans ei peccata sibi esse dimissa vel dimittenda. et praestans illi bona opera quod in alijs inspirat bonum odorem quod per fragrantem balsamum designat. Item quod sedes superbie quod spiritus iuxta ipsius nominis personam superiora appetit in vincte esse videtur. ideo rite fit ibi hec unctio sub forma crucis. et sub nomine humilitatis. Item haec unctio siluester papa fieri iussit per presbiteros propter occasionem mortis. Unde credibile est quod antea ipsius vinctus

unctio scilicet vtiis et frontis episcopo refuabatur. Cui enim gremium dilataret ecclesie. nec oib' episcopi valeret per confirmationem accurrere. ideo nesci crismatis vinctio puritatem istius ut a sacerdote nullo in vinctio supra cerebrum ubi est sedes sapientie vngerent. ad robur et augmentum gratie. Unde si postea decesserint dirisficantur in mirali quod prout gratia augmentum consequentur gratie. Clerici tamen sine vinctioe credimus solo baptismo saluari. et sine manus impositione spiritus sanctius dari cui deus dare voluerit. put in actibus apostolorum legit. Arnobius tamen phidibetici asserunt quod nunquam per baptismum aqua homines spiritus sanctum accipiunt. nec samaritani baptizati illi receperunt. donec manus impositione accepit. Sane vinctio fit secundum rabanum in modum crucis ut ab eo tempore diabolus in vase suo perficio cognoscens signum sue interceptionis. i. sacre crucis quod interemptus est. iam sibi deinceps illud sciat alienum. i. a se alienatum. Sic quod secundum eum vinctio in pectore cum inuocatione trinitatis ut nulli relique latentis inimici in eo resideant sed in fide sancte trinitatis mens est. profert et suscipiat et habeat intelligentiam mandatorum dei. Quis ergo fidelis inungitur. bis oleo postea sibi bis crismate. primo in baptismo in vinctio. secundo post baptismum in fronte. scilicet in confirmatione. quod etiam spiritus sanctus bis fuit apostolis datus. ut dicitur in vi. pre sub sabbato sancto. Quarto loco dicitur esse de vinctioe quod fit per episcopum in fronte baptizati. sed de hoc dicitur in vi. pre sub sabbato sancto. Quinto loco circa vinctioe ordinandorum notandum est quod manus presbiteri ab episcopo vnguntur ut cognoscat huius sacramenti se spiritus sanctum suscipere virtute et gratia consecrandi. Unde episcopus eas inungens dicit. Consecrare et sanctificare digneris domine manus istas per istam vinctioe et nostram benedictionem ut quicumque consecrauerint consecrent. et quicumque benedixerint benedicant in nomine domini. Ideo quod viri de uoluntate osculantur manus sacerdotum statim post ordinationem. credentes per hoc orationum illorum principes fieri et bonorum. Et vnguntur oleo sacro. ut opera misericordie per viribus ad omnes debeant exercere. Unde manus enim opera per oleum misericordia designat. Unde samaritanus ille opprimus vulnerato vinum superinfudit. et oleum

vulneribus eius. Ungunt etiam oleo ut humiliter desint ad offerendum deo hostiam pro peccatis et large ad cetera officia pietatis. nam deinde et curue ad retinendum. vtrumque enim videlicet gratia rationis et caritas dilectionis per oleum designatur. Bursus ideo ipso modo manus cum oleo super caput ordinandis. quia per manus opera per digitos dona spiritus sancti. et per caput mens intelligitur. Unde manus ergo imponit quia donis spiritus sancti meritis ad opera christi mittit. Sermo circa episcopos et principum vinctioe sciendum est quod episcopos vinctio a veteri testamento sumpsit originem. Nam leuiticus xxi. c. dicitur. Non tingeris super caput. caput fulsum est vinctiois oleum et curus manus sunt in sacerdotio consecrate. Sane episcopus vngitur crismate quod sic permixtum est perficitur oleo et balsamo et vngitur illo tam in corpore quam in corde ut interius nitore scientie quantum ad deum quod per oleum. et exterius habeat odorem fame quod per balsamum designat. De nitore scientie dicit apostolus. Gloria nostra beatus testimonium scientie nostre. Nam omnis gloria filie regis ab intus. profertur. De odore bone fame idem apostolus ait. Christus bonus odor sumus. i. exemplum et imitatio sumus in omni loco. et alius sumus odor vite in vita. quod diceret. sumus exemplum dilectionis et bone opinionis ducentis in vitam eternam. alius odor mortis in morte. i. in iudicio et male opinionis ducentis in mortem eternam. Debeni episcopus bonum in se habere testimonium et ab his qui sunt intus et ab his qui sunt foris ut corina. i. fidelis corina. i. in fidele trahat scilicet ad fidem et quod audit. scilicet addiscendo et credendo dicat. Veni scilicet predicando et dicendo. Hoc vnguntur caput et manus episcopi consecrantur. Unde caput enim mens intelligitur. iuxta illud euangelium. vnge. i. humilia caput tuum. et faciem tuam. i. scientiam laua scilicet lacrimis. Unde manus opera designantur. iuxta illud in cantibus. Manus mee. i. bona opera. distillauerunt mirram. i. dederunt aliis bonum exemplum. Caput igitur vngitur balsamo caritatis. Ideo ut episcopus diligat deum ex toto corde et ex tota mente et ex tota anima sua. et etiam christi exemplo per simum suum sicut. i. ad id quod seipsum. Oleum enim in capite est caritas in mentem secundum gratiam. Secundo caput vngitur propter auctoritatem

et dignitatem. quia non solum episcopus sed etiam rex assumit. Tertio ut ostendat illi scilicet christi tanquam eius vicarius representare personam. de quo dicit per prophetam. Sicut vnguentum in capite eius. et. Caput enim viri est christus. caput christi deus qui de se dicit. Spiritus domini super me. eo quod vixerit me euangelizare pauperibus misit me. Christus enim caput nostrum vinctus est oleo inuisibili. ipse per vniuersa inpellat ecclesia. episcopus sibi permixta. Unde manus vnguntur propter misterium et officium. Unde manus quod opera lignatur vnguntur oleo. id est. crismate pietatis et misericordie. Ideo ut episcopus operetur bonum ad omnes. maxime aut ad domesticos fidei neminem claudant. oibus apian. iuxta illud. Unde manus aperit inopi et brachium extendit ad pauperem. Unde manus arida. manus auara. manus tenacitate pertracta apuri non potest. Vngatur igitur ut sanetur ut apian et ut indigentibus elemosinas largiatur. Secundo ut ostendat accipere potestatem benedicendi et consecrandi. Unde cum eas consecrat inungit. Consecrare inquit et sanctificare domine digneris manus istas. et. ut supra. Tertio ut munde sint ad offerendum hostias pro peccatis. Et nota quod licet manus episcopi inuncte fuerint oleo cum in presbyterium ordinaretur. vterque crismate vnguntur cum in episcopum consecrantur. Si quidem per manus opera per oleum spiritus sancti ut gratia copia. per balsamum quod oleo admisceatur in crismate odor bone fame designatur. ecclesiam. Quasi balsamum non mixtum odor me. Quia ergo in operibus episcopos et aliorum superiorum plus quam in aliis inferioribus munus spiritus sancti apparere et odor bone fame sentiri debet. iuxta illud. i. ad corinthios. i. christi bonus odor sumus deo. nam et in celesti gerarchia superiores angelorum superiorum donis et gratia eminent. idcirco in eorum consecratione manus alias oleo inuncte crismate rationabiliter inunguntur. Unde dicitur etiam crismate perficitur. ut pollicis impositione cunctis perficiatur ad salutem. Nampe in veteri testamento non solum vnguntur sacerdotes. verum etiam rex et propheta. sicut in libris regum habetur. Unde dominus precepit helie. Vade et reuertere in domum tuam per desertum in damascum. cumque peruenis illuc vnges a sael in regem super siriam. et yeu filium nansy vnges regem super israel. heliseus autem filius saphat qui est de abel vnges per

pheta pre. Samuel quoque vngit dauid in regem. Sed postquam iesus nazarenus quem vngit deus spiritus sanctus sicut in actibus apostolorum legitur vinctus est oleo per consensum suum. quod secundum apostolum est caput ecclesie que est corpus ipsius principis vinctio a capite ad brachium est translata ut princeps a tempore christi non vngatur in capite. sed in brachio siue in humero vel in armis in quibus principatus pergrue designatur iuxta quod legitur. Factus est principatus super humeros eius. et. Et quod etiam signandum samuel fecit ponit arum anisaul cui dederat locum in capite mese ante eos qui fuerant inuitati. In capite vero pontificis sacramentalis est delibutio obsequii. quod personam capitaneam scilicet christi qui est caput ecclesie in pontificali officio representat. Refert autem inter pontificis et principis vinctioem. quod caput pontificis crismate consecrat. brachium vero principis oleo delinit. ut ostendat quanta sit dignitas inter auctoritatem pontificis et principis prelati. Et nota quod sicut in euangelio legitur quodam pater familias vocauit seruos suos et dedit illis decem minas. Si quidem vocatio serui. est canonica electio episcopi que fit secundum vocationem domini vocantis aaron. Unde datus est ei quibus qui sibi manus impositione datur et tunc euangelium dicens. Vade predica. Et ipse cum primo in grediente ciuitate sua presertim euangelium in pectore suo iuxta morem quoruundam ecclesiarum. ostendens quod negociatorum minas suas. In quibusdam etiam ecclesiis cum archiepiscopus datur illi virgam et dicit. Vade predica. et ille statim benedicit populum. in quo signatur quod moyses cum virga missus est in egiptum. Bursus episcopus in die sue consecrationis plene vngunt equare equos albis panis cooptos representantes illud quod legitur in apocalypsi. xix. c. Exercitus qui sunt in celo sequuntur illum in equis albis. Si quidem exercitus qui sunt in celo sunt boni et iusti viri et plati qui quotidie sequuntur per celestibus deum in oibus bonis operibus qui ideo dicuntur esse in celo. quia sola celestia diligunt et querunt. Unde apostolus. Nam quia pueris in celis est. Hi exercitus. i. iusti et boni viri et plati sequuntur ipsum. qui scilicet expugnant in se uicia per correctionem et in primis per amonitionem. Unde iacobus. Qui peruenit fecerit peccatorem ab errore reuelatue liberabit animam suam a morte. Ipsi

exercitus sunt in equis albis. i. in corporibus
castis. Corpora bonorum dicuntur equi. quia sic equi di-
riguntur in voluntate seculorum. ita iustorum corpora
reguntur in voluntate christi. Isti equi duntaxat al-
bi siue albis optimi. corpora iustorum et platonum
duntaxat casta et munda. Si enim casta non fuerit
christum sequi non poterit. Et petrus. Christus
passus est pro nobis. vobis relinquens exemplum
ut sequamini vestigia eius. Sed et clerici
sancti romane ecclesie ex processione instantini
imperatoris equitant equos decoratos lin-
theamibus candidissimi coloris. Quia die
debeat episcopus consecrari et quare codex evangelii
ponitur super humeros consecrandi dicitur in secunda
parte sub n. de episcopo. **S**extimo loco dicitur
est de unctione ecclesie. altaris. calicis. et aliorum
ministeriorum ecclesie. que secundum morem cum dedicantur
inunguntur non solum ex mandato legis diuine.
verum etiam exemplo beati siluestri qui quoniam secula
bat altare illud crismate pungebatur. Idcirco
petrus dicitur moysi ut faceret oleum unctionis
de quo vngeretur tabernaculum testimonium. melas
arca testamenti. cadela bethan. et suppellectilia.
exoro. xxx. et xl. ca. et alia ut permixta sunt. Que unctiones
fuerunt ut rebaptizantur in unctis maior reueren-
tia exhibetur et maior illis gratia infundatur. De
his unctionibus in suis locis dictum est et dicitur.
Clerum unctionis sacramentum aliud quidem
efficit et figurat in nouo quam in veteri testame-
to. Unde non videtur ecclesia cum unctionis ce-
lebrat sacramentum. sicut aliqui antiqui mentuntur
qui neque scripturas neque dei nouere virtutes.
De unctionibus ecclesie et altaris in suis titulis
dictum est. Patena siquidem consecratur et inungitur ad
administrationem corporis christi qui ara crucis pro
omni salute immolari elegit. Illa et oportet de
aspergula simulagine in patenis aureis et ar-
genteis ad altare suum deferri iussit. Calix quoque
consecratur et inungitur ut gratia spiritus sancti perficiatur
nouum sepulchrum corpori et sanguini christi. et ipse
dignetur illum sua virtute perfundere qui calicem mel-
chisedech famulus sui perfudit. **O**ctauo de
extrema unctione que secundum institutionem felix
pape quarti. et ex precepto iacobi apostoli datur la-
borantibus in extremis. dicitur est. De qua
dicitur quidam quilla non est ita proprie sacramen-
tum sicut crismatio que fit in fronte vel ali-

as. quia sicut asserunt iterari per cum sit oratio
super hominem. quod in sacramentis non contingit
Sane hoc unctionis per solum sacerdotem fieri potest. si
plures adesse non possunt. Per quam quidem venia-
lia remittuntur. iuxta illud iacobi. Infirma-
tur quis ex vobis. ut supra. Fit autem unctionis
in diuersis corporis membris propter causas que ex
ordinationibus que tunc dicuntur colliguntur. et specia-
liter in illis in quibus quique sensus hominis vi-
gent. ut quidam pillos infirmos deliquit per bu-
ius unctionis virtute aboleat. In quibusdam
ordinariis legitur. qui in unguendo dicitur ad mi-
nus. xviii. annorum. et qui egrotans semel dum-
taxat dicitur in anno inungi. licet pluries egro-
tet. et qui nullus in unguendo est nisi qui per con-
pos mentis existens vobis aut signis id po-
stulauerit. et qui non duntaxat scapule inungi. quia
in baptismo fuerunt inuncte. et amodo mi-
sterio carent. et qui confirmatus non debet
ungi in fronte. sed in tempore. nec per hyter-
manum vngi duntaxat interius. sed exterior. quia ior-
dinatione eius interius inunctus fuerit et qui
ab episcopo semel inunctus non debet propter eius re-
uerentiam vltiori per presbyterum ibi inungi. Et
qui si eger inunctus qualescit. loca iuncta la-
uent. et aqua lotionis in ignem purificatur. Si
vero decedat non lauetur corpus propter recentem unctionem
Et qui si eger in extremis laborat cito
vngatur ne inunctus decedat. Quidam etiam
penitentes et morituri aliquid induunt et ster-
nunt in cinere. ut dicitur in sexta parte sub quarta
feria in capite ieiuniorum. **N**ono cimiterium
quod eis dedit gaudet privilegium cum ecclesia consecratur
benedicitur. sicut dominus benedixit per manum seruo-
rum suorum abraham ysaac et iacob terram a filiis
ephraim causa sepulture operam Benedicatur
aut ut vltiori definat illic in unguendo spiritu-
um habitatio esse et fidelium corpora ibi usque ad
diem iudicii requiescant in pace. nisi pagano-
rum vel infidelium. vel etiam excommunicatorum
corpora ibi fuerint humata donec inde fuerint
eiecta. Illud etiam nota quod pale altaris vesti-
menta sacerdotalia. et homini ecclesiastica or-
namenta benedicenda sunt. Legimus enim
moysen ex precepto domini tabernaculum diuinis
precibus sacrasse cum mensa et altari et vasibus et
vtersilibus ad diuinum cultum explendis. Si

ergo iudei qui legis et futurorum vmbres fuisse
bant hec agebant. hec. viii. et x. c. quanto magis
nos quibus vitas per christum patefacta est habere
debemus. et hoc per episcopos sacros. et non per coe-
piscopos. Unde legitur exo. penult. ca. Euncta
vasa ministerii benedixit moyses. Et si sacre
vestimenta vel filii adiungantur. non ideo benedi-
ctione iterari debere iuris testimonio com-
probat. Quare autem res homini et filies benedi-
cantur ex eorum benedictionibus colligitur euidenter
De vestibus vero sacris dicitur in prebenio ter-
tie partis. Et attende quod benedictio seu consecratio
ecclesie et vestium et ornamentorum ecclesiasticorum
non fit eo quod illa sint gratie susceptiva. cum sint in
aiaia. sed hoc noscitur introductum. quia sic et ho-
mines sic et illa per benedictionem et consecrationem
diuino cultui habilitantur. et ydonea et maio-
ris reuerentie efficiuntur. Per personam vero per vni-
ctionem et benedictionem maior gratia infunditur.
Quidam autem in ornamentorum benedictione
manus suspendunt. de qua dicitur in secunda parte sub
ti. de dyacono. **D**ecimo esset de virginum
consecratione dicendum. sed de hoc in prebenio
scriptis dicitur.

De ecclesiasticis sacramentis

Circa ecclesiasti-

ca sacramenta notandum est quod se-
cundum gregorem. sacramentum est in
aliqua celebratione. cui res gesta ita fit ut aliud
aliquid significare rei accipiamus quod sancte. id
est digne accipiendum est. **M**ysterium vero est quod
occulte et inuisibiliter operatur spiritus sanctus. ita quod
operando significat et significando benedicit.
Mysterium enim est in sacramentis. ministeri-
um dicitur in ornamentis. Sed et secundum augustinum. sa-
cramentum est inuisibile gratie visibile forma. **I**tem
sacramentum visibile. inuisibile sacramentum.
Item idem. signum est res propter speciem quam ingerit
sensibus aliud aliud ex se faciens in cognitio-
ne venire. Dicitur etiam sacramentum sacre rei si-
gnum vel sacrum secretum. De Betia in quarta parte
sub vii. particula canonis dicitur super ysaia. **S**ane
quidam sunt sacramenta necessitatis tantum
quidam dignitatis et necessitatis. quidam ordi-
nis et necessitatis. quidam dignitatis et volu-

tatis. quedam vero voluntatis tantum. **S**acra-
mentum necessitatis tantum est baptismus. qui in
summa necessitate a quocunque dum tamen in for-
ma ecclesie collatus fuerit. proficit ad salutem. Et
dicitur necessitatis. quia sine eo nemo saluari
potest si ex contemptu deserat. De hoc sacra-
mento in vi. parte sub sabbato sancto dicitur
Sacramentum dignitatis et necessitatis
est confirmatio. dignitatis quia a solo episcopo co-
ferretur. necessitatis. quia ex contemptu illud dimittit
totes non saluantur. De hoc etiam sub dicto sab-
bato dicitur. **S**acramenta vero ordinis et ne-
cessitatis sunt presidia eucharistia. et extrema
unctio. ordinis quia tantum a rite ordinatis sunt
claves ecclesie dari duntaxat. nisi in necessitate in
qua quis potest etiam laico profiteri. necessitatis quia
niam ex contemptu illa dimittens saluari non
potest. De penitentia vide in vi. parte sub ti. de
quarta feria cenedunt. Et dicitur in reportorio
nostro sub ti. de pe. et re. De eucharistia in
quarta parte sub canone dicitur. De extrema vn-
ctione in precedenti. dictum est. **S**acramen-
tum vero dignitatis et voluntatis est ordo. digni-
tatis. quia a solis episcopis confertur. vel quod non nisi dis-
gnis. et digne ad illum accedendum est. volun-
tatis quod sine illo quis saluari potest. De hoc dicitur in
prebenio. i. partis. **S**acramentum voluntatis
tantum est matrimonium. Et de voluntatis. quia
sine illo quis saluari potest. **N**on enim expedit
homini ad regna celorum tendere volenti nube
re. Circa quod notandum est quod secundum canones. so-
lemnitas nuptiarum facienda non est a. lxx. quod est
tempus tristitie. usque in octauam pasche. nec
tribus hebdomadis ante festum sancti iohannis
Sed secundum consuetudinem ecclesie generalis. matri-
monium publice contrahitur in ecclesia a crastino
diuice in albis. videlicet ab octaua die pasche
usque ad primum diem rogationum. Et in prima die
rogationum in mane clauditur hec solennitas. et
durat prohibito usque ad octauum diem per petre.
inclusiue. et sic loquitur demetrius papa in sua epistola
decretali. **P**rima quod diuice aduentus usque
ad epiphaniam non duntaxat nuptie celebrari. **N**ec
etiam fierent usque ad octauam epiphanie nisi
qua dominus etiam nuptias. tamen sui plenaria. tamen etiam
miraculo decorauit. **U**ltimic catat. **H**odie
celesti sponso iuncta est ecclesia. Quidam tamen

dicunt sancti esse quod bec prohibitio usque ad octauam ipsi festi extendat. sicut et officium puerionis aque in vini in nuptijs. In primis missis ergo tribus matrimoniis non contrahitur. quoniam ipsa tria sunt orationi deputata. Et ideo dicitur hoc etiam a lecto uxorio sequestrari. Generali enim tempore quod abstinet a nuptijs abstinendum est etiam a coniugali amplexu. nisi forte ob fragilitatem humanitatis vir ab uxore poscat coniugale debium vel econuerso. quoniam posset si soluendum est. quoniam si apostolus vir non habet potestatem corporis sui sed mulieris. et econuerso. Licet autem sollemnitas nuptiarum promissis tribus interdicta sit. quoniam in tempore matrimonii legitime per verba de presenti contrahitur fuerit. tenet. Quod vero statutum fuit in canone quod tribus septimanis prece dentibus festum beati iohannis baptiste nuptie non celebrarentur. id factum fuit ut liberi orationi vacent. Instituerat enim ecclesia prius duas quod dicitur gesimas propter maiorem. vnam ante natale domini. quod communiter vocatur sancti martini. et durabat usque ad natale. alia scilicet. x. dierum ante festum beati iohannis baptiste. in quibus vacandum erat orationibus elemosinis et ieiunijs. sed propter hominum fragilitatem ille due ad vnam sunt redacte. et iterum illa diuisa est in tres hebdomadas aduentus. et tres ante nativitatem sancti iohannis. in quibus est ieiunandum et a nuptijs abstinendum. Idcirco secundum ysidorium femine dum maritantes ideo velant ut nouerint se per viris suis subditas esse. et quod rebecca viso ysaac se velaunt. Item ideo nubentes per benedictionem vitæ vno inuicem vinculo copulantur ne propter agere. id est fide coniugalis unitatis dirumpant. Eadem vero vitæ candida purpureo colore permisceatur. quod candor est mundicia vite. purpura ad sanguis posteritatem adhibetur. ut signo et continentia et lex continendi ab utroque ad tempus amoneatur et post reddendum debium non negetur. Item quod in primis anulus a sponso sponse datur. numerum propter mutue dilectionis signum vel propter id magis ut pignore. id est signo corda eorum iungatur. Et in quarto digito anulus id inscribitur. quia in eo pena quædam ut fert sanguinis ad cor usque perveniat. Item pubeus quod sapiens primus ob amoris signum ferreum anulum fecit et inibi adamante inclusit. et inibi subarrari sponsas instituit. quia sicut ferrus

omnia domat. sic amor omnia vincit. quoniam nihil amoris feruore vehemens et sicut adamas est infragibilis. sic et amor est inseparabilis. Fortis est enim ut mors dilectio. Ideoque in digito anulari in quem vena procedit a corde illius portari instituit. Idcirco modum propter ferreus sunt aurei constituti. et per adamante gemis ornati. quod sicut aurum cetera metalla. sic amor universa bona precellit. et sicut aurum gemma de corat. sic coniugalis amor ceteris virtutibus adornat. Nuptie autem secundum ambrosium dicte sunt ab obnubendo. ille enim qui nubuit caput propter verecundiam obnubere solent. Et in rebecca viso ysaac cum desponsari debebat caput obnubere cepit. Verum cuncta namque dicitur procedere nuptias. quod ipsi coniugii plus verecundia commendat. et magis expectata dicitur videri a viro quod ipsa virum expulset. Sed et secundum hieronymum. Eorum nubia legitima propter caritatem non tamen repellit quod actus coniugales gerunt presentia spiritus sancti datur. etiam si prophetæ eorum videant quod officio generationis obsequiuntur. Notandum etiam est quod triplex spirituale sacramentum in carnali matrimonio primo summatum designat. Primum sacramentum est unio fidelis anime ad deum per fidem dilectionem et caritatem. siue unio voluntatis. scilicet caritas quod consistit in spiritu inter deum et iustam animam. Unde apostolus. Qui adheret deo unum spiritus est cum illo. Hoc sacramentum significat per coniunctionem animarum habitam in prima desponsatione carnalis matrimonij. Secundum est unio humanæ nature ad deum. quod facta est in utero virginis per incarnationem ubi dei. siue nature conformatus quod consistit in carne unum christum et sanctam ecclesiam. Ad quod pertinet illud. Verbum caro factum est. Hoc sacramentum designat in matrimonio carnali per coniunctionem corporum summatum non quod ipsa coniunctio in qua spiritus sanctus non adest illud designet sed ipsius actus summatum significat. Tertium sacramentum est ecclesie unitas ex omnibus gentibus collecta. et unum viro scilicet christo subiecta. Hoc sacramentum significat in eo quod unica tantum et virginem habuit uxorem. facto postmodum clerico et ordinato. Ubi vero quod ad bigamiam siue ad secundum matrimonium transit iam ab unitate recedit. quod carnem suam in plures diuidit. et sic bini tertij sacramenti signatio in eo fit.

cabat. quare promoueri non potest. Namque promotus unitate signare non posset. Idcirco et per secundum matrimonium recedit a priore coniunctione matrimonij. Ecclesia vero ex qua christus se coniungit nunc quod ab eo decessit. nec ipse ab ea. bigamus ergo tale unitate significare non potest. Et merito propter huius sacramenti defectum promoueri non potest. Illud etiam nota quod sicut statutum est in periculo caritatis. sponsus et sponsa benedicendi a presbitero vel a parantibus offerant ecclesie sacerdoti. accepta autem benedictione eadem nocte preuerentia benedictionis in virginitate permaneant. Ceterum nuptie benedicte sunt a sacerdote cum presbitero et oblationibus ex institutione euaristi pape. Verum vir vel mulier ad bigamiam transiens matrimonium contrahendo non dicitur per benedictionem. quod cum alia vice benedicti sint. eorum benedictio iterari non dicitur. Idcirco ergo dicitur nuptie benedicti. nisi ubi virgo cum virgine contrahit propter rationem quod ponitur in prebendario scilicet per presbiterum quod benedictione cum secunda uxore celebraverit. officio et beneficio suspensus est ad sedem aplicam mittendus. quod quod ad exhortationem coniuncte noscitur introductum. Secundum quod dicitur locorum consuetudinem si quis contrahit cum secunda virgine benedictio iteratur. et hoc si dominus papa sciat et tolerat alioquin non valet. Dicitur etiam quod si alia virgines contrahentes non fuerint benedicti. facti bigami iterum contrahendo poterunt benedicti. Sed si qui contrahentes fuerint benedicti. licet se non cognouerint carnali. non ideo iterum contrahentes benediciuntur. De benedictione virginum dicitur in prebendario scilicet per presbiterum. Notandum autem est quod unum sacramentum dignius est alio quatuor modis. scilicet ratione efficacie. ut baptismus. ratione sanctitatis. ut eucharistia. ratione significacionis ut coniugium. quod tamen non approbat istum modum. et ratione preteritis ut confirmatio et ordo. Sed quoniam que instituta sunt sacramenta. quod sine illis potuisset de humano generi vita eterna et gratia donasse. Responsio propter tria. Primum propter humilationem ut dum homo ex dei precepto se rebus insensibilibus et inferioribus reuerenter subijcit ex hac obedientia magis apostolus dei mereatur. Secundo propter eruditionem ut per id quod foris in specie visibili cernitur ad invisibilem unitatem quod interiorem est agnoscenda mens erudiat.

tur Tertio propter exercitationem. quod cum homo ociosus esse non debeat. proponitur ei utilis et salubris exercitatio in sacramentis quod vanas et notiam declinet occupationem. iuxta illud. Sep aliqdo boni operis facio ut dyabolus inueniat te occupatum. Idcirco ergo dicitur omni put in precedenti titulo dictum est.

Incipit liber secundus de ministris et ordinibus ecclesiasticis et de eorum officiis.

In hac secundum da prede ministris et ordinibus ecclesiasticis eorumque officiis tractare presbiterum. promittentes quod tres sunt secrete famose videlicet gentiliu. bebreorum. et christiana. Primum est erroris. Secunda veritatis. Tertia veritatis et salutis. In prima naufragamur. In secunda a periculo eripimur. In tertia saluamur. Primum secta de a secundo. quod secatur. id est separat nos a deo. Secunda et tertia a secundo et tenendo quoniam illuminat saluat et liberant. Christianorum persone tam seculares quam ecclesiastice ab alijs duabus sectis sumpte sunt bebrei videlicet et gentili. Sic enim apostolus nos duo sunt genera personarum. scilicet laicales et ecclesiastice. sic et apostolus gentiles et bebreos. Apostolus gentiles quidem seculares persone erant be. monachi. diaconi. presbyteri. romani. patricij qui et senatores dicebantur. ad quorum arbitrium universa ordiebantur. reges. duces. comites. presides prefecti. suffeculi. tribuni militum. tribuni plebis. protores. centuriones. decuriones. quaterniones. diuini viri. quod stiores. ediles. et aule ianitores. Inter poetas vero erant aduocati. carminum relatores. carminum scriptores. comedi. tragedi. et hystorographi. Clares autem quod a vi metis dictus est modo sacerdotem. modo presbiterum. modo poetam significat secundum ysidorium. In ritu templorum erant apud gentiles archiflamines. presbiteri. flamines et sacerdotes. ut iam dicitur. Erant quoque apud eos viros et

mulieru religioſi cōuentus. Alit̄ hebreos q̄s eadem erat diuerſitas pſonaz alienāq̄ erat ſeculares. alie diuino cultu in tēplo vi delictē dedicate. In tēplo erant ſum̄ ſacer dos ut melchizedech. minores ſacerdotes. leuite. naibin. lumini cruciōres. exor. aſte. ianitores. et edim. ſeu canores. Sup̄ p̄lin yoregenduz erat dur̄ ip̄li moyses. et ſub eo q̄s ip̄ſe p̄ſtituerat ad filiuz ieroſoceri ſui. Erant etiā ciltarche. et aconitarche. penta contarche. et decacontarche. i. millenarij. cē tenarij. q̄nquaſenarij. et decani. Ciltos enī interpretat mille. et archos p̄nceps. inde ciliaz cha. i. p̄nceps ſup̄ mille. et cētū. inde et cō tarcha. q̄ ſup̄ centū poteſtate habebat. Iſde tacōtarchus d̄ q̄ peſt q̄nquaſinta. penta enī quīq̄ ſonat. Decan̄ q̄ decē. deca enī de cem ſonat. Alit̄ xpianos quoz ſilis di uerſitas reſpuit. Et nota q̄ xpiani a chriſto dicti ſūt. xps v̄o a crismate. de q̄ dictū eſt in p̄te prima ſub n. de p̄ſecrationib̄. Nomē xpianoz p̄mo in antiochia inuentū ē. In tea enī oēs vocabant̄ diſcipuli ſeu fr̄es do necapli in antiochia p̄ciliū fecerūt. Et dictū tur xpiani orodori. i. recte gloriantes. et ut credit viuitēs. nā oros grece dicit recte la tine. et dora glia. Dicit ergo xps a crismate q̄ v̄nc̄. Ip̄ſe aut̄ v̄nc̄ eſt eternalit̄ a deo p̄re p̄ſonibus ſuis p̄re legat̄ in actibus apo ſtolor̄. hoc nomē eſt olei effuſū. Iſtinc̄ q̄ in veteri teſtamento ſacerdotes et reges xpiani cupant̄. q̄ v̄nc̄ erant v̄nc̄ionet palam. ita illud. Nolite tangeret̄ p̄ſos meos. Iſtuc̄ aut̄ nomē xps nō ē p̄p̄riū nomē ſaluatoris ſed eſt p̄munis nuncupatio poteſtatis. eſt enī commune nomē dignitatis. Sed hoc nomē iſus p̄p̄riū ē vocabulū p̄ſone ſalua toris quo ab angelo gabriele in p̄cepto de vo cat̄ eſt. euāgelista teſtante. vocabis inquit nomē ei⁹ iſus. et ab hoib̄ i. circūſiōne. Et nota q̄ iſus d̄ bebraice meſſias. grece xps vel ſot̄her. vel ſophir. latine v̄nc̄tus. ut p̄mi ſum eſt. vel ſaluator eo q̄ ip̄e ſaluū faciet po pulū ſuū a peccatis eoz. p̄tatem enī habet dimittēdi peccata ſicut ip̄ſe dicit. vel ſaluta ris. q̄ ip̄e nobis ſalutē dedit. Si enī p̄cepta eius ſeruauerim⁹ vitā eternā poſſidebim⁹.

Iſtuc̄ aut̄ nomē iſus porphir⁹ p̄ſe greca et lina lingua p̄ſe ſcribebat. latine iſus. gre ce v̄op. N. quā greca p. j. longa ſonāt. v̄n et q̄dā p̄ferunt gilius. latini v̄o p. e. longa. Be en⁹ ergo videt̄ ſic eē pingendū i. N. S. p. gre cā abbreviatione. q̄ iſus platina aſpiratō nē. S. et B. nomē xps cū ſit grece greca po nunt. X. p. chi. p. v̄o p. r. et. C. p. s. Si aut̄ ſcri bi p̄ſe latina terminatione finit̄. Ergo ſi lo go ſemate ſcribit̄. ſic aſpiratione pingat̄ chriſtus. Circa noia at̄ xp̄i notādū ē q̄ q̄dā ex ip̄ſis dicunt̄ de xpo relatiue vel q̄i relatiue. ut paſtor. ſp̄ſus et mediator. quedā nō re latue. ut bō. quedā trāſlatue. ut agn⁹. om̄i vitul⁹. ſerpens. aries. leo. vermis. et quedā cū ſint inſtitutione relatiua. ſūt ei⁹ progāia p̄uilegiū appropriata. ut xpus iſus aut̄ eſt p̄p̄riū nomē ei⁹ ut p̄miſſū eſt. Locat̄ etiā xps alpha et. o. i. p̄napium et ſinis. i. be braice emanuel. q̄d interpretat nobiſcū deus. Nobiſcū enī eſt p̄ſentia maieltatis. p̄par ticipatione vitatis. p̄vinculū caritatis. et p̄ adimplentione vitatis. Locat̄ p̄terea via vi tas et vita. Tia i. exemplo vel p̄cepto. vitas in p̄miſſo. vita in p̄mio. Sabbath v̄o ad ē de⁹ exercituum. adonay q̄d eſt dñe. at̄ bana thos. i. immortalis. kyrios. i. dñs. i. theos. i. de⁹ panib̄ d̄crat̄ bon. i. p̄at̄ diſponēs vel p̄ſe quis homo yſon. i. v̄m⁹ aſſentie. noia ſūt dei. non tantūz p̄ſone xp̄i. Locat̄ p̄terea chriſt⁹ ſm yſaiā amirabil⁹. p̄ſiliari⁹. de⁹ ſortis p̄at̄ fui ſeculi. p̄nceps pacis. Ammirabilis in incar natione. p̄ſiliari⁹ i. integra rerū cognitōe de⁹ in rerū creatione. ſortis in rerū diſpo ſitione. p̄ter futuri ſeculi in meritorū retribu tione. p̄nceps pacis d̄. vel quia ſuit media tor dei et hominū vel etiā hominū et angeloz. vel q̄a p̄fert illi pacē q̄ exuperat om̄nē ſenſū. cuius pacis nō erit finis. Locat̄ etiā xpus ineffa bili noie tetragramaton. i. q̄ttuor l̄r̄az q̄ ſūt ioth. bee. vau. bech. q̄ ſūt apud nos. i. e. v. be. Eſt ergo nomē i. eube. q̄d d̄ ineffabile. non q̄ nō valeat ſari. ſed q̄ nō eſt de⁹ B. nomē niſi in arduis inuocand⁹. vel q̄ ei⁹ ſentētia ſufficiēter neq̄at explicari. Cui⁹ interpretatio eſt tal. ioth p̄napii. bee iſte. vau paſſionis.

beth vite. q̄i iſte ē p̄ncipiū vite paſſiōis. Be nitū⁹ more grecoz ponit̄ p̄ablio. paſſiōis p̄paſſione. i. p̄paſſione. Quō aut̄ vita n̄a ab ip̄ſi⁹ morte dep̄deat nō poſſum⁹ intue ri. De B. dicit̄ in terna p̄te ſub n. de indumē tis legalib̄. Iſtuc̄ aut̄ nomē de⁹ appropriat̄ patri et filio et ſp̄ſi ſac̄to put̄ i. ſimbolo at̄ ba naliſi legat̄. q̄ ſuis etiā q̄ ſz ad alias p̄ſonas ex tēdat̄. iuxta illd̄. D̄ys nō detrahēs. Et alibi Alit̄ illū ad deos. Et ap̄l̄s. Iſtuc̄ et ſi ſit q̄ dicant̄ di. ſiue in celo ſiue in terra. nobis tā tū v̄n⁹ de⁹ p̄at̄ ex q̄ oia. Et idē. Si noſtruz euāgelū ē optū in his q̄ p̄erūt ē optū. in q̄ bus de⁹ hui⁹ ſeculi excecant̄ mētēs iſideliū. Burt̄ iſt⁹ dicit̄ ē nazaren⁹ a q̄dā vico ga lilee. De⁹ dicit̄ ē p̄pter v̄nicā cū p̄re ſubam. Dñs v̄o d̄ p̄p̄riū ſeruiētē creaturā. De⁹ et bō d̄. q̄ v̄bi et caro. T̄l̄bū d̄. q̄ p̄at̄ p̄euz oia p̄didit ſiue iuſſit. Imago d̄. p̄p̄riū p̄at̄ ſi multitudinē p̄is. Si q̄d apud xpianos ſecu lares p̄ſone laici dicunt̄. laos ei⁹ grece d̄. ip̄ſis latine. Clericales ſūt q̄ in ecclia deſuūt vel ip̄az regūt. a clerōs q̄d eſt ſors put̄ i. a dicitur. Iſtuc̄ at̄ ſubdiuidit̄ i. monachos. i. in ſingla riter de gētes. nā monos grece d̄. ſingl̄aris latine. et alios religioſos. ſūt aut̄ q̄ttuor gene ra monachoz. alij ſūt cenobite q̄ v̄delz i. cō muni monaſterij regula et vita obediētie maiōz deſeruiūt. alij ſūt anachorite q̄ v̄de licet edificat̄ ſolitudo. et q̄ ſuis i. om̄ni vi ta poſuit. p̄uate tñ p̄replatoī vacāt. alij ſi be remite q̄ v̄delicet ſolitariē in deſtis tegunt. alij ſūt girouagi. i. vagabūdi et circūcellioes religio v̄o dicta ē. q̄ p̄eā v̄ni deo religamur ad diuinū cultū v̄nculo ſeruiēdi. et i. clericoſ ſeculares q̄ v̄ſurpato noie ſeculares dicunt̄. ad dñaz regulariū q̄ p̄p̄rio carēt q̄d nō p̄i git in iſtis. Iſtā et ſm̄ aug. Bon⁹ monach⁹ virbonū clericū facit. S. et eccliaſtica p̄z ſonaz duo ſūt genera. Iſtaz aliud ē dignita tis. aliud ordinis. Dignitatis ut papa. p̄r archa. p̄mas archieps. ſiue metropolitān⁹ q̄d v̄dē eſt. eps. archidiacon⁹. archiep̄ſbiter. et p̄poſit⁹. q̄ ſuis oēs q̄ p̄ſūt p̄poſiti generalit̄ rite vocent̄. In choro v̄o p̄ſone ſūt deca nus. ſubdecan⁹. cātor. ſiue p̄cētor. ſuccētor. teſaurar⁹ ſiue ſac̄riſta. archiacola et b̄mōi.

Dignitates at̄ et ordines a lege originē et exē pla traxerūt. iuxta illd̄. Coſtitues eos p̄nci pes ſup̄ oām t̄rā. Quāq̄ q̄dā dicunt̄ digna tes a gētilitate ſup̄ſiſſe inuitū. Ord̄is at̄ p̄lo ne ſūt ſacerdos. dyacon⁹. et ceteri q̄s infer⁹ p̄ſeq̄mur. Quali a veteri ritu taz gētiliū q̄s bebreonū ad cultū p̄ntis ecclie trāſlatio p̄lo nari ſacta ſit. et q̄liter ab illi⁹ p̄ſone dignitātū in ecclia originē habuerūt. breuit̄ videam⁹. Et q̄dē dñs papa q̄ pater vel cultos patruz ē v̄icē gerit ſummi p̄ntificis Roman⁹ ip̄ator monarche ſilitudinē gerit. Senatoria et pa tricioſū dignitas manet i. ecclia i. q̄ttuor p̄r archis et in ecclia romana in cardinalibus. Iſdamates q̄ trib⁹ archieps p̄ſeſbent̄ regē exp̄mūt q̄ trib⁹ duab⁹ p̄reſt. Metropoli tan ſeu archieps duab⁹ companit̄. qui plu ribus comitib⁹ p̄ſunt. ſicut illi plurib⁹ epis Iſdelagus tñ papa dicit̄ q̄ v̄ma puincia bz regem et metropolitānū. Ep̄ſcopi comū ſilitudinē gerunt. Coep̄ſcopi quoniam po teſtas ſublata eſt p̄ſidū et p̄ſectoriū. Iſdepo ſiti v̄o et tribunos militū imitant̄. archiep̄ſbi teri tribunos plebis. cancellarij p̄retores. ar chidiaconi cēturiones. decani decuriones. p̄ſbiteri curati aduocatos. Iſdeſone q̄s or dinū ab illis originē habuerūt. Iſtā p̄reſbyteri vices gerunt ediliū. dyaconi quaternonuz ſubdyaconi duū viroz. exor. aſte queſtores imitant̄. oſtarij aule ianitores. lectores car minū relatores. acoliti carminum ſcripto res. Sane ep̄ſcopalis ordo ſm̄ yſidorūz quadupl⁹ eſt videlicet in p̄iarchis. archi epis. metropolitānis. at̄z epis. Alit̄ ſedē ſic ait̄ nadet̄ papa caput et cardo ē aliarū q̄nā ſicut oſtū cardine regit̄. ſic illi⁹ autoritate oēs ecclie regunt̄. et inde dicti ſūt cardinales p̄ q̄ ſtota ecclia ſicut oſtū p̄ car dinē gubernat̄. Illi⁹ at̄ p̄lat⁹ papa. i. p̄at̄ pa trū vocat̄. i. v̄niuerſal. q̄ v̄niuerſe ecclie p̄n cipat̄. et ap̄licus. q̄ p̄ncipis ap̄lorū vice fun git. et ſumus pontifex. q̄ caput eſt oīm p̄nti ficū. a q̄ illi tanq̄ a capite mēbra deſcēdunt et de ei⁹ plenitudine oēs accipiūt q̄s ip̄ſe vo cat̄ i. p̄reſollicitudis. nō i. plenitudine p̄ntis Iſtuc̄ ē melchizedech cui⁹ ſacerdoniū nō eſt ceteris p̄pari. Iſtā patriarcha v̄o greca lingua

sumus patrum interpretat. qd pmi. i. aplici re-
tinet loci. et id qd sumo bonore fungit. tali
noie censet. sicuti roman. pstatinopolita-
nus. anthiocen. alexandrin. hierosolim-
tan. Dicit etia patriarcha qd pat arche. id
est eccie. vel patrum princeps. Archeos ei grece
princeps interpretat latine. Hic est moyses q
aaron in pontifice oleo psecrauit. Archeos
greco vocabulo dicitur qd sit sum. seu princeps
epoz. Tenet eni vice aplici et phidet ta me-
tropolitanis qz ceteris epis. Metropoli-
ta seu metropolitae a mela ciuitatu vocat
Singulis eni puincijs pminet. Quoz au-
toritati et doctrine ceteri sacerdotes subiecti
sunt. sine qb nihil reliqsepis agere licet soli-
tudo eni ton. puincie ipsi pmissa e. Un-
pelagi. papa ait. Scitote cetera esse puincia
q bz. x. aut. ij. ciuitates. et vnu regem. et tondē
miores pates suble. et vnu metropolitanu
aliosqz suffraganeos. x. vel. ij. epis iudices.
ad quoz iudiciu oēs cause epoz et reliqz
sacerdotu ac ciuitatu referant. Omnes aut
supr designati ordines epoz et supior vno
eodēqz vocabulo epinoiant. sed puato no-
mine qdā vtunt ppter distinctionē potesta-
ti quā singulariter acceperunt. Episcopat
vocabulu vñ dictu est sub n. de epo dicitur
Idoro fin anacleti papa pates et patrum
archepiscopoz noim. sed eisdē forme atqz
officij sunt. Et id qdā pates vsurpant sibi
nomē patriarche ut aquilegen. et granden.
Idamacia aut dicta ē a pmijs pueris
ad fidē. In palio quoqz affricano statutu
est ne pme sedis epus princeps sacerdotu. aut
sum sacerdos. aut aliqd hmoi. setantū p-
me sedis epus appellet. Delagi. ena papa
statuit ut null patriarchaz vniuersalitatē
vocabulo vnqz vñat. nec aliqz in suis eplis
vniuersalē noie illum. qz si vn patriarcha
vniuersal dicitur. patriarcha nomē ceteris de-
gat. et subtrahit. Et hūmoy pontificu psu-
lu atz reliqz sacerdotu institutio in veteri te.
supsit exordiū. et in nouo ē plen. psumata.
Sumi nāqz atz minores sacerdotes a deo
p moysen instituti sunt. ut ppetu eet cult. ta-
bernaculi p successionē eoz a filiis israel
exodi. xviij. Dauid aut misteria dom. da-

amplians ianitores instituit et cantores. sa-
lomō exorcistas iuenit. sic sub n. de sacerdo-
te dicit. Hec oia ecclia in nouo test. imitata
est ut iam dictu est. Habet eni ianitores qz
ostianos appellam. p cantorib. vo lecto-
res sumul et catores instituit. exorcistas ena
noie et officio antiq manente recepit. p filiis
aaron oēs infra sumū pontificē sacerdotu
administrantes psecrati sunt. inter qz qdā dis-
cretio est exorta ut alij appellerent simpliciē sa-
cerdotes. alij archiepiscopi. alij epi. alij archi-
epi seu metropolitae. alij pates. alij patriar-
che. alij sumi pontifices ut pmissu est Que
discretio a gentilib. marie introducta est q
suos flamies. alios simpliciē flamies. alios
archiflamies. alios piboflamies. i. pma-
tes appellabant. Hic in capite pileum babe-
bant. in quo erat breuis vga q a carnib. sa-
crificioz aues arcebant. Hic eni aut ipsum
desup aliqd lane habebat. qdā pestum fer-
renon possent. filum tantum in capite ferre
ceperunt. Unde a filo q vtant flamies di-
cti sunt. qz filamines. Et festiuis dieb. filo
deposito p sacerdotu eminentia pileu im-
ponebat. Adioru qz minoru sacerdotu
discretio in nouo testamēto ab ipso christo
sumpsit exordiū. q aplos p maiorib. disci-
pulos p minorib. sacerdotib. instituit. pe-
trum vo in summū sacerdotē elegit. Ep-
stoli ena eandē formā secuti in singul ciui-
tatis epos et presbiteros ordinauerunt. put
sub n. d. sacerdote dicit. Leuitas vo ab apo-
stolis legimus ordinatos. Unde aprian.
ait. Admunile debet diaconi quoniā epi-
scopos et ppositos dñs elegit. Diacones at
post a censum dñi in celū apli sibi cōstitu-
runt. subdiaconos et acolitos tpe procedere
ecclesia sibi constituit. Et sicut canō clemē-
tis pape testatur. beatus petrus primates
vel patriarchas in illis ciuitatibus poni
precepit. in quibus olim apud ethnicos si-
ue gentiles erant flamies eorum atqz pri-
me legis doctores. i. quib. vero olim apud
eos erant eorum archiflamies. quos mi-
nores reputabāt qz dicos primates eorum.
archiepiscopos institui precepit. et in sin-
gulis reliquis ciuitatibus singulos epos.

Anaclet. qz papa instituit psbiteros p castel-
la et villas poni et ordinari. Ceteri in leui-
tico legi voce supna ad moysen dicti esse.
Loqre ad aaron hō de semine tuo p fami-
lias q habuerit maculā n offerat panes do-
suo. nec accedat ad misteriu ei. si cec. fuerit
si claud. si puo vel grandi vel torto naso. si
fracto pede. si mac. si liip. si albuginē hñs
in oculo. si iuge scabiē. si penguinē in corpe.
si pōderosus. si languid. qz indignū ē dare
deo qd debignat hō. In q instrumur qles
a clericali sunt repellendi. Dicunt aut cleri-
ci a clericali grece qd est fors seu hereditas la-
tine qz sunt de sorte dñi. vel qd dñs fors eoz
sit. iuxta illud pphete. Dñs ps hereditatis
mee. Ex q patet q nihil extra deū hñe dñr.
sed solū decimas pmiias et oblatōes q sūt
hereditas dñi accipiāt. Siue qz sint sorte ele-
cti. In veteri nāqz testamēto et apud gentes
clerici et sacerdotes sorte ex liberis eligeban-
tur. et in nouo testamēto mathias sorte ele-
ctus est. Idm. aut cleric. fact. est petrus
Ign. papa pposuit cleru et distribuit gra-
dus. Circa coronā clericoz tria attēden-
da sūt. scz capitis abrasio. capilloz detrica-
tio. et forme circulatio. Ab capitis abrasio-
nē tria sequūt. scz mūdicia pseruatio. denu-
datio. et deformatio. Mūdicia pseruatio.
qz ex capillis sordes in capite cōgregantur.
Deformatio qz capilli ad ornatu sūt. signifi-
cat ergo tonsura munda et nō formabilē vi-
tā. i. q clerici debēt habere mūdiciā mentis
interi. et nō formabilē vitā. i. nō exq̄litum
habitu exteriori sūm dionisiū in ecclastica ge-
rarchia. Rasura qz et tonsura capilloz est
depositio oim tpaliū Clerici ei victu et vesti-
tu pten oia pmunia habere debēt. Unde p
aplm comā nō nutriāt. sed caput desup in
modū spereradāt. Benudatio at ipa supio-
ris pris capitis nullū debere ēē mediū inter
nos et deū demonstrat. ut reuelata facie glia
dñi libere pteplemur. Rursus radimus ca-
put relicto inferius in modū corone capill
quia caput mentem signat. capilli vō secu-
lares cogitationes. Sic ergo caput mūdā
superius a capillis. ita mens nostra dñi su-
periora. i. celestia cogitat a secularib. cogi-

tationib. mūdari debet. sed ps inferior ca-
pillis bz. qd nō ē phibitū aliqñ d seclārib.
cogitare sine qbus vita pñs duci nō potest.
Circa detricationē capilloz notandum ē.
q illa significat q clerici oēs supfluas cogi-
tationes dñt a mente abscondere. Et tñso
igit capite et patentibus auribus incedere
dñt. ne capilli crescendo aures operiant et
oculos impediāt quoniā puidendū est ne
seculares cogitationes aures et oculos mē-
tis impediēdo nos ad seclāria trabāt. Un cas-
pillis sup aures tondēam. ut qnqz capitis
sensus expeditos ad dei suiciū habeamus.
Bene igit ad ezechielē dñ. xliij. ca. Sacerdos
tes caput suū nō radāt. neqz comā nutriāt
sed tondētes attondeāt capita sua. Si qdēz
ut ait grez. in pastorali li. ij. c. xviij. Capilli i
capite exteriores sūt cogitationes in mente. q
dñ sup cerebrū isensibiliter oriuntur curas vi-
te pñs expmūt. qz ex negligentia sensu im-
portune aliqñ pdeūt. q nobis nō sententi-
bus pcedūt. Quia ergo sacerdotes q sunt
sacri fidelii duces sollicitudines exteriores
habere possūt. nec tñ eis vebemēter incum-
bere debēt. recte caput radere et comā nutri-
re phibent. ut cogitationes cordis de vita sub-
ditoz nec a se funditus amputet. nec rurs.
ad crescendūz nimis relaxent. Et bñ subdit
tondētes attondeāt capita sua. ut videlicet
curetpalis sollicitudines et qntū necesse est
puideāt. et tñ rescindant ciuius neimodera-
tus exerceāt. Dñ ergo p administratē ex-
terioroz puidentiā corporoz vita ptegit. et rurs.
sus pmoderatā cordis intentionē nō impe-
dit. capilli in capite sacerdotis referuantur
ut curet coopiant. et rescant ne oculos claudāt.
Circa forme circulationē seu coronā scien-
dū est q sit ppter multa. Idmō in signum
q christus rex noster seipsuz in ara crucis
oblaturus spineā coronaz portauit. Unde
et nos q p eandē passionē saluari desiderā-
mus dñice passionis signū. i. formā spinee
corone. quā ipse vt spinas pēoz nostroruz
auferret. in passione portauit in capite. i. ver-
ticibus nostris portam. ut sic ille p nobis
ficeret nos p illo irrisiōes et obprobria paratos
esse libet. suffragere demonstramus. Et dñ

circul⁹ capilloz vntu⁹ eq⁹litas vndiq⁹ rōi
p⁹sentiente desig⁹t. Tūc enī ipales res bñ co
gitant⁹ si pueniāt rōni. Terno circularis fi
gura fit. qā bec figura nō hz pncipiū neq⁹
finē. p qd dā itelligi qd cleri⁹ si ministri dei
q nō habuit pncipiū neq⁹ finē bēbit. Quar
to bec figura nullū hz angulū. p qd significat
q cleri⁹ nō dñt hē sordē i vna. quoniā vbi
angul⁹ ibi sordē. vñ dicit bern. q dñt hē
vitatē in doctrina. qmā veritas angulos nō
amat ut dicit biero. Quinto q bec figura
oīm figuraz ē pulcherrima. vñ in hac de⁹ ce
lestes creaturas fecit. p qd significat q cleri⁹
ci dñt hē pulcritudinē interi⁹ in mēte et exte
rius in puerlatōne. Sexto q bec figura est
oīm simplicissimā. Itā fm aug. Itā figura
ex vna linea tāti p⁹stet nisi sola circularis. q
vnica linea claudat. p qd significat q cleri⁹ d
bent hē simplicitatē colubina. iuxta illud. et
simplices sūt colūbe. Septio corōa clericos
ēē spēali regnū dei demonstrat. ipsi nāq⁹ fm
biero. sūt reges et sacerdotes. i. regales sacer
dotes et reges. i. se et alios i vñtib⁹ regētes
et ita i deo regnū hñt. **S**anera sūra capi
tis clericoz fit sicut ait beda in historia an
gloz in mēoria ei⁹. q cū bñs petr⁹ in anti
ochia p⁹dicaret. abra serūt sūmitates capitis
ei⁹ in p⁹melia nōis xpiani et dñice passio
nis qd qdē hodie toti clero traditū honorez
Suerūt tñ q dicerēt q tonsure ecclesiastice p⁹
a nazareis q oīa veteris legis custodiūt ex
ortus est. Itē enī p⁹ crine fuato. denuo p⁹
magne vite p⁹uētā caput radebāt. et capil
los in ignē sacrificij mitebāt. vt pfectiones
deuotis sūe dñō p⁹secraret. qz exemplo ab
aplis introductū ē. vt nazareis ac scī dei crī
ne p⁹ciso inouēt. qz iis olī xpiani a iudeis q
i obpbriū nazareā vocarēt. p eo q saluator
noster a vico qdā galileenazaren⁹ appellat⁹
est. Itē enī dicit q vsus tōsure a lege occa
sionē trahit. Sacerdos nāq⁹ legis tyarā. i.
pilleū ex bilso in modū medietate capite.
rer vō coronā gestabat. p ergo capitis ra
sa tyarā circul⁹ criniū designat coronā. ad
notādū q instituit eos de⁹ gen⁹ electi et re
gale sacerdotiū. Rursus lex coronā q⁹tuor
digitoz sup mēlas et desup aureolā fieri ius

bebat. Ceterū ad ezechielē dñs dicit. Sume
gladiū acutū et duc p caput tuū et barbā
Logitudo nāq⁹ capilloz multitudinē signi
cat p⁹ctōz. Itē igit cleri⁹ barbā sibi rade
re informant. ratio nāq⁹ piloz barbe q ex su
pfluis stomachi puenire dicit⁹ bñtib⁹. de
ligat q vicia et p⁹ctā q in nobis supflua sunt
resecare debem⁹. Radum⁹ enī barbā vt p
inocētiā et hūilitatē puri videamur. et angel⁹
q spī iuuenili etate floret coeq⁹mur. In ieiū
nijs tñ qñq⁹ capillos crescere p⁹mittim⁹. qz
cogitatioes q p⁹ deū nō sūt utē ecclā edificare
agri colere. et silia q tpe abstinentie fieri solēt
phiberi nō dñt. Cōaliū cartā gñ. statuit. vt
cleri⁹ neq⁹ comā nutriāt neq⁹ barbā. Ordī
nant⁹ at cleri⁹ vt deo fūiāt. nec de cetero fūi
ant mūdo. nec glie mundi. dñt ergo offerre
corpa sua hostiā viuētē deo placētē. Unde
apls ad romanos Cōfundant⁹ oēs q glori
ant⁹ stulticia. i. in glia mūdi. q nō ē vā glia.
sz imago glie. Quare aut ordinādis man⁹
iponat. dicit⁹ tractatū de diacono. Ordī
ant⁹ in q⁹tuor t⁹pib⁹ iō qā sacerdotes et alij
cleri⁹ locū in ecclā obtinēt quē leuitei p⁹lo
israel obtinuerūt. qz sic in libro nūmerū le
uit⁹ dñs p p⁹mogenitis recepit. et eos in egi
ptu dū p⁹mogenita egiptiōiū interficerēt custo
diuit. p⁹mogenita vō qī qdā p⁹miciē sūt. Tū
qī p⁹micias dñō offerim⁹ cū aliq⁹ ad sacros
ordies offerim⁹. Cōueniēs igit ut in p⁹m
tijs t⁹pib⁹. i. in q⁹tuor t⁹pib⁹ p⁹micias hoīm of
feram⁹. Rursus iō in q⁹tuor t⁹pib⁹ et vt q⁹
tuor vñtib⁹ exornēt. et sub q⁹tuor euāgelij
sūe xpo et ecclē moneant. In vere vt vñtib⁹
b⁹ floreat. in estate ut fruct⁹ afferat. i. autū
no vt fruct⁹ bonorū opū metāt. i. bieme vt
collectos p⁹seruent in horreo et eis fruant⁹ in
dñō. et vide in sexta pte sub sabbato post do
minicā. xviij. Ideo at pon⁹ in sabbatis q⁹tu
or t⁹pib⁹ qz in q⁹rtis vel sextis ferijs sūt ordi
nationes. quilla dies spīrituū sancto p⁹secrata
est. cuius dona in ordinibus recipiuntur.
Itē receptū enī ē p⁹ p⁹lo sabbatū celebrare.
ad hoc ut esset figura sanctificatiōis spū s⁹lā
ci. Unde exodi. xviij. Requies sabbati san
ctificata est dñō. Et iterum. Custodite sab
batū meū. sanctū est enī mibi. qz erit signū

inter me et vos in generationibus vestris.
exo. xxxi. et xxxv. ca. Itē et ea nunq⁹ legim⁹
in gen. sanctificationē fieri p omnes p⁹iores
dies. sed de sabbato solū dictū est. Sanctifi
cavit deus diē sabbati. Sūt enī in sabba
to in signū q ordinādi dñt hē sabbatū pe
ccatoris ut tandē transeant ad sabbatū eter
nitatis. Ordinatio autē que fit in sabbato se
quentis diei est. figurat enī sacerdotes ordi
natos esse ministros diuersoz dominicorū
sacramētoz. Ideo qz fit hora nona. qz iam
illud temp⁹ ad dominicū diē scz resurrecti
onis intelligi p⁹tinere. Ordinādi enī ad xpi
similitudinē sabbato resurrexisse intelligit⁹.
Cōgrue igit in hac die scz in dñica celebrāt
mysteria sacerdotaliū bñdictionū. in q sūt
collata carismata grāz. In ea enī dñs re
surrexit. in ea aplis spīritus sanctū infūit. di
cens. Accipite spīritū sanctū qz remiseritis
p⁹ctā remittit⁹ eis. In hac p⁹miss⁹ spū s⁹lāci
aduēit. Recte ergo ad eā bñdictionē sacer
dotes dirigim⁹. ut cū aplis bilant⁹ cātare
possim⁹. Veni s⁹lāci spū s⁹lāci reple tuoz corda
fidelū scz ordinatoz. Sūt enī ordinatiōes
i sabbato mediāe hebdomade q⁹dragētime
q cantat. Sinentes. et enī in sabbato sacro
Clericū vsq⁹ ad t⁹pa simplici pape. romāi
pontifices dicit⁹ temp⁹ in decēbz ordinēs
celebrasse. vt dicit⁹ in. vi. pte sub sabbato p⁹
xviij. dñicam. Tū et tūc officia plena inueni
unt⁹ qd in alijs non p⁹tingit. In sabbato vō
qū pentecosten ordinēs sacri nō p⁹ferunt. qz
in sequētē tūc septimana recepta spū s⁹lāci
gratia celebrant. Sol⁹ aut roman⁹ pōntif
p⁹ subdiaconos facere in dieb⁹ dñicis. Alij
p⁹lati possunt in diebus dominicis solū
minores ordinēs p⁹ferre et v⁹gines p⁹secrare.
Si aut v⁹gentē necessitate in die dñica or
dinatio fiat. qz forte p⁹fici nō potuit in sabba
to. d⁹ hoc fieri ieiunio p⁹tinuato tā ab ordi
nando qz ab ordinatoz. qz tūc p⁹pter p⁹tinu
ationē ieiunij fingit⁹ vna dies. Ceterū in q
busdā locis bñtes festa suaz eccliarū in sab
batis q⁹tuor tempoz transferre dicunt⁹ ieiū
niū in p⁹cedentē septimanā ob honore suaz
festiuitatū. sed dicim⁹ nec hoc eis licere.
nec tūc posse ordinēs celebrari. Itē d⁹ igit

tur esset festiuitates ipsas transferri. De B
dicitur in sexta pte sub q⁹ta feria terne ebdo
made aduent⁹. Qua die et hora fiat ep⁹oz
p⁹secratio sub n. de ep⁹o dicit⁹. Illud enī cōsi
derandū est q sacerdotes et diaconi tantū
noiant⁹ ab ap⁹lo in eplā. eo q ipsi p⁹pue in
ministerio altaris necessarij sūt. Ceteri vō
ordines postea adieci sūt p vilitate miste
rij qd p⁹pter multitudinē credētū rite pillos
nō poterat adimpleri. Tūc fm ambrosiū
illoz ordinatō p⁹pue circa altaria celebrat⁹
et p⁹ eis ep⁹ an altare p⁹ternit. Alij vō neq⁹
qz ad altare ordiant⁹ eo q nec ad altaris mi
steria statuunt⁹. sz alia officia i plentissime can
tando siue legēdo siue alia fūma faciendo.
Dēs tñ grā facit⁹ plati. i. p⁹sentā dñi vt vale
ant in p⁹mogenitis hereditare ad instar ias
cob q sibi sui fratris p⁹mogenita v⁹dicauit.
Et attende qm quibusdā ecclijs imme
diatē post collationē cuiuslibet ordinis cā
tatur responsozū vel tractus. et bene. ad de
notādū q ordinati ad sollicitudinē et labore
q pilla designāt vocant⁹. Quia vero de vir
giniū p⁹secrationē mentio facta est. videndū ē
p⁹mo qbus dieb⁹ bñdicant⁹. Secūdo qd signi
ficat⁹ q in eaz bñdictionē agūt. Bñdicunt⁹ at in
dñicis dieb⁹ et in dieb⁹ epiphaniarū. et i al
bis pascalib⁹. et in festis ap⁹loz. vt spū s⁹lāci
aus sup eas simplices vt columbas descē
dere videatur. et vt paplos qui mores virgi
nitatis ecclie p⁹tradiderūt q p⁹paranim
phos sponse dñō p⁹secrēt. Sequit⁹ videre
qd significant⁹ q in earū bñdictionē aguntur.
et licet oīs aīma deo desponsetur per fides.
Tūc osee. ij. Sponsabo te mibi in fide. vir
gines tñ spēalius chusto desponsari dicūt.
qz earū caro carni chusti familiaris se cō
format p eo quilla sic nec caro chusti coru
ptionem non sensit. Et inde est q v⁹gines se
quūt⁹ agnum quocūq⁹ ierit. apoc. xiiij.
Sane v⁹gines bñdicende sub papilione v⁹
aliquo alio loco stant induse. q archip⁹resbi
tero vel alio ante euangelij alta voce can
tante. Itē v⁹gines. i. cū cereis ardē
tibus in manibus nudis capibus et eunt
obuiā ep⁹o et eccliam ingrediunt⁹. Si qdem
cereos accensos ferunt in manibus. iuxta

illud lucē. xij. sunt lumbi vestri pincti et lucer
ne ardentes in manib⁹ vris. ut ostēdāt se imi
tari prudētes v̄gines q̄ ornauerūt lāpades
suas et eruerūt obuiam sponso. Sponsus
nāq̄ ear⁹ xps est. quē pōnēre et vicari⁹ rep
sentat. Lucernas q̄dē ardentes in manib⁹
tenere est p bona opa exēpli primis mon
strare iuxta illud luce. xij. Sic luceat lux v̄s
corā hoib⁹ ut videāt opa v̄s bōa zc. Egres
sus v̄s ear⁹ de papiliōe et ingressus in ecclāz
designat q̄ p suscipiendā bñdictionē. et xpo
desponsationē. de ergastulo et erūnis ac tene
bris p̄nīs mundi fallacis ad celestis regni
libertatē. gaudiū ac claritatē et ad sup̄ni re
gis thalamū transducunt. Tū in canticis
Veni electa mea et ponā in thronū meū
Istudis capitib⁹ obuiā veniūt et pōnēre cā
tando dicunt illis venite. et ipse sūt cantando
rīdet. et nūc seq̄mur. ad representandū q̄d cā
ntas legit. Surge amica mea sponsa mea oñ
de mihi faciē tuā et sonet vox tua in aurib⁹
meis. Rursus denudatio capitū. depositio
nē et abrenūtiatio nē mūdanoz p̄gredē
signat. Iudato etiam capite eccliam i gē
diūnt ad notandū q̄ velut formosē et spōso
placide in ip̄s spōsi tabernaculū introdu
cunt. iuxta illud canticū. Ifigra sū sed formo
sa. Et introduxit me rex in tabernaculū suū
Ter autē de eis venite. ad notandū q̄ ad hoc
tripliciter dñt venire. scz p abdicationē pprie
tatis. p votū castitatis. et p spōsionē obediē
tie. Bñt q̄dē venire. Iddio p abdicationē p
prietatis de puerlatōe mūdāna. de fuitute
egiptiaca. de carcere. de laqueis. et de rebus
Tū psal. Cadent in reticulo ei⁹ p̄ctōres.
Et sapie. xij. b. Creature dei facite sūt in tē
pationē aieboim. et in mūscipulā pedib⁹
insipientū. Scdō dñt venire p votū casti
tatis de delectatione carnali. de imūdia et
de loco toricato. de q̄ si q̄d aia sumit et p pe
nitētiā nō reicit moriet morte eterna Ter
tio p spōsionē obediētie de ppria volūta
te. sic de corruptione. de dibano accēso. et de
babylonica fornace. et ideo cū pueris q̄ erāt
in fornace illa dicūt. Et nūc seq̄mur in toto
corde et timem⁹ te et q̄rim⁹ faciē tuā. daniel
iij. parū añ cāntici bñdicite. De q̄ liberāristo

nūc erūdum ē fumo cordis pposito solēni
oris voto et totū vite p̄seuerātia. Et he sūt q̄
tres dietē. ero. iij. g. Quā triū diezibim⁹ i soli
tudine. Quas tres dietas p̄misse tres voca
tōes tripliciter facite designāt. Quia vō p̄ su
sceptū tā laudabile ppositū restat insidie. et
tēptatōes demonū atz aceria p̄mūdū car
nē et demones certamina. et insup regularis
obsuātie difficultas. q̄ mulieris infirmitas
sufficiens p se sustinere nō p̄t. iō diuinū aus
iliū et scōz suffragia p letaniā q̄ subiicit
plorant. Cōsequēter deponūt vestes vetes
et induūt nouas bñdictas. ad notandū q̄ in
h pposito vet⁹ bō eruit et nou⁹ induit. q̄ sic
legit ep̄s. iij. f. creat⁹ ē i iusticia et scitatie vi
tatis. Et dñt ē vestes mūde et cādde ad de
signandū q̄ q̄d de filio desponsant. dñt de cō
se scitā et mūdā abscq̄ macula p̄seuerant
p̄suare iuxta illd apli Despōdi ei vōs vni
viro v̄gine castā exhibere xpo. Iddio enī can
dor seu iudicia vestis ostēdit. Tū ecclā. ix. ca.
Vipe vestimēta tua sint candida. Et b sū
ptū ē abtā cecilia q̄ exteri⁹ veste fulgebat in
tus castitate nitebat. et ab angelis q̄ in xpi re
surrectione visū sūt in vestib⁹ albis. Tū si si
niger habit⁹ sūt carnis mortificationē. q̄a
enī xps spōsus su⁹ mortu⁹ ē p ip̄s. dñt et
ipe p̄mori p̄llo. Tū gala. v. Qui xpi sūt car
nem suam crucifixerunt cum vicisset con
cupiscentijs. Et ad roma. vi. Si cōplantas
ti facti sumus similitudini mortis ch̄isti. si
mulet resurrectionis erimus. Rursus nū
greto habitus. est contemptus virilis am
plexus. Subsequēter induit vestibus be
nedictis versus episcopum veniunt quasi
ipso actu dicant. Regnum mundi et om̄
nem ornatū seculi p̄templimus ppter amo
rem dñi nostri iesu ch̄isti zc. Tū q̄ super
scapulas et pectora dependentia ex institus
tione soteri pape cū signo crucis ear⁹ capi
tib⁹ imponunt. Iddio ad significandū q̄
p ch̄isto debent mōm hūiliter corde et ope
p̄temnere. et sensus velare. ac memoria pas
sionis ch̄isti munire. ne ad mūdāna lāci
uendo exeat. vel illa ad ear⁹ sensus intrēt
iuxta illud gal. v. Nūbi mundus crucifis
est et ego mūdo. Scdō velant. q̄ non sunt

imago dei. Tercio ut ostendantur subiecte
Quarto scz ut illicite cūctis vris appareāt
Quinto ne spēs ear⁹ occasio inspectōib⁹ sit
peccandi. q̄ psal. ait. Bñe delectasti me i fa
ctura tua. Et creature dei facite sunt in tem
pationē ut pmissum est. Tū ergo ē signū
pudoris et futuri honoris. Deinde q̄ xpo
desponsant qui est alpha et o. i. p̄ncipiū et fi
nis. iō dat eis anul⁹ q̄ rotund⁹ est. p̄ncipio
et fine carēs. et ponit in q̄ro digito ex q̄ vena
q̄dā sanguinis ad cor p̄tendit. ut sciat se spō
sum suū xpm toto corde debere diligere et
insepabiliter adherere. Iddio t̄mo vō corone
capitib⁹ ear⁹ ponunt. iuxta illud in cāntis
Veni sponsa ch̄isti accipe coronā zc. Ad
notandū q̄ q̄n v̄go p̄secrationē sūmo regi
desponsat. regina efficit. i. se et alios in v̄ni
bus regens. Tū puer. j. Et addat grā ca
pitū tuo et torques collo tuo. In q̄ corona
tione pōnēre cāntat illd canticū leticie Veni
electa mea zc. tanq̄ celestis spōsi paranū
pb⁹. Et hinc est q̄ illaz amici et sanguinet
in hac p̄secratione letant. Leo papa p̄m⁹ in
stuit in palio calcedon. q̄ ipse celebravit
solas v̄gines debere velari. Quia vō in p̄e
missis d̄ velo mentio facta ē. iō notandū ē
q̄ velū aliud est p̄uersionis aliud p̄secratō
nis aliud p̄fessionis. aliud ordiatōis. aliud
platonis. Tū p̄uersionis aliq̄ de seculari
vita ad religionē transiens assumit. et tū si
p̄annū inter velatas steterit p̄terit⁹ erit nō
poterit. Tū p̄secrationis a solis ep̄s sol
v̄gimb⁹ et solū in festiuis et dñicis dieb⁹ dat
v̄gente tū necessitate sic et baptisimus oī die
dari posset. nō dat etiā nisi in. xvj. anno illd
recipientis nisi forte dispensatue. Tū at
p̄fessionis suscipit a v̄gine q̄n p̄uersionē p̄f
tes. nō tū añ. xij. annū. q̄mā nec ante illud tē
pus bñdicat. Et dat velū bñdī cū bñdīctōe
solenni. et cū letania. Iddio velū null⁹ ep̄s
dat viduis p̄ corruptis. sed ipsamet de alta
ri ut dicit quidā assumit. Sane v̄go et n̄ vi
dua iō ab ep̄scopo velat. q̄ v̄go i hac despō
sationē typū gerit ecclē q̄ pura et v̄go v̄ni nū
psit viro. i. xpo. Et i signū hui⁹ rei velat ab
ep̄o. q̄a ch̄isto recipit in coniū. In cui⁹
p̄sona dictum ē. Anulo suo subarraui me

dñs. S̄ vidua nō gerit in tali facto typum
ecclē sic v̄go cū nō sit integra mēte et corpore
sic illa. Tū nō sic p̄uigū xpo ut representet
ecclē p̄uictionē. q̄renō velat Iddio et ea sacer
dos p̄hibet scdōs nuptijs interesse et sup scdō
nubetes bñdīctōes infundere. put dicitū ē in
p̄ma p̄e sub n. d̄ sacramētis. S̄ h̄ vidua q̄
scdō nubet. p̄mo homi postea i p̄fessionē xpo
iō q̄ ei q̄ celebrān scdōs nuptias nō p̄oriz
gū velū p̄secratōis nec etiā p̄fessionis. sed
ipsa illud suscipit de altari. Tū tū q̄daz q̄
licz nō ab ep̄o. p̄t tū a sacerdote velo p̄fessi
onis p̄ p̄uersionē velari a q̄ seu a cui⁹ m̄ste
rio habitū seu vestē religiosā assumit. In
libro tū p̄nificali. fm. ordinē romanū habe
tur bñdīctio viduē et p̄uennā p̄fessis et veli
et. Iddio et dñs sareptanā viduā p̄beliā p̄o
phetā p̄solat⁹. Et vidim⁹ in v̄be ep̄m bo
sthem inter v̄gines bñdicere duas viduas
moniales. Tū ordinatōis olim diaconis
sein q̄d agelimo anno dabat ut posset lege
re et agelū in nocturnis. In palio tū lau
diceū. statutū ē ut mulieres q̄ apud grecos
p̄biterē appellānt. ap̄ nos vō vidue aut
seniores v̄nuire aut matricurie appellātur
in ecclia tanq̄ ordinatas p̄stitui nō debere
Tū prelatois oli abbatiss in q̄d agelimo
anno dabat. Illud at sciedū ē q̄ sacrosacta
mat ecclia gōus et ordies h̄z distinctos. et
roman⁹ p̄tifer celebrat missaz solēnia agel
ser h̄z secū ordies clericor. scz ep̄os. p̄biter
ros. diaconos subdiaconos. acolitos. et cā
tores. ip̄o numeri sacramēto p̄fectōz bñdī
officij manifestans. Senarius nāq̄ nume
rus p̄fect⁹ est. put in p̄hemio. iij. p̄tis dicit.
S̄ et sex ordines m̄ltroz fuisse i veteri legi
mus testamēto. videlicet. p̄ntifices. sacerdo
tes. leuitas. nathineos. ianitores. et p̄salen
tes. q̄s ex maiori p̄destinārit ab arseres in
eplā quā bēdē scribe dixerit dices. Iddio
facimus de sacerdotibus v̄nuersis et leui
tis. cantorib⁹ et ianitorib⁹. nathineis et mi
nistris dom⁹ dei. ut eis vectigal tributum
et annona nullatenus iponant. Ordines
vō ecclasticos siluester papa enumerat di
cens. Iddio nifici p̄biter. p̄bitero diacon⁹.
diacono subdiacon⁹. subdiacono acolito.

acolino exorcista. exorciste lector. lector osti-
ari. ostiario abbas. abbas monach. in oī
loco obsequiū representent. Beatus quoq;
ysidor. ita dicit. Generali clerici nūcupāt
oēs q̄ in ecclia xp̄o defūit q̄z grad. 7 no-
mina sūt bec. ostiari. psalmista. lector. exor-
cista. zc. mētōne etiā faciēs post alia de cāto-
re. z bi oēs gaudēt privilegio clericali. Clerici
tū qdā p̄dici heretici sacramētū ordinis cō-
denantes falso mētunt q̄ ecclia xp̄i nō ha-
bebat p̄sonas q̄s exorcistas. ceroferrarios. le-
ciores. vel subdiaconos appellaret. s. solū ex-
orcistas demoniū. q̄ aduersabat paulo. nec
ea q̄ xp̄us fecit vel apls dixit. p̄tam vilius
significatōib. q̄ infra sequunt fecit vel dixit.
s. altiora et p̄ciosiora q̄ romana nescit ecclia
demonstravit. Ihs at o. dñm qdā sūt non
sacri. et qdā sacri. Ihs sacri seu miores ordi-
nes sūt bi Cantor. psalmista. ostiaria-
tus. lector. exorcista. acolitus. Sacri
p̄ seu maiores sūt isti. subdiacon. diaco-
nat. p̄biter. ep̄alis ordo. Communis at
asserit septē ordines fore. q̄z ostiari. ē p̄mus
7 sacerdos p̄lm. p̄p̄ septiformē sp̄sū facti
grām. cui munere sua officia erequuntur.
Si at velis ad singulos ordines singula dona
referre tumore incipies illi ostiario depu-
tabis. et exinde singula singul referēs sapiē-
tiā p̄bitero adaptabis. Ihs at sūt septē mu-
lieres in q̄bus sp̄sū lance. h. hospitium. et
maqueq; illaz sū parat p̄mū. Bursus
sp̄sū aliter ostiari. est q̄cūq; sp̄sū aliter alios
in eccliaz introducit. i. q̄ fide p̄dicado docet
lector. ē q̄libet mores docēdo. exorcista oran-
do. acolitus illuminādo. subdiacon. b̄nilita-
tē monstrādo. diacon. alios exortando. sa-
cerdos sc̄p̄m hostiā sanctā deo offerendo.
ep̄s sacramēta ministrādo. De q̄libet tñ se-
riatū specialr psequamur

De cantore.

Nulli cecitate

ignōrāne duci cantorati de mi-
norib. ē autumant ordinib. p̄
eo q̄ utiā p̄mū est in q̄busdā canonib. v-
ter minores ordines sit mēto de cātoze. fal-
lunt tñ q̄nā nomē ē officij 7 nō ordo. Qui

aut in veteri testamēto cātores dicti sūt. bo-
die lectores vel psalmiste vocant. Cātoze ita
q̄z vocat q̄ vocē modulāt in cātu. cui duo
sūt in arte musica genera. s. p̄centor. 7 succē-
tor. p̄centor vocē premittit in cantu. succē-
tor canēdo subsequēnt rīdet. Cōcentor vo-
cāt q̄ p̄sonat. Tñ q̄ nō p̄sonat nō p̄canit nec
p̄centor erit. Sane dauid p̄phetaz eximius
cultū dei volēs solēni ampliare. cātores in-
stituit q̄ corā arca fēderis dñi musici instru-
mētis 7 modulatis vocib. decantaret. iter
q̄s p̄cipui fuerūt beman. asaph. 7 ethan. sed
oim p̄m beman. cui vice nūc in ecclia p̄-
miceri. obtinet. vel p̄centor. q̄ cātoze ē p̄-
lar. Tñ legit in paralipomenon. Isti sūt
q̄s p̄stituit dauid sup cātozes domus dñi
stātes iuxta ordinē suū in ministerio de fili-
is capbat. beman. cātoze fili. iob. 7 a dextris
ei. asaph fili. barachie. ad sinistram at ethan
fili. cusi. Ihs dñs cātozes p̄sonis vocib.
et suavi modulatoe p̄canere. q̄ten. aios
audientū addenotionē dei valeant excitā-
re. Clerum tñ sū grego. plerumq; in sacro
ministerio dum blanda vox q̄rit p̄grua vita
negligit. et cantor dei morib. stimulat cui
vocib. p̄lmū delectat. Ideo q̄ in ecclia ro-
mana altaris ministri cantare non debent
solū q̄ euāgelice lectionis officiū in tra mī-
saz solēnia exoluant. Et apls ait. Cantan-
tes 7 psallētes in cordibus vestris domo.
Ethieronim. Audiant inquit adolescē-
tuli. audiant tñ q̄bus ē officiū in ecclia psal-
lēdo deo. nō vocetantū s. corde eē cantādū.
nec in tragediaz modum guttur 7 fauces
medicamie lūēde sūt. ut in ecclia theatra-
les moduli 7 cantica audiant. Cātansigit
corde 7 in caritate cāter in choro. q̄nā ma-
gis deuotōe cordis q̄z iubilatōne vocis cā-
tādū ē nō tēnēs i manib. cimbala vel aliqd
bmōi. put in veteri testa. fiebat. Ceterū p̄p̄
carnales nō p̄pter sp̄sūales cantādū vsus in
ecclia institut. est. ut q̄ vbi nō p̄pungunt
suauitate modulamis moueāt. Tñ aug. 7
in libro p̄fessionū. Cōsuetudinē canendi
p̄bat ecclia ut p̄oblectamēta aurū infirmis
orāim. ad affectū pietatis assurgat. Antiq;
p̄die q̄z cantādū erat cibus alijs abstinebat

p̄ter q̄z legumib. cā vocis. Tñ et cātozes
vulgo fabarij dicti sūt. Cātozes aut q̄ sūt bi
laudatozes representāt p̄dicatozes. alios ad
dei laudē excitātes. eoz nāq; symphonia
plebē amonet i unitate cult. vñ de p̄seue-
rare. Ihs cātozis q̄s officiū p̄familiās v-
telligit. q̄ d̄belauro suo noua 7 veta p̄fert.
Ihs cēptere dñi q̄ cātozes tenēt baculos in
choro ad representandū illud q̄ d̄ lege p̄apie-
bat. ut videlicet edētes agnū baculos i mai-
bus haberēt. significātes q̄ q̄d p̄amiaz festi-
nātes celestis agniet baculis. i. scripturā
sentētijs indiget p̄ demones. p̄ baculos eni
cātoz sentētiās scripturaz vñ docinas p̄dica-
toz intelligim. Tñ cū legit euāgelij depo-
nunt q̄ p̄ euāgelicā p̄dicatoz legales d̄po-
suum. obfusānas. De choro dñi est in p̄e-
p̄ma sub tractatu de ecclia. Becatū vñ in
fine p̄benij. v. p̄his dicit.

De psalmista.

Psalmista quan

p̄doq; tonfurat. vocat sic p̄stitutio
innocentij. iij. euident. oñdit. q̄nq;
etiā clericat. Tñ 7 alia eiusdē innoc. epla
d̄ q̄ abbas b̄ndict. 7 sacerdos p̄i suo mo-
nasterio clericali d̄bare tōsuraz. p̄ quā ordo
clericalis p̄fert. qui ordo sic collat. psalmi-
stas vocat. In canone q̄z leonis pape sic
in cetera p̄met. seriatim 7 ap̄e p̄sequimur q̄
sc̄a romana ecclia i gōib. clericor. ait de
ricos. ostiarios. lectores. zc. at noie clericor.
psalmistas ibi intelligi indubitatū ē. Locat
etiā q̄nq; cātoze. Tñ i tolerano cōcilio
ita legit. psalmista. i. cātoze p̄t absq; p̄scien-
tia ep̄i sola iussioe p̄biteri officiū suscipere
cātadi. dicēte sibi p̄bitero. vide ut q̄ ore cā-
tas corde credas. 7 q̄ corde credis opibus
cōprobes. Sane q̄ i pleriq; sacris canoni-
bus facta de alijs ordib. mētoe. nūl d̄ hoc
ordie tāgit ex eo p̄tingit. q̄nā alijs oēs cū so-
lūitate 7 a solis ep̄is dant. iste vñ etiā a sa-
cerdote p̄ferri p̄t. Ideo q̄z b̄nctō ordinē sed
officiū fore plurimū asseuerāt. q̄nq; i eo ab
ep̄o collato q̄s clericale privilegiū assegit. Bi-
ctus ē at psalmista a psalmis dicendis siue
ab officio canēdi. p̄t sub lectore dicit. Edo

ipsū nāq; p̄tinet sū ysidorū officij canēdi.
dicere b̄ndictōes. i. b̄ndictam. dñō. laudēs. i.
alla. vel xp̄s vincit vel xp̄s regit. zc. sacrificiū
id ē. offero. i. responsozū. i. officij missē. 7
quicqd ad canēdi periciā spectat.

De ostiario.

Ostiari sū ysidorū

ostia dñi sūt eo q̄ ostijs tēpli p̄sunt.
Ipsi enim clauēs ecclie tenētes
omnia intus extraq; custodiunt. atq; in-
ter bonos et malos habentes iudiciū. si
deles recipiunt. infideles respūnt. 7 excō-
cātos expellūt. Ostiarij idē sūt quod iani-
tores q̄ in veteri testa. ad custodiā tēpli ele-
cti sūt ne ingredēt illd̄ i mūdū i om̄i rei. ali
qd de omib. reb. Stabat eni. p̄t legiti p̄-
ralipo. in q̄mtoz tēpli partib. videlicet in
oriēte. in occidēte. aquilone et austro. p̄-
tastēpli singulas ita obseruantes ut nec
in p̄uicio discederent a ministerio. Leante
enī q̄b. numerus ianitorūz credit. erat eis
cibos parabat. Ihs aut imitant edituos q̄
apud gentiles erāt. 7 edem tuebant 7 custo-
diēbat. Sane iuxta decretū i toleranti. p̄ali
ostiarius cū ordinaf postq; ab archidiacono
no instructus fuerit qualiter in domo d̄i de-
beat cōuersari ad suggestiōē archidiaconi
tradat ei ep̄s clauēs ecclie de altari d̄i
cēs ei. Sic age sic viue reddim. deo ratio
nē p̄his reb. q̄ his clauib. reducūt. Cla-
uii ergo traditio. et vba p̄missa sūt b̄nct. sa-
crāmētū substantiālia. cetera sūt solēntia
Ihs oc officij implem. dū p̄fidem in eccliaz
aliquē introducim. vel docem. Christus
hoc officij impleuit q̄n dicit. Tollite por-
tas p̄ncipes vestras. 7 eleuamini porte eter-
nales zc. Et q̄n emētes et vendētes de tēplo
eiecit q̄ in ecclia sp̄sū aliter agit. Tñ in
euāgelio dicit. Ego sū ostium.

De lectore.

Lector sū ysidorū

la legendo. psalmista a psalmis ca-
nendis vocat sūt. Lector enī p̄-
cat. i. legit siue recitat p̄tis q̄d sequit. psalmi-
sta vñ canit ut exatet ad cōpunctionē aios

audientium. licet quidam lectores ita miserabiliter
pnuiciat. scilicet alte et p voce sonora. ut quidam ad
luctu lamentationem pellat. Lectores etiam
pnuiciatores vocat. pro quod paul sine a loge
pnuiciat. tanta est et tam clara de eorum vox. ut
quisvis longe positorum aures impleat. Ad lecto-
res quod pnuiciat. legedat in matutinis p
nuiciare. et ea quod pbeuatiua uerit et apli
dixerunt. pnuicare. i. lege. ad hoc enim ordi-
nantur. ut liberos dei distincte et apte ad intel-
legendum legant. sic in ve. testa. accepimur. beatorum
fecisse nemine. vii. Ad deum quod officium pnuiciat
panem et oes nouos fructus benedicere. Lecto-
res autem idem sunt quod carminum relatores qui
erant apud gentes. Ad hanc papam statuit
ut nulli liceat in publico psallere aut legere. ni-
si quod ab episcopo fuerit ordinatus. Sane iur-
ta decretum theolani. pnuiciat lector cum ordiatur.
faciet de illo ubi episcopus ad plebem indicat. et
fide ac uita atque ingenium. Ad hoc hoc specta-
te plebe tradat ei codice in quo lecturum est. dices.
Accipe et esto relator ubi dei. habetur. si fi-
deliter et utiliter impleueris officium precum eis
quod ubi dei ministraverit. Codicis ergo tradi-
tio et uba promissa sunt de substantia huius ordi-
nis. cetera sunt solennitatis. Hoc officium im-
plem dum male uiuentes in ecclesia corri-
gimur. et aliquibus bonis moribus instruimus.
Christus hoc officium impleuit quando in medio
seniorum librum esauie pbe aperies legit distin-
cte ad intelligendum dices. Spiritus domini super
me eo quod unxit me etc.

De exorcista.

Exorcista secundum isido-
rum grece. latine adiurans siue in
crepas vocat. Inuocat enim super ca-
thecuminos seu super eos quod habent spiritum im-
mundum. nomen domini iesu. adiuras pro illo ut
egrediat ab eis. de quo in vi. parte sub sabbato
sancto dicit. Decet igitur ut mundum habeat
spiritum quod debet imundis spiritibus imperare.
Ad eum itaque pnuiciat exorcismos memoriter
recitare. manum super energuminos et cathecu-
minos exorcizando imponere. et secundum paulum
carthaginensem. ipsis energuminis in domo dei
assistentibus vicem quidam optuno tpe mini-

strare. Refert iosephus regem salomonez mo-
dos exorcismi. i. iuratos adinuenuisse. quibus
imundi spiritus ab homine obfesso per eleazarum ex-
orcista pellebant. ut reuerenti videretur non au-
derent. Huic officio mancipari exorciste vo-
cant sunt de quibus in euangelio legitur. Si ego i-
beelzebub eiicio demonia. filij vestri exorci-
ste videlicet in quo eiiciunt. Et imitantur quodtores
quod erant apud gentes. Sane iurta decretum
theolani. pnuiciat exorcista cum ordinarit accipi-
at de manu episcopi librum in quo scripti sunt exorcismi
siue adiurationes. dicente sibi episcopo. Accipe et
comenda memorie. et habeto precum ipsonem
di manum super energuminum siue baptizatum
siue cathecuminum. Librum ergo acceptio et
vba promissa sunt de substantia huius ordi-
nis. cetera sunt solennitatis. Energumini sunt quod a de-
monibus obfessi sunt. vel lunatici siue morbum
caducum patientes sic dicti ab erge quod est labor.
et mene quod est defectus. et noys quod est mens. quod
scilicet defectus mensis i defectu lune marie pati-
unt. Cathecumini dicuntur i fidei articulis
ante baptismum instructi. Hoc officium imple-
mus dum per nostras orationes vicem dyaboli
de homine expellimus. Christus hoc officium
exercuit quando de maria magdalena septem de-
monia eiecit.

De acolito.

Acoliti grece lati-
ne ceroferarii vel accensores lumi-
num nuncupantur. Ibi ab aaron et fi-
lij eius misterij sui sumptis exemplum. iurta
illud exordium. Precipe filiis aaron ut offerant
oleum de arboribus oliuaz purissimum pilos
quod pnuiciat. ut ardeat lucerna spiritus in taberna-
culo testimonij. et collocabitur ea aaron et fi-
lij eius ut usque mane luceat coram domino. Quod er-
go tunc sacerdotes agebant. hoc nunc acoliti
faciunt in misterio lucernarum quoniam pparant
luminaria in sacrario. Multa quippe non solum
in nouo. verum et in ve. te. legi mosaice suprad-
icta legimus et mutata. Tunc dauid in libro
paralipo. dixisse phibet. Non erit officium le-
uitarum. ut ponent ultra tabernaculum et omnia
vasa eius ad ministrandum. Acoliti autem secundum ysidorum
ceroes ferunt accensos dum legit euangelium

aut offerri sacrificium. non ut tenebras aeris. sed
cordis illuminet. cum sol forte eodem tpe rutillet
et ut primis opa lucis ostendat. atque ad signum
leticie demonstrandum. ut sub typo luminis cor
porat illa lux ostendat. de quo in euangelio legitur
Erat lux vera quod illuminat oes homines venientes i
hunc mundum. Ipsi et pparant per eucharistia sug-
gesta. i. vinum et aqua seu vasa in quibus ponit aqua
et vinum. Acoliti imitantur carminum scriptores quod
erant apud gentes. seu verius emulatores siue
luminum exorcistes. quod lucernas emulgebant et
luminaria ornabant. ut nadab et abiu. Sane
iurta decretum theolani acoliti cum or-
dinantur. ab episcopo quod doceantur quod in officio suo
age debeat. Sed ab archidiacono accipiat
ceroferarium. i. candelabrum cum cereo. ut sciat se
ad accendenda ecclesie luminaria. i. cereos dum
euangelium legit mancipari. Accipiat et viceo-
lum vacuam ad suggerendum. i. ad ministrandum vi-
num i eucharistia. i. calicem in quo est eucharistia san-
guinis christi. Idem missa igitur vba et vtenilia
sunt huius ordiis substantia. cetera sunt de solennita-
te. Hoc officium implem dum ignem ubi celestis
quod frater ad cognoscendum deum illuminet et infla-
mentum predicando ministrat. et dum lucet boni opus
alijs ministrat. Bona autem hoc officium se bene
testat cum dicit. Ego sum lux mundi. quod sequitur me non
ambulat i tenebris. sed habet lumen vite.

De subdiacono.

Premisum de non sa-
cris et minoribus ordinibus. nunc de sacris
et maioribus quod antichristianice sa-
cri dicunt. subiciamus. et primo de subdiacono.
Ordo enim subdiaconatus sacer hodie secundum in-
nocentium. iij. reputat. Si quidem subdiaconi
nathineorum vices in ecclesia representant. de quibus in
beatorum legimus quod dauid dederat nathineos ad
mysteria leuitarum. Tunc grece ypodiacones
dicuntur. quod officij et preceptis leuitarum subiacet
et eis ministrat. et quod ordie fuit ille nathanael
quod dominus i euangelio commendauit dices. Ecce
verus israelita in quo dolus non est. Nathanael autem be-
baice dicitur latine i bilitate domino uiuentes.
vel deo oblati. Subdiacones debent secundum ysi-
dorum oblationes i templo domini a fidelibus suscipe-
re et leuitis supponere ad altaribus deferre. cali-

cem et patenam ad altare christi deferre. et leuitis
trahere. et quod ministrare. viceolum quod cum vino et
aqua manile et manutergium tenere episcopo et presbi-
tero et leuitis planabis ante altare manibus
aqua perbere. corporalia et substrationa lauare
De quibus recte placuit presbiteris ut quod mysteria sa-
cra tractant legem continere debeant observare
sic scriptum est in prophetia. Adhuc damini quod fenus
vasa domini. Tenet autem locum domini viro quod erant
apud gentes. Sane iurta decretum concilij
theolani subdiaconus cum ordinarit quod manus
ipsonem de seclatorum non accipit. patenam de
manu episcopi vacuam et calicem vacuam accipiat.
dicere sibi episcopo. Tunc cur quod mysterium nobis tra-
dit. De manu vero archidiaconi pro eo quod est
adiutorium seclatorum accipiat viceolum scilicet cum vi-
no et aqua. manile. i. bacile et manutergium. Idem
missa igitur vba et vtenilia sunt huius sacramenti
substantia. cetera sunt de solennitate. Querit
autem quod subdiaconus legit leuitas ad missam. cum
non recipiat hoc sibi de prelo. vel ex nomine et mi-
nisterio sibi decesso. Bideo i primitia ecclesie
diaconus non legebat euangelium. quod hoc statu-
tum non erat. postquam vero illud statutum fuit. pre-
cepit etiam ut subdiaconus quod diacono subest
epistolam siue lectionem legat. Subdiaconus autem
vnde amictu alba et balthamo sic et ostiarius le-
ctor exorcista et acolitus. et in supertunica et su-
dario. tunica stricta ponat ut se iusticia quasi
lorica iduat. sudarium ut sordes a vasis ex-
tergat. de quo i parte sub ti. de tunica et manu-
pulo dicit. Hoc officium vnde quod tate mundicie
est quod ipse exemplo et consilio ceteri a sordibus
criminum lauet. Christus hoc officium exercuit
quando i chana galilee aqua vinum fecit. et quando cena
facta mittens aqua i peluim pedes discipu-
lorum lauit. Canon adriani pape videtur inue-
re quod impator de ordine subdiaconatus habet
Tunc de adiutor et defensor tunc ut meum or-
dinem decet speret. Sed non est ita. Berit tunc il-
lud officium. quoniam i die ordinationis sue receptus
primo i canonicis a canonicis scripti petri mi-
nistrat domino pape in missa in officio subdia-
conatus. parando calicem et balthamo faciendo Qui
da et dicit quod sit presbiter. iurta illud. cur merito
quod nos sacerdotes appellat. Impator et po-
tifer dicitur et put in tractatu de episcopo dicitur.

De dyacono.

Diaconi grece di-

ciū hebraice leuite. latine uero ministri
sive assumpti sive offeretes sive ysi
lor. Diaconorum quod ordo in libro numeroz
a tribu leui filij iacob sup̄p̄sile legitur exordium.
et inde leuite. i. assumpti vocabantur. quia assumpti
sunt ad auriliū sacerdotum. ut eleazar et
yphamar. Vnde et ad moysen locutus ē dicens.
Multiplica tribu leui. et fac eā stare in conspectu
aaron sacerdotis et ministrēt ei. ut excubent
et obsequēt quod ad cultū pertinet multitudinis
corā tabernaculo testimonij. ut custodiant
vasa tabernaculi fūctes in ministerio. Sicut
et in sacerdote p̄secratio. ita in diacono mini
sterij dispensatio habet. ut nā dicit. Aliquā
gesumo at̄ ano iussu sūt leuite vasa custodi
re. et a. xrv. annis et supra iussu sunt in taberna
culo deferre et atqz etans ad onera portan
da robuste. q̄ possent arcā federis mensam
ppositiois et vasa tabernaculi d̄portare. Qd̄
et in nouo testamento recolit cū diaconibz su
pra sinistris humeris stola imponit. et in diebz ie
iuniorz super eundē humerz casula cōplicat.
qz q̄qd̄ laboris in hac vita sufferimz tāqz in
sinistra portamz. donec a sinistra trāseāz in
dextrā i q̄ requiē habeamz. Hic et diaconi
cardinales mēsam lateraliū. altaris būeris
suis in die cene ad sacrariū deponant. et in sab
bato sc̄o ad altare reponant. Ipsi qz sp̄s
mum pōntificē velut arcā federis deponant.
Non ergo diaconz dalmaticā. nec subdia
conz tunicellā in diebz ieiuniorz officio mis
seponant p̄pter rōem in terra p̄te sub t. de dia
cono. et in. p̄te sub t. d̄ septuagesima septā
S; casulas seu planetas sup̄ būerz p̄plicat
tas gestat n̄ replicatas a dextris et a sinistris
sicut facit sacerdos. s; ab anteriori p̄te sup̄
brachia eleuatas. Subdiaconz in eplāz le
cturū illā deponit. q̄ lecta eā resumat. Et dia
conz euāgelij lecturū illā eruit. et eā decenē
plicatā sup̄ sinistrū humerz imponit. et sub
brachio dextro ligat. ita q̄ ab humero sinis
tro ad latus dextrum in modum stole de
scēdat. sicqz cū cūcincus eam tenet donec
dicat vltima orō post p̄munionē. tūc enim

illā induit sicut p̄us. Nulla uero finis tam
subdiaconus qz diaconus illas deponit.
Sane hec diuio plena sūt misterio. Pla
netas uero replicatas his ep̄ibus portant.
Primo p̄pter iam sup̄positā rationem.
Secundo eas portant ad ostendendum quipsi ad
tantā p̄fectionē in illis tenēt. ad q̄ntam sa
cerdos in alijs diebz et ad notandū q̄ ex ca
ritate q̄ p̄ planetas significat ministrat. et nō ex
timore p̄ut in veteri lege fiebat. q̄ erat lex i
mōris et nō amoris sicut noua. p̄sertim tē
pore ieiunij qd̄ sine caritate factū meritorij
um nō ē. Ferūt at̄ illas ab anteriori parte
eleuatas. ut liberi valeant ministrare. et ad
ostendendū quipsi iuxta aplm ad hebreos.
q̄ retro sunt obliuiscētes ad anteriora ferūt
tur. Hōrāt enā illas sup̄ brachia eleuatas
ad significandū q̄ op̄e debēt caritatē ostendere
quā gerūt in mēte. p̄manz et brachia car
ritas p̄grue designat. Non at̄ replicatas a
dextris et a sinistris putat facit sacerdos. ad
insinuandū dissimilitudinē p̄uā et officio
rū suoz. Subdiaconz in eplāz lecturū tāqz
officio suo fungitur illā deponit. Ipenāqz
et officio suo veterē legē representat. Unde et
eplē q̄nqz de veteri lege sumūt. sub q̄ nō ex
amore ut p̄missum ē. s; ex timore seruiebāt
qz ergo illō durauit qd̄ dū lex durauit. ideo
ad hoc figurandū donec eplā finiat nō te
net planetā q̄ amorē designat. Diaconz uero
euāgelij legēs eā non deponit. s; iuxta mo
dū stole suo officio p̄petuus illā sibi coap
tat. qz eius officij ē docerē euāgelicaz q̄
lex amoris p̄dicare. et hoc ex amore q̄ facit
uigū dñi suauē. quod uigū q̄ oīs mūdāna
p̄mūt. p̄ stolā sup̄ sinistrū humerz significat.
Ergit at̄ planeta. i. caritate ab būero sinis
tro in lat̄ dextrū. ut sit ei suauē uigū dñi i
p̄speris et in aduersis q̄ p̄leuā et dextrā de
signant. tāqz armatis in būeris p̄ aduer
sa et succincus i latere p̄mūdū suauia seu
p̄spera. Rursus diaconz duplex gerit offi
ciū. scz p̄dicandū p̄plo. vñ lecturū euāgelij
dicit p̄plo. dñs vobiscū. et ministrandū sacerdo
ti. Nampe p̄pter p̄dicandū officij casulas sup̄
būerz portant. qz p̄dicator in p̄na uita op̄era
ipsi portare debz. Qd̄ a legali sacerdote tra

ciū ē. q̄ dū sacrificabat sumitantes baltei sup̄
būerz reflectebat. Hōr eo uero. qz sacerdoti
ministrat. et qz p̄pter instātes necessitates ire
atqz redire debz. dextrā h̄re d̄z expeditaz et libe
rā. Cū i tholetano p̄olio ita legit. vñ ora
riū oportet leuitā gestare in sinistro būero
p̄pter qd̄ orat. i. p̄ eo qd̄ p̄dicat. Breuea sub
diaconz et diaconz lecturi d̄ponūt casulas
q̄ p̄fiteres nō ēē vestē. p̄p̄am. s; ob reueren
tiā p̄p̄s recipe cōmodatā. Benigz circa fi
nē misse diaconz planetā induit. ad notandū
q̄ nō sufficit op̄ et caritate inchoare nisi et
i caritate p̄ficiat. Tercio enā dicit p̄ qz dia
conz casula induēs innuit se ēē p̄dicatore q̄
i dilectione ferueat et vite p̄replatiue inhiat.
Dū uo se illa p̄cingit et būero duplicataz i
ponit op̄ p̄dicandis orōis et lētōis iermit
tū et primo i necessitatibz subueit. quā refle
ctit i dextrā cū oia refert ad summū bonū.
Et sic dū casula induit mariā. dū p̄cingit re
p̄sentat i misterio mariā. Quarto dū dia
conz ieiuniorz p̄te casula sup̄ būerz replicat
q̄ gladiū p̄hostē vibrat. ut dicit i p̄hemio
iij. partis. In nouo uo testamento ordo iste
ab aplis sup̄p̄s inuētiū q̄ septē viros boni te
stimonij. plenos sp̄s sc̄o diaconos elegerūt.
ut ita dicit. Unde et sancti p̄res decreuerūt
ut i matrice ecclia septē diaconi circa alta
re pōntifici i celebratiōe misse assistāt. Hū in
apoca. dicit septē angeli tuba canentes. qz
illoz ē alta misteria d̄ sup̄na inspiratiōe fo
ris resonare. Hū sūt septēz cādelabra aurea
qz xpi luce euāgelij alijs ostendere debēt. Hū
dicit septē tonitrua. qz terribiliē cōminari
debēt q̄ oīs arborz q̄ nō facit fructū bonū et
Hū p̄conis more palā admonēt ad orādū
et genua flectendū. Hū eos qd̄ p̄tinet assis
tere sacerdotibz et ministrare i oibz q̄ agunt
in sacramētis xpi. i baptismo scz. i crismate
i patena. i calice. oblatōes. i hostias inferre
et disponere i altari. cōponere etiā. i ornare
mēsam dñi. i altare. atqz vestire. crucem fer
re puta i p̄cessionibz. et p̄dicare. i. legē euā
gelij. et aplm. i. eplā puta subdiacono de
ficiēte. Hū sic lētōibz uet̄ testamētū. ita di
acōibz nouū p̄dicare. i. legē p̄ceptū ē Sic et
dñs donec euāgelium p̄dicauit mister fuit

iuxta illō. non ueni ministrari s; ministrare. ita
nulli alij magis p̄ueit euāgelij legē qz dia
cono q̄ mister interpretat. Cū cū ordiat idō
stolā p̄ quā xpi iugū significat accipit. qz euā
gelij i q̄ de ipo iugo p̄tinet lecturus ē. Hū
ipm qz p̄tinet officijz p̄eciū. i. dicere letanij
as. et recitatio nominū eoz q̄ ordiandi vel
baptizandi sunt. Ipe p̄monet aures abbi
bere ad deū. cū dicit. Humiliate capita v̄
stra deo. vel būliate vos ab b̄ndictōz Ipe
hortat clamare dicēdo. Kyrie eleison in ro
gatiōibz. Ipe donat pacē. scz subdiacono.
vel saltē cū dicit. Vñs vobiscū. et annūciat
festiuitates. Hec si qd̄z alia plura ad eā p̄
tinet officij q̄ in canonibz būero. plenū cō
tinet. Debēt enā tāqz oclī ep̄i cū cūta circūlu
strare et ep̄o referre. Hū tñ debēt baptizare
nec dñicum corp̄ dispensare. nisi in neces
sitate. scz ep̄o vel p̄bitero absentiū et iuben
tibz. nec p̄nt calicem b̄ndicere. nō debēt enā
inē sacerdotes vel corāz eis vel supra ipos
nisi eoz iussu sedere. p̄nt tñ in p̄uēti p̄biter
roz rogati p̄dicare. Diacones tenēt loca q̄
ternionū q̄ ap̄d gentes erāt. Sane sicut i
canone legit. diaconz cū ordiat solus ep̄us
q̄ ei b̄ndicit manz sup̄ caput illiū imponit.
qz nō ad sacerdotij. s; ad misterij. id ē. ad
diaconatū p̄secrat. i. ordiat. In actibus tñ
ap̄loy ita legit. Hū statuerūt ante p̄spectū
ap̄loy et orates iposuerunt manz sup̄ eos.
In q̄ ostendit nō solū ep̄m. uet̄ p̄biteros
tūc astantes debere manz sup̄ diaconū dū
ordinat imponere. Hū qd̄ ei plus potest p̄
cari solū ep̄s qz plures apli. imponētes enī
manū nō dāt sp̄m sanctū. s; orant ut sup̄
eos ueniat. Cū igit v̄sus omnūz donoz n̄
sit in vno s; in pluribz. merito plures ma
nus imponēt. ut unusqzqz dñm de p̄cetur.
ut p̄tem de sp̄s sancto tribuat ordinādo ad
instar moyli de cui sp̄s dñs debet septuag
inta uiris. Ideo at̄ sit manz imposuio su
per ordinādos. qz p̄manūz op̄a. p̄ digitos
sancti sp̄s dona. p̄ caput uo mēte intelligi
mus. Recte ergo manz imponit. qz donis
sp̄s sancti in mente imbuti ad op̄a xpi mit
tunt. Bemanz impositiōe sub t. de ep̄o de
cetur. S; cū diacono manz imponat q̄ntē

quare quoniam postea fit p[re]biter ei man[us] impo[n]it[ur] iterato. Vnde q[uod] p[er] p[re]secrationem transit de ope ad opus. id est ministerio ad b[e]n[e]dicti[on]em. q[uod] sicut nec illud nisi gratia d[e]i adiun[tur] agere non valent. Suspendio v[er]o manuum fit dum oratio sup[er] caput effundit[ur] ordinan[do]. Et nota quoniam tunc et sup[er] p[re]firmatos i[n] fr[on]tib[us] et cum sal[is] et aqua. palle altaris. vestes sacerdotales. et b[e]n[e]dictio[n]is b[e]n[e]dictio[n]is. id est b[e]n[e]dictio manuum suspensio fit q[uod] virtus q[uod] daz manu[rum] p[re]secratis inest. que q[uod] suscitatur dum b[e]n[e]dictio cu[m] b[e]n[e]dictio manuum suspensione sup[er] res effundit[ur] b[e]n[e]dicendas. Un[de] apl[us] mo[n]ens discipulu[m] inq[ui]t. Adhuc te ut resuscites gra[m] d[e]i que est in te p[er] impositionem manuum meaz. i. ad b[e]n[e]dictio[n]is b[e]n[e]dictio[n]is. i. c. Et sicut corde p[er] affectum. sic corpe p[er] suspensionem manuum deuotio excitet. Adhuc enim solum in rebus animans. p[er]petuaz i[n] animatis v[er]us p[re]sistit. Unde nonnulli asserunt q[uod] v[er]itatem p[re]sistit q[uod] illud ex deuotio[n]e ingredit[ur]. venialia in eo delent. Rursus suspensio b[e]n[e]dictio in p[re]latione exorcismoz potissime fit. quasi sacerdos ipso corp[or]is actu fugando dyabolo[m] v[er]itatem p[re]secrationis manuum co[m]mune[m]. Ter[ti]o potest dici q[uod] dispensatio sacramentoz soli deo p[ri]ncipaliter. m[in]istris v[er]o eccl[esi]e ministerialit[er] p[re]sentat. ip[s]i ei[n]de[n]t[ur] a se. sed a christo p[ri]ncipaliter agente habet. q[uod] ergo in sacramentoz dispensatione. vestium velaque et b[e]n[e]dictio[n]is seu p[re]secratione aliq[uod] spir[it]ualis sanctificatio p[re]fertur. qua[m] m[in]istri d[e]i suis meritis no[n] p[re]sistit debet ab ip[s]o deo corde et opere postulare. p[er]gruu[m] est hoc p[er] eleuationem seu suspensionem manuum p[er] quas opa i[n]telligunt[ur] ex p[ri]mi. Unde tenoz. i. i. Leuem[us] corda nostra cu[m] manib[us]. Diacon[us] d[icitu]r dalmatica[m] v[est]e[m] ut discat occultam r[ati]onem sublimiu[m] indagare. Un[de] in q[uod]libet eccl[esi]astice ea no[n] nisi in festis v[er]itur. q[uod] discipuli sublimia non intellexeru[n]t. nisi postq[uam] d[omi]n[u]s est glorificatus. Et v[er]it[as] ea sine alba. t[em]p[or]e oblationis et lectio[n]is tantu[m]. sicut statuit 303m[us] papa. Ad hoc diacono cu[m] ordinat[ur]. tradit[ur] sub certis v[est]ib[us] stola et corder euangelij. q[uod] res et v[er]ba sunt b[e]n[e]dictio[n]is sacramenti substantia. cetera sunt de solennitate. Ideo aut[em] stolam accipit. q[uod] eu[n]t[ur]

gelu[m] q[uod] p[er] christi iugum figurat[ur] lecturus est. Hoc officio v[er]it[as] q[uod] corp[us] et sanguine[m] xpi discrete dispensat. et q[uod] ad orandu[m] et vigilandu[m] sui exemplo alios hortatur. Ebstus vero hoc officium exercuit quando post ce[n]nam sacramentu[m] corporis et sanguinis sui proprijs manibus suis discipulis disp[er]sit. ut et v[er]it[as] q[uod] ap[osto]los hortat[ur] est ad orandu[m] dices. Vigilate et orate etc. Et quando eu[n]t[ur] gelu[m] p[re]dicauit. **De sacerdote.**

Sacerdotalis ordinis institutio a veteri lege exordiu[m] sup[er]sit. D[omi]n[u]s na[m]q[ue] legit p[re]ceptu[m] p[er] moysen. Applicat inq[ui]t fr[atr]es tui aaron ad te cu[m] filiis tuis de medio filioz isrl. ut sacerdoti mibi fungantur. Un[de] it[er]o moyses aaron in maiore sacerdoti filios vero illi in minores. Unde p[ro]pheta inq[ui]t. Moyses et aaron in sacerdotib[us] eius. i. p[ri]mi et summi inter sacerdotes fueru[n]t. Ipsi moyses p[ri]or fuit q[uod] aaron ordine. et maior ad m[in]istratione[m]. hunc est q[uod] moyses illi i[n]struebat et ita q[uod] minores rearguebat. sed q[uod] ad p[re]secratio[n]es sacerdotale pares fueru[n]t. Moyses at non offerebat hostias. s[ed] solu[m] vota p[er] ip[s]o. Un[de] legem etiam sacerdotes fuisse legunt. Unde melchisedech iust[us] sacerdos dei altissimi legitur extitisse. cui decimas ex oib[us] spolijs abraham tanq[uam] sacerdoti p[re]soluit. Erant at multi minores sacerdotes q[uod] chananeos co[m]muniter appellabant. et vnus erat sum[us] sacerdos que[m] vocabant sp[eci]aliter arabarchum. Sed et dauid viginti quattuor sum[us] mos sacerdotes instituit. sedeam d[e]i eleazar et octo de ythamar. q[uod]bus t[ame]n oib[us] vnu[m] p[re]fecit. quem statuit p[ri]ncipem sacerdotum. et singulis p[re]sentes vices sue diuisit hebdomadas. quaz octaua puenit abie. de cuius genere zacharias pater iohannis baptiste descendit. In nouo q[ue] testam[en]to xpus maior res et minores sacerdotes p[re]statuit. videlicet xpi. ap[osto]los. et lxxij. discipulos p[er] ap[osto]los electos q[uod] p[re]mittebat binos et binos in omne[m] ciuitatem et locum quo ip[s]e erat venturus. Sicut enim deus per moysen summos pontifices regendis populis in lege p[re]fecit. et ad

eor[um] societatis et operis adiumentu[m] sequentis ordinis viros et s[an]c[t]e dignitatis elegit. nam in eleazaro et ythamar filiis aar[on] paterne transiit plenitudinis abundantia ut ad hostias salutes et frequen[tis] officij sacramenta m[in]isteriu[m] sufficeret sacerdotu[m]. et sicut in beremo p[er] lxx. viroz p[re]dicatu[m] mentes moysi sp[iritu]m p[ro]pagauit. q[uod] ille v[er]sus in ip[s]o innumerabiles multitudines facile gubernaret. sic et xpus ap[osto]lis suis discipulos addidit q[uod]bus illi toti orbem sanctis p[re]dicationibus repleueru[n]t. sicut hec et alia in p[re]ficali sub ordinat[i]o[n]e sacerdotis habentur. Ap[osto]loz itaq[ue] vices maiores obtinent sacerdotes. i. epi q[uod] d[icitu]r summi. discipuloz v[er]o minores. i. p[re]biteri. Ipsi aut[em] q[uod] i[n] summu[m] sacerdotem elegit. et p[er] oib[us] clauis regni celorum tradidit. et ip[s]um p[er] ceteris p[re]sentes caput et fida fundamentu[m] inq[ui]t. Tu es p[er] et sup[er] hanc petra[m] edificabo eccl[esi]am meam iuxta illud p[ro]phete. Ipsi patrib[us] tuis nati sunt tibi filij etc. Ap[osto]li v[er]o ep[iscopos] p[re]biteros et leuitas ordinaueru[n]t. sicut i[n] p[re]m[i]o hui[us] p[re]sidiu[m] d[icitu]r. Sacerdotes ergo sunt successores lxx. viroz q[uod] d[omi]n[u]s moysi sp[iritu]m p[ro]pagauit. et lxx. discipuloz. sicut epi sunt vicarii moysi et ap[osto]loz. Ceterum s[an]c[t]i ysidor[us] p[re]sbyter grece. latine senior interpretat[ur]. no[n] mo[n]o pro etate vel decrepita senectute. s[ed] p[ro]pter bonorum et dignitate[m] qua[m] acceperu[n]t. Senectus enim venerabilis e[st]. et cam sunt sensus bo[n]is. Unde et d[omi]n[u]s inq[ui]t ad moysen. Congrega mihi lxx. viros de senioribus isrl. q[uod] tu nos si q[ue] sentes sint ip[s]i et magistri. Ipsi et q[uod] s[an]c[t]i biero. nome[n] est etatis. ep[iscopos] v[er]o dignitatis. Ipsi sicut in libro numeroz legitur moysi p[re]cipit ut eligat p[re]biteros. i. seniores. Unde in puer. d[icitu]r. Gloria seniu[m] est canicies. Hec v[er]o canicies sapiam designat. de qua scriptum est. Canicies hominu[m] prudens est. Tu q[ue] no[n] genis et eo amplius annis ab ada vsq[ue] ad abraham vixisse bo[n]es legi. nullus alius p[ri]mus est appellat[ur] p[re]biter. i. senior nisi abraham. q[uod] multo pauciorib[us] annis vixisse co[n]uincit. Non ergo p[ro]pter decrepitate[m] etatem. sed p[ro]pter sapientiaz p[re]biteri nominantur. Hinc est q[uod] illi duo iudices qui

falso iudicaueru[n]t susanna[m] p[re]biteri vocati sunt. Qui at p[re]biteri nunc nuncupant. olim p[ri]ncipes ip[s]i v[er]o chore dathan et abyron. vel magistrat[us] aut magistri templi v[er]o nicodemus et gamaliel dicebant. Biat aut[em] p[re]biter quasi alijs v[er]o p[re]biter. vel p[re]biter beatus ier. videlicet ip[s]o de erilio mundi ad patriam paradisi. De p[re]bitero etia[m] d[icitu]r sub ti. de epo. Sacerdos v[er]o antistes d[icitu]r est q[uod] ante statet supra se nullu[m] in eccl[esi]a habet. Dicitur q[uod] sacerdos a sacrificando q[uod] co[n]secrat et sanctificat. Unde etia[m] d[icitu]r sacerdos q[uod] sacra d[omi]na. vel sacer dux. v[er]o aut Beda et Grego. in pastoralis li. ii. c. xviij. Sacerdos etia[m] d[icitu]r iusticie cultor. iuxta illud. Qui me[us] rito q[uod] nos sacerdotes appellat. In plerisq[ue] locis sacerdotes capellani vocant[ur]. Ista antiquitus reges francie ad bella p[re]cedentes capam beati martini secum portabant que sub quodam tentorio seruabat. quod ab ip[s]a capa d[icitu]r capella. et clerici in q[uod] custodia ip[s]a capella erat. id est capellani dicebantur. et consequenter ab illis ad ciuitates sacerdotes nomen illud in quibusdam regionibus est transfusum. Sunt etiam q[uod] dicunt q[uod] antiqui in expeditionibus itinerarijs fiebant domucule de pellib[us] capraz sup[er]tecte. in quib[us] missa celebrabant. et inde capelle nome[n] tractu[m] est. Sacerdotes vero gentiliu[m] flamies dicebat[ur]. sicut i[n] p[re]m[i]o h[uius] partis d[icitu]r. Ipsi p[re]biteri vices geru[n]t edilum q[uod] apud gentiles fuisse noscunt. Sane s[an]c[t]i canonica traditio[n]e p[re]biter cu[m] ordinat[ur] ep[iscopos] eu b[e]n[e]dicente et manu b[e]n[e]dictoria supra caput ei[us] tenere et o[mn]es p[re]biteri q[uod] p[re]sentes sunt manus suas iuxta manu[m] ep[iscopos] teneant supra caput illius. sp[iritu]m sanctum inuocantes. Que manu[m] ip[s]o op[er]e scripsit exercitatio[n]is significat. Nam p[er] caput mens accipit. p[er] digitos sp[iritu]s sancti dona. p[er] manu[m] opa figuramus. Quare at fit manu[m] ip[s]o op[er]e cu[m] facta fuerit cu[m] in diaconu[m] ordinaret[ur]. d[icitu]r est sub ti. de diacono. Un[de] et manu[m] p[re]biteri oleo in sui ordinat[i]o[n]e. d[icitu]r q[uod] i[n] p[re]p[ar]a sub ti. d[icitu]r v[er]o b[e]n[e]dictio[n]is d[icitu]r. Sacerdotes vices geru[n]t xpi d[omi]ni p[er] peccatis obsecrant. et p[er] penitens reconciliant p[er]tores. mediatores ei[us] sunt deum et

boies. put subti. se. plen⁹ ostēdet. Isti stola sup⁹ utriusq⁹ hūez accipiunt. ut ex hoc se p⁹ ar⁹ ma iusticie ee munitos intelligat. put in se. pre subti. de stola dicit. Accipit q⁹ de ma⁹ nu pontificis calicē cū vino et patenā cum hostia. q⁹ ten⁹ bis instrumentis p⁹atem se ac⁹ cepisse cognoscāt. placabiles hostias et cor⁹ pus et sanguinē xpi offeredi. Un epus bec tribuēs dicit. Accipe p⁹atem offerre sacrificiū deo missamq⁹ celebrādi tam p⁹uis q⁹ p⁹ defunctis in noiednū. Hoc ordie nullus i ecclia celsior ē. epus tñ q⁹ daz supaddita est potestas. sic in primo n. dicit. et i hui⁹ p⁹is p⁹benio factū est. ne si eadē p⁹as passim pe⁹ nes oēs sit obediētia soluat et scādali gene⁹ retur. **N**ō at vocat a misterio q⁹ ordina⁹ tor ordinatū in sacerdotē comunicas oscu⁹ lat. diacon⁹ vō vel subdiacon⁹ ordian⁹ com⁹ municātes osculant manū ordiatoris. Ba⁹ tio diuersitatis ē. p⁹mo vt p⁹ hoc ordinū no⁹ tetur distinctio. put in q⁹ta pte subti. de cō⁹ municatōe sacramēti dicit. Secōdo q⁹ pon⁹ tifer osculando sacerdotē denotat q⁹ ille ad eq⁹litate ordis recipit q⁹ntū ad sacramētū eucaristie p⁹secrande. q⁹ ē sacramētū amo⁹ ris q⁹ p⁹ osculum significat. Diacon⁹ vō et sub⁹ diacon⁹ n⁹ recipiunt ad talē equalitatē. sed ad imitatōem bone opatōnis q⁹ ex caritate p⁹cedit. et q⁹ fm Greg⁹ p⁹ man⁹ osculū deligē⁹ Sane ei q⁹ in p⁹bitet ordiat tradit sub cer⁹ tis vbi stola et calicula. calic⁹ cū patena. et etiā inungit. q⁹ res et vba sunt h⁹moī sacramēti substantia. cetera vō p⁹cedētia et seq⁹ntia de so⁹ lennitare sunt. Idoro sic ait b⁹is Aug⁹. sacerdotes scire debēt libz sacramentoz si⁹ ue missale. lectionariū. antiphonarium. ba⁹ ptisteriū. cōpotuz. canones penitētiales. psalteriū. omelias p⁹ circuli anni dieb⁹ do⁹ minias et festiuis aptas. ex q⁹ b⁹ oib⁹ si vnū defuerit sacerdotis nomē vix in eo p⁹stabit. Magnus etiā dionisi⁹ inq⁹t. Substantia summi sacerdotij sunt eloquia diuinitus tradita. i. vera disciplina seu sciētia diuina⁹ rum scripturaz. Et p⁹pha. Tu sciētia repu⁹ listi et ego te repella ne sacerdotio mibi fun⁹ gari. Nō debet ei discere q⁹ ex officio alios debet docere. De p⁹missis vō libris et ome⁹

lijs in p⁹benio. vj. p⁹is dicit. Item q⁹ sint ca⁹ nones penitētiales. et vtrū sacerdos penitē⁹ tias in illis diffinitas valeat moderare. et q⁹ sacerdotes scire oportet dixim⁹ in aureo re⁹ portorio n⁹o subti. d⁹pe. et re. De computo in finali pte dicim⁹. Hoc officiū xps exer⁹ cuit q⁹ post cenā panē et vinū in corpus et sanguinē suū diuina v⁹ute p⁹uertit. d. aplis. Accipite et comedite hoc corp⁹ meum. et. Excellenti⁹ q⁹ hoc officio vsus ē cū p⁹ p⁹is hūani generis seipm in ara crucis obtulit patri. idem ep⁹ sacerdos et hostia et adhuc gloriosius implet dū sedens ad dextrā p⁹is interpellat p⁹ nobis.

De episcopo.

Propter ea que spēali⁹ officio ep⁹ali incūbūt. ep⁹as⁹ tūnt ordies i sacris canonib⁹ p⁹numerat. Ep⁹ at nomen plus sonat one⁹ ris q⁹ bonoris. Nam ep⁹us grece supinten⁹ des interpretat⁹ latie. speculatoris officiū ge⁹ rens. Nam p⁹epositi i ecclia speculator⁹ d⁹ctus est. iuxta q⁹ d⁹ns inq⁹t p⁹pbete. fili boīs speculatore debet domū i⁹rl. ut plebi sibi comisse n⁹ negligēt incūbat. s⁹ v⁹itā et mor⁹ res eoz et cūcta diligēt p⁹spiciat. Quia er⁹ go ep⁹ speculatore ē. ideo ex institutione cle⁹ mēis p⁹mi. cathedra siue locus ei⁹ in ecclia altior ē vt supintēdat et p⁹lm custodiat. oēs q⁹ p⁹spiciat illū cūcti. sic et v⁹itōri altior lo⁹ cus ē p⁹ vinea custodienda. Ob hoc inquit aplis. q⁹ ep⁹atum desiderat bonū opus de⁹ siderat. nō d⁹rit bonorem sed opus. q⁹ niaz ep⁹us non tam vt p⁹esit q⁹ vt p⁹olit eligitur. Rursus falsistoriū ep⁹ spūalem iurisdic⁹ tō nem annexam pontificali dignitati deligē⁹ quā exercere diffiniendo nō debet. nisi pro⁹ tribunali sedēs. q⁹ p⁹bat ex v⁹is d⁹ni dicitis in euangelio. Supra cathedrā moysi sedēt scribe et pharisei que dixerunt facite. Id⁹ scabellum vero temporalis potestas ligi⁹ catur que subiecta ē debet spūali. sicut p⁹o bant gelasius papa et innocentius. iij. i sua eplā decretali. et a spūali p⁹ disciplinā corre⁹ ctionis p⁹culatur quādo a vero exorbitat p⁹ peccatū. Unde p⁹sal. Bonec ponam in i⁹

micos tuos scabellū pedū tuoz. Id⁹ nifer vō p⁹nceps sacerdotū ē. q⁹ p⁹ns et via sequē⁹ tū facit. Ip⁹ et sum⁹ sacerdos. ip⁹ etiā p⁹ nifer marum⁹ nūcupat. ut p⁹missū ē. Ip⁹ etiā q⁹ efficit sacerdotes atq⁹ leuitas. ip⁹ officia et ecclesiasticos ordies distribuit et disponit. et p⁹ordinatōr ē i cūctis. Ip⁹le q⁹ vnusq⁹q⁹ facere debeat oīdū. Antea at p⁹ntifices et re⁹ ges erāt purtaciū ē i p⁹ma pte subti. de p⁹le⁹ cratōib⁹. Id⁹ aior eni bec erat p⁹ueniēdo. ut rex et sacerdos et p⁹ntifer esset. Un i roma⁹ nū p⁹atores p⁹ntifices dicebāt. Dicitur etiā p⁹sul. q⁹ nā in p⁹silio p⁹sidet. Dicit et annistes q⁹ ante alios stās p⁹minet ip⁹lo. Id⁹ ab anti⁹ q⁹ d⁹ ē. q⁹ nā hereticis p⁹radicit vt pastor lu⁹ pis. Ordo ep⁹alis vnde p⁹cessit dicitū ē i p⁹o⁹ benio b⁹ p⁹is. Sane p⁹secratio ep⁹alis i q⁹ spūali⁹ digne sumēti dāt sp⁹ i die d⁹nica et hora tertia fit. q⁹ nā ep⁹ vīcē aplōz obtinet. q⁹ b⁹ in die pentecostes et hora tertia spūali⁹ ctus dāt⁹ ē. Nō tñ potest q⁹ s⁹ ep⁹ p⁹secrari die illa q⁹ i p⁹bitet ordiat. Sed et iuxta ca⁹ nonū statuta ep⁹ cū ordiat. cōprouiciales ep⁹ p⁹uenire debēt cū metropolitano. et duo ep⁹ ponāt et teneāt euāgelioz codicē sup⁹ ca⁹ put et ceruicē a⁹ siue sup⁹ hūeros. vno super eū fundere b⁹ndicōes. reliq⁹ vō oēs ep⁹ q⁹ al⁹ sūt manib⁹ suis sup⁹ caput ei⁹ tāgāt. Si q⁹ d⁹ tenet liber sup⁹ caput⁹ p⁹mo vt d⁹ns firmet euāgelū i corde ip⁹. Secōdo vt p⁹ hoc intelli⁹ gat cui labor et oneri subijciat. q⁹ a⁹ q⁹ b⁹ eminet. i. oīs p⁹lat⁹ plus meronib⁹ afficit q⁹ bononib⁹ gaudeat. Tercio ad notandū q⁹ p⁹odus euāgelice p⁹dicatōis eum circūq⁹ ferre pigere nō debet. Quarto ad monen⁹ dum illū vt magis solito iugo subiaceat et obediāt euāgelico. T⁹riū at ep⁹oz admīn⁹ cōputato metropolitano p⁹ntia requit rōne et exēplo. Bōne netantū b⁹nficiū videat fur⁹ tūe p⁹stini. et ut p⁹illo pariter p⁹ces ad deū effūdāt. Exēplo q⁹ et iacob⁹ frater d⁹ni a pe⁹ tro et iacobo et iohāne aplis ordinat⁹ ē ep⁹ b⁹ierosolimitan⁹. Id⁹ anus vō ip⁹olino sū⁹ p⁹sit ex ordiū ab ysaac q⁹ dum iacob b⁹ndixit imposuit sibi manū. et moises iosue cū eūz ip⁹lo p⁹fecit. et d⁹ns aplis cū eos p⁹ncipes mū⁹ di p⁹stuit. Et i⁹ ip⁹ apli p⁹ man⁹ imposio

nē spūm sanctū dederūt. De manus impo⁹ sitione dicitur est subti. de diacono. Ceter⁹ circa ep⁹ ordinatōne sciendū ē. q⁹ ip⁹ sabba⁹ to hora vespertina examinat⁹ de morib⁹ et statu p⁹erite vite. vbi ter benedictio p⁹etur. ut sancta trinitas in ordinandē p⁹elle mon⁹ stretur. Id⁹ ane vō sequenti examinatur de futura p⁹erlatōe et fide ex p⁹miuue ecclesie institutione p⁹pter suspectos in fide morib⁹ et cōditiōne. et vngunt caput eius et man⁹ de quo dicitur est in p⁹ma parte subti. d⁹ cō⁹ secratōib⁹. Deinde vnguntur man⁹ ei⁹ et datur ei mitra in capite in signum q⁹ be⁹ nedictōnem omnū gentū dedit illi et testa⁹ mentū suū cōfirmatū sup⁹ caput ei⁹. Ban⁹ tur etiā ei bacul⁹ et anulus. de quib⁹ i sequē⁹ ti parte dicit. Singula at cū p⁹uis verbis tradunt⁹ et fiunt. Que vba et capius et ma⁹ nuū v⁹ncio. et pollicū confirmatio. bacul⁹ et anuli atq⁹ euāgelij traditio sunt b⁹nis sa⁹ cramentū substantia. cetera sunt solennitatis. De euāgelij et baculi traditōe et q⁹re conse⁹ cratus equūz album seu albis coopertum equitat dicitū est in p⁹dicto n⁹o p⁹secratōib⁹. Cōsecrat⁹ at ep⁹ inter eplam et euāgelij nec potest die sue p⁹secratōis ordies celebra⁹ re. q⁹ ip⁹ tunc nō celebrat. sed p⁹celebrat p⁹ncipaliter celebrant. papa tñ q⁹ a⁹ n⁹ b⁹nnūm angelicū cōsecratur hoc posset. q⁹ ip⁹ mīl⁹ far solēma p⁹ficiat cōsecrat⁹. Differt at inter ep⁹os et sacerdotes. q⁹ licet ser sint q⁹ cōmuni⁹ ter p⁹nnent ad oēs sacerdotes. videlicet ca⁹ thetizare. baptizare. p⁹dicare. cōficere. solue⁹ re et ligare. tñ ad pontificē nouē specialiter spectant. scz clericos ordinare. v⁹gines b⁹ndi cere. pontifices p⁹secrare. manus imponere basilicas dedicare. degradandos depone⁹ re. sinodos celebrare. crisma cōficere. ve⁹ stes et vasa sacrare. Sunt et alia que ad of⁹ ficiū episcopale pertinent. puta in fronte crismare. benedictōnem solennem antepa⁹ cem dare. et similia. Veruntamen et maio⁹ res et minores sacerdotes cōmuniter in q⁹ busdam vicem gerunt summi pontificis. i. christi. dum videlicet p⁹ peccatis obsecrant et p⁹ penitētiāz recōciliant p⁹ccōres. Unde aplis. Deus erat in christo mundum sibi

reconciliat. et posuit in nobis vbi reconciliati
onis obsecramus ergo pro reconciliemini
deo. Mediatore ei sunt sacerdotes inter
deum et homines. dum et precepta dei populo deferunt
predicando. et vota populi deo porrigunt supplicando.
quod circa tales debet existere ut et deo grati
et hominibus sint accepti. Illa ut ait alexander papa
christi sacerdotes quanto digniores fuerint
tanto facilius in necessitatibus populi pro quibus clamant
exaudiunt. Et sic dicit apostolus. Mediator non est
vni et discordes reconciliare non potest qui sit
vniuersae societatis et amicitiae vinculo non est
concordis. Si ei is qui displicet ad intercedendum
mittit. iram animi ad deteriora prouocatur.
Ergo quod sacerdos nomine presbiteri intelligunt.
sic presbyter hic qui ad tantum apostolus scripsit. quod eundem et
episcopum et presbiterum nominavit. Quod autem idem sit episcopus et
presbiter multis rationibus probatur. Presbiteri a
filiis aaron in veteri testamento sumpti sunt et
ordinati. episcopi vero ab ipso aaron. Qui vero tunc vo
cabantur sacerdotes nunc presbiteri dicuntur. quod tunc
principes sacerdotum. nunc episcopi nominantur. Hodie
autem id diuersa sunt vocabula ut episcopi non dicantur
presbiteri. vel contra. quoniam antiquitus quoniam pietati
studebant presbiteri in omni loco ordiabantur. et apud
iudeos qui populo preerat presbiteri dicebantur. hoc
nomen honoris accipientes vocabantur et episcopi
ab illo opere quod implere videbantur. eo quod considerabatur
rehabebant quoniam ad pietatis cultum fuerant
constituti. Hic enim hieronimus sic ait. Olim
idem presbiter qui et episcopus. et antequam diaboli instinctu
studia suae dissensionis in religione fieret. et
diceret in populo. ego sum pauli. et ego sum ap
pollo. ego cephe cum populi presbiterorum consilio
ecclesie gubernabantur. Postquam autem unusquisque
eos qui baptizauerat suos esse putabat. non
christi. in toto obedebat decretum est ut unusquisque presbi
teris supponeret. Episcopi ergo nouerunt se ma
gis praeuideri quam dispensari de diuina iustitia
presbiteris esse maiores. Augustinus vero dicit quod quoniam
quod sunt vocabula quod prius obtinuerunt sit pre
sbytero maior. augustinus in hieronimo mi
nor est. Hoc officium christus exercuit
quoniam manus super capita discipulorum levans
eis benedixit dicens. Accipite spiritum san
ctum quorum remiseritis peccata remittun
tur eis etc.

**Incipit liber tertius de
indumentis seu ornamentis sacer
dotum atque pontificum et aliorum
ministorum.**

In quotidiana
non usu non est vestibus sa
cris utendum ad notan
dum quod sicut mutandem
habitus in laicum facimus
ita et in spiritum agamus.
Illi ergo cum vestibus co
munis vite usu polluti in sacra scriptura in gre
diamur. sicut cum pascua munda et vestibus mundis
et sacris vestibus sacramenta tractamus. Unde stephanus
papa statuit sacris vestibus non nisi in ecclesia
sacris et deo dignis officiis uti. Etzechiel. cluij
Illi sanctificabunt populum in vestibus suis. Ibi habet
ergo in hieronimo. religio diuina alter habitus in
ecclesiasticis officiis alium in communium usu. ut
cuncto populo christiano exemplum prebeat bone co
uersationis. quatenus non prius fordes noui christo
fiant homines. Erunt enim tunc sacerdotes veteris ho
minis cum acerbis suis et induunt nouum. quod secundum
deum creatur. Ibi vestes quod quod in sacristian
tum dunt. non omnia sacramenta fore populo reue
lata intelligi. Et nota quod tempore ludouici impe
ratoris filij karoli magni episcopi et clerici singu
la auro terra et erasit vestes et alia orna
menta secularia deposuerunt. Sacre autem
vestes a veteri lege videtur assumpsisse. precepit enim
dominus moysi ut faceret aaron sacerdotem et filiis
ei vestes sanctas in gloriam et decorem. ut loti et sa
cris vestibus induuntur fingeret officio in sacris
exod. xxv. xxx. xxxv. et c. Docuit enim dominus
moysen per quod agita dices facere pontificalia
et sacerdotalia vestimenta sacerdotibus et leui
tis suis. ornamenta quod et linteamina. sicut ma
ria texuit et fecit illa in usu misterij taberna
culi federis. Quedam tamen ab apostolis sumuntur. sicut
tam ille quod iste virtutes designant vel misterij
um incarnationis. Sane pontifex celebra
tur et ut vestes quod dianas. et induit mu
das et sacras. Et primo sandalia calcat. ut
sit memor dominice incarnationis. Secundo
sibi imponit amicum. ut mori et cogitat

saucies et lingua cobibeat. ut fiat cor mundum
spiritum rectum percipies in visceribus in nouatuz
Terno alba talarum ut habeat mundicia car
nis preueniant. Quarto cingulum. ut ipse
luxurie refrenet. Quinto stola in signum obe
dientie. Sexto tunica iacinctina. id est celestis co
uersationis. Septimo supinduit dalmaticam
id est sanctam religionem et carnis mortificationem.
Octauo circibecas. ut declinet vanam gloriam.
Nono anulum ut diligat sponsam sicut se. Decimo
casulam. id est caritatem. Undecimo sudarium
ut quod fragilitate vel ignorantia peccat per
nitentia tergar. Duodecimo pallium supponit.
ut ostendat se imitatore christi. qui laqueos nostris
tulit. Tredecimo mitram. ut sic agat quod cor
nam mereatur pacem eternam. Decimo quarto ba
culum. id est auctoritatem patris et doctrine. Et po
stea tapeta calcat. ut terram discipulorum et amare
celestia discat. Omnis autem prius vestibus
induit a ministris. qui et vestes induat spiritus
angelus ministrat et oia sunt. Rursus ponit
ferreaque aduocat et pugil cum hoste pugnat
antiquis vestibus sacris qui armis induit. iuxta
apostolum ut ait dicitur. Ibi sandalia pro cre
bis. ne quod macule vel pulueris affectionum in
bereat. Secundo amicum pro galea caput tegit.
Terno alba pro lorica totum corpus cooperit
Quarto cingulum pro arcu. sub cingulo pro p
bata assumit. et sub cingulo illo quod depen
det a cingulo quod stola pontificis cum ipso cin
gulo colligat. Quinto stola collum circumdat quasi
basta pro hoste vibras. Sexto manipulo pro
claua vni. Septimo casula quod clipeo tegit.
manu libero pro gladio armat. De singulis etiam
aliis dicitur infra. Hec itaque sunt arma quod po
tifer vel sacerdos armari debet pro spiritualibus ne
cessariis pugnat. Illam ut inquit apostolus. arma mi
litem nostrum non sunt carnalia. sed ad destructionem
munimur potentia. Et in alia epistola ad eph
s. Induite vos inquit armatura dei ut pos
sitis stare aduersus insidias diaboli. Sta
te ergo succincti lumbos vestros in veritate.
et induit lorica iusticie. et calciati pedes in pro
paratoe euangelij pacis. in omibus summes scu
ti in fide in qua possitis omnia tela nequissimi ignea
extinguere. et galea salutis assumite. et gla

diu spiritus quod est vbi dei. Hec quidem armatu
ra est promissa septuplex vestis sacerdotalis
significatiua septuplicis virtutis sacerdotis. et
representatiua christi vestium quod induit fuisse
potest passiois ut infra dicitur. Ibi respondeat et
go diligenter episcopus. et attendat studiose sacer
dos. ut signum sine significato non ferat. id est ut ve
ste sine virtute non portet. ne forte filius sit sepul
cro a foris dealbato. autem vero omni spurcicia
pleno. Quisquis enim sacris indumentis ornat
et honestis moribus non induit quanto venera
bilior apparet hominibus. tanto reddat indignior
apud deum. Ibi sanctificale itaque gloriis non iam bo
nos commendat vestium. sed splendor aiaz. quoniam
et illa quod quondam carnalibus blandiebant ob
turbant. ea ponit quod in ipsis etiam intelligenda
poscebant. ut quod illa velamina in fulgore
auri. in nitore gemarum. et in multimodi ope
ris varietate ligantur. hoc iam in moribus acti
busque clarescat. cum et apud veteres reueren
tia ipsa signationum species obtineret. et
apud nos certiora sint exprimentia rerum quod
enigmata figurarum. putet et alia in pontifi
cali vbi agit de episcopo. sacerdotis legitur. Sic ita
quod munitus ad certamen pro spiritualibus neque in
celestibus et pro secundanda in subditos iudicis
ira ad altare procedit. et pro confessione. diaboli
renunciat domino et seipsum accusat. Ibi populus
vero qui pro suo pugile oratur in prestantis diebus
terre prestat. Ibi autem ille orationes et alia reci
tat quasi totis viribus pro diaboli pugnat. Ibi
diaconus in ieiunijs ante euangelium casulam
supra huius replicat. quasi gladium pro hoste vibrat.
Ibi epistola legitur. voce pro comitis ipatoris edicta
dant. Eant sunt rubicine. precatore chorum
reges sunt duces exercitus ad pugnam instruere
tes. quod laetentur alij subueniunt. Cantus
autem sequentis est plausus seu laus victorie.
Ibi euangelium legitur hostis quasi gladio vulne
rat. aut exercitum post victoriam dispersus adu
nat. Episcopus predicans est ipator victores laudans.
Oblatioes sunt spolia quod victoribus diuidunt.
Eant offeruntur in triumphum quod debet impato
ri. Ibi autem in fine dicitur. ut ipsi quod hoste prestra
to insinuet. Et deinde ipsius data licentia pro ue
missa est. cum gaudio de victoria et pace obtera
ad propria redit. Celebratur itaque missa episcopo

aut p[re]biter indumentis suo ordini congruentibus se exornat et vestitui cultui actoris q[ui] p[ro]ueniat ornamenta. Circa q[uo]d notandum est q[uo]d sex sunt indumenta sacerdotib[us] et ep[iscop]is communia. q[uo]d et sex sunt in quib[us] communis p[re]bitero[rum] et ep[iscop]o[rum] p[re]s[ent]ia p[re]s[ent]it. Nouem v[er]o sunt ornamenta pontificibus specialia. q[uo]d et nouem sunt in quib[us] specialis ep[iscop]o[rum] p[re]s[ent]ia p[re]s[ent]it. I[tem] h[ic] ergo communia et specialia indumentoru[m] numeru[m] comunitas et specialitas potest statu[m] in ep[iscop]os et sacerdotes significat. de q[ui] i[n] parte p[re]cedenti dictu[m] est. sub n[um]ero de ep[iscop]o. I[tem] hoc etiam tam i[n] nouo q[uam] i[n] veteri testam[en]to legitur p[re]stitutu[m] ut pontifices p[ro]pter p[re]munes vestes habeant sp[eci]ales. s[ed] ubi q[ui]tuor erant communis et q[ui]tuor sp[eci]ales. putat dicitur sub n[um]ero de leg[is]ga. indumentis. Q[uo]d si q[ui]dem r[ati]o musica postulabat. nam ille date sunt carnalib[us] et m[un]danis q[ui]nta q[ui]ternariu[m] numeru[m] conuenit carni p[ro]pter q[ui]tuor humores. et m[un]do p[ro]pter q[ui]tuor elementa. I[tem] aut sp[irit]ualib[us] et p[er]fectis date sunt. Nam senariu[m] numeru[m] q[uo]d p[er]fectus est. q[uo]d a reo dicitur ex suis p[ar]tib[us] aggregatis. p[er]fectis conuenit. Et i[n] sexto die p[er]fecit deus celum et terram et omne ornam[en]tu[m] eoru[m]. S[ed] et cu[m] i[n] plenitudine t[em]p[or]is sexta venisset etate sexto die sub hora sexta redemit gen[er]u[m] h[um]anu[m]. Senariu[m] ergo numeru[m] p[er]fectus est. q[uo]d suo ordine numeratus p[er]ficiat. Nam cu[m] vnu[m] duo et tres dicuntur senariu[m] numeru[m] implet. vel q[uo]d i[n] tribus p[ar]tib[us] diuidit. i. i[n] sexta tertia et dimidia. videlicet i[n] vno duob[us] et trib[us]. Nouenariu[m] etia[m] sp[irit]ualib[us] p[ro]uenit. q[uo]d nouem sunt ordines angeloru[m] q[ui] s[un]t p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e nouem g[e]nera[n]ti speciei designat. Quindecim ergo sunt ornamenta pontificis q[uo]decim v[er]itutu[m] grad[us] i[n] p[ro]p[ri]o numero designantia. q[ui]s p[er] q[ui]ndecim c[an]tica graduu[m] psalmista distinxit. Celestes eni[m] sacerdotales virtutes significat q[uo]d debet sacerdotes ornari. s[ed] i[n] illis p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e. Sacerdotes t[ame]n i[n]duant iusticia et sci[ent]ia t[ame]n exultet. Quae talares dicuntur. q[uo]d talus est finis corp[or]is. p[er] q[uo]d ostendit q[uo]d non sufficit opus bonu[m] i[n]choare nisi studeat p[er]seuerantia sine co[m]pleri. putat sub n[um]ero de tunica dicitur. Sic ergo noster p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e plura q[ui]s. vii. induit vestimenta. q[ui]s aaron non nisi octo habuisset legat q[uo]d moderna succedunt. q[uo]d id est

q[ui]am oportet iusticia[m] n[ost]ra[m] magis abundanter q[uam] scribaru[m] et phariseoru[m]. ut intrare possimus i[n] regnu[m] celorum. I[tem] potest etia[m] dici q[uo]d noster pontifex octo habet a capite vsq[ue] ad pedes exceptis vestimentis pedu[m] et manuu[m]. s. amicu[m]. alba[m]. cingulum stola[m]. duas tunicas. casula[m] et palliu[m]. Vestim[en]tu[m] eni[m] pedu[m] p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e ad n[ost]ru[m] q[ui]s aaron. q[uo]d n[ost]ris dictu[m] est. euntes i[n] o[mn]es gentes etc. De n[ost]ris p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e vestes sacris ordinib[us] et m[un]istris deputatas. est et alia q[uo]d vestis lineae q[uo]d superpelliciu[m] de quo quibuslib[us] serui c[ui]s altaris et sacro[rum] vacantes super vestes communes v[er]o debet. putat sub n[um]ero de superpelliciu[m] aut p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e sui candore mundiciam seu puritate[m] castitatis designat. iuxta illud Omni t[em]p[or]e vestimenta. i. opa tua sunt candida i[n] de. munda. I[tem] p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e n[ost]re v[er]o suu[m] carnis mortificatione figurat. Dicitu[m] eni[m] superpelliciu[m] eo q[uo]d antiquis super tunicas pellicias b[er]pellib[us] mortuoru[m] animaliu[m] factas induebat. q[uo]d ad huc i[n] q[ui]busda[m] ecclesijs obseruat. rep[re]sentantes q[uo]d adam post peccatu[m] talib[us] vestitus e[st] pellicijs. Tercio denotat i[n]nocentia[m] et ideo ante o[mn]es alias vestes sacras sepe induit. q[uo]d diuino cultui deputati i[n]nocentia[m] vite c[ui]us v[er]itutu[m] actib[us] supponere debet. iuxta illud psal. Innocentes et recti adhibe r[ati]o[n]i mibi. Quarto p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e sui latitudine co[n]grue caritate designat. Et i[n] superpelliciu[m] et communes vestes induit ad notandum q[uo]d caritas operit multitudin[em] peccatu[m]. Quinto p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e sui forma. q[uo]d i[n] modis crucis format. passione[m] d[omi]ni figurat. q[uo]d illud g[e]nerale crucis fig[ur]a debet vicijs et concupiscentijs. Fiunt aut superpellicia i[n] quibusda[m] locis de crisma lib[us] lineis q[ui] ponunt super infantulos baptizatos. exemplo moysi qui de purpura et bulso et alijs a p[ro]p[ri]o i[n] tabernaculo oblati fecit vestes quib[us] aaron et filij ei[us] induerentur q[ui] m[un]istrabat i[n] sc[en]is. exo. xxxix. c. Est etia[m] et alia vestis que pluviale vel capa vocatur. que creditur a legali tunica mutata. Unde sic illa t[ame]n t[ame]n abul[is] sic ista fimbrijs insignitur q[uo]d sunt labores et m[un]di sollicitudines. Habet etia[m] caputiu[m] q[uo]d e[st] sup[er]nu[m] gaudium. prolixu[m] est vsq[ue] ad pedes. p[er] q[uo]d plenaria

vsq[ue] i[n] fine significat. i[n] anteriori p[ar]te apta e[st]. ad notandu[m] q[uo]d sancte pueris vita patet eterna. seu q[uo]d eoru[m] vita patere debet alijs i[n] exemplu[m]. Rursus p[er] capa gloriosa corp[or]is immortalitas intelligit. Unde illa non nisi i[n] maioribus festiuitatib[us] induim[us]. aspicientes ut i[n] futura[m] resurrectione[m]. q[ui] electi de posita carne binas stolas accipiet. videlicet reque animay. et gl[ori]a corp[or]is. Que capa recte inter p[ar]tula est. et nisi sola necessaria si bula i[n]c[on]suta. q[uo]d corpa iam sp[irit]ualia facta nullis aiaz obturbabunt agustijs. Fimbrijs eni[m] subornat. quia tunc n[ost]re n[ost]re debet p[er]fectioni. sed q[uo]d n[ost]re ex p[ar]te cognoscim[us] tunc cognoscem[us] sicut et cogniti sum[us]. Quidam aut heretica garru[m] n[ost]re reperit i[n] nouo testam[en]to q[uo]d dicitur v[er]o discipuli ei[us] p[ro]missis vestib[us] induerent. rep[re]bendentes nos temere. q[uo]d talib[us] ornatur. quonia[m] sicut ioh[ann]es ait. V[er]o surgens de cena posuit vestimenta sua et postea alia n[ost]re accepit nisi sua. nos vero ut dicitur plura alia q[ui] vestim[us] reuestim[us] i[n] nulla i[n] q[ui] cen[am] ip[s]i imitatur. et d[omi]n[us] ab his qui voluit ambulare i[n] stolis nos p[re]cepit canere dices Canete a scribis q[ui] voluit ambulare i[n] stolis. Dicitu[m] eni[m] q[uo]d hoc facim[us] ut iustiores et excellentiores i[st]is appaream[us]. p[er] illud. Vos estis q[ui] iustificatis vos cora[m] hominib[us]. de[us] aut nouit corda vestra. q[uo]d q[uo]d boib[us] alii est. abominatio est apud deu[m]. Error aut ille ex p[ro]missis apostoli me p[ro]fuit. Legit[ur] q[uo]d ezech. xlii. et xliii. Cu[m] i[n]gredieris sanctuariu[m] meu[m] et accedat ad mensam mea[m] ut mibi ministrat et custodiat cerimonias meas. vestib[us] v[er]o lineis nec ascendet super eos quicq[ue] laneu[m]. Cu[m] q[ui] egredient[ur] aut[em] exteri ad p[ro]p[ri]u[m] eruent se vestib[us] i[n] quibus ministraverunt. et non sanctificabunt populu[m] i[n] vestib[us] suis. Et nota q[uo]d ostiarij. lectores. eroriste. et acoliti vestib[us] albis v[er]itutu[m]. videlicet superpellicio. amictu et alba et alitheo. ut angelos dei ministros. p[er] castitatis m[un]dicia[m] imitent. et eis i[n] carne gloriosa effecta sp[irit]uali. q[ui] i[n] albis vestib[us] sociant[ur]. I[n] de est q[uo]d p[ro]p[ri]e lineis vestib[us] v[er]itutu[m]. q[uo]d sicut linu[m] multo labore ad candore[m] p[ro]ducit. sic ne cesse est p[er] multas tribulationes ad regni gl[ori]a

ria[m] puenire. I[n] palio maguntine[n]si. statu[m] tu est q[uo]d p[ro]p[ri]e i[n] ordinat[i]o[n]e sua recipiat orarium. baculu[m] et anul[u]m. p[re]biter orarium et planetam. diaconus orarium et dalmaticam. subdiaconus patenam et calicem. et cu[m] degradant ea per dunt. Et i[n] palio theotano statutu[m] est. q[uo]d diaconus t[em]p[or]e oblat[i]o[n]is tantu[m] s[ed] q[uo]d legit euangelii v[er]itutu[m] alba. i. dalmatica. I[tem] notandum q[uo]d vestes euangelici sacerdotis aliud de signat i[n] capite s[ed] i[n] xpo. aliud q[uo]d figurat i[n] m[em]bris. q[ui] q[uo]d caput et m[em]bra sacerdotis no[n] e[st] n[ost]re cupent. I[tem] caput dicit psalmu[m] g[ra]tias Tu es sacerdos i[n] eternu[m] sc[on]d[u]m ordinem melchisedech. I[tem] m[em]bra v[er]o dicit apostolus. Vos estis gen[er]e electi regale sacerdotu[m]. Exponenda ergo sunt eoru[m] m[em]bra. I[tem] primo s[ed]m quod m[em]bra. p[ro]sequenti s[ed]m q[uo]d capiti s[ed] xpo p[ro]uenit. putat i[n] quib[us] capitulo distinguitur.

De ornamentis aut[em] et palleis et vestib[us] ecclesie vel altaris i[n] p[ar]te p[ri]ma dictu[m] e[st] ubi agit de picturis. I[tem] de oris indumenta sacerdotib[us] et ep[iscop]is communia sunt hec. amictu[m]. alba zona. seu cingulu[m]. stola. manipulu[m]. planeta. Nouem v[er]o pontificib[us] sp[eci]alia sunt hec. calige sandalia. succincto[rum]. tunica. dalmatica. cirotece. mitra. anul[u]s. baculus pastoralis. De quibus o[mn]ib[us] singulatim p[ro]sequamur. et etia[m] de sudario et palleo et de coloribus q[ui] ecclesia i[n] ecclesiasticis v[er]itutu[m] indumentis et de legalib[us] indumentis

De amictu.

Primo de sex or

Pnam[en]tis ep[iscop]i et sacerdotib[us] communib[us] est s[ed]m p[ro]missa dicendu[m]. Notis itaq[ue] maib[us]. ep[iscop]us seu sacerdos celebratur assumit amictu[m] q[uo]d caput tegit que p[ro]p[ri]e loco ep[iscop]o siue sup[er]bueralis et ronali habet. et n[ost]re eni[m] sup[er]buerale vocari potest. significans salutem que p[er] fide[m] tribuit. De hoc ap[osto]l[us] ad eph[esios]. vi. Galeam salutis assume. Significat etia[m] castitate[m] cordis et corp[or]is. q[uo]d et renes et p[er] p[er] ambit et tegit et oib[us] sacris vestib[us] supponit. s[ed] oib[us] supeminet q[uo]d castitas et debet e[ss]e i[n] pectore et foris nitere ope. Et i[n] renib[us] stringit. q[uo]d ubi p[ro]p[ri]e luxuria dicitur. I[tem] amictu[m] q[ui]s q[ui] super humeros

tunc quod diffundit opm fortitudo designat
 Iheri nā qz fortis sit ad opa pagēda. uir/
 ta illud pīardē iacob. Suppositū bīerū
 ad portandū. et facit tribus finēs. Due
 fasciole siue due cordule qbz amictus ante
 peccatū ligat. significat intentōes et finē qbus in
 formandū ē op. ne fiat in fermēto malicie
 et neqcie. s; i azimis sinceritatis et veritatis.
 Sacerdos iū nōbz ociosus eristere. s; bo
 nis opib; insudare. s; illd apli ad thimo.
 Labora sic boni mīles ihu xpi. Laudāda
 tū quidā loco bz psuetudo ut linea cami/
 sia alba aut superpellicū sup omnes ve/
 stes induat pūqz amictū pōnat. p quod fi
 des q pmo adesse bz significat. Iddro ami/
 ctus sup os planete reuoluit. de q sub n. de
 planete dicit. Amictū qz collū stringit. per
 qd vocis castigatio intelligit. qmā p collū i
 q vor ē vsus loqndi expmī. Stringit ergo
 collū ne inde ad linguā mēda cum trāsire
 possit. Leniter tū cū eo peccat et fauces strin/
 git. put sub n. de cingulo dicit. Illo etiaz
 caput opimus ne circūqz libere pspicien/
 do illicita cogitem. Iddro seu cor eo regi/
 tur. qz animi sacerdotis ad ea q incumbit
 bz tot ē intent. nec bz tūc ad vanitates ut
 ad aliq mūdāna libere meditāda dissolui.
 Iddro amictū q sacerdos caput obnubit.
 s; qd caput s; xpo pūit significat id quod
 in apoca. describit. videlicet angelū dei for/
 te descēdē de celo amictū nube. Et i esāia
 Ecce dñs ascēdet sup nubē candidā. Ceni/
 ens ei ad saluandē mūdū saluato: mūdū di/
 fili. angelū magnū filiū. amictū ē nube dū
 diuinitates abscondit i carne. Iddro caput viri
 xpi. caput xpi de. Iddro ergo carnis lanbu/
 lū significat sacerdotis amictū. Qd et pillaz
 sindones et pssli significat q summū pontifex
 caput obducit. de q i ti. d succinctio dicit
 Et pulcre qdē qd p calciamentū pedū hoc
 ipm p amictū capitis deligē. qz diuitas in
 carne latuit. et carne innotuit. Iddro cū not/
 esset in iudea bz et i iherl magnū nomē ei. in
 ydumēā extēdit calciamentū suū et an cōspe/
 ctū gentū reuelauit iusticiā suā Amictus
 etiā representat operumēti q iudei velabant
 faciē xpi dicentes math. xxij. Iddro pbenza

nobis chaste quis ē q te percussit.

De alba.

De amictū cami

Pria siue alba sacerdos induit. que
 mēbris corpis pueniēt aptata nī/
 bil supflūū aut dissolūū i vita sacerdotis
 aut in ei mēbris esse debere demonstrat. s; m
 qd legi. Omni tpe vestimēta tua sint cādi/
 da. Sit aut debillo vellino. Iddro qd scri/
 ptū ē. Bissini sūt iustificatōes scōz. Est
 aut bissus linū egiptiacū. Sic ē bissus vel/
 linū candore qz ex natura nō bz multis
 tūtionib; attritū acqrit p artē. sic et hoīs ca/
 ro mūdiciā quā nō obinet p naturā per/
 erata bonoz opoz mltis castigatōib; mē/
 macerata sōnt p grāz Sacerdos ergo s; m
 aplm castiget corpū suū et in seruitutē redi/
 gat. ne forte cū alijs pōdicauerit tpe reproba/
 fiat. Iddro alba capicū qd est pfectio
 castitatis. Iddro et ligulā q significat ligulā
 sacerdotale q ligat ptumaces et absoluit pe/
 nitētes. Bursus hec vestis q i veteri sacer/
 dono linea vel poderis grece seu tunica ta/
 laris dicebat stricta fuisse describit p pē spi/
 ritū seruitutis iudeoz i timore. In nouo
 vō largā ē ppter spūm adoptōis in liberta/
 te. q nos xps liberauit. Qd āt aurifiliū et
 gramata diuersis ilocis ac varijs opib;
 ad decorē bz illud insinuat qd ppha dīc in
 psalmo. Est tū regina a dextris tuis i ve/
 deau. circum. varie. Bursus alba cingulo
 stringit ut oīs voluptas carnalis astricta
 intelligat dicente dño. Sine lūbi vī pīncipi.
 Iddro qz tam albe qz etiā tunicelle cōue/
 nient ē debet stricte nō nimis laxē ut labā/
 tur. et brachia nudent. habētes in sumitanti/
 bus aurifilia. ad designandū aureos tor/
 ques q brachia nuda beati martini missaz
 celebrantis miraculose decēter operuerūt.
 put in vii. pte sub ei. festo dicit. Iddro alba
 etiā q corpū a sursum vsqz deorsū regit spes q
 ex grā puenit ecclie desursū et ex meritis ec/
 clie deorsū figurat. De hac apls ad Ro/
 man. viij. Spe salut facti sum. Quia vō
 vsqz ad talos descēdit pleuerantiaz deligē.
 put tactū est ppe finē in pbenio huius pūis.

Iddro s; m qd caput s; xpo cōueit alba
 q est lineū vestimēti lōgissime distās a tur/
 nicis pelliceis. q de mortuis anialib; sūt. q
 bus adam vestit est post peccatū. nouita/
 tem vite significat. quā xps et habuit et docuit
 et tribuit i baptismo. d q dicit apls. Erui/
 te veterē boiem cū acub; suis et induiteno/
 uū q scdm dñm creat est. Nam et trāsfigu/
 ratō respēndit facies ei sicut sol. et vesti/
 mēta ei facta sūt alba sicut nix. Semp enī
 vestimēta xpi mūda fuerūt et cādida. quia
 peccatū nō fecit. nec inuenit est dolus i ore
 ei. Iddro etiā vestis representat alba vestē in
 q berodes illudit xpo. Luc. xxiij.

De zona seu cingulo.

Debet autem alba

O circa lūbos sacerdotis seu pontifi/
 cis zona seu cingulo. qd i lege et apō/
 grecos baltheū dicebat pcingi. ne defluēdo
 gressū impediat. ut castitas sacerdotis per al/
 bā significata nullū incētiū et stimulis dis/
 soluat. Cingulū nāqz ptinentiā significat
 Unde Sine lūbi vestri pīncipi. In lum/
 bis qdem luxuria dñat. sicut dñs loquens
 de dyabolo manifestat. Tūrus ei in lum/
 bis ei et fortitudo ei in umbilico vērīs ei
 Sane a sinistro latere pōntifex et cingulo
 duplex dependet succinctio. qz duo sunt
 qbz castitas roborat. et sine qbz difficile cō/
 seruat s; oīs et ieiunū. Un dñs ait. Iddro
 gen. demonij nō eiāt nisi i oīde et ieiunio
 Debet ergo lūbi p ptinentiā pcingi. et per
 abstinentiā subcingi. Un apls. State suc/
 cincti lūbos vestros in veritate. Tūrus suc/
 cinctio qd vel pīoma vel subcingulum
 vocat. inter indumenta legalia fuisse nō le/
 git. qz et si legales sacerdotes accincti tpe sa/
 crificij abstinerē deberent. alio tū tēpē licite
 vacabāt amplexib; bodie aut addit cingu/
 lo. qz moderni mīstrū iugē habere debēt cō/
 tinentiā et idō nō solū cingl. s; etiā succingi
 debēt. Ideo aut duplex est succinctio ut
 duplex castitas denotet. videlicet mentis q
 p cingulū. et corpis q p subcingulū signifi/
 cat. A pte sinistra dependet qz pōntifex casti/
 tas mētis qz corpis. et dextera pars pōntifex

est qz sinistra. Unde Greg. Lūbis pcingi
 mur cū carnis luxuriā p carnis ptinentiaz
 coartam. Cingulū qz pueniēt ptinentiaz
 designat. De subcingulo etiā dicit ei pbe/
 mio b; pūis. Et aduerte q peccat et fauces
 leniter cū amictū stringunt. qz mor in nō/
 stra ptate nō sūt. Iddro pus clausit celū
 qn penit q non plueret. qz animū qn desid/
 rabat vīdiciā de morte pphariū. Lingua
 etiā in humido sedet et in madido et facile
 lubricat. Unde pnceps aplōz ad voces an/
 alle magistrū negauit. Sed renes foriter
 cingulo stringunt. ut castigēt corpus. et in
 seruitutē redigat et impet luxurie refrenet

Iddro s; m qd caput s; xpo pūit zona
 sacerdotale significat illud qd iohes apls
 ait. Conuersus vidi similem filio hominis
 panchū ad mamillas zona aurea. Iddro 30/
 nam aureā pfecta xpi caritas designatur.
 quā dicit apls. supeminētē scientie ca/
 ritatē xpi. seruētē in corde. radiatē in ope.
 Cui succinctio illud significat qd esā. qd
 xpo loquēs pōntifex. Erit iusticia cingulum
 lūboz ei. et fides cinctioz renū ei. Nam
 iust dñs iusticiā dilexit. equitatē vidit vul/
 tus ei. Et fidelis dñs in vīs suis. et scūs
 in oib; opib; suis. Due sumitates ipi due
 sūt ptes naturalis iusticie quaz xps fecit et
 docuit. s; qd nō vīs fieri alteri ne fecer/
 ris. et qd qz vultis ut faciāt vobis boies et
 vos eadē facite illi. Cingulū ergo iusticiā signi/
 cat cui duo sunt brachia sese pstringentia
 s; declinare a malo et opari bonū. Repre/
 sentat etiā flagellum quo pilatus cecidit ie/
 sum. Job. xij.

De stola.

De cingulum sa

Pcerdos orarū siue stolam q leue
 dñi iugum significat. siue q ē iugū
 pceptoz dñi sup collum sibi imponit. ut
 iugum dñi se suscepisse demonstrat. Quā/
 cū osculo sibi imponit et deponit ad notā/
 dum assensū et desiderū q se subiacet huic
 iugo. Illa aut a collo p anteriora descēdēt
 dextrū et sinistrū latē adornat. qz per arma
 iusticie a dextris et a sinistris. i. in pspicis et

in aduersis sacerdos debet eumunus. quatenus nec aduersis frangat nec prosperis eleuet. Unde et cum sacerdos in ordinatioe stolam accipit dicit illi episcopus. Accipe iugum dei. Iugum enim eius suauis est. et onus eius leue. suauis in prosperis. leue in aduersis. Stola quippe usque ad genua quae curuantur preterit ut nos mites corde et humiles insinuet. Significat et patientiam de qua scriptum est. Patientia uobis necessaria est ut reprobis promissiones. Et iterum. In patientia nostra posita est. Hunc est quod stola cum zona seu cingulo a dextris et a sinistris quibusdam neribus colligatur. quod uirtutes utuntur sociantur et inuuantur. ne aliquis moueantur temptatiois impulsu. Et ad designandum quod in prosperis quasi aduersis dei christi iugum patienter ferre facit te glumino caritatis. Alii quibusdam uero pontificibus addit promissis uerbis. Stola in ecclesie induit dicit dominus. Quod stola respicit primitiua quae sunt in ecclesie significatione. Rursus stola ab humero sinistro sacerdotis in dextrum dicitur ordinari. reflectit. quod cum obedientia incipiat ab actiua per dilectionem primi transit in contemplatiua uita per dilectionem dei. Longitudo autem stole per seuerantiam significat. Duo brachia stole dependentia significant prudentiam et temperantiam. Unde apostolus ad Thimotheum. Sobrietate et iustitiam per uiam. Et secundum decretum brachia. cuncti hi qui sacerdos de uino eodemque oratio cerui ce pariter et uirumque humerum prementis signum crucis in suo pectore parare. ut quod impetretur precipue inter prospera et aduersa persistere. uirtutum spiritus ornamento utroque circumsepto appareat humero. Si quis autem aliter egerit excoicatio debite subiacebit. nisi forte quis dixerit hoc decretum per priuam generalis ecclesie consuetudinem abrogatum. Nam non ubique presbyteri stole reducunt ante pectus modum crucis. Crucem autem gerit dominus christi passionem cui minister emulat in morte. Varii itaque iugum sunt et onus. Iugum sacerdotum. onus diaconum. Unde fit ut sacerdotum circa collum. et diaconum super sinistram humerum ponatur. Sicut enim iugum collo ponatur. sicut humeris onera ferunt. Lege in leuitico et uidebis solos leuitas ferendis oneribus destinatos. In diacono et stola iugum significat. puri preterit. dictum est. ubi de dia-

cono agit. Adhuc stola sinistro humero diaconi ponitur. quod decet ipalia spiritualibus de seruire. vel quod dextra diaconi oportet esse liberam ut expediat ad misterium sacerdotis discurrat. de qua et ibi dictum est. Ad liberos stola succingit. ut sit fortis et expeditus. pira pugnas libidinum. Quod in stola super sinistram brachium presbyteri anteriori stole complicatur. quod tractum est a legalibus sacerdotibus. quod dominus sacrificabat summatibus balbei super humerum reflectebat. In episcopo uero vel sacerdote ab utraque parte equaliter dependet anterior. quod christus cum spiritu genitum quod equanimiter se habuit in prosperis et in aduersis. quod plenam dextram significant. habitatores terre ad celestia uincere desiderabat quod semper ante oculos mentis sue gerebat. Dicitur est autem orationum. quod quousque sine aliis indumentis sacerdotalibus baptizare. In oratione tamen nisi magna necessitate cogere nihil horum facere licet. In psalmo tribuere. ibi burcardo. v. c. psalterium legitur ut psalterium non vadat nisi stola oratio uideatur. Notandum autem est quod antiquae stola erat uestis candida pinguis usque ad uestigia. quae patriarche utebantur ante legem. quod primo genitum cum benedictionem patris acciperet induebant. et domino victimas ut pontifices offerebant. Sed postquam alba cepit portare mutata est in torquens. Iste prima stola innocentia intelligitur. quod fuit primo homine. Sed cum ea perdidit propter peccatum oportuit eam recuperare per uirtutum saginatum. Quia igitur superius est quod in obedientiam cecidimus. per obedientiam resurgamus. recte per uestem innocentie recuperanda subimus torquem obedientie. Nam per stola quod nunc utimur obedientiam accipimus euangelij crucem. Ad id quod secundum quod capiti secundum christum per stola quod super amicum collo sacerdotis incubit. obedientiam et futurum significat. quia dominus oim propter suorum salutem subiit. Nam cum in forma dei esset non rapinam arbitratus esse se equali deo. Et inani uirtutem semetipsum formam serui accipiens. factus obedientis usque ad mortem. mortem autem crucis causam quippe mortalitatis ne tractare originem nec promissum in ope. Stola et representat ligaturam quod uestis ligatur fuit ad columnam. Statutum est in canonibus ne subdiaconi leuitas

et psalmiste orationis sine stolis utantur.

De manipulo.

Quia uero mentibus

quod bene propositis et diuino cultui maxime patris sepe subrepat accidia quod quod torpore reddit animum dormientes dicere psalmista. Dormitauit anima mea per tedio. Ideo in sinistra manu ministri ad altaris misterium accedens quodam apponit manipula quod sanctorum vel manipulum vel sudarium appellat quatenus sudorem mentis abstergat. et soporem cordis eruat. ut bonis operibus inuigilet depulso tedio vel torpore. Iste manipulum et bona opera vel uigilantia designat. de qua dominus ait. Eligite quod nescitis quod hora filii hominis uenturus sit. Unde sponsa dicit in cantica. Ego dormio et cor meum uigilat. Iste sudarium etiam penitentia designat quod labes quotidiani excessus et tedii mundane peruersitatis extergit. de quo dicitur Dormitauit anima mea per tedio. tedet ei anima peccatorum conscientie et infirmitatis corporee. Significat etiam futurorum bonorum retributionem. Unde in quibusdam locis quatenus in festis albis utuntur manipulos portantes eo quod illa uita uisusque per gratiam mercedem accipiet. et uenietes ueniet cum exultatione portantes manipulos suos. Item quod manipulum penitentiam designat. inde est quod sudarium subdiaconi maius fanone sacerdotali formatur. quod ubi maior excessus maior erigit penitentie fructus. De sudario etiam ista dicit. Sane ministri manipulum in brachio sinistro ferunt. ad notandum quod stricti debent esse ad terrena. sed ad celestia expediri. antequam autem non erant astricti ad hoc. quod deo etiam per palam seruiebant. et ad significandum nos in hac uita quod per sinistram significat pari tedio superflui humerum. delectationis et alia superflua mentis. Adhuc manipulum in sinistra fidem in hac uita designat. Nam manipuli usus superius est non ab aaron sed ab antequam patribus. quod sicut legitur in martologio bede. arfeni semper sudarium ferebat in sinu ut manu ad tergendum effluentia lacrimarum. Idcirco secundum quod capiti secundum christum per sacerdos manipulum portat et leua designat quod christus brauium obtinebat in uia. Iste manipulum et

primum designat. iuxta quod legitur. Venietes autem ueniet cum exultatione portantes manipulos suos. Iste leua uita patris accipit. iuxta illud. Leua eius sub capite meo. et dextera eius amplexabitur me. Christus autem simul fruebat et merebatur. fruebatur in patria et merebatur in uia. Nam simul et brauium commiserat. et stadium percurrere. quod silerat in patria et in uia. Nemo inquit ascendit in celum nisi quod de celo descendit filius hominis quod in celo. Manipulum etiam representat funem quod uestis copulatus a iudeis ligatus fuit. Unde Iob. xxiij. Compenderunt ibi et ligauerunt eum. Manipulum tamen post induta planetam peruenit romano pontifici imitum. quod etiam a pluribus obseruatur. de qua in quarta parte sub titulo de fessioe dicitur. Notandum autem quod diaconus et subdiaconus pontifici induit et reuerti se sacris uestibus sine manipulis seruiunt. Primo ut expediatius et liberius administrat. Secundo ad notandum quod in tali obsequio non debet fructum querere temporalem. quod quod per manipulum significat. iuxta illud psalmista. Venietes autem ueniet. Rursus dum pontifex se induit uel exiit diaconus stat a dextris et subdiaconus a sinistris. quod diaconus ex ordine suo ad fortiora et perfectiora quod dextra significat assumit quod subdiaconus

De casula seu planeta.

Distremo super

per oes uestes induit casula quod quasi pua casa dicitur. et a grecis planeta vocatur a planon quod est error. quia errabundus est. Lumbus super brachia eleuatur. significans caritatem sine qua sacerdos est sicut es sonans aut cymbalum tinniens. Sicut et caritas operum multitudinem peccatorum. et omnia legis et prophetarum mandata prius. dicente apostolo. Plenitudo legis est caritas. sic et hec uestis cuncta planetat et omnia alia indumenta intra se claudit et continet. De caritate dicit apostolus. Adhuc excellenter uiam uobis ostendo. Si linguis hominum loquar et angelorum. caritatem autem non habeam nihil sum. Et iterum. Si fide habeam ut montes transferam. caritatem autem non habeam nihil sum. Hec siquidem est uestis principalis de qua dominus inquit in euangelio. Amice

quo huc intrasti non habens vestem nuptialem
Sine hac autem non quis sacerdos debet suum of-
ficii exercere. quod semper ei decet in caritatis
vinculo permanere. Per hoc autem quod amictus
super os planete reuoluitur innuit quod opus
bonum debet ad caritatem referri. Nam finis
precepti est caritas de corde puro et scientia
bona et fide non ficta. Quod vero casu-
la in extensione manuum in anteriorem et
posteriorem partem diuidit. significat duo
brachia caritatis scilicet ad deum et ad primum
Diligens inquit deum tuum. etc. In his duobus
mandatis pendet tota lex et prophetia. Bur-
sus latitudo planete latitudines significat
caritatis quod et versus ad inimicos extenditur.
Unde Latum mandatum tuum nimis. Due
quod plicature sinistre videlicet et dextre sunt
duo precepta caritatis. scilicet amor dei et primi.
Duplicat etiam ante peccatum quod cor. et in bu-
meros. per quod opera exprimitur. et in eis vestimen-
tum ipsum duplex efficitur. quod sic debemus bona
opera foris ostendere primis ut eadem interius
in corde coram domino integra seruemus. Carita-
tem enim debemus habere in corde et opere interius
et foris. Bursum ante peccatum duplicat. quoniam
am per caritatem bona voluntas et sancta cogi-
tatio generatur. Duplicat etiam inter humeros.
quod per illam aduersa a primis et ab aduersariis
supportant. Ad brachia autem eleuatur per duo
na opera caritatis operamur. Ad dextram dum
operamur bonum ad domesticos fideles ad si-
nistram dum extendit etiam ad inimicos. Ad
huc triplicat in brachijs. in dextro quod deus dum
fidelibus monachis clericis et laicis subue-
nimus. In sinistro dum infidelibus scilicet malis
christianis. iudeis. et paganis. necessaria mi-
nistramus. Per casulam quod recte opera iusticie
designantur. iuxta illud. Sacerdotes tui in-
duant iusticia. Sane sacerdos suum agens
officium non debet casulam exuere. quod per capite deum
leuitic. xxi. Non licet ei egredi de sanctis scilicet
rebus vel preceptis. Idcirco si quod caput
scilicet christo puerit. casula magni sacerdotis eccle-
lesia vniuersalis. de qua dicit apostolus.
Quotquot in christo baptizati estis christum indui-
stis. Hoc est illud aaron vestimentum cuius
in ora descendit inuentum. scilicet a capite descen-

dit in barbam. et a barba descendit in ora.
quoniam de plenitudine spiritus eius nos
omnes accepimus. primo apostoli. postmodum
ceteri. Quod autem casula unica et integra et vnde
quod clausa est significat fidei unitatem et integri-
tatem. Verum in extensione manuum. in ante-
riorem et posteriorem partem quodammodo diuidit
designans antiquam ecclesiam quod passionem
christi precessit. et nouam quod passionem christi subsequitur
Nam et quod pibant et quod sequebantur clamabant di-
centes. Planna filio dauid. benedicte quod venit
in nomine domini. Idcirco etiam vestis representat purpure-
um vestimentum quod milites circumdederunt tibi.
Job. xix. a

De caligis et sandalijs.

Super de sex or-
nametis tam sacerdotibus quam episcopis primum
nibus dicitur. et nunc autem dicitur nouum pontifi-
cium specialiter dicendum restat. Et prius de caligis
et sandalijs videamus. Vestimentum autem
pedum non habuit originem ab aaron qui dum
tarat in iudea puerabat. adeoque necesse non
habuit. sed ab apostolis quod dicitur est. Ceteris do-
cete omnes gentes. nisi forte quod dixerit quod calige
et sandalia in locum femoralium succedunt. De-
lebrantur igitur pontificis pedes. interea dum
dicunt quod quod psalmi in preparatione euangelij pa-
cis. caligis et sandalijs calceat. quod pulcritu-
dinem ammirabat. per prophetam dicens. Quam speciosi
pedes euangelizantium pace euangelizantium
bona. Unde apostoli ad Eph. Calciamini pedes
calciamentis vestri. Et in euangelio legitur
dominum misisse discipulos suos sandalijs cal-
ciatos vniuersos in preparatione euangelij pacis. Si
ei calciamini non essent. quoniam super serpentes et scor-
piones calcare potuissent. Cogitent igitur
episcopi cur ita calciamini sint. imitent eorum exempla
quod imitant calciamenta. Si quidem per pedes
quoniam ueramente affectus intelligunt. Debent namque
habere affectus et desideria calciata. ne pul-
uerem terrenorum seu temporalium maculent. Per
hunc igitur quod calciamenti prohibito pedum con-
grue intelligit. ne videlicet ad illicita festi-
nent. Quia vero affectus facilius inficiuntur et ma-
culantur tempore prosperitatis quod per dextram quod tem-
pore aduersitatis quod per sinistram intelligitur

ideo ut maiori periculo citius occurrendum
ostendat a dextro pede ponitur incipit calci-
ari. Idcirco tamen quod sandalia pedibus imponant
caligis induunt versus ad genua preteritis. ibique
strictis. quod per dextorem pedibus suis rectos de-
facere gressus suos et genua debilia robora-
re. Nam quod fecerit et docuerit huius magnus voca-
bitur in regno celorum. Calige quod scilicet candunt. id est
aere seu celestis coloris denotant quod celestes
deus habet pedes. id est affectus et firmos. ne claudu-
cet. sed dicat per os tamini pusillanimes. Et con-
sequenter sandalia pedibus imponunt quod sic vo-
cantur ab herba vel sandarico colore quod depi-
gunt. Habent autem de subter integrum soleam de
super vero coram fenestram. quod gressus per dexte-
ram et subter debet esse muniri ne polluantur
terrenis. iuxta illud officium. erunt pulueres
de pedibus vestris. et sursum aperti quoniam tenus ad co-
gnoscenda mysteria seu celestia reuelent. iux-
ta illud prophetiam. Beuola oculos meos et co-
mi. de le. tua. In hoc quod quod de super apta sunt
quod corda spiritus ad deum erecta habent et oculos men-
tis ad ea quod sursum sunt aperire debemus significat
tur. Quod et subter solida sunt significat quod men-
te in terrenis obtusa habere debemus. nec debemus
querere benedictiones esau quod in terris. sed iacob
quod in celis. Bursum quod sandalia in quibusdam
locis apta. et in quibusdam integra seu clausa
sunt. designat quod euangelica predicatio nec omnibus
reuelari nec omnibus abscondi debet. iuxta illud. No-
bis datum est nosse mysterium regni dei. ceteris
autem in parabolis. Et nolite sanctum dare canibus.
neque margaritas spargere ante porcos. San-
dalia quod interius quod quod ex conio albo fiunt. quod
necesse est intentiones candidas et conscientiam pur-
ram coram deo habere. et exterius nigrum apparet. quod
predicatorum vita propter tribulationes habet mundi ni-
gra et despecta secularibus videtur. quandoque
etiam rubet ad pontem martirij designandum.
et quod quod diuersis coloribus variatur. in quod virtus
tamen varietas quod ornatur esse debet significat. Lin-
gula vero a conio separata supra pedem surgens
linguas eorum quod predicatorum bonum prohibet testi-
monium significat. quod quodammodo a spirituali con-
uersatione separati sunt. Secundo lingua ipsa spiri-
tualium lingua est quod predicatorum in opus predi-
cationis introducit. Tertio etiam ipsa predica-

torum lingua designat. Linea vero ab ipsa ligula
versus ad finem sandalij per medium eius per dextem
euangelicam perfectionem designat. Linea vero ab
utroque latere per dextem quod in finem sandalij ad
ipsam lineam mediam referunt ibique terminant
legem figurat prophetiam quod in euangelio recapitu-
latur et eo terminatur. Superior quod per san-
daliorum per quam pes introducit variis consue-
tudinibus. ne duo eius cornua defluant seu ab
inuicem disungant. ad notandum quod predicatorum se
ipsum variis alligare debet virtutibus atque scripturam
sententis. ne ipsi intrinseca ab his quod extrinseca
luceat coram altissimo disungant. Ipsa quod san-
daliorum ligatura significat quod per latitudinem quod buccelluc
quod discurrere habet gressus mentis firmare debet
cum in turbis versatur. Quia vero corrigie huc
atque illuc manibus ducit ut sandalia firmentur
et ligentur. significat quod predicatorum sic firmo gressu
incedere debet ut nulli onerosus existat. et ne in
via ministrando deficiat. Nam frustra veloci-
ter currit quod per quod ad metam perueniat deficit
Nihil tamen sandalia cursu predicatorum signi-
ficat. Quod tamen sandalia non ligantur. quod christi in
carnatio aliqui humanis sensibus apta est. ut est
panis inuolui et in per se pio poni. Aliqui vero
corrigie sandalijs superogantur. quod scriptum est
Quod cum superogaueris ego cum rediero
reddam tibi. Idcirco etiam dicitur quod calige signi-
ficat illam lotionem de qua dominus ait. Qui lotus est non
indiget nisi ut pedes lauet. Sed quod non sufficit
mundicia cordis absque patientia persecutionis
ideo sequitur ceteros rubet quod martirium figu-
rat. Qui autem in corde mundicia et in voluntate si-
opus fuerit habuerit patientiam. securus acci-
det ad predicationem quam sandalia designant
aplica. Idcirco si quod caput scilicet christo conue-
niunt sandalia aliud designant. ponitur enim in
altaris officio capitis sui scilicet christi cuius est mens
bui representans personam dum pedibus assumit
sandalia. illud incarnatiois diuice calciamen-
tum insinuat quod dominus ait in psalmo. In ydum
meum extendam calciamentum meum. id est gentibus
nota faciam incarnationem meam. Tunc enim ad
nos calciata diuinitas ut per nobis dei filius sa-
cerdos non fugeret. Idcirco ligulas autem quod pedibus
bus ipsa sandalia perstringunt illud idcirco accipi-
mus quod calciamentum corrigiam iohannes

bap. significauit cū ait. Cui nō sū dign⁹ cor.
cal. soluere. vnionez videlicet ineffabilem.
et copulam corporalem insolubile. q̄b⁹ vbi
diuinitas nōstrelē carni pūrit. Sane me-
diantib⁹ caligis pedes sandalijs pūgūtur
q̄nā aīa mediāte carne diuinitati ē vnita.
sic enī pes corp⁹ sustētat. ita diuinitas mūdū
gubernat. Unde. Adorate scabellū pedūz
ei⁹. q̄nā sanctū est. Tēriū fm decretū greg.
diaconi nō debēt vti cōpagis. i. sandalijs
neq; mapulis. i. calciamentis epalibus abs-
q; indulgētia sedis aplice spēali. Plūm enī
vtebant. q; eoz erat discurrere p comitatū
Hodie ergo nec ipi nec sacerdotes vtunt.
hēpt solū. vt p varietatē sandaliōz notetur
varietas officioz. Hēterea epī habēt per
plebes discurrere. sacerdotes vō domi ho-
stias imolare. Clerici aut romane ecclie ex
pessione cōstantini impatoris vti possent
calciamentis cū vtomb⁹. i. cādidō lītēamie.

De succinctorio et orali

De succinctorio nū

aliū dicim⁹ q; q sub zona et angu-
lo vt in p̄hemio b⁹ ptis dictum ē.
Sane roman⁹ pontifer post albā et angu-
lū assumit orale q̄ndam videlicet sindonē.
q̄d capin q̄ in modū veli iponit. et replicat
sup bueros et ante pect⁹ legalis pōtificis or-
dinē sequēs. q̄ post lineā stricā et zonā in-
duebat ephor. i. sup buera leui⁹ locum mō-
tenet amict⁹. Et sumit et crucem q̄ndā cate-
nulis insertā quā a collo suspensā sibi sta-
tuit ante pect⁹. q̄niam et legalis pōntifer la-
minā aureā gerebat i frōte. p q̄ pōntifer iste
crucē gerit in pectore. et sic signo crucis au-
rea lamina cessit. Nam mīsteriū q̄d i q̄ttu-
or lris auri lamina p̄nebat. in q̄ttuor par-
tib⁹ forma crucis explicuit. iuxta q̄d inquit
apls. Et comprehendatis cū oib⁹ scis q̄ sit
largitudo et lōguitudo. q̄ sublimitas et p̄fūdū.
Sacramētū ergo q̄d ille tūc p lamina p̄fe-
rebat in frōte. hīc iam recōdit in mēte. nā
corde credit ad iusticiā. ore at p̄fel. fit ad sa-
ctū. Et fm hīero. Fluro legis sanguis euāgelij
p̄ciosior ē. Crucē q; statuit sibi an pect⁹ ad
designandū q̄d ait apls. Glorificate deū et

portate in corpore mō. Imponēdo aut sibi et
deponēdo crucē illā osculat. ad notandū
q̄rpi passionē q̄ p illā significat credit et p̄fi-
tetur ad quā representandā in officio misse
se parat.

De tunica.

Est appositā sto

Plaz pōntifer induit tunicam q̄ alibi
subtile. in lege vō poderis. i. talaris
dicebat. significatē p̄seuerantia. Unde io-
seph in frēs suos talarē vestē describit ha-
buisse. Cū enī cetere vtutes in studio currāt
p̄seuerantia tantū brauiū accipit. quoniā
q̄ p̄seuerauerit vsq; in finē b̄ salu⁹ erit. Tū
p̄cipit. Esto fidelis vsq; ad mortē. et dabo ti-
bi coronā vite. Rursus idō post albā tuni-
cā induit. q; sicut p albā castigatio corpis.
ita p tunicā vtutes intime intelligūt. q; sp
debet habere p̄fect⁹. Hōro tunica nō cin-
git. quoniā fm sui formā iter nō impedit.
sic et vtutes p illā designate liberum iter ad
p̄templatōem dei p̄bent. s; alba cingit put
sub angulo dictū est. In veteri testamēto
erāt due tunice videlicet b̄ssina et iacinctu-
na. ero. r̄rit. c. Et hodie et q̄dam pontifical
duab⁹ vtunt ad notandū q̄ p̄p̄z ē eoz hē
sciam duoz testamētōz vt sciant de iherosau-
ro dñi p̄ferre noua et vetera. siue vt se osten-
dāt diacones et sacerdotes. Hēterea vna
queq; earū tūpū p̄p̄z gerit. q̄nā alba q̄ b̄ss-
ina siue linea est castitatē significat. vt sub ti.
de alba dictū est. Hōma enī tunica si seri-
ca est. q; originē traducit ex vermib⁹ q̄ sine
coitu creāt. castitatē et b̄ssilitatē demonstrat.
Scdā tunica q̄ iacinctina esse debet sicut et
olim erat. i. coloris lapidis iacincti q̄ et heris
serenitatē imitat. scdōs significat celestia cogi-
tantes et imitantes siue celestē p̄uersationes.
Sicut ei lapis ille colorē cū aere mutat. nā
in sereno aere seren⁹ et in obscuro pallid⁹ ē.
sic sp̄aliter decet ep̄m gaudere cū gaudēt
bus. et flere cū flētib⁹. Si at illa alteri colo-
ris fuerit. fit et alteri significatōis. Ceterū pō-
ntifer vna tunicā sub alia induit. ad notandū
q̄ sicut coopra tunica a p̄p̄o nō videt s; tan-
tū a clericis sc̄ata et rō sublimiū et vtutes

quas p̄fectus p̄ hēd⁹ q̄ illā significatē pa-
tere nō debēt oib⁹. sed maiorib⁹ et perfectis
Hōro fm quod capin. i. r̄pō cōuenit h̄
vestis q̄ in veteri sacerdotio iacinctum colo-
ris erat et habebat p̄ fimbrijs malapunica
cū tinnibulīs aureis ab inferiori pte de-
pendēna. vt pōntifer tot⁹ vocalis incederet.
putaret sub ti. de lega. indu. celestē r̄pī do-
ctrinā insinuat. cui⁹ noticiā habuerūt oēs
q̄b⁹ d⁹ p̄p̄ham. In montē excelsum ascēde-
ti q̄ euangelizās sion. Hēcapue tū hāc tu-
nicā habuit euāgelice tētrix doctrine sapi-
entia dei ihs xp̄us. et dedit illam aplis suis
Omīa inq̄t q̄ audiui a patre meo. nota se-
ci vobis. Hāc ergo significauit illa tunica
dñi quā milites scindere noluerūt eo q̄ et
incōsulū desup p̄tēta p̄tōm. damniū fo-
re marimū existimantes. In quo signifi-
cāti est q̄d damnosū sit si q̄ doctrinā euāge-
licā heresib⁹ scindere moliat. Subdiacon⁹
quoq; vtitur tunica de qua in se. tractatu
dicitur.

De dalmatica.

Antifex imedia

Pte sup tunicā dalmaticam vestit
scdm institutōem siluestri pape
q̄ ab incōsulū dñi tunica et ap̄loz colobio
credit mutuata Est aut colobiū vestis sine
manicis. putin cuculla monachali appa-
ret. S; silvester papa in dalmaticā vtur la-
tas manicās addendo. et in sacrificijs alta-
ris portandā instituit. Bicta ē at dalmati-
ca. eo q̄ in dalmacia et post oīa alia indu-
menta sacerdotalia sit reperta. s; sui forma
significat largitatē eo q̄ largas h̄z manicās et
p̄tensas. Tū fm aplm oportet ep̄m esse nō
turpis luci cupidū. s; hospitale Non ergo
manū habeat addandū collectā. et ad reci-
piendū porrectā. s; illud efficiat q̄d p̄p̄beta
suadet. Frange esurienti panem. et. Et ob
hoc forte diaconi specialiter vtitur dalma-
ticis. quia principaliter electi sunt ab apo-
stolis vt mensis ex officio ministrarent. Cete-
rum dalmatica diaconi ampliores h̄z ma-
nicās q̄z tunicella subdiaconi que alicubi
subtile vocatur. quia ipse ampliorē habe-

re debet caritatē q̄z subdiaconus ppter ma-
ius donum. Hōnificis enī dalmatica
latiores habet manicās q̄z diaconi. ad no-
tandū q̄ ipse magis est expeditus nihil ha-
bens q̄d ipius man⁹ p̄stringat. q; p celesti-
bus oīa d̄z largiri. caritas ei et⁹ extenditur
enā vsq; ad inimicos. Hēpetunicella sub-
diaconi. dalmatica diaconi. et casula p̄b̄-
teri succedūt in locū tunice iacinctine. que
erat coloris celestis. i. aerei. ad notandū q̄
oēs mīstri altaris celestē debēt hē p̄uersati-
onē. s; fm mai⁹ et minus. q̄d notat latitudo
vel strictura manicāz dalmaticę et tunicel-
le. vt p̄missū est. Quia igit sacerdos marie
d̄z ē ad celestia expedit. ad h̄z ornamēta ge-
rit nec aliqd gerit brachia stringēs. Ep̄us
at simul vtē et dalmatica et tunicella et oīm
ornamētis. vt ostendat se p̄fecte oēs hēz or-
dines tāq; q̄ eos alijs p̄fert. minores sacer-
dotes eos nō p̄fert. et id illa nō portat. qui-
bus sufficit vñū q̄d celestē significat p̄uersati-
onē. Hēterea pōntifer in ornamētis atq; in
officio magis exp̄sse gerit similitudinē salua-
toris q̄z simplex sacerdos et magis sibi cō-
ueniūt ornamētōz significata. idōq; pluri-
bus vtē ornamētis. Debet aut dalmatica
hēz duas lineas coccineas hinc inde ante et
retro a sumo vsq; deorsū. vt pōntifer ostēda-
tur hēferuorem caritatis ad deū et ad pri-
mū in p̄speris et in aduersis. iuxta veteris
et noui testamētū p̄ceptū q̄d est. Diliges do-
minū deū tuū et toto corde tuo et primum
tuū sicut teipm. Tū iobā. Carissimi non
mandatū nouū scribo vobis. s; mādatum
vetus q̄d ab initio habuistis. Et iterū mā-
datum nouū scribo vobis. et. Qnq; linee
purpuree sūt significatēs fidē sanguinis xp̄i
in vtroq; p̄p̄o necessariā. In sinistro q̄z la-
tere dalmatica fimbrias solet hē solitudi-
nes actiue vite significatēs q̄s ep̄s p subdignis
suis d̄z hē. iuxta q̄d dicit apls. Hēter illa
q̄ extrinsec⁹ sūt instātia mea quidiana so-
licitudo omnū ecclesiārū. Hēter dextrū vō
latus q̄d fimbrijs caret notat cōtemplatio
celestiū sine solitudinibus et quietā am-
pliatate perturbationum. Globus que-
dāz dalmaticę quindēcim habēt fimbrias

ante et retro. q. xv. psalmi in veteri testame-
to q. xv. grad. exiit de tramite caritatis. et
xv. rami similes in nouo testamento excre-
uerunt de ope caritatis. Verbi gratia. Caritas pati-
ens est benigna etc. usque caritas nunquam exi-
dit. Alii vero habent xvij. ante. et tondem retro
ubi septiformis spiritus est octies repetitur qui re-
plet octo maneres laudantium dei scilicet reges
et ipsos principes et iudices. iuvenes et vages
seniores et minores. Rursus in dalmatica
varietas est sine scissura. quia et varia religio
opa apud deum agant. tamen in votis non discrepat
Item aperta est a lateribus sub ascillis insi-
nuans illi qui eam induit ut christi qui in latere lan-
cea perforatus est vestigia imitetur. Adhuc dalmatica
forma crucis praedicta. In peam christi
passio figuratur. Iste ergo in mille officio porta-
tur ubi christi passio representatur. Significat etiam
dalmatica sanctam religionem et carnis mor-
tificatorem atque sublimium rationem. Alba dalmati-
ca sancta et imaculata significat vitam. rubea
martirium. alba vero ope polimitico variata
notat mundiciam et virtutum varietatem. et est auri-
friso adornata. iuxta illud. Altitut regi. a de-
t. in re. dau. **U**ero si quod caput scilicet christo
puer dalmatica sui forma lata et larga christi
misericordiam significat quam ipse per ceteris docuit
et imendit. Estote inquit misericordes sicut et
pater vester misericors est. Beati namque mi-
sericordes quoniam ipsi misericordiam consequentur
Iste est ergo samaritanus ille primus noster.
qui fecit nobiscum misericordiam super infundes vul-
neribus nostris vinum et oleum. Iste namque per viscera
misericordie domini dei nostri visitauit nos omnes ex al-
to. qui non ex operibus iusticiam re quam fecimus nos. sed
secundum suam misericordiam saluos nos fecit. Iste pro
peccatoribus venit ut de peccatis veniam indul-
geret. Misericordiam inquit volo et non sacrificium
Legit in canone Gregorius. quoniam permutua eccle-
sia non licebat episcopo vel diacono ut dalmati-
ca absque indulgentia sedis apostolice speciale. Sa-
ne dalmaticae re aduentus domini a diaconibus
intermittitur. quoniam quoniam aliqui claritas sacri or-
dinis ad tempus intermittitur clari resplendet
et auidi sumit quoniam resumit in animis duo-
torum. quia quod rarum est magis appetit. Rursus in
aduentu diaconus non ut dalmatica. nec sub

diaconus tunica. quia lex quam subdiaconus signi-
ficat ante incarnationem domini euangelij ornatu
carebat. et caritas euangelij quam diaconus sig-
nificat nondum apparuerat. Vel quia nondum
venerat qui veste innocencie et immortalitatis nos
induere debebat. ideo vestes leticie dimittit
Et tunc autem tunc casulis. de quibus in. ij. pre. sub n.
d. diacono dictum est. In ieiuniis in pente. per
diaconus dalmatica uti

De cirotbecis.

Quia plerumque bo-
num opus quod faciunt inani fauore
corruptum. id statim post induam
dalmaticam pontifex iuxta ritum apostolorum man-
operit cirotbecis. ut nesciat sinistra sua quod
faciat et dextera. Iste cirotbeca ergo cau-
tela prout deligitur quod sic facit opus in publico
quod intentiones prius in occulto. Nam si do-
minus dixerit. luceat lux vestra coram hominibus ut
videant opera vestra bona. et glorificent patrem ve-
strum qui in celis est. ad quod etiam designandum ci-
rotbeca circuli desuper habet aureum. ipse in prius
pit. Altitudine ne iusticiam vestram faciat cor-
ra hominibus ut videant ab eis. alioquin mercedem
non habebitis apud patrem vestrum qui in celis est
Iste namque ergo quoniam velat cirotbecis et quoniam
denudant. quia bona opera interdum ad vitium
vanam gloriam occurrunt. et interdum ad edifican-
dum primos perperant. Sunt autem incosutiles.
quoniam actus pontificis fidei recte debet esse
concordes. Iste cirotbecas quia in manibus
exempla sanctorum que in operibus habenda
sunt intelliguntur. que opera ab omni in-
quinamento mundata sunt ne modicum
fermentum totam massam corrumpat. Iste
iplas vero cirotbecas albas. castitas et mu-
dicia denotatur. ut manus. id est. operatio-
nes sint munda. et ab omni sordibus immunes.
Uero si quod caput. i. christo conueniunt
cirotbece sunt edorii pellicule. quas mani-
bus iacob rebecca circumdedit. ut pilose ma-
nus similitudinem maioris exprimeret. Sane
pellis edorii similitudo per quam rebecca mater
id est. spiritus sancti gratia manibus per iacob. id est.
operibus christi circumdedit. ut similitudinem ma-
ioris. id est. patris a deo secundus exprimeret

Christus est similitudo per sine peccato susce-
pit ut incarnationis misterium dyabolo celaret
Iste ad similitudinem per totum elurij et similitudinem do-
luit et expauit. dormiuit et laborauit. Unde
cum ieiunasset. xl. diebus et xl. noctibus ac postea
elurij. accedens ad illum diabolus eum ad similitu-
dinem per totum a deo temptare temptauit. sed qui prius
vicerat eisdem modis viceret est a secundo.

De mitra.

Quam episco-
pus planetam induit mira loco ci-
daris seu tiare seu infule capiti ei
ipponit. iuxta illud. Iste et honore coronasti
eum domine. Sed et papa coronam frangit. loz. sup
buerale. damide purpurea. et tunica iacin-
thineas habet et possessione constantem ipatoris
Iste namque scilicet virtusque testamini designat
Duo namque illi cornua duo sunt testameta.
anterius nouum. posterius vetus. quia duo episcopi me-
morantur scire. et illi tamque duplici cornu fidei
iunicos ferire. Uideri debet quod subdus episcopus
cornutus. sicut et moyses de monte sinai descen-
dens. et duas tabulas testimonij tenens. appa-
rebat cornutus aaron et filius israel ex consilio
sermonis dei. put legat exo. xxxij. c. Quidam
autem bereniam miram et ei cornua et episcopus illam
ferentem praedant. inducentes in somnium sui et
oris quod iohannes ait in apoca. Uidi aliam be-
stiam ascendente de terra. et habebat cornua
duo similia agno. et loquebatur sicut draco. Due
vero fimbrie posterius de pedibus spiritus et littera
sunt. Iste dualis quia fimbrias seu lingulas no-
tat quod perit esse deus tam in mystico quam in histori-
co sacre scripture intellectu. in quibus sumitatis
bus sunt fimbrie rubei coloris denotantes et
per similitudinem ad fidei et sacre scripture defen-
sionem. etiam usque ad sanguinis effusionem. Que
super scapulas pendet. ad notandum quod quod
predicat ore ostendere debet ope. quoniam in scapulis
nulla pars aptior est ad opus siue onus fe-
rendum. ideo recte per eas opus intelligitur. Cir-
culus aureus qui posteriorem et anteriores
mure complectitur partem indicat quod omnis
scriba doctus in regno celorum de thesauro
suo noua et vetera proferre debet. Caueat
ergo diligenter episcopus ne prius velit esse ma-

gister quam nouerit esse discipulus. ne si cecus
cecum duxerit ambo in foueam cadant. Scri-
ptum est enim per prophetam. Tu scientias re-
pulist et ego te repellam ne sacerdos funga-
ris mihi. Non incompetentem etiam mitra que
in aliam de sui forma producit altitudinem
sapientie designat. Debet enim episcopus sic sub-
ditos scientia excellere ut ipsi comparatione
ceteri merito gressu dicant. Due pendule ex
posteriori parte designant duplicem memo-
riam. Prima est actum diuinorum ne celebran-
do ea premens puniatur. Unde et in ve-
testa. sacrificium oblatum ambiebat tintina-
bulis. ut per eos sonitus reciperet dignus vel
repelleretur indignus ab angelo ad custo-
diam templi posito. Secunda est peccatorum
suorum ut de illis compungatur. Iste namque enas quia
quandoque linea est et alba castitatis cado-
rem mundiciamque signat. Unde hoc orname-
tum multum capiti necessarium erat. in quo quia
sensibus corporis vigent. quibus corruptus fa-
cile castitas violatur. Sunt etiam nonnulli dicen-
tes quod mitra pontificis spinea coronam signat
et inde est quod diaconus in officio misse in quo
pontifex christum in passione figurat. miram
illam imponit et deponit. quia ipse ex officio suo
habet euangelium legere in quo christus spinis
legit coronatus. Duo cornua sunt duo ca-
ritatis precepta. pontifex igitur miram acci-
pit. intelligens quod quoniam sensus a mundi ille-
cebris custodire debet. duorum testamentorum
precepta seruet. et duo caritatis precepta im-
pleat. ut coronam percipere mereatur eternam. Cete-
ri vero sacerdotes et clerici generaliter caput
nullo pregent ornameto. licet in festis sint in
toto alio corpore subornati. tamen quia non diu ple-
nium gaudium nostrum. gaudeamus etiam non in re-
sentium sed in spe futurorum. tum quia ad hoc ten-
dum ut dei nuda facie contemmur. Sa-
ne mitra aurifrisiata utenduz est a pascha
usque ad aduentum. et a natiuitate domini usque
ad septuagesimam in omnibus festis duplicibus et
noue lectionum totius anni nisi in festo innocen-
tium. put dicitur sub n. de coloribus. et in diuiciis
predicorum tempore. et generaliter quicquid gloria in
excelsis. et te deum laudamus dicunt. Cum ei illa di-
cant in festiuis diebus in quibus virtutem et gau-

bui generale vel speciale capitis vel membro
rui ad memoriam reducimur. ut dicitur in pbe-
mio. vij. p. m. merito tunc mura aurifiliata
vntur. q. auz. r. gemaz nitor gaudiu rep-
sentat. In dieb. vo ieiunioz no eea vtedu
vt seqt. q. cu dies illi ordinati sunt ad delin-
da peccata. q. snt tunc ad memoriam reduce-
da. no sunt tunc agenda vel ferenda q. gaudiuz
sz q. pot. bnilitate r. afflictioez designat. In
alijs vo ipib. regularit no aurifiliata sed
simplici vtendu e. videlicet ab aduentu vsqz
ad natiuitate. nisi q. dñs papa vnt aurifili-
ata in dñica. Gaudete. r. a. lxx. vsqz ad pa-
scha. nisi q. dñs papa vnt aurifiliata i do-
minica. Letare hierlm. put dicit sub ti. de
colorib. et etiaz in. v. feria cene dñi. i officio
mille tantu. et i sabbato scdo i officio mille
Itē in festis trui lectionu illi. r. p. i. oib.
vigilijs q. b. ieiuniu celebrat. r. i. q. tuor tem-
porib. et rogationib. dñs tñ papa vnt in
festos sancti marci i missa tantu. Itē in offi-
cio defictoz. Illud q. notandu e. q. roman.
pntifer i signu iperij vnt regno. i. corona i-
periali. et in signu pntificij vnt mura. sz mi-
tra semp vnt r. vbiqz. regno vero non sem-
per nec vbiqz. quia pontificis auctoritas et
por est et dignior et diffusior e. q. iper al po-
testas. sacerdotu ei in iplo di regnu pcellit
cu aaron pm. pntifer saule pmu regē pcel-
serit. et noe nemroth. quia sicut legit pnci-
pum regni nemroth erunt babilonis. noe
vo edificauit altare dño et olocusta obtu-
lit sup illud. Regno q. dñs no vnt nisi cerus
dieb. et locis. et nūqz intra eccliam sz extra.
Adoro fm qd caput. i. christo pueit mi-
tra pntificis illd significat qd ppha loquens
de filio dicit ad patres. Glā r. honore coro-
nasti eu dñe. hoc e itaqz nomē qd est sup
oē nomē vti noie iesu oē genu flectat cele-
ter. zc. Itā r. aurea lamia cidaris pntifica-
lis sculptu erat nomē dñi tetragramaton
cui. mysteriu declarabim. in ti. de lega. in-
dumentis. Idem mura ego capitis. xpi sum-
ma illā honorificentiaz intelligi. q. ppe di-
uinitate debet bñanitati. nam ppe pedē ad
orat scabellu. Adorate inqt scabellu peduz
et. q. niam sanctum est. Et nota q. sicut ait

zacharias papa. epus ad altare oratur. ac-
cedēs seu altario assistēs. vel orōes ad deū
effundēs mura deponit baculu. q. apls p-
hibet viros capite velato in ecclia orare. vt
reuelata facie glāz dñi pteplentur qñ vero
ad ipm se puerat vt illi pōicer. insignia co-
minatōis sue resumit. Unde r. moyses cāz
ipm ad deū pōib. cām vo dei ad ipm gla-
dijs allegabat. Ultimo nota q. qdā epī solē
niter bñdicū in missa et altare thurificant
deposita mura. alij vo cum mura in capite
Idem ea rōne mouent. q. solennit bene-
dicendo vice dei fungunt. et de. p. eoz mi-
nisteriu bñdicūt. Numeri. vi. in fine vbi dñs.
Inuocabūt nomē meū sup filios israel et
ego bñdicam eis. Altaris vo thurificatio
signat orōes. Apoc. viij. Ascendit fum. in
censoz de orōib. scōz. Quia ergo in orōi-
bus cām plebis ad deū agit. idō cu reuerē-
tia mura videlicet deposita illud age debet
Secūdi vo attendūt q. bñdicō et thurifi-
catio nō sunt essentialia ad psecratōez cor-
poris xpi. sz ad solennitatē ptinet. et idō ea cu-
mura agūt. vt p hoc a simplicib. sacerdoti-
bus discernant. q. uis ei. pl. habeat epus qz
simplex sacerdos. in his q. ad solennitatē p-
tinēt vt i ornamentis. alijs nō tñ in his que
ad psecratōez ipaz spectāt. Sed beccrō mi-
nus sufficiat videt. quonā fm hoc mura i
missa deponeret nisi quando verba ad qz
plationem fit specie. trāsubstantiano p-
feruntur.

De anulo.

Anulus est fidei sa-
cramentu q. xps sponsam suā san-
ctā eccliam subarrauit. vt ipa de
se dicere valeat. anulo suo subarrauit me
dñs meus iesus christus. cuius custodes r.
pedagogi sunt episcopi r. prelati. anulos p
signo in testimoniu bñ r. referentes de q. bul-
sponsa dicit in cant. Inuenerunt me vigi-
les qui custodiūt ciuitatem. Itūnc anulu
deit pater filio reuerenti fm illud euāges-
lij. Date anulum in manu ei. Ex q. euā-
gelio anuli vsus crediur acceptus. Anul.
ergo pontificis integritatem signat fidei.

videlicet eccliaz dei sponsa sibi credi. sic
se diligat. et sobria r. castā celesti sponso cu-
stodiat. iuxta illd. Despōdi ei vos vni viro
v. ca. zc. vt se meminerit nō dñm sz pastorem
De hoc spōso r. spōsa iohēs euā. di. z. Qui
bz sponsa sponsus ē. amicus. at spōs q. stat r.
audir cū gaudio gaudet ppe voces sponsi.
Eps ergo vicari. r. amicus sponsi. q. si vica-
ri. est. r. ipe qdā modo spōsus ē. Burs. an-
tiq. lras anulo sigillabat. Un epus anulum
portat. q. nā scpturē mysteria r. ecclie sacra-
mēta p fideis sigillare et bñdib. reuelare dz.
Adoro fm qd caput. scz xpo pueit anu-
lus digni donu significat spūs sancti. digitus
ei articulus atz distinctio. spūs sancti in-
nnat fm illud. Digi. dei ē hic. Et alibi. Si
ego i digito dei eicio demonia filij vestri i
q. eiciūt. Anul. at aureus r. rotū. pfectio
nē donoz signat quā sine mēsurā xps accepit
q. nāz i eo plenitudo diuinitatis corpuliter
habitat. Itā q. desursu vnt sup omēs ē. cui
bz nō dedit spūm ad mensurā dicēs. Sup
quē videris spūs sancti descendēt et ma-
nentē sup eu. hē q. baptizat. nā req̄scet sup
eu spūs sapie. r. intellect. Ipse vo de plenit-
dine sua fm differētes donatōes distabit
alij fm aplm dñs sermonē scē. alij grāz sa-
nitati. alij opationē vntu. zc. Qd r. visibil
pntifer imitat. alios i ecclia pntificēs sacer-
dotes. alios diacones. alios subdiacones.
et bñdō. Itā igit abre in epī digito gemat.
fulget anul. p cui. ministeriu dñi fulgi-
da cristinata grāri. De anulo sponse satis
dictū ē in pma parte sub ti. de ecclesiasticis
sacramentis

De baculo pastorali.

Baculus pastoralis
correctionem pastoralē signat. ppe qd
a psecratore dz. cōsecrato. Accipe
baculu pastoralis officij vt sis in corrigē-
dis vicis pie seuiens zc. De q. dicit apls.
In vga veni ad vos. Vrga ergo pasto-
ralis potestas intelligit sacerdotalis quaz
xps eis ptulit qñ apls ad pōicandū milit
papiēs eis vt baculos tollerēt. Et moyses
cū vga missus ē in egiptū. De hoc in pma

parte dictū est in ti. de psecratōib. Bacul.
ergo a lege et euāgelio sumit. qui r. vga pa-
storalis r. sambuca et pedu et ferula nūcu-
pat. Moyses ei ex mādato dñi vrgam ba-
buit q. terribilia fecit in celo et in terra et in
mari. q. abū de celo. potū de terra. pōuit.
et gregē ad terrā fluentē lacte r. melle muna-
uit. Ad hoc p baculu doctrine auctoritas in-
telligit. hac enī infirmi sustentant. inquit
corrupti. errantes ad penitentia trahūt
Unde et pedu vocat. qd est lignu recurui
quo pastores pedes retrahunt animaliz
Sane qñqz baculus ex osse et ligno pficit.
q. cristallina r. deaurata sperula pūgūt.
os sup. recuruat. lignu infer. ferro acut
modice tñ retundit. Si qd os est duricia
legis. lignu māsuetudo euangelij. q. duo cō-
iuncta sunt sperula diuinitatis ibi chasti-
vel os seueritas. lignu pontificis est leni-
tas quas iūgit in iudicio p caritate. Nam
seueritas vel miscdia multū distat si vna
sine altera teneat. Ad qd designandū ferru
obundit. q. iudiciū miscdia ipat. baculus
recuruat cū penitēs ad penitentia reuo-
cant. Aliqñ in curuatura caput formatur
q. niam ad deū pueris via etna pmtitur
Qñqz etiā in curuatura scribit. cum vnt.
fueris miscdie recordaberis. ne ob culpam
gregis ira turbet in pastore oculum rōnis
Aliqñ i sperula scribit. bñ. vt pontifer se bo-
minē memoret. et de pīate collocata nō ele-
uet. Aliqñ etiā iuxta ferru scribit. parce. vt
in disciplina subdus parcat et misericors
a miscdia miscdiam pseqt. Q. vo bacul.
est acut. in fine. rect. in medio. r. reton. in
sumo. deligt q. pntifer dz. pungere pigros.
regere debiles sui rectitudine. et collige vas-
gos. Un vsus. Collige sustēta stimula vas-
ga morbida lenta. Et reddēdo singula sin-
gulis vsus iste cōtinet oia pmissa. Et sic.
Altrabe p pmi. medio rege. punge pmi.
Roman. aut pntifer pastorali vga n vnt.
tum ppter hystoria. tum ppter multiaz rā-
tionem. Hystoria est. q. nāz bñs pnt. apls
marcialem discipulum suū. quem dñs in
discipulos constituit cum dixit. nisi effica-
mini sicut paruulus iste non intrabitis zc.

misit cum quibusdam alijs ad predicandum germanis. qui in via ad christum defuncto fratre collegerat et rediit ad nuntiandum hoc petro. Cui petrus ait. Elcape hunc baculum. et tanges illum dic. surge in nomine domini et predica. Ille vero in quadragesima die a tempore mortis illius tetigit eum. et surrexit et predicavit. Et ita petrus baculum a se removit. et subditis dedit nec recuperavit. In nocte vero papa iussit scribi in ecclesie speculo. quod beatus petrus misit baculum suum eucharistico primo reuerentis episcopo. quem una cum valerio et materino ad predicandum euangelium genti teutonice destinavit. Cui successit in episcopatu materinus. qui per baculum petri de morte fuerat suscitatus. quem baculum usque hodie cum magis veneratione treuerensis ecclesia fuerat. et ideo papa in illa die obitus baculo et non alibi. Mystica vero est ratio. quod baculus in similitudine curruis est qui ad attrahendum quod in romano pontifice necesse non est. quod nullus ab eo finaliter diuertere potest. Preterea per baculum designat coercio quam quidam pontifices ab hominibus recipiunt. ideo a suis superioribus baculos recipiunt et habent. Romanus vero pontifex quod patet a solo deo accipit baculum non habens. Idcirco secundum quod caput secundum christum ponit vrga pontificis patet christi signat. de quo psalmista. Virga recta sive directiois vrga regni tui. quia dilecti iusti. et obediunt. propter quod alibi dicit. Reges eos in vrga ferrea. Duricia ferri vigore liget equitatis. qui reus tunc vas figuli peccatores confriget. Clerus patris christi non solum vrga sed baculus. quod non solum corripit sed et sustentat. Unde psalmista. Virga tua et baculus tuus etc.

De sudario.

Expectatio nouem specialibus pontificum ornamentis alia qua de quibusdam alijs. et primo de sudario videamus. quod est linea pannus quem ministri episcopi super parantur habent. qui ille sudore et oem superfluum corporis tergat humore significat studium quod beatas pragiones in hac vita exergit per exempla sanctorum patrum. quibus ad patientiam corroboremur. sicut et sudore in corpore. sic etiam tedium est in anima. quibus ex scientia peccatorum promerens scientie fronte. Habeamus igitur sudarium et lino multis visionibus castigato et multis

dato. per quod mundanos extergamus affectus. et etiam cum dauid et iob tristitia abijciendo nos tergamus. In quibusdam ecclesijs diaconus sudarium habens illud in dextro cornu altaris disponit. ut si forte quicquid sordidum accesserit illo tergat et sudarium sacerdotum mundissimum maneat. Quamvis autem quod pene eadem est significatio non putari dicendum est.

De pallio.

Consequenter alia qua de pallio subiiciamus quod patriarcharum primatum et metropolitanorum est proprium. ut per illud a ceteris episcopis discernantur. et privilegiata obtinent dignitate. quare sub primis communibus vel specialibus ornamentis minime continentur. Si quidem per pallium simul vtrumque et superhumale et rationale legalis pontificis intelligitur. quia enim super vtrumque pontificis humerum iacet superhumale sive longior dicitur. quod vero inde descendens in ipso pontificis pectore iungitur rationale vocatur. Habebat enim aaron superhumale et rationale quod catenulis aureis simul iungebatur. Sicut tamen quod dicitur quod rationale nullum hodie ornatum mentis succedit. de quo sub titulo de legatione dicitur. Alij dicunt quod pallium aurea lamina institutum est. quibus probabili videatur quod aurifragia mure vice lamina gerant. Sane pallium quod maiores vtrumque significat disciplinam qua se ipsos ad exemplum subditorum et etiam ipsos subditos regere et stringere debent. Idcirco hanc acquirunt torques aurea quam legitime certantes accipiunt. de quo dicit salomon in parabola. Audi fili mi disciplinam patris tui. et ne dimittas legem matris tue. ut addat gratia capiti tuo et torques collo tuo. Sicut autem torques seu brauium non dabit nisi legitime certanti. iuxta illud apostolus. Multi quidem currunt sed unus accipit brauium. ita et ad honorem pallij nemo ascendit nisi qui in singulis bonorum gradibus legitime prius desudauerit. Nam et officia secularia non deferunt principale locum ingressis vestibulum actionis. sed examinantur per plurimos gradus. et is gradus ceteros antecellat quem labor plurior et stipendia longior fecerit antecire. Super cuncta indumenta

ferunt. ut ceteri hoc viderent ad legitimum certamen hortentur. Idcirco per pallium dicitur sibi ipse non detrahit oscula. ad notandum summum legitime certandi desiderium et brauium promerendi. Est autem pallium de candida lana preterit. habens circuli humeros stringentem. et duas lineas ab vtraque parte videlicet ante et retro pendentes. A sinistris est duplex. a dextris simplex. Habet quatuor cruce purpureas scilicet ante et retro. a dextris et a sinistris. Infigunt in pallio tres acus. Et quod sunt qui per metropolitanum sine pallio agere non possunt. qui et nisi certis diebus vni non valet. Que omnia moraliter sunt imbuta mysterijs et diuinis grauidis sacramentis. Nam ut scriptura testatur. In thesauro sapientie significatio discipline. In lana quippe asperitas. in candore benignitas designat. Nam ecclesiastica disciplina pre rebelles et obstinatos seueritate exercet. sed erga penitentes et humiles exhibet pietatem. propter quod de lana non cuiuslibet animalis sed ouis durat efficit. que est animal mansuetum. Unde per prophetam. Quia ouis ad occasionem ducit et coram tondeat se non aperit os suum. Hic est qui illi seminum vulneribus quibus samaritanus duxit in stabulum. vinum et oleum infudit. ut per vinum mordeat vulnera. poleum foueant. quatenus qui sanandis vulneribus pestiferum vinum mortis seueritatis adhibeat in oleo mollietate pietatis. Hoc nimirum et per arcam tabernaculi designat. in qua cum tabulis vrga continebatur et manna. quia in mente rectoris cum scriptura scripta vrga deest directiois et manna dulcedinis. ut seueritas imoderate non seuiat. et pietas plusquam expediat non indulgeat. Item fit de vili materia scilicet lana. ut habeat precium non a se habeo quod significat in se ut non oculis sed mentis spectabile sit ut non ad ornandum sed ad significandum indui intelligat. Circulus pallij per quem humeri stringuntur et timor domini per quem opera coercentur. ne vel ad illicita defluant vel ad superflua relarentur. quia et disciplina sinistram cohibet ab illicitis formidine pene. dextram vero temperat a superfluis iusticie amore. Beatus ergo vir qui se per pauit. Nam iuxta sententiam salomonis. Timor domini peccatum expellit. Qui vero sine timore existit iustificari non poterit. Idcirco et circulus pallij sub collo humeros

stringit. ad notandum quod illi ferens deest vix ope et timore. Quas vero lineas quod vna post dorsum et altera pergit ante pectus humi vite curas et sollicitudines significare putamus. quibus et cor et humeri pontificis sic sepissime grauantur et impediunt. ut a proprio statu eius auertant. et vana quodammodo transitoria cogitare et portare compellant. Idcirco et per pallium ante et retro. a dextris et a sinistris. ante pectus et super humeros frequenter aptat. ut his post habitum in seipsum redire intelligat. Actum quoque et contemplatum vna significat. quod ita de exercere placet. ut exemplo moysi nunc in monte ascendat et ibi philosophetur cum domino. et nunc ad castra descendat. ut ibi necessitatibus prouideat populo prouideat. ut cum sepe se dederit alijs interdu se sibi restituat. quatenus et cum martha circa frequenter misterium satagat. et cum maria verba audiat saluatoris. Ultraque tamen linea grauat inferius. quod corpus quod corruptum aggrauat aia et deprimat terre. nam inhabitatio sensu multa cogitantem. Idcirco pallium duplex est in sinistra sicut et rationale. sed simplex in dextra. quod vita presentis quod per sinistram accipit. multis est subiecta molestijs. et ea duplici tate carere non possumus. quod nunc per speris extollimur. nunc aduersis frangimur. nunc creature petimus. nunc celestibus adhibere. nunc carni nunc menti seruimus. Sed vita futura quod per dextram significat in vna se collecta quiete. quod veritas ipsa designat cum intulit. Martha martha sollicita es et turbaris erga plurima porro vnum est ne. m. o. par. e. qui non au. ab ea. Rursus pallium duplex est in sinistra quatenus ad tolerandas vite presentis molestias placet formis existat. simplex in dextra quatenus ad obtinendam vite future quietem toto suspirat affectu. iuxta verbum psalmista. Domine penitus a domino habere requiram ut inhabitem in domo domini. o. d. v. mee. Illic enim nulla est duplicitas sive ruga. sed prosperitas sine aduersitate. te gaudium sine tristitia. et felicitas sine miseria. Quatuor cruce purpuree sunt quatuor virtutes politice. iusticia. fortitudo. temperantia. et prudentia. qui nisi in cruce christi sanguine purpurati sibi virtutis nomen usurpant. et ad veram beatitudinis gloriam non perducunt. Unde dominus inquit apostolus. Nisi abunda. iust. vna pl. quod scilicet. et per prophetam. Nisi i. r. c. Nec est purpura regis nica canalibus

quas salomō commemorat in cā. Iſ ergo q̄
pallij glā decorat si cupit eē qd̄ dī anterio-
ri p̄tē dī b̄tē iusticiā. ut reddat vnicuiqz qd̄
suū ē. in posteriori prudentiā. ut caueat qd̄
cuiqz nociuū ē. foris iudicē a sinistris. ut eū
aduersa nō dep̄māt. ip̄iā a dextris. ut eū
p̄spera nō extollāt. Tres autē acūs in pallio
infigūt. sc̄z an̄ p̄tē et sup̄ sinistrū hūerū et
post tergū. nō ad pūgēduz. i. nō p̄p̄tē vite
p̄p̄tē. sc̄z ad planetā palliūqz iugēduz
sūt inuēte. Cū qdā an̄sule annūqz i plane-
tis posite erāt qd̄ acūs inferebāt et palliū
sūt cū planeta firmabāt nea suo loco palliū
moueret. Idolum tñ per tres acūs fides
spem et caritatē intelligē. sine q̄b̄ palliū ab
ep̄o rite teneri nō p̄t. Burlus tres acūs cō
passionē p̄m̄i. administratōez officij. distun-
ctionēqz iudicij significāt. q̄z p̄ma pūgit an-
imū p̄doloze. sc̄da p̄ laborē. tertia p̄ terroze.
Iduma pūgebat aplm̄ cū dicebat. Quis i-
firmat? ego n̄ iſr. q̄s sc̄a. et ego n̄ mor. Se-
cūda cū aiebat. Ideter illa q̄ extrilec? sunt
inſtātia mea q̄ndiana sollicitudo oīm ecclē-
siarū. Tertia pūgebat iob dicentē. Si iust?
vix saluabit ip̄i? et peccator vbi apparebunt
Sup̄ dextrū hūerū nō infigūt acūs. q̄mā in
eterna q̄te null? ē afflictōis acule. null? sti-
mul? pūctionis. Alisterget ei d̄s oēs. la. ab o.
san. et iā n̄ erit apli? neqz lucē neqz clamor.
sc̄z nec vll? dolor. q̄mā p̄ora trāsiert. Alē vō
aurea eē d̄s. sc̄z inferi? ē acuta et sup̄i? rotūda
lapidē p̄nēs p̄ciosū. q̄mā nimirū bonus pa-
stor. p̄p̄tē curā ouīū i terris affligit. sc̄z i celis
eternalit coronabit. vbi illā p̄ciosā marga-
ritā habebit. de q̄ d̄s inq̄t i euāgelio. Sile-
ē reg. ce. boi q̄rēt bōas margaritas zc. In-
uēta vna p̄ciosā margarita dedit oia sua et
cōparauit eā. In pallio et cū ip̄o p̄fēt pon-
tificialis officij plenitudo. Idunc ē q̄ ante qz
metropolitan? pallio decorē nō d̄z palliū
p̄uocare. crisina p̄ficere. clericos in sua pro-
uincia ordinare. pontifices p̄secrare. ecclē-
sias dedicare. necle archiep̄m noīare. Aliūt
tñ qdā q̄ extra puincia suā iurat? posszoz
dines tanqz simplex ep̄s sine pallio celebra-
re. Sūt etiā q̄ dicūt q̄ ep̄s etiā si sit talis q̄
pallio vtaf. nō p̄t dare licentiā alieno archi-

ep̄o vtendi pallio in dioē. sua. nisi dicat? ep̄s
palliat? exempt? existat. nec et archiep̄s in
puincia sua. nisi forte iurāt? p̄uilegiū ha-
beat q̄ possit vti pallio extra suā puincia
si fuerit inuitat? sed bec pon? iuris et rigoz
rū sūt qz curialitatis. neqz subtilit intuenti
aliud videt in ep̄o palliato exempto qz i nō
exempto. Sc̄z et vti metropolitan? n̄ potest
cū alteri? pallio celebrare. neqz pari rōne se
pelit. sc̄z cū p̄p̄o tantū. Idalliat? tñ ad aliaz
ecclias trāslat? cū pallio sc̄do loco sibi p̄ces-
so sepelit. Itē palliat? ad alia trāslat? ecclē-
sias nō p̄t vti pallio i p̄ma ecclia obtento
qz nō solū dat p̄tēplationē p̄sone. veretiam
loci. Idinc ē q̄ nō p̄t vti eo extra puincia
sibi decretā. Sc̄z si quis renūciat archiep̄
scopatui. neqz vteri? pallio vti. Nec etiam
p̄t q̄s pallio nisi infra ecclēsiarū et in diuinis
officiis vti Unde si forte p̄cessionalit vti ad
p̄dicandū vel ad aliq̄d b̄mōi eū ecclāz exte-
rūgerit. cū pallio nō erit. Si qd̄ dē regula-
ritate vsus pallij interdicit nisi in solennib?
dieb?. et q̄ in cuiusqz ecclē p̄uilegiū p̄nēt
puta i festiuitatibus natalis d̄ni. sancti ste-
phani. sancti iohānis. circūcisionis. epipha-
nie. ramul palmarū. cenē d̄ni. sabbati sancti. i
tribus dieb? resurrectionis. ascensionis. pen-
teco. sancti iohānis bap. oīm aplōz. i q̄mū
oz festiuitatib? b̄tē marie. sancti michaelis.
oīm sc̄toz. sancti martini q̄ est par aplis. in
festiuitatib? p̄ncipalibus ecclē pallio deco-
rate. i dedicatōib? eccliarū. p̄secratōib? ep̄o-
rum. ordinatōibus clericoz. et annuēsa-
rio cōsecratōis palliati. Quidā etiā ad-
dunt dies dominicas que ad resurrectionē
pertinent. quod tamen in vsu nō est. Idos
set etiā dici q̄ vbiqz in sua prouincia cor-
pus alicuius sancti quiescit metropolita-
nus in festo eiusdē sancti et etiā in p̄ncipa-
li festo cuiuslibz loci sue prouincie ad locū
illum dedinans poterit pallio et sandalijs
vti. In exequijs vero defunctorū vel in be-
nedictionibus nubentium vti non licet ni-
si hoc in p̄uilegio contineatur expressum
Episcopus ostiensis qui papam cōsecrat
pallio vtur ex institutione martini pape. et
etiā quidam episcopi ex p̄uilegio speciali.

vt auiciē. et q̄nqz ecce. Idostremo sciēdū
est q̄ romani pontifices q̄ beatū siluestriū p̄-
cellerūt depingunt tanqz gerētes lineas pal-
lij circa hūeros inuolutas. Idā et legal? sacer-
dos dū sacrificabat sūmitates baltei sup̄ hu-
meros reflectebat. in q̄ significat? q̄ illoz iu-
risdictio et p̄tās p̄ palliū significata inuoluta
et implicata. nō libera fuit. Idplevō et ei? suc-
cessores liberā et explicatā habuerunt. q̄re li-
nee ipse in eis explicite et extēse an̄ et retro de-
pendētes depingunt. Idōt etiā dici q̄ linee
ipse q̄ ut p̄missū ē solitudines et curas signi-
ficat. iō a tpe siluestri pape explicite depēdēt
p̄pter p̄cellā sibi et successorib? tpalia. q̄ absqz
solitudine et cura nequeūt possideri. Ben-
qz bruno dixit q̄ sūm? p̄nter p̄ter p̄missa
ornamēta et regnū portat. et purpura vti p̄-
ut subti. demūra dictū ē. nō p̄ significatōne
sed qz p̄stantin? ip̄ator olim beato siluestro
oia romani impij insignia tradidit. Cū et
in magnis p̄cessionib? ois ille apparat? ro-
mano p̄ntifici exhibet. q̄ quondā ip̄atorib?
fieri solebat. et cūz diademate ip̄eriali papa
ipse coronatur.

**De colorib? quib? ecclia in ecclā-
sticis vtitur indumentis.**

Quatuor sūt prin-
cipales colores q̄b? fm̄ p̄p̄rietas
tes diez sacras velles ecclā disti-
guūt. alb?. rubē. niger. et viridis. Idā et in le-
galib? indumentis quatuor colores fuisse legū-
tur. billus purpura. iacinct?. et cocc?. de q̄
b? i se. ti. dicet. Ecclā etiā romana violaceo
et croceo colore vti ut infra dicet. Albis in-
dumentis vtendū ē in festiuitatib? sc̄toz cō-
fessorū et vginū q̄ martires nō sūt p̄p̄tē integ-
ritatē et inocētā. Idā cādidit facti sūt nazarei.
sc̄z ei? ambulabūt meci i albis. vginēs enī
sūt et sequunt agnū q̄cūqz ierit. Idop̄t eā
dē cāz vtendū est albis in solennitatibus an-
geloz. de qz nūtoze d̄s loquit ad luciferū.
vbi eras cūz melandarent astra matutina.
Itē in oibz festis sancte dei genitricis ma-
rie. in festo oīm sc̄toz. qdā tñ tñc rubēis vti-
tur. vt infra dicet. In p̄ncipali festo sc̄ti ioh̄.
euan. in p̄uersione sc̄ti pauli. i cathedra sc̄ti

petri. De his etiā infra dicet. Itē a vigilia na-
tuitatis domini vsqz ad octauam epipha-
nie iclusiue. ut dicet in phemio. vii. pus. exce-
ptis festiuitatib? martirū in mēdijs. In na-
tuitate saluatoris et etiā p̄cursoris. q̄mā vt
qz nat? est mund?. i. carens originali p̄tō.
Ascendit ei d̄s sup̄ nubē leuē. i. assūpsit car-
nē a peccatis imūne. et intrauit egiptū. i. vti
in mūdū. iuxta illud qd̄ angel? inq̄t ad vgi-
nē. spūsanct? sup̄ueniet in te. et vti al. ob. tñ
Ioh̄es at? si fuerit in p̄tō p̄cept? fuit tñ in
vtero sanctificat?. iuxta illō p̄phetiā. Alīqz
et ires de vltima sanctificati te. Et angel? i
q̄t ad zachariā. Spūsanct? replebit ad huc
ex vtero matris sue Itē in epiphania p̄pter
splēdore stelle q̄ magos duxit. fm̄ illō p̄phe-
tiā. Ambulabūt gentes in lumine tuo. et re-
i. splē. o. tñ In ip̄apanti p̄p̄tē puritatē marie
q̄ iuxta canticū sumēdis obtulit lumē ad re-
uelationē gentiū zc. In cena d̄ni p̄pter p̄se-
ctionē crismatis qd̄ ad mūdationē aie cōse-
crat. Idā et euāgelica lectiō mūdiciā p̄ncipa-
liter in illa solennitate p̄mēdat. q̄ lor? est inq̄t
nō indiget nisi vt pedes lauet. sed ē mūdus
tor?. Et iterū. Si nō laueris tenō habebis
p̄tē meci. Itē a sabbato sancto i officio mul-
te vsqz ad octauā ascensionis iclusiue. q̄ncūqz
qz officij de tpe agit. p̄ter dies rogationū. et
p̄ter qz in festis martirū intermedijs. put in-
fra dicet. In resurrectione p̄pter angelū te-
stē resurrectionis et nūciū. q̄ apparuit stola
cāvida coope?. de q̄ dicit. math. q̄ erat aspes-
ct? ei? sic fulgur et vestimēta ei? sic nix. et q̄a
pueritū crenati albas hū vestes. In ascen-
sione p̄p̄tē nubē lucidā in q̄ rps ascēdit. Idā
et duo viri ascēderūt iuxta illos in vestib? al-
bis. q̄ et dixerūt. Viri galilei qd̄ statis zc. Al-
lud autē notandū est q̄ licet in p̄secratōe pō-
tificis talib? sit indumentis vtendū q̄lia sc̄dm
diei p̄p̄riatē pueniūt. in dedicatōe tñ ecclē
semp est vtendū albis quocūqz diez dedica-
tio celebrat. q̄mā in p̄secratōe pontificis cā-
tā nulla de die. sed in dedicatōe basilice de
dedicatione missa cantat. Idā et ecclā virgi-
nis noīenū cupat. iuxta illud apli. Despon-
di ei vos vni viro vginē castā exhibere xpo.
de qua sponsus inq̄t in cānt. Tota pulcra

es amica mea &c. Ipse qui psecrat debet esse
albis ornari. ad notandum quod ipse vestimen-
ta ei dunt esse candida. i. vita ei immaculata.
Ite post octavas pmissorum festorum octavas ha-
bentium utendum est colore albo qui de ipsa agit
octava. Rubens autem utendum est indumentis
in solennitatibus apostolorum euangelistarum et martirum
propter sanguinem passionis quam pro se fuderunt.
Ipsi ipsi sunt qui venerunt ex magna tribulatione
et perierunt in festo innocentium ut iam dicitur.
Ite in festo crucis in quo Christus sanguinem suum
fudit pro nobis. Unde propheta. Quare rubrum est
indumentum tuum sicut calcamentum in torculari.
Sed secundum alios melius est tunc albus vestitus. quia
non passionis sed inuentionis vel exaltationis
est festum. Ite a vigilia pentecostes in missa usque ad
sabbatum post ipsum festum inclusivum. et propter
spiritum sanctum fervorem qui super apostolos in ignis lin-
guis apparuit. Ipsi apparuerunt illi dispari-
te lingue tanquam ignis. Unde propheta. De celo
misit ignem in ossibus meis. Licet autem in apostolo
ru petri et pauli martirio rubens sit vestitus
in puerionem et in cathedra utendum est albo
sicut et licet in natiuitate sancti iohannis sit al-
bis utendum. in decollationem ipsius utendum
est rubens. Cum autem illius festiuitas celebratur
cum simul est martir et virgo. martirium virginita-
tis profertur. quod signum est perfectissime caritatis. iux-
ta quod veritas ait. Maiorem caritatem nemo habet
quam se ipsum pro amico suo. Quia propter et in memo-
ratione omnium sanctorum quodam rubens indumen-
tis utuntur. alij vero in ecclesia romana candidis.
cum non tantum in eadem sed etiam de eadem solennita-
te dicat ecclesia quod sancti secundum apostolum iohannem. stabant
in conspectu agni amicti stolis albis et palme
in manibus eorum. Hinc sponsa dicit in cantico.
Dilectus meus candidus et rubicundus electus ex
milibus. Candidus in confessoribus et in virginibus.
rubicundus in martiribus et apostolis. Ipsi si-
cut illi sunt flores rosarum et lilium puallium. Vir-
sus qui in festo omnium sanctorum rubens utuntur.
ex eo mouentur. quod festum illud primo in honorem
martirum tantum institutum fuit. Sed responderi
potest. quod primo etiam in honorem beate marie virginis.
et hodie ex institutione grece. vigilia festat ecclesia die
illa etiam in confessoribus et virginibus puris. vigilia pre-
ter ipsum festum dicitur. Ite post octavas pmissorum

festorum octavas habentium utendum est colore ru-
beo qui agit de octava. Nigris utendum est fe-
ria sexta in parasceue et diebus afflictionis et
abstinencie pro peccatis. et etiam in rogationibus. sic
sub illo tractatu in vigilia preter dicitur. et in processio-
nibus quod romanus pontifex nudis pedibus facit
et in missis pro defunctis. et ab aduentu usque ad vi-
giliam natiuitatis. et a septuagesima usque ad
sabbatum pasche. Sponsa quippe dicit in cantico.
Nigra sum sed formosa filie iherusalem sicut taberna-
cula cedar. sicut pellis salomonis. nolite me
considerare quod fusca sum. quod decolorauit me sol.
In festo autem sanctorum innocentium quodam nigris
alij vero rubens indumentis utendum esse pten-
dunt. Illi propter tristitiam quod vox in rama au-
ditur. plorat et ululat multus rachel plo-
rans filios suos &c. Ipsi et propter eandem causam
cantica leticie subterfunt et line aurifrisio mi-
tra deferunt. Illi propter martirium quod principaliter
memoramus in ecclesia. Sub igitur honore dei sa-
cra omnes clamant. vindica sanguinem nostrum qui
effusus est domine deus noster. Sic et in letare
hierusalem propter leticiam quam aurea rosa designat.
romanus pontifex portat mitram aurifrisio
signatam. sed propter abstinenciam nigris vestitus in-
dumentis. Sed ecclesia romana tunc vestit vio-
laceo colore qui illud occurrit extra dominicam
sed in octava rubeo. Vestat ergo qui diebus
ferialibus et primis viridibus sit indumentis
utendum. quod viridis color medius est inter albedi-
nem et nigredinem et ruborem. Et specialiter octa-
ua epiphanie et septuagesime. et iter pentecostes.
et aduentum qui dominicalis agit officium. Iste color
ex parte viriditatis. cipri cum nardo. nardus et crocus
et lobos quatuor colores ceteri referunt. Iste
rubens color cocineus. ad nigrum violaceus.
qui aliter cocineus vocatur. ad album bisum. ad viridem
crocus. quoniam nonnulli rosas ad martires. cro-
cum ad confessores. et lilium ad virginem referunt. De
coloribus etiam in fine sequentis tractatus dicitur.
Violaceo autem colore vestitus in diebus quibus est
usus nigri coloris non est inconueniens. Unde
ecclesia romana vestit colore violaceo a prima
dominica aduentus usque ad missam vigilie
natiuitatis domini inclusivum. et a. lxx. usque ad of-
ficium missae vigilie pasche exclusivum. quoniam quod
in predictis temporibus officium digne agit. exceptis

quinta feria cenedi. et feria sexta in parasceue
In festiuitatibus vero sanctorum qui in. lxx. et in adue-
tu occurrunt. non est nigris vel violaceis uten-
dum. Et est intelligendum quod in sabbato sancto
in toto officio quod agit ante missam utendum
est violaceo colore. Excepto quod dyaconus qui
benedixit cerei indutus dalmatica. et sub dy-
aconus ministras induit tunicella albis uti-
tur. quod benedictio illa sicut et missa ad resur-
rectionem pertinet. sed benedictione cerei exple-
ta. dyaconus remota dalmatica assumit pla-
netam violacei coloris. et tenet eam usque dum in-
choat officium missae. sub dyaconus vero non mu-
tat vestes. Quidam etiam in dominica in ramis
palmarum utuntur albis in processione. et in ramo-
rum benedictione dum legit euangelium. et
dum cantat gloria laus. propter leticiam festiui-
tatis christo facite que in pmissis commemoratur.
Sed ecclesia romana tunc semper vestit violaceo
colore. et etiam in processione que fit in puri-
ficatione ante missam pro eo quod officium illud
est de anxia expectatione sume conis. et sapit
vete. Utatur etiam ecclesia romana violaceo
colore in quatuor temporibus septembris. et in
vigiliis sanctorum in quibus est ieiunium quod
dum missa est de vigilia. et in diebus rogatio-
num. et in missa que dicitur in die sancti marci
de officio letanie. Cum enim ieiunamus car-
nem nostram crucifigentes maceramus. ut sic
facta liuida christi liuoribus reformetur. cuius liuo-
re sanati sumus. ad quod designandum tunc co-
lore violaceo utimur qui pallidus et quasi
liuidus est. Ceterum velamina trium colo-
rum ponuntur in altari in festo pasche
prout dicitur in prima parte sub tractatu de
picturis.

De indumentis legalibus seu veteribus.

Quonia minus ple-
ne rem significata humana fra-
gilitas apprehendit si penitus rem
significatam ignorat. idcirco de indumen-
tis legalibus adhuc cecitas ignorantia pro-
pelledit. primo secundum historiam. secundo secundum alle-
goriam. tertio secundum tropologiam aliqua dis-
seremus. Primo igitur secundum historiam notandum
est quod quatuor erant legalia indumenta secundum

mosaicam legem tam minoribus sacerdotibus
quam principibus sacerdotum communia. de quibus
legitur exodi. xxviii. Primum dicebat monasta-
sim. quod grece brace. latine vero feminalia linea
dici potest de bisso retorta ptextum. quo uteba-
tur. pro eo quod legifer ex. ca. in fine. Non as-
cendes ad altare meum per gradus ne reueletur
turpitudine tua. Etzechielis. xlii. Femina-
lia linea erunt in lumbis eorum. Secundum cathedra
mone siue linea. quod nos subuncula vel al-
bam sed moyses abaneth appellauit. hebrei
vero discintes a babilonijs emulsaneam voca-
uerunt. eratque bissum et duplex. Tertium bal-
theus. i. zona vel cingulum latus qui dignus quod
tuus sic reticularis ut quasi pellis viperea vide-
retur. ptextum de bisso cocco. purpura. et ia-
cinto. per que quatuor elementa significantur
Quartum est tiara quod hebrei manphie. nos
autem infula vel mitra appellamus. a cidari po-
tentiali plurimum differens. qui forma rotunde
cassidis representans. Super hec quatuor com-
munia quatuor propriis indumentis pontifex
utebatur. Primum erat tunica iacinctina quam
hebreus dicit verbit grece dicitur poderis. latine
talaris qui habebat per fimbrias malagranata
cum octuaginta tintinnabulis aureis in sca-
lari modo disposita ut audiret sonus cum potius
fer ingrederetur sanctuarium ne forte moreretur.
Secundum erat ephod. i. super humerale de quat-
tuor predictis coloribus auroque ptextum sine
manicis ad modum colubij habens aperturam
in pectore quondam ad magnitudinem palmi
qua longior eiusdem mensure inferebatur. In
cuius parte superiori videlicet super humeros infi-
bulati erant auro duo lapides onichini qui
bus duodecim nomina filiorum israel erant incul-
pta. sex in vno et sex in altero. Quod autem samu-
el et dauid induit legunt ephod. illud erat li-
neum et proprie quidem ephod dicebatur. Tertium
hebraice dicebatur beseu. grece longior. latine
vero rationale vocatur. quod pontifex ferebat in pecto-
re. Dicitur est autem rationale iudicii. quibus erat la-
pis in cuius splendore sibi dei esse propicium co-
gnoscebant. Erat autem rationale quod angulum
duplex. in modum vni palmi de quatuor predi-
ctis coloribus. auroque ptextum. habes. xij. la-
pides per quatuor ordines. In primo sardium

topasii. et smaragdi. In secundo carbunculi. sapphiri. et iaspides. In tertio ligurii. achates. et ametisti. In quarto crisolii. onichini. et berilli. In quibus erant scripta. xij. nomina filiorum israel. in singulis singula iuxta ordines sue natiuitatis. Erant etiam in eo scripta hec duo nomina purim et biamin. id est veritas et disciplina. Inferebat autem logion super humerum a parte superiorum per duos anulos et duas catenulas aureas immixtas duobus vinculis quod sub duobus precibus onichinis in superhumerali pangebant infirmi. ab inferiori vero parte per duos anulos aureos cum duabus iunciuris siue catenis iacentibus colligabat ephod. Quartum et ultimum erat capitis ornamentum videlicet tyara seu cydaris in acutum procedens hinc circuli aurei cum mala granatis et floribus. ex qua supra frontem pendebat aurea lamina quam petalum dicitur ad modum lune dimidie. in qua scriptum erat anoth adonay. id est factum nomen domini tetragrammaton. id est quatuor litterarum ut infra dicitur. ne vero cum mouebat pontifex moueret et lamia. ligabat vitula seu iunctura iacinctina perspicua. quam summatas posterius distendebat. Posttergo ergo pontifex per femoralibus sandalia. per lineam albam. per balteo cingulum per poderi tunicam. per ephod amictum vel stolas. per longiorum pallium. per cydarem seu tyaram mitram. per lamine crucis. et quodam ex his diuersis habebat formam ab illis. sed eandem figuram. Secundo dicam de tipo dictorum legalium indumentorum secundum allegoriam. Sane his vestibus ornat pontifex totius orbis preerat imaginem. Feminalia namque bisulmina terram prout figurabat. quod bisulmus deterram preceperat. Est et bisulmus lunam egyptiacam. Balteus cum vitulis et vasculis circumvolutionem oceanum designabat. Tunica iacinctina ipso colore aera preerat. Per tintinabula sonitus totius orbis pererat. Per malagranata chorulcationes fulgur signabant. Quatuor minoris sacerdotis et quatuor summi pontificis indumenta. quatuor microcosmi et quatuor macrocosmi presens ipso numero designabant. Id est quatuor humores et quatuor elementa. Ephod sui parietate celum siderum ostendebat. Quod autem aurum erat interius coloribus figurabat quod calor vitalis penetrat in universa. Duo lapides autem

chini sol et luna vel duo emispha desigebant. In rationali vero. xij. gemas pectorales. xij. signa in zodiaco preerat. Rationale quidem erat in medio. quod ratione plena sunt in universa que terrena celestibusherent. imo ratione terrenorum et temporum caloris et frigoris duplex inter vtriusque temperies. De celi cursu et ratione descendit. Per anulos catenulas et vinculos elementorum humorum et temporum colligamenta significabant. Cidaris celum empireum. lamia supposita dei figurabat omnibus presidentem. Hanc quidem allegoriam libri sapientie. xviij. confirmat auctoritas dicens. In veste poderis quam habebat totus erat orbis terrarum et parentum magnalia in quatuor lapidum ordinibus erant sculpta. et magnificentia tua in diademate capitis illius erat scripta. Tertio subiicienda est expositio indumentorum legalium secundum tropologiam. His siquidem indumentis legalis sacerdos per ordine induebat. Lotus namque purpureus manibus et pedibus. primo induebat manastilum. id est feminalia. significans quod sacerdos mundanis operibus et affectibus lacris prius debet assumere penitentiam ut offerat bonam immaculatam sanctam deo placentem. Posttergo pontifex. quod iugens bene penitentiam non induit in sacrificio feminalia. sed sandalia ac si dicat. Qui lotus est non indiget nisi ut per lineam. sicut mundus totus. Per manum enim opera designant secundum illud Bernardus dominus deus meus quod domini. m. ad psalmum. Per pedes significant affectus. secundum illud Excunte puluere de pedibus meis. Et est notandum. quod ipsemet sacerdos sibi feminalia induebat. per quam vaginalis penitentia significabat. que quoniam res est ipsius non precepti. id est ipsemet sibi ponebat. iuxta illud apostoli ad corinthios. vij. ca. De virginibus preceptum domini non habeo. psalmum autem domini. Et dominus in euangelio Qui per capecapiat. Hoc indumentum alternati induebat sacerdos. quoniam ad iugem penitentiam non ita tenebatur sicut ministri novi testamenti. Ideoque secundum quod dicitur hunc in dumeto nullum bodieresponderet. Secundo induebat ceibemone. id est lineam significans quod sacerdos induere innocentiam. ut quod sibi non vult fieri. celum enim propter candorem significat innocentiam. secundum illud. Di te vestimenta tua sunt candida. Tertio cingebat se balteo significans castitatem quam circa liberos debet accingi ut re-

stringat carnis concupiscentiam. Unde veritas ait. Sunt lumbi mei per balteum autem quod coteritur erat ex quatuor coloribus. per superius dictum est significabat quod omnes mores surgentes ex quatuor humoribus siue ex quatuor elementis debet refrenare. per dixerunt. vlt. Et angulum tradidit chanaan. Et ysa. xij. c. Erat iusticia angulum liborum eius. Per iusticiam enim refrenant homines mores bestiales. Per debat autem usque ad pedes. quod usque ad finem vite debet esse mundus. Quarto induebat tunicam poderim. id est talaris significans quod pontifex debet induere pleuerantiam. quia quam pleuerantem ut usque in finem hic salus erit. Per talarium enim propter extremitatem pleuerantia designatur. secundum illud. Ipsa preerat caput tuum. et tu insidiaberis calcaneo eius. Dependebat autem per fimbriis malagranata cum tintinabulis aureis. Per malagranatas intelligitur operatio. per tintinabulum aureum accipitur predicatio. quod duo dunt in sacerdote coniungi. ne sine illis ingrediens sanctuarium in conspectu domini moriatur. Dependentem ius facere et docere. sacerdotibus relinquens exemplum ut sequantur vestigia eius. quod peccatum non fecit. ut sit honestas in conversatione. nec inuenit est dolus in ore eius ut sit veritas in predicatione. Per tintinabula quoque intelligitur vox predicatoris. ne videlicet sacerdos per silentium iudicium superius inspectoris offendat. per malagranata exemplum bone vite vel voluntas martirij. quod homo igrans reficiunt infirmi. Sacerdos autem secundum gregem ingrediens vel egrediens moritur. si de eo sonitus non audiat. quod vult circa se occulti iudicis erigit. si sine predicationis sonitu incedit. Elpe ergo tintinabula vestimenta etenim sacerdotis quod aliud quam recta opera recipere debemus. iuxta illud per prophetam. Sacerdotes tui induant iusticia. Vestimentis itaque illius tintinabula inherant. ut vite via cum lingue sonitu ipsa quoque sacerdotis opera clamet. Itaque tintinabulis malapunica coniunguntur. Quid per malapunica. nisi fidei veritas designat. Ita sicut in malopunico vno exteri cor tice multa interi grana vniunt. sic in numero sancte ecclesie ipsos veritas fidei preterit. quod intus diuersitas meritorum tenet. Quinto induebat ephod. id est superhumeralis significans quod

pontifex debet induere patientiam. ut in patientia sua possideat animam suam. huius enim onera portamus. secundum illud. Suppositum huiusmodi ad supportandum. et factus est tributus funes. Ita bebat autem duas oras pinctas in vtroque late resumitatus. significans quod pontifex debet armare iusticia a dextris et a sinistris. ut non erigat per speris. nec deprimat aduersis. Habebat et duos lapides onichinos insertos huiusmodi. in quibus sculpta erant. xij. nomina filiorum israel. secundum vnum et secundum alium. Per duos onichinos significant veritas et sinceritas. veritas per claritatem. sinceritas per soliditatem. Per filios israel significant sancta desideria et iusta opera. secundum illud. Male dicitur homo qui non reliquerit seminem in israel. Per senarium significant perfectio. eo quod dominus. vij. die perfecit celum et terram et omnem ornatum eorum. Ergo sex nomina filiorum israel sculpta erant in vno lapide et sex in alio significabat quod desideria sacerdotis et opera perfici dunt in firmamento malicie et nequicie. Id est in aze mis sinceritatis et veritatis. ut sinceritas sit for met intentionem. et veritas finem. Reg. aut in pastoralis. xij. ca. quod superhumeralis ex auro. iacinctio purpura cocco bis tincto. et bisso retorta fieri precipit. ut quanta sacerdos clarescere virtutibus diuersitate deat demonstrat. In sacerdotis quoque habitu autem omnia aurum fulget ut in eo intellectus sapientie principaliter enueat. Cui iacinctus aereo colore splendet adiungit. ut per omne quod intelligit deo penetrat non ad fauores infimos sed ad amorem celestium surgat. ne dum fauor incautus laudibus caput ipso etiam veritatis intellectu vacuet. Auro quoque et iacincto purpura permiscet ut sacerdotale cor cum summa quam predicat sperat. i semetipso etiam suggestiones vicio repmat. eis quoque velut regia prete predicat. Auro autem iacincto bisso ac purpure bis tincto cocculus adiungit. ut autem iudicis oculos omnia virtutibus bona ex caritate decorent. et cuncta que coras hominibus rutilant. hec in conspectu occulti iudicis flama intum amoris accendat. quam scilicet caritas quam deum sit et primum diligit. quam ex duplici tinctura fulget. Scilicet cum mens ad caritatis precepta accendit. restat ut per abstinentiam caro maceretur. vnde bis tincto cocco. tota bisso adiungit. de terra ei bisso nitenti specie oritur. et quod per bisso nisi candens decore iudicis cor pal-

castitas designatur. q̄ victoria pulcritudini
supbumerat in necit. q̄ tūc castimonia ad
pfectum mundicie cadore ducit. cū pabsti-
nēnā caro fatigat. Cūq̄ int̄ vtutes ceteras
enā afflicte carnis meritū pficit. q̄ in diuer-
sa superbūeral speciebus tota candescit.
Sexto inducat longiō. i. rōnale signās q̄
pōtifer d̄z induere discenonē p̄ quā discer-
nat int̄ lucē et tenebras. int̄ dextrā et sinistrā
q̄ nō est p̄uētiō lucis ad tenebras neq̄ x̄p̄i
ad belial. Erat atrōnale q̄ d̄z angulū signās
q̄ d̄z discernere int̄ q̄ttuor. s̄c̄ter verū et falsū
ne deuierit credēdis. int̄ bonū et malū ne de-
uierit agēdis. Erat et duplex. q̄ d̄z discernere
rep̄ duob̄ p̄le vicz et p̄p̄lo. nesc̄ cec̄ cecum
dixerit ambo in foueā cadāt. H̄bēbat et q̄
tuor ordines lapidū. signās q̄ pōtifer debet
h̄re q̄ttuor p̄ncipales vtutes iusticiā. fortitu-
dinē. prudētiā. et ipantiā. In singul̄at ordi-
nib̄ h̄bat tres lapides signās q̄ pōtifer in
p̄mo d̄et h̄re fidē spem et caritatē In secūdo
modestā mansuetudinē et benignitatē. In
tertio pacē miscdiā et largitatē In q̄rto vi-
gilantiā sollicitudinē et lōganimitatē. Iſder la-
pides enī figurant vtutes. s̄m illud. ali⁹ edi-
ficat aurū argenti et lapides p̄ciosos. H̄bē-
bat et duas catenulas auri purissimū sibi in-
uicē coherētes q̄ duob̄ inferebant. p̄ncipis
signās q̄ pōtifer d̄z h̄re duos caritatis affe-
ct⁹. ad deū sc̄z et ad p̄mū. de q̄b̄ p̄cipit. dili-
ges deū tuū ex toto corde tuo. et p̄mū tuū
sicut ap̄lū. Sicut et aurū p̄minet vniuersis
metallis ita caritas p̄cellit vniuersas virtu-
tes. de q̄ d̄c̄ apl̄s. maior h̄re caritas. Duo
p̄ncipiū sunt intentio et finis q̄b̄ catenule in-
serunt. vt taz deū q̄z p̄mū diligat ex corde
puro. et p̄scia bōa et fide nō ficta. et tūc deū q̄z
p̄mū diligat p̄pter b̄tudinē. deū p̄pter se
ip̄m et p̄mū diligat p̄pter deū. Iſder tabat
aut aaron rōale iudiciū in q̄ descripta erāt
noīa. xij. p̄ncipal̄. put dictū ē i. p̄te subti.
depicturis. Et s̄m greḡ. in pastoralī l. i. c. xij.
b̄n rōale iudiciū vocat. q̄z rector d̄z subtili sp̄
examine bona malaq̄z discernere. et q̄ vel q̄
bus q̄n et q̄lter p̄gruat studiose cogitare. m̄
bilq̄z p̄p̄m q̄rere. sed sua p̄moda p̄p̄m q̄rū
bona deputare. Cū in exo. scriptū est. Iſdo

nesat in rōnali iudiciū doctrinā et veritatē
q̄ erūt in pectore aaron q̄n ingrediet coram
d̄no. et gestabat iudiciū filiorū isrl̄ in pectore
suo in p̄spectu d̄ni sp̄. Sacerdotē q̄ppe iudi-
ciū filiorū isrl̄ i pectore suo corā p̄spectu d̄ni
gestare est subiectōrū causas p̄ sola internū
iudiciū infēctione discutere. Quidā aut̄ di-
xerūt q̄ rōnali nullū r̄ndet hodie ornamen-
tū. q̄mā nō habem⁹ copiā lapidū p̄ciosorū
sed ad instar illi⁹ defert pōtifer in p̄secratōe
sua tēnū euāgelij antepect⁹ corā toto p̄plo
Ibi enī scripta erat doctrina et v̄tas. Et
ep̄s d̄z h̄re in corde veritatē euāgelij. et in ore
doctrinā q̄z ad manifestationē. Et h̄ pōt
esse cā q̄re in q̄busdā eccl̄ijs postes codicis
euāgelici ex auro argēto et lapidib̄ p̄ciosis
ornant̄. Est enā et alia ratio. q̄ in illo rutilat
aurū sapie. argētū eloquētiē. et miraculorū
lapides p̄ciosi. H̄ec sūt sp̄ose murenule auri
ree argēto v̄mulate. Septimū et sup̄mūz
capitis ornamentū erat cidaris v̄t̄nara quā
vltimo pōtifer assumebat significās b̄nilitatē.
de q̄ d̄ns ait. D̄is q̄ se exaltat b̄niliabitur
H̄ac aut̄ gestabat in capite significans q̄ pō-
tifer d̄z gerere b̄nilitatē in mēte exēplo capis
tis n̄rī dicētis. Discite a me q̄z mitis sū et hu-
milis corde. Iſder caput enī mens intelligit̄
s̄m illud. v̄nge caput tuū et faciē tuā lauā.
Rursus nara in mionib̄ sacerdotib̄ s̄ḡt
p̄nēnā q̄nq̄z sensuū. In maiorib̄ v̄o corē
plationē. d̄nt enī esse p̄templatiū De cidari
depēdebat a fronte lamia aurea significans
sapiam vel figurauit signū crucis. q̄d fit in
officio p̄firmatiōis in q̄ scriptū erat nomē
d̄ni tetragrāmaton. i. quatuor l̄t̄az. q̄ sūt be-
ioth. beth. et vau. i. p̄ncipiūz vite passionis
iste. put dictū est in p̄hemio. i. p̄tis. ac si ap̄-
ti⁹ diceret. Ille cui⁹ pōtifer iste gerit p̄sonā
sc̄z x̄ps est p̄ncipiū. i. autor vite passionis. i.
vite restauratē passionē. q̄z mortē nostrā
monendo destruxit et vitā nrām resurgen-
do repauit. Erant aut̄ bec indumēta p̄ma-
iori p̄te p̄terra ope polimito. i. vario p̄pter
varietatē vtutis. d̄q̄ d̄c̄ psalmigraph⁹. Alti-
tutē regina a dextris tuis et ex q̄ttuor p̄cios
colorib̄. i. purpura cocco billo et iacincto.
Iſder purpurā regē dignitatis significat pōt-

fical p̄tās q̄ via regia d̄z incedere. ne declinet
ad dexterā vel d̄niet ad sinistrā. neliget d̄z
gnos aut soluat indignos. Iſder purpuram
q̄z aq̄ significat. q̄z in conchis marinis h̄rēt
v̄mes q̄ eā egerūt. Iſder cocco coloris ignei
significat p̄ouocat doctrinā q̄ sicut ignis lucere
d̄z et vrere. p̄pter q̄d et bis tunc⁹ fuisse nar-
rat. lucere quidē d̄z p̄ p̄missionē vt oīs q̄ reli-
querit domū p̄m et matrē et centuplū ac-
cipiet et vitā eternā possidebit. vrere d̄z p̄ cō-
minationē ut oīs arbor q̄ nō fecerit fructūz
bonū excidet et in ignē mittet̄. H̄inc est q̄ sū-
m⁹ pōtifer capā rubea exteri⁹ sp̄ appareat
d̄nt. cū interi⁹ sit indut⁹ candida veste. q̄a
interi⁹ cadere d̄z p̄ innocētiā et caritatē. et ex-
teri⁹ rubere p̄ passionē. vt vicz oīdat se sp̄
paratū ponere aiam p̄ oīb̄ suis. q̄z p̄sonā
gerit illi⁹ q̄ p̄ oīb̄ v̄muer frubū fecit in-
dumētū suū. Ex p̄cessionē v̄o p̄stantini im-
patoris ferre p̄t clamidē purpureā atz tūti-
cā coccineā et oīa ip̄alia indumēta scepra
signa et ornamenta Crux q̄cūq̄z ierit enī p̄ce-
dit ad significandū magis et q̄z cuiq̄z alteri p̄-
uenire. iuxta illud apl̄i. N̄ p̄bi aut̄ absit glo-
riari nisi in cruce d̄ni n̄rī iesu x̄pi. vt se cruci-
fixū imitari debere cognoscat Rursus coc-
cus bis tunc⁹ in veste p̄ncipali ē caritas. q̄
q̄bis tunc⁹ d̄z dilectionē dei et p̄mi colo-
rat. Iſder billū v̄o cadore erimij significat p̄-
claritatē fame q̄ d̄z eē rectora vt pōtifer bonū
habeat testimonij s̄m aplū. et ab his que
sūt int̄. et ab his q̄ foris sūt. Iſder iacinctus
q̄ est coloris aerij significat serenitatis p̄sciētiē.
quā intra se pōtifer d̄z h̄re s̄m q̄d d̄c̄ apl̄s
Bla nrā ē testimonij p̄sciētiē.

**Liber quart⁹ de mis-
sa et singulis que in missa agūtur.**

Pter cūcta eccle-
sie sacramenta il-
lud p̄stat esse p̄cipiū q̄d in mis-
se officio supra mensam sacratis-
simi celebrat altaris. illud eccle-

representans p̄uiniū in q̄ filio reuertēti pater
occidit vitulū saginatū panē vite et v̄nū q̄d
miscuit sapientia p̄ponēs. H̄oc aut̄ officiū
x̄p̄c̄ instituit cū nouū p̄didit testamētū. dispo-
nens hereditatē suis regnū sicut pater su⁹ sibi
disposuit. vt supra mensā ei⁹ edat et bibant
in regno q̄d eccl̄a p̄secrauit. Tenātib⁹ ei⁹ ill⁹
accepit iesus panē et grās agens b̄ndixit ac
fregit deditq̄z discipul⁹ suis dicēs. Accipite
et comedite. H̄est corp⁹ meū q̄d p̄ vobis tra-
det̄. H̄ facite in meā p̄memoratōnē. H̄ac igit̄
tur institutione formati. ceperūt apl̄i sacro-
sancitū frequētare misterij. p̄pter cām quā
x̄ps ex p̄sserat. et formā suantes in verbis. et
materiā tenentes in rebus sicut apl̄s corin-
thijs p̄stet dicēs. Ego accepti a d̄no q̄d et
tradidi vobis. q̄mā d̄ns iesus in q̄ noctena
debat accepit panē et. Quia igit̄ mille offi-
ciū ceteris diuinis officiis digni⁹ et solēni⁹ ē
iō de ip̄o p̄uq̄z d̄ alijs officiis ei⁹ bac. iij. p̄te
dōm. In q̄ aliq̄b⁹ additis et detractis specu-
lū innoē. pape. iij. p̄te q̄mur. Sane vt p̄mū
sū ē missa instituit d̄ns iesus sacerdos s̄m
ordinē melchisedech. q̄n panē et v̄nū in cor-
p⁹ et sangnē suū trāsmutauit dicens. H̄est
corp⁹ meū. H̄ ē sangnis me⁹. subuigens hoc
facite in meā p̄memoratōnē. Et postoli autē
h̄ac missā adauerūt dicētes in missa nō so-
lū v̄ba p̄missa. verū etiā d̄nicam ordē sup-
addētes. Cū beat⁹ petr⁹ sic missā p̄mū d̄z
celebrasse in p̄nb⁹ oriētalib⁹. vbi p̄ d̄ni pas-
sionē q̄ttuor annis cathedrā tenuit sacerdo-
talē Deinde v̄o accepit cathedrā antiochie
vbi tres ordēs ad missā adiecit. In p̄mo
dio ergo nascētis eccl̄e missa aliē dicebatur
q̄z modo. sicut. vj. p̄te subti. de parascue d̄c̄
cet. Seq̄nti v̄o tpe eplā tantū et euangelio
recitatis missa celebrabat. Subseq̄nter ce-
lestinus papa instituit introitū ad missam
cantari. put sub introitu dicef. Cetera diuer-
sist p̄tib⁹ ab apl̄is et a gelasio. celestino. gre-
gonio. et alijs diuersis patrib⁹ legunt̄ adiecta
put christianereligionis cultu crescente. vi-
la sunt decenti⁹ p̄uenire. de h̄ dicef in p̄beio
quinte p̄tis. In canone legit̄ q̄ iacobus fra-
ter d̄ni ep̄s hierosolimitan⁹ et basil⁹ ep̄s ce-
sariens addiderūt nob̄ in scripturis ordinē

celebrandi missa. Ite ista iacob⁹ alphei d^r p^r mus inter aplos missa celebrasse. Ista ppter excellētiā scitatis ei⁹ apli hūc sibi fecerunt bonorē. ut p^r dñi ascensionē p^rmus inter eos missa ierosolymis celebraret. etiā p^rusq⁹ esset in epm ordinat⁹. Vel forte ideo d^r p^r celebrasse. q⁹ p^r in pōnticalib⁹ eā dixisse perhibet. Sic et pet^r postmodū p^r in anti ochia missa celebravit. et marc⁹ i alexandria. Quidā autē p^r beretici rep^rendunt nos q⁹ euāgelia p^rpiculas lacerata in missa legim⁹. et q⁹ p^rmutuē missē vic⁹ ultra dñicaz orō nē aliqd sup addim⁹. Scriptū nāq⁹ est Si q⁹ apposuerit ad h⁹ apponet sup illū de⁹ plagas scriptas in libro isto. Et q⁹ supra nouū testamentū. et p^rcepta ap^roz. alias institutio nes et nouā doctrinā doctoz instituim⁹ et suam⁹ p^r illō q⁹ xps ait. Bene irritū fecistis in andatū dei ut v^ras fuetis traditiones. Et alibi. Dis platio quā nō plantauit pater me⁹ celestis eradicabit. Et apls. Doctrinis varijs et peregrinis nolite abducī. Ite sū damētū aliū nemo p^r ponere p^rter id q⁹ posuim⁹ q⁹ est xps. Dicit etiā q⁹ ecclia xpi nec missa nec matutinas cantauit. nec xps nec apli eaz instituērūt. nec in tpe ap^roz cātata fuit nec nomē missē in mūdo audiebāt. nec scriptū inueniebāt. sed id q⁹ missa rep^r tat ab euāgelistis cena vocat. nec ecclia i p^r cipio nec apli cū musicali organo nec alta nec dulci voce eā cantabāt rep^redētes nos q⁹ hec agim⁹. et q⁹ nocturnas et alias canonicas horas dicim⁹. falso nos inducētes illud amos p^rbe. Cōuertā festiuitates v^ras in luctū et oia cantica v^ra in plāctū. Et illō p^rphetiā. Audiuistis mones tuos. et nō faciunt eos. q⁹ in cāctū ois sui v^rit eos et auaricia sequit⁹ cor eoz. et ē ill⁹ q⁹ carnē musicūz q⁹ suauit⁹ dulciq⁹ sono canit. Illorū tñ error aptissime p^rstatur ex his q⁹ in p^rhemio. v. ptis dicent. Bursus in p^rmitiua ecclia diuina misteria hebraice celebrabāt. s^r tpe aduāi p^rmi ipatoris. grece in oriē tali ecclā p^rmo celebra riceperūt. Idoro misse officii taz p^ruide re p^r ordinatōe dispositū ut q⁹ p^rpm et i xpm ex q⁹ de celo descēdit. vsq⁹ dū in celum ascēdit gesta sūt. mag⁹ ex pte p^runeat. et ea tā v^ris q⁹

signis amirabili q⁹ dā specie rep^rntat. Ipsuz at officii in q⁹ttuo^r p^rstut vic⁹ in p^rsonis. in opib⁹. in v^ris. et reb⁹. Idersonaz tres sūt or dines. s. celebrātes. miltātes. et circūstantes. Operū q⁹ tres sūt spēs. vic⁹ gest⁹ act⁹ et mo^r. Et boz etiā tres sūt diuersitates. s. orōel modulatoēs. et lectōes. Bēz sūt tres sūt milt neries. s. ornāmēta. istrumēta. et demēta. Si q⁹ dē h⁹ oia plena sūt diuinis mysterijs. sic in p^rhemio libri dictū fuit. Sane olim templū erat in duas ptes interposito velo diuisū. ps p^r vocabat sctā. interior v^ro sctā sctoz. Quidq⁹ ergo in officio misse an secretam agit q⁹ in edep^ro est. q⁹ at in secreta agit tra sctā sctoz ē. Erat igit in tra sctā sctoz ara incēsi. arca testamētū. tabula sup arcā. p^rti p^rma pte sub t. de ecclā et de altari dictū est et i exo. habet sup^r tabulā duo cherubin glie mutuo vultu se respiciētia. Ihuc intrabat sol⁹ pōtifer semel in anno hñs noia patrū in rōnaliz sup bñerali scripta. ferēs sanguinē et carbones. q⁹ oēs cū timiamate in thuribulo oas ponebat. donec fum⁹ eū obumbraret. deū tabulā et arā sanguine aspgēbat. p^r eribat ad iplm et vestes lauabat. nō enī iudicabāt mūd⁹ an respaz p^r imolationē vitule ruse. Ihuc oim sig⁹ fuerūt. s. recesserūt postq⁹ sig⁹ficata venerūt. Si q⁹ dē p^ro edes si gñificat p^rntē ecclāz. sctā sctoz celū. pontifer xpm. sanguis passionē. carbones caritates xpi. thuribulū carnē ipsi⁹. th⁹ cremati p^rces odoriferas. ara cohor^rtes celi. arca xpi bñā nitatē. tabula dei p^rem. duo cherubin duo testamēta. q⁹ se adinuicē respiciūt q⁹ cōcor dāt. vestis q⁹ lauāt hominē. respaz hōis vestē sig⁹. Cōfēra ergo q⁹ olim fiebat et q⁹ xps egit et respice quō minister ecclē illa i officio mis se rep^rntat et agit. Quid etiā h⁹ sig⁹ficent. sub canonem misse in p^rncipijs cuiuslibz p^rdicē illi ustāget. Idē arca q⁹ xpi bñilitas intelligit. a q⁹ nobis p^ripsi⁹ miltōiam. omne bonū ad uenit. Et nota q⁹ sicut in exo. xxxv. et. xxxvii. le git. Factū est sup arcā p^rpicatoz aureū. i. tabula aurea eius dē logū dimis et latitū dinis cui⁹ et arca. ut eam tegere sufficeret. et hec dicebatur oraculum q⁹ dñs de loco illo rñsa dabat orānb⁹. Dicebat etiā p^rpicatoz

riū. q⁹ exinde loquēs dñs p^rpicabat iplō ut q⁹ die p^rpicatoz dicebat gloriā dñi sep ibi descēdere. Et in tabernaculū suū loc⁹ super posteriorē p^rte altaris collocat⁹. i. q⁹ xps p^rpicatio nrā. i. hostia p^rsecrata suat. hodie p^rpicatoz nūcupat. Et v^rtaq⁹ v^ro pte oraculi. s. in duob⁹ angul⁹ anteriorib⁹ posita sūt duo cherubin aurea. q⁹ sūt fm iosephū duo aialia volatilia bñtia figurā q⁹ a nullo hōim est in specta. Ihuc dicit moyses se in dei sede p^rspecisse figurata. Un⁹ cherub alterū inspiciē bat v^ris tñ vultū in p^rpicatoz duabulq⁹ alis ex opposito exp^rat. et mutuo se tāgēb⁹ relabat oraculū suū tegebāt p^rpicatoz. Si q⁹ dē p^rpicatoz i carnat⁹ dñs figurat de q⁹ iohes. Ipse ē p^rpicatio pro p^rctis nrīs. Duo cherubin duo sūt testamēta s^r v^ret⁹ et nouū. Bū ergo illa nō discēpāt. s. mysteriūz icarnatōis xpi p^rcordit narrat illud p^rphētā do istud alleuerādo. i. p^rpicatoz vultū suū itōis dirigit et se mutuo respiciūt. Bursus tria sunt ecclē sacrificia q⁹ in veteri testa mēto p^rpicatoz i thuribulū et altare sig⁹ficata sūt. vic⁹ sacrificiū p^rnie. iusticie. et eucha ristie. Bē p^rmo. sacrificiū deo spūs p^rtribula t⁹. Bē sctō. nūc acceptabilis sacrificiū iusticie. Bē tñ. nūc sacrificiū hostiā laudis. Sup altare s^r corpus caro maciat⁹ p^rritōes. i. tra thuribulū. i. cordis th⁹ adolei p^r deuoto nē. ad p^rpicatoz s^r dei p^ris. sanguis ferē p^rredēptōe. Ihuc q⁹ dē tria sacrificia sacerdos offerit missa. p^rmi i p^ressione. sctōm i p^rstatiōe tertiū in actōe. Ista hec tria sūt q⁹ fm p^rphāz de⁹ respicit in hōie et requirit ab hōie. diligere miltōia facere iudiciū et solite ambulare cū deo. Diligat ergo miltōia. q⁹ vult offerre sacrificiū p^rnie. faciat iudiciū q⁹ vult offerre sacrificiū iusticie. cū deo solite ambulet q⁹ vult offerre sacrificiū eucharistie. Ihuc est q⁹ ait bñs bernard⁹. Frēs mei imolantes hostiā laudis iūgam⁹ v^ris sensū. s. sui affectū. affectui exultationē. exultatōi maturitatē. maturitati bñilitatē. bñilitati libertatē. Celebratur ergo missa offerat altissimo sacri ficiū illō de q⁹ ps. ait. Sacrificiū deo spūs et tribulat⁹. Et alibi. Immola deo sacrificiū laudis et. Et apls. Exhibete corpa v^ra hosti

am viuētē sctā deo placētē ut sit rōnabile obsequiū v^rum. mortificātes in altare cordis mēbra v^ra q⁹ sūt sup terrā. vic⁹ iūmūdiā libidinē p^rcupiscētiā malā. et auariā. q⁹ ten⁹ mōdo corde et casto corpe. sctificātes dñō v^ros mētip^ros. In sacramēto autē corpis xpi fm aug⁹. nil a bono magis. nil a malo min⁹ p^r ficiū sacerdotē. dū mō ille cū ceteris i arca p^rstiat. et formā obfuet traditā a colūba. q⁹ nō in merito sacerdotis sed in v^ro p^rficatur creatoris. Aurū enīq⁹ v^ret est in arca furis sic i thesauro regis. Un⁹ capbas pontifer p^rsecutor v^rni⁹ et verissimi sacerdotis. q⁹ uis ipse verax nō ēet. q⁹ dedit tñ verū fuit. si nō suū dedit s^r dei. i. in forma ecclē. Ihō ergo sacerdotis iniquitā ipedit effectū sacramētū. sic nec medici iūmūtas v^rutē ipedit medicane. Quāuis igit op⁹ opans aliq⁹ sit iūmūdūz op⁹ tñ opatū sp⁹ ē mūdū. S^r sic oia sūt mūda mūdis sic oia sūt iūmūda iūmūdis. Adal⁹ ergo cū vitā accipit mortē iūmūdit. sic cōtra bon⁹ cū mortē sustinet vitā acq^rit. Ista qui māducat idigne iudiciū sibi māducat. Et v^ro de talib⁹ ait p^rphā. Maledicta bñdictōi b⁹ v^ris. et greg⁹. Bñdictio eoz veritū male dictionē. et orō in p^rctim. de p^rctib⁹ ab ecclā nō toleratis seu notorijs intelligit. q⁹ bñdictō q⁹ tū ad ipsos maledictio reputat. q⁹ nā fm aug⁹ mali inq^rntū in eis ē dicit sacramēta polluerē. cū tñ illa p^rmaneāt ipolluta. sūt cū bonis ad p^rmiū rep^rbis ad iudiciū. Un⁹ au⁹ g⁹. Spūalis v^ris sacramētū ut lux pura ab illūinādis excipit ad salutē s^r p^rimūdos miltōs q⁹ p^r canale trāsies nō cōmūnat. Al⁹ nā dū tñ p^ridibetici dicūt. nūq⁹ legi q⁹ i mūdis et luxurios miltōis xps spōsaz suam ecclā tradiderit custodiendā. vel p^ratē sacroz miltōiōz pagere. vel clauēs regni. vel p^ratē ligādi et soluedi. q⁹ illi soli ut ait greg. et iusti i hac carne positi p^ratē hñt ligādi et soluedi sic apli. q⁹ vitā vel frōē illoz cū eoz docina tenēt. Un⁹ v^ro dicit a tñb⁹ sacramēta p^rstata nec valēt nec p^rficiūt ad salutē. Legit ei in li. numeri. Quidq⁹ tengerit iūmūd⁹ i mundum faciet. Et christus. Ihō pōt arbor mala fruct⁹ bonos facere. Et dauid. Idēcca tori aut dicit de⁹. q⁹ retu enarras iusticias

meas. et a. t. m. p. o. s. t. u. i. u. Et ap. l. s. Dia munda
mundis. co. in. q. n. a. n. i. s. a. u. t. e. t. i. n. f. i. d. e. l. i. b. n. i. b. i. l. l. e.
m. o. m. Et gre. i. p. a. s. t. o. r. a. l. i. l. i. c. a. r. B. u. i. s. q. d. i. s.
p. l. i. c. e. t. a. d. i. n. t. e. r. c. e. d. e. d. u. m. i. n. t. i. f. i. r. a. t. i. a. n. u. m. a. d.
d. e. i. o. r. a. p. u. o. c. a. t. I. t. e. i. b. i. d. e. i. c. a. p. i. t. u. x. i. j. I. t. a. c. c. e.
e. s. t. v. t. m. u. d. a. d. e. b. e. a. t. e. s. s. e. m. a. n. q. d. i. l. u. e. r. e. s. o. r.
d. e. s. c. u. r. a. t. n. e. t. a. c. t. a. q. u. e. q. i. p. s. a. s. o. r. d. i. d. a. d. e. t. e. r. i.
u. s. i. n. q. n. e. t. C. e. l. e. b. r. a. t. a. t. m. i. s. s. a. b. o. r. a. t. i. a. s. e. r.
t. a. e. t. n. o. n. a. I. n. t. e. r. t. i. a. q. u. i. m. m. a. r. c. u. b. o. r. a. i. l. l. a.
x. p. s. c. r. u. c. e. a. s. c. e. d. i. t. e. t. l. u. n. g. u. i. s. i. u. d. e. o. r. u. c. r. u. c. i. f. i.
x. u. s. e. s. t. d. a. m. a. n. i. u. c. r. u. c. i. f. i. g. e. c. r. u. c. i. f. i. g. e. E. t. q. u. i. l.
l. a. b. o. r. a. s. p. u. s. s. a. n. c. i. s. s. u. p. a. p. l. o. s. i. n. i. g. n. e. i. s. l. u. n.
g. u. i. s. d. e. s. c. e. d. i. t. I. n. s. e. r. t. a. q. u. i. n. i. l. l. a. b. o. r. a. s. m. a.
t. h. e. u. p. e. r. c. r. u. c. i. f. i. x. e. t. i. m. o. l. a. t. e. E. t. i. n. n. o. n. a.
q. u. a. b. o. r. a. i. l. l. a. i. n. c. r. u. c. e. p. e. n. d. e. n. s. e. m. i. s. s. u. s. s. p. i. u. m.
L. b. e. l. e. s. p. h. o. r. p. a. p. a. s. t. a. t. u. i. t. u. t. m. i. s. s. a. a. n. b. o.
r. a. t. e. r. t. i. a. n. o. d. i. c. a. t. q. u. o. d. d. e. p. u. b. l. i. c. i. s. z. p. o. p. u. l. a.
r. i. b. m. i. s. s. i. n. t. e. l. l. i. g. e. d. u. m. e. s. t. Q. u. e. s. i. c. a. u. g. a. u. t.
n. o. d. i. c. i. t. i. n. p. u. b. l. i. c. o. f. i. e. r. i. n. e. p. l. i. s. a. p. u. b. l. i. c. i. s. q.
b. o. r. a. t. e. r. t. i. a. d. i. c. i. t. r. e. t. r. a. b. a. t. C. a. n. t. a. t. a. t. d. i. e. b.
d. i. n. i. c. i. s. e. t. f. e. s. t. i. u. i. s. b. o. r. a. t. e. r. t. i. a. I. n. p. f. e. s. t. i. s. b. o.
r. a. s. e. r. t. a. I. n. q. u. o. d. a. g. e. s. i. m. a. b. o. r. a. n. o. n. a. e. t. e. t. i. a. z.
e. x. i. n. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. p. e. l. a. g. i. p. a. p. e. e. t. a. l. i. o. r. i. d. i. e. b.
i. e. i. u. n. i. o. r. u. n. o. t. i. n. o. i. m. I. n. s. a. b. b. a. t. i. s. v. o. i. e. i. u. n. i.
o. r. u. q. u. i. t. u. o. r. r. e. p. o. s. i. t. s. e. r. o. p. t. c. e. l. e. b. r. a. r. i. p. p. t. e. r. o. r.
d. i. e. s. s. a. c. r. o. s. q. u. o. d. a. d. d. i. n. i. c. a. z. s. e. q. u. e. t. e. p. u. n. e. r. e. n. o. s.
c. u. n. t. S. e. d. q. u. i. m. i. s. s. a. a. i. e. i. u. n. o. d. i. c. i. t. d. z. z. i. o. n. e.
n. i. m. i. s. i. e. i. u. n. e. t. p. v. e. l. p. a. s. i. n. c. h. o. a. t. z. s. i. c. v. l. q. z.
a. d. n. o. c. t. e. i. e. i. u. n. i. p. r. e. l. a. t. D. e. q. u. i. n. v. i. p. t. e. s. u. b.
s. a. b. b. a. t. o. p. a. s. c. h. a. l. i. d. i. c. e. t. Q. u. o. m. i. s. s. a. q. u. i. s. s. u.
m. o. m. a. n. e. c. a. n. t. a. t. e. x. p. l. u. e. t. u. d. i. n. e. n. o. e. x. o. r. d. i. e.
e. s. t. L. e. o. i. n. p. a. p. a. d. i. l. u. c. u. l. o. s. i. u. e. p. m. a. d. i. e. i. p. r. e.
a. d. m. i. s. s. a. i. t. r. a. b. a. t. n. e. s. c. i. o. a. n. n. e. c. e. s. s. i. t. a. t. e. a. n. r. o.
n. e. a. n. s. o. l. a. v. s. u. s. a. p. l. i. c. i. p. t. a. t. e. v. e. l. d. e. p. e. c. u. l. i. a. r. i.
m. i. s. s. a. i. t. e. l. l. i. g. e. d. u. m. e. s. t. Q. u. i. a. t. n. e. c. e. s. s. i. t. a. t. e. p. u. e. n. i.
u. n. t. t. e. r. t. i. a. a. u. t. o. f. f. e. r. u. n. t. p. s. e. r. t. a. z. a. u. t. n. o. n. a. m.
a. m. o. r. e. d. i. u. i. n. o. n. e. v. i. c. i. s. e. i. s. d. i. e. s. a. b. s. q. z. s. a. c. r. i. f. i.
c. i. o. p. t. e. r. e. a. t. e. x. c. u. s. a. r. i. p. u. n. t. c. u. d. i. s. c. i. p. u. l. q. u. e. u. e. l. l. e.
b. a. t. s. p. i. c. a. s. i. n. s. a. b. b. a. t. o. z. c. u. d. a. u. i. d. q. u. o. c. o. m. e. d. e.
b. a. t. p. a. n. e. s. p. p. o. n. i. s. E. l. e. l. q. u. i. n. m. i. s. s. a. f. i. t. m. e. o.
r. i. a. p. a. s. s. i. o. n. i. s. m. o. r. t. i. s. s. e. p. u. l. t. u. r. e. r. e. s. u. r. r. e. c. t. i. o.
n. i. s. z. a. s. c. e. n. s. i. o. n. i. s. i. o. c. a. n. t. a. t. t. o. t. p. a. r. i. s. b. o. r. i. s.
I. n. t. e. r. t. i. a. i. m. e. o. r. i. a. p. a. s. s. i. o. n. i. s. z. a. s. c. e. n. s. i. o. n. i. s. I. d. e.
s. e. r. t. a. i. n. m. e. o. r. i. a. m. o. r. t. i. s. I. d. e. n. o. n. a. i. m. e. o. r. i. a.
s. e. p. u. l. t. u. r. e. I. n. m. a. n. e. i. n. m. e. o. r. i. a. f. o. r. t. e. r. e. s. u. r. r. e.
c. t. i. o. n. i. s. A. l. l. e. r. u. n. t. e. n. a. q. u. o. d. a. d. i. m. i. m. i. m. e. d. i. u. l. l. i. o.
b. o. r. a. z. c. r. u. c. i. f. i. x. u. z. i. o. n. i. c. h. a. c. n. i. c. u. l. l. a. b. o. r. a. z.

posita. T. n. eccl. a. i. n. t. e. r. v. n. a. b. o. r. a. z. a. l. t. e. r. a. c. e.
l. e. b. r. a. t. m. i. s. s. a. I. n. d. i. e. a. u. t. n. a. t. a. l. d. i. n. i. p. m. a. m. i. s.
s. a. d. e. n. o. c. t. e. c. a. n. t. a. t. p. u. t. s. u. b. i. p. s. o. f. e. s. t. o. d. i. c. e. t.
C. e. t. e. r. u. s. i. i. q. u. o. d. a. g. e. s. i. m. a. o. c. c. u. r. r. u. n. t. d. u. o. o. f. f. i.
c. i. a. q. u. o. d. d. i. e. s. d. u. p. l. i. c. e. s. v. o. c. a. m. m. i. s. s. a. d. f. e. s. t. o.
d. i. n. t. e. r. t. i. a. z. a. b. s. q. z. g. e. n. u. s. f. l. e. c. t. o. e. o. f. f. i. c. i. u. v. o. d.
i. e. i. u. n. i. o. d. i. n. n. o. n. a. z. c. u. g. e. n. u. s. f. l. e. c. t. o. n. e. L. p. e.
e. t. i. a. a. d. u. e. n. t. d. z. m. i. s. s. a. i. n. s. c. r. o. z. f. e. s. t. i. u. i. t. a. t. i. b.
b. o. r. a. t. e. r. t. i. a. c. e. l. e. b. r. a. r. i. C. e. r. u. n. u. l. l. d. z. e. a. d. e. m.
d. i. e. p. l. u. r. e. s. m. i. s. s. a. s. c. e. l. e. b. r. a. r. e. r. e. g. u. l. a. r. i. t. q. u. i. x. p. s.
s. e. m. e. l. p. a. s. s. u. s. f. u. i. t. E. t. v. a. l. d. e. s. e. l. i. x. e. q. u. e. n. a. v. n. a.
d. i. g. n. e. p. o. t. c. e. l. e. b. r. a. r. e. n. e. c. p. r. q. s. d. u. a. s. m. i. s. s. a. s.
c. u. v. n. o. v. e. l. v. n. a. c. u. d. u. o. b. s. a. c. r. i. f. i. c. i. s. c. e. l. e. b. r. a.
r. e. S. u. b. v. n. o. t. i. n. c. a. n. o. n. e. p. u. n. t. p. l. u. r. e. s. b. o. s. t. i. e. c. o.
f. i. c. i. I. t. a. z. p. s. b. i. t. e. r. d. z. s. p. b. o. s. t. i. a. p. i. n. f. i. r. m. i. s. b. e.
p. a. r. a. t. a. m. I. d. e. t. e. s. t. q. u. i. s. a. c. e. r. d. o. s. v. n. a. m. i. s. s. a. m.
c. u. m. s. a. c. r. i. f. i. c. i. o. z. a. l. i. a. s. i. c. c. a. c. e. l. e. b. r. a. r. e. A. l. l. a. s. i.
s. i. c. c. a. d. z. q. u. o. n. i. a. s. i. s. a. c. e. r. d. o. s. n. o. p. o. t. e. s. t. p. f. i. c. e.
r. e. q. u. i. s. o. r. t. e. i. a. m. c. e. l. e. b. r. a. u. i. t. v. e. l. o. b. a. l. i. a. c. a. u. s. a. z.
p. o. t. a. c. c. e. p. t. a. s. t. o. l. a. e. p. l. a. m. z. e. u. a. n. g. e. l. i. u. l. e. g. e. r. e.
z. d. i. c. e. r. e. o. r. d. e. m. d. i. n. i. c. a. m. e. t. d. a. r. e. b. e. n. e. d. i. c. t. o. e. z.
q. u. i. n. o. s. i. e. r. d. e. u. o. n. o. n. e. n. o. e. x. s. u. p. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. v. e.
l. i. t. t. o. n. i. o. f. f. i. c. i. u. m. i. s. s. e. s. i. n. e. s. a. c. r. i. f. i. c. i. o. d. i. c. e. r. e. a. c.
c. i. p. i. a. t. o. e. s. v. e. s. t. e. s. s. a. c. e. r. d. o. t. a. l. e. s. z. m. i. s. s. a. z. s. u. o.
o. r. d. i. n. e. c. e. l. e. b. r. e. t. v. l. q. z. a. d. f. i. n. e. o. f. f. e. r. e. n. d. e. d. i. m. i. t.
t. e. n. s. s. e. c. r. e. t. a. q. u. e. a. d. s. a. c. r. i. f. i. c. i. u. p. i. n. e. t. p. f. a. t. i. o.
n. e. m. v. o. d. i. c. e. r. e. p. o. t. l. i. c. e. t. i. n. e. a. v. i. d. e. a. n. t. a. n. g. e. l. i.
i. u. o. c. a. r. i. a. d. p. f. e. c. t. i. o. n. e. c. o. r. p. o. s. z. s. a. g. u. i. s. x. p. i. d. e.
c. a. n. o. n. e. v. o. n. i. b. i. l. d. i. c. a. t. s. e. d. o. r. d. i. n. e. d. i. n. i. c. a. n. o. p.
t. e. r. m. i. t. t. a. t. z. q. u. i. b. i. s. e. q. u. i. t. s. u. b. s. i. l. e. n. t. i. o. d. i. c. e. d. a. n.
d. i. c. a. t. c. a. l. i. c. e. v. e. l. b. o. s. t. i. a. n. o. h. a. b. e. a. t. n. e. c. d. e. b. i. s.
q. u. i. s. u. p. c. a. l. i. c. e. s. e. u. e. u. c. h. a. r. i. s. t. i. a. d. i. c. i. t. v. e. l. f. u. i. t. a. l. i.
q. u. o. d. d. i. c. a. t. v. l. f. a. c. i. a. t. p. r. e. n. a. d. i. c. e. r. e. p. a. r. d. i. n. i. s. s. p.
v. o. z. z. e. t. e. r. u. n. m. i. s. s. e. o. f. f. i. c. i. u. s. u. o. o. r. d. i. n. e. p. a. g. a. t.
m. e. l. i. e. t. i. n. t. a. l. i. a. o. m. i. t. t. e. r. e. E. l. e. z. q. u. o. d. a. i. n. c. i. p. i. u. n. t.
m. i. s. s. a. d. d. i. e. c. e. l. e. b. r. a. t. e. s. i. l. l. a. s. u. o. o. r. d. i. e. v. l. q. z. a. d.
o. f. f. e. r. e. n. d. a. p. o. s. t. e. a. i. n. c. i. p. i. u. n. t. a. l. i. a. m. i. s. s. a. z. e. a. m.
c. a. n. t. a. n. t. v. l. q. z. a. d. e. u. n. d. e. l. o. c. u. z. i. d. e. f. a. c. i. u. n. t. p. l. u.
r. i. e. s. s. i. v. o. l. u. n. t. z. i. n. c. e. p. t. a. m. i. s. s. a. v. i. u. o. z. i. n. c. i. p. i. u. n. t.
q. u. i. q. z. m. i. s. s. a. m. m. o. r. t. u. o. z. e. a. p. s. e. q. u. e. n. t. e. s. v. l. q. z.
a. d. e. u. n. d. e. l. o. c. u. e. t. e. x. i. n. d. e. p. c. e. d. e. t. e. s. d. i. c. i. t. t. o. t.
s. e. c. r. e. t. e. l. l. a. s. q. u. i. t. m. i. s. s. a. s. i. n. c. e. p. e. r. u. n. t. s. e. m. e. l. t. a. n. t. u.
c. a. n. o. n. e. d. i. c. e. n. t. e. s. z. p. s. e. c. r. a. t. e. s. z. i. f. i. n. e. t. o. t. o. r. a.
t. i. o. n. e. s. d. i. c. i. t. q. u. o. t. o. f. f. i. c. i. a. m. i. s. s. e. i. n. c. e. p. e. r. u. n. t.
s. e. d. b. o. c. t. a. n. q. z. d. e. t. e. s. t. a. b. i. l. e. r. e. p. o. b. a. m. I. d. e. t. e. s. t.
i. n. s. a. c. e. r. d. o. s. q. u. i. q. z. p. l. u. r. e. s. m. i. s. s. a. s. v. n. a. d. i. e. c. e.
l. e. b. r. a. r. e. I. d. e. m. o. i. n. f. e. s. t. o. n. a. t. a. l. i. s. d. i. n. i. s. i. c. u. n. t. i. n.

sexta pte sub illo festo dicit. Seco ubi neces
sitas exigit. puta si q. s. moriat. Conciliu m
carthaginense d. q. si ep. u. s. vel al. post t. i. a. z.
obierit. p. memoratio solis o. r. o. n. i. b. s. f. a. c. i. e. d. a.
e. s. t. s. i. n. e. m. i. s. s. a. T. e. r. t. i. o. c. a. u. s. a. h. o. n. e. s. t. a. n. i. s. v. t. s. i.
a. l. i. q. u. a. m. a. g. n. a. p. s. o. n. a. s. u. p. u. e. n. i. e. n. s. v. e. l. i. t. m. i. s.
s. a. m. a. u. d. i. r. e. Q. u. a. r. t. o. s. i. m. q. u. o. d. a. c. a. v. u. l. t. a. n. i. s.
p. u. t. a. p. p. t. e. r. p. e. g. r. i. n. o. s. p. p. t. e. r. h. o. s. p. i. t. e. s. p. p. t. e. r.
c. o. m. e. a. n. t. e. s. p. p. t. e. r. i. n. f. i. r. m. o. s. p. p. t. e. r. s. p. o. n. s. o. s.
e. t. p. p. t. e. r. r. a. r. i. t. a. t. e. d. e. r. i. c. o. z. e. t. p. a. u. p. t. a. t. e. e. c. c. l. a. z.
s. a. c. e. r. d. o. t. e. s. p. p. r. i. o. s. n. o. h. a. b. e. n. t. i. u. m. Q. u. i. t. o.
v. t. d. i. x. i. t. s. i. c. a. r. d. e. p. s. c. r. e. m. o. n. e. n. s. i. s. i. n. m. i. r. a. l. i.
c. u. d. u. e. f. e. s. t. i. u. i. t. a. t. e. s. o. c. c. u. r. r. u. n. t. I. d. e. t. e. n. a. t. r. e. s.
c. e. l. e. b. r. a. r. i. t. u. i. q. u. i. s. f. i. t. l. i. c. i. t. e. i. n. n. a. t. a. l. i. t. u. i. q. u. i. x. p. i.
p. a. s. s. i. o. t. r. i. p. u. n. t. e. s. t. I. d. e. s. u. s. e. s. t. e. n. i. l. u. n. g. u. i. s. i.
s. u. l. t. a. n. t. u. m. m. a. n. i. b. s. v. b. e. r. a. n. t. u. m. z. c. l. a. u. s. c. r. u. c. i.
f. i. g. e. n. t. u. m. I. p. s. e. e. n. a. e. s. t. a. p. a. t. r. i. a. r. c. h. i. s. g. e. s. t. i. b.
i. m. o. l. a. t. a. p. p. b. e. n. i. s. v. b. i. s. s. a. c. r. i. f. i. c. a. t. u. s. a. p. r. e.
e. t. a. s. e. i. p. s. o. r. e. a. l. i. t. e. r. o. b. l. a. t. u. s. S. e. r. t. o. p. a. r. i. r. o. e.
s. i. i. n. d. i. e. i. e. i. u. n. i. j. o. c. c. u. r. r. i. t. a. l. i. q. u. o. d. s. o. l. e. n. e. f. e. s. t. u. m.
p. o. t. e. s. t. v. n. a. d. e. f. e. s. t. o. z. a. l. i. a. d. e. i. e. i. u. n. i. o. c. e. l. e. b. r. a.
r. e. s. i. a. l. i. p. s. b. i. t. e. r. n. o. a. s. s. i. t. L. e. g. i. t. e. n. a. q. u. o. l. e. o. p. a.
p. a. s. e. p. t. i. e. s. z. a. l. i. q. u. i. n. o. u. i. e. s. i. e. a. d. d. i. e. m. i. s.
s. a. m. c. e. l. e. b. r. a. u. i. t. S. a. c. e. r. d. o. s. i. n. a. l. i. a. m. i. s. s. a. z. i. n.
e. a. d. d. i. e. c. e. l. e. b. r. a. t. u. r. i. n. v. l. t. i. a. t. a. n. t. u. m. m. i. s. s. a. p.
f. u. s. i. o. n. e. s. u. m. a. t. q. u. i. a. s. i. i. n. p. m. a. s. u. m. e. r. e. t. i. e. u. n.
n. o. e. s. s. e. t. e. t. s. i. c. a. l. i. a. m. i. s. s. a. i. m. p. e. d. i. r. e. t. a. l. i. a. s.
a. u. t. q. u. i. e. s. c. e. l. e. b. r. a. t. t. o. t. i. e. n. s. c. o. r. p. o. r. p. i. z. e. t. i. a. m.
p. f. u. s. i. o. n. e. s. u. m. a. t. S. e. d. n. u. n. q. d. p. r. a. n. s. u. s. p. f. i. c.
B. i. n. d. e. o. s. i. c. l. i. c. e. t. B. f. a. c. e. r. e. n. o. d. e. a. t. n. o. e. n. i. e. i. u.
n. i. u. e. s. t. d. e. s. u. b. s. t. a. n. t. i. a. p. u. t. i. c. a. n. o. n. e. i. n. q. u. i. t. a. u.
g. s. a. l. i. s. d. i. n. s. n. o. p. f. e. c. i. l. l. z. A. l. l. a. g. i. s. t. e. r. t. i. n. b. u. g. u. i.
n. o. d. i. c. i. t. S. a. n. e. p. l. e. i. s. t. p. u. b. b. e. r. e. s. i. b. s. p. u. l. l. u.
l. a. t. u. b. e. t. t. r. i. n. i. t. a. t. e. i. p. u. g. n. a. n. t. i. b. e. x. i. n. s. t. i. t. u. t. o. e.
a. l. c. u. i. n. i. m. a. g. i. s. t. r. i. k. a. r. o. l. i. r. o. g. a. t. u. b. o. n. i. f. a. c. i. j.
a. r. c. h. i. e. p. i. m. a. g. u. n. t. u. n. i. s. t. a. t. u. e. n. t. i. s. I. d. e. a. f. e. r. i. a.
m. i. s. s. a. d. e. t. r. i. n. i. t. a. t. e. d. i. c. e. b. a. t. S. e. c. o. d. a. f. e. r. i. a. d. e. s. a.
p. i. e. n. a. T. e. r. t. i. a. f. e. r. i. a. d. e. s. p. u. s. a. n. c. t. o. Q. u. a. r. t. a.
f. e. r. i. a. d. e. c. a. r. i. t. a. t. e. Q. u. i. n. t. a. f. e. r. i. a. d. e. a. n. g. e. l. i. s.
S. e. r. t. a. d. e. c. r. u. c. e. S. e. p. t. i. a. d. e. b. r. a. v. g. i. n. e. C. a. u.
l. a. v. o. i. l. l. a. c. e. s. s. a. n. t. e. i. l. l. u. d. c. e. s. s. a. u. i. t. z. d. i. n. i. c. a. l. i. o. f.
f. i. c. i. o. o. r. d. i. n. a. t. o. s. t. a. t. u. t. u. i. f. u. i. t. v. t. p. m. a. f. e. r. i. a. s. u. i.
b. i. e. t. o. f. f. i. c. i. u. s. s. d. e. t. r. i. n. i. t. a. t. e. S. e. c. o. d. a. d. e. a. n. g. e. l. i. q. u. i.
t. u. c. p. m. o. c. r. e. a. t. i. s. u. n. t. i. n. b. o. n. i. s. g. r. a. t. u. i. t. i. s. t. u. c. e. i.
l. u. x. d. i. u. i. s. a. f. u. i. t. a. t. e. n. e. b. r. i. s. i. b. o. n. i. a. n. g. e. l. i. a. m. a.
l. i. s. q. u. i. t. u. c. c. e. c. i. d. e. r. u. n. t. m. a. l. i. b. o. n. i. v. o. p. f. i. r. m. a. t. i.
s. u. n. t. I. n. p. m. a. v. o. f. e. r. i. a. c. r. e. a. t. i. f. u. e. r. u. n. t. a. n. g. e. l. i. i. n.

bonis natalib. Cantat etia i scda feria pro
defunctis ut illi adhibeam suffragia angelo
ru. Et q. ut dicit qda in pma feria refrigeri
um hnt illi q snt in purgatorio. et stati in se
cnda feria redeunt ad penas z labor. qre vt
eoz subueniat laborib. missa pro illis scda
feria celebrat. In tertia feria pro p. cis. In
q. rta pro pace In q. nta pro tribulatoe. Et
i tertia feria d. z. repenit introit. missa de dnica
Instituti etia fuit vt in q. rta feria ieiunare
tur. z illa fili. diedz missa de dnica d. i. c. i. n. i. l. i. f. e.
stuitas impedit. In q. nta feria d. z. fili. repe
n. o. f. f. i. c. i. u. d. i. n. i. c. e. s. z. i. n. t. r. o. i. t. e. p. l. a. z. e. u. a. n. g. e. l. i. u.
q. d. i. e. s. i. o. u. i. s. d. i. c. o. g. n. a. t. a. d. i. n. i. c. e. d. i. e. i. p. r. o. u. t.
d. i. c. e. t. s. u. b. t. i. d. e. a. c. c. e. s. s. u. p. o. n. t. i. a. d. a. l. I. n. s. e. r. t. a.
f. e. r. i. a. d. e. c. r. u. c. e. I. l. l. a. e. n. i. d. i. e. s. a. p. p. o. p. a. t. x. p. o. i. n.
c. r. u. c. e. q. u. i. p. s. e. i. n. e. a. m. o. r. e. t. c. r. u. c. i. f. i. g. i. v. o. l. u. n. t.
p. r. o. s. a. l. u. t. e. b. i. j. a. m. g. e. n. e. r. i. s. I. n. s. e. p. t. i. a. f. e. r. i. a. d. e.
b. r. a. v. g. i. n. e. Q. u. i. n. t. i. u. b. a. b. u. n. t. Q. u. o. n. i. a. o. l. i. z.
i. q. d. a. e. c. c. l. a. c. u. n. t. a. n. i. s. p. s. t. a. t. i. n. o. p. o. l. e. r. a. t. i. m. a.
g. o. b. t. e. v. g. i. n. i. s. c. o. r. a. q. d. e. p. e. d. e. b. a. t. v. e. l. i. q. u. o. t. o. z.
t. a. v. e. l. e. b. a. t. i. m. a. g. i. n. e. s. z. v. e. l. i. i. n. s. e. r. t. a. f. e. r. i. a. p.
v. e. l. p. a. s. r. e. c. e. d. e. b. a. t. a. b. i. m. a. g. i. n. e. l. l. o. m. o. u. e. t. e. s. o.
l. o. d. e. i. m. i. r. a. c. u. l. o. q. u. i. d. e. f. e. r. e. t. i. n. c. e. l. i. u. v. t. a. d. p. l. e.
n. u. p. o. s. s. i. m. a. g. o. a. p. p. l. o. p. s. p. i. c. i. C. e. l. e. b. r. a. t. i. s. v. o.
v. e. l. p. i. s. i. n. s. a. b. b. a. t. o. d. e. s. c. e. d. e. b. a. t. i. p. m. v. e. l. i. i. a. n. t. e.
e. a. d. e. y. c. o. n. a. s. i. u. e. i. m. a. g. i. n. e. e. t. i. b. i. m. a. n. e. b. a. t. v. l.
q. z. a. d. s. e. r. t. a. f. e. r. i. a. I. d. e. o. v. i. s. o. m. i. r. a. c. l. o. s. a. n. c. i. t. u. z.
e. s. t. u. t. s. p. i. l. l. a. f. e. r. i. a. d. e. b. t. a. v. g. i. n. e. c. a. t. a. r. e. t. A. l. l. a.
e. n. a. r. o. e. q. u. i. d. i. n. o. c. r. u. c. i. f. i. x. o. z. m. o. r. t. u. o. z. d. i. s. c. i.
p. u. l. f. u. g. i. e. n. t. i. b. z. d. e. r. e. s. u. r. r. e. c. t. o. e. d. e. s. p. a. n. i. b. i. n.
e. a. s. o. l. a. t. o. t. a. f. i. d. e. s. i. n. s. a. b. b. a. t. o. i. l. l. o. r. e. m. a. s. i. t. s. c. i. e.
b. a. t. e. i. q. u. o. p. o. r. t. a. u. e. r. a. t. e. i. s. i. n. l. a. b. o. r. e. z. p. e. p. e. r. a. t.
s. i. n. e. d. o. l. o. r. e. z. i. o. c. e. r. t. a. e. r. a. t. q. u. i. l. i. d. e. i. e. s. s. e. t. z. a.
m. o. r. t. u. i. s. d. i. e. e. t. n. a. r. e. s. u. r. g. e. r. e. d. e. b. a. t. E. t. s. e. s. t. r. o.
q. u. e. d. i. e. s. s. a. b. b. a. t. i. m. a. g. i. s. q

in missae officio ubi xpi passio representat tri-
bus linguarum generibus videlicet greca he-
braica et latina. ad significandum quod his tribus lin-
guis scriptum est titulus crucis xpi ioh. xix. et ad
designandum quod omnis lingua quod per hanc triplicem intel-
ligit deum laudare et confiteri dicitur. quod dominus noster
ihesus christus in gloria est dei patris. Licet enim mul-
ta sint genera linguarum. iste tamen sunt principales
hebraea propter legem et quod est mater aliarum. greca
propter sapientiam. latina propter nobilitatem et roma-
ni imperii dominium. Verba latina sunt eple eu-
gelia. orationes et cantus. greca sunt kyrieleyson
christeleyson et umas. hebraica sunt alleluia amen
sabaoth. et ofana. Unde et missa romani po-
ntificis in principibus solennitatibus legitur euangelium
et epla non solum in latino. verum etiam in greco.
ad designandum coniunctionem triumque populi sub
vna fide siue ecclesia constitat non solum ex latinis
verum etiam ex grecis. et vide in vi. parte sub ti. de
parascence. **S**ed queritur utrum sacerdos mis-
sam quod duobus personis debet celebrare missam.
et videtur quod non. statuit namque forther papa ut nul-
lus missam solenniter celebrare presumat. nisi duo
bus personis sibi quibus respondens. ipse tertius ha-
beat. Cum enim ipse pluraliter dicat dominus vobis
cum. et in secreta dicat. orate pro me convenit ut
ipsi salutem a pluribus respondeat. Ceterum
aliud est necessitatis articulus in quo per vno solo
presente celebrare. et aliud religionis preceptum.
Unde quod credendum est et sacris auctoritati-
bus probatur quod angeli dei comites assistunt
orantibus. iuxta illud prophetiae. In conspectu
angelorum psallam tibi. Et angelus adhibebat
Quoniam orabas cum lacrimis obtuli orationem tuam
domino. Sed et in canone misse continetur. Suppli-
ces te rogamus omnipotens deus. in beate petri p-
manus sancti angeli tui in sublimi altare tu-
um. Unde et cetera quod libet bonis hominibus propter angelos
ad custodiam. Unde dominus in euangelio loquens
de puulis ait. Angelorum semper videt facies
patris. Illos igitur habemus in oratione principes.
quos habebimus in glorificatione portantes. So-
lus tamen presbiter non potest divinum officium absque
ministerii suffragio celebrare. putatur constitutum
one alexandri caueat. Canon quoque tholetanus. co-
cilij statuit. ut ubi tempus vel loci siue cleri
copia suffragari habeat quod quod deo sacrificant

post servitium solaminis adiutorum. ut si ex ali-
quo casu ille qui ad officium impletur accedit tur-
bat vel ad terram elusus fuerit. a tergo semper
habeat qui ei vice intrepide assequatur. Siqui-
dem copia temporis suffragari si non fuerit guerra
loci si ecclesia sit dives. cleri si sibi copia de-
ricorum. Generaliter autem dominum est quod illa est legiti-
ma missa. in qua sunt sacerdos respondens. offerens
atque communicans. Sicut ipsa per se propositio eius
demonstrat. In introitu ad chorum
prophetarum respicit. quoniam secundum augustinum moy-
ses minister fuit veteris testamenti. propheta
minister novi. kyrieleyson ad eos respicit
prophetas. qui circa domini adventum erant de quibus fu-
erunt zacharias et iohannes baptista filius eius.
Gloria in excelsis ad eum respicit angelorum
gaudium natiuitatis domini pastorem annuncian-
tium. Prima collecta respicit ad hoc quod dominus cir-
ca annum duodecimum agebat. quoniam sanctus ascensus
hierosolimam sedebat inter doctores audientes
et interrogans. Epla ad iohannis predicationem
pertinet. Responsorium ad benedictionem apostolorum
respicit scilicet quoniam a domino vocati secuti sunt eum.
Alleluia ad laudem mentis eorum pertinet. quoniam habebat
de permissionibus eius vel de miraculis quod per
eum vel per nomen eius fiebat. euangelium respicit te-
pus a sua predicatione usque ad passionem ipsius.
Quod vero danceps in missae officio agit ad il-
lud respicit tempus quod est a dominica quod pueri beate
orum obuiaverunt ei usque ad dies ascensionis
eius siue pentecostes. Oratio vero secreta usque
nobis quod peccatoribus. designat illam orationem
quam iesus in morte oliveti exercebat. Quod autem
postea agit significat tempus illud quod dominus in se-
pulchro iacuit. Quoniam vero panis in vinum mutatur
aiam dei ad corpus redire demonstrat. Salu-
tatio sequens significat salutationes postea di-
scipulis a christo factas. Fractio oblate sig-
nificat fractionem panis factam a domino discipulis
in emaus. Nec plenius in suis locis dicent. De
missa per mortuos et ipsorum officio in septima
parte dicitur. Et hoc missa non nisi in sacris
do locis. in tabernaculo divinis precibus a po-
ntificibus delibutis absque magna necessitate
dicitur. Unde ergo in prophetarum domibus absque
episcopali licentia. quia sanctus est missa non cantare
vel non audire quod in locis in quibus beati fieri

oportet. Unde scriptum est. Vide ne offeras olo-
causta tua in omni loco quem videris sed in omni lo-
co quem elegerit dominus deus tuus. De hoc dicitur in p-
benio ante patris. Unde autem esse necessitas ut
dicatur in nave vel in exercitu sub papilionem si
vel sub diuo si illud haberi non possit. sed tunc
cum tabula seu altari viatico. Unde resbiter autem
non debet missam celebrare sine licentia episcopi in altari
in quo episcopus ea die celebravit. Sicut tamen papa sta-
tuit missam non nisi super altare celebrari. Felix
papa primus statuit super memoriam martiris mis-
sas celebrari. Bonifacius papa secundus statuit
ut in missae celebratione clericis laicis sint di-
uisi. Unde Martinus papa statuit missam alta voce
cantari. Eligius papa statuit eam in ecclesia ori-
entali preedicari. Illud quoque notandum est quod in
missa repraesentatur pugna et victoria sacerdotis
pro hoste antiqui. Processus ad hanc pugnam
ponitur sub ti. de accessu pontificis ad altare. Et
maius vero pugna sacerdotis posita sunt in pro-
benio terne patris. **B**ursus missam quod quodam
iudicii imitatur. Unde et canon actio vocatur.
Est enim actio causa in iudicio deducta. In mis-
sa quidem causa nostra agit. orationum est propter deum
iudex. dyabolus accusator. ministri testes. sacer-
dos aduocatus et defensor. hic moyses qui
causam populi ad dominum allegabat. cuius patrocinio
delatoris fallacia refutatur. et nostra innocentia con-
firmatur et absoluit. et iudicatur iura placatur. et pro miseri-
cordia culpa remittitur. **C**eterum missa dicitur
ministerium quod propter et sacrificium quod offertur
Missae autem officium in duas principales diuiditur
partes. videlicet in missam cathecuminoz et mis-
sam fidelium. Missa cathecuminoz est ab in-
troitu usque post offertorium. quod missa ab emul-
tando dicitur. quoniam quoniam sacerdos incipit plecare
eucharistiam cathecumini foris de ecclesia mi-
tunt. Unde antiquitus propleto euangelio dyaco-
nus supra pulpitu acclamare solebat. Si
quod cathecumini adest exeat foris. put dice-
tur in sexta parte sub quarta feria quarta dominice
quod dragelime. Quod ideo fiebat quoniam cathecu-
mini licet sint in fide instructi. non tamen sunt
renati siue baptizati. et ideo non debent de corpore
ecclesie. sicut nec iudei. nec gentiles. quod res sacris al-
tariis ministerijs interessent non debent. quod non nisi ba-
ptizati sunt fidelibus committunt. nec debent in ecclesia

sunt inimici ostendendi. Unde de quibusdā qui
cathecuminoz et non diu renatorum tempus seu fi-
gura gerebant scriptum est. Iesus autem non crede-
bat se illis sciens quod in hostem esset. Hinc etiam
in canone cathagagii. c. xlii. dicitur quod nec gentilis
nec hereticus nec iudeus prohibeat ecclesiam ingre-
di et audire verbum dei usque ad finem misse cathe-
cuminorum nec etiam incestuosus. **M**issa vero
fidelium est ab offertorio usque ad per omunio-
nem. Et dicitur missa illa a diminutione. quod ea exple-
ta ad propria quod quod fidelium dimittit. Missa ergo
aliquando est nomen collectivum. quod quoniam missa vo-
cat quod est ab introitu usque ad offertorium.
Quoniam quod est ab introitu sacrificij usque ad ite-
missam est. et hoc verum quod tunc hostia mittitur. Quoniam
quod usque est dicitur missa totum officium ab introi-
tu usque ad ite missam est. siue invocatio nominis
dei que fit a sacerdote super altare. quod transmissio
la. eo quod populus fidelis per ministerium sacerdotis quod
vice mediatoris inter deum et homines. christi fugi-
tur. preces supplicat. ac vota altissimo tras-
mittit. Quoniam illud tantum officium quod sub silen-
tio dicitur. Quoniam solum verba illa quibus dominus sacrificium
corporis. Aliquando missa est nomen proprium quod signi-
ficat christum quod missus est a patre in hunc mundum
Significat etiam angelum quod mittitur per peccatum ma-
nus hostia offeratur in sublimi altare domini. Ipse
ergo sacrificium. i. hostia vocatur missa. quod tras-
missa. per si quod de a patre nobis per se esset nobis
cum. postea a nobis patri ut intercedat et sit pro
nobis apud deum. Iste transmissa. primo nobis
a patre per incarnationem christi filij sui quod fuit mis-
sus celestis. et postea patri a nobis per passio-
nem eius. Sicut in sacramento transmissa primo
nobis a patre per sanctificationem quod nobiscum
esse incipit postea patri a nobis per oblationem
quod pro nobis apud patrem intercedit. Hec enim
missio seu legatio sola sufficiens et idonea est
ad soluendas inter deum et homines inimicitias
et offensas. Cum ergo dyaconus in fine misse
dicat. item missa est. id est ac si dicat. redite ad
propria. vel sequimini christum quod missa siue obla-
ta est hostia salutaris pro nobis ad deum patrem
placandum. **N**otest etiam et aliter missa diuidi
in quatuor partes secundum apostolum. i. ad thim. ii. et habet
etiam in canone c. xlii. toletan. scilicet in oblationi-
bus. orationibus. postulationibus. et laudibus siue

gratias actiones. Quorum ubi expositio in qua
ta prelibat. de terra ponet. Idcirco prima pro
tendit ab introitu usque ad offertorium. et dicit
obsecrationes. i. precationes que sunt pulcherrime
spiritus incipiant benedicti. Secunda usque ad finem
dum orationis sibi videlicet. libera nos quoniam
domine. Tertia usque ad communionem videlicet
in augustinus. orationes que sunt dicit post communi-
onem. Quarta usque in finem scilicet in augustinum
quoniam postea missa est. vel benedictam domino
ipsi respondet deo gratias. Secundum alios vero prima
prestendit ab introitu usque ad Te igitur. Se-
cunda usque ad Vremus preceptis salutis. Ter-
tia usque ad collectas. Quarta usque ad itemis-
sa est. Rursus quoniam quoniam fuerunt sanguinis christi
effusionem. ideo missa officium ab offertorio in
antea in quoniam subdiuidit pres. ubi dicitur
Sed et quoniam in sola cruce etiam quoniam fuit san-
guinis effusio. ideo et solus canon subdiuidit
tur in quoniam pres. Idcirco prima usque. quoniam pridie. Se-
cunda usque ad memeto. Tertia usque ad pre-
ces. Quarta usque ad embolismum. Quin-
ta usque ad collectas.

De quinqz psalmis quos ponti-
fex celebraturus dicit

Celebraturus pon-
tifer missarum solennia quodam psal-
mos et orationes ex institutione ce-
lestini primi promittit. quos interim dum caligat
et sandalijs ornatus dicit in exhortatione psal-
miste dicentis preoccupemur faciemus in confes-
sione et in psalmis iubilemus ei. Idcirco psalmi sunt
quinqz videlicet. Quam dilecta taberna-
cula. Benedixisti. Inclina. Credidi et Be-
spondis. ut quidquid in mundis quicquid sensuum
transgressionem promittit quoniam psalmorum oratione de-
tergat. Queda enim continent in quolibet ipso
quod recte proueniunt celebraturis altaris mysteri-
um et eucharistie sacramentum. Orationes vero
que adiciunt manifeste proueniunt ad imperandum cor-
dis et corporis mundiciam et munimentum. Rursus
id dicit. Quam dilecta et alios psalmos. ut in
christo cuius typum gerit virtutum plenitudo no-
tet. Et nota quod religiosus in ordinis sui pro-
fessionem disceat incedens missa celebra-
tur se calceat ex precepto apostoli dicentis ad ephe-

State calciati pedes in preparatione euangelij
pacis. Item per calciamenta que sunt de pel-
libus animalium mortuorum et calcant terram
et sunt clausa de subter et apta de super. signifi-
cat quod sacerdos deus est mortuus mundo et debet
hunc cor clausum ad terram. et ipsa tanquam lubri-
ca calcare et vilipendere et aptum ad respicien-
dum et desiderandum celestia

De capitis compositione et manu-
um lotionem.

Caligis et sanda-
lijs impositis pontifex et sacerdos
caput pectinat. manus et facies
lauat. Nam et legalis sacerdos sacrificatu-
rus longis prius manibus ac pedibus induebat
manastalum. cuius loco hodie sandalia ba-
bentur. put dicitur est in tertia prelibat. de
galibus indumentis. Idcirco etiam caput.
et facies lauat. Idcirco exemplo marie que futu-
ram christi passionem figurat unxit oleo caput
eius. Etiam in missa officio christi passio repren-
tur. Secundo ex mandato domini dicentis
in matheo. Tu autem cum ieiunas unge caput
tuum et faciem tuam laua. per hoc significans quod in
sanctis opibus nostris omnem fictionem et su-
mulationem a nobis amouere debemus. Tercio
pectinat caput. Nam per capillos superflue
cogitationes et cura terrene sollicitudinis. per
caput mens et intentio. que cunctis anime
actibus sicut caput ceteris membris super-
eminet. significatur. Congruue igitur pecti-
ne capilli planantur et ordinantur et euulsi se-
pant. ad notandum quod tunc specialiter mores pro-
nere et superfluas cogitationes a se repellere
de iuxta illud prophetici. Auferte malum cogi-
tationum vestrarum. atque mens ipsius proua dis-
cretione separari. quietari et purgari a terrenis
sollicitudinibus. et virtutibus ornari debet. Idcirco
etenim propter ordinatam in scissionibus diuini-
onem discretionem signat. quod intentio aie adorna-
tur. sicut capilli capitis pectine adornant. Nam
nus quod lauat propter reuerentiam tanti sacramen-
ti. quatenus ad illud pertractandum mundissimum acce-
dat. Unde gregorius in pastorali libro. i. ca. xij. Necesse est
ut munda studeat esse manus quod diluere sordes

curat. Corporalis igitur lauat manus ut spiritualiter
mudet actus. iuxta illud psalmi. Lauabo inter in-
nocentes manus meas. et ne quillons ma-
nibus ad mensam prouenire videat. non quod lutum
manuum diuina sacramenta contaminet. sed si
quis indigne manducat et bibit iudicium sibi
manducat et bibit. Unde et in euangelio matthei.
Non lotis manibus manducare non coinquat
nat boiem. quod vero de ore procedit et de corde exe-
unt. videlicet cogitationes male homicidia et
adulteria et cetera homini. hec sunt que inquinant
boiem. Solite ergo satagendum est ut non
tam exteriora manuum quam interiora mentum
inquinamenta purgent. Nam autem lotio a
lege precepit exordium ut promissum est. Legit enim
ero. xxx. xxiij. et xl. ca. quod moyses fecit labrum
enei de speculo mulierum in quo lauabant se sacer-
dotes. in ingressu tabernaculi testimonij. et
quoniam accessuri erant ad altare. Siquidem in la-
bro eneo sonoro significat confessio. In altari
aureo mentis amaritudo. In speculo mulierum
uite sanctorum consideratio. Sacerdos ergo pro-
usque ad altare veniat per confessionem siue lacris
prout se abluat. per mentis amaritudinem se pur-
get. per considerationem vite sanctorum se informet
De primo psalmi. l. iij. Mundamini que feris vasa
domini. Beati domini. i. corinth. v. Expurgate vos
ferme. et. De tertio beati. xij. Idcirco ipse posita nu-
be deponam omnem pondus et circumspectas nos
peccatum. ut sumus in numero innocentum au-
dacter dicentium. Iudica me domine quoniam in
no. et. Item Lauabo inter innocentes manus
meas et circumspectas. Deinde manus lotas manu
tergio tergit. quod per lacrimas purgationis peccata
abhorere et abolere per opera satisfactionis debet
Unum quidem per laborem ad candorem prouocet et
penitentes per satisfactionem ad perpetuam glori-
ficationem. Et unum igitur manuum et facies orna-
menta. non sunt voluptatis oblectamenta sed in
figuram a domino sacerdotibus legis iniuncta.

De aque benedictae consecratio-
ne et aspersione.

Sacerdos in do-

minicis diebus celebratur alba
et stola patet. postquam planetam in-
duat. ut liberi vocare possit

aquam ex institutione alexandri pape primi be-
nedicit. altare ecclesiam et ipsam aquam benedicta con-
spicit ut omnis spirituum immundorum spurcia tan-
de bitaculo quod de cordibus fidelium propellat. hec
enim virtus aquae exorcizate inest. Et etiam quoniam nouus
christianorum populus baptismatis sacramentore-
nat. ita ministerio aquae lota renatorum corpora
munit. sicut sanguis agni a pulco populo ad re-
pellendum percussorem in postibus ponebat. Unde
in canone alexandri ita legit. Aquam sale asper-
sam populus benedictum. ut ea cuncti asper-
sent et purificent quod et omnibus sacerdotibus faci-
endum esse mandatum. Nam si cinis vitule aspersus
populum sanctificabat atque mundabat. la venia-
libus. multo magis aqua sale aspersa diuini quod
cibus sacra populum sanctificat atque mundat a
venialibus. Et si sale asperso per belusem sterilitas
aque sanata est. quanto magis diuinis precibus
sacratum sal sterilitatem reuocet et fertur uanitas et
conquinos sanctificat et purgat et cetera bo-
na multiplicat. et insidias diaboli auerit. et
a fantasmatibus versutis homines defendit. Rur-
sus tunc sacerdos unxit tabernaculum aspergit.
dum dei misericordiam petit. Cyprianus quod papa ait
quod ideo homines aqua benedicta aspergunt. quod valet
ad sanctificationem. Unde scriptura per ezechiel
ledicit. Aspergam super vos aquam mundam. et da-
bo vobis cor nouum et spiritum nouum in vobis
Item in numeris. Qui tetigerit cadaver homi-
nis siue humane anime mortuam. la morte
cadens. et propter hoc septem diebus fuerit immun-
dus aspergetur ex hac aqua die tertia et septima et sic
mundabitur a peccato. Si enim aspersus die tertia non
fuerit septima non poterit mundari. Item qui ex
hac mixture aspersus non fuerit polluetur ta-
bernaculum. i. tanquam pollutus non intrabit cum
alijs tabernaculum. i. seipsum qui est per taber-
naculum domini. i. ecclesie. et bibit ex israel. Item quod aqua
expiationis non est aspersus immundus erit et
manebit spurcia ei super eum. Et iterum Idcirco
rificabis leuitas circumspectus eos aqua purifi-
cationis. Et iterum Alqua asperionis purifica-
tio est. Ex quibus apparet asperionem aquam instar
salutaris lauacri obtinere. Quidam in primis
sa referunt ad aquam baptismi. Alia igitur in me-
moria baptismi omni die benedicta. ut dicit in

vi. pte sub ascensione. preterq̄ in pascha ⁊ pen-
thecosten. q̄ in sabbatis dñicas illas pcedē
tib⁹ bñdictis fontib⁹ añ crismatis infusioz
aq̄ recipit. ⁊ ad asp̄gendū nos ⁊ domos reb-
uat. sic in canone cautus habet. Ex aq̄ ergo
bñdicta nos ⁊ loca in significatiōe baptismi
asp̄gim⁹ nec asp̄gimur vt rebaptisemur s̄
ut grām diuini nois cū mēoria baptismi
tis inuocem⁹. Et licet in dictis duab⁹ dñi-
cis asp̄gat altare nō tñtū cātāt antiphona.
Asp̄ges me dñe ⁊c. q̄ tñc pot⁹ lugēdū nob̄
est cū recolim⁹ nos ēē a xpo mundatos per
sue supplicū passionis. iuxta illd̄ t̄renoz. iij.
Mēoria memor ero ⁊ tabescet in mea ima-
mea. In dñicis ergo dieb⁹ añ missa magis
altare tantū ⁊ tot⁹ ppl̄s asp̄gunt. q̄ quis in o-
ciurnis ⁊ vesp̄is oia altaria vlt̄ saltē p̄cipua
iburificēt. Circa q̄ p̄siderandū q̄bui⁹ as-
p̄sio alia rōne fit sup̄ ppl̄m et alia sup̄ altaria.
Quia enī p̄clulit de⁹ oēs sub p̄cō saltē ve-
niali q̄ septies in die cadit iust⁹ idcirco ipse
ppl̄s eccl̄am ingredies diuini insistere intē
dens ipsa aq̄ sanctificata asp̄gūt. q̄ valet ad
q̄tidiana delenda. sic et cinis vitule in veteri
testamēto. s̄m qd̄ q̄ imund⁹ erat p̄hibebat
eccl̄az ingredi donec aq̄ lauaret. Altare autē
asp̄gūt p̄pter reuerētiā sacramēti qd̄ ibidem
p̄secrandū est. vt inde oim̄ malignoz spiri-
tū p̄ntia arceat. Et q̄mā xps p̄altare qd̄ ēē
d̄s lapideū significat s̄m illud apli. petra at
erat xps. ⁊ fides nr̄a de vno xpo ⁊ nō de plu-
rib⁹ est. idcirco vt signū signato r̄ndeat vni-
co altari asp̄so vniuersus asp̄gūt ppl̄s. q̄ ipe
sol⁹ ē q̄ tollit p̄cā mundi. Iburificatio vō
q̄n̄z rep̄ntat diffusiōē diuersay gr̄az sp̄ritu-
alium. et q̄mā gr̄a nō solū in capite. verū eti-
am in alijs subiectis capiti inuenit̄ iō pue-
niētē post p̄mū secundario alia altaria. p̄ q̄
diuersi grad⁹ sanctorū intelligunt̄. iburifica-
ti solēt. Bursus ibus i iburibulo. cor igne
oōis accensum significat. q̄ ergo oratio nr̄a
solū ad deū et xpm mediatorē nr̄um d̄s p̄n-
cipaliter applicari. iō ⁊ altare ⁊ crucif̄x⁹ ibu-
rificari solent. In paschali autē tpe ad asp̄gē-
dū cantam⁹. vidi aquā. qd̄ sumit de ezechie-
le. cui dñs ostendit ciuitatē edificatā sup̄ mō-
tem ⁊ v̄gentē ad austruū in qua erat mirabi-

le templū. Ciuitas eccl̄a est de q̄ d̄r. Nō p̄t
abscondi ciuitas supra montē posita. Tē-
plū est corp⁹ xpi. de q̄ d̄r. Soluite tēplū hoc
et p̄ tribū exi. illud Alq̄ de tēplo egredies
fons est baptismi de latere xpi. pcedēs Sed
cū fuerit in leuo lanceat⁹. cur hic d̄r a latere
dextro. Bñdeo q̄ sūt duo latera xpi. i. dext⁹
⁊ leuū. Dext⁹ est diuinitas ⁊ leuū humani-
tas Al latere igit̄ dextro exiuit. q̄ de diuina
xpi natura sp̄s sanct⁹ aq̄ inuisibil⁹ pcedit. q̄
aque visibili q̄ de latere leuo. i. humanitate
lāceata p̄fluit saluandi v̄tutē tribuit. Be-
ate igit̄ s̄m p̄cessione paschali cantam⁹ in
laudē fluminis hui⁹ cui⁹ inūdatione per
montē xpi reuixim⁹. T̄erū p̄ octauā p̄tē-
costes cātāt in dñicis ad asp̄gendū antipho-
na Asp̄ges me dñe. q̄ a pascha v̄lq̄ tñc inē-
mittit. q̄ de fide passionis ⁊ bñlitate bapti-
smi p̄p̄beta p̄dit. Idcirco aq̄ cū bñdictē
sal admiscet. qd̄ ab heliseo sup̄lit exordū Et
fit hoc ad notandū q̄ ppl̄s paquā intellect⁹
vt sanctificari possit p̄ sacerdotis officium
v̄bo dei imbuūt qd̄ p̄ salē significat. Sit ter-
cru sup̄ aquā ⁊ salē q̄ docet ppl̄s sanctet̄
nitari gr̄as p̄ sua eruditione atq̄ redēptiōe
referre. Idcirco aq̄ q̄ p̄fessio p̄ salē amaritu-
do significat. ex qua mixtura gemū⁹ p̄ p̄-
cedit s̄z diuisio seu sepano delictoz. et ortus
v̄tutū ac bonoz operū. S̄z q̄ rep̄ntat sal be-
nedict⁹ q̄z aqua. B̄sp̄deo p̄ sal intelligit̄
amaritudo p̄n̄e. paquā baptism⁹. q̄ ergo
cordis p̄rino d̄s pcedere absolutionē. ⁊ pe-
nitētiā baptismū ideo p̄us bñdictē sal q̄z aq̄
Et nota q̄ttuor ēē genera aque bñdictē.
Idcirco in q̄ fit iudiciū purgatiōis. q̄ i v̄su nō
ē. Scōa aq̄ q̄ sanctificat in dedicatiōe eccl̄e ⁊
altaris. de q̄ b⁹ i p̄ma predictū ē sub ti. d̄ p̄se.
eccl̄e ⁊ altaris. T̄ertia ē q̄ i eccl̄is asp̄gimur
de q̄ bic agit. Quarta aq̄ baptismi. de q̄ d̄r
cef in. vi. p̄te sub sabbato sacro. ⁊ bac solebāt
hoies asp̄gi p̄us q̄z crismare. et adhuc fit i q̄
busdā locis. s̄z hodie interdiciū ē. Idcirco
enī se iterū a p̄c̄is hui⁹ aq̄ asp̄sione mūdari
cū tñ p̄stat nullū bis baptizari posse Quia
v̄o mai⁹ dignū trahit ad se min⁹ dignū iō
si aqua nō benedicta admiscetur benedi-
cte. efficit̄ bñdicta.

De officio seu introitu misse

Introitu p̄ria

ps misse incipit Sciēdū autē q̄
sancti p̄res et p̄p̄beta añ xpi ad-
uentū suspirātes ⁊ p̄conātes. p̄miserūt deli-
deria. opa. laudes. ⁊ p̄ces. q̄ singula figurāt
in missa Introit⁹ nāq̄ s̄z ipsa antiphona
p̄tancia p̄p̄betaz. ⁊ sc̄ioz patrū desideria.
cū p̄conis. filij dei aduentū ⁊ incarnationē
dei expectātiū exp̄mit. In cui⁹ rei signū in
p̄ma dñica aduēt⁹ cātāt eccl̄a introitū. Alo-
te leuauit. Chor⁹ igit̄ psallētū clericoz. q̄ sig-
ficat chor⁹ p̄p̄betaz ⁊ multitudinē sanctorū
xpi aduentū expectantiū. aia. suā dilatat. et
introitū in iubilo cātāt. q̄mā p̄p̄beta p̄riar-
chereges ⁊ sacerdotes oēs q̄z fideles aduētū
xpi cū desiderio expectabant clamātes ⁊ im-
plorātes. Emitte agnū dñe dñatorē terre ⁊c.
Ite Clem dñe et noli tardare ⁊c. Idcirco
ille simeoni iust⁹ ⁊ sener bñ dixit dices. Hūc
dimittis seruū tuū dñe s̄m v̄bum tuū ⁊c.
Quia viderūt oculi mei salutare tuū ⁊c. Et
xps. Adulteri reges ⁊ p̄p̄beta voluerūt videre
q̄ v̄os viderit. ⁊ nō viderūt ⁊c. Ex eo ergo p̄-
sona cantat introit⁹. p̄ q̄s christ⁹ introiuit
in mūdū. iuxta illud apli. Et cū introduct⁹
p̄mogenitum in orbē terre. et adorēt eū oēs
angeli dei. Sequit̄ v̄sicul⁹ psalmist⁹ siue
psalm⁹. q̄ v̄sionē ad opationē notat. B̄icā
etiā v̄sus q̄ p̄ eū reuertimur ad introitū. si-
gnificans opa ⁊ vaticinia. Consequēter ex
institutione damasi pape d̄r. B̄icā p̄ri ⁊ filio
⁊ sp̄s sancto ⁊c. qd̄ sigt̄ laudē. q̄ post opatō-
nem danda est gl̄a. B̄icā etiā gl̄a vt ondat̄
patrē ⁊ filiū ⁊ sp̄s sanctū h̄e equalē gl̄az
et coeternā maiestātē in p̄ncipio ⁊ nūc et sp̄
et in secula seculoz. i. in p̄n̄ p̄terito ⁊ futu-
ro t̄pib⁹. Interpositio autē glorie inter p̄ri-
mā cantationē introit⁹ ⁊ v̄p̄l⁹ repetitionē
designat captationē beniuolētie. Et enī qd̄
expectabant facili⁹ obtinerent ad totā trini-
tatē cordis ⁊ vocis glorificationē clamabāt
dicētes. Ostende nobis dñe misericordiam tuā
et salutare tuū da nobis. q̄ sedes sup̄ cheru-
bin man. corā effra. b. ⁊ ma. Quoz tandem
clamorē sp̄s sanctus exaudiens vn̄xit eum

oleo leticie p̄s forib⁹ suis. ⁊ ad euāgelizandū
dum paupib⁹ destinauit sic ipse dei filius p̄
p̄p̄beta testat̄ dices. Sp̄s dñi sup̄ meo q̄
vn̄xit me euāgelizare paupibus misit me.
Deinde antiphona ipsa seu introit⁹ rep̄ti-
tur. vt desiderū antiquoz patrū seu iteratio
⁊ multiplicatio suspirioz ⁊ clamoris ipsoz
euidēt⁹ exp̄mat. Tñ p̄p̄beta. Ad danda re-
māda expecta reexpecta. Ad dñicū ibi ⁊ mo-
dicū ibi. si morā fecerit expecta eū. q̄z venies
veniet ⁊ nō tardabit. Idcirco autē desiderū anti-
quoz nō semp̄ rep̄ntat introit⁹ intellectu-
lre sed iubilo cantilene. T̄erū in dieb⁹ p̄o-
festis b̄is introit⁹ cantat in laudē diuine et
b̄iane nature. q̄ in p̄sona filij sūt vn̄te. In
q̄busdā vō eccl̄is ⁊ p̄cipuis festiuitatibus
triplicat in laudē ⁊ honore trinitatis q̄ si tri-
pudiem⁹ ei in cui⁹ mēoriā missa cantam⁹.
et d̄r semel cū gloria p̄ri ad laudē incarnatio-
nis. Q̄n̄z autē in d̄boā voce dimissa. ad no-
tandū bñlitatē. subsequenter alta voce re-
penit. q̄ vocis exaltatio significat excitationem
a sono peccati. quē vox sup̄p̄ssa demonstrat.
iuxta illud apli. Idcirco iā est nos de somno
surgere. Idcirco etiā et aliter dici. put de inui-
tatorio in. v. p̄te sub nocturnis dicit̄ Semp̄-
tū integre rep̄ntat vt p̄fectio leticie denotet.
Queda vō eccl̄e dicit̄ introitū. Idcirco p̄fē-
cte. q̄ eccl̄ia dei laudē p̄fecta laudat Sedo
imp̄fecte. q̄ imp̄fecta est ois laus vie. T̄er-
tio p̄fecte q̄ p̄fecta est laus patrie. B̄icā autē
introit⁹ eo qd̄ ille canitur sacerdos mini-
stratur⁹ ad altare intrat. seu q̄a pillam anti-
phonā ad officiū intratur. q̄ etiā vocat̄ offici-
cū. q̄i efficiū. put dicitur in p̄hemio. v. p̄ris
Celestin⁹ papa statuit. vt psalmi dauid
cēti q̄n̄quaginta ad introitū misse añ sacri-
ficiū antiphonarum canerēt. qd̄ antea nō fi-
ebat. sed eplā pauli ⁊ euāgelij tantū legebāt-
tur. ⁊ postea missa celebrabatur. De illis er-
go psalmis excepti sunt oēs introit⁹ regu-
lares. gradualia. offertoria. ⁊ p̄muniones.
q̄ cū modulatione p̄mo ceperūt ad missā i
eccl̄a romana cantari. Gregori⁹ enī introi-
tū misse cū cantu ordinauit. ⁊ vnū v̄sum de
illo psalmo q̄ cantabatur renouit. Ite re-
gulares vō introitus sunt q̄ s̄m v̄arietates

solennitatum instituta sunt. ut puer natus est nobis. Spiritus domini repleuit orbem terrarum. Et ibi bñt vsus de psalmo. per qñ illi. Qui galilei. Et hunc scio vere. Et alij qñdā hñ alijs ecclesijs. Et est notandum qñ qñ introitus de psalmo sumit. si pñ vsus psalmi sit introitus. alijs de sequentibus vsib⁹ eiusdē psalmi erit vsus illi⁹ introitus. sicut pñ i introitu terne ferie pñe hebdomade qñdragelime qñ incipit. Bñ refugium. Tersus enī est. Psalmus qñ mōtes fierent. Si vñ nō pñ vsus psalmi. sed alijs ali⁹ de sequentibus sit introitus tunc pñ vsus psalmi erit vsus ipsi⁹ introitus ut in natali est introitus. Bñs dixit ad me. vsus vñ est. Quare fremuerunt gentes et populi meditati sunt inania. Et in festo innocentijs introitus est. Et ore infantium et lactentium pñfca. stitit laude. vsus est. Bñe dñs noster. Et sic de alijs. Qñ sit ad significandū vniones et pñxatē capitis et mēbrorū. Bñfusus vsus qñqz est duplex. qñqz vñ. qñqz dimidiatus. Be qñ dicit in. vi. parte sub sabbato terne hebdomade qñdragelime. Bñ autē introitus. canit nō sedet. qñā ad op⁹ et pñconū xpī introitus referit. ut pñdestinati ad verū cultum dei vocent. In qñbusdā ecclesijs tropici dicunt. pñ psalmis ex institutione gregori⁹ pñpe. ad mai⁹ gaudiū de xpī aduentu representandum. Est autē pñietropbus qñdā vsicūl⁹ qñ pñcipuis festiuitatibus cantat imedia. te añ uroū qñ qñdā pñambulū et pñnuatio ipsi⁹ introitus. ut vñbigrā. In festo natiuitatis añ introitum illum. Psuer natus est nobis. pñcedit trop⁹ iste. Ecce adest de qñ pñhe cecinerunt dicentes. Psuer natus est nobis. Et hñbuit autē trop⁹ originē a lege. Legit enī numeri. x. qñdum eleuare arca cantabatur. Exurge dñe cum vñ deportabat cantabatur. Reuertere dñe ad multitudinem exercitus. Et dñ trop⁹ a tropbos qñdēst pñuersio qñā qñdā ibi solent fieri pñuersiones ad introitum. Qñ qñqz pñ dñ vsus et post beleyso. Et inde etiā tropici dñ zona. qñ pñuertit ab vñmbilico ad vñmbilicū circūeundo. Psotest etiā aliter dici. qñā introitus est laus ecclesie de iudeis pñuersis. Qñ tria pñinet videlicet antiphonā vsus et glia. et hoc pñpter tres or-

dines fidelium qñ fuerunt hebraice lingue. s. pñ archē. pñpēte et apli. Introitus siue antiphona est pñarchaz. vsus pñpēte glia vñ aplo rum. antiphone repetitio est pñdicatōis idē pñtas et pñfirmatio qñ qñdōge pñs pñarcha gestib⁹ figurauit pñpēte pñpēte. apli⁹ euāgelizauit. Qñ quā etiā pñuersionē notādam solēnes tropici alicubi inserunt. qñ sunt laudes ad introitū pñuertibiles. Hñ tropbos grece pñuersio de latine ut pñmissum est.

De accessu sacerdotis et pontificis ad altare. et de processione.

In introitu canitur pñnter seu sacerdos pat⁹ et sacris indumentis ornat⁹. de sacra ede egredit⁹. et ad altare accedit. significans qñ xp̄s expectatio gentium carne sacrosanta assumpta ex vñginis carne incorrupta de secreto habitaculo celoz egressus est in mundū. vel de secreta ede videlicet de vñginali vñtero egressus ē tanqñ sponus de thalamo suo. Psoro ep̄s siue sacerdos egrediēs pñcedit inter duos. videlicet inter vñū pñsbyterū et dyaconū. quē añcedit subdyacon⁹ euāgelij codicē clausū gerens illū pñcedit duo cerose rarij. qñ etiā pñcedit ferēs thuribulū cū incenso. Bñm ep̄s vel sacerdos ad altare pñueniens mirā deponit. pñfessionē facit. codicem aperit et osculat⁹ apñ. Sacerdos itaqz seu ep̄s illū magnū repñntat sacerdotē sc̄ xp̄m de qñ ait apli⁹. Chabitus assistens pontifer futuroz bonoz. Sacerdos et leuita illū deducētes legē et pñphetiā designāt. fm illō qñdē dñs pñposuit in parabola lauciati. qñ sacerdos qñdā descendit eadē viā et viso illo pñterijt. sili et leuita. Psayles qñ et belias in figura legis et pñphetie apparuerūt in mōte cū xp̄o loquētes. Sacerdos ergo et leuita deducūt ep̄m. qñ lex et pñphetia xp̄m annūciāuerūt et pñmiserūt. Qñ moyses inquit. Psd pñphetā suscitabit vobis de vñfratrib⁹ vñs. ipsū tanqñ me audietis. Psē ysaias. Ecce veniet pñpēte magnus et ipse renouabit hierusalē. Qñ ep̄s seu sacerdos iter duos ex istens. sili xp̄m inter duo testamēta. ipse et a duob⁹ testamētis mūdo pñpēte et apo-

stolos pñdicat. Quia vñ ille in mūdo vñtū rus pñmisit pñpēte sapientes et scribas. i. lo cū scribarum pñmittit pontifex seu sacerdos subdyaconū portatē scripturas. qñ sapiens sit dñica disponere vasa. Qñqz vñ archidyacon⁹ et sacerdos pontifex deducunt quē immediate dyacon⁹ et subdyacon⁹ añcedūt. qñ significant aplos et discipulos quos xp̄s misit añ facie suā et adhuc quādiē mittuntur pñdicatores et pñlati ecclesie pñparare viā dñō spūaliter añ facie suā. Qñdē subdyacon⁹ antecedens sili iohānē baptistā qñ pñcessit in spū et vñtute belie pñparare dñō plebē pñfca. et fert añ pontifex codicē euāgelij. qñ iohānes añ xp̄m pñdicationē euāgelicā inchoauit dicēs. Psdñiam ague appropinquit enī regnū celoz. Dyacon⁹ vñ representat pñpēte. qñ annūciāuerūt futuraz ex euangelio vitā. Ceteri ep̄s ideo sequit euāgelij ad notandū qñ dñ semp illud et intueri et in mente habere. et ante illū portat. qñ pñdicit nā euāgelij ad xp̄m vitā viā pñparat. Psd etiā dñ dñ dyaconū libū ferentē et pñdyaconū euāgelij pñconē. sanctos noui testamēti. pñlibū vñ euāgelij. nouū intelligim⁹ testamētū. Psd cerose rarij vñ et thuriferarij sanctos qñ pñcesserūt nouū testamētū. et per duo candelabra cū cereis ardentib⁹ legē et pñphetiā. quē xp̄s mūdi lucē nūciābat pñmes moram. Sine igne enī non dñ sacrificari. iuxta illud leuitici. vi. cap. Ignis in altari meo semp ardeat. Quid lumē bñmōi significet. et de candelabris dictū est i pñma pñte sub ti. de picturis. Cereis ferunt sup candelabra qñ fundamētū designāt ut sup fundamētū luceat corā hoib⁹ lux pñdicatoz. pulcre ergo candelabra dyacon⁹ et subdyacon⁹ añ euāgelij pñcedūt. qñ lex et pñpēte legē grē pñcesserūt. In quibusdā ecclesijs sūt tres cerei. quoru medi⁹ significat illū qñ ait. Ubicunqz sūt duo vñ tres. In alijs septē qñ grā septiformi tota ecclesia illuminat. De hoc aliter sub euāgelio dñcē. Thuriferari⁹ vñ cerose rarij os antecedit et alios. ad notandū qñ thuris significatio sanctis vñtrijsqz testamētis communis ē. Psd thuribulū aut cor humanū pñpetenter notat. qñ dñ esse apñ sup ad su-

sapiendū. et clausū inferi⁹ ad retinendū. bñs ignē charitatis et thuris deuotionis. siue sua uillume orōnis. seu bonoz exēploz sursum tēdentū. qñ pñsumū inderesultantē notatur. Sicut enī thuris in igne thuribuli sua uiter redolet et sursum ascendit ita op⁹ bonū vñ oratio ex caritate vñtra oia thimiamata fragrat. Qñdē thuribulū cū incenso cor pñ xpī suauitatis odore plenū. carbones spiritūs sancti thuris boni opis odore designant. De Betā dñcē in qñta pñte sub ti. de laudib⁹ matris et infra sub ti. de thurificatione. Psd ostēqz ad altare ventū ē cerei qñ pñcesserūt postponunt ut ostendat doctores fuisse añ natiuitatem et post illuminātes. Candelabra vñ manib⁹ pacolitos tenent donec kyrieleyson incipiat. ad notandū qñ doctor dñ exercere ope qñ docet. qñqz nō dñ rudē plūm desererē donec sciat pñfiteri dñm misere. Illo vñ incepto dñ ponitur qñqz in pauimento. Qñ qñ pñ acta bona opa bñiliare et ee puluerē recognoscerenos debem⁹. Qñ qñ doctores i bono ope et in pñdicatione seterrā esse cognoscere dñt. Sed dñ officij inchoat subleuari dñt. quia qñqz et pñcipue pñelat⁹ se erigere pñ bona opa dñ. ut ceteri vñdentes glorificent pñm qui est in celis. Qñdē pontifex ad altare pñueniens mirā deponit put dictū est in tertia pñte sub ti. de mitra. Deinde pñfessionē facit. Interea vñdum pñfessio sit subdyaconus tenet libū euāgelioz clausū añ facie ei⁹ a pñte sinistra. Stat qñdem ad sinistra. qñā ipse in aliqñ tenet locū pñpēte qñ sepe in ecclesia legit et libū ante oculos pontificis. ut ille iugē memoria habeat euāgelice pñdicationis. qñ clausus tenet. qñā lex euāgelica clausa in pñpēte mistice pñtinet. Cōfessione autē sc̄a sacerdos libū aperit et osculat⁹. put sub ti. dñ osculo altaris dñcē. Sane fm innocentij papā tertiū romanus pontifex dum stationalis solennitas celebratur cum sex ordinibus clericorū de quibus in pñhemio secunde pñis dictū est. a sacrario siue a loco vbi se in dñt et para uipcessionaliter pñgreditur ad altare. designans qñ christus exiit a patre et venit in mundum. Psd enī pñcessionis ordo generationis christi seriem representat.

quā matheus euangelista describit. in qua
seruati sunt ordines personarum a quibus
carnē ipsius origine traxit. et in mundū proces-
sit. videlicet patriarche. prophete. reges. princi-
pes. pastores. et duces. Abrahā patriarcha
dauid propheta. salomō rex. salmō princeps
iudas pastor. zoroabel dux. Duo dyaco-
ni pontificē deducētes significant abrahā
et dauid. quibus incarnationis christi facta est
re-promissio. Nam illi re-promissū est. in semine
tuo benedicent omnes gentes. isti vero pollici-
tū est. defructu ventris tui ponā super sedē
tuā. Propter quod euangelista figuratiter hos
duos in generatione christi p̄misit in quē. Li-
ber generationis domini nostri iesu christi filii dauid
filii abrahā. Isti sunt due colūne quas verus
ille pacificus in vestibulo templi posuit ante
hostiū. quās ambit funicul⁹ duodecim cubi-
torum. id ē quos fides duodecim apostolorum
amplectitur. de quorum medio christi hostiū cre-
dentib⁹ aperitur. Quatuor autē ministri su-
per pontificem mapulā ferunt in summitati-
bus quatuor baculorum colligatas. et inde ipsi
ministri mapularum nuncupantur. Mapu-
la illa quā diuersis figurata est imaginib⁹ sa-
crā designat scripturā. quā multis et varijs
insignita est mysterijs. Hec quatuor baculis
super pontificem portat extensa. quā sacra scri-
ptura quatuor modis super christum fertur expō-
ta. videlicet historice allegorice. anagogice.
et tropologicē. put dictū est in phemio libri
Hec est flumē⁹ paradisi quā quatuor in capita di-
uisus pergit. Hec est mensa propitiōnis
quā quatuor pedib⁹ eleuata subsistit. Super po-
ntificē ergo portat extensa utis venisse mon-
strat quē lex scripserat et prophete. Nam ipse met
christ⁹ inapiēs a moysē et prophetis interpra-
batur in omnib⁹ scripturis quod de ipso erat. p̄p̄-
tē quod alibi dicit. Si crederetis moysi et crederetis
mihi. dī me cū ille scripsit. Quatuor mi-
nistri mapulā ferētes quatuor sunt euangeliste
sacra scripturā declarātes et fidē exaltātes.
Hinc est quod in summitatib⁹ baculorum eorum ima-
gines collocant. Et p̄ferunt duo luminaria
cū incenso. quod lex et prophete cū psalmis. christi
p̄nunciauerūt aduentū christo attestante. qui
ait. Necesse est impleri omnia illa quę in lege

moysi et prophetis et psalmis de me scripta sūt
In maiorib⁹ autē solēnitatib⁹ septē cādelā-
bra corā pontifice deferunt. per quod illud ostē-
dit quod iohēs in apocalypsi describit. puer⁹
inquit vidi septē cādelābra aurea et in medio
ipsorum simile filio hominis vestitū podere. ut ille
per hāc aduenisse monstrat super quē requieuit
spiritus gratie septiformis sicut illud ysaiē vari-
cinnū. Egrediet⁹ vīga de radice yesse. et flos de
radice ei⁹ ascendet. et. s. e. s. d. s. s. in. s. p. et. f.
s. s. et. p. et. r. s. e. s. t. d. In quibus etiam basilicis
circa mediū chori manipul⁹ stupe appendi-
tur. cui pontifex transiens ignē apponit. ut i-
spectu ipsi cito incineret per hoc sicut aduen-
tū commemorans. in quo christus viuos et mortu-
os et seculū pignē iudicabit. Nam ignis i-
spectu ei⁹ semper ardebit. et in circuitu ei⁹ res
pestas valida ne videlicet quās male securus
eristat quā qui in primo aduentu blandi per
secundū exterrēt. qui enim iudicandus venit
in primo iudicatur⁹ veniet in secundo. Hoc
etiam fit ut pontifex ignem apponens. cōfide-
ret quippe in cinerē dē redigi. et ornari ei⁹ in
faullā pueri. et quod quemadmodū stupa fas-
cile perurrit scitā facile et quā in momento p̄-
sens transit mund⁹ et percupiscentia ei⁹. Et
sicut iacobū apostolum. vita nostra vapor est ad
modicū parens. Hec forte qui gloriosus in-
cedit in tpali gloria delectet. Nam oīs caro
fenu et oīs gloria eius quā flos fenu. Eū autē
iam pontifex appropinquat altari. p̄miceri
us scole cantorum accedens dextrū ipsius bus
merū coram altantib⁹ osculat. quod cū christ⁹
nascere in mūdo. angelus ille cū quo facta
est celestis mulier multitudo laudantium
deum natiuitatē ei⁹ pastorib⁹ patefecit. de
quo dicit propheta. Id uer natus est nobis et
filius datus est nobis. et factus ē p̄ncipat⁹
super humerū eius. Idcirco tres sacerdotes quā
pontifici venienti corā altari reuerenter oc-
currunt. et inclinantes os eius osculantur
et pectus significat illos tres magos qui vene-
runt hierosolimā dicentes. Tū est qui na-
tus est rex iudeorum et p̄cidentes adorauerūt ei
munera aurum thuris et mirram. Idcirco ge-
minum quidē osculum. geminā in christo
p̄sentatur naturam. diuinā scilicet et humanā

diuinā quā latentem in pectore. humanā
quā patentem in ore. quas etiam per oblata
munera magi mystice figurant. Osculū
enī signū est reuerentie. put subtri. de pacis
osculo dicitur. Disponit autē ista processio
velut castrorum acies ordinata. Nam maio-
res et fortiores quā custodes exercitus p̄ueni-
unt et sequuntur. minores autē quā debiliores
in medio colligunt. Precedunt ei⁹ episcopi et
p̄biteri. subsequuntur pontifex et dyaconi colli-
gunt in medio sub dyaconi et acoliti. Cantores
vero quasi tubicines exercitū p̄cedunt ut eū
ad plia contra demones exercitent et inuitent
de quo p̄dio apostolus ait. Nam est nobis collu-
ctatio aduersus carnem et sanguinē sed ad-
uersus spūalia nequicie in celestibus. Tū
Buccinate in neomenia tuba idie insignis
solēnitatis v̄re. Idcirco etiam de processione
summi pontificis. inde etiam occasione supra
et de alijs processionib⁹ aliqua subiiciamus.
Circa quod generalit̄ notandum est. quod sicut
missa legatio christi p̄ nobis in mundū figura-
tur sic et in processionib⁹ nostris reuersio no-
stra ad patriā nostrā denotat. quāz solēni-
tas egressū ipsi de egipto pene i oib⁹ imitat
Sicut enī ipse ille per moysen ereptus est de
manibus pharaonis. sic ipse dei per christum
liberatus de ore leonis. Et sicut tabe testamēti
de monte sinai acceptę sunt a moysē et corā
populo portate. exo. xxxiii. et. xxxv. c. sic liber
euangelij sumus de altari et portatur. Illos
vero colūna ignis p̄cedebat. et ante nos lumē
candle p̄cedit. Ante turmas illoz signa fe-
rebantur. et ante nos cruces et verilla portā-
tur. Ibi p̄orgia fiebāt. et apud nos miracula
nō cessant. Illic leuite tabernaculū federis
portabant et nostri dyacones et subdyacōes
planaria et caplas ferunt. Ibi arca domini a sa-
cerdotib⁹ portabatur. et apud nos scripturā aut
ferentū cū reliquijs a p̄biteris deportatur.
Apud illos aaron sum⁹ sacerdos sequeba-
tur ornatus. et apud nos epūs infulatus.
Apud eos moyses cū vīga. apud nos rex cū
sceptro. vel epūs cū cambuca. Ibi clangor
tubaz. hic strepitus campanaz. Ibi ipsi az-
matur. hic clerus sacris vestibus et popul⁹
virtutibus adornatur. ibi ipse aspergebat

tur cū sanguine. hic aqua benedicta cum sale
Illis obuiat amalech sanguinē sitiens. no-
bis turba demonū nostre vite semper insidi-
ans. Illis suis ioseph extitit victor et noster ie-
sus victor nōbis obtinuit. Cū autē ad ali-
quā ecclāz processionalit̄ tendim⁹ tunc quasi
ad terrā p̄missionis accedim⁹. Cū vero ecclē-
siam cāntantes intram⁹ quāsi gaudētes ad pa-
triam puenim⁹. Cū circa ecclāz ferer⁹ cū
cāpanaz pullatione portam⁹ quā cū arca cū
sono tubaz et cum clangore ipsi hierico cir-
cuimus. Hierico corruit et destruit cum in
nobis percupiscentia vincat. Cū vero de choro
ad aliqū altare imus. ibiqz stationē facim⁹
significat quod anime ad christum tendunt et p̄ciet
in personis angeloz. Secūdo etiam dauid et salo-
mon nos ad processiones informauerūt. cū
dauid arca dei in tabernaculū et salomon
in templū cū hymnis et canticis portauerūt
et sub alis cherubin locauerūt. Sic christi
hūanitas ascendēs celū ingredit⁹ et ab ange-
lis penniter adorat. quē fidelis aia comitat
Tertio etiam in processionib⁹ memoram⁹. quod
christus de sinu patris venit in mundū de pele-
pe ad templū. debet hūanitas in hierlm et de hie-
rusalē in montē. optātes ut de mūdo reuer-
tamur ad patriā. et de vna ecclā ad alia. s.
de militante ad triūphantē. sequētes crucē.
id ē. vestigia crucifigi. et nos vicij et percupi-
scentijs crucifigentes. sequētes etiam vestigia
sanctorum p̄cepta euangelioz. et induit vestes
sacras. s. lorica iusticie. cingulū p̄nitentie. scu-
tum fidei. et galeā salutis eterne. Deī facer-
dos celebratur⁹ quod contra spūalia nequicie
in celestib⁹ pugnatur⁹ sacris vestibus quāsi
armis induit. put dictū est in phemio tertie
ptis. In nōnullis autē ecclāz sic processio or-
dinat. Precedunt namqz septē acoliti cū lu-
minaribus significātes oēs quā per septiformē
spū sancti grām lumen scie fidelib⁹ mīstra-
uerunt. Illos sequuntur septē subdyaconi cū
planarijs significātes illos qui p̄ eandē gra-
tiam plenitudinē diuinitatis in christo ha-
bitā corporali docuerūt. Et post eos septem
dyaconi rep̄ntantes vniuersalē oēs qui p̄
eandē grām spūalē intelligentiāz videlicet
euāgelicā de christo habuerunt. Et p̄ eos

duodecim pores. significantes omnes q̄ fide
sancte trinitatis. vel triū vel q̄ttuor virtutum
opib⁹ coruscant. q̄s comitant tres acoliti
cū thurib⁹ et incenso. significantes tres ma-
gos q̄ xpo munera obtulerunt. Deinde seq̄
tur vn⁹ subdyacon⁹ codicē euāgelij baulāf
q̄ sigt legē. Qui dō pōntificē pcedit. q̄ lex p̄-
nēs in se passionis euāgelicū sacramētum
pcessit xpi aduentū. Et portat illū clausus ad
notandū q̄ illud in lege fuit obscurū p̄f q̄
agn⁹ septē libri singnacta apiret. Deind⁹ pō-
tifer a duob⁹ q̄ in curru vehit. quē turba co-
mitat orādo in q̄ designat q̄ ip̄s sequit xps
in celū. In q̄ comitatu decē sūt ordines. scz
hostiarij. lectores. exorciste. acoliti. subdyaco-
ni. dyaconi. p̄biteri. cantores laici. mares
et mulieres. q̄ curi⁹ dei decē milib⁹ multu-
plex. Adhib⁹ dō ad insinuandū eoz pfectōz
S; dyaconos subdyaconos et acolitos p̄-
tim secū patos adducat. iuxta illd. Ecce ego
mitto ad vos p̄phas sapientes et scribas.
Idrop̄hetes sūt dyaconi. sapiētes subdyaco-
ni. scribe acoliti. Idus siq̄ dē xpi vicari⁹ et ipe
xps in publicū deducit in mediū adoleſcen-
tulaz tympanistraz. Eū aut pducū canto-
res et duo chori suscipiūt gratulādo cātan-
tes introitū cū glā in excels. Itēpe cantores
siue clerici in albis exultantes. angeli sunt q̄
xpm ascēdēte cū gloria et laudibus in altissi-
mis exceperūt. Duo chori q̄ laudes p̄mūt
sūt duo ip̄i iudaic⁹ et gēn̄is. q̄ xpo veniēti
ad eū laudib⁹ occurrūt. Ipsa vō pcessio est
via ad celestē patriā. Et q̄ b̄ndicta procedēs
mūdicia vite est. Luminaria mūdicie opa
iuxta illud. Sint lūbi vestri p̄cincti. et lucer-
ne ardētes in manib⁹ v̄s. Siq̄ dē pō-
tifer seu sacerdos q̄ medi⁹ collocat iter de-
rū et crucē pcedentē. et ip̄m subsequētē. tan-
q̄ mediatoris dei et hoim vices gerēs. Idre-
terea maiores in choro et in pcessione poste-
riores sūt q̄ sal⁹ sit descēdēti. Et zachēus
pnceps publicanor. q̄ pusill⁹ erat cū ascen-
disset siccomoz vt videret iesū trāseuntē. ait
ei iesus Zachēe descēde. q̄a hodie optet me
manere in domo tua. Et ille descēdit. et acce-
pit illū gaudēs in domū suā. Iudei vō in
sublimi stantes erāt et maiores eoz p̄mas

catbedras in singogis h̄nt. Erux ergo q̄ re-
gale verillū et triūphale signū i pcessionib⁹
p̄mūt. Idō vt fugiāt q̄ oderūt eū a facie
ei⁹. est ei signū victorie xpi. iuxta illud veril-
la regē. p̄deit fulg⁹ crucis. q̄ demōes victi
sūt. Et illo viso timent et fugiūt. et ppter h̄
in q̄busdam locis tempestantibus aeris op̄s
ponit. vt demones fugiāt et ab aeris p̄cita-
tione desistāt. Itēpe sancte crucis misterū
ē nostrū signū et verillū. Et iysaie. xi. Stat
in signū ip̄lorū ip̄sū gētes dep̄cabunt et erit
sepulcrū ei⁹ gloriū. Scdō crucis verillū p̄-
mittit. q̄ sic ap̄s ad galat. Alibi mibi glo-
riari. nisi in cruce dñi n̄r iesu xpi. p quē mū-
dus nobis et nos mūdo crucifigi debem⁹.
De h̄ etiā subti. de euāgelio dicet. Q̄n̄ etiā
verilla premittunt. vt dicet in. vi. pte subti. d
rogatōib⁹. Sane vt p̄missū est dñi sit pcessio
cāpane pullant. nā sic rex terren⁹ in exercitu
suo regalia h̄ insignia scz tubas et verilla. sic
et rex etern⁹ xps i ecclā sua militāti cāpanas
p̄tubis et crucēs p̄verillis h̄. de q̄ i p̄ma pte
subti. d cāpanis dicū ē. Et h̄uc cāpanariū
strepitus p̄phetas q̄ xpi aduentū p̄nūcia-
uerūt figurat. Idam et alia substernūtur
in loco v̄n transire et ad cantādū pcessio sta-
redz iuxta illd thobie penul. Idlateetue ster-
nent auro mūdo et candido et in v̄s ei⁹ cā-
tabit altā. Illud at sciēdū q̄ q̄ttuor sūt solē-
nes pcessiones. scz in purificatione beate v̄-
ginis marie. in ramis palmarū in pascha. de
q̄bus in locis suis dicet. et q̄tta q̄ fit in ascen-
sione dñi. ad rep̄ntationē illi⁹ v̄lne pcessiois
quā discipuli p̄ dñm i die ascēsiōis ei⁹ i ce-
lū fecerūt. veniētes sūt cū eo ad mōtē oliueti
v̄n assūpt⁹ est vidētib⁹ illis. i cui⁹ pcessiois
rep̄ntationē fit pcessio i dñicis dieb⁹. Scie-
dū ē ei. q̄ p̄mittit ecclā obsuabat diē dñicā
solennē vt et mō. et fiebat in ea pcessio in me-
morāre resurrectionis. et obsuabat etiā q̄ntam
feriā et fiebat i ea pcessio in memorā dñice
ascēsiōis. S; multiplicatis sanctoz festini-
tātib⁹ sublata est solēnitas q̄nte ferie et eius
processio pagapini papā i dñicaz translata
est vta ip̄lo tūc ad ecclā pueniente simul
et solēniter valeāt celebrari. Et prop̄ h̄ dies
iouis dō vulgarit cognata dei dñice. q̄ v̄d

licet antiquus par solēnitas fuit v̄riqz. In
dieb⁹ igit dñicis pcessione faciētes resurre-
ctionē dñicā mēoram⁹ et pcessione p disci-
pulos p̄ dñm factā rep̄sentam⁹ non q̄ illi
eā in dñica die fecerint vt p̄missū est. Itēpe
egrediendo ecclā et regrediendo ad eā q̄ si
de hierl̄m redim⁹ ad hierl̄m. put illi fecerūt
et seq̄mur crucē sicut illi crucifixi. Et licz illi
sine iesu redierunt. nos tū cū crucē redim⁹.
p eo q̄ ipse dixit. Tobiscū sū vsqz ad plūm
manonez seculi. Que pcessio anteqz tertia
dicat faciēda est. put in sexta pte sub ascēsiō-
ne dicet. Itō ē etiā p̄termittendū q̄ in dñica
libus pcessionib⁹ de nouo dñi tarat testamē-
to cātare. et v̄ginē salutare. et aliqd q̄ dādet
laudē p̄prie p̄tineat cātare dēm⁹. Et q̄ etiā
p̄uetudo inoleuit vt in claustris oratorū
v̄ginis p̄struat. quā in statione p̄ma ex p̄sti-
na p̄uetudine salutam⁹. Licet enī dicat q̄
xps resurgens p̄i⁹ marie magdalene appa-
ruerit. ver⁹ tū credit q̄ matri sue añ oēs ap-
paruerit. Sed ad euāgelistas hoc dicere nō
p̄mūt. q̄rum officiū fuit testes resurrectio-
nis inducere. nec decuit ad testificādū p̄fi-
liomatrē inducere. Si enī v̄ba extraneariū
feminarū v̄sa sūt incredul⁹ deliramēta. quō
nō magis matrē p̄ filij amore crederēt deli-
rasse. Et sic romana sententia videt ecclā q̄ in
p̄ia die p̄ resurrectionē scz in pascha apud
beatā mariā maiore celebrat stationē. q̄ si p̄-
ponēs hierl̄m. i. v̄ginē q̄ vidit pacē p̄ alijs in
p̄ncipio leticie sue. Quocirca sic p̄ma die
ad misericordiam suā apud sanctā ma. maiores
p̄curram⁹ sic et ad ei⁹ honore in dñicalib⁹ p-
cessionib⁹ p̄ma statio deputat. vteā laudē
b⁹ extollentes et ad ei⁹ oratorū festinantes
cū sp̄so dicere videamur. Et adā admōtē
mure. et ad collē thuris. Adons q̄ dē est ip̄a
brā v̄go. ad quā fili⁹ resurgēs vadit apparē-
do. et nos adorādo. Idostremo notādū ē q̄
in q̄busdā ecclijs p̄ pcessione oēs clerici añ
crucifixi veniūt inclinatēs illi et dicētes. Ave
rex noster b̄ndict⁹. Sed et q̄ plumalia aut
alias solēnes vestes portarūt añ altare illas
deponūt. p̄mo ad rep̄sentandū q̄ filij bebre-
orū sternerēt vestimēta sua in via añ xpus
in pcessione sibi hierl̄m veniēti facta Scdō

ad ostendū q̄ dñino vacatur officio. oia
mundana a mentib⁹ abijceredūt.
De confessione.
Quisquaz sacer-
dos vel ep̄s grad⁹ altaris ascē-
dat. et anteqz sacrum ordiat os-
ficiū. ad seipsum reuertens inclinat se añ al-
tare. significans xpi exinanitionem qui indus-
navit celos et descēdit. cū se formā serui accē-
piens exinanivit. Et p̄siderās q̄ sicut diē sa-
lomō. iust⁹ in p̄ncipio p̄monis accusator
est sui. p̄fusus etiā de illa p̄benica p̄solatōne
Dixit p̄fitebor et ture. et de p̄cis suis añ astā-
tibus generaliter p̄fiteb. psalmū illuz p̄mit-
tens ex institutione celestini pape p̄mi. rure
ad hoc puenientē. Iudica mede⁹. et vt dñs
cretus a gente nō sancta et ab hominē libera-
t⁹ in q̄ ad altare dei dign⁹ introeat. petit enī
liberari a temptatione. et illuminari a grā.
vt p̄t in ip̄so psalmo. p̄det etiam a deo vt
det ei q̄ d offerat. scz filium suū. quē nisi ei da-
ret. put abraededit nō haberet quid offerret
Sut ergo p̄fessio vt purior sit et sine macula i-
grediatur. in qua denotandū est. q̄ nō vt q̄
dam min⁹ p̄uide faciūt in specie. nec autem
zenē p̄scientie auditor. sed in genere sunt cō-
fitebda p̄cā. q̄mā ista p̄fessio nō ē occulta s; z
manifesta. Et nota q̄ cū in tēplo salomonis
dedicato sacerdotes dicerēt. Cōfitemi dño
q̄mā bon⁹. q̄mā in secula misericordia ei⁹. nebu-
la impleuit domū dñi et obumbravit facies
sacerdotū. ita q̄ se invicē videre nō poterāt.
Et aut salomō. Dixit dñs q̄ inhabitaret in
nebula. dixit. i. ope demonstravit. quoniam
in monte sinai apparuit in nebula. israel in
nube p̄cessit. et añ moysen i caverna posuit
transiit in nebula. Idcircum⁹ aut p̄cē
cum peccata p̄fitemur. exemplo publicani
qui p̄cē suū pcuciebat dicens. Dñe propi-
cius esto mibi peccatori. In tūsiōne q̄ dē
pectoris tria sunt. ictus. sonus. et tactus. p̄e-
que significānt tria quesitū vera p̄nia ne-
cessaria. videlicet cordis p̄ritio. oris p̄fessio
et op̄is satisfactio. q̄ in tribus peccamus. i.
corde ore et ope. Deinde p̄circūstātib⁹ orat
indulgentiā peccatoz implorās. Itaz chū

Aut de secreto patris in mundū veniens et de vtero viginali pcedēs. patribus suspiria multiplicātib⁹. p nobis passur⁹ hierusalē in troiuit. in mortē se inclinavit. cām suā ptra boiem dolosū et iniquū deo pmittens et pā pfectionē fecit dicēs. Eōfutebor tibi pater celī. Ipse qz nobis indulgēs pprio corpe peccata nrā portauit. Sane pontifici facturo pfectionē subdyacon⁹ manipulū corā altare imittit. Primo ad notandū qz pcella tpa lia p manu alienā puta subdyaconi vel alteri. et nō p ppriā recipeet administrare dē. Scōdo ad designādū qz nō sufficit ois pfectio nisi et boni opis fruct⁹ p manipulū designat⁹ seqtur. Terno ut vidēs se inferioris mīsterij ornamento ornari aīo hūiliet. Bur sususio pontifex post acceptā casulā et nō aī manipulū recipit. qz xps cui⁹ typū gerit nō p manipulū operū. q p manipulū ipm designat⁹ obtulit. qz celestē bēat puerlationē q p casulā figurat. put in pteretia subdalmatica dictū ē. Sacerdos vō ecōtra aī idu tā casulā manipulū sumit. qmā celestē con uerlationē adipisci neq. nisi pūs sanctorū operū maniplos portet. Et ob hoc pōntifex p qz ad altare puenit manipulū recipit. ad notandū qz tūc demū bonoz operū effectiuus pmiū papiem⁹ cū ad eternū tribunal iudicis pueniem⁹. Sacerdos aut dū facit pfecti onē et enā sepe in mille officio man⁹ iungit. q manuū iunctiones deuotionē significāt. Et qz illa in aliq ē maior. et in aliq minor. iō cer t⁹ manuū iunctionū nō ē numer⁹ determi nat⁹. Bursus sacerdotis manuū iūctō sīgt oīm bonoz a deo fluētū in ipso vnitātē et iunctionē. et qz infinita bona infinitis et in determinatis modis pnta deo pcedere. iō manuū iunctionis sacerdotis numer⁹ deti minat⁹ nō ē. Inclinationes vō sacerdotis in officio mille fm morē qz undā ecclāz sub certo numero pstringunt. qmā regulariter octo vicib⁹ pūde corā altare. et tredecī vicib⁹ mediocriter supra altare iclinat. Octo pūdas inclinationes aī altare facit ad refe rendas grās ipsi xpo de octo pncipalib⁹ q egit aī sui imolationē quā sacerdos in offi cio figurat altaris. Idmū fuit admirabil

icarnatio. scōm fuit discipuloz gratuita vo catio. tertū demonis iēptatōnib⁹ supatio qrtū miraculoz opatio. qntū ifirmoz lana tio. sextū mortuoz resuscitatio. septimū oīm qstionū et ppositaz p suā sapiāz deimiatō octauū salutaris ppoz instructio. et qcuqz aī sui imolator egit. ad hē octo fm bern. re dua videtur. Tredecī vō inclinationes medi ocris fac supra altare. qz xps. xij. pncipalia fecit ara crucis. sumēdo arā crucis p toto tpe sue passionis. q qdē incepit i hora captō nis. Idmū fuit iude p ditoris discreta res dargutio dicēs. Iuda osculo filiū bois tra dis. Scōm fuit ipis captis sui pūno dicēs eis. Quē qritis. Qui rēderūt. Iesū nazare nū. Quib⁹ rēdit Ego sū. Terno falsē testi b⁹ et regib⁹ mālueta rēfio. Quartū sputoz et vborū sine murmuratōe toleratio. Quis tū in bis q vidit. et audiuit nulla sibi data p turbatō. Sextū discipuli eū ter negāns cul pe pdonatio. Alia vō septē enūerat abrosi⁹ ab eo in ligno crucis facta dicēs. Altor pie tatis i cruce pcedēs officia diuidebat. psecu tionē aplis. pacē discipul. cor p iudeis. spū ritū pī. panū p hū vīgini. paradisi latroni et inferni pctori. Oscula qz sub certo nūe ro fiunt. put dicēt in qrtā pncula canonis.

De incēso benedicendo. et in thuribulū mittendo.

Ost facta et cōfessionem et datā abolutionē pō tifer vō sacerdos prius qz dicat. Be tu puerus. et incensū cū bndictione in thuribulo apponit representans q legalis sa cerdos ferens sanguinem et carbonēs cum thimiamate in thuribulo orans ponebat. donec fum⁹ eum obumbraret. put dictū est in pbenio hui⁹ pns. Idē hoc enā illd in si nuans q angel⁹ venit et aī altare stetit. ba bens thuribulū aureū in manu sua. qdūm pleuit de igne altaris. et data sunt ei incensa mltā ut daret de orōib⁹ sanctorū. Sane angel⁹ est christ⁹. thuribulū aureū corp⁹ imaculatum. altare ecclā. ignis caritas. incensum oratio. fm illud pphēcū. Dirigat orō mea sicut incensū i pceptu tuo. Vlenit

ergo angel⁹. i. xps q stetit aī altare. i. in ppe cty ecclē bñs thuribulū aureū. i. corp⁹ ima culatū plenum igne id est charitate. et data sūt ei scz a fidelib⁹ incensa mltā. i. orōnes. ut daret. i. representaret eas pī de orōnib⁹ sa ctoz. Et nota qz nō dic orōnes. xps ei nō oēs orōnes exaudir⁹ s; dic de orōnib⁹ de illis vī delictet q pūnet ad salutē. Et cū paulus ter dñm rogasset ut ab eo stimulū carnis aufer ret. rēdit ei dñs sufficit tibi grā mea. nā vī in ifirmitate pficiat. Eps ergo vel sacerdos thuribulo apponit. qz xps orōes in spirat in aīo ut p ipsū offerat incensū i odo rē suauitatis. Sacerdos aut mīster incensū repūtat epō vō dyacon⁹ sacerdoti. qz lex illd pncipalū thimiamata pfecti qd in odo rē suauitatis altissimo offerret de q dñs subdit i exo. xxx. c. Tāle pfectionē nō facietis in vñs ve stros. qz sanctū est dñs et hō qcuqz fecerit sile et odo rē illi pūnat. pūbit de ppls suis Et ex hī vō fuerit q diceret q si oblato thure et bndicto sup altare. thuribulū descendat ab altari ad clericos vō laicos. tūc aliud ibi th⁹ sine bndictione apponēdū est et oib⁹ tā deri cis qz laicis offerēdū. tanqz illud spectet ad latrā. istud ad dūliā. Nē hī tñs spūm qz fm lram intelligit. nā lra occidit spūs vniū cat. Et ppter pmissā enāz cām odo rē thuris bndicti nō dat in ecclā sponso et spōse. Idē pcremationē vō thuris significat. q sacerdos orōnē feruentē et deuotā dē hī. Thurus enīz vīntē bz ascēdēdi ex fumū leuitate. p solidā dīer sui qūitate. pstringēdi ex glutinitate. cō fortādi ex aromaticitate. Sic orō ascēdit in dī mēoriā. aīaz p solidat qz tū ad culpā pteri tā ipetrādo medelā. et pstringit qz tū ad cō mutendā licentiā et pfortat qz tū ad pūte ipe trando tutelā. Be q enā dictū ē sub n. de ac cessu pōntificis ad altare. et dicet sub n. de thurificatione. Flanica vō in q incensū repo nit. designat qz pōrōnem quāz incensū sīgt. de hui⁹ mudi mari magno et spaciofo ad cele stē patriā satagim⁹ nauigare. Et in puer. facta ē q nauis institoris. portās de longe panē suū. Idē est enā dīci qz p thuribulum cor hōis p ignē feruor deuotionis. p incensū orōes p nauiculā ecclā in q deuote orōnes

offerunt q p angelū ad deū pferunt signat. Vascula qz ignis recipiūt sūt filij q corda patrū pietate fluētia imitāt. et flāmā celestis sacrificij quā i pūoz mētib⁹ aspiciūt i suis accēdere satagūt. Instrumēta vō qz ignis ad altare portat sūt pōcatores q exēplo san ctoz caritatis ignē portāt et in corda fidelū trāsferūt q corda patrū in filios puerunt. Thuribulū aut qd significet dicet sub n. de thurificatione.

De osculo altaris et libri

Ost immissus in

Pthuribulo incensū sacerdos seu eps dicto. de tu puer⁹. et sacru osculat altare. ut notet pacificatio cū iudeis et ad designādū. qz xps ad nos veniēs. factā sibi copulam itēccām iuxta illud epitalami cū. osculet me osculo oris sui. In osculo siq dē os ori iungit. et in xpo nō solū humani tas ē vniūta diuinitati. verū enā spōsa copu lata est spōso. iuxta illud pphēcū. Quasi spōsa decorauit me corona. et qī spōsa orna uit memonib⁹. Bursus qz pphēta vñsūl introuit a cātore incipit. sacerdos ad altare ascēdēs. illd osculat. qz pphēta testimonio xps venit in mūdum et ad passionē altaris. Quonēs at in officio mille osculet altare et in q pteci⁹ oscula fiāt. et qre manib⁹ supra illd de politis. et qre signo crucis in locis os culadis pūs ipello. dicet sub. iij. pncula ca nonis. In hānt loco altare sīgt pūm iudai cū cōder vō euāgelij siue euāgelij pūm gē tilem qui p euāgelium credidit. Ideo ergo eps vō sacerdos euāgelij et altare osculat. qz xps vñiqz dedit pacē. qn lapis anglaris fa ct⁹ fecit vñqz vñū. Idē enā dīci qz sub dya con⁹ libz euāgelij q claus⁹ portabat offert epō vel sacerdoti. ille vō ad altare pueniēs illū apit. ad insinuādū illd qd in apocalipsi describit q nemo dign⁹ ē apire libzū q intus erat scpt⁹ et foris sigill⁹ septē signat⁹. nisi leo de tribu iuda claus⁹ dē. q libzū aperuit et se ptem eius signacula soluit. Idē altare vō ecclā signat. iuxta illud exo. Si altare lapi deum feceris mihi. nō edificabis illud de se ctis lapidib⁹. Idē sectionē lapidū in altare

ri diuisione fidelium reprobant in ecclesia neque
delicta periores et scilicet diuidant. Liber
ergo apertus cum episcopus ad altare peruenit. quia ubi
christus promittit apostolorum congregauit ecclesiam docens
et predicans scripture misteria reuelauit di-
cens. Vobis datum est nosse mysterium regni
dei. ceteris autem in parabolis. Unde post resurre-
ctionem apertis illis sensum ut intelligerent scrip-
turas. Beati igitur facit episcopus cum ipse metape-
rit librum euangeliorum. licet et christus per ministros su-
os patefecerit misteria scripturarum. Libro
vero apto illum osculatur a parte sinistra ad signifi-
candum quod predicator et reconciliauerit et obtulerit
grates christo. quibus ipse per se predicauit. licet et ipse
per se pacem in euangelio predicauerit dicens. Pa-
cem meam do vobis etc. Quia vero ipse etiam in cru-
ce pendens pacem fecit. ideo mox transiit ad
dextram conualtaris signat se signo crucis
quod prout apostolus ad ephe. christus per nostram vitraque
fecit vnum. duos et diuersos parietes. id est populos
copulans. Post hoc codex euangelij super altare
clausus ponitur. quod quantum ad hoc significat hie-
rusalem. prout sub euangelio dicitur. Deinde roma-
nus pontifex et etiam alij quidam. prout os-
culatur dyaconos. ut ostendat pacem illam in aduentu
christi venisse quam per prophetas promiserat. Unde dicitur
Dicitur in diebus eius iusticia et abundantia pa-
cis donec auferat luna. Et alij per prophetam. Pax
erit in terra nostra cum venerit. Et christo nascenti
vox intonuit angelorum. Et in terra pax ho-
minibus bone voluntatis. Osculum etiam quicquid pa-
cis significat. prout dicitur sub terra. de osculo pacis
Dyaconus vero statim se inclinans osculatur pe-
ctus eius designans quod inspiratio diuina per prophetam
pacem promittit futuram. Item et iohannes supplex
domini recubens euangelij fluens de ipso sacro do-
muni pectoris fonte potauit. In nonnullis
vero ecclesiis episcopus primum osculatur ministros. po-
stea altare. Deinde euangelium. quia christus primum
reconciliauit sibi apostolos. postea iudeos deinde
gentes. In quibusdam etiam locis offert oscu-
lum pacis cantoribus. qui retro versus. implent illud
Ipsam meam do vobis. pacem meam re. vobis
Dat quod per primum. relinquit ablentibus. Nec enim
osculum cariores dicit gloria patri. quod fides tri-
nitatis non autem claruit quod se dominus inclinauit et
nos reconciliauit. et trinitatem per apostolos predicari

mandauit. Et ideo osculo dato episcopus innuit eis
ut dicant. Gloria patri et filio et spiritui sancto. Sic
erat in principio et nunc et semper etc. Ecce quod can-
tor annunciat. scilicet quod corda patrum perueniant in
filios. Item et tres vidit. et vnum adorauit.
Sic oportet nos filios eius credere trinitatem in
unitate. Post data ergo pace cariorum dat sancte
trinitati gloriam. quod dicitur. Referimus gloriam deo patri
et filio et spiritui sancto. quod pacem quam per prophetas
per sanctos suos per prophetas. nobis in nouissimis
temporibus dignatus est ostendere. Quia vero dicitur. Sicut
erat in principio. dyaconi ad altare procedunt et
iterum reuertuntur ad episcopum. In quo figuratur quod apostoli
semper tradiderunt ut christi corpori adunarentur.
Post autem steterunt cum episcopo ante altare inclinati
sed cum ipse incipit se erigere. quod dicitur. San-
ctorum martirum ante nouissimam tribulationem in
quallela crima manent. Postea vero marti-
rio coronati erecti stabunt libati et securi ante
dominum spiritus. Osculo autem dato rursum dyaconi cum
pontifice orant. qui dicunt. Domine docenos orare
In quibusdam etiam ecclesiis dyaconi bini et bini
latera altaris alterniter siue alternatim oscu-
lantur. eo quod dominus apostolos binos misit ad predican-
dum dicens eis. In quicunque domum intraueri-
tis dicite parui domui. qui reuerfi sunt ad
christum sicut dyaconos reuertuntur ad episcopum

De thurificatione

Ost datum oscu-
lum episcopus seu sacerdos accipiens
de manu dyaconi thuribulum
sacrum incensat altare. quod christus corpus assus
mens de genere per prophetas facit et semine da-
uid secundum carnem. suis orationibus fouet ecclesiam
secundum quod orat in euangelio. pater sancte ego
pro eis rogo. et non pro istis. sed et pro illis qui cre-
dituri sunt per verbum eorum. Quia autem dyaconus postea
thuribulum accipit ut incenset episcopum vel sacer-
dotem moraliter instruit quod si digne volumus
incensum orationis offerre. thuribulum incar-
nationis debemus tenere. Item sine fide medi-
atoris homines deo placere non possunt. sed
iuxta verbum. promissionis ipsius. si quid pete-
rint in oratione credentes accipient. Post thuri-
bulum enim verbum accipit incarnatum. nam
sicut in thuribulo per superiorum et inferiorum tribus

catenulis uniuersum. ita in christo tres sunt uniones
quibus diuitas et humanitas uniuersum. unio carnis
ad animam. unio diuinitatis ad carnem. et unio
diuinitatis ad animam. Quidam autem quidam uniuersum
one assignant per diuinitatis ad propositum sit
ex anima et carne. Unde et quidam thuribula quatuor
catenulas habent. De his autem thuribulo moyses
inquit specialiter ad aaron. Tolle thuribulum
et hausto igne de altari mitte incensum desuper
Est et alia in thuribulo consideratio prout in ti-
tulo de accessu pontificis ad altare tacitum est
Rursus ideo thurificatio altari episcopus vel sa-
cerdos thurificat. ad significandum quod sic christus
est altare et hostia. sic est pontifex et sacerdos
cuius orationis sacrificium offerendum. Quia vero
adoratio non solum in quantum deus sed etiam in quantum
homo ideo in quibusdam ecclesiis pontifex thurifica-
to altare a dyacono circumcirca thurificat.
Unde psalmista. Circumdabo altare tuum domine.
Sanctum thuribulum aureum significat sapientiam.
quod omnes thesauri sapientie et scientie dei in ea fuerunt
absconditi. Unde stetit angelus iuxta aram tes-
tamenti habens thuribulum aureum in manu sua. id est christus
resurgens carnem habuit in patre. Ergo etiam
significat christi carnem ab omni labe mundam et mundi-
cia renouet. Cupreum fragile et mortale. Fer-
reum resurgens formidine. Si quatuor et tres ca-
tenulas demonstrat eas ex quatuor elementis co-
stare. vel quatuor virtutibus. scilicet iusticia. pruden-
tia. fortitudine. et temperantia decorari. Quia quod
presul diuinitatem designat que se in morte a
carne in illo triduo separauit. Si vero tres habet
catenulas figurat animam carnem et verbum in una
peruenire persona. Quarta quod presul separat. prout se
qua animam suam posuit pro omnibus suis. Si una
tantum catenula sustentat designat quod solus deus
gine generat. quod solus est inter mortuos liber
Circulus cuius hec omnia innectuntur est deitas quod
nullo termino clauditur. a quo hec omnia continentur
et operantur. Postea mystica etiam ratione ob hoc al-
tare incensatur ut omnes ab eo nequecia demonum
perpellantur. Summum etiam incensum valere creditur ad de-
mones effugandos. Unde cum thobias interro-
gasset angelum quod remedia haberent ea quod de
pisce iusserat obseruari. respondit. cordis eius prout
culam si super carbones ponas. summum. et de de-
moniorum genus extricat. Soter papa statu-

it neminales incensum circa altaria ferant

**Qualiter episcopus vel sacerdos et
ministri ad altare stare debent**

Thurificatio per
acta episcopus vel sacerdos ad dextram
altaris prout se transferat ibi una cum
ministri plane officium et kyrieleyson dices
Qui transferat de medio altaris ad dextram prout
significat christi transitum de passione resurrectioni
onem ad vitam eternam. Item a leua transferens in de-
xtram mutat christum ingredientem mundum. lenam ei
tenuit christus qui temporalis assumptus vitam. ad dextram
uit. qui carnem assumptam ad dei dextram eleua-
uit Rursus per hoc quod accedens ad altare. prout
dextram illi prout peruenit. innuit quod emanuel ille
per promissum prout venit ad iudeos quod ad gen-
tes. Iudei enim tunc propter legem in dextra parte
fuerunt. gentes vero qui in sinistra quod ydola cole-
bant. Sacerdos ergo vestitus sacris ornatus
christum carnem in humanitatis vestitu significat.
veniens ad altare. christum de celis venisse ad po-
pulum prout saluaret. designat Deinde in dextram
transiens designat quod christus in mundum veniens
venit ad iudeos de quibus voluit nasci. Bea-
ta enim maria iudea fuit. De hoc transitu di-
cet sub terra. de mutatione sacerdotis et de oratione
Et nota quod licet domino papa celebranti vel missam
audienti legatur a capellanis suis introitus
et kyrieleyson. et gloria in excelsis. et credo.
et sanctus et agnus. non tamen graduale. vel alleluia.
vel tractus. vel offertorium. vel postcommunio
per quod illa instructoria sunt et introductoria
quibus ipse non eget. Illud autem notandum est quod
sacerdos stat erectus ante altare. ad notandum
quod christus venit suos regere in inuincibili doctrina
et respicit versus orientem. quod christus non suam sed
patris voluntatem quesivit. nec respicit re-
tro. sum. tunc quia christus semper patris fa-
ciem intuetur. iuxta illud. scio unde venio et
quo vado. tunc quia nemo mittens manum
ad aratrum et respiciens retro aptus est reg-
dei. imo ad populum dorsum vertit. repres-
sentans quod dominus ait ad moysen. Elide
bis posteriora mea faciem autem meam vide

renō poteris. exo. xxxij. c. Episcopi autē et su-
piores celebrantes nō aī altare. sed remon-
ab illo ad dextrū ei⁹ lat⁹ vsqz post dictū of-
fertorū manēt. Qd sit pmo ad replētādū
q ex latere xpi. q p altare significat. initū nrē
redēptionis fuit. Scdō fit nō solū ad ma-
iorē solēnitatē ut p hā minorib⁹ sacerdoti-
b⁹ decernant. verū etiā fit h q ipsi in missa
repñtant. nō solū xpi dignitatē et excellētā aī
ei⁹ oblationē. verū etiā hūilitatē et obediētī-
am in ipsa sui oblatione et psecratione. Si-
q dē xps qzū ad sui dignitatē ē patri eq̄lis et
sedet a dextris dei patris. put in simbolo le-
git. qd repñtat p̄lat⁹ stans aī oblationem
ad dexterā altaris. In sui vō oblatione xps
p nobis fact⁹ est hostia. et iō p̄lat⁹ ei⁹ vices
gerens extunc ipsi altari. qd arā crucis insi-
nuat. dō totalit in herere. Tertio qmā p̄lato-
rū act⁹ eē dnt subditis ad doctrinā. iō vsqz
tūc manet ab altari sepat⁹. et extūc ad ma-
nus lauandū et thurificandū et sacrificiādū
ad altare accedit. ut oīdat q cūqz in missa
pcedūt solēnitates et laudes esse. sed tunc de-
mū ad eēntialia seu substantialia pagēda ac-
cedit. Quarto in hoc repñtat q legal⁹ ponti-
fex intrās sancta sanctorū carbonēs ferebat et
sanguē put tactū est in p̄bemio hui⁹ p̄tis.
Quinto fit h ad repñtandū qd ait p̄p̄bēta
Bixit dñs domio meo. sede a dextris meis.
Donec ponā inimicos tuos scabellū pedū
tuorū. Sacerdos qdē xpm repñtans sedet a
dextris altaris. deū patrē in h loco signātis
donec ab psecrandū hostiā accedat. p quas
fracta sūt tartara. et inimici demones deu-
cti et qī scabellū pedū positi. Ad istū vō scz
dyacon⁹ et subdyacon⁹ retro illū ad altare
stant. q tñ i veniēdo p̄cesserūt. signātes mar-
tires q in veteri testamēto fuerūt. et tñ p dñi
natiuitatē digne coronant. Et ad qz cūqz
altaris p̄tē ille transferit ipm retro stātes se-
quunt⁹ et oīdant iplū eē qd dñs amonuit
dicēs. Qui mibi ministrat me seq̄tur et vbi
ego sū zc. Intendētes semp atz solite i illū
ad notādū q fideles. qzuis adhuc in hac vi-
ta positi. tñ eternitatē xpi sp̄s intēdūt. In qui-
busdā etiā ecclīis illo se v̄tē ad iplū illi fili-
se v̄tunt. et illo se p̄uertēte ad altare se fili cō-

uertit. Itā xps ab orōne ad p̄dicationē. ali-
qñ vō ecōuerso dñi viueret se p̄uertit. qd de-
gnat v̄sio ad iplū et p̄uersio ad altare. In q
qdē mutand⁹ est a p̄dicatōib⁹ q p multos
iplos p̄grue designant. Et naderus papa
statuit q ep̄s deo sacrificās secū testes beat-
dyaconos q oculi ei⁹ dicūt. et subdyaconos
reliqz multos. q sacris induit vestib⁹. in
fronte. i. ante. et a tergo. et p̄siter e regione. i.
a pte dextra leua qz cōrito corde et hūiliato
spū ac prono stent vultu. custodientes eū a
maluol⁹ hoib⁹. ac p̄sensū p̄stātes sacrificio
Et fm lucū papā eū nō deserāt. qz p̄p̄i ma-
liuolos optet illū hē bonū testimoniū ab
his q foris sūt. Statutū est etiā ut celebrās
missā habeat a tergo vicini solamis adiuto-
rē put dictū est in p̄bemio hui⁹ p̄tis. et ideo
in qbusdā ecclīis aliq dyaconi stant p̄ ep̄m
qī orantes ut eū sequātur vsqz ad mortem
et cū eo transeāt ad vitā eternā. Ad iōz tñ
ps in dextra pte morat⁹ altaris et minor in si-
nistra. qz vtrūqz petit ecclā scz et tpālē bñdī-
cōne et eternā. ut ibi. sic transeam⁹ p bona
tpalia ut nō amittam⁹ eterna. Ceterū dicti
ministri retro stantes inclinati ante facies
suas. vsqz in finē dñice orōnis p̄seuerāt. sig-
ficātes illos ap̄los q in passiōe dñi magna
tribulatione oppressi nō audebāt se erigere.
ut xpi discipulos se eē p̄tererēt. stabāt tñ in
facie fidei. sed postea erigūtur sic dicent⁹ sub
vndecia p̄tula canonis sup v̄bo. nobis q
qz. signātes etiā dños sanctorū martirū in cō-
ualle lacrimarū aī nouissimā tribulationē
manētū. Ad istā erigūt. qz illi postea mar-
tirio coronati stāt erecti. i. ab oī tribulationē
liberati. Ad huc stantes facie inclinati. signē
mulieres que de cenaculo ad monumen-
tū vultibus declinat⁹ currebant in christi
amore ardentes. Sane sacerdos minister
inter moras puluinar mollem issali suppo-
nit. ad notandū q deuoti et molle cor et
qd facile diuinā impressionē recipiat. suppo-
ni dō iugo dñi et celestīū p̄ceptorū iuxta illd
sapientis. Suscipiat v̄ba mea cor tuum zc.
ut in eo spūs domini requiescat De h etiā
sub euangelio dicent⁹.

G

De kyri beleyson.

Kanslato i dex

tram altaris p̄tē ep̄o seu sacer-
dote. deinde qz ip̄us plenitudi-
nis et annus benignitatis aduēit sic p̄dictū
fuit a psalmista. tu exurgēs misereberis sūo
qz v. t. m. e. p̄grue choz⁹ laudat et inuocat tri-
nitatē triplicando kyri beleyson. Ideo autē
post introitū dī kyri beleyson qz ante oēm
orōnem sacerdotū necesse est misericordiaz
dñi implorare. Siquidē kyri beleyso grece
interpret⁹ dñe misere. Itā kyri sonat dñe
beleyson misere. Et inde xpe beleyson. idē
xpe misere. Et kyri xpe. idē. xps misere-
re. son nobis. inde kyri beleyson. idē est xpe
deus misere nobis. Tñ p̄p̄bēta Dñe mi-
serere nobis te. n. expectauim⁹. Bixit autē no-
mes. Idē vō ordo decim⁹ et hoib⁹ rep̄at⁹
nouē associē ordinib⁹ angelorū. Scdō ut
ecclā pueniat ad societātē nouē ordinū an-
gelorū Tertio p̄tra nouē genera peccatorū
Est enī peccatū originale veniale et morta-
le. Itē peccatū cogitationis locutionis et p-
petrationis. Itē peccatū fragilitatis simpli-
citat⁹ et malignitatis. Fragilitatis p̄ impo-
tentia. simplicitatis p̄ ignorantia. malignita-
tis p̄ inuidia. Hoc est peccatū in patrē. pec-
catū in filiū. peccatū in sp̄ritū sanctū. Ad huc
ideo dicit⁹ ter ad patrē kyri beleyson. ter ad
filiū xpe beleyson. et ter ad sp̄ritū sanctū ky-
ri beleyson. Sed ad patrē et sp̄ritū sanctū
sub eodē tantū vocabulo. qz pat⁹ et sp̄s sanct⁹
sunt eiūsdē tantū nature. Ad filiū vō sub a-
lio. qz fili⁹ et si sit eiūsdē nature cū illis. est tñ
etiā alter⁹. ut gemine gigas substantie. Idē
terea ideo dicit⁹ qntū ad patrē. ter qntū
ad filiū. et ter qntū ad sp̄ritū sanctū. ut note-
tur pater in filio et filius in patre et sp̄s san-
ctus in vtroqz. De h dicit⁹ in qnta pte sub ti-
tulo de p̄ma. Sed in medio mutat kyri in
xpe. ut notet⁹ duas esse naturas in xpo. Bur-
sus kyri beleyson ter triplicatū. significat p̄cel-
patū veteris testamēti. multiplicatas ad
h vt grā sume trinitatis p aduentū xpi eos
p̄sociaret nouis agminib⁹ angelorū. Est at
magna istorū v̄borū efficacia. Legit enī qdū

beatus basili⁹ kyri beleyson damasset. post
te nunc siue papū. ecclīe sunt apte. Bur-
cū beat⁹ geminian⁹ kyri beleyson clamaret
qñqz reges pueri dicunt in fugā Tñ forte
significat aliud qz dñe misere. qd tamē nos
ignoram⁹ In quibusdā ecclīis statim p̄
plumū kyri beleyson subiiciunt ymas. qd
v̄bū grecū sonat latine nobis. Et sensus est
kyri beleyson ymas. i. potētia diuina mise-
reret nobis. Et beat⁹ grez. instituit kyri be-
leyso nomēs et a clero tanqz publice in mis-
sa cantari. qd p̄p̄i apud grecos simula de-
ro et iplō cantabat. Siluester vō papa illd
de grecis assumpsit.

De gloria in excelsis.

O

Icto kyri beley

son mox sacerdos v̄sponseret in
stitutione thelesphor pape in cho-
at himnū. Gloria in excelsis deo. quē ange-
li auditi sūt decantare sicut legit⁹ in euāgelio
luce. q angelorū himn⁹ p̄hibet testimoniū
tēporali christi natiuitati. Sane sacerdos
prim⁹ et solus illū inchoando p̄nunciat. q
angelū magnū filij rep̄sentat. Itā orū sal-
uatoris sol⁹ angel⁹ cui⁹ p̄sonā ipse gerit p̄-
monūciauit. Unde luce. ij. Ecce euāgelizō
vobis gaudiū magnum qd erit omni iplō
qz hodie nat⁹ zc. Et illū inchoando stat aī
mediū altaris in hoc p̄memorās. qdū me-
diū silentiū tenerent oīa natus est in medio.
idē est p oībus messias quē p̄p̄bēta p̄dixerāt
rep̄sentans etiā qz angel⁹ xpi natiuitates
pastoribus annuncians stetit in medio eo-
rū. Et incipiens eleuat man⁹ p̄pter causas
scriptas in sequenti n. ad finē. Itē incipies
venit se ad orientē. tñ qz angelus ab oriente
venit in bethleem. tum qz ad orientem dñm
adorare solem⁹ Tertio inchoans stat ante
mediū altaris ad notandū q xps mediator
fuit inter nos et deū. p cui⁹ mediationē deo
pacificati sum⁹ Chorus vō p̄cinendo rñ-
dens. gerit p̄sonā multitudinis de q euāge-
lio sequit⁹. subito facta est cū angelo mltitū-
do ce. m. lau. deū et dī. glia in altissimis deo
et in terra pax hominib⁹ bone voluntatis.

Humus autē istenō tantū est angelorum
sedetiā hominū pgratulantū ex eo qmuli
er ista que dracma pōderat decimāz iā lu-
cernam accenderat ut dracmam perditam
inueniret. et pastor dimissis nonagintano-
uē oib⁹ in deserto iam venerat ut qreret cē
tesimā ouem amissāz. Ante natiuitatē enīz
christi tres erant inimicitiaz parietes. Ipsi
mus inē deū et hoīem. scōus inter angeloz
et hominē. terti⁹ inter hoīem et hominē. Ipsi
nanqz p inobedientiā creatore offenderat. et
p suū casum restaurationē angeloz ipe
diuerat. atqz p varios ritus se ab hoīe sepaue-
rat. Iudeus nanqz ceremonias excolebat.
gentilis ydolatriā exercebat. Sed veniens
pax nostra fecit utraqz vni⁹ et hōi parietes
destruxit. Abstulit ei peccatū et recōcliauit
hominē deo. repauit casū et recōcliauit ho-
minē agelo. destruxit rit⁹ et recōcliauit ho-
minē homini. Restaurauit ergo sūm aplm
epb. j. que in cel⁹ et in terris sunt. et ob illa ce-
lestis militie multitudo psallebat. gloria in
excelsis deo. i. in angelis qui nunqz peccauē-
runt nec discordiā cū deo habuerūt. et in tra-
para rpo facta hoīb⁹. videlicet in deis et gen-
tilib⁹ bonivolūtatē. qz vsqz ad xpī natiuita-
tē ppter peccata sua cū deo et cū angel⁹ dis-
cordiā habuerūt. Iūnc etiā est q angel⁹ loq-
tur et pgaudet pastorib⁹. qz par est inter an-
gelos et hoīes reformata. nascit⁹ de⁹ hō. qā
par est inter deū et hominē restaurata. na-
scit⁹ in psepio bouis et azni. qz par est in ho-
mines et hoīes repata. p bouē enī iudaicus
p azinū gentilis ipsi figurat⁹ sūm illō. nō ara-
bis in boue et azino in iudo. s. et genli. Et tūc
Cognouit bos possessore suū. et azin⁹ psepē
dñi sui. Ideo ergo canit⁹ himn⁹ iste. qz quē
venerant angeli in celis. hoīes venerant in
terris. Ipsi hōz qz de gloria in excelsis zc. re-
pserat inesticia antiqz patrū ex tedio expe-
ctandi incarnationē dñi. Ipsi. xvij. Expe-
ctate deū zc. Et ideo etiā cantat⁹ alla. qz habe-
bant spem liberationis. Et nō ps. Speraue-
rūt et liberaſti eos. In hōz himno notatur
spes ecclie q cū angelis sperat se canere. Et
iam illoz canticū assumit. Sequit⁹. Lauda-
m⁹ tescz inenarrabilia opa tua pōdicando.

Que vba et sequētia a bō bulario pictauit.
asseruntur appolita fuisse. et precedentia so-
lū antiquitus dicebant in missa Innocen-
ti⁹ tñ terti⁹ dixit illa a thelesphoro papa ad-
dita fore. Alij vō qā simacho papa. Sima-
chus papa pstituit tā in dñica die qz in na-
talicijs martirū gloria in excelsis ad missaz
cantari. qz sanctos p dñicā resurrectionem
gle angeloz sociatos esse recolit. Cantatur
etiā in festis aplōz et pfeſſoz. in qru⁹ hono-
rē dedicata est quecunqz ecclia. et generali-
ter in festis q nobis celestē solēnitatē repñant
In dieb⁹ vō luce⁹ et ieiunioz nō dī. pter qz
in duob⁹ sabbatis specialib⁹ misterijs ad-
ornatis iuxta illud. Cantate dñio canticūz
nouū. put dictū est in pbemio hui⁹ partis
Dicit⁹ qz thelesphorus papa pcepit illū can-
tari ad missam nocturnā natalis dñi. quaz
et ipse instituit. Quidā dicūt nō esse cantā-
dū in missa nisi i hora tertia. qz tūc spū sanct⁹
sup aplōs descendit. et eos gloria et exultatō
ne repleuit. Innocenti⁹ terti⁹ statuit. ut qñ
in dieb⁹ pfeſtis celebrat in honore beate vgi-
nis vel spū sancti. vel sancte crucis. nec him-
n⁹ angelic⁹. nec symbolū dicat⁹. nec etiā te de-
us laudam⁹ i laudib⁹ matutinis. In aduē-
tu vō vel in septuagesima nō canit⁹. put in
septima ptesubti. de septē dieb⁹ p⁹ pascha
dicet. Epūs tñ bethleemitan⁹ ex abusu om-
ni die et in omni missa etiā p defunctis gla-
in excelsis decantat. p eo q bimnus ille luca
testante. pmo in bethleemitana regione can-
tatus est.

De salutatione ad pplm.

Regelico himno

finito sacdos ad pplm se voluēs
illū salutat dicens. Dñs vobis-
cū. qd sumptū est de libro ruth scōo. Sic cū
legit booz salutasse mellores suos. et ppheta
in paralip. aza regē et qui cū eo erant. et ange-
lus salutans gedeonē dixit. dñs tecū Booz
quidē figurā salutatiois expressit. qui ruth
moabitidē duxit vxorē. Et hec saluatio sig-
ficat saluatiōē quā xps fecit aplis post re-
surrectionē. de q in qnta ptesubti. de prima
dicet. In omnib⁹ ergo misse orōnib⁹ sacer-

dos pmutit dñs vobiscū. nisi in orōnib⁹ q
pcedit pphetias. vel etiā orōnes sup pplm
i qdragesima. et nisi in orōib⁹ que imediate
sequunt⁹ post pma orōnē. et in illis q dicunt⁹
in parascue. sed tūc missa non dī licet sacer-
dos cōmunicet. Cū enī p dictā saluatiōēz
optet dñm esse cū pplō q est in eo p spirituz
gratie septiformis. ideo ecclia ordinauit se-
pries tantū in missa pplm saluari. utiaz di-
cet. Ideo qz in pmissis orōnibus tantū dī.
Ipse mittit in alijs exhortatio ad humiliati-
onē p flectam⁹ genua. vel p humiliate capi-
ta vā deo. quia oratō q faciēda est cū ieu-
nio ad malignum spiritū eiciendū tunc de-
mū valet si cūz humilitate fiat. Rursus in
dieb⁹ ieiunioz repñat ecclia tps babiloni-
ce captiuitatis. merito ergo sacerdos tunc
pplm vtpote absente nō salutat nec se ad illū
puertit. sed absolute incipiens. oremus. insi-
nuat pullo fore orandū. et qz orō fieri dī cū
affectu mor subijci flectam⁹ genua. vel hu-
miliate capita vā deo. Repñat etiā tps
dñice passionis qd pcpue post cenam cūz
discipulis factā incepit. Quia ergo tempe-
illo dominus discipulos nō salutauit. se os
ad orandum pluries excitauit. ideo sacer-
dos tunc pplm nō salutat. sed ei orare insinu-
at. Sed et qz tpe illo xps in orōne genua fle-
xit. ideo mor ad genua flectendū inuitat. Bi-
cit aut flectam⁹ genua in persona vniuersi-
tatis omnīū fidelīū q omnīū iudic⁹ seipm
includens. et ideo loquit⁹ in pma psona exci-
tans se et omnes ad orandū humiliter et de-
uote. Sed mor subijci leuate in psona alte-
ri⁹ scz xpi. cui⁹ typū gerit in officio misse. et cē
loquit⁹ in. ij. psona et in dissimili cātū. Quia
si ipse xps dicat. Surgite. qmiam vestram
humilitatē et deuotōēz video. Et tūc vice oim
loquit⁹ siue orat. Quid significet collecte que
dicuntur post flectam⁹ et post humiliate.
dicet in sexta ptesub qrtā feria in capite ieu-
nioz. Alijs vō dieb⁹ et tps ecclia tps exul-
tationis et plenitudinis qd pcpue fuit post
xpī resurrectionē repñat. et sacerdos pplūz
salutat repñans ut pmissus est. qd dñs p⁹
resurrectionē discipulos salutauit. Sacer-
dos ergo orōnibus pmutit dñs vobiscūz

ut pplm reddat attentū. q mens ei⁹ ad deūz
dirigat. et ei p intentionē sedulā iungatur
Et est sensus. Dñs vobiscū. i. in vobis ma-
neat et vos premio vite eterne remuneret et
petitionibus vestris effectū tribuat. seu gra-
tiam dei impetretis p seuerates in illa. Ebo-
rus vō et pplus rñdet. et cum spū tuo. qd sūz
ptū ēreptā scōa ad thūmō. ultimo vbi dicat⁹
Dñs iesus xps cū spiritu tuo. Ipsi enī et enī
mutue salutationes notant. q sacerdotis et
pplū vñ⁹ dī esse effect⁹. Et est sensus. Tu pro
nobis factur⁹ es preces ad dñm. et qz dñs
de⁹ pces illas tantū approbat et exaudit que
ex bono corde pcedūt. oram⁹ et nos sili. pre-
ut ille sine quo nullū est bonū sit cū spū tuo
ut qui tecū est in ore sit et in corde. et in te ma-
neat. Et fm hoc cessat hesitatio qrentū qre
ppls respondet. et cū spū tuo. cū sacerdos di-
cendo. dñs vobiscū. optauerit dñm ēē cū ill⁹
nō solū in spū verū etiā in corpe. Nam et id
ipsum pplus p hanc rñsionē optat ut pmiss⁹
sum est. Ipse etiā dici q in hac rñsione
ppls se refert solū ad actionē imolationis
ad quā sacerdos pcedit in q p spūm totalitē
eleuat⁹ et ab omni terrenitate ppls abstrahit
et dī. Ipse qz vō chorus rñdit. ipse se
ad altare reuoluit scz ad orientem. ut dicet i
phēio. v. ptis. et qī parū dī sua bonitate cōfi-
dens vniuersalē ad se colligit eccliam dicēs
qī oim iudic⁹ orem⁹. qī dicat. Orate oēs si-
mul mecū. ut qd postulam⁹ cit⁹ impetre-
mus. quoniā impossibile ē multitudinē nō
exaudiri et sic orōem dicit. Dico ergo ore
m⁹ hortat alios ad orandū. qz ipse xps mo-
nuerit discipulos orare dicens. Orate ne itre-
tis i tēptatōēz. Et postea orat. qā et postea
xps orauit. ipse enī fecit et docuit. Qd autēz
dicit oremus ab antiqz habem⁹ q pmissio
orem⁹ subiungebat pmutit orōnem. Bīc
aut orem⁹ stās aī mediū altaris ppe rōes
positas in pncipio pcedentis ti. Oratio at
quā dicit significat indulgentiā quā dñs re-
pmisit. Et deinde transit ad dextrā pte alta-
ris ut dicet sub ti. se. Oratione finita chorus
respondet. Amen. qd est hebraicū vñū. qī di-
cat. fiat nobis sicut orasti seu felicit acta sit
oratio tua. Et est sumptū amē ex apoc. ioh.

Ambrosio exponit amē. i. verū est qđ pmo so-
nat affectus sentiat. Qñz ponit p̄vere vbi
amen amen dico vobis. put sub t. de orōne
dicet. Et nota qđ premilla salutatio scz dñs
vobiscū ad minores et imperfectos ac simpli-
ces pertinet sacerdotes. Epūs vō vel ei⁹ supi-
or qđ pfect⁹ esse dicit et ex p̄ssam xpi similitudinem
gerit. vt se vicariū xpi ostēdat oratur⁹ p̄ma
vice vñt vbo dñi dicentis ioh. xx. Pax vobis
qđ fuit p̄ma vox dñi ad discipulos qñ eis p̄
resurrectionē apparuit. Quasi dicat. In p̄n-
ti de vobis pax pectoris et infuturo pax et
nitatis. De vtraqz ioh. xiiij. Pax et reliquo
vobis. pacē meā do vobis. Hec enā vbo vsus
est discipulo ioseph ad fr̄es ei⁹. Pax vobis
ad instar ceterorū sacerdotū dicit dñs vobis
cū vt se ei⁹ vñt ex ip̄s ostēdat. Et est aduer-
tendū qđ nūc demū pax vobis dicit qñ glā in ex-
cellis cantat. Et ideo vt correspondeat ei qđ
ibi dicit. et in terra pax vobis dicit. Et dicit et alia sa-
lutatio a xpo tpe gaudij et leticie scz resurre-
ctionis ad discipulos facta illi cantico leti-
cie correspondere dicit. Sūt enā qđ dicit qđ pō-
tifer solēmiter celebrans in dieb⁹ quib⁹ glā
in excelsis dicit rep̄ntat xpm post resurrectionē
seu resurrectionis gaudij. qđ tpe sepe dicit⁹
dicta salutatio ad discipulos vsus ē. Ioh.
qđ xpm uniuerso p̄missis dieb⁹ dicit. In
missis vō qđ alijs dieb⁹ vel t̄pib⁹ dicit vñt
am qđ ab inferiorib⁹ dicunt. xpi passio figu-
rat. et planct⁹ atqz afflictio p̄format. et iō in
ill⁹ pax vobis nō dicit ne gaudij cū dolore mi-
sereat. Pax est enā dicit qđ p xpm facta ē pax
inter deū et hominē. et inter angelos et hoīes.
qđ manifestauit angel⁹ qñ in xpi natiuita-
te cātavit glōria in excelsis deo. Et in tra pax
vobis b. v. Pax vō inter deū et hoīes mani-
festauit xps qñ p̄ resurrectionē dixit aplis
pax vobis. Hec rep̄ntat in missa. Pax vñt
p quēlibet sacerdote qđ pōt cātare. glā in ex-
cellis deo. angelū rep̄ntans. Scdm p̄ ep̄isco-
pū qđ sol⁹ dicit pax vobis rep̄ntans xpm qđ
in p̄sona ecclē dixit aplis pax vobis. Clrū/
qđ aut dicit ep̄s solēmiter celebrās qđ vtrūqz
scz xpm et angelū rep̄ntat. Ip̄se ei⁹ specialior
est xpi vicari⁹ qđ simplex sacerdos. Ideo qđ
cū omittit officiū angeli. s. t̄pib⁹ qđ cāntica

leticie subiciunt scz te deū laudam⁹. et glōria
in excelsis omittit sūt et p̄ officiū christi. nō
dicens pax vobis. sed dominus vobiscum.
sicut simplex sacerdos. Non enim p̄pūm
qđ rep̄ntat xpm et angelū vna pax sine altera
nūciat. Ideo enā est in ite missa est qđ nō dicit
nisi glā in excelsis dicat. **S**anctus dyaconus
nō dicit dñs vobiscū p̄bōas. eo qđ nō ita ge-
rit t̄pū xpi. qđ p̄bōas hac salutatione vsus ē.
sicut sacerdos qđ ea in p̄sona xpi vñt. Legēs
tñ euāgelij b. dicit. qđ tñc vñt officiū p̄dica-
toris. et p̄nūciat doctrinā ab ip̄so christo im-
mediate placitā. et enā cereū paschale bñdix-
cens. qđ tñc xpi resurrectionē rep̄ntat. Sūt
tñ qđ dicit qđ in diuini officij qđ dicere
tenē licite possent b. dicere cū p̄hibiti nō le-
gāt. qbus generalis vsus ecclē p̄radicit. vt
se inferiores sacerdotib⁹ agnoscat. Notan-
dū est aut qđ septē vicib⁹ ip̄s salutatur in mis-
sa q̄ten⁹ exclusis septē vicis capitalib⁹ susci-
piat grām septiformē. misterij enī missae ad
septē dona spūs sancti refert⁹. Idem in ip̄so
missae exordio an̄ collectā. Scdm an̄ euāge-
liū. Tertio p̄ euāgelij siue dicto simbolo
an̄ offertoriū. Quarto an̄ p̄fationē cū dicit sa-
cerdos. Pax oīa seclā seculorū et p̄sequē. dñs
vobiscū. Quinto an̄ pacis osculū cū dicit
pax dñi sit semp vobiscū. Sexto an̄ p̄mam
orōnem post cōmunionē. Septimo finita fi-
nali postcōione vel orōne. In p̄ma saluta-
tione spūs sapie intelligit. qđ sapia intrauit
in hūc mūdū vt saluaret nos. In secūda spi-
rit⁹ intellect⁹ iō enī p̄dicauit vt doceret nos.
In tertia spūs p̄siliij. hic enī secreto dei con-
silio se passio obtulit vt redimeret nos. In
q̄ta spūs fortitudinis. qđ pendens in cruce
dyabolū et pūguit vt redimeret nos. In
q̄nta spūs scie qđ resurgēs discipulos saluta-
uit et eis sensū aperuit vt erudirent nos. In
sexta spūs pietatis. qđ sola pietate humanā
naturā super astra leuauit. vt exaltaret nos.
In septia spūs timoris. qđ angeli tremebūt
dū venerit ad iudiciū vt glorificet nos. Ce-
terz in quibet salutatione mutat officiū mis-
se et de vno officio ad aliud transit. qđ me-
rito salutatio p̄mittit. cū enī ad oparios no-
uitur ingredimur. eos salutare solem⁹. et fm

hoc octo officia sūt in missa. Rursus salu-
tat enā octauo vt quidā volūt. s. p̄ offertori-
um an̄ secretellā. Pax volūt se ad ip̄m di-
ctur⁹. orate fr̄es. et dicit p̄dicere sub silēno. dñs
vobiscū. Verū licet eis qđ salutatur faciem
regularit rep̄ntem⁹ tñ in qñqz dūtarat ex p̄-
missis salutationib⁹ sacerdos ad ip̄m se con-
uertit. Pax in illa salutatione qđ fit an̄ euāgelij
se nō puerit. qđ iā int̄r⁹ ē ad vba dei annū-
ciāda. nec enā in illa qđ fit an̄ p̄fationē. qđ iā
int̄r⁹ ē ad sacrificiū altaris tractandū. nec
enā in illa qđ fit ante pacis osculū. qđ iā tenet
corp⁹ xpi in manib⁹ et corb⁹ sursum ad deū. et
oīno int̄r⁹ ē ad reuerentē illud tractandū.
Nemo enī mittēs manū ad oratē et respici-
ens retro ap̄r⁹ ē regno dei. Ceterz q̄na ad po-
pulū cū dñs vobiscū facta puerit. sūt qñ
qđ apparitiōes qđ xps fecit discipul⁹ suis in
die resurrectionis. Pax enā fuit mariemagda-
lene. ioh. xx. et marci vii. Scdm eīdem et alijs
mlierib⁹ redeuntib⁹ de sepulcro. qñ dixit eis
auete. mat. vii. Tertia petro. Quarta duo-
b⁹ discipul⁹ euāgeliū iemaus. Quinta in domo
decē discipulis ab iherosolima. ioh. xx. Et q̄na
altera illarū manifesta nō fuit qñ videlicet p̄-
mo apparuit mariemagdalene. vñt alios
qñ apparuit petro. qñ nescit qñ aut vbi. iō sa-
cerdos ante secretellā dicitur⁹ orate fr̄es. p̄-
dicit sub silēno dñs vobiscū. s. patet dicit
orate. qđ patet dicit aplis. orate enī t̄rens
in t̄pationē. Fuerūt enā et alie apparitiōes
de q̄b⁹ nil ad p̄ns. Pax est enā omittendū qđ
sacerdos semp voluit se ad ip̄m a dextra et
p̄ eādē se ad altare reuoluit qđ ip̄so facto di-
cens. Dextra dñi fecit virtutes. dextra d. ex. m.
dext. d. se. v. Scdm ad designandū qđ sepulcro
dñico angel⁹ a dextris sedebat. Tercio vt sa-
cerdos p̄ hoc innuat secretā et attentā bre-
tentionē p̄ se et ip̄m ad celestē patriā qđ p̄ de-
xtrā significat. iuxta illud in canticis. Dextra
ei⁹ amplexabit me. Quarto qđ vsus saluta-
do ip̄m. et puerit dicit dñm oratē. bonatā
se qđ ip̄m ad orandū et orō dicit fieri. p̄ternis
qđ p̄ dextra significant. vñt xps sedere ad de-
xtrā patris. merito a p̄te dextra fit vtrūqz. ge-
rit qđ p̄ sacerdos typū xpi qđ p̄fect⁹ est in sa-
lutationib⁹ et orōib⁹ qđ a dextra fuit. Verū

tñ postqđ dixit orate p̄ me fr̄es. et se reuoluit
a sinistra. iuxta illud ps. Circūm et imola-
ui in tabernaculo. e. b. v. et. p̄parans enī se ad imola-
landū quēdā circūm facit. Seigit puerit
tūca sinistra qđ ip̄fectior et infirmior ē. ad no-
tandū ip̄fectionē cuiuslibet sacerdotis p̄ter
xpm. Hinc est qđ premilla vba dicendo obse-
rat tanqz imperfect⁹ et peccator et indigēs ali-
orū auxilio impendi sibi ab alijs beneficiū
orōnis. Secūdo qđ reuoluit tunc a sinistra
vt p̄ hoc significet tristitiā de passione christi
ad quā rep̄ntandā statim intendit. tristitia
enī recte p̄ sinistra significat. iuxta illud apli.
Et dextris et a sinistris p̄ glā et nobilita-
tem. p̄ infamiā et bonā famā. Debent enā
fieri ille uoluntates et reuoluntates an̄ me-
diū altaris. iuxta illud. In medio ecclē ape-
ruit os suū. et. In quo et illud p̄memoratur
qđ redemptor noster iuxta salomonē corp⁹
suū in media caritate p̄strauit. p̄pter filias
hierlm. Et attende qđ quidā dicit. dñs vo-
biscū. ad altare reuoluit dicit. oratē. stātes
ante mediū altaris p̄ b. insinuantēs se in lo-
co manifesto et ip̄lo p̄uenienti orare. scz an̄
mediū altaris. qđ ip̄s dicit de medio cordis
orōnes ad deū effundere. Alij vō ad dextrū
cornu altaris. vbi orōnem p̄ferre debent di-
cūt oratē. vt sic inter insinuationē et orōnē
nullū actū aliū interponant. et vbi p̄cedat
orandi insinuatō vbi mox subsequē ipsa orō
et oratō ip̄s esse dicit intentio.

De oratione seu collecta

Salutatio premis-
sa orōnes subiciunt. qđ enī oīs
nrā opatio a deo inchoata cu-
culariter in ip̄m terminan⁹. ideo misse of-
ficiū incipit ab orōne et terminat in gratia
actione. Cū videndū est qđ debeat orōnes
dicere. Qualit et p̄ quib⁹ est orandū. Quib⁹
sit oratio et qñ et vbi. et vsus quā p̄t orōnes
dicere sint. De mutatiōe sacerdotis ab vna
p̄te altaris ad alterā. Cū orōnes dicantur
et vnde originē habuerunt. Qualiter vba
earū intelligant. Qualiter orōnes terminen-
tur. Quare vocentur collecte. Que et quot
orōnes dicende sunt. et de inuentōib⁹ earū

Quo pontifex vel sacerdos illas dices sta-
re dicit. **C**irca primum notandum est quod ea quibus
ipsi immediate ordinantur ad deum sacerdotes
tantum dicunt qui sunt mediatores inter
deum et populum. quod quidam dicunt publice specta-
tia ad totum populum in cuius persona ipse solus ea
deo proponit. sicut sunt orationes et gratiarum actiones
quodam primum quod ad officium et tantum spectat
ut precationes et hominum orationes quod ipse pro
populo facit non tamen in persona populi orans. et in om-
nibus promittit dominus vobiscum. ut mens populi deo
conungatur. Et quod populi in his quod ad deum pertinent
sacerdos ducit. id est in fine cuiuslibet orationis
populus sentit respondens amen. ut iam dicitur
propter quod et omnis oratio aliter terminatur. etiam si
private fiat. **S**ane orandum est breviter ver-
bis non in multiloquio. ut iam dicitur. Et in gre-
ci pariter sed frequenter orant. sed in lacrimis et in
puritate cordis. non in voce clamorosa sed in me-
tis intentione et lacrimarum percussione. Sic
enim in conspectu diuine maiestatis et angelorum
oportet nos esse ut mens nostra voci concordet.
iuxta illud psalmi. Exaudiuit dominus vocem fleus mei.
et iterum. Sacrificium deo spiritus contribula-
tus est. Debet enim oratio esse deuota. nam om-
nium creatori cum deuotione est supplicandus.
Cum autem sacerdos dicat aliter orationem. alij non
dant verbum orare sed illi a oratione attendere et
ad eam respondere amen. **P**ro quibus sit
orandum dicitur in sexta parte sub titulo de parascene.
Quid sit oratio. et qua hora et ubi hore
canonice dicendae sunt. et versus quibus prem
orandum est dicitur in prebendario quod ante prebendam.
Quid significet oratio quod dicitur ante epistolam. dicitur sub titulo de
fessione episcopi. **S**ane sacerdos dum orat ad
dexteram persistit altaris. iuxta illud exodo. xxx. de
precabitur aaron super cornu altaris. et placabit
super eum in generationibus suis. in hoc illud si-
gnificat quod fuerat prophetatus. **B**eatus ab austro ve-
niat. Christus enim iudeos docuit ad quodam prelu-
minum missus fuit. quod dextera iudeos. gentiles
sinistra figurat. Et quoniam leticia per dexteram. tri-
sticia vero per sinistram designatur. idcirco ad dex-
tram partem altaris primum accedit ut gaudium domini
ce natiuitatis ostendat. Deinde dicturus
euangelium ad sinistram peruenit ut tristitia pas-
sionis insinuet. Sed iterum redit ad dextram. ut

gaudium resurrectionis annunciet. **B**eatus aliter
dicitur sub titulo de mutatione sacerdotis. Roma-
nus vero pontifex oratur ad sedem post altare
vel aliter episcopus ad latere altaris ascendit. et istas
collectas pronunciat quod libro legit apertum. et de
inde sedet quod sicut euangelista testatur. venit ie-
sus in nazareth ubi nutritus fuerat. et intra-
uit secundum consuetudinem diei sabbati in sinagogam
et surrexit legere. et traditum est ei liber ysaię pro-
phete. quem ut reuoluit inuenit locum ubi scri-
ptum erat. Spiritus domini super me propter quod unxit
me. Et cum perlegeret librum reddidit ministro
et sedit. **B**ursus pontifex ad latere altaris versus
post dicitur offertorium moratur. ut dicitur est sub
titulo. quod liter episcopus vel sacerdos ad altare stare de-
beat. **S**equitur videre primum oratio dicatur. et primum
orationes originem habuerunt. Et quidem dicitur
oratio ab orando eo quod per eam a populo bona cor-
poris et anime orando petuntur. Licet enim dominus sciat
quibus egeremus. orare tamen debemus. putat dicitur sub
oratione dominica. Orat etiam sacerdos pro bonis ut
assint. et pro malis ut absint. Designatur autem
orationes in apocalypsi. primum aromatum quod ascendit
in conspectu domini de manu angeli. Christus enim
verus homo propter nos passioni debetur. cuius illa
nox est. o locausta etiam per delicto non postula-
sti. tunc dixit. ecce venio. semper pro nobis orabat
quod secundum apostolum. exauditur est in omnibus pro sua reue-
rentia. **Q**uali verba orationum intelligenda
sunt videamus. et quidem quod in quibusdam codi-
cibus continetur. per sit hunc vel illi sancto talis ob-
latio ad gloriam et honorem sic intelligi debet quod ad
hoc per sit ut ille magis ac magis a fidelibus
glorificetur aut etiam honoretur in terris. Cum enim
ipsi sint perfecte beati. omnia eis in celis ad votum
succedunt. Et non egent nostris orationibus. imo
iniuria facit martiri qui orat pro martire. licet
plerique reputent non indignum sanctorum gloriam
posse versus in die iudicii augmentari. et ideo ec-
clesia interim rite posse augmentationem glo-
rificationis eorum optare. **Q**uid autem per fine
orationis subiungitur per dominum nostrum iesum christum
illud significat quod ipse in euangelio dicit. Quid-
quod penetratis prem in nomine meo fiet vobis.
Orat enim sacerdos ad deum prem ut per filium
suum quod dominus noster est equaliter sic pater. oratio
perficiatur. **I**tem enim est quod omnis oratio regulariter

ab patre dirigitur. et terminatur in nomine filij. **N**on
enim per aliam viam ad nos eterna dei beneficia per-
currere quod per eum qui est mediator dei et hominum
homo Christus iesus sicut per mediatorem cristallum mi-
tatur ignis in testam suppositam a sole longinquum. Et
sumptum est hoc de epla ad romanos. ubi dicitur.
Gloriamur in deo per dominum nostrum iesum christum
filium unigenitum. **N**emo enim vadit ad patrem nisi per me. Et ipse
alibi dicit. Si quod petieritis patrem in nomine
meo dabit vobis. Et nota quod iesus est proprius
nomen per dicitur est in prebendario. y. p. t. s. **Q**uod
vero sequitur. quod tecum vivit et regnat in v. s. s. zc. ita
potest intelligi in unitate s. s. hoc est una cum spiritu
sancto. **N**am pater et filius et spiritus sunt unus deus
vel in unitate spiritus sancti. hoc est in spiritus san-
cto. quod est unitas patris et filij. et amor et conne-
xio viri et filij. **I**tem etiam sic ex parte promissa verba
per dominum nostrum zc. ut sit sensus. O pater exau-
di per filium tuum quod hoc vult et potest. vult quod vivit.
potest quod regnat. vivit in qua et regnat tecum in
unitate spiritus sancti. **N**on quidem vivit et regnat
ut tyrannus spiritus iniquitatis sed vivit et regnat
deus spiritus benignitatis. **Q**uod vero sequitur per omnia
secula seculorum vel per seculum vel antithonoma
sic intelligi potest. Consecutus est sicut generati-
ones generationum. quod diceret. per omnia secula se-
culorum sibi unice succedentia. dicunt enim secu-
la quod sequuntur. nam alij discedentibus alia se-
quuntur. **A**ntithonoma sic. sicut dicitur can-
tica canticorum. et est sensus sicut ante omnia seculum
la filius cum patre in unitate spiritus sancti in-
deitate vivit et regnat. ita et in primo seculo. et in fu-
turo ubi iusti cum sanctis angelis permanebunt
et unum cum dyabolis cruciabunt credat eque-
liter vivere cum patre et spiritu sancto et nullo fine
concludi. **S**equitur amen. quod ubi optantis vel
affirmantis ostendit affectum vel sensum. ut pre-
missum est. **P**opulus enim assentiens voci sa-
cerdotis. qui dicit. per omnia secula seculorum
assentit quod seculum per eum creatum est. Et in fine
psalmodiarum ubi nos dicimus. fiat fiat. beatus di-
cit amen amen. Et Christus in euangelio sepe di-
cit amen amen. **I**tem verum verum dico vobis. **B**e-
spicit ergo vel ad formam orationis ut quod orat
optet vel ad modum conclusionis ut quod concludi-
tur affirmet. **E**terbi gratia. Cum sacerdos
orans dicit. Da nobis quesumus oipotens

domine salutem mentis et corporis. populus optando
respondet amen. **I**tem fiat. Et cum sacerdos concludit. quod
tecum vivit et regnat in v. s. s. d. p. o. s. s. populus affirmat
domine amen. **I**tem verum est. **E**ter amen inter-
pretatur veritas. ut in apocalypsi. **H**oc dicit amen testis
fidelis. **B**e hoc dictum est in precedenti u.
Circa terminationem collectarum notandum
est quod in eis quod dirigunt sermo ad patrem. quod
quod ad filium. quod quod ad spiritum sanctum. et quod quod ad
totam trinitatem. **S**ilmo ad solum patrem dirigunt
gaudium non habita mentione de filio neque spiritus sancto
tunc dicitur in fine per dominum nostrum iesum christum
fiat. q. t. v. z. r. in v. s. s. d. p. o. s. s. sine per eundem et
eiusdem. ut in illa oratione. **P**ropterea in te
sperantium zc. Si vero fiat ibi mentio de filio.
refertur ante finalem partem orationis. an in
fine ipsius fiat mentio de filio. **S**ilmo dirigunt
ad patrem huiusmodi mentione de filio ante finem tunc dicitur i. sic
per eundem dominum nostrum zc. ut in illa oratione. **B**eatus quod
beate marie virginis zc. Si in fine tunc subiungitur
mediate. quod tecum. sine per eundem et eiusdem. ut in illa
collecta sancti stephani. **D**ipotens semper deus
quod pericias martirum zc. Et in illa **B**eatus quod salu-
tis eterne. **E**ter dominum nostrum iesum sine per. ut in
illa collecta. **B**eatus quod nos redemptoris eterne. quod
dicitur in vigilia natalis. Et in illa **I**llumina quod su-
mus. quod dicitur in epiphania. **E**ter iesus christus dominus
noster. ut in illa. **B**eatus quod ad eternam. quod dicitur in fena-
terna per pascha. Et in secreta illa. **I**psa tibi
quod dicitur in cena domini. Si vero in oratione quod ad patrem di-
riguntur mentio de spiritu sancto. dicitur in fine per do-
minum nostrum. sed tunc dicitur in unitate eiusdem spiritus
sancti deus. ut in illa. **B**eatus quod corda fidelium. et i.
illa. **A**ssit nobis quod sumus vero spiritus sancti. **Q**uod
si fiat ibi mentio primo de spiritu sancto et postea
de filio tunc subiungitur in fine mediate. quod tecum. ut
in illa **A**ssit nobis quod sumus domine pacis. et
in illa. **E**ter igne zc. **B**ursus quod ad patrem di-
riguntur huiusmodi orando ut ipse dei nobis spiritus
vivificandi vel hominum. tunc dicitur per dominum. zc.
sine per eundem et eiusdem. ut in illa que dicitur in be-
nedictione cineris. **D**eus quod humilatione zc.
et in illa que dicitur in benedictione fontis. **O**mnis
potens sempiternus deus respice zc. Si autem
sermo ad filium dirigunt ut in illa oratione. **E**ter
domine potentia tua et veni. Et sicut in alijs colle-
ctis de adventu domini. et in illa. **D**eus quod virgi-

nalem aulā zc. tunc dicit in fine. qui uiuis z regnas cū deo p̄re in unitate spūs sancti de⁹ zc. Et si fiat ibi mentio de p̄re tūc dicit q̄ cū eodez deo p̄re zc. ut in illa orōne canonis. Domine iesu xpe fili dei zc. Si uero sermo dirigatur ad spūs sanctū. dicit q̄dā q̄ tūc dicit in fine q̄ cū patre z filio uiuis z regnas deus zc. Uel rūtū omnis oratio dirigat ad patre vel ad filiū et nulla ad spūs sanctū. q̄ spūs sanct⁹ est donū. z a dono nō petit donū. sed pot⁹ a largitore domi. Idem ergo a patre et filio et ad eos sermo dirigat tanq̄ ad donatores et non a spūs sancto q̄ est donū et pariter ab utroq̄z pcedit. Si at ad totā trinitatē smodi rigat. tūc dicit in fine p̄ dñm sine p̄ eū dē et ei ysdem ut in illa orōne canonis. Suscipe sancta trinitas. et in illa quē dicit in fine misse. Placere tibi sancta trinitas. in quib⁹ dicit p̄ xpm dñm nostrū. q̄d succedit in orōnibus in locū p̄ dñm nostrū cā breuitatis. Idēq̄z est si i orōe q̄ ad deū patre dirigat de eo mentio fiat. ut in illa. Omnipotens sempiternus de⁹ q̄ dedisti famulātus tūc dicit q̄dā q̄ uiuis z regnas vn⁹ de⁹ p̄ oīa secula seculorū. Illi uero intelligentes q̄ orō ipsa ad deū filiū dirigat dicit tūc. q̄. v. z. r. in. v. s. f. d. p. o. f. Et in illa orōne fidelū deus oīm p̄dutor. Lota nanq̄z trinitas p̄dutor z redēptor. est licet xps p̄prie sit redēptor. Idē est enā dici q̄ oratio q̄ ad trinitatē dirigat cōcludit sine aliq̄ psonaz distinctione sic. q̄. v. z. r. de⁹. p. o. f. f. Uel p̄uertat orans smonem ad se uel ad pplm dices. q̄d ipse p̄stare dignet. z licet etiam pcludit in orōnib⁹ benedictionalib⁹ Sane in orōne in q̄ smodi dirigat ad caput ecclie videt debere dici. q̄. v. z. r. cū xps sit caput ecclie sed nō est ita. Lota nāq̄z trinitas est caput ecclie. ideoq̄z dici dicit p̄ dñm nostrū. In exorcismis uero ad expellendū demonē aliter dicit. q̄ nīa in aq̄ benedictione dicit p̄ eū q̄ ventur⁹ est iudi. v. z. mor. z seculū pignē. Sili z in cathecismis dicit. q̄ ventur⁹ est zc. q̄ cito enī diabolus audit christū eē uerū iudicare seculū pignē fugit timens iudiciū ignis. q̄ scit se post diē iudiciū eterno igne puniendū. Eadē q̄ rōne dixit magister gilbert⁹ q̄ orōnes in exequiis mortuorū dicit sili mō finiri. p̄mūis

tū ysus ecclie tenet ut dicat p̄ dñm nostrū zc. In illa tñ oratione fidelū de⁹ oīm p̄dutor dicit q̄. v. z. r. zc. ut p̄missū est. Et aduerte q̄ orōnes in laudib⁹ in missa z in uespis b eodē z solēmoni tono dicuntur. p̄ eo quillebo resolēni⁹ z festiui⁹ in ecclia dicunt. In alijs uo bonis z officijs ali⁹ ton⁹ minus solēnis seruati. tū q̄ min⁹ solēniter dicunt. tū q̄ ille ad aliud referri possūt signati. Oibus aut orationibus p̄ter q̄z exorcismis p̄mittit oremus nō tamen semp domin⁹ uobiscum ut dictū est in precedenti. ¶ Sequit̄ uide re q̄re orōnes q̄ circa p̄ncipiū misse dicunt collecte uocant. Et quidē ideo. q̄ sacerdos qui fungit legatōe ad deū p̄ pplō in eis petitiones oīm in vñū colligit z pcludit ut eas ad dñm referat. p̄prie tamē dicunt collecte q̄ sup collectū pplm dicunt. puta in p̄cessio nib⁹. uel dñū colligit pplm ad stationē faciē dam. ut de vna ecclia procedat ad alteram. In vbenanq̄z quilibet ecclia stationalis habet aliquam eccliam sibi uicinā in qua colligit pplm die stationis. z ibi dicit collecta sup collectū pplm et inde omnes simul ad eccliam in q̄ sit statio accedunt. Unde in cōcilio agathēn. dicit q̄ plebs collecta oratōe ad uespam dimittat ab ep̄o cū benedictione z est sumptū hoc nomē de leuico ubi scet nophagia que est vltimūz festoz legalium collecta uocat. p̄ eo q̄ in fructuū collectione fiebat et figurabat futurā operum nrōrum collectionem. cum dicit. Ecce homo et omnia opera eius cum eo. ¶ Orationum uarij fuerunt actores quarum numerus z uarietas intantum exercebat q̄ octauū afri canum conciliū constituit. ut nulle p̄ces uel orationes uel misse uel p̄fationes uel commendationes uel manus impositiones dicantur. nisi in concilio fuerint approbate. Et gelasius papa tam a se q̄z ab alijs cōpositas p̄ces dicitur ordinasse. Beat⁹ at grego. seculis his quē nimia vlt incongrua uidebant. rationabilia coadunauit. cōgrua multa nihilominus per se necessaria super addens. Ceterum quidam modum et ordinem excedentes intantū orationes mltiplicant. ut auditorib⁹ tedius generet et fasti

dium. q̄i de⁹ ut hō vboz multitudinem flecti possit. ut p̄missū est. cū ecōtra ysa. dicat. Euz multiplicaueris orōes p̄as nō exaudias Et dñs in euāgelio dicat. Eū oratis nolite multū loq̄ sicut ethnici faciūt. putant enim in multiloquio exaudiri. Tñ cū ei dixissent apli. Bñe doce nos orare. p̄pendio sam eos orōnes docuit. Idē noster q̄ zc. Idē ergo orōnis formā sequētes sacerdotes in missa septenariū orōnis numerū nō excedāt. Itā xp̄s septē petitiōib⁹ oīa corpi z aīe necessaria p̄bendit in illa. put sub ea dicit. Quia uo numero de⁹ gaudet impari q̄dā obfuit ut ipares dicant in missa orōes uidelicet uel vñā tantū sicut vna eplā uel vñū euāgelij dicunt. z istenūmer⁹ est ordinari⁹. uel tres uel q̄nq̄z uel septē. Tñ ad designādū fidei unitatē uel unitatis sacramētū Tres ad significandū misterij trinitatis. et q̄ xps ter in passione orauit dices. Idē si fieri pōt trāseat a me calix iste. Quigz ad designādū. v. plagas christi. seu in q̄nq̄z p̄tā xpi passi onē. Septē ad designādū spūm grane septi formis. seu septē dona spūs sancti. De⁹ enī diuisionē et discordiā detestat. Tñ cū ceteroz diez opib⁹ bñdiceret. opib⁹ tñ scdē diei benedixisse nō legit eo q̄ binari⁹ numerus p̄mo ab unitate recedat z ab eo ceteri diuisibiles nūeri origine somiunt. z ipar numer⁹ mūd⁹ est. Et nota q̄ in sumis festis tātūmō dicit vna collecta. nisi forte eadem die aliud festū pcurrat. Sciendū q̄ est q̄ tōndē collecte z eodē ordine dici dñt in secreta z postcōio ne. q̄ p̄cesserūt ante eplā in exordio misse nec plures nec pauciores. finis nanq̄z debz suo p̄ncipio z q̄libet postcōmuniō collecte z secreta p̄cedit. ¶ Puenire. Cauendū est etiā q̄ si collecta p̄ defunctis inmiscet i missa q̄ dicit p̄ uiuis. nō final sed penult. uel ante penultia dicat. q̄ finis dicit ad suū p̄ncipiū retorq̄r. semp enī mēoria faciēda est. p̄ defunctis. put dicit sub. x. p̄cula secrete sup vbo. Admēto etiā dñe zc. q̄ illi uiuoz z etiā sator in q̄rū honore celebrat q̄ uita glē uiuūt auxilio egent. Sed in missa p̄ defunctis inmisceri nō dicit collecta p̄ uiuis. etiā ut q̄dam dicit illa p̄mūis. de⁹ qui uiuoz dñaris zc.

ab augus. p̄posita ad denotādū q̄ defuncti uiuare nequeunt uiuentes in hac uita nec etiam implorare uiuētes etna uita licet ipsi uiuari ualeant ab vtrūq̄z. In missa tñ p̄ defunctis p̄t. ut quidā dicunt esse penultima collecta de sanctis et econuerso. In nocēti⁹ papa p̄m⁹ p̄posuit quattuor collectas p̄o mense septēbri. In nocenti⁹ uo papa tert⁹ p̄posuit illā. Al cunctis nos quelumus dñe mentis z cor. defen. zc. In ecclia lateran. nūn q̄z dicit oratio. sed in missa z in omnibus bonis loco orōnis alta uoce p̄nunciat oratio dñi ca. que in nouo te. p̄ma oratio fuit. naz z in p̄mitiua ecclia sic fiebat. ¶ Sane p̄ntifer seu sacerdos dñi orare seu orationē dicere incipit. man⁹ eleuat et extēdit iuxta illd. Al dā nus de missas erigite z genua debilia roborate. Et romano pontifici ac etiā alijs epis in multis ecclijs ministri stantes manus eleuatas sustentant. Quē manuū eleuatio a lege sumpsit exordij. Legitur enī in exo. xvi. ca. q̄ cū israel pugnaret aduersus amalech in deserto. moyses ascendit sup p̄ncem collis. Cūq̄z leuaret man⁹ uicebat israel. si uo paululū remisisset amalech populū su. perabat. Aaron aut z hur sustentabāt manus ei⁹ ex vtrāq̄z pte. Legit etiā tertio regū ca. viij. q̄ salomon stetit ante altare domini in p̄spectu ecclie israel. et expandit manus suas in celū. orās p̄ pplō. z genē. xiiij. Leuo manuū meā ad dominū deū in excelsis. Eleuatio aut ipsa replentat q̄ christus eleuatis manib⁹ ferebatur in celū. Uel eleuat man⁹ ad instar saluatoris in cruce p̄dēns. Tñ illud Eleuatio manuū mearum sacrificiū uel p̄tinum. Extensio uo manuū ideo fit. Itā christus cū expandisset man⁹ in cruce p̄secutorib⁹ orauit dicens. Idē mi dē mitte illis quia nesciunt quid faciunt. Ad rali ter instruens q̄ christ⁹ semp parat⁹ est recipe penitentes. iuxta illud q̄d ipse p̄misit. Omnis qui uenit ad me nō eiciam foras. Quidā tamē p̄fidi herenci derident hmodi manuū extensionē propter illud ysaie. Euz extenderitis manus uestras auertam oculos meos a uobis.

De epistola.

Oratione finita

dicat epla q liget doctrina aplo
rū Elegant aut illa pcedit orō
q legit luce. x. c. Rogate dñm messis ut mit
tat oparios suos in messem suā Sane epla
grece latine supmissio vlt superogatio dñ ab
epi qd est supra et stolon qd ē missio. Missa
enī est ab aplis supra legem moysi. supra psal
mos et pphetas et supra euāgelium sicut et p
phetie supra legē. Un et lre de vna psona ad
aliā misse appellant eplē. i. supramisse quasi
missee supra seu pter id qd refert nūci⁹ viua
voce. sicut et apls supra id qd dixerat ephesti
is corinthis et alijs eplas mittebat Legi dñ
epla fm magistrū petrū antiochoreñ. in de
xtra parte eccie. qz xps pmo venit ad iudeos
q dicebant in dextera esse. Mdeli⁹ tñ fit in me
dio eccie p eo q iohes fuit medi⁹ inter apo
stolos et pphetas ut iā dicit. Bicit qz epla i
loco inferiori. euāgelium in supiori et supposi
to panno de q sub euāgelio dicit. Idem it
tū aut epla euāgelio. epla nanqz designat of
ficiū qd iohes an xpm exercuit. q puit ante
faciē dñi pare vias ei⁹. sic ipse testatur Ego
vox clamantis in deserto pate viā dñi. Iohā
nes ergo q subdyacon⁹ fuit et submister illi
us q de sedic. Iñō veni mīstrari s. mīstrare
Un sic pōcatio iohis pcessit pōcatōnem
xpi. ita epla euāgelium pcedit. Verit qz epla
figurā legis et pphetie q xpi aduentū pcesse
rūt. sicut ipsa euāgelium pcedit. Idem it
qz dēlex euāgelium sic ymbra lucē. sic timor cari
tate. et unitū pfectōne. Sane subdiaconū
eplam lecturū vñ tantū comitat acolitus
qz pōcatōne iohis pauci secuti sūt qñiam
lex neminē ad pfectionē ducit. Sed dyaco
nū euāgelium lecturū tā subdyaconi qz acoli
ti et ceteri comitant. qz pōcatōne euāgelij q
pfectū facit plurimi susceperūt Bicit etiam
p qz subdyaconi et dyaconi ad legē dñ p
cessu duplex xpi manifestatio p duplicē ei⁹
aduentū significat qz p m⁹ vñ tantū habuit
pcuratorē. i. iohem qz subdyaconū pcedētes
significat. Scōus duos bēbit videlicet enoch

et belia q p duos vel plures pcedentes dyac
conū figurant. Facies aut eplam legentis
respicere dñ altare quod xpm significat. qā
iohannis predicatio. se et alios dirigebat in
christum. de cui⁹ vultu iudiciū et equitas
pdeunt. Is vñ q pcedit subdyaconū eun
tem legere. nō vñt faciē ad legētem quia io
hannes nō ad se audietes. sed pōt⁹ ad chri
stum sed dirigebat. S. qui dyaconū euntem
legere pcedebat. nūc respiciūt ad euāgelium
et ad faciē recitantis. Idem vñt ex mutua
vniūsqz inspectione. amor caritatis christi
notet q in euangelio predicat. Scōd vñt se eē
p̄stēs euāgelice doctrine oñdant sicut le
git in ysa. Cōs estis testes meidic dñs. Qz
vñ iohānes fuit limes pcedētiū et subsequē
tium. medius inter aplos et pphetas. nam
lex et pphete vñqz ad iohāne. et ex ore regnū
dei euāgelizat. ideo epla nec semp legit de p
phetis nec semp de aplis. sed interdū sumit
de ve. te. interdū de nouo. Iohānes ei cui⁹
vocem repñtatepistola cū antiquis xpm
predixit venturū dices. Qui post me venit
an mē facit et cū modernis christum
ostendit pñtes dices. Ecce agn⁹ dei. ec. q. t. p
m. Interdum ergo sumit de aplis. qā licet
eorū doctrina nō pcesserit euāgelium. tñ ad
vita actiuam refert sicut lex et ppheta. Et iter
dū de ve. te. raro tñ. quia velū templi scissus
est. nec ponendū est an oculos velū. Epla
tñ non legit de qñqz libris moysi. qā in illis
tpalia pmittebant. In cui⁹ signū lectiones
de illis sumptē terminant in graue accētū
vñam dicit. Cōsiderandū autē est q qñ le
ctio vel epla de libris moysi vel salomonis
sumit nomē eorū reticet. ut dicit in p̄mio
vi. p̄tis. Item in eplis que sumunt de pphē
tis. vel de acitb⁹ aploz. siue de apo. ponit
in principio becorano. In dieb⁹ ill. et i fine
dñ. aut dñs omnipotens. eo q in libris illis s
sepe scriptū inuenit. Eadem enī rōne dicit
in eplis iacobi et petri. carissimi. et in episto
lis pauli frēs. et in christo iesu dño nostro.
In epla tñ ad heb. dicit qdā nō debere appo
ni frēs. eo q apls suspect⁹ erat hebreis. s. me
li⁹ est vt apponatur. qñā quidam boni erant
inter eos et ipse eos in qdā loco eiusdē eplē

vocat frēs Idem ppter pmissam enā causam
dñ in euāgelio. In illo tpe. Idem ppter loqñ
do nulla epla est de ve. te. sed ille lectōes vo
cant. Idem licet in eplis q de apo. legunt
dicat. lectio libri apo. beati io. apli. In qui
bus dñ tñ ecclis et eplis tacet illud vñ. bea
ti certū est ei qbtis iohes p̄cipue fuit inter
oēs aplos a xpo dilect⁹. Bilectio āt dei bea
tos nos effecit. qz beat⁹ quē elegisti et assum
plisti. Idem ergo p̄sideratōe eū sicut ceteros
sanctos supuacūz est beatitudinis titulo
sanctū oñdere. et solē qdam nō facib⁹ adiu
uare. cū ipse velut titul⁹ p se patens effectū
beatitudinis s. dilectionē dei euidentē p ce
teris sit sōm⁹. Ceterū null⁹ dñ eplam solē
i ecclia legere nisi sit subdyacon⁹. q si forte de
fuerit dicat a dyacono. de quo dicit in ij.
pre sub n. de subdyacono et de dyacono. vñ
etiā a sacerdote. Mdeli⁹ enī est vt sacerdos
etiā missā cantans illā legat qz si ab acoli
to vel alio inferioris ordinis legat. Circa s. āt
notandū est q ipse instructio sit p vñ dei. qd
qdēa deo per mīstros ad ipsum puenit. et
ideo ea q ad plebis instructionē p̄tinet nō a
sacerdote sed a mīstris dicunt. Mdeli⁹ mīster
um tñ vñ dei triplex ē. Idemū autoritatis
qd p̄tinet xpo. q mīster dñ. Al. romanos.
Erateni in p̄tate docens. Scōm manifeste
veritatis. qd p̄tinet p̄dicatōrib⁹ nō. te. de q
dñ. iij. corin. iij. Qui et ydoneos nos fecit mi
nistros. Tertū figuratōis. qd p̄tinet p̄
dicatōrib⁹ de. te. Idem qz doctrinā xpi ppo
nit dyacon⁹. doctrina vñ p̄dicatōz de. te. p
ponit p subdyaconos. Nec obstat q aliqui
peos legit loco eplē aliqd de ipso de. te. qz p
dicatores noui te. etiā vet⁹ p̄dicant. Ceterū
doctrina p̄dicatōz de. te. nō semp legit. sed
illis diebus quib⁹ p̄cipue pfiguratio noui
et de. te. designat vt in ieiunijs q̄ttuor tēpor
et qñ aliq celebrant q in veteri lege figurata
sunt. sicut passio natiuitas baptismus et ali
quid h̄mōi. Et qñiam vñqz doctrina or
dinat ad xpm et eorū q p̄bant et eorū q seq̄bāt
ideo doctrina xpi postponit qñ finis. Cum
autē dicitur epistola genua nō flectim⁹ cū
ad nouum ptineat testamentum. uno sede
mus qz doctrina in silentio et q̄te audiēda

est Illus etiā sedēdi a veteri testamēto sūt
sic in beza legūt. Mdeli⁹ tñ p̄sueuerūt. qñ
eplē pauli legunt in bonorē ei⁹ q miles fuit
Un in signū militie sue depingit cū ense in
manu. Et id q ipse suā p̄dicatōne euā
gelij nōiauit. Et ē sciēdū q nūqz in .xl. legūt
eplā pauli nisi tantū in cena dñi q ad nouū
panet testamentū. s. verū est dieb⁹ ferialib⁹
S. dñicis dieb⁹ legunt eplē pauli. Sane le
ctōes aplicas vel euāgelicas qz anī sacrifici
um dici debere statuerunt non oīno certū. est
credūt tñ q p̄mi successores aploz. eo q ill
eadē sacrificia celebrari iubent. Querit aut
qz pphetias voce inferi⁹ deslata. euāgelij
vñ et eplaz voce exaltando sumim⁹. Bñdeo
p pphaz q de. ve. te. sinagoga q inclinata ē
et cecidit intelligit. ideo qz inclinado vocem
et quasi cadēdo ppheta finit. Idem etiā est
q sinagoga depingit qñ fracta hasta verilli
Idem euāgelij vñ et eplam ecclesia militas
repsentat q exaltata est. et idō illa cū exalta
tione vocis finit. Idem eterea in ve. te. tpalia
et caduca pmittebant. in cui⁹ figurā lectio
nes in graue accētū terminātur. In nouo
vero te. spūalia et eterna. in cui⁹ ra signū
euāgelij et eplā in accentū terminātur acu
tum. Quedā tñ lectiones de ve. te. sumptē
que in officio misse p epistolis sepe legūtur
i acutū terminātur accentū et sub tono epī
tolari legūtur. cū enī tunc in locū eplē succe
dant merito et quo ad s. et quo ad nomen
illarū debent imitari formā.

De reuerentia post lectam
epistolam faciēda**O**st lecta et episto

lam subdyacon⁹ cum acoli
to accedit. illud insinuās
qd iohānes cum audisset in vinculis opa
christi misit duos ex discipulis suis nō cre
dentes christū esse messiam vt interrogarēt
illū. Tu es q ventur⁹ es. an alui expectam⁹
Et rñdens iesus ait illis. Euntēs renūciate
iohāni que vidistis et audistis. ceci vidēt zc.
vt dicit in .vi. p̄sub tertia dñica aduentus
Quia vñ illi p vñ miracula cognouerūt
hūc ē de quo eorū magister p̄dixerat. Qui

post me veniente me facit est. cuius non solum dignus soluere calciamenta sua. ideo prius ad pedes calciamenta romani pontificis subdiaconus osculatur. Idcirco quod dextra domini seculi vultu subdiaconus in quibusdam ecclesiis osculatur dextra sacerdotis. Ad hec lecta epistola subdiaconus librum clausum episcopo prout ipse super illum manu ponit quas subdiaconus osculatur. Item episcopus christum figurat cui clausus liber prout ad designandum quod solus christus potuit aperire librum et soluere signacula eius. in quo et ipse christus et eius misteria clausa erant donec cepit ab ipso christo per predicationem euangelii aperiri. christus autem legem in qua clausus tenebatur opere impleuit. qui non venit legem soluere sed adimplere. quod significat manus ipsius in super librum. manus enim opus significat. ipsa quoque manus posita significat desiderium et promissionem credendi et opere implendi que lecta sunt. Quia vero nemo accipit benedictionem in lege promissam nisi qui cum amore. qui per osculum designatur. opere perficit quod promissione alios facere docet. ideo quod hoc designandum subdiaconus benedictionem accipit manus episcopi osculatur. Rursus quod pontifex ut promissum est christum repraesentat. subdiaconus et ceteri debent ei accipere suos humiliter subdere et ab ipso benedictionis gratiam postulare. Et in euangelio. Cum omnia benedixeritis dicite serui inuilesum quod debuimus facere fecimus. Et subsequenter episcopus vel sacerdos subdiaconum benedicit. quod et christus promittit iohanni benedicens. Quid eritis videre prophetas in deserto etiam dico vobis plus quam prophetam. Amen dico vobis. Inter natos mulierum etc. Subdiaconus ergo post finem diaconus vero ante principium lectionis ad sacerdotem accedit et reuerentiam. quod lex finem accepit in christo sed euangelium originem super sit ab ipso. Itaque lex et propheta per quod ad iohannem euangelium christus et episcopus post iohannem. In missa vero per defunctis subdiaconus lecta epistola non venit ad osculum manus. tunc quod ibi cessat ratio super dicta. tunc quod in illa missa quilibet solennitates subtrahit.

O De sessione sacerdotis vel episcopi et ministroz
Ratione finita sa

cerdos seu episcopus sedet. Et est notandum quod in missa officio tribus bonis sedet. videlicet dum epistola legitur de qua in titulum de mutatione sacerdotis dicitur. et dum responsorium et alia cantantur significans tres dies quibus dominus sedet hierosolimis in templo in medio doctorum audiens et interrogans illos. Sedens autem stat puerus ad populum. ut ostendat prout a deo esse sibi data quod possit speculari et superintendere. qui stant in ecclesia humiliter. qui superbe. aie ei ei promissum sunt. et de illis estronem redditur deo. Sedet etiam in loco eminentiori. ut qui vineator custodiat vineam suam. et populo superintendat. Itaque dominus in alto polo sedens custodit ciuitatem suam. Idcirco oratio quod ante epistolam prius quam sacerdos sedeat specialiter legitur tempus illud quod christus in celum ascensus apostolus benedixit. Sessio vero quod sequitur significat christi sessionem per ascensionem ad dextram patris. sedes quippe victoris est. Unus sessio sacerdotis. victoria christi designat. ut dicitur scriptum. de mutatione sacerdotis. Sessio ministroz rursus significat sessionem eorum quibus dicitur. Sedebitis et vos super sedes duodecim iudicantes. xii. tribus israel scilicet illos qui in celestibus iam regnant. Qui vero in choro laborant. illos qui adhuc in mundo peregrinant. Et lectores et cantores ad officium surgentes negotium dei agunt. quibus dicitur. negotia mini dum venio. Quidam ergo ministroz cum episcopo sedent. per quos christi membra in pace iam quiescentia intelligunt. de quibus apostolus Corinthis fecit nos in celestibus in christo. Alii vero iudicabunt xii. tribus israel. Alii vero stant per quos christi membra adhuc in certamine posita intelliguntur. Item per pontificem sedentem in quibusdam ecclesiis candelabra mutant de locis suis. et collocantur in ordine vnius linee a primo usque ad altare. ad notandum quod de plenitudine christi omnes accipimus in spūs unitate. sed gratiarum varietate. diuisiones ei sunt gratiarum. id est autem spiritus. Spiritus enim a primocero statuto seu candelabro id est a christo procedens et usque ad altare. id est electorum corda perueniens alternatim in membris dona variat gratiarum. Et memento quod aculei deponunt candelabra in terram. quia post pacta predicationis officia per humilitates agnoscunt quod sunt puluis et cinis sicut dixit

abraam. loquar domino cum sim puluis et cinis. In romano ordinario legitur ut pontifex non sedeat donec per primam ordinem dicat amen. non ergo debet sedere usque ad lectionem. quoniam per deos officium gratulationi de aduentu et operi christi deputat. Episcopus enim christum venientem et operantem significat. Ceteri vero eos qui praeibant et qui sequebantur et qui obuiabant repraesentant.

De graduale

De epistolam

O cantat graduale seu responsorium quod pertinet ad opera actione vite ut notet nos operibus respondere eis qui in lectione audiunt. scilicet predicationi. rursus quod iohannes predicabat prius dicens. Etiam agite appropinquabitis ei regnum celorum. Et iterum. Facite dignos fructus penitentiae. Merito per epistolam graduale sequitur quod pertinet lamentum insinuat. propter quod in diebus penitentiae. de officio tollit ut iam dicitur. Tertio igitur post epistolam graduale sequitur. quod per predicationem iohannis discipuli secuti sunt christum sicut iohannes euangelista describit. Stabat inquit iohannes et ex discipulis eius duo. et respicientes iesum ambularent dixit. Ecce agnus dei. Et audierunt duo discipuli eius loquentes et secuti sunt iesum. Ad hoc cantat epistolam comitat. quod predicationes predicatorum secuta sunt gaudia ecclesie et dei laudes et per conia de credentium peruersione. quod per graduale peruersio de iudeis. per versum peruersio de gentibus. per aliam versus in fide leticia. per sequentiam canticum victorie figurat. Alia ratio ponit sub titulo detractum. In quibusdam tamen ecclesiis graduale ante epistolam cantat ad notandum quod predicator prius opere et postea verbo debet docere. Dicit autem graduale vel gradale a gradibus scilicet humilitatis significans ascensus nostros de virtute in virtute. sicut filii israel de mansionibus in mansionem processerunt. ut tandem videatur deus deorum in sion. Et in deuterio. Terra nostra montuosa est. Hec terra est celestis hierusalem. qui per cogitationem celestium habet. conuenit enim graduale illi qui nec dum ascendit de virtute in virtute. sed adhuc in conualle positus lachrymarum. iam tamen ascensiones in corde disponit. Recte ergo faciunt qui graduale

non festinus et modulatis vocibus offerunt sed quasi cantu graue et asper sumptu ponunt et lamentabiliter canunt. In responsorium per quod et predicationi noui testamenti figurat aliam lectionem et epistolam. qui significat predicationem veritatis. te. canit. ut si quis forte auribus obturatis de premissa ammonitione veritatis non excitat. saltem excelsa modulatio non ui demulceat. Clerici ut lector et cantor officium suum impleturi gradum ascendunt. quod doctor perfectione vite vulgum transcedere debet potest dici quod epistolam iohannes per graduale apostolorum predicationi intelligit. per aliam deuotionem et leticia. Rursus per lectionem veteris per cantum nouum intelligit testam. sic ergo cantus suauior electione. sicut nouum testamentum suauius est veteri testamenti. Secundo modo de graduale a gradibus altaris. eo quod diebus festiuis in gradibus sicut aliam cantat. ad notandum promissos virtutum gradus. In profestis vero diebus in medio chori ante gradus altaris cantat. ad significandum quod in corde quod est in medio corporis premissos gradus fundare debemus. Tertio dicit graduale quia apostoli per dominum gradiebantur. ut iam dicitur. Responsorium vero dicitur quod versui vel epistole correspondere debet. ut si in epistola agatur de gaudio et in responsorio sit. si ibi tristitia et hic sit ne possit nobis impediri operari quod dominus dicit. Certe vobis et non saltastis. lamentamini et non plorastis. vni apostolus hortatur nos gaudere cum gaudentibus et flere cum flentibus. dicit enim responsorium. quod choro respondente illud incipientibus cantat. propter quod significat vitam actiuam in qua sancti se ad inuicem hortant ut ad eternam perueniant vitam. potest tamen responsorium ad responsionem apostolorum referri. quoniam christo vocante et dicente. Venite post me. ipsi non tantum verbo sed etiam opere responderunt. quod relictis omnibus secuti sunt eum. et gradiebantur per dominum. discipuli post magistrum. de hoc in problemio quante partem. Significat autem graduale seu responsorium labores in hac vita et ideo non debet infra octauas pasce et penite. per quod octauae nostre resurrectionis designant quoniam omnis laboris expertes erimus. Aliter geteni de omni lachryma ab oculis sanctorum suorum. Itaque in graduale seminamus. in aliam merimus. Ceterum responsorium sic vocat. quoniam in eo sit reuersio ad ipsos

risorū prout sub ti. de allā dicit. Bursus
graduale bonum op⁹ et vna pñtē q̄ semē
nam⁹ et a dño pegrinamur significat. Uer-
sus vō adiutorū designt. versus ergo post
gduale canit. q̄ adiutorium nobis ē neces-
sarius q̄z diu i β ergastulo detinemur. Bra-
duale plane incipit ne nimis vsus ascēdat
in q̄ designat q̄ religionē prop̄ ei⁹ austeri-
tate ingredi metunt. vsus vō alte. in q̄ de-
signat q̄ ieiunādo orādo et alia bona facie-
do ascēdunt nō timētes carnē quā cum vi-
cijs et pcupiscēis mortificant. Ad β q̄nqz
vñ⁹ solus vsus cātāt. ad monēdū q̄ q̄nqz
secus fragilitatē suā tractet. Et q̄z q̄z gduale
timore versus alte nō inchoet in q̄ etiā sig-
ficant bi q̄ p̄sideratiōe proprie fragilitatis
q̄cqd agunt humili⁹ agunt. finito tñ versu
por fiducialiter exaltat. in q̄ designat q̄ de
misericordia dei p̄sili fiducialiter oī sue ac-
tōi insistent. Cantat autē graduale a pro-
uectis. prout i ti. se. dicitur. Idōno risorūz
q̄d i missa cātatur nec p̄fecte nec ip̄fecte re-
petit. nec glā patri subicit q̄d tñ i risorio
aliaz fit horaz. Circa q̄d attēdendū est q̄
alie canonice hore institute sūt ad referen-
dū deo laudes pro diuersis beneficijs i ill
hore ab eo receptis. Hūc ē q̄ lectio i illis
p̄mo dē in q̄ beneficiū vel ps ei⁹ i illa hora
datū designt. Idōstea cātāt respōsorū in q̄
laus beneficio cōrespōdet. q̄ ergo laus re-
peti debet. iuxta illud apli. Gaudete in dō-
mino. itez dico gaudere. i. laudē deo dicite.
iō h̄mōi respōsorū repetit. Sz et q̄z be-
nefactori suo tenet. dō veronibil aliud pos-
sum⁹ nisi glāz et honores offerre. iō in fine
respōsorū et cuiuscūqz nocturni vbi lectio
nib⁹ aliqd beneficiū totū vel ps ei⁹ ē repeti-
tū referimus grām et glāz trinitati. Respō-
sorū aut q̄d in missa cātāt. designat vt pre-
missū ē. respōsionē aplōz chusto eos vocā-
te oīa relinquētū. q̄ ergo illi nihil sibi reti-
merūt. pro q̄ itez eos vocari opteret. iō re-
spōsorū illud nullo mō repetitur. sz nec cū
glā patri finitur q̄ nō ad glāz sed ad luctū
vocati sunt dicēte domio i luca. sicut misit
me pat⁹ et ego mitto vos in mūdū. vt dicet
in ti. se. Et nota q̄ Greg⁹. Ambro. et Belasi

us cōposuerūt gradualia tractus et allā et
ea ad missam cātari statuerūt. Ceterz q̄nqz
solū respōsorū cantat in missa quādoqz
solū allā. q̄nqz risorū cū allā. q̄nqz cū tra-
ctu. q̄nqz allā cū tractu de q̄ dicit in sexta p-
te sub ti. de septē diebus post pasca.

Be alleluia

Ma post luctu

sequit⁹ psolatio. Nam beati q̄ lu-
gent q̄nā ipi psolabūt. iō p⁹ graduale cātāt
allā. q̄d ē letitie cātici et audiū ab ange-
lis decātari sicut legūt in apocal. Bursus
q̄ ascensus de vīte in vīte. q̄s p gduale
dixim⁹ significari. sepe tediosi eēt nisi gau-
diū haberēt admixtū. sicut filijs isrl multa
incomētiā acciderūt quādo de māsioe i
māsione processerūt iō p⁹ graduale cātāt
allā. Tobie. penl. Idōlatee tue sternerē au-
ro mūdō et cādido et in vicis ei⁹ cātabitur
allā. Est autē allā laus angelica. sinia q̄des
breuis. magnū p̄nēs iubilū vel incitans
ad iubilū. Iubilat enī ecclia. scies q̄ gran-
dis restat via vsqz ad mōtē dei oreb. q̄d in
terp̄at mēsa. timēs q̄ fideles obdormiant
in fide et faciāt vitulū. Psalms. i. la scunāt in
tpalib⁹. Et ē allā hebraicū nomē. vocabu-
lū siqdē significās pot⁹ q̄s expmēs ineffa-
bile gaudiū ab hac vita pegrinū. gaudiūz
vīz angeloz et hoim in eterna felicitate le-
tantū. q̄d nec oculus vidit nec auris audi-
uit. nec in cor hoīs ascen. Cuius vbi expo-
sitiō fm Inno. iij. ex ceterisimo duodecimo
psalmo habet. cui cū allā p̄mittat in titu.
Itati psalm⁹ exponēdo titulū incipit. Lau-
date pueri dominū. Unde fm etiā allā iter-
p̄at. laudate pueri dominū. Aug⁹. vō sic
exponit. All. i. saluū. le. i. me. lu. i. fac. ia. i. dñe.
Idōro. sic. Alle. i. cantate. lu. i. laudē. ia. i. ad
dominū. Greg⁹. sic. Alle. pater. lu. filius. ia
spūs sanctus. Et alle. i. lux. lu. i. vita. ia. i. sa-
lus. Magister petr⁹ anthiodoreū. sic. All
id est altissim⁹. le. i. leuat⁹ ē in cruce. lu. id ē
lugebāt apostoli. ia. i. iam surrexit. Idōrus
manducator dicit sup apoca. et aug⁹ i glo-
sa psalterij q̄ alleluia verbū est imperatiui
modi. et sonat allelu. i. laudate. ia. id est vni

uersalē. vel ia. i. inuisibilē scz deū. quasi laus
inuisibilis dei. Et quoniam allā future beati-
tudinis quasi propriū ē vocabulū. merito
magis eo tpe. i. pascale frequentatur q̄ chri-
stus resurgēs eiusdē beatitudinis spē no-
bis tribuit et promisit prout ibi dicit. q̄nī
alijs tēporib⁹ caneret ad missā olim ecclie
romane p̄suetudo nō erat. sed a beato gre-
gorio p̄stituit. imo pot⁹ restituit ē. Nam
cū p⁹ tpe damasi pape fuisset eadē cōsue-
tudo defecerat. Hieron ym⁹ dicit q̄ allā di-
catur in missa tractū ē de ecclia hieroso-
limoz. Cānū⁹ igit allā post graduale cā-
ticū videlicet letitie post luctū pñe. sumope
intendentes expmēre magnitudinē cōsola-
tionis q̄ reposita ē lugentibus. iuxta illud.
Beati qui lugent. quoniam ipsi psolabūt.
Iubilantes pot⁹ q̄s canētes. vñqz breues
digni sermonis sillabā in plures neumas
protrahunt. vt iocūdo auditu mēs attom-
ta repleat et rapiatur illuc vbi semp erit vi-
ta sine morte. et dies sine nocte. Est enī allā
modici in sermone et multū in neuma. q̄
gaudiū illud maius ē q̄z possit explicari ser-
mone. Neuma enī seu iubilus q̄ fit in fine
expmēt gaudiū et amorē credentū et quāta
leticia et laus secuta sit p̄ fide p̄dicatiōe au-
ditā. iuxta illud. Audiuit et letata ē sion. zc.
et in canticis. Exultabim⁹ et letabimur i te.
Quid sit neuma dicit in probemio q̄nte p-
tis. q̄nī aut dē sequētia nō dē neuma p⁹ allā
prout sub titulo de sequētia dicit. Idōro etiā
am allā referri ad exultationē eoz q̄ de mi-
raculis xpi gaudebāt laudātes dñm et dē-
centes. q̄ vidim⁹ hodie mirabilia et q̄ visi-
tānt dñs plebē suā. tūc enī cātābat in iubi-
lo allā. q̄ oīs plebs vt vidit dedit laudem
deo et gaudebat dñm vniuersis q̄ glōsē fiebāt
ab eo. Idōnc ē q̄ a septuagesima vsqz ad pa-
sca nō cātāt allā. q̄ tpe tristitie nō dē decā-
tari carnē leticie. prout ibi et in probemio
vj. p̄tis dicit. Idōro q̄ allā interposito vsu
repetit. et sic ibi i missa dē. designt eterne vite
gaudiū et q̄ interiecta leticia sancti geminā
glorificatiōis stolā accipiet aīe videlicet ex
corporis. Nam fm stolā mētis seu aīe exulta-
bunt san. i. glo. le. in cu. s. zc. scōm stolam car-

nīs fulgebūt et tanqz scintille in arūdineto
discurrent. de hoc dicitur in. vj. pte sub sab-
bato in albis. Uersus ergo nihil sinistrū
aut triste. sed totū iocūdū et dulcedē sonare
quales sunt illi. Bñs regnauit decorem in
dñe. zc. Bñs regnauit exultet terra. zc. Ju-
bilate deo. Iust⁹ vt palma florebit. zc. quo-
niā absterget de⁹ oēm lachrymā ab oculis
scōz. et iā. n. e. a. n. l. n. c. q. p. r. vsus q̄z dē a re-
p̄tēdo eo q̄ p̄tē reuertimur ad allā q̄ p̄tē allā
seqt⁹ q̄ significat opationē q̄ laudi cōiūgi
debet. q̄ nō bene deū laudat q̄bñ operari
cessat. Idōro hoc vō q̄ allā cū neuma repetit
laus et gaudiū ineffabile patrie significat.
In nōnullis ecclsijs allā cantat a pueris
graduale a magnis vt notet. q̄d ex ore isan-
tū de⁹ p̄fecit laudē. et psalmista. Laudate
pueri dñm. cui⁹ psalmi titulus ē allā. Illi
enī qui puri sunt laude chisti cōueniunt.
fortes vero in fide et in tolerando aduersa
qui pugnare pñt p̄malechitas graduale
debet cātare. Circa β notandū ē q̄ cantorū
alij sunt q̄ in choro cant⁹ voce magna di-
stribuūt. Idō sunt rectores ecclie q̄ deū lau-
dant et alios verbo et exēplo ad laudandū
inuitant. Alij sunt pueri q̄ graduale i gō-
bus cantāt. Idō sunt actiui de vīte in vīte
te charitatis gradib⁹ ascēdentes. q̄ dñi gra-
duale inchoant alios ad p̄p̄tationē inuitāt.
dum vsū p̄cūnt ad se redeūtes suas co-
gratiōes attendūt. et dñi illuz finiunt se bo-
nū certamē certasse. et cursuz insinuant cō-
sumasse. alij sunt p̄fecti viri q̄ in alijs ecclē-
sijs allā vel tractus in pulpitis p̄cūnt. Idō
sunt p̄p̄latiui carnē affligētes et mētes ex-
cedētes. q̄z p̄uersatio ē in celis. nō ē β hoim
sed angeloz. Sequētiā vō nō illi soli decā-
tant. sed chori cōiter iubilant. quoniam iubi-
lus etern⁹ et ineffabilis angelis erit cōis et
hoib⁹. debet etiāz allā i gradib⁹ et vsus ori-
entē decantari. et quoniam vitaz p̄templati-
uam significat dē legi in alio loco. q̄z riso-
rium q̄d actūaz designat. Bursus in q̄b⁹
dam ecclsijs cantans allā sumit aliqd in
manu vt insinuet se deūz nō solū voce sed
et ope collaudare. seu man⁹ ducit iuxta ps
Des gentes plaudite manib⁹. In pleniqz

enā ecclesijs allā de trinitate cātant in dñi
cis dieb⁹ scz Benedict⁹ vel qñs pater vt fi
de bilariter proficētes ad spēs pueniant. Et
attende q allā dñicalia a pente. vsqz ad ad
uentū sepe omittim⁹. quonā aliterz aliter
in alijs z in alijs gradualib⁹ disponuntur
Ea igit diligēs cantor attēdat z diligenter
vniuersitatibus officiorū assignet.

De tractu.

Dominica septu

agesime vsqz ad vigiliāz pasce. s.
in diebus z officijs luct⁹. qz tūc nō canitur
carmen lencie loco allā qd significat exul
tationē habitā de spe eternoz dicunt trac
tus ex institutione thelesphori pape. Dicit
aut tract⁹ a trabendo. qz tracti z cū asperi
tate vocū z prolixitate verborū canit eo q
miseriā z laborē pñis incolat⁹ insinuat
q ps. Ideu me qz incolat⁹ me⁹ prologat⁹
ē. In tractib⁹ enī representant longa scōrūz
patriū expectatio z iudeoz captiuoz me
ror z afflictio qui tpe babylonice captiui
tatis sedentes sup flumia babylonis z fle
tes in salicib⁹ sua organa suspēderūt qd tē
pus ecclia repñtat a septuagesima cantica
lentie subnecēdo z tract⁹ dicēdo. Tantum
aut interest inter allā z tractū quātū inter
letitiā z tribulationē. Itē tantū interest in
ter rñsorūz cui oēs rñdent. z tractūz cui ne
mo. quātū inter actiā z pteplatiā vitāz.
Est aut tract⁹ medi⁹ inter rñsorūz z allā.
vt dicet in. vi. pte sub n. de septē dieb⁹ p⁹ pa
sca. Iddo tract⁹ qz gemitū z canticum la
chrymabile expmit lachrymas scōz siue i
actiua siue pteplatiua vita repñtat. Unde
tract⁹ d⁹ qz sancti suspirātes ab uno pecto
ris gemitū trahūt. qz licet spe gaudeant vt
monet allā. tū bic in valle lachrymarū com
morātes hñt irriguū supi⁹ z inferi⁹ qd tra
ctus mysticat. gemit enī flebiliter pro dila
tione supne beatitudinis z sup flumia ba
bylonis sedentes patrie siue memores Itē
lachrymas fundit pro suis z alioz excessi
bus duz ex vicinitate babylonici fluij se
iplos videt sepe asperfos z alios penit⁹ im
mersos ipsi⁹ fluij rapiditate ferri deorsū

Sed qz hic plorat⁹ qñqz ē respectu superni
gaudij. qñqz respectu nostre miserie. iō tra
ctus sili⁹ qñqz est de lenia pro supiori irri
guo. vt iubilate z laudate. z qñqz de tristi
tia pro inferiori irriguo. vt de profundis et
alijs hñoi. De vtroqz irriguo tractat Bre
gon⁹ in li. iij. dialogoz. c. xxiij. Et ē aduer
tendū qz post duos tractus tribulandis se
quit⁹ tract⁹ lencie prout sub dñica septua
gesime z dñicas sequētib⁹ videri pōt. z hoc
iō qz post duos dies sepulture dñi occurrūt
ternus resurrectionis. Bursus qz gaudij
sanctoz nō ē hic plenū z cōnuū sed sepe i
terrūpit. iō ecclia qñqz interponit tractum
vt in tpe septuagesimali. z cū i sabbato pa
scali p⁹ allā sequit⁹ tract⁹. qz hic gaudij nō
expedit sine fletu. in sabbato tñ in albis du
plicat allā. qz in eterna vita pfectū erit gau
dij glorificata carne cū aia. z ppleta resur
rectione sanctoz cū resurrectione xpi. Sa
ne a dñica septuagesime vsqz ad quartam
feriā cinez dicunt⁹ tract⁹ solū in dñicis die
bus. eo qz ipsi tūc meli⁹ puenit in ecclia. q
indiget edoceri qualiter captiuitatē diabo
licā p babylonicā significā debeat deplo
rare. Tract⁹ enī tēpus babylonice capti
uitatis repñtat. Sz p⁹ dictā quartā feriāz
q ē caput ieiunioz magis frequētat qz tūc
magis ē tps meroris z afflictionis vtpote
ordinatū ad excutiendū iugū diabolice ca
ptiuitatis p merore pñitōis z humilitatē
pessionis atqz asperitatē satisfactōis que
pripue in ieiunio vigent. Sz z licet dñica
dies resurrectionē figuret. tñ in dñicis sep
tuagesime cātica lencie subnecēt z tract⁹ di
cunt. qz iudei toto septuagenario babylō
nice captiuitatis pñue afflictī fuerunt. et
nos in isti⁹ vite septuagenario q p septena
riū z p psequēs p septuagenariū ducit. cō
tinue dolores z miseras experimur donec
ad octauā vere z pfecte z nō figurate resur
rectionis p xpi misericordiā veniam⁹. Iddo
stremo pñderādū ē q vsus sequētiarū bini
z bini sub eodē cām dicunt. qd iō pñgit.
qz vt plurimum bini z bini pñdmos sub
parib⁹ sillabis pponūt. qd in vsib⁹ tractū
um non repit q et sacra scriptura vt plur

mū sumūt. iō qz in cantu nequnt cōbinari
Bursus illi sub vno cātū pbināt. ad notā
dū q exultatio vere charitatis i vno deo p
ficiat. sequētia enī exultationē. pbinatio cha
ritatē desig⁹. Versus vō tractū. qz mero
rē significat singularitē decātanē. iura illō ps
singularitē sū ego donec trāseā. Hierē. So
lus sedebā qz amaritudie plen⁹ erā. Itō ē
etiā omittendū q licet regularitē gōuale vel
allā imēdiate sequat⁹ eplāz. ne nos music⁹
illere pñdat dicēs. cātūm⁹ z non salta
stis. lamētāuim⁹ z nō planxistis. allā enīz
cātāz pro salutanōe. graduale pro planctu
subiūgit pñe bñ fallit i sabbatis qñtuor tē
poz z in quarta z in sertiis feriis maioris
hebdomade. i qb⁹ tract⁹ imēdiate sequitur
eplāz. z hñ qz i illis dieb⁹ music⁹ ille nō
bis aufert. Itā i dicta qñra feria vñdēt et in
serta crucifigūt. qd in dictis sabbatis q ad
qd repñtat. z iō ad maiorē luctū insinuan
dū tract⁹ in illis imēdiate eplāz comitatur.
qñt⁹ tract⁹ maiorē insinuet luctū qz gōu
ale. p bñnuū qñqz cū allā cātāz nisi ob
specialē cām nisi in sabbato pascali.

De prosa seu sequentia.

Est alleluia pro

la seu sequētia d⁹. qd ē sili⁹ cāticūz
exultandis. ad notādū geminā significatiōis
stolā quā sancti accipiēt. prout iā pñmū ē.
Cātāz aut sequētia ab oib⁹ sil⁹ in choro. vt
notet p cordia charitatis. talis enī laus deo
placet. Tñ in cantu. Vulnerasti cor meūz
soror mea spōsa mea in vno oculoꝝ tuoz.
iō dicit in vno vt notet p cordia z volūtas
vniformis. qz laus sic facta ē cib⁹ delicatū
sum⁹ deo. hec ē tunica illa i pñmū. quā de
us nō patit scindi. De hoc dictū ē sub n. de
allā z dicet i probemio. v. pñs vbi de annu
phonis agit. Itōther⁹ abbas sancti galli
theutonia pmo sequētiarū pro neumis ipi⁹
allā pposuit. z nicola⁹ papa ad missas cā
tari pcessit. Sz z bermān⁹ tract⁹ theuto
nic⁹ inuētor astrolabij pposuit sequētiarū
illas. Ber oipotes. z sancti spūs. z auema
ria z antiphonā. Illa redēptoris mater.
z simon bariona. Iddo vō ppostellanus

eps fecit illā. Salueregina. Quidāz vero
rex francie. Robert⁹ noie pposuit sequen
tiā illā. Veni sancte spūs. z hymnū. Ebo
rus noue bierim. Anniq⁹ enī mos erat vt
semp allā cantaret cū neuma. sz postea di
ctus papa instituit loco illi⁹ neume in pre
cipuis festiuitatib⁹ sequētiarū dicit. Qñ er
gonō d⁹ allā. nō d⁹ sequētia dicit. qñā loco
neumeius d⁹. z idē significat qd neuma scz
eterne vite gaudij z delicias q nullo vbo
expmī pñt. z iō p neuma q ē vor nō signifi
cātia intelligunt. Et inde ē q quēdā sequen
tie antique solēt vba noua z incognita ha
bere z inusitata. tñ qz celi gaudij secretum
z incognitū mortalib⁹ ē. tñ qz nobis icōg
it⁹ ē modus laudādi deū in patria. tñ quia
iubilis cordis in pñi vita incognit⁹ ē ad
pleniū. tñ qz oia noua sunt pulchritudine de
corata. Hodie vero sequētie cū voce signifi
cātiua dicunt ad notandū q in illa mag
festiuitate vite eterne iubil⁹ plene sciet. Se
quētia ergo eterne vite mysticat laudes iu
ra illud. Beati q habitāt in domo tua dñe
z c. habet enī vba laudiflua z dulcē atqz su
auē cātū. qz ibi oia erūt plena laude. et me
lodia. celestis organi abundabit dulciflua
lentia. qz sicut letitū omniū habitatio erit
ibi. Bursus quonā laudes eternitatis vs
bis humanis plene nō resonant. iō qdam
ecclesie mystice neumatizant sequētiarū si
ne vbis. aut saltē aliqz versus eaz nulla ē
erit significatio vboz necessaria. vbi singu
loz corda patebūt singulis intētib⁹ libū
vite. et vbi idē erit testis accusator et iudex.
Et nota fm Iñdo. qz pfa ē pducta oratio
a legemēti resoluta. sic dicta ex eo q sit pro
fusa. Sequētia vō dicta ē. qz neumā iubilū
sequitur. Et bicet in euangelio dicit⁹ sequē
tia tie. in numero singulari.

De mutatione sacerdotis

Actenus dum

eplā lecta fuit et choro gōuale
psallēte sacerdos tacitus ad dextrā pte sede
bat altaris insinuās q iohāne pñdātē rps
qdāmodo tacebat. qz nō pñdabat apte. sz
dicturus euāgelij surgit. qz vt euangelista

tradit. postq̄ ioh̄es tradit⁹ ē venit iesus in galilea p̄dicās euāgelii regni dei. Et q̄niā sedes victoris ē sessio sacerdotis victoriaz xpi recte significat. q̄ p̄ ieiunium vicit diabolū. Itā reliq̄t eū temptator ⁊ accesserūt angelī. ⁊ ministrabāt ei. Itē dicit ergo sequētiā surgēs sacerdos ⁊ ad sinistram altaris p̄tē accedēs p̄nūciat euāgelium. significans q̄ xps nō venit vocare iustos sed p̄ctōres iuxta qd̄ ipse in euāgelio dicit. q̄ nō indigēt q̄ sani sunt medico sed q̄ male bñt. Itē de r̄tra ei iusti. p̄ sinistram vero p̄ctōres significant. p̄pter qd̄ dñs in iudicio statuet qd̄z oues a dextris edos a sinistris. De b̄dictiōe ē sub ti. de orōne. Quidā tñ dixerūt q̄ iō sacerdos in principio misse p̄stitit ad dextraz cū vō p̄nūciat euāgelium p̄uertitur ad sinistram. ⁊ circa finē itēz redit ad dextrā. q̄ cultus dei p̄mo fuit i ip̄so iudeoz. ⁊ iudea tñ erat a dextra. deinde iudeis nō credentibus ⁊ verbū dei tanq̄ indigni respicientib⁹ cultus dei trāsiuit ad gētes ad q̄s apli trāsiērūt. ⁊ tñ iudea fuit a sinistra p̄te. ⁊ circa finē reuertē itēz ad iudeos ad p̄dicationez enoch ⁊ belie q̄ p̄uertēt corda patrū i filios quoniā in dieb⁹ illis saluabit iuda ⁊ reliq̄e isrl̄ salue fiēt. Qui enī p̄mo dixerat. In vitam gētiū ne abieritis. postea p̄cepit dicēs. Itē in orbē vniuersū. q̄ ergo p̄dicatio p̄ueniēt ad illos q̄ in sinistra p̄te fuerūt. dūz siccato gedeonis vellere. ros arēā irrigauit merito in p̄te sinistra legīt euāgelium. sicut i se. ti. dicet. Tñ versus. Estratio cur p̄s altaris dextra in se. principii finēq̄ tenet. me dūq̄ sinistra. Dextra iudeos. gētilēs leua figurat. Cepit ab his. deferē ad hos. referē ad illos. Itā nostra fides. ⁊ erūt oēs i fine fideles. S̄z cū sacerdos q̄ p̄nūciat euāgelium respiciat p̄sonā xpi q̄ nō p̄dicauit gētib⁹ sed iudeis. iuxta qd̄ ipse dicit i euāgelio. nō suz missus nisi ad oues q̄ pierāt dom⁹ isrl̄ vtz illud recte dicat p̄uidēs auditor. aduertat. De hoc dicitū est sub ti. qualiter eps vel sacerdos ad altare stare d̄z. Ad quācūq̄ vō altaris p̄tē ille se transferat. ministri euz r̄tro sequuntur. put dicitū est ibidem.

S De euangelio. **S**upra proxime tactū ē qualiter sacerdos nō solē niter celebrans ipsemet euāgelium dicit. Tē rū qñ eps vel sacerdos celebrat cum ministris circa solēnter pagunt. tñ enī in quibusdam ecclesiis vt rome diacon⁹ dextra manu p̄ntificis osculata codicem euāgelij sumit de altari illū subdiacono ad ferēdūz tradēs. postea b̄ndictionē postulat ab ep̄o vel sacerdote ⁊ ei b̄ndicat. In alijs tñ ecclesiis p̄r b̄ndictionē postulat q̄z codicē suscipiat de altari. Bata itaq̄z b̄ndictionē p̄cedit diacon⁹ ad pulpiti p̄ dextrā p̄tē chori quē p̄cedit subdiacon⁹ cū textu euāgelij. ⁊ illuz p̄cedit thuribulū cū incenso. ⁊ ante thuriferarium ceroserarij cū faculis accēsis. an illos in quibusdam ecclesiis crucis venillū. sicq̄z pulpiti ascēdit ⁊ euāgelium incipit. q̄ dicto ad ep̄m vel sacerdotē sil redeunt q̄ singula p̄sequimur. Itā dū ē aut q̄ in quibusdam ecclesiis in p̄cipuis festiuitatib⁹ diaconus p̄fiscī volēs ad legēdū euāgelium incipit antiphonā q̄ ē in nocturnis sup b̄ndictus. ⁊ dū ipse accēdit ad pulpiti. illa cantatur ⁊ finitur a choro vt notet charitas. ⁊ cātatur sine neuma. ad notandū q̄ deus nō p̄cipit nos habere nisi simplicē charitatem. Sane iā figura mutat. nā diacon⁹ q̄ p̄r rep̄ntabat. p̄pheta iā rep̄ntat euāgelistā. nam lex ⁊ p̄phete vsq̄z ad iohānē. ⁊ ex eo regnūz celoz euāgelizat. iō aut euāgelium legīt vt velut xps p̄ legē p̄phetas ⁊ psalmos ore suo p̄dicauit. ita p̄ eplāz resposonū ⁊ allā p̄ illud ip̄lo p̄dicatio ei⁹ annūciat. Et d̄z euāgelium quasi bon⁹ nūci⁹. ab eu qd̄ ē bonum ⁊ angel⁹ qd̄ ē nūci⁹. ē enī euāgelium christi ⁊ aploz p̄dicatio. nūciat qd̄ vitā p̄ mortē requiē p̄ laborē. regnū p̄ seruiciū. ē autē sciendū q̄ sicut p̄minet caput ceteris corporis mēbris ⁊ illi cetera mēbra seruiūt. sic ⁊ euāgelium p̄ncipale ē omnū q̄ ad officijz misse dicunt. ⁊ toti p̄minet officio misse. ⁊ quecūq̄z ibi cātant ⁊ legunt illi p̄sentit in intellectuālī rōne put in. vi. p̄te sub dñica q̄libet dicet. Diaconus ergo p̄mo dextrā ma-

nū p̄ntificis osculat nūbil dicēs. q̄ p̄dicatōr euāgelizare d̄z p̄ gloria eterna de q̄ sp̄o. la dicit in cantu. Dextra illi⁹ amplerabitur me. Itā ⁊ angel⁹ q̄ resurrectionis xpi gl̄iam venerat nūciare sedebat in dextris stola cā dida coop̄t⁹. In alijs tñ ecclesiis nō osculatur. sed solū inclinās b̄ndictionem poscit. Tēz subdiacon⁹ vel diacon⁹ nō manus sed pedes romani p̄ntificis osculat. vt sūmo p̄ntifici sūmā exhibeat reuerentiā. ⁊ eum illius ondate ē vicariū cuius pedes osculabāt mulier illa q̄ fuerat i ciuitate peccatrix. Adorandū ē enī scabellū pedū eius. q̄ sanctū ē. cū etiā resurgēs a mortuis pedes mulieres tenētes adorauerūt. Generaliter enī nemo d̄z manū sūmū p̄ntificis osculatur. nisi cū de manib⁹ ei⁹ aliqd̄ accipit vt cū ad manus ei⁹ aliqd̄ tribuit vt ondat q̄ ex utroq̄z debem⁹ ei gr̄as agere. qui sicut semper dat p̄pria sic nūq̄z recipit aliēa. Quas oblationes romani p̄ntifer recipiat sub ti. de oblationib⁹ dicet. Subsequēter diacon⁹ tēti euāgelij sumit de altari. q̄ de sion eribit lex ⁊ verbū dñi de hierl̄m. n̄ vtiq̄z mosaica lex q̄ quōdā exiuerat de monte sinay sed euāgelica. de qua p̄pheta ait. Ecce dies veniēt dicit dñs. ⁊ p̄sumabo testamētū nouū supra domū isrl̄ ⁊ supra domū iuda. Sumit etiā liber de altari quoniā apli de altari euāgelium acceperūt cū p̄dicantes passionē xpi euāgelizabāt. Vel altare in b̄ loco significat iudeos a quib⁹ transferunt regnū dei ⁊ datur gēti facienti fructū ei⁹. Et ex eo q̄ liber sumit de altari notatur q̄ euāgelium ē verbū dei. qd̄ p̄ altare significatur sū illud Ero. x. Altare d̄ terra faciens mihi. Et p̄pter p̄missas rōnes qd̄z volentes in fine misse dicere euāgelium sancti ioh̄is vel aliud imprimūt primo signū crucis super altare ⁊ postea in fronte. Sumit autē illum vt quidam volunt de dextra p̄te altaris. quia ecclesia de iudeis a qua nostra sumptit exordijz antiquitus fuit a dextris ⁊ ponit eum in manu sinistra dextram superponens. iuxta illud. Leua eius sub capite meo ⁊ dextra eius amplerabitur me. Et hoc propter triplicem causam. Primo

quia euāgelista docet celestia q̄ p̄ dextram terrenis q̄ p̄ sinistram intelligunt superponi. Secdo inclināt liber sup sinistram humerū ad notandū q̄ christi p̄dicatio de gēti populo transibit ad iudiciū. Eia. x. c. In diebus illis saluabit iuda. Tertio q̄ i vita tēporali q̄ p̄ illā significat necesse ē euāgelium p̄dicari. Et tēti euāgelij in quibusdam ecclesiis ornat exteri⁹ argento ⁊ lapidib⁹. put dicitū ē in. vi. p̄te sub ti. de legalib⁹ iudicamentis. Liber autem ipse ab aduētū sacerdotis ad altare donec euāgelium legatur super altare remāsit. qd̄ quātūz ad b̄ signū significat hierl̄m. quoniā euāgelica doctrina p̄mū in hierl̄m facta ē. ⁊ ibi permansit ab aduētū dñi illuc donec publicaret gētilib⁹ iuxta illud. De sion eribit lex ⁊ supra. Hierusalē enī est loc⁹ passionis q̄ p̄ altare etiā significat. Cōsequēter b̄ndictionē postulat. q̄ nullus d̄z p̄dicare nisi mutāt. iuxta illud apli. quō p̄dicabūt nisi mittant. Et dñs inquit aplis. Rogate dñm messis vt mittat oparios suos in messes suā. Elias autē cū audisset vocē dñi dicēs. quē mutā ⁊ quis ibit ex vobis. respondit. Ecce ego sum misse te me. Dixitq̄z dñs. Glade ⁊ dic ip̄lo huic. audire audientes. zc. Bursus b̄ndi benedictionē p̄figurauit moyses q̄ ascēdēs in montē accepit tabulas ⁊ b̄ndictionē ⁊ ip̄lo mādāta proposuit. et dñs etiā b̄ndixit ordi nū diaconali. cui dedit sp̄m sanctū et misit ad p̄dicandū p̄ vniuersū orbē. Itē dñs erit go vel sacerdos visibiliter b̄ndicit diacono qui lecturus ē euāgelium qd̄ nō fecerat sub diacono lecturo epistolam quia christus inuisibilis manens legem et prophetas. q̄ per epistolam significantur inuisibilē misit. sed postquā in terris visus est et cūz hominibus conuersatus ē. apostolos ⁊ euāgelistas visibiliter misit et docuit. Euntēs inquit predicate dicentes. Appropinqua bit regnum celorum. Illi autē egressi circuibant castella euāgelizantes et curātes ubiq̄z. Et mittit eum ad legendum euāgelium. ad notandum q̄ christus misit apostolos ad p̄dicandū regnum dei. Diaconus autē ea q̄ sibi in benedictionē dicuntur

plideras se corde pur. ore mundū. et ope castū. Itū studeat exhibere q̄ten? sacrosanctū euāgelium possit digne proferre. q̄ p̄te? aq̄z uiuentū. i. euāgelica p̄dicatio. nō fluit ipenū. i. libere nisi de libano. i. de corde casto et ore cādido. Itā enī ē speciosa laus i ore peccatoris. uno peccatori dicit deus. Quare tu enarras iusticias meas et assumis testamētū meū pos tuū. Et iō signo crucis munitur de licētia et benedictōe obtēns. et insuper cruce ipsa ut secur? incedat. p̄cedit ad pulpitu cū silentio inclinato capite nihil in q̄buldā ecclesijs ferēs propt̄ illud qd̄ domīnus ipse p̄cepit aplīs q̄s misit ad p̄dicandū regnū dei nihil inq̄t tuleris in via et nemi nē salutaueris. In alijs tñ ecclesijs diaconus fert librū ut iā dicit. s̄ pueniēs ad ambonē salutat quasi intrās domū cui offert pacē ut infra dicit. et trāsit p̄ dextrā p̄tē cho ri ad sinistrā. et liber euāgelij de dextra ad sinistrā transferit et ibi legit. q̄ de sion eribit lex ut supra. Judea enī respūte v̄bū dei aplī transierūt de iudeis ad gētes et postea p̄dicant ē gētib? q̄ p̄ sinistrā intelliguntur. Tñ aplī ad hebre. Vobis oportebat p̄dicari v̄bū dei. sed quoniam repulistis illō et indignos vos iudicastis. ecce p̄uertimur ad gētes. De B̄ supra i n. priorio. In ecclia romana et in q̄buldā alijs subdiacon? per vñā viā et diacon? p̄ aliā in pulpitu ascēdit. quoniam ille docedo et iste discēdo in augmētū scie p̄cedit. Et q̄ ministratoz per meritū opis et p̄dicatoz p̄ meritū oris in augmētū iusticie p̄gredit. vñ ps. Iusticia tua sicut mōtes dei. Ider eadē tñ viā descēdentes ad p̄dicandū reueriunt. q̄ finale p̄seuerantiā p̄tingit ad p̄mū sicut dñs ait. Qui p̄seuerauerit usq̄z i finē hic salu? erit. Et q̄ p̄dicatio sine ope nō sufficit. cepit enī iesus facere et docere. iō p̄dicatoz p̄ eadē viā reuerit p̄ quas accesserat ministratoz. Idereterea iō lectur? euāgelij ab vñā p̄te p̄gredit et ascēdit. et ab altera regreditur et de scēdit iuxta illud euāgelij. p̄ aliā viā reueri sunt i regionē suā. quoniam aplī p̄ p̄dicauerūt iudeis. et postea gētib?. fm̄ illō aplī Quia repulistis v̄bū dei et indignos vos

fecistis. zc. Sane diaconū subdiacon? antecedit. q̄ iohes et ei? p̄dicatio xpm et ei? p̄dicationē p̄cessit. portās in q̄buldā ecclesijs puluinar. qd̄ libro supponat. Ider puluinar qd̄ qd̄ fello supponit ad q̄tē significat solatū siue spalia. quasi diceret. Si vobis se minam? spalia nō ē mixta a vobis mētibus carnalia. Itā fm̄ aplm̄ p̄ma ad Cor. ix. Qui altari seruiunt cū altari p̄cipiāt. Vign? enī opariū mercede sua. Matth. x. Et dñs p̄cepit in lege. Non claudes os bonis triturantibus. Rursus puluinar supponitur euāgelio ad notandū q̄ suaue ē iugu dñi siue on? euāgelij illud portare volēb? vñ in matheo. Iugu meū suaue ē et on? meū leue. Hūic iugo q̄ subijcit oīa subiecta h̄z. fm̄ Aug? Iduinar ergo est suauietas et dulcedo i mādanis dei. Tñ propheta. Idera sti in dulcedine tua paup̄ de. Et iterū Quā dulcia faucib? meis eloq̄a tua dñe. In ecclia tñ romana diacon? p̄cedit ut doctor. subdiacon? seq̄t ut auditor. Ille p̄cedit ut p̄dicet. iste sequit ut miltret. Ider lectiōe vñ subdiacon? q̄si sufficēter edocet? p̄cedit referēs euāgelij quoniam mercede euāgelij de sua ministratōe reportat fm̄ illud. qd̄ dñs ipse promisit i euāgelio. q̄ recipit propheta in noīe prophete mercedē prophete recipiet. Quē iō p̄mittit diacon? ad p̄dicandū ut ondat se fructū p̄dicationis referre de q̄ dñs iusserat. Ider sui vos ut eatis et fructū afferatis et fructus vester maneat. Ider subdiacon? librū et puluinar reportat. significat q̄ p̄dicatoz bono ope d̄z viā suā deo offerre. Tñ aplm̄ ad Cor. ix. De qd̄cūq̄ facitis aut v̄bo aut ope. i noīe dñi iesu xpi facite. Ider mittit q̄s eps anteeuāgelij thuribulū cū incenso. q̄ xpi opa p̄cesserūt doctrinā. iuxta illō. Cepit iesus facere et docere. Thuribulū aut cū thure significat orōez cū deuorōe quā tūc maxie debet habere fideles i audiēdo dñm fm̄ onē. rur? sus iō diaconus p̄mittit thuribulum. quia p̄dicatoz debet odorē bone opinōis ex se mittere. iuxta illud apostoli. Thusti boni odor sumus in oī loco. Itā cui? viā despiatur. restat ut eius p̄dicatio contemnat.

Terno thuribulū p̄cedit ut ipius diaconi oratio sicut incensū in p̄spectu dñi dirigat. Ante thuribulū vñ p̄mittit duos ceroferrarios cū faculis accēsis. Ider q̄ d̄z desiderij et gaudiū i cordib? auditorū accēde q̄ten? et libent audiat et ḡrant obediat. In q̄buldā tñ ecclesijs thuribulū cereos p̄cedit. q̄ni am orōnes opa et virtutes de rōne famaz lucē et sig? p̄cedit. iuxta illud Luce. Luceat lux v̄rā zc. Et illud Et virtus eribat de illo et sanabat oēs. Secdo sacerdos vel eps p̄mittit an diaconū duos acolitos portantes cereos et incensū. ad notandū q̄ xps p̄mittēbat binos nūcios an facie suā in oēm ciuitatē et locū q̄ ipse erat ventur? p̄ferētes doctrinā oēs miraculoz et odorē v̄tutū. Tñ reueri dixerūt. Bñe in noīe tuo etiā demonia subiiciunt nobis. facies enī xpi puenit enter hic intelligunt aplī qui normam doctrine sue p̄p̄tis ondebāt. propt̄ qd̄ ip̄s aiebat. Qui vos recipit me recipit. Terno iō librū euāgelij p̄cedit thuribulum et cādelabrum. q̄ doctrinā xpi virtus et fama p̄bant euāgelista testante. Erunt iesus in virtute spūs in galileā et fama exiit de illo in vniuersā regionē. et ipse docebat in sinagogis eoz. Quarto propt̄ cām in scda p̄te sub ti. de acolito scriptaz. Rursus duo cerei illum minant doctores ecclie p̄ q̄s ecclia illuminat et q̄ debet habere noticiā v̄tutūq̄z testamenti designant. hinc q̄ ip̄s cerei plerūq̄z quibuldā diuersoz coloꝝ lineis decorant. ad notandū q̄ p̄ doctores ip̄sos sacra scriptura diuersis sensib? exponit prout dictū ē in probemio libri. Si vñ linee ip̄s auree vel argenteae sint designāt q̄ in ip̄is doctoribus ē aux sapientie. et argenti eloquentie. Tel cerei ip̄si designāt duo testamēta q̄b? gen? humanū illuminat. ut legē et prophetas qui in q̄buldā ecclesijs dñi euāgelij legit in pauimento ponūt. q̄niā legis vmbra et prophetaz enigmata plūmē euāgelij. et ab humilib? intelligunt. q̄ p̄ euāgelicā doctrinā lex et prophetia p̄nit? euāuerūt in littera. In quibuldā tñ ecclesijs in diebus p̄fectis vñ puer cū vno tantūz cereo diaconū p̄cedit. p̄ qd̄ significat q̄ p̄mū xpi aduē

tū q̄ humil? fuit et occult? puenit tantū vnus cursor. s. iohes baptista q̄ fuit lucerna v̄bi. i dieb? vñ festiuis duo cerei p̄cedūt quia i scdo aduētū q̄ solēnis erit et manifest? duo p̄mittēt p̄cones. s. helias et enoch. q̄ iherificēt tur ab antixpo in hierlm̄ qd̄ significat p̄ extinctionē cereoz. De cādelabris et etiā cereis alit dictū ē in p̄ma p̄te sub ti. de picturis. Alit dicit q̄z crux p̄mo ad notandū q̄ diaconus d̄z p̄dicare crucifixū. Secdo q̄ enī itue tur p̄ fidē sanat a morſu serpentis antiq̄. ipe enī ē serpens i palo. Terno crux p̄cedit euāgelij i signū q̄ p̄dicatoz d̄z seq̄ crucifixum. Tñ dñs inq̄t petro. Segre me. ioh. xxi. c. p̄ bec diacon? sup ambonē ascēdit. d̄z aut ambo om̄s. pulpitu v̄bi legit euāgelij. ab ambio ambis. q̄ loc? ille gōib? ambit. sūt enī in q̄buldā ecclesijs duo paria gōuiz siue duo ascēsus i illū p̄ mediū choꝝ. vñ a sinistris. videlicet v̄sus orientē q̄ fiat ascēsus. alter a dextris. videlicet v̄sus occidentē q̄ fiat descēsus. ut p̄missū ē. vel ascendit ab australi p̄te. nā xps a bethel. i. bethleem q̄ ē ad austrū venit in hierlm̄. Tñ d̄z. De? ab austro veniet. Alit d̄z ergo sup ambones ad notandū q̄ xps ambit oēs q̄ custodiunt v̄bū euāgelij. et ut possit ambi et sic meli? ab oib? intelligi. Itē ascēdit i edicto et alta voce annūciat euāgelij tanq̄z vbiq̄z et ab oib? audiendū. iuxta illud propheticūz Sup mōte excelſū ascēde tu q̄ euāgelizas sion exalta i fortitudine vocē tuā. et domin? i q̄t euāgelio. qd̄ dico vobis i tenebris dicite in luce. et qd̄ i aure auditis p̄dicare super tecta. ut imitēt dominū q̄ i mōtes ascendit ut euāgelij p̄dicaret. et apiens os suūz docebat discipulos suos dicēs. Bñ paupes spū zc. lex etiā i mōte data est. euāgelij ergo in alto et eminenti loco legit. q̄ doctrina euāgelica dilatata fuit vbiq̄z trāz. Tñ i oēm trā erunt son? eoz. et in. zc. Eplā vero in loco inferiori. q̄ lex et prophete q̄ p̄ illam figurant. clausa fuerūt in iudea. vnde Iher? in iudea de? zc. Idereterea p̄ eplam p̄dicatio veteris testamenti q̄ humilioz. p̄ euāgelij noui testamenti q̄ excellētiore est intelligit doctrina enī xpi vel lex euāgelica excellit

aplicā et apostolica legalē doctrinā. Unde apłs ad heb. vii. Lex neminē ad pfectionē ducit. euangelium autē dat salutē omni credenti in. nulla tñ pro defunctis nō i loco emineniori. s. iuxta altare euāgelii et eplā legunt. ad notandū qd quātū spectat ad defunctos talia nō sūt pōcatōes qvius publice sūt. Ipsis autē cū sint absētes fieri nequnt publice vel occulte. s. magis sūt pro ipsis orōnes p qd ad xpm qd p altare significat ap propinquates eis possum⁹ releuationē aliquid obtrahere. Legit etā de more euāgelii sup aqlā. iuxta illud. Et volauit sup pēnas ventroz. Et aquila ipsa seu loc⁹ in q legi i dieb⁹ festiuis aliq pāno lineo vñ serico opitū. ad significandū molliciē cordiū xpiano rū. Tñ dñs p prophetā. Ecce cor carneū dabo vobis et scribā legē meā in cordibus vestris. Loc⁹ vō in q eplā legi nō coopit ad significandū duriciē cordiū iudeoz. Lectur⁹ aut euāgelii transit ad pte sinistram prout iā et supra sub ti. de mutatione sacerdotis dictū ē. et opponit faciē suā aquiloni. iuxta illud Isa. xlii. Bica aquiloni da. et austro. noli phibere vt oñdat nos doctrina euāgelij debere armari et pōcationē xpi p illū specialitē dirigi. q ait. Idonā sedē meaz ab aquilone et silis ero altissimo. Iñā et fm prophetā. ab aquilone pandet oē malū sup per habitatores terre. Rursus vsus aqlō nē euāgelii legi. iuxta illud qd legi i canonicis quarto Aquilo surgat. i. diabolus fugiat et auster veniat. i. spū sanctus accedat. Recte enī p diabolū euāgelii legi vt illuz sua virtute expellat quoniam diabol⁹ nihil tantū quantū euāgelii odit. Siqde aqlō vent⁹ frigid⁹ diabolū significat. q statū teprationū corda hoīz a dei timore cōgelat et refrigerat. Cū ergo fides i euāgelio cōtinēat. q ē armatura nrā p diabolū. iuxta illud. cui resistite fortes in fide. merito legi p illū. Qñqz enī vsus meridiē legitur. qd doctrina xpi q pmo fuit inter iudeos et nūc inter gētes ad eos in fine redibit. Iñi vō q eū in veniēdo precesserūt respiciūt ad euāgelii et ad faciē recitantis. prout sub eplā dictū ē. Beinde lectur⁹ euāgelii salutat iplm

vt illuz ad audiendū vbi dei attentū redat dices. dñs vobiscū. ostendens etā per hoc se orare vt dñs sit cū eis. et obseruās qd dñs iussit. In quācūqz domū intrauerint primū dicite par huius domui. Eborus vō et ipsi quasi reddit⁹ attē. ad illū et ad quācūqz pte euāgelii legi se vertunt. qd oibus ppositū ē. Ite in mūdū vniuersū pōcat. te euāgelii oī creatura. i. homini pro q facta est oīs creatura. vel qui habet aliqd pncipiū cū omni creatura. Et rñdēt. Et cūz spū tuū. supple vt digne possis euāgelium legere. ac si dicant. tecum sit ad dicēdū et sic mutuo se saluant. prout sub prefatione dicitur. Sane euāgelii stādo et nō sedēdo auditur. sicut statuit Anastasius papa vt ad pēlium pro christi fide seruanda pōpūdo notet. Unde luce. xxi. Qui nō habet gladiū vendat tunicā et mat illū. Et qd ipsius doctrina ad amorē celestium dirigit mētes nostras. Ad hōi enī pōpūdinē designandā quidā dum euāgelium legi clamides deponit et enī ad de notandū qd omnia temporalia dimittenda sūt propt christū. iuxta illud euāgelij. Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te. Et ex quo stāndū est apparet q neciacere nec appodiari debem⁹ euāgelii audiēdo. Bedinatoria ergo tūc relinquūt. ad denotandū qd nō debemus cōfidere in pncipibus nec sustentari in terrenis. quia vanitas vanitātū et omnia vanitas. dicit ecclesiastes. subaudiatur cōparatione dei in quē curam nostram iactare debemus. Et fm ipsum Anastasium stantes curui manere debem⁹. vt humilitatē quē a domino docetur. enī corpore demonstrē. Audiat etā capite nudato. Idē vō vt attentio adesse monstrēt. ob quā enī cām quidā tūc mentonē et genas manu tenēt. Scōdo vt quīqz sensus patuli sūt ad audiendū. Tercio ad notandū qd oīa q sub velamine et figura i lege et prophetis pñebant sūt in euāgelio manifestata. In christi enim passione velum templi scissum ē. zc. deponunt enī tūc baculi et arma. primo ne imitemur iudeos i ppectu crucifixi arū dices et arma ferentes

Scōdo ad notandū qd xpo pōdicante oēs legales obseruātie qd p baculos significantur deposite sūt. Tercio deposito baculorū et armorū humilitatē notat et xpiane pfectionis ēē se nō vindicare sed domino referuare vindictā. iuxta illud. Vbi vindicta et ego retribuā dicit domin⁹. Et math. v. q te pcusserit i vñā marillā pbe ei et alterā. audiat etā euāgelii in silencio qd oīa soluta sūt i euāgelio q i lege et prophetis promissa erāt. Idō tñ qd seu sacerdos dū euāgelii legi faciē vñt ad illud ad notandū qd xps pōdicatores euāgelij semp ad adiuvandū respiciūt. Itā sup scabellū ad designandū qd p hōi pōcationē oīs aduersa pās de bellat et xpi pedib⁹ submitit. et sic impletur qd i ps. d. Donec ponā inimicos tuos scabellū pedū tuorū. Diaconus vō statim p qd sibi respōsi ē et cū spū tuo. vt cūctos redat dociles et beniuolos ad audiendū vbi euāgelij. i. bonū nūciū nūciantē regnū dei subdit. Sequēna sancti euāgelij thurificat libū et signās signo crucis et enī in quibus dā locis osculat libū. quasi diceret. Iñc ē liber seu euāgelii dei. hic ē liber crucifixi quē pōico. hic ē liber pacifici. p quē recōciliationē accepimus. Unde apłs prima ad corinth. i. Idedicam⁹ vobis xpm crucifixum. Idē incensū aut fumū bona pōcationis opio intelligit. Beinde signat se i fronte in ore piter et in pectore seu i corde ne diabolus qd bonis opibus insidiat tollat ei per erubescētā deuotionē de corde vel sermone de ore. ac si dicat. Ego christi crucem nō erubesco sed eā ore pōico. et corde credo. qd corde credit ad iusticiā ore aut pfectio fit ad salutē. Idedicam⁹ in qd apłs xpm iesū et hunc crucifixū. iudeis qd scādālū gentibus stultitiā. Et apłs ad gala. vi. Vbi ab sit gloriari nisi in cruce domini nostri iesu xpi. Domin⁹ enī i euāgelio ait. q me erubescet. cū venerit in maiestate sua et patris et sanctorū angelorū. Unde in daniele legi. Iñc ē pfulsio pfitēb⁹ te. Quidā at signāt se tñ i fronte et in pectore qd i vtroqz suplimari. Cler⁹ vō et ipsi audito titulo euāgelij scz sequēna. zc. siue bono nūcio vñtes

se ad orientē siue ad altare vt deus qd ver⁹ ē oriens glorificet qd misit eis vbi salutis sicut legi i actib⁹ apłorū. et glorificauerunt deū dicētes. ergo et gentib⁹ de⁹ pñaz dedit ad vitā cū reuerentia et honore respōdēt. Gloria tibi domine. Idō pposito itaqz euāgelio ad legēdū in q agit de gloria et de nostra liberatione scz qualiter xps diabolū deuicit et nos ab ipsi⁹ seruitute liberauit. et victor ad gloriā patris ascendit. ipsi auditores euāgelij letantes in laudē sui saluatoris pclamāt dicētes. Gloria tibi domine. quasi dicāt. Gloria tua q nobis in euāgelio pōcat nobiscūz sine fine pmaneat et semp crescat. Et hoc dicēdo signo crucis i fronte in ore et in pectore se sūt p diabolū mununt. ne eos ipediat in audiēdo. In fronte qd ibi ē locus pudoris et verecūdie. vnde p hoc qd crucē fronti unpmūt. ostēdunt se nō erubescere credere crucifixū cui⁹ liber legi. et eūz habere deū et dominū. Idē hoc qd in ore significat se crucē domini audacter pōicare. Idē hoc qd in pectore ostēdūt se libenter cōpati pro noie christi. Qua enī ratioe quidā quādū euāgelii legi cūz vtroqz pollice ante pectus signū crucis figurant. Rursus nos in ore signam⁹ ad designandū qd de verbis euāgelij debet esse locutio nostra. In pectore vero. ad significandū qd verba euāgelij debent nos percutere in pectore et in mente. Idō vero post factū signum crucis versus diaconus audituri euāgelium se conuertunt. De crucis mysterio dicit in probemio quinte pñs. Idō ro alicubi subdiaconus dū legi euāgelii sinistrā manū libro supponit. ad notandū qd illi qui sub tpe legis fuerunt. quorum finis seu vltimus fuit iohānes. quē significat subdiacon⁹. et si aliqua bona agebant illa tamē debilia et infirma erant qd p sinistram significant. qd et si lex ad grāā dīpōneret. tamē grāz nō pbebat. pueniē ergo sinistram man⁹ libro euāgelij supponit in q xpi fides pōcat sine qua p opa legis nemo saluatur. Rursus per sinistraz manū temporalia p libū euāgelij spūalia pgrue designantur

Adhuc ergo sinistra libro supponit. ad notandum quod sicut anima sine corpore non vivit. ita nec spiritualia diu sine temporalibus subsistere possunt. **T**erminat autem euangelium exaltando vocem in fine prout sub epistola dicitur. Et mox illo finito munus se diaconus signo crucis. ne diabolus susceptum semen euangelii de vase lignato surripiat. Et deinde euangelium osculatur ad notandum se ex charitate et amore euangelizasse. Audientes vero se versus orientem convertunt quasi ad hierusalem gratias agentes quod inde venit ad nos euangelium. Iuxta illud quod dominus dicit in euangelio apostolis. Vos eritis mihi testes huiusmodi omnes gentes incipientes a hierusalem. Et signo crucis in pectore se mununt per diabolum ne semine ubi dei suffocet in eis. **T**ertio lucres celi comederunt illud. Et ne sermonem domini rapiat de pectoribus eorum quasi dicant. **B**eatus nos faciat in doctrina christi pleuerare. Et ut significant se habere in corde quod exprimit ore. quod etiam apostolus designat in quibusdam ecclesiis in quibus finit euangelio dicit. Amen et bene. quasi dicat. **V**lex est quod in euangelio dicitur. quod est per quosdam hereticos. qui lecto euangelio quasi contradicentes dicunt. falsum est. **V**el amen. quasi dicant. **F**iat nobis quod dominus in euangelio pollicetur. In alijs vero ecclesijs dicitur deo gratias. sicut fit post aliquam lectionem vel capitulum. Quidam etiam am litterati dicunt. **B**enedictus qui venit in nomine domini. quod est finis euangelii matthei quod legitur in festo beati stephani et in dominica palmarum. In quibusdam locis cerei qui significant doctores per quos ecclesia illuminatur. statim post lectum euangelium extinguunt. quoniam christo in eis loquente possunt ecclesiam illuminare. eo autem tacente. id est per sancto ab eis recedente hoc ne queunt. **I**dem preterea euangelii predicatione finita lex et prophetie cessabunt. In nonnullis tamen ecclesijs dum euangelium legitur. candelabra cum cereis deponunt ad terram. ad notandum leges et prophetiam inferiorem euangelio esse. **C**onsequenter subdiaconus codicem euangelii refert diaconus vero vacuus redit ut ostendat se predicatione finita contemplationi vacare. **E**lemens autem prius ad legendum euangelium librum in quibusdam ecclesijs ferebat. ad notandum

quod ipse non solum debet docere sed et facere. **B**edit etiam ad epistolam seu sacerdotem vestitus venit ad notandum quod omnis doctrina a deo est et ad ipsum reuertitur. **T**ertio salomon. Unde exeunt flumina reuertunt. **T**extus quoque euangelii super pulvinar reportatur. quod ecclesia prout autem dicitur euangelium illud suauiter corde suscepit et letata est iuxta illud. **A**udiuimus et letata est hierusalem. Et ait. **A**nima mea liquefacta est. ut dilectus locutus est. **L**iber quoque euangelii et thuribulum ad pontificem reportant. quod ad dei omnia bona referenda sunt a quibus cuncta procedunt. **I**psa enim est finis summus sed non summus. alphas et omnia primus et nouissimus initium et finis. **I**psam et apostoli predicatione pacta ad christum prout sunt referentes ei gratias de miraculis et predicationis profectu. **E**piscopus vero thuribulum odorat et euangelium osculatur. **I**dem ad notandum quod quod christus inspirauit et docuit hoc approbat et acceptat. **B**eatus enim nihil accipit nisi quod efficit nec remunerat nisi quod donat. quod sicut cum cuncta que facit bona sunt. sic nulla sunt bona nisi que fecit. **I**psa videtur de cunctis que fecerat et erant valde bona. **S**ecundo apostolus codicem osculatur ad significandum quod scire debet et nuda ac aperta sibi esse debet quecumque sunt in lege. Unde **L**uce. viij. **V**obis datum est nosse mysterium verbi dei. Et malach. ij. **L**abia sacerdotis custodiunt scientiam. et leges exquirunt supple subdit de ore eius. **T**ertio quod ipse solus intrat in sancta sanctorum. prout in probemio huiusmodi dicitur. **Q**uarto quod huiusmodi osculum significat affectum amoris ad euangelium quod percipit in episcopo vigere deus adeo ut patius sit mori pro eo subire. **Q**uinto subdiaconus librum aptum prelato seu sacerdoti offert ad osculandum ad notandum ipsum debere delectari in fide fidelium quod infusa est in eis et patefacta per euangelii predicationem quod prius in lege fuerat clausa. **I**dem ostendit in quibusdam ecclesijs liber clausus illis qui sunt in choro ostendit. pro eo quod prius promissa verba. vobis datum est nosse mysterium. etc. legitur in eo. ceteris autem in palamentis. **E**t est aduertendum quod postquam diaconus lecto euangelio librum osculatus est. ad notandum se ex charitate et amore euangelizasse. nunc demum fertur euangelium episcopo

quod christum significat ad osculandum. id est ad predicationem ne acceptanda. et non ante. ad figurandum quod de illa dicitur predicationem acceptat quod fit ex amore et caritate. **T**erminum in missa per defunctos euangelium non fertur pontifici ad osculandum tamen quod tunc promissum cessat. tamen quod in missa illa omnis sollemnitas subtrahitur. ne festiue sollemnitates cum desolationis meroribus misceantur. **L**egimus tamen euangelium in missa per defunctos librum in quibusdam ecclesijs osculatur. quod quicquid illud promittit deus caritatis amore in illud tendit cuius doctrinam euangelicam recitauit. quod amor per osculum designat. **E**t attende. quod statim post librum osculum sacerdos mister pontificem quod christum designat incensat. ad ostendendum quod sacerdos marie officium est orationis ignem sacrificium quod per incensum significat christo offerre. non solum in expiatione delicti verum etiam in gratiarum actione. put in leuitico habetur. **I**dem ostendit et sub epologo dicit. quod liber euangelii per subdiaconum portatur quod diaconus pulpitum ascendit quod apto libro ipsum saluat et omnes rident. quod titulum euangelii promittit. quod alta voce et distincte et per aquilones legit. quod omnis populus aures et oculos ad librum dirigat. et in silentio ac stando audit. et in fine ad celum manus leuans orat dicens amen. **I**dem in qua omnia et singula ex lege sumuntur. **L**egimus enim in principio neemie. quod congregato populo ad plateam que est ante portam aquarum bebras scriba attulit librum legis moysi. et stetit super gradum lignum quem fecerat ad loquendum. et aperuit librum coram omni populo. **I**dem leuite silentium faciendum in populo ad audiendum legem benedicentes domino magno. et omnis populus stans in gradu suo respondit amen. **E**t legerunt in libro legis dei distincte et aperte ad intelligendum. **O**mnis vero populus eleuantes manus suas adorauerunt prius ad terram. **I**dem quod preterendum non est per euangelium quod in ecclesijs legitur generaliter due predicationes promittit. **I**dem una est initium sancti euangelii. **S**ecunda sequentia sancti euangelii. **S**iquidem prima per fatio promittit principio cuiuslibet euangelii quod tuorum euangelistarum scilicet euangelio iohannis. **I**n principio erat verbum. euangelio matthei. **L**iber generationis euangelio luce. **F**uit in diebus herodis. et euangelio marci. **I**n principio euangelii iesu christi. quod in quibusdam ecclesijs legitur in per

ma dominica de aduentu. ut ibi dicitur. **E**t tunc non subicit illis. **I**n illo tempore. quod in ipso principio agit et determinat certum tempus. **T**ertio est numeratio promittit omnibus alijs euangelij. **E**t de sequentia quod verba ipsa que legenda sunt sequuntur per initium seu postea quod procedunt in euangelio vnde supra sunt. **T**ertio cum de sequentia. suppleendum est sunt verba sancti euangelij etc. **V**el sequentia est numeri singularis et tunc de sequentia sancti euangelij secundum iohannem suppletur hoc est. **S**ane in euangelij quibus ipsa secunda per fatio promittit subicitur quicquid. **I**n illo tempore. et quicquid non subicitur. **S**ed de fine. **I**n illo tempore dicitur quod ex eorum verbis certum est de tempore. ut promissum est. et tunc incipit per aliquas de terminatōes regie vel alterius per fatio. ut illud. **A**nno quinquagesimo tiberij. vel per simplices regie narratōem certum tempus determinatē ut illud. **C**um esset desponsata. et illud. **I**dem ostendit quod summat sunt. et illud. **C**um natus esset iesus. et illud. **F**actus est autem cum baptizaret. et illud. **C**um esset iesus annorum duodecim. et illud. **I**dem ostendit quod impleti sunt dies. et illud. **V**espere autem sabbati. et illud. **E**lizabeth impleti etc. **R**eliquis vero euangelij subicit. **I**n illo tempore. et est sensus. **I**n illo tempore scilicet gratia de qua dicit apostolus. **E**cce nunc tempus acceptabile. **N**on est etiam omittendum quod euangelium legitur in ecclesia quicquid secundum historiam. ut illud quod dicitur die pasce. **M**aria magdalene et maria iacobi etc. **E**t illud quod cantatur in natali ad secunda missam de pastoribus. **Q**uicquid secundum allegoriam ut illud quod legitur in assumptio beate marie. in qua memio fit de maria et martha. **V**bi dicitur. **I**ntrauit iesus in quoddam castellum etc. put ibi in septima parte dicitur. **Q**uicquid secundum rem. ut illud de sancta trinitate. **Q**uicquid secundum personam. ut illud quod cantatur in festo sancti thome apostoli. **V**bi dicitur. **T**homas vnus de duodecim. **Q**uicquid secundum preteritum. ut illud quod dicitur in festo sancte crucis de nichodemus. **V**bi dicitur. **S**ic oportet exaltari filium hominis etc. **I**n qua versus passionem suam significat et exaltationem corporis sui in cruce. **E**t ideo euangelium in qua clausula terminet legitur in festo sancte crucis et in festo michaelis archangeli. propter illum versus. angeli eorum super videret faciem patris sui quod i celis est. **I**tem etiam secundum preteritum. ut illud. **L**iber generationis etc. **E**t hoc propter verbum ipsum in qua fit

mentio de christo. Quisq; in totis ut illud
qđ legi in circū cisione dñi. Postq; sum
mati sunt dies octo. Quisq; in tempore ut il
lud qđ dñi in pma die qđ agelime. scz ppter
ieiunium. Quisq; ppter letanias. ut illud. Si qđ
peneritis etc. qđ i letanijs dñi in qđ sit mēio d
ouo pane et pisce. Et quisq; ppter locū. ut illud
qđ legi in dñica seragelime. Et qđ qui se
minat etc. Sane mulier etiā abbatissa nō
debz legē euāgelii. sz ei beata vgo dignior
excellēior est aplis vniuersis. dñs tñ nō cō
misi ei clauēs regni celoz. Hinc ē qđ abba
tissa nō potest pphas moniales bñdicere. vñ
eaz pfessiones i criminib; audire. vñ euā
gelii legē. vel publice pdicare. In matu
no tñ possz sed nō publice euāgelii dicere.
Et nota qđ quattuor sunt euāgelia d beata
maria. ut dicitur in. vi. parte sub festo assu
ptionis.

De simbolo.

Euangelio lecto

mor cantat alta voce simbolū il
lud scz Credo i vñū deū. Quia
ei cordē credit ad iusticiā ore at sit pfessio ad
salutē. iō ecclia ut oñdat qđ euāgelij vñū
seu pdicatōē fidei et corde recipit mor fidei
symbolū ore decātat. Symbolū ergo p euā
gelii fide post pdicatōē ostēdit. Cū Jo.
Hec eo loquēte mlti crediderūt i eū. Nam
fm aplm ad roma. x. Fides ē ex auditu. au
dit ar p vñū xpi. Bicit ar alta voce ut oēs
illud dicāt et addiscāt. Omis ei christian
teneat publice fidē catholicā. pferri. ppter qđ
in frōte signat. In pma vō et in cōpletorio
sub silencio dñi. ne mulce morietes pōat sua
uitatē vnguēt. put in qnta pte sub n. de p
ma tāget. Bursi iō i missa parēt dñi. ad no
tandū qđ hodie fides catholica libere p dica
tur et docet. in pma vō sub silencio dñi. ad no
tandū qđ in pmiua ecclia pferrim tpe pas
sionis xpi pdicatores et fidei pfessores filii
erūt. et i cōpletorio ad notandū qđ sili i fine
scloz antichrista psecutōne iualecēre illoz
ora claudet. Sane sacerdos seu eps illud i
cipit ad designādū qđ oē bonū a xpo pcedit
Nam oē datū optimū et oē donū pfectum

desurū ē. d. a. p. lu. Ne at music ille celestis
dicat cātāuim; vobis et nō saltastis. chor;
euāgelice doctrine psona vocerēdet. et so
lenni tripudio fidē catholicā pfiteē dicens.
Hic ē omnipotētes etc. quis i missa pape
quis alit obseruet. put iā dicit. Ad h facer
dos illud incipies manet erect; an mediū
altaris. maib; extēsis surū eleuans. quas
postq; inceperat iungit. Si qđem sacerdos
xpm replentēs erect; manet. ad notandū
qđ xps sp parat ē cunctis spūalia bona lar
giri. et an altaris mediū. inuēs qđ nō ē pso
naz acceptor. sz qntū i ipso ē oib; eqūiter in
fluit nec angulū diligit neq; sinū. manib;
qđ extēsis ad designādū qđ parat ē abun
dāter bñ meritis illa largiri. surū tñ eleua
tis. qđ i po facto ostēdens qđ q sursum sunt
querere at a deo misericordiam poscere et in eo
solo sperare debem. Deinde postq; icepe
rit man; iungit. qđ ei soli de pceptis bonis
grās agere et bñliari debet. Et qntā sim
bolū vñū ē euāgelicū qđ ad sensū. iō stando
illud audire sic et euāgelii. et illo dicto si
gnū crucis facere debet. Symbolū at gre
ce latine sonat indicū vel signū vel collatio
tū qđ regulā fidei plenā indicat et pfectam.
tū qđ simul i vñū fidei pñet articulos. Et
nota qđ triplex ē symbolū. Idemū est symbo
lū aplōz. qđ vocat symbolū min;. qđ vñz
erit iustitōe damasi pape dñi taate pferias i
singul; canonicis horis. Et illud dñi a sin qđ
est cō et bolos qđ est snia. qđ ppositū fuit ex
diuersis vñis aplōz. sic pueri i festiuis cō
ueniētes afferre solēt bolos. i. frusta carni
um et panis. qđ in vñū collecta symbolū vo
cant. i. collectio minutiar. Tradit ei qđ post
qđ apli spūm pacitū acceperūt. cū iā foret
ad pdicandū euāgelii pfecturi pferentes
in vñū sup articulis fidei statuerūt ut sicut
oēs erāt i vna fide pcordes. sic oēs vñā fidē
pconditer pdicarēt. et iō symbolū min; cō
ponētes vñū qđ symbolū. i. pñculā vñāz ap
posuit. Cū fm aplōz cathalogū siue nu
merū. duodecim pñculas dinoscit pñere
Hic trus nāq; apposit. Credo i deum pa
trē oipotentē creatōē celi et tē. Andreas.
Et in ihm xpm filiū ei vñcū dñm nostrū.

Jacob; ma. Qui pcept; ē de spūscō nat;
et maria vigne. Jobes. Bassus sub pon
tio pilato crucifixus mortuus et sepultus.
Philipp;. Descēdit ad inferna tertia die re
surrexit a mortuis. Bartholome;. Ascēdit
ad celos sedet ad dexterā dei pñs oipotēns
Thomas. Inde vētur; ē iudicare viuos
et mortuos. Mathhe;. Credo i spūm scūm
Jacob; mi. Sactā eccliaz catholicā scōz
cōmunionē. Simon. Remissionē peccōū.
Thade;. Carnis resurrectionē. Mathias
Et vitā eternā. Scdm symbolū ē. Quicū
qđ vult salu; ēē etc. ab athanasio patriarcha
alexandrie i ciuitate treueri ppositū. Bñ pōt
dici tertiū. nā nicenū de qđ seqt fuit pñs i p
ma niceno sinodo ppositū. Tertiū est nice
nū. sz Credo in vñū deū. qđ damas; papa
ex pdicto vniuersalis sinodi apō pñano
polum celebrare instituit i missa cātari pa
tenter. qñq; et marcus papa pñm statuit
illud alta voce cātari. Et vocat symbolum
ma;. Al grecis ergo vsus cātandi ad mis
sam symbolū credit puenisse. Qđ sili duo
decim clausulas pñet. Prima ē. Credo i
vñū deū etc. Scda ē. et i vñū dñm ihm xpm
Tertia. qđ pñt nos hoies etc. Et cū dñi ibi. Et
hō fact; ē. debet; genua flecte. qđ xpm hoies
factū et p nob crucifixū adorā. Quarta
crucif; etiā p nob. Quia. et resurrexit ter
cia die fm scpturas. i. eo modo. eo ordine. et
eo tpe. qđ pñctū ē i scpturis. Sexta. ascēdit i
celū. Septima. et itez vētur; etc. Octaua.
et in spūm sanctū dñm. Nonā. in vñā scāz
catholicā eccliaz. Decima. Cōfiteor vñū
baptisma. Undcia. Et expecto resurrectionē
mortuoz. Duodecim. et vitā venturi seculi
amē. Et enotandū qđ i pñctis niceno et cō
stātinopolitano pñlijs nō legunt; vba illa
fm scpturas. neq; illa. filioq;. Et qntā apō
grecos i fine ipi; symboli sub anathemate
dñi phiberi. ne qđ de fide trinuans aliud do
cere vel alit pdicare qđ ibi pñet presumat.
sz et calcedonē. pñliū apō eos celebratum
anathematizari pcepit eos qđ alterā fidem
ausi essent pponere. pferre. scribere. docere
vel aliud symbolū tradē qđ pmissū ē. iō ipsi
greci nos anathematizatos asserūt. p eo qđ

ibi addim; vba ipa. sz min; bñ dicit. tūz qđ
illud nō fuit canon late snie. sz cōminatio
qđam. tū qđ inferior potētiōē ligare nō pñt.
romana ei ecclia nō subest pñlijs. sz potius
pñlia subūt sibi. Hic et vba illa fm scptu
ras supra sūt et expositōe fidei eiusdē pñli
stātinopolitani. et sic nihil videt additū.
nec errorē aliquē sapiūt. Sane ut supra sūt
exposita et intellecta. Itē p vba illa filioq;. nō
docem; aliud vel alit de trinitate pñca
mus. imo idē. Cū ei fili; idē sit cū pñi suba
ergo qđ a pñe pcedit et a filio. pcedit. et sic ni
hil addim;. sz pon; declarā. nec alterāz
fidē pponim;. pferim;. scribim;. vel aliud
symbolum tradim;. nec i aliq; pñctū faci
mus anathema. Hic tñ ē qđ ausu ipi gre
ci spūm scūm a filio pcedere negare presu
mūt. cū et hī cōcilio ephesino apud eos edi
to pñeat expñse. Sz et ipi se errasse vidētes
qđā platos de suis ad generale pñliū lug
dunē. sub grez. papa decimo celebratum
miserūt. qđ in dicto pñlio publice nob vidē
tib; suo et oim pñtoz et impatoz romani
noie. pfessi sūt qđ spūm scūm etnalit ex patre et
filio nō tanq; ex duob; pñcipijs tanq; ex
vno pñcipio. nō duab; spiratōib; sz vñica
spiratōe pcedit. put i eiusdē gregori cōsti
tutōe habet. corā toto pñlio ter grece et ter
latine symbolū cū dictis vñis. fm scpturas.
et filioq;. solēnter decātando. Cantat autē
hī symbolū ma; i solēntatib; eoz dñtarat
qđ illud pposuerūt. et in illis de qđ aliq; mē
tio sit in ipō. videlicet i oib; dieb; dñicis. in
festiuitatib; dñi. sz in natali. epiphania. ce
na dñi. pasca. ascensione. pente. in trāsfigu
ratōe. et in festo de trinitate. et in oib; festi
uitatib; beate marie. sancte crucis. angelo
rum et aplōz. de qđ sit mētio ibi. Et aplicā
eccliam. In solēntatib; autē luce et marci
euāgelistaz dicit qđā nō debere cātari. qđ
illi apli nō fuerūt. Item dicit dñi in dedicati
onib; eccliaz. et in pmemoratōe oim scōz
qñq; et ipa sit dedicatōis festiuitas. Et dñi
etiā infra octauas natalis dñi. excepta die
innocentiū in qua cārica leticie subnecentur
In octaua tñ cantat; put in septima par
te sub illo festo dicit. Cantat et infra octa;

uas epiphanie. pasce. ascensionis. penteco.
aploz petri et pauli. et assumptiois beate marie.
Isti in natiuitatibus sanctorum iohannis baptiste
et sancti laurentii symbolum non cantant. octauis
tamen eorum cantant. eo quod infra octauas aploz et as-
sumptiois occurrunt. et ob beatam octauam iohannis
baptiste prefatio de apostolis. et in octaua
beati laurentii prefatio de assumptione cantant.
In quibusdam tamen ecclesiis de symbolo in festo
beati iohannis baptiste. et non in competeter. quod
ipso non solum fuit propheta. sed etiam plurimum propheta.
et in symbolo de propheta fit mentio ibi. Qui lo-
cutus est per prophetas. De ipso quod scriptum est. Fuit homo
missus a deo etc. et ita fuit apostolus. De ipso etiam
aut iohannes os aureum in sermone qui legitur in festo
de collarationis iohannes par angelis. aploz por-
ro preterea primo baptizauit et baptizamus por-
cauit. et in symbolo fit mentio de baptismo.
Ihorum quidem omnium fit commemoratio in symbo-
lo. quodam tamen obscure ut epiphanie. et tamen illud
festum domini. est etiam festum illud baptismatis de-
i in symbolo prout ibi. Confiteor vnum ba-
ptisma etc. Et cetera domini. sed illa est sollemnitas eu-
charistie. ad quam respicit illud. sanctorum communio
ne. Et angelorum. sed illi nomine celi debent intelligi.
de qui in symbolo dicitur ibi. Creator et factus
re celi et terre etc. Quibusdam tamen videtur tunc non esse
cantandum. eo quod angeli nunquam habuerunt fides
sed spem nec credunt sed sciunt. quia plena scientia
non habet. Fuit etiam commemoratio. sed obscure
dedicationis ecclesiarum. sed ad illam respicit illud
sanctam ecclesiam catholicam. tunc ei sanctificat. et ut
ita dicitur catholicam ecclesiam cum dedicat. Ad
octauas vero respicit resurrectionem mortuorum.
de qua ibi. Et expecto resurrectionem mortuo-
rum. In festo sancte agnetis symbolum non cantant.
quod in ecclesia celebratur. non est tamen festum octauae. prout
ut in septima parte sub ipso festo dicitur. Porro
quidam non absurde symbolum cantant singulis
diebus a die resurrectionis usque ad festum ascen-
sionis. sicut in omnibus dominicis diebus. et etiam in so-
lemnitatibus beate marie magdalene. dicentes
illa fuisse aploz apostola eo quod ipsa primo re-
surrectionis gaudium apostolis nuntiavit. et in festo
beati marini quod de eo cantant. Martine par
apostolis. Quidam etiam dicunt illud in principali fe-
sto cuiuslibet ecclesie seu orationi non tamen in

octauis illorum si eas celebrat. Tercium de qui-
busdam mentio fit in symbolo in qua commemoratio
ratione symbolum non cantant. ut passionis et se-
pulture. quia illorum dicitur officium aliorum offici-
orum regulam non sectantur. Illud dicitur etiam quod in pre-
sentis celebratur ad honorem beate virginis vel sacre
crucis. vel sancti spiritus. In quibusdam locis can-
tato symbolo. vel dum cantatur. ipsius cantat huius
beleyson. quia postquam christus et apostoli docuerunt
fideles fide recepta laudes deo dederunt. quod
forsitan representat suauissima symboli me-
lodia. Illud autem sciendum est quod christus non venit pro-
care gentibus. sed iudeis iuxta illud euangelium.
Illud sum missus nisi ad oues que perierunt do-
mus israel. Tamen precepit apostolis. In vna gentium
ne abieritis. et in ciuitates samaritanorum ne
intraueritis. donec post resurrectionem pre-
cepit eis. Euntes in mundum vniuersum predicare
euangelium omni creature. Et idcirco romano
pontifice sollemniter celebratur. symbolum fidei in
cantores in choro sed subdiaconi ad altare de-
cantant. et generaliter ipsi ad vniuersam rident.
usque dum ipse pontifex dicit. Pax domini sit super vo-
biscum. quia usque per christi resurrectionem. sola in
deorum ecclesia qui per subdiaconos. qui sursum ad al-
tare persistunt designat. corde credidit ad iustici-
am et ore confessus est ad salutem. sed etiam cantores
in choro rident et vniuersa decantant. quod post
resurrectionem ecclesia gentium quas cantores qui
deorsum in choro subsistunt designat. fide christi
recepit et laudum preconiis personam saluatori.
Inter euangelium tamen et sacrificium chororum concu-
nit offertorium. quia in passionem et predicatorem
gentilitas fidei prout deo offerens cantauit qui
mulier chanaanica de finibus tyri et sydonis
egressa clamauit et dixit. Misere mei domine
fili dauid. filia mea male a demonio vexata
cui tandem fides promissa domini ait. O mulier
magis fides tua fiat tibi sicut petisti. Illud
extremo symbolum aploz tamen breue et oia pri-
nes sub prebendario exponam. Credo in deum
patrem omnipotentem creatorem celi et terre etc. Illud quod
aliud est ut ait augustinus credere deo. aliud cre-
dere deum. et aliud credere dei. Credere deo est
credere vera esse quod loquitur. quod et mali facit. et nos
credi boni. sed non in bono. Credere deum est credere
quod ipse sit deus. quod et demones faciunt. Credere

in deum est credere amare. credendo in eu-
re. credere ei adhaerere. quod soli boni faciunt.
Ergo qui dicit. credo in deum. mentis si non diligit
deum. nisi dixerit quod persona ecclesie loquitur. Dices
autem dei singulariter. deorum effugit pluralitatem
Tamen notabiliter in maiori symbolo additum est
huius vniuersum. iuxta illud. Audi israel dominus deus tuus
dominus vnus est. et apostolus. Tamen deus vnus est fidelis. vni-
baptisma. Dices vero prout incipit personas
distingueret. de quibus ysaias dicit. Quis ap-
pedit tribus digitis molere. Et alibi. Sera-
phin clamabat. sanctus. sanctus. sanctus. Et dominus.
Baptizate omnes gentes in nomine patris et filii et
spiritus sancti. Et iohannes. Tres sunt qui testimonium
dant in celo. Pater. verbum. et spiritus sanctus. Pax est
prima. non tempore sed autoritate et trinitate persona.
Quod sequitur omnipotentem nomen est centrale. id est
illud ad substantiam dei vel ad relationem
prout non sinit ratione referuntur dicentes. Credo
in deum patrem omnipotentem. vel credo in patrem omipo-
tentem. Sicut et quod sequitur. Creatorem celi et terre. ubi
phatur berenicus quod alium celi. alium terre asserit
creatorem. alium celestem. alium terrestrem. alium
corporum. alium animarum. Contra quod ait moyses
In principio creauit deus celum et terram. Et
dauid. In principio tu domine terram fundasti. et
opa manuum tuarum sunt celi. Et apostolus. In ipso
creata sunt vniuersa in celo et in terra. Sequitur.
Et in ihm christum filium eius vnicum dominum nostrum
Ecce altera in trinitate persona. Hic est ihesus
qui saluum fecit populum suum a peccatis eorum. Hic est
christus oleo leticie per personam vnus. Hic est ei-
us vnus patris filius. de quo dauid. Filius meus
es tu ego hodie genui te. Et apostolus. Misit
deus filium suum natum de muliere factum sub lege
Hic est dominus noster quod nos creauit. quod nos ser-
uos alienos pro precio sanguinis emit. Sequitur
Qui precepit deus per baptismum nasci ex maria vir-
gine. Ecce primum christi sacramentum sed incarnatio
Hic si dicat. Qui cum sit deus factus est homo. non
virili semine. sed precepit operatione spiritus sancti. na-
tus ex maria virgine. Tamen ysaias. Ecce virgo
concepit et pariet filium et vocabitur nomen eius
emanuel. Et angelus in euangelio. Aue ma-
ria gratia plena dominus tecum Et infra. Spiritus sanctus
supraueniet in te et virtus altissimi abuturabit ti-
bi. Quidam tamen habent verba. Qui precepit deus per

sancto. iungunt cum precedentibus. Sequitur. Pax
suis sub pontio pilato crucifixus mortuus et
sepultus. Ecce secundum sacramentum secundum humani-
tatem christi. sed passio. cuius tempus describit sub
pontio pilato. Forma subdit crucifixus. Si-
nis cludit mortuus et sepultus. Tamen plagens
dicitur ex ore dauid et hieremie. Foderunt ma-
nus meas et pedes meos et dinumeraue-
runt omnia ossa mea. De morte ait propheta. Et
domini domini fuit exitus mortis. De sepulchro ait
ysaias. Sepulchrum eius eritit gloriosum. Hec
sunt in euangelio manifesta. Sequitur. Descendit
ad inferos. tertia die resurrexit a mortuis.
Ecce tertium sacramentum sed resurrectio. sed de
descensu ad inferna premitur. ex quo mortui li-
berantur. Unde osee. De manu mortis libe-
rabo eos de morte redimam eos. ero mors
tua o mors. morsus tuus ero inferne. Hic
est euangelicus fortis qui fortiter ligauit et euas
la diripuit. Hic est qui dicit in psalmo. Ego dormi-
ui et soporatus sum et exurrexi quia dominus suscepit
me. Qui patri dicenti. exurge gloria mea
exurge cum psalmis et cythara. breui sermone
respondet. exurgam diluculo. Cum resurre-
ctioni mulieres et viri prohibent testimonium in
euangelio. Quod autem dicitur in maiori symbolo. sur-
rexit tertia die secundum scripturas. exponitur. id est eo
modo. eo ordine. et eo tempore. qui prout dicitur est a scri-
pturis. Sequitur. Ascendit ad celos sedet ad
dexteram dei patris omnipotentis. Ecce quartum
sacramentum sed ascensio. Ascendit ei sicut ait da-
uid super cherubin. et volauit super pennas ve-
torum. et parauit in celo sedem suam. et regnum eius
omnibus dominabitur. Cui ait pater. Sede a dextris
meis donec ponam inimicos tuos scabellum
pedum tuorum. Et ut ascensionem de visu quod testi-
monium non deesset ait lucas. Tunc discipulis di-
scipulis eleuatus est. et nu. su. cum ab oculis eorum.
Sequitur. Inde venturus est iudicare vivos et
mortuos. Ecce quantum quod nomen apertum
est sacramentum. Veniet ei rex manifeste cui
pater iudicium dedit. Et sicut ait dauid. Pax
uit in iudicio thronum suum. et iudicabit orbem
terre in equitate. iudicabit populum in iusticia
Et alibi. Deus manifeste veniet deus noster
et non silebit. Et lucas. Ita veniet sicut vidi-
stis eum euntem in celum. Et micheas. Iudicium

dñi cū ipso suo. Sequit. Credo in spūm sc̄m.
 Ecce tertia i trinitate psona sc̄z spū sanctus.
 de qua moyses ait. Spūs dñi ferebat sup
 aquas. Et ps. Flabit spūs et⁹ ⁊ fluēt aque
 Et dñs in euāgelio Spūs q̄ a patre pcedit
 docebit vos oia. Ille ei docet. ille sc̄ificat. il
 le uiuit. ille peccata remittit. p hunc resurre
 ctionē in glām. p hunc psequemur vitam
 eternā. Unde sequit. Sanctā ecclīaz catho
 licā. Et pñt h̄ vba et seqntia sic intelligi et cō
 uigi. Credo in spūm sanctū. sanctā ecclīaz
 catholicā. i. credo p spūm sanctū ecclīaz fide
 liū sanctificari. Item credo i spūm sanctū
 sc̄ōz cōmunionē. i. p spūm sanctū sanctos
 in vinculo caruatis vniri. Et credo in spū
 tū sanctū remissionē pctōz. i. p spūm sanctū
 peccata remitti. Et credo in spūm sanctū
 carnis resurrectionē et uitā eternā. i. p spū
 tū sanctū carnē glām psecuturā. et animā
 uitā eternā. Et sic. Credo sc̄ām ecclīaz
 catholicā. Non ita dicimur vt asserit Au
 gustin⁹ credere in ecclīaz sicut in deū. sed i
 ecclīam sc̄ām catholicā credim⁹ dñi ecclē
 sia puerfantes. et i deū credim⁹. et q̄ sequit
 tur nos inde firmissime pseq. pfitemur. sc̄z
 sanctorū cōmunionē. remissionē peccatorū.
 carnis resurrectionē. et uitā eternā. Unde
 sic ptinges. Credo in sanctā ecclīā catho
 licā sc̄ōz cōmunionē. i. p fidē quāz habeo
 ex̄is in sc̄ā et vniuersali ecclīa assequor
 sc̄ōz cōmunionē. i. p cōmūniā ⁊ vniōnē. Sic
 ei est vn⁹ pastor. sic vnū ouile. sic vn⁹ deus
 sic vna fides et vnū baptisma. Et p capio
 sc̄ōz cōmunionē. i. panē bñdictōis de q̄ dñs
 crede et mādūcasti. Similit⁹ ⁊ q̄ sequitur.
 Credo in sc̄ām ecclīam pctōz remissionē
 id est. p fidē quā habeo ex̄is in sc̄ā ⁊ vni
 uersali ecclīa psequor remissionē peccato
 rū. i. lepre curatōem de q̄ dñs i lege ⁊ euange
 lio. Maria soror aaron cum septē diebus
 fuerat extra castra. est a lepra mūdāta. Ita
 aman sirus septies lotus in iordane ē a le
 pra curat⁹. Sic et dñs decē leprosos mū
 dāuit. s. vnū tantum dedit glām deo. Be
 magdalena q̄z dñs. q̄z dimissa sūt ei peccata
 multa. q̄z dilexit multū. ⁊ Paralítico q̄z ait
 dñs. Fili remittit tibi pctā tua. Sequitur

Credo in sc̄ām ecclīam catholicā carnis
 resurrectionē. i. p fidē quā habeo ex̄is in ec
 clīa psequor carnis resurrectionē. dñs quā
 iob. Credo q̄ redemptor me⁹ uiuit et in no
 uissimo die b̄ terra surrectur⁹ sum ⁊ in car
 nemea videbo deū saluatōrē meū. Unde i
 euāgelio. Deus abraam ysaac et iacob.
 nō est deus mortuorū sed uiuorū. Et ap̄lus
 Dñs q̄dem resurgem⁹. s. nō oēs immu
 tābimur. Similiter pūgendū est qd̄ seqt.
 Credo in sc̄ām ecclīam catholicā uitā eter
 nam. i. p fidē quāz habeo ex̄is in ecclīa
 consequar uitā eternā. Hec est terra vi
 uentū de qua dauid. Credo videre bona
 dñi in terra uiuentū. Est at̄ vita eterna vi
 dere deū patrem et quē misit ihm̄ christū.
 De Betaniam sub sabbato sancto in septima
 parte vbi aḡ debaptismo dicitur.

De predicatione.

Quoniam ut pre
 missum est euāgelii p̄dicatio ē.
 et simbolū fidei p̄fessio. ideo post
 illa fit p̄lo p̄dicatio. q̄ euāgelici vbi et sum
 boli siue noui et veteris testamēti exp̄sitiō
 Qui modus sumpt⁹ est ex libro neemie in
 p̄ncipio vbi legit. Et legerūt leuite in libro
 legis dei. Neemias at̄ sacerdos et beldas
 scriba interpretabant p̄lo vniuersa. ⁊ dñs
 rea monebat antiq̄t⁹ q̄ i fratre odio erat.
 vt ad p̄concordiā veniet p̄sqz cōmunica
 rent et q̄ mundi essent p̄sqz coram suo sal
 uatore cui nota sunt secreta cordū appare
 rent. ex q̄ si q̄dem p̄dicandi vsus in ecclīa
 inoleuit. Inde etiā est p̄oratio dñica q̄ ad
 p̄nam et in alijs horis voce demissa dñs ad
 missam alta voce et patenter dicat. quia in
 ea bñdī fraterna monitio p̄netur. Com
 munitur in post p̄dicatōem simbolū decā
 tat. q̄z fide p̄dicatā se tenere ecclīa p̄fitemur.
 Ceterum cū p̄dicandi officiū p̄uilegiatū sit.
 null⁹ p̄dicare dñs nisi cui cōmittit. aut cui
 ex officio sibi inuicō incumbit. iuxta illud
 ap̄li. Quō p̄dicabūt nisi mittant. Et ideo p̄
 dicatur licentia p̄ntis dñs. Iube dñs ⁊c.
 Debet aut̄ p̄dicator in loco eminētia esse
 sicut et euāgelii legens p̄pter ratōnes sub

titulo de euāgelio sc̄ptas. Nam ⁊ vidēs ie
 sus turbas ascēdit in montē ⁊ ap̄s os suū
 docebat eos. matth. v. Et beldas fecit gōū
 ligneū ad loquendū vt dictū ē i p̄ma parte
 sub n. de ecclīa. vbi de pulpito aḡit. Debet
 tñ hūiliter p̄ferre q̄ docet. ne s̄m greg. illum
 elatis morib⁹ p̄dicet quē in cordib⁹ audie
 tiū sacris sermonib⁹ insecrat. Et s̄m Almb.
 ⁊ dñs xp̄iana n̄ indiget pompa nec
 cultu s̄monis. Debet q̄z s̄m greg. p̄dicator
 esse discret⁹ in silentio vtilis i vbo. ne aut̄ ta
 cenda p̄ferat. aut p̄ferēda reticeat. Sunt
 tñ nōnulli b̄ doctrine obliu. q̄ sic ait beda.
 auditores suos i p̄cipitiū mergūt q̄b⁹ non
 salutaria q̄ corrigāt s̄z q̄ illos delectāt erro
 nea p̄dicant. Alii vō s̄m greg. dñi extimari
 hebetes nolūt sepe ex̄ imoderata subtilitate
 sei q̄busdā inq̄sitionib⁹ plusqz expediat ex
 ercent secreta misteria sua p̄dicatōne non
 intelligentib⁹ referando. P̄oportet enī eum
 q̄ docet et instruit p̄ ingenio discipulū se
 metipm aptare. ⁊ vbi ordinē p̄ audientūz
 capacitate dirigē. q̄māz q̄ docet ea q̄ ab au
 ditorib⁹ intelligi nequeunt. nō adeorū vtili
 tatē s̄z ad sui ostentatōem facit vt plura sci
 re videat. vel adulatōe vt eis placeat q̄bus
 secreta reuelat. iuxta qd̄ ap̄ls ait. Ebustus
 me misit p̄dicare nō in sapiētia vbi. In
 p̄celio carthagini. statutū ē vt sacerdotē ver
 bū sc̄z p̄dicatōis i ecclīa faciet. q̄ egress⁹ de
 auditorio fuerit videt⁹ p̄temens excōicet.
 ⁊ post p̄dicatōem sit p̄fessio ⁊ indulgētia p̄
 cōmissis et omissis p̄cedit. vt sic cōscientijs
 emūdat. iuxta illd̄ p̄phetiā. ⁊ scopebam
 spūm meū. accedāt singuli ad cōmuniōis
 sacramentū. qd̄ mor i missa. l. sacramentalit
 vel spūalit recepturi sūt. q̄ spūalit cōmunio
 fit p̄ fidē opantē p̄ dilectōem. iuxta illd̄ au
 gustini. Crede ⁊ mādūcasti.

Sequitur secūda pars misse
 de offertorio.

Secūda pars mis
 se i offertorio siue in dñs nobiscū
 incipit. q̄ in q̄ttuor subdiuidit p̄
 cylas. Prima dñs secretella. Scda p̄fatio
 Tertia canon. Quarta orō dñica cuius

p̄fatione sc̄z p̄ceptis salu. ⁊ dñs et q̄cqd̄ ab h̄
 loco vsqz i finē misse dñs. secreta vocari. q̄ se
 creta in. v. diuidit p̄tes. Prima ē ab offer
 torio vsqz ad p̄fationē. et h̄ specialiter dñs se
 creta. Scda ē p̄fatio. Tertia canō. Quar
 ta orō dñica. Quinta embolism⁹. Quina
 eteni fuit dñica sanguis effusio. Prima in
 circūcisiōne. Scda in sudore. Tertia i fla
 gellatione. Quarta in crucifixione. Quin
 ta in mortui lanceatione. Sane ordo cō
 ueniens est vt post p̄dicatōem sequat fides
 in corde. laus in ore. ⁊ fruct⁹ in ope. ⁊ dñs
 cano qd̄em est in euāgelio. fides i simbolo
 laus in offertorio. fruct⁹ in sacrificio. qua
 p̄pter offerenda cantat. q̄ sacrificiū laudis
 offert. Un ps. Circūui ⁊ imolau i taber
 naculo ei⁹ hostiam vociferatōis cātabo et
 psalmū dicā dñō. Et in paralip̄. Cū offer
 rent olocausta ceperūt laudes canere dñō
 organis ⁊ in diuersis q̄ dauid rex p̄pereat
 p̄crepare. Offertoriū qd̄em in euāgelio ⁊
 sacrificiū canit. put in ti. de simbolo dictū
 est. Sacerdos at̄ dicitur⁹ orem⁹ p̄mittit do
 min⁹ vobiscū. Quali dicat. Hui nobiscū
 sit dñs. orare nō possum⁹ ad salutē nrām.
 Subicit ergo orem⁹ monēs ip̄m orare
 vt fidē in simbolo recitatā credat et i ea sta
 bilis p̄maneat. q̄z ⁊ xps discipul⁹ suis dixit.
 Orate. ⁊c. Luc. xxi. Adhōnēs et vnūquēqz
 ad se redire. p̄sciētiā suā discutere. ⁊ seipm
 i olocaustu iustu do offerre. ⁊ dñs ergo q̄z
 chorus cantet offertoriū salutāt a sacerdo
 te vt possit deuore cantare. Et mor postqz
 ille dixit oremus chorus cantat canticū of
 ferentiū siue offertoriū. ⁊ ip̄lus offert vt no
 tetur q̄ post impletionē mandatorū offeri
 mus nos in eis pos sūt sub n. de oblatōe dice
 tur. Al̄ si vnusqz offerēs dicat. Credo et
 fidē quā in simbolo p̄fessus sū ope cōpleo
 et orōi sacerdotis p̄sentio. Un et sacerdos
 statim offert dona p̄secranda. Et attende
 q̄ offertoriū vsus cū multa diligentia ab
 antiq̄s patrib⁹ inuenti hodie in plerisqz lo
 cis omittunt. tum breuitatis cā. vt tam mi
 nistri q̄z ip̄lus oblationib⁹ cōioni ⁊ sacra
 mēto altaris liberi vacent. tum etiā quia
 sic ait augustin⁹ ip̄a xp̄ianā religionē pau

cissimis et manifestissimis celebrationum sa-
 cramentis misericordia dei voluit esse liberam. Et
 secundum hieronimum. Melior est quam quod psalmoz
 cum cordis hilaritate decantatio. quam tonus psal-
 terij cum anxietate modulatio verborum et in-
 titudine deus flecti non potest. Solum ergo in of-
 fertorio quod dicitur in missa per defunctos versus ipsi
 hodie dicuntur. quod officium illud non sequitur
 in multis nomine alterius officij. Proinde a pa-
 tribus introductum est ut offertorium cante-
 re. quod ut promissum est quando offererentur. in tubis clangen-
 bant. hilariter namque datorum diligenter. Indu-
 ctum est etiam ex eo quod salomon in dedicatioe tem-
 pli et altaris innumerabile multitudinem olo-
 caustorum obtulit cum magis sollemnitate. et a mo-
 se cui descenderet de monte et populum salutaret
 orationi occurrit populus et munera obtulit. Can-
 tat etiam offertorium dum offertur. ad memorandam
 iocunditatem israeliticis populi offerentis dona-
 ria ad edificium tabernaculi. vel potius ad os-
 signandum clamorem mulieris de qua legitur in
 apocalypsi. xij. c. Mulier. id est ecclesia amicta sole. id est
 christo quem induit in baptismo. hunc lunam sub
 pedibus. id est omnia mutabilia calcans. et in capite
 coronam duodecim stellarum. id est choros duodecim
 apostolorum. et hunc in utero suppleat ea que in sui initio
 gesta sunt. clamat peritres et cruciat ut pariat.
 Clamorem ergo eius peritres. vel salubres
 domini cruciatum imitatur offerenda per suum gravem et
 grandisonum cantum quem neumis distenta et ver-
 libus fecundata quantumvis longa iubilatio de qua
 significat non satis exprimere valet. Quis tamen of-
 fertorium cantari instituerit ignorat. Traxit
 nomen offertorium a ferra quod est oblatio. que
 in altari offertur et a pontificibus consecratur. inde
 offertorium dicitur qui perferunt. oblatio vero vocatur
 quod offertur. Vicit etiam offertorium quod dum offe-
 renda cantatur sacerdos accipit oblationes a
 populis vel hostias a ministris. de quibus sub n. de
 oblatione dicitur. Reverendum autem est quod si sa-
 cerdos permutat orationem. non tamen immediate orat
 imo thurificat. oblationes recipit. et alia agit
 quasi ipso facto dicat. non cessat orare quod non ces-
 sat bene agere. Dum ergo offertorium canit
 et incensum paratur. instat memoria officij
 passionis silentium observat versus dum alta
 voce dicit. per omnia secula seculorum. illud insinuans

q̄ ihs post suscitacōem lazari nō palaz am
bulabat ap̄d iudeos. cū cogitaret eū inter
ficere. sed abiit in ciuitatem q̄ dicitur effren. et ibi
morabat cū discipulis suis. Collegerūt ei
pontifices et pharisei cōsilium. et vnus ex ip̄is
cayphas nomine dixit. Expediit vt vn⁹ ho
mo moriatur pro populo et non tota gens
pereat. Et ab illo die cogitauerunt eū inter
ficere. De hoc dicitur sub tri. de inclinacōe
sacerdotis.

De manuū ablutione.

Priusquāz sacerdos offerat man⁹ utqz lauat q̄z uis
pus dū vestib⁹ se ornaret lauasset
put dictū est subti. de capitis cōpositione.
Et etiā post scōam thurificatōem iterū la
uat. ut sic magis ac magis mūdāt⁹ offerat
hostiā imaculatā sanctā deo qz placentem.
Nam et psalmista cū mūdāt⁹ ēet petebat
ampli⁹ emūdari dicēs. Amplius laua me
ab iniquitate mea. ⁊ a peccō meo mūda me ⁊c
Lauat at sp ad dextrū cornu altaris. nam
dextra p̄speritatē. sinistra aduersitatē signifi
cat. qz igit pluries peccat in p̄speris q̄z ut
aduersis. iuxta illud ps. Cadent a late tuo
scs sinistro mille. et decē milia a dextris tuis
merito magis lauandū est ad dextram q̄z
ad sinistrā. Sacerdos itaqz hostiam obla
turus manus lauat. ad significandū qd laua
re ac mūdare debet p̄scientiā lacrimis pe
nitentie ⁊ p̄piciōnis. iuxta illud. Lauabo
p̄ singulas noctes lectū meū lacrimis me
is strātū meum rigabo. Et ideo tunc dicit.
Lauabo inter innocentes man⁹ meas. id
est. opa. Et ysa. i. Lauamini ⁊ mūdi estote
Nam ⁊ xps pulqz verū et vnicū sacrificiū
in ara crucis offerret. in resuscitatōe lazari
lacrimas miseratus effudit euangelista te
stante. Iesus inquit infremuit spiritu. tur
bauit semetipsum et lacrimatus ē. Lauat
etiam manus nereus sit corporis et sāgui
nis domini. iuxta illud. Quidne sunt ma
nus mee a sanguine iusti hui⁹. Et ut mun
de sint a terreno pane iam in p̄sti oblatōne
recepto vel a terreno desiderio.

De pallis corporalibus.

Iterum uero dñs sacerdos man⁹ abluir diaconus corpalem pallā sup altare disposuit. in q̄ ammonent ministri ⁊ p̄p̄s ut sint ab omni carnali cupiditate mūdificuti p̄a palla mūdāta ē a naturali uiriditate ⁊ uis morē. Mūdificia q̄z corp̄alis significat mūdiciā ip̄i fidelis. Debac palla in canone ita d̄r. Et cōsulto oim p̄stinum⁹ ut sacrificiūz altaris nō in serico panno aut intincto q̄l q̄z celebrare p̄sumat. sed in puro linteo ab ep̄o p̄secrato. terreno sc̄z lino. i. de tra p̄crea to atq̄ p̄terito. sic corp⁹ dñi nri ih̄u xp̄i in lino donec linea mūda sepulc̄i fuit. et xp̄s ueraz carnē passibilē et mortalez de terreno v̄gis corpe assūpsit. De lino igit̄ candido nō in tincto ex institutionē s̄xti pape. j. et eusebij fit corp̄ale. Significat at̄ corp̄ale passionis ī tentionē seu corp⁹ xp̄i. q̄z sicut linū m̄lto labore ac multis t̄nctionib⁹ acquirit cando rem. ita xp̄i caro multo certamine ad resur rectoris gl̄iam puenit. Significat etiā eccle siam p̄ quā corp⁹ xp̄i intelligit̄ q̄ m̄ltis pas sionib⁹ ⁊ p̄ssuris ad candorē et̄ne uite p̄du citur. Tertio significat ip̄m xp̄m. Cū ei sic cōp̄licet. ut nec initū nec finis ei⁹ appareat sic ei⁹ diuinitas in inito caret nec fines hēbit. Et sicut oblata iūgit̄ corp̄ali et ponit̄ in al tari sic xp̄i caro iūcta diuinitati affigit̄ cru ci. Et nota q̄ i q̄busdā ecclesijs palla corpo ralis q̄ calici supponit̄ in lōgū altaris exten ditur q̄ q̄ttuor in longū uel tres bz plicatur ras in latū. Siq̄dē in longū altaris extēdit̄ ur. q̄z ut aūt q̄dam linteamē q̄ xp̄i corpus inuolutū fuit p̄ illā figurā extēdit̄ in longi tudine sepulc̄i inuentū est. Quattuor ei⁹ plicature in lōgū. q̄ttuor designāt cardina les v̄tutes sc̄z iusticiā. t̄pantiā. prudentiā. ⁊ fortitudinē. p̄ q̄s innate nobis passionēs re p̄munt. Tres v̄o plicature in latū tres the ologicas v̄tutes sc̄z fidē. sp̄m. ⁊ caritatem. p̄ q̄s deo v̄nimur figurāt. Id̄ōt̄ q̄z et aliud in his figurari. Duplex ei⁹ est palla q̄ d̄r cor porale. Una quā diacon⁹ sup altare exten dit. altera quā sup calicē plicatā īponit̄ siḡ

ficātes duo lintbeamia q̄b⁹ ioseph corpus
xpi inuoluit. Extēsa rep̄ntat sindonē q̄ cor-
pus fuit in sepulcro inuolutū. et inde corpo-
rale vocat. plicata sup calicē posita sudari-
um signat q̄ caput ei⁹ fuit sepatim inuolutū.
Siq̄dem extēsa q̄ corpale vocat. significat fi-
dē. plicata q̄ sudariū vocat intellectū. Idcirco
ei⁹ mysteriū credi d̄z sed cōprehēdi nō valet.
vt fides habeat meritū cui bñana ratio nō
p̄bet exp̄imētū. Sc̄do q̄z corpale siue sindo
subsiſtes significat xpi hūilitatē i passione. su-
dariū vō laborē. Tercio enā corpale signi-
ficat linteū q̄ xps erat p̄cinc⁹. sudariūz la-
bozem in p̄secutionib⁹. Ad β palla sup ca-
licē posita aliquā sc̄z supiorem ei⁹ ptem nō
totū tegit. in q̄ dat̄ intelligi q̄ sudarium ali-
quā ptem capitis xpi tegebat. et aliquā nō.
sicut mos ē iudeis facere. Quēdā tñ eccles
sie nō habēt nisi vñū corpale. p eo qd̄ i euā-
gelio legīt q̄ ioseph corp⁹ b̄iesu inuoluit in
sindone mūda. nō enī dixit in sindones in
plurali. et β ad significandū sacramētū vni-
tatem. et significat sindonē qua corp⁹ d̄bz
fuit inuolutū. Corporale aut̄ ideo rema-
net sup altare vsqz post sumptionē corporis
et sanguinis et eleuationē calicis de altari.
q̄ linteamen et sudarium in sepulcro vsqz
post dñi resurrectōem remanserūt. Idcirco
rea corporale remanēs ppter sui albedinē
ostendit mundiciā mēis quas semp habe-
re debet corp⁹ dñi sumens. Sother papa
statuit ne femine sacrate vel moniales sa-
cra vasa puta calicē vel patenaz vel sacras
pallas. i. corporalia attingant. Ip̄e tamen
bñdōi ornāmēta altaris et ministrorū face-
re possunt exemplo marie que talia fecit et
teruit in vsum ministerij tabernaculi fede-
ris Cōmuniter tñ palla vocat̄ mūda map-
pa supra quā corpale distēdit. Et d̄z palla
eo q̄ palliat vel abscondit in se mysteriū su-
pradictū. Debet autē altare duplici map-
pa operiri ad duplicem stolam mentis sc̄z
et corporis designandam.

De oblatiōe sacerdotis et de of-
ficio ministroꝝ circa illā et de pas-
tena et de oblatiōibus populi et de

ricorum.

De igitur mani

Ibus diaconus sacerdos mister ex
teris manibus mediate munda to
ballia accipit manibus episcopi. qui unguas illius dicit
distorsio ad surgendum. Quod quidem fit non ad ad
iungendum. sed ponit ad puocandum illi. id est. christum
quem significat. quod surgat et per populum oret. iuxta il
lud. Exurge domine adiuua nos. Et iterum. Ex
urge quod dormis. Et fit mediate munda to ballia
ad notandum quod mediate munda to manu
id est. opem nostram excusat dominus ad adiuuandum nos
apud patrem. Si autem habet ipsum pontificem christi refe
rat vicarium. tunc dicitur quod ipse puocat ad
iungat per munda to manu eorum quod oret.
ut ei oratio efficax habeatur. Rursus christus omnia
bona opera ecclesie principaliter operatur sic legitur in
esaya. Omnia bona opera nostra operatur et in nobis
domine. Cuius locum gerit episcopus mister vero tamquam ei
famulus et ei coadiutor typum cooperantis ecclesie
gerit. qui in suis operibus christi operatur mister est et
adiutor sic dicit apostolus. Coadiutores ei dei su
mus. Qui toballia id est. deuota reuerentia ad
hibet. quia secundum apostolum. Non sumus sufficientes
aliquid cogitare a nobis qui ex nobis. sed suffi
cientia nostra ex deo est. Deinde episcopus vel sacerdos
ingreditur sanctuarium pueniens ad altare co
secratum. hoc est christus qui cenaculum quidem stratum est
ingressus cum discipulis cenatur. et eis corpus
suum traditur. ubi mystica oblationes accipit
a ministris. insinuas illud quod iohannes euangelii
ita describit. Iesus inquit ante sex dies pasche
venit in bethaniam ubi lazarus mortuus fuerat
quem suscitauit ihs et fecerunt ei cenam in qua mar
tha ministrabat. Procebat autem ad altare absque
mira et baculo et cum vestibus sacris. puti su
is locis dictum est. Considera ergo ordinem. Non
euangelium preedit. fides in simbolo sequitur. Deinde
munera offerunt. necesse est ei primum audire.
Quo igitur apostolus creditur nisi predicet. Deinde quod
nisi crediderit munus deo acceptabile offerre
non poterit. quod si fide impossibile est deo placere.
Hic ergo de triplici oblationis genere dicen
dum est videlicet de oblationibus sacerdotis mistro
rum et populi. Sacerdos itaque primo offert
seipsum. Offerenda enim sunt quod sunt de deo. id est. anime

habentes similitudinem dei impassibilem. Deinde quod
sunt sacrificia necessaria scilicet panem et vinum et
aquam et alia sacrificia apta. Et nota quod ve
teri testamento ponebantur super mensam taberna
culi. xij. panes azimi de simila mundi valde.
et ponebantur semel altarinsecus et singuli suppone
bant patena aurea. et super patenas pugillus
thuris. Idanes autem isti dicitur sunt sacerdotes
quod soli sacerdotes eos de altari sublatos co
medebant. vel secundum iosephum. quod dominus preceperat
quod soli sacerdotes illos formarerent et coquerent
et ponerent in mensa et tollerent. ipsum vero non obser
uauerunt. Ex his prouincit quod sacerdotes de
beant hostias facere per seipsum. Dicebant et
panes propositiois. quod positi erant super mensam
propositiois coram domino in memoriam sempiternam
duodecim tribuum filiorum israel. Exo. xxv. c. Et
porro positi. id est. logo tempore positi scilicet per totam heb
domadam. Non autem in diluculo sabbati recentes et
calidi imponebantur mensae. et erant ibi imon usque
ad sequens sabbatum. et tunc subtraherentur. Vel
erant ibi eternum per successionem ponendi in men
sa. Hostia autem formatur rotunda. quod dominus est terra. et
plenitudo eius orbis terrarum et vniuersi qui habi
tunt in eo. ut ipsa sui forma significet illum qui per
cipio caret et fine. quia ipse sit alpha et omega. id est.
principium principis atque finis. Apoc. i. c. Bur
sus cum figura rotunda formetur a puncto ad
punctum. per hinc unum quod ab ipso sunt omnia. et ad ipsum
omnia reuertuntur. Unus per. Ceteris tunc in circui
tu tuo. De hac figura dictum est in perhemio se
cunde per. De Betia dicitur in sexta pericula ca
nonis super verbo. Accepit panem. Ceterum duo
sunt quod offerunt. donum videlicet et sacrificium.
Donum dicitur quicquid auro vel argento vel qua
libet alia specie offertur. Aliud tamen donum et
aliud munus. put dicitur sub prima pericula ca
nonis super verbo. Hec dona. Sacrificium est vi
ctima et quicquid in ara crematur seu ponitur.
qui sacrum factum vel signum. quod per mystica conse
cratur per nobis in memoriam dominice passionis.
Quidam autem pueri heretica nobis ad presum
ptionem magnam reputant. quod sacrificium et
secrationem hostie sacrificium appellamus
cum scriptura ex persona domini dicat. Non solo sa
crificium. Et esaias. Non offeratis vitula sacri
ficia frustra. Et in euangelio. Misericordias

uolo et non sacrificium. Et dicitur. Si voluisset
sacrificium dedissem. De Betia quod sit sacra
mentum dictum est prima per sub. de ecclesiasti
cis sacramentis. Omne autem quod deo datur. aut
dedicatur aut consecratur. Quod dedicatur dicendo
datur vnde appellatur. Errat igitur quod consecrationes
dedicationem significare putant. Immolatio
ab antiquis dicta est eo quod in mole altaris posi
ta vitima cederet. mactari ei per immolationem
est. Non autem immolatio panis et calicis prout. li
batio vero tantum calicis oblatio est iuxta illud.
Et libauit de sanguine vire. Et illud poetici.
Non autem patenas libare ioui. Libare ei proprie
est effundere. et antiqui quod in liquida materia of
ferebant. ut vinum et oleum libamen dicebant. quod
vero in sicca ut simila panis et thuris oblatio
notabatur. Hostie apud veteres dicebantur sa
crificia. quod fiebant per seipsum per hostes pergeret. vi
ctime vero sacrificia quod post victimam deuictis
hostibus immolabantur. De quod dicitur sub sexta pericu
la canonis super verbo. Qui per die. Et erant vi
ctime maiora sacrificia quod hostie Vel victi
ma dicebantur. quod victa ducebatur ad aras. Vlo
causti illud est ubi totum quod offerebatur puta
agnus vel vitulus in altari igne consumitur. olon
ei grece dicitur totum. caustos incensio Cerimonie
apud latinos dicitur sacra omnia quod apud grecos
orgia vocantur. proprie tamen cerimonie a carendo di
cuntur. eo quod is qui in sacris offertur in suo usu caret
ant hostes. Alii appellant cerimonias obfusa
tias iudeorum et abstinentia quoniam dicitur escam secundum
veterem legem a carendo. quod caret rebus quod absti
nent. Idanes autem et calicis sacramentum eukari
stia dicitur put dicitur super dicto verbo. Qui per die.
Idcirco circa oblationes sacerdotis ministri
sua officia exequuntur. Diaconus ei corpus pale
super altare explicat et disponit. id est. quod ostendit quod
euangelium christum seu corpus christi. imo tota ipsius
humanitate plene describit. Corpus pale ei hoc cor
pus christi significat. put in prece dicitur. dictum est
Deinde subdiaconus per primis calicem preparat
panem et vinum in illo disponens. a sacerdote
postmodum consecranda. quod nimirum lex quod per sub
diaconum hoc prout deligitur hoc oblationis miste
rium per signauit dicens. quod melchisedech sacer
dos obtulit abrahe panem scilicet de frumento et vi
num de racemis. arpo postmodum exhibenda.

et in veritate consecranda. sic habet in genesi. et dicitur
sub vi. pericula canonis super verbo. Accepit
panem. Oblatio panis et vini significat pia de
sideria fidelium. seu per immolationem seu per hostia
viva. Rursus in pane corpus christi a vino san
guis eius. in aqua ipsius representatur. Et dicitur pa
nis a panem quod est totum. quia hoc et in futuro est tota
vita nostra. Vinum dicitur a vite. cum dominus in euange
lio se comparat. Aqua vero ab equalitate dicitur. quod per
hoc sacramentum angelique debent. Licet autem sint
due species non tamen sunt duo sacrificia. vinitas ei
ubi vinitate efficit sacrificium. Hoc est enim illud
pallium quod noefilius preterit. quod christiani christi ebrie
tate. id est. passionem sub sacrificio tegunt. Deinde
subdiaconus ferens in manu sinistra calicem et
desuper corpus pale et illum diacono offerens signi
ficat quod dominus subdiaconus fuit quod librum aperuit
et diaconus quod dixit. non veni ministrari sed mi
nistrare. Diaconus vero patenam cum hostia de
manu subdiaconi recipit in pollicem et in
dices utriusque manus. interposito tamen maiu
lo in ipsos pollices et patenam. Nonne manus
subdiaconi opera sunt legis. patena latitudo
cordis. maius opera euangelii. pollex vigor
virtutis. index discretio. Finit igitur hoc ad signi
ficandum quod opera legis et latitudo cordis ad opera
caritatis non sufficiunt ad salutem nisi operibus
euangelicis. quod diaconus annuntiator est. cum
vigore virtutis et discretione mens adhibitis
adiuuat atque perficiant. Supponunt autem indices
pollicibus. ad notandum quod virtutis vigor exercet
dus non est absque discretione. quod cunctarum est mater
et fundamentum virtutis. Subsequitur diaconus ipse
patenam cum hostia ex institutione perculij anchu
ritam pontifici repunit. ad notandum quod per euange
licam traditionem quod diaconus figurat ad al
tare. id est. ad solenne ritum puenit ecclesia. quod lex quod
per subdiaconum signat hoc nostre salutis sacri
ficii solummodo perfigurauit ut permissum est
Et pontifex seu sacerdos hostiam collocat su
per altare. Calicem vero cum vino ipse diaco
nus retinet et collocat in altari. Circa quod
notandum est quod hostia significat corpus christi
non sanguinem. sacerdos christum. Solus ergo
sacerdos absque cuiusque adiutorio illam of
fert dices Suscipe sancte pater etc. quia christi
filius semper in ara crucis obtulit deo patri.

Et illa i altari sup corpale q̄si sup fundonez
mundā disponit. inuēs q̄ ipemet xps bla-
cramētū istituit. et ecclie tradidit obfūdū
dicēs. Hoc ē corp⁹ meū. Et facite in meaz
cōmemoratōez. Dispoit autē et collocat
hostiā cū signo crucis. q̄ sic xpi oblatio in
crucefacta fuit. sic et oblatio sacerdotis q̄ in
memoriā illi⁹ fit cū signo crucis fieri debet.
Collocat et illā directe sup crucē i p̄secratō-
ne altaris cū crismate factā. q̄ et xps car-
nē suā cruci affixit. Clerū vinū i calice san-
guinē xpi desiḡt. et iō sol⁹ diacon⁹ absq̄ sa-
cerdote q̄ xpm desiḡt calicē tenet. ad notan-
dū q̄ i xpi imolatōe sanguis fuit a corpe se-
parat⁹. non tñ sol⁹. s̄ vna cū sacerdote illū
offert. et sup pallā corpale collocat. seu poti-
us sacerdos illo mediāte. q̄d ex eo p̄t. q̄ nō
dicit offero i singulari sic d̄ i hostie oblatōe
sed dicit. Offerunt tibi dñe. Et q̄ et dare
quicūq̄ p̄ ambo parit debet vba ipa p̄ferre.
Diacon⁹ ergo calicē vna cū sacerdote offert
q̄ nō solū xps seipm deo p̄i obtulit. verū
etnā p̄ euāgelii suū cui⁹ diacon⁹ ē figura et
baul⁹ hui⁹ sacrificij ritū istituit et ecclie cō-
mēdauit. quā istitutōez et cōmēdatōez ipe
diacon⁹ tāq̄ p̄dicator euāgelij nūciare et
maifestare d̄ ex suo officio ab ista militan-
te ecclia obfūdā. idōq̄ p̄cipare d̄ sacer-
doti i calice offerēdo. non tñ i p̄secrādo. q̄a
illō soli⁹ ē officij sacerdotis. Sol⁹ tñ eps vlt-
sacerdos aquam vino cōmiscet i calice. q̄d
nulli inferiorū facere l̄. q̄nā sol⁹ xps iplōs
sanguine suo redemit. Id̄eterea admixtio
h̄mōi vniōnē ipli cū xpo desiḡt vt seq̄t. que
fieri nō p̄t nisi p̄ grāz xpi. cui⁹ typū gerunt
pōnifer et sacerdos. Cōmiscet āt aqua vino
i calice ex istitutōe alexandri pape primi.
Id̄mo ad notandū q̄ nūq̄ salus ipli esse
potuit sine sanḡnis xpi effusione. nec etiā
sanḡnis effusio sine ipli salute. q̄ xps iplm
sibi recōciliavit i morte. Sc̄ptū ē et q̄ aque
multe sūt ipli multi. xps autē sanḡnē suū fu-
dit p̄ iplō sic ipe testat. Hic ē sanguis me⁹
nouī testamētī q̄ p̄ multis effudet i remissio-
nē p̄ccōz. Sc̄do ad notandū q̄ de latere xpi
sūt exiit sanguis et aqua. q̄ten⁹ nec xps sit
sine iplō. nec iplū sine xpo. Cū ergo aqua

vino miscet. tñ xpo iplū adunat. Hoc q̄z
mysteriū lex mola yca p̄liguit. sic aplū ex-
ponit dicēs. bibebāt āt de spiritali p̄sequēte
eos petra. petra āt erat xps. Quapp̄ sacer-
dos i calice aquā fudit. vt sic aq̄ nō sepat a
vino. sic iplū nūq̄ sepat a xpo. Tertio p̄mi-
scet vt diuitas et hūanitas i vna p̄sona p̄ui-
cta ēē intelligāt. Itā p̄ vinū diuitas p̄ aquā
hūanitas intelligit. Qui ergo i altaris offi-
cio aquā sine vino vel ecōuerso ei mistrat
q̄ntū i se ē diuitatē ab hūanitate sepat. de q̄
dicet sub sexta p̄ricula canonis sup vbo. Hē
corp⁹ meū. et sup vbo. Hē calix. Sane sacer-
dos vel mister missur⁹ vinū et aquā i calicē
pus effudit modicū i terrā. nō solū vt mea-
tus siue loc⁹ vas p̄ quē fluere debet mun-
det. et si q̄d ē i superficie vini vlt aque emittat
vexetā ad ostendendū q̄ sanguis et aq̄ d̄ late-
re xpi vsq̄ i terrā fluxerunt. ad q̄d mysteriū se-
pparat pagendū. Cōsiderandū etiā ē. quia
aqua b̄ndicat q̄n vino admiscet. vinū vō nō
Et h̄o vt q̄dam dicūt. Id̄mo q̄ vinum
suā b̄ndictionē expectat. S̄ h̄o nō videt
sufficiēs. q̄nā in b̄ndictōe vini sub noīe ca-
licis. tam vinū q̄ aq̄ sit b̄ndicunt. Cū p̄t
sc̄do mō dici q̄ vinū in h̄ loco xpm significat
q̄ nulla eget b̄ndictōe. aqua iplū q̄ in
hac vita neq̄t ēē sine peccato p̄pter q̄d indi-
get b̄ndictionē dei vt reddat dign⁹ ad p̄e-
missam vniōnē cum xpo. Et h̄o h̄o h̄o signifi-
candū aqua b̄ndicat q̄n vino admiscetur.
Tertio etiā vinū non b̄ndicit. q̄ subdia-
con⁹ q̄ non potest b̄ndicere debet ex offi-
cio suo illud in calicē mittere vt p̄missum est
Quarto q̄a iplū p̄ aquā significat. vni-
tur christo solum p̄ b̄ndictōem gr̄e iplū
christi. quē sacerdos b̄ndicēs figurat. Est
āt plus de vino q̄ de aqua ponendū arbi-
trio sacerdotis. ita tñ q̄ aqua a vino absor-
beat et vini saporē retineat. et h̄ in signū q̄
ecclia d̄ incorporari christo. nō xpus ecclie
Unde aug⁹. Nō tu mutabis me i te. sicut
abū carnis tue. s̄ tu mutaberis in me. Be-
nēā dicet sup dicto vbo. hic est calix. et in
sexta parte sub q̄nta feria cene dñi p̄p̄finē.
Id̄dictus etiā alexander papa statuit
oblationē ex azimo et in modica fieri quā

titate dicēs. Nec oblatio q̄nto rarioz tanto
pono. Non ē etiā omittendū q̄ i missis pa-
uatis ministras sacerdoti ampullā cū vino.
manū ei⁹ nō osculat s̄ ministrans ampullā
cū aqua sic. q̄nā vinū xpm. aqua gen⁹ hu-
manū. osculū vō pacē int̄ deū et hoīez siḡfi-
cat reformataz. Regulari tñ cū celebrant
aliq̄d porrigit vel ab eo recipit. man⁹ oscu-
lū interponit. ad designandū q̄ oē seruitiū
oīsq̄ reuerētia deo exhibita cui⁹ vices cele-
brās gerit. p̄cedere d̄ et feruore caritatis et
amoris. q̄ p̄ mā⁹ osculū desiḡt. De h̄ et sub
euāgelio dictū ē. et sub ti. de pacis osculo di-
cet. Calix āt ponit rome ad dextrū lat⁹ ob-
late. et b̄n. q̄ sanguinē suscepit q̄ d̄ latere
xpi noscāt p̄fluxisse. et ad designandū sangui-
nem et aquā de dextro xpi latere emanasse.
Id̄eterea si a latere stet. recta pars crucis
q̄ sit cōmuniter sup hostiā et calicē nō p̄du-
cit solū modo sup hostiā q̄d tñ fieri d̄. crux
ē ipa inchoari d̄ sup hostiā et p̄fic sup ca-
licē. put ex diuersis locis et v̄bis ipi⁹ cano-
nis colligit euidēt. De h̄ dicet i octaua p̄-
ricula canonis sup vbo. hostiā sc̄am. Cō-
munit tñ alibi ponit hostiā int̄ sacerdotē et
calicē. Id̄mo ad notandū q̄ xps ē media-
tor dei et hoīm. et fin h̄ sacerdos deū p̄m.
hostiā xpm. aqua in calice iplm significat.
q̄ nō nisi xpo mediāte ad resurrectiōis gau-
diū possum⁹ puenire. Sc̄do p̄p̄inquo ē
sacerdoti hostiā q̄z calix. q̄ pus a xpo cōse-
crata legitur q̄z sanguis et aplis pus data.
Sc̄do h̄o facit pon⁹ p̄ dictis romanis. qui
crucis incipit sup hostiam. et deinde eas
sup calicem p̄ducunt. Id̄mo cū sacerdos
accipit patenā cū hostia. v̄ceolū cū aqua
calicē cū vino. turbulū cum incenso effu-
cit supea crucis signaculū. vt p̄ crucis v̄tu-
tem oīs conatus diabolice malignitatis ef-
fugiat. ne p̄ sacerdotē vel sacrificiū aliquo
modo p̄ualeat Et nota q̄ in ampullis in q̄
bus vinū et aqua p̄tinet p̄ sacrificio. spūa-
liter p̄siderandū ē q̄ in parua suba incom-
p̄hensibilia p̄tinent futura sacramēta. Bi-
citur autē ampulla quasi ampla bulla. siḡfi-
cans cor humanū. q̄d amplū debet esse lati-
tudine caritatis. Rursus amule. i. vasa ad

offerendū vinū. sunt p̄dicatores morbiacī
increpantes. vel quilibet spūsancti gratia
inebriati et alios inebriantes. Hydrie vero
id ē. aquanca vasa sunt doctores aqua sa-
pientie salutaris potati et vitalib⁹ aq̄s re-
pleti. Rursus adhuc p̄missa alio ordine
p̄sequimur. In q̄busdam ecclesijs subdia-
conus portat calicē i sinistra. patenā i dextra.
et desup corpale. vnus cantor oblatā cum
fanone et vinū cum ampulla. alter vō p̄e-
bet aquam vino miscendā. vltimo dia-
conus fundēs aquam in calice offert p̄bitero
seu epo. Itēpe subdiaconus est christus
calix passio. patena crux. sinistra p̄sens vi-
ta. dextra futura. corpale ecclesia. vn⁹ can-
tor iudaicum iplū figurat. alter gentilem.
ampulla deuotionem. oblata corpus. vinū
sanguinem. aqua eccliam. archidiaconus
xpm. p̄biter seu episcopus deum patrem.
Subdiaconus ergo calicem portat in sini-
stra. q̄ xps de torrente bibit in via. i. passio-
nem sustinuit in p̄nti vita. patenā i dextra.
q̄ p̄ crucem pueniāt gl̄am. p̄p̄t h̄i exal-
tauit illum de⁹. desup corpale. q̄ et passio-
nem ecclesia non desinit imitari. corpale
enī candidat. et ecclesia p̄ multas tribulati-
ones xpo p̄format. Subdiacon⁹ etiā nō
stet sc̄z xpus patenam cum calice portauit
quando crucē in passione b̄nulauit. Id̄et-
er mus cantor offert oblatā cum fanone et vi-
num cum ampulla. q̄ p̄mitina ecclesia de
iudeis suscepit fidem passionis in deuono-
nē mentis. Oblatam ergo nō nudis ma-
nibus s̄ cū fanone cādido. i. cū mapula al-
ba et mūda offert ad notandū q̄ xpi corp⁹
ab his tantū digne suscipit q̄ carnē suā cūz
vicijs et p̄cupiscētijs crucifigūt. Ali⁹ autē
cantor offert aquā quāz diaconus miscet
vino. et offert p̄bitero seu epo. Id̄et est gen-
tilitas q̄ suā obtulit multitudinē. quā xps
in passione obtulit deo patri. Id̄et est etiā
non incōpetentē dici q̄ altare mensam dñi.
i. qua cūz discipulis suis p̄uabatur. ara
crucis. calix sepulchr⁹ vel passionē christi
de quo in p̄ma p̄e sub ti. de picturis dictū
est. et patena que a patendo dicit. cor latū
et amplū significat. super hanc patenā.

idē. sup latitudinē caritatis sacrificiū iustu
cie dō offerri. ut olocauitū anie pingue fiat
Ihāc cordis latitudinē habant apli. cuius pe
trus dicebat. Et si oportuerit memori tecū
nō tenebabo. Silī. et oēs apli xpo dixerūt.
Sū latitudo cordis ab eis aufugit et latuit
cū oēs magistro relicto fugerūt et latuerūt
Ab qd significandū post susceptā inde obla
tā. sacerdos abscondit sub corporali patenā. ut
salte ea ab altari remotā. subdiacon⁹ retro
retinet inolutā. p Bergo discipuloy fuga vel
lanbulū l' infidelitatis excecatio designt. q dū
verū sacrificiū offerret relicto xpo fugerūt et
latuerūt sic eis ipe p dixerat. Dēs inqt vos
scādali patiemini me i hac nocte. Septuagē
ei pcutiā pascorē et disperget oues gregis.
Istōqz at surrexero pcedā vos in galileā.
De hoc dicit sub n. de sancto. Et iō sacerdos
dictur⁹ par dñi. q dñiceret resurrectionis an
nūciatur⁹ eulogiū. resumat patenā. qz cum
esset sero die illa vna sabbator. et fores eēnt
clausē ubi erāt discipuli pgregati ppē metū
iudeoy. venit ihs stās i medio dixit eis. par
vobis. resumēs oues q trepidātes aufuge
rāt. Rursus patenā q ppē sui formā diuī
nitates q initio caret et fine. significat. vsqz ad
dñicā ordē abscolā tenet. ad signādū qd
vinitas nobis abscolā et velata ē i mūdo
l' qñ in ordē dñicā dō panē nostrū. manifesta
tur. ad oñdendū q qñ ad panē nostrū q in
celis ē pueniemus. tūc diuinitas q i mūdo
abscolā et velata ē manifestabit se nob et vi
debi⁹ ipm sicut ē. de hoc dicit sub n. de resū
ptione patene. In qbusdā m locis patenā
discoopra tenet. ad designādū q sacerdos
orat p etnis q p xpi p dicationē nob reuelat.
Istā patenā ei q rotunda ē. et nitas q pnci
pio caret et fine pgrue designt. Sane subdia
con⁹ tenet patenā a pte posteriori eleuatā
q diceret. Immutami me q posterior oblit⁹
ad anteriora me extēdo. inuēs etiā q refer
re debē oia opa nra ad xpm et ad coronā
eternā. Istā patenā qz seorsū a calice reuoluta
l' ps supior subius posita. significat lapidē
a sepulcro cōmotū et reuolutū. Et nota q
diacon⁹ tradit patenā subdiacono tenēdā
in uēs q xps p tulit discipulis suis pates

p dicationē regnum dei. Circa hoc etiā vide
bit sub n. de resūptione patene. Circa ob
lationē ppli notandū ē q ppli offerre debz
iuxta illud ero. Non apparebis in p'spectu
dei tui vacu⁹. Istā oblata qz munera pos
sumus cōmemorare copiosā victimā. q
oblata ē a iplo. cū rex salomon templū et al
tare dñi sacraret. Exēplo ei illi⁹ plebs fidel
offert et dona deo. Sū i veteri testamento
puebat ppli in hierlm in qbusdā ma
gnis solēnitatib⁹. l. pasca. pente. et festo ce
nophegiaz ut oraret i tēplo. et tūc tenebant
offerre. Et nota qz i veteri testamēto ppli
offerebat sacrificiū legale et volūtariū. l. p
peccato p gratiarū actōe dona vota et olo
causta. Sacrificiū legale sunt decime et p
mitie. vel ea q lex iussit offerri. Deut. xij. ca.
Volūtariū est quod sponte pro peccato et
pro legis t'ālgessione offerebatur. Bona
sūt que in templi ornatū offerebant. Elota
que pro periculis infirmitatis vel belli. De
olocausto pmissum est. Unde dicit in pa
ralip. q obtulerunt pncipes pro votis pro
spontaneis pro peccato. pro regno. pro sa
cruario. pro iuda. Ritus igitur synagoge
transiuit in religionem ecclesie et sacrificia
carnalis ppli mutata sunt in obseruantiaz
pplī spūalis. Nam sicut ppli ille. moysi des
cēdenti de monte diuersa dona ad facien
dum tabernaculū offerebat. sic episcopo d
pulpito venienti christiani deuotas offert
oblationes. Alius offert aurum inuatus
magos q aurum dño obtulerūt. Alius ar
gentum secutus illos q pecuniā i gazophi
latio posuerūt. Alius vō aliqd de sua sub
stātia. ut associet illis q p paulū et barnabā
necessaria paupib⁹ t'ālmiserūt. Nec est cu
randū q qñtitas vel species offerat. l' pot
us mēs attendit offerētis. Un⁹ Istō dicit. b.
iij. Ihonora dñm deū tuū de tua substātia
Et L' hōb. iij. Et tua suba fac elemosynā
Et magi obtulerūt xpo nato aurū thus et
murrā. matth. ij. iuxta illud psalmiste. Tu
bi offeret reges munera. Nec fm gregorii
offerēs a munerib⁹. l' munera ab offerente
placēt. Offerūt qz legale sacrificiū i decimis
et pmitijs. volūtariū in spōtaneis oblatio

nibus p pto dñi pñas redimūt. p gratiaz
actōe dñi p collatis a dō aliq grā qd offe
rūt. dona dñi i edificia eccliaz v' v'silia ali
qd offerūt. vota dñi qd i piculū vouerūt exol
uūt. olocauitū offerit. q seculū derelinquit
et sua paupib⁹ distribuit. Offerēs at ma
nū sacerdos osculat. p qd hōdes cū opede
signat. de q etiā pmissū ē. Et sacerdos ob
latōes manu tāgit representās illō Leuit. i.
et. iij. Istōneqz man⁹ super caput hostie et
acceptabilis atz i expiandēz pñas. Offe
rētēs vō panē et vinū significat discipulos q p
uenerūt pare necessaria ad pasca. Clerū de
rici vel monachi et ā ministratōes habētes
nō offerūt nisi i officio mortuoy et in noua
celebratōe sacerdos. et qbusdā papius
solēnitatib⁹. cū ei ipi de oblatōib⁹ vñaret
ipi ac sua deo oblata sūt nō tenēt offerre. Li
riā n mulieres offerūt. ipi ei fortes i xpo de
signat l'z martyres q i p'minua ecclia plu
res pumelias passi xpo vicinā obtulerūt
dū occubuerūt. Deinde mulieres q fragilio
res designat l'z cōfessores q tpe pacis dño
laudis hostias obtulerūt. Istā terea vir ca
put ē mulieris. et iō a capite ratio ē edenda.
Subdiaconi at vel acoliti recipiunt obla
tōes q ad manū epī deferūt. ad notandū q
ipē nō sua l' aliena manu dō tpalia mīstra
re. Sane roman⁹ pōnser nullā oblatōem
manib⁹ tāgit nisi illā q p deficiis offertur.
quā iō manib⁹ accipit ut suggillet erroē
dogmatizantū elemosynas nō pdesse de
ficiis. et nisi oblatōes panis. quā tāgit. tū
ppē reuerentiā sacrificij qd ex pane cōficiat.
tū qz ē vicari⁹ ei⁹ q de se dicit. ego sū panis
vñ⁹. Ceteras vō oblatōes ad pedes acci
piunt ppē illud qd i actib⁹ aploz habet. qñaz
offerebāt pñas eoy q vendebāt et ponebāt
ante pedes aploz. et qz oia sua sunt. put sub
euāgelio tacitū ē. Et nota q p deficiis offer
tur panis et vinū. iuxta illud thobie. iij. Istā
nē tuū et vinū tuū sup sepulturā iusti cōsti
tue. i. distribue. Et pecunia siue argētus ex
emplo iud machabei q milit offerri. iij. mi
lia dracmas argenti p pñis mortuoy. ij.
Mach. xij. Et pñas eoy ponebāt an pedes
aploz ut pmissū ē. Et etiā lumē ad illumi

nandū illos q i tenebris purgatorij sedent.
q offerēs ipso facto dicat. Lux etna luceat
eis dñe etc. Sane moyses vidēs q ppli m
ta obtulit. iussit pñis voce cātari ne qz
vltia offerret. ero. xrv. et. xrv. c. Nullus in
sacerdotib⁹ nri t'pistalia facere vñsus ē. In
nōnullis locis parrochiani i die natal' dñi
offerūt sacerdotib⁹ panes qz kalēdarios
vocāt ppē illō qd legit Leuit. xxiij. Offere
tis panes duos sacerdoti q cedūt i vñs ei⁹.
et vocabitis hūc diē celeberrimū atz scitissi
mū. Suscepit itaqz a iplo oblatōibus et
choro offertoriū cantāte. ep̄s seu sacerdos
ad altare reuertit. quoniam christus suscep
tus fideliz votis. cantantib⁹ turbis. osan
na in excelsis. in primo immoland⁹ intra
uit in templum.

De sancta thurificatione.

Oblatione mística
d q pmissum est suscepta. statim
adoleet incensū p qd illud. inuēt
qd statim subscribit a iohāne in euāgelio.
d q pmissus est ppe pncipiū pcedēis tituli.
Māria ergo l'z magdalena accepit librā
vnguēt nardipistici pñosi. et vñxit pedes
iesu. et dom⁹ impleta ēer odore vnguēt Et
sacerdos i modū crucis supducit et circū
ducit incensū sup sacrificiū et altare ut et cru
cis sigculo et thuris incenso diabolice frau
dis malignitas extricet et effugiat. Q vō
tertio supducit et circūducit incensum. desi
gnat q maria ter exhibuit et adhibuit vñ
guentum circa corpus iesu. Istāmo cū vñ
xit pedes ipius in domo simonis pharisei.
Secdo cum in domo simonis leprosi super
caput ei⁹ vnguentum effudit. Tertio cum
emur aromata ut veniens vngeret ihum iā
positū i monumēto. volūtas ei reputatur
p facto. cum et p seipaz nō steterit quo mi
nus expleuerit quod incepit. Q vō post
modum vñdiz totū incensat altare. desi
gnat q factū illud totā reserpsit eccliam sic
domin⁹ ipē testat. Amen dico vobis vñ
ciqz p dicationem fuerit euāgelium hoc in to
to mūdo dicit. q et hoc fecit in memoriā
ei⁹. Istō est etiā tici q altare thurificatur

in figurā angeli. q̄ stetit iuxta arā tēpli hñs
thuribulū i manu sua. de q̄ sum⁹ aromatu
in p̄spectu dñi ascēdebat. Chūst⁹ ē magni
psiliū angel⁹ carnē imaculatā igne sc̄i sp̄i
tus plenā p nobis i ara crucis obtulit dño
in suauitate odoris. Sum⁹ aromatu sunt
ordēs sc̄oꝝ q̄ p ardore caritatis ex passiōe
dñi p̄pagatē ad dei p̄m ascēdūt. et nos ad
coronā emittatis puebūt. ideoq; sacerdos
thurificat i modū crucis et corone. Si aut
semel thurificat. recolat vnicā passiōē. si se
mel coronat vni⁹ denarij retributiōes. Si
votē emittatis in passiōe opationē et triū
ordinū gloriā. Et iō thurificās ait.
Dirigat orō mea sic incensū i p̄spectu tuo
Elevatio ma. me. sacri. vesper. Adoraliter
āt incensū deuotiōis adolendū ē i thuribu
lo cordis igne caritatis vt odorē suauitatis
emittat. vt videlicet tam nos q; oblatio nrā
sum⁹ bonus odor deo. de quo dicit sc̄ptura
Fungi sacerdotio et hē laudē in noie ip̄i
et offerre illi incensū d. in. o. f. hōc ei incensū
sacerdos accipit. i. x̄ps acceptat. et incensat
ex eo sacrificiū et altare. Id est etiā dici q̄
thuribulū qd oblatōi sacerdos suppoit. si
gnificat x̄pm p quē petit vt sibi p̄piciet de⁹
Sane oib⁹ deferit incensū vt ostēdat q̄ oia
a sacerdote facta p̄nēt ad oēs. Un̄ ps. Di
rigat dñe orō mea sic incensū in cōspectu
tuo. nisi i missa p defunctis. vt dicit i. vij. pte
sub ti. de officio mortuoz. In p̄lio rotho
magē. i. burcardo libro. iij. c. vt tpe. ita legi
tur. vt tpe q̄ legit euāgelij. finito euāgelio
sup oblationē incensū i morte videlicet re
deptōis nr̄i ponat decernim⁹. Leo etiam
papa statuit incensū sup oblatā poni. Qui
dā tñ berenci garrūt nō ēē in missa thurifi
candū q̄niā x̄ps in cena terrenū incensū n̄
fumigauit. Et elaias Incensū ē abomina
tio mihi. Quare altare et crucifir⁹ thurifi
cant dicitū ē sub ti. daque bñdicte asp̄sione
Post thurificatōē itēz diguolauat. nec
pluri⁹ vsq; post cōmunionē cū eis cū q̄b⁹
sacrā hostiā tractare bz aliqd t̄gat. s; post
ei⁹ eleuatōē eos iūgat vt dicit sub octaua
p̄ricula canonis. Admister q̄z trahit et sup
brachia ei⁹ informat planetā et alia idumē

ta. Itā et legalis sacerdos dñs sacrificabat
summates balthei sup bñez reflectebat.

**De inclinatioe sacerdotis et oscu
latione altaris et oratione.**

Ghurificatōis ex
pleto ministerio sacerdos se incli
nādo dicit Suscipe sc̄ā trinitas et
qd sumit de tertio danielis. vt videlicet bo
stia offerat ex pinguedine caritatis. et sit di
gnus ad sacrificiū imolandū. Sacerdos
inclinatio x̄pi bñlitate significat. q̄ exinanuit
semetipm formā serui accipies fac⁹ obedi
ens vsq; ad mortē. mortē aut crucis. q̄ etiā
inclinās se ad pedes discipuloꝝ post sacra
mentū in cena traditū orauit ad p̄m. Idō
stea vō se erigēs osculat⁹ altare. ad notādū
q̄ p passiōē x̄pi p̄plus liberat⁹ ē. et dō patri
recōciliat⁹. Un̄ aplūs ad ephe. iij. Facies
pacē vt recōciliet ambos in vno corpe deo.
Cōsequēt⁹ sacramētū inceptū orat p̄m
pse. deinde p p̄lo. puer tē ei se ad illū sub li
lemio dicit dñs vobiscū. sicut dicitū est sub
ti. de salutatioe Et mox voce aliquātilum
elevatora. vt oī oīm auxiliē ei. quasi nō pre
sumēs q̄ solus possit tantū mysteriū creā.
monet illū dices. Orate p me fr̄es et ego
p vobis. In q̄ signat illud qd x̄ps discipu
lis suis dixit Luc. xxi. Orate ne intrens in
temptatōes. Et ibidē. Ego pte orauī petre.
Adonet ā orare vt sacrificiū fiat deo acces
sibile. Et p̄plus debet similiter secrete orā
re. respondēs. Ademor sit dñs omnis sacri
ficij tui. et olocastū tuūz pingue fiat. Vel
respondet. Suscipiat dñs sacrificiū. et.
Vel dicat. Spūs sanct⁹ supueniet i te. Vel
illud. Admittat tibi dñs auxilium de sancto.
Vel. Immola deo sacrificiū laudis. De
bemus enī p inuicē orare fm aplm iacobū
vt saluemur. Oravit enī et chūst⁹ p̄m
se. Idater inq̄t. venit hora clarifica filiū tuū
vt filius tu⁹ clarificet te. Deinde pro popu
lo dicens. Idater sancte serua eos quos de
disti mihi. vt sint vnum sicut et nos. Dicitu
rus ergo orate pro me fr̄es. se vnt ad po
pulum. quia ipm distince alloquit⁹. Sed
diciturus oramus post dñs vobiscū se ad

altare puerit. q̄ tñc nō distince. s; p modū
ceptōis ad aliqd excitat ad secū orandū
seu grās referendū. Adonito itaq; p̄lo sa
cerdos statim reuoluit ad altare p sinistra
p̄tē p̄tē sub titulo de salutatioe ad p̄lm di
cū ē. Et tunc tādē dicit orationē quā inter
miserat ab offeritorio cura q̄n dicit. orē.
ad notādū q̄ x̄ps itēz rediit hierosolimam
ad domū orōis quā ad ipsū deseruerat cū
secesserat in effrem. Sic enī legit i euāgelio
Cū venisset iesus hierosolimā. intrauit in
tēplū et eiecit emētes et vēdentes de tēplo di
cens. Dom⁹ mea dom⁹ orōis vocabit⁹. in
stat enī sacerdos orōib⁹ ne indign⁹ inue
niat vt ora q̄ tēgat temere arcā dñi et p̄cul
sus ē a dño. nec legit aliud fecisse nisi pro
re p̄pna cognouisse i nocte p̄cedēi. beth
samite quoq; q̄ temere voluerūt arcā dñi
tangere occisi sunt de p̄lo. lxxviii. de plebe
quingenta milia. Idēciōsa arca est calix
dñi. Orat aut voce demissa. Idēmo ne vi
lescat officiū misse. et iō oratio ip̄a. q̄ secrete
dicit a quibusdā secreta. a quibusdā secretel
la ad differētiā maioris secreta. a quibusdā
vero sacra vocat⁹. De q̄ et bñmōi silētiō sub
titulo de secreta dicit. vt dicitū ē sub titulo d
offeritorio. Sc̄do orat in silētiō vt deuoti
us oret nec cogitet quō ei⁹ vor et corpis ge
stus placeat p̄lo. q̄ et dñs elongatus ē a di
scipulis quātū p̄inet iact⁹ lapidis vt ora
ret. Tercio in h̄ q̄ secrete orat significat secre
tas p̄ces x̄pi dicentis. Idater mi si fieri pōt
trāseat a me calix iste. Idat⁹ lxxvi. Quar
to h̄ silētiū recolit sacramētū in sacrificijs
patrū absconditū. vt in abel. isaac. i agno pa
scali. in vitula rufa. i burco emissario. Qui
to in h̄ rep̄nat silētiū qd dñs habuit i pas
sione. q̄ tanq; ovis ad occasionē ductus ē.
qd etiā martyres imitant sunt. Un̄. Non
murmur resonat nec q̄rimoma. et. Serto
iō orōnes q̄ post oblatōes sequūt in silen
tio et secrete dicunt. q̄ iudei statim p̄ susci
tationē lazari voluerūt occidere iesum. ille
vō abscondit se in ciuitate effrem in solitudi
ne et tacuit a p̄dicatioe et miraculoꝝ opati
one vsq; in sabbatū in ramispalmarū q̄ ve
nit i domū simonis leprosi. et tñc p̄dicauit

apte. ad qd designādū sacerdos i fine secre
te itēz eleuat vocē dices palam et alta voce
Ider oia secula seculoz. qd expositū ē sub
ti. de orōne. Sc̄do iō dicit alte. p oia ad notā
dū q̄ p̄ resurrectionē x̄ps p̄dicauit a p̄te
Tercio q̄ ē p̄ncipiū sequētis orōis vt iā
dicit. Quia vero q̄rit assensum p̄li et p̄fur
manonē. q̄ ip̄e ē q̄i legat⁹ p̄li. iō p̄lis assen
tiens voca ei⁹ dicit amē. q̄ seculū per ipsūz
creatū ē. Adhuc dicimus p oia secula secu
loꝝ deponit man⁹ sup altare. p̄mo ad no
tādū q̄ oīm cogitatū ip̄ale deponit. et seto
taliter deo cōmittit. imolationi dūtat tot
ta mente intendēs. Sc̄do manus deponit
cū enī tunc ad cordis eleuationē et ad gra
tiaz actionē inuitat et eleuationē cordis p
cōreplationē p̄cedere debeat exercitiūz bo
ne opationis. quā manuū depositio signi
ficat. de qua opatiōe postea grās referim⁹
ei q̄ in nobis incipit op⁹ bonū. vt p̄ficiat si
cut dicit apls. idarco tunc man⁹ deponit.

De prefatione

Pre prefationez
describit in libris quedā figura
rep̄sentans ex pte anteriori litterā. v. ex pte
vero posteriori litterā. d. que due littere cō
iuncte p vere dignū ponunt littera videli
cet p dictione. Sane p litterā. v. q̄ inferuis
clausa et supuis apta ē. habēs inuicē a linea
longior. humanitas siue hūana x̄pi natu
ra q̄ in v̄gine p̄ncipiū habuit. sed sine care
bit. p. d. vero circularit clausūz diuinitas seu
diuina natura q̄ nec p̄ncipiū nec finē habet.
figurāt. Tract⁹ vō in medio vtrūq; copu
lans p̄te crux ē p quā diuinitas associantur et
vniunt⁹ hūana. iō ergo hec figura in p̄fatio
nis p̄ncipio ponit⁹. q̄ p mysteriū vniōis
et dñice passiōis pacificat⁹ hoies angelis
sociat⁹ hūana diuinitas in p̄conio saluatoris
In p̄fationib⁹ enī oib⁹ pueniūt hoies et
angeli ad cōcinedū p̄conia regi. Un̄ et alta
et delectabili voce cātant. q̄ in eis angeloz
p̄conia rep̄nant. et cantant corā altari et a
solo sacerdote. iuxta illud Is̄poc. iij. Et can
tabāt q̄i cātici nouū ante sedē et nemo po
terat dicere canticū nisi. et. Siquidem hec

oratio vocat p̄fatio. q̄ p̄cedit sacrificiū p̄n-
cipale. Est enī q̄ p̄locutio. i. ad mysteriū
p̄paratio. p̄locutio videlicet tota oratio
secutur. a teigit vsq; ad agnō dei. In hac
enī p̄loquit sacerdos grates et laudes deo.
vt meli⁹ ad p̄secratiū corp⁹ xp̄i valeat per-
uenire. Vocat enī p̄paratio. q̄ p̄parat f̄s
deliū mētē ad futurē reuerentiā p̄secratiōis
Bicit enī hymn⁹ angelicus. q̄ angelicus
laudib⁹ ē plen⁹. Clericū sacrificiū vocat i
secretella oblatio. sed a dñs vobiscū qd̄ sta-
tim p̄ illā seq̄t vsq; ad sanct⁹ vocat hym-
nus. Sane sicut in primo titulo dicū ē in
fine secretelle dī alta voce. Iſder oīa secula
seculorū. qd̄ siquidē ē finis illi⁹ orōnis et mi-
niū p̄fatiōis. p̄ qd̄ sacerdos insinuat q̄ xp̄s
ē lapis angularis. q̄ fecit vtraq; vniū. iude-
os p̄inēs et gētes vt sit vniū ouile et vniū
pastor. Bicitur ergo sacerdos rē attendē
dignissimā salutat ip̄m dicēs. Bñs vobis-
cū. op̄as nos tales existere cū qd̄ dñs ma-
nere dignē. et illud nobiscū celebrare p̄u-
uū. ad qd̄ mulier attulit alabastrū vnguē-
ti nardipistici p̄ciosi et effudit illd̄ super ca-
put dñi recubētis. Et ip̄s rñdet dicēs. et cū
spū tuo. et sic mutuo p̄ se orāt. Iſtā et i veteri
testamēto oēs sacerdotes orabāt dñi p̄sum-
marēt sacrificiū ionatha inchoante et cete-
ris rñdentib⁹. Iſdoſtea stant sacerdotes eos
inactas subiūgit. Sursū corda. i. celestib⁹
nō in terrenis. et eleuat man⁹ prop̄ rōnes
sub n. de orōne scriptas ad finē. Chor⁹ re-
spōdet. Iſhabem⁹ ad dñs. i. habere debem⁹.
Uñ in canone cip̄yami papeua dī. Iſdeo
sacerdos ante orationē canonis p̄fatiōe p̄-
missa parat frat̄ū mētēs dicēdo. sursū cor-
da. vt dñi plebs rñdet. habem⁹ ad dñm. am-
moneat nūl aliud se q̄ dñm cogitare de-
bere. Bursus iō chor⁹ subiūgit habemus
ad dñm. vt enī v̄e sicut mulier illa vnguē-
taria sursū ad illā vbi diuinitatē cor eleuet
et illud caput equale deo patri fide p̄tingēs
vnguēto catholice p̄fessionis p̄ungat. Cu-
ius sane p̄conū sacerdos prosequit dicēs.
Gratias agam⁹ dño deo nrō. q̄ pro oib⁹
bñficijs q̄ nobis p̄tulit grates ei referre de-
bem⁹. Chor⁹ rñdet. dignū et iustū ē. q̄m

am grās oīpotenti deo referre debem⁹. Se-
quit. p̄ dñm dñm nostrū. sup̄lendu ē cō-
fidēs et credēs q̄ p̄p̄m maiestātē eius
laudant angeli. adorāt dñāndēs. tremunt
ptātes. Iſhoc sacre p̄fessionis p̄conium ita re-
cte p̄cludit ecclia vt cū angelis et hoīb⁹ de-
cāter hūc deuoti pectoris hymnū. Sanct⁹
sanct⁹. et de q̄ infra dicē. Iſdōt enī p̄fatio-
nis officiū ad illud referri. q̄ iesus ascēdit i
cenaculū magnū stratiū. in q̄ multa locut⁹
ē cū discipulis suis. et grās agēs hymnū re-
tulit deo patri. de q̄ dicit matthe⁹. Et hym-
no dicto extērit in mōrē oluēt. Ergo per
dñs vobiscū oratio quā discipulis fecit ac-
cipit. p̄ sursū corda ascensus ad cenaculū
itēz p̄ sursū corda ad p̄fūdum filio surgē-
mus et angelorū ministeriū ip̄loram⁹ q̄ vo-
ta nrā suscipiāt et ad eū p̄ferāt. p̄ grās aga-
mus xp̄i recolum⁹ gratia p̄actionē. et inuita-
mus ip̄m ad agēdū grās deo patri p̄ filius
p̄ quē redimimur. et cū angelis ad laudan-
dū admittimur. Iſdōt ergo sacerdos po-
pulū sursū. i. supra semetip̄s habere vel le-
uare corda ad dñm. iuxta exhortationem
ap̄li dicētis. Que sursū sunt q̄rite nō q̄ sup̄
terrā. nā q̄ i terrenis sūt nūl dignū deo of-
ferre p̄nt. vbi enī ē tēfatur⁹ tu⁹ vbi est et cor-
tū. multi quidē dñi ore loquūt celestia cor-
de meditant̄ terrena. quib⁹ dñs i p̄operat
p̄ p̄phas dicēs. Iſdopul⁹ blabūis me hono-
rat. cor aut̄ eorū loq̄e ē a me. Chor⁹ vō res-
pōdēs profitē se sacerdotis monita susce-
pisse dicēs. habem⁹ ad dñm. Uñ diligēter
prouideat ne cor habēs deorū ad seculum
spū sancto dñābiliter mēnat. Sacerdos
enī postq̄ attētos reddidit et deuotos hor-
tat vt grās agam⁹ dño deo nrō. quoniam
ip̄e ē de⁹. i. creator ip̄e ē dñs. i. redēptor. ip̄e
ē noster. i. saluator. Tūc enī erit verissime
noster. cū erit oīa in oībus. i. sufficiētia sin-
guloz. Bursus q̄ ip̄s professus ē se inten-
tū eē ad dñm. iō p̄elbyter subiūgit. Grās
agam⁹. Chor⁹ vō sacerdotis vbi appo-
bans et affirmās rñdet. Dignū et iustū ē
Dignū quidē quātū ad deū. q̄ ip̄e ē dñs
de⁹ noster. iustū quātū ad nos. q̄ nos sus-
cipimus ip̄s eius et oues pascue eius. Dignū

q̄s et iustū ē quātū ad vtrūq; vt. i. ip̄s sit
cū sacerdote grās agat deo a q̄ oīa bōa sus-
cepim⁹. Subsequēter subiūgit sacerdos.
Clere dignū. et. Et fm̄ magistrū petrū an-
thysiodorē. hic incipit p̄fatio. i. p̄log⁹ vt p̄-
locutio sequētis canonis cap̄as dñi beni-
uolentiā dicēs. Clere dignū et iustū ē equū
et salutare. Dignū q̄ bon⁹ ē. iustū q̄ bñfi-
cus. equū q̄ misericors. salutare. q̄ salus.
Uel dignū q̄ nos mera voluntate fecisti. iu-
stū q̄ nos pura misericordia redemisti. equum
q̄ gratuite nos iustificas. salutare. i. salute
plenū. q̄ p̄petuo nos glorificas. Iſhos tibi
semp̄ et vbiq; grās agere. dñe scē pat̄ oīpo-
tens eterne de⁹. Ubiq; enī ē dñs sanctus.
vbiq; ē pat̄ oīpotēs. et semp̄ eternus deus
Uñ ps. In oī loco dñationis ei⁹ benedic-
aīa mea dño. Et itēz. Benedicā dñm in oī
tpe semp̄ laus ei⁹ i ore meo. Sequit. Iſder
christū dñm nostrū. Adouocatur enī habe-
mus fm̄ aplm̄ apud patrē iesus xp̄m dñm
nostrū. qui interpellat p̄ nobis. et ip̄e ē pro-
piciatio p̄ peccatis nostris qui exaudit in
oībus p̄ sua reuerētia. Iſder enī ergo quali
p̄mediatore laudes offerim⁹. p̄enī q̄ p̄ ad-
uocati grās exhibem⁹. Iſder quē maiesta-
tē tuā. et. Maiestas dicit quasi maior ita-
tus. vel maior ptās. q̄ maior ē eius ptās q̄
hominū. Laudāt angeli. adorāt dñāndēs
tremūt ptātes. Utiq; pullū laudāt adorant
et tremūt p̄ quē sit cū patrē oēs spūuū or-
dines sunt creati. Iſtā dicit de⁹. Fiat lux et
facta ē lux. Uerbo dicit et vbo fecit. q̄ vbo
dñi celi firmati sūt. et oīa p̄p̄s facta sunt. et
sine ip̄o factū ē nūl. Chor⁹ angelorū no-
minat. q̄ angeli huic officio nō dubitāt ad-
esse. Et ad notandū q̄ ecclia angelis ē assi-
milanda ad h̄ vt placeat deo. Bursus p̄ h̄
q̄ dī. Bñe scē pat̄ oīpotēs eterne de⁹ p̄p̄m
dñm nostrū. quē laudāt angeli adorāt dñā-
tiones et. intelligit q̄ ecclia et angeli laudāt
deū nō solū in quātū deū. v̄z et in quātū
hoīez. Bicit ergo laudant. Uñ ps. Lauda-
te eū oēs angeli ei⁹. Adorāt. Uñ bēfōras.
Exerat⁹ celi te adorāt. Tremūt. Uñ Job
Colūne celi p̄remiscit et pauēt ad nūm
ei⁹. Tremere vō dicunt nō metu formidēs

cū sunt p̄fecte beati. s̄ am̄istrationis effe-
ctu vel obediēte famulatu. cū fm̄ aplm̄ oēs
sunt administratori spūs in ministeriū de-
stinati. Tremūt q̄ ptātes nō q̄ ordies an-
gelorū corpales sūt. s̄ iō h̄ dī vt intelligam⁹
oīa celestia terrestria et inferalia aū p̄spe-
ctū diuine maiestatis. tremere ac timere. si-
cut et nos tremere ac timere aū dños nrōs
solem⁹. Sequit. Celi celoz. Iſder celos hic
throni accipiūt. q̄ dñs ait. Celū mibi sedes
ē. Et dicunt celi laudare deū. q̄ laudis ma-
teriā p̄bent. Uñ p̄pheta. Celi celoz et aq̄ q̄
sup̄ celos sūt laudēt nomē dñi. Celi q̄des
dine iussioni obediūt. q̄ se ostēdere serenol
vel nebulosos ptātē nō habēt. Cherubin q̄s
et seraphin. Ad intelligētiā eorū q̄ hic dicūt
notādū ē nouē eē ordines angelorū. videlz
angeli. archangeli. throni. dominandēs vir-
tutes. principatus. ptātes. cherubin. et sera-
phin. Angeli grece dicunt nūcij latine. i. ex-
celsi et celestes. eo q̄ de celis ad ānunciādū
et erequēdū domini voluntatē mittunt. An-
gelorū aut̄ vocabulū officiū nomē ē non na-
ture. spūs enī sunt sp̄s. s̄ cū mittunt angeli
vocāt. Quib⁹ iō pictorū licētia pēnas fa-
cit vt celerē eorū i cuncta discursus significet. si-
cut et iuxta fabulas poetarū venti pēnas ha-
bere dicunt. prop̄ velocitatē sc̄z iuxta illud
Qui ambulat sup̄ pēnas vētoz. Archan-
geli grece summi nūcij it̄p̄tāt. Qui enī
pua vel minima ānunciāt angeli sūt. qui
summa archangeli nūcupāt. Archangeli
ergo dicunt eo q̄ int̄ angelos teneāt p̄nci-
patum. nā archos grece latine p̄nceps it̄-
p̄tāt. Sunt enī duces et p̄ncipes sub q̄z or-
dine vnicuiq; angelorū sunt officia depu-
ta. Quidā autē archangelorū p̄uatis noīb⁹
appellāt vt p̄ vocabula ip̄a i ordie suo qd̄
valeāt designēt. Gabriel nāq; hebraice int̄-
p̄tāt latine fortitudo dei. vbi enī ip̄a poten-
tia dina vt fortitudo manifestatur gabriel
mūt. Uñ ip̄e ānunciāuit xp̄m nascitūz
q̄ diabolu deuicat et humiliat ad obellādas
aereas ptātes venit. Michael it̄p̄tatur
q̄s vt de⁹. quando enī aliqd̄ mire virtutis in
mundo sit. hic archangelus mūt. et ex ip̄o
ope nomē ē ei. q̄ nō valet facere qd̄ facere

potest de⁹. unde ipse missus ē in egyptū ad imitēdas illas plagas famosas. Quidāz tñ dixerūt q̄ michael ē nomē vniū angeli. Rāphael interpretat̄ curatio v̄l medicā dei vbiq̄z enī curandi vel medicādi op⁹ necessariū ē. rāphael archāgelus mittit. Tñ ad thobiā missus ē vt eū a cecitate liberaret. De gabriele et michael et rāphaele dicit̄ in vij. pte sub festo michaelis. Uriel interpretat̄ ignis dei sicut legim⁹ ignē apparuisse in rubo. legim⁹ etiā ignē missū desup⁹ et implese qd̄ pceptū ē. Hec sunt noīa psonalia angeloz q̄ nec a seipsis nec a deo iposita sunt. s̄ ab hoīb⁹ et nescit̄ a quibus nec alia psonalia inueniunt̄ in scriptura. Alia vō sūt nomina ordinū. Ceterz throni. dñationes. virtutes. pncipatus. et potestates. quibus vn̄ uersa celestē societate apostolus pplectitur ordines angeloz et dignitates intelligitur vtiā dicit̄. Sed p hac ipa distributione officioz alij throni. alij dñationes. alij virtutes. alij pncipat⁹. alij potestates dicuntur pro certis dignitatib⁹ q̄ ab inuicē distinguunt̄. Throni sunt agmina angeloz qui lanne sedes interpretant̄. et vocati sunt throni. q̄ illic p̄dior p̄sident. et p eos sua iudicia disponit. Dominatiōes sūt hi qui et virtutib⁹ et pncipatib⁹ p̄minēt. q̄ pro eo q̄ ceteris angeloz p̄dominant̄ agminibus dñationes vocant̄. Hōianē ergo hic ad notādū q̄ eis magis assimilari debem⁹. q̄ vsqz dominādi docēt. Est enī vā dominatio facere dei volūtate. Virtutes angelice qdā ministeria p̄bent p̄ q̄s i mūdo signa et miracula sūt p̄opt qd̄ et virtutes dicunt̄. Principat⁹ sunt q̄ angeloz agminib⁹ p̄sunt. q̄ p eo q̄ subditos angelos ad explendū ministeriū diuinū disponūt pncipat⁹ vocabulū acceperūt. Hāc alij sunt q̄ administrāt. alij q̄ assistunt sicut et p danielē dī. Adilia milia ministrabāt ei et decies milia cetera milia assistebāt ei. Potestates sunt q̄bus v̄tutes aduerse subiecte sunt et i de potestatū noīe nuncupantur. q̄ maligni spūs eoz p̄tate coercēt ne tān nocēat q̄zū cupiūt. noīanē ergo hic ad notādū q̄ potestātē diaboli arcere debem⁹. Cherubi

aūt et ipi sublimēs celoz p̄tates et angelica ministeria p̄bent q̄ ex hebreo in latino sciētie multitudo seu plenitudo interpretantur. Sūt ei sublimiora agmina angeloz. p eo q̄ vicini⁹ sūt positi. diuina scia ceteris ampl⁹ sunt pleni. Ipsi sūt illa duo aialia sup̄ p̄piciatorū arce ficta ex metallo propter signā dñā angeloz p̄ntā i q̄rū medio medi⁹ ostēdē de⁹. Seraphin vō multitudo est angeloz q̄ ex hebreo i latinū ardētes vel incēdētes interpretat̄. eo q̄ p ceteris ardēt et succēdunt i charitate. et q̄ inter eos et deū nulli angeli p̄sistūt. Et iō quātō vicini⁹ corāz deo cōsistūt tāto magis claritate dñi luminis inflāmantur. Tñ et ipsi sicut i esaiā legitur. velāt faciē et pedes sedētis i throno dei. Et idcirco cetera angeloz turba videre plenē dei essentia nō valet q̄nā seraphin eā tegit s̄m isidoroz. Hōianē ergo hic cherubi et seraphin. q̄ sicut illi toni dei dilectiōe ardere debem⁹. Repitur aūt h̄ nomē seraphi et neutriū et masculinū. sed neutralit̄ terminatur i. n. vt in hoc loco. Beata seraphin masculine verō terminatur i. m. Tñ propheta Seraphim clamabāt alter ad alterū. Hic ronymus dicit q̄ cherubin et seraphin sūt singularis numeri et generis masculini. cuius terminatio pluralis ē p. n. nō q̄ in ministris dei sit serus. sed vocabula diuersis generib⁹ iuxta ligūe p̄prietatē appellantur. Breca vō cōsuetudo neutro genere per n scribit. Ioseph⁹ dicit cherubin et seraphin ēē duo aialia volantia pur dictū ē i probe mō huius p̄tis. Idem illa aūt ordinū nomina p̄ter cherubin et seraphin. et p̄ter nomina angeloz et archāgeloz latina sūt. Tñ cū nouē sint ordies āgeloz sicut dictūz ē qui postq̄z decem⁹ cadēs p̄opt sup̄biam versūs ē i diaboli. perseverantia eterne beatitudinis solidati sūt. q̄rē quare tribus exclusis sex tān i p̄fatiōe cōi ponūt i qua per celos throni accipiūt vt dictū est. Tñ dicit̄ ei et h̄ quille cū ceteris maiestātē dñā n̄ glificat et adorāt. Sz absit h̄. Hāc v̄tutes celoz oēs ordies p̄bēdūt vt testat̄ Gregori⁹ i omelia illi⁹ euāgelij. Erūt sigi i sole et luna. Tñ p̄s. Verbo dñi celi firmati sūt. et s. o. e. o. v. e.

Et iterz. Dñs v̄tutū ip̄e ē rex glorie. Tñ fortelicet occulta. in circa h̄ p̄sum ē ratione Dionysij⁹ q̄ p̄tres ēē tradidit ierarchias siue ordines angeloz trinos in singulis p̄onēs. vt similitudo trinitatis eis insinuet̄ ipsa. Et dī gerarchia a gera qd̄ ē sacri. et archos qd̄ ē p̄nceps quasi sacer p̄ncipatus. Sunt enī tres ordies sup̄iores. tres inferiores tres medij. Sup̄iores sūt seraphin cherubin et throni. Medij sūt dñationes. pncipat⁹ et potestates. Inferiores sūt v̄tutes archangeli et angeli. De quoz singulis medi⁹ ordo in p̄fatiōe subtrahit. ad notādū q̄ cōpatione trinitatis etne. cui⁹ maiestas i ea p̄cipuere cōmēdat. ois alia trinitas diminuta repit̄ et impecta. Hāc quis i nubibus eq̄bit dñō quis filius erit dñō i filiis hominū. De sup̄ioribus subtrahit cherubin. de medijs pncipat⁹. de inferiorib⁹ archāgelū. Hāc q̄ p̄e eterna et indiuiduā trinitatē laudāt angeli. adorāt dñationes. tremūt potestates. Cū q̄bus et n̄ras voces. Tuas enī oīpotes deus rōnales edidit creaturas. angelicā videlicet et hūanā que laudib⁹ dñis insisterent et ei gr̄ari redderāt actiōs quas dñs pari voto p̄celebrāt tanq̄z sup̄iores cū inferiorib⁹ corde i celesti cythara sociantur d̄ qua dicit Iohānes. Et audiui vocē sicut cytharedoz cytharizantū i cytharis suis. et cātābāt q̄ cātici noui. Iō ergo dicit socia exultatiōe p̄celebrāt. q̄nā oēs p̄dicti ordines et etiam hūana creatura maiestātē dei patris p̄p̄z socia exultatiōe eq̄luter p̄celebrāt supplicii cōfessione q̄ nō sup̄ba p̄sumptione. s̄ humili laude dicētes. Sanct⁹ sanctus sanctus. etc. Idem gelasij⁹ papa tract⁹ et hymnos cōposuit et p̄fatiōes cātū qd̄ et elumato s̄mōne dicitur. Et ē notādū q̄ licet olim inuenerent p̄fatiōes hodie decē tān sunt canonizate. Tñ pelagij⁹ papa inq̄t. Inuenimus has nouē p̄fatiōes in sacro cathalogō tān modo recipiēdas. Tñ i resurrectione et i albis pascali⁹. i. in septimana pascale. Tñ in die ascēsiōis dñi. Tñ i die pentecostes. Quartā in natali dñi. Quintā in epiphania dñi. Sextā de aplis. Septimā de scā trinitate. Octauā de cruce. Hōianē d

ieiunio in q̄dragēsimā tān modo dicendā. De qua dicit̄ in sexta pte sub quarta feria anez. Urban⁹ quozqz papa addidit decimā debā v̄gine maria. illā videlicet Equū et salutare. que et v̄nigenitū tuum. etc.

E Be sanctus.
Ecclesia sperans sociari angelis et archāgelis de q̄bus in p̄fatiōe scā ē mētio. statim p̄ illā cōformat se angelico cātū canēs hymnū illū Sanct⁹ sanct⁹ sanct⁹. etc. que sūt papa p̄mus instituit decātari. Hic ē cāt⁹ puerorū que cātāuerūt dñō offerēt se illis i decima luna q̄ quasi referuat⁹ fuit vsqz ad decimā quartā lunā i bethania. Cū ergo sacerdos finit laudē siue p̄fatiōē. tor⁹ chor⁹ q̄ representat ecclīaz s̄l canit dictū angelicū hymnū vt vna et eq̄lis gloria et laus et honor decantēt patri et filio et sp̄ui sancto. Hōianēz aūt ē q̄ hymn⁹ iste p̄m angeloz et partim hoīūz v̄ba p̄plectit̄. Idem enī ps laudes p̄nnet angeloz. vltima hoīūz. Legit̄ enī in Esa. vi. c. q̄ seraphin clamabāt alter ad alterū et dicebant sanct⁹ sanct⁹ sanct⁹ dñs de⁹ exercitū. plena ē ois terra gl̄ia ei⁹. Legit̄ q̄z in euāgelio Matt̄. xxi. c. et Marc. x. c. q̄ q̄ p̄bāt et q̄ seq̄bant clamabant dicentes Osanna filio dauid. b̄ndict⁹ q̄ venit i noīe dñi. Siquidē vor angeloz. i. osanna in altissimis trinitatis et vnitatis i deo p̄mēdat archanū. Glor hoīūz scz osanna filio dauid diuinitatis et humanitatis i xpo p̄sonat sacramētū. Adferit aūt cātica angeloz in ecclesia cātā. q̄ p hoc sacrificiū terrena celestibus iūgū nō dubitām⁹. et iō cū eis in excelsis saluari clamām⁹. Illud etiā aduertēdū ē q̄ter dī sanctus. vt notet trinitas seu distinctio p̄sonaz. sed s̄l tān dī dñs de⁹ sabaoth. vt notet dīne v̄sue v̄nitas. q̄ v̄nitas adorāt. vt sic trinitatis et vnitatis mysterio cōprobeēt. Itē dī ter i singulari numero sanctus et n̄ dī pluralit̄ sancti. vt vna sanctitas in his trib⁹ p̄sonis. et vna eternitas intelligatur. Hōc n̄ solū seraphi clamabāt sub excelsio dei solio s̄m p̄p̄etā. sed et quattuor aialia s̄m apoc. In circuitu sedis req̄z n̄ habant

et verba vilescant. Fert enim quod cum antiquitus publice et alta voce canon diceretur, oēs pene per illum sciebant, et in plateis et in vicis decantabant. Unde cum quidam pastores illum in agro cantarent, et panem super lapidem posuissent, ad verborum ipsorum plantationem panis in carne peruersus est. Ipsi enim dīno iudicio igne celitus missi percussii sunt. Propter quod sancti patres statuerunt verba ista sub silentio dici, inhibentes sub anathemate ne perferant nisi a sacerdotibus super altare et in missa et cum vestibus sacris. Quod etiam orōnes quod ante passionem sub silentio dicunt secrete vocant. De quo et de silentio sub titulo de inclinatione sacerdotis dictum est. Consecrans ergo menses ut permixtum est ad id solum dī esse intentum. Illi eos qui adorant in spiritu et veritate adorare oportet. Ille vero mulce morientes per suauitatem vnguenti, ne importune cogitationes tollant devotionem orōnis flabello spiritus abigant id est inspiratio de gratia repellant, quatenus auster adueniens et spū sanctus accedens, perflet orationem id est mercedem fecundet ut aromata fluant, id est virtutes abundent. Ad quod etiam significandum est ut oportemateriale flabellum dī secreta dei adhibetur. Hac etiam ratione videlicet ne mulce venientes per suauitatem vnguenti, dici poterit quod canon dici debet expedire, non morose, et ne auditoribus tedium generet. Unde in Exodo dicitur. Fac festinatē quod de immolatione agni dictum est. Et perbat etiam ibi. Et comedens festinater. Sed nec nimis etiam festinatē, quod non de sacrificiū sine sale, id est discretionē et deuotionē offerri debet etiam in libro legi ne ullus error contingere possit. Proinde sacerdos missa celebrans representat eam quod olim pontifex intra sancta sanctorum egit et quod ipse egit quē ille figurauit. Si quod de ea quod fuit a principio secrete usque in finem passionem dī sepulturā et resurrectionem dī cam reputat. Recolitur enim ibi memoria eorum quod gesta sunt per hebdomadam ante pascale a decima luna primi mensis quā iesus abiit hierosolimam usque ad septimādecimā quā resurrexit a mortuis. Propter quod in plerisque sacramentis inter passionem et canonem, imago crucifixi depingitur, ut non solum intellectus littere verum etiam aspectus picture memoria dīnice passionis inspiret. Et forte dīna factum est prouide-

tia. humana non sit industria procuratum, ut ab ea littera canon inciperet. Ita et quod hebraice thau dicitur, quod sui forma signum et mysterium crucis ostendit et exprimit dicere dīno per ezechielem. Significauit in frontibus virorum dolentium et gementium super abominandis hierusalem. Quomodo per christi passionem hōia in cruce impleta sunt, et efficaciam habet. In quibusdam tamen codicibus et maiestas patris, et etiam imago depingitur crucifixi ut sacerdos qui prout videat quē inuocat et quē alloquitur dicens. Te igitur, etc. et passio quod hic repræsentat cordis oculis ingerat. Sacerdos autem osculat pedes maiestatis ipsius et se ligat in fronte, inuēns quod reuerent ad ministerium passionis accedit. Quidam tamen prout osculant pedes maiestatis, et postea crucifixi in serie canonis. Illi et contra, quod per filium puenit ad patrem. Deinde dices. Te igitur, se inclinatur ut ibi dicitur. Secreta ergo passionem reputat. Passio incipit ibi. Unde et memores etc. crucifixio ibi. Hostia pura, hostia sancta, hostia immaculata. Proinde vero a christo in cruce incepta ibi. Supplices te rogamus, etc. Epi seu sacerdotis inclinatio tunc facta ante altare significat emissionem spiritus capite inclinato. Elevationem vocis autem dicitur. Nobis quod significat exclamationem centurionis dicens. Vere filius dei erat iste. Due cruce super corpus et calicem facite docent christum per duobus populis crucifixum. Oblata in calice significat corpus christi. Unus in calice sanguinem eius. Subdiaconus recedens a facie episcopi incipientis. Pater noster significat mulieres sepulto dīno recedentes a monumento. Patena significat seminarum corda in obsequio sepulture christi latitudine charitatis patenna prout sub titulo de oblatione dictum est. De his per sua loca dicitur. Tradit autem quod gelasius papa quinquagesimum per mus a beato Petro canonem principaliter ordinauit. Non enim secreta tota simul ab uno proposita est, prout dicitur in tertia particula super verbo. Consecrates. Et licet aliqua verba sint ab aliquibus quos tamen ignoramus addita quē in euangelij textu non continent, ut dicitur in particula super verbo. Eleuans oculos, nulli tamen subtrahere vel addere licet, nisi forte quādoque eorum nomina per quibus nominantur sacrifici-

cum offerri, sicut inferi in particula ostenditur. Notandum vero est quod quidam sedent in canone misse, significantes apostolos qui sedebant tristes de nece dī in cenaculo. Illi statim significantes moysen qui extensis manibus orabat et aaron et hur illius manus sustinebant. De quo sub titulo de oratione dictum est. Quidam vero ut aliqui de ministris nec sedent nec stat, sed in vestibus sacris sunt facie inclinati, prout dictum est sub titulo de sanctus, et sub titulo quod licet sacerdos et ministri ad altare debent stare.

Expositioni canonis hic vacare prout undum. Verum quicquid exponendo conamur exprimere vir illi apparere ē momentū. Deficit namque lingua, sermo dilparet, superat ingenium, opprimit intellectus pulsabo tamen ad ostium ut amicus accommodet mihi tres panes, quod marie in huius diuinitio necessaria fuerunt, videlicet fide quod petit et accipit vitam, spem quod querit et inuenit viam et charitatem quod pulsat et aperit veritatem. Canon autem vnde incipit pres. Secunda incipit ibi. Ad memeto dīne. Tertia ibi. Consecrates. Quarta ibi. Hanc igitur. Quinta ibi. Quā oblationes. Sexta ibi. Qui pro die. Septima ibi. Sili mo. Octaua ibi. Unde et memores. Nonā ibi. Supplices te rogamus. Decima ibi. Ad memeto. Undecima ibi. Nobis quoque. Illi dicunt quod prius duodeci pres. Secunda pres incipit ibi. In primis. Tertia ibi. Ad memeto. Quarta ibi. Consecrates. Quinta ibi. Hanc igitur. Sexta ibi. Qui pro die. Septima ibi. Unde et memores. Octaua ibi. Supra quod pro precio. Nonā ibi. Ad memeto. Decima ibi. Nobis quod. Undecima ibi. Per quē hec omnia. Duodecima ibi. Item proceptis sancta. mo. Sed secundum alios ser solū prius pres. Secunda incipit ibi. In primis. Tertia ibi. Consecrates. Quarta ibi. Hanc igitur. Quinta ibi. Supplices te rogamus. Sexta ibi. Item proceptis. Sicut etiam quod dicitur quod quinquaginta sunt tantum pres. Unde et quinquies per christum dīum nostrum concludit, eo quod per quinquaginta dīni passionem orō fidelium exaudiat. De hoc dicitur etiam in fine problemis huius prout. Incipit ergo canon et ei prima particula. Te igitur, et exponit igitur, id est certe, sacerdos enim dī dices, alloquitur deum tanquam prout. Et istud igitur prout

at præcedentia, quod d. Tu es sanctus dīns, igitur de mentissime patet, id est clarissima mēte abundans sume, vel, id est misericordissime vel, id est mēte clarificans, mens enim clarescit cum deū propiciū sentit. Que verba dicendo sacerdos se ante altare inclinatur, significans quod petit inclinari se dī prout in monumentū. Rursus hec sacerdotis inclinatio in principio canonis humilitatem christi ad passionem, quod sacerdos ipse cum reuerentia ad mysterium crucis accedit, significat. Et in his verbis notat quod sicut legalis sacerdos vultū versus propiciatorum habebat, prout dictum est in prebemptio huius prout, sic et noster ad dei clemētiā cor debet habere, et sicut prout intrabat in sancta sanctorum semel in anno ferēs sanguines birci aut vituli, sic et christus per propriū sanguinem semel intravit in sancta eterna redemptione inuenta, sic et minister ecclesie intrat cum sanguine in sancta sanctorum, quoties in mēte memoriā sanguinis christi gerēs secrete inchoat mysterium qui non solum mēte sed etiam crucis signaculo, de quo iam dicitur, christi recitat passionem. Sequitur. Supplices, id est humiles, ut accepta habeas, id est ut accipias seu ut grata habeas et hic osculat altare in reuerentiam passionis, per hoc copari se ostendens. Sane eadē die quod laudes a turbis christo sunt acclamate, videlicet et luna primi mensis quā secundum legem typicā agnus in domos hebreorum inferebatur, verus agnus iesus christus ingressus est hierosolimam et multis insidijs querebatur ad mortem. Traditus est autem a tribus sanctis a deo pro nobis. Unde apostolus. Proprio filio suo non pepercit deus pro nobis omnibus tradidit illum. A iuda. Unde in mattheo. Querebat iudas oportunitatem ut eum traderet. Et a iudeis pylato. Unde in iohāne. Sens tua et pontifices tui tradiderunt te mihi. Prout traditio fuit ex gratia, quia dilexit nos, et tradidit seipsum pro nobis. Secunda ex auaricia, quod constituerunt et rix, argēteos. Tertia fuit ex inuidia. Sciebat enim pylatus quod per inuidiam tradidissent eum. De ergo tradidit illum ex dono, iudas pro munere, iudeus in sacrificiū illibatum. Ad quod designandus sacerdos facit tres cruce super oblatam et calicem cum dicit. Hec dona hec

munera. hec scā sacrificia illibata. q. d. **O**fferim tibi clementissime pat̄ h̄ dona h̄ munera. hec scā sacrificia. p̄memorātes illam conditionē quā de fecit ex dono. iudas pro munere. iude⁹ i sacrificiū illibatu. singuli tñ ad mortē. mortē autē crucis. Scđo etiam fuit tres cruce⁹ i reuerētiā ei⁹ q̄ trin⁹ de⁹. cui⁹ potētia sit p̄uersio panis ⁊ vini. Ter⁹ tio i figurā triplicis vnionis i acceptōe saluatoris. Quarto in memoriā trine crucifixionis. Prima fuit i voluntate p̄sequenti. d̄ q̄ **M**att. xvi. Collegerūt p̄ntifices. zc. Secūda fuit in voce clamantiū. de q̄ **M**att. xvi. Et illi magis clamabāt. crucifige eū. Tertia fuit i crucifixione manū et pedū de q̄ Lucas. Crucifixerūt eū. Quito in tribus crucib⁹ tps aū legē. q̄ tps trib⁹ disti. gunt interuallis inuim⁹. s. ab adā ad noe. i de ad abrahā. ⁊ inde ad moisen. In q̄b⁹ tps bus iustū xpm suis sacrificiis p̄figurauerūt ut abel in agno. melchisedech i p̄ae ⁊ vino. ⁊ abrahā i filio. Terc⁹ p̄missa tria vba n̄ aliud atqz aliud d̄. s. res vna. p̄ sui magnitudi. dine diuersa appellandē laudat. Bonu⁹ q̄ deē d̄ntis. mun⁹ accipiens. sacrificiū offerens. **I**dem dedit. fili⁹ obtulit. spū sanctū accepit. Tñ apls. **C**hris⁹ p̄ spū sanctū se mensū obtulit deo imaculatū. Singuli tñ dederūt. obtulerūt. ⁊ acceperūt. Sed addi. stinctionē dicit pat̄ dedisse prop̄ autoritatē. fili⁹ obtulisse prop̄ humilitatē. spū sanctū accepisse prop̄ benignitatē. Eadē enī sacrificia dona sūt sūt ⁊ munera. Dona sūt nobis ad sustentationē a deo collata. munera sunt a nob⁹ deo ut laudet oblata. **I**dem ⁊ q̄ sacris offerunt altari⁹ ⁊ munera nūcu panē ⁊ dona. Tñ ⁊ dñs inq̄t in euangelio. **S**i offeris mun⁹ tuū ante altare. vade pri⁹ reconciliari fratri tuo. Et daniel dicit ad balthasar. **M**unera tua tibi sūt ⁊ dona tua alteri da. Et alibi. **R**espice de⁹ ad abel ⁊ ad munera ei⁹. Sacrificia dicit. qz sacrificat ⁊ offerūt p̄ peccis nostris ⁊ nos sacros efficiunt. Tñ apls inq̄t de pontifice. ut offerat dona ⁊ sacrificia p̄ peccis. Sermonū igit̄ i culcāto pie deuotiōis ē exercitatio ⁊ ineffabilis p̄medatio sacramēti. qd̄ sacramētū di

gne eucharistia appellat̄. put dicit i. vi. pte sup̄ vbo. **Q**ui p̄die. **I**dem p̄e aut mun⁹ boi donū dat deo. **I**dem munera dicit q̄ manib⁹ bus dat̄ p̄ accipiūt. Rursus dicit dona q̄ ad panē i q̄ ē farina ⁊ aq. munera q̄ ad vinū i q̄ ē vinū ⁊ aq. hec scā sacrificia quo ad vtrūqz. Scđm augu. **D**ona offerim⁹ cui⁹ nos ipsos deo offerim⁹ ⁊ donam⁹. munera cū ei⁹ bñficiōz mēores sum⁹. sacrificia illibata cū ei⁹ bñilitatē ⁊ laudes ip̄edimus. Et nota q̄ iō d̄ plurali dona. munera. sacrificia. qz panis ⁊ vinū p̄s qz p̄secrēt. ⁊ diuer. sūt sp̄s substantiāz. ⁊ diuer. sūt bñficiūz s. ubi p̄secratio celestis accesserūt. sp̄s q̄ de⁹ remanēt s. sube. p̄uertit. itaqz diuer. sūt p̄nētia s. vnicū ē p̄ntē. nā idē sub vtraqz sp̄e p̄ntē. licet nō idē vtraqz suba p̄uerta tur sicut infra plani⁹ ⁊ pleni⁹ oñdet. **B**icitur etiā scā ⁊ illibata. qz panis ⁊ vinū sanctificāt i sacrosanctū corp⁹ ⁊ imaculatū sanguinē iesu xpi. **I**dem enī dicit illibata q̄ nō dū gustata. s. p̄ntē dicit illibata. i. imaculata q̄ sine macula cordis ⁊ corpis oportet offerri. q̄ten⁹ ⁊ cor ab iniquitate. ⁊ corp⁹ ab inmundicia purget̄ aūqz offerat. **Q**uoniam ut ait apls. **Q**uicūqz māducauerit panē ⁊ biberit calicē dñi idigne. re⁹ erit corp⁹ ⁊ sanguis dñi. **P**robet autē seipsū hō ⁊ sic de pane illo edat ⁊ de calice bibat. q̄ enī māducat ⁊ bibit idigne iudiciū sibi māducat ⁊ bibit. **B**icitur ergo illibata. i. sine labe. sicut agnus paschal̄ imaculat⁹. q̄ significat xps q̄ ē sine macula. i. ruga. **T**el illibata. i. incorrupta non qz substantia panis ⁊ vini corūpi nō possit s. qz corpus et sanguis filij dei in que virtute verborū sp̄s iā trāssubstantate sūt corūpi nō possunt. **T**ñ p̄s. **I**dem dabis sanctum tuū videre corruptionē. **T**ernū dicit illibata ad notādū q̄ null⁹ extrane⁹ ad fidez dz appropinquare illis. ut dicit in tertia p̄ntis la sup̄ verbo. **C**oicātes. **T**ria aut sūt ecclie sacrificia p̄ntia q̄ fidebāt in veteri testamēto figurata. put dicit i in probemio huius p̄ntis. **S**equit̄. **I**n primis q̄ tibi offerim⁹ zc. **S**ane legalis p̄nter ingrediēs ad sancta sanctorū orabat. ut dicit i in probemio huius partis ⁊ xps ante passionem orauit se

glorificari discipulosqz p̄seruari. ⁊ nūc etiā sedēs ad dextrā patris interpellat p̄ nobis sic ⁊ noster minister sequēs aaron ⁊ xpm p̄ tota supplicat ecclia q̄ p̄sistit i planis ⁊ subiectis. **L**icet aut vñ tñ sacrificiū offerat tñ pluraliter dicit offerim⁹. qz sacerdos nō tñ in sua. sed in tot⁹ ecclie p̄sona sacrificat. quāprop̄ in sacramēto corp⁹ xpi nil ab onō magni a malo min⁹ p̄ficiat sacer dore put dicit i in p̄hemio hui⁹ p̄ntis. **T**er⁹ rñ nobis hic inuestigandū occurrit quib⁹ ⁊ p̄ q̄b⁹ ⁊ qualiter ⁊ q̄re debeam⁹ sacrificiū altaris offerre. **E**t quidē bec q̄ntuor ex ipso canone colligere possumus euidenter. **Q**uib⁹ soli deo videlicet indiuidue trinitati. **I**dem q̄b⁹ p̄ ecclia scā catholica videlicet p̄ oibus orodoris. **Q**ualit̄ i vnitare fidei. videlicet in cōione scōz. **Q**uare p̄ bñficiis corp̄alib⁹ spūalib⁹ ⁊ eternis. s. oib⁹ prop̄ deū. **I**dem notat ibi. tibi reddūt vota sua eterno deo viuo ⁊ vero. **S**ecūdum ibi p̄ ecclia tua scā catholica. **T**er⁹ ibi cōicātes ⁊ memo. **Q**uantiū ibi p̄ redēp̄tōe aīaz suaz p̄ sp̄s. ⁊ incol. sue. **S**acrificiū ergo laudis offerit. ⁊ generat̄ p̄ cūctis ⁊ sp̄alē p̄ q̄bus daz. s. p̄ planis q̄ sūt iuxta aplm in sublimitate constitutū. ⁊ p̄ subditis p̄ viris ⁊ mulierib⁹ p̄ sacerdotib⁹ ⁊ aīantib⁹ p̄ nob⁹ ⁊ nostris. **D**e planis ⁊ subditis ibi. vna cui⁹ famulo tuo papa nrō ⁊ oib⁹ orodoris. **D**e viris ⁊ mulierib⁹ ibi. **M**emento dñe famulorū famularūqz tuaz. **D**e sacerdotibus et aīantib⁹ ibi omniū circūstātiū. ⁊ q̄ tibi offerūt sacrificiū. **D**e nobis ⁊ nostris ibi. p̄sistit qz oib⁹. sic ergo exponēda ē lra. **Q**ue tibi offerim⁹ i p̄mis. i. p̄ncipalit̄ p̄ ecclia tua scā catholica. i. vniuersali toto terraz orbe diffusa. sed fidei sacramētis vnita. quā. i. ut eā pacificare digneris ut habeat pacē ab hereticis ⁊ scismaticis ⁊ adunare q̄ disp̄sa est inē p̄fidos ⁊ paganos. **T**ñ d̄ q̄ orādūz ē p̄ discordātib⁹ ab inuicē. quā ⁊ custodire digneris a vicij⁹ ⁊ demoib⁹ ⁊ regere i p̄speris ⁊ aduersis. **I**dem p̄ntē videt eē pacificare qd̄ adunare. custodire qd̄ regere. **T**ūc eī pacificat cū fidelū mētes adunat. ut p̄ spū sanctū charitate diffusa multitudis cre

dētū sit cor vñū ⁊ aīa vna. **T**unc custodit cū inē mūdi picula regit. ut de scō mittens auxilū eā de lion tueat. **L**icet enī i apoc. se p̄tē scribat ecclis vna tñ i cāticis colūba. nā sapia edificauit sibi domū ⁊ exci. co. se. **U**na igit̄ ē ecclia septē ordinib⁹ distributa. vel septē charismatib⁹ insignita. quā ip̄e pacificat ⁊ adunat. ille custodit ⁊ regit q̄ p̄tē ipsi⁹ regimē ⁊ munimē vnūz p̄posuit vnū uersit oēs ab vno sicut corp⁹ a capite gubernēt. p̄ q̄ statū orat̄ cū d̄. vna cū famulo tuo papa nrō. q̄ vba addidit clemēs papa. **I**dem ut inq̄t pelagi⁹ papa. **P**stat ab vniuerso orbe separatos eē. q̄ q̄libet dissensionē iter sacra mysteria aplici p̄ntificis memoriāz sūm p̄suetudinē nō frequētāt. q̄ vō nō sūt de romana diocesi. p̄ suo qz debēt orare p̄ntifice q̄ten⁹ vnitatē spūs i vīculo pacis obseruet. **T**ñ debēt dicere vba sequētia. sc̄et annūte nrō. **A**nnūtes tñ ip̄e celebrās n̄ dz ea dicere. **Q**uo addūt qd̄ de annūte et rege noua traditō ē vbi orādū eē p̄ planis oñdet. orādū etiā eē p̄ p̄ncipe apls docet. i. ad Lmo. ij. c. **O**bscuro inq̄t p̄mo oīuz fieri obsecrationes. orōes. postulationes. ⁊ gratiaz actōes p̄ oib⁹ hoib⁹ pro regib⁹ ⁊ oib⁹ bus qui in sublimitate sūt p̄stituti. ut quiescāt ⁊ tranquillā vitā agant in oī pietate et castitate. **S**icut enī due sūt vite celestis videlicet ⁊ terrena. vna q̄ spūs viuūt ex deo. et altera q̄ caro viuūt ex spū. ita due sūt potestates. ecclēastica videlicet ⁊ mundana vna que moderatur spūalia ⁊ altera q̄ moderatur carnalia. ista p̄ clericos ⁊ illa p̄ laicos. **P**ost vtrāqz potestātē orandū est pro omnibus orodoris. qui vtrāqz fidez catholicā videlicet ⁊ apostolicā venerātur ⁊ colunt. ⁊ sic heretici ⁊ scismatici excludūt. **O**rodori enī quasi recte gloriantes dicuntur. qui videlicet deū recte fidei confessiōe glorificant.

Secunda pars canonis.

Memento domi

Dne famulorū famularūqz tuaz ⁊ oīuz circūstantiū. zc. **S**cđa ps. in qua etiā oñdet orādū eē pro subditis.

Eter hac uincula yboy eudent quincat.
 q in Bloco debeat sacerdos spēalit viuos
 qd voluerit memorare. qmā sub sequenti.
 Admēto defunctor poterit agere memo-
 riā specialē. Hinc enā eudent apparet quā
 sanctū sit et salubre missarū interesse myste-
 rijs cū sacrificiū eucharistie p circūstātib⁹
 specialit offerat. Tēz cū de⁹ nihil ignoret.
 nec alius valeat obliuisci qd ē qd peti-
 mus ut de⁹ meminerit nostri. Idō de⁹
 de scire qd approbat. vñ flouit dñs q sunt
 ei⁹. Et de nescire qd reprobat. vñ flō noui
 vos. Rursus de obliuisci maloz cū malis
 ad bonū reuertit. vñ Si ipi⁹ egerit pñiam
 omnū iniquitatū ei⁹ nō recordabor. Et de
 obliuisci bonoz. cū bon⁹ ad malū puerit.
 vñ. Si iust⁹ a iusticia sua se auerterit oēs
 iusticias ei⁹ nō recordabor. De⁹ enā qñqz
 recordat ad miserēdū. vñ Admēto mei de
 us me⁹ qz pē⁹ ē vita mea. Qñqz ad puni-
 endū. vñ Admēto dñe filiaz edom in die
 biertim. Idem⁹ ergo non ut nostri memi-
 nerit s; ut nostri misereat. s; illud. Bem-
 niscere miserationū tuarū dñe. z. m. t. q. a. se.
 sunt. Sequit. Quoz tibi fides cognita ē.
 z nora deuotio. q. d. Qui ppiariis fidelib⁹
 bus z deuotis. qui sol⁹ vides in psciētijs
 q recte credat z deuore te diligat. utpote re-
 nū scrutator z cordiū. de⁹ sciaz dñs ocul-
 torū omnū pscrutator. in cui⁹ pscutu nul-
 la creatura ē inuisibilis. Idō qd tibi offer-
 rim⁹ vel q tibi offerūt sacrificiū laudis zc
 qñ diceret. Admēto dñe nō solū eoz p q-
 bus offerim⁹ s; enāz sacerdotū q offerunt
 sacrificiū laudis. Cū enī sacerdos offert
 p iplo nihilomin⁹ z p se. Tū dicit. p qui-
 bus tibi offerim⁹ vel q tibi offerūt. qz non
 solū offerūt sacerdotes s; z vniuersi fideles
 nā qd spēalit adimplet ministerio sacerdotūz
 b vniuersalit agit vno fidelū. Tū p qbus
 tibi offerim⁹. sacru. vel q tibi offerunt. s. de-
 uotio. de⁹ ē sacrificiū laudis s; illud apli.
 Quicqd facere debens oīa i laudē dei faci-
 te. ut de⁹ laudet i vobis. Scdo sacrificiūz
 laudis de⁹ qz rps grās agēs illud istimut. p
 ut dicet i. v. p. cula sup vbo. Grās agēs.
 Tercio id. qz cū deo qd qz offerimus. sua si-

bi reddim⁹ nō nrā largimur. Tū ps. Si
 esuriero nō dicā tibi. me⁹ ē enī orbis terre.
 z plenitudo ei⁹. Ergo imola deo sacrificiū
 laudis z redde altissimo vota tua. Quar-
 to qz deū laudare debem⁹ nō solū qz passus
 ē p nobis. s; enā qz nobiscū ē quotidie vsqz
 ad psumationē vite. Tū qz non solū se de-
 dit p nobis i pñiā. s; enā qz dedit se nobis
 cibū ut p pñiā redimeret nos a morte p cibū
 aleret nos ad vitā. vñ. Qui māducāt me z
 ipse viuet propt me. Idō se effegies ē. i. ex
 posito ei⁹ qd seqt s; p redemptionē aīaz
 suaz. Idō spe salus z incolumitatis sue.
 Sequit. sūlqz oibus zc. videlicet p sangui-
 neis z affinitib⁹ familiarib⁹ vñ amicis. licet
 enī diligere teneamur enā iūmicos s; illō
 diligite inimicos vros. seruare tñ debem⁹
 ordinē charitatis q incipit a seipso. s; illō
 Introduit meret in cellā vinariā z ordi-
 nauit i me charitatē. Idā z apls ait. Dum
 tps habem⁹ opemur bonūz ad oēs marie
 aut ad domesticos fidei. Idō redēptione
 aīaz suaz zc. qz nō p pñiā lucro vel appeti-
 tu terrenoz. s; p spe salus z incolumitatis
 sue. i. p salute vñ incolumitate sperāda. spe
 enī salu faci sum⁹. Idō salute qdē mētis
 z incolumitate corporis. nā vtraqz sanitas
 ē ab illo q dicit. Salus ipi ego sū. Tūrum
 vtraqz sanitas puenit ex redēptionē aīe. i. de
 remissione peccati. sicut cōtra de reatu pec-
 cati pcedit infirmitas vniūsqz. vñ sūiaz
 vitans. Ecce san⁹ inqz fac⁹ es. iā noli pec-
 care ne deteri⁹ aliqd tibi pāgat Idō tria
 sunt hoīs bōa. s. corporalia. spūalia z eterna.
 videlicet infima media z supma. p qbus sa-
 cerdos dicit se offerre. p corporali⁹. ibi p in-
 columitate. p spūali⁹ ibi p redēptionē. p et-
 nis. ibi p salute. nā z dñs docet nos p his
 trib⁹ orare. videlicet p etnis. vñ adueniat re-
 gnū tuū. p spūali⁹. vñ. fiat voluntas tua sicut
 i celo z i tēra. p corporali⁹. Tū panē no-
 strū qmā dñs da nobis hodie. Offerim⁹
 ergo sacrificiū p etnis ut dent nobis pñiā
 p spūali⁹ ut dent nobis ad meritū. p cor-
 porali⁹ ut dent nobis ad aduinculūz. ut
 p bec z ista pueniamus ad illa. Tū cū di-
 cat apls qz virtus in infirmitate pficiuntur et

ut. cū infirmo: tūc fortior sum qd ē qz pro
 corporali incolumitate sacrificiū laudis offe-
 rim⁹. nisi vñ nobis pseruata vel reddita sa-
 nitate gratiaz actiōes in ecclia referamus
 Sequit. Tūqz reddūt vota sua. zc. vota
 sua dicunt q volūtariē pmitunt. qz volen-
 ter z libenter deo vouere z votū reddere de-
 bem⁹. Tū cū nrā donem⁹ z aliena redda-
 mus. quō vota si sua sunt reddūt z nō po-
 tū donāt. vel si reddūt quō sua sūt z nō po-
 tū aliena. Sane votū bonū z hoīs z dei ē.
 sed dei ppter autoritatē grē. hoīs propter li-
 bertatem arbitrii. Idō propter qd dicit Aplis
 Non autem ego sed gratia dei mecum.

Comunicātes

z. Tercia ps. Circa⁹ papa addi-
 dit hec vba. Comunicātes z memoriā ve-
 nerātes. Sane pñifer ut lex iubebat thuri-
 bulū viuis carbonib⁹ plenū intra scāscōz
 secū portabat. sicut in probemio hui⁹ pas-
 dici ē. z rps carnis sue thuribulū oī vñte
 plenum tulit ad astra. sic z sacerdos noster
 rpi vice tenēs. vacu⁹ a peccatis z plen⁹ vir-
 tutū odorib⁹ ad sacrificiū altaris accedere
 dz. Cōicātes z memoriā venerātes. cōica-
 re id ē qd pñcipare. qz sanctorū z angelorū
 pascuis cōicare debem⁹. Quattuor autēz
 modis i ecclia cōicat. put dicet in. v. pñicu-
 la sup vbo. Qui pñie. Admōriā venerā-
 ri id ē qd memoriā honorabiliter colere qbe-
 ara maria vgo p aduētū spū sancti geni-
 trit scā ē filij dei iesu rpi dñi nostri. q de⁹ et
 bō ē. Illud at notādū ē q secreta nō tota sūt
 ab vno s; pñiculatim a plurib⁹ ex eo ppen-
 dit fuisse pposita. qz ter i ea scōz pmemoria-
 tio repetit. licet b ipsū puenit ad laudes z
 gliaz trinitatis. In scda qz pmemoratio-
 ne supplēt q de pñiūis sanctis deesse vi-
 debant i pñia. Tū ea pmemoratione q
 fit aī psecrationē corporis rpi. postulat scōz
 suffragiū. In ea vō q fit p psecrationem
 corporis rpi scōz pñiūi iploz. qz nimirūz
 anteqz corp⁹ rpi qd ē vniuersalis ecclia cō-
 secret. i. anteqz regnū adueniat. necessariūz
 ē nobis i via scōz suffragiū ut meritis eoz

z pab⁹ dñe pñiōis muniamur auxilio
 sed vbi corp⁹ rpi fuerit psecratum. i. vbi re-
 gnū aduenit alleqmur i patria scōz con-
 fortiū ut societate z pñe cūz sanctis aplis z
 martyrib⁹ habeamus. In via qz p cōica-
 mus cū scis pñiōē quā ipi hic habuerūt. et
 nos habem⁹. i. patria vō pñiāuim⁹ cūz
 scis pñiōē quā ipi hñt z nos habebim⁹. nos
 enī fide habem⁹ z spē. z illi spē hñt z rē nos
 pcurrim⁹. Itādū. isti possidet brauiūz. nos
 pugnam⁹ i via. illi triumphāt i patria. Cōica-
 mus igit z memoriā veneramur aploz ac
 martyz z pñiā pñe glorie vñinis dei genitri-
 cis marie. ut eoz suffragio de fide perduca-
 mur ad spē de stadio pueniam⁹ ad brauiū
 de vita ad patriā nrā leam⁹. In pñis autē
 noiāt nomen bñe marie qz ipa enī q oblatu-
 rus ē. z q vā hostia ē genuit. z in celis obti-
 net pñiātiū. Itō iānt aut z duodeci apli
 z duodecim martyres. q oēs hui⁹ sacrificiū
 testes fuerūt. z passionē rpi vñis z effusio-
 nis sanguinis testimoio pbauerūt. in hac
 aut pmemoratione scōz illud obseruat ec-
 clia q antiquis agere pñeunt i ordib⁹
 suis recolat patz memoriā qñt eoz me-
 ritus suffragātib⁹ facili⁹ obtineat qd iploz
 rat. Sic z moyses p peccāte iplo intercedēs
 patz memoriā interposuit dicēs. Recordā-
 re abraā isaac z iacob seruoꝝ tuorū zc. Ero
 rrii. sic z azarias orasse legit in forma ce. ne
 qsum⁹ auferas misericordiaz tuā a nobis dñe
 de⁹ noster propt abraā dilectū tuū. z isaac
 seruū tuū. z iisrl sanctū tuū. Et qñiam extra
 vñitatē ecclie nō ē loc⁹ offerēdi sacrificiū
 vñitatis. id sanctorū memorie cōicam⁹ i sa-
 crificio quaten⁹ i pñiōē scōz sacrificiū
 offeram⁹. nā sicut vñ panis ex multis gra-
 nis z vinū ex multis racemis. z vñū corp⁹
 ex multis mēbris. sic ex multis fidelib⁹ vna
 pñit ecclia. Scriptū ē enīz Alieni genā nō
 vescet ex eis. quoniā scā sunt. z id solū illuz
 ad elū huius agni recipim⁹. q nrē pñiā
 ē domui videlicet oēs domesticū fidei a pñ-
 aīe vsqz ad plebē. a iplo vsqz ad publica-
 nū. Scriptū aut qdā. qz sacerdos lega-
 lis scripta habebat in longion noiā duode-
 cim tribuū seu patz. Ero. rrii. id in hui⁹ rei

memoria p[ro]p[ter] n[ost]r[um] iat memoria b[ea]te v[ir]gi-
nis et ap[osto]lo[rum] et q[ui]da[m] marty[rum]. s[ed] cu[m] eccl[esi]a i-
ter sanctos mag[is]e memoria p[ro]fess[or]u[m] ve-
neret. quare in canone n[on] fit d[icitu]r illis p[ro]memo-
ratio. Vnde p[otes]t q[uod] canon p[ri]us fuit editus
q[uam] memoria s[an]cto[rum] p[ro]fess[or]u[m] eccl[esi]a celebraret.
Ista o[mn]es fere sancti q[ui] in canone p[ro]memoria-
tur. p[re]cessere siluestri. p[ro]ter iohanne[m] et paulu[m]
et marcellinu[m] et p[er] q[uod] p[ri]mo successerunt.
Eccl[esi]a v[er]o p[ro] t[em]p[or]is b[ea]ti siluestri cepit me-
moria s[an]cto[rum] p[ro]fess[or]u[m] venerari. Canon aut[em]
ex eo co[n]uincit p[re]cessisse q[uod] ap[osto]lo[rum] catalogus
no[n] ita rep[er]it in illo disposit[us]. sicut in em[en]da-
tionib[us] codicib[us] siue i[n] eu[an]gelis inueniuntur
In p[ri]orib[us] editionib[us] ut dicit Hieron[imus]. no[n]
solu[m] eu[an]gelista[m] mutat[us] e[st] ordo. sed etiam
verbo[rum] et sententia[rum] erat confusa. p[ro]m[is]sio
I[st]o[rum] etia[m] dicit q[uod] i[n] canone solu[m] fit me[m]o-
ria de martyrib[us]. q[uod] cu[m] b[e]n[e]dicti sacramentu[m] sit sacra-
mentu[m] amoris. i[n] ip[s]is sacramen[tis] mysterio
d[icitu]r solu[m] fieri memoria de illis i[n] q[ui]bus speci-
alius apparuit signu[m] veri amoris. In apo-
stolis apparuit p[re]p[ar]atu[m] abiectione. In
martyrib[us] p[ro] corporu[m] torm[en]tis expositione
De p[ri]mo mat[th]. xix. Ecce nos reliquimus
o[mn]ia. et. De s[ec]undo Sap[ientia]. iij. Et si cora[m] ho[m]i[ni]bus
torm[en]ta passi sunt. et. Rursus i[n]o[n] fit men-
tio de co[n]fessorib[us]. q[uod] illi non sunt passi sicut
x[ristu]s. cuius passionis e[st] memoriale b[e]n[e]dicti sacra-
mentu[m]. Greg[orius]. iij. addidit hec v[er]ba. Illa q[ui]
q[ui]busda[m] eccl[esi]is dicitu[r]. s. quor[um] o[mn]i[n]as
hodie i[n] p[ro]spectu[m] tue maiestatis celebratur
d[omi]ne d[omi]ne noster i[n] toto orb[e] terrar[um]. T[er]m[in]a-
tur aut[em] hec p[ar]ticula p[er] eunde[m] x[ristu]m d[omi]n[u]m no-
stru[m]. sicut eni[m] p[er] filiu[m] o[mn]ia facta sunt. ita et p[er]
ipsu[m] h[ab]ent o[mn]ia e[ss]e rep[ar]ata et terminata. Et s[ed]
quosda[m] no[n] d[icitu]r hic r[ati]o[n]e am[en]. neq[ue] v[er]q[ue] ad
fractione[m] hostie. q[uod] angelor[um] cho[r]o s[ec]o[m] m[ys]-
terio assitens r[ati]o[n]et amen. b[e]n[e]dicti no[n] ubiq[ue]
seruatur. De hoc dicitur in sexta particula

Quarta pars canonis.

Inc igitur obla-

tion[em]. Quarta pars. Et hoc di-
cendo sacerdos i[n] quibusda[m] eccl[esi]is p[ro]p[ter]
de se inclinat. Sane legalis pontifex orans
fumo thumiamatis obumbrabat[ur] et tegeba-

tur. ne pateret alicui d[omi]n[u]m cremaret incensu[m]
sicut i[n] p[ro]hemio hui[us] p[ri]us dictu[m] e[st]. Et christ[us]
d[omi]n[u]s patre[m] interpellat p[ro] nobis angelor[um] p[er]
transit[um] intuitu[m] q[uod] intelligi no[n] p[otes]t quatu[m] p[er]
sentia sumpte carnis impetret apud patre[m].
p[ro] nobis. sacerdos quoq[ue] d[omi]n[u]m vice x[risti] gerit.
q[uod]a[m]odo tegit[ur] et latet. q[uod] nec cogitari nec
narrari p[otes]t quatu[m] v[er]u[m] et p[otes]tia sit i[n] ver-
bis eius i[n] hoc mysterio. q[uod] latet ho[m]i[n]es et an-
gelos. Ad q[uod] rep[er]it[ur] i[n] quibusda[m] ec-
cl[esi]is sacerdos secreta i[n]tra[re]. quibusda[m]
corinthis q[ui] sunt i[n] v[er]oq[ue] latere altaris que
tunc extendu[n]t q[ui] tegit[ur] et velat. Seruuitis
nostre. i. mee et ciu[itu]m qui tibi seruunt et fa-
mulantur. Et nota q[uod] due sunt seruuitas spe-
cies. vna q[ui] soli creatori debet q[ui] d[icitu]r lat[er]ia. al-
tera q[ui] creaturis i[m]p[er]atur q[ui] vocat[ur] dulia. q[ui]
da[m] eni[m] creaturas possum[us] i[n]ter o[mn]ia vene-
rari. Vn[de] q[ui]s spec[ie] d[omi]ni determinat dicens
Reddite q[ui] sunt cesaris cesari. et q[ui] sunt dei
deo. Vn[de] p[er]s[us]. Lat[er]ia s[un]t d[omi]no. debet d[omi]n[u]s
lia seruo. Ad corp[us] x[risti] ferit i[m]p[er]dulia vere. la-
tria ergo e[st] seruitu[m] siue cult[us] soli deo crea-
tori debitus. que debem[us] sup[er] o[mn]ia reuereri.
Ad ea quide[m] pertinent t[em]pla altaria sacer-
dota sacrificia festiuitates cerimonie et hu-
iusmodi q[ui] soli deo sunt exhibenda. iuxta il-
lud. D[omi]n[u]m deu[m] tuu[m] adorabis et illi soli ser-
uies. i. soli deo seruitu[m] adoratio[n]is impen-
des. no[n] eni[m] sanctis et angelis ad honore[m] dei
sed p[ro]p[ter] deo ad honore[m] s[an]cto[rum] et angeloru[m]
dedicatur t[em]pla. et altaria p[re]sacra[n]tur. et sacri-
ficia offeruntur. nec ipsis adoratio[n]is seru-
tus sed soli deo i[m]pendit[ur]. ut dicitur i[n] p[ro]hemio
septime p[ar]tis. ne si sec[us] fiat no[n] theosobie cul-
tus exhibeat[ur]. sed idolatrie crime[m] incurrat
seruendo creature ta[m]q[uam] creatori et mutan-
do glori[am] i[n]corruptibilis dei i[n] similitudine[m]
corruptibilis ho[m]i[n]is. Si igitur nec ho[m]i[n]es nec
angeli adoradi sunt attendat q[uod] agat qui
sub p[re]textu cuiusda[m] religionis seu pietatis
diuersas adorant imagines. I[st]o enim licet
manu factu[m] aliq[uod] adorare. ut p[ro]batu[m] est i[n]
prima p[ar]te sub titulo de picturis. Vna qui-
dem t[em]p[or]e est dei patris imago qua[m] vna cu[m]
patre adoratio[n]e venerari debem[us] s[ed] vni-
genitu[m] dei filiu[m] iesu[m] x[ristu]m qui est splendor gl[ori]e

et figura substantie ei[us] cui[us] no[n] solu[m] deitate[m]
sed etia[m] h[um]anitate[m] adorare debem[us]. iuxta il-
lud. Adorare scabellu[m] pedu[m] ei[us] quonia[m] san-
ctu[m] e[st]. Ceteras vero imagines et creaturas
sacras et sanctas. i. angelos ho[m]i[n]es et sacra-
menta no[n] lat[er]ia sed dulia possum[us] venerari
De adoratio[n]e angelor[um] legit[ur] q[uod] abraha[m] oculis
eleuans i[n] p[ro]ualle mambre tres vidit et
vnu[m] adorauit et angelis. Loth[us] q[ui] duob[us]
angelis i[n]tra[n]s ciuitate[m] occurrens adora-
uit p[er]es ut i[n] domu[m] sua[m] hospicio declina-
ret. De adoratio[n]e ho[m]i[n]u[m] legit[ur] q[uod] iacob vi-
dens elau[us] venie[n]te[m] p[re]cessit vnaq[ue] turma[m]. et p[er]
nus i[n] terram sepius adorauit. Filij q[ui] ia-
cob adoraueru[n]t ioseph i[n] egipto. De ado-
ratio[n]e sacramentor[um] dicit eccl[esi]a. Crucem tuam
adoram[us] d[omi]ne. Et alibi legit[ur]. Ch[rist]iani sa-
cras imagines pie venerant et adorant. Seq[ue]ntur.
Dies q[ui] n[ost]ros. Et nota q[uod] leo papa ad-
iunxit i[n]fra actione[m]. I[st]a igit[ur] oblationem
v[er]q[ue] placat[ur] accipias. Beat[us] aut[em] gregori[us]
has tres peti[n]des i[n] canone d[icitu]r addidisse.
I[st]a e[st] dies q[ui] n[ost]ros i[n] tua pace disponas
supple. p[er] eu[m] q[ui] p[ro] nobis e[st] tradit[us] i[n] man[us] co[r]-
ru[m] qui pace[m] oderu[n]t. Sec[un]da ab eterna d[omi]n[i]a
tione nos eripi. supple p[er] eu[m] q[ui] p[ro] nobis i[m]p[er]ali
more d[omi]nat[ur] e[st]. T[er]tia et i[n] elector[um] tuor[um]
iubeas gregem numerari. supple p[er] eu[m] q[ui] p[ro] no-
bis deputat[ur] e[st] cu[m] i[n]iq[ui]s. In pace tua. et. Et
nota q[uod] e[st] p[ar] peccator[um]. p[ar] iustor[um] q[ui] d[icitu]r p[ar]
peccatoris siue spiritualis. p[ar] t[em]p[or]is. et p[ar] eter-
nitatis. De pace p[er]to[rum] dicit p[er]s. zelauit sup[er]
i[n]iq[ui]s pace[m] p[er]to[rum] videt[ur]. De pace iustor[um]
dicit ap[osto]lus. Fruct[us] sp[irit]us e[st]. charitas gaudiu[m].
pax p[er]p[et]ua. I[st]a c[on]t[ra] reliq[ua] d[omi]n[u]s ap[osto]lis dicens.
I[st]a c[on]t[ra] relinq[ui]t vobis. De pace t[em]p[or]is i[n]q[ui]t p[ro]-
pheta. Quet i[n] dieb[us] ei[us] iusticia et ab[un]da[n]-
tia pacis. De pace e[te]rnitatis d[omi]n[u]s dicit ap[osto]lis
I[st]a c[on]t[ra] mea do vobis no[n] quod hic mundus
dat ego do vobis. I[st]o h[ab]et tripli[ce]m paceter
oram[us] i[n] missa. I[st]o i[n] hac or[ati]o[n]e. I[st]a c[on]t[ra]
igit[ur] ibi dies q[ui] n[ost]ros i[n] tua pace disponas
Sec[un]do i[n] or[ati]o[n]e. Libera nos. ibi. da p[ro]p[ri]a
pace[m] i[n] dieb[us] n[ost]ris. T[er]tio i[n] p[ar] d[omi]ni ibi.
Bona nobis pax. ut de pace t[em]p[or]is p[er] pace[m]
peccatoris transeam[us] ad pacem eternitatis.
Ob b[e]n[e]dicti sacerdos ter i[n] missa osculatur

altare. videlicet i[n] p[ri]ncipio canonis dicens
vni accepta. et. et i[n] oratione. supplices. et p[ro]
oratione. B[e]n[e]dicti iesu x[riste] q[ui] dixisti ap[osto]lis. licet
quida[m] nonies osculent[ur]. ut i[n] sui adiutoriu[m]
ad b[e]n[e]dictu[m] noue[m] cho[r]os vel ordines
angelor[um]. i[n] quib[us] o[mn]es sancti locati. vel lo-
cati sunt inuocet[ur] et inducat[ur]. Vel b[e]n[e]dicti faciu[n]t
quali gra[m] agentes de noue[m] ordinibus q[ui]
quib[us] sacerdos gradatim suscepit. Cir-
ca b[e]n[e]dicti altaris oscula notandu[m] e[st] q[uod] sacer-
dos ea facit trib[us] t[em]p[or]ibus i[n] missa. iuxta tria
quibus indiget ad alia tria ab eo i[n] altari
ag[er]e. I[st]o i[n]mo eni[m] facit q[uod]da[m] oscula a[n] col-
locatione[m] hostie et calicis s[ed] q[ui] p[ri]mo ad al-
tare accedit. et q[ui] ad p[ri]ma[m] collecta[m] dicitur[us]
e[st]. d[omi]n[u]s vobiscu[m]. et ite[m] p[ro] eu[an]gelii dicitur[us]
e[st]. d[omi]n[u]s vobiscu[m]. q[uod] oscula facit ut fiat dignus
minister i[n] sacrificio. Sec[un]do facit alia p[ro]
collocatione[m] calicis et hostie p[ri]us q[uam] co[m]mu-
nicet s[ed] dicitur[us]. orate fr[atr]es. et. Et q[ui] i[n] ca-
none dicit. Vni accepta. et q[ui] dicit. Et hac
altaris p[re]cipatione. Et finita oratione illa
B[e]n[e]dicti iesu x[riste] qui dixisti ap[osto]lis. que facit ut
sit iust[us] i[n] x[risti] corpe recipiedo. T[er]tio v[er]o
facit alia postq[uam] co[m]municet s[ed] dicitur[us]. B[e]n[e]dicti
vobiscu[m] ante. post co[m]munionem et p[ro]pleta
or[ati]o[n]e. I[st]a c[on]t[ra] tibi sancta. et. q[uod] facit ut suf-
ficiet i[n]u[n]iat i[n] gra[m] deo p[ro] p[re]ceptis refe-
rendo. T[er]o oscula q[ui] h[ab]ent ante collocatio[n]e[m]
hostie et calicis. et ea q[ui] h[ab]ent p[ro] co[m]munionem
sunt supra altare. videlicet i[n] medio ei[us]. Cu[m]
enim sacerdotis dignitas et auctoritas i[n] sacri-
ficio. necno[n] et sufficiencia ad referendu[m]
gra[m] de acceptis sit solu[m] a deo a q[ui] n[ost]ra suffi-
cencia e[st] idcirco a[n] calicis et hostie locatio[n]e[m]
ne et postq[uam] co[m]municet osculat[ur] mediu[m] altaris
p[ro] q[uod] p[ro]pter virtute[m] p[re]secrationis et vni[n]o[n]is
ibi i[n] mensa altaris facit maxime rep[er]it[ur]
de i[n] quo vniunt[ur] extrema. Oscula v[er]o q[ui]
fiunt p[ro] calicis et hostie collocatio[n]e[m] ante
q[uam] co[m]municet fiunt a sinistris calicis p[ro] hosti-
am. Ad b[e]n[e]dicti q[uod] sacerdos sit iust[us] i[n] sacri-
ficio. requirit no[n] solu[m] actio diuina. veru[m]
etia[m] sua. Vn[de] Aug[ustinus]. Qui fecit te sine te no[n]
iustificabit te sine te. Requirit ergo dispo-
sicio ex p[ar]te sui. q[uod] sit si no[n] resistit diuinis mo-
tibus sed i[n]fusio gr[ati]e fit ex p[ar]te dei. i[st]oq[ue] oscu-

la q̄ sunt ante cōionē nō directe sunt i me-
dio altaris. Rursus illud qd̄ ē ex nobis in
iustificatione nostra ē qd̄ diminutū ē mo-
dici respectu ei⁹ qd̄ ex deo ē. Adhuc ergo
fiunt a sinistra p̄ calicis q̄ ē p̄ diminuta
et obliqua respectu dextre. Fuit tñ iuxta ho-
stia. tñ qm̄ iustificatione plura et nobilio-
ra sunt a deo seu a christo. tñ q̄ etiā illd̄ qd̄
a nobis ē potius haberet rōnes mali q̄z bo-
ni. nisi quodammodo ēēt a deo p̄ grātia pue-
mentem elicitū regulatū et acceptum. Id̄ ē
etiā secūdo dici q̄ iō qm̄ calix et hostia non
sunt sup̄ altare. oscula fiūt i medio altaris
videlicet directe sup̄ locū crucis et christima-
te in ipsi⁹ p̄secratioe facit. q̄ xps̄ stās i me-
dio discipuloy suoy dicit eis. Id̄ ē vobis.
q̄ par p̄ ipsa oscula designat. Tercio ad des-
ignādū q̄ sicut habet in cāticis xps̄ ascen-
sus in cruce purpureū. i. sanguine rubrica-
tū media charitate p̄stravit. q̄ charitas per
osculū designat. q̄ etiā media d̄. q̄ cōmu-
nis oibus p̄ oib⁹ enī venit p̄ ex charita-
te. Id̄ ē vobis oscula ipsa manib⁹ sup̄ alta-
re deposita. Id̄ ē vobis ad notādū q̄ chari-
tas p̄ osculū designata opib⁹ d̄z innuit. nā
s̄m̄ Greg⁹. opatur magna si ē. si aut̄ renuit
opari amor nō ē. Sc̄do ad notādū q̄ i al-
taris sacrificio sacerdos omniū ip̄salū cur-
rā deponere et solū ipsi sacrificio afficā mē-
te d̄z habere. Tercio ad designādū q̄ ad h̄
opa ei⁹ nō sufficit. qd̄ solū dei misericordia
obtinēt. Ad hoc nōnulli i locis ipsis oscu-
landis. signū crucis cū trib⁹ extensis digi-
tis p̄ impmūt. tñ q̄ oia in fide trinitatis
agenda sūt. tñ q̄ regularit̄ q̄cquid ori ap-
plicādū ē. d̄z p̄ crucis signaculo insigni-
ri. Et quāq̄ altaris mensa p̄secrata fuerit et
alia multa crucis signa i ip̄so melle officio
p̄cesserint. nō tñ hec sup̄fluit. tñ q̄ nō rōne
ipsi⁹ loci. sed rōne opis i loco ip̄o fieri fiūt
tñ q̄ quātiūq̄ altaris mensa fuerit cōse-
crata. nescit tñ qd̄ in ip̄so loco maligno spi-
ritu p̄mitat a deo. Alia etiā multa signa
prius facta nō rōne loci. sed rōne p̄secratio-
nis corporis et sanguinis xpi facta fuerunt
Alii tñ in penultimo et finali dñs vobiscū
nec osculatur altare nec i illo impmunt s̄

gnū crucis. sed se solū ante faciē suā signāt
et bñ. tñ q̄ per altaris osculū qd̄ in fine melle
se fit intelligit sacerdos oia p̄cedēta appro-
bare et eis toto mentis affectu assentire. tñ
quia per corpus dñi p̄nam omnis imū-
dus sp̄s de loco ip̄so credendus est aufus
gi se. De osculo etiā altaris et libri sub n. de
altaris osculo dictum est.

Quinta pars canonis.

Item oblato

Quinta ps in q̄ sacer-
dos accedit ad dñici corpus
cōsecrationē dicens. Quā oblationē. id est
terrenā materiā ad corpus tui filij destina-
tā tu deus quesumus in oibus. i. tota cog-
tione tota mente et toto intellectu digneris
facere benedictam. etc. Sane quarta feria
iudas vnus ex duodecim a diabolo sup̄plā-
tatus immane sacrilegiū perpetravit. duz
filij dei triginta argenteis vēdidit pharise-
is in recōpensationem damni qd̄ incurre-
rat propter effusionē vnguenti. Quare iqt
hoc vnguentū nō venit tricentis denariis
et datū ē egenis. Dixit aut̄ hoc nō q̄ de ege-
nis pertinebat ad eū. sed q̄ fur erat et locus
habens ea que mittebātur asportabat
Quilibet aut̄ argente⁹ valebat decē dena-
rios vsuales et ita damni vnguenti qd̄ va-
luerat trecentos denarios triginta recōpen-
sauit argenteis. Si vero dicamus argen-
teos fuisse denarios vsuales. dicem⁹ q̄ iu-
das vendidit xpm̄ quasi vile mancipium
xxx. denariis qui sunt decima p̄ tricentoy
denarioy quos valuerat vnguentū. Id̄ ē
pter qd̄ dñs despectiue loq̄tur p̄ prophetas
Elpenderūt inqt mercedē meā. xxx. argen-
teis p̄ciū appreciati q̄ appreciat⁹ sum ab eis
Ad designādū ergo p̄ciū quantitatem q̄ xps̄
vēdidit ē sacerdos hic facit tres cruces cō-
muniter sup̄ oblata et calicē cū dicit. Bñdi-
ctā ascriptā et ratā. nā et tricenta p̄ter et. xxx.
multiplicationē suscipiūt a ternario. Id̄ ē
modū aut̄ ad designādū vēditionem et em-
ptionē duas cruces impmūt singillatim nā
sup̄ oblata et alterā sup̄ calicem. cū dicit. vt
nobis corp⁹ et sanguis fiat. q. d. illa vēditio

fuit maledicta p̄scripta. irrita. iūq̄. et detesta-
bilis. sed tu de⁹ hāc oblationē digneris fa-
cere bñdictā ascriptā ratā rōnabile et acce-
ptabile. Iudas enī dilexit maledictionē et
veniet ei. et noluit bñdictionē et elogabit ab
eo. sed tu de⁹ hāc oblationē digneris facere
bñdictā p̄ quā nos in celestib⁹ bñdicas. iu-
das delect⁹ ē de libro viuētū et cū iustis nō
scribeb̄. s̄ tu de⁹ hāc oblationē digneris fa-
cere ascriptā p̄ quā nos inter electos ascri-
bas. Iudas laq̄o se suspēdit et ep̄atū ei⁹ ac-
cepit alter. sed tu de⁹ digneris hāc oblatio-
nē facere ratā. p̄ quā ratū sit n̄r salus pro
missū. vel ratā q̄ ad cōfirmationē in oibus
bonis. ne sicut cayn offeram⁹ q̄ se nō deo
sed diabolo obtulit sacrificiū. Itē iudas ex-
iuit cōdenat⁹ et orō ei⁹ facta ē in peccatum
s̄ tu de⁹ hāc oblationē facere digneris rōa-
bile. i. rōne plenā. p̄ quam rōnabile fiat no-
stre seruitutis obsequiū. Iudas q̄z reddi-
dit malū p̄ bonis. et odiū p̄ dilectionē retrū-
buit. s̄ tu de⁹ hāc oblationē facere digneris
acceptabile p̄ quam nos tibi reddas accep-
tos. Sc̄do fiūt tres cruces cōiter sup̄ obla-
tā et calicē. q̄ xps̄ tria cōiter egit circa panē
et vinū. videlicet accepit. benedixit et dedit.
Id̄ ē modū sp̄aliū facit vnā crucē sup̄ ob-
lata. q̄ dicit comedite h̄ ē corp⁹ meū. et alte-
rā sup̄ calicē. q̄ dicit bibite q̄ hic ē sanguis
me⁹. Et s̄m̄ hūc sensū recte subiūgit. Qui
p̄die q̄z pateret. etc. Tercio fiūt tres cruces.
q̄ iudas vēdidit xpm̄ ad crucifigendū tri-
bus. i. sacerdotib⁹ scribis. et phariseis. Ad
notādū ergo cōiter tres emptores. facit sa-
cerdos tres cruces cōiter sup̄ oblata et cali-
cē cū dicit bñdictā ascriptā et ratā. Ad no-
tādū vero discretē venditorē et vēditū p̄ tra-
dētē et traditū. facit duas cruces discrete su-
p̄ oblata et calicē cū dicit. vt fiat corp⁹ et san-
guis. Quarto tres p̄me cruces notat qd̄ fa-
ctū ē ēē ex virtute crucifiri. vel significat tres
dies q̄bus xps̄ p̄dicauit p̄ dñicā in ramis
palmarū vel tridū q̄ in sepulcro quēuit. vel
tria loca corporis in q̄bus passus ē. i. manus
pedes et latus. Due vero sequētes significāt
dīnā et hūanā naturā. vel q̄ xps̄ i aīa et cor-
pore passus ē. et fiūt quinqz i figurā q̄ xps̄

quinqz vulnera habuit. vel in quinqz cru-
cib⁹ tps̄ legis expm̄ qd̄ quinqz libris di-
stinguit. et in q̄libet xpi passio denotat. que
lex quinqz psonis regebat. i. iudice. rege p̄n-
cipe. p̄pheta. et sacerdote. q̄b⁹ xps̄ assimilāt
Id̄ fiunt q̄z vba p̄missa sc̄do mō sicer-
poni. Id̄ ē vobis vt de⁹ hāc oblationē faciat
bñdictā ascriptā et ratā. i. vt eam p̄secret. ap-
probet. et p̄fermet in rōnabile hostiā et acce-
ptabile sacrificiū. vt ita nobis. i. ad nostras
salutē panis fiat corp⁹ et vinū sanguis di-
lectissimi filij tui dñi nostri iesu xpi. Id̄ ē
quidē dilect⁹ ē filius sicut ip̄e pater de celo
testat⁹ ē dicens. Hic ē fili⁹ me⁹ dilect⁹. etc. Et
nos eū diligere debem⁹. q̄ ip̄e prior dilexit
nos et p̄ nobis ē passus. Tercio mō sic.
Quelūm⁹ vt tu de⁹ hāc oblationē facere
digneris bñdictā. i. vt a te sp̄ualiter bñdica-
tur. vnde virtute patris nostri sit bñdictus
fruct⁹ ventris virginis marie. ascripta. i.
tales q̄ de memoria tua nulla possit obliui-
one deleri. ratā. i. talē que de bñplacito tuo
nulla possit obliuione puelli. rōnabilem. i.
talē q̄ tue dīne rationi pueniat. Refert enī
inter rōnabile et rōnale. Rōnabile dicit⁹
qd̄ de rōne p̄cedit. Rōnabile vō qd̄ vnitur
rōne. Vñ et liber iſte rationale vocat⁹. quia
eoy q̄ in ecclesiasticis officiis agunt p̄tinet
rōnes. Acceptabile. i. vt p̄ ea tibi deo accep-
temur. Quarto mō sic. Digneris face-
re bñdictā. i. sp̄s sancto replere. ascriptā. i. di-
uinitati ascribere. ratā. i. in veritate vt ad sa-
lutē sufficiat solidare. rōnabilem nā fide.
acceptabile nostra deuotōe. Quito mo-
do sic. Quā oblationē tu de⁹ oipotens di-
gneris facere in oibus bñdictā. H̄ ē trāſſer-
re in eā hostiā. q̄ ē oīm odebñdicta ascripta
rata. rōnabilis. et acceptabilis. Bñdicta
dicit⁹ hostia salutaris. i. ab omni cā maledi-
ctionis imunis tā originali q̄ actuali. taz
criminali q̄ veniali. sicut elisabeth inqt ad
virginē. Bñdict⁹ fruct⁹ ventris tui. Ascri-
pta d̄. i. scripturis et figuris veteribus desi-
gnata. tā in agno pascali q̄ in manna cele-
sti. tā in isaac molando q̄ in abel imolato
quoniā vt inquit Iobes. Hic est agn⁹ qui
occlusus est ab origine mudi. Rata dicitur

quasi non transitoria. sicut vetus lex. q̄ cellu
ubi noua successit. sed q̄ permanet in eternu
s̄m ordinē melchisedech. Rationabilis dē
quasi non peculialis. sicut erat legalis q̄ san
guine thaurorū z hircoz nō poterat p̄cō
mundare. sed q̄ sanguine p̄prio p̄scientias
emundat ab opib⁹ mortuis. Acceptabilis
dē quasi non illa. de qua dicit p̄pheta. Sa
crificiū z oblationē nolūisti. sicut ait dñs.
Nō accipia de domo tua vitulos neq; de
gregib⁹ tuis hircos. s; illa d̄ q̄ dicit p̄s. Li
bi sacrificabo hostiaz laudis. Tñ dñs ait.
Sacrificiū laudis honorificabit me. z s̄m
hanc expositionē recte subiūgit. ut fiat cor
pus z sanguis dilectissimi filii tui. zc. patri
enī dilect⁹ ē fili⁹. iuxta illud. Hic ē fili⁹ me⁹
dilect⁹. zc. Et nos eū diligere debem⁹. quia
ipse prior dilexit nos z passus ē p̄ nobis.
Aug⁹. nō sic exponit. Bñdica p̄ quā bñdi
cūmur. ascripta p̄ quā in celo hoies ascribi
mur. rata p̄ quā in viscerib⁹ xp̄i. i. de corpe
xp̄i qd̄ ē ecclesia censēmur. rōnabile p̄ quā
a beliali sensu eruiūmur. acceptabile ut qui
nobis ipsi displicemus p̄ hāc acceptabiles
ei⁹ vnico filio sum⁹. Subiungensq; sacer
dos euāgelistarū vba assumēs dicit. q̄ p̄die
q; pateret. zc. Am̄b. dicit q̄ bec vba quā ob
lationē ascripta rōnabile. zc. sunt vba euā
geliste vsq; ibi. Accipite z manducate z bi
bite ex hoc oēs. Illi vero dicūt q̄ alexāder
papa p̄mus addidit canon vba illa. Qui
p̄die. vsq; hoc corpus meum.

Sexta pars canonis.

Si p̄die quas

pateret. zc. Sexta pars. Et bec
vba dē alexāder papa p̄m⁹ addidisse ut p̄
missū ē. qd̄ aut ab hoc loco agit rep̄nat id
qd̄ xp̄s in cena fecit. Et ē sensus horū vborū
Qui p̄die q; pateret. i. vna die antequā
iple passus ē p̄ nobis voluit tradere disci
pulis suis corporis z sanguinis sui myste
riū ut illi traderent nobis. Quintadecima
nāq; die p̄mi mensis q̄ tunc extitit feria s̄c̄
rta passus ē xp̄s. z p̄cedente nocte videlicet
decima quarta luna p̄mi mensis ad vesp̄e
rā ut legis scripturas implet. p̄ typicū

pasca corporis z sanguinis sui sacramētū
instituit. z ecclesie tradidit frequētandum.
Sic enī fuerat p̄figuratū. in exodo. Beci
ma die mensis p̄mi tollat vnusquisq; ag
nū p̄ familias z domos suas z seruabit eū
vsq; ad quartadecimā diē mensis huius i
molabitq; eū vniuersa multitudo filiorū
isrl̄ ad vesp̄erā z sumet de sanguine agni.
ac ponet sup̄ vtrūq; postē. z in sup̄limina
ribus domorū in quibus comedet illū. Et
post pauca. Est enī p̄bale. i. transitus dñi.
Illud aut notādū ē q̄ sicut manna datū
fuit hebreis post transitū maris rubri. iam
submersis egiptiis. sic eucharistia dat̄ xp̄i
amis p̄ ablutionē baptismi iā deletis pec
canis. ut per baptismū emūdemur a malo.
p̄ eucharistia cōfirmemur in bono. Sicut
enī manna populū illū p̄ vastitates inuie
situdinis ad terrā p̄missionis perduxit.
sic eucharistia populū istū p̄ incolatū vite
p̄nit ad patriā paradisi pouit. sic dictaq;
nō aliud inuenit vocabulū q̄ dignetantū
sacramētū valeat appellari. nisi q̄ grece me
lius dicit eucharistia. qd̄ latine exponitur
s̄m illoz bona grā. ut s̄m alios dator gra
tie. Tñ dñs quoq; recte appellat. q̄ reficiet
in via deducit ad patriā. Sicut enim filijs
israel a transitu maris rubri māna non de
fuit donec venirent ad terrā p̄missionis
ita z fidelibus renatis p̄ baptismū rubrica
tum z sanctificatū sanguine xp̄i. nō deficit
et eucharistia donec veniet finis seculi. sed
nec tūc q̄ nisi ad B. q; vltim⁹ n̄ sumet s̄m sp̄s
sed videbim⁹ deū facie ad faciem. Hostia
vō s̄m hebreos dē ab hostio. q̄niā ad hosti
um tabernaculi ferebat. sed s̄m gentiles dē
ab hoste. q; deuictis hostib⁹ fiebat hostia.
i. sacrificiū z victima p̄ vincendis. de quo
dictū ē sub ti. de oblatione. Biat quoq; ho
stia imolatio. q; ibi xp̄s sacramentalit̄ imo
lat. q̄ semel i veritate p̄ pc̄is imolatus ē in
cruce. qd̄ tractū ē a mola q̄ fieri solebat d̄ q;
dā genere frumētū. qd̄ far seu ador dicitur.
q; ergo i manna p̄cessit in eucharistia p̄su
mat. nā quātālibet quisq; p̄t accipiat totā
pcipit eucharistia sicut euenit d̄ manna. q;
nec qui pl⁹ collegerat habuit amplius. nec

qui min⁹ pauperat repit min⁹. Hāc ergo p̄
figurabat panis ille celestis de q̄ sapiēs p̄
testat. Idanē de celo p̄stitit sine labore oē
delectamētū in se habētē. z oīs saporis sua
uitatē. Qd̄ de serps exponēs. Ego inquit
sum panis viuus q̄ de celo descēdi. si quis
manducauerit ex h̄ pane viuet in eternum. z
panis quē ego dabo caro mea ē p̄ mūdū vi
ta. Et ē notādū q̄ in ecclia cōicat corp⁹ xp̄i
sumēdo. pacē dādo. panē benedictū z bene
dictionē suscipiēdo. ut dicit sub ti. de pacis
osculo. Qui aut vult cōicare d; timorē fū
dē z dilectionē habere. Sequit̄. Accipit pa
nē. zc. Hūc sacrificiū ritū melchisedech legi
primus celebrasse offerēs panē z vinū. erat
enī sacerdos dei altissimi. Tñ dauid inqt
ad xp̄m. Tu es sacerdos in eternū s̄m oz.
mel. zc. Sacrificiū igit euāgelicū p̄cessit le
galē nō solū dignitate s; etiā tpe. sicut apls
pleni⁹ oñdit in eplā ad hebre. Ideo vō pa
nē z vinū in sacrificiū corporis z sanguis sui
xp̄s instituit. ut in sumptioe corporis z sang
uinis christi doceat eē p̄fecta refectio. q; si
cut p̄ ceteris cibis z potib⁹ corporalib⁹ panis
cor hois cōfirmat z vinū cor hois lenificat
ita corp⁹ z sanguis xp̄i p̄ ceteris cibis z po
tib⁹ sp̄ialib⁹ interiorē hominē reficiūt z sa
gināt. Tñ poculū tuū inebrias q; p̄clarū
ē. In his enī duobus plena p̄sistit z p̄fecta
refectio sicut ipe testat. Caro mea vere ē ci
bus z sanguis me⁹ vere ē pot⁹. De h̄ etiaz
dicit in. vii. p̄cula sup̄ verbo. Hic est calix
Ceterz panis d; ē d̄ frumētū. vinūq; d̄ vite
q; xp̄s sēmen plū cōparauit frumētū. cū ait
Nisi granū frumētū cadēs in terrā mortuū
fuerit ipsū solū manet. z vinū. cū dicit. Ego
sum vitis vera. Ipse etiā fuit racem⁹ i tor
culari crucis p̄sus. vñ Esa. lxiij. Elestīmē
ta tua sicut calcantiū in torculari. Idōno
nec racem⁹ vne nec granū frumētū d; offer
ri nisi vel expressus in vinū vel redactum i
panē. q; xp̄s z panē se dicit. z frumētū se cō
parat. In canone tñ ap̄loz in burcardo li
bro. v. c. si q; ita tenet. Si q; ep̄s vel p̄sby
ter p̄ter ordinationē dñi. alia quedā i sacri
ficio offerat sup̄ altare. i. mel aut lac. aut p̄
vino sicerā aut p̄fecta quedā. aut volatilia

aut aīalia aliqua aut legumina. p̄stitutio
nē facies deponat. De hoc dictū ē sub ti. de
oblatione sacerdotis. Non d; etiā in pane
ipso poni sal. quāuis quidā heretici prius
faciāt. prop̄ illud qd̄ scriptū ē. Quicqd̄ ob
tuleris sacrificij sale condies. Et illud. Nō
auferes sal federis dñi dei tui de sacrificio
tuo. Et illud. In omni oblatione tua offe
res sal. Et in euāgelio. Dis victima saliet.
Que de sale discretionis nō materiali utel
ligunt. Idanis aut hic format in modū de
narij. tñ q; panis vite p̄ denarijs tradit⁹ ē.
tñ q; idē denari⁹ in vinea laborantib⁹ in p̄
miū dand⁹ ē z in forma rotunda ut dictū ē
sub ti. de oblatione. In hoc etiā pane sepe
scribit nomē z imago impatoris nostri. q;
per eū in imaginē dei reformamur. z noīa
nostra in libro vite scribunt. Nōnulli etiā
ibi agnū figurāt. tñ q; his qui imolat ver⁹
ē agn⁹. tñ etiā prop̄ illud qd̄ legit̄ ero. xxiij.
Hoc ē qd̄ facies in altari. offeres agnos iū
giter z vinū ad libandū i agno. Idanis q;
nō fermentat⁹ sed azim⁹ in sacrificiū debet
offerri. tñ rōne facti. tñ rōne mysterij. Scri
ptū nāq; ē in exo. Idūmo mense. z. xiiij. die
p̄mi mensis ad vesp̄erā comedetis azimā
vsq; ad diē. xxiij. eiusdē mensis ad vesp̄erā
Ite septē dieb⁹ fermentatū nō inueniet i do
mibus vestris. Ite q̄ comederit fermenta
tū pibit aīa ei⁹ d̄ cetū isrl̄. Ite oē fermenta
tū nō comedetis. ut in cunctis habitaculis
vestris comedetis azimā. Cū ergo xp̄s die
xiiij. p̄mi mensis ad vesp̄erā cenauerit cū
discipulis z agnū pascale comederit. z vñ
q; ritu legalicū azimis panibus z lactucis
agrestib⁹ cōstat q̄ ea hora fermentatū nō in
ueniebat in domib⁹ hebreorū. z ita panem
azimū in corp⁹ suū absq; dubio cōsecrauit
Cū enī fermentū corruptionē significet. vñ
s̄m aplm. modicū fermentū totā massā cor
rumpit. ut nihil corruptū. vel corrupēs. sed to
tum sincer⁹ vel sincerās in hoc ēē sacramē
to monstret. nō fermentatū sed azimū cōse
cramus. iuxta illud apli. Idasca nostrum
imolat⁹ ē xp̄s. itaq; epulemur nō in fermē
to veteri sed in azimis sin. z ve. Breci tamē
in suo p̄sistēs errore de fermentato p̄ficiūt

latinos azimatas vocantes. cum ipse verus fermentari valeat nuncupari. Dicunt enim in pasce luna. cuius exiisse in qua verus agnus est immolar. ut legis impletur figura. quia cuius luna primi mensis pascale agnus iusserat immolari. Dominus ergo eo die se passurus esse pronoscens. in precedenti vespere necessitate ductus antequam pararet comedere pasca. Et quia tunc licite poterat comedi fermentatum. id est ipsi corpus domini dei fermentato perficitur. Dicitur etiam quod cum beata virgo Maria pergnas fuerit de spiritu sancto. recte per fermentatum significat domini incarnatio propter virginis uteri tumorem. Sed rursus potest quod non offerimus in sacrificium virginis uterum. nec ille est ad transubstantiandum necessarius. sed fides et dei verbum. Sed nunc quid perficit quod fermentatum hodie apud nos sacrificat. Et videtur quod non cum Christus azimatum consecraverit quoniam sacramentum instituit. ut dictum est. Id est eterea ut iacob dicit ecclesia a beatis petro et paulo hunc sacrificium accipit. Quidam tamen dicunt perferum si ne gligentia vel ignorantia hoc facit. Iacob et legit in leuitico. Offeretis panes fermentatos cum hostia gratiarum quod offertur per pacificas. Item in peritatenico legit. Offeretis panes primiciarios de duabus decimis fermentate sile. Et multis cum fermentato conficiantibus ecclesia coicet. Sequitur. Eleuatis oculis in celum. Item per hoc quod Christus oculos in celum leuauit. insinuat nobis se habere a patre quod habet. quod in principio nostrorum operum debemus dirigere mentis oculos ad dominum tanquam ad auctorem omnium operum nostrorum. Item per hoc quod oculos ad celum leuauit et patri gratias egit. docuit nos quod se patri supplicare debemus ut hoc tam magni sacramentum per manus nostras perficere dignetur. Hic autem tria memorantur quod nullus euangelista rursus describit. videlicet. Eleuatis oculis in celum. Christus discipulis suis. Item eterni testamento. Item mysterium fidei. Quis ergo tante audacie extitit ut hoc corde suo temptauerit interponere. Sane forma ista verborum ab ipso Christo accepta sunt apostoli. et ab ipsis ecclesia. Multa quod de ista de verbis quod de factis dominicis propter breuitatem pretermiserunt euangeliste quod in apostoli suppleuerunt. ut est illud quod apostoli ait in epistola ad Cor. Christus est plus quam quingentis fratribus simul. Deinde visus est iacobo. Deinde apostolis omnibus. nouissime autem tanquam ab ortu visus est et mihi. Iacob et inter ipsos euangelistas quedam omittuntur ab uno quod suppletur ab alio. Unde cum tres euangeliste commemorant. hoc est corpus meum. solus lucas adiecit. quod pro vobis tradet. et cum mattheus et marcus dicat per multis. lucas dicit per vobis. sed mattheus addidit in remissione peccatorum. Sequitur. Gratias agens. Item. Hinc colligitur vnde sacrificium laudis dicat. Dicit enim sic quod Christus gratias agens illud instituit. Gratias autem agebat non pro se sed pro nobis. id est per reparandum omnium futura. De hoc dictum est in. pericula super verbo per quibus. Benedixit. Item. Benedixit enim benedictione celesti et virtute ubi qua conuertit panis in substantiam corporis christi. hoc est corpus meum. Et in planitie huius ubi fit crux super panem que significat quod Christus passus est etiam in natura. Lotus enim passus est. et secundum animam et secundum corpus. ut dicitur in. pericula super verbo. et prestat. ut totum hominem redimeret. Quia enim Christus accepit panem et calicem in sanctas ac venerabiles manus suas utriusque benedixit. id est sacerdos christi exemplo panem et calicem in manus accipiens utriusque per se crucis signaculo benedixit. quod due crucis inuinit tempus cene et gratie in quo duo pietas in angulari lapide coniungunt. vel quod gigas gemine substantie crucifigit. Cum autem ad prolationem istorum verborum. Hoc est corpus meum hic est sanguis meus. sacerdos conficiat. credibile iudicat quod Christus eadem verba dicendo confecit. Clarius cum dominus prius frangeret quod consecraret. videtur quod ecclesia que prius consecrat quod frangat. aliter agit quod Christus egerit. et sic peccat quoniam eius actio nostra debet esse instructio. Super hoc dixerunt quidam. quod Christus post benedictionem et conuersionem fregit. nam tunc confecit cum benedixit. littera hoc ordine struente. Accipit panem et benedixit subaudiendum est dicens. Hoc est corpus meum. et tunc fregit et dedit et ait. Accipite et comedite. et iterum hoc est corpus meum. Idem ergo prout hoc verbum ait ut apostolos formam conficiendi doceret. Illi dixerunt quod etiam Christus prius fregit quod consecrauit.

nam prius benedixit et postea fregit. Deinde prout lit verba illa. hoc est corpus meum. Item. et tunc dedit. Item hoc et sacramentum confecit. et formam instituit post benedictionem. cum dixit hoc est corpus meum. intelligentes illam benedictionem fuisse. vel aliquid signum quod super panem impleuit. ut aliquid verbum quod super panem expressit. Quibus illud videtur obistere. quod prius fregit quod dixit. Best corpus meum. nec est etiam credibile quod prius dedit. rit quod confecerit. Sane dici potest quod Christus virtute diuina nobis occulta primo confecit. et postea formam expressit sub qua posterius benediceret. Ipse namque per se virtute propria benedixit. nos vero ex illa virtute quam induit verbum. Eius ergo sacerdos illa Christi verba pronunciat. hoc est corpus meum. et hic est sanguis meus. panis et vinum in carne et sanguine conuertunt illa verbi virtute qua verbum caro factum est et habitauit in nobis quod dixit. et facta sunt. mandauit et creata sunt. qua femina mutauit in statuam et virga conuertit in colubum. qua fontes mutauit in sanguinem. et aqua conuertit in vinum. Iacob si verbum belie potuit ignem de celo deponere. nonne verbum Christi poterit panem in carne mutare. certe magis est de nihilo creare quod non est. quod quod est in aliud transmutare et incompabiliter maius est quod deus ita facit est homo quod non desinat esse deus. quod quod panis ita fiat caro quod desinat esse panis. Illud per incarnationem semel factum est. istud per consecrationem iugiter fit. Ad prolationem ergo verborum panis diuinitus transubstantiat in carne. diuina enim et materialis huius sacrificii substantia est verbum quod accedens ad elementum perficit sacramentum. sicut verbum carni unitum efficit hominem christum. Non tantum est autem quod in corpore Christi vnde miracula considerantur. de quibus expressa reddi non potest. licet similitudinarie rationes ad hoc deferantur. Primum est quod panis et vinum transubstantiatur in corpus et sanguinem de quo iam rationes posite sunt. Alia etiam ratio huic deferuit. quod et abusus potus corporalis sit caro et sanguis mediante natura. multo ergo fortius ipsa natura se debet immediate facere potest quod panis conuertatur in corpus suum et vinum in sanguinem. Secundum

cundum est quod quotidie panis transubstantiatur in corpus et nullum fit augmentum in deo. Ratio huic deferuit. quod et si scio aliquod secretum quod pluribus manifestum. licet illud omnibus illi me reuelante sciant tamen in me solo siue in mente mea nullum propter hoc fit augmentum. Tertium quia quotidie sumitur et comeditur. nec aliqua fit eius diminutio ratio. quia si de lumine meo lumina mille sumantur nil deperit in meo. nam et vidua sareptana comederat et nunquam diminuebatur farina de hydia. nec oleum de lechito. Quartum est quod indiuisibile diuiditur et in quantumlibet parte eucharistie totus et integer remanet. ratio in speculo in quo aliquid rependitur et si diuidatur per partes in quantumlibet parte idem representatur. ut dicitur in sequenti particula super verbo simili modo. Quintum quia a criminosis sumptum non conquinat. ratio quia nec sol transiens super loca fetida. conquinatur. Sextum quod corpus christi quod est cibum vite peccatoribus est mortale. ut dictum est in problemio huius partis. ratio quia et firmis et debilibus corpore bona cibaria et capones et bona vina sunt nocua. Septimum quia sumptum a sacerdote et quolibet alio. ore clauso in celum rapit. ut iam dicitur super verbo accipite. ratio quia de corpore virginis incorrupte christus exiit. quod etiam de monumento clauso surrexit cum sit res simplicissima. et hostia etiam clauso in locum ubi erant discipuli intravit. Octauum cum sit corpus immensum et in tam parua hostia stat. ratio quia et pupilla oculi quod minima est magnus nomen apprehendit. Nonum quia idem corpus totum simul in diuersis locis consistit. et a diuersis percipitur. Ratio quia et verbum hominis semel prolatum iuxta vocis naturam totum simul est in auribus diuersorum. Ideterea qui fecit corpus et locum utriusque facit in altero esse ut vult. Rursus luna et sol et lumen in diuersis locis et a diuersis videtur. Decimum quod panem transubstantiato remanent accidentia panis. id est pondus. color. et sapor. ratio per similitudinem deficit hic ut dicitur super verbo fregit. Undecimum quod sub specie panis est et sumitur

corpus et sanguis christi immo totus christus. similiter sub specie vini et sumit utriusque. et tamen non est ibi duplex sumptio corporis et sanguinis christi. Ratio quod licet in uno prandio comedam ante potum et post. non tamen dico bis prandere. et de hoc dicitur sub. vii. pericula super verbo. Si multi modo. **¶** Tercium sicut ait Leo papa. Quid queris nature ordinem in christi corpore. cum propter naturam sit ipse christus natus ex virgine. Et nota quod quedam matrona singulis diebus domum offerbat panes beato gregorio. qui cum post missam solennia corporis domini illi offerret et diceret. Corpus domini nostri iesu christi custodiat te in vitam eternam. Illa lasciva subrisit. ipse vero mordebat ab eis ore pueriles per illam dominici corporis super altare deposuit. Deinde coram populo matronam interrogavit ob quam causam ridere presumpserit. Illa inquit. quia panem quem propriis manibus fecerat tu corpus domini appellabas. Tunc Gregorius per mulieris incredulitatem se in oratione prostravit et surgens periculam illam panis ad instar digitum carne factam reperit. et sic matronam ad fidem convertit. Oravit itaque et carnes illas in panem convertit vidit et matrone sumenda tradidit. Legit quoque quod cum Hugo de sancto victore doctor excellentissimus ultimum infirmitate laboraret. corpus domini instant perit sibi dari. Cumque nullum cibum retinere posset fratres eius turbatione timentes simpliciter sibi hostiam attulerunt. Quod ille per spiritum agnosces ait. Misereatur vestri deus fratres cur me deludere vultis. Iste enim quod portastis dominus meus non est. at illi attoniti morcorpus domini attulerunt. sed ipse videns se non posse recipere eleuans in celum manibus sic orauit. Ascendat filius ad patrem et spiritus ad eum qui fecit illum. Ecce. vult. Et inter hec verba spiritus emisit et corpus domini ibidem disparuit. **¶** Qui quod autem ex causis sacramenti corporis et sanguinis sui christus sub alia specie sumendum instituit. Prima est ad augmentum meriti. quoniam alibi ibi est cernitur et aliud est creditur ut fides habeat meritum cuius humana ratio non prebet experientiam. Secunda est ad fouendum sensum ne abhorreat animus quod cerneret oculus. quod non comsumum carne crudam comedere vel sanguinem

ne humanum bibere. Fouet enim sensus in uno domini videlicet solita percipit et edificat fides in altero domini in eo quod videt quod sit illud quod non videt agnoscit. Tercia est ad vitandum ridiculum ne insultaret paganus cum illud ageret christianus. ut ita veritas assit et ridiculum desit. Quarta quod non posset mortalis homo intueri claritatem que est in corpore christi. quod experti sunt discipuli in transfiguratione. preterea panis confirmat et vinum lenificat cor hominis. Quinta non sumit sub specie agni. ne iudicare videatur de more legali agni offerentes. **¶** Sexta quod fregit. Quia solet quod christus in mensa tunc fregit. et quid sacerdos nunc in altari frangit. Et fuerunt qui dixerunt. quod sicut post consecrationem vera panis remanent accidentia. sic et vera panis substantia. quia sicut subiectum non potest subsistere sine accidentibus. sic accidentia non possunt subsistere sine subiecto. quoniam accidentis esse non est aliud quam inesse. sed panis et vini substantiis permanentibus ad prolationem illorum verborum corpus et sanguis christi veraciter incipiunt esse sub illis. ita quod sub eis de accidentibus utrumque vere suscipit. scilicet panis et caro. vinum et sanguis quorum alter probat sensus. reliquum credit fides. **¶** Ibi dicitur quod substantia panis frangitur ac atteritur inducens ad hoc illud apostoli. **¶** Idem panis quem frangimus. Et lucas dicit. Una sabbati cum venissemus ad frangendum panes. etc. Et finem eos domini sacramenti a more corroditi. etiam ipsa panis substantia comeditur. sub qua corpus christi more esse desinit. cum corroditi incipit. Innocentius tertius dicit in speculo ecclesie. quod forma panis frangitur et atteritur. sed corpus christi sumitur et comeditur ea que notant corruptionem referens ad formam panis. ea vero que notant acceptionem ad corpus christi. Berengarius quippe qui sub specie habebatur ob heresim. coram nicolao papa confessus est panem et vinum que in altari ponuntur post consecrationem non solum sacramenti sed etiam in veritate verum corpus et sanguinem christi esse. et sensualiter non solum sacramentum sed etiam in veritate manibus sacerdotum tractari frangi et fidelium dentibus atteri. **¶** Non autem corpus christi vel in partes

diuidit vel dentibus laceret. cum sit immortale. et impassibile. **¶** Si qua res fiat fractio vel attritio beatus Augustinus ostendit dicens. Quando christus manducat reficit non deficit. nec quando manducamus proinde de illo facimus et quidem in sacramento sic fit. nam et christus carnalem sensum discipulorum redarguit. qui putabant carnem eius sicut aliam carnem diuidendam in partes et moribus lacerandam. Dicit autem forma panis non quod sit sed quod fuit. sicut dicebat simon leprosus. non quod talis existeret. sed quod talis extiterat. Si vero quodammodo a more comeditur domini sacramentum corroditur vel quod incineratur cum sacramentum creatur. **¶** Videret ipse Innocentius quod sicut miraculose substantia panis peruenit in corpus domini cum et incipit esse sub sacramento. sic quodammodo miraculose reuertitur cum ipsius ibi desinit esse non quod illa panis substantia reuertatur quod transiit in carnem sed eius loco aliud miraculose creatur. quantumvis homini accidentia sine subiecto possint sic esse sic edunt. **¶** Sequitur. Dedit. Quia solet quale corpus christi in cena dedit. mortale aut immortale. passibile aut impassibile. ac cetera que ad hanc pertinent questionem. Et licet simplicitate fidei sufficiat dicere quod tale dedit quale voluit. et rursus quale dederit ipse nouit. **¶** Fuerunt tamen qui dixerunt quod sicut veraciter ipse idem erat qui dabat et qui dabatur. ita in eo quod dabatur erat immortale et impassibile. sicut visibiliter gestabat et invisibiliter gestabat. **¶** Inuisibiliter inquit quantum ad formam corporis. non quantum ad spiritum sacramenti. **¶** Nam in eo quod gestabat quod erat ipse non videbatur. quod forma panis et vini velabat formam carnis et sanguinis. **¶** Hic est ille verus dauid qui coram achis rege gestis suis manibus ferebat. Quoniam igitur immortale dabatur. incorruptibile edebatur. **¶** Ibi profecto preceperat posito quod pars aliqua sacramenti per diuini mortis christi seruata fuisset. idem corpus sit et iacebat mortuum in sepulchro. et manebat viuum sub sacramento. in ara crucis panebatur. et sub forma panis non ledebatur. **¶** Sed quoniam incredibile iudicatur ut finem eandem naturam simul esset mortalis et immortalis. quod tamen peragebat ei finem eandem personam. fuerunt alii

qui dixerunt quod christus mortalis utriusque fuit non necessitate sed voluntate. **¶** In eo quippe quod immortalis erat ab omni culpa. liber erat ab omni pena. ut nil morti deberet. pro eo quod nihil peccati haberet. Sustinuit tamen sponte mortalitatem quod mortem sustinere volebat. quoniam si mortalitatem non suscepisset omnino morti non potuisset. **¶** Ut ergo probaret quod mortalis erat non necessitate sed voluntate. quoniam voluit mortalitatem deposuit. et quando voluit mortalitatem recepit. **¶** Legitur in euangelio quod cum uideret durissimum ierusalem usque ad supercilium mortis et eum precipitare uellent ille transiens per medium illorum ibat. Cum ergo esset duceus teneri se sicut passibilem tolerabat. sed cum esset precipitandus sicut impassibilis per medium illorum transibat. **¶** Idem est in salua fide preceperat quod tunc tale dedit quale tunc habuit mortale videlicet et passibile. non quod posset pati sub sacramento sed nunc sed quod sub sacramento poterat pati sed tunc. **¶** Hunc autem sumit a nobis immortale et impassibile. nec tamen maiorem habet nunc efficaciam. sicut nec maiorem potentiam. **¶** Ergo passibilis edebatur et tamen non ledebatur non erat humane nature sed diuine potentie qua valebat quicquid omnino volebat. **¶** Sequitur discipulis suis. Bibite uti solet utrumque iudas cum alijs accepit eucharistiam. Lucas enim ostendit iudam interfuisse cum alijs qui statim post calicem traditoris commemorat dicens. **¶** Hic est calix noui testamenti in sanguine meo qui pro uobis effundetur. **¶** Verumtamen ecce manus tradentis me mecum est in mensa. Quotquot autem interfuerunt eucharistiam acceperunt. marco testante qui ait. Et biberunt ex eo omnes. **¶** Iuxta quod christus preceperat. teste mattheo. Bibite ex hoc omnes. **¶** Contra iudas non interfuisse probatur. **¶** Nam finem matthei statim dixit iesus bibentibus calicem. **¶** Non bibam amodo de hoc genimine uinis usque in diem illum. cum illud bibam uobiscum nouum in regno patris mei. **¶** Iudas ergo non aderat. qui cum eo non erat bibiturus in regno. **¶** In hoc casu forte tenendum est illud quod iohannes insinuat. quod cum iudas accepisset bicellam exiit continuo. erat enim notus. **¶** Christus autem post alios

alios tradidit eucharistia. luca testate qui ait. Sicut et calice postquam cenauit. Idcirco ergo quod iudas prius eruit quod tradideret eucharistia. Ergo lucas prius calicem commemorat traditoris per recapitulationem dictum intelligi potest. quod sepe in sacra scriptura quod prius factum fuerat posterius enarrat. sicut mattheus biduo ante pascha commemorat alabastrum unguenti quod simonem ante sex dies pasce mulier in domo simonis leprosi effudit. Et processio quod iudas accepit eucharistia quod plerique procedunt. quare medicus salutaris medicinam dedit egrotis. quam ei mortiferam esse sciebat. quia qui manducat indigne iudicium sibi manducat. Unde forte ut suo doceret exemplo quod sacerdos non debet illi communionem negare. cuius crimine et si sit sibi notum non est ecclesie manifestum. ne forte non sit corrector sed peccator. Unde legitur in canone. Non prohibeat dispensator. id est sacerdos pingues terre. id est peccatores mensam domini. id est corpus et sanguinem christi manducare. sed moneat ex amore timere. Sed cum minus malum sit reddi suspectum de crimine quam committere crimine. et de duobus malis cum alterius videretur eligendum. videtur quod discretus sacerdos negare debet eucharistiam criminoso quam tenuius minus malum incurrat ut maius euitet. id est ut reddat suspectum ne manducet indigne. Sane cum nemo debeat unum mortale committere ne primus aliud mortale committat. eligendum est potius sacerdos non potest peccatoris quam ut ille non peccet. si ille potest debet eligere ut abstinentia reddat suspectum quam quod communionem manducat indigne. Sed queritur an christus ad bonum an ad malum eucharistiam iudae tradiderit. Et quidem non videtur ad bonum deuisse. ne sua sit intentione fraudare. qui teste prophetam fecit vniuersa quam voluit. iudas enim non ad bonum sed ad malum accepit. sed nec ad malum deuisse videtur. quia christus non est actor malo rui sed plorator. Unde potest quod si hec prepositio ad. cum debet ad malum. intentionem denotet vel affectum. falsa est prepositio. Si autem persecutionem innuat vel affectum vera est. Sane quia christus bucellam intinctam iude porxit. ostentum est ab ecclesia ne eucharistia detur intincta. Accedit intelligi quod sub bucella panis in-

tincta christus eucharistiam dedit traditori. sed per bucellam intinctam atque porrectam suam de nobis traditoris expressit. Sequitur. Accipite et manducate. quis vnusque crederet quod panis in carnem et vinum in sanguinem conuerteretur. nisi ipse saluator? Sed diceret quod panem et vinum omnia ex inuisibilibus creauit. Eloquitur ergo per nos panem et vinum sibi offerri et ab ipso diuinitus consecrari. ut fidelis populus credat verum esse mysterium quod ipse tradidit discipulis suis dicens. Accipite et manducate. Similiter et de calice dicit. Sane non est intelligendum quod sumptum corpus de manu domini sibi discipuli ministrarent. sed quod consecrauit ideo et ministravit. Aliter diceret. Comedite vtriusque huius sacramenti communionem insinuans. Dupliciter enim corpus christi comeditur. quia dupliciter intelligitur. Verum quod de virgine traxit et in cruce pependit. et mysticus quod est ecclesia christi spiritu vegetata. De vero corpore dominus ait. Hoc est corpus meum quod pro vobis traditur. De mystico dicit apostolus. Unus panis et unum corpus multi sumus. Verum corpus christi comeditur sacramentaliter id est sub specie. Mysticum autem comeditur spiritualiter. id est sub specie panis in fide cordis. De communionem sacramentali dicit dominus. Accipite et comedite. hoc est corpus meum quod pro vobis traditur. hoc facite in meam commemorationem. Hoc modo tam boni quam mali christi corpus manducant. sed boni ad salutem. mali vero ad iudicium. nisi enim et mali christi corpus comederent. non dixisset apostolus ad Cor. xj. Qui manducat indigne iudicium sibi manducat non diiudicans corpus domini. Ille autem indigne sumit qui sacramentaliter et non spiritualiter sumit. Iudas et iudas cum alijs eucharistiam tradidit accepisse. ut iam dictum est. De spirituali communionem dominus ait. Nisi manducaueritis carnem filij hominis et biberitis eius sanguinem non habebitis vitam in vobis. Hoc modo corpus christi comedunt soli boni. Unus qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem in me manet et ego in eo. Iudas qui manet in charitate in deo manet et deus in eo. Ut quod paras debet et ventrem crede et manducasti. Qui credit in christum

non comedit ipsum. quia incorporat christo per fidem. id est in membris eius efficitur. vel in unitate corporis eius firmi solidatur. Alibi enim quod manducat incorporat. et quod manducat incorporat. hic autem quod manducat incorporat. et quod manducat incorporat. Christus modum edendi christum insinuat ubi dicit. Spiritus est qui vivificat. caro non prodest quicquam. quia caro christi nisi spiritualiter comedatur non ad salutem sed ad iudicium manducat. Sed quod fit de corpore christi postquam sumptum fuerit et commestum. Unde potest quod si panis qui est corporalis in celo gratia ubi christus est de terra dei sedens. Ad christum in panem exhibuit corporalem. ut ad spiritum in panem inuitaret. Unde cum sacramentum tenet gustat et comedit. christus corporalis adest in visu in tactu in sapore. et quod diu corpusalis sensus afficit corporalis panis non auferatur. Idcirco vero in percipiendo sensus deficit corporalis. deinceps non est querenda corporalis panis. sed spiritualis est retinenda. quod dispensatione completa christus de ore transit ad cor. Ad hunc est enim ut procedat ad mentem quod descendat in ventrem. cibus est non carnis sed anime. Venit ut comedatur non ut presumatur. ut gustetur non ut in corpore ore comeditur. sed stomacho non digeritur. reficit animum sed non effluit in secessum. Illud vero quod dominus ait. De quod in os intrat in ventrem vadit. et in secessum emittitur. non de spirituali sed de carnali cibo dictum est. quod si forte secessus seu vomitus potest sola eucharistie perceptio non euenerit ex accidentibus humoribus generatur. cum interdum humores absque cuiuslibet cibi materia. vel effluat in secessum vel emittatur ad vomitum. Itaque quantum ad nos seruat per oia corruptibilis cibi similitudinem sed quantum ad se non amittit inuiolabilis corporis vitalitatem. species quicquam corroditur et maculatur. sed veritas nunquam corrumpitur aut inquinetur. si quoniam tale quod videris noli timere sibi. sed esto sollicitus tibi. ne tu forte ledaris si male credideris. Sequitur. Hoc est corpus meum. Cum ad proclamationem istorum verborum hoc est corpus meum. panis mutetur in corpus et ad proclamationem istorum verborum hic est sanguis meus. vinum mutetur in sanguinem et prius perferant ista verba quod illa. videtur quod panis prius mutetur in corpus quod vinum in sanguinem. et ita videtur per seque quod corpus sine san-

guine est vel sanguis est sine corpore. Idcirco propterea dicitur a quibusdam quod cum totum est dictum totum est factum nolentes vel non valentes ipsi per uersionis de terminare momentum. Alii vero dicunt quod licet ad proclamationem precedentium verborum panis antea mutetur in corpus. et ad proclamationem sequentium vinum postea mutetur in sanguinem nunquam in corpus est sine sanguine et sanguis sine corpore. sicut neutrum est sine anima. sed sub forma panis sanguis existit in corpore per mutationem panis in corpus et e converso. non quod panis in sanguinem vel vinum mutetur in corpus. sed quod neutrum preterire si nereliqua. de his autem dicitur. Sed queritur quod demonstrauit christus quando dixit. Hoc est corpus meum. per hoc pronomen hoc. non enim videtur quod panem. quia panis non erat corpus christi. nec enim corpus. quia non dicitur illa verba protulerat. ad quorum proclamationem panem mutauit in corpus. Super hoc dicit quidam quod per hoc pronomen nihil demonstrat sed illud materialiter ponitur. Sed secundum hoc per dictionem nihil significatur fit transsubstantiatio. Idcirco propterea dominus utebatur illa voce significatiue. et nos utimur materialiter. ergo non facimus quod ipse fecit. Alii dicunt quod ea vis data est ipsis verbis quod ad ipsorum proclamationem fit transsubstantiatio. Item idcirco sacerdos non perferat significationem. quia non posset ea sic perferre. Adhuc enim si diceret. hoc est corpus meum. Clerici promissum se questionis laqueo facile se absoluit. quod dicit quod christus tunc perficit quoniam benedixit de quod dictum est super verbo benedixit. Iudas si opponat de sacerdote qui tunc consecrat cum illa verba pronunciat. Undetur quod sacerdos nihil demonstrat. cum illis verbis non utatur enunciatue sed recitatiue. quod ad modum et cum ait. Ego sum verus vera. Ego sum lux vera. Ego sum lux mundi et innumera talia. Rursus queritur quod demonstrauit cum dixit. Manducate et bibes licet in nullo quattuor euangelistarum hoc legatur de corpore. sed tantum de sanguine inuenitur dictum. Bibite ex hoc omnes. cum enim iam panem fregisset. si demonstrauit aliquod fragmentorum. illud non debebat omnes comedere. sed singulis debebat singula distribuere. Si demonstrauit corpus non poterant ex illo sed illud comedere. quia corpus christi non manducat per partes sed integrum

Sane frequenter in sacra scriptura videtur agi de vno. s. agi de diuersis. ut illud. bñs dixit fregit. et dedit. Bñdixit panē fregit formā et dedit corp⁹. Eodē mō cū dicit. Alīan ducate ex hōes. p. nōmē oñdit integrū cor⁹ pus et p. p. sio inuuit formā diuīsa. ut iste sit sensus. Comedite corp⁹ integrū sub forma diuīsa. nāz sola forma p. p. sio diuidit. et totū corp⁹ integrū māducat. Sili mō pōt intelligi qd subiūrit. Bē corp⁹ meū. i. illud qd p. beo sub hac forma. **Q**uerit etiāz si additio vel subtractio vel trāspolūo v. l. in interposūo vel mutatio fiat in illa forma verborū quā xps exp. s. i. v. r. u. effectū p. s. c. r. a. t. i. o. n. i. s. i. p. e. d. i. a. t. ut si dicat addēdo. Bē corp⁹ meū qd assūpsi de v. g. i. n. e. vel subtrahendo Bē corp⁹. nō dicēdo meū. aut trāspōnendo dicēdo. corp⁹ meū hoc ē. vel interponendo ut Bē v. r. i. q. s. corp⁹ meū. siue mutādo. ut hoc ē corpus i. e. s. u. Sane grauitē peccat q. q. d. l. i. b. e. r. h. o. y. q. u. o. m. o. d. o. l. i. b. e. t. a. n. t. e. p. t. a. u. e. r. i. t. p. s. e. r. u. i. si formā intendat mutare vel heresim intro ducere. q. forma v. b. o. y. quā xps exp. s. i. t. p. e. r. o. i. a. d. z. illibata seruari. q. u. i. s. s. i. m. p. h. m. n. o. i. a. et verba trāspolūta idē significēt. neq. v. t. i. l. e. p. i. n. u. t. i. l. e. v. i. c. i. e. t. et nō verbū ex verbo. sed sen sum ex sensu transferendū ē. Quid si iter p. lationē forme panis et vini interponat spa cium. et quidē nihilomin⁹ sit trāssubstā tatio. Bē h. t. i. dubiū nō ē s. i. m. illos q. duas asserūt ēē formas. ut iā dicet. S. cū ad pro lationē istoz verborū. Bē corpus meū. pa nis mutet in carnē. et ad plationē illorum. hic ē sanguis me⁹. vinū mutet in sanguinē. videt q. panis sine vino et vinū sine p. a. e. v. a. leat p. s. e. c. r. a. r. i. ut p. m. i. s. s. i. u. ē. et ita si post plati onē istoz et ante plationē illoz impedimē tū accedat sacerdoti. q. m. u. n.⁹ p. c. e. d. e. r. e. v. a. l. e. ar. videt q. panis sit mutatus in carnē. vino in sanguinē nō mutato. Itāquid ergo B. casu aliū sacerdos totū repetet a p. n. c. i. p. i. o. et sic sup. panē iterabit p. s. e. c. r. a. t. i. o. n. e. an v. o. ab eodē loco tān incipiet in q. sacerdos ille di misit. et sic diuidet mysteriū v. n. i. t. a. t. i. s. Sup. h. u. a. q. s. legi i. p. c. i. l. i. o. t. h. o. l. e. r. a. n. o. C. e. s. u. m.⁹ c. o. u. e. n. i. r. e. ut cū a sacerdotib⁹ missaz t. p. e. s. a. c. r. a. m. y. s. t. e. r. i. a. c. o. s. e. c. r. a. n. t. si egritudine accidat

cuiuslibet interuentus q. ceptū neqat p. s. e. c. r. a. t. i. o. n. i. s. e. x. p. l. e. r. i. m. y. s. t. e. r. i. u. m. s. i. t. l. i. b. e. r. y. e. p. o. v. e. l. p. s. y. t. e. r. o. a. l. t. e. r. i. p. s. e. c. r. a. t. i. o. n. e. e. r. e. q. u. i. c. e. p. t. i. o. f. f. i. c. i. cū vt p. c. e. d. e. n. t. i. b. u. s. s. u. p. l. e. q. d. e. f. e. c. e. r. u. t. l. i. b. e. n. t. e. r. a. l. i. j. p. c. o. p. l. e. m. e. t. o. s. u. c. c. e. d. a. t. Bē B. e. n. i. a. d. i. c. e. t. in. v. i. j. p. n. c. i. l. a. s. u. p. v. e. r. b. o. n. o. u. i. et e. t. e. r. n. i. a. d. s. i. n. e. C. l. e. y. cū int. t. h. e. o. l. o. g. o. s. d. e. t. p. e. p. s. e. c. r. a. t. i. o. n. i. s. s. i. t. d. i. u. e. r. s. a. s. i. n. i. a. q. b. u. s. d. a. d. i. c. e. n. t. b⁹. q. cū totū ē d. i. c. i. u. t. o. t. i. u. ē. f. a. c. i. u. m. a. l. i. j. s. a. s. s. e. r. e. n. t. b⁹. q. p. a. n. i. s. a. n. t. e. m. u. t. a. t. i. n. c. o. r. p.⁹. et postea vinū mutāt in sanguinē vt d. i. c. i. u. t. ē. i. o. p. l. e. r. i. q. s. t. u. n.⁹ i. n. c. e. d. e. r. e. s. a. s. s. u. r. m. a. t. q. a. l. i.⁹ sacerdos repetere d. z. p. s. e. c. r. a. t. i. o. n. e. a. t. q. s. p. f. i. c. i. e. r. e. q. m. a. n. o. d. z. i. t. e. r. a. t. i. u. q. d. n. e. s. c. i. t. ēē f. a. c. i. u. s. I. n. n. e. v. l. l. a. f. i. a. t. i. t. e. r. a. t. i. o. v. e. l. d. i. u. i. s. i. o. s. a. c. r. a. m. e. n. t. i. n. e. c. a. l. i. q. s. s. c. r. u. p. u. l. u. s. e. r. r. o. r. i. s. v. e. l. d. u. b. i. t. a. t. i. o. n. i. s. r. e. m. a. n. e. a. t. p. l. u. r. i. u. s. i. u. d. i. c. a. t. v. t. i. l. l. a. t. a. l. i. s. o. b. l. a. t. a. s. t. u. d. i. o. s. i. s. s. i. m. e. p. i. n. f. i. r. m. i. s. r. e. c. o. d. a. t. et sup. a. l. i. j. s. s. p. e. c. i. e. b⁹. p. a. n. i. s. et v. i. n. i. t. o. r.⁹ c. a. n. o. n. r. e. p. e. t. a. t. et p. m. i. s. s. a. h. o. s. t. i. a. p. s. e. c. r. a. t. a. i. n. s. i. n. e. m. i. s. s. e. a. m. i. n. i. s. t. r. o. v. l. a. l. i. o. s. u. m. a. t. S. s. i. v. i. n. u. i. n. u. e. n. i. r. i. n. o. p. o. s. s. i. t. v. l. a. l. i. q. c. a. u. i. n. t. e. r. c. e. d. e. n. t. e. d. e. f. u. e. r. i. t. q. r. i. t. v. r. z. n. e. c. e. s. s. i. t. a. t. e. c. o. g. e. r. e. v. e. l. c. a. u. i. n. t. e. r. c. e. d. e. n. t. e. s. o. l. a. p. a. n. i. s. m. a. t. e. r. i. a. p. o. s. s. i. t. i. n. e. u. c. h. a. r. i. s. t. i. a. p. s. e. c. r. a. r. i. s. i. c. u. t. e. t. s. u. b. s. o. l. a. p. a. n. i. s. s. p. e. c. i. e. d. z. e. u. c. h. a. r. i. s. t. i. a. r. e. f. e. r. u. a. r. i. S. i. n. t. s. a. n. e. q. d. i. c. i. u. t. q. cū v. b. u. et e. l. e. m. e. n. t. u. p. f. i. c. i. a. t. s. a. c. r. a. m. e. n. t. u. m. n. e. c. f. o. r. m. a. v. b. o. y. n. e. c. m. a. t. e. r. i. a. r. e. r. u. z. q. u. a. s. x. p. s. e. x. p. r. e. s. s. i. t. m. u. t. a. r. i. s. i. u. e. d. i. u. i. d. i. a. r. i. p. o. t. e. s. t. q. u. i. a. s. i. c. u. t. v. i. n. u. m. s. i. n. e. p. a. n. e. s. i. c. p. a. n. i. s. s. i. n. e. v. i. n. o. m. i. n. i. m. e. c. o. n. s. e. c. r. a. t. u. r. U. n. i. s. i. u. e. a. q. u. a. p. v. i. n. o. m. u. t. a. t. i. n. c. a. l. i. c. e. z. s. i. n. e. o. r. d. e. i. p. f. r. u. m. e. n. t. o. f. o. r. m. e. t. i. p. a. n. e. s. i. c. u. t. n. e. u. r. u. p. s. e. s. i. c. n. e. u. r. u. cū a. l. i. o. t. r. a. s. s. u. b. s. t. a. n. t. i. a. t. u. r. i. n. c. a. r. n. e. z. a. u. t. m. u. t. a. t. i. n. s. a. n. g. u. i. n. e. z. I. t. a. s. i. p. a. n. i. s. s. i. n. e. v. i. n. o. v. l. v. i. n. u. s. i. n. e. p. a. n. e. m. u. t. a. r. i. p. o. s. s. e. t. i. n. c. a. r. n. e. z. a. u. t. s. a. n. g. u. i. n. e. m. i. n. b. i. s. i. t. a. q. s. r. e. g. i. o. n. i. b⁹. i. n. q. b⁹. a. l. t. e. r. u. t. r. u. m. i. n. u. e. n. i. r. i. n. o. n. p. o. t. l. i. c. i. t. e. p. o. s. s. e. t. a. l. t. e. r. u. s. i. n. e. a. l. t. e. r. o. c. o. n. s. e. c. r. a. r. i. m. i. n. u. s. e. n. i. i. g. n. o. r. a. n. t. i. a. q. s. n. e. c. e. s. s. i. t. a. s. v. l. n. e. g. l. i. g. e. n. t. i. a. q. s. d. i. f. f. i. c. u. l. t. a. s. e. r. c. u. l. a. t. A. l. i. j. v. o. d. i. c. u. n. t. q. cū xps p. r. i.⁹ c. o. n. u. e. r. t. e. r. i. t. p. a. n. e. m. i. c. a. r. n. e. m. et postea m. u. t. a. u. e. r. i. t. v. i. n. u. i. n. s. a. n. g. u. i. n. e. s. i. c. u. t. e. u. a. g. e. l. i. c. e. l. e. c. t. i. o. n. i. s. t. e. r. t. i. u. s. o. s. t. e. n. d. i. t. e. t. s. i. n. e. v. i. n. o. p. a. n. e. m. et s. i. n. e. p. a. n. e. v. i. n. u. i. p. s. e. c. r. a. r. i. c. o. n. i. n. g. i. t. G. r. a. u. i. t. e. r. i. n. o. s. t. e. n. d. i. t. q. n. e. g. l. i. g. e. n. t. e. v. e. l. i. g. n. o. r. a. t. e. r. a. l. t. e. r. u. t. r. a. s. p. e. c. i. e. m. p. t. e. r. m. i. t. t. i. t. g. r. a. u. i.⁹ q. u. i. s. c. i. e. n. t. a. u. t. s. p. o. n. t. e. m. a. r. u. m. e. s. i. f. o. r.

mā intendit mutare vel heresim introdu cere. Quid ergo faciendū sacerdoti si vinū post p. s. e. c. r. a. t. i. o. n. e. p. p. e. r. i. a. t. p. r. e. m. i. s. s. i. u. m. r. i. n. d. e. o. s. i. b. s. t. u. d. i. o. s. e. c. a. i. n. t. r. o. d. u. c. e. d. i. h. e. r. e. s. i. m. f. a. c. t. u. i. ē. n. o. ē. s. a. c. r. a. m. e. n. t. u. c. o. r. p. i. s. s. i. v. o. p. o. b. l. i. u. i. o. n. e. z. v. e. l. n. e. g. l. i. g. e. n. t. i. a. n. i. l. o. m. i. n.⁹ s. c. a. ē. p. s. e. c. r. a. t. i. o. c. o. r. p. i. s. v. t. p. m. i. s. s. i. u. ē. t. u. c. t. i. n. v. t. d. i. c. i. u. t. a. l. i. q. v. i. n. u. i. a. p. p. o. n. e. r. e. d. z. et sup. illud solūmodo v. b. a. a. d. p. s. e. c. r. a. t. i. o. n. i. s. s. a. n. g. u. i. n. e. r. e. p. e. t. e. r. e. s. a. b. i. l. l. o. l. o. c. o. S. i. l. i. m. o. z. c. v. s. q. s. i. n. f. i. n. e. o. m. i. s. s. i. s. t. i. n. c. r. u. a. b⁹. d. u. a. b⁹. q. s. i. n. t. s. i. n. g. u. l. l. a. t. i. s. s. u. p. p. a. n. e. A. l. i. j. v. o. d. i. c. i. u. t. q. v. i. n. o. a. p. p. o. s. i. t. o. i. c. a. l. i. c. e. p. a. n. e. p. s. e. c. r. a. t. u. z. d. z. i. n. i. t. t. e. r. e. s. i. c. q. p. o. s. s. e. t. a. b. s. q. s. a. l. i. q. r. e. p. e. t. i. t. o. d. e. s. u. m. e. r. e. s. a. c. r. i. f. i. c. i. u. s. s. i. c. u. t. f. i. t. i. n. d. i. e. p. a. s. c. e. u. e. s. A. l. i. j. s. v. i. d. e. t. q. n. o. n. d. z. v. i. n. u. i. a. p. p. o. n. i. n. e. l. e. a. n. d. a. l. i. g. e. n. e. r. e. t. S. s. q. d. p. m. i. d. i. c. i. u. t. p. e. r. i.⁹. ē. n. a. z. v. t. i. l. i.⁹. s. c. a. d. a. l. i. n. a. s. c. i. p. m. i. t. t. i. t. q. s. v. i. t. a. s. r. e. l. i. q. u. e. S. i. e. n. i. h. e. c. v. i. t. a. s. p. t. e. r. m. i. t. t. a. t. i. q. v. i. n. u. i. n. o. n. a. p. p. o. n. a. t. n. o. n. p. t. p. e. r. e. d. i. c. i. b. s. a. c. r. a. m. e. n. t. u. c. o. m. u. n. i. o. c. o. r. p. i. s. et s. a. n. g. u. i. s. n. e. c. c. o. r. p.⁹. x. p. i. s. i. n. e. s. a. n. g. u. i. n. e. s. u. m. i. d. z. C. l. e. l. h. o. s. t. i. a. s. e. r. u. e. t. et sup. a. l. i. j. s. s. p. e. c. i. e. b⁹. c. a. n. o. n. r. e. p. e. t. a. t. v. t. p. m. i. s. s. u. m. ē. C. l. e. r. i. c. i. s. i. f. i. s. a. c. e. r. d. o. s. a. q. g. u. s. t. a. t. a. i. c. i. u. n. i. u. s. s. o. l. u. e. r. i. t. i. l. l. a. d. i. e. n. o. u. e. r. e. t. s. a. c. r. a. m. e. n. t. u. m. S. i. a. t. a. n. v. b. a. t. r. a. s. s. u. b. s. t. a. n. t. i. a. t. i. o. n. i. s. s. i. b. i. c. ē. c. a. l. i. r. z. c. a. d. u. e. r. e. r. i. t. v. i. n. u. i. f. o. r. e. p. r. e. m. i. s. s. i. u. v. l. e. t. i. a. v. i. n. u. i. q. s. s. e. z. v. i. n. u. i. et a. q. u. a. t. u. c. i. l. l. a. a. p. p. o. n. a. t. i. c. a. l. i. c. e. et i. p. s. e. c. r. a. t. i. o. n. e. p. c. e. d. a. t. r. e. i. n. c. i. p. i. e. s. a. b. i. l. l. o. l. o. c. o. I. t. a. c. i. g. i. t. o. b. l. a. t. i. o. n. e. z. c. s. i. v. o. v. i. n. u. i. s. i. n. e. a. q. u. a. a. p. p. o. n. a. t. i. n. i. o. m. u. n.⁹. ē. s. a. c. r. a. m. e. n. t. u. m. v. t. d. i. c. e. t. i. n. s. e. p. n. c. i. l. a. s. u. p. v. b. o. n. o. u. i. et e. t. e. r. n. i. t. e. s. t. a. m. e. n. t. i. Q. u. i. d. s. i. a. l. i. q. d. d. e. s. a. n. g. u. i. n. e. s. t. i. l. l. a. u. e. r. i. t. d. e. h. e. r. e. t. i. c. i. a. d. i. c. e. t. s. u. p. v. e. r. b. o. q. p. m. u. l. t. a. s. C. l. e. y. cū i. t. e. r. d. i. v. i. n. i. p. o. n. t. i. f. i. c. i. m. u. l. t. i. s. a. c. e. r. d. o. t. e. s. p. c. e. l. e. b. r. e. t. p. u. t. d. i. c. e. t. i. n. v. i. j. p. r. e. s. u. b. q. u. i. n. t. a. f. e. r. i. a. c. e. n. e. d. i. u. i. b. i. a. g. i. t. d. e. o. l. e. o. i. n. f. i. r. m. o. y. s. i. f. o. r. t. e. n. i. l. i. t. o. e. s. p. s. e. c. r. a. t. o. r. i. a. v. b. a. p. n. u. n. c. i. a. t. q. r. i. t. a. n. i. l. l. e. s. o. l. u. s. p. f. i. c. i. a. t. q. p. m.⁹. i. l. l. a. p. n. u. n. c. i. a. t. et a. n. c. e. t. e. r. i. u. e. r. a. t. s. a. c. r. a. m. e. n. t. u. m. S. i. e. n. i. h. p. c. e. d. a. t. p. o. t. e. r. i. t. p. a. n. g. e. r. e. q. i. l. l. e. n. i. p. f. i. c. i. t. q. p. n. c. i. p. a. l. i. c. e. l. e. b. r. a. t. et i. l. l. e. p. f. i. c. i. t. q. s. e. c. u. d. a. r. i. o. c. e. l. e. b. r. a. t. et s. i. c. p. i. a. c. e. l. e. b. r. a. n. s. i. n. t. e. r. i. o. d. e. f. r. a. u. d. a. t. S. a. n. e. d. i. c. i. p. o. t. q. s. i. u. e. p. a. r.⁹. s. i. u. e. p. o. s. t. e. r. i.⁹. p. f. e. r. a. t. s. a. c. e. r. d. o. t. e. s. r. e. f. e. r. r. i. d. z. e. o. y. i. n. t. e. r. i. o. a. d. i. n. s. t. a. n. s. p. l. a. t. i. o. n. i. s. e. p. i. c. u. i. p. n. c. i. p. a. l. i. c. e. l. e. b. r. a. t. i. p. c. e. l. e. b. r. a. t. et t. u. n. c. o. e. s. s. i. t. p. s. e. c. r. a. t. et p. f. i. c. i. u. t. q. u. a. q. s. n. o. n. u. l. l. i. c. o. n. s. e. n. t. i. a. n. t. q. q. p. m. u. s. p. n. u. n. c. i. a. t. i. l. l. e. p. s. e. c. r. a. t. n. e. c.

alioy defraudat intentio. q. factū ē qd inten derat. Consequenter at p. s. y. t. e. r. i. c. a. r. d. i. n. a. l. e. s. r. o. m. a. n. o. y. c. i. r. c. u. m. s. t. a. r. e. p. o. n. t. i. f. i. c. e. et c. u. z. e. o. p. i. e. c. e. l. e. b. r. a. r. e. et p. s. u. m. a. t. o. s. a. c. r. i. f. i. c. i. o. d. m. a. n. u. i. e.⁹. c. o. i. o. n. e. a. c. c. i. p. e. s. i. g. n. a. t. e. s. a. p. l. o. s. q. cū d. n. o. p. a. r. i. t. e. r. d. i. s. c. u. b. e. t. e. s. s. a. c. r. a. d. e. m. a. n. u. i. e.⁹. e. u. c. h. a. r. i. s. t. i. a. a. c. c. e. p. e. r. u. t. E. t. i. n. e. o. q. p. c. e. l. e. b. r. a. t. o. n. d. i. t. a. p. l. o. s. t. u. c. a. d. n. o. r. u. i. h. u. i.⁹. s. a. c. r. i. f. i. c. i. j. d. i. d. i. c. i. s. s. e. **S**ane dicitis v. b. i. s. i. l. l. i. s. h. e. c. o. r. p.⁹. m. e. u. s. s. a. c. e. r. d. o. s. e. l. e. u. a. t. c. o. r. p.⁹. x. p. i. a. u. r. a. i. l. l. o. L. e. u. i. t. i. j. o. f. f. e. r. e. t. i. s. p. a. n. e. s. p. m. u. t. i. a. z. d. u. o. s. d. e. d. u. a. b. u. s. d. e. c. i. m. i. s. s. i. l. i. e. q. s. e. l. e. u. a. b. i. t. s. a. c. e. r. d. o. s. c. o. r. a. d. n. o. p. i. n. o. v. t. c. u. c. i. a. s. t. a. t. e. s. i. l. l. u. d. v. i. d. e. a. t. et p. e. t. a. t. q. p. f. i. c. i. a. t. a. d. s. a. l. u. t. e. i. u. r. t. a. i. l. l. o. E. g. o. s. i. e. r. a. l. t. a. r.⁹. f. u. e. r. o. a. t. r. a. z. c. S. e. c. d. o. a. d. n. o. t. a. d. i. u. q. n. i. ē. a. l. i. u. d. d. i. g. n. u. s. s. a. c. r. i. f. i. c. i. u. i. m. o. e. s. t. s. u. p. o. e. s. h. o. s. t. i. a. s. T. e. r. t. i. o. e. r. a. l. t. a. t. i. o. e. u. c. h. a. r. i. s. t. i. e. i. m. a. n. u. s. a. c. e. r. d. o. t. i. s. s. i. g. n. i. t. x. p. m. v. e. z. p. a. n. e. p. p. p. h. a. s. i. n. s. c. r. i. p. t. u. r. i. s. e. r. a. l. t. a. t. i. u. q. u. i. s. a. i.⁹. i. n. c. a. r. n. a. t. i. o. n. e. z. p. p. h. e. z. a. b. a. t. U. n. i. E. s. a. E. c. c. e. v. g. o. p. c. i. p. i. e. t. e. t. h. u. c. c. i. b. u. f. o. r. e. c. e. t. e. r. i. s. e. x. c. e. l. l. e. n. t. i. o. r. e. s. i. l. i. t. et d. p. o. t. u. Q. u. a. r. t. o. s. i. g. n. i. t. r. e. s. u. r. r. e. c. t. i. o. n. e. Q. u. i. n. t. o. h. o. s. t. i. a. e. l. e. u. a. t. v. t. i. p. l. s. n. p. u. e. n. i. e. s. p. s. e. c. r. a. t. i. o. n. e. z. s. e. d. e. r. h. c. o. g. n. o. s. c. e. s. i. l. l. a. f. a. c. t. a. ēē. et x. p. m. s. u. p. e. r. a. l. t. a. r. e. v. e. n. i. s. s. e. r. e. u. e. r. e. n. t. e. a. d. t. e. r. r. a. p. s. t. e. r. n. a. t. i. u. r. t. a. i. l. l. u. d. a. d. p. h. i. l. I. n. n. o. i. e. h. i. e. s. u. o. e. g. e. n. u. f. l. e. c. t. a. t. z. E. t. i. l. l. u. c. o. r. d. e. et o. r. e. a. d. o. r. e. t. i. u. r. t. a. i. l. l. u. d. a. p. l. i. a. d. r. o. m. a. C. o. r. d. e. c. r. e. d. i. t. a. d. i. u. s. t. i. c. i. a. o. r. e. a. u. t. p. s. e. l. l. i. o. f. i. t. a. d. s. a. l. u. t. e. A. l. i. a. r. o. p. o. n. e. t. p. p. e. f. i. n. e. r. i. p. t. i. c. u. l. e. c. a. n. o. n. i. s. L. i. c. e. t. i. g. i. t. f. i. d. e. s. s. u. f. f. i. c. i. a. t. a. d. s. a. l. u. t. e. i. u. r. t. a. i. l. l. o. A. u. g. u. s. t. i. n. i. c. r. e. d. e. et m. a. d. u. c. a. s. t. i. n. o. t. i. n. s. u. p. f. l. u. a. e. s. t. e. l. e. u. a. t. i. o. t. u. p. r. o. p. t. c. a. u. s. a. s. p. m. i. s. s. a. s. t. u. q. u. i. b. i. t. p. s. e. t. o. l.⁹. c. u. s. a. g. e. n. d. i. o. p.⁹. s. e. o. f. f. e. r. u. t. f. i. d. e. s. s. i. n. e. o. p. i. b⁹. s. i. m. i. a. c. o. b. u. i. m. o. r. t. u. a. ē. I. d. r. o. p. t. e. a. s. d. e. q. s. c. a. u. s. a. s. c. a. l. i. c. i. s. e. l. e. u. a. n. o. l. i. c. e. t. s. a. n. g. u. i. s. v. i. d. e. r. i. n. o. p. o. s. s. i. t. s. u. p. f. l. u. a. n. o. ē. U. n. i. a. u. t. c. a. l. i. r. c. o. o. p. e. r.⁹. e. l. e. u. a. r. i. d. e. b. e. a. t. d. i. c. e. t. i. n. s. e. q. u. e. n. t. i. p. n. c. i. l. a. s. u. p. e. r. v. b. o. q. u. i. p. v. o. b. i. s. E. t. t. a. c. o. r. p.⁹. q. s. c. a. l. i. r. cū v. r. a. q. s. m. a. n. u. e. l. e. u. a. n. t. p. p. t. e. r. m. a. i. o. r. e. z. r. e. u. e. r. e. n. t. i. a. et s. e. c. u. r. i. t. a. t. e. E. t. e. x. i. n. d. e. s. t. r. i. n. g. i. t. p. o. l. l. i. c. e. s. et i. n. d. i. c. e. s. p. u. t. d. i. c. e. t. u. r. s. u. p. v. b. o. U. n. d. e. et m. e. m. o. r. e. s. i. n. e. l. e. u. a. t. i. o. n. e. a. u. t. v. i. r. u. s. q. s. i. q. l. l. a. p. u. l. l. a. t. u. r. n. a. et i. n. v. e. t. e. r. i. t. e. s. t. a. m. e. n. t. o. l. e. u. i. t. e. t. p. e. s. a. c. r. i. f. i. c. i. j. t. u. b. a. s. c. l. a. n. g. e. b. a. n. t. a. r. g. e. n. t. e. a. s. v. t. e. a. z. s. o. n. i. t. u. i. p. l. s. p. m. o. n. i. t. u. s. f. o. r. e. t. a. d. a. d. o. r. a. n. d. u. d. n. i. m. p. p. a. r. a. t. u. s. E. t. p. r. o. p. t. e. r. c. a. u. s. a. m.

eadē squilla pulsat. dñi corp⁹ xpī ad īfirmū
portat. Multa etiā capellā dñi papebau/
lans squillā ferr. ob reuerentiā reliq̄az qual
portat. tūc etiā cerei accēdunt prop̄t causaz
in secunda parte sub n. de acolito scriptam

Septima pars canonis

Simili modo 2c

Septima ps. Licet sub vtraqz
spē sumat vtrūqz. s. corp⁹ ⁊ sanguis. vtra/
qz tñ spēs p̄secrat ⁊ neutra sup̄fluit. vt ostē
dat qd xp̄s hūanā naturā totā assumpsit. s.
corp⁹ ⁊ aīaz vt totā redimeret. Idan̄s enī
refert ad carnē ⁊ vinū ad aīaz. qz vinū san/
guinē opat in q̄ sedes ē aīe. Tñ legē i leui/
tico. Alia carnis in sanguine ē. moīses qz
testat qd caro p corpē. sanguis aut̄ offert p
aīa. q̄circa panis ⁊ vinū in sacrificio offe/
runt. qd valet ad tuitionē corpis ⁊ aīe. nē si
sub spē panis sanguis sumat cū corpē. et
sic sub altera tantū specie sumat ad alterius
tantū putet p̄tinere salutē. Et quāuis sub
specie panis sanguis sumat cū corpē. ⁊ sub
specie vini sumat corp⁹ cū sanguine. tñ fm̄
Innocentiū tertiū. nec sanguis sub spē pa/
nis. nec corp⁹ sub specie vini bibit aut co/
medit. qz sicut nec sanguis comeditur nec
corp⁹ bibit. ita neutz sub spē panis bibitur
aut sub specie vini comedit. ⁊ si cōcessibile
videat qd corp⁹ bibēdo ⁊ sanguis comedē/
do sumat. Est ergo fm̄ eū mod⁹ sumendi
carnē ⁊ sanguinē q̄ neutz māducāt aut bi/
bit. ⁊ iō recte statuit i canone qd corpus xpī
sacerdos sine ei⁹ sanguinē nō sumat. Tñ in
quibusdā locis. p⁹ sumpcionē corpis ⁊ san/
guinis xpī aliqd d̄ ipso sanguine reseruat
in calice. ⁊ sup̄infundit vinū purz. vt alij cō/
municātes inde sumāt. nō enī eēt decēs tā/
tū sanguinē cōficere. nec calix capax inue/
nirēt. Tñ aut p̄ tractū sanguis vinū ap/
positū efficiat sacramētū. dicet sup̄ vbo. B
ē calix. Sequit̄ postqz cenatū ē. 2c. Decima
quarta luna p̄mi mēis ad vesp̄rā xp̄s fm̄
legē tipicū pasca cū aplis celebravit. d̄ quo
cū dixisset. Desiderio desideravi hoc pasca
māducare vobiscū anteqz panar. cur hoc
diceret. statim oīdit. vt. s. petri pasce fines

ipones noui pasce substitueret sacramētū
Accipies enī panes bñdixit ac fregit. dedit/
qz discipulis suis dicēs. Accipite ⁊ comedi/
te Bē corp⁹ meū qd p vobis tradet. Silt ⁊
calicē postqz cenauit dicēs. Bibite ex hoc
oēs. hic ē sanguis noui testamētī q̄ p vob
⁊ p multis effundet̄ in remissionē peccato/
rū. B̄ facite in meā p̄memorationē. hac igīt
institutione i formati celebram⁹ iugiter p
mysteriū qd semel offerebat̄ in p̄cū. Itaz
vbi veritas venit figura cessauit. Ebaustul
enī p⁹ cenā corp⁹ ⁊ sanguinē suū dedit apo/
stolis. vt B̄ sacramētū velut vltimū testa/
toris mādatū arti⁹ memorie p̄mōdaretur
Tñ nouissimū condens heredit⁹ testamē/
tū dixit. Elos estis qui p̄māstis mecū in
tēptationib⁹ meis. ⁊ ego dispono vobis re/
gnū sicut pater me⁹ mihi disposuit. vt eda/
tis ⁊ bibatis sup̄ mensā meā in regno meo
Et licet apl̄s eucharistā nō ieiuni acceperint
nō iō calūmandū ē qd pransi debeāt hoc sa/
cramētū recipere. sicut faciebāt illi q̄s apl̄s
arguit dicēs. Cōuenientib⁹ vobis in vnū
iā nō ē dūicā cenā māducare. vnusquisqz
enī p̄sumit cenā suā ad māducandū. ⁊ aliū
quidē esurit. aliū ebri⁹ ē. Itēer B̄ vbo p⁹.
qz cenatū ē. videt qd sacerdos cōficere debet
at p̄uīqz transeat ad calicis p̄secrationē
Sed de B̄ dicet sub n. de cōicānone sacer/
donis. Sequitur. Accipies ⁊ hunc p̄clay cali/
cē. 2c. ponitur p̄uīens p̄tento. Itā ⁊ vn⁹
⁊ idem. ⁊ tūc ⁊ nūc. ⁊ hic ⁊ ibi sacrificat ab
oīb⁹ totus est in celototus est in altari sūt.
⁊ sedet ad dextrā patris. ⁊ manet sub specie
sacramētī. sicut tactū est in. vi. p̄cula sup
vbo eleuans oculos. qd aut̄ vinum in calice
p̄secrauit. patet ergo ex eo qd ip̄e subiunxit
Itā non bibā amodo ex B̄ genimine vitis. 2c.
Et fiunt iste p̄secrationes cū signo crucis
vt dictū ē i. vi. p̄cula sup̄ vbo. B̄ndixit. qz
virtute crucis ⁊ verboz fit transsubstantia/
tio naturaz. Itēc aut̄ sunt verba. Itēc ē ca/
lix sanguinis mei. i. continens sanguinē me/
um vel sanguinis significat passionē. ⁊ no/
ta qd passio d̄ calix vel a calida potione. vt
qd mensurate sumit. Fidet̄ enī de⁹ qd non li/
nit nos affligi. plusqz portare possumus.

De calice dictū est in pte p̄ma sub titū. Depi/
curis Itēc at parū eleuato calice sacerdos
illū deponēs n̄ offerit ei ad notādū qd q̄libet
ap̄loz sic calicē accepit. qd vnicuiqz dñs mī/
strauit. Sequit̄. Itā ⁊ eterni testamētī.
subaudi p̄firmatio. noui dicit. qz nos inno/
uat p̄fidē xpī. eterni dicit. qz lex noua nō est
transitoria sicut antiq̄. Tēc enī testamētū
qd hircorū ⁊ vitulorū fuit sanguine dedica/
tū. p̄mutabatur i p̄palia ⁊ transitoria. Itā/
uum vō qd xpī sanguis fuit p̄secratū p̄mut/
tit̄ eterna. Et ideo testamētū illud fuit vetus
⁊ transitoriu. hoc aut̄ nouū est ⁊ eternū De
nouo habet̄ Lucē. xxiij. Dispono vobis re/
gnū 2c vt sup̄a. Tēc unde p̄bat̄ eternū. i. p̄pe/
tūū. vñ asserit̄ nouū. i. vltimū. Itā vltimū
ē hōis testamētū imobile p̄seuerat. qz testa/
toris morte firmat̄. iuxta illud apl̄i. Testa/
mentū in mortuis p̄firmatū est. Alioquin
nō valet dū viuūt q̄ testat⁹ est. Itēc oī testa/
mentū nō solū d̄ scriptura sed ⁊ p̄missio. vt
dicet̄ in p̄hemio. viij. p̄tis Et fm̄ hūc modū
d̄. Itēc est sanguis noui ⁊ eterni testamētī.
id est p̄firmatio noue ⁊ eterne p̄missionis.
sic dñs ip̄e p̄mittit. Qui māducāt carnem
meā. ⁊ bibit meū sanguinē h̄z vitā eternam.
Tñ nec p̄mū testamētū vt inq̄t apl̄s sine
sanguine dedicatū est. Lecto enī vniuerso
legis mādato. moīses accipiens sanguinē
hircorū aut vitulorū. i. p̄liū libū ⁊ oēm p̄plū
asp̄lit dicēs. Itēc est sanguis testamētī qd
mandauit ad vos d̄. Ecce qz p̄prie moy/
ses vba p̄dicat qd xp̄s vltus ē i cena Que/
rit̄ vtrū aq̄ cū vino p̄uertat̄ in sanguinē. De
q̄ etiā iaz infra dicet̄. Si enī p̄uertit̄. ergo aq̄
ē sacramētū sanḡnis. imo videt̄ qd p̄pli Itāz
aque multē p̄pli multi. ⁊ ob B̄ aq̄ vino misce/
tur vt xp̄o p̄plis adunet̄. Itā ⁊ de latere xpī
sanḡs exiuit ⁊ aq̄. put tactū est sub n. de ob/
latione Si vō nō p̄uertit̄. q̄rit̄ vbi post con/
secrationē existit ⁊ quō sepa a vino cui fue/
rat in vnū p̄mixta. Si aut̄ post p̄secrationē
aq̄ pura p̄manserit. fm̄ B̄ nō bibit solū sanḡ/
nē sacerdos in hoc sacramēto. ⁊ sic p⁹ p̄mā
sumptionē iterū eodē die cōficere nō d̄z. ac si
p̄us aquā bibisset. Itā idcirco sacerdos p⁹
qz p̄fudit eodē die iterū nō sacrificat. qz vinū

purificationis sumpsit. An forte dicet̄ qd sic
vinū mutat̄ in sacramētū redemptionis. sic
et aqua trasit̄ in sacramētū absolutionis. qd
de latere xpī p̄ter effluerit̄. Quis hoc au/
deat diffinire. Itā ⁊ illud inq̄rit̄. Tēc xp̄s
resurgens ex mortuis sanguinē illū resum/
psit quē in cruce effudit. Si enī capillus de
capite nrō non p̄bit. q̄nto magis sanḡs ille
non perijt qd fuit de vitate nature. ⁊ tñ ille in
plerisqz eccl̄ijs d̄ p̄seuari. Quid etiā de ci/
cūcisione p̄pucij vel de p̄cisione vmbilici di/
cet̄. an in xpī resurrectione redijt ad vitatem
humanē nature ⁊ ad locū glorificatū. Sed
mel⁹ ē totū deo p̄mittere qz aliquid temere
diffinire. Credit̄ tñ p̄pucij in latera n̄. basili/
ca p̄seuari. licet a quibusdā dicat̄ qd illud
fuit in hierlīm delatū ab angelo Itārolo ma/
gno qd trasit̄ illud ⁊ posuit aq̄s gram bo/
noxifce in eccl̄ia b̄t̄e marie Sed p⁹ a karo/
lo caluo positū ē in eccl̄ia sc̄z saluatoris ap̄d
caroliū. Sed si hoc verū est mirandū ē. Cū
enīz caro illa de vitate hūanē nature fuerit.
credit̄ qd xp̄o resurgēte ad locū suū gloria/
tū redijt Alīq̄ tñ dixerūt qd B̄ verū esse posset
iuxta opinionē eorū qd dicūt id solū esse de vi/
tate nature hūanē ⁊ resurgere. qd ab adā tra/
ductum est. Illud aut̄ oīno nephas est opi/
nari qd quidā dicere p̄supserūt. vicz aquaz
i flegma p̄uertit̄. Itā ⁊ de latere xpī nō aquā
sed aquaticū hūorē. i. flegma mētū n̄ exisse.
Duo nanqz p̄cipua eccl̄ie sacramēta de xpī
latere fluxerūt. videlicet sacramētū redem/
ptionis in sanguine. ⁊ sacramētū regene/
rationis in aqua. Itā enī baptizamur i fle/
gmate sed in aqua. iuxta illud euāgelij. nisi
q̄s renat⁹ fuerit ex aq̄ ⁊ sp̄s sancto nō intra/
bit i regnū celoz. Quibusdā tñ n̄ videt̄ ab/
surdū qd aq̄ cū vino transeat in sanguinē. ea/
videlicet rōne qd aqua p̄ admixtionē transit
in vinū. ⁊ vinū p̄ p̄secrationē transit in san/
guinē. aq̄ nanqz transit in vinū. cū mltō vi/
no modicū ifundit̄ aque Alīoq̄n tota vini
suba p̄pter guttā aque mutaret̄. vt quoddā
fiat ex illis p̄fusū. qd nec sit aq̄ nec vinū. ⁊ to/
ta fontis vel fluminis aqua p̄pter modicā
vini stillā in p̄fusionis speciez mutaret̄. nec
panis ille posset in eucharistiaz p̄secrari qui

factus est de frumento cui forte commixtus
fuit unū granū orde vel auene. Si ergo pl^{us}
apponatur aque q̄z vini erit irritū sacramē
tum. Propter q̄dem ut tantum ibi vini pona
tur q̄ aque p̄mixti saporē vini retineat. De
hoc dicitur in sexta p̄te sub quīta feria cene
dñi ad finē. Sed etiam sup^{er} calicis p̄secrati
onē aliud vinū mittat in calicē. illud q̄d nō
transit in sanguinē nō sanguinē p̄miscetur
sed accidentibus prioris vini p̄mixtum. cor
pori q̄d sub eis latet vñdīq̄z circūfunditur.
nō madidans circūfusum. ipsa tñ acciden
tia vinū appositū vident afficere. q̄d inde cō
iicitur. q̄z si aqua pura fuerit appositā vini
saporē assumit. Quidam aut voluerunt
astrugere q̄ sicut aqua pura p̄aque bñdicte
p̄actu efficit bñdicta. sic et vinū p̄ sacramēti
p̄actu efficit p̄secratū et transit in sanguinē
quorū assertionē minime suffragat. De
q̄ etiā dicit sub quīta feria cene dñi. Sed nū
q̄dūritū est q̄d gerit. si forte aq̄ p̄termittat
et videt q̄ sic ex his que sub tñ. de oblatione ta
cia sunt. Cautū q̄z est in canone cypriani. q̄
nō p̄t calix dñi esse aqua sola. nec vinū solū
nisi vtrūq̄z misceat. Sicut nec corp^{us} dñi
p̄t esse farina sola. nisi vtrūq̄z fuerit aduna
tū. et panis vñ^{us} p̄page solidatū. Et b̄ q̄daz
p̄stater affirmāt asserētes q̄ sicut aqua sine
vino p̄secrari nō potest. sic nec vinū sine aq̄
trāsubstantiari valet. q̄z de laterē p̄p̄i sū vtrū
q̄z manauit. Alij vō p̄cedūt q̄ si quisq̄z nō
intendens heresim introducere obliuione
vel ignorantia p̄termiserit aquā nō sitūritū
tū sacramentū. Illā tñ p̄ obliuionē p̄termi
tens venialiter peccat. p̄ negligentia morta
liter. et grauius est p̄miend^o. et sp̄ p̄t appo
ni aū trāsubstantiationē. et q̄d p̄dicat vinum
solū nō posse offerri. intelligūt. nisi fiat sim
pliciter vel ignorant. vel nō p̄t. i. nō d̄z. Itā
et ecclia grecorū b̄ nō apponere aquā in sa
cramento. Alienī cyprian^{us}. Si q̄s de añces
sorb^{us} vel ignoranter vel simpliciter nō ob
seruauerit. q̄d nos dñs facere exēplo et ma
gisterio docuit. p̄t simplicitati ei^{us} de indul
gentia dñi venia p̄cedi. nobis vō nō potest
ignosci q̄ nūca dñs instructū sum^{us}. ut cali
cem dñi cū vino mixto. i. vinū cū aqua i ca

lice mixtū. sū q̄d dñs obtulit offeram^{us}. Et
quibus v̄bis apte colligit q̄ vinū aq̄uemix
tū christus in cena discipulis tradidit. Si
vō vinū p̄mittitur. de b̄ dictū est in. vi. p̄ti
cula sup^{er} v̄bo. hoc est corpus. Idcirco licet
diligenti studio vinū optimū p̄ sacrificio
sit querendū. viciū tñ vini nō maculat mū
diciam sacramēti. q̄circa. si uenouū vinum
q̄d dicitur mustū siue vinū acidū q̄d appel
lat acetū siue etiam muscidū. in sacrificium
offerat. sacramentū p̄ficatur. et diuinit^{us} cōse
crat. Et tñ est tñ ne tale vinū vel mixtū
vel coctū vel rosatū p̄speciatū in calice po
nat. Sūt tñ qui dicūt acetū nō esse vinū. cū
p̄p̄iam mutauerit naturā. Itā vinū est ca
lidū. illud frigidū. et ideo ex eo p̄fici nō posse
sicut nec ex agresta. Q̄d p̄cedi p̄t in aceto
ex alio q̄z ex vino facto. Itā si ex vino factū
fuerit secus est. cū eadē p̄p̄e sit v̄sa. i. substan
tia. Iulij^{us} q̄z papa dixit q̄ cū lacte p̄fici nō
p̄t. Bon^{us} aut v̄ue in necessitate p̄p̄imiet
in p̄fici p̄t. sed de ipso botro nō p̄presso nō
p̄t cōicari. Itā p̄t etia p̄fici cū aqua. cū q̄
pann^{us} in musto intinctus lauat. Illud at
notandū est q̄ si vinū in calice p̄gelatū fue
rit. d̄z tñ ibi exalare sacerdos. donec gla
cies soluat. q̄ si sic solui nequeat adhibeat
ignē. Si aut musca v̄l aranea vel aliq̄d tale
cecidit in calicē aū trāsubstantiationes
vini in sanguinē p̄p̄i d̄z vinū illud in p̄sa
nā. et aliud vinū et aq̄ apponi. Si vō p̄ trā
substantiationē ibi ceciderit. vel sanguines
tetigerit. sanguis sumat^{ur} et illud p̄i^{us} in aliq̄
calice sepe vino p̄fundat. et q̄nto cauti^{us} et di
ligenti^{us} fieri p̄t abluat et demū sup^{er} piscinā
cremet. q̄z vix possz absq̄z horrore et vomitu
sumi. Ablutionē vō ipsa sacerdos p̄ cōse
crationē v̄l minister sumat. Sed et si quis sta
tim xpi corpe sup̄to nauseā patit. vomitus
sūt sup^{er} piscinā p̄burat et puluis in piscinā
mittat. Si tñ aliq̄ hostie p̄tula videat ibi.
vel si corp^{us} xpi infirmo datū rejicit illud re
uerenter suscipiat. et p̄ritium cū vino in ca
lice sumat. si integrū nequeat recipi. et si hor
ror sit illud sumere. pro reliquijs custodiat.
Itā est igit danda eucharistia egrotō vomē
ti. sed credat et manducauit. Sed et si quis

adeo egrot^{us} est ut masticare nō possit. tunc
tantū sumat aquā a xpi corpe tactā. mimas
tñ p̄tula sumest totū sumit ut p̄missum ē.
Itā est etiā danda ebriō. infano. berico. epu
lenco et similib^{us}. nisi infirmitate cessante. Le
prolo tñ dari p̄t et muto. et egrotō p̄poni sue
mētis p̄ p̄fessionē et ei^{us} absolutionē a p̄cis
Qualis aut p̄nia iponēda sit ei^{us} p̄p̄t ebrie
tate et voracitate eucharistia euomit. i. cano
ne debet habet. Et nota q̄ is q̄ p̄mūcauit si
p̄mode et absq̄z violētia nature p̄t. d̄z abstie
rea sp̄uto alioq̄n p̄ horaz p̄uenietē sp̄uere
p̄t. saltē in loco vbi sp̄uit nequeat pedibus
p̄culari. Si quidē sp̄ualis oia iudicat et ipe
a nemie iudicat. et oia mūda sūt mūdis. Q̄
si sup^{er} lignū vel lapidē vel terrā. eucharistia
vel aliq̄d de sanguine ceciderit sanḡs ling
lambend^{us} est. et deinde radend^{us} et exter gen
dus est ipse locus. et puluis in sacrario siue
cū reliquijs reponēd^{us}. Si vō sup^{er} corpale ce
ciderit. sugat sicut diligenti^{us} fieri poterit. et
lauet ter in calice et aqua lotōnis sumat p̄
missa. Deinde corpale recodēdū est. et loco
reliquiarū suandū est. Si vō palla altaris i
uncta fuerit. eodē mō ipsa p̄tula intincta
incisa est p̄ reliquijs suanda. Si aut sup^{er} casu
lā vel albā degutter. sili fiat. Si sup^{er} q̄dā q̄z
p̄p̄banū vestimentū p̄bureda est p̄s illa. et ci
nis i loco sacro reponēd^{us} est ut dicit. Idē
tñ papa statuit. ut si aliq̄d sanḡne stillaue
rit in terrā lingua lambat. Si vō fuerit ta
bula loc^{us} corrodāt ne p̄culcet. et rasura igne
p̄sumat. et cinis intra altare cōdat. Et si sup^{er}
altare stillauerit sorbeat mīster stillā q̄ntūz
poterit. Si sup^{er} lintēū altaris. mīster lauet
linteamia q̄ stillā tetigerit trib^{us} v̄ciab^{us} cali
ce subterposito et aq̄ ablutionis sumat i cali
ce. et iuxta altare recondat. Ibidē etiā sequi
tur qual^{is} p̄nia sacerdoti cui hec p̄tigerūt sit
p̄usq̄z celebret iponēda. Et nota q̄ si aū trā
substantiationē effusa fuerit p̄s. muren^{us} pal
le sub silentio. et celebrans suū officiū exeq̄t.
Si totum effusum sit tūc p̄missa p̄fessione
ministret denuo. et reincipiat officiū. Hanc
igit oblationē et. Si vō post trāsubstan
tiationē p̄s effusa est tunc sili^{us} officiū exeq̄t.
Si totū ita q̄ nihil hauserit. q̄d valde enor^{is}

me est. tunc ponat hostiā sup^{er} p̄piciatorūz.
et ministret denuo panē vinū et aquā et rein
cipiat. Hanc igit ob. et. p̄fessionē p̄missa.
Hostia vō suata sumat postmodū a mini
stro in sinemisse v̄l seruet p̄ infirmis. Bur
sus p̄clū aurelian^{us}. statuit q̄ qui nō bñcu
stodierit sacrificiū. et mus vel aliud aial illō
comederit. xl. dies peniteat. Qui aut p̄dide
rit illud in ecclia vel p̄s ei^{us} ceciderit. et inuen
ta nō fuerit. xxx. dies peniteat. In eodē etiāz
capitulo ita sequit. in burcardo l. v. Unde
scriptū est. p̄fundens aliq̄d sup^{er} altare de ca
lice q̄n offerit. sex dies peniteat. aut si abūdā
tius. vij. dies peniteat. Qui aut p̄fundit cali
cem dū misse solēntas celebrat. xl. dies peni
teat. Si vō missa celebrata p̄sbyter neglex
erit accipe sacrificiū sili. xl. dies peniteat. Et
qui pollut^{us} nocturno tpe accepit sacrificiū
vij. dies peniteat. Qui negligentia et erga sa
crificiū fecerit ut a vermib^{us} p̄sumptū ad ni
bilū deuenerit. tres q̄dragēsimas cū pane et
aqua peniteat. Si integrū inuentū fuerit et
in eo v̄mis p̄burat. et cinis sub altari recon
dat. Et qui neglexerit q̄ternis dieb^{us} suaz ne
gligētiā soluat. Si cū amissione saporis sa
crificiū decolorat. xx. dies ieiunio expleatur.
Qui vō p̄glutinatū miserit. vij. dies penite
at. Si sacrificiū fuerit sordida venustate p̄
ditū igne p̄burendū est. et cinis iuxta altare
sepeliendus est. Sic legit in burcardo l. v.
c. omne. Istud etiā notandū est. q̄ si a naso
sacerdotis celebrantis sanḡs exierit v̄l nau
sea supuenerit. recipiat i aliq̄ vasculo ne s̄a
cta p̄taminentur. et terfo naso v̄l ore abluto
reincipiat sub silentio vbi dimisit. Si vō in
firmas supuenerit mittat sup^{er} crepidines
siue arā altaris vel sedat donec p̄ualecat. et
sic incipiat vbi dimisit. Sed si nullo modo
potest p̄sumare mysteriū. ali^{us} sacerdos pa
tus incipiat vbi ille dimisit. purdicū ē. i. vi.
p̄tula sup^{er} v̄bo. hoc ē corp^{us} meū. Si siincer
tū est vbi ille dimisit. tūc q̄z p̄culosū ēēt v̄ba
sacramenti iterare v̄l p̄termittere posita ob
lata illa sup^{er} p̄piciatorūz. mīstret denuo ut
p̄missum est. Sequit. Mysteriorū fidei.
Ideo d̄z mysteriū fidei. q̄z aliud videt talis
intelligi. Hoc credere iubemur discutere n

audem⁹ fides enim non est nisi de occultis. ut
ita illud fides non habet meriti⁹ etc. ut supra. Bre-
go. dicit quod ideo de mysteriis fidei. quod credere
deum⁹ quibus sal⁹ nostra consistit. vel quod sine fide non
fit sacramentum. i. sine ea illud intelligi ple-
nenon potest. Dicit autem mysterium illud quod secretum
et reconditum habet dispensationem. Mysterium ei
grece dicitur secretum latine. Et secundum innocentium. iij.
nullus euangelistarum dixit hec verba. Ex his autem
et alijs scripture verbis quidam dixerunt i. sacra-
mento altaris vitam corporis et sanguinis christi
non esse. sed imaginem tantum et speciem et figuram
per quam scriptura memorat aliquem id quod in al-
tari suscipitur esse sacramentum et mysterium et
exemplum. Sed hoc perfectio laquei erroris in-
currit. de qua etiam dicitur in vi. pericula super
verbo. fregit. Nam quod enim sacramentum altaris
vitas non est. quod figura est. absit omnino. si enim
esset ergo nec mors christi vitas est. quod figura est
et resurrectio christi vitas non est. quod figura est.
Nam morte et resurrectione christi figuram et ima-
ginem et similitudinem esse. manifeste declarat
apostolus dicens. Christus mortuus est pro delictis nostris
et resurrexit propter iustificationem nostram. Et
per apostolum. Christus passus est pro nobis. nobis
relinquens exemplum ut sequamur vestigia eius.
Ergo mors christi exemplum fuit ut per mortem
mur. et resurrectio eius exemplum fuit ut iusticie
vivamus. Si enim vitas non fuit. ergo christus vere
mortuus non fuit. et vere non resurrexit. sed mors
eius et resurrectio eius vera non fuit habuit hoc
Nam per prophetam de eo predictum. Uter languores no-
stros suscepit. et dolores nostros ipse portavit
Altaris ergo sacramentum est vitas et figura.
Tria quippe sunt in hoc sacramento. discreta vi-
delicet forma visibilis. vitas corporis. et vitas spi-
ritualis. Forma panis et vini vitas carnis
et sanguinis. vitas charitatis et unitatis. Idcirco
multum oculo cernitur. secundum animam creditur. tertium cor-
de percipitur. Idcirco est sacramentum et non res. se-
cundum est sacramentum et res. tertium vero est res
et non sacramentum. Sed primum est sacramentum
geminere. tertium est res gemini sacramenti. se-
cundum autem est sacramentum unum et res alterius.
Nam forma panis utraque christi carnem significat
i. veram et mysticam. sed veram carnem et pertinet et si-
gnificat. mysticam vero significat sed non continet

Sicut enim unum panis ex multis granis confit-
cit. et unum vinum ex diversis racemis conficitur. sic
et corpus christi ex multis membris componitur. et uni-
tas ecclesiastica ex diversis personis consistit. i.
in predestinatis. vocatis. iustificatis. et glorifi-
catis. nam quod deus predestinavit hos et vocavit
et quod vocavit hos et iustificavit etc. Unum apostolus
Unum panis et unum corpus multi sumus. In
cuius rei typum est facta arca domini de lignis se-
tim. quod lignum coputribilia. et albescente similia
Idcirco ergo quod sub corpore et sanguine christi est
sacramentum et res. sed alterius sacramenti res
et alterius rei est sacramentum. Est enim res primi
quod signat et pertinet a primo vi. a forma visibi-
li. et est sacramentum tertium. quod significat et efficit
tertium. i. unitatem ecclesiasticam. Dicit ergo hoc mi-
sterium fidei. quia aliud ibi cernitur. et aliud ibi
creditur. Cernitur enim species panis et vini. et creditur
vitas carnis et sanguinis. Quod autem hic dicitur. myste-
rium fidei alibi dicitur spiritus et vita. Spiritus enim est
mysterium. secundum illud. Littera occidit spiritus autem
vivificat. Et fides est vita. secundum illud. Fuit
meus ex fide vivit. Idcirco ergo dominus ait. Verba
quod locutus sum vobis spiritus et vita sunt. Tunc cum
presecratio perficiat sacramentum et per presecrationem
non sit in altari panis aut vinum. querit quis
panis est corpus aut quod vinum est sanguis sa-
cramentum. Nam si dicatur quod panis quod fuit. vel vi-
num quod extitit. perfectio nec ille corpus. nec illud
est sanguis sacramentum. quod panis transiit in
corpus et vinum in sanguinem. Si vero dicatur quod species
illa que remansit. illa quod nec extitit ex granis
nec confurit ex racemi acinis. quia ex his non
puenit accidens sed substantia. Quia ergo simili-
tudinem assignabimus inter sacramentum rei. et res
sacramenti. Nam si sacramenta non habent simi-
tudinem rerum quas sunt sacramenta. proprie sa-
cramenta non dicerentur. sicut sacramentum baptis-
mi quod est ablutio carnis exterior similitudines
habet significati. quod est ablutio mentis interior.
Sane sacramentum istud in eo gerit similitudi-
nem corporis. in quo panis similitudinem repunit
Species ergo panis sacramentum est corpus non.
solum ratione rei signate. immo etiam ratione preterite. Que
rit autem utrum species panis et vitas corporis unum
sint sacramentum an diversa. Et videtur quod di-
versa. cum enim diversa sunt signa videtur quod di-
-

sa sunt sacramenta. Idcirco et scriptum est. Idcirco
fiant in nobis quod domine tua sacramenta. quod
continent. Que verba sub ti. de oratione novissima
exponent. Sed videtur contra quod sunt solum unum.
cum ei eadem res sacra significet videtur quod idem sunt
sacramentum. Idcirco et alibi legitur. preterita ut hoc
tui corporis et sanguinis sacramentum non sit nobis
reatus ad penam. Super hoc dicitur quidam quod for-
ma panis et vini sunt unum sacramentum. non
propter unum signatum. sed propter unum preteritum
Species autem panis et vitas corporis sunt unum sa-
cramentum. non propter unum preteritum. sed propter unum
signatum. Idcirco dicitur precedere quod si diversa res per-
tinet unum et idem signatum idem sunt sacramentum.
Sic eadem res propter diversa significata diversa
sunt sacramenta. Quibus obicitur quod si species
panis et vitas corporis idem sunt sacramentum. cum
species panis sacramentum sit corpus. ergo vi-
tas corporis idem est sacramentum. et ita idem est sa-
cramentum sui. Sed hoc non procedit. quod species panis
est quoddam sacramentum quod est vitas corporis.
et est quoddam quod non est illa quia sunt duo sacra-
menta diversa. Alii vero dicunt quod si diversa sunt
significata si diversa significantia. si diversa
sunt sacramenta. quod oportet precedere quod in altari
sunt ad minus quattuor sacramenta videlicet species pa-
nis. species vini. vitas carnis. et vitas sanguinis
Idcirco et cum panis et vini diversa sunt acci-
dentia. ut sapor et odor. pondus et color. quanti-
tas et figura. videtur quod singula per se sunt varia sa-
cramenta. quod enim ratione ponitur unum quod aliud debemus
est sacramentum. Sed cuius rei sacramentum est
odor aut sapor. Sed hoc per se non congrue responderi quod
omnia si accepta sunt unum eucharistie sacrame-
ntum. eo quod nullum per se solum significet. sed omnia simul
panis speciem repunit. quod corpus christi pertinet et
signat. Signorum autem alia sunt naturalia alia
positiva. Naturalia sunt quod secundum naturam signant.
quorum quodam sunt quod per antecedens signant per consequens
ut rubore vel panno signant serenitas matuti-
na. Alia sunt quod per consequens signant antecedens ut
fumo vel cinere signant ignis fuisse. Idcirco et
sunt illa quod secundum positionem signant. quod alia sunt signa
rei sacre. ut serpens enim erectus in heremo.
alia sunt signa rei non sacre. ut arcus triumphalis
erectus in biuio. Idcirco et signorum rei sacre. alia
sunt sacra ut baptismus. alia non sacra ut a-

gnus pascalis. Sacra sunt signa novi testa-
menti. Non sacra veteris. Quamvis enim
utraque sunt signa rei sacre. i. rei sacre signa.
non tamen utraque sunt sacra. i. iustificationis. U-
ter nonnulli dixerunt sacramenta legalia iusti-
ficasse. Hec enim est dominica inter legalia et evan-
gelica sacramenta. quod illa significabant tantum. habet
autem significanter iustificant. Tunc quoniam large
quoniam stricte sacramentum accipitur. Large secundum quod
omne signum rei sacre siue sit sacrum siue non sacrum
est sacramentum. Tunc signa legalia sacra-
menta dicuntur. Stricte secundum quod sacrum solummodo si-
gnum est sacramentum. Sacramentum autem dicitur actus
et passus. quod sacrum signans vel sacrum signum
Nam nomine sacramenti quoniam signum rei. quoniam res si-
gni variemuncupat. Sed quod sacramentum ac-
cipitur per signum rei sacramentum dicitur a sacro et signo
quod sacrum signum. Sed secundum quod sacramentum acci-
pitur per signum sacramentum dicitur a sacro et secre-
to. quod sacrum secretum. Species ergo panis dicitur sa-
cramentum actus. i. sacrum signans. unitas autem eccle-
sie sacramentum passus. i. sacrum signum. Corpus
vero dominicum utroque modo dicitur sacramentum. i. et a sacro
signans. et a sacro signum. Sacramentum vero pos-
sit in tribus. i. in rebus. in factis. et in verbis. secundum
prioritatem similitudinis et interpretationis. Leo nam-
que secundum proprietatem signat diabolum. Tunc et diversa
rebus velter dyabolus tanquam leo rugiens circuit
querens quem deuoret. Seminare secundum similitudi-
nem significat predicare. Tunc et erit qui seminat semi-
nare seminem suum. et aliud cecidit in terra bonam
et aliud super petram. et aliud in spinas. Ema-
nuel secundum interpretationem significat christus. Tunc et
vocabitur nomen eius emanuel. quod interpretatur
nobiscum deus. Res ut autem baptismi. factum ut
signaculum crucis. verbum ut invocatio trini-
tatis. Singula repunt in excellentissimo
sacramento. res. i. corpus et sanguis. factum idem
estus et potus. verbum. Hec est corpus meum. Hec est sanguis
meus. Sequitur Qui pro vobis et pro multis effu-
dit in remissionem peccatorum. Idcirco solis predestina-
tis effusus est quantum ad efficaciam. sed pro cunctis
hominibus quantum ad sufficientiam. Effusio quippe san-
guinis iusti. pro multis facta fuit dives ad peccata.
ut si universitas crederet in redemptorem nul-
lum omnino vincula diaboli retineret. verbum enim
effusionis abundantiam notat. Idcirco et autem

duobus modis remittit. viz quo ad meritum culpe. et per sanguinis fides que iustificamur a culpa. et quo ad debitum pene et hoc per sanguinis precium. qui redempti sumus a pena. Deinde enim qui oues errauimus. unde quisque in via sua declinauit. Et dominus posuit ieiunantes omni nium nostrum. Vulnerat est propter iniquitates nostras. attitit est propter scelera nostra. disciplina pacis nostre super eum. et in uero ei sanati sumus. Et relinquitur nobis ipse tulit. et dolores nostros ipse portauit. Ergo iustus iniuste punire est. iniusti iuste sunt liberati. Illi sunt enim in se pena poenitentibus. ut daret se per gratiam uniuersis. Ibi autem sacerdos eleuat calicem ut illi populo ostendat. nec est superflua eleuatio. put dictum est in fine periculi procedens. Est autem notandum quod quedam ecclesie duas habent pallas corporales. et ibi eleuat calicem cooperit cum altera eorum. In qua ostendit sacramentum oculis. quod tunc fore et difficile illud ad intelligendum. quod tunc tunc institutionis huius sacramentum sanguis christi inuisibiliter. quod intra uenas eius existebat. Illi uero ecclesie una tantum habent pallam et ibi eleuat cooperitus absque uelamine. Ibi ad designandum quod post institutionem huius sacramentum sanguis christi factus fuit uisibilis per ipsius effusionem in cruce. Unde dicitur. Ibi dicitur sanguis meus. In eo enim quod calix non est cooperitus cum palla supra quam est hostia consecrata. designat quod sanguis christi a corpore effusus et separatus est. Secundo quod hostia est super pallam corporalem nec bono modo posset alibi poni. Tercio quod propter uentum flammam periculosa esset cooperit cum palla leuare. Et nota quod sacerdos accipit christi repensans dum dicit. Accipiens calicem. pariter eleuat calicem. deinde dicens. benedixit. ut sine periculo calicem benedicat illum in altari deponit. Subsequently etiam dicit. Accipite. pariter tenet eleuatum usque dum in altari eleuet. ut illi populo ostendat. Sequitur. Ibi dicitur. cuius feceritis. Ibi dicitur. clausula quod consecratio est corporis quod sanguinis respicit. per depositum calicem dicitur. Sane in perceptione corporis christi et sanguinis magis est nobis adhibenda discretio. Cauendum est enim ne si nimium differat moris periculum incurrat. dum prestante. Ibi dicitur. manderis carnem filii hominis et bibe. et sanguinem non habebitis uitam in uobis. Si uero quis indigne

suscipit secundum apostolum. iudicium secundum donationis sibi manducat et bibit. Ideo secundum eundem apostolum. perbet seipsum homo. et sic de pane illo edat et de calice bibat. Dicit ergo quisque communicandum esse quod die. Illius uero dicit contra. Faciat igitur unusquisque quod pie credidit faciendum. Ibi enim lingua uerit ad inuicem. nec alter alteri se preposuit. zacharie secundum illud ceterum cum alter eorum gaudens christum in domo sua suscepit. et alter dixerit. Dominus non sum dignus ut intres sub tectum meum. Et best quod augustinus ait. Alii quid die communicant cor poris et sanguinem domini. alii certis diebus accipiunt. quod libera habet observationem. Beatus sub titulo de osculo pacis dicit. Et nota quod licet christus semel credentes sua morte redemerit ecclesiam in hac sacramentum quid die necessario repetit ob res per apue casus. Ibi dicitur quod in uinea laborantes eo quod tunc reficiunt. Secundo ut neophyti per illud in corpore christi. Tercio ut memoria passionis christi quid die mentis fidelium ad imitandum infigatur. quid die ei egerimus. ideoque panis quid die uocat. Quotidianum ergo sacrificium ut perbat paschalis papa est commemoratio. non iteratio passionis. et ideo sequitur. In mei memoriam facies. In hoc sacramento nobis quid die mortis et passionis christi memoria renouatur. Unde. i. ad corinthios. x. Quotiescumque manducaueritis panem hunc et calicem biberitis mortem domini annuntiabitis donec ueniat. Ibi dicitur quod ipse dicebat apostolis. Hoc facite in mea commemoratio. Ibi dicitur ultimam nobis memoriam dominus reliquit. put dictum est super uero. Ibi dicitur quod cenatum est. Et nota quod habemus triplex memoria led dominice passionis. Ibi dicitur quod ad uisum. in imaginibus et picturis et propterea crucifixi imago depingitur in libro et in ecclesiis. Secundum quod ad auditum secundum passionem christi predicata. Tercium quod ad gustum secundum sacramentum altaris. in quo ipsa christi passio patenter exprimitur. Et propter hoc promissum. Et memoria venerantes. Et sequitur. Unde et memores. Qui autem calicem discooperit eleuat. illum in hoc loco cum palla corporali cooperit. innuentes quod sepulto domino ad uoluto lapide. clausum est ostium monumenti. ut dicit marcus. et.

Octaua pars canonis.

The et memores. Octaua pars. Dominus ipse precepit in. c. Sicut modo. ut hec in sui memoriam facerem. idcirco in hac parte tria sibi commemoranda proponit ecclesia. scilicet beatam passionem. nec non et ab inferis resurrectionem. et in celos gloriosam ascensionem. Quorum primum. i. passio exercit charitatem. secundum. i. resurrectionem cor roborat fide. tertium. i. ascensionem letificat spem. Quid enim in nobis magis caritate accendit quam proprium filio suo non peperit deus. Quid magis in nobis fide confirmat. quam quod christus resurrexerat mortuis. Sicut enim in aduersum omniuita et in christo omnes uiuificabunt. Quid magis in nobis ampliat spem. quam quod christus ascendens in altum cap. du. cap. de. do. bo. ut ubi ipse est. licet sit et minister eius. Sacerdos igitur beatus sentans dicens. ta beate passionis. manus in modum crucis extendit ut habitu corporis. manus christi extensionem in cruce representet. quod tunc alii faciunt quod dicitur. Ibi dicitur igitur oblationem. representantes crucifixione statim secuturas. Et quod christus plius orans factus est in agonia. idcirco agonia illa habitu oculorum et faciei quod amodo representat. Dicitur autem nec non et ab inferis resurrectionis. illas ad se ut prius reduces eas pariter erigit. Unde in cantico abacuc. Altitudo manus suas leuauit. Et in signum quod christus uiuicet leo surrexit a mortuis. Ibi dicitur. Sed et in celos gloriose ascensionis eas erigit equititer usque ad humeros in signum quod christus eleuatus manibus ferebat in celum. et sedet ad dexteram dei patris. Quid igitur dicit. Unde et memores. sic est intelligendum. quod d. Nos esse sacerdotes perfitemur et plebem tuam memores esse testamur christi filii tui. Sacerdotes quidem memores et instructi edunt. quod ipsi missam celebrant et sacrificium christi exemplo offerunt. Ibi dicitur etiam sanctam memoriam esse deus. quod christus non solum per sacerdotibus uer etiam per plebem passus est. sanctam deus. quod fide et baptismo christi precepto sanctificata est. Ibi dicitur nunc stringuuntur digiti. scilicet pollices et indices. nec dissinguntur. nisi quod optet hostia tangi. vel signa fieri. Quid sit. Ibi dicitur obreueretiam sacramentum. ne uis

delicet aliquid tangat post tractum corporis christi. Secundo uis in signum quod in hoc sacramento secundum accedit primo. i. filius obediuit patri. Et ideo subiicit. Unde et memores ta beate passionis resurrectionis et ascensionis. Tercio dicitur quod corpus christi tengerit ungunt ad ostendendum quod fideles illud fide et deuotione tangentes dunt esse charitate uiuunt. et sicut dicitur in tangendo et signando ab inuicem ad horam. sicut fideles operantes in hac uita cum expedit separent. quia quicquid per contemplationem ad spiritualia eleuant. et quicquid per mundanis necessitantibus temporalia administrant. Quarto digitorum unio indicat. quod corpus et sanguis domini nostri sacramento et mens et corpus sacerdotis inseparabiliter esse dunt affixa. Quinto stringuntur ne puluis seu pericula hostie illis forte adheres cadat. Quia uero ecclesia dicit se memoriam dominice passionis. ideo statim acerbioris speciem ipsius passionis commemorat recolens in quibus crucibus quibus plagas. Sicut enim subsequens expositio declarabit ab hinc usque dum corpus pale desuper calicem remouet. dominice passionis ordo memoratur. Ibi ubi dicit sacerdos hostiam puram. hostiam sanctam. hostiam imaculatam. panem sanctum uite eterne. et calicem salutis perpetue. quia. rui crucis signaculum imponit super oblatam et calicem signans quicquid christi plagas. uidelicet duas manus. totidemque pedes. et uenas lateris. Et quicquid cruce signant quod christus quicquid secula redemit. Tres autem cruce commemorant facit sacerdos super oblatam et calicem. quia in tribus uerbis utriusque propter intelligit. Ibi quicquid enim in crucis signaculo panis separata calice. nisi cum separatim nominant in canone. Et quicquid hostia collocata sinistro latere calicis recta pars crucis solummodo super panem. transuerfa uero usque super calicem debet preendi. quoniam erecta pars crucis corpus christi sustinuit. transuerfa uero brachia distendit. Due uero cruce separatim facite aiam christi separatam a corpore signant. Sed cum iam plene et perfecte sit consecratio celebrata. nam materia panis et uinum transiit in substantiam carnis et sanguinis. nec ulterius potest deteriorari vel meliorari. et sacerdos ulterius uis suis. non christi finonibus querit quare super eucharistiam adhuc benedixit

crōnis signū impmūt. aut aliqd psecratōis
vbum pferit. Ideterea qdam subiungunt
canone innuētia q nōdū sit transubstātia
tio psumata. sup b dicunt qdā. q scriptura
nō attēdit hic bndi angustias tps. s. sacer
dos cū si possit sil mltā pferre et agere. ita lo
quit et agit ac si tps staret et essent adhuc fa
cienda. q in pncipio smonis nōdū erant fa
cta. et vba et signa nō ad tps sue platōis sed
ad pceptionē loquentis sunt referēda. In
nocenti papa terti dicit. q in canone aliqd
vba significat. et aliud sig pcedūt. Verba nāq
pncipalit spectant ad eukaristiā psecrāda
sig vō pncipalit pntent ad hystoriā recolē
dā. Itā vbi vtimur ad psecrandū panem
et vinū in corp et sangnem iesu xpi. Sig
vtimur ad recolendū ea q pbeedomadam
anipalcā gesta sunt circa xpm. Idatet ergo
q qstūm ad ordinē eukaristie psecrāde ca
pitulū illud. Qui pōie qz pateret. in fine
canonis subijci debuisset. q in eo psecratio
psumat. qmā ipedisset ordinē hystorie
colēde. qz qd fuit gestū in medio ponere in
fine. pūdo canonis ordinatoz. vt ordinē ser
uaret hystorie q qdā necessitate ppullus ca
pitulū illud. Qui pōie. qz cor canonis in
medio collocavit. vt q sequūtur intelligant
pcedere. fm illā figurā. q sepe fit vt q narra
tione succedūt. intellectu pcedāt. Et pon
vt tā lre qz hystorie su odo fuet. dicat itaqz
q pntēt sig ad hystoriā passionis recolēda
q significat qnqz sensus. q tū creuera pane
bant in xpo. vel qnqz ei plagas. vt dicitur. e.
Sed vba nō pntēt ad eukaristiā psecrāda
dā imo pntēt ad eukaristiā psecrāda hoc
mō. Itos fuit vici sacerdotes sed et plebs
tua sancta. s. ppius xpian. nā qd ppius agit
voto. sacerdotes pagunt misterio. offerim
pdare maiestatiue. i. p ceteris clare. Itāz si
iusti fulgebūt sic sol i regno paiseoz. qnto
clari maiestas diuina pfulget. De tuis do
nis. i. defrugib. segetū. et qstūm ad panē
q est psecrat in carnē. ac datis. i. d frugib.
arborū. et qstūm ad vinū qd est psecrat in
sangnē. De his inquā et ill offerim hostiā
purā. hostiā sanctā. hostiā imaculatā. i. eu
karistiā imūne ab oī culpa originali. venia

li. et criminali. Tū dicat hostia dictū est i se
xta pncipula sup vbo. q pōie. Et purā qn
tum ad cogitationē. q puro corde. sancta
qstūm ad locutionē. imaculatā qstūm ad opati
onē. qz peccatū nō fecit. nec dol inuenit est
in ore eius. supple est panē sanctū. i. scilicet
carnē. supple datore vite etne qstūm ad stolam
carnis. et calicē salutis ppetue qstūm ad stolā
aie. fm illud. Ego sū panis viu. q de celo d
scendi. si qmā mādicauerit ex b pane viuet i
eternū. Idit etia scdo mō hec vba exponi.
vt vici xps dicat hostia pura. qz cōcept est
sine pctō. dicat panis vite etne. qz est resur
rectio angeloz. et calix salutis ppetue. quia
resurrectio ē hoim. Et tertio mō hostiam
purā. qz xps oblat est vt nos liberaret a fe
ditate original pcti. Sanctā qz vulnerat ē
vt pfluēt sacramenta. qb. ecclia scificat.
Immaculatā. qz mortu ē vt nos liberaret
de morte eterna. Idanē vite etne. qz est no
strū viaciū. qz via. Et calicē salutis ppetue.
qz est refectio angeloz. i. bñas in patria. Et
sic qnto mō. De tuis donis ac datis. Bona
sunt in reetnā. data in opa tpali. Offerimus
hostiā purā. s. corp. hostiā sanctā. s. sangnē
hostiā imaculatā q ad vtrūqz. Et purā. i.
ab alijs sepatā. sanctā. i. sanctificatā. imac
latā. i. a macul emūdatā hostiā d corpe puro
pctia bona. et fide nō ficta. Sequit. Supra
qz. Cū at orauerit p hostiā trāsubstātiā
da. ea qz iā trāsubstātiā tam pū obtulerit.
nunc orat p ppiū acceptatōe. vt eā ad instar
annqz sacrificioz acceptet ppcio supple no
bis. ac sereno vultu. i. respectu placabili di
gnis respicere. non q vult ei mutet ali
qn sed tunc de vultū suū sup nos illuminat
et serenat cū misericōdia suā sup nos exhibet et
declarat. Scdm illud ps. Illuminet vultum
suū sup nos et misereat nri. Itē p b q dicit di
gnis respicere. nōtatur q sacerdos noster
vultū bz vsu ad ppiatōriū. de q in pbeio
hui pti dicitur. Et tunc aspgit in taber
naculū. dūz p dei misericōdia gritei ppiat
tiōem. vt de habeat illa munera accepta. si
cut habuit munera abel iusti. Tū sequitur
Sicut accepta habere dignat es munera
abel. Itōc aut aduerbiū sicut similitudines

innuit. nō expmūt qntitatē. Multo qppe ac
ceptus est hoc sacrificiū deo. qz qd obtulit
abel. qd obtulit abraam. qd obtulit melchise
dech. Valeret ampli res qz vmbra. vras
qz figura. Itā ergo similitudinē magis qz qn
titatē debem attendere. Offerendo ergo si
miles sum abel. si recte qd offerētes. recte
nihilomin diuidam. Qd qz cayn nō egit
peccauit. Sua nāqz recte cui debebat obtu
lit deo. sed retinēs sibi seipm et cor suū sstra
bens deo. male diuidit. Abelaū acceptum
deo intus in corde obtulit olocastū qā se
nō sibi retinuit sed deo se totū subdidit et i
pendit. Et iō legit in genesi. Resperit deus
ad abel et ad munera eius ad cayn vero et
munera eius non respexit. Idus respexit
ad abel et postea ad munera eius. quia non
offerens a munerib. sed mūera ab offerēte
placuerūt. Sicut et abraā egressi fide totum
se pū offerēbat altissimo et postea cum sua
duceret offerenda. placidas ei hostias offe
rebat. qd ut nos scientes imitaremur patri
os ab illo de exegit affectus. Tolle inqt fili
um tuū vni genitū quē diligis isaac. et offer
ei in olocastū sup vnū montū quē mō
strauero tibi. Statimqz pmpit et obediētē
inuenit. imo nobis oñdit. Melchisedech qz
nisi se pū acceptū deo sacrificiū obtulisset
futuroz cās minime puidisset. quaz intus
tu mystici panis et vim ppius obtulit sacri
ficiū. erat eni sacerdos dei altissimi. Itōanē
igit isti tres patres veteris testamēti. qz illi
eteoz sacramēta spēali ceteris b sacramē
tū pfiguerūt. Quid eni p mū abel offerē
tis d pmo genitis gregis nisi xps pmo geni
tus in multis fribus expmūt q maliciose oc
cisus est a ppo iudeoz sic ille inuidiose a frē
suo. Itā fm apoc. ipe est agn. dei q occisus
ē ab origine mudi. Quid p sacrificiū abrae.
dilectū et vnicū filiū offerētis. nisi xpi passio
designat. De q dicit apls. Idropno filio suo
nō pepcit de. sed p nobis oib. tradidit illū
Itōc est iqt filiū meū dilectū in q mibi bñ cō
placui. Oblatio qz melchisedech itāz pprie
nouū sacrificiū psignauit vt inde pdictum
sit. Tu es sacerdos in eternū fm ordinē mel
chisedech. Quis aplm assilat epōia filio

dei. manet sacerdos in ppetuū Abel d. puer
nō tā a puericia qz a puritate. fm illd. Ecce
puer meū dilectū quē elegi posui sup eū spū
ritū meū. Abraā d. patriarcha. nō tā israelit
ci plebis. qz ppi xpiani. illi p carnē. hui per
fidē. fm illud. Itō ultra vocabit nōmē tuūz
abraā sed appellaberis abraā. qz ptem mltaz
gētū pstruit. Melchisedech interpretat rex
iusticie. Deinde rex salē. i. pacis ppe illd qd
legit. Quē i dieb. ei iusticia et abundācia
pacis donec auferet lūa. Sicut sacrificiū
maculatā hostiaz. b addidit in canone leo
papa primus.

¶ Noua pars canonis

Supplices tero
gam. Itōna ps. Idōnifer. vt
leruiebat. et i pbenio hui pti
dictū est. aspgibat tabulā et arā. et exteri sa
crū sāgne pacifico. et xps tonēs aspgit pēz
sangnē quens eū placat p carnē assumptam.
Itā aspgit qz diu numez restaurat anglo
rū. Exteri sacz aspgit dū boies scificat. et
pū q in terris sūt recōciliat. Sacerdos eo
dē aspgit. qz p b sacrificiū placat deū. et veni
am ipetrat. et sic enā supos aspgit. Itā qui
nos emūdat. augmētat nūcz ciuū supnoz
Itā enā int tabernaculū. put i pcedēti
pncipula dictū est. Bū at b nōiat sublime al
tare pmemorat scitā sanctoz. Sane hym
no dicto post cenā exiuit iesus in montem
oliueti trans torrentē cedron. et pgressus pu
sillū cecidit in faciē suā. orās et dices. Idatet
si fieri potest transfer a me calicē hūc. b et
secūdo et tertio abiit et orauit eundē sermo
nē dices. Et fact in agonia plurius orabat.
et fact est sudor ei sic gutte sangnis decur
rētis in terrā. Tūc venit ad discipulos suos
dices. Surgite eam. Ecce appropinqt qui
me tradet. Traditor aut dedit eis signū di
cēs. quē osculat fuero ipse est tenete eū. Et
psestū accedēs osculat eū. Ergo itā
pauit orās. et dices. Idat si fieri pnt trāsser a
me calicē. Itō sacerdos se inclinās orat et
dic. Supplices tero gam. Itō sacerdotis
inclinatio significat emissionē spūs chasti.
put dictū est in pbenio canonis. De indu

nationibus dictum est subit. de pessione. Ites
dicens. Et quot ex hac altaris. osculat se/
mel altare. p qd repñat osculū pñonasp
qz dñs ab orōe surrexit. Quidā ter osculan/
tur agētes grās trinitati. q p passionem dñi
gen⁹ recōciliauit hūanū. Alij bis. ad notā/
dū geminā in xpo naturā. seu ipsū in aia et
corpe passū. Quia vō fact⁹ in agonia plu/
ri⁹ orabat tertio dices eūdē smonē. iō sacer/
dos facit tres cruces. Primā sup oblata di/
cēdo. sacrosanctū filiū tui corp⁹. scōdaz sup ca/
licē dicēdo. et sangnē. tertiā signādo seipsū i/
facie. cū dīc oī bñdictione celesti. forte ppter
sudorē corpis crucē imprimēs. sup corp⁹. et p/
p guttā sangnis crucē imprimēs sup sangnē
et qz pñdit in facie suā orās. iō ipñmit sibi
crucē in facie. Et lpon⁹ crux q fit sup a cor/
pus designat vinctā qb⁹ ē ligatū corp⁹. illa
q fit sup sangnē. designat flagella qb⁹ allis/
est et sangs educt⁹. De vinctū legi. Alitri
iudeoz pphēderūt iesū. et ligauerūt et vinctē
tes duxerūt. et tradiderūt poncio pilato. De
flagell⁹ legi. Alitri pphēdit pilat⁹ iesū. et flagel/
lauit. cū i luore sanati sum⁹. Idertertiā vō
crucē q fit in facie. recoliūt illud qd expuebat
in facie ei⁹. et palmas in facie ei⁹ dabāt. et ve/
lātes facie ei⁹ dicebāt. Idrophetia nob xpe
qse ē q te pculsit. Terno crux q fit supra cor/
p⁹ martiriū xpi. q fit supra sangnē martiriū
scōdaz deligt. Quarto pme due cruces signi/
cāt q xps p duob⁹ iplis passus ē. terna que
fit in facie q in corpe suo passus est. Alij vō
nō faciūt pmissas duas cruces. Et cōfide/
rari etiā opz q sacerdos dicēdo. supplices te
rogam⁹. et stat inclināt cācellatis manib⁹
an pect⁹ ad designādū q orōis hūilitas p i/
clinatōne designata tūc demū et nō alias ex/
audiri digna est. si ex fide pcedat pectoris. i.
mētis. fide dico p dilectionē opāte. q opatō
p man⁹ intelligit. Qz vō qdā sunt opa vite
actiue. qdā vō opa vite pteplatiue. s. opa
vite actiue qdā mō cācellati ad opa pteplati/
tiue vite. sicut sinistra ad dextrā opant. eo q
opa actiue sūt supposita seu inferiora ad opa
pteplatiue disponūt. et opa pteplatiue sicut
supposita et altiora illa pficiūt et psumāt. iō
in ipsa manu cācellatōne dextra supponit

sinistre. Rursus orat cancellatis manib⁹
an pect⁹. q i ipso facto dicat. Obsecro te per
crucē et passionē tuā. ut iubeas bec pferri. et.
Cācellatio enī manuū passionē xpi figurat
et dextra p quā resurrectio. leue p quā passio
designat supponit. ut p hoc xpi resurrectio a
mortuis insinuet. Et in nōnull ecclīis
dyacon⁹ infra actionē lauat man⁹. signās
pmo q pilat⁹ selauit cū semūdū a xpi sang/
ne pclamauit. scōd q nra sordida opera xpi
passione mūdant. tertio q null⁹ nisi mūd⁹
ad papiēda fidei sacramēta pcedat. Sequi/
tur. Iube h pferri. et. Latē sūt pfunditatis
h vba. ut intellect⁹ hūan⁹ vix ea sufficiat pe/
netrare. Unbeat⁹ greg. tantū sacramenti di/
gn⁹ interpres de ill tanqz dēre ineffabili pe/
ne ineffabiliter loquēs. Quis in qd fidelium
bē dubiū possit in ipsa imolandi hora ad
sacerdotis voces celos apuri. an illo iesu xpi
mysterio angeloz choros adesse. sumus ima/
sociari. terrena celestib⁹ iungi. vniqz ex inui/
sibilib⁹ atqz visibilib⁹ fieri. Idē etiā alibi dīc.
Uno eodēqz tpe ac momēto i celū. i. celestēz
naturā rapit ministerio angeloz p sociādū
corp⁹ xpi s. mystico. etiā oculos sacerdotis i
altari videt. Saluotū occulto celestis ora/
culi sacramēto. possent bec vba licet simpli/
ci⁹ tñ securi⁹ sic exponi. Iube. i. fac. bec. s. vo/
ta fidelū. i. supplicatōnes et pces. pferri. i. pre/
sentari. p man⁹ sancti angeli tui. i. p mysteri/
um angeloz. q sunt administratori spūs. et
vota nra coraz deo offerūt. Iuxta illud qd
aitraphael āgel⁹ ad thobīā. Tob. xij. Qñ
orabas cū lachrymis ego obtuli orōne tuāz
dño. Et hoc ergo euidentē apparet. q angel⁹
sacris mysterijs adesse credend⁹ ē. nō vō cō/
secret qz h nō pōt. sed vt orōes sacerdotis et
ipli deo repñtet. fm illd apoc. Alcedit fum⁹
aromatū in p̄spectu dñi de manu angeli. q
sūt orōes scōdaz In sublime altare tuū. supple/
tē in p̄spectu dñi maiestatis tue. i. in corē
platōne maiestatis et curie tue celestis. Itā
ipse deus dicit altare sublime. Exod. xx. Itā
ascendes ad altare meum per gradus. id est
in trinitate non facies gradus. Idoro sicut
beatus augustinus determinat. non dicit
angel⁹ offerre orōes deo. qñ tūc pmo deus

nouit qd velim⁹. qz de⁹ oīa nouit ante qz
fiant. sed qz necesse hz rōnalis creatura tpa/
les causas ad eternitatē referre. siue petendo
qd erga se fiat. siue p̄sulēdo qd faciat aut qd
deo iubēte implēdū esse cognouerit. h nob
vel euidēter vltatēter reponet. Idollut etiā
scōd mō pmissa vba sic exponi. Dipotens
de⁹ iube bec s. panē et vinū pferri. i. trā sinu/
tari. i. sublime altare tuū. i. i corp⁹ et sangnēz
filiū tui sup choros angeloz exaltari. qz cor/
p⁹ xpi dictū est altare fm illd. altare d terra
facietis mibi. p man⁹ angeli tui. i. p mysteri/
um sacerdotis. Itā enī fm augustin. depolcit
ob aliud illic deferēda. nisi ut intelligatur q
ista fiat. i. trā sustinēt in eo sacerdotio. i. in
eius mysterio vtute spūs sancti. Sed cū iam
transsubstātiata sint. exponi pñt tertio mō
sic. Iube bec. i. xpi corp⁹ mysticū s. eccliam
xpi militatē. pferri. i. associari. in sublime
altare tuū. i. in ecclāz triūphantē. q d altare.
fm illud Leuit. Ignis in altari meo semp
ardebit. i. feruor charitatis in ecclā triūphā/
ti. et hoc p man⁹ angeli tui. i. p opationē et
virtutē xpi filij tui q est magni p̄siliū angel⁹
Esa. ix. Ipse enī corp⁹ suū mysticū deo pri/
uūgit et ecclīe triūphanti. Quarto mō h ē
angel⁹ magni p̄siliū. p̄siliū ille cui⁹ p̄silio
pater mūdū creauit et recreauit. sublime al/
tare in p̄spectu dei ē xpūs crucifir⁹ sedens i
dextra patris. Igitur angel⁹ fert h sacramēta
in sublime altare in p̄spectu dei dūz cicatr/
ces oñdes interpellat apd patrē p nobis h
sacramēta pficientib⁹. Que vō sint illa q
petit in sublime altare pferri determinat do/
min⁹ dices. Et quot et. p hē demōstrat cor/
pus xpi mysticū. qd xps quotidie ad setra/
bit p mēbra. Unbiere. Idatēz vocabis me.
et post me ingredi nō cessabis.

Decima pars canonis

Emento etiā do/
mine. et. Decima ps. Idē pñctō
etiā p̄nuat sequētia p̄pceden/
tib⁹. Et dicit p̄ q supfluit nā in antiqz co/
dicib⁹ pcedebat immediate qdā orō incipēs

Memeto mei qso dñe. et. in q sacerdos p se
orabat vt digne posset offerre. Un tūc recte
seqbat. Memeto etiā dñe famuloz. et. Sed
qz in multis modernis codicib⁹ oratio illa
nō inuenit. iō fm illos illd etiā supfluit. Et
qd meli⁹ est respicit aliud memeto qd p̄ce/
dit. in q rogauit p viuis. h aut orat p̄o dñi
ctis. Orat ergo pia mater ecclā non solū p
viuis vñ etiā p defunctis. et eos deo p̄i sa/
cre oblationis intercessionē p̄mendat certis/
sime credens q sangs ille p̄ciosus q p mul/
tis effusus est in remissionē peccatoz. nō so/
lum ad salutē viuētū. verū etiā ad absoluti/
onē valeat defūctoꝝ. ideoqz gabiliō. p̄ciliū
statuit. q in oībus missariū solēnijs loco cō/
petēti videlicet in hoc loco secrete vel in dies
bus nō solēnib⁹. in dñica enī die ob resurre/
ctionē dñicā aie requiē credunt hē. ecclā p
defunctis dñm d̄p̄ceet. iuxta illud augustin/
ni. nō sūt p̄termittēde supplicatōes p spūit/
b⁹ mortuoz. qz faciendas p oīb⁹ in chustia
na catholica societate laudā. Et qz qñz dñe
defunctis pentel filij cognati et amici q sup/
plicationes p eis effūdant. vna et pia mater
id est tota ecclā oēs defunctos sub generali
p̄memoratione suscipit tacitis illorum noi/
bus. et eis exhibet p̄munionē. Innocentius
qz papa statuit. ut añ p̄secrationē hostienō
recitēt noia defūctoꝝ. pñt enī ip̄o recita/
ri. sed deo quē nūl latet necesse nō est. Qui
cū signo fidei nos p̄cellerunt. i. ad dñm. nō
q ibi sit fides aut spes. vbi spes est et res. nā
fides euacuat. charitas nunqz excidit. sed si
gnū fidei p caractere fidei xpianitatis acci/
pit. q fideles ab infidelib⁹ discernunt. fm il/
lud. Audiu numerū signatoꝝ. celiij. milia
signati ex oī tribu filioz israel. Et dormiunt
in somno pacis. fm illd. In pace in idipsū
dormiam et requiescam. Frequenter enim
sacra scriptura defunctos dormientes ap/
pellat. pro eo quia sicut dormientes eungi/
lant. ita mortui resurgent. Idropter quod
dicit apostolus. Nolo vos ignorare de dor/
mientibus vt non contristemini. sicut et ce/
teri qui spem non habent. Et dominus in/
quit in euāgelio. Lazarus amicus noster
dormit. Iplis domine et omnibus in chri/
stis.

sto q̄scentib⁹. In hoc loco sacerdos q̄ru⁹
maluerit defūctorū d̄s agere mēoria sp̄ales
finita est enī mēoria mortis dñi. nō sequi
tur mors nr̄a. x̄ps p̄cessit. nos ei⁹ vestigia
sequimur. Hic autē vocātur q̄scentes i x̄po
q̄ in charitate mortui sūt. h̄ntes tñ aliq̄ pur
gabilia. eo q̄ nō plene satisfecerāt. p̄ p̄cis cō
fessis p̄pter q̄d ad locū purgatorij descende
rūt. vbi existentes suffragio indigēt ecclē mu
litantis tanq̄s nondū h̄ntes in repacē ⁊ re
frigeriū gl̄e. licet habeāt in certa et infallibili
spe. Locū refrigerij. in q̄ nō ē ardoz penariū
Lucis in quo nō est obscuritas tenebrarū
Et pacis in quo nō est p̄flict⁹ pugnaz. Hā
absterget de⁹ omnē lachrymā ab ocul̄eoz.
etiā nō erit ampl⁹. neq̄z luct⁹ neq̄z clamor.
sed nec vll⁹ dolor. q̄niā priora trāsierūt. S̄z
delectabunt in multitudine pacis. cū place
būt dñō in regione viuētū. H̄paradisus ei
go d̄r loc⁹ refrigerij p̄pter ardoz ignis pur
gatorij p̄ quē anietranseunt. iuxta illud ps.
Transiūm⁹ p̄ ignē ⁊ aquā zc. Loc⁹ lucis
p̄tra tenebras inferni. De quib⁹. H̄sattbei.
xxij. H̄sittie eū i tenebras exteriores. Loc⁹
pacis p̄pter mētis tranquillitatē. q̄ ibi est d̄ v̄
mē p̄cie eoz q̄ salui nō erunt. H̄n̄ esa. Eler
mis eoz nō moriet. nec ignis eoz extinguet

Undecima pars canonis

H̄bis quoq̄z x

Undecima ps. H̄eca autē orō p̄
tendit v̄sq̄z. H̄der oia secta secl̄oz
Et hec v̄ba p̄ferēdo sacerdos paululū ex p̄l
sa voce p̄cusso pectore silentiū interrūpit. re
p̄ntans p̄ritionē ⁊ p̄fessionē latronis i illo
passionis dñice articulo increpantis alterū
⁊ dicentis. H̄los quidē digna factis recipi
m⁹. B̄ at n̄bil mali gessit. Et dicebat ad iesū
Luce. xxiij. Dñe memeto mei dū veneris in
regnū tuum. H̄dropē q̄d dixit iesus. H̄mē
dico tibi hodie meciū eris in paradiso. Burs⁹
p̄ exaltationē vocis. ⁊ p̄cussionē pectoris ex
p̄misit illud. q̄d centurio ⁊ q̄ cū illo erant. v̄s
illis q̄ fiebat. n̄muerūt valde dicētes. Vere
fili⁹ dei erat iste. Et ois turba q̄ sū aderāt ad
spectaculū illud p̄cucientes pectora sua re

uertebantur. H̄on v̄o ei⁹ ⁊ mulieres q̄ x̄p̄us
secute fuerant galilea stabant a longe bec
vidētes. Quos significāt m̄stri. s. diacon⁹ ⁊
s̄bdyacon⁹ retro stantes. qui ad hanc vocē
erecti in os sacerdotis velepi intuent⁹. H̄dre
missa autē pectoris vnica t̄n̄sio. signat q̄ h̄z
ap̄lin ad romanos. vj. ch̄ristus semel p̄ pec
catis nostris mortu⁹ est. Et fit cū tribus di
gitis. scilz sine pollice ⁊ indice. vt trinitas in
vnitate notetur. H̄dectoris quoq̄z t̄n̄sio q̄n
q̄z penitentiā designat. put sub t̄. de p̄fessioe
dictū est. H̄deccatoribus. H̄docideo dicit q̄a
si dixerim⁹ q̄ peccatū nō habem⁹ nosmet
ip̄sos seducim⁹ ⁊ v̄itas in nobis nō est. Li
cerenī omni t̄pe debeam⁹ ex corde nos reco
gnosce p̄ccōres. p̄cipue tñ cū p̄ remissioe
peccatorū sacrosanctū mysteriū celebram⁹.
De multitudine miserationū tuaz sperant
bus. Iuxta q̄d in q̄t ps. Scdm̄ multitudinē
miserationū tuaz dele iniquitatē meā. Et no
ta q̄ vna tantū est dei misericordia. nō alib⁹
quidē q̄z ip̄se misericors. sed multa sunt ei⁹
effect⁹ q̄ miserationes dicit. H̄n̄ Bemiscere
miserationū tuaz dñe. ⁊ misericordiaz tuaz q̄ a se
clō sunt. H̄darte aliquaz ⁊ societate donare
digneris. S̄z cū ip̄se deus sit oia in oib⁹ sal⁹
⁊ p̄mū et gloria singulorū. iuxta illd. Salus
ip̄li ego sum. quid est q̄d p̄tē aliquā ⁊ socie
tate zc. tanq̄s nō oēs sint eūdē denariū acce
pturi. Sane licet vñ et idem sit p̄mū sin
gulorū. videlicet ip̄se de⁹ in cui⁹ cognitione
salus eterna p̄sistit. fm̄ illud q̄d ip̄se dicit in
in euangelio. H̄dece est vita eterna vt cognos
cant te verū deum ⁊ hunc quem misisti ies
sum ch̄ristum. tamen fm̄ differentiam me
riorum. alij plus alij minus diuina visio
ne fruuntur. H̄sam et stella differt a stella in
claritate. H̄dopter quod ip̄se dominus ait
In domo patris mei mltē m̄siones s̄. S̄z
cut vnus est sol cuius lumen participant
vniuersi. alij plus alij minus fm̄ differenti
am intuentur. Cum iohanne. stephano.
mathia. barnaba. In hac secunda p̄memo
ratione sanctorum magna ex parte supple
tur in prima. Sed quare iohes repetitur. et
stephan⁹ sociatus iohanni p̄munit mathie

acharnabe ap̄lis. Sup̄ h̄dia p̄t q̄ iohā
nes in p̄ma cōmemoratione disponit ⁊ cū
ceteris numerat p̄pter dignitatē apostola
rū. in hac autē cōmēoratione repetit ⁊ cū ste
phano sociat p̄pter p̄uilegiū celibat⁹. H̄iz
gines ei sunt ⁊ sequuntur agnū quocūq̄z ie
rit. H̄deter ea ceteris p̄munitur virginitas
H̄h̄q̄z iohānes in de maxime cōmendat. q̄z
ch̄rist⁹ in cruce matrē v̄ginē discipulo vir
gini cōmendauit ⁊ ex illa hora accepit eaz
discipul⁹ in suā. Stephani v̄o v̄ginitas ex
eo maxie p̄probat. q̄z ip̄se deputat⁹ ē ab apo
stolis ad misterij viduaz. ⁊ in eo q̄ femis ē
p̄positus testimoniū meruit sincerissimē ca
sitatis. H̄doller autē nō euāgelista sed bap
tista iohes intelligi nisi p̄mutteret. Cū tuis sa
ctis ap̄lis ac martirib⁹. H̄n̄ conijcit q̄ ap̄li
tantū ac martires subnotant. q̄z iohes ⁊ iohel
baptista meruo posset in martires nūerari.
Enumerat ergo sacerdos sc̄tōs. q̄z societate
petit. q̄ ⁊ sacerdos legalis nōia filioz isrl̄ ha
bebat scripta. vt supra dictū est. Et aduerte
q̄ hic octo viri. septē mulieres p̄putat. q̄z p̄
h̄sacrificiū septē carismata gr̄az. ⁊ octo b̄n
tūdines iūgunē i nob. Sequit̄ H̄n̄ est ma
tor meriti. q̄a nō fm̄ exigentiā meritorū reti
buit. sed mun⁹ puniēdo vel magis remune
rādo q̄z q̄sq̄ meruit. H̄n̄ H̄n̄ fm̄ p̄ctā nr̄a
fecit nobis. neq̄z fm̄ iniquitates nr̄as retribuit
nobis. Et alibi. H̄dēsurā bonā ⁊ p̄ferā ⁊ co
agitatā ⁊ sup̄fluentē reddent i sinū vestrū.
H̄der x̄pm̄ dñm̄ nostrū. H̄hic nō r̄ndet amē
Lū q̄z angeli q̄ semp̄ assistūt r̄ndent. prout
i finetertie p̄ncule dictū ē. Lū q̄z bectacite
dicuntur. nec r̄ndentes audire p̄nt. Lū quia
v̄ba sequēna. p̄ quē oia zc. istis p̄iungunt et
ab eis depēdet. ita q̄ n̄bil interponi potest.
H̄docalit loco b̄ndicunt v̄ue. put dicit in ser
ta p̄te sub q̄nta feria cene dñi. vbi agit de di
urno officio. In canone ap̄loz i burcardo
li. v. c. offerri. ita legit. Offerri nō liceat ad al
tare sc̄z ad b̄ndicendū p̄ter nouas sp̄icas et
v̄uas et oleū ⁊ lūminaria ⁊ fabas ⁊ thymiamā
ad incensū t̄pe q̄ sc̄tā oblatio celebrat. Seq̄t
H̄der quē bec oia zc. H̄deo dicit oia. q̄z p̄ fili
um oia creata sūt. H̄n̄ ioh. j. Dia p̄p̄li fa
cta sūt. et sine ip̄so factū est n̄bil. Et vidit de

us cūcta q̄ fecerat ⁊ erat valde bona. Creas
igit̄ condendo naturā. Sanctificas p̄secrā
do materiā. Viuificas trāsubstantiādo cre
aturā. Benedicis accumulando gr̄az. Q̄d
at̄ d̄ bec oia. est simplex p̄nois demonstratō
sicut t̄ps v̄bi p̄fusu. H̄h̄ p̄ns p̄fusu p̄nt nō
tenet v̄lū. Et est sensus. H̄dec oia sc̄z panē vi
nū et aquā semp̄ bona creas fm̄ causas ca
nonicas p̄mordiales. ⁊ sanctificas fm̄ cau
sas sacramētales. viuificas vt transeat i car
nē ⁊ sanguinē. ⁊ benedicis ut p̄seruet vnita
tē ⁊ charitatē. Bursus in eo q̄ dicit sanctifi
cas. notat q̄ q̄d cūq̄z sanctificat p̄ gr̄az ch̄risti
sanctificat. de plenitudine enī ei⁹ omēs accepi
m⁹. H̄n̄ ioh. xviij. H̄dater sanctifica eos in
veritate. i. in filio. In eo q̄ dicit viuifica nos
tat q̄ q̄cqd viuificat p̄ filiū. viuificat. ioh. xviij.
Ego sū via v̄itas ⁊ vita. In eo q̄ dicit.
benedicis. insinuat q̄ benedictio celestis da
tur nobis p̄ fructū v̄ginis benedictus. Tel
creas vt sint. sanctificas tibi deputādo. viu
ficas animādo. b̄ndicis vt v̄tilia sint. p̄stas
vt prolunt. Fiunt autē tres cruce sup̄ dictis
v̄bis. sanctificas. viuificas. benedicis. in q̄
bus ecclā p̄mitua rep̄ntat. q̄ fide trinitatis
suscepit. De h̄ trinitatē dicit. Siquidē sacer
dos dicitur. ⁊ p̄stas nob. v̄l dyacon⁹ remo
uet corpale de sup̄ calice. ad notandū q̄ q̄n
x̄ps emisit sp̄m̄. velū templi sc̄ssū est a sū
mo v̄sq̄z deorsū. ⁊ apta sunt nobis q̄ p̄us in
lege obscura erant ⁊ clausa. sicut d̄r in euan
gelio de q̄buldā. Et erat absconditū v̄bū istō
ab eis zc. Vbi enī sup̄to aceto. p̄sumatū est
⁊ reuelatū est. Et calice disc̄opto accipiens
hostiā dicit. ⁊ p̄stas nobis. Dubitari autē
vidim⁹. q̄re calix ⁊ nō hostia coopit. H̄d q̄d
q̄duplex p̄t ratō assignari. H̄dimo p̄pter
piculū. q̄z sanguis facili⁹ posset recipe imū
diciā q̄z hostia. Secundo q̄z in calice ⁊ san
guine magis significat passio x̄pi q̄z in hostia
H̄n̄ illud. H̄dater si fieri p̄t trāseat a me ca
lix iste. Et in canone in forma sanguinis po
nit̄ acris effusionis v̄bi. Qui p̄ vobis effun
detur zc. Quia ergo in calice et in sanguine
magis significatur ch̄ristus mortuus q̄z in
corpe. ideo sicut et mortuus pannis ⁊ lap
dibus op̄itur. ita et calix panno. ⁊ sanguis

calice et pāno corpālis coopitur. Tertio sā
guis in calice coopito representat corp⁹ xpi
in sepulcro clauso et signato. Hostia vero
corpus xpi extra sepulcrū. Quarto sāguis
in calice coopito representat xpi corp⁹ i sūdo
ne inuolūmī. hostia vō corp⁹ nō inuolūmī
Sequit. Ider ipsū zc. Si abqz alicui⁹ vbi
vel tps interpositioe pūngas pmissa vba
Ider xpm dnm nostrū. p quem bec oīa zc. et
facis punctū ibi. et pstat nobis. plana est
lra Dicer go Ider ipsū tanqz p mediatores
cum ipso tanqz cū coequali. quia ipse est co
equalis patri. in ipso tanqz in cōsubstānali
vel in ipso id est mēbris eius In patre qipe
nota f autoritas ppter pncipium i filio eqli
tas ppter mediū. in spū sancto cōmunitas
ppter psonum Sane sexta feria crucifir⁹
est xpus hora tertia linguis iudeorum. qd
narrat marcus. hora sexta manib⁹ gēliuz
quod narrat iohānes. circa hora autē no
nam inclinatio capite tradidit spūituz Ad
recolendam igitur crucifixionem hora tertia
facta linguis iudeoz clamantiū ter crucifi
ge crucifige eum et rursus. tolletolle crucifi
ge eū. sacerdos facit tres cruce sup oblataz
et calicem. dū dicit sanctificas. viuificas. be
nedicis Ad recolendā vō crucifixionē q p
interuallū trium horaz facta est manib⁹ gē
tliū cum milites crucifixerunt iesum. sacer
dos itez facit tres cruce cū hostia sup cali
cem sup pmissis tribus vbi scz per ipsuz. et
cum ipso. et in ipso Ido modū aut ad defi
gnādāz diuisionē carnis et anime dñi mo
rientis. facit duas cruce cū ipsa oblata in
ora calicis dum dicit Est tibi deo patri om
nipotent in vnitāte spūitū sancti. Cū enīz
in xpo tres sint vnite sube. viz diuitas cor
p⁹. et aīa duetātū. i. corp⁹. et aīa fuerūt in mor
te diuise. Itā diuinitas a neutra est diuisa
et separata. Et ppterea nō trib⁹ crucib⁹ s; dua
bus mors dñi designat Eterz sacerdos fa
ciēdo cruce man⁹ sup mensā altaris extē
dit. qz xps sup arā crucis man⁹ expandit.
iuxta illud pphetiū. Expandi man⁹ meas
ad pplm nō credentē mibi. Secūdo etiaz p
mille tres cruce cū corpe sup nudū calicēz
facit. significant tres cruciat⁹ qz xps in nu

da cruce sustinuit. videlicet passionē. ppassi
onē et ppassionē. Ipassionē in corpe. ppassi
onē in mēte. ppassionē in corde. De passio
ne corpis ait dñs p pphetā Vos omnes
q transitis p viā. attendite et videte si ē dolor
sicut dolor me⁹. Ider enī man⁹ meas et
p. m. d. o. m. De ppassione mētis dñs in
q aplis Tristis est aīa mea vsqz ad mortē
cepit enī iesus tedere et pauere. cepit pstris
ri et mēte esse. Et ppassione vō cordis pro
crucifixorib⁹ orauit ad prēm dices. Ider
ignosce illis quia nesciūt qd faciūt. Si enīz
cognouissent nunqz dñm glorie crucifir⁹
sent. Et ideo sacerdos facit has cruce cum
hostia sup calicē. qz xps sustinuit bmoī cru
ciat⁹ in corpe sup patibulum. Ider calicē
enī passio designat. ut iam dictū est Temo
mō tres cruce cū hostia sup calicē facit. si
gnificant fidem centurionis dicentis Quidā
tbei. xvi. Clere fili⁹ dei erat iste. et ita cogno
uit eū vñū eē in trinitate scz xpm deū et ho
minē. Due vō q fiūt in ora seu latere calicis
designāt duo sacramēta que de latere xpi p
fluxerūt. videlicet aq regenerationis. et san
guis redemptionis. iuxta testimoniu iohā
nis dicentis. Cū militi lancea lat⁹ eius
aperuit. et pūno exiuit sāguis et aq Et iō
immediate p⁹ has duas cruce lat⁹ calicis i
quibusdā ecclīis cū hostia tangit. p qd pcul
sio lateris xpi cū lancea militis designatur.
Quarto tres pmissē cruce in quibusdā
ecclīis ita fiūt et bñ. Itā pma q fit sup. p ipsū
fit sup os calicis extē. signās qd de⁹ extra
oīa nō exclusus Secūda que fit sup. cum
ipso. fit parū infer⁹ sub pma videlicet a la
bio calicis in labiū. signās qd de⁹ est sup oīa
nō eleuat Tertia que fit sup. in ipso. fit intra
os calicis. circa mediū pcauitatis ei⁹. signi
ficās qd est intra oīa nō inclusus. Quarta
que fit super deo patri. fit a medio oris cali
cis recto dyametro ptra faciē sacerdotis. si
gnificās qd omnia que in misterio misse oc
culte agūtur. in finē nobis ante oculos po
nuntur. Quinta que fit sup. in vnitāte spū
itū sancti. fit a latere calicis inter ipsū calicē
et sacerdotē. videlicet descendēdo a summi
tate calicis ptra pedem significās qd de⁹ est

subter oīa nō compressus seu pstrat⁹ Qui
dam tñ debis duabus vltimis nō faciunt
nisi vnam. Quinto dicet tres cruce signifi
cant tres cruciat⁹ qz xpus sustinuit trib⁹
ipibus. videlicet ante mortē. a lapas. flagella
spūta et bmoī. in morte crucifixionē. et post
mortē lateris pforationē Ider aīa sūt pmiū.
secūda secundū. tertia tertiū. quarta vō sig
ficat separationē aīe a corpore christi. quinto
descensū in lymbū. vel cruciatum in pedib⁹
Sexto quinqz ordines signoz q fiunt ante
sextum scz ante tactū calicis cū hostia. quā
do videlicet de duab⁹ vltimis nō fit nisi vna
significant quinqz mundi etates q fuerunt
ante xpi natiuitatē. sextū vō videlicet ipse ta
ctus sūt sextum temp⁹ scz a xpi natiuitate
vsqz ad finē mundi. ipse enim vnicus tact⁹
sūt dñm semel ascendisse cruce. vt finē bēt.
ipsa autē res est cruciat⁹ q per dictas qn
qz etates omnib⁹ fiebat hominib⁹. Ider tan
dum igit est q sacrificiū septē vicib⁹ signat
i canone. Ider aīa vice ter vbi dī. Ider dona
bec munera zc. Secūda vice quiquies vbi
dī Quā oblationē tu de⁹ zc. Tertia vice bis
semel vbi dī. Qui pōie zc. ibi. Tibi gratias
agēs. bñdixit zc. Et iterū vbi dī. Siliqz mō
zc. ibi. Item grās agēs. Quarta vice qui
quies vbi dī. Hostia purā zc. Quinta vice
bis. vbi dī. Sacrosanctum filij tui corp⁹ zc.
Sexta vice ter. vbi dī. Sanctificas. viuificas
zc. Septima vice quinqz. vbi dī. Ider ipm
zc. put i ipsiis locis dictū ē. Inter quas septē
vices sacrificiū signatur duabus vicib⁹ bis
et duab⁹ vicib⁹ ter. et duab⁹ vicib⁹ quin
quies. septima vō vice bis et ter. Signatur er
go simul omnib⁹ vicib⁹ iunctis quiquies
qnqz que sunt simul. xvi. q numer⁹ pducit
semp in seipsum reducat. si ducat in infinitū
quātūlibet enī multiplicet eucharistie sa
cramentū. semp est idem sacrificiū Alugu
stin⁹ tñ dicit q si tantū semel signū crucifi
eret super panē et vinū sufficere posset. quia
semel dñs crucifixus est. In hoc etiā sacra
mento quinqz sensus corpis scz visus. audi
tus. gustus. odoratus. et tactus. exercentur
scz circa colorē. saporē. odorem. fractionem
et sumptionē. vt quinqz sensus anīe spūales

eruberent. scz visus intelligentie. audit⁹ obe
dientie. odoratus discretionis. gust⁹ dilecti
onis. et tactus opis. De quib⁹ repit in euā
gelio Bñe quinqz talenta tradidisti mibi.
ecce alia quinqz sup lucrat⁹ sum. S; et bi
nari⁹ et ternari⁹ bene pgruit sacramento.
Binari⁹ ppter carnem et sanguinē. terna
ri⁹ ppter panē vinū et aquam. Ider bina
ri⁹ ppter duplicem modū edendi. i. sacra
mentale sub specie panis et vini. et spūale in
fide cordis. Et ternari⁹ ppter tria q sunt in
hoc sacramento discreta. videlicet forma vi
sibilis panis et vini. vitas corpis et sangnis.
et vitas spūalis vnitatis et charitatis. De q
bus dictū est in septima pñcula sup verbo.
Mysteriū fidei. vt ita ternari⁹ binari⁹. i. si
destruuntur p dilectionē dei et primi opet
fiunt igit cruce q quattuor bñt angulos
sup sacrificiū quia christ⁹ dum in cruce pe
pendit quattuor climata mūdū redemit. et se
ptē ordinib⁹ ordinant ad notandū septifor
mē spūitū sancti gratiā q in hoc mysterio ne
cessaria est. Et fere in quolibz ordine per nu
merū iparem signacula disponunt. qz corp⁹
xpi vñū manēs nō scindit. Dishonor tan
qz dñō. et glia tanqz deo Sequit. Ider oīa
secula seclor. nō solū crucis impressio. verē etiā
vocat expulsiō et pectoris pculsiō. que gesta
sunt iuxta cruce in sinuant. put dictum ē
sup vbo. Ider qz. Quia ergo iesus clamās
dicendo Ider oīa secula seclor. exaltat vo
cem et enī aliquātulū calicē eleuat Tel
dī alte ad incitationē ppli vt sciens finē ca
lonis rñdeat amen. Tel ideo qz centurio
clamauit. Clere fili⁹ dei erat iste. Quia vō
mulieres lamentabānt flentes dñm. iō cho
rus q lamentando. respondet amē. repen
tās fideles q dñm pūto corde lugebant. ve
lut quondā abel inuidiis furore occisum
pentes ei⁹ lamentabānt Consequēt dya
con⁹ accedit et exaltatū parū per sacrificiū
seu calicem cū corpe de altari tam ipse qz sa
cerdos deponit. qz vt legīt Iohis. xix. Cle
nerunt ioseph ab arumathia et nicodemus
et impetratū corpus iesu a pilato deponen
tes sepelierunt. Sacerdos ergo eleuans nu

codemū repñtat. ipsa vō eleuatio xpi depolitione de cruce. depositio collatione i sepulcro demonstrat. Et aduerte qz sacerdos dicens. Idreceptis salutaribz monuit. calicem simul et hostiā deponit. Ad cui rei euidentiam notandū est qz xpi corpus et sanguis i sexta feria eleuata et deposita fuerūt. semel i cruce eleuata. et de cruce ad terrā deposita. et semel de terra eleuata et in sepulcro collocata. Idmū repñtat in pma eleuatione et depositione corporis et sanguinis xpi qz sit statz post eoz psecrationē Aliud repñtat in eleuatione et depositione que fit in B loco. Eoz grue i gū dū bec vba pferunt fit corpus et sanguis eleuatio et depositio designantes eleuationē corporis xpi de terra. et locutionē ei in sepulcro. qz ioseph q illd de cruce et de terra leuauit et in sepulcro locauit. monuit et istu cū erat pceptis salutaribz xpi. sicut fidelis discipul⁹ eius. Tū de eo legim in marco Et ipse erat expectans regnū dei. Simul autē eleuant corp⁹ et sanguis iā psecrata. qz ipse ioseph. ut aut quidā sit corp⁹ cū sanguine in sepulcro locauit. Adhuc in ipsa eleuatio netentur hostia cū qtuor digitis. Cū enī expectem⁹ et necesse habeam⁹ ipetrare qtuor pncipalibz p merita passionis xpi. i. pates ptra dyabolū. humilitatē ptra mundū. castitatē ptra corp⁹ ppriū. et subiectionē q ad deū et pxiū ideo ad h repñtandū merito cū qtuor pncipalibz digitis hostia tenetur Quedā tñ ecclie in tribz pms petitionibz dñice orōis tenent calicē eleuati. et tunc calicis eleuatio aliud sigt. putibi dicet. In quibusdā etiā ecclis dū calix parump ab altari eleuat. quidā puer stat plūm⁹ post subdyaconū hñs capā extranuerso. ad designādū q caput. i. iudei expectantes messia. i. xpm cū iam venerit tranuersus est in caudā Qz vō nicodem⁹ sepulto dño aduoluit saxum magnū ad hostiū monumēti. iō dyaconus sup os deposin calicis corpale depoit Dyacon⁹ qz calicē cū corpali inuoluens representat ioseph q corpus dñi sindone munda inuoluit. Rursus qz in pace factus est locus eius. dyacon⁹ fm morē quorundā eccliaz mensam osculatur altaris. Et quia fact⁹ est

pncipatus sup humer⁹ ei⁹. osculat⁹ dextrū armū pontificis. ut in vtroqz significet xps et qui euilse post mortem et viasse post mortem. Iuxta qd ipse pōxit in psalmo. In pace in idipsum dormiā et requiescā Et alibi D mortero mortua mortus tu⁹ ero inferne Ebustus enim p mortem triumphauit de morte. Nam quia factus est obediens vsqz ad mortem. mortem aut crucis. idcirco de exaltauit illum. Et hoc opus etia sigt q xps sibi crucē sup humerū baiulauit. Secundo dyacon⁹ osculando dextram sacerdotis significat q vult esse pnceps laboris ut sit socius eterne retributionis Tertio p h innuit q ioseph deponens corpus illd fuit osculatus. In quibusdā etiā ecclis sacerdos h hostiā osculatur innuens. qet nicodemus id fecerit. quod ioseph Tel pon⁹ p domi nū passionem factā ēē nostrā recōciliationē Idost osculum hmoi dyacon⁹ retrocedit a facie sacerdotis. repñtans mulieres sepulto dño a monumēto recedentes.

De pater noster

Secundum eos

quit dicunt q tertia ps mille q d: postulationes incipit hic.

Præmus pceptis salutaribz et q durat vsqz ad collectas. bec ps pñnet quiqz clausulas. Idima est ipsa pfatio. scilz orem⁹ pceptis et. qd addidit beatus gregorius Secunda est pater noster. Tertia Libera nos q sum⁹ dñe. Quarta Pax dñi Quinta fiat bec pñtō. Ergo iesus vocem magna clamabat. Idater in manus tuas commēdo spiritū meū. ideo sacerdos et nō tot⁹ plūs put greci faciūt. eleuata voce pñciat Præmus pceptis et. Idō enī d: sub silentio. h palā. qz est de euangelio ad notādū q rex celoz in noua lege palā loquebat. et sine velamine pñciat Ad hoc ideo bec dñica orō et etiā. Credo in vñū deum alta voce dicunt. ut oēs illa dicant et addiscant. Alia etiā rō posita est subti. de predicatione. Sed tertia clausula scilz libera nos et. sub silentio d: in signū q christus inter dū a pñcatione siluit. Aliter tñ ibi dicitur. Sed et pferens pater

noster tñ ceterū sic pñt⁹ extēdit ac sursum eleuat man⁹ Idmo enī dices pceptis salutaribz. act⁹ ioseph. de quibz in pcedēti colūna dictū est. qz pceptis salutaribz monuit et diuina institutione informatus gessit repñtauit. Qz igit doctrina audiendo. meditādo. et in qete discēda est. iō vba ista depositis sup paltare manibz ptulit Dices autē Idater noster et. xpm ipm orare docētem repñtat. Id eo qz moysi orantis exēplo man⁹ extēdit. et sursum eleuat. ut feruorē cordis et rectaz ad deū intētionē oñdat. Rursus dicēdo. pceptis salutaribz et. calicē simul et hostiā deponit. ut pñtū est. Sane legalis pontifex regressus ad plm lauabat vestes imūd⁹ tñ erat vsqz ad vespam sicut in pñmio huius pñis dictū est Sic et xpus qui intrauit ad sancta sanctorū redit in eccliam ppatiendo et auxiliando. et lauat vestes suas. i. scōs mundificat. et tñ vsqz ad finē mundi mēbris ei⁹ aliq macule adherent. Sacerdos etiam redit ad plm. qz dū rursus alta voce multiplicat pces foras erire videt. et pab⁹ velut aquis. vestimēta sua. i. plm lauat et mūdāt. et tñ mundus iudicat. qz vsqz ad mortē erit in oī homie qd lauet. Oraturus ergo et ostēsurus se causā suā agere corā deo. et q qndie petere debeam⁹. monet ipm orare dicens Idater noster et. Que orō habet. Althei. vi. ca. Fiducialit enī orare possum⁹. ut filij patre qz ipse dñs ad sic orandū informauit et ipse vice vniuersal⁹ ecclie quā repñtat orat Idē tñ sua autoritate et qz psumptiue petere videat. pñtū q loco pfationis pceptis salutaribz et. Bicit aut pceptis et diuina institutione. qz dñs et hāc orōnem instituit. et apostol⁹ sic orare pcepit. Et extūc marie prostrati orare debem⁹ vsqz in finē dñice orōis salte in pñstis dieb⁹ In festiuis vō stantes Tres aut articuli sequentes scilz pceptis salutaribz. pater noster. et libera nos. significant tres dies dñice sepulture. ideo qz et his dñitat utimur in parascēue. In quibusdā ecclis dū sacerdos dicit. Idater noster. et dū plat⁹ dat bñdictionē solēnez p⁹ pater noster. mag⁹ n⁹ et a dyacono et sacerdote sustentat. in q representatur qbur et aaron sustentabāt ma

nus moysi orantis. De q sub titulo de orōe dictū est. Beat⁹ gregorius dñicam orōnem post canonē sup hostiā censuit recitari. asserens in registro incōgruū esse vt sup eucharistiam diceret oratio quā scolastic⁹ pposuerat. et illa omitteret quā dñs ipse dictauerat et apli dicere pñueuerāt Et cantat apd grecos a toto iplo. sed apud nos a solo sacerdote. Illud aut notandū est q bec orō ceteras orōes ppter qtuor añcellit. i. autoritate doctoris. breuitate pñonis. sufficientia petitionū. et fecunditate misterior. Autoritate doctoris. qz fuit ipse saluatoris. aplos orare docentis ore plata. et in d: orō dñica Breuitate pñonit. qz facile discit et pñt. iuxta illd Cū orans nolite multū loq et. Sufficientia petitionū. qmā vniūsqz vite necessaria pñnet Secūditate misterior. qmā unmenfa pñnet sacramenta. Ceterū licet sciat domin⁹ qd velim⁹. vult tñ nos orare vocaliter pñt multa. Idō p excitanda deuotione. qz qd facit status carboni. h facit pñciatō deuotioni. Tñ Id ipm ore meo clamaui et exultavi sub lingua mea. Secundo palioz in instructione vt cortina corinā trahat et q audiat dicat veni. Tñ luceat lux vrā coram hominib⁹. Terno p lingue obsequio. ut qd līgua peccam⁹ lingua satifaciam⁹. Tñ sic exhibuistis mēbra vrā fuisse iniquitatem. ita exhibete ea fuisse iusticie in sāctificationē Quarto p rei petende pmemoratioe. qz facit obtinet qd instanti⁹ postulaf Tñ Id et accipietis. pullate et aperiet vobis. Quinto p impetrare rei custodia. qz qd sepius requirit diligenti⁹ custoditur Tñ Tene qd habes ne ali⁹ accipiat coror nam tuam. Sane in hac oratione oraf pbonis adipiscendis. et p malis vitandis. Idro bonis tpalibus spūalibus et eternis. Idro malis pñtis pñtibus et futuris De bonis eternis d: Adueniat regnū tuū. De bonis spūalibus. Fiat voluntas tua sicuti celo et in terra. De tpalibus. Idanē nostrū qdianū da nobis hodie. Eterna petunt i premii. spūalia in meriti. tpalia in sustentaculū. De malis pñtis. Dimitten vobis debita nostra et. De pñtib⁹. Sed libera nos a

malo. Beatus. Et nenos inducas ꝛc. **P**reterita sunt dolenda. p̄sentia sunt vincenda. futura sunt p̄caueda. **S**eptē sunt orationis dñice petitiones p̄ter captationē beniuolētie. que significant septem v̄ba xpi in cruce. **P**rimū fuit. **P**ater ignosce illis. **S**ecūdu **A**duer ecce fili⁹ tuus. **T**ertiū. **E**cce mater tua. **Q**uariū **H**odie mecū eris in paradiso. **Q**uiū **H**eloy beloy. **S**extū. **P**ater i man⁹ tuas. **S**eptimū **C**onsumatū ē. **U**el significant septē v̄ba. quetantū b̄tā v̄go legē de xpō dixisse. **P**rimū fuit discretōis **Q**uō fiet istud. **S**ecundū humilitatis **E**cce ancilla domini. **T**ertiū salutationis. **E**cce v̄t facra est vox salutationis tue in aurib⁹ meis. **Q**uartū gr̄az actionis. **M**agnificat ania mea dñm. **Q**uintū p̄passionis. **F**ili vinus nō habent. **S**extum instructionis. **Q**uod cūqz dixerit vobis facite. **S**eptimū amoris. **F**ili quid fecisti nobis sic. **P**rima autē petitiō est. **S**anctificet nomē tuū. **S**ecūda. adueniat regnū tuū. **T**ertia. fiat volūtas tua. **Q**uarta. **P**anem nostrū q̄ndianū. **Q**uinta. **E**t dimitte nobis debita nostra. **S**exta. **E**t nenos inducas in temptationē. **S**eptima. **L**ibera nos a malo. **E**t be septē petitiōnes s̄m aplm septē postulationes dicuntur. **Q**uariū p̄metres spectant ad vitā eternā siue ad patriā **E**t ideo sacerdos in q̄busdā locis eleuato calice dīc eas ⁊ p̄fationē. **P**receptis salutarib⁹ ꝛc. **D**icens vō. sicut in celo parū magis eleuat illū. ⁊ dicens. et in terra illū deponit. **T**res vltime ad p̄ntem vitam siue ad viā p̄tinent. et iō deposito calice dīc eas. **M**edia vō s̄z panē nostrꝝ ꝛc. p̄tinet ad v̄tunqz. **P**orro tres p̄me succedūt ordine t̄pis. sed p̄cedunt ordine dignitatis. **T**res vltime succedūt ordine dignitatis sed p̄cedunt ordine t̄pis. **D**uplex igitur ordo est in dominica oratione notand⁹. **vñ⁹** in descendendo q̄ p̄cordat cū donis. alter in ascendēdo qui p̄uenit cū v̄tunb⁹. **B**ona nanqz de sumis ad ima descendūt. **Uñ** **R**equiescet sup̄ eū sp̄s dñi. sp̄s sapie ⁊ intellectus ꝛc. **V**irtutes vō de imis ad summa p̄scendūt. **U**nde **B**eati paupes sp̄i. quoniam ipsorū ē regnū celoz. **B**eati mites ꝛc. **N**empe dñs i

oratione ipsa secutus est ordinē dignitatis
qui est artificialis. vt de maiorib⁹ ad mino
ra descenderet. Sed doctores in illius expo
sitione sequunt ordinē ipis q̄ est naturalis
vt de minorib⁹ ad maiora. i. de palibus ad
eterna p̄scendant Quem modū seruabim⁹
exponendo. Et fit hic adaptatio septē petiti
onū. septem donozū spiritus sancti. septem
virtutum. ⁊ septem beatitudinū. p̄tra septes
vicia capitalia septem virtutibus opposita
Ipsam dona petitionib⁹. vtutes donis. ⁊ bti
tudines vtutibus obriuent. Septem dona
sunt hec sapia. intellect⁹. p̄silū. fortitudo. sci
entia. pietas ⁊ timor. Be quib⁹ dicit p̄pheta.
Be quiescet super eum spūs sapiencie ⁊ intel
lectus. spūs p̄silij et fortitudinis. spūs scien
tie et pietatis. ⁊ replebit eū spūs timoris do
mini. Septem vō vtutes sunt he. paupertas
spūs. mansuetudo. luctus. esuries iusticie.
misericordia. mūdicia cordis. ⁊ pax. Septē
q̄ beatitudines sunt iste. regnū celoz. posses
sio terre. p̄solatio. saturitas. misericordie cō
secutio. visio dei. et filiatio dei. Be quib⁹ cō
iuncum dñs ait. Be prima. Beati paupes
spū quoniā ipsoz est regnum celoz Be se
cunda. Beati mutes quoniā ipi possidebūt
terram. Be tertia. Beati qui lugent. q̄niam
ip̄i p̄solabuntur. Be quarta. Beati q̄ esuri
unt et sitiunt iusticiā. q̄niam ip̄i saturabū
tur. Be quinta. Beati misericordes. q̄niam
ip̄i misericordiā p̄sequent. Be sexta. Beati
mundo corde. quoniā ip̄i deū videbūt. Be
septima. Beati pacifici. quoniā filij deivoc
abūt. Septē vō vicia capitalia sunt Inas
nis glia siue supbia. ira. inuidia. accidia. aua
ricia. gula. et luxuria. que significata fuerunt
in septē populis qui terram israel. p̄missaz
tenebant. videlicet ethē. gergeus. amore
us. chanane⁹. ferele⁹. eue⁹. et iebuseus. Ithō
igit est egrotus. de⁹ medicus. vicia sunt lā
guozes. petitiones sunt plactus. dona sūt
antidota. vtutes sunt sanitates. beatitudi
nes sunt felicitates ⁊ gaudia. Itē septē vī
cia p̄septem petitiones hui⁹ orationis fū
gantur. put inferius ostendetur. Itē orandis
ergo ipsius expositionē veniam. Et nota
q̄ in quibusdā eccl̄ijs dū be septē petitiōnes

picuntur. dyaconus stat inclinatus. cōmu
nionē expectans. in quo significat aplōs. qui
post mortē dñi p̄ septem hebdomadas p̄fir
mationē spūs expectauerūt. Sub dyacon⁹
nō quiescit. q̄ mulieres in sabbato que est
dies septima siluerunt

Expositio dominice orōnis

Pater noster x nem
tpis vt pmissus est in huius orōnis
expositione suantes. a fine ei⁹ in in
tium sumam⁹ vsus pncipui ordine retrog
do pcedendo. Siquidē hō multis mal⁹ cir
cidatus. pmo petit liberari a malo. Quia
vō sine temptatione nō ē vita hominis su
p terrā. iō liberat⁹ a malo petit ut in tēptati
onē nō inducat. Et qz dū in hac vita p̄sistit
semp est in quocūqz pctō. Itā si dixerim⁹
qz peccatū nō habem⁹ vītas in nobis non ē
ideo petit vt debita id est pctā sibi dimittat.
Cū autē fuerit liberat⁹ a malo. cū vicerit tē
ptationes. cū debita fuerint ei dimissa. qz q
p se stare nō p̄t necessari⁹ est ei spūs fortitu
dinis. ne p̄mū expectando deficiat. iō qz pe
tit vt panis quidiā⁹ sibi donec. Deinde cū
fuerit liberat⁹ a malis. et roborat⁹ in bonis
petit ut fiat volūtas dei sic in celo ⁊ in terra
Et qmā p̄missa ī hac vita p̄fecte fieri nō p̄nt
mor petit vt regnū adueniat. in q̄ nomē pa
tris sanctificet in celis. ut nūqz de cetero pos
sita sanctificatōis grā separi. Adostqz pe
titionū p̄tinationē p̄mūm⁹ mor ad eorū
expositionē veniam⁹. Adnotandū tñ ē q
illud qd in orōe p̄mittit vīcs Pater noster
q̄ es in celis. captatio beniuolēne est vt iā vi
cet Itē pater grece dicitur latine genitor. Et dicitur
de⁹ pater a patrando siue pficiendo. qz p̄ eu⁹
oīa facta sūt. Be⁹ autē et generalit⁹ ⁊ speciali
⁊ singularit⁹ dicitur pater. Generalit⁹ oīm p crea
tionē. Specialit⁹ iustoz p adoptionē. singula
riter xpi p generationē. P̄der creationem vt
ibi. Flecto gēua mea ad deū p̄m oīpote
tem a q̄ oīs paternitas in celo ⁊ in terra no
minat. P̄der adoptionē ut ibi. Si vos cum
sitis malinositis bona data dare filiis vris
q̄nto magis pater vester de celo dabit spūz
bonū petentib⁹ se. P̄der generationē vt ibi.

Nemo nouit filiū nisi pater. ⁊ prēm nisi fili-
 us. et cui uoluerit fili⁹ reuelare Et p̄ h̄ q̄ di-
 citur Pater noster q̄ es in celis. debet atē nos
 a duob⁹. uic⁹ a supbia. ne dicam⁹ pater mi.
 q̄i reputantes ppriū qđ est cōe. ⁊ ab indig-
 nitate sc̄z ne reddamur indigni tanto prē q̄ cō-
 sistit in cel⁹. Deus enī soli⁹ xp̄i pater est p̄ na-
 turā. cui soli⁹ p̄p̄ter dicere pat̄ mi. Fidelīū ā
 est pater p̄ grām quib⁹ p̄p̄ter dicere. Pater
 noster. Ille dīc. pat̄ mi si possibile est. trāfser
 a me calicē hūc. Isti dicūt. pat̄ noster q̄ es ī
 celis sanctificet nomē tuū ⁊c. Hinc etiā ipse
 me dīc. Glādo ad prēm meū ⁊ patrē uel t̄z
 M̄ dei qđ ē p̄ naturā. uel strū p̄ grām Horta-
 tur etiā nos p̄ h̄ ad duo sc̄z ad seruandū ḡ-
 tiam adoptionis cū dīc. pat̄. ⁊ unione frater-
 nitatis. cū ait noster. Bursū p̄ h̄ qđ dīc pater
 qđ est nomē p̄uū. notat bonitas ei⁹. ⁊ ecclie
 deuotio. q̄ ipsū patrē appellat. p̄ h̄ uo qđ dicit
 noster. oñdīc dilatio caritatis. P̄der h̄ qđ di-
 citur in cel⁹. i. in sanctis. q̄rum cōuersatio a fece
 mūdi remota est dei pietas designatur Quia
 igit̄ captatio beniuolentie in hac orōne prē-
 munit. sciendū est qđ beniuolētia captatur a
 trib⁹. sc̄z a p̄sona cognitoris. petitoris ⁊ assel-
 soris Cognitor est de⁹. petitor est bō. assessor
 est angel⁹. Et p̄sona cognitoris cū ait pater
 petitoris cū ait noster. assessoris cū ait q̄ es ī
 cel⁹. i. in angelis uel in sanctis. De quib⁹ ba-
 be⁹. Celi enarrat glām dei Un̄ spes nobis
 tribuit ut sc̄tōs nos faciat Uel in celis ē in
 secreto maiestatis diuini e. p̄ qđ dat fiducia
 obtinēdi bonū oculū qđ ocul⁹ non uidit
 nec auris audiuit. nec in cor hōis ascendit
 Bar ergo fiducia p̄petrādi bonū Un̄ n̄ dī-
 cōne. cui fuit tior. sc̄z pat̄ cui fuit amor. q. d.
 q̄ pat̄ es vis. q̄a in cel⁹ es potes. ergo libera
 nos a malo Et nota qđ celū dīc. a celādo. q̄a
 celat diuina secreta. uel a cellitudine. q̄a alti⁹
 ē terrenis rebus ¶ Sed libera nos a malo
 Triplex autē est malū a qđ petim⁹ liberari. in
 natū. additū. ⁊ inflictū Prīmū p̄trahit sc̄z
 originale. sc̄m p̄mittit sc̄z actuale. tertū sus-
 ctinē⁹ sc̄z penale M̄aliū autē uitam⁹ p̄ spi-
 ritū timoris M̄ā ut inq̄t scriptura Timor
 dñi expellit peccatū Et alibi P̄der timorem
 dñi declinat oīs a malo P̄doro triplex est

timor q̄ cessam⁹ a malo. sūlis. inuial. ⁊ filia
lis. Timore sūli cessam⁹ a malo formidie
pene. Timore filiāli cessam⁹ a malo amore
iusticie. Inuiali timore cessam⁹ a malo par
tim formidie pene parū amore iusticie. Ser
uili timor est incipientiū. inuial p̄ficiētiū
filiāli p̄ficiētiū. dic ergo. S; libera nos a ma
lo. q. d. Ba nob spūz tioris ⁊ paup̄tate spūz
vt p spūm tioris vitem⁹ mala. p paup̄tate
spūz abdicem⁹ bona. q̄ten⁹ excludis vicij ⁊
p̄ceptis terrenis habeam⁹ eterna scz regnū
celoz. qd lucifer ⁊ p̄mi p̄ntes p inanē glia
sue supbia amiserūt. p̄der Ber go q̄le hūili
ando petit libera a malo. qd fit p donū ti
moris. fugat supbia. q̄ opponit timori. Et sic
finis orōnis p̄cordat cū p̄ncipio. vbi ab hūi
litate ⁊ supbia incepit vt p̄missū est. Et
ne nos inducas in temptationē scz dyabo
licā. Nota q̄ temptat nos de⁹. tēptat hō. tē
ptat dyabol⁹. De⁹ tēptat ut p̄bet. hō ut sciat
dyabol⁹ vt fallat. De p̄mo legi. Tēptauit
de⁹ abia. De scdo. Tēpta nos obsecro die
b⁹ decet. De tertio. Cur sathanas tēptauit
cor tuū. p̄do. ro duob⁹ modis tēptamur. in
teri⁹ p̄ delectationē. ⁊ exteri⁹ p̄ suggestionē
Interior tēptatio paz officat. exteri⁹ mul
ti p̄ficiētiū nō p̄sentat sed resistat. Scriptū
ē enī. Tēptatio vos nō apprehēdat nisi hūa
na. Burlus. Būis vir q̄ suffert tēptationē
q̄ cū p̄bat⁹ fuerit accipiet coronā vite. Cū
ergo citra p̄sentū tēptamur ducimur i tēpta
tionē. cū p̄sentim⁹ in tēptationē inducimur
sic p̄scis aū capturā i rete ducit. cū autē du
cit caput ⁊ tenet. Tūc implet qd iacob⁹ apls
ait. Tēptat at vnus q̄sqz a p̄cupiscētia sua
mala abstract⁹ ⁊ illect⁹. Deinde p̄cupiscen
tia cū p̄ceperit. parit p̄ctū. peccatū vō cū
p̄sumatū fuerit generat mortē. Tūc cū idē
apls dicat. q̄ de⁹ ē in tēptator maloz. qd ē
qd petim⁹ ne de⁹ nos inducat i tēptationē
sed vōm ē qd de⁹ qd amim⁹ tēptat ⁊ qd amō
nō tēptat. Tēptat vt p̄bet. iuxta illud. p̄do
ba mede⁹ ⁊ tēpta me. Non tēptat ut fallat
iuxta illud. De⁹ neminē tēptat. p̄detim⁹ er
go ne nos de⁹ i tēptatōz iducat. i. ne p̄mitat
induci. q̄ sic dī non est malū in ciuitate qd
de⁹ nō faciat. i. qd fieri nō p̄mitat. Scriptū

est enī. Fidelis de⁹ q̄ nō patit vos tēptari su
pra id qd potestis. Quasi dicam⁹. Ba no
bis spūm pietatis ⁊ mālū tūdinē spūz. vt
p spūm pietatis vincam⁹ tēptationē exercē
do nos ad pietatē. ⁊ p mansuetudinē spūz
vincam⁹ irā nō reddēdo malū p malo. Tū
cam⁹ etiā inuidiam q̄ opponit pietati. vt ita
possideam⁹ terrā viuētū. quā p spūm pie
tatis ⁊ p mansuetudinē spūz obtinebimus
Istā pietas p̄missionē bz vite q̄ nūc ē et fut
ure. Et bī mites. qmā ipsi terrā possidebūt
Tūc p̄lat. p̄mansuetudinē possidebūt terrā. ⁊ de
lectabunt in mltitudine pacis. Dūmitte
nobis debita nrā. Debita dicunt p̄ctā. q̄
nos debitorē pene p̄stunt. Istā enī h̄ agit
de debitis pecuniar sed offensa. Tria autē
sūt debita q̄ petim⁹ nobis dūmitte scz p̄ctū
i deū peccatū i p̄mū ⁊ peccatū i nos. Tūc
peccauim⁹ cū p̄b⁹ nrīs inuiste egim⁹. in
q̄tate fecim⁹. p̄deccauim⁹ cū p̄b⁹ nostris
in deū. inuiste egimus in proximum. in
quitatem fecimus in nos ipsos. Et q̄ pec
cauim⁹ in deū. iō petimus vt ipse dimittat
nobis. q̄ peccauim⁹ in nos. iō petim⁹ ut
dimittat nobis debita nrā. q̄ peccauim⁹ in
p̄mū. iō petim⁹ vt dimittat nobis debita
nostra. sic ⁊ nos dimittim⁹ debitorib⁹ nrīs
Istoc pacto ergo et ea p̄dione nob⁹ dimit
tunt. si nos debitorib⁹ dimittamus. alioqn
etiā dimissa reuocant in debitū. fm illud enī
gelij. Serue neqz oē debitū dimisi tibi qmā
rogasti me. Istone ergo optuit ⁊ te misereri
p̄seruo tuo sic ⁊ ego miser⁹ sū tui. Et erat⁹
dñs ei⁹ tradidit eū tortorib⁹. qd usqz redd
ret vnū sū debitū. Sic et pat me⁹ celestis
faciet vobis si n̄ dimiseritis vnus q̄sqz fratri
suo de cor dīb⁹ vris. Tūc ergo dñs euidenter
oñderet. q̄ null⁹ est tot⁹ orōis fruct⁹. nisi d
bitorib⁹ dimittam⁹ in fine eius dē euangelij
sbūrit ad oīa. Si dimiseritis hoīb⁹ p̄ctā eo
oz. dimittit vobis pater vester celestis pec
cata vrā. Si autē nō dimiseritis hoīb⁹ p̄ctā
eoz. nec pater vester dimittet vobis p̄ctā vrā
Istis ergo q̄ debitorib⁹ nō dimittit hec orō
nō p̄desse videt. qmū videt obesse. Istas q̄
sic petit sibi dimitti sicut debitorib⁹ suis ipe
dimittit p̄fecto si nō dimittit ipe debitorib⁹

videt petere vt sibi nō dimittat. S; q̄rit qd
tenet illi dimittere q̄ nec satisfacere vult nec
penā postulare. Sane distinguēdū ē inter
p̄fectū et ipectū. Is q̄ vīa p̄fectōis arripuit
dētā nō petet veniā oīmode indulgere.
Tūc in canone inno. legit. Falsa est p̄ntia. si
penitens offenso nō satisfaciat. aut si offen
denti offensus nō indulgeat. Qui vō non
dū p̄fectionis votū assūpsit. tenet qd ē rāco
re cordis deponere. sed nō tenet satisfactōz
debitū p̄donare. Tūc in canone fabiani ita
cauet. Si q̄s p̄tristat⁹ recōciliari noluerit
fratri suo satisfaciēte eo q̄ p̄tristauit. aceri
mis maceret inedijs vsqz dū grātia iō satis
factōne recipiat. quāqz oēs vniuersali tene
amur diligere inimicos nrōs. bñfacere his
q̄ odert nos. ⁊ orare p̄ p̄sequētib⁹ ⁊ calūniā
tib⁹ nos. Q̄ vō sūt culpe q̄b⁹ culpa ē relata
re vindictā. et si peccatū in nos teneamur di
mittere. peccatū tū in deū ⁊ peccatū in p̄x
mū debem⁹ punire. Quisqz ergo laborat
odio vel inuidia. grauāt magis hac orōne
q̄z iuuēt. nisi forte iā p̄positū habeat dimi
tendi. Tūc tū nō in sua q̄sqz sed in tot⁹ ec
clesie videt p̄sona orare. Tūc nō dīc dimitte
mibi debita mea. sic et ego dimitto debitorib⁹
b⁹ meis. sed dīc dimitte nob⁹ debita nrā sic ⁊
nos dimittim⁹ debitorib⁹ nrīs. Quidā enī
volūt illud ita intelligi. dimitte nobis. i. sic
dimitte nobis debita nrā vt et nos dimitta
m⁹ debitorib⁹ nrīs. Quasi diceret. Ba nob
donū scāz lucū ⁊ virtutē. q̄ten⁹ tā nrā q̄z ali
ena p̄ctā cognoscām⁹ ⁊ desicām⁹ ut nobis
debita nrā dimittas. Et sic p̄solationē h̄bz
m⁹ aduersus inuidiā. q̄ facit hoīb⁹ dolere de
alieno bono. et aduersus irā q̄ ē p̄ria scien
tie. q̄ ira ipedit animū ne possit cernere ver
p̄der scāz enī ⁊ lucū in p̄nti remissionē ac
cipim⁹. et in futuro p̄solationē habebim⁹.
iuxta qd legi. Al delicto meo mda me. qmā
am in q̄tate mea ego cognosco. Et bī q̄ lu
gent. qmā ipsi p̄solabūtur. Tūc enī nrūm
quadianū ē. Tūc in euāgelio iohis. Bñesp
da nobis panē hūc. Istā enī aut grece inter
ptat latine oīs. Tūc oram⁹ vt oīpotens pat
omne victū spūale ⁊ carnale oī tpe nob lar
gire dignet. Quiqz aut panes sūt nobis ne

cessarij. In via q̄ttuor ⁊ q̄nt⁹ in patria. Cor
palis ad sustentationē. spūalis ad informa
tionē. doctrinal ad eruditionē. sacramental
ad expiationē. et etnal ad fruitionē. De p̄rio
legi. Istā in solo pane viuit hō. De secundo.
Amice accommoda mibi tres panes. De ter
tio. Clemenite comedite panē meum. De q̄rto.
Qui panē dñi manducat indignere⁹ erit
corpis dñi. De q̄nto. Ego sū panis viu⁹ q̄
de celo descēdi. p̄stōqz enī fuerint homini
p̄ctā dimissa. necessari⁹ est ei spūz fortitudi
nis ut p̄missū est. iō dicit. p̄dāne nostrū q̄n
dianū. i. nobis q̄ndiē necessariū. alioqn qd
nostr⁹ ēē nobis dare nō posset. nisi p̄a⁹ desi
neret ēē nostrum. Ba nobis hodie. q. d. Ba
nobis spūm fortitudis q̄ multiplici pane
roborat aīam. ne deficiam⁹ in p̄nti elurien
do iusticiā. p̄ quā expelletes acadiā. i. rediū
de bono plena iusticia saturabimur i fūto.
fm illō. Bñ q̄ eluriet sitit iust ciā. qmā
ipsi saturabūtur. Istā enī dicit. p̄dāne nos
strū supsubstantialē. Qd duob⁹ modis p̄t
intelligi. v. vt vna sit dictio. q. d. Ba nob pa
nē nostr⁹ supsubstantialē. i. xpm q̄ est supsub
stantial⁹. i. sup oēm substantiā scz creatā. q̄ pa
nis est in altari. Tūc vt sunt due dictōes. q. d.
Ba nobis panē nostr⁹. i. xpm q̄ est p̄p̄us ci
b⁹ fidelū ⁊ sup panē. i. p̄ter panē substan
tialē. i. necessariū ad sustentationē. q. d. Ba
nobis vtrūqz panē. i. mentis ⁊ corporis. lucas
dicit. p̄dāne nostr⁹ q̄ndianū. qd tā de corpa
li q̄z de sacramentali pane p̄t intelligi. v. q̄z vīa
tico. Brec⁹ h̄z epynsion q̄ interpretat supsub
stantialē. h̄bz vō segola. qd interpretatur
egregiū vel peculiare. Ob h̄ forte lucas vi
des matheū dixisse segola qd sonat p̄ctiā
dixit q̄ndianū. Brec⁹ at it̄ p̄es mat. q̄ vidit
eū dixisse segola qd sonat egregiū dixit epyn
sionē. i. supsubstantialē. Siat volūtas tua
Istoc rogam⁹. ut quō angeli vel oēs scī in
culpabiles deo fuit. ita et nos absqz graui
p̄cto illi fuīamus in terra. Tūc lūtas dei du
pliciter intelligi. scz ⁊ bñplacit⁹ dei etnūz.
et signum beneplaciti temporalis. Beneplaci
tū dei etnū semp implet. Tūc Et volūta
ti eius q̄s resistet. Et oīa q̄cūqz voluit dñs
fecit. Signa bñplaciti palis sunt. v. p̄ceptō

phibitio. pmissio. pmissio. et opatio. **U**n **A**da
gna opa dñi exalta in oēs volūtaes eius
Hec nō semp iplēnt. sed ut impleant orat.
Un dñ. Fiat volūtas tua. i. ope iplēat. qd p
cipis. qd pfulis. qd suades. qd nō sufficit vo
lūtas nisi assit facultas. Sicut in celo et ira
id ē. sicut illi q sūt in celo volūtatē ei⁹ faciūt
sic et nos in terra faciam⁹. **U**el sicut in celo
et in terra. i. sic in angelica et in hominibus. vel
sicut i pfectis ita et in pueris. vel sicut in xpō
ita et in ecclā. vel sicut in mēte ita pariter et i
carne. ut caro nō pcupiscat aduersus spūz
fm illud. Cor meū et caro mea exultauerūt
in dñi viui⁹. q. dñ. **B**a nobis spūm pñij. ut
faciam⁹ volūtatē tuā. marie miscōiaz q p
mit auariciā. qten⁹ miscōiaz psequimur. fm
illud. Beati misericordes. qmāz miscōiam
psequen⁹. Sicut enī auaricia pñit in acq
rendo et retinēdo. ita miscōia pñit in dan
do et dimittendo. **H**ui⁹ petitionis et aliarū
duarū impletio inchoat in via et pñit in
patria. ubi nil velle poterim⁹ nisi qd dñi vel
le sciam⁹. tunc diligem⁹ dñi ex toto corde. et
ex tota mēte. et ex tota aīa. Et corde. i. intel
ctu diligem⁹ filiū. totō. i. sine errore. Et mēte
. i. mēoria diligem⁹ prēm. tota id ē sine obli
uione. Et aīa. i. volūtatē diligem⁹ spūm
sanctū. tota. i. sine pñitietate. patre posuim⁹
filiū sapiētiā. spūm sanctū bonitatē. **A**d
ueniat regnū tuū. **H**oc rogam⁹ ut spūx
regnet in nobis et nō peccatū ut nos patos
inueniat. qñ aīam a corpore uelut exire **B**e
gnū aut dñi dñ. et militans ecclā. q. regitur.
et triūphans ecclā q. regnat. **I**te regnū dei
dñ. et grā fidei et glā spēi. **B**ursus regnū dei
dñ. et intellectus scripture et loc⁹ patrie. **B**ere
gno militantis ecclie scriptū est. **E**xibūt an
geli mēsores et colligēt dñi regno ei⁹ oīa scāda
la. **B**eregno triūphāntē ecclie repit. **U**eniet et
recubēt cū abraā ysaac et iacob in regno celo
ru⁹. **B**eregno fidei dicit scriptura. **B**egnū
dei ira vobis est. **B**eregno spēi aut dñs. **H**ec
capite regnū. qd vobis paratū est ab origie
mundi. **B**eregno scripture legit. **A**uferet a
vobis regnū dei et dabit genti faciēti fructū
ei⁹. **B**eregno patrie repit. **F**ulgebunt iusti
sicut sol in regno patris eorū. **S**ed enī ipse xps

de regnū dei. fm illud. **S**i ego in digito dei
eicio demonia pfecto veni in vos regnum
dei. **A**duēiat igit regnū tuū. i. veniat regnū
ad regnum militās vic⁹ ad triūphans. **U**t
regnū tuū adueniat. i. ad videndū te veniat.
ut regnū fidei ad regnū transeat spēi. qñiaz
hec est vita eterna. ut cognoscām⁹ te solum
verū deū et quē misisti iesū xpm. q. d. **B**a no
bis spūm intellectus. q. mūdāt cor de intel
ligam⁹ te in pñi regnare p fide ut in futuro
videam⁹ te regnatē in nobis p spēm. **T**ūc
cognoscem⁹ sicut et cogniti sum⁹. **U**idētes
nūc qñ p speculū in enigmate. sed tunc facie
ad faciem videbim⁹ deū deorū in syon. **Q**d
est pñia gulā. **B**e q. pñia. **U**nū in qñ et bri
etas auferūt cor. **H**ec intellectū ei⁹ desinit hō
carnaliter viuere. **U**nū biero. **A**lma sciētiā
scripturarū et carnis vicia nō amab. **S**a
ctificet nomē tuū. **H**ic rogam⁹ ut nos scī
sum⁹ et iusti. et recedam⁹ a malo et semp faci
am⁹ bonū. Et nota qñ nomē pñi qñ tuorū mo
dis sanctificat in filiis. duob⁹ in via et duo
b⁹ in patria. **I**n via p efficiētiā et p seueran
tiam in patria p pñiationē et refectionē. **I**n
via nāqz nomen patris sanctificat in filiis qñ
sanctificationis effectū opat in eis. vel qñ scīfi
catio quā acceperūt in noīe patris. p seuerat
in illis. **I**n patria vō nomē patris sanctificat
in filiis. qñ sanctitur et pñit in eis ut nūqz
possint a filiationis grā separari. **H**ic est qñ
mobile nomē patris in filiis. **I**sa et iudas qñz
fuit fili⁹. qñqz nō fuit. **H**ic qñ pñitietate
mouenda dicit apls. **C**astigo corp⁹ meū et
in fuitutē redigo. ne forte cū alijs pñicaue
rim ipse repb⁹ efficiar. **I**biqz nomē patris
sanctificat in filiis. qñ ibi tales sūt filij i qñ
pater sanct⁹ apparet. tūc erūt manifesti qui
nūc sūt occulti. fm illud. **I**stos insensati vi
tā illoz estimabam⁹ insaniā. et finē illoz sūt
honore. et ecce quō pñitietati sūt inter filios
dei et inter sanctos sors illorū est. **D**icit er
go sanctificetur nomen tuum quasi diceret
Ba nobis spūm sapientie. prout dicitur
a sapore. id est iocunditatem eternam. ut
gustemus qm suavis est dominus. gene
rantem in nobis pacem. id est motum ut
terioz quietem. ut caro nostra non concu

piscat aduersus spūm. qñ nō est par ossibus
meis a facie peccatorū meorū. ut ita sacrificet
tur nomē tuū. i. pater in filiis. qñ in pñi
difficile. i. futuro nequaquā filiationis gratia
separēt. **Q**d est manifeste pñia luxuria. qua
q laborat nō iocūdat in deo. pacē mētis nō
h⁹. fili⁹ dei nō est. sed iūmēto assimilāt. qñ qñ
iumentū in suo stercore pputrescit. gustato
ei spū desipit oīs caro. **I**n fine dñice orō
nis ponit amē qd ad oēs petitiones referē.
Hebere aut ponit in fine vñi ex his tribus
amen. sela. salez. q. sonāt vñ. sp. pacē. **B**e amē
dictū est sub ti. de salutatione ad pplm. **L**ic
aut amē qñqz affectū optantis exprimat. hic
tñ pñitietatis affirmationē oñdit. **U**n glo.
mathei. vi. **A**lmen significat in his oib⁹ petiō
nib⁹ indubian⁹ a dño tribui qd petiūt. si vl
time pñitietatis pactū suauerim⁹. **U**n sub
dit. **S**i dimiseritis etc. Et ideo amen hō a
pñio vel clero. sed a sacerdote pñitiet. **C**ū enim
ipse sit mediator inter pplm et deū. qñ eius est
vota ppli deo offerre. et ipsi volūtatē ppli re
nūciare. sic legitur. rix. magis pñitiet illud
a sacerdote pñitiet. a q pñitiet petita a dño su
isse cōcessa affirmari. qñ a ppli cui hōi re
nūciatio ipso mediatē fieri dñ. **I**n alijs vō
orōnibus qñ in officio ecclesiastico dicuntur
amen ponit exprimit affectū optantis. qñ cō
clusionē affirmantis. ideo qñ in illis pñitiet pñi
ferē a ppli. a quo optat qd illis a sacerdote
orante postulatur. **H**ic offert tñ hic sacerdos
amē sub silentio. **H**ic in signum qd dñs
vult orantes latere qd a dño exaudiri sint ne
postmodū tepescāt. **S**ed qñ si alte pñitiet
amē q affirmat orōes dñicā exaudiri eē. i. u
dicari posset pñitietio et qdā ostentatio sacer
dotis.

Tertia pars misse de silentio p
dominicam orationem

Tertia pars misse

incipit in hac orōne. **L**ibera nos
qñ dñe etc. **Q**ue orō dñ. embolus
m⁹ vel supercrescentia. eo qñ nihil in ea petiūt
qd in pñitietati dñicā orōe petiūt nō fuerit.
nec tñ supfluit. qñā est repetitio et expositio

novissime petiōis illi⁹. **I**lla ei dñ. **L**ibera
nos a malo. **I**sta dicit. **L**ibera nos qñsum⁹
etc. Et subdit a quib⁹ malis scz pñitiet. pñitiet
tis et futuris. Et subdit enī trāsīt ad orat
onē p pace. ibi. **I**ntercedēte bñā etc. **U**t dicit
supercrescentia. qñ in pñitiet ecclā multo
tpe dicta nō fuit. Et nota qñ duplex ē embos
lism⁹. vic⁹ qñ dñicā et annu⁹. **Q**uonidian⁹ ē
hec oratio. **C**ū enī amen sit finis dñice orōis
et illud reseruāt sacerdoti a clero dicente. sed
libera nos a malo ut pñitiet. patz qñ bec
oratio intelligit embolism⁹ nō solū qñ dñicā
nus. vñitiet dñice orōis. **E**mbolism⁹ enī
qñ dñicā sūt pñitiet ut vñ dñicā etc. et pñitiet
cantes etc. et hāc igit oblatōne etc. te igit dñe
tissime pater. **A**lmu⁹ vō embolism⁹ est pñe
cratio olei infirmorū. de q dicitur. vi. pñe sub
ti. de cena dñi. et bñ dñicā vñitiet et agni pasca
lis et hōi. et enī frugū et fabarū pñitiet. qñ er
institutione eubhiciam pape sup altare bñ
dicunt. **E**mbolism⁹ finito nō pñitiet. p dñ
minū. bec enī est embolism⁹ et pñitietionum
pñitietio. sed ei pñitiet orō. **B**a pñitiet pñe
cē etc. **B**a pacē in quā pñitiet ut sum⁹ a pec
cato liberi. **B**a pacē pñitiet ut sum⁹ ab oī pñitiet
batione securi. nocet ei infirmis pñitietio.
Et ecce qñ apte enodat a quib⁹ malis erui
depcemur. **H**ec aut orō. **L**ibera nos etc. sub
silētiō dñ. put dictū est sub ti. de pat noster.
sup vñ. **O**rem⁹ pñitiet. qd silētiū significat
sabbatū q corp⁹ dñi in sepulcro qñit. **T**ūc
enī nullus fide pñitiet. **U**n luca testante.
mlires q parauerāt vñitiet sabbato qdē
siluerūt fm mandati legis. xps tñ nō siluit
imo ipse q fm carnem in sepulcro qñit fm
aīam descendit ad inferos. ut fortior supue
niens suparet fortē armatum ad qd signi
candum ecclā romana dicit ipsam oratio
nē alta voce in die parasceue. et mediolañ.
sp. et tñc momordit infernū dñcēs suos vin
ctos de lacu ubi nō erat aq. liberans eos de
mal pñitiet pñitiet et futuris. et dñcēs pñitiet
petuā pacē in q sūt sp. et a pñitiet liberi. et ab oī
pñitiet securi. **U**n de hāc liberari se et
totā ecclā orat pñitiet dñcēs. **L**ibera nos.
etc. Et qñ nos indigni sum⁹ veniā de pñitiet
ritis et pñitiet atqz de futuris cautela pñitiet

rer. nisi nobis donec oratione beate virginis. et
broz petri et pauli atqz andree. et alioz scioz
ideo hic eos in nostru patrocinu inuoca-
mus Ad impetranda ergo pacis gram im-
plozaf mater salomonis. i. viri pacifica. et mi-
chael nunci⁹ pacis. et baptista pco pacis et
tres apli testes pacis et non plures. qz in ore
duoz vel triu testiu stat oē vbum. Idē⁹ er-
go orauim⁹ vt liberaremur a malis. nūc vō
ppace oram⁹. Bursus licet oēs apli sup⁹
fuerint ppter autoritatē apostolatus conu-
merati. in hac oratione q triduu q dñs in
sepulcro iacuit designat tres repetunt. et spe-
cialiter isti tres ppter aliquas eoz pro gati-
uas videlicet ppter pūlegiū pro gatiue di-
gnitatis q ad petru. ppter pūlegiū pōica-
tionis et iūmensi laboris q ad paulu. et ppter
pūlegiū nūmū concupite crucifixiōis q ad
andrea. Et ob hoc in hac orōe est intētio iuo-
care nō solū aplōs veyetia oēs scōs. q per
triplicē statū distinguuntur. sicut et oēs qui
sūt in militate ecclia. aut enī fuerūt vel sūt i
statu pūgali. q p petru. aut in statu pūnen-
tie et viduali. q p andrea. q p m criso. credit in
viduali statu fuisse. aut in statu vūgali. q
p paulū designat. ad quē statū etia angelī
reducunt. qz vūginitas sōz est angeloz Et
debtā maria etia fit mētio taqz de porta mi-
sericordie p dōstremo nota q p secretā tria
dicūt ad mīsteriū psecratiōis corpis dñi pfi-
ciēdū vīz. p dōceptis salutarib⁹. et orō dñi
ca. et hec orō. Libera nos qsum⁹. et h ppter
tres dies qbus dñi corp⁹ iacuit in sepulcro
siue ppter triplicē legē. scz naturalē. mosay-
cam et euangelicam

De resumptione patene

Quia post passio-
nis tristitia ad resurrectionis gau-
diū puenit. iuxta illud Ad vespuz
demorabit⁹ flet⁹. et ad matutinu leticia. ideo
sub dyacon⁹ interea dū choz⁹ rīdet. sed liba
nos a malo. accedēs ad dyaconū tradit illi
patenā inuolutā. Dyacon⁹ vō illā recipiē
eā releuat. et releuatā repūtat et tradit sacer-
doti osculādo illū manu aut būerū dextrū
Sacerdos vō cū ea signū crucis sancte sibi

facit i facie et eā postmodū osculat⁹ hī q dēz
tā numero qz obsequio scās illas mulieres sig-
ficant de qbus narrat euāgelista mathe⁹ d.
Ellepe at sabbati. q lucebat in pma sabbati
venit maria magdalene. et altera maria vi-
dere sepulcz repūtatē patenā. i. cor patēs la-
titudie caritatis in obsequiū sepulture Ju-
xta qd legūt. q mulieres emerūt aromata vt
venientes vngerēt iesū. Et valō mae vna sab-
batoz veniūt ad monumētū orto ias sole. et
dicebāt ad inuicē. qz reuoluet nobis lapidē
ab ostio monumētū. Accessus igit dyaconi
q maris sigt. i. tradēdo patenā. sigt illud q
marie venerūt videre sepulcz et resurrectionē
xpi late credētes. eā aplis nūciauerūt. q de-
mū dño sue fidelitūdinē obtulerūt. et iō
de manu dyacōi patenā. i. latitudinē carita-
tis. sacerdos accipit. i. xps acceptat Elleps
dyaconū itelligit nicodem⁹. q etia late credi-
dit et obsequiū exhibuit saluatori Q. vō pa-
tena pūuoluta de hunc reuelata ad altare
deportat. Est q moyses de fiscella est ad re-
giā pducē⁹ domū. exo. ij. Lex qdē q latuit. s.
cognitus misterijs a ecclia exaltata ad xpm
ascēdere de egipto docēs. Q. vō sacerdos
sup patenā libia mīstris oblatā signū crucis
facit repūtat illō qd i matheo legūt. qz pncipēs
sacerdotū et pharisei signauerūt lapidē cūz
custodib⁹ s. nec rō ista nec ipsū signū crucis
necessitatis sūt. Itē q patenā oblatā recipit
sigt q xps oēs ad se ex caritate redeūtes cūz
ōstidū recipit. qd etia ex eo p. q statū marie
pseuerāt et alijs pparuit. De h etia dicitū ē
subn. de oblatōe sacerdotis. p dōsttraditaz
dyacono patenā sub dyacon⁹ mapulā q pa-
tenā tenuerat inuolutā. plicatā nō sup pallā
altaris. s. alibi deponit. i. q sigt illud qd le-
gūt ioh. xx. c. qz pet⁹ i monumētū intrā vidit
sudariū qd sup caput xpi fuerat nō cū lītea
minib⁹ positū. s. sepatū i vnu locū inuolutū
Dyacon⁹ at manu seu būez dextrz sacdōnt
osculat. ad notādū q p sepulture soci⁹ i passi-
one vt soci⁹ sūt i regno. s. qd dīc apls Si cō-
patimur et p regbū⁹. Burs⁹ q osculat dextrz
illi⁹ būez sigt q deū h videre nō possum⁹
nisi p speculū et i enigmate. i. futuro vō vide-
bū⁹ eū sicut ē. Q. vō crucifix⁹ ardēt dīde

rio qrebat iuxta qd angel⁹ inqt mulierib⁹
Scio q iesum qritus crucifixū. Idcirco cū
patena crux signat in facie sacerdotis. in q
marie vires aie vīgēt. et ut h signo munit⁹
possit de fuitū sine impedimēto psumare
Statim qz sacerdos osculat patenā. oñdēs
q xpus p festinū iplēuit dīderū mulierum
Ad hoc enī occurrit illis dicēs. Eluete Que
pidentes tenuerūt pedes ei⁹ et adorauerūt
Hec dubiū qn pedes ei⁹ fuerint osculati.
De h subn. de osculo pacis dicet. Osculat⁹
etia patenā. q petēs a deo pacē corpis et aie
Dādū enī est p pace tpali. qd sit spāliter in
quibusdā ecclis. Osculū etia h mōi carua-
tē sigt. put dicet ibidē. Bursus iō se sigt cūz
patenā. et p⁹ osculat illā. ad notādū q si p
passionē filij recōciamur deo pri erim⁹ et
heredes regni celestis. Ellep signū crucis cū
osculo sigt gloriationē xpi in cruce cū cari-
tate Quidā etia cū patenā se signāt a p-
ctus. p qd sigt sincera affectio. q p pres
corpis et cordis in sacra scriptura sigt. Quidā
aut p⁹ osculant patenā cū dicūt
Bappa⁹ pacē. et postea cū osculata pate-
na in vltima clausula. i. ab oī purbatione
secur. se signant. qz p cruce et h sacrificiū et
odorē ei⁹ oia in celis et iū terris pacificata
denūciāt. Quidā qz psequēter osculāt
sumitātē et pedē calicis. qd osculū p tendit i
timū affectū ad monumētū seu sepulturaz
xpi. exēplo magdalene que ex affectu stabat
ad monumētū foris plozās. vt dīc i iohāne
Osculū qz pedis calicis sigt osculū pedum
xpi. de q iam dictū est. Aliq etia cū patenā
sumitātē lat⁹ et pedē calicis tangūt qd sūt ex
affectu intimo faciūt. q totū monumentū
amplectētes qd p calicē et patenā repūtat. h
enī p pūū ē feruētē amātū. q nō faciuntur
nisi dilectū ex oī pte corpis sūt tangāt. et etia
res dilecti. qd marie oñdit magdalena. que
a monumēto nō recedebat. Tact⁹ qz cum
patenā in sumitātē et latere et pedē calicis. si-
gnificat tres cruciat⁹ dñi scz in capite. in la-
tere et in pedib⁹. Alij vō tangūt pūo pedēz
calicis. scdō lat⁹. tertio sumitātē. ad oñden-
dū q p h mōi sacramētū vītū ad sumūz gra-
dū puenit vītū. Sūt enī in corde ascensio

nis gōus. iuxta illud ps Et ambulabūt de vir-
tute in virtute. Et ioh⁹ pder singulos gradus
pūciabo illū. Aliud etia sūt vītutis exor-
dia. aliud pfectus. et aliud pfectio Ellep tra-
ctū pedis incarnatio. p tactū lateris passio
p tactū sumitātis ascensio significatur.

Intra orōe pmissa scz. Libera nos
et resumpta patena. dyacon⁹ disco-
opit calicē. inde remouēs corpale
et sup calicē sedulo intuet. Deinde sacerdos
intēdēs hostiā frangere. ipsā de altari leuat
et sup patenā collocat. Tū tollens eā super
calicē p mediū frangit dicēs. pder eū dē do-
minū nostrū. Et in qbusdā ecclis pte q p
fractionē in dextra manu remāsit. ponit su-
p patenā dicēdo. Qui vuit. zc. p darte vō q
in sinistra remāsit. itēz p mediū frangit. et pū-
culā q post subdiuisionē in sinistra manu
remāsit. pūngit pū pus sup patenā posi-
te dicēdo. in vītute spūllancū zc. Alteram
vō pūculā in dextra remanētē tenet sup os
calicis cū duob⁹ digitis. scz cū pollice et indi-
ce. et erecto calice sūt et ipsa pūcula parū cūz
ambab⁹ manibus eleuatis alta voce dicit.
pder oia secula seculoz. Quo dīco calicēz
sūt cū hostia deponit pferēs. pder dñi sit sp-
vobiscū. et h dicēdo pducit ter signū crucis
sup calicē cū dicta hostie pūcula. Deinde i-
mittit pūculā illā in calicē dicēs. Fiat pūx-
tio corpis zc. Et postea p epm dāt bīdictio
solēnis. De singul igit ē videndū. et pūo qre
dyacon⁹ discoopit calicē. et in eū discoopit
intuet. Circa qd dñm est. q os calicis i h lo-
co ostiū sigt monumētū. de q dyacon⁹ cor-
porale remouet et in eū sedulo intuet. signis
q angel⁹ dñi lapidē ab ostio monumētū re-
uoluit. et i ntheamē amouit. et in sepulcro di-
ligenter asperit. Scdō videndū ē qre la-
cerdos hostiā sup patenā locat et inde eam
tollens sup calicē frangit. Circa qd dñm est
q p calicem christi passio vel etia eternebtū-
tudinis fruitio designat. Tū pstat. Et calix
meus inebriās qz pclarus est. Et itēz p d-
nebrabunt ab vbertate dom⁹ tue zc. pder pa-
tene rotunditatem bonozū opēz perfectio
significat. Sacerdos ergo volens hostiam
frangere. pmo eā sup patenāz locat. vt inde

illā tollens super calicē frangat. ad significā
dū q̄ nemo passionib⁹ hui⁹ mūdi merito
ri valeat exponi. vel etiā ad eterne beatitudi
nis fruitionē admitti. nisi p̄us in bonorū
operū perfectione fuerit solidat⁹. Et n̄ apls
ad ephe. vi. Accipite armaturā dei ut possi
tis resistere in die mala. et in oib⁹ perfecti
stare. Adhuc patena hostie sup̄ponit⁹ et super
calicē frangit. ad significandū q̄ x̄ps ex lati
tudine caritatis p̄ patene dispositiōe signi
cate se sup̄posuit passioni. Rursus sup̄ cali
cē frangit ne minutie spargant. s̄ in ei⁹ cōca
uitate caute recipiāt. Allicubi tñ sup̄ patenā
hostia frangit ut esse panis viuus q̄ de celo
descendit fract⁹ p̄ nobis in arā crucis remeo
ret Allicubi q̄ hostia comedenda de altari
tollit. Itā in ve. te. sacerdotes panes p̄posui
onis de altari sublatos comedebāt. put est
dictū sub n. de oblatione sacerdotis. Tertio
videndū ē q̄ hostia frangit Et q̄dē q̄ in le
ge videbat simula go frustrati offerri. Sed et
redēptio noster bñdixit panē et fregit fractū
q̄ discipul⁹ distribuit. Et iō sacerdos et legē
et x̄pm sequēs panē sacrosanctū in tres ptes
p̄t. ut in fractione panis dñm agnoscam⁹
sicut et illi duo discipuli dñm cognouerunt
quib⁹ ipsa resurrectionis die eūb⁹ i emaus
apparuit. Bñ enī sic ait p̄sper hostia frangit
et sanguis in ora fidelū infudit immolatio
corpi x̄pi in cruce et effusio sanguinis ei⁹ de
latere delicti. Quarto q̄ p̄ mediū hostia
frangit. Circa q̄d notādū ē q̄ in duas medie
tates frangit iuxta duplicē p̄destinatorū sta
tū. scēne glie et t̄pali miserie. Itē q̄ vna medi
etas subdividit⁹ duas ptes. q̄ vna ē p̄ p̄de
stinatis. q̄ purgant in purgatorio alia p̄ ill
q̄ adhuc viuūt in h̄mūdo caduco. put infra
dicet. Quinto q̄ p̄s hostie p̄ fractionē i
manu dextra remanēs ponit⁹ ponit sup̄ pa
tenā q̄ q̄ i manu sinistra remanēt Et q̄dē p̄s
ipsa q̄ in dextra manu remanēt delicti p̄desti
natos q̄ iā sūt in glā et iā tenēt illā rectitudi
nē. cui nulla inrectitudo admisceri p̄t. et iō
merito in p̄dextra tenet. Altera vō p̄s d̄si
gnat illos p̄destinatos q̄ adhuc sūt in t̄pali
miseria. ubi multa obliq̄ et pauca recta in
veniūt q̄ merito in sinistra tenet. Illa igit

q̄ est in dextra cū diuidēda nō sit ut iā dicet
sup̄ patenā ponit. q̄ vō ē in sinistra cū diui
dēda sit nō deponit s̄ diuidēda retinetur
Sexta q̄re p̄s q̄ in sinistra remanēt iterū
subdiuidit. Ad q̄d dōm ē q̄ illi q̄ sūt i glā vni
formē statū tenēt et vna bñtudine fruunt. iō
p̄s in dextra manu retenta et sup̄ patenā col
locata. q̄ illos ut p̄missū ē signat. nō frangit. s̄ illi
q̄ sūt in t̄pali miseria in statu et miseria sūt di
uisi. nā ali⁹ est stat⁹ et miseria eorū q̄ adhuc
viuūt in corpe. et ali⁹ ē eorū q̄ purgant i pur
gatorio igne. et iō p̄s que in sinistra tenet il
los significans subdividit. Septimo q̄re
p̄tula p̄ subdivisiōe remanēs i sinistra
p̄iungit parti sup̄ patenā p̄s posite. Ad q̄d
dōm est q̄ p̄m augu. de duabus h̄z man⁹ scilz
dextra q̄ miseret. et sinistra qua punit. Illis
q̄ sūt in purgatorio in quātū ibi purgatur
rñd̄z sola punitio. et ideo p̄tula q̄ in sinistra
tenet illos figurat. Itē vō q̄ adhuc sūt in p̄se
ti vita. in q̄ est stat⁹ meriti. p̄seq̄ p̄t miseris
cordia. et iō ipsi p̄tula p̄tula q̄ est in dextra
signant. Quia ergo debis q̄ sūt in purga
torio nullū est dubiū. sicut nec de illis q̄ sūt
i paradiso. q̄tū ad futurā gloriā. iō merito
p̄tula q̄ erat in sinistra eos designas cō
iungit parti p̄t sup̄ patenā posite. q̄ illos q̄
sūt in paradiso delicti. q̄nias isti illis indubi
tant sūt iungendi. De h̄tñ aliter infra di
cet Sed p̄tula q̄ in dextra remanēt delictis
eos q̄ sūt in p̄ti vita. illi p̄t q̄ est sup̄ pate
nā nō iungit sed in sanguinem mittit. q̄ illi
adhuc egēt meritis passionis x̄pi. q̄ merita
p̄cellerūt effusione sanguinis immaculati.
Et p̄missa autē duarū p̄tū iūctione duores
sultas q̄ in modū lune cornua p̄meritatem
vtriusq̄ testamēt in x̄pi passione factā desi
gnāta Et illa v̄sus calicē dirigēda sūt q̄ sūt
bi corpe sanguinem sine q̄ corpe nō est In
hac etiā iūctione rep̄ntat q̄ post q̄z aliq̄ tñ
p̄tibus q̄z futuris p̄suris purgati fuerunt
ipsi deo q̄ est n̄rā beatitudo p̄fectissima vni
one iungētur. Octavo q̄re p̄s missa due
ptes extra calicē supra patenā referuntur
Sup̄ q̄ autē q̄dā. q̄ tres ptes hostie tres sta
tus bonorū figurāt. s̄ q̄ sūt in celo. q̄ i purga
torio. et q̄ in m̄do p̄sant. ut iā dicet. Iper cali

cē autē p̄m aliquē respectū ipsa eterna fruitō
p̄missū ē. Ergo tā illi q̄ p̄sant in h̄ seclō
q̄z illi q̄ sūt i purgatorio nōdū ad illā fruiti
onē admisi sūt. iō ipse due ptes extra calices
referant donec sumāt. S̄ h̄ rō nō p̄cordat
per oia cū p̄missū ē. et ideo alia rō inferi⁹ assig
nat. Iper etiā dici q̄ due hostie ptes iō sup̄
patenā ponit. q̄nias si oēs ptes sup̄ os cali
cis cū ambab⁹ manib⁹ tenerent multa q̄dē
picula p̄tingere possent. de facili enī possz er
rore p̄s nō mittere i calicē mitti. Vel p̄pter
manuū tremorē oēs ptes possent i calicē ca
dere Sacerdos etiā talitē p̄t n̄ possit q̄ i
cūbūt libere expedire et filia Alij tñ oēs ptes
sup̄ os calicis tenet. ne forte p̄pter illaz de
portationē seu trāslatiōē aliq̄ ind̄ p̄tula
cadat aut remaneat in patena. de q̄ etiā sub
n. de p̄municatōe sacerdotis dicet. Illo
q̄re p̄tula q̄ remanēt in dextra sacerdos su
pra os calicis tenet. Ad q̄d dōm est. q̄ p̄tula
ipsa ut p̄missū est rep̄ntat illos q̄ adhuc i
corpe viuēt indigent misericordia dei siue p̄bi
ctis meritis passionis x̄pi et sanguinis ei⁹ effu
sione p̄cedentib⁹. Tenet ergo ipsa p̄tula
sup̄ os calicis respectu directo ad sanguinem
ut deintelligi intētiō necnō expectatio et cō
sideratio viuētū q̄ ad merita et passionē x̄pi
Et tenet cū pollice p̄ quē vigor v̄ritis. et cū
indice. p̄ quē mētis discretio significat. ad oñ
dendū q̄ cū fidei vigore et mētis discretiōe
hec p̄sideranda et expectanda sūt. Vel cum
duob⁹ digitis tenet ad designandū duplicēz
naturā q̄ fuit in corpe x̄pi. diuinitatem scz et
h̄ianitatē. Et iūgit sanguini. ad oñdēdū
q̄ q̄ digne et cū fide. merita et passionē christi
p̄siderant et expectāt. et passionē et meritis
iuuant. Decimo q̄re sacerdos dicturus
Iper oia secula seculorū se erigit. Et est dōm
q̄ cū ipe petere velut p̄petuā eritiaz dñi no
biscū. et oē datū optimū et oē donū p̄fectum
desurū sūt. merito ad deū se t̄tic corpe et men
te erigit sperās se accepturū q̄d petit. Unde
decimo q̄re v̄ba ipsa p̄ferens vocē suā exal
tat. et parū calicē eleuat. Sup̄ q̄ dōm ē q̄ p̄s
cerdos x̄pi vicari⁹ hostia ut p̄missū est fra
cta mor pacē annunciat⁹ vocē exaltat ut
ip̄ius paces desiderans h̄ intelligens dicat

amen. et calicē parū ab altari eleuando. oñ
dit q̄ p̄s q̄ per passionē q̄ p̄ calicē designat
descenderat. eleuat⁹ p̄ resurrectionē a mor
tuis. pacē postmodū discipul⁹ timentib⁹ nū
ciauit dicens eis. par vobis. Iper etiā dici
q̄ quēadmodū p̄missū ē particula q̄ super
os calicis tenet rep̄ntat viuētēs credēs et
expectantes iuuari meritis passionis et effu
sionis sanguinis x̄pi. S̄ nisi credam⁹ duo. p̄
mo scz x̄pm verū fuisse deū. et sanguinem et cor
p⁹ nūq̄z fuisse a diuinitate sepata. scdo x̄p⁹
verū fuisse hōiem. et corpe verū et sanguinem
verū habuisse. dicta nō p̄sequimur. Iper op̄t h̄
ergo calicē et dictā particula parū sūt eleuat
ut oñdat q̄ firmiter credim⁹ p̄mū. et eaz sta
tū deponit ut oñdat q̄ etiā eodē mō credi
mus scdm. Duodecimo q̄re dicta eleua
tio et depositio fit cū vtrazq̄ manu et nō cūz
altera tantū Ad q̄d est dōm. q̄ h̄ fit ut per h̄
deū intelligi q̄ sicut p̄missa duo credit intelle
ctu. ita amat et appetit affectu et toto conatu
Fit etiā hoc ut secur⁹ et decenti fiat Ter
tio decimo. q̄re mor dicit alioi voce. Iper
dñi x̄c. Et q̄dem q̄ nō solum per signa ver
etiam per v̄ba resurrectionis est gaudiū ex
p̄mēdū. iō sacerdos p̄ticiā de resurrectione
habitam p̄cedens statim deposito calice al
tiori voce dicit. par dñi sūt semp vobiscūz et
p̄sentans q̄ vna sabbatorū iesus post q̄z sur
rexit a mortuis stans in medio discipulorū
dixit eis. par vobis. et iter par vobis. Ioh.
xx. q. d. Do vobis pacē p̄toris in via. et pa
cem eternitatis in patria Idem ergo innu
it sacerdos dicens Iper dñi. i. par p̄toris
sūt semp vobiscūz h̄ic p̄ti. et par eternitatis
in futuro. Iper quidē par ē illa q̄ tūc iustus
data est. quando aia christi descendens i in
fernū. inde omnes fideles eduxit. absterge
s omne lacrimam ab oculis eorū ut amplius
non sit eis dolor sed pax qua cū eo viuunt
in eternis. vel illa q̄ est data corpi christi. q̄n
aia eius ad corpus rediit. ut sicut nūq̄z aia
turbata est p̄ corpons morte. ita nec ipsum
corpus vltius de sua mutatione turbetur
sed vtrazq̄ pace fruatur. et sp̄ de eterna beati
tudine letetur. Decimo q̄ro q̄re dicendo
par dñi. x̄c. ter facit signū crucis supra sang

nem cum dicta hostie pericula. Ad qd ddm est q tres cruces significant tridui. q xpus fuit in sepulcro. Et q tres mulieres qrebant xpm crucifixu ad ostiu monumeti. Et illud. Quid qritis uiuentem cum mortuis.

Quod decimo. qre dicto par dñi. zc. chor. rñ. det. z cu spu tuo. Et qd b dicendo optat pacem ipsi sacerdoti. z petit etiā pacē sibi dari. z ut digni sit illa recipe. p dicit ter. Agn⁹ dei. Tertiū pape celebranti in ecclā sancte marie maioris in urbe. z dicenti. par dñi. nil rñ. det. put i. vi. pte sub ti. de pascha dicit. **D**ecimo sermo qre dicta hostie pericula imitū i sanguine. Iste pte fit bec pmutio. pmo ad notandū q xpi corp⁹ nō fuit sine sanguine nec sanguis sine corpe. Secūdo ad designādū q vñū sacramentū pñat ex speciebus panis et vini. Tertiū corp⁹ z sanguinis p trinu crucis signū pmutio. est aie ad corp⁹ reditio. Dñus enī in celo et in terra pacificans vñus trinitatis aiaz crucifixi rediit ad carnē ne derelinqret aiam ei⁹ in inferno. nec daret carnē ei⁹ videre corruptionē. Iuxta qd ipse dicit in ps. Ego dormiui et somnū cepi. z erurrexi. qz dñs suscepit me. Significat ergo vñitātē aie z carnis. qua in resurrectione xpi denuo sūt vñite. Iñā vt pmissū ē panis ad carnē z vinū refert ad sanguinē. qā fm phm in sanguine est sedes aie. De Betiaz sub ti. de oblatione dicitū est. **D**ecimo sermo qñ imissio ipsa sūt faciēda. Et qd ali q infidū pñat pñat ipsam in calicē pñat dñi. par dñi. zc. qñā manifestū ē pacē datāz esse hoib⁹ bone volūtatis p resurrectionem quā vba ipsa significat. Alii vō dicto par dñi. zc. z dicto etiā pñat agn⁹ dei. zc. demū imittit ipsaz in sanguinē vt eo z o dō efficacio sit. p eo q tenentes eā i manib⁹. dñi dicit. Agn⁹ dei oculo corpali z mentali. reuerent inuētur. Tertiū eā imittit cū dicit. Dona nobis pacē. Cū enī ter dicit. agn⁹ dei z in panis duab⁹ vicib⁹ dicit miserere nobis. in pmo enī dñi miserere nob⁹ qñ ad aiaz q marie fū dat in sanguine. in scdo qñ ad carnē. parz q ista duplex o dō diuisim dñi z iō illa ps hostie p quā caro significat. z sanguis p quē aia iel ligat. nō dñt pñgi dñi illi duab⁹ vicib⁹ dicit

agn⁹ dei. sed solus in fine tertiū agn⁹ dei. vbi petit par fm vñū qz. scz fm corp⁹ et fm aiaz. Ipse enī lauit nos a peccatis nrīs in sanguine suo. **Q**uartū rectū z vñitū agn⁹ dei. qñāz dicto par dñi. zc. pñat dñi agn⁹ dei. zc. imittit. Tertiū enī est q agn⁹ dei p salutacionē repñat illud qd dñs fecit postqz discipulos vñitauit. qñ vicz debuit eis pñatē di mittendi pñat. z ideo sacerdos illud repñat post imissionē pñatē hostie in sanguine dicit agnus dei q tollis pñatē mūdi miserere nob⁹ ad designādū q sicut ipse corp⁹ sanguis cōiungitur. ita nos pñatos eidem sanguini seu meritis ei⁹ effusione pcedētib⁹ ex sua bonitate a pñis emūdet. Et imittēdo dicit vba illa. Fiat pmutio corp⁹ zc. q vba referēda sūt ad spēs panis et vini. qbus xpi corp⁹ z sanguis pñat. Bicit aut agn⁹ dei calicē iā coopto. ad notādū q xps in domo ostijs clausis debuit aplīs pñatē ipsaz dimittendi pñat. **D**ecimo octauo qre fuit tres ptes. Ad qd ddm est q frangit in tres ptes. Ipmo in mēoriā trinitatis. Scdo in mēoriāz triplicis status xpi. Ipmo fuit cū hoib⁹ manēs. Scdo fuit mortu⁹ in sepulcro iacens. Tertiū est immortalis in celo existēs. Tertiū vō i mēoriā z signū q xps passus fuit in triplici pte sui. scz in pedib⁹ in manib⁹ et in latere. Quarto i signū q tres sūt ptes mystici corp⁹. Ipmo est in celo siue in patria scz ecclā triūphans. Scdo est in terra scz ecclā militās. Tertiū est in purgatorio. et bec bī purgans. Quinto in typū triū psonarū. tñi in emaus scz xpi et cleophe et ut qdā dicit luce. **D**ecimo nono qd ptes ipse significat. vidēdū restat. Et qdē. pmo fm gelasii papā ps i calicē posita sūt corp⁹ xpi qd de vñit traxit. ps sicca comesta sūt oēs fideles ps reseruata vsqz i finē misse fm antiquum ecclē romanē morē p ministris vel infirmis sūt oēs mortuos. Scdo mō ps in calicē posita sūt ecclā militārē. ps comesta trium phatē. ps reseruata eos q sūt i purgatorio. Tertiū sērgi⁹ papa ita dicit. Triforme ē corpus dñi. ps oblate i calicē missa corpus xpi qd iam resurrexit monstrat. ps a sacerdote comesta ambulans adhuc sup terram. ps

in altari vsqz ad missē finē remanēs corpus xpi. vel fm alios corp⁹ fidelū latens i sepulcro. **H**ec ps remanēt i altari vsqz ad finē missē qz vsqz in finē secti corpa sanctorū in sepulcro erūt. Scz q ps vsqz in finē misse reseruet nō ē in vsu. Quarto etiā mō pñat bī mysteriū explicari. Est enī corp⁹ xpi vñs ecclā. scz caput cū mēbris iuxta illud apli. Tñi panis z vñū corp⁹ multi sum⁹. Et inueniunt in isto corpe qñ tres ptes ex qbus totū corpus pñat. Tñi ps est ipsū caput. vicz xps qui caput est z ps corp⁹. Altera ps sūt illi qruz corpa reqescūt in tumultu. z aie q regnāt cū xpo z sūt qñ simul iuncte be due ptes caput. I. et bī corp⁹ ps altera sicut scriptū ē vñcū qz fuerit corp⁹. illic pgregabūt z aie pñat i altari seu sup patenā due ptes pñate extra calicē resuāt. qñ extra passionē q p calicē deligē. Tñi enī resurgens a mortuis iaz nō morit. mori illi vñra nō dñabit. z q cū ipso sūt sancti nō esuriēt neqz sūiet ampli⁹. z nō cadet sup illos sol neqz vñl estus qñā pñat trāserūt. Tertiū ps in calicē ponit significas sanctos q adhuc in mūdo viuūt. passionē qz passuri sūt donec de hac vita migrantes ad caput suū trāseāt. vñ nec moriant apli⁹ nec vñlaten⁹ pñat. Tñi vñs Tres ptes facit de xpi corpe signat. Ipmo suā carnē sanctos qz scdo sepultos. Tertiū viuentes. bī est in sanguine tñcū. Ipmo calicē. gustant in carne fideles. Quinto mō fm magistrū significat viuos. vñā aliaz eos q sūt in purgatorio. alia vō illos q sūt in paradiso. Dñat enī ecclā p viuis vt in bono pseruent. p eis qui sūt in purgatorio vt cit⁹ liberent z purgent p eis q sūt in celo vt orent p nobis. Sexto etiā mō sūt augustini ps i calicē mittit vñ po nē pñat sanctis viuentib⁹. q voluūt in sanguine z in pñis. Alie vō due p mortuis offerūt. vñā pñat q iam sūt i reqe z illa ē gratia z actio. qñ nihil restat in eis purgandū. Altera pñat aiaz. qñ licet saluande sūt in adhuc sūt in penis. z ideo ps illa dñ oblatio. Sanē pñat hostie in calicē dimissa statiz calix cū palla corpali coopt⁹ qz xpi corp⁹ de cruce depositū latuit in sepulcro iñdone in

uolutū. q pñat pallā significat. **D**icesimo loco vidēdū ē qre nūc solēnis bñdictio datur. Et qdē hoc loco scz aī pacē solēnis epalis bñdictio dat ad notandū q pacē nullaten⁹ bñpossum⁹. nisi dñs noster iesus xpus preueniat nos in bñdictionib⁹ dulcedinis que sūt bñdictiones gracie ipsi⁹. qz fm psal. Dñi est sal⁹ z sup pplm suū bñdictio sua. Bñ autē ps se ad pplm bñdicendūz puerit populus reuerent genuflectit. qñ ipso facto dicit. Benedicat nos de⁹ de⁹ noster benedicat nos de⁹ z me. cū o. f. ter. Iñā ipse dñs est q ad illi⁹ inuocationē bñdicit. Tñi ps. Bñ dicit filijs suis in te. Et licet hic solēnter bñdicit. nihilomin⁹ quidē in fine misse iterūz solēnter bñdicunt. de q bñdictione ibi dicit. Tñi qz postqz dñs salutauit aplōs iterū dicit eis. par vobis vt iā dicitū est. et dicit bñ. de pacis osculo. Tñi qz sicut nō possum⁹ bñ incipere vel pacē acquirere nisi diuine bñdictionis grā pueniat. ita nec in bono pñcere nec in pace finaliter pñerare. nisi bñdictio nis sue gratia subsequatur. In missa vō p des functis pontifer solēnter nō bñdicit. Tñi qz in illa oēs solēntates cessant. Tñi qz bec solēnis bñdictio fit nō solū pñat alii delicti one. verū etiā pñat exercitatio vt in dñi adiutorio pñat. et bñdictū in secula pñat. at dñi functi velut absentes excitari nequeūt. licet possint nrīs suffragiis adiuuari. Tñi quia gaudiū nō dñ luctui admisceri. Illud autē notandū est q p mortē z in morte dñi fidel aia bñdictionē pcepit. Tñi circa mortis officii rite dyacon⁹ ad eā bñdictionē iūtat dicit. Iñuiliate vos ad bñdictionē. z statim pontifer bñdicit. Quidā asserūt bñdictionē nō esse de septē officiis misse. eo q has bñdictiones romana nō inuenit ecclā vñde nec vñt eis. z ideo nō hic sed in fine misse bñdicit. Scz qñ qz inuenerit recte in hoc loco ponit. vñi xpi ad inferos dñdissē repñat. scz pñat aī re surrectionem. cū eductis de carcere eternaz tribuit bñdictionem. Iñas bñdictiones p figurauit iacob q filijs suis. z moyses q filijs israel. z christus qui discipulis moriens bñdixit.

De agnus dei.

Via iesus statim

ut saluaret aplos ut iam pmissus
est dedit eis pates remittendi pcta
dicens. Quoz remiseris pcta remittuntur
eis. et qz reinueris retenta sunt. Hoc circo cho-
rus clamat ad dei et postulat. Agn⁹ dei q
toll pcta mundi miserere nobis. Siquidem io-
hannes videt iesu abulante dixit Ecce agn⁹
dei. ecce q tollit pcta mundi. Quare autem
pocauerit agni. determinat subdes. q tollit. i.
q venit ut tollet pcta mundi. q p pccis tolle
dis pascha nostri imolat⁹ est xps. Itempe
in ve. te. offerebat agn⁹ p pccis ppli. et in no.
telt. xps obtulit seipsum deo p. ut bñanuz ge-
n⁹ liberaret. et lauaret a pccis in sangne suo
Miserere ergo dñi corp⁹ et sanguis dñi sunt.
agn⁹ dei cantat. ut oēs credam⁹ qz ipius
agni corp⁹ et sanguis tñc sumit. q pcta mudi
monedo tulit. et vitā eternā nobis resurgen-
do donauit ies⁹ xps dñs noster. et ut orem⁹
ipsū nūqz desistere misereri nob. q i passiōe
miser⁹ enri Agn⁹ aut grecedi ab agnō qd
est pui. qz ipse ver⁹ agn⁹ sola pietate sua se
obtulit hostiā p nobis et nos redemit. Dicit
tur etiā agn⁹ ab innocētia qz agn⁹ nechoi-
bus nebestijs nocet. In pmissis ergo vbi
agn⁹ dei q tollit pcta mundi miserere nobis
est quedā depcāno. ut vitz innocentis agni
misdia pcta irruētia et subitanea auferat.
Tertio mō dñ agn⁹ ab agnoscedo. qmāz in
magno gregesolobalatu matrem agnoscat
sic et xps in ara crucis donās nobis pacem
pui agnouit nos cura vtiā dictū ē Agno-
uit etiā pēm obedientia. iuxta illud apli ad
philip. ij. Fact⁹ est obediēs vsqz ad mortem.
Agnouit etiā matrē cura quā de ea habuit
Uniohis. rix. Ecce mater tua Ob hergo i
altaris imolatōe ter dñ agn⁹ dei. q. d. Agne
q agnouisti patrē miserere nobis. Agne q
agnouisti matrē miserere nobis. Idie qui
redemisti mūdū et q obtulisti tep nobis do-
na nobis pacē Uel iō ter dñ. ut triforme cor-
pus dñi intelligat vitz ambulās in terra q
elcens in sepulcro et residēs in celo Idō et i
qm dicit q xps ad tria venit Idō ut nos li-

beraret a miseria culpe. Scdo ut nos redie-
ret a malo pene. Tertio ut nob daret d ple-
nitudine grē sue. Quantum ad duo pma bis
dñ miserere nobis. Quātū ad terū dñ dona
nobis pacē. q penio pacis sequit statū post
qz agn⁹ dei dictū est ter. ad notandū q ex be-
niolentia trinitatis agn⁹ miss⁹ est. Unde
ela. Emute agnū dñe. x. Itā sic in apoc. legi-
tur. Chast⁹ ē agn⁹ q oculus est ab origine
mūdi. Et attende qā qdā sacerdotes dicunt
Agn⁹ dei manib⁹ sup altare depositis. oñ-
dētēs in b. q ad ea q pferūt tōta mēte inten-
dūt. intēio enī p pte p lingua expmūt. nō p
man⁹. ideoqz loquēte lingua man⁹ qelcūt.
qz ipse misericordiā et pacem celestē p se et
pplō petūt nō āt terrenā. q i manuū dpositō
ne significat. Illi vō stant manib⁹ iūctis. par
sup altare inclinati. oñdētēs in inclinatioe
humilitatē. q in orōne necessaria est. et in ma-
nuū pūctione unicit et nō variā intēionē.
Idōro fm antiquā p̄suetudinē scōle cā-
tozin ecclia romana. quā adhuc ipa scola
obfuit nullaten⁹ variat sed trib⁹ vicibus
vniūmūter dñ xpe miserere nobis p p̄ tria
genera pctor. q petim⁹ remitti. cogitatiois
in corde. locutionis in ore. et actionis in ope
Uel in honore trinitatis. vel ppter tres ordi-
nes fidelū in ecclia. q sūt noe. daniel et iob qz
ezechiēl vidit in visione saluandos. Idōst
modū aut multis ac varijs aduersitantib⁹
ecclie ingruentib⁹. cepit addm de tribula-
tione clamare. Dona nobis pacē. Et ut cla-
mor ei⁹ facili⁹ audiat. iō in ipsa imolatiois
hora clamat. Et hec varietas nō discrepata
p̄suetudine veteris testa. vbi cū scdo repenit
Idarcedñe pce p̄plo tuo. tertio variat. et ne
des hereditatē tuā i obprobriū Dicitm⁹ g⁹
miserere nob qz nū ad aiaz. Itē miserere qn-
tū ad carnē. et dona nobis pacē qz nū ad vtiū
qz. ut habeam⁹ pacē pectoris spūalē. et pacē
corpis tpalem. Est enī par pctor. par iusto-
riū. par tps et par eternitatis. Un et ter orat
in missa p pacē. de q dictū est sub. iiii. pñcia
canonis. sup vbo. Dies qz nros. Et qz deus
nō dat pacē nisi illis qm miseret ideo vltio
dñ dona nobis pacē. Ecclia nāqz lateran. nū
qz dicit Dona nobis pacē. sicut et scola can-

torum. sequēs ut pmissū est morē antiquū
Un nec valet nec vera est rō dicentū qm
ecclia lateran. ideo nō dñ. Dona nobis pacē
qz omnes alie ecclie ab illa q pmo fuisse con-
secrata dñ sumere dñt pacē. nō ipsa ab alijs
In feria qnta cenedñi. Agn⁹ dei ter dñ cuz
miserere nobis ut ibi dicit. Rursus i missa
p defunctis dñ bis. Agn⁹ dei cū dona eis req-
em. tertio addit sempiternā. nec dñ dona no-
bis pacē. qz tñc imitatur exeqas saluatoris
Ultimo ergo agn⁹ dei tñtū adiū gū semp-
ternā. Sup q notandū est. q p fidelib⁹ defū-
ctis triplex requies dñ optari. Idō ut aufe-
rat ab eis pena. in q est eis labor. nō requies
Scdo ut eis glia aie pferat. qz tñc veraciter
reqescent in bono desiderato scz in ipso deo.
Tertio ut dotent⁹ glia corpis. ne illud vlti-
us miseris exponat. Idōma nō ē requies
sempiterna qz pena sublata adhuc dñsiderāt
glām Scda etiā nō est totaliter reqes sem-
piterna. qz fm augu. ante resurrectionē cor-
por semp inest aiab⁹ qdā naturalis appetit⁹
resumēdi corpa q aliqūter retardāt ne vota-
liter ferāt in deū. Sed tertia reqes cū pmissi-
lis est vere requies sempiterna. qz aie q deum
pñtali videt. resūptis corpib⁹ i ipsa vlti⁹
et eternali et pfectissime reqescent. ideoqz so-
lū in tertia vice et nō in duab⁹ pcedentibus
pgruit dicere requies sempiternā. Sergius
papa p̄m⁹ pstituit Agn⁹ dei intra p̄muni-
onē ter a clero et p̄plo decantari

De pacis osculo.

Quā domin⁹
saluauit aplos. ut pmissus est. ite-
rū dixit eis. pax vobis. oñdēns q
nō solū debem⁹ pacē hē in ore. verū etiā in
pectore. ne sim⁹ ex ill⁹ q loquūtur pacē cū p-
rio suo mala aut in cordib⁹ eoz Idōqz cū
hec dixisset aplis insufflauit in illos et dixit
Accipite spūm sanctū. ad qd vtiqz designā-
dū sacerdos facta p̄mutione. et finita orōne
accipit in quibsdā ecclijs pacē ab eukaris-
tia siue ab ipso corpe dñi. ut p̄ alios ab ipo
sepulcro iō ē calice. vel altari. et mor p̄b⁹ oris
osculū mīstro. s. diacono. Qui ab ipo corpe
accipiūt b̄ faciūt i signū q pax spūalē a xpo

data est humano generi Illij etiā idē signat
Dyacon⁹ vō dat pacē alijs et alijs inter se. in
signū q oēs dñt pacē hē p̄fertim filij ecclie.
Ipse vō diacon⁹ pacē a sacerdote accipies
reuerentē inclināt et pect⁹ osculat ipius fm
morē qrundā eccliaz et planetā extendit. ut
p pacis osculū et p planete extēsiōne caritas
extēdēda monstret quāz p planetā in pre-
tētia dixim⁹ designi. Quia ergo caritas dñ
diffundit in cordib⁹ nris p spūm sanctū q
datus est nobis. ideoqz pacis osculū p vni-
uersos fideles in ecclia diffundit. Itā et apls
āmonet dicēs. Salutate vos inuicē i oscu-
lo sancto. Rursus q sacerdos pacē p̄plo tri-
buit pfiguratiū fuit a ioseph. q hostib⁹ supas-
tis terrā obtinuit quā sortē diuisit. et in pace
posseidit. et xpus resurgens dyabolo supato
pacē et dona dedit hostib⁹. Idōnter vō p
mo dat pacē ministro q p̄m⁹ erat a sinistris
sed pacē receptur⁹ accedit ad dextrā ei⁹. per
quē signat ipius gētilis q p̄m⁹ in pacē trāsi-
uit de sinistra infidelitatis ad dextrā fidei et
eternitatis. Et p̄ hūc par ad ipm descendit.
Ceterū in p̄mūia ecclia oēs qui celebra-
tioni missaz intererāt singulis dieb⁹ p̄mūit
care solebant. eo q apli oēs de calice biberūt
dñō dicente. Bibite ex hōēs. Offerebāt enī
magnum panē et oibus sufficientem. Qd ad
huc greci suare dicunt Sed exerce tē fidei
lū multitudinē tradit institutū. ut tantum
dieb⁹ dñicis cōicarent. De quo dictū ē sub
vij. pñcula canonis sup vbo. Itē qñtēscūqz
qz Idōst modū at qz nec digne b̄ potuit ob-
suari. tertia secuta est institutio ut ter salte-
in anno quilibet xpian⁹ accipete eukaristiā
vel hodie ad min⁹ in pasca. b̄ inuēto reme-
dio ut vitz p eo q singul dieb⁹ cōicabat. sin-
gulis dieb⁹ pacis osculū daret p mīstrio
vniūitatis. Qd sacerdos dans ministro dñi
quibsdā locis. Sumite vnculū pacis et
dilectionis. ut apti sitis sacrosanctis mīstis
rijs. Quasi dicat. Sumite ex hōēs et diu-
dite inter vos Et p p̄munionē q singul die
b⁹ dñicis fieri solebat daret in dieb⁹ dñicis
panis benedictus sancte p̄munionis vica-
rius qui et eulogia dñ Sed et loco qndiane
cōionis in qdā geluma dñ i fine missae oratio

supplm cui p̄dicat. **H**umiliate capita v̄ra deo. **S**ane plus in missa se osculat. **I**sti mo q̄ cū sicut p̄missū est p̄molationē hostie salutaris dimissis p̄cis recōciliemur altissimo recte pacis osculum dari decreuit ecclesia. cū p̄cis imolatur hostia salutaris. **H**oies igit osculū. i. pacis signū sibi unicez dant vt ostēdant se coniunctos esse in corpe xpi. p̄ quē par facta est in celo et terra. **S**ecundo innocenti p̄mus q̄ osculū in ecclā dari de creuit. qd̄ etia leo sc̄dus p̄mo statuerat ita dicit. **I**stacem asseritis an̄ p̄fecta. i. p̄secrata mysteria. q̄dam populis ip̄erare. vel sibi in se sacerdotes tradere. cū p̄ oia. i. post p̄secrationē. q̄ aperire nō debeo. i. nō possūz par sit necessario. i. causa mysterij indicēda. p̄ quaz id est q̄ p̄ea p̄stat pplm ad oia q̄ i mysterijs agunt ac in ecclā celebrant p̄buisse p̄sensu ac finita esse. pacis p̄cludentis. i. determinātis signaculo demonstrant. **T**ertio iō p̄la se inuicē osculat. q̄ dñi sui grām et angelorū p̄cordiā p̄ morte ei se p̄meruisse gratulat. **Q**uarto ut q̄ i osculo caro carni. et sp̄ritus sp̄ui iungit. et nos q̄ carnis p̄paginē adā p̄iungimur etiā caritatis vinculo connectamur. **Q**ui ergo se odientes osculatur inde p̄ditōis osculū imitant. **Q**uinto p̄p̄ceptū apli. de q̄ p̄missū est. **R**ursus iō p̄i usq̄z cōicem pacēdam. ut in nos esse cōcordiā ostēdam. et cū illa corp⁹ dñi sumamus sine qua munera nr̄a nō recipiunt a deo. **I**n missa v̄o p̄defunctis par nō datur q̄ fideles aie iā nō sunt nec vlti erunt in tribulatione hui⁹ mudi. sed q̄scuntiam in dño. **U**n̄ nō est eis necessarium pacis osculū. qd̄ est pacis et cōcordie signū. **E**t ideo illa missa non d̄ oī illa. **B**ne iesu xpe q̄ dedisti aplis tuis pacē zc. **N**ec sacerdos pacē recipit ab altari. **D**e h̄ etiā dicit i. vij. p̄tesub ti. de officio mortuorū. **H**inc est etiā q̄ in mortuachos par nō dat. q̄mā m̄do mortui reputant. **Q**ui q̄z et mulieres nō sibi unicez osculū in ecclā porrigūt. ne forte aliquid lasciuie surrepat. q̄ ubi carnales fugiendi sūt ample xus. et castit̄ sp̄uales act⁹ habendi. p̄pter qd̄ etiā in ecclā sūt sequestrantur locali. **D**ia par pellit. castū par nutrit amorē. **S**ane

osculū in sacra scriptura significat vniones caritatē. pacē. et reuerentiā. **D**e osculo vnionis dicit sponsa in canticis. **O**sculet me osculo oris sui. **D**e osculo caritatis ysaac inq̄t ad filiū. **A**ccede ad me et da mihi osculū fili mi. **D**e osculo pacis dicit apls. **S**alutate vos inuicē in osculo sancto. **D**e aut pacis et dilectionis zc. **D**e osculo reuerentiē dñs inquit ad sumonē. **O**sculū mihi nō dedisti. **N**ec at ex q̄traui nō cessauit osculari pedes meos. **E**t bester in signū reuerentiē sumit atē v̄ge regie d̄ osculata esse. **A**ld̄ designādū igit tres vniones in xpo. sc̄z vniones diuinitatis ad aīaz. diuinitatis ad carnē et carnis ad aīam. **E**l vnionē q̄ vnita expō hūana natura sancta ecclā et fidelis aīa sacerdotester osculatur altare. vt dictū est sub q̄tra p̄cula canonis sup̄ v̄bo. **D**ies q̄z nr̄os. **A**ld̄ designandūz v̄o triplicē pacē sc̄z tp̄alem. sp̄uale. et eternā. ep̄s solēnter celebrans iuxta morem quarūdaz ecclīaz ter osculat. semel ministr̄. et sc̄do diaconum. et tertio sacerdotē. **S**ed in missa ter orat p̄ pace. vt dictū est sup̄ v̄bo. **D**ies q̄z nōstros. **R**ursus ad notandū duorū testamētorum p̄cordiā ep̄s duab⁹ vicib⁹ codices osculat. quia rota p̄tinetur in medio rote. et duo cherubim se se respiciunt v̄s vultib⁹ in p̄piciatorium. **A**ld̄ notandum etiam caritatem sacerdos osculat patenā que designat cor patens latitudine caritatis. **U**nde **I**stō nec cor nostrum ardens erat in nobis dñi loqueretur nobis in via. **I**n signū vero reuerentiē subdiacon⁹ et diacon⁹ pedes et manus pontificis summi osculatur. pedē subdiaconus osculat post eplam lectam. et diaconus ante legendū euangelium. manū vero subdiacon⁹ osculat offerens ampullaz cum aqua calicemq̄z cū vino. et diaconus offerens patenam cū hostia et thuribulum cum incenso. v̄terq̄z etiam de manu summi pontificis accipit eucharistiam vt dicit in titulo se. **I**llud quoq̄z vacare non creditur a misterio q̄ summi pontifex septem modis accipit osculū videlicet ad os. ad pectus. ad humerū. ad manus. ad brachia. ad gēua. et ad pedes.

Incipit quarta pars misse de cōmunicatione sacerdotis.

In incipit quarta pars misse. **I**stost pacis ei osculū sacerdos p̄municat h̄ modo. **I**n a sicut in niceno calio legit eucharistiā cōfectā p̄ sede altari siue de patena sumit et cōedit. **C**alicē v̄o cū sangne nō ip̄e sed dyacon⁹ n̄ eleuat de altari. et porrigit ei. **U**n̄ in canone biero. inter cetera ita legit. **S**acerdotib⁹ enā p̄pter p̄sūptiones nō licet de mēsa calicē dñi tollere nisi eis tradit⁹ fuerit a dyaconib⁹. **I**deo aut sacerdos corp⁹ xpi p̄ se sūt. et n̄ calicē cū sāgne. q̄ sup̄no corp⁹is significat corporis nr̄oz restauratiōē. q̄m xps null⁹ misterio p̄fecit. et futurā resurrectionē quaz sua v̄tute absq̄z oī m̄stro faciet. **S**ūp̄no vero sangnis redēptionē aīaz siue p̄corū significat. q̄ fit in cēssionib⁹ aliorū. **H**oc tñ et si iure cautū sit nō tñ suari videmus. **S**ane sacerdos ip̄e oēs p̄tes hostie cōedit. **I**n q̄bus dā tñ ecclīis ip̄e v̄nā p̄se sumit et reliquā eucharistie medietatē sup̄ patenā i duas p̄tes diuidit. q̄s ministris sc̄lz dyacono et subdiacono comedēdas ip̄endit in sinu as illō qd̄ lucas p̄mōrat. q̄ iesus in emaus accepit panem et fregit sup̄ mensā. et vt ait quidā comedere corā duob⁹ discipulis. sumēsq̄z reliq̄as de vitillis. **I**p̄se q̄z postmodū p̄p̄scis assit et faui mellis māducauit et reliq̄as discipulis dedit. **E**t ideo postq̄z diacon⁹ et subdiacon⁹ cōicariūt. clerici et religiosi ad cōicandū accedūt vt et ipsi p̄p̄scē cōionis accipiat. **I**stost modū cōicat ip̄ius. q̄z xps comedere nō solū cū paucis aplis veruēnā ascensur⁹ in celū comedere cū multitudinē discipulorum. **U**n̄ et sup̄no corp⁹is ascensionē significat saluatoris. **I**llud aut p̄termittēdū nō ē q̄ ut in p̄ceptione corp⁹is et sanguinis xpi nulla possit fallacia suboriri. sed v̄traq̄z p̄ceptione v̄itas euidenter appareat. **S**ūm⁹ pontifex nō statim p̄culā hostie p̄mittit cadere i calicē sed eā post trinuū crucis signaculū sup̄ patenā reponit. et p̄ osculū pacis ad sedē ascendēs. ibiq̄z p̄sistēs v̄niuers⁹ cernētib⁹ maiore p̄te oblate suscipit de patena quā subdiacono

nis apportauerat de altari. ip̄sq̄z dentibus subdiuidēs. v̄nā p̄culā ei⁹ sumit et aliā in calicē mittit et de sangne cū calamo haurit. **D**einde alterā p̄culā tradit cū osculo dyacono. aliāq̄z subdyacono sine osculo. quaz diacon⁹ ministrans ei calicē ad altare osculatur. et tūc subdiacon⁹ residuū sangnis cum p̄cula imissa in calice sumit. **R**oman⁹ itaq̄z pontifex ideo nō p̄municat vbi frangit. q̄mā ad altare frangit et ad sedē cōicat. quia xps in emaus corā duob⁹ discipulis fregit et in hierlīm corā discipul⁹ duodecim māducauit. **I**n emaus enim fregisse legitur sed nō comedisse legit. **I**n hierlīm v̄o fregisse nō legit. sed legit cōedisse h̄m in o. iij. **A**lcēdēs igit sedē ibi cōicat. **S**iquidē h̄m aplūm xpus caput est ecclē. caput aut in corpe sublim⁹ et excellenti⁹ ob sui p̄fectionēz ceteris mēbris collocat. p̄ calicē v̄o h̄m quendā respectū et na beatitudo seu ipsius fruiū designatur. **Q**uia igit in ecclā militatē sūm⁹ pontifex sicut xpi vicari⁹ et caput oīm p̄latorū p̄fect⁹ xpm rep̄ntat. p̄gruū ē vt ip̄e nō i altari sed in loco sublimiori cōicet. ostēdens q̄ xps etiam in sua hūanitate p̄fect⁹ et copios⁹ p̄ncipat illa ineffabilia gaudia. vt p̄te in bonis p̄tionib⁹ collocat. **E**ū v̄o celebrat p̄ defunctis. tūc sup̄ altari cōicat. q̄ tūc sp̄aliter mēbroz xpi binc fideliter decedētū glām rep̄ntat. ac mēbra xpi cū ad illā glām pueniūt. in feriore p̄ xpm gradū obtinēt sic mēbra p̄ caput. **I**n parascēue q̄z ad altare cōicat. tūz ob reuerentiā passionis xpi. tū q̄z tūc q̄liere quias celebrat iesu xpi. tūc etiā solus cōicat q̄ in xpi passione oīb⁹ discipulis fugiētib⁹ ip̄e solus remansit. **A**liū aut p̄lati nō sic sed sup̄ altare cōicat. q̄ nō ut p̄p̄e xpm caput ecclē rep̄ntant. **A**ld̄ ministri aut rep̄ntant p̄nfici oblatā et calicē. q̄z discipuli obtulerunt christo p̄tem p̄scis assit et faui mellis. **I**stas p̄scis assit est corp⁹ dñi crucifixi q̄ fuit i ara crucis assat. **F**auus mellis est sanguis xpi sup̄ mel et faui dulcis fauic⁹ aīe diligēsis. **A**lbo de manu pape cōicant. q̄z et apli de manu xpi cōicauerūt. **A**ld̄ notandū v̄o d̄ distinctionē inter sacros ordines et nō sacros diaconi et q̄ sup̄ioris ordinis sūt cū recipiūt

eucharistia osculū suscipiunt ab ipso. Alcolu
r et q sunt inferior ordinu nō suscipiunt.
Subdiacon⁹ etiā qz caracter hui⁹ qndam
int nō sacros ordies. nūc at int sacros ordi
nes reputat. in pceptione corpis nō suscipit
osculū a pontifice. sed i pceptōe sangnis su
scipit osculū a dyacono. ut sic q nō sacri sūt
min⁹. et q sacri sūt ampli⁹ honorent. Quā
uis i in mystica possit assignari. Ipse
aut sumit illā eucharistie pte. p quā put sub
ti. de fractione hostie dictū est. caput ecclie. s.
xps intelligit cui⁹ typū ipse spāl⁹ gerit. qd
fac h mō. ea nāqz dētib⁹ subdiuina. pncipalē
in ore remanētē sumit. alterā vō int digitos
residentē in calicē dimittit. ad notandū q xpc
resurgens q scdm sergiū papā p pte in cali
cē immittit significat infernū momordit ⁊ suos
inde sūptos i padillū misit. Iuxta illd Osee.
vlti. ca. Eromors tua ⁊c. Alia vō pser qua
ministri cōicant significat mēbra magis ipsi
chusto pformia. ⁊ iō ipsi cōicant de illa. ad
ōndendū mysteriū vniōis Eucharistia enī
sacramētū ē marie vniōis. Idcirco vō i cali
ce immittit q significat mēbra ppter xpm passio
nib⁹ subiecta. dñs papa nō recipit. Idcirco
qz ipse magis qz alij repñtat in officio mille
xps cui mors vltia nō dñabit. Scdo qz ipse
illoz typū gerit i ecclia. q ppter eximā sancti
tatē a vita actiua semon p pteplatiua iā
xpo sociant. Scdm mīstri illa sumūt. qz typū
actiue pmutiter repñtat. ⁊ pncipue subdya
con⁹ eā sumit p eo qz ipse vltio pmuticat. et
vltimū est reliqas sumere et calicē purificare
Un⁹ ⁊ dñs reliqas dedit discipul⁹ vt pmissū
est. Idcirco etiā mīstice dici q ps intincta sig
ficat pte corpis mīstici q iā regnat cū xpo.
Cū ergo dñs papa exple repñtat xpm. qui
realit⁹ ⁊ sacramētali incorpat⁹ est pti ipsius
mīstici corpis. iō ipse nō recipit illā. nec etiā
dyacon⁹ q legē euāgelicā quā pñciat repñ
sentat q est lex amoris. Idcirco amorē enī ca
ritatis qlibet incorpat xpo capiti ⁊ oib⁹ pti
bus corpis ei⁹ mīstici. Subdiacon⁹ vō re
pñtat veterē legē quā sepe pñciat q fuit
lex timoris. sed timor nō ē caritate imo eū
foras mittit. et iō ipse pncipalē i sangnē missā
sacramētali siue in signū recipit. qz i mixtio

ipsi⁹ pti cū sangne dictā incorporationē figu
rat quā nō faciebat lex illa licet eā figuraret
Idcirco autē breuē notandū est q sacerdos
an pceptionē corpis ⁊ sangnis xpi dicitur
ordies ad sanctis pñtib⁹ institutas. deind me
ditari dicitur incarnationē passionē ⁊ virtutē hui⁹
sacramētū dicit. Idcirco celestē accipit ⁊c. S
cū statim p vba ipsa subiūgat. Bñe nō sū
dign⁹ ⁊c. videt pñti⁹ sibi ipsi. sed absit q. sed
dicēs panē ⁊c. seipsū inuocat ad deuotionē re
ducens ad mēoria qd est qd sumere dicit. qā
panē q de celo dēdit. ⁊ qd sumere dicit. qz nō
mēdū inuocādo ut sic cū maiori sumat re
uerētia ⁊ timore. Dico vō subsequenter
Bñe nō sū dign⁹ ⁊c. ex hūilitate suā pñti⁹
dignatē. ac excitatio ad deuotionē ⁊ pñtio
hūilitatis pñtiaria nō sūt. Legimus itaqz cōi
candi xps est an vltimā orōnē q dicit ad pñti
dā quib⁹ marie petitiō pñtiaria ē q cōicant. Be
inde corp⁹ ⁊ sangnē dñi sūptū se cū ill⁹ an
faciē cruce signat. Sicut enī pñti⁹ cruce fa
ciendo actiue. tanqz minister illa sanctifica
uit sic se eis nūc cruce signādo passiue pe
nit sanctificari. Dico itaqz corp⁹ dñi culto
diat ⁊c. sumat eucharistia. Deinde vñti⁹ ma
nib⁹ inclinās sangnē dicit. Quid retribuaz
⁊c. Et dicēs. Calicē dñi accipit. ⁊ nō pus ac
cipit. ⁊ eleuat calicē de altari. Idcirco vō di
cēs. Laudās inuocabo dñm. se signat cum
illo. q vñti⁹ expleto sangnē sumit. Sane quia
circa maiora cauti⁹ ē agēdū. sacerdos sang
nē sumēs ppter maiore securitatē. ⁊ reuerētiā
calicē cū vtraqz manu tenere dicit. s. in sūptio
ne pñsionis sufficit altera tantū. duob⁹ d
gitis alteri⁹ adiūctis. qz p hūiuentiā sang
nē ibi nō ē. S. ⁊ sangnē sumēdo ter baurit
trinitatē designās. pñsionē vō sumēdo bis
vt p hūiuentiā q int duos pñti⁹ significat. seu
etiā qñtēs nouerit expēdire. Bñt⁹ q eadem
die dicitur celebrare nō sumat vinū pñsionis
vt dictū ē in pñmiō hui⁹ pñti⁹. S. cū in ca
none dicat. Sili mō postqz cenatū ē accipi
ens ⁊ hūi pñti⁹ calicē ⁊c. Elidit ex hūi pñti⁹
dos statim hostia pñtiaria illā dicit sumere. p
usqz ad calicē pñtiationē pñtiat. qz ois
xpi actio nostra dicitur instructio. Sed ad hū
dōm est q ecclia instituit illā post vtraqz cō

secrationē sumit. ad ostendū q solā hostiaz
recipiens nō plenū recipit sacramētali sa
cramētū. Et si enī in hostia pñtiaria xpi san
guis sit. nō tñ est ibi sacramētali eo q pa
nis corp⁹ nō sangnē. ⁊ vinū sangnē significat
⁊ nō corpus. Ergo sub altera tantū specie
nō est pñtiū sacramētū. q ad sacramētū.
vel signum. debet hoc sacramētū con
pleri pñti⁹ pñti⁹ eo vñti⁹. Elidit cū vñti⁹ si
nereliq. nec sit nec vñti⁹ fuerit. nisi in solo tri
duo an pascha in q xpi corp⁹ mortuū fuit.
in q triduo siqz de apñtis hostia cōsecrasset.
sangnē ibi nō ē. si vinū caro ibi non est. qā
vt pñtiū est. nec panis sangnē. nec vinū si
gnificat carnē. s. m hūi xpi sangnē itra ve
nas exñte. vñti⁹ sine reliq. ppter vñti⁹ seu
mixtionē hūi⁹ recipi nō pñti. qd tñ nō ē rōe
sacramētū vel signū. qd idē est. Idcirco sūptū
sacramētū nō est spñtiū. put dictū ē sub. vii.
pñti⁹ canonis sup vbo. Hōi ⁊ eterni. S.
nec eucharistia sicut ali⁹ cib⁹ est masticāda.
sed discrete moderate ac lenit anterioribus
dentib⁹ terenda. ⁊ lingua mollicāda. ne q
ei⁹ pñti⁹ dentib⁹ adhereat. quā forte post
modū emitti screando pñti⁹. Idcirco com
municationē ilico calix de altari auferit. Cū
ca qd notandū ē q corp⁹ dñi remanet sup
altare usqz dñi tria capitula pñti⁹ s. plo
gus dñice orōnis. s. orem⁹ pñti⁹. ⁊ ipsa
dñica orō ⁊ Libera nos qz. qz dñi s. tribus
dieb⁹ in sepulcro qñti⁹. Idcirco vō pñti⁹
dñi corp⁹ cū vñti⁹ s. pace annuntiata au
ferit corp⁹ dñi de altari. qñti⁹ in tertia die
aia ei⁹ q descendit ad inferna vt liberaret iu
stos ⁊ mēbra viuificaret rediit ad corp⁹. nec
ampli⁹ inuentū est corp⁹ dñi in sepulcro
Quia ergo xps totus hō resurrexit sit. iō
ad hoc notandū ilico simul cū oblatione cor
pus dñi de altari auferit ⁊ sumit. ⁊ deinde ca
lix ⁊ corp⁹ pale de altari totalit⁹ eleuant. put d
cū ē sub ti. d. palli corp⁹ palib⁹. Idcirco tñ nō
tandū est q qñti⁹ cōicand⁹ corp⁹ carnalit⁹
elias ieiun⁹ esse dicit. Cū enī aie spñtiales sint ⁊
imortales spñtalia pñti⁹ alimēta vite eterne
sumere debent

De perfusione

Quest sumptum eu
karistie sacrificiū sacerdos digitos
abluit ⁊ pñti⁹ ne qd forte incaute remaneat
seu adhereat pñti⁹ diuini sacramētū nō
q qñti⁹ mūdū ex ipso pñti⁹ pñti⁹. s. vt
pon⁹ suā pñti⁹ indigatē. q se iudicat tā
tis sacramētis celebrādis indignū. Iuxta il
lud qd dñs ait. Cū oia bñ feceris dicite sui
iustiles sum⁹. Sic ⁊ sacerdos legat iūmūd⁹
erat usqz ad vñti⁹ pñti⁹ imolationē vitule iuse
Un⁹ oia vestimenta sua lauabat. indignū q
dēxisteret. vt man⁹ q corp⁹ incorruptibile p
tractari. corp⁹ corruptibile pñti⁹. vñti⁹
res pñti⁹ tā gēda accedat. donec studio
se lauent. Et pñti⁹ hūi qdā missa finita cru
tis sacris vestib⁹. itez mā⁹ lauat. Idcirco fusio
nis atqz dñi in locū mūdū honeste diffūdi.
vt altitudo sacramētū reuerēter honoretur.
Trina ergo sacerdotis ablutio q fit in pñti
pio. i medio. ⁊ in fine. designt mūdationē co
gitatōis locutionis ⁊ actionis. vt purgatio
nē pñti⁹ original venial ⁊ criminal. siue qd a
git pñti⁹ nōtā ⁊ negligētiā ⁊ industriā ad q
rū mūdationē offert sacrificiū salutari. Dec
tū ablutio referri pñti⁹ ad ablutionē baptis
mī formā xps pñti⁹ resurrectionē iustitū di
cens. Eūtes docete oēs gentes. baptisantes
eos i nōie pñti⁹ ⁊ filij ⁊ spñtū. q crediderit ⁊
baptizat⁹ fuerit salu⁹ erit. Sane sacerdos
digitos pñti⁹ ⁊ pñti⁹ sumit i dext⁹ cor
nu altaris vel salte reuolut⁹ ad illd. Idcirco
pñti⁹ rationē tactā sub ti. de manuum ablu
tione. Scdo qz ipm cornu iudaicū pñti⁹ ex q
natāz hūiā xps assūpsit significat. Sic autē
ab ill⁹ naturā accepit. sic et ab eis ill⁹ nature
purgationem ab oib⁹ defecib⁹ qz assūpsit
habuit qñti⁹ ab eis occisus fuit ad quā mor
tem pñti⁹ est resurrectio. in q oēs defec
dimisit. et eis oppositas vtutes accepit. Ad
Bigit repñtiandū in dextro cornu altaris vt
saltem reuolut⁹ ad illud pñti⁹ ⁊ pñti⁹
nem sumit. Tertio qz vt aiunt quidā hūi
pñti⁹ designat ablutionem manū quā
pilatus fecit a pñti⁹ sanguis iusti. super
iudeos pñti⁹ cornu altaris significatos
Ad hū quidam hausta purificationē incli

nant calicē ad ostendendū sepulcrū esse va-
cūū. qz surrexit et inde posuit chistus.

De postcomunione.

Antiphona que

postcommunio a plurib⁹ nuncu-
pat. iō sic appellata ē. qm̄a post
comunionē seu in lignū qz p̄municatō
expleta est p̄mit. In p̄mitua nanqz ecclia
oēs fideles q̄libet die corpi ⁊ sanḡni xpi cō-
municabāt. put dictū est sub ti. de cōicatōe
sacerdotis. ⁊ statim post p̄munionem cantus
iste fiebat. ut p̄plus ostendat gr̄as ⁊ laudes a-
gere de xpi corpe ⁊ sanḡne susceptis. Clerus
p̄pter circūstāas nos peccatū sequēti tpe sta-
tutū est ut ter in anno p̄munionē. sacerdos
q̄ndie poib⁹ sacramentaliter sumat. put sub
ti. de pacis oculo dictū est. Quis at sp̄aliter
introduxit vsū cantādi bāc antiphonam
ignorat. Hec aut antiphona ap̄lor gaudiū
de xpi resurrectione significat iuxta illud. Sa-
uisti sūt discipuli viso dño. ⁊ p̄ gaudio mira-
bant. Qz vō recipiendo in q̄busdā ecclia
cantat. insinuat qd discipuli resurrectōis gau-
diū sibi mutuo nūciabāt. Tū duo discipu-
li cū inuenisset p̄gregatos vnde ei. ⁊ eos q̄ cū
ipsis erāt dicētes. qz surrexit dñs v̄ ⁊ appa-
uit sūmōi. narrabāt q̄ gesta erāt in via. ⁊ quō
cognouerūt eū in fractōe panis. Canit et
amaboib⁹ vt notet cōitas gaudiū. ⁊ qoib⁹
discipul⁹ dñs apparuit. Est ergo p̄mūio gr̄a
rūactō. iuxta illō. Edet paupes ⁊ saturabūt
⁊ laudabūt dñm. Ipsi opem nouissima orō
de q̄ infra dicet postcommunio dici p̄t.

De oratione nouissima
et de ite missa est.

Oratio commu-

niois misterio. pōtifer seu sacer-
dos osculat altare inuens se cie-
dere firmiter. ⁊ p̄sentire his q̄ circa sacrificiū
acta sūt. ⁊ p̄uersus ip̄m salutat. ⁊ deinde re-
dit ad dextrū cornu altaris significans q̄ in fi-
ne mūdi post antichristi mortē xpi p̄dicatō
sive xps reditur⁹ est ad iudeos q̄ sūt repba-
uit. Tūc enī p̄uertit. ⁊ reliq̄e israel salue fi-
ent. Et eleuatis manib⁹ vltimā orōes q̄ p̄p̄e

postcommunio vocat⁹ requirunt. in q̄ rogat ⁊ ḡ-
nas agit de sacramēti p̄ceptione dicēs col-
lectas p̄ numero secretellaz. Orat enī p̄bis
q̄ ad hāc p̄munionē eucharistie accesserunt
Ihec at orō significat orōnem capitis nri iesu
xpi. q̄ p̄ nobis interpellat q̄ndie apud p̄m
Significat etiā q̄ apli p̄ ascensionē dñi orō
ne p̄leuerunt. Finis vō illi orōis vbi dicit
Ipsē dñm nostrū iesu xpm ⁊c. significat. q̄ ad-
uocatum habem⁹ in celo apud p̄m. Illō
aut p̄siderandū ē q̄ sacerdos dicit⁹ post
comunionē p̄mit. Bñs vobiscū ⁊ orem⁹
stans aī mediū altaris. deinde trāsīens ad
dextrum cornu altaris. ibi p̄nūciat orōem
q̄ finita rediens aī altaris mediū. ibi dicit. p̄
dñm. put tactū fuit sub ti. de salutandō. Cir-
ca qd notādū ē. qd dextrū cornu altaris signi-
cat ip̄m iudaicū. sinistrū vō gentile. Ipsi
cano xpi ⁊ euāgelii ei⁹ icepit a iudeis ⁊ trās-
iit ad gentes. ⁊ itez rediret ad iudeos. ad
qd significandū sacerdos a dextro cornu al-
taris trāsīit ad sinistrū ⁊ ecōuerso. Ipsi vō
ergo postcommunio. q̄ est q̄si finis missē in
dextro cornu altaris. Qz vō altaris mediū
rep̄ntat fidē xpi ⁊ ip̄m deū in quē vterqz po-
pul⁹ vnit⁹. reducit ⁊ finit. iō p̄ dñm nostrū ⁊c.
qd ē q̄si finis postcommuniois ibi dicit. Ipsi
am est q̄ vtrūqz ip̄m ad se petendū inducit
⁊ illūinat. et iō. Bñs vobiscū ibidē dicit. Ipsi
ip̄m etiā qd bonū in orōne petim⁹ ip̄tra-
m⁹. ⁊ iō ibidē p̄nūciat orōem. De h̄p̄dictū est
sub ti. de mutandō sacerdotis. Et nota q̄i sab-
bato q̄tuo. ip̄m mē septēbris dicit p̄ comu-
nio illa. Ipsi dicit⁹ i nob⁹ qd dñe tua sacramē-
ta qd p̄tinet. vt q̄ nūc i specie gerit⁹. rez vita-
te capiat⁹. Cui⁹ vltimā p̄te greg. erponēs ita
dicit. Ipsi dicit⁹ q̄p̄ sacerdos vt corpi⁹ chisti
qd sub specie panis ⁊ vini nūc gerit⁹ manife-
sta visionē sicut reuera ē q̄n capiat⁹. q̄z quis
nō ip̄robabil⁹ qdaz erponat Bloco carnis
⁊ sanḡnis v̄itatē ip̄lam eorūde efficiētū. i.
p̄cor remissionē. De hac etiā orōne dictū ē
sub. vij. p̄cula canonis sup vbo misterii fi-
di. Sane orōe finita itez ip̄m salutat dicēs
Bñs vobiscū. Circa qd notādū ē qd chist⁹
post resurrectionē bis legi discipulos sa-
lutas se dicēs. Pax vobis. et itez pax vobis

in signū duplicis pacis. v̄icz p̄coris ⁊ eter-
nitatis. q̄ fin p̄p̄az ē pax sup pacē. d q̄ dñs
in q̄tāplis. Ipsi dicit⁹ relinq vob. pacē meā ⁊ do
vob⁹ Ipsi dicit⁹ duplicē pacē p̄ duplex osculū sa-
cerdos insinuat cū v̄icz p̄t⁹ osculat⁹ m̄strū. ⁊
posteri⁹ osculat⁹ altare. Ipsi ergo salutatio
q̄ fit aī orōne significat b̄ndictionē illā quā
xps ascensur⁹ in celū legi dedit discipulis
suis. Ipsi ut lucas p̄mōrat. eduxit eos foras
in bethaniā. ⁊ eleuatis manib⁹ b̄ndixit eos. et
cū b̄ndixisset recessit ab eis ⁊ ferebat in celū.
Tū post salutationē nouissimā. quā sacer-
dos orōe expleta facit ad ip̄m. q̄ significat vi-
tā eternā. diacon⁹ alta voce p̄nūciat. Ite
missa ē. rep̄ntas qd dictū ē ad ap̄los. Ipsi ie-
sus q̄ assup̄t⁹ est a vob⁹ in celū. ⁊c. Notandū
ē at qd missa trib⁹ mōis finit. Ipsi p̄te mis-
sa ē. ⁊ B̄n solēnitatib⁹ q̄iens cātat. De deū
laudam⁹ ⁊ B̄n in excels⁹ deo put dicit⁹ in p̄-
hemio. vij. p̄tis q̄i dicat. Redite ad p̄p̄ia. qz
missa seu oblata ē deo hostia salutaris p̄ gu-
nere hūano. put tactū ē in p̄b̄io hui⁹ p̄tis.
Tel annūciat ip̄lo qd missa seu p̄ces sūt fi-
nite q̄nā statim est in p̄clio aureliane. q̄
null⁹ exire d̄z de ecclia donec annūciat⁹ sit p̄
m̄strū. Tel est sensus. Ite missa est. Ite post
xpm et seq̄mini ip̄m. Ipsi ē enī in B̄mō stā-
dū. Ipsi ad patriā p̄ bona opa festinādū. qd le-
uē facere possum⁹. qz missa ē ad deū p̄m
placand⁹ hostia. p̄ quā fracta sūt tartara et
refat⁹ padisi introit⁹. Dicēs aut Ite missa ē
dirigit vulū ad ip̄m. qz ad eos qd p̄ntes li-
cētiam⁹ s̄mōne dirigim⁹. et eis ad qd s̄mō-
nē dirigim⁹ facit rep̄ntare solem⁹. sic fit q̄n
dicit. Bñs vobiscū. vel Orate fr̄es. put dictū ē
sub ti. de inclinandō sacerdotis. S̄z dicēs.
b̄ndicam⁹ dño. vel req̄scāt in pace. v̄l orē⁹.
nō stat vsus ad ip̄m. qz illū distincte nō allo-
quū. S̄z dirigit faciē ad orientē v̄l mētē ad de-
um. Dicto at Ite missa ē. cler⁹ ⁊ ip̄s ḡulā
do r̄ndēt Deo gr̄as. imitātes ap̄los q̄ ado-
rātes regressi sūt i b̄rlm cū gaudio magno
⁊ erāt i teplo laudātes ⁊ b̄ndicētes deū. Est
q̄ put qdā asserūt. Deo gr̄as. in iectō ḡula-
tiua. vel p̄gratulariua. ⁊ h̄ sup̄tū ē de ero. nō
fm̄ vba sed fm̄ sensū. q̄nā ip̄s israel ex p̄-
missu pharaonis ⁊ licētate cyro de babilo-

nica captiuitate ad b̄rlm reuers⁹. gr̄as egit
deo. S̄z et apli p̄ ascensionē dñi regressi sūt
in b̄rlm. b̄ndicētes dñm. sic ⁊ nos p̄lā b̄n
dictionē accepta ad celestē patriā ibim⁹. vbi
sp̄ in gr̄az erim⁹ actione. Apli qz p̄dicātes.
dicebāt. Bñs agite. sine intermissione orate
Ipsi etiā dicit qd sacerdos incipit. B̄n in
excels⁹ deo. significat angelū annūciatē pastori
b̄ ineffabile gaudiū de xpi natiuitate. Ite
missa est. desiḡt accessū pastoz ad locū nati-
uitatis xpi. put dicit⁹ in p̄b̄io. vij. p̄tis. Ebo-
r⁹ r̄ndens Deo gr̄as. rep̄ntat qd sic lucas re-
fert. ip̄s pastozes reuersi sūt glorificātes deū
in oib⁹ q̄ viderāt ⁊ audierant. S̄z dñm
missa terminat p̄ B̄ndicam⁹ dño. v̄icz in p̄fe-
stis dieb⁹ ⁊ generalit̄ q̄n p̄missa cātica leuicie
nō dicunt. p̄ qd ip̄s ad gr̄az inuitat⁹ a cōdes
qz p̄ oia dñm deo hūiliari. et ē sumptū de
ap̄lo. v̄l de p̄salimista. vel de humno trū pue-
roz vbi dicit. B̄ndicam⁹ p̄m ⁊ filiū. Et respō-
det. Deo gr̄as. qd ad gaudiū ap̄lor. de q̄ p̄-
missū ē refert. De h̄ dicit⁹ p̄p̄ finē in p̄b̄io.
v. p̄tis. Et ip̄s. deo gr̄as agēdo ad p̄p̄a re-
dies. significat discipulos cū gr̄az actione p̄ a-
scensionē dñi i b̄rlm reuertētes. Circa h̄en-
am dñm ē. q̄i p̄mitua ecclia cū m̄stri ecclie
missa sine ip̄lo celebrabāt. claudēbat missa
p̄b̄ndicam⁹. q̄n vō ip̄s erat p̄ns. qz alas ne-
sciebat ille quādo missa finita ēēt dicebant.
Ite missa ē. Ergo in p̄festis dieb⁹ m̄stri
vt plurimū q̄ soli sine ip̄lo missas dicūt. iō
iuxta morē antiquū in ill dieb⁹ dicūt. Be-
nedicam⁹. In solēnitatib⁹ vō q̄ tūc ip̄s cō-
uenit dicūt. Ite missa ē. Ipsi tamē missa i
natali domini in q̄busdā locis claudīt p̄ be-
nedicam⁹ domio. eo qd saluatoris natiuitas
de q̄ in illa agit. paucis ab angelis nūciata ē
sc̄z pastozib⁹ q̄ m̄stros ecclie figurāt. ⁊ p̄tea
sepe q̄i soli m̄stri i illa p̄fetes sūt. Illa tamē
rō scribet⁹. vij. p̄te sub ti. de aduētū. In die-
b⁹ q̄z ieiunioz claudīt missa p̄ benedicā⁹ ad
notād. q̄ si dñs ip̄ benedicēdū sit. m̄lto for⁹
h̄p̄e id facere dñm. Significat at benedicā⁹
idē qd benedictio. de q̄ iam sub ti. de benedi-
ctione dicit. Tercio finit missa p̄ requies-
cant in pace. sc̄z missa p̄ defunctis. ⁊ tunc re-
spōdet. Amē. fiat. Optat enī eis requies

Bursus finis misse finem mundi significat. Ite missa est. vel benedicam libertatem quod dabitur vobis in patria ubi spiritus dei benedicent.

Qualiter sacerdos humerum pontificis osculatur.

O Ite missa est sacerdos qui assistit episcopo ad altare in quibusdam ecclesiis mensa altaris. et armum dextrum pontificis osculatur. ostendens hunc illum esse pontificem cui secundum legis figuram dexter armus separationis debebat de hostiis salutaribus et pontificis. Sane per humerum episcopi principat secundum illud prophetam. Factus est principatus super humerum eius. Principatus vero saluatoris per episcopum vox angelica prophetica et legalis. Angelus enim dixit ad virginem. Habitabit in domo dauid patris eius. et regnabit in domo iacob in eternum. et regnum eius non erit finis. Prophetam dicit. Sedes tua in seculum seculi. voga directionis et voga regni tui. propterea venit te deus tuus oleo leticie. per confortibus tuis. Moyses inquit in lege. Letamini super cunctis eo celi. et adorati omnes angeli dei. Et quod de signandum in ecclesia romana tres humerum pontificis in signum reuerentie osculatur. videlicet primicerius in principio. diaconus in medio et sacerdos in fine misse.

De benedictione nouissima

Altari seu humero osculatis. episcopus vel sacerdos ipsam benedicit. Bite quidem per orationem benedicatur. Quoniam et sic legitur luce ultimo. Postquam Christus in cruce orauit. et coram discipulis manducauit. et reliquias eis dedit. eleuatis manibus eos benedixit. Et statum per calicem aurelianensem. ut ipsi ante benedictionem episcopi vel ubi ipse abest sacerdotis de ecclesia non discedat. Hec autem ultima benedictio super ipsam missionem spiritus sancti significat. quem dominus ascendens in celum de celo misit in apostolos. iuxta quod ipse promiserat eis. Accipietis inquit virtutem superuenientis in vos spiritus sancti. ut iam dictum est sub titulo de oratione nouissima. Unde benedictio per ipsum orationem et signum crucis promittit. quoniam illa missa

sio personam aeris et linguam ignis innotuit. in tra illud factus est repente de celo sonitus et quasi aduenientis spiritus vehementis et apparuerunt illis dispartite lingue tanquam ignis etc. Et lucas spiritus rursus sancti spiritus missus fuerit in apostolos. quia tunc inuisa sunt opera trinitatis missionem illam tota fuit trinitas operata. Ideoque benedictio ista facit episcopus in nomine trinitatis autoritate psalmiste dicentis. Benedicat nos deus noster benedicat nos deus. Secundo hec ultima benedictio significat illam ultimam benedictionem Eleuite benedicti patris mei etc. Tercio illam quam Christus ascendens in celum discipulis dedit. Unde ea facta sacerdos se ad orientem vertit quia se Christo ascendens promittit. Ceterum benedictionis forma legis expressit autoritas. dicente domino per moysen. Inuocabis nomen meum super filios israel et ego dominus benedicam. Et iterum per prophetam. Effundam super vos spiritum gratie et potentie. Iterum aaron per quem sacrificauerat extendens manum super populum benedixit illi. leuiticum. Iterum moyses et aaron expleti hostiis in loco caustis. intraverunt tabernaculum testimonij. et postea exiit benedixit populo. leuiticum. et in fine. Item ergo finales benedictiones a veteri testamento sumuntur. quoniam et iacob in fine vite sue filijs benedixit. et moyses populo ante mortem. sicut et christus discipulis ante ascensionem. ut predictum est. Et inde est quod cum sepamur comitum et precium querimus benedictionem. Sumuntur etiam ab eo. quod dominus precepit dari benedictiones in monte garisi super legis observatores. Sicut econuerso maledictiones in ebal super transgressores. a quibus excommunicationes originem habuerunt. Regulariter autem maior minor benedicit. Unde abraham a melchisedech benedicitur. et non econuerso. Nullus ergo sacerdos maiore suo non inuente benedictionem dare nitatur. imo episcopus missam audiente sacerdos celebrans. in cunctis illius licentiis et benedictionem exposcit. Sacerdos tamen missam celebrans per benedictionem episcopi potest et promittente ac benedictionem nolente. aliter non potest in premissis calice aurelianensem. cauetur. Nam secundum hieronymum. presbiter ipsam benedictionem potest. qui christus non metuit persecrari. Illud autem quod in cartagina. per calicem legitur. quod presbiter benedictionem super

plebem fundere non licet de solenni benedictione soli episcopo competere. quod sit per hoc verba. sit nomen domini benedictum etc. est intelligendum. Bursus benedictio episcopalis sit per modum manus impositionis. Unde et ipsa dicens tenet manum more aaron super populum eleuata. et exemplo Christi qui ut promissum est. coram discipulis manducauit in celum ascendens. eleuatis manibus eis benedixit. Ergo soli episcopi manus imponunt. quod sic legitur in actibus apostolorum. soli apostoli manus imponebant et nullus alius discipulus. ideo solennes benedictiones solus episcopus dat. Sane per benedictionem solennem quod sit per episcopum a magno dei. iterum benedictio solenniter in fine missae non optet. In missa tamen per defunctis non benedicit. prout sub titulo de fractione hostie dictum est. Placeat tibi etc. quia lucas testante actuum. Iesus postquam locutus est discipulis benedicens illis assumptus est in celum et sedet ad dexteram dei. idem sacerdos non ad Christum solum quem nubes suscepit ab oculis eorum. sed ad totam trinitatem secundum eundem dicitur. Placeat tibi etc. Quia oratione finita osculatur altare ostendens per se permissis omnibus deuote toto mentis et corporis assentire affectu. Quo facto recedit a spectu populi ingreditur vestiarium. vel inponitur veli representans quod ut promissum est Christum in celum ascendentem nubes suscepit ab oculis intuitum eius. Et sicut legitur luce ultimo. Recessit ab eis. et ferebatur in celum. Et deinde statim dicitur himni illi. Benedicite et laudate. vel in toto vel in parte. quia deo per omnia beneficia gratias agere debemus quod in eis non laudabimur. Unde in psalmo agathe. ita legitur. Post conclusionem matutinarum vel vespertinarum missarum. quod dicuntur mane. vel circa nonam post himnos. id est postquam sacerdos dixit Benedicite et laudate. capitula de psalmis dicantur. Confiteantur tibi domine omnia opera tua etc. Et plebs collecta oratione. id est orationis causa ad vespere ab episcopo dimittatur cum benedictione. Unde haec quod dicit ad vespam. innotuit quod loquitur de missis quod in quadragesima dicunt. postquam statim vespere decantant. Et sic innotuit quod episcopus vel presbiter non debet benedictionem donec vespere sint cantate. quod tamen in usu non est. Si vero episcopus missam sacerdos audierit ipse sacerdos osculato altari et depositis vestibus mox accedit

ad episcopum et genua flectens coram illo. osculatur eius manu. in hoc figurans magnam filij dei obedientiam. quod obediuit in incarnatione. in passione. in ascensione. et in alijs quod idem sacerdos in officio misse representauit. ad ostendendum se fide veram habere et sentire. Postquam vero illi benedixit. d. Hic est filius meus dilectus etc. Postremo licet preterpositum notandum est. quod benedictio mensa dupliciter inchoatur. Primo quod maior incipiens dicit. Benedicite. et ceteri respondunt. Dominus. quod sicut habemus domino per gratia actiones benedicere. ad quod maior dicit. Benedicite. hortatur. sic et indigemur benedicti a domino sue gratie infusione. quam illi operantes postulant respondendo. Dominus supple nos benedicti. sue gratie infusione. Secundo modo maior reincipiente Benedicite. ceteri sicut respondet Benedicite ad ostendendum quod de benedictione debemus mutuo nos hortari. Idem est etiam dicitur in priorum more reuerentia dei. fidei. Cui enim respondet Dominus. supplendum est benedicti. quia nos digni non sumus benedicere. In secundo vero reuerentia superioris. Cui enim respondet. Benedicite. supplendum est vos pacem quia minor maiore presente benedicere non debet. Bene de maiore vsum inchoante. ceteri coadiuvant ad dicendum. ad notandum quod inferiores coadiutores sunt prepositorum in oneribus supportandis. In nonnullis ecclesijs pueri benediciunt mensas etiam platorum. pro eo quod lectoris officium est benedicere panem. Conuenientius tamen sit per prelatos exemplo christi qui in emaus mensas coram duobus discipulis benedixit. Post omnia in quibusdam ecclesijs benedicitur a sacerdote panis populo distribuendus. exemplo christi. qui in deserto quinqz panes benedixit. et ex eis quinqz milia hominum satiauit. De quo pane sub titulo de pacis osculo dictum est. Bene de sacerdos et alij ad propria reuertuntur. Sacerdos quidem ad propria reuertens est Christus. qui legatione peracta in gloriam patris ascendit. Et fideles etiam reuertuntur. dum de carceris exilio liberati in glorie libertatem excipiuntur.

**Liber quintus de di-
uinis officiis tam nocturnis quas
diurnis in genere incipit**

Egitur in exo

Ido. xxv. ca. in fine. dñm dixit
se ad moysen. *Via fac hinc ex-
emplar quod tibi in morte mo-
stratum est. Quocirca cōfor-
mari nos puenit illi celesti
hierlm. q̄ dñm laudare iubet. et que sicut ait
apltus ad gal. iij. desursū est et māt nra est.
p̄p̄tū in laudādo deū. Iuxta illd sup muros
tuos hierlm p̄stitui custodes. q̄ tota die et to-
ta nocte nō cessabūt laudare nōmē dñi. Et
apo. iij. ca. habet q̄ aīalia requiē nō hēbāt
dicētia. Sancti scilicet sancti. Et ierlm mu-
litās ecclia imitari plene neq̄ trūphāt. q̄
sic legit in libro sapie. ca. ix. Corp⁹ qd̄ corru-
pit aggrauata iāz. Requiem enī infirmitate
nra p̄pediente in singulis. xij. diei bonis iu-
git diuinis insistere laudib⁹ q̄nā necesse hz
hō aliqñ necessariis corpis intēdere. iuxta il-
lud gen. iij. c. In sudore vultus tui veleris
pāetuo. Et iō facim⁹ qd̄ possum⁹. certis di-
ei naturalib⁹ bonis deū laudādo. Un̄ bēdīas
pp̄ba iplm̄ israhelici de babilonica capti-
uitate reuersū. docuit deū laudare q̄ter i no-
cie et q̄ter i die. vt vñ qd̄ q̄tuoze elemētoz
ex quib⁹ hō p̄stat. p̄petētes horas obseq̄o
se offerat creatoris. De nocte vñ i vespis.
in p̄pletorio. in nocturnis. et in diluculo. scz i
laudibus matutinis. De die vñ in p̄ma. in
tertia. in sexta. et in nona bonis. Vesp̄tinus
igit officiū qd̄ ē cuiuslib⁹ officij initium ad
noctē p̄tinere p̄bat. q̄ fm̄ ysidori libro et hi-
mologiaz dī a vesp̄a stella. q̄ surgit nocte
oriēte. Vñ dauid inq̄t. Septies in die lau-
dē dñm tibi. Et rur⁹. M̄dia nocte surgebā
ad p̄fitendū tibi. Quē ordinē. p̄siliū aga-
thē. approbat et sancta ecclia fuit. q̄nāz no-
cturnū officiū media nocte canit. reliq̄ vero
septē canonice hore dedēdīcūt. vñz laudes
matutine q̄ olim in auroa dicebant. scz hō
die cū nocturnis p̄iugant. p̄ma. tertia. sexta.*

nona. vesp̄e. et p̄pletoriū. Que septē hore po-
cant canonice. q̄ regulares. q̄ regulariter a
sanctis p̄ib⁹ obfuate sunt. Itā canon gre-
ceregula dī latine. M̄dise aut oblatio p̄pter
tantū sacramētū excellētiā. qd̄ in ea p̄ficiat. sup
alias laudes est. et ē laus p̄se. neclib nūero
p̄phendit aliaz. p̄pter qd̄ in hōpe tractatū
p̄ se obunet sp̄ale. q̄uis nōnulli assenerūt
illā fore de officio terne siuenone. p̄eo q̄ in
his duab⁹ bonis solet regulariter celebrari.
Sane nocturnū officiū ip̄us miserie q̄
gen⁹ hūanuz a dyabolo tenebat obfessū rep-
sentat. Diurnū vñ n̄rē redēptionis et libera-
tionis p̄p̄m solē iusticie facte tēp⁹ significat
q̄ claritate sue diuinitatis tendēdas n̄rās il-
lūinauit et a fuitute dyaboli nos eduxit. Er-
go tantū bonū dono septiformis gē sp̄s
sancti adepti sum⁹. merito septies laudem
deo cantam⁹. Scdō q̄ dies naturalis rep̄sen-
tat vñiūscuiusq̄ etatē nō quā q̄libet hō hz.
sed quā si nō peccasset hēt. Quē naturalis
dies septē hz varietates. Itā ē infātia q̄ p̄
matutinas laudes rep̄ntat. Scdā puericia
que per p̄mam. Tertia adoleſcentia. que
per tertiam. Quarta iuuentus que per sex-
tam. Quinta senectus que per nonā. Sex-
ta senū q̄ p̄ vesp̄as. Septia decrepita etas
siue finis vite n̄rē q̄ p̄pletoriū dīgnat. In
his ideo singul⁹ etatib⁹ creatorē nostrū sup
iudicia iusticie sue laudare debem⁹. De ifā-
tia beat⁹ nicolaus nobis oñdī in exēpluz q̄
q̄rta et sexta feria virtute abstinentie mat̄na
vbera nō sugebat nisi semel in die. De alijs
q̄z etatib⁹ satis liquet. Tercio. q̄ hz salomo
nē septies in die cadit iust⁹ p̄ negligētiā. vñ
merito septies vt p̄ orationis vigilātiāz re-
surgere valeat. diuinū dī subsidū inuocare.
Quarto q̄ nūerus septenari⁹ vñiūscuiusq̄
tis est. Ceterū cū duodecim hore diei atē-
buanē. in quib⁹ oib⁹ laudand⁹ esset dñs. q̄
re in quattuor tantūm diei bonis in ecclia
psallitur. Respondeo cuz in singulis bonis
vt p̄missum est. diuinis iugiter insistere lau-
dibus nequeamus. quod in alijs munus. in
prima in tertia in sexta et in nona bonis sup-
pletur. In earum nanq̄z qualibet dicuntur
tres psalmi. Et sic in quattuor bonis nume-

rus psalmoz respōdet numero horarū. Et
quilibet psalmus cōnnet versū octonari-
os octauā resurrectionis significātes. de q̄
bus sub ti. de cōpletorio dicit. Vñ octona-
rios siquidē in his bonis psallim⁹. q̄z de re-
surrectionis gl̄a exultam⁹. Rursus in qua
libet ipsaz horaz dicit ter sup psalmos gl̄a
patri. zc. vt quot diei hore nobis p̄ corporis
sustentatione ad laborandū cōcesse sunt to-
tius i ipsi bonis gloria patri dicat. vt per
hoc in dei seruicio oī hora nos eē monstre-
mus. Si quidē tres glorificatiōes que sūt
in hora p̄ma indicat nos eē in dei famula-
ti in p̄ma scdā et tertia bonis. Et tres q̄ sūt
in tertia nos p̄gūt in quarta quinta et se-
xta bonis. Tres quoq̄z q̄ sūt in sexta nos
mununt p̄ra insidias diaboli in septima
octaua et noua bonis. Itā vero cū suis
glorificatiōib⁹ nos p̄git in decima vñde-
cima et duodecima bonis. Vñ dicit etā non
incōpetentē dīcī q̄ sub p̄ma due hore cōpre-
hēdunt. videlicet ip̄a p̄ma et scdā. Sub ter-
tia tres scz ip̄a tertia quarta et quinta. Sub
sexta similiter tres. scz ip̄a sexta septima et oc-
taua. Sub nona due. scz ip̄a nona et decima.
Vesp̄e vñ rep̄ntant vñdecimam. et com-
pletoriū duodecimā. Sz in p̄missis sex diei
bonis. videlicet i p̄ma tertia sexta nona ve-
sp̄is et cōpletorio. iō sp̄aliter deū lauda-
mus et nō in scdā. q̄rta q̄nta. septima. octa-
ua. decima. q̄ ille in aliquib⁹ p̄ alijs sunt p̄
uilegiatē put in p̄ncipio tractat⁹ cuiuslib⁹
eaz oñdēt. p̄opt qd̄ merito in illis diuinū
celebrat officiū. Itēpe i nocte r̄ps ē p̄phen-
sus. mane illusus. et hora p̄ma gēnib⁹ tradi-
tus. tertia flagellatus et voce crucifix⁹. Se-
xta cruce affixus. Itāna mortu⁹. Vñdecim-
a de cruce deposit⁹. In duodecim sepul-
tus. Itē in nocte spoliatus in infernū. M̄dane
surrexit. In prima hora M̄danie apparuit.
Tertia de monumēto redeiūb⁹ obuiavit
Sexta iacobo. Itāna petro. Vesp̄a duo-
bus eūib⁹ in emaus scripturas aperuit. et
se manifestauit. In cōpletorio aplis. Vñ
vobis dixit. et cū eis mādūcauit. Itāz autē
horaz laudes qualiter exoluere debeam⁹
oñdī. Berū. dices. Frēs mei imolātes ho-

Itā laudis iugam⁹ vñs sensū. sensui affe-
ctū. affectui exultationē. exultationi matu-
ritatē. maturitati humilitatē. et humilitati
libertatē. Vñdērea diuine psalmodie iō
a prima tertia sexta nona et non ab alijs no-
men sumpserūt. vt p̄ eas dei seruiciū aga-
mus. q̄nā pater familias p̄memorat i euā-
gelio erisse in illis p̄ducere oparios i vine-
am suā q̄ scāz significat eccliam. Sūt etiaz
q̄ dicūt morē cātadi tertiā sextā et nonā fuisse
a dāniele sumptū. q̄ intellecto q̄ nabucho-
donosor statuā erexisset. quā oib⁹ adorā-
dā p̄ceperat. intrauit domū suā et aptis se-
nestris ter i die genua flectebat vñs hierlm̄.
Qd̄ h̄ero. exponēs dicit. Vñ hz ecclia
stica traditio q̄ter in die sūt genua flecten-
da. s. in tertia sexta et noua. In eis dē quoq̄z
bonis beatā v̄ginē mariā laudare debem⁹
scz in nocturnis siue matutinis. q̄z tali hora
qd̄ stella apparet i celo q̄ tremōtana vo-
cat. cū ductu naute pueniunt ad portum.
Et ipsa beata v̄go ē stella tremōtana. q̄ si
eā digne laudauerim⁹. nos q̄ sum⁹ in h̄e
culo ducit ad portū salutis. Itē p̄ma. Itā
tūc apparet qd̄ stella q̄ dyana vocat post
quā sequit sol. Et ip̄a b̄ta v̄go ē vere stella
dyana q̄ vez solē scz r̄pm nobis portauit q̄
illuminat totū mūdū. Itē in tertia. Itā ho-
ra tertia cōsueuim⁹ elurire. et ip̄a portauit
panē vez. s. r̄pm cū q̄ ē oīs societas. Itē in
sexta. q̄ illa hora magis feruet et calefacit
sol. Et ip̄a laudāda et rogāda ē vt nos fir-
gidos calefaciat i charitate p̄solē r̄pm quē
genuit. Itē in nona. q̄ illa hora sol decli-
nat ad occasū. et ip̄a iuuat nos et p̄git cuz
ad occasū. i. ad senectutē declinam⁹. Itē
in vesp̄is q̄ tūc incipit dies finire et ipsa
laudatores suos in hora mortis defendit.
Itē in cōpletorio. Itā tali hora dies ē com-
pleta. et ip̄a in p̄plemēto vite n̄rē p̄ nobis i-
tercedit et in eterna tabernacula recipi facit
vbi p̄plemēti ē gaudiū electoz. Officiū beate
marie instituit Urban⁹ papa cātari vt di-
cēt in ti. de tpe aduēt⁹. Vñ nocturnale autē
officiū nobis ad memoriā reducit tēp⁹ ab
adā vsq̄z ad noe. M̄daturinale tps a noe vs-
q̄z ad abrahā. Itāna tēpus ab abrahā.

usq; ad moisen. Terna a moise ad dauid
Sexta tps a dauid usq; ad aduentum xpi
Nonna tps sequens usq; ad scdm aduentu
qm ventur e reddens vice p abdinis. Ider
velperas recolim sabbatu. i. requie aiaru
p eritu a corporib; usq; ad die iudicii. per
pletoru vo recolim repleti numeru et
plumatu gaudiu sanctor. qd coplebit idie
magne festiuitatis. qn benedicti papiet re
gnu dei. In hac igit pre de officiis ecclesia
sticis i genere tractare intendim. **E**st at
officiu fm isidorz ppi vel pgru act vni
us cuiusq; psona scdm mores ciuitatis vli
stature pssiois. Alia naq; habet instituta
monachi. alia canonici. alia heremite. et sic
dereliq;. Et de officiis fm Hiero. in libro d
officiis ab efficiendo qd efficiu ab efficio effi
cis. vna lra in alia propi decori sermonis
mutata. Unicuiq; etenim puenit suus effice
re officiu. Vel fm isido. officiu d; vt qsq; il
la agat q nulli officiari s; oib; pssint. **E**t
terz in ecclesia generalit nil canedu aut legen
du e qd a sco romana ecclesia canonisatuz et
approbatu expsse aut ppanetia no sit. In p
mitiua tm ecclesia diuersi diuersa qsq; p suo
velle catabant dnm qd catabant ad dei lau
de pmeret. Queda tm officia obseruabant
ab oibus ab initio pstituta. vel ab ipo xpo
vt ord dnica. vel ab aplis vt simbolu. Suc
cedentib; vo tpb; q; ecclesia dei propi here
ses scissa e. theodosius ipator hereticoz ex
tupator rogauit damasu papa. vt p aliqu
pudete et catholicu viz ecclesiasticu faceret
officiu ordinari. Un idē papa pcepit hie
nymo pbytero tuc in berblez cu paula et
eustochio et alijs vginib; morati qui prius
sub septē apostolicis rome vixerat. qtenus
officiu eccle ordinaret. Ipena q; nouerat
linguas hebraica. greca. chaldaica. et latina
Qd ille obteperans fecit. Ordinauit itaq;
quatu de psalmis in dnica die. quatu in se
cunda feria. et quatu in tertia feria. et sic dein
ceps legeret. Euagelia q; et eplas et cetera
q de nouo et veteri te. in ecclesia legunt. pter
catu. magna ex pte ordinauit. Qd opus ex
pletu idē Hiero. romam misit et a damaso
papa canonisatu e. et pceptu a cunctis eccle

sijs obseruari. et appropriatu e ipsi damaso
prop auctoritate suaz qua interposuit.
Consequenter tm beat gregon et gelasius
ozones et catu addiderunt et lectionibus et
euagelijs respōsoria coaptauerunt. Gradu
alia vo tract et alla ambrosius gelasius et
gregon ad missa catari instituerunt. Ider
naq; q; alij doctores eccle aliqua alia sup
addidisse noscunt. Sancti etenim ptes no sit
oia ad decori officij pntena. sed diuersa di
uersis teporib; ordinauerunt. Un et misse i
ceptio tres habuit varietates. Aliq; enim a
lectione inchoabat. put fit hodie i sabbato
sancto. Ipostea celestinus papa psalmos
ad misse introitu dici instituit. Greg. vo
introit cu catu ordinauit. Legit i vita be
ati Eugenij. qd du adhuc officiu ambrosia
nu magis q; gregorianu ab ecclesia seruare
tur. Florianus papa cociliu puocauit vbi
statutu e q gregorianu deberet vniuersali
ter obseruari. Edo qd karolus imperator
omnes clericos minis et supplicis p diuer
sas puincias cogebat. libros Ambrosiani
officij cobures. Beatus vero Eugen ad
cociliu quoddā propi hoc couocatu veni
ens. inuenit ipsu cociliu periduu ia solutu
inducēs dnm papa q oēs platos qui cocili
ho interfuerat et ia per tres dies recesserat
reuocaret. Cocilio igit itez pgregato. ois
patru fuit vna sententia q missale ambrosia
nu et gregorianu sup altare beati petri apo
stoli ponerent. plurimoz epozum sigillis
munita. et fores ecclesie clauderent. et ipi to
ta nocte ozoni insisterent. vt dñs per aliq
signu indicaret qd hoz magis ab ecclesia
seruari vellent. Sicq; p oia factum e. Qdāe
igit ecclesia intrates vtriq; missale sup al
tare aptu inuenerunt. Vel vt alij asserunt
missale gregorianu penit dissolutu et buc
illucq; dispersum inuenerunt. Ambrosianu
vero solimodo apertu sup altare in eodez
loco vbi positu fuerat inuenerunt. Quo si
gno edocti sunt diuine vt gregorianu of
ciu p totu mudu dispergi. ambrosianu vo
tatu in sua ecclesia obseruari deberet. Et sic
usq; hodie obseruat. Si quidē tepore ka
rol impatoris officiu ambrosianu pcpue

dimissu e. et gregorianu impiali auctorita
te plurimu adiuuate diuulgatu. Ambrosi
us eni multa instituit iuxta ritu grecorum
vt dicet infra vbi de himnis agit. Alit er
go i hac pte pmo de his q in officio cuiusli
bet horedicunt. Secdo de nocturnis. Ter
tio de laudib; matutinis. Quarto de pma
Quinto de terna. Sexto de sexta. Septimo
de nona. Octauo de vespers. Nonno de co
pletorio.

De his que in officio
cuiuslibet hore dicuntur

Tautmuscemo

rientes abigan et mes orantus
serenet vt digne cu deo loquat. et vt si mere
no orauerit. dñs in furore no irascat s; mi
seret. io laudabili puetudine inductu est
vt sacerdos ante canonicaz hoz initia et i
fine dnica ozonem. et ante horas bre marie
et in fine aue maria. x. voce submissa pmit
tat. Un in cocilio gerudine. de con. di. vi. i
die. statutu est vt etia post singulas horas
dicat ne diabolus de corde sacerdotis ra
piat si qd boni ibi seminati e. Un et in pri
mitiua ecclesia p qualibet horam alta voce
absq; alia ozone dicebat. qd adhuc ecclesia
lateran. dice obseruare. Quidā etia i fine
horaz dicunt. Dñs det nobis sua pace. De
hac dnica ozone sub prima et sub vespers
dicet. **Q**uia vero dñs ait in euangelio
Sine me no potestis facere qcq;. io in sin
gulis diurnis horis sacerdos incipit. Be
in adiutoriu meū intende. et singule finiuntur
p deo grās. et sic initu et finis referuntur ad
idē. i. ad deū. qui e alpha et o. i. principiu et
finis. rrrv. di. ab exordio. Biccdo igit de i
adiutoriu meū intende. mater ecclesia inuitat
omnes iuxta illud. Tenuite filij audite me.
Qd io introductu est quonia du arca dñi
ad portandu leuabat dicebat moises. Er
urge deus. i. erurgere fac. et dissipent inimi
ci tui. et fugiant qui oderunt te a facie tua.
Sic et sacerdos noster dicit. Be in adu
toriu meū intende. hoc e. psta mihi auxiliu
in resurgendo a peccatis. et p varios inimi
cos qui tua circūdat ecclesiaz. Ider arcam

eni intelligit ecclesia. que usq; in fine circū
dabit a psecutorib; siue aptis siue oculis
sicut et arca ab inimicis circūdabat. Dicit
ergo sacerdos ne inimici pualere valeant.
aliquos a cetu fidelu pastura forsitan se
pando. Cu eni psecutio iusti fit a leone. i. a
diabolo ipetu. i. manifeste semere. vel a dra
cone. i. a diabolo. insidijs. i. occulte psequē
te oēs clamet. Be in adiutoriu meū inten
de. **I**dereterea cu fm aplm i dei noie oia
facienda sint. merito e ab eo inchoandu. Cir
ca h notadu e q ptingit trib; modis pecca
re. videlicet corde. ore. et ope. Ideoq; trib;
diuersis modis hore inchoant viz ppleto
riu puerre nos de p peccati cordis. No
cturne p dñe labia mea apies. p peccatum
oris. Alie vo oēs die hore p de in adiuto
riu meū p peccati opis. Et quonia i pecca
to cordis et oris e aliquid opis. io in oibus
horis tā nocturnis q; diurnis dñs. de in ad
iutoriu meū intende. p peccati opis. Ado
nachi vero dicunt primo in nocturnis. Be
us in adiu. meū. in. et postea dñe labia mea
aperies. q; sine adiutorio dei nec cor nec la
bia ad ipi laudē apiri valēt. Jo. xv. Sine
me nihil potestis facere. **I**nterea vo sa
cerdos cu dicit. deus in adiutoriu meum i
tende. signo crucis se munat ad effugandu
illius virtute qualibet diaboli versutiaz et
ptate. valde eni timet signu crucis. Unde
Chrys. Ubicunq; demones signu crucis
viderint fugiunt timētes baculu quo plagā
acceperunt. Stephan quoq; papa ait. Ipsi
quid no oia crismata. i. sacramēta q cu cris
matis vncione pstant. sacerdotalis mini
sterij crucis figura. i. signo pficiunt. Ipsi
quid baptismatis vnda sine cruce sanctifi
cata peccata relaxat. Et vt cetera preterea
mus sine crucis signaculo quis sacerdoti
gradus ascendit. Baptisand; q; signo cru
cis signat in fronte et i pectore. De pundo
quidē crucis m ystero dicet in. vi. pte sub
ti. de pasceue. et hic etia aliqua supponam.
Sane crux dñi multiplici fuit in veteri te.
pfigurata. Legit siquidē q moises ad mā
datu dñi enu serpentē erexit in palo in de
serto p signo quē aspicientes q pcussi fue

ranta serpētib⁹ ilico sanabant. qd̄ ip̄e xp̄s
erponēs inquit in euāgelio. Sicut moyses
exaltatū serpēte i deserto. ita exaltari opor
tet filiū hoīs. ut oīs qui credit in ip̄sū nō pe
at sed habeat vitā eternā. Legit enā qd̄ cū
iōseph applicuisset manassen et effraim. ad
iacob statūēs maiore ad dexterā et minore
ad sinistrā. ut eis fm ordinē benediceret. ia/
cob manus cōmutās. i. in modū crucis cā
cellans. dextram posuit sup caput effraim
minoris. et sinistrā sup caput manasse mai
oris et dixit. Angelus q̄ eruit me de cunctis
malis. bñdicat pueris istis. zc. Itē moyses
ait die ac nocte erit vita nr̄a p̄dēs et videbi
tis et cognoscetis. Christus enī in nocte su
it in cruce p̄dēs q̄ tenebre facte sunt ab ho
ra sexta vsqz ad nonā. Q. etiam die fuerit
p̄dēs certū ē. Rursus legit Ezech. ix. Eze
chiel audiuit dñm dicēte ad viꝝ vestri lū
neis habentē attramētū scriptoris ad renel
trāsū p mediā ciuitatē. et ligāthau in frōtib⁹
viꝝ dolentiū et gementiū. Id est hec dixit se
p̄tē viꝝis. Transiit p mediā ciuitatē et p̄cu
tite oēm sup quē non videbitis thau. nem
p̄cet oculus vester. Item Isiere. Cōgrega
bo oēs gētes et erit eis in signū thau. Item
alibi. Et erit p̄ncipat⁹ ei⁹ sup humer⁹ eius
Christ⁹ enī portauit sup humeros crucez i q̄
trūphauit. Iohes q̄ vidit angelū ascēde
te ab ortu solis habētē signū dei viui et cla
mabat voce magna q̄ntuor angelis quib⁹
dātū ē nocere terre et mari dicēs. Nolite no
cere terre et mari neqz arborib⁹. quousqz si
gnemus seruos dei in frōtib⁹ eoz. Itē lū
gnū missum in marath. aquas dulcorauit
amaras. Et ad lignū missū in iordanē fer
rū qd̄ inciderat enatauit. Id est lignū vite
in medio paradisi de q̄ sapiens protestat. Be
nedictū lignū p qd̄ fit iusticia. qm̄a regna
uit a ligno deus. Id est ergo crucis signo se
armat ecclia in pectore et in frōte. significans
crucis mysteriū eē corde credendū et mani
feste ore p̄tendū. Id est hoc enī signū p̄fun
ditur ciuitas diaboli et trūphat ecclia ter
ribilis ut castroz acies ordinata. iuxta illd̄
Terribilis est loc⁹ iste. zc. Et alibi. Vidi ci
uitatē magnā scāz bierlin nouā. zc. Aug⁹.

tū dicit qd̄ nulla scriptura no. te. vel veteris
docet fideles crucis signaculo insigniri. Est
autē signū crucis tribus digitis exp̄mēdū
q̄ sub inuocatione trinitatis ip̄m̄it. De qua
pp̄ha ait. Qui appēdit trib⁹ digitis moles
terre. Id est tū supeminet. qm̄a totā fides
nr̄am ad deū vnū et trinū referim⁹. Et mor
p⁹ ipsā inuocationē trinitatis pōt dici ver
sus ille. Fac mecū dñe signū in bonū ut vi
deant q̄ me oderūt et p̄fundāt. qm̄a tu dñe
adiuisti et p̄solat⁹ es me. Iacobite vō al
serētes sicut et euticiani vnā tānū naturam
scz diuinā esse i xp̄o. sicut vnā ē p̄sona vno
tānū digito se signare dicunt. quoz error in
canonibus extirpat⁹. Ulex quidā signāt se
a frōte deorsū in q̄ illud exp̄m̄it inysteriū
q̄ inclinauit de⁹ celos et descendit i terrā. Be
scēdit quidē ut nos de terra leuaret in celū.
Beide a dextra ad sinistrā. Id est vō ut eter
na q̄ p dextrā tp̄alib⁹ q̄ p sinistrā significāt
p̄ferēda designēt. Scd̄o ad notā dñi qd̄ xp̄s
de iudeis transiit ad gētes. Tercio qd̄ xp̄s
a dextra. i. a patre veniēs diaboli q̄ per sin
istrā significāt in cruce pemit. Tū erui a
patre et veni i mūdū. Alibi vō signū crucis a
sinistra pducūt i dextrā. sicut auctoritate il
la. Egressus ei⁹ a patre. excursus vsqz ad i
feros recursus ad sedē dei. Incipiūt enī se
signare a p̄te supiori q̄ patres significat. de
scēdūt q̄ ad inferiōrē q̄ mūdū designat. de
inde a sinistra p̄te q̄ infernū pducūt ad de
xterā q̄ celū significat. Itā christus descen
dit de celo i mūdū. de mūdū ad infernū. ab
inferno ascēdit i celū. vbi sedet ad dextram
dei patris. Secūdo h̄ faciūt ad insinuandū
q̄ de miseria trāsire debem⁹ i gloriā. et de
vicijs q̄ p sinistrā ad virtutes q̄ p dextram
significāt. ut legit i euāgelio. Matt̄. 23. na
z xp̄s de morte trāsliuit ad vitā. Tercio qd̄
xp̄s a tēporalib⁹ ad eterna per fidē crucis
nos eleuat. Cōsiderādū autē ē qd̄ a sin
istra pducunt in dextrā seip̄os et alios pa
riter p̄signāt. Et tunc sup illos signūz cru
cis a dextra in sinistrā pducūt. q̄ nō consi
gnāt eos q̄i verētes deorsū sed quasi facies
p̄ntates. Sed et cū sup alios p̄ncipaliter si
gnū crucis imp̄m̄it enā seip̄os a sinistra

in dextrā sed alios a dextra in sinistrā cōsi
gnāt. Sane regulariter in oib⁹ euāgelicis
verbis debemus facere signū crucis. ut in
fine euāgelij. simboli. dñice orōnis. Bñtia i
excellis deo. Sanct⁹ sc̄us. Algn⁹ dei. Bñdi
ctus dñs de⁹ ist⁹. Magnificat. et Hunc dñi
mitus. et in p̄ncipijs horarū. et in fine misse
q̄i sacerdos dat bñdictionē. et etiā vbi cū
q̄ de cruce vel crucifixo mentio fit. q̄ etiam
oia stādo sicut et euāgelij audire debem⁹.
In oī etiā actu nr̄o signū crucis facere de
bemus. Tū Ambro. Ad oēm actū incessū
peman⁹ impigat in cruce. Et aduerte q̄
niā crucis figura quadruplā ē. vel prop̄
quattuor elemēta q̄ in nobis viciata xp̄us
sua passione curauit. vel prop̄ hoīs quos
de quattuor p̄tib⁹ orbis ad se trahit. Iuxta
illud. Si exaltat⁹ fuero a terra oia traham
ad meip̄sū. Vel et hec quadratura perinet
ad moralitatē. h̄z enī longitudinē. latitudi
nē. sublimitatē. et profundū. Id est profundū est
acumē qd̄ terre infigit. Longitudo ē inde
ad brachia. Latitudo ē in expansione. Al
tutudo seu sublimitas ē a brachijs ad caput
Id est profundū significat fidē q̄ ē posita in fun
damento. Altitudo spem q̄ ē reposita in ce
lo. Latitudo charitatē. q̄ ē ad sinistrā et ad
inimicos extēdit. Longitudo p̄seuerantiā
q̄ sine fine cōcludit. De hoc dicit in .vi. p̄te
sub ti. de parascene. Designo crucis qd̄ sit
in p̄ncipio et in fine euāgelij dictū ē in q̄tra
p̄te sub ti. de euāgelio. Id est deus in ad
uitorū meū intēde. zc. Itā in i singulis ho
ris subijcīt. Gloria patri. zc. Sicut erat. zc.
Quos duos versus beat⁹ Hiero. scripsit
int opusclā q̄ pape damaso misit. et ip̄i⁹ ro
gatu idē damasus illos in fine psalmoz cā
tari instituit. Ip̄sū tū vsūm. Bñtia patri ni
cena sinob⁹ dē edidisse. Quia enī dñs dixit
adhuc te loquēte ecce assum. id̄ quasi iam
nos intellexerim⁹ exauditos eē. gratiarū
actiōes trinitati tribuim⁹ dicētes. Gloria
patri. zc. In erequis tū mortuoz. nec deus
in adu. nec glia patri dicim⁹. q̄ in illis sal
uatoris erequias imitatur. in quibus hec
cessant. put in se. p̄te sub ti. de quita feria ce
nedū dicit. Siliter p⁹ vnū quēqz psalmū

de gloria patri. zc. q̄ versus iste totius trini
tatis simplex laus ē. Id est salmus nāqz bonā
opationē significat. q̄ finita merito deo glo
ria dāda ē q̄ p oī ope bono laudāndus est et
nūc et semp sicut laudand⁹ erat in p̄ncipio
q̄i celū et terrā creauit. Sicut enim sibi soli
laus est de creatione celi et terre. sic et ei soli
laus ē de oī ope bono nūc et semp. In p̄re
misso quidē versu. Sicut erat i p̄ncipio. zc.
multipliciū tēporū varietas demōstrat vi
delicet in Sicut erat in p̄ncipio p̄teritū. i.
et nūc p̄sens. i. et semp futurū et eternū. et in se
cula seculoz. longitudo magna. Tū origē.
Quonēs secula seculoz noīat. fortasse licz
nobis ignor⁹. tū a dñō statut⁹ aliq̄s termi
nus indicat. Legit qd̄ hildebrandus p̄ior
cluniacē. facit⁹ papa Gregori⁹ dū i mino
ribus agēs legationis officio fungeret. ar
chiep̄m ebedunē. de simonia accusatū. et
accusatores oēs corripentē. ita ut cōuinci
nō posset miraculose cōuincit. Id est cepit enī
illi ut diceret versū gloria patri. zc. Ille vō
licet expedit diceret gloria patri. tū et spir
tū sancto proferre nō poterat q̄ p̄pe quia in
sp̄m̄ sanctū peccauerat. Beati ergo suūz
p̄fessus et deposit⁹ mor expedit et sp̄m̄ sancto
p̄nunciavit. Et nota qd̄ glia patri dicit.
xiii. vicibus in nocturnis festiuitatū put
dicit in .vi. p̄te sub ti. de quita feria cene dñi
qd̄ sit in honore. xij. apostolorū q̄ sūt. xij. ho
re diei. i. xp̄i a vero sole illuminare. et sūt du
odecim hore noctē. i. ecclia illuminātes q̄
dñm glorie in nocte huius seculi p̄dicauē
runt. Tullius dicit. qd̄ gloria ē frequens de
aliq̄ fama cū laude. Ambrosi⁹ dicit qd̄ glia
ē clara cū laude noticia. Aug⁹. dicit in .v. d̄
cū. dei de glia seculi. qd̄ gloria ē iudiciū ho
minū. bene de hoibus iudiciū. Et p⁹ glia
patri subijcīt allā. de q̄ sub ti. de p̄ma dicit.
Hymni quoqz tū ex institutione gelasij
pape q̄z ex approbatiōe p̄alioz theletani et
agathē. in singulis dñis officijs canūtur
Est autē hymn⁹ grece. latine laus dei cū cā
tico vel vox hūana in laudē dei metricē cō
posita. Cāticū vō ē exultatio mētis habita
de eternis in vocē hūanā p̄rūpens. Quia
vō psalmi sūt hymni. p̄n et psalterius dicit

liber himnoz. id in quibus ecclesijs binos
non cantat. quod in approbandum non est. quoniam
non sine causa sunt a sanctis patribus instituti.
Et preterea non omnes himni psalmi sunt. ut quan-
do nil opando deum cum mentis exultatione lau-
damus propter quam laudem exprimentibus hym-
nis cantat. Psalmsi vero opera bona signifi-
cant ut infra dicitur. Illud autem notandum est quod
in diurnis officiis himni precedunt psalmos.
In nocturnis vero sancti in vespere proleto-
re laudibus matutinis e converso. Dies enim per-
tinet ad spirituales que habent gaudium scientie. non
ad penitentes que habent remorsum scientie. Illos
exultatio ducit in operationem quibus deus. Can-
tate ei canticum novum. bene psallite ei in vocifera-
tione. Istos per operationem oportet venire ad
exultationem. Idcirco in diurnis officiis
himni precedunt psalmos. in nocturnis vero
e converso. In vespere autem et prima quo lo-
co himni canentur ibi dicitur. Bursus ita do-
himnos cantamus in erectione corporum ostenden-
tes quod in laudando deum corda sursum erecta ha-
bere debemus. Ceterum nisi mens consonet lin-
gue certum est vocem quantumlibet clamorosa do-
mino non placere. Differencia ergo inter psal-
mum himnum et canticum. Nam in psalmo opera.
in himno laus. in canticum mentis exultatio intel-
ligitur. De quo dicitur sub titulo. de laudibus matu-
rnis. De his tribus dicit apostolus ad Colossios. iii.
In psalmis et himnis et canticis spiritualibus
cantantes et psallentes in cordibus vestris domino.
Et in his tribus varietatibus omnes generum musicorum
accipi possunt. putamus dicitur. In nouo testame-
to bilarum pictaviem. episcopus primus himnorum
carmine floruit. et per eum ambrosius. idque him-
ni ambrosiani dicitur. quod et tempore plurimum in
ecclesia mediolaniensis cantari ceperunt. Postea
vero in ecclesijs occidentalibus quicunque carmina
in dei laudem dicitur himni vocant. Augustinus
secundum dicit in libro. prefatus quod cum ambrosius a iustina
imperatrice arriana perfidia donata. persecutio-
nem pateret. et intra ecclesiam cum plebe catholi-
ca insidijs urgeret. instituit himnos et psal-
mos secundum morem orientalium decantari. ne popu-
lus meroris tedio preabesceret. Quod ad omnes
fuit postmodum derivatum. Et adverte quod
quibusdam ecclesijs himni natalis domini et festo

rum illius septimane sub eodem cantu dicitur. Bona
est quoniam sicut membra ad caput sic sancti se ha-
bent ad christum a quo sicut a capite influentia eter-
ne beatitudinis precipare noscuntur. quia igitur
hinc obatum extitit in eius nativitate et psalmus
matutinus resurrectionis. quia tunc cyrographum dona-
tionis deletur et referatur celum quod tot annis man-
serat clausum. idcirco eo precipue tempore solennita-
tes sanctorum sub cantu solennitatis christi rationabiliter
recolunt. Hoc autem non contingit in cantu himnorum
pascalium ipsis. idque significat quod sanctorum gloria in ipsis
nondum totaliter est perfecta. propter appetitum resur-
rectionis corporum suorum. et ideo ipsi christo nondum to-
taliter conformantur. Antiphona quod singulorum bo-
ris ex institutione beati ambrosii dicitur. pro eo
quod beatus ignacius tertius a beato petro antioche-
nus episcopus audisse legitur in tripartita historia sup-
quendam montem angelorum choros antiphonaliter
canentes. unde enim greci primo antiphonas
proposuerunt. et eas cum psalmis in choro quasi
in chorea cantari ordinaverunt. quod mos ad unum
versas transiit ecclesias. ut iam ubique antiphona
nec decantetur. Dicitur autem antiphona respectu
ad psalmum cui respondet. sicut et responsoria re-
spectu ad historias. Unde et antiphona dicitur
quod ante psalmum sonans. inchoat enim ante psal-
mum quod operum significat. ipsa vero significat chari-
tatis copulam seu mutuam dilectionem sine qua
operum non potest. et per quam operum incipit meritori-
um esse. Recte igitur secundum eam sonum melodia psal-
mi informat. quia dilectio opera nostra informat.
Et secundum hoc ab antiquo quod est per antiphonas quod est
sonus. quia psalmus secundum melos eius resonatur. et
manus operatur secundum quod charitatis igniculo exci-
tatur. Psalms autem antiphona intermiscetur. quia si
des per dilectionem operatur. Ceterum ante psalmum in
perfecte et per perfecte dicitur. quia charitas in via imperfe-
cte habetur seu inchoatur. sed in patria perfecta opera
quod bicet charitate fiunt perficiuntur. Iuxta illud
Esaia. Vivit dominus cuius ignis in sion et caminus
in hierusalem. In propriis tamen festiuitatibus
etiam ante psalmum perfecte dicitur. ad notandum quod il-
lis perfectiores in bonis operibus nos exhibere de-
bemus. Inchoat quod ab uno unius chori. et
finit a pluribus uniusque chori. Idcirco quod
charitas ab uno. spiritus incipit et in multis eius
psalms. ab ipso sicut ipse dicitur euangelio

iobannis. Nam datur novum. do vobis ut. etc.
Deus enim prior dilexit nos. Cuius et nos con-
ter dilectionem eius correspondere debemus. Se-
cundo ad notandum quod vox predicatorum quod spiritus ad
unitatem tendit nos monet ut quod unusquisque
singulariter opando a caritate alteri per dilectionem
porrigat. ut si unus addiscit in scholis et alter
seminat in campo tempore fructus. doctor seminandi
doctrinam porrigat. et sator doctori panem.
Ceterum antiphona per psalmos contra ab omnibus
cantatur. quia de dilectione deus gaudium surgit. Can-
tat enim a duobus choris alternatim. ad no-
tandum mutuam dilectionem suam charitatem quod in
paucioribus quod duobus persistere nequit. Con-
tingit ergo antiphona duos choros ut cha-
ritas per bonum operum coniungat duos fratres. Iuxta
rursus dicitur in libro. et primo. quod antiphona grece
interpretatur latine vox reciproca. quia duo chori suum
vno ad unum reciprocando vicissim melodi-
arum cantum alternant. quod duo seraphim. duoque te-
stamenta sibi inuicem proclamantia. Cuius clerici
antiphonas cantantes non verentur vulgus ad al-
tare. sed se invicem versis vultibus respiciunt. quod
genus canendi greci adinvenisse tradunt. Est
itaque antiphona quod cantilena divinis laudibus
ad recreationem inserta. Mirabilis enim amplius
charitate recreatur animus. Quaeque modulando
cantatur mentis iocunditatem significat. iuxta illud.
psalmus. psallite sapienter. Lucem iocunditatis sa-
pientia est cum de deo est. Lucem autem manus sub pen-
nis sunt. Ezechiel. i. et per puerum. Buius viri qui invenit
sapientiam et qui affluit prudentia. Quia qui habet
iocunditatem mentis de eternis. de facili affluit
prudentia. idcirco bonis operibus quod sibi. prouidet in
futuro. Cuius secundum moysen antiphona est quedam
vox quod sibi inuicem angeli colloquuntur. Ceterum
autem antiphona quod diebus feriatis ante psal-
mos nocturnales dicitur de psalmis sumuntur
et bonorum operum perfectionem vel per opera miscet
designat. quoniam senarius numerus perfectus est. ille
vero qui dicitur super benedictum in laudibus et super
magnificat in vespis. de euangelij diebus et quod
bus dicitur sumuntur. exceptis illis qui in quinta
feria dicuntur putant dicitur in libro. per sub. v. feria
secunde dominice quod dragelime. Bursus in quibus-
dam ecclesijs in fine antiphonae fit neuma seu in-
bilis. quod bene ipsius qui sicut in iubilatione. Est autem

neuma seu iubilus ineffabile gaudium seu me-
ntis exultatio habita de eternis. Ideoque in
diebus ieiuniorum et afflictionum non debet fieri.
sic nec in luctu curbari. et fit neuma in vni-
ca et finali littera antiphonae. ad notandum quod laus
dei ineffabilis et incomprehensibilis est. Ineffa-
bile namque gaudium per neuma significatur. quod
hic per gustat. nec penitus exprimitur. nec penitus ta-
cere valet. quia merito ecclesia vobis omnis ius-
tilitudo cum neuma. quod in admirationem psallit.
ac si dicat. quod vox quod poterit lingua retinere. etc.
Verba enim non sufficiunt. nec intellectu capit
nec amor etiam dicere sunt. Quis enim plene
enarraret quod oculis non vidit nec auribus au-
diuit. nec in cordibus ascendit. Neumanizatio
ergo expressit quodammodo sine vobis dicitur
quod per vba innuat quantum sit illud celi gaudium
ubi vba cessabunt. et omnes omnia scient. Ceterum quod
sectorum tantum iubilus est. et in magnis solennitatibus
non tam maiores quod etiam minores exultant. ideo
est quod in quibusdam ecclesijs in quibus neuma non dicitur
vox non significatur in voce significatur con-
uertit. quia loco iubilus et neume trophi et segni-
tie decantatur. Ad quod laudes et minores et maio-
res passim admittunt. et ideo contra ab omnibus de-
cantatur. In quibus antiphonis dicitur neuma
seu iubilus. et quod per sonum fit in tempore paschali dice-
tur sub titulo. de laudibus matutinis. Iubilus autem
diuersa significat et in diuersis locis in eodem
responsorio sepe fit. putant dicitur in libro. per sub
natali. Ite de neuma quod fit super alta. in quar-
ta per sub alta dicitur. Ite in quibus antiphonis
dicatur alta in sequenti per sub festo natalis di-
cet. Et nota neuma neume sine. per. et in femi-
nino genere est iubilus de quo dicitur. Et per neu-
ma pneumaticis grece scriptis per. in neutro
genere est spullance. utrumque in feminino
sepe ponitur in scripturis. Sane neume quod
in missa sunt repetuntur gaudium. quod ponitur fieri so-
lent in e et in kyrie. vel in a et alta. quod in alijs
vocalibus. ad notandum gaudium spirituale quod no-
bis restitutum est in per virginis cui facta est mu-
tatio huius nominis eua in aue dicente angelo.
Aue maria. etc. et ibi mutatur nomen eue. Sig-
ficano namque huius nominis eue manserat usque
ad angeli salutationem. Illa autem significatio
ne a deo et eue nascetes infantes exprimitur. Nam

femina nascens perfert e masculus vero a. vii. versus. Et dicunt vel a quatuor nascunt ab eua. Ille ergo neume non significat dolorem quem nobis attulit transgressio ad eam et eue put quida scripserunt. sed gaudium nobis in promissa salutatioe virginis restitutum. **B**ursus psalterandus est quod fere vbiq; in cantu scribitur bierusalem neuma prouocet. ut celestis bierusalem in bilatio figuret. Exemplum habet in altis. Le decet quod caratonica decima pro pente. Idem ena est quies altis duobus versibus insignum. ut de stola duplici gaudeam. Exemplum est in altis. Psalteria nostra quod de die resurrectionis et in altis. Angelus domini. quod de in sexta feria tunc sequitur. Truq; ena altis duos habet versus. put gonalia antiqua ostendit. et sic de alijs. In quibusda ena festiuitatibus quod vbiq; in nocturnis antiphonas preceunt de quibus sequenti pre sub omnia diuinitate dicet. **P**ost antiphonas in singulis horis diurnis et nocturnis ex institutione damasi pape psalmi ad antiphonam simplici canuntur et significat per bonam et diuinam operationem. vnde dauid. In psalterio decacordo psallam tibi. In tali enim instrumentum psallebat inuicem quod in psalterio spirituali spiritu viuificatio per fide debemus psallere deo decem legis mandata implendo. **I**pe autem damasus instituit ut chori duas pres diuini psalmos caneret alternatim. Et dicuntur psalmi alternati ad notandum alternam scorum ad bonum operum et exhortationem. **I**discis namque quibus psalms et qui in choro dicebant. idque scilicet pres ordinauerunt ut alternatim diceret. vna pars chori vnum versum. et altera alium diceret quod bonis ignati primum statuisse ferunt in ecclesia antiochena. pro eo quod in visione audiuit angelos antiphonatum psalmos psallentes. de beata dicuntur in prima pre sub titulo de ecclesia. **B**ucunt ena alternati ad notandum quod alter alterius onus fere de. **P**salmos quod stando dicimus. ad ostendendum quod stantes in bonis operibus vincunt. **B**u enim ipsi israel cum amalech pugnantibus quod diu moises manum leuabat ipsi vincebant. quoniam vero manum dimittebat ipsi vincebant. **E**levatio igitur ad statum significat mentis nostre deuotionem. ut statu corporis. mens affectionem mostremus. vnde nos paratos esse

ut ad bonum carnem siue ad exercitum operis. **L**ectioes vero quod sunt doctrina nostra in silentio et sedendo audimus. quoniam doctrina sedendo et quiescendo recipimus. **I**n ecclesiasticus sapiam scribe in tempore oculi et quod imorat acupropiet ea. **E**t iterum. **E**terba sapientis silentio et quod ete discunt. **E**t propheta ait. **E**rit cultus iusticie silentium. **S**ed quod stantes oramus. significantes eos in perpetua leticia fore iuxta illud. **S**tantes erant pedes nostri in antris tuis bierusalem. **S**ane in diurnis bonis sex psalmi dicuntur per quod ser opera misericordie denotant. quibus in vinea domini laborantes intendere debet. quod si pie et mundo corde exerceamus. a fuitute diaboli liberati ad libertatem vite peruenimus et retributionem diurni denarii recipimus. **E**terum sub tribus glorificationibus dicuntur ad insinuandum fidei secretum tantum ad quam diuina sunt opera referenda. **I**n vespertis vero quod quod dicuntur put ibi dicet. **E**t sunt psalmi bonorum inuariabiles put sub completorio dicet. **I**llud quod permittendum non est quod vnus atque idem psalmus in varijs festiuitatibus cantatur pro eo quod ibi versus pertinentes ad illas inueniunt. **E**terbi gratia. **I**n natiuitate caram psalmum **E**ruet autem propter usum illum. **S**peciosus forma. **C**aram ena illum in festo virginis propter usum. **E**ducens regi virginem. **E**t ena in festo apostolorum propter versum. **I**deo primum tuis. **I**te psalmus. **Q**uare fremuerunt carat in natiuitate propter usum. **B**is dixit ad me et in passione domini propter usum. **A**lterut reges terre. et sic de alijs. **I**deterea vnum et idem vocabulum sepe diuersimode accipit. verbi gratia. **I**hoc nomen templi significat corpus christi ut ibi. **S**oluite templum. **A**liquin significat templum materiale. unde est quod psalmum illum. **A**gnus domini. **C**aram in natiuitate propter versum illum. **S**uscipimus deus. **I**ntelligimus enim ibi de templo corporis. **C**aram ena eundem psalmum in purificatione et ibi accipimus de materiali templo in quo fuit eadem die presentatus. **D**e psalmodia tamen nocturna quod diurna in suis locis dicet. **E**t nota finem **I**hiero. quod melior est quod quod psalmorum cum cordis puritate ac serenitate spiritualis hilaritate decantatio. quod totus psalterij cum anxietate cordis atque tristitia

modulatio. **P**ostremo notandum est quod psalmi graduales sunt. vnde quod signati sunt per quod decem gradus quibus ascendebat ad templum salomonis quod erat in monte. **I**hos quod decem gradus vocant quidam cantum graduum. eo quod in quolibet premissorum quod decem graduum singuli psalmi decantabantur. **H**erbarum graduum casus genitui est. **D**e decem gradibus dicitur in prima pre sub titulo de altari. **S**ignificati sunt ena dicitur. vnde psalmi palios quod decem gradus ezechielis. quibus visum est ei ascendi in ciuitatem dei. de quibus habet ezechielis. **E**t vbi primo habet de septem gradibus et postea de vii. **I**tem quod decem narius numerus constat ex numero septenarium et octonarium. **S**eptenarius refertur ad veteris testamenti. quod antiqui septimum diem septimum mensem. et septimum annum celebrabant. **O**ctonarius ad nouum testamentum refertur propter resurrectionem dominicam quod octauo die facta est. **Q**uinde cum ergo psalmos psallimus. ostendentes quod vtriusque testamenti precepta obseruare debemus. **I**dem quod quod psalmi quod quod corporis sensus per quod peccatum significat. et id in aliquo illorum non de gloria patri. quod illa peccata quod per quod sensus corporis committunt nobis non deo imputare debemus. **S**ed de post illos requiem eternam. quoniam in illis per defunctis oramus. **E**t si quod dicat. **O**ramus domine ne per peccatis illis. quod committunt corporis sensibus eis vita negetur eterna. **S**ed per dei misericordiam requies concedatur eterna. **I**n sequentibus decem psalmis nobis et nostris primis et aggregationibus et platis dei misericordiam imploramus. et gloria patri subiungimus. quod quod catena peccatorum ab solui mur quod te deum toto corde perquirimus. quod tuum decalogum obseruamus. non nobis dominum nobis. sed nomini tuo gloriam exhibemus. **B**ursus numerus decimus ex septenario et ternario constat. **T**ernarius ad precepta premetabule quod ad deum spectant. septenarius vero ad precepta secundae tabule. quod ad proximum spectant referuntur. **E**t si dicat. **Q**uod decalogus obseruat per deum est. **E**t vbi li ena in singulis dicuntur bonis. **L**egitur in libro numeri. quod domus archa domini quod ecclesiam figurabat in tabernaculo reponebatur dicebat moyses. **R**euertere domine ad multitudinem

filiorum israel. **S**ane reuersio domini ad israel nihil aliud est quod ut reueri faceret israel ex toto corde ad se. **D**eus enim cui omne tempus presens est non habet ad quos reuertat. et iteligit reuerrere. **I**fac nos reueri ad te. **I**uxta illud ergo more vbiq; dicitur ut si forte mentes nostre cogitando vana pre nimio psalmorum opere deuiauerunt. audito versus conuertantur ad orientes. id est ad christum quod est non ster oriens. seu ad mentem finem versus significat canonem qui ab ipsa reuersione nominatur. **I**tem dicit a vorto vertis. et inde est quod domus versus deus ad orientem siue ad altare nos vertimus. **B**ecte ergo versus quod significat fructus bone operis alta et acuta voce deus ad excitandum pigros quod in laudando deum et intelligendo diuina torpent. ut reuertantur ad cor ut videlicet eo audito ois cogitatio que forte videndo temporalia foras erit. reducat in intra nos. **B**ursus versus nocturnalis significat. quod ab officio psalmorum siue a labore tunc nos reuertimur ad officia lectionum siue ad quietem. ut qui psallendo stabat nunc ad lectionem sedeat. **I**n versus deus a vredo. **D**e hoc dicitur in iiii. pre sub titulo de gradualis. **E**t nota quod in quibusda ecclesijs in die domini ca post primam nocturnam dicitur iste versus. **A**demor fui nocte nominis tui domine. **P**ost secundam deus. **A**demor nocte surgebam. **P**ost tertiam. **E**xtaltare domine. **I**dem siquid de versus. **A**demor fui. **E**t ad quod ecclesia de lectio suo surrexit ostendit. **Q**uo vero tempore surgendus sit notat secundus. **A**demor nocte. **E**t ad quid surgendum sit. ostendit quod sequitur. **A**d confitendum nomini tuo. **E**terum quidam nolentes mentiri quod non surgunt in media nocte. loco huius versus ponunt illum. **Q**uoniam tu illuminas lucernam meam domine. **Q**uod tamen media nocte surgendus sit. ostendit dauid dicens. **A**demor nocte. **E**t alibi **I**dem veni in maturitate et clamaui. quod idem. nam imaturitate vnica est dictio. vnde quod dauid libri bnt imaturitate. et sonat imaturitate quod tempus non aptum operi. **A**lia tamen littera habet. **I**dem veni in tepesta nocte. quod tempestas apud antiquos idem erat quod oportunitas a tempore vel a tepestate vocabulo ducto. **E**t in antiquis

historijs sepe ita legi. Hoc factum est illam tempestatem. i. in illo tpe. Tunc in tempestatibus vel in tempestatibus autem tps inopportunus. i. nocturnum actionibus non opportunus. Tercio autem versus scilicet. Exaltare dñe. manifeste patet ad novum testamentum in quo saluator noster in humanitate fuit exaltatus. Quidam tamen dicunt tunc Ego dixi dñe miserere mei. Quia ad gloriam quod data est tpe novi testamenti non pervenit nisi per remissionem peccatorum. Sed quid quod versus in nocturnis autem lectio dicitur. in alijs vero horis per scilicet per capitula. Bene in nocturnis libris lectio dicitur propter eorum multitudinem et magnitudinem sedere solemus. Ne igitur propter longam sessionem aut propter lassitudinem siue oculum obliuiscamur docere dñi. quia lectioes significant cogitando forte inania aut dormiendo vel fabulando idem versus procedere ad lectiones audiendas incipiamur. In alijs vero horis quod nec tot nec tante sunt lectioes. non est necesse sedere. nec versus permutari. Tunc in alijs horis versus per lectiones dicitur. ad notandum quod propter interval la horarum doctrina dñi non negligitur. Bursus versus sepe a pueris cantatur ad notandum servitium nostrum cum innocencia puerum dñi fore gratum. De versus qui in vespers seu in laudibus dicitur sub illis locis dicitur. Et vide quod versus dñi notare aut statum tps aut officij. Statum tps notat versus per ne scilicet Erurge rpe adiuva nos. Ubi cum dñe erurge inuit in unum in ope. Sicut in versus tercie. Adiutor esto meus dñe ne derelinquas me. cum dñe ne derelinquas me. notat statum pugne. Sicut in versus lo serte scilicet Dñs regit me et nihil mihi deerit in loco palatii me col. significat status perfectus et perfectionis. In versus nonne. Ab oculis meis munda me dñe et ab alie. par. ser. et statum demonstrat frigiditatem dilectionis. Statum quoque teporis inuunt versus qui in passio ne et resurrectione cantantur. Sed versus vespertina lis officij statum officij insinuat. ut vespertina oratio. et dirigat orationem. Et quibus verbis colligitur quod vespertina oratio excitat. Post vespertinum sequitur oratio dominica. et post eam preces de quibus dicitur sub nocturnis. Lectiones quoque in singulis horis tamen no-

cturnis quod diurnis dicuntur. Et dicitur lectio quod non cantatur ut psalmus vel himnus sed legitur tantum. Illic enim modulatio hic sola pronuntiatio queritur. Siquidem lectioes nocturnales sunt doctrina nostra. quod per eas docemur opera nostra retinere ad deum obtemperare ergo vices lectionum quas doctores faciunt ad ignaros. Idem eas quoque sanctorum opera imitamus et eorum memoracione ad dei laudem compungimur. Et ideo ut promissum est sedendo et in silentio audiamur. Lecturus autem lectionem ad librum accedens super gradum ascendit quod doctor perfectioni ut ta vulgos transcendere debet. Et a presbytero vel episcopo benedictionem tanquam legem di licentia postulat dicens. Iube domine benedicere. Idem quod precipiat ecclesie. quod nullus nisi a maiore iussus debet in ecclesia legere designatur. Et dicit domine. et non domine. quod solus deus vere dñs est. Hic quod presbyter seu episcopus non a se benedictionem largitur sed discre te a deo postulat illam dari dicens. Benedictionem perpetuam tribuat nobis. Tunc in fine vero dicit. Tu autem dñe miserere. Tunc quia tunc sermonem ad deum dirigit qui vere dñs est. Bursus ideo in principio imperfecte et inconfutato vocabulo pronuntiat. quod tunc ad imperfectum vices ad hominem sermonem dirigit. iuxta illud propheta. Imperfectum meum viderunt oculi tui. Quod etiam monachi communiter observant dicentes. Dominus abbas. Idem quoque considerant famuli domini seruientes alteri genu tantum scilicet sinistram flectere debent. per quam pariter corporalis seruitus significatur. que tantum hominibus et non spiritualibus debetur. Sed in ecclesia vtrumque genu flectendum est. non alterum tantum ne iudeis assimilamur. Idem et christo omne genu flectitur ad Iherosolimam. c. Salomō quidem pro populo oras vtrumque genu in terram flegebat. et manus ad celum erigebat. prout legitur. iij. reg. c. viij. eadem etiam ratio non est acclinandum principi seculari facie recta. siue secrete. siue loquendo. siue auscultando. sed dumtaxat ab aure sinistra capite flecto. In fine vero perfecte et complere pronuntiat. quod ad perfectum et perfectio vocabulo dignum videlicet ad deum diri-

git sermonem. Idem episcopo volenti legere et dicere. Iube domine benedicere. nullus minor benedicere debet. Tunc in quibusdam ecclesijs nihil ei rñde tur. in alijs vero rñdet vñ presbyter. Ora pro nobis pie patet ad dñm. et tunc episcopus dicit. Alia significare dñm mecum. Tunc autem episcopus debet pronuntiare. iube domine. quia ad deum qui presens est sermonem dirigere intelligitur. In nonnullis vero ecclesijs episcopo legere volente sacerdos dicit. iube domine benedicere. Et ipse episcopus dicit benedictionem legit. Cum enim legere lectionem non sit sacerdos vel episcopi officium. sed lectionis si nullus alius episcopus vel sacerdos assit. potest alius inferioris ordinis tanquam lecturus in persona ecclesie dicere. Iube domine benedicere. et ipse sacerdos vel episcopus lecturus in persona christi ei red dicit benedictionem. vel legat aliquis iube domine benedicere. In quibusdam ecclesijs ipse episcopus dicit iube domine. et minor cui voluntarie in se ex humilitate subiicit benedictio. Lectio finita dicit lector. Tu autem dñe. Tunc neque delectio ne est. neque ei continuatur. sed ille ad deum finem dirigens se excusat. quod. Dñe peccavi legendo forsam modulate pronuntians cupidine laudis humane vel captando ventum humani fauoris. Et audientes sicut forte peccauerunt vanis cogitationibus intendentes vel a lectione auditum auerentes. Aliter per se. Sed tu dñe miserere nostri. Quod vero rñdet a cunctis deo gratias non ad tu autem. sed ad lectionem refert. Est enim vox ecclesie deo gratias exoluens. Aliter si dicat. Deus paui nos vobis salutis quod sunt ab aie et per huiusmodi beneficio. deo gratias supple exoluimus. Bursus pluralitas lectionum pluralitate significat predicatorum. qui sunt tpe gratie sicut et paucitas in pestis raritate significat tpe legis. Sed et vicissitudines lectorum sunt successiones legatorum. qui dum iube domine benedicere dicit licentia pficiscendi petit et dum eis benedicitur. licentia datur. in qua inuunt quod nullus predicare debeat. nisi missus. Quod enim predicabunt nisi mittant. Ipsa lectio est inuente legationis executio. Tu autem domine. legati reuersio. ubi in eo quod misericordia implorat inuunt ipsam legationis vel predicationis officium non sine aliquo vel leuis culpe puluere pagi posse. vñ Aug. Verbum predicationis securus audit

quod dicat. Predicator enim per terras ambulat. et difficile est ei qui per terram ambulat pedes nullo puluere sordidare. et predicator cum se bene predicare senserit. nullus spiritu elationis erigi. Et attēde quod sicut in ecclesia duo sunt ordines sapientes et insipientes. sic due sunt lectionum maneries. In illis enim lectionibus que ad missam leguntur sapientes instruuntur. in his vero que in nocte dicuntur insipientes erudiuntur. Unde et exponuntur. Et nota quod terminantur lectiones quattuor modis. Primo generaliter per Tu autem. Secundo in aduentu et in natiuitate et in epiphania lectio nes de esaiā finiuntur per. Hec dicit dominus conuertimini. Tunc qui in natiuitate hoc dicit mouetur ex illo capitulo Esaię quod tunc legitur. primo tempore alleluata est. ubi dicitur. et in oibus his non est auersus furor meus et populus meus non est conuersus. Et ideo ecclesia hortatur in persona christi populum peccatorem ut conuertatur. Idem idem etiam fit propter eandem causam in quibusdam ecclesijs quod legitur dñs hieremia exprobra te duriciā peccatorum quod per penitentiam non pueruntur. Tercio modo lectiones que leguntur in triduo ante pascha de tremis hieremie finiuntur per hierusalem hierusalem puer te. Tunc put ibi dicitur. Quarto lectiones pro defunctis finiuntur simpliciter sine altero per. missos. In quibusdam tamen ecclesijs finiunt per beati mortui qui in dño moriuntur quod sumitur ex fine cuiusdam sermonis quem augustinus de mortuis compilauit. Idem etiam nota quod in tertia nocturna legitur euangelium et omelia euangelij eiusdem diei. Quia tertia nocturna designat tempus gratie in quo euangelium recitatum est. et in quo euangelica predicatione celebratur. put in n. de nocturnis dicit. Idem est etiam omittendum quod antiquis temporibus eliminatis heresibus que veritatem trinitatis impugnabant sancti patres ad hoc ut sancta trinitas magis nota esset. ordinauerunt quod nona lectio semper de trinitate legeretur. et nonum responsum si militer de eodem cantaretur. et quod etiam in prima feria missa de trinitate diceretur. quo

diuiti⁹ obseruato et trinitate cunctis inote-
scere ecclesia lectione de trinitate omisit sed re-
sposoriu de trinitate et etiam alla i missa in
diuicis dieb⁹ vel prop⁹ solutu vsu vel prop⁹
dulce cantenam in plerisq⁹ locis retinuit. et
ita nunc improprie vocat⁹ rñsoriu. q⁹ lectioni p⁹
cedeti nō rñdet. **¶** Diurne vō lectiones a q⁹
bus dā eo q⁹ breues sūt lectiūcule nūcupāt.
a plurib⁹ vō capitula. eo q⁹ vt plurimū de
capitib⁹ eplaz illoz diez q⁹ dicūt sumūt
Ite si q⁹ de p⁹ psalmos et antiphonas i sin-
gulis bonis dicūt put statim ē in concilio
agathe. q⁹ mod⁹ ab hēdora sumpt⁹ ē vt p⁹
missum ē. Et significāt capitula doctrinaz
Ite enī prop⁹ psalmodia audientium ani-
mis se fastidiū ingerat. sic iudeis q⁹ manna
fastidiebāt. prop⁹ q⁹ de⁹ misit i eos serpen-
tes ignitos q⁹ eos ierficiēbāt. iō p⁹mittit ca-
pitulū. i. breuis lectio supra a nouo vel vete-
ri testa. puocās ad deuotionē q⁹ fastidio p⁹-
riā ē et exhortās ad p⁹seueratiā i bono. Iur-
ta illud. **¶** Hortamur vos ne in vacuū gra-
tiā dei recipiatis. In nocturnis aut copio-
si⁹ q⁹ diurno officio lectiōib⁹ vacamus q⁹
tūc eis aures liberi⁹ accommodam⁹ Et dicitur
hmōi capitula siue exhortatiōes in ple-
risq⁹ ecclesijs p⁹ pastore ad domesticos et sci-
entes. q⁹ sicut ligna lignis adiungit⁹ vt ignis
magis ardeat. ita ignis domesticorū cordi-
bus ignita pastoz vba adiungit⁹ vt magis
ignant. Legūt etiaz be lectiones siue Iube
dōne et absq⁹ bñdiciōe. q⁹ nā vt plurimū
ēps aut sacerdos q⁹ vicē xpi gerūt. et quoz
officiū tanq⁹ maior ē excitare pigros. illa
legūt q⁹ p⁹miū ē licētiā et bñdiciōne dare
et nō petere. nā maior minor bñdiat et non
ecōtra. **¶** Nocturnales vō lectiones a minori-
bus legunt⁹. iō q⁹ a supiorib⁹ licētiā et bñdi-
ciōne petūt. In his etiā diurnis lectiōib⁹
nō d⁹ in fine. Tu aut sicut fit in nocturna-
lib⁹. q⁹ sacerdos d⁹ ē p⁹fect⁹ et q⁹ diabolicis
suggestionib⁹ de facili nō succūbat. et q⁹ in
breui sermone et in familiars vir ē q⁹ ven-
tus hīam fauoris capte⁹ put q⁹ nōq⁹ fit i no-
cturnalib⁹ lectiōibus vt p⁹missū ē. rñdet tñ
deo grās prop⁹ cam i nocturnalib⁹ lectiōib⁹
assignatā. **¶** Ad h⁹ caplis bonaz officia diuī

bētes p⁹ pcedētia labore p⁹ seqūtia p⁹miū sig-
ficam⁹. adeoq⁹ pcedētia p⁹stūt i psalmis le-
quētia i hūmis et cāntis. **¶** Notandū vō
ē q⁹ pulcerrim⁹ mos i ecclesia ioleuit vt q⁹ter
i die et q⁹ter i nocte p⁹ singlas diurne siue no-
cturne psalmodie horas lectio vna siue ca-
pitulū de veteri siue nouo te. dicat. Quedā
tñ ecclie nō dicūt capitulū p⁹ma. nec i p⁹pleto-
rio. S⁹ q⁹ fm h⁹ lectiones nre nō erūt octo sic
erāt fm hēdora in veteri testa. put p⁹missus
ē. iō ecclie ille p⁹ p⁹ma legūt in capitulo le-
ctionē i p⁹ma p⁹termittit. Dicit enī aliquis
Iube dōne bñdicere. et sacerdos bñdicens
rñdet. regularib⁹ disciplinis. et cetera q⁹ se-
quunt⁹. Et an⁹ p⁹pletoz legūt p⁹termittēdaz
i p⁹pletoz. i. s⁹res sobaj estote. zc. **¶** Ut legūt
de dialogo vel hmōi. De h⁹ sub tit. de p⁹ma
dicet. **¶** Querit aut quare i nocturnalib⁹
siue in diurnalib⁹ lectionib⁹ non p⁹nuiciat
autoz eaz. put fit in his q⁹ in missa leguntur
Bñdeo h⁹ q⁹ semplectiōibus et diuis obse-
quijs insitit. vt sunt ministri et domestici
eccle. eaz autoz et ipsi lectionibus agno-
scūt. q⁹ igit illi nocturnalibus assūt officijs
nō ē necesse exp⁹mi nomē autoz lectionuz
In missa vō iō exp⁹mi. q⁹ ibi pueniūt bu-
bulci. opari et agricole. vt si q⁹ eoz forte p⁹
eo q⁹ raro talia audit incognitā h⁹ bñdiciōne
audiat ei⁹ autoz q⁹ fortē nō ē ei incognit⁹.
vt ex illi⁹ auctoritate firmi⁹ infigan⁹ verba
lectiōis in corde. In q⁹bus dā tñ nocturna-
lib⁹ lectiōib⁹ q⁹ nōq⁹ autoz ipaz exp⁹mi. put
ta in sermōib⁹ et omelijs gregoz et augu-
stini. et alioz de q⁹ i p⁹hemio. vii. ptis dicitur
¶ Adozoi p⁹ alio magociē. i. burchar. li.
vii. c. laicus. statutu ē vt laic⁹ in ecclesia nō
recitet lectionem nec alla dicat. nisi in psal-
mos statū et responsoria sine alla. **¶** Respō-
sona quoq⁹ p⁹ lectiones subiiciunt⁹. cū enī
p⁹lectiōes doctrina. p⁹responsoria vō bona
opa significēt rite post lectiones respon-
sona subiiciuntur. q⁹ p⁹bona opa doctrine
respondere debem⁹. ne cū seruo pigro qui
pecuniam dñi sui abscondit in tenebras ex-
teriores mittamur. Dicit nanq⁹ responso-
rium. q⁹ lectioni respōdere. i. consonare d⁹.
vt si forte lectiones sunt de acubus aploz.

responsoria sint silit⁹ de eodē. Tñ nonū re-
sposoriū rñdere solet none lectioni q⁹ olim
erat de trinitate. put iā dictū ē. **¶** Hoc aut fal-
lit in responsorijs de bñdiciōis q⁹ p⁹ euāgelū
in nocturnis cātant⁹. q⁹ euāgelicis lectioni-
bus nō rñdent. De hoc etiā dictū ē in q⁹tra
pte sub ti. de graduāli. Dicit quoq⁹ respon-
soriū. q⁹ vni cātanti ceteri p⁹corditer respon-
det. iuxta illud apli. j. Cor. j. **¶** Ut idipsi oēs
dicam⁹ et nō sint in nobis scismata. Cāta-
uit enī vn⁹. i. christ⁹. et pet⁹ et ceteri ei⁹ secu-
ti sunt. vel q⁹ choro illud cātanti versus re-
spōdet ab vno. **¶** Ilioz dicit q⁹ ytalici re-
spōsona tradiderūt q⁹ inde responsorios can-
tus vocāt. q⁹ alio desinēt id alter responde-
at. **¶** Adozoi responsoria nocturnalialia spūa
lib⁹ cāntis cōpan⁹. Dicit enī cantica. q⁹
cātant⁹. Sūt spūalia q⁹ ex iubilatiōe spūa-
lis mētis pcedūt. Cātant vō vt recitatiōe
lectionū ad supne patrie cōcētū mētē nrāz
incitent subleuari. q⁹ etiā insinuat glia pa-
tri. q⁹ in vno quoq⁹ responsorio canit. Cete-
rū responsoriū ab vno incipit vt ab alijs cōci-
nat⁹ p⁹ q⁹ frīs ad frīs exhortatiō ad seruiedū
deo intelligit⁹. **¶** Ider versus vero responsori
qui tot⁹ ab vno canit singularis ad deum
deprecatio denotat⁹. **¶** Adhuc responsoriū cātā-
do quasi p⁹ tubā vocē exaltam⁹. excitando
fratres ad altiora vsq⁹ adeo vt ad laudem
sancte trinitatis pueniam⁹ dicētes. glia pa-
tri. zc. **¶** Qñq⁹ aut responsoriū tres h⁹ versus.
put in. vi. pte sub p⁹ma dñica de aduētū di-
cet. Responsoriū q⁹ post versum impfecte
recitat⁹ ad notandū q⁹ si in mōte id ē in sta-
tu p⁹fectiōis saluari nō possum⁹. salte⁹ in se-
gor. i. alia via saluemur in statu vic⁹ iperfe-
ctionis. **¶** Adhuc semiplene siue p⁹ pte repen-
tur ad notandū ea q⁹ vniētes facim⁹ imper-
fecta eē. et fit primo repetitio a remonori q⁹
ad finē. et postea a minus remoto. et vltimo
gloria patri d⁹. put sub dicta dñica de ad-
uentu dicit⁹. In festiuis vō itez toni perfe-
cte repen⁹. ad notandū leticiā et p⁹fectiōes
scōz. **¶** Orōnes sili i singul⁹ bonis dicūt p⁹
quas p⁹missio ipetrāda ē. orō nāq⁹ petiō ē
Ite orare petere ē sicut exorare ē impetra-
re. Et fm **¶** Greg. veracit⁹ orare ē amaro in

punctione gemit⁹ et nō pposita vba reso-
nare. **¶** Oratio aut dei misericordiam significat q⁹
cedit et subsequitur hominē in bonis opib⁹
et iō dicit in principio misse et i fine. Est au-
tē vltima oratio dñi ad oparios bñdictio.
¶ Orōnes in fine dicuntur ab actibus su-
mitur apostolorū. qui quando disiunge-
bantur positis genibus suis orabant. Si-
quidē oraturus sacerdos populū salutat
dicens. Bñs vobiscū. et hoc ideo vt illum
animet ad orandū p⁹ ipso q⁹ eius oratio sit
accepta deo. q⁹ deus grās suas sibi donet.
¶ Oratiōe aut finita iterū orat dices. Bñs
vobiscū. De quo sub ti. d⁹ p⁹ma dicit⁹. Et no-
ta q⁹ oē officiū preter nocturnū. orōne et be-
nedictione pcludit⁹. ad notandū q⁹ dum in
hoc seculo sumus necesse habem⁹ presby-
teroz orōibus muniri. Et mos ē q⁹ qñ cūz
famulis dei familiare habem⁹ colloquūz
cū ab illis sepamur benedictionem ab eis
poscamus. In nocturnis vō p⁹ nō fit. quia
ibi nō fit sepatio. sed matutinu et matutine
laudes cū eo cōiunctz canuntur. **¶** Adozoi
ro licet de⁹ sit vbiq⁹. tñ sacerdos in altari et
in diuinis officijs debet ex institutione vi-
gilij pape versus orientē orare. Tñ in eccle-
sijs ostiū ab occidente habentib⁹. missam
celebrans in salutatione ad p⁹plū se vertit.
q⁹ q⁹ salutam⁹ facie ad faciem p⁹sentam⁹.
prout in. iiii. pte sub ti. de salutatione dictum
est. et deinde oraturus se ad orientē conuer-
tit. In ecclesijs vō ostia ab oriente habenti-
bus. vt rome nulla est in salutatione necessa-
ria p⁹uersio. q⁹ sacerdos in illis celebrās sp⁹
ad p⁹plū stat p⁹uersus. Templū q⁹ salomo-
nis et tabernaculum moisi legunt⁹ ab ori-
te ostia habuisse. Exo. xxxviii. c. **¶** Versus ori-
entē ergo oramus. **¶** Primo memores q⁹ il-
le qui est splendor lucis eterne. sedentes in
tenebris illuminauit. quādo visitauit nos
oriens ex alto. De quo legitur. Ecce vir ori-
ens nomen ei⁹. Cuius argumēto in libro
sapientie dicitur. **¶** Oportet ad ortum lucis
adorare non q⁹ diuina maiestas localit⁹ in
orientē cōsistat. que potentialit⁹ et essentialit⁹
liter est vbiq⁹. iuxta illud. celū et terram ego
impleo. et p⁹pha. si ascendero in celū tu illic

es. si descendero ad infernū ades. s. q. deū ti
mēab' oit sol iusticie. q. illuminat oēm bo
minē veniēte in hūc mundū. Secūdo iō ver
sus orientē oramus ut animus noster se
ad ponora puertere ammoneat. Tercio qz
qui deū laudare volūt nō debēt ad illū ver
tere terga. Quarto s. m. iohē damascenū
qui quatuor sequētes rōnes scripsit in q. r.
to libro canonū. v. c. ut patriā nrām nos re
quirere ostēdam'. Quinto ut christū cru
cifixū qui ver' ē oēs r. ad quē oramus di
recte respiciam'. Sexto ut veniēte iudicē
nos expectare mōstrem'. Aut enī sic idem
damascen' ibidē. De' paradisu s. m. orien
tē plantauit. vñ hoīez transgressū erulē fec
z ante paradisu ex occidentē habitare fecit
antiquā igit patriā requētes z ad ipaz aspi
cientes deū ad orientē adoram'. Septimo
qz dñs crucifixus ad occidentē respiciebat
iō z nos oram' ad eū respiciētes. S. z iplē
in celū assūpt' ad orientē sursum ferebatur z
ita ipsū apli adorauerunt. z ita veniet quē
admodū viderūt eū eūtem in celū ipsū igit
expectantes ad orientē adoramus. Daniel
qz in babilonica captiuitate z iudei simili
ter versus tēplum orabāt. Aug'. tñ dicit q
nulla scriptura nos docuit versus orientē
orare. Adhuc scātes oram' scōs prout iaz
pmissū est. vbi de psalmis agit. Orandū at
ē in ecclia q. ad hoc inuēta ē. pur in pma p
te sub ti. de ecclia dictus ē. In ps. lxxij. In
ecclēsijs bñdicite dñō deo de fontib' israel
Et alibi. Adorate dñm in aula scā eius. Et
illud. Introibo dñe domū tuam. adorabo
ad tēplū sanctū tuū in timore tuo. Itē pce
ptū ē corā altari hoc adorabis. Itē pphe
ta. Venite adorem' z prociadam' ante deū
plorem' corā dñō qui fecit nos. qz iplē est
dñs de' noster. De'. i. creator. dñs. i. redē
ptor. noster. i. saluator. S. cū de' sit vbiqz
ut pmissū ē quare pon' in tēplo qz alibi est
adorandus. Brete rea legīt ioh. iij. c. q. cū
mulier samaritana solutionē qstionis q. d
loco adorationis inter iudeos z samarita
nos sepe vertebat. a christo quesisset. prēs
inquit nostri in mōte hoc adorauerunt. et
vos dicatis qz hierosolymis ē loc' vbi ado

rare oportet. respondit illi ihesus. Mulier
crede mihi. quia venit hora quando neqz
in monte hoc. neqz in hierosolymis supplen
dum est. tantum adorabitis patrem. sed ve
ri adoratores adorabunt patrem in spiritu
et veritate. Quasi dicat. Non prefero locū
in adorando vbiqz adoratur deus. dum ta
rat in spiritu. id est pro spiritualibus z ve
ritate. id est eternis. Unde apls iquit. Tu
autem cum oraueris intra cubiculum tuū
z clauso ostio ora patrem tuum. Sed licet
vbiqz sit deus adorandus. specialit tamen
in ecclēsia. alioquin frustra tāto studio tan
toqz ipendio templum domino fieret nisi
gratius in eo adorari acceptaret. Unde sa
lomon in templo cōstructo z dedicato ora
uit ad dominum ut quicumqz illud ascen
deret orans pro peccatis suis vel pro qua
cunqz tribulatione clamans ad dominū
in his que iuste postulatet exaudiret. quā
orationis formam sequitur ecclēsia in ora
tione quā dicit in ecclēsie dedicatione. Assi
stunt enī angeli ibi adorantibus ut deuot
tas eoz orōnes dñō offerant s. m. illud. In
cōspectu angeloz psallaz tibi adorabo ad
templū sanctū tuū z cōfitebor nomini tuo
dñe. Hinc angelus ad iohā. Ego obtuli
orōnem tuā dñō. Requiescunt ibi etiam
sanctorum reliquie. q. nobis deuote deum
adorantibus suis precibus assequunt. qd
nos nostris meritis non valemus. In
plateis vero z in publico more phariseorū
orare a domino phibemur. Qd vero apo
stolus ad Timotheūz inquit. Volo vos
orare in omni loco. leuantes puras man'
sine ira. ad internam pertinet orationem.
In omni enim loco orat q. p. charitatis of
ficia z opa bona vbiqz manus cordis mū
das ad deum leuat. Ceteruz adorandus
est pater z filius z spūss sanctus q. niam oēs
z singuli sūt vnus solus z verus de'. Licet
enī alia psona sit pater alia fili' z alia spūs
sanct'. in p. r. z filij z spūss sancti vna ē diui
nitas. coequalis gloria cōeterna maiestas
Vna igit z equalis ton' indiuidue trini
tas est oratio. De qua sane potest intelligi
quod dñs ait. Vtri adoratores adorabunt

patrem in spiritu z veritate. nā q. deū veraciē
adorat ipe quidē adorat patrem i spū z veri
tate. i. in filio qui de se dicit. Ego sū via veri
tas et vita. Ego sūz inquit i patre z pater i
meē. Ideoqz pater adorandus ē i filio. z fili
us in patre. z spūss sanct' in vtroqz. Est autē
de' adorand' de corde puro. cōscia bona. et
fide nō ficta. De corde puro. nō ut quidā fa
ciūt q. in p. speritate deū glorificāt. s. euz in
aduēritate blasphemāt. d. quib' ppha aut
cōfitebunt tibi dñi benefeceris eis. si vero
nō fuerint faciant murmurabūt. De p. scia
bona. nō ut quidā faciūt. q. d. deū grauius
me peccant. z postea temere illi sacrificant.
De quib' ait ppha. Idem deator dicit deus
q. re tu enarras iusticias meas z assumis
testamētū meū p os tuum. illud vtiqz testa
mētū de q. veritas ait. Hic ē sanguis meus
no. testa. De fide nō ficta. nō ut quidā ado
rāt q. recte dicit. sed prauē viuunt. qb' dñs
improperat dicens. Hic iplē labijs me bo
norat. cor autē eoz longe ē a me. Dicit enīz
z nō faciūt. Adorandus ē itaqz de' corde p
deuotionē. ore p. p. fessionē. z ope p. venerati
onē. **S**unt autē due spēs adorationis. s. la
tria q. soli deo debet. z dulcia q. quibulda cre
aturis exhibet. ut dicit enī i. iij. pte sub q. rta
pticula canonis sup vbo seruimus. Bur
sus canonicē hore in ipis hōis diei dicen
desunt. nec obstat illud psalmiste. Bñdicā
dñm in oī tpe. nec illud apli. Sine intermis
sione orate. Quomā bñdicere dñm in om
ni tpe. ē illū sp. digna cōuersione laudare
Sine intermissione orare ē oīa i deū laudē
seu glā agere. sicut idē apls ait. Sine man
ducatis siue bibitis siue aliqd aliud facitis
in gloriā dei facite. Ceterū orationē saluta
tio pcedit z sequit' z ad illā respōsio prout
sub pma dicit. Finaliter aut post orōnem
d. Bñdicam' dñō. qd sumptū ē de aposto
lo vel de psalmo vel de hymno triū puero
rū. vbi d. Bñdicam' patre z filiū zc. Et d.
q. n. q. a pueris q. sunt ipse etatis. ad notā
dū oīa opa nrā ipse etatis. ad iurta illud. Im
pfectū meū viderunt oculi tui. zc. Et q. oīs
laus nrā puerilis z ipse etatis ē ad pparatio
nē dei quē laudam'. Quicqd enīz hic dici

pōt. minus a laude dei ē. Alci dicat ecclia.
Laudam'. s. laudādo nō sufficim'. qz su
pereminētia dei eloquiū nostrū z intellectus
superat. qz accedet hō ad cor aliū. z exalta
bitur de'. Un ab oībus psequēter d. Deo
gratias. q. placet sicut pū ē i deū laude sup
ari. Dicit enī a pueris ad notā dūm q. soli
pueri. i. puri a malicia. dignē laudant deūz
z grās agunt. Dicit enī q. n. q. a maiorib'
ad signā dūm q. in eterna beatitudine cum
domino pfecti erimus laudatores. qz i hac
vita non possum' esse perfecti. **R**ursus
post suffragia dicit alia oratio que miseri
cordiam dei significat. que pcedit et sub
sequitur hominē in bonis operibus. Dicit
tur enī iterum bñdicam' z deo gratias
quia sicut dominus postqz iterum post re
surrectionē suā salutauit discipulos su
os. benedixit eis z illi gratias referēdo illū
adorauerūt. ita z presbyter vel alius iterūz
dicta orōne dicit. Benedicamus domino.
z est subaudiendū cuius membra sumus.
z in quo benedicimus. et enī benedicit.
Chorus vero gratias agēs dicit. Deo gra
tias. quod sumptum est de apostolo. Idem
quod significatur q. v. s. q. in finem vite no
stre innocentiam debemus seruare et deo
benedicere ei pro beneficijs gratias exoluē
do. Vel benedicamus domino cū deo gra
tias est laus finalis z exultatio ineffabilis.
que erit in gloria cum gratiarum actione.
Vel deo gratias est consummato cursu
actio gratiarū. De hoc enīz dictum est in
quarta parte sub titulo de oratione nouis
sima. Sed videt' q. potius deberet respon
deri. amē. i. fiat seu ita sit s. q. deus sit bene
dictus. Sed bene respondet. Deo gratias
ut notetur q. hoc ipsum q. deū benedicim'
ab ipso deo habem'. **P**orro qz quādiu
vuium in lubrico posui sumus z a dīmo
nibus impugnamur. quare semper sancto
rum suffragijs indigemus. idcirco in ple
risqz ecclēsijs in singulis hōis post bene
dicamus suffragia sanctorum subiiciun
tur. Et nota q. quia totum tempus a nati
uitate domini vsqz ad festū purificationis
est de infanna saluatoris. ideo ut quidam

dicunt non debet fieri tunc memoraciones per
serum de cruce. iuxta illud. non coques edum
in lacte matris sue. nec etiam a dominica de
passione usque in sabbatum post pentecostem. ut ibi
dicitur. Hoc enim sciendum quod per Petrum et Paulum
in vita et in morte non sunt separati. prout
cantat ecclesia. idem nec memoracionibus se
parantur qui simul fuerunt et cetera de utroque. **¶** Ultimo
notandum quod cantandi usus a veteri testa.
supersit inquit sicut in beata legunt. De quo i
presecunda sub titulo de cantore. et in quarta parte
sub titulo de alia dicitur. Et ecclesia. clxxij. Bedit
illi contra inimicos potentiam et stare fecit co
tra altare cantores et in sono eorum dulces fecit
modulos. Et per. Cantate ei canticum novum
bonum psallite ei in vociferatione. Celebrat itaque
cantus ut ostendat homines debere referre gratias
et laudes deo dum manibus ceterisque membris
sacrificant agere opera quibus valeant deo pla
cere. **¶** Illi tamen cantandi quidam reprobat. prout di
citur in perhemio. iiii. prius. Ordine cantilene
in diurnis sive nocturnis bonis credit bea
tus Gregorius plenaria ordinando distribuisset
cum multi et ante et post eum orationes anti
phonas et responsoria proposuerunt. Et nota
simulugonem de secundo victore. quod tres sunt species
sonorum qui tres modulos faciunt. Sicut enim so
nus pulsus flatus et voce. pulsus pertinet ad cy
tharam. flatus ad tubam et organum. vox vero ad
cantum. Hec genera musicorum antiqui plus
in dei laudem exercebant. Hec autem personantia
sonorum assignari potest concordie morum. si ad
pulsu cythare. manuum operatio. ad flatus or
ganum mentis deuotio. ad cantum vocis homo
nis exhortatio referant. Bernardus inquit
Quid prodest dulcedo vocis sine dulcedi
ne cordis. frangis vocem. frange et voluntates
seruas consonantiam vocum. serua concordiam mo
rum ut per exemplum concordet proximo. per vo
luntatem deo. per obedientiam magistro. De or
gano dicitur in iiii. pre sub titulo de sanctis. Bur
sus hoc triplex genus musicorum ad triplicem
differentiam officii ecclesiastici refertur sicut
dum episcopus in Cremo. in murali. Illa ipsum
officium ecclesie persistit in psalmis in cantu et
in lectionibus. Primum musicorum genus est quod
fit pulsus digitorum ut in psalterio et in simili

bus. et ad id pertinet psalmodia. iuxta illud.
Laudate eum in psalterio et cythara. Dicitur
enim psalterium a psallum grece quod est agere la
tine. Secundum est quod fit voce secundum humanam et ad id
pertinet lectiones. Tercium per. Bonum psallite ei in vo
ciferatione. Et apostolus. Lectionem voces voca
uit dicens. Ignorantes iesum et voces prophetarum
qui per sabbatum legunt. Tertium est quod fit flatu. si
cut in tuba. et ad istud pertinet canticus. Tercium per
Laudate eum in sono tube. **¶** Sane rationa
bilis diuersorum sonorum concordia concordia va
rietate copacta et bonum ordinate ciuitatis uni
tatem significat. Suius vocatus sit ex di
uersis sed non ex aduersis vocibus. Bursus
cantus in ecclesia leticia celi significat. voces vo
graves acute et supacute. inquit tribus mo
dis predicandum esse tribus ecclesie ordinibus. prope
tericelsum sexagesimum et ceterum fructum.
Tercium iuxta tria volumina salomonis signifi
cat ordinem incipientium proficientium et perfectorum
De choro dicitur in prima pre sub titulo de ecclesia
¶ Sane statutum est in palio. **¶** Boletan. et
Berunden. ut tam mille ordo quam psallendi.
quod ministrandi. sicut et in omnibus ec
clesiis qui in ecclesia metropolitana seruati.
Abbatibus quod vel monachis curam animarum ha
bentibus non licet publica officia aliter cele
brare quam in ecclesia episcopali. Quamuis autem dicat
quod neque fide neque bonos mores esse pun
ctum indifferentem habendum esse. et in ecclesiasticis
sacramentis sit de iure seruando seruanda.

De nocturnis.

¶ Scet ecclesiastica
officia a vespere incipiant. iuxta
illud de vespere in vespere celebrabitis sab
bata vestra. quod tamen ordo conueniens est ut a
tenebris perdeamur in lucem et non econuer
so. ideo a noctis officio inchoemus. Tempus
autem nocturnum significat vitam nostram in
peccatis. nocturnum officium nostri exilij sus
cipium. laus matutina penitentiae suffragium. per
quam tendimus ad lucis gaudium et libertatem.
Tunc tempus antenocturnum significat tempus
ante legem mortis in quo omnes silebant a lau
dibus dei. Tempus nocturnum significat
tempus legis date moysi. Tempus laudis

matutine significat tempus gratie a resurrectione
usque ad finem mundi in quo tempore deus laudare te
nemur. de bonis nature. qui in illa hora nobis
pertulit creando. de bonis gratie. qui in illa hora con
tulit resurgendo. et de bonis glorie. qui in ea nobis
dabit resuscitando. **¶** Sane nocturnale offi
cium media nocte canitur propter quinque rationes.
Primum quod primogenita egypti de nocte inter
fecta sunt et primogenita israelis saluata. Et
igitur dominus nobis seruet primogenita nostra. id est be
reditatem regni celestis. quia nobis primoge
nitus dei filius acquisiuit. id est canum officium
nocturnale. ne sumus sicut esau. qui perdu
lio lenticule ruse perdidit primogenita sua.
Secundo quod dei filius fuit media nocte natus.
iuxta illud sapientie. clxxij. Dum medius silens
teneret omnia et nox esset usque a regalibus sedibus
venit ihesus filius tuus. Tercio quod ipse natiuitatem
gratum sumus ei de nocte laudamus. et gratias
de ipse natiuitate agimus. Tertio quod christus in
nocte hachora capere et illusus est a iudeis.
ea enim hora spoliatus infernum. large noctes
accipiendo secundum ante lucem. **¶** Sane vero surre
xit. **¶** Media etiam nocte ad iudicium venturus
asserit. Unde statutum fuit ut in die vigilia
rum pasche ante noctis medium dimitte non
liceat populos expectantes christi aduentum. ut dice
tur in sexta parte sub sabbato sancto. **¶** Ideo
hac nocte deum laudamus gratias agentes de
ipso captione. et patris liberatione. eius enim
aduentus solliciti expectantes. Quarto ut
noctes delictorum nostrorum illuminent. Unde
paulus et silas in vinculis existentes. me
dia nocte orantes hymnum cunctis audientibus
dirisse memorant. ubi terremotu repente fa
cto ianua sponte patefacta est. et eorum vici
la ilico sunt soluta. Quinto propter carnis il
lecebras psallendo et orando edomandas
quod sic dicitur ecclesia. xxij. Vigilia honestatis do
mat carnes. **¶** Sciendum est autem quod in primitiua
ecclesia ministri ecclesie ter de nocte interpolant
surgebant ad diuinum officium celebrandum.
tria in hunc per designantes. videlicet tempus ante legem
tempus sub lege. et tempus gratie. Surgebant ei primo
circa primum somni qui vulgus solet ire dor
mire. Secundo circa mediam noctem. Tertio
paululum antedie. sic ordinantes officium ut

nocturne finite et lectores cum suis responsoriis
plectere essent pulchre lucerent. apparere vero au
roram pulsatis campanis cantabant. deum lau
damus. et matutinas laudes. **¶** Ideo primas noctis
curiam pertinet solus et ministri ecclesie surgebant.
qui sine inuitatorio cantabant. pro eo quod nullus ad
hanc inuitabat. Et vocabatur vigilia quod habu
it initium a pastoribus vigilas nocis super gre
ges suos suarum. In papas tamen solenniter
tibis plus tota nocte in dei laudibus persiste
bat. sed illud sublatum est et ieiunium loco illius
vigilie ordinatum. prout dicitur in sexta parte sub
quarta feria terne hebdomade de aduentu. **¶** Ideo
secundam nocturnam surgebant ministri filii et pueri
gati tam mulieres quam viri. qui cum inuitatorio
dicebant. ad significandum angelos inuitantes
pastores ad videndum regem natum. **¶** Ad tertiam
surgebant omnes communiter. **¶** Sed postea algescere
caritate. cum omnes tam ministri ecclesie quam populus
surge ad nocturnum officium pigritaret. statu
tum est ut omnes media nocte surgerent. iuxta il
lud prophete. **¶** Media nocte surgebat. et totum
nocis officium continue cantaret. et plures ad
huc illa hora surgunt. Quia vero quidam noctur
nis deliciis plusquam dei suavis vacantes insti
tutes hominum non suabatur. sequenter statutum
est ut saltem tempore ultimi nocturne omnes surgant.
¶ **¶** Idem est et dicitur quod quatuor sunt ecclesie hostes
superiores. id est demones malignantes. inferiores
id est homines aduersantes. interiores. id est concupiscentie
carnales. et exteriores. id est illecebre seculares.
De primis inquit apostolus. **¶** Non est nobis collucta
tio aduersus carnem et sanguinem. sed aduersus
spiritualia neque in celestibus. De secundis per.
Supra dorsum meum fabricauerunt peccatores per
loga. inquit. **¶** De tertijs apostolus. Caro concupiscit
aduersus spiritum. spiritus autem aduersus carnem
De quarto Iohannes. **¶** Nolite diligere mundum neque
ea que sunt in mundo. quia quecunque est in mundo. autem
concupiscentia carnis. aut oculorum. aut superbia
vite. **¶** Aduersus hos quatuor hostes rectores
ecclesie debent quatuor noctis vigilas solliciti
custodire. **¶** Nam pastores custodiebant vi
gilas noctis supra gregem suum videlicet con
tinuum gallicantum intempestum et antelucanum.
id est quibus obsesse ciuitatis custodes vigilat
alternatim. **¶** Primum ergo vigiliam custodire

debet extra fallacias primorum hostium. scilicet contra
tra usum secundorum. tertia pternas. quarta
pra quartas. Et ideo nocturnum officium in
quatuor est pres distinctum. scilicet tres noctur-
nos et matutinas laudes. quod p quatuor no-
ctis vigiliis p dicat quatuor hostium psecu-
tiones antequam ecclesia decantabat. Idcirco in
memoria illi laudabilis pueritudinis et de-
uotiois antiquum tpe festiuali celebrat ecclesia
nocturnum officium in tpe pme nocturne. licet
quingz tepestiui qd qda vigilias sub antiq
noie vocant. et spcaliter i festiuitatibz btoz
iobanis baptiste. petri et pauli. et assuptois
beate marie. q sunt pcpue illi tps solenita-
tes. et facere incipiunt in ipo festo bti ioban-
nis in crepusculo. p eo quippe fuit finis vete-
ris testameti. et initium noui. Romani etiaz
adhuc i oibz pcpuis festiuitatibz totum anni
in serodiciunt tres psalmos et tres lectioes. qz
vigiliis vocat. et i nocturnis idem repetunt.
et totum officium matutinum pficiunt. **B**ursus
in memoria dicte deuotiois antiquz ter i no-
ctesurgenti. tres nocturnos dicim. qui
et indenome et originem habuerunt. **E**t no-
ta q nocturna. ne. ponit p hora. scilicet noctur-
ni. noz. p officio. **E**l nocturna. ne. e colle-
ctio psalmoz q dicunt ante lectioes in dnica
vel ena in pfectis dieb. **N**octurne i plura
li dicunt tpa in qb psalmi cantat. **N**octur-
ni. noz. dicunt. ut. psalmi et. ix. lectioes cu suis
responsoijs i solenitatibz. **S**ane per no-
cturnas excubias dyaboli vitam insidias
et io nocte surgentes. currim capanis audi-
tis ad ecclesias. vel in exercit ad milia audi-
to clagore tubaz. **E**ulam igit regia. i. eccle-
sia ingredietes ad altare inclinam. qa qsi
regem milites adoram. et ni ei regis milites
sum. **I**nclinantes at trinam facim oronem
dicetes ter pater noster. simone ad patres et
filium et spum sanctum dirigetes. Cu ad patres
loqmur ad mediu altaris intentioe cordis
et statu corpus nos pntam. ppter prius po-
tentia et nram pferantia. Cu ad filium loq-
mur ad sinistra altaris ptem nos pueri.
ppter ipi exinanitoes et nri lapsus offesio-
ne. Cu ad spum sanctum loqmur ad altaris
dextruz trasum ppter ipi benignitatem. et

nostra gre psecutione. **Q**uidam in ad bba-
ber speciales orones. **B**einde qda psalmos
graduales incipiunt. de qb dictum ei. pbenio
huius pntis. **S**acerdos itaqz nocturnum
inchoas officium. a dno q e alpha et o. i. pnci-
piu et finis. et bonoru largitor oim incipit.
Et qnia scriptu e. **J**oh. xv. Sinem enim bil po-
testis facere. Ena os aperire petit ante oia
fiducialiter ab eo q dicit. aperire os tuum et ego
adimplebo illud. ut ei os apiat addigne ipm
laudandū dicēs. **B**ne labia mea aperies. et
os meū. **Q**uia nō ē speciosa laus dei in
ore pctōis. nisi ipe i laudē sui illi os aperi-
re dignet. iuxta illud pphē. quare tu enar-
ras iusticias meas. et assu. test. m. p ostium.
Finit etia officium in ipo deo dum dicit. deo
gratias. ut initium et finis circulariter referant
ad eū q est alfa et o. **E**t qd aperies. poit
tpus p tpe. i. aperi. **B**ursus petit sua labia
aperiri. qnia ptem i cōpletorio nos do cō-
mendauim. et os et pect signo crucis mur-
mētes pclusim. qre merito nūc eū pcat
ut labia clausa aperiat ad laudandū. **E**bo-
rus vō ad notandū armoniā non mutata
psona rīdens dicit. **E**t os meū annū. lau. t.
Est ei vera armonia ut sit credentū cor vniū
et aia vna. **E**ct. c. iiii. **E**t i tali vnitae deus
laudat. **Q**uia vō dyabolus dei laudē abhor-
ret. ppter qd dei laudare volentē sātagit
pedire. nam ptempt pbarao. i. dyabolus
guit scādala. ideo ecclesia ne succubat statim i
petrata loquēdō illicēna orat dicens alia vo-
ce. **D**eus in adiutoriu meū intēde. **E**bo-
rīdens dicit. **B**ne ad adiuuandū me festi-
na. **S**ane pmissis duobz habins vics gra-
tia p quas os aperit. et dyabolo p auxilium
dei repulsionibz aliud restat nisi laudare.
Unde statim ecclesia laudans subiicit. **G**lo-
ria patri. **B**e q in pbenio dictū est. **E**les-
rum qz nō sufficit deū laudare nisi etiā ad
laudandū alios inuitem. ut q audit dicat
veni. **A**po. c. vi. et corinā corinā trahat.
Ero. xx. ideo seqt inuitatorū et inuitatorius
psalmus. **E**tenite exultem. **E**bi multiplex
causa redditur. qre deo exultare et iubilare
debem. dū ibi dicit. **Q**uomaz de magnū. **E**t
vltimo assignat cā scz ne ingratū sumus

sicut iudei q ppter suā ingratitudinē et ma-
licia terrā pmissionis nō intrauerūt. **E**n-
de dicit. **S**i introibūt i requiē meā. qsi dicat
nō. **I**nuitatorū aut alta voce dicit q mater
ecclesia p illud inuitet oēs ad pfitendum dno
iuxta illud. **E**tenite filij audite me. qd notat
scdus vsus. **I**deo occupem. **E**t. **I**hinc ē q in
qb vō ecclesijs iacētes ad ordē ante ma-
tutinū ante singula altaria statim cū audi-
unt cātari. **E**tenite exultem. **C**hoz intrant.
Incipies enī inuitatorū est qsi pco. tanqz
tuba exaltas vocē suā. **I**dem enī qz inui-
tatorio vox hūilis. sed cū venit ad psalmū
inuitatorū exaltat. qz ecclesia primo secreto
q ostio clauso laudat deū. ppter se. sed po-
stea manifeste ppter alios ut ardor accēdat
primos. **I**hinc ergo est q i pcpuis festiui-
tatibz inuitatorū q voce valde demissa in-
choat. scz cū venit ad vsū. **I**hodie si voces
ei audie. **E**t. exaltat ne qz corde forte obdu-
ratus de vocenō audita cause. **E**no esa.
Quasi tuba exalta vocetūā. **B**ursus vo-
cedemissa inchoat. ad notandū q in pmi-
ua ecclesia iplius clam ad fidē et ad xpm co-
lendū inuitabat. **E**t postea vox exaltat ut
ostendat q hodie libere inuitat pducatur et
adorat. **I**tem inuitatorū ipm ad aliquos
vsus illi psalmi. **E**tenite. repetit integre et
ad alios impfecte. qz oēs p ipm inuitatorū
um ad laudes et glāz dei inuitem. aliq tñ p-
fecte et aliq impfecte hāc inuitatōz recipiūt
Bicit aut series integre. qz illi inuitationē
integre recipiūt q pfecte laudes dō referūt.
Iderfecte at laudes referūt q nil qd non sit
laudis iterponit. **Q**uia ergo senarius est
pmus numerus pfecti qd patet. qz pstat ex
suis pntibz aliqis. scz vno duobz et tribz. ideo
series itegre repetit. **T**er vō ipfecte repetit
ppter illa tria hoim genera q ad cenā inuitati
inuitatōem nō receperūt. scz auari. supbi. et
luxuriosi. ut dicit i. vi. pte sub scda dnica p-
pente. **E**l ppter nram i tribz. scz in corde.
in ore. et in ope ipfectōes. **E**tey epiphāie
officiū inuitatio care. put ibi i sēta parie
dicit. et et mortuoz officium. nisi funere pten-
te. qz in illo officio xpi exequias imitatur.
nō ē in parascēue dicit. **E**t hūc qz nō suffi-

cit deū ore laudare. nisi et mēte laudet. ideo
post inuitatorū subiicit hūm. i. laus dei.
Item qa post inuitatōes psequēnt multi
deū cum leticia laudant. iuxta illud. audi-
uit et letata est syon. ideo post inuitatorū
cantat cōmuniter hūm. **T**ertio dicit hūm
nus in signū q sicut legit in actibz aplōz
gentes gauise sunt qa ad fides vocate sunt
Idcirco qa iterū non sufficit laus oris et
cordis nisi et opus sequat. qa fides sū ope-
ribus nō pdest. imo mortua est. iō p hūm
nū sequunt psalmi q bonam operandem
designant. **D**icunt etiā antiphonē q signi-
ficant caritatem sine qua opus non pficit.
et versiculi de qb in pbenio dictum est.
Post vsus ante lectioes p quas doctri-
nam habemus dicit oratio dnica. **I**hinc ad
notandū q q eget sapia et intellectu doctri-
ne. postulet illam a deo. q fm beatum **J**a-
cobum dat affluenter oibus et nō impro-
perat. **S**ecundo ut ipi orōis auxilio pro-
ficiat nobis vsus intentio. **T**ertio ut per il-
lam dyaboli temptatōes pellantur. **I**lle
enī sentiens nos velle lectioes legere. i. qui-
bus sanctorū victorie contra ipsum habite
legunt. sātagit nos acius ipugnare. **E**nī
nos illa oratione munimus. **B**icitur autē
secrete. p qd secretum regis consilium itelli-
gitur. ut pposite similitudinis psequamur
exemplum. et ut diligent capiat. vel qa
in ea loqmur deo. **E**ltima tamen pars pa-
tenter concludit ut pateat ad qd oratio ipa
dicatur scz ne lector p fantasiam temptatō-
num efferatur. et auditora lectōis intelle-
ctu et pfectu fraudetur. **B**ehoc sub titulo
de pma dicit. **I**der pces vero q dnica orā-
tōem ante lectioes sequuntur imploratur
sanctorū intercessio ad obtinendū qd in ipa
oratione postulatur. **D**ramus enī dñm ut
mutat operarios in messē suam. et aperi-
at cor nostrum in lege sua. et in pceptis su-
is. ne semen verbi dei quod audituri sumus
aut volucres comedant. aut spine suffocet
aut in petra vbi non habet hūorem arescat
Consequenter lectiones que sūt doctri-
na subiiciuntur. et post lectioes responsoria.
q bona opa significant. **B**e qb in pbenio

dictū est. Illud autē considerandū est quod in diebus festiuis et dñicis tres dicim⁹ nocturnas. in p̄festis p̄nā. Siq̄dem in trīum nocturnoz officiis tria t̄pa representant⁹. scilicet temp⁹ ante legē. temp⁹ sub legē. et temp⁹ grē q̄z q̄libet tribus distinctōib⁹ variat⁹. Tercius ante legem has distinctōes habuit. Prima fuit ab adam vsq̄ ad noe. Scda a noe vsq̄ ad abraam. Tercia ab abraam vsq̄ ad moysen. Temp⁹ sub legebas distinctōes habuit. Prima a moysen vsq̄ ad dauid. Scda a dauid vsq̄ ad transmigratōes babilonis. Tercia a transmigratōe babilonis vsq̄ ad xpm. Temp⁹ vō grēbas distinctōes habuit. Prima distinctio fuit apostolice et euangelice p̄dicatōis. Scda temp⁹ impugnatōis p̄hereses emergentes. Tercia temp⁹ pacis q̄n sc̄z hereses eliminatē sunt. Recte autē tres nocturni p̄ses seu fideles vtriusq̄ t̄pis significant. q̄ vigilantes p̄ dei laudē ad eternā pueniēt laudē. Unde apl⁹. Omēs stabim⁹ ante tribunal iudicis. et nos q̄ viuim⁹ et q̄ residui sum⁹ nō pueniem⁹ eos q̄ dormierūt. Quia ergo illi bonis insisterēs opib⁹ bene vigilauerūt. merito et nos vtrorū meritis trinitati placere. et nouē ordinib⁹ angeloz sociari possum⁹. in nocturnali officio sub antiphaz psalmoz r̄u vsuū lectionū responsoriorū nouenariū deo laudes canim⁹. Antiphē ad dilectōes. psalmi ad actionē. vsus ad exercitatōnem. lectōes ad dei cognitōz. responsoria ad gaudiū et cantū p̄nēt angeloz. Nouenarij vō antiphaz. psalmoz. lectionū. et responsorioz r̄u peodē accipiunt q̄ntum ad numeri significationē. Beata dicit in. vi. p̄e sub festo natalis et sub feria q̄nta cene dñi. et sub ti. d. vij. diebus post pasca. In q̄busdam tamē ecclesijs quando dicitur Te deū laudam⁹. nonū responsoriū nō dicit. Idem illas itaq̄ trīum tempoz nouē diuersitates seu distinctōes inuenim⁹ in nocturnis solennitatib⁹ sc̄toz et dominicaz. In solennitatibus enī sancto r̄u tres nocturnas celebrātes imitamus excubias celestis hierlm. q̄ edificat⁹ ut ciuitas et p̄seruat p̄ angeloz excubias. q̄ trīnitas distinguūt. dum ter trīa trinitati cōcinunt

sic et nos q̄ in illā credim⁹ tres nocturnas celebramus. Imitamur enī in h̄ p̄mitue ecclesie tres interpolatas excubias q̄ ter i nocte surgebant ad p̄sistendū dño vt p̄missū ē. Siq̄dem canimus. ix. antiphonas. ix. psalmos. ix. lectōes. et ix. responsoria. videlicet i vtroq̄ nocturno tres. siue trīa. ad notādū omēs electos q̄ fuerant ante legem sub lege et sub grana associatos ēē in cognitōe sc̄te trinitatis. ix. ordinib⁹ angeloz. et in celis ipi trinitati p̄gaudere. et vsq̄ in fine sociabūt. Sicut autē angeli p̄ores electi fuerūt. ita et psalmi lectōes p̄cedūt. In dñicis quoq̄ diebus in q̄b⁹ aliud festū nō occurrit tres nocturnos celebram⁹. Et dicuntur in p̄mo nocturno duodecim psalmi et tres antiphonae. quaz quelibet respōdet quattuor psalmis. et in p̄terisq̄ locis vnum Gloria patri quattuor psalmis respōdet. Sane dominicam diē dñs sua resurrectōe glorificauit et in ea angeloz p̄sonā p̄meruim⁹. Unde dñica nō dñicam resurrectōz nob⁹ ad memoriā reducit. et resurrectōes oīm fidelū q̄ ab initio mūdi fuerūt et vsq̄ ad finē seculi futuri sūt. q̄ i resurrectōe dñi oīm electorū resurrectio significata est. Idem vnum nocturnū recolit ip̄s ante legē. ip̄s sc̄z legis naturalis. duodecim psalmis illi⁹ recolit resurrectōes oīm sc̄toz illi⁹ t̄pis p̄teritū. xi. patriarchaz q̄ tūc maxie vigerūt et vigilauerūt a q̄b⁹ ip̄s dñi in. xi. tribus fuit p̄pagatus. q̄ fuit dño ip̄s peculiaris. sic in t̄pe grē. xi. apli p̄ ceteris p̄fulserūt. Quam r̄ psalmoz numer⁹. iiii. p̄ncipales seu cardiales v̄tutes p̄cedūt. viz. prudētiā. iusticiā. fortitudinē et t̄pantiā. q̄s credim⁹ sc̄tos patriarchas suo t̄pe p̄ ceteris habuisse et alijs exemplo mōstrasse. Tres antiphē fidei sc̄te trinitatis siue dilectōes i ea ostēdūt. Quaz quelibet r̄ndet quattuor psalmis. Illā q̄libet tenēs fidei sc̄te trinitatis quattuor p̄missis v̄tutibus ē q̄ dicit⁹. Ciuitas enī q̄ dicit⁹ posita ē. sicut h̄t apoc. c. penul. Idē autē quattuor psalmi s̄ vno illa dicūt nec sepan⁹. q̄ quattuor p̄misse v̄tutes inseparabiles sūt. s̄ q̄b⁹ vna s̄b oēs. sic pbat aug⁹. Item in eo q̄ sub vna glorificatione trinitatis quattuor psalmi copulat⁹ ostē

dū dictos patriarchas in vna fide trinitatis dictas quattuor v̄tutes habuisse et ceteris exemplo mōstrasse. Tercū q̄dā oēs psalmos p̄menocurne sub vna antiphā cātant. ad notādū delectatōz quā h̄nt i cognitōe trinitatis. Quidā et ad quēlibet psalmū dicunt glā. s̄ p̄ tres antiphās eos distinguūt. q̄ q̄libet tenet ex suo dono reddere laudes trinitati ex hac delectatōe quā h̄nt i cognitōe trinitatis. Et attēde q̄ i p̄ma distinctōe t̄pis ante legē vigilauerūt abel enos enoch et lamech. q̄d i p̄mis quattuor psalmis innuitur. B̄tis vir cātat abel. q̄ tāq̄ lignū plātati seculi decursus aq̄z dedit i t̄pe suo fructū iusticie. dum p̄ iusticia p̄seruāda succubuit. Quare fremuerūt cātat enos. q̄ dñi i timore seruauit. dñi nomē dñi iuocauit. B̄ne q̄d multiplicati sūt. cātat enoch. quē dñs suscepit dñi i paradisu trāstulit. B̄ne ne infirmitate cātat lamech. quē dñs exaudiuit dñi et talē filiū dedit. q̄ gen⁹ hūanusa furore dei i archa saluauit. Quia igit quattuor dūtaxat psalmi dicūt. idē duo psalmi de matutinali officio s̄trahūt. viz. Cū iuocare. et Gloria mea. Et idē illi pon⁹ q̄s alij. q̄ p̄m⁹ sp̄in p̄pletorio. et sc̄dus i sc̄da feria ad laudē dñi. In sc̄da vō distinctōe p̄mi t̄pis vigilauerūt noe sem beher et phare. q̄d i seq̄ntib⁹ quattuor psalmis innuit. B̄ne dñs me⁹. cātat noe. quē dñs in ista generatōe i iustū iuenit et idē aq̄s p̄seq̄ntib⁹ saluū fecit. B̄ne dñs no ster. cātat sem. quē dñs glā et honore coronauit. dñi enī sup̄ fr̄es p̄is b̄ndictōe s̄blimasuit. Cōfitebor tibi. cātat beher. q̄ mirabilia dei narrauit. cū ciuitatē gigantū dissipauit. In dño p̄fido. cātat phare. q̄ i mbe caldeo r̄u posuit i dño p̄fido. et ps calicis ignis et sulphur erunt. In terna distinctōe p̄mi t̄pis vigilauerūt abraam ysaac iacob et ioseph. q̄d seq̄ntes psalmi declarant. Saluū me fac. cātat abraam. quē de saluū fecit in t̄pe sc̄tus dñs fecit. q̄ ydolatrie fuit. Et q̄z cātat ysaac. quē dñs in sacrificio resperit. Dixit i ioseph. cātat iacob. qui spes dñi fuit. Un ibi dicit. Exultabit iacob et letabit israel. B̄ne q̄s habitabit. cātat ioseph. q̄ fuit sine macula. dñi adulterū recusauit. Scdm

vō nocturnū dñicale. siue tres psalmi q̄ tūc dicūt cū trib⁹ antiphonis. et trib⁹ glorificationib⁹ recolit resurrectōes eoz q̄ sub lege mosaica fuerūt. et tūc mlti sc̄i fuerūt i n̄res ordines fuerūt. sc̄z legislatoz cū suis imitatorib⁹. et psalmista cū suis. et p̄phē. Fuerūt nāq̄ aliq̄ doctrina legis p̄tē. Fuerūt enī aliq̄ cū dauid vel ad modū ipi dño psalmos decantaauerūt ante archā et. Fuerūt et p̄phē q̄b⁹ datū fuit corrige ip̄m doctrinā et sapia sibi a dō data et p̄dicare eis fuit. p̄p̄ hos tres ordines tres psalmos dicim⁹ et q̄ isti seruierūt trinitati cū delectatōe spiritali. idē ad singulos dicim⁹ glā patri cū antiphā. Qui at oēs psalmos p̄menocurne dicūt sub vna antiphā. et oēs sc̄de nocturne sub trib⁹. B̄ntēdūt. q̄z si illis q̄ fuerūt t̄pe legis nature. reuelata fuerūt aliq̄ntulū veritas. illis t̄n q̄ fuerūt sub lege moysi magis. et inde maior est eis exultatio. q̄d notat antiphonaz triplicatio. Idē terea illis q̄ fuerūt sub lege nature. p̄missa fuit hereditas. sc̄d his q̄ fuerūt sub lege moysi collata. Et nota q̄ in p̄ma distinctōe t̄pis legis vigilauerūt sacerdotes vt aaron cū docuit. q̄s exp̄mit psalm⁹ Cōserua me. q̄z dñs ps fuit hereditans et calicis. In sc̄da iudices vt geodeon dñi iudicauit. q̄s exp̄mit ps. Exaudi domine iusticiā meā. q̄z iudiciū p̄dit de vultu oīpotētis. In terna reges. vt salomō dñi ip̄m rex. q̄s insinuat ps. Diligā te. q̄s domin⁹ p̄stituit sup̄ gētes. In terno vō nocturno tres ps. dicim⁹ recolētes resurrectōnē oīm illoz q̄ t̄pe grē siue i nouo testamēto in trib⁹ mūdi p̄b⁹. sc̄z alia africa. et europa vigerūt et vigeūt. Et q̄ t̄pe grē marie facta ē reuelatio et iplētiō v̄tutis. idē psalmi illi cantāt sepi⁹ cū antiphonis habentibus allā ad mai⁹ gaudiū designādū. put plenius i t̄ta p̄e sub natali dicit. H̄nc enī est q̄ in q̄busdā ecclesijs sp̄ in oī tertio nocturno siue dñicali. siue festuali. lectōes et nouo testa. subiūnt sc̄z expositōes euāgeliorum. Et dicit Te deū laudā. Et attēde q̄mā in p̄ma distinctōe t̄pis grē vigilauerūt apli q̄ exp̄mūt in ps. Celi enarrāt. q̄ i oīm terraz erunt son⁹ eoz. In sc̄da martires. q̄s dēla-

rat ps. Exaudiatte. qz dñs pterit eos in die tribulatois eoz. In tertia pfectores. qz in nunt ps. Bñe i vte. q nō sunt fraudati volūtatē labioz suoz. Illud ergo iūte est iter xij. ps. pmi nocni q line antiphonis dicit qz nō qlibet eoz hz antiphaz. z tres psalmos alioz nocturnoz qz cū antiphonis dicitur qd intēst inē. xij. pñarchas q pegrini erāt z sperabāt hereditatē quā eoz posteri possederūt. z eoz posteros q trā pñb eoz pñm sā hereditauerūt. In illos qz tres ps. tertij nocturni q dicit cū antiphonis habēbul allā. z illos scdñ nocni q dicit cū antiphonis sine allā illd intēst. qd intēst inē illos q habuerūt testamētuz imutandū z eoz q bñt nō imutandū. Ad hanc nāqz ē gloriatio noui qz veteris testamēti. z de pceptis qz d pñm s. **I**demissu iūte tres nocni sūt illi tres āni ficulnee quā dñs inuulē iuenit dicens de illa. Dimitte me vt succidā. Et responsū est ei. Abuc dimitte eā h anno vt circūfo diā eā z mittā stercora. Cātam ei in pma nocina vt recolētes facta patruz q sub lege nate fuerūt. nō inuiles inueniamur. Cātam etiā i scda z tertia vt recolētes facta patruz q sub lege mosaica z q etiā ān nos fuerūt sub lege grē. nō inuiles inueniamur. Et si iuiles sum. opoz q pastor noster fodeat circa nos dicē. reducēdo nob ad memorā mortē illoz qz vidim paulo ān florere. Fili vide qz foris fuit ille. qz nobilis. qz diues. qz potēs. z ecce ad monumētū trāsiuit opoz etiā vt stercora ponat. pēā videlicz ān oculos nrōs ponēdo. z si hñ bz effectū dicat. In pño ē qdñs ad radices arboris securum ponet. z si te inuile iueniet in ignē eternum vbi perpetuo cōbureris proijcet. **D**icto dñ nocturnis festiuitatū z dñicaz nūc dñ nocnis ferialibz siue nō solēniū die rū pauca dicam. Et qdē ill dicit. xij. psalmos vt nos dō debere sūire i. xij. noctis horis ostendā. cūlibz hore vñū psalmū attribūtes. cū nō possum iūte dō seruire. put i phemio dicit. **O**lim qdem varie psalmi canebant. Nam alij qnqz ginta. alij plures. alij pauciores dicebat. Sz āgelo reuelante pñs pueniūt vt. xij. dicerēt. Qui psalmi

bini z bini dicit. ad notādū q sine caritate q ad min⁹ int duos cōsistit laudes nrē. vel opa nrā nūbil pñt. In qbusdā tñ ecclesijs i dieb⁹ pñstis int duos psalmos glā patri iterponit. ad notādū q xps ē dñ z hoim mediator. In alijs vō ecclesijs duo psalmi sūt vno glā pñ termināt. ad notādū q laudes nrē iūc dō acceptē sūt si i caritate mancā. et sic iter duos psalmos nūbil iterponit. qz iter dñi z pñm i qz dilectōe caritas pñe pñst iūte mediū nō habet. Et fm hñ. xij. psalmi s series tantū glā pñ dñ. sic sex sūt mōi etates. **I**stetia sic hōi a natiuitate vsqz i fines vite sex etates naturalit accōdūt. ita i qndiano noctno series dñ glā pñ. vt recolā qz vsqz i finē i dilectōe pñeuerare debet. **I**stetia etiā causā nūc sex antiphē dicit. qd signi ficet i phemio dicit. **E**l pñt ser opa mī serico die. q si obfauaerim. d tenebris h noctis vel mortis ad veraz lucē z vitā pñe mem⁹ eternā. Tres qz lectōes q tñc dicunt doctrinā dētoz trū ipm significāt. Et cum ipis interpolatē tria respōsoria dicunt. ad notādū q qdquid electi i tribus pñb dō cūerūt. z qd i trib⁹ etatib⁹ agim⁹. ad dñi trinitatē referim⁹. z trinitatē i fide spe et caritate glorificam⁹. Respōsoria ei a respōdē dō dicit. **E**l hñ tres lectōes dicit. quia dñs tres posuit vigilias dicēs. Si i pma. si in se cūda. si i tertia vigilia venerit. z ita iuenerit beati sūt hñ illi. Quē tres vigilie tres etates designāt. scz puericiā. iuuetutē. z senectutē. in qb⁹ bene vigilādo dñi laudare debet. Et nota q psalmodia trū nocturnoz tam dñicalū qz ferialū dicta vocat. **E**l exo. c. iij. **E**liam trūz diez ibimus in solitudine. **S**ane greg. vij. pñstuit vt in die resurrectionis vsqz i sabbatū in albis. z i die pentecostes vsqz i sabbatū eiusdē tres psalmi tantū ad nocnos. tres qz lectōes dicāt. **O**m nūb⁹ vō alijs dieb⁹ p totū annū si festiuitas est nouē lectōes legant. alijs vō dieb⁹ scz i ferijs. xij. ps. et tres lectōes legant. In dñicis vō dieb⁹ exceptis dñicis pasche z penteco stes. xviij. psalmi et. ix. lectōes dicāt. **I**lli āt q singulis dieb⁹ pter hebdomadas pasche et pentecostes tantū tres psalmos z tres le

ctiones dicit nō ex regula scōz patz. sed ex fastidio h facere pñobāt. **N**ocnis finis cāpane pullant. z tēdē laudā alta voce cantat. ad notādū q manifeste et mirifice ecclia tpe grē laudat dñi. et ad significādū q si bonis opib⁹ doctrine sanctebn responderim⁹ ad celestē laudē cū āgelis pueniē. Cātis qz tñc alta voce fact⁹ gaudiū mulieris d dracma pñta inuenta designat. **E**l vō finis eiusdē cāti ibi. **I**stet singulos dies zc. et alij versus sequentes altius canūt significāt pgratulatōz vicinaz. quā mulieri ppter dracmā repertā fecerūt. **C**ōpullatio vero campanaz puocationē vicinaz rep sentat. In qbusdā etiā ecclesijs lumina ria accendunt. **I**stam z mulier ipa lucerna accensa totam domū euertit. **I**stetia significat q ecclia catholica p xpm extrahitur d inferno. **E**l ipe bñm⁹ futurū gaudiū et leticiā representat. quā ecclia requiescēs a laborib⁹ suis est in die iudicij cōsecutura. Et est sciendū q cū bñis ambrosius beatus augustinū de manicheis pñsum bapti sasset dixit. **E**deum laudamus. **A**ugustinus vero respondit. **E**deum confitemur. Et illo dicente. **E**ternū patrem. ille respondit. **T**ibi omēs angeli zc. Et sic totū illum bñm⁹ alternatim composuerunt. **I**stet te dñi laudam⁹. vel qñ illud non dñ. post omēs lectōes et respōsoria dñ ver sus a sacerdote. p quem excitat audientes vt in dñ laude pmaneāt. Et dñ voce magis dimissa. ad notādū q nō pdest clamor vocis nisi assit clamor cordis. **E**l i beatus **B**enedict⁹ aliter officii noctis ordinat. nō tñ dissennens a pñssa ecclie ordia tione. vel illi in aliq contradicens. sz ordini suo qdā peculiare pñstuit. **I**stet nāqz instituit semel dicere. **D**eus i adiutorium meū intende. et ter. **B**ñe labia mea aperies ppter reuerentiā vñitatis et trinitatis. **B**e unde psalmus. **B**ñe qd multiplicati. eo q a somno surgens dicit in eo. ego dormiui et somnu cepi zc. **B**e inde in pmo nocturno sex psalmos et qtuor lectiones cū tōndem respōsorijs cātari instituit. et tōndē i scdo p hñā pñmplatiā innuens et actiā

Denari⁹ ē psalmoz numer⁹ vitam deligē actiā. in q ser miscdie opa puenit exerceri si qz ad pñplatiū vite pfectionē voluerit puenire. q p qtuor euāgelia designat z per qtuor lectiones similiter figurat. **Q**uater narius qdem numerus apud monachos quadratam stabilitatē. et euangelicam in sanctis erpmit. seu qduplicē sensū scptura rū. pñt qdū gas ammadab. i. historialē. alle gonciū. tropologicū. et anagogicū. In ter no vō nocturno tria cātica cātari instituit in laudē trinitatis. a q nobis vite pfectionē dari cū caritate credim⁹ z speram⁹. Cātan tur aut illa cantica cū allā. qdē canticū celestis leticie vt p hñā trinitatē eē dignam celesti laude ostendat. et ad quā plene lau dandaz nō sufficit laus hūana. **Q**uattuor vō lectōes de euāgelio q sequit significāt q laudatores dei p qtuor euāgelistarūz doctrinā debet eē qtuor vñtib⁹ insigniti. per qtuor etiā respōsoria laudānū alacritas designatur. Sz ne h bonū agētes illud libi ascribāt. sz tōm dñi laudi attribuāt. et se illi seruos oñdāt subiūgi. **E**deū laudam⁹. **I**stetia legat euāgelii qd significāt denariū idē. vitā eternā. q digne dñi laudatib⁹ in fine reddet. **E**l qd sequit amen. i. fiat nobis qd ex euāgelio credim⁹ et speram⁹. **I**stet nūc vō q sequit scz **E**dece laus zc. gau diū qd sancti post laborē habēt de remuneratione denarij significāt. **A**d onachi āt nūc qz nouē lectōes dicit nisi i exequijs mortuoz. **E**l de et tribuo antepasce nouē dicit q exequias dñi repñtantes. **E**l laudō aut instituit psalmū illū. **B**e mīserere nri. pmo absqz antipha decantari. **T**um qā tenebris fatiscantib⁹ diluculo matutine laudes cantantur. et in eo dñ. **I**lluminet vultū suū sup nos. **T**um qz hoc officii ad domi ni pñet resurrectionem. p quā accepim⁹ misericordiaz et bñdictionē. **R**ursus monachi dñicam ordē in voce dicit ppter simplices q eam nō intelligūt. aut obliuiscūt. et ppter versutos q spinā odij gerentes i corde fratrem odiūt. nolentes dicere **D**imittē nobis debita nostra sicut et nos dimittimus de. no. **I**stet igit dicere cōpellit in publico

ut purgent ab illo vicio. tam in fine noctis. i. in matutinis laudibus. q. si fine diei. i. in vespis. ut nocte aut die non praesententur in recollectione fratribus. In alijs autem horis non dicuntur voce quod sepe pugnat frater fratri in ira. et quod a furoris impetu commoveri. quod si statim animus non cohibeat. expectandum est in eadem venia. Sufficit si solus non orietur super iracundiam eius. nec et occidat. sic dicit apostolus. Vicit enim quatuor solimodo psalmos ad vespas. puti. vi. preterea. si. d. ipe aduersus dicit. **U**bi vacat etiam a misterio quod monachi se toto corpore ab oratione occidere faciunt. significantes deum ubique adorandum fore. qui ubique presentem. vel quod rationabili motu ab omni inrenatiuitate usque ad occasum mortis eius sequi tenemur. sic et firmitatem naturalem vult ab oratione occidere. Hoc est quod designat ecclesiam quod dicitur. gloria patri se inclinat ad orationem. et subdit. sic erat. et se vult occidere. Deuotio eius in diuinis officiis est suada. Quia vero monachorum officium ad nos non pertinet ad plene de illo sufficiat hoc esse. **E**llio nota quod monachorum ordo figuratur cherubin qui in angelorum ordines erumitur. predicat habere probatur. Nam sic cherubim et monachi seraliter velant. dicunt se septima. Serale vult et serale alteri. Vult quod in capucio qui caput tegit demonstrat. Illud vero tunice quod brachia extendit siue dextera et leua. alias duas dicitur esse alas. et ante et retro alias duas. et sic illud quod corpus tegit seraliter numerum implere asserit. Habet quod cor habuit imitatur scilicet. De bella namque legitur. Vir pilosus et zona pellicea accinctus renibus. et d. ipe et de illis filius dicit apostolus. Circuierunt in melonibus et in pellibus caprimis. Et de iohanne baptista inquit euangelista. Zona pellicea circa lumbos eius. Adhuc cuculla monachorum superata est a collobris apostolorum quod ut dalmatica formabantur. et eis forma crucis prefigebatur. quod illi se vicijs et concupiscentijs crucigebant. Eius nigredo est mundi preceptum. longitudo perseverantia in bono.

De laudibus matutinis.

Nunc nonnulli qui

beato ordine sequentes. de quod in principio b. p. n. dicitur. matutinis lau-

des a nocturnis diuidunt. illas fore per se officium aliter. et mane auroa rutilante illas dicentes. puti. ti. primo dicitur. Tali namque hora ipse victor a mortuis resurrexit. Unum mare. Surgens iesus mane prima sabbati. Vel saltem resurrectionis matutino non facata est. Tali etiam hora supra mare ambulauit. Merito ergo in hac hora laudandum est. ut ipse qui nos per suam sanctam resurrectionem saluauit. supra mare huius seculi nos iure faciat sicco vestigio. sicut petrum. Hac etiam hora mundus et angelos creauit. qui statim post creationem suam canticum laudes creatori suo iubilaueunt. Laudes ergo matutinas rubescere auro radicunt. scilicet in quarta vigilia quam lucifer totam illustrat. qui et matutinus dicitur a mane quod est lumen. qui nobis lumen mane reducat ad coronam glorie obtinendam. iuxta illud. Non sit vobis vanum mane surge ante lucem. qui promittit dominus coronam vigilanti. Quidam significantes. pus matutine laudis dicitur in principio per cedens tractat. Dicunt autem laudes. quia illud officium laudem precipue sonat diuinam. quas et facimus pro eo quod a tenebris erroris nos ad lucem seu viam veritatis reduxit. et ad temptandos dyaboli repellendos. Unde esaias. xvi. Exproscimini et laudate qui habitatis in puluere. quod ros lucis est. De huius matutinali officio dicit propheta. Ad te luce vigilabo. **S**ane matutinus et vespertinus officium idem canimus quasi domino iuge sacrificium offeramus. Offeramus ei domino in v. testa. iuge sacrificium. i. mane et vespere. Sed vespertinum dignum erat matutino quia pinguius ut iudei dicunt. puti sub vespere dicit. Hos autem per matutinum officium intelligimus legem. per vespertinum saluatore. ris passionem. qui in vespere mundi scilicet sexta etate obtulit se deo patri pro nobis. Unum eleuatio manuum mearum sacrificium vespertinum. Respondet hoc officium illi. qui ubi psalmi ponuntur sub quibus distinctionibus per gloria patri. sic et hic. Ite ubi et huiusmodi cum lectione v. siculo. Ibi etiam canticum marie et hic canticum zacharie. Quia vero officium vespertinum dignius est propter redigniorum quam significat. oia in maiori bus solennitatibus in vespertino sollemus canticamus quod in matutino. responsum iterponentes.

Ysidorus dicit in libro ethimo. quod officium matutinum est in lucis initio sic appellatum a stella lucifero. qui oritur mane inchoante ut dictum est. Hoc officium laudum plenum est laudibus. puti dicitur est in principio procedens tractatus. ad quas sacerdotes per verbum quem promittit excusant auditores. qui quod in matutinis meditantur ite. quod excelsus super omnes gentes dominus. Vel aliter. Et deinde diuinum imploreat auxilium dicens. Deum in adiuto. meum intende. postmodum choros ad idem festinas auxilium. i. summa trinitate glorificat deum dicens. Bene ad adiuvandum me festina. Gloria patri. Deinde antipha inchoat. Circa quod notandum est quod quodam ecclesie in dominicis qui sunt a prima dominica post epistolam usque ad septuagesimam. et ab octaua petre. usque ad aduentum domini. canunt ad laudes alla loco antiphe per omnes psalmis. Tunc quod promissum est. hoc officium laudibus est plenum. Illa ei laus est angelica. Tunc quod dominica dicitur resurrectionis domini repitatur. Sic ergo in tempore pascale quod est resurrectionis alla multiplicat. licet merito et ideo multiplicari. Et ante deum ubi quod dominica qui sunt ab octaua epistolae usque ad septuagesimam. canunt alla. iuxta cantum qui dicitur antipha ad nativitatem domini per nentium. In dominicis vero qui sunt ab octaua pentecostes. usque ad aduentum cantatur alla iuxta cantum ferialium antipha qui dicitur ad benedictionem et d. ipe sumunt. Quia igitur in singulis dominicis per varietate antipha ipse et canticum alla variatur. id iuxta breuitatem plurimam cuiuslibet antiphe. iuxta cuius canticum canitur. multiplicat vel minuit in singulis dominicis numerus alla. Ad hoc idem alla certus numerus non perficitur. quia deuote aie certus numerus vel modus in laudando deum perfigi non potest. In alijs vero ecclesijs passim in omnibus dominicis ad primos tres psalmos loco antiphe qui ad intonandum psalmos bis canunt alla ad insinuandum quod dei laudem et caritatis feruore procedunt. Hec cantatur illud iuxta alicuius antiphe canticum. ad notandum quod iuxta apostolum caritas non emulat. Ad psalmum vero Respondite. cantatur antipha. tres pueri. cui nec iubilum nec alla subiicitur propter rationes infra scriptas. Ad psalmum vero Laudate deo. ter dicitur loco antiphe alla non iuxta alicuius antiphe canticum. sed dicitur ad idem

choandum psalmum. Ter autem dicitur. Primo quia respondet tribus psalmis sub ipso psalmo Laudate. et ceteris. Secundo propter triplicem ordinem istorum deum laudantium. d. qui ista dicit. Ysidorus illos laudibus matutinis quod psalmi dicitur. ut quod sensum reparatio notet. et propter quod status ecclesie. Idem psalmus est. Dominus regnat. i. qui laudatur deus. qui firmavit orbem terrarum. scilicet fide et resurrectione. Et idem psalmus pertinet ad regnum christi. Secundus est. Jubilate. qui pertinet ad possessores. Tercius dicitur. Introite portas eius in possessione. Et recte incipit a iubilo. quia possessio valde placet deo. Tercio est. Deus deus meus. et cetera. qui significat statum maris qui sunt ad dominum. Tunc dicitur. Situi in terra mea. Et quia tota nostra sitis et intemo eorum in trinitate et ad trinitatem. idem sequitur psalmus. Deus misereatur nostri. in quo tota trinitas notatur. ubi dicitur. Benedicat nos deus deus noster. Benedicat nos deus et cetera. Vicit enim ter deus propter patrem et filium et spiritum sanctum. Quartus est canticum trium puerorum. Benedicite. quod dicitur danieli. i. c. significans statum antichristi ut iam infra dicitur. et in fine huius psalmi non dicitur. Gloria patri. Idem quod propter passionem fidei. pieci sunt tres pueri in camini ignis. in quo factio marie deo et trinitati derogatur. Secundo quod plerumque versus illi psalmi idem dicit quod gloria patri. et in diuinis scripturis nihil dicitur superuacuum esse. Tercio. quod ipso psalmo distincte tota trinitas notificatur. et laudatur deus in creaturis. Rursus ubi psalmus illi dicitur. nec sedere. nec genua flectere debemus. sic dicitur sub sabbato quatuor temporum per me beatorum domade quadagesime. Quintus psalmus est. Laudate dominum. i. qui statim ille notatur. qui post mortem antichristi pueritatem iudei ut iam dicitur. et in fine eius dicitur. Gloria patri. ad ostendendum quod per bonam operationem sociabimur angelis. qui incessanter deum laudant. **I**sidorus testatur etiam dicitur quod in laudibus octo psalmi dicuntur. quod officium istud mystice recolit status ecclesie ab initio apostolice stabilitatis. usque ad perfectum electorum qui in fine mundi futuri sunt sub quo statu octo ordines ecclesie siue electorum in ecclesia sancta per baptismum saluari reperimus. sic et in arca noe octo ante illos significantes per arcam saluate sunt. Ipsi de diluvio enim baptismus. per arcam vero ecclesia significatur.

Idem^o ordo fuit ecclesie p^{ri}mitiue in iudaico ipso pueris. q^{ui} p^{ro}pheta p^{ro}dicatores reformati et edificati s^{un}t. sicut monstrat ille p^{ri}mus psalm^{us}. D^{omi}n^{us} regit in p^{ri}mo ei^{us} uerbu^m ubi de saluatoris regno et de ip^{so} agit potestate. In sc^{co}do u^{er}bu^m agit de f^undatione ecclesie q^u tunc cepit fieri sup^{er} illud f^undamentu^m q^uo^de christus. iuxta apl^{um}. De q^{uo} eti^a f^undam^{en}to in n^o eu^{an}g^{el}io psalmi habetur. Cantat ergo h^{ic} psalm^{us} in laudib^{us}. q^{ui} p^{ri}net laudes christi. Sc^{co}nd^{us} ordo fuit p^{ri}mitiue ecclesie intransit^{is} ad g^{en}tes p^{ro}dicatores d^{omi}nⁱ et ap^{osto}lo^{rum} monentiu^m om^{ne}s terr^a. i. om^{ne} gent^{em} ad iubilandu^m deo. q^uo^d m^ostrat sc^{co}nd^{us} ps^{almus}. Iubilate d^{omi}n^{us} ois terra. Terc^{ius} ordo fuit credens gentilitas. qu^{am} t^{er}ti^{us} ps^{almus}. Deus d^{omi}n^{us} meus. demonstrat offerre gr^{ati}as et benivolentia^m ap^{osto}lo^{rum} vacato^{rum}. Quart^{us} est resipiscens iudaici populi per enoch et belyam pueri. qu^{em} ille quart^{us} ps^{almus}. Deus misereat n^{ost}ri. m^ostrat ad de^{um} reuersum poscere misericordias ei^{us} et tunc gaudebit se cognoscere via^m dei qu^{am} in g^{en}tib^{us} e^{ss}e cognoscit. Quintus erit eor^{um} q^{ui} futuri sunt t^{em}p^{or}e antichristi. i. cui^{us} figura p^{re}cessit nabuchodonosor. q^{ui} l^{ib} tribulabit sc^{co}nd^{us} u^{er}bu^m q^{ui} p^{ro}pheta. n^{on} t^{em}p^{or}e desister^e b^{en}dicere de^{um}. ad instar n^{ost}ri pueror^{um} q^{ui} de^{us} liberauit de camino ignis. q^{ui} p^{ro}pheta q^{ui}ntu^m canicu^m b^{en}dicite. recolunt. Et e^{ss}e t^{em}p^{or}e iusti purgabit^{ur} velut i camino ignis. n^{on} t^{em}p^{or}e uent^{is}. s^{ed} ibi accipiet forma^m auri. Et iⁿ Job. i. apoca. uidit pedes ei^{us} s^{ed}iles auricalco. sicut i camino ardenti. Unde rite seq^{ui}tur ille psalm^{us}. et p^{ro}pter tribulatores qu^{am} designat antiphona illi^{us} sine alla et ipe sine gl^{ori}a p^{ri} cantat. Iⁿ p^{ri}mo aut^{em} ipe tres h^{ab}et distinctioes. In p^{ri}ma inuitant sup^{er}iores creature ad laudes creatoris. sc^{ilicet} q^{ui} s^{un}t sup^{er} a cel^{um}. q^{ui} in celo et q^{ui} in aere. In sc^{co}da inuitant ad h^{oc} creature terre. ne. et q^{ui} mouent^{ur} in aquis. In tertia inuitantur o^{mn}es sp^{irit}us et aie. ut cu^m omⁿⁱ creatura d^{omi}nⁱ min^{us} b^{en}dicam^{us}. q^{ui} sicut tres pueri nabuchodonosor et caminu^m ignis. sic et nos dyabol^{us} et inferni incendi^{um} euasim^{us}. Ceteru^m h^{ic} canticu^m bene puenit diei dominico et cuilibet festiuo. q^{ui} in p^{ri}ma die d^{omi}n^{us} vniuersa creauit. et p^{ro} sua resurrectione postmodu^m in noua uita. id^{est} q^{ui} in ea die et iⁿ festis q^{ui} resurrectione

d^{omi}n^{ic}am imitant^{ur} d^{omi}n^{us}. in quo dei creature ad creatoris laude^m inuitant. H^{ic} eni^m e^{ss}e q^uo^de laudes s^{un}t in d^{omi}n^{ic}is dieb^{us} et festiuitatibus sc^{ilicet} d^{omi}nⁱ et in t^{em}p^{or}e pascale. q^{ui} representant gaudia resurrectionis xpi et nostre. Sertus septim^{us} et octauus erit eor^{um} q^{ui} vniuersaliter ex trib^{us} m^{un}di partib^{us}. sc^{ilicet} ex asia. africa. et europa pueredi et colligendi s^{un}t. q^{ui} post antichristi p^{er}secutionem et ei^{us} morte maiore pace fruuent^{ur} usq^{ue} i die iudicii q^{ui} n^unc habeat ecclesia. Tunc eni^m erit senectus in misericordia vberi. In qua quiete triplex ordo iustor^{um} sc^{ilicet} coniugati. c^{on}tinentes. et u^{ir}gines. quos iob noe et daniel ex p^{ri}mit. et generaliter vniuersi sancti quibus aureola debet. q^{ui} in trib^{us} m^{un}di partibus tribulatione euadent. regnaturi cum sponso ecclesie celebrabit laudes dei. q^{ui} p^{ri}netur in illis trib^{us} psalmis. sc^{ilicet}. Laudate d^{omi}n^{um} de celis. Cantate d^{omi}n^o canticu^m. et Laudate d^{omi}n^{um} in sanctis. Querit aut^{em} quare hi tres psalmi sub vna antiph^{ona} et eti^a s^{ub} vno gl^{ori}a patri dicunt. B^{en}detur ideo q^{ui} p^{ri}missi sex tus septimus et octau^{us} ordines elector^{um}. qui ex dictis trib^{us} m^{un}di partibus colligentur. sine aliq^{uo} intervallo simul erunt et pariter glorificabunt. Continet eni^m ip^{si} tres psalmi triu^{er}su^m de m^{un}do carnez dyabolo. et q^{ui} n^unc vnu^m sine alio n^{on} habet. ideo merito coniunguntur. Queritur quare p^{ri}missi duo psalmi sc^{ilicet}. Deus d^{omi}n^{us} me^{us}. et Deus misereat n^{ost}ri combinant^{ur} et sub vno gl^{ori}a patri. et sub vna antiph^{ona} dicunt. Ad q^{uod} q^{ui} duplex est resp^{on}sio. Iⁿ p^{ri}mo. q^{ui} ps^{almus} Deus d^{omi}n^{us} me^{us}. significat sicut ad de^{um}. in ps^{almus}. Deus misereatur n^{ost}ri trinitas notat ut supra. Ad significandu^m igitur sicut et desideriu^m p^{er}petuu^m ad de^{um} hoc fit sc^{co}do ad notandu^m q^{uod} ante p^{er}secutiones antichristi p^{ro}pheta credentis gentilitas. q^{ui} recolitur p^{er} ps^{almus}. Deus d^{omi}n^{us} me^{us}. et iudaicus p^{ro}pheta resipiscens q^{ui} recolit p^{er} ps^{almus}. Deus misereat n^{ost}ri. vnu^m erunt in fide. et postq^{ui}z bi p^{ri}miti erunt. veniet antichristi tribulatio. ut p^{ri}miti sum est. Tercio q^{ui} p^{ri}mus psalmus illor^{um} significat dilectione dei. Et ibi d^{icitur}. Situi in teania mea. etc. Sc^{co}nd^{us} dilectionem p^{ri}miti. Unde ibi dicitur. Cognoscamus in omⁿⁱbus gentib^{us} salutare iuu^m. Quare connere

sunt ut vna sine altera in xpiana p^{ro}fessione n^{on} habet. Quarto q^{ui} gr^{ati}a qu^{am} ecclesia in p^{ri}mo psalmo sicut videt. in sc^{co}do collata esse m^ostrat. Unde ad gr^{ati}ar^{um} actione^m inuitat euz d^{omi}n^{us} ibi. Confiteant^{ur} tibi ip^{si} d^{omi}n^{us} etc. Bursus iⁿ fine ip^{si} psalmi. Deus d^{omi}n^{us} me^{us}. n^{on} d^{omi}n^{us} gl^{ori}a patri. q^{ui} i eo agit de miseria h^umani generis. Unde ibi d^{icitur}. Situi in te aia. Iⁿ h^{oc} ei om^{ne}s psalmi de miserijs m^{un}di q^{ui} alijs aduersarij^{bus} tractantes. laudat illu^m p^{ro} illis. q^{ui} t^{em}p^{or}e debe^{re} r^{at}. Sed sequen^{ter} psalmo. sc^{ilicet} Deus misereat. subiact gl^{ori}a patri. q^{ui} i eo agit de misericordia d^{omi}nⁱ p^{ro} qu^{am} generi h^umano bona p^{ro}ferunt et mala remouent. Ceter^{um} p^{ro}dicti duo psalmi et psalmus ille. Laudate d^{omi}n^{um}. nu^mq^{ui} variant. ad significandu^m q^{uod} sine fide et desiderio trinitatis q^{ui} in p^{ri}missis duob^{us} psalmis vni^{us} exp^{re}ssu^m tur. et sine laude dei q^{ui} p^{ro}ps. Laudate designatur. nu^mq^{ui} xpian^{us} e^{ss}e d^{icitur}. Querit ergo q^{ui}re ecclesia in psalmo illo Iubilate. ad iubil^{andum} nos inuitat. et t^{em}p^{or}e ip^{sa} n^{on} iubilat. Ad q^{uod} d^{icitur} p^{ro} officiu^m laud^{is} d^{omi}nⁱ resurrectione significat q^{ui} iⁿ co^{mn}plera i capite sc^{ilicet} in xpo. adhuc e^{ss}e i me^{bris} i ple^{be}. Ad notadu^m igit q^{ui} iⁿ ipe i ple^{be} ta e^{ss}e. n^{on} d^{omi}n^{us} iubil^{andum} in fine antiph^{on}az. p^{er}petuu^m il lar^{um} q^{ui} d^{icitur} sup^{er} psalmos i q^{ui} b^{en}fit m^{en}to de resurrectione. Est ei iubil^{andum} car^{um} spe gl^{ori}e p^{ro}cept^{um}. Quia v^{er}o resurrectio adhuc i me^{bris} i plen^{it}ud^{ine} e^{ss}e i o^{mn}i q^{ui}bus d^{omi}n^{us} antiph^{on}is iubil^{andum} d^{icitur}. Et i ipe pascale i v^{er}icilis et responso^{rum} et in alla iubilam^{us} p^{ro}pt^{er} n^{ost}ra resurrectionem qu^{am} speram^{us}. qu^{am} q^{ui} n^{on} videm^{us}. nec adhuc plene exp^{re}ssimere possu^m iⁿ p^{ro} voce n^{on} significat^{ur} u^{er}o iubilam^{us}. In antiph^{on}is ergo non fit iubil^{andum} p^{ro}pter resurrectione d^{omi}nⁱ q^{ui} i ple^{be} e^{ss}e. nec eti^a in antiph^{on}is laud^{is} i q^{ui}z psalmis m^{en}to fit de resurrectione d^{omi}nⁱ. ut i p^{ri}mis tribus psalmis. nec in fine antiph^{on}e q^{ui}ru^m psalmi. q^{ui} nabuchodonosor videt tres pueros in camino ignis positos. vidit et q^{ui}ntu^m cu^m eis sc^{ilicet} xpm^{us} eos solant^{ur}. Qui eni^m i tribulatoe s^{un}t h^{ic} sol^{us} orat ne deficiat. et pon^{it} e^{ss}e tunc locus i medi^{um} q^{ui}z speradi. Ad in fine antiph^{on}e h^{ic} psalmi n^{on} d^{omi}n^{us} iubil^{andum}. p^{er}petuu^m q^{ui} i tribulatoe sanctor^{um} gl^{ori}a dei n^{on} apparet. Sed i fine antiph^{on}e q^{ui} d^{icitur} sup^{er} psalmus Laudate d^{omi}n^{um}. d^{omi}n^{us} iubil^{andum}. q^{ui} in illo n^{on} fit m^{en}to de resurrecti

one. sed de spe gl^{ori}e qu^{am} expectam^{us}. et q^{ui} e^{ss}e i u^{er}bilis. De h^u i u^{er}bilis d^{icitur} est in p^{ro}hemio h^{ic} partis. Ad d^{omi}n^{um} p^{ri}mo psalm^{us} laud^{is} in d^{omi}n^{ic}is sc^{ilicet} d^{omi}n^{us} regnauit. q^{ui} est psalm^{us} leticie. comutatur in ferijs in psalmu^m. Misere re mei de^{us}. qui est psalmus penitentialis. C^{ir}ca quod notandu^m est q^{uod} dies dominici et festiue recolunt resurrectione sanctor^{um}. qui fuerunt ab initio et erunt usq^{ue} in finem seculi. Unde in dominicalibus et festiuis laudib^{us} recolentes regnu^m d^{omi}nⁱ post ei^{us} resurrectione a morte corporis. siue gl^{ori}iaz resurrectionis elector^{um}. canimus psalmus. D^{omi}n^{us} regnauit. qui tamen in dominicis d^{icitur} ad p^{ri}ma. a septuagesima usq^{ue} ad pascha. p^{ro}ut ibi d^{icitur}. Dies vero feriales recolunt peregrinatione ip^{so}z sc^{ilicet} d^{omi}nⁱ et penitentiam. et ideo in ferialib^{us} laudib^{us} dicam^{us} p^{ri}mu^m psalmu^m. sc^{ilicet} Misere re mei de^{us}. recolentes nostram resurrectione a morte animaz p^{er} penitentiam. siue elector^{um} peregrinatione et p^{ri}ma siue p^{ro}uersione. Quia ei^{us} iudei ad petri p^{ro}dicatoem p^{ro}puncti corde et pueri. illum frequentabant. unde inoleuit vsus. ut et nos q^{ui} de gentili errore pueri sumus. illum in officijs frequent^{em}us. q^uaten^{us} ad p^{ro}uersione et p^{ri}ma p^{ro}uocemur. p^{ro} quam resurgere valeam^{us}. De h^{ic} psalmo sub p^{ri}ma d^{icitur}. Ad h^{oc} loco secundi psalmi sc^{ilicet} Iubilate. q^{ui} in d^{omi}n^{ic}is et festiuis d^{omi}n^{us} diebus sex psalmi in sex ferijs dicunt. Quia sic p^{ri}mitiua ecclesia sanctor^{um} p^{ro}dicatoe hereditate accepit. et post ad g^{en}tes intrauit. et sic gentilitas credidit. et sicut iudaicus p^{ro}pheta sc^{ilicet} d^{omi}nⁱ p^{ro}dicatoe resipiscet in fine. et q^{ui} sub t^{em}p^{or}e antichristi futuri s^{un}t tribulatoe euadent. et ip^{si} post ei^{us} p^{ro}dicatoem et trib^{us} m^{un}di partibus colligentur ut p^{ri}missum est. ita et i loco psalmi Iubilate. qui sanctor^{um} p^{ro}dicatoem c^{on}tiner^{et} d^{icitur} i sc^{co}da feria psalm^{us}. Verba mea q^{ui} est vox ecclesie ad hereditate d^{omi}nⁱ vocate. In septuagesima v^{er}o psalm^{us}. Confitemi. put ibi d^{icitur}. Et in tertia feria ps^{almus}. Iudica me de^{us}. q^{ui} recolit quando p^{ri}mitiua ecclesia intrauit ad gentes. Et in quarta feria psalm^{us}. Te decet. q^{ui} cantat in figura gentiu^m que ab ydolis conuerse sunt ad deum. Et

in quinta feria ps. **B**ne refugium. q. sic intitula-
tur. orō mōi hōis dei. cōgruēs respiciēte
iudeorū. Et i sexta feria ps. **B**ne exaudi ora-
tionē meā. quē dauid cātauit qñ fili⁹ suus
eū pseq̄bat. psecutōez antichristi significans.
Et sabbato ps. Bonū ē p̄fiteri dño. q. sic in-
titulat. psalm⁹ cānci i die sabbati. i. i die qe-
tis. figurās scōs a trib⁹ mūdi p̄ibus colle-
ctos post antichristi psecutōez fore i quiete
māluos. et dño p̄fiteri et psallere. **I**dem
si ergo ser psalmi iō ita ordinat. ut in eis no-
tari possit ordo r̄piane puerionis. **T**er-
tū loco psalmi. **B**ndicite. ser cānica i ser fe-
rijs dicit. q. sic psalm⁹ ille p̄inet gratiarū
actiones nū puerorū. ita et cāncis p̄inen-
tur grāz actōes electorū. Talis ei ē differen-
tia iter psalmi et cānci. q. lūter bonā opa-
tionē et grāz actōne. **A**doules ei legit p̄m⁹
oim instituisse cānica. qñ pharao submer-
sus est. **B**einde debbora nō ignobil' femia
in libro iudiciū. **I**dem ita et i ser. **C**anti-
cū ē vor hūana. psalm⁹ vō est qd cantat ad
psalteriū. **I**tem psalm⁹ demonstrat opa ele-
ctorū illi⁹ orōis quē significat acta p̄ puerio-
nē. cānci vō ostendit laudē dei p̄ eis opib⁹.
De cāncis dicit i sexta pte sub sabbato scō.
Bursus iō p singulos dies feriales se-
ptimane scōs et qñtus psalmi mutant. qz
ser psalmi et ser cānica q p ser dies septima-
ne pmutantur p̄cordat in significatōibus
octo psalmis q canūt in matutino dñicali
seu octo ordib⁹ electorū de qb⁹ pmissū ē.
Non incōgrue igit de diei dies ordinatum
canunt. quēadmodū et psalmi dñicali ma-
tutini canūt. seu quēadmodū ordines ele-
ctorū qb⁹ concordat numerant. ut p eos ele-
ctorū ordines i nouo testa. de tpe in tempus
sic ordinatum fuisse ostendat. **I**dem psalmi vō.
Deus dñs me⁹. et **L**audate. nūqz pmutant
nec p̄mutant. qz nullū fuit temp⁹. nec erit
q aie iustorū nō sinat ad deū fontem viui.
et q nō laudēt dñm in excelsis. **E**t autē
clari⁹ pateant. notādū ē q qlibz dictorū ser
psalmorū bz i sebz vocabulū mane v̄l eq̄pol-
lēs. **A**ne at i ser dñdū. scz i mane t̄pis. i
mane pectoris. i mane nr̄ redēptōis. i ma-
ne hōis. i mane et̄nitatis. et i mane mūdiat'

psperitatis. **A**ne t̄pis ē initū et fūdamē-
tū fidei dñi q dicitū ē. Et factū ē vesp̄e et mane
dies vñ⁹. **A**ne pectoris ē initū gr̄e cum
scz grā incipit lucere i corde. **U**nd. **E**mitte
lucē tuā. et mane exaudies vocē meā. **A**ne
nr̄ redēptōis ē matutini t̄pis q dñs
noster surrexit. vel ei⁹ resurrectio innotuit.
Und. **E**ritus matutini et vesp̄e delectabe-
ris. **A**ne hōis puericia vel adolescentia
in q viret et floret. **U**nd. **A**ne sic herba
trāseat. mane floreat et tran. vesp̄e decidat i
durem et areseat. **S**epe atē qb⁹ mane pueri-
cie trāseat. i. morit. **S**i vō p̄tingat eū v̄ire
ad mane adolescentie q viret et floret. sepe ē
q̄tūctū trāsit. q si forte eū p̄tingat v̄ire ad
vesp̄erā senectutis. tūc absqz dubio i morē
decidit. indurat ut cadaver. et areseat in pul-
uere. **A**ne et̄nitatis ē inuiz et̄ne glorie.
Und. **A**udiat fac mibi mane misericordiaz tu-
am. i. vocē misericordie tue. scz. **E**leue bñdici-
tū. **A**ne mūdiat' psperitatis ē ipa psperitas
Und. **A**d annūciandū mane misericordiam
tuā. **I**dem ita ergo solici⁹ de aia sua ma-
ne t̄pis surgit ad orōez ut possit dicere. **A**ne
alabo tibi et videbo. mane exaudies vo-
cē meā. **Q**d habet in p̄mo ps. **V**erba mea
Verū qz orō ei⁹ nō bz effectū sine mane pe-
ctoris. i. sine gr̄e initio. iō dñi. **E**mitte lucē
tuā. **Q**d bñt i scō ps. **I**udica me dñs. **S**ed
qz mane pectoris pendet ex mane nr̄ redē-
ptōis. iō dñi. **E**rit⁹ matutini. **Q**d est i
tertio psalmo. **L**edez. **E**t qz habito ma-
ne pectoris. qd est effect⁹ mane redēptōis
homo incipit sibi vilesce. **S**equit. **A**ne
ne sicut herba transeat. **Q**d bñt in quar-
to psalmo. scz **B**ne refugium. **S**ed qz quāto
sibi qsqz magis vilesat. tanto magis mane
et̄nitatis affectat. iō dñi. **A**udiat fac
mibi mane misericordiam tuā. **Q**d habetur in
qñto psalmo. **B**ne exaudi orōnem meam.
Et qz nemo ad hoc puenit nisi qui laudat
deū in aduersitate et psperitate. iō adiūgit.
Ad annūciandū mane misericordiam tuā. **Q**d
bñt in sexto psalmo. **B**onum est. **E**t
Bursus ser psalmi q p singulas ferias
mutant. et cānica q in illis dicit in se pue-
nit. et p̄que p̄nt tempis gr̄e succēssibus

coaptari. **I**n scōa nāqz feria recolit status
p̄mitue ecclie. q scōz p̄dicatōe hereditates
accepit. ut dictū est. **U**nd. i illo ps. **V**erba
mea. orat ecclia p̄terna hereditate quaz p
xpm p̄cipit. quare in ti. eius dñi psalmi habet
tur in finem p ea quā p̄seq̄t hereditate. **I**n
cāntico vō gr̄as agit dñs. **C**onfitebor tibi
dñe qmā irat⁹ es mibi p̄uersus ē furor tu⁹
et solatus es me. **Q**d est elsa. xij. c. **B**euerā
ira dei p̄māsit vsqz ad passionē saluatoris.
sz tūc p̄uersus est dñs a furore et solatus ē
ecclia. aperiens ei ianuā celestis regni. cū
oēs pus ad inferos mitterent. **I**te in psal-
mo sollicitudinē suā ostēdēs ecclia dñi. **A**ne
alabo tibi et videbo. **I**n cāntico vō cō-
fidēs dicit **F**ortitudo mea et laus mea dñs
id ē. ipe p quem sum fortis et quē laudare te-
neor. **A**d totā igit p̄inet ecclia qd dñi. **V**er-
ba mea. sz sp̄aliter ad p̄mituā cui p apo-
stolos p̄mo facta est p̄missio eterne heredi-
tatis. et tūc verillū crucis cepit in natōib⁹
eleuari. ad qd p̄inet cānticus sicut ex his q
p̄cedunt cānticū in elsa manifeste apparet
Dicit enī in libro paulo superi⁹. **I**n die
illa radix yesse. q stat in signū p̄loz ipm gē-
tes dep̄cabūt et erit sepulcrū ei⁹ gloriofum
Et paulo post. **E**leuabit signū in natōes
et congregabit p̄fugos israel. **S**aluator
noster est radix yesse. et ipe stat i signū p̄lo-
rum. qā ad eum respiciunt gentes et ipm de-
p̄cant. eius sepulcrū fuit gloriofum. sz pec-
catis nr̄is erigentib⁹ ad temp⁹ sit ignomi-
niosum. et ipse p̄ ap̄los et alios p̄mituos
leuauit in natōes crucis signū. in q ē victo-
ria. ut sciant oēs in q dyabolus est victus.
Sed ante h̄ p̄gregauit ipe p̄fugos israel.
qñ in die pentecostes erant viri religiosi in
hierl'm ex oi pte vel natione q sub celo est. et
ex illis crediderūt vna die tria milia. et alia
die qñqz milia. **I**n eis dicit paul⁹ i actib⁹
ap̄loz. **I**dem i oportebat vob loq verbū
dei. **I**n tertia feria illud t̄pis recolimus
qñ ab impijs ecclia p̄secutionē patiebatur
a iudeis p̄mo. et postea a diuersis impera-
torib⁹ romanis. p̄sertim tēp̄e neronis vsqz
ad t̄pa dyodeciani et maximiani iperatorū
Que aut tūc passa fuerit ecclia indicat ps.

Iudica me dñs et discerne causam meā de
gente nō sancta. **E**t ostendit tristitiā quaz dicit.
Quare tristis incedo dñi affligit me inimi-
cus. **S**ed qz ab hac p̄secutione liberata est
cantat cānticū. **E**go dixi. **Q**d ē elsa. xxvij.
ca. **Q**d cātauit ezechias post liberatōem a
sennacherib. et post infirmitatē quā incur-
rerat. ne eleuaret cor ei⁹ in sup̄biam. vel qā
eleuati⁹ erat p̄pter inopinabile triūphum
de exercitu sennacherib. **S**icut enī ille libe-
ratus reddidit gl̄am deo. sic et ecclia. **I**dem
tñ qz desperās dicit. **N**on aspiciā hōies v̄l
tra et habitatorē quietis. i. saluatorē meum
p quē mibi quies deberet ēē. imo cum vide-
bat suos passim interfici dicebat. **B**enera-
tio mea ablata ē. **E**t itez. **I**dem dicit velut
a terente vita mea quaz adhuc ordiret succi-
dit me. **L**amē sperans ecclia dicit. **Q**uēs
supple nūc in p̄tectōe tua. viuent. sz post in
futura quiete. ipe p̄fitebit tibi sic et ego hō
die sup. liberata ab hostib⁹. et ego ita ago
sicut pater bonus notam facit filiis verita-
tem suā. **I**n quarta feria recolit illud tē-
pus quo ecclia cepit exaltari sup inimicos
suos reddita sibi pace p̄mpatorē constan-
tinū. **U**nd. cantat. **L**edez hymnus de⁹
in syon. **S**yon interpretatur speculatio siue
p̄templatio. qz tpe quiens potuit ecclia va-
care p̄templationi. **A**d h̄etiam p̄inet titū-
lus scz. **I**dem psalmus dauid cānticū hieremie
et ezechielis de p̄lo transmigrationis vel ver-
ba p̄grinatōis cum inciperet exire. **S**icut
enī p̄lus ille de babilonia exire cepit. rece-
pta licentia a cyro. ita et ecclia de babilone
p̄secutionis p̄ constantinū romanū impe-
ratorē liberata. quā patiebat sub pueris
impatorib⁹. habet spem p̄ficiendū melius
quāqz pueniet in celestem hierusalem. **U**n
recolens p̄teritam p̄secutionem dicit. **V**er-
ba iniquorū pualuerūt sup nos. **E**t p̄fectū
suū ostēdēs dicit. **B**ndices corone anni be-
nignitatis tue. **C**orona anni benignitatis
tue est temp⁹ gr̄ie qd p̄circulū diez vsqz
in finē mūdi decurrit in q campi. illi q sūt
plani. tumore sup̄bie carētes. vbertate gra-
tiereplēt. **I**dem p̄pter hanc liberatōem can-
tat ecclia cānticū annematis samuelis.

quod carauit liberata de persecutione sue emule
fenene scz exultauit cor meum in dno. qd est
i. Reg. ii. c. Tu enim res publica cepit p ange-
licos viros et impatores xpianos miltra-
ri potuit ecclia dilatare os suus sup inimi-
cos suos. scz iudeos. paganos. et hereticos.
Unde sequitur. Bilatani est os meum etc.
Eade qz pace qua gaudent gentiles co-
uersi gaudent et iudei pueri. Un et i psona
iudaici pueri cantant in quinta feria
Bne refugiu facis es nobis. Qd autem ps.
iste ad iudeos ptineat. titulus ostendit. scz
Oratio moysi hois dei. Ad id etiaz ptinet
canticu moysi. Cantemus dno. Quod est
ero. xv. c. in principio. Sicut eni exultauerunt
iudei interempto pharaone cu exercitu suo
ita exultat hodie xpiani delectis pueris i
peratores q eccliaz psequerant in odium
nois christiani. **I**n sexta feria fit come-
moratio passionis dni. Unde carat ille ps
Bne eras di ordes mea. Cuius titulus est.
Psalmus dauid qn psequeretur eum filius
ei absoloni. Sicut at dauid habuit plures
filios sed vnus illoz scz absoloni psecutus est
eum. ita et dñs noster plures habet filios. de
quibus ipediat. Non pnt lugere filij spoli
qz diu cu illis est sponsus. Sed vnus illoz
scz iudas psecutus est eum. q de absoloni. quasi
abbasoloni. i. par patris. ppter osculum qd
dedit dno. qd est signu pacis. Ad id et ptinet
canticu. Bne audiui auditu tuu. Quod e
abacuc. iij. c. in principio. In q de. Cornua i
manib ei. ibi abscondita est fortitudo ei.
ante facie ei ibi mors. Ider cornua regna
intellige p sueum. Et est sensus. Cornua
in manib eius. i. regnu in pte ei. Idanc
aut pntem meruit sibi dari. vel potius sibi
data notificari. p passionem de q ipedie. Ba-
ta est mihi ois potestas in celo et i tra. Ider
cornua ei couenietur fm h intelligunt duo
cornua crucis. Un videt fm h q ponit ellz
dicendu. Adancus e in cornib. qz cornua
in maib eius. Adaluit in sic dicere abacuc
ppbeta. vt ostenderet q in potestate et volu-
tate ei fuit cu crucifigi. sicut ipse dixit. Ne-
mo tollat me aiaz mea. sz ego habeo pote-
statem ponendi aiaz mea et i reu sumendieam

ibi scz in cruce abscondita fuit ad temp forti-
tudo ei. qa reputat est taqz pcussus a do
et humiliat. et ante facie ei ibi mors qz mors
p ei morte destructa est. Et nota qz dies
est qnta a scda feria in q agit de passione sal-
uatoris. sicut et in dñicis nocturnis quito
loco ponit canticu. in q ponit pempt na-
buchodonosor. et victoria triu pueroru in
camino ignis. vbi aspect qnti erat similis
filio dei. vel sicut hz alia traslatio filio hois
qz i passione saluatoris scda e destructio dya-
boli et victoria christiani ppi de trib pntib
obis collecti. p eu q est verus filius dei et ve-
rus filius hois. **I**n sabbato fit comemo-
ratio victorie ppi iudaici q erit pvincer et
desie dei in fine seculi et cantabit cu ecclia
psalmu Bonu est pferi dno etc. ad annu-
ciandu mane. i. psperratis misericordiam tua.
et veritate tua p nocte. scz aduersitatis. qui
psalmu intulit. laus cantici dauid in die
sabbati. Unde pueniens est vt in die sabba-
ti cantet psalmu ille in q agit de persecutione
iude. q psecutus est xpm in figura absoloni q
psecutus est patres et q intulit in die sabba-
ti. Q aut psalmu iste ptineat ad iudaicu
pplum pvincit ex illo versu. In decacordo
psalterio cu cantico. Psalteriu decacordu
de lex ppter. x. mandata legis. Et nota q hoc
psalteriu qdam portat sz in eo no psallunt.
vt iudei p fidi q nobis sunt in codicibus te-
stes in cordibus hostes. Quidam portant et
psallere vident no tn psallunt. vt falsi christi-
ani q cu tristitia aliqui bona operant. Qui-
dam portant et i eo psallunt. vt illi q cu bilaris-
tate bona operant. Hoc aut erit in pto iu-
daico cu vnu erit cu ecclia. Qualiter canti-
cu moysi. audite celi. qd est deus. xxxij. c. pti-
neat ad sabbatu et ad pplum iudaicu ex ver-
bis bede haberi potest q dicit sup luc. q in
dieb sabbati iudei ad sinagogas confue-
bant ad meditanda diuine legis mandata
postpositis mundi negocijs. iuxta illud. Cla-
cate et videte qnta suauis est dñs. In mei-
moriam ergo pntner religionis canticu ipsuz
deuteronomij in sabbato cantat in q stat
illi ppi que habuit offenso vel ppiacio deo
describit. **I**stost antipha sequitur caplin

per qd fit exhortatio ne deficiam i via. Et
de qnz. Benedictio et claritas. apoc. viij. d.
Et qnz. Fuitis aliqui tenebre. eph. v. b. Et
qnz. Iste pcessit. Ro. xij. c. Eliborta-
mur in fide perseverare. misericordie opib inte-
dere. opa tenebrarum abijcere. et arma lucis
induere. et solamur p pmissionem glorie
Et post caplin sequit responsum. In qbus-
dam tn ecclesijs no de responsum. Uidet
eni h supfluere ppter responsoria in nocti-
nis dicta. qz hodie nocturne et laudes ma-
tutine vbiqz pvincim canuntur. Ider tn ro-
cessat si laudes matutine officium sint p se
In omnib tn alijs horis post capitulum
sequit responsum. Istost caplin seu respo-
sum choruz exhortationi assentes himnuz
resonat. Istost hymnu sequit vsus. Quia ei
p canticuz zacharie qd statim subsequit p-
missio notat et nos tardi sumus ad creden-
dum pmissionib. ido pmittitur vsus alta-
voce. vt excitemur ad credendu dei pmissa
Et de in qbusdam ecclesijs versus. Repleti
sumus mane misericordia tua. in q recolit tem-
pus q iustis recopensabit merces post h
seculi labore. Unde dicit beda. Repleti su-
mus mane. pteriu ponens p futuro pphe-
ta certitudine. qz in mane eternitatis miseri-
cordia dni replebimur. iuxta illud Sana-
bor cu apparuerit gla tua. In alijs vero ec-
clesijs de. In matutinis dne meditabor in
te. Consequenter chor vsu excitatus subiicit
canticu zacharie scz Bndict. qd e luce. i. c.
qd ipse. iuxta qd ait aplius. Seruiendu est
deo psalmis et himnis et canticis. i. cord ore
et ope. Si qdem p himnum exprmit leticia
qua de psecuta libertate habem. Et quia
xps hanc nobis leticiaz acquisiuit. idcirco
ne d hmoi bnficio ingrati ee videamur. in
laude dei cantando prumpim. antiphas
inchoantes. Et qz nos liberauit ei grates
referum alta voce cantando canticu ipm. et
quare. qz visitauit nos exites in miseria. et
fecit redemptionem plebis sue. Quare etiaz
h canticu alta voce dicat. in. vi. pte sub. v. fe-
ria cene dicetur. Uel ideo post psalmos et
lectiones et vsu canticu ipm de. vt recor-
demur q finito tpe noui testa. qd p premis-

fos matutinales psalmos significat. remune-
ratio abrae pmissa nobis dabit. si doctrina
xpi imbui. qd plectione. et ad dei seruituz
incitatu. qd p vsu significatur. sine timore i
sanctitate et iusticia omnib diebus serue-
mus deo. Bursus ideo psalmu Bndictus
in Bloco de. qz in eo agit de pcuratore illius
q in sexta etate venit. et iste est sextus psalmu i
laudibus. Et nota qz h canticu et canticu
marie. scz Magnificat ania mea dñm etc.
euangelia sunt. ideo ea stantes cantant. Ce-
teru h duo cantica non cantant in ecclesia
eo ordine q edita sunt. que ordine ponit ma-
gister in historijs. vbi agit de ortu pcurato-
ris. Nam canticu zacharie pus cantatur et
tn scdo edinu est. Quia eni ibi legit. et erexit
cornu salutis nobis. qd est factu in resurre-
ctione. et qz loqit ad pueru q fuit auroa so-
lis. ideo cantat in laudib. Canticu at vgi-
nis. quia legit ibi. resperit humilitate ancil-
le sue. scz ipi marie. qd qdem factu e i sexta
etate. et agit de incarnatione. ibi. suscepit isrl
puer suu. ideo canit ad vespas. i. in sexto
officio diurno. Tertio canticuz symeonis
qd sequit. canit in septimo officio. scz in co-
pletorio. qz orat se dimitti in pace. qd erit in
septima quiescentiu. **B**ursus in tribus
horis tria dicunt euangelia. scz in auroa
Benedictus. quia ibi vera lux nunciatur.
In vespas Magnificat. qz in fine mundi
put ibi deus supbos disperdet et humi-
les exaltabit. In copletorio Iud dimittis
qa post iudiciu sancti in pace regnabunt.
Sexto cantico antipha q dilectionem
sue deuotione quam in laudando deum
habere debem significat repetitur. **B**um
aut vsus ante ipm canticu de offertur ince-
sum. vt notet duono ab igne caritatis egre-
diens q in omni laude ee debet. **L**ibum-
lumen est cor hois. ignis caritas. incensuz
oratio. sum in altum tendens est deuono
q sursum tendere debet. iuxta illud. Diriga-
tur ordo mea etc. De h in quarta pte in ti. de
accessu pontificis ad altare dictu est. et dice-
tur sub vespas. Istost aut offertur incensu
circa altare. nam et sacerdos legalis mane
intrabat templum vt sup altare incensum

offerret. ut dicitur sub u. de vespis. Offerret ita/
qz incensu circa altare ut noiet canticu toto
cordis affectu eē pferendu. Et ne nob acci-
dat qd ptingit zacharie. cui dū incensum of-
ferret apparuit angel' dices. q ei nasceret fi-
lius. Qd qz ille nō credidit obmutuit. Cre-
damus igit pmissionib' dei. ne a laude ei'
munificiamur. Alia etiā rō sub vespis di-
cet. Id est canticu seqt orō p quā ē ipetran-
da pmissio de q dictū est in pbenio huius
ptil. De laudibus matutinis qz monachi
dicūt in pcedenti dictū est.

De prima.

Quam de no-

Pcturnalī pmissū est officio. puenit
aliq dicere dū uirno. Et pmodū ho-
ra pma in q deū laudare debet. Tum qā ē
inimū diei. et nob dedit noctē cū salure et sū
sathane impedimento trāsire. put i cōpleto
rio rogauim' ipm. Tū qz tali hora xpūs a
iudeis pilato tradit' est. et etiā angel' nun-
ciauit mulierib' ad monumētū orō iā so-
le venientib' eū surrexisse. Eadē etiāz hora
visus est i lirore maris a discipulis piscan-
tibus dicens illis. Id uenit habens aliquid
pulmēti. Tū qz eadē hora dñs in tēplo cō-
ueniebat. et ipius manib' abbat. i. mane expe-
ctabat. vel i. ad eum mane festinabat. Tūz
etiā qā scptura dicit. Id uenit querite regnū
dei. Adhuc ergo ecclia in hac hora dñm
laudat et eū inuocat dices. Deus in adiu.
meū iten. cū glorificatōe seqnti. et deīde pe-
tit liberari a psecutione mūdi. et a tēptatōi-
bus dyaboli. ut ptz i hūmno. Id lucis orō
si. zc. Est at notandū q i pma hora hūm-
tpe inuariabilis est. qmā qlibet die pmissa
liberatōe egem'. Similiter z in cōpletozio
hūmno. Id lucis zc. In q petit ecclia a fan-
tasmatib' liberari. q etiāz liberatione semp
egem' put sub ppletorio dicit. Quedā etiā
ecclie nūqz variat antiphaz ad pma. Cum
ei de' sit inuariabilis qē alpha z o. i. pncipi-
um et finis. idcirco qā sp a nob pmutias et
decimas exigit. tāqz semp soluētes pmutias
diei. nūqz variat antiphaz. s. sp dicit illam
de trinitate. nisi aliqd festū accidat. qz tunc

fit de ipō festo. Aliter in ecclie variat hūm-
et antiphaz in dñcis et in feriis et in festis
dei et sanctorz. Id est antiphaz sequūt psal-
mi. Et ex pñtētia pcedētis hūmni euidēter
apparet qz dicit pñt' psalm'. Be' in noie
tuo zc. In q ecclia orat a periculis et ab ini-
micis liberari. Deinde se armat pmo ptra
hostes angulo castitatis. cū dicit. Beati i
maculati in via. zc. Secūdo galea salutis. scz
spe. cū dicit. Retribue sūo tuo zc. de qb' dy-
cet sub sexta. Terno etiā scuto fidei cū dicit
Quicumqz uult zc. in q fides nra pñtē. ut
iā dicit. qē scutu z munimē nostz. z victo-
ria p carnē mūdi z dyabolū. et oēs ei' tem-
ptatōes. Unde peti' Qui resistite fortēs in
fide zc. Quarto sumit gladiū spūs qd est
verbu dei. dū dicit caplin siue lectionē. que
pñtē ad doctrinā. qz oportet ut pcedat bo-
na opa q ppsalmū significant. et tandē seq-
tur doctrina de spūalib' z secretorib'. iux-
ta illud. Cepit iesus facere et docere. Sunt
ergo tres psalmi. scz Be' in noie. Beati i
maculati in via. et Retribue. ut in tribus ho-
ris munimētū pūpugnatōes iteriores z
exteriores habeam'. Et dicit sub trib' glo-
rificationib'. eo qz trinitas in nris opib' glo-
rificat'. Secūdo psalm' ē. Beati i maculati.
vsqz Retribue. Terno Retribue. vsqz Le-
ge pone mibi. q ex octonariis vsuū psalmū
tur. Id habet enī vnusqz vsus. qz. xij. si-
gnificat. xij. pphetas. alij qtuor designant
qtuor maiores pphetas. scz. eliam. bierē-
mā. danielē. et ezechielem. siue. xij. aplos. et
quattuor euāgelistas. Dicit ergo illi duo
psalmi ex. xij. vsqz pñtēti. ut ondat' qea q
xij. pphete et. iij. maiores. siue. xij. apli. z iij.
euāgeliste dixerūt p posse obseruare debet
De octonariis dicit subti. de cōpletozio
Sunteriā qdāmodo qnqz psalmi habito
respectu ad diuisionē octonariū vsuū
cuiuslibet psalmi significantes q ecclia petit
nemoris igrediat' p fenestras qnqz sensuū
nrōz. seu ut qnqz sensus nri pōtē diuinit'
mūnant. Id est. Be' in noie tuo. Se-
cūdo Beati i maculati. Terno In q corri-
git. Quarto Retribue. Quinto. Id obetit.
Et est sciendū q a psalmo Beati i macula-

ti. vsqz ad psalmū Ad dñm cūz tribularer.
ē vn' psalm' pñtēs. xij. capla q fm amb.
est paradisus pomoz. z apoteca spūalī. et
ido ecclia ruminat illū p horas velut spe-
cies aromaticas paradisi. ut sit species aro-
matica dō z mūdo. Sed qrit qre psalmus
ille Be' in noie tuo dicit ad pma que da-
uid cecinit dū iudi eū saul tradere volebat.
Videō id. qz p pphēos q interpretant floren-
tes. intelligit dyabol' q caducā floriditatem
suis ondit. Ipse enī siue p se siue p membra
sua insidiat nob. et nos apte pseqt. ut nos
etne tradat morti. Ad vitandā ergo ei' cal-
liditatē iste ps in pma hora siue i diluculo
cantād' ē que dauid catabat ut ab inimicis
saluaret'. Id est illū dñs ps. Beati i maculati
in via. q plen' ē morib'. qz oportet ut hi qz
ds liberauit de vinculis z carcere in iūmō-
rū morib' bonis et in oi deuotōe assistant.
In dieb' vō dñcis in qb' officiū matutina
ledit' z historia mutat'. dicit ad pma quiqz
psalmi. q sūt i fine ipi' nōmī dñicalis. scz.
Deus dñs me' respice zc. Qui psalmi qre i
pma dicit sub ppletorio dicit. In qbulbā
tñ ecclie dicit solū in dñcis a septuagē-
sima vsqz ad pasca. q etiā tpe dñs ad pnam
psalm'. Bñs reguit. ppi rōem ibi scptam
In pmissis etiā dñcis dñs ad pma ps. Cō-
fitemini dñō. ne aliqd de psalterio ptemit-
tat. qn totū in septimana dicit. z qz ibi pre-
sertim in vsu illo. Id ē dies quam fecit. zc.
agit de resurrectione ad quā dies dñci pti-
net. Et fm hūm dñcis dicit ad pma. psal-
mi. ut cū. ix. ordib' angeloz in resurrecti-
onis gaudio trinitates laudare possimus.
In pmissis. vsqz Be' deus me' respice. et se-
quentib'. de xpi passione cantat'. Id est ps.
Cōfitemini. et tres qndianos innuit q in q-
tuor mūdi pñbus doctrinā qtuor euāge-
lioz laudare debet. In ps. Be' in noie tuo.
petim' erroris depositiōne. in Cōfitemini
exhortamur ad laudis pfessionē. i. Beati i
maculati. ad laudis opationē. i. Retribue.
ad mandatorz retributōem. Cleri qz fides
est fundamētū mandatorz z victoria q vin-
cit mūdi. qz cetera sine fide frustrant. ido
subdit symbolū fidei. Quicumqz uult. quod

athanasius alexandrin' ep's rogatu theodo-
sij impatoris ad eradicandā inualescentes
hereticor' pñtētiā. et fidē catholicā diuulgā-
dam edidit. et singulis dieb' ecclia pñtēti
cantari ad pnam. qz ipius tñc maxime ad
eccliaz puenit. vel qz fides pncipiū salutis
existit. Quidā tñ ex curiositate illud omittit
tū in illis dieb' quibus in missa Credo in
vnu deū dicit. Quidā at dicit q dictus
athanasius fugies a facie cōstantini impe-
ratoris. i. treueri illud pposuit. qz nō dñs in
ecclia ex pma ecclie institutōe. Et aduer-
te q in hūmbo due pncipaliter sūt partes
scz de trinitate et de incarnatione vbi. Sed
de libero arbitrio pmittit. Id est se qz
caplin in q pastor oues et pater familias
oparios ne in calore et labore deficiat cōso-
lat. de q iam dicit. Et dñs qnqz caplin. Bñs
vobis et para deo. Bñs. a. Qnqz Idaces
et veritatē. Zach. viij. d. Id est caplin seqt
responsoriū. Christe fili dei viui. zc. ut ecclie
sua ostendat se innuere et applaudere his q
in illo dicta sūt. nihilomin' tñ orat p se. vñ
postea subiicit vsus. Exurge dñe. i. fac nos
exurgere. Exurge aut a vicis nihil aliud ē
qz ad dñm redire. Sciendū aut ē q quedā
ecclie omittit responsoriū illud. Christe
fili dei viui. in aduētū et i septuagesima. qā
licet tam patres q fuerūt ante legē. qz q fue-
rūt sub lege sperarēt p xpm a miseris libe-
rari. tñ qz ipe in illo tpe nondū venerat. id-
circo cū tēpa illa recolūt. miseda xpi mīme
inuocat. In festiuitatib' tñ scōz q in illis
tpib' occurrūt. illud dicit. qz in illis temp-
grē repñtat. Quedā tñ ecclie nō dicunt ca-
pitulū nec etiā responsoriū. sed solū vsū.
Exurge. volētes morē aploz imitari. quos
legim' post ascensionē ante aduētū spūs
sancti in ordib' pseuerasse. sic lucas dicit q
ipi adorātes reuerēti sūt in hierlm cum gau-
dio magno et erat spbndicētes in temploz
laudātes deū. Id est legi' eos tñc fecisse pmo-
nez ad pplm. s. in die pente. dato eis spūscō
hora tertia ceperūt tāqz cōfirmati ad pplm
loq. in q instrumur qz vsqz ad horā tertiā
bonis opib' et ordib' vacare debet. z tunc
tādē alios docere. qd notat ipa lectio seu

capitulum. nā psalm⁹ ad opa. lectio vō p̄inet
ad doctrinā. **I**tem p̄ter h̄ ergo lectōes i p̄ma
subirabūt. et p̄sequēs respōsonū qd̄ ei re-
spōdere d̄. Rursus p̄ p̄mā pastoris opa i
telligūt. **U**n̄ tūc d̄. **R**espice dñe i suos tuos
os et in opa. et q̄ pastor xpi exēplo d̄ p̄ius
opari ut i alijs bonis alios ad opandū va-
leat exhortari. **I**tem q̄ nō dicit capitulum. qd̄ ē
exhortatio seu psolano post psalmos p̄ q̄s
opa significā. **S**z post p̄mā d̄ lectio ut d̄
cui ē in p̄bemo h̄ p̄us. **S**ubsequenter
dicit p̄ces. qm̄ i p̄lio agathē. statim ē
ut p̄ces siue capla de psalmis in singul⁹ bo-
ris dicat. **D**icit aut p̄ter tria. **I**tem ad
resecandas sup̄fluas cogitatōes. **S**cdo ad
impetrandū misericordias p̄pter oīes errantes et
operarios falsificētes. **T**ertio ad postulandū
dñi auxiliū p̄tra temptatōes ut possim⁹ in
dñica orōe p̄rem secur⁹ uiuere. **E**t dicit
h̄ mō. **I**tem nā q̄ dñica orō d̄ in q̄ sunt
septē petiōes p̄pt̄ septē dona sp̄s sancti ha-
bēda. ut iā dicit. **S**z q̄ misce morientes. p̄
dñi suauitatem vnguēt p̄cedit ip̄m kyri be-
leyson. **O**poret ei tale qd̄ p̄cedere qd̄ in a-
nes cogitatōes repellat a mēte. ut dicendo
ip̄am orōem. mens q̄ inuisibilis loq̄t sola in-
uisibilia cogitet. **I**n diuinis si qd̄ officiis
aū ip̄am orōem d̄ ter vel semel kyri beleyson
et postea ter vel semel ch̄iste beleyson. et ite-
rū ter vel semel kyri beleyson. **D**icitur ter
kyri beleyson ad notandū tres stat⁹ diui-
nitatis et diuine maiestatis. q̄s aliq̄ mō in
ecclesia celebrā. **S**z semel d̄ p̄pter vnā sub-
stantiā. **I**tem stat⁹ fuit aū assūptā hūani-
tate qm̄ trinitas uiuocāt sine copulatōe hū-
manitate. et dicebat dñs. q̄ dñs nomē illi
Scdo fuit post assūptas hūanitate. scz qm̄
xps videbat in terra et nihilomin⁹ credebatur
a suis de⁹ et fili⁹ dei. p̄pt̄ assūptā ei hūa-
nitate q̄ vncta ē oleo sp̄uali vocat⁹ ch̄istus.
Un̄ in medio statim dicit ch̄iste beleyson
Quā ei ter dicim⁹ ch̄iste beleyson. oñdū
eū nūq̄ fuisse sepatū a substantia trinitatis.
licet fieret hō. **S**z qm̄ semel oñdū eū fuisse
solū inter hoīes et neminē sibi p̄ oīa silem
habuisse. **T**ertio stat⁹ fuit ex eo tēpe q̄ vō-
luit clarificare assūptā hūanitate plusq̄ eēt

q̄ diu mortalis erat. **Q**uia ergo in illa cla-
rificatione ostensa ē trinitas. ideo dicim⁹ ter
kyri beleyson. semel vō d̄ p̄pter vnā sub-
stantiā. **D**e boz vboz efficacia dictū est in
q̄ra p̄te sub n. d̄ kyri beleyson. **E**t nota q̄
p̄muli stat⁹ dicit p̄pter nos. nō p̄pter deū.
apud quē nō ē trāsmutatio nec vicissitudo
nis obubratio. **I**tem dicit kyri beleyson seq̄-
tur dñica orō in q̄ sunt septē petiōes. p̄pter
habēda septē sp̄s sancti dona. p̄ q̄ merētes
septē v̄tutes. et p̄stas a septē vicis liberari
ad octo beatitudines pueniem⁹. **E**t d̄ vō-
ce demissa et secrete. **I**tem vō p̄ h̄ vera hū-
militas et orōis deuotio significat. **S**cdo ut
q̄li ad interiora reuersi ipsas res cui mag⁹ di-
ligentia mēte capiā q̄s v̄bis p̄nūciamus.
Tertio q̄ in ea deo loquimur. q̄ nō tantū
verba s̄z renes scrutat⁹ et corda. **Q**uarto ad
notandū q̄ orō ip̄a poti⁹ h̄z efficacia in de-
uotione cordis q̄ in clamore oris. **L**icet ei
moyses ad dñm nō clamaret ore. in dñs q̄
magis attēdit clamorē cordis q̄ oris inq̄-
et. **Q**uid damas ad me. exod. xxi. c. **F**inis
tū ipsi⁹ orōis alte p̄nūciat ut ab oib⁹ p̄fir-
met. et ut auxilio p̄cum astantiū respondēt
tū amen a temptatione liberemur. q̄ sicut
ait aug⁹. impossibile ē multitudinē non ex-
audiri. **I**tem incipit q̄s ei⁹ publice p̄nūciat.
ut p̄ h̄ ipsi astantes ad orandū inuident. **S**a-
nedñica orō d̄. ut v̄ta sp̄ualis ante ip̄erēt
p̄pter qd̄ immediate illa dicta subiicitur. **U**-
n̄ uetata mea et laudabit te. **E**t. **D**einde seq̄t̄.
Erraui sicut ouis que. **E**t. in quo fuit p̄fessio.
Item ei potest in deo uiuere qui nō p̄fiterur.
Cōsequenter d̄. credo in deū. in q̄ fides
nā p̄tinet. sine qua ip̄osibile ē deo placere
et p̄ quā p̄tra omia aduersa armanē qui p̄
dñicam oratōem mūdant. **E**t d̄ voce de-
missa. finis vō alte. ad notandū q̄ corde cre-
dit ad iusticiā. ore aut p̄fessio fit ad salutē.
de q̄ in quarta p̄te dictū est. vbi de simbolo
agit. **I**tem postea sacerdos q̄i suspirans dicit.
Et ego ad te dñe clamaui. **E**t. iuxta illud da-
uid. **D**e p̄fudis clamaui ad te dñe. **Q**uia
vero nō ē speciosa laus in ore p̄tōis. quia
peccator dixit de⁹. **Q**uare tu enarras iusti-
cias meas. et assu. te. m. pos. t. ideo p̄t̄ sibi

grām p̄ferri. q̄ replet⁹ possit digne laudare
dicēs. **R**epleat os mei laude. **S**ubsequi-
tur etiā postea multe p̄ces q̄b⁹ ecclesia orat.
obsecrat. postulat. et grās agit. iuxta docri-
nā apli ad thi. **O**bscrat cū dicit. **D**ñe que-
te faciē tuā. **E**t. p̄pt̄ at obsecratio ē qm̄ cū ad-
iuratōe p̄t̄. ut cū d̄. p̄ passionē tuā libera
nos dñe. **O**rat dum bona sibi dari petūt. ut
ibi. **C**or. mūdū crea i me de⁹. **I**tem postulat dñi
a se mala sibi contraria remoueri petūt. ut
ibi. **D**ignare dñe die isto. sine p̄tō nos cus-
todire. **H**ās vō agit p̄iam receptis. cū di-
cit. **B**enedicā mea dñe. **D**e h̄ et sub n. de
terna dicit. **I**tem potest etiā et alit̄ dici. qm̄
orō dñica cū seq̄ntib⁹ p̄cib⁹ et cū ps. **A**ffice
rere mei. ideo dicit. qm̄ sūt intra ecclesiaz nos-
strā. q̄ mīma et q̄ maria p̄mittūt. **I**tem mi-
nima cōmittētib⁹ et p̄ seip̄o sacerdos orat
qm̄ kyri beleyson et orōem dñicā dicit. in q̄
nemo se excusare potest nisi veracit̄ dicat.
Dimittē nobis debita nr̄a. **E**t. **I**tem maior
ra cōmittētib⁹ et p̄ penitentiā resurgētib⁹
d̄ ps. **A**ffice rere mei deus. q̄ p̄pt̄ p̄tinet ad
penitētes. p̄t̄ dictū ē sub n. de laudib⁹ ma-
tutinis. **E**t vuet aia mea. **E**t. q̄ aia mortua
fuit post mortale peccatū. **E**rrorē etiā suū
exponit dicēs. **E**rraui sicut ouis. **E**t. **A**ffice
cinā querit vbi dicit. **Q**uere suū tuū. **E**t. q̄ a
mādata tua nō sūt obli. i. parat⁹ sū ad im-
plere. **R**ursus i his p̄cib⁹ ecclesia orat. p̄ pec-
catis. et p̄t̄rim. p̄ q̄tuo. orat. scz. p̄ immū-
dicia remouēda. et p̄ mūdicia p̄ferēda. p̄
misticia q̄ est ex mor̄u p̄scie remouēda. et p̄
lencia p̄ferēda. p̄ q̄b⁹ dicit q̄tuo. p̄t̄culas
illi⁹ ps. **A**ffice rere mei. **I**tem imundicia re-
mouēda dicit. **A**uerte faciē tuā a p̄t̄is me-
is. **Q**uali dicat. **N**oli ea etnalit̄ punire.
Sz q̄ possit eē q̄b⁹ non curaret ea deleri.
ex q̄ in p̄t̄i nō punirent. ideo addidit. **E**t oēs
iniquitates meas dele. **I**tem mūdicia vō p̄-
renda dicit. **C**or. mūdū crea i me de⁹. **S**z q̄ a
etiā collata mūdicia. homo eā sibi collatas
ignorat. et adhuc p̄scie mor̄u torquet. ideo
addidit. **N**e p̄icias me a faciē tua. **D**einde
plencia sibi p̄ferēda dicit. **B**edde mibi leni-
tā. **E**t. **S**z q̄ adhuc restāt inimici q̄ nos ad
mala habere nūit. q̄ sūt tres. scz. caro. mun-

bus. et dyabol⁹. ideo p̄ inimicos ponit
tres v̄siculos. scz. **E**ripe me dñe. et alios du-
os seq̄ntes. **I**nimicus vō repullis iam lau-
dare potest. **U**n̄ dicit sic. **P**salmsū dicā no-
mini tuo. **E**t. q̄ oī tpe laudand⁹ d̄s ē. ad-
iūgit. et reddā vota mea. **E**t. etiā in oī loco
ideo adiūgit. **E**raudi nos de⁹ salu. noster.
Adhuc q̄ p̄ passionē redēpti sum⁹. et p̄ eaz
orō nostra recipit efficacia. ideo reducim⁹ ad
memoriā q̄ i passionē dñi legim⁹ et cantā⁹
vic. **S**ciūs de⁹. **S**ciūs foris. **E**t. **I**nde bona
mur aiaz nr̄as ad b̄ndicēdum sibi p̄pt̄ b̄nfi-
cia nobis collata. ibi. **B**ndicā mea dñe. **E**t.
Cōsequenter vō ut pura sit orō cōmunes
facit p̄fessionē. p̄ quā a venialib⁹ mūdatur
sine q̄b⁹ p̄munis v̄ta facile nō ducit. **E**t q̄
hoīs p̄fessio nil valet nisi interi⁹ p̄uertatur
ido subiūgit. **C**ouertēnos de⁹ salu. noster
Item p̄terea q̄ in p̄ncipio dicit. orat a p̄tō p̄
diē liberari dicēs. **D**ignare dñe die isto. **E**t.
sine q̄ vix potest eē ad momētū hūanitatis
fragilitas. **E**t q̄ necesse ē ut misericōdia dei seq̄-
tur sicut puenit. ideo addidit. **F**iat mise-
ricordia tua. **D**einde orat. p̄ diuersis gōi-
bus ecclesie. et tandē p̄cludit p̄ps. **A**ffice rere
mei de⁹. post quē noster opilio sol⁹ orat. p̄
oib⁹ in collecta. **D**ñi at sacerdos orat seu p̄-
ces h̄mōi dicit dieb⁹ p̄fessis se ad terrā p̄-
sternit. ut maiorē i se et i alijs excitet deuoti-
onē. **S**z finito ps. **A**ffice rere mei de⁹. surgit
ceteris p̄stratis manētib⁹. et stās orōes dicit
qm̄ vicē gerit illi⁹ sacerdotis q̄ i celo est. q̄
p̄ nobis q̄tūdie interpellat. **I**tem ergo iacē-
do cū ceteris orat. sicut et dñs cui⁹ vicari⁹ ē.
puls⁹ resurgeret cū p̄tōib⁹ p̄uersat⁹ et in
cruce p̄strat⁹ est. **I**tem postea stādo orōes dicit
ut illi⁹ resurrectionem recolat cui⁹ vicē gerit
In q̄bus dā tñ ecclesijs oēs illo surgēte sur-
gūt. in q̄ significat se spem recepisse a pecca-
tis resurgendi. **E**t nota q̄ sola ecclesie vni-
tas adorando in faciē cadit. **I**n p̄fessis er-
go dieb⁹ q̄nq̄z p̄strati oram⁹. in q̄ octo sig-
ficant. **I**tem infirmitas corporalis. quia d̄
puluerē sup̄sum⁹ **S**cdo infirmitas ani-
mi. q̄ p̄ nos nō erigimur. **T**ertio erubescē-
tia. q̄ nō audet oculos i celū leuare. **Q**uar-
to prudētia. q̄ videt vbi cadim⁹. i. i terre

nis affligimur. Quintū ut cordis priores
significem. Sextū qā rēp m adorantes cū
ad terrā descendisse et carnē de terra credi-
mus induisse. 7 Betā quidā figurat. q vo-
lētes sibi signū crucis impmere. pus icluna-
ti terrā manu tīgūt. Septimū q: reduci
mus ad memorias. 7 in paradiso angelici
creati fuerim. corpa nrā ppē lapsū nostz
inter aīalia bruta iacere et aīaz corpali mo-
le grauari. Octauū ut ipō actu piteamur
nos eē pēiores. et terrenis desideriis inbere
re. dū ventrē terre et aīaz paumēto infigi
et hē introductū ab abraā q cadēs in terrā
dīm adorauit. quē ppheimitati fuerit. Cū
origenes in omelia illi euāgelij. Erantio-
seph et maria mirantes super his. 7c. ita dī-
ci. Sancti pphe qn angustū aliqō corē
plabāt cadebāt i facies suas. ut pctā prui-
nā corpis plenū purgaret. Qnqz etiā in p-
uatis orōnib⁹ genua flectim⁹. ut salomon
et apls dicēs. Flecto genua mea. a. p. d. n. i.
ut p hōe genu xpo flecti innuam⁹. 7 tūc n-
pstrati s. facie erecta stam⁹ qī ipō actu dicē-
tes. Trabe me post te. Quid dicere debē-
dū genua flectim⁹ in. vi. pte sub n. de pasca
dicet. Et qnqz stam⁹ qī lēares q in domus
dīm ibim⁹. In pmo qdē mō expmū cōdi-
tionē nrā. in scōo desiderū. in tertio spem.
In dieb⁹ vō dīcis et in pascalib⁹ genua flecti-
mo nō fit. nec dī p hōas kyri beleyso. nec
orō dīca. 7 stātes oram⁹. ppter lēciaz re-
surrectōis quā nūc recolim⁹. de q i sequēti
pte sub festo pasce dicet. Nūc i dieb⁹ pēte-
costes. qb⁹ recolim⁹ libertatē p aduētū spi-
ritus sancti nobis datā. Nūc in alijs festiuit⁹
dieb⁹ ppē lēcia ipaz festiuitatū i qb⁹ reco-
lum⁹ sanctā societate angeloz 7 scōz. q iā ē i
lēcia sempiterna. nisi p pīna corpis 7 san-
guinis xpi. In his tñ dieb⁹ stātes capite in-
clinato orare debē. sicut et duote mulieres
ad monumētum fecerūt. Et tūc etiā hōi
flebiles pces vte pīus dimittim⁹. ad notā
dū q in futura resurrectione vbi erit vera li-
bertas et vā societas. nulla pcatio exercebi-
tur. p miseris. De hō dicet i. vi. pte sub n. de
sabbato p pēte. In qbusdā tñ ecclesijs
in oib⁹ officijs dī dīca orō. 7 stādo. Nam

illa ē sal et pīmentū sacrificij. et i. v. te. nullū
sacrificiū sine sale fiebat. et uia nullū officiū
nostz sine illa fieri debere videt. De Betiaz
dictū ē i pbenio huius pus. Sane pces
hōi mīstice hūilitatē significāt. put sub cō-
pletorio dicet. Clasi at ad orētē illas dīcā
De q dictū ē i pbenio hōi pus. Ultimo
subijciōrō. quāz salutaris. 7c. dīs vobiscū
pcedit et etiā seqt. q sic dīs postqz resurre-
xit salutauit aplos dicens. par vobis. et po-
stea eis locut⁹ ē. et post locutōez iterū dicit.
par vobis. ita et pībiter eius vican⁹ postqz
surrexit ab accubitu salutat frēs dicēs. dīs
vobiscū. et pīs orat. et post orōez iterū dīc-
tū dīs vobiscū. Quasi dicat. Si grāz dei ipē-
trastis. in illa plenitate. Et iterū plus dicit.
Et cū spū tuo. Ac si dicat. Quasi p nobis.
et nos pte oram⁹. De hō dictū est i qta pte
sub n. de salutariōe ad pīlū. Arouissime
dī. bndicam⁹. de q dictū ē i pbenio hōi pus
Postqz vō ecclia dixerit orōes ad dīm
iploz orōes scōz dicēs. Preciosa i spēs
cū. 7c. Qd nō ē de pma. Inde est q qdā di-
cūt illud post maturnas laudes. Etā qui
dā interponūt inter pīā. et pīola. pīā de
brā vīgine. et qdā mīllā aīaz et qdā religio-
si hū caplo dicūt. Aliq tñ dicūt eē de pma
fm ea q dicta sūt i pbenio vbi agit de lē-
cione. pīuātes illud cū pīā. Deinde sa-
cerdos ad bonoz trinitatis orat generalitē
pro se et p oib⁹ dicēs ter. Be i adiutorū.
7c. Uel dī ter. ut petat auxiliū p inīdīas
dyaboli carnis et mūdī. Uel in bonoz tri-
nitatis. et iō subijci. glā pī. 7c. nec post glā
patri seqt allā. pro eo q loc⁹ in q hō dīca con-
sueuerūt. puta caplm sacer nō ē. Sic enī sa-
cer loc⁹ significat illā hierlm in q vox illa an-
gelica scz allā audīt. ita loc⁹ ille nō sacer pe-
grinationē nrāz repītat in q peccam⁹. De
inde qz dūz in hac vita sumus peccam⁹. iō
subiūgam⁹ kyri beleyson. et pater noster. et
postea. respice dīe in seruos tuos 7c. vbi dī
et dirige filios eoz. Filij nrī sūt cogitōes
q de mēte nrā nascūt. q ad opa dīm imple-
da rogat dirigī. Opera vō manū nrāz
sūt opera exteriora q interior a cogitōis
bus procedūt. Sed qz omia ad vīuizēdū

ideo postea dicit opus singulariter. cū dīc.
Et opus manū nrāz dirige. Et iterū op-
lio siue pastor pro oibus ouibus orat gene-
raliter dicēs. Dirigere dirigē dīe 7c. Dīone
vō seruiciū pcluditur ut diuina grana que
actōnes nostras pcedit etiam ipsas suble-
quatur.

De tertia.

Hora tertia deo lau-

des erolum⁹. qmā in illa fm mar-
cū ihs linguis iudeoz mori adiudicat⁹ ē.
et a pilato ad colūnā ligatus ē et flagellat⁹
Adhuc ergo hora illa oramus. ut sic spūs
sanct⁹ ab adā p dyaboli suggestionē sepa-
tus est. ita p pī crucifixionē dignet eadem
hora spūs sanct⁹ i cordibus nrīs infudi. In
hac etiā hora repromissus spūs sanct⁹ dat⁹ ē
aplis. et vībilitē dei magnalia loquebāt
Unde in actib⁹ aploz. Non sunt isti ebrij
cū sit hora tertia dīcī. Propter qd dī hym-
nus. In sancte nobis spūs 7c. Dicit etiā
ps. Legem pone. qz tunc lex noua data est
aplis. Quia vō homo p leges dei a morbo
peccati sanat. iuxta illud sapientie. ne cher-
ba nec malagma sanabate eos. 7c. tū sermo
dīe. 7c. iō in qbusdā ecclesijs dī caplm illd.
Sana me dīe 7c. hīere. xvi. c. et respōdēt.
Sana aīaz meā 7c. Et qnqz illud dī. Cari-
tas dei diffusa ē. Ro. v. c. Et qnqz illd. Ob-
secro vos frēs p mīscōiaz dei. Ro. xij. Bur-
sus qnō prodest sanari nisi pseruet. iō se
quīt versus. Adiutor meus esto domie 7c.
Quasi diceret. Quāuis liber et san⁹ in via
tua sum constitutus. tñ nō sufficio sine tuo
adiutorio puenire ad illaz meridiē de q dī.
Indica mibi vbi pascas vbi cubes in me-
ridie. Unde dī. Adiutor meus esto domie
Et subiūgit. Nūc derelīqs me. i. acceptū meū
ne intermittas. qz sine te nūc ē conat⁹ me⁹
neqz despicias me. i. ne pīnal q ego mora-
lis te eternū audeo querere. qz tu es dīs me⁹
q me creasti et recreasti. salutaris me⁹. iō ē.
q sanas plagā peccati mei. Deinde oēs ad
orōnem prosternūt. et prosequūt sacerdotes
modū orōnis quē apls docet dicēs. In
mo oīm fiāt obsecratōes. orōes. postulati-

ones. et grāz actōes. pro oib⁹ 7 pro his q in
sublimitate sūt. Obsecratio fit cū adiuran-
one pro malo remouēdo. Dīo probono i
petrādo. vel pro malo supando. Postula-
tio probono adipiscēdo siue cumulando.
Grāz actio probono iā collato pfuando.
Obsecratio ē ibi. Ego dixi 7c. vbi penit vul-
nera sanari. medicinā dari. Dīo ibi. Fiat
mīscōia tua dīe. vel ibi. Ostende nob dīe.
Postulatio ibi. Conuertere dīe vsqz. vbi
postulā vō p dīm auxiliū oīa nob aduersa
remoueat. Grāz actio ibi. Sacerdos est tui
induat iusticiā 7c. et hō pro nob oib⁹ Item
orat pro regib⁹ 7 his q sūt i sublimitate dī-
cēs. Saluū fac regē. et oram⁹ pro papa pō-
tifice nrō. Et pro oib⁹ vīuis dicēs. Saluū
fac pplm tuū 7c. Et p defunctis dicēs. Oram⁹
pro fidelibus defunctis. Seqt etiā Adhuc
re mei dīs. pro his q sūt in grauiorib⁹ pīas.
sicut pcessit dīca orō pro his q sūt i quo-
tidianis. Post hoc surgit op. lio siue sacer-
dos et omnib⁹ prostratis manēibus orat
pro vniuersis. de q dictum est sub prima

De sexta.

Hora sexta pro no-

bis crucifixus et clavis pfixus est
xps. quare tenebre sup oēm terrā facte sūt.
ut sol in morte dīm sui lugēs. se qī nigresce-
ret vestib⁹. ne illū crucifigētib⁹ lumē
preberet. Itac etiā hora in die ascensōis
cum discipulis discubuit. Adhuc ergo ec-
clesia illa hora deo laudes exhibet. grāz
ei agens. qz pro ipsa xps pati voluit. propē
qd ipm diligit vehemētē. Unde i cāncis.
Iniciate dilecto qz amore lingueo. Et ob
hūc dī psalmus. Defecit in salutari tuo.
7c. Dicit etiā respōdēt. Bndicam dīm
in omī tempore. sup. quia dignatus est pa-
ti pro me. i. pro salute animę mee. Itac etiā
hora adam de paradiso eiectus est. Beate
ergo illa hora deum deprecari debemus. ut
vnde ille propter supbiam eiectus est. illuc
p hūilitatē et bonam operatiōez redeas-
mus. Sane officiūz serte statui tempis re-
sponder. sicut et officia aliaz horaz. In pīma

naq; hora est inchoatio. in tertia pfectus. i. sexta psumatio. fm q sol in pma incipit luce-
re. i. tertia magis calet. i. sexta ei sumo feruo-
re. qd indicat vba himnoy. q i ipis bonis et
etia i nona pmutat. Inchoatio rñdet ver-
ba q dicunt ad pma i psalmo Deus in noie
tuo saluū me fac. i. vnde tua libera me. id
est. separa me a syphais. In pncipio naq;
nrē couersionis incipim⁹ a malo separari.
Un merito ibi petim⁹. q tandē loco et pre-
mio separari sum⁹. Ad idē ptinet quod dic-
scus ps. Utinā dirigat viem meē. Et qd di-
cit terr⁹ ps. Retribue sūo tuo. exponit. id
ē. frēqntē tribue. Et vbi dicit Unifica me sup-
plendū ē q pmoxi⁹ eram p peccatū. Und
petit p grās iustificari. Ad pfectū ptinet qd
dicit in pncipio tertiē. Lege pone mihi dñe.
Sibi ei posito i via petit dari legē correctō-
nis. Ad psumatōnes ptinet qd dicit i pncipio
serte. Defecit i saluari tuo aia mea. zc. id ē.
aia mea posita i saluari tuo defecit a terre
mitate. Vel defecit saluari tuo. i. aia mea ten-
des i salutare tuū defecit i terrenitate. Quā-
to ei qd magis tēdit in dilectōz dei. tāto ma-
gis defecit a terrenis. z qd p nūmo desiderio
lāguet. iuxta illud. Sūcite me florib⁹. sti-
pate me malis. q amore lāgueo. Ider flo-
res qdē in uia bonoz opez. p mala pfectio
accipit. q et alios accēdes qdāmodo sola-
tur. nō tñ b plenā recipit p solatōz. s; pōt⁹
affligit ex dilectōne. Unde sequit. Defece-
rūt oculi mei i eloquiū tuū. Et in scda pre.
Quō dilexi legē tuā zc. Et in tertia. Oculi
mei defecerūt in saluari tuo zc. Ad hanc p-
fectōz ptinet responsozū Bndicam dñm
et vñcul⁹ Bñs regit me. Nam sicut bz alia
translatio. Bñs pascit me nūbil mibi dērit
in loco pascue ibi me collocauit. i. dñs ē pa-
stor me⁹ in q sum tutus et sufficiens. Und
sequit. Et nūbil mibi deerit. Spūales enim
substātiā credit a deo sibi pferendā. qz iam
scit se eē collocatū in loco pascue. vbi fideles
in fide plen⁹ corroborant. Unde dicit. ibi
me collocauit. Quem enī dñs pascit in ad-
uentu spūis sancti. eūdem regit. id est. ab onis
opib⁹ facit eū delectari. et p rectum iter du-
ci ad tuā sumā ciuitatē bierlm. Tali nūbil

deest teste apostolo qui dicit Omnia in eo
possum qui me confortat. Bicit aut quan-
doq; caplin illud. Alter alteri⁹ onera por-
tare. Bat. vi. a. Qñq; illud. Absolue confortari
mari huic seculo. Ro. xij. a.

De nona.

In nona xpus

I clamans emulū spūm. Adon enī
voluit pro boie illa hora in q bō d
paradiso expulsi sunt. z in eadē hora p mu-
liere et lignū redemit. quos p mulierem et
lignū deceperat hostis. Alis aut vt artē falsi-
leret. et medelā ferret inde. hostis vnde lese-
rat. In eadē qz hora miles lat⁹ xpī aperuit
ex q duo nostre saluationis sacramēta. scz
aquā baptismi. et sanguinē nostre redem-
ptōis nobis eduxit. et velum templi scissū
est. et monumenta aperta sunt. Eadē etia
hora inferna penetrās inextricabiles tarta-
ri tenebras pfringēs. sēras qz ei⁹ cōminuēs.
captiuitatē sanctorū secū trāsuerit ad celos
ignea qz romphea submota antiquū inco-
lā paradiso restituit. Eadē enā hora cetius
aploz ad orandū puenire puenit. Et pen⁹
z iohānes ascendebat in templi causa ora-
tionis. Ider⁹ qz eadē hora ascendit i cenā
culū oratur⁹. quādo raptus est in extasim.
z lintheolū plenū repulibus de celo ante se
dimittit vidit audiens. Ider⁹ macta z mās-
duca. Ad merito igit ppter has p rogatiuas
hac hora deū ecclia laudat dicens psalmū.
Mirabilia zc. et responsozū Bedime me
dñe. orans p sua redēptōe. ne oblita esse vi-
deat q tali hora redempta est. Illud at cō-
siderandū est. q in hora nona iam sol decli-
nauit a cenro. Itatus ergo tps innuit sta-
tū vñtutis. Innuir enī feruorem vñtutis in q
animus puserat. ppter temptatōes esse tes-
pactū. Nam vt ait bñs greg. Uicia nos
temptant. vñtutes nos bñliant. Cū ei vir p-
fect⁹ tēptat ab alitudine intimi gaudij des-
cendit ad pñderandū suā fragilitatē. et ad
videndū qz facilis sit ad casū. vt pñ in apo-
stolo q dicebat. Ne magnitudo reuelationū
extollat me zc. Gaudebat ei paul⁹ d reuela-
tione. dolebat de temptatōne. Un ipe dicit

Propter qd ter dñm rogauit zc. Ipsi ei sibi
molesta esset tēptatio. nō rogaret vt tollerēt
Ipsō ē tñ sublata. quia p infirmitatē vñtū
gaudiū debet pñci. Has tribulatōes z an-
gustias norant aliq versūs psalmoz none
vt i pma pre. Tribulatio z angustia. zc. Et
in scda. Multi q psequūt. Et in tertia. Er-
raui zc. Ab eis dē petim⁹ liberari i rñsonio.
Bedime me. i. fac vt effectū redēptōis tue
q facta ē in sanguine tuo sentiā in tribulatōi-
bus meis. Hoc idē est i versu. Ab oculis
meis mūda me. i. repelle a me malā cogita-
tione z cōpescē suas oēs fm augustinū. Et
nota q responsozū dñicalia i tribus bonis
scz tertia sexta et nona. puenienter respōdet
respōsozū ferialib⁹. Nam in respōsozū fe-
riali ad tertiā scz. Sana aniaz meā zc. penit
sanitas vulnerū q pterita pctā fecerūt. Et
respōsozū dñicali. Inclina cor meū zc. Et
in versu. Auerte oculos zc. penit cautela d
futurū. qd fit i pletōe diuioz mādatorū. Ite
inferiali respōsozū sexte. Bndicā dñm zc.
fit iugis diuile laudis pmissio. In dñicali
rñsonio. In eternū dñe. zc. fit pmissionis i-
pleno. Ibi ei pmutit se laudaturū. et blau-
dat. In rñsonio feriali none. Bedime me
dñe. zc. penit redēptōis effect⁹ q fit vt res-
mētis. i. amor sit direct⁹ ad deū. Et in respō-
sozū dñicali Clamaui. zc. pmutit effectus
pedis. i. amoris. scz clamor ad deū. ex amo-
re enī est clamor cordis. In plurib⁹ tñ ecclē-
sijs sūt eadē. tā in ferialib⁹ qz i dñicalib⁹. Et
ē notandū q vñs q dicit i terna i sexta z in
nona neumā habet ad dñignādū q i nulla
hora expmēre valem⁹ gaudiū z brauiū se-
piternū. Caplin dñ qñq; Dia. pbatē. tñ. v
ca. Et quādoq; Sicut in vno corpe mltā
mēbra habem⁹. Ro. xij. a.

Deo vespere.

In hora vesperti

na significat ecclia pmutat aduentū
dñi q sūt vergēte vespē mūdi in
plima etate. d q psallēs reddat grās dō. iux-
ta illud apli. Hos sum⁹ i qd fines scdi deue-
nerūt. Ider⁹ xps i vespā d cruce deposit⁹
fuit. Eadē qz hora i cena sacramētū corpis

et sanguis instituit. pedes discipuloz lauit
discipulis eū i bñ i emans i habitu pegrinū
i fractōe panis se manifestauit. Ad vno er-
go ecclia i hac hora xpo grās agit. Est tñ
duplex mūdi vespā. put in. vj. pte sub epba
dicet. Sane sic ait licard⁹ eps cremonēsis
i mirali. officiū diei sequit is i pte sub
qz vespina sinaris. i. hora. pmut ē officiū
fm bēdōe pñtudinē i qternario numero
put dictū ē i pbemio b⁹ pñs. Un vespamū
officiū a vespā stella notat q i pncipio no-
ctis orit. Ider⁹ lā ab initio mūdi dies pce-
deret noctem. i. nocte tñ dñice resurrectionis.
noct cepit pcedere diē. vt dicet in. vj. pte sub
sabbato scō i pncipio. Bicit at ecclia i hac
hora qñq; psalmos. Ider⁹ ppter xpi qñq;
vulnera. q p nob obtulit sacrificiū i vespā
mōdi. Scdo ad correctōz. vt vñz defleam⁹
et petam⁹ veniaz pctōz. q i die p qñq; sen-
corpis cōmittūt. et ad nos innat. iuxta illd
biere. Adon intrauit p fenestras nostras.
Quis ei ē q vñs nō capiat. Terno p ipos
qñq; psalmos munut se ecclia p noctnales
tribulatōes. Ider⁹ ei hora insinuat fletū eoz
qd occidit sol iusticie. et ita sūt i vespē. de q
dictū ē. Ad vespem demorabit flet⁹. q du-
rabit vsq; ad matutinū. i. qñq; sol fidelib⁹
oriat q occiderat pctōib⁹. fm qd seqt. Et
ad matutinū leticia. Et ppter eas dē etiā cau-
sas pecc⁹ qñq; digitis tundim⁹. Bursus se-
culares dicūt qñq; psalmos. religiosi vero
qñq; ppter rōnem tangendā in. vj. parte
sub ti. de aduētū. **E**t nota q vespertinu
marutinu qz officiū ceteris bonis in nume-
ro psalmoz pferūt. eo q in senaria opez di-
stinctōe. vespere z mane solū modo memo-
rant. et in veteri lege matutini z vespertini
officij antiqitas cōmendat. Quinq; ergo
psalmi i ser vespamū hebdomade officijs
dicūt. et cantāt psalmi fm materiā diei. Et
ecce in septima die scz in sabbato ppter re-
surrectionem q sequit. agim⁹ de victoria et
laude dei q sequit victoriā. Unde in pmo
psalmo scz Bndic⁹ dñs. ad lram agitur d
victoria dauid p goliā. Quantū vō ad spi-
ritualē sensum de victoria nrā q dyabolū
superam⁹. Quia ergo post victoriā mī-

restat nisi laudare dñm. p. que victoria habem⁹. iō sequit⁹ q̄ttuor psalmi q̄ sūt dñm laud⁹. In pmo ei laudē p̄mittit ecclia dicēs. Ex altabo te dñs. In scdo seipazicat. Lauda aia mea dñm. In tercio alios iuuat. Lauda te dñm. In q̄rto p̄gulaē celesti hierlm di cēs. Lauda hierlm dñm. Et sic d̄ alijs ferij et psalmis. In q̄bus dñm ecclia statim p̄ psalmū seq̄t hūm⁹. et post hūmū lctō siue caplm. In q̄bus dñm ecclia reuocat. Et i q̄bus dñm hūmū n̄ cātāt. Qui p̄ psalmos imediate hūmū cātāt p̄gruū ordinē seruare vident q̄mā pmo ē i corde dilectio q̄ p antiphaz dñm signat. deinde seq̄t bona opatio. quā p̄ dñm signat. postea mēns exultatio. q̄ p hūmū notatur. Sed quia exultatio sepe n̄ gentiam parit. idcirco seq̄t lectio siue capitulu q̄ hōies ad cor reuocat. Qui vō lctōz hūmū pponit volūt hūmū locū respōsōrij obtinere. Tñ cū i festiuitatib⁹ respōsōriū post lctōz cātāt. hūmū p̄mittit. Et maiorē tñ exultatōz notādā. i q̄bus dñm ecclia sūt vtrūq̄ cātāt. et tñ rñsōrij pcedit hūmū. ad notandū q̄ tñc marie rñdere debet⁹. exhortatōi p̄cedēs caplm facit. p̄ q̄d statim seq̄t respōsōrij. Generale tñ ē q̄ q̄cūq̄ q̄z cātāt rñsōrij pcedē dñm lectio cui rñdere debet. Qui vō hūmū nō cātāt illd̄ attendere videt. q̄ cāticū beate marie seq̄t quod excludit rñsōrij. cū locū tenet hūmū. Itā si cāticū zacharie i laudib⁹ matutis excludit respōsōrij. multo magis cāticū beate marie v̄ginis excludere debet videt i vespis.

Et nota q̄ ad vespas dñm illd̄ caplm. Bñ dictus dñs et pater. i. ad corinth. i. a. Et illud dñs at̄ dirigat. i. ad thes. i. a. Post hūmū seq̄t v̄sicul⁹. videlz i sabbato. Vespina orō zc. In alijs dieb⁹. Dirigat dñm. Et vter q̄z v̄sus vespini t̄pus desiḡt in q̄ cātāt. q̄d sonāt v̄ba illa q̄ i psalmo sequit⁹. scz Eleuatio manū meaz sacri. vesp̄. Optate i v̄ orō dirigat ad dñm. Qd̄ de veteri testamēto tractū ē. vbi habet q̄ hora vespina sacerdos irabat sanctū tabernaculū vel tēplūz vt offerret thumiam sup altare incēsi. sicut mane irabat vt offerret incensū. Hoc thumia significat suauitatē odoris. Itēnc bz

psuetudo vt dñm dñm v̄sicul⁹ sacerdos thurificet altare ad implendū iuge sacrificiū. Sic ei fiebat i lege in q̄ duo agni offerebāt. vn⁹ mane. alter sero. et hic pinguior. ad notādū q̄ caritas crescit. Ideo ergo thurificat. vt si mus sp̄ bon⁹ odor deo. p̄ficiēdo in sciētiā et doctrina. Et etiā q̄ p̄pter p̄missionē dei debem⁹ ēē tales vt sum⁹ ei boni odoris. vel idō in vespis et matutis post psalmos et lctōz dum v̄sus dñm incensat. ad notandū q̄ ne mo potest bonū odorē deo reddere. vel bonū exemplū operandi alijs dare. q̄d p̄ncē sum significat. nisi pus in seruiio dei operet q̄d p̄ psalmos. et alios doceat. q̄d p̄ lctōz notat. Unde mos inoleuit q̄ in p̄cipuis festiuitatib⁹ antipha ad Magnificat et Bñ dict⁹ ter dñm. siue tonens canendo p̄elat. dñm nec omis p̄plus q̄ interest incensū repleatur odore. et vltimo dñm cum neuma voce q̄dēz non significatiua. put dictum est in probe miob⁹ partis. Sacerdos aut̄ qui maior ē in ecclie officio et qui vicem tenet aaron debz incensū offerre vt sit thumia sempiternū corā dñm suaue fragās odor. iura illd̄. Dirigat dñm orō mea. sicut incensum i p̄spectu tuo. De hoc dictū est sub laudib⁹ matutinis. Dicit ergo in vespis v̄siculus exhortatōis. scilicet vt excitet pigros ad intelligendū promissa dei. que conantur i cātico illo beate marie. Magnificat anīma mea dñm zc. quod est Luc. i. c. Iduma p̄missio facta fuit noe. Unde gen. ix. Idonam arcū meū in nubib⁹ celi. Et h̄ impleta est. Secūda abraam et dauid. Abrae dictū est. In semine tuo benedicent oēs gentes. Dauid dictum est. De fructu ventris tui ponam sup sedem tuā. Et h̄ impleta est in beata v̄gine quod notat in cātico suo ibi Recordat⁹ est misericordie sue. Et p̄ b̄ certū sumus q̄ dabit nobis vltimā. scz paradisi sum. Ideo aut̄ cāticū ipm quod die dicit vt frequentior dominice incarnationis memoria aias fidelū in ope dei et in doctrina se exercētū ad deuotiōnem operis incepti accendat. Cū enī in cātico ipo notent cogitatōes. sicut in psalmis opera. si diligēt beate marie act⁹ et dicta sepe recolim⁹. obf

uātia castitatis et v̄tus opatōis sp̄ ad ip̄i⁹ imitand⁹ p̄leuerabūt i nob⁹. nec etiā mouebit nos fauor hūan⁹ indebit⁹. nō t̄paliū immoderat⁹ appet⁹. nō t̄paliū afflictio. nō de ipetranda p̄missōz venia desperatio. Item p̄ nō nos mouebit indebit⁹ fauor hūan⁹. q̄ cū beata v̄go commendat⁹ a brā elizabeth dicente. Unde h̄ mibi vt veniat mater dñi mei ad me zc. Itā ip̄a mora fuit fauore hūmano. h̄ p̄uās hūilitatē clamauit. Magnificat aia mea dñm. Et tādē adiecit. Quia respexit hūilitatē ancille sue. Et nota q̄ dñm. respexit hūilitatē. et nō dicit. respexit v̄ginitatē. annūēs mēns v̄ginitatē p̄ualere corpis iūegritati. Iterū idō dicit hūilitatē. q̄ deus sup̄bis resistit. eosq̄ a beatorū sorte secernēs p̄ varia penaz loca p̄ p̄ctōz impietate dispergit. Non nos mouebit immoderat⁹ t̄paliū appet⁹. q̄ sicut ip̄a dicit. iuder noster diuites dimisit inanes. et deposuit potentes de sede. Non t̄paliū afflictio nos mouebit. q̄ de⁹ exaltat hūiles. In Bñ cātico exemplo hūilitatis ei⁹ reformamur. et filij dei incarnationis p̄ quā deposuit potētes de sede et exaltauit hūiles. ad memoriaz reducit. vt fidei nostre deuotiō excutit. Non desperatio d̄ cōmissōz impetranda venia. q̄ misericordia ei⁹ a p̄genie in p̄genies tūmēt⁹ ei⁹. Bēda dñm. q̄ inde inoleuit psuetudo vt i officio vespino cāticū cāticū beate v̄ginis. et ponis in vespertino q̄z in officiis alijs. Idūmo q̄a i ip̄a vesp̄a mūdi suo singulari assensu mūdo succurrit p̄dito. Scdo q̄ p̄ h̄ sit incarnationis i vesp̄a mūdi facit iugis recordatio. Terno q̄ ip̄a est stella maris. q̄ in h̄ mūdi vesp̄e nobis lucere cepit sicut vesp̄a stella a qua dicit vesp̄tinum officiū. i. unio noctis lucere incipit. Quarto vt mens nostra p̄ diē variis fatigata cogitatōibus. imminere quietis scz noctis t̄pe. recolēdo dñm dei genetricis. quicqd̄ sup̄flūū vel nociuū diuturna euagatio p̄traxerit. totūz hoc p̄cib⁹ et lacrimis ea intercedēte mundetur. Quinto q̄a v̄go portauit dñm in vesp̄a mūdi. Bursus canit in sexta laude. q̄ dñs in sexta etate venit. sicut et cāticū simeonis in septima p̄pter septimā etatem quiescent

tū. put tactū est sub laudib⁹ matutinis. Eterū hoc cāticū est exultatio laborantiūz quoz sp̄s exultat i dñm quia fecit eis magna qui potens est. cuius misericordia est in secula. Ob hanc exultationē representādam lampades accenduntur in vesp̄is. Vel pro hoc cātico p̄ncipaliter accenduntur. eo q̄ de euangelio est. vel vt nos de numero adolescentularū et quinqz prudentiū curam⁹ cum lampadibus bonoz operū in odore vnguentoz beate v̄ginis intātes cum ea in gaudiū domini nostri. Et q̄ opera nostra non sūt in lampadib⁹ radiatū nisi fuerint caritate informata ideo cāticū clauditur sub antipha p̄ quam caritas designatur. **B**ecantata antipha in profestis diebus prostermitur se ecclia in orationē prolūius orans q̄z in alijs officiis. quia specialiter orat pro his quib⁹ occidit sol iusticie. licet et pro alijs orat. et facit ea que dicta sunt super i. d̄ terna. vbi de precibus agit. In solennibus vero diebus statim dicit collecta. et q̄si stantes oramus. de quo. et in quibus officiū vesp̄tinū cū hora p̄ma conueniat. ibi enī dictū ē.

Adortuoz officiū incipit a vesp̄is. nō tamen habet secundas vesp̄as. ad notādū q̄ hoc officiū finem habebit quādo anime saluādoz ab omni pena libera te eterna beatitudine fruuntur. Sed sancti de quoz glorificatione in anima iam certa est ecclia p̄mas et secundas vesp̄as habent. si in festo eozum nouem lectiones dicantur. Idūmas enim habent pro glorificatione anime iam percepta. secundas pro glorificatione corpis quā habebūt. q̄ nūq̄ finem habebit. Si vero habent tantū tres lectiones p̄mas vesp̄as habent tantum. non quia et ipsi duplicem stolam habituri nō sūt. cū h̄ omnib⁹ electis pueniat. h̄ ecclia ad ostendendū differentia p̄moy illis et istis debitorū. magis solēmat. pullis h̄ quoz maiorib⁹ meritis sibi p̄ miracula siue p̄ alia documēta p̄stat. q̄zuis ad plenuz certa ēē n̄ possit. Itā et stella differt i claritate a stella. Tñ aug⁹. ait i s̄mone de b̄o st̄phano. Cum p̄ciosa sit mors sc̄tōz. si quid

distare in martires potest p̄cipu⁹ eē videē
q̄ p̄m⁹ est. Q̄nq; tñi vesp̄is p̄cedēb⁹ d̄i so
lūmodo antiph̄a et collecta de festo sequē
put dicē sub vigilia natal^{is}. Ipsi tñmo no
tandū ē q̄ religiosi añ p̄pletoriū p̄mutunt
collationē. q̄ a sc̄is p̄ib⁹ originē traxit. qui
dictis vesp̄is p̄ueir⁹ de sc̄pturis sacris cō
ferre solebāt. ad istar oparioz ad recreatio
nē adinuicē p̄fabulantū. Ipsi q̄ tñc vitas
vel collatōes parz. et his filia. q̄ potius sint
ad recreatōz et delectatōez legūt et eruditio
res si dubiū occurrerit interrogant.

De completorio.

Hora cōpleto

In x̄p̄s cū discipulis orauit p̄m
Eades q̄z hora sangneas guttas
sudauit. et etiā corp⁹ eius i sepulcro positi
fuit et custodes deputati. Adrito igitur in
hac hora ecclia dō laudes et gr̄as agit. Illa
etiā i memoriā eterni gaudij celebrat. Illa
p̄pleto electoz numero i illa hora cōplebit
gaudiū sc̄oz i die generalis retributionis
et inde ē q̄ p̄pletoriū significat gaudiū. Bicit
ār p̄pletoriū q̄ i eo cōplet p̄munis v̄sus lo
cutois cū et pot⁹. et alioz q̄ necessario pro
corp̄is sustentatione sumūt. Et h̄m h̄ et signifi
cat finē vite p̄m̄is. Sane h̄ officij ic̄ipit
p̄ter mox alioz officioz sc̄z. Conuertenos
d̄s zc. Quia ei q̄ tōra die psalmodie insti
mus. et pene impossibile ē. q̄n aliq̄ puluere
sup̄bie p̄traxerim⁹. et q̄ sepe erram⁹. iuxta
illud. errauit sic ouis q̄ perijt. inde est q̄ nos
hūiliātes dicūt. Couerte nos zc. Ipsi tñ ea
q̄libet p̄fect⁹ et bon⁹ existimare se d̄z ip̄fectū
siue insipientē. iuxta illud. iust⁹ accusator sui
est. iō dicit sacerdos Couerte nos zc. in his
v̄bis indicās se p̄uersū. bonaz q̄ p̄metuiz
est ibi culpā agnoscere vbi culpa nō ē. Illa
et si dixerim⁹ q̄ peccatū nō habē. ip̄i nos
seducim⁹. Iñcē q̄ et p̄sequēter inuocā⁹ d̄i
uini adiutorij dicētes. De⁹ in adiutorij
meū. ut Couertenos zc. referat ad p̄terita
mala tollēda. et De⁹ in adiutorij. zc. ad bo
na opa futura faciēda. q̄ sine d̄i adiutorio
quicq; boni facere nō valem⁹. Quia vero
tōrū ad laudem trinitatis faciēdū ē. iō seq̄

glā patri. Bursus ic̄ipietes p̄ Couerte nos
de⁹ salutaris noster. oram⁹ ut nos a malis
pueriat. et iram suā a nobis auertat. Et q̄a
merita nr̄a nō sufficiūt. eius adiutorij po
stulam⁹ dicētes. De⁹ i adiū. zc. Bicitur āt
q̄ttuor psalmi. ad obtinēdā remissionē pec
catoz q̄ cōmunit⁹ dum sum⁹ in h̄ corp̄e
q̄ttuor elemētis et q̄ttuor hūorib⁹ vel cō
plexionib⁹ cōposito. seu q̄ corp⁹ ip̄m ex his
p̄positū p̄picula et fantasmatata noctis mu
nim⁹. et dō p̄mēdā. iō q̄z tunc d̄z. In ma
nus tuas dñe zc. et Custodi nos zc. Et inci
pit ecclia a voce p̄fectois dicēs. Cū inuoca
rē exaudiuit me d̄s zc. Hoc ei p̄fectoz ē S̄z
q̄ p̄fecti se debent reputare imp̄fectos iux
ta illud iob. enas si simplex fuero h̄ ignorat
aia mea. ideo sequit in eodē ps. Miserere
mei. sup̄ple dñe. et exaudi orationē meāz. q̄d
dicere est imp̄fectoz. Ipsi tñ alijs admo
nitis ad bonum facit in eodē psalmo mē
tionem de pace eterna ibi. In pace i t̄p̄m
id est. q̄ est inuariabilis. quaz pacem semp
in memoria habere debem⁹. et maxime dū
corpus quiescere debet in lecto. mens debz
quiescere in deo. Debet etiā quiescere i spe
Unde sequit sc̄dus psalm⁹. In te dñe spe
raui. zc. Sed q̄ spes nō est sine timore. aliē
enī p̄sumptio esset. iō seq̄ tert⁹ psalmus.
Qui habitat in adiutorio altissimi. zc. in q̄
d̄ p̄mittit liberare eccliaz. Byabol⁹ est ei
quali fur de nocte incedens. et iō nocte i
minēte dicit ecclia illū psalmū p̄ nocturna
les temptatōes. Bicitur ergo ille psalmus
ut a quattuor temptatōibus liberemur.
sc̄z a timore nocturno. a sagitta volante in
die. a negotio perambulante i tenebris. ab
incurfu et demonio meridiano. id est. ab i
currente demonio. Ipsi tñ est leuis et oc
cultus. sc̄da est leuis et manifesta. tertia gra
uis et occulta. quarta grauis et manifesta
In quarto v̄o psalmo sc̄z. Ecce nūc. zc. b̄i
dicit ecclia deū p̄ liberationē temptationū
nocturnaliū. ibi. In noctibus extollit ma
nus nr̄as in sc̄ā et b̄ndicite dñō. Bicit enī
aug⁹. super hunc psalmum. Ille res tr̄i
stis est. dies leta res est. ergo per noctem in
telligitur aduersitas. p̄ diem prosperitas.

In aduersitate b̄ndicēd⁹ d̄s sic et i p̄spi
tate exēplo iob q̄ amissis filiis et reb⁹ oibus
dicebat. B̄ns dedit zc. Sit nomē dñi b̄ndi
cū. Tñ et b̄ d̄. B̄ndicite dñm. S̄z q̄rit q̄
re dicunt tantūmodo sex v̄sus illi⁹ psalmi.
In te dñe speraui. B̄ndicē d̄o. q̄ dñs dicē
do sextū v̄sūz videt⁹. In manus tuas dñe zc.
sexta etate mundi. sexto q̄z die carne obijt ut
iā dicet. Recte ergo sex v̄sus tantū eius d̄z
psalmi i p̄pletorio cātāz ut i hac sexta eta
te i q̄ p̄u redēpti sum⁹ sicut h̄z finis vltimi
v̄sus. abi. Redemisti me dñe d̄s v̄itatis. cō
formemur dormitioni ei⁹. ut sc̄lz membra
quiescat et cor vigilet sicut caro eius i sepul
cro quieuit. et diuinitas vigilauit. Ille tñ
dū ē q̄ i q̄busdā ecclies statim p̄ psalmos
d̄z h̄m̄. ea forte rōne. q̄ p̄ bonā opatōez
puenit ad exultatōez absq; ois purgatōis
medio ab his q̄ purgati trāsēūt ab hac vita
Illia etiā rō iā dicet. Et sic p̄us dicit h̄m
nū q̄z caplin. ad ostendū multice q̄lli i q̄
bus cōpleta sūt signata p̄cedentiū laudūz.
seu p̄fecti q̄ p̄ cōpletoriū significāt. pueniūt
exhortatōez q̄ p̄ caplin significāt. Ille tñ ca
pitulū p̄mittit. q̄ h̄ sp̄ v̄sūz ē exhortatio
ad p̄seuerandū i bono. q̄ nec nocet admi
so subdere calcar equo. In alijs āt ecclies
iter psalmos et h̄m̄nū ierponūt antiph̄as
vel allā p̄ antiph̄as. seq̄ntes ordinem beati
ignaci. de q̄ in p̄hemio dictū ē. In alijs ve
ro ecclies statim post psalmos et antiph̄as
vel allā. seq̄ lectio siue caplin cū responsō
rio. In manus tuas zc. vel alio. q̄ ut dicunt
in oi officio dicit d̄z lectio. Ipsi tñ adiciūt
h̄m̄nū. Le lucis zc. in q̄ optat p̄regū in no
cturnis tribulatōib⁹. Illi v̄o nō dicunt le
ctionē put in p̄hemio b̄ p̄us dictū ē. sc̄z sta
tim post psalmos dicit v̄sūcū. Tū q̄a tē
pus illud dormitōis nō ē aptū ad doctrinā.
Tū q̄ post p̄pletoriū nō solū cū et pot⁹
verū etiā doctrinā q̄ p̄ lectionem significāt
referenda nō est. Iñc est q̄ statuit beatus
benedict⁹ ut post cōpletoriū nemo loquat⁹.
Bicit āt caplin Tū i nob̄ es dñe. biere. ruij
ca. Religiosi i h̄ officio añ oia lectōez p̄mit
tūt dicentes. Fratres sobrii. zc. ne ordinem
beate excedere videant. rep̄nantes in hoc

etiā mariā magdalēnā. de q̄ dñs dixit. p̄ue
nit v̄ngere corp⁹ meū in sepulcrāz. i. h̄fecit
q̄d factura erat mortuo si licuisset. ita et hec
lectio q̄ v̄ngit reddēdo aias attētas ad vi
gilandū ante commēdatōem dormitōis.
Ipsi tñ h̄m̄nū subiicit v̄sūcū. Custodi
nos dñe. vel ali⁹. q̄ notat tōi⁹ officij effectū.
Ipsi tñ ei dñi custodia p̄tra noctis peri
cula. Et dr̄ acuta voce et cū neuma. ex quo
excitati et memores facti ineffabilis gaudij
q̄d erit merces laboris nr̄i. canim⁹ canticū
symeonis. Tūc dimittis zc. q̄d est luce. i. c.
Ipsi tñ ut illius exēplo pacem inueniē
tes mereamur videre lumen. quod est chr̄i
stus. Sc̄do ideo canticū istud canim⁹. q̄a
sicut sanctus symeon cupiens ex hac vita i
alteram trāsire illud cecinit sicut et nos dūz
dormire debemus quasi morituri. q̄ som
nus est q̄i mortis imago. illū canimus per
quē nos dñō cōmendāz. Terno propter
causāz sub vesp̄is dictā. Quarto q̄a can
ticū illud est de viro q̄z aduētū. Unde me
rito illud dicim⁹ ut p̄missionib⁹ alliciamur
et a vicijs quiescam⁹. Considerandum
est aut q̄ cū septem sint partes ceterarū ho
rarū. sc̄z v̄sus cū gloria patri. h̄m̄nū. psal
mi. lectio. cantus. preces. et oratio. in tribus
tñ horis. sc̄z in matutinis laudib⁹ et vesp̄is
et in cōpletorio. addit et octaua. videt⁹ cāt
cum euangelicū. q̄nā be tres hore p̄tinent
ad octauā. i. dñi resurrectōez. q̄ mane surre
xit. in vesp̄e se discipulis manifestauit. in
cōpletorio discipulis ait. Ipsi vobis. Ipsi
pterea in his trib⁹ hōis h̄m̄nū q̄ est exē
plū leticie psalmos seq̄ ut p̄tinet euanges
lio gr̄e. Euangelij gr̄e h̄m̄nū officij est canti
cū symeonis. sc̄z. Tūc dimittis. in quo pa
cērogam⁹ eternā. ut sicut symeon trāsire
cupiens. postq̄z vidit x̄pm. dimitti rogauit
sic et nos post lumen fidei pueniamus ad
splēdore sp̄ei. vbi erit par eterna. Confe
quenter oratio dñica et preces dicunt. quib⁹
bus etiā contra noctis fantasmatata nos
munimus. Subijcitur etiā simbolū. in
quo nostre fidei professio continet. ut si for
te nos mori p̄tulerit. in cōfessione fidei mo
riamur. Si etiā in q̄busdā ecclies sicut et

in pma pfectio generalis. Alterna ei pfectio
one iuicē nos mūdā. iuxta illd. Confitemi
alterutrum pccā vā ut saluemini. dem⁹ requies
tibi⁹ nris. donec iueniam⁹ locū dñi. Idē
cib⁹ ergo rōde pplet h officii. iuxta illud
apli. Prates pūicē ut saluemini. Rursus
pces multice bñilitatē significat. q̄ i fine dñe
Quia sic i principio ipsa necessaria ē. ad qd
significandū voce humillima h fuitū ichoa
tur. ita i psumatōe eadē bñilitas mōstran
da ē p supbiā i q̄ ceciderūt oēs q̄ opant in i
q̄tatē. Idē pces opilio noster siue sacerdos
pmedas dñi gregē suū dñe collectā. Unde
nō est pgruum ut post h officium aliquid
aliud fiat. nisi qd pūinet ad quietē. Et at
tende q̄niam ad pma r ad ppletōiū aploz
symbolū nō dimittim⁹. q̄ cūcta opa nra in
ei⁹ noie incipim⁹. r pcludim⁹ in quez credi
mus. similiter ad vtrūqz officii pfectionē
et pfererē mei de⁹. adiucim⁹. ut quicqd i
nocte peccauim⁹ aut in die deliquimus. p
pfectionē r pma r diluam⁹. adiplētes illud.
Confitemi alterutrum peccata vā. Respici
entes etia illud q̄ olim sacerdos farine as
sariū offerebat i die viciis sue. medietatez in
mane et medietate post meridiem. Sacrifi
ciū at nostrū est spūs bñilitat⁹. **E**llimo
notandū est q̄ oia officia diurna q̄ntu ad
psalmos inuariabilia sūt. nocturna vō va
riabilia pter illud. Idē noctē enī intelligit
mūdus iste. q̄ variabilis est. p diem vō ille
etern⁹ q̄ est inuariabilis. de q̄ scptū est. Or
dinatōe tua pseuerat dies. Et ē verior lra
pseuerat in singulari q̄ pseuerat i plurali.
licet aliter quasi cōmuniter pferat. Idē et
officiū in q̄busdam ecclesiis q̄ntū ad hym
nū inuariabile est. put sub ti. de pma dictū
est. et etiam q̄ntū ad psalmos lectōez pre
ces et collectā. ita q̄ p nulli⁹ sancti solenni
tate. sicut nec officii pme variat. p eo quia
in illo de pace et spāliter de illa ad quas su
spiramus agit. q̄ ut premissum est inuaria
bilis est. hoc dūtarat excepto. q̄niam in do
minicis diebus dicūt ad pma r illos qui qz
psalmos. s. Deus deus me⁹ respice in me
zc. et sequentes. et psalmū Confitemini. p
ut ibi dictū est. Sed quare illi q̄nqz psalmi

in pma. et vsus In manus tuas domine zc.
in completorio ponunt qz in alijs horis po
nuntur. Responso xpus cui in his horis ca
nimus. q̄ est pncipiū et finis. in cruce pen
dens legitur incepisse psalmū illū. De⁹ dñs
me⁹. et omēs psalmos sequentes seriatim
vsqz ad dictum vsū dixisse et ibi finuisse
et spūm emisisse. Adhuc igitur r nos i pas
sionib⁹ huius seculi pstituti. ad ipi⁹ imita
tiones i hora pma. que est in pncipio hora
rū diei. et nō alibi dictos. v. psalmos r in cō
pletorio. qd fm aliquā consideratōnem est
finis siue vltima horaz diei. debemus dice
re vsū ipm. Q. vō h officii ad vltimam
diei horā pūneat. hac pconsideratione apparet
Nam in pma dicimus quattuor octona
rios vsū in psalmis. duos p pma. et du
os pro scda horis. Et in tertia sex. duos pro
tertia. duos pro quarta. et duos pro q̄nta.
Et in sexta sex. duos pro sexta. duos pro se
ptima. r duos p octaua. Et in nona sex duos
pro nona. duos p decima. et duos pro vni
decima. Restat vltima hora scilz duodeci
ma. ad quā pertinet completoriū. quod no
tat himnus Te lucis ante termi. Idē mō
los aut octonarios cōbinam⁹ si duo cari
tatis pcepta obseruam⁹. Facim⁹. xi. cōbi
nationes ut p quib⁹ hora diei in q̄ delinqui
mus. vni dñi legis et caritatis binariū of
feram⁹. Et in pma. Beati. pro secūda. Be
tribue. pro tertia. Legem pone. pro quarta
Adhuc esto. pro q̄nta. Bonitatē. pro sex
ta. Defecit. pro septima. Quomodo dilexi.
pro octaua. Iniquos. pro nona. Mirabi
lia. pro decima. Clamauit. pro vndecima.
Idē pncipes. Fuit ergo vndecim cōbinatō
nes ad emendandū vndenariū nostre trās
gressionis. Et in q̄libet octonario aliqd de
lege dñi memorat. q̄ pcam vinea colitur.
et denarius eternitatis acquiritur. Fuit er
go. xxi. octonarij. q̄ p horas diei dicūt ppē
rōnem sub ti. de pma dictā. Et dicūt bini r
bini. et sic duplicati sūt. xi. Undenarius ei
numerus significat transgressionem sicut
denari⁹ pfectōez. Biciū enī p vndecim ut p
ea q̄ in illis dicūt trāsgressionē mandatorū
suoz nobis relaret.

Incipit sexta pars de
officijs dñicaz spāliter et quarūda
feriaz et festiuitatū domini et ieiū
nior quattuor temporū.

In proxima parte pre

cedēti d diuinis officijs in generali dixim⁹
nūc at de specialitatib⁹ r diuersitatibus eo
rundē p anni circulū ostēdā. videlicz d of
ficijs dñicaz r q̄rundā feriarū. et festiuita
tū dñi. et de ieiunijs q̄ttuor tpm. et de cōue
niētia ipoz officioz tam nocturnaliū qz etia
misse. nō vni dūtarat ecclie s. diuersaz of
ficia. psequētes. Ad qz euidentia ē distinctio
tempoz pmutēda. Si q̄dem ann⁹ solaris
q̄ttuor tpm successione dilabit. scz biemis i
q̄ semina iaciūt. veris in q̄ seminata pdeūt
et in spicas aciunt. estatis in q̄ messes al
bescūt et falce succidūt. et autūni in q̄ ven
tilatōne grana a paleis separata i horreis
reponūt. Sic et magn⁹ vite pñis ann⁹ du
rans ab initio seculi vsqz ad finē mūdi. q̄
ttuor tpm varietate mensurat. **I**demus
fuit tpm deuatiōis in genere hūano. vide
licet ab adam vsqz ad moysen. in q̄ declina
uerūt homines a cultu dei q̄ vera lux ē. facti
ypolatre. et nil illuminatōis doctrine ha
bētes. et simul inutiles facti sūt. et nō fuit q̄
faceret bonū vsqz ad vni. Tūci reliq̄t hō
deū creatōe suū et de lapide dixit. tu es dñs
me⁹. Idē temp⁹ qz fuit ignoratōe r cecitatē
bene pcordat biemi i q̄ obscuritas regnat.

Ecōm tpm fuit reuocatōis siue reno
uatōis. vicz a moysē vsqz ad natuitatē xpi
q̄ docti sūt hoies p legē et pphas d aduen
tu xpi. de curatōe peccati. r de dilectōe vni
dei. Tūc dñs dixit ad isrl. Audisrael. dñm
deū tuū adorabis. et illi soli seruiēs. Et do
ctus est hō. qd sub i pi. qd deo. qd primo fa
cere tenet. Idē mōdū ob eandē causā su
scitauit pphas ut scz pōcatō hoies magis
ac magis aberratōib⁹ reuocaret. Idē tpm
pccordat cū vere qd bz aliqd luminis. s. mē
tū obscuritatis. **T**ertū tpm fuit regres
sionis siue recōciliatōis et vilitatōis. vicz

a natuitate xpi vsqz ad ascensionē eiusdē.
p quā facta est grā hoib⁹ et pōcatō euang
gelij. d qd. Ecce nūc tpm acceptabile. ecce
nūc dies salus. Idē ē ei tpm grē. q̄ oēs
nos vilitauit et alto an q̄ tpe dñs q̄ solui
sticie mūdū sui pñia vilitauit. et ppa do
ctrina sufficienter illustrauit. Idē tempus
pccordat cū estate. in qua claritas regnat

Quartū tpm est pegrinatōis. videlicz
ab ascensione dñi vsqz ad diem iudicij. vbi
erit psumatio seculi. Qd tpm ē habēs mē
tū luminis. qz dei mēscia reuelata sūt di
uina mysteria. bz tū aliqd obscuritatis nra
negligētia faciēte. et sic pccordat cū autūno.
q̄ bz aliqd obscuritatis s. ampli⁹ claritatis

In pmo tpe viroz fidei. flos spei. fruct⁹
caritatis. frigore infidelitatis exaruit. In
scdo vinea dñi aliq̄ten⁹ viruit r floruit In
tertio virens r florens fructus vberimos
attulit. In q̄rto cadētib⁹ folijs vborū deco
lorari cepit. Rursus tpm deuatiōis di
ctū est tpm culpe et pene. Nam ppē ipam
deuatiōz hō subiectus ē culpe. et ppē culpā
pene. Unde dicit dñs. Idē tpm cūz venerit
fili⁹ hois inueniet fidē sup terrā. Tempus
reuocatōis dñi tpm doctrine et pphēie pro
pter decalogū. p qd dñs docuit gen⁹ hūma
nū. Tempus recōciliatōis dñi tpm liberta
tis et grē et lētie. Temp⁹ pegrinatōis dñi
tpm lucte r pene. siue laboris r penitentie.
qd nos facim⁹ declinatōis r negligentie.
Idē tpm fuit desperatōis. Scdm respiratō
nis. Tertū liberatōis. Quartū exercita
tionis. Idē q̄ttuor tpa repñtat ecclia singu
lis annis. siue stat⁹ ecclie p h q̄ttuor tpa va
riat. **T**emp⁹ biemis r deuatiōis in quo
mors reguit repñtat ecclia a. lxx. vsqz ad pa
scha recolēs casum r penā pmoz parentū
ppter eoz culpā. r iō cantica lētie excepto
glā patri subiacēt. put sub ti. de septuagē
sima dicet. Siletur ei. glā in excelsis dō. qd
in testimoniū pacis auditū ē. q̄n veritas d
terra orta ē. r iusticia de celo pspexit. **T**ē
pus veris r reuocatōis repñtat ecclia in
aduētū dñi. p quē omia reuolata sūt. vsqz
ad natale dñi. Unde ad notandū q̄ pñes il
li tpm habuerūt aliqd luminis sed multū

obscuritas respectu sequenti. minorā cāti-
ca lencie cātat scz. glā pri. et altā. sed maiora
supprimat. scz. glā in excelsis. te deū laudā.
et sequētiā. put ibi dicet. Quia ei hētempe
peccatū regnauit. nō ppter ignorantiam ut
mors pūis. sed ppter carnis infirmitates. iō
canit altā. qz patres hē tps sub lege fuerūt.
sed glā in excelsis silet qd est signū pacis et
iusticie quā lex dare nequiuit. **T**emp⁹
estatis et recōciliatōis siue regressiōis re-
pūtat ab octauis pasce vsqz ad octauā pen-
tecost. qz p pascale agnū recōciliamur deo
oīa cantica lencie et fere post oēs dictōnes
altā multiplicās. ad significandū habitum
gaudiū de nrā resurrectione. significat enī tps
illō statū felicitatis eterne. tūc enī glā in ex-
celsis canit. qz in resurrectione iusticia. i. cari-
tas pficiet et plena par dabit. Duplex etiā
altā canit in albis et dñcis illi tps et stan-
tes tūc oram⁹. In puatis vō ferijs. glā in
excelsis. et duplex altā nō canit. l. semp altā
ppter qz in lxx. dicat. put sub ti. de septem die-
bus post pasca. et in sequenti titulo dicitur
Temp⁹ autūni et pegrinatōis repūtat
ecclia ab octauis pente. vsqz ad aduentum
dñi. qz nobis deo recōciliatis non restat ni-
si ut nos pegrinos reputem⁹ cuz psalmista
dicente. aduena ego sū et pegrin⁹. zc. cātās
oīa lencie cantica ad designandū gaudiū
de hō sunt diuina misteria reuelata. qñqz
tū aliq cantica subtrahit. nec multiplicat altā.
sicut fecit in tpe pcedenti. ad significandū de-
clinationē a bono quā nobis negligentia
nostra parit. et cātāt altā. in spe resurrectionis.
et glā in excelsis deo. p iusticia reddita
Item quidē dicit altā. sed nō glā in excelsis
ut dicet sub tēpe aduent⁹. Cantat etiā altā
post graduale in signū laboris p quem ad
patriā vite transeundū est. **E**x premis-
colligit euidēter q recte i principio hiemis
homo qd desperās dicit. Circūdederūt me
genu⁹ mortis. In principio veris quasi re-
spirans dicit. Ad te leuauit aīam meā. In
principio estatis architector ecclie petrus re-
natis p baptismū et illuminatis p grāz dicit
Quali mō genui infantes zc. In principio
autūni exultās dñi misericōdia dicit. Dñe in

tua misericōdia speraui. Sz attendēs miseriaz
in quā ex sua negligentia lapsus ē statū sub-
iūgit vñculū. Elqz q dñe obliuisceris me i
finē. Et graduale. Ego dixi dñe. miserere mei.
sana aīaz meāz qz peccaui tibi. **R**ursus
hō tūtoz tpa pñderāt fm qtuor pñcipales
diei ptes q sūt nor pñmens ad temp⁹ deuia-
tionis. nor ei obscurata est. et ydolatre cecī
erant. auroz pñnes ad temp⁹ reuocatōis
meridies pñnes ad temp⁹ recōciliatōis si-
ue regressiōis. et vespā pñnes ad tempus
pegrinatōis. Designant etiā p qtuor pñci-
pales xpi actōes. q sūt natiuitas. passio. re-
surrectio. et aduent⁹ ad iudiciū. Ad natiui-
tatē pñet circūcisio. apparitio. baptisimus.
et purificatio. Ad passiōē. ieiunū et tem-
ptatio. Ad resurrectionē. ascensio in celum
et lancispiis missio. Ad aduentū ad iudi-
ciū. transfiguratio et miraculoz operatio.
Item passio cōparat hiemi. natiuitas ve-
ri. resurrectio estati. aduent⁹ ad iudiciū au-
tūno qñ vetustus diez sedebit tenēs vñla-
brū in manu sua. et mūdabit areā suā zc.
Item natiuitas xpi p cōcordat tpe reuocatio-
nis seu renouatōis ppter pphas q eū mul-
tis modis pñderūt. passio xpi tpe deuatio-
nis ppter penā culpe pñmoz parentū. resur-
rectio tpe regressiōis ppter lenciā. aduent⁹
ad iudiciū tpe pegrinatōis. qz hōi temp⁹
durabit vsqz ad diē iudicij. Unde ppheta.
Aduena ego sū apud te et pegrin⁹ sicut oēs
patres mei. Temp⁹ ergo reuocatōis siue
renouatōis q facta est p legē et pphas du-
rat vsqz ad natale dñi tantū ut pmissū est.
Alij tñ dicūt q vsqz ad septuagesimā et ibi
incipit temp⁹ deuiatōis. **S**ed fm pñmū
dictū querit de tēpe qd est a natali dñi vsqz
ad lxx. sub q dictoz tpm contineat. Super
q dicit qdam q tps qd est a natali vsqz ad
octauas ephie pñnet ad temp⁹ regressiōis
qd ē tps gaudiū. sicut et illud. Unde et i qui-
busdā ecclesijs tūc albis vñt vestimētis si-
cut et tēpe pascale. neqz tūc ieiunāt. nec ge-
nua flectūt. Reliq vō pars. scz ab octauis
ephie vsqz ad lxx. sub tpe pegrinatōis cōti-
net. Et l. esaias legat diē natalis dñi. non
iō dies illa est fm ipos de tpe reuocatōis.

alia enī pñderatōe hñt et ante euāgelij in
nocturnis et ante eplā in missa. supponit
ei tūc basis coline. ut pñtūqz testamentū
natiuitas xpi pñet. Item querit qre a tēpe
veris siue renouatōis siue reuocatōis in-
cipiūt ecclie officia. Quidē ei qd deberet inci-
pere a tpe hiemis siue deuatōis. qz pñs est
deuiano qz a deuiatōe reuocatio. **P**ñterea
in tpe deuatōis legūt fm liber theologie.
scz genesis. Sup hō dicit qdam q hñt ec-
clesia ne incipiat ab errore. Sz certe non tñ
temp⁹ illud deuatōis eo q ecclia illo tēpo-
re deuier. l. qz errore pñmoz parentū recolit
ut nos ad penitentiā trahat. et iō hō nō
placet. Est ergo rō. qz ei p aduentū dñi oīa
noua facta sūt. Tñ apocalipsis. Ecce no-
ua facio oīa. Ideo in bonore aduent⁹ dñi
a tempore renouatōis incipit ecclia officiū
suum. **P**ñterea si inciperet ab hieme pñens
vñbis desperatōis. posset hō illa audiēs de-
sperare. merito ergo incipit a vere. ut cum
postea audierit verba desperatōis nō de-
speret. qz pñcessit certa pmissio vereliberatio-
nis. q fit in aduentu. Incipit ergo a tpe re-
nouatōis seu reuocatōis. in quo tenet rō.
Qui autē libri qb tempozib⁹ legant bñe
uiter est videndū. Et qdē in plerisqz locis
ab aduentu dñi vsqz ad natale eius legitur
esaias. q qñto de xpo vñbani ceteris pphē-
tauit tanto natiuitatē ei⁹ legūt vicini. pter
qz in ieiunijs qtuor tpm q pphas habet le-
ctiones. In ipa etiā natiuitate nō solū de
illo legūt et cantat l. enā de causis ipi⁹ festi-
uitatis. put in oib⁹ fieri solet festiuitatibus
qd fit ad ostendendū magnū gaudiū nob
celit⁹ datur. In pñma vō dñica post natale
legūt in qbusdā ecclesijs d eplis pauli ad
ipam pertinētib⁹ natiuitatē. In octaua na-
talis de fmomb⁹ et de omelia euāgelij eius
dem diei. In ephie de esaiā fm gelasij pa-
pam. In octaua ephie d omelia euāgelij
eius de diei. **A**l octaua ephie vsqz ad lxx. ca-
nit de psalmis. et legūt eplē pauli. in qbus
legūt de labore et lucta et pugna ei⁹ In lxx.
vō vsqz ad dñicā ante ramos palmarū
legūt pentateuc⁹ Septuagesima enī tēpus
nrē captiuitatis et pene et culpe desigr. de q

mistice ad hierlm redire debem⁹ sic p bebre
os olim de babilonica captiuitate creuit
figuratiū est. **E**t ergo memores sint capti-
uitatis sue q sursum tendunt. legūt pñmo de
adam q in pñcipio mūdi fact⁹ est et de eie-
ctione ei⁹ de paradiso. deinde de diluuiō. et
quō abraam exiuit de terra sua. et de mūdi
hui⁹ laborib⁹. ad exemplū panētie. Et sicut
olim bebrei captiui duci in babiloniam
in tristitia fuerūt fere vsqz ad finē lxx. anno
rū. et pñcessa sibi licentia repatriandi gauisi
sunt. l. x. diez. scz in septuagesima tacemus
voces et cātica lencie. ut pñmissū est. et ibi. et
sub ti. de tpe aduent⁹ dicet. Quindēcim tñ
dieb⁹ ante pascha legitur hieremias. qz ille
aperit⁹ qz alij de passiōe tractauit. et in p-
pñia pñona passiōē dñi pñfigit. **A**l octa-
uis vero pasce. xv. dieb⁹. vel fm alios vsqz
ad quartā dñicā post pasca. apoc. legūt
cantat ppter misteria passiōis et resurre-
ctionis q iohanni reuelata sunt. et apli pñdi-
cauerūt. In apoc. enī fit mentio de ciuita-
te noua hierlm. Deinde vsqz ad ascensionē
legunt eplē canonice. et act⁹ aplōz. et canta-
tur de psalmis. qz et dauid pphetauit d pas-
siōe et resurrectione et ascensione. et apo-
stoli pñdicauerūt q a dño didicerūt vsqz ad
ascensionē ei⁹ corporali pñsentia pñuētes.
In tēp ascensionē vero et pente. cantatur d
ipso festo. qz discipuli sursum subleuati pro
missa patris munera expectabāt. **A**l octa-
uis pente. vsqz ad kalend. augusti legūt
libri regū et paralipomenon. et cantat. de
omniū. qz sicut samuel saul dauid et alij p
legedū pugnauerūt. sic et nos postqz acce-
perim⁹ donū spūs sancti in baptismo. virtu-
te debem⁹ pugnare pñra demones formati
nutriti et armati. **A**l kalendis augusti
vsqz ad kalendas septembris legūt et cātāt
de sapientia. qz in pugna maxime necessa-
ria est sapientia. vel qz august⁹ sextus ē mē-
sis. et in sexta etate q dñs venit debem⁹ ppter
ei⁹ pñsentā sapienter viuere. qz inter nos au-
dita est sapiētia ipa q ex ore altissimi pñit.
Rursus mēsis ille calid⁹ est et med⁹ in an-
no. p qd media hoīs etas designat. et i me-

dia estare. ubi qsqz abest uiciorū plus accendit plus succurrere debet sapientia. In kalend. septembus legit et cantatur de iob thobia hestria iudith et hester. qz bi aduersa patienter sustinuerūt. et ecclia in fine mundi aduersa oia p dño tolerabit. Al kalend. octobris vsqz ad nouembre legunt libri machabeoz et cantat de eis. qz iste octauus mensis lenciam resurrectionis multiplicat. qz sicut iudei finitis pñis et restaurato tēplo. iherosolimis et pñionibz bñdicēbat dñm. sic in glā resurrectionis et magne festiuitatis deuictis pñis dyaboli sancti et iusti in dño festiuitatē gaudent. iuxta illud. Beati qui habitant in domo tua dñe. Al kalend. nouembis vsqz ad aduentū dñi legit ezech. et daniel. et rui. pphē minores cum responsorijs. scz Elidi dñm zc. Ezechiel enī uidit qtuor aialia in figura qtuor euangelistarū. qz natiuitatē passionē resurrectionē et ascensionē docuerūt. Isti ergo iō ante aduentū legunt. qz clari xpi aduentū pñerūt. Beni qz aureli papa in burcardo l. iij. ca. bi qui statuit ut bi q inuēn fuerūt libros famolos et ignotos in ecclia lege vel cantare excommunicent. Et pñis ergo liquet qz ecclia libri noui et veteris testamēti legunt. qd enā in suis locis dicet. et de ordie enā libroz dicit sub dñica. xj. post pentē. Et ē notāduz qz testamētū dupliciter accipit. Nam pñis hō ipā scz id qd testat seu legit de testamētum. Unde nouū testamētū dñ grā fidelibus pñis. scz fides. caritas. ceteraqz virtutes. siue uita eterna in futuro. et uirtus in pñi uita. Et apls. Ido nouū testamētū media tor est ut repromissionē accipiant. qz vocati sunt hereditatis etne. Scptura enā qz illa pñit dñ testamētū. Unde nouū testamētū dñ scptura noui testa. et uet testamētum dñ scptura ueteris testa. Et bec qz si bñana similitudine dicuntur. Sicut enim qz testamētū condit heredes instituit. cirographum facit. testes aduocat. agenda per heredem indicat. sic et de pater uolens filiū os israel in terra pñionis heredes instituire. cirographum fecit. l. legē dedit. testes aduocauit. scz moysen et aaron. et agenda

pños edixit. et hest uetus testamētū. Scz qz illud transitoria et tpalia repromittebat iō xps uolens christianos scz fideles eterne hereditatis heredes facere. pñerūt nouū testamētū. pñit scz euāgelii. aduocauit testes scz aplos. et qz agenda indicat. quod testamētū tandem morte pñia cōsecrauit. pñerūt testamētū est testatio mētis quā qsqz qd mētē pñit ore testat. et p scpturaz corroboreari iubet. Unde enā bac similitudo. dñe hest illa scptura dñ testamētū. Ceterū ideo illa scptura dñ uetus testamētū. pñi mo qz uetera. i. terrena scz ad ueterē boiem pñitena pñitēbat dicens. Si hest illa feceritis bona terre comedetis. Ceterū. Terra fluentem lacte et melle dabo uobis. et similia. Unde illud uetus et transitorium fuit. Scdo dñ uetus testamētum. qz p ueterēz hominē scz p moysen ueterēz uetustate peccati mīstratum fuit. Tertio qz nouo superueniente cessauit et desijt qz aliqd uetustū. Unāplius. Uetera transierunt. ecce noua facta sūt omia. Quarto dñ uetus respectu noui. qz eo fuit antiquus tempore. Quito quia a uetustate peccati nō liberat. Hec uero scptura noui dicitur testamētū. pñi mo quia noua. id ē. celestia scz ad celestis boīs pñeruationē pñitēna promittit dicens. Qui agrum aut domū. zc. reliquerit centuplum accipiet. et uitam eternam possidebit. Scdo dñ nouū. quia p nouū hominē. id ē. ab omi peccato immunē. scz p xpm mīstratum est. Tertio dñ nouū. id ē. ultimū. qz nouissimū boīs testamētū imobile pñitērat. qd testatoris obitu pñitērat. Hinc enā dñ eternū. i. pñitērat quasi durabile ac imutabile. dñ qd dicitur est in quarta parte sub. vij. particula secretes super uerbo noui et eteni. Chastus enī iam non moritur. et mors illi ultra nō dominabitur. Quarto dñ nouū respectu ueteris. quia illo magis est nouū tempore. uel quia uetus lex est quasi radix. ipm uo nouū testamētū est quasi fructus. Quinto quia innouat. nō enī illud dñit nisi boīs renouati ex uetustate p grānam et pñitērat iam ad nouū testamētū quod est regnū celoz. Circa libros ecclesiastici

officij est sciendū qz ipm officiū pñit i cantu et in lectione. De cantu tres sūt libri. de lectione sex. Sūt enā qdam alij libri ecclesiastici. put in scda pte in fine tractat de sacerdotē dicitur est. Sane tres libri de cantu sūt antiphonari. graduari. et trophonari. Antiphonari a digniori uidelz ab antiphonis nomen sumptit. quas bñis ignatius patriarcha audiuit p angelos decantari. cum tñ ibi sūt resposoria atqz uers. In plerisqz tñ locis liber ille resposoriū a rñsorijs qz ibidem pñitērat appellat. Graduarus dicitur est a gradualibz qz in eo pñitērat qz pluribus officiariis nūcupat ab officiis seu introitibz qz ibi pñitērat. Graduale dicitur est a gradibz. put dicitur est i qzta pte sub ii. de gradualibz. De intitulanōe antiphonarij graduarij. et lectionarij in seqntia. dicitur. Trophonari est liber pñitērat tropos. id est. cant. qz cum introitu misse dicunt pñitērat a monachis. Locatur enā tropi sequēte siue pñitērat kyrieleyson et neume. Et dñ a tropos qd est uersio. de qz in eadēz parte sub ii. de introitu dicitur est. Quidā enā hunc librum psalium a pñis appellat. Citalianus papa cantū romanū instituit et organa concordauit. Ceterū libri lectionis sūt isti. pñi mo est biblioteca. secundus omelarij. tertius passionarij. quartus legendarij. quintus lectionarij. sextus sermologus. Biblioteca a greco nōmē accepit. et est nōmē equocuz scz locus in quo libri reponuntur. et uolūmē ex omibz libris ueteris et noui te. a hieronimo cōpactum. Omelarij est liber pñitērat sanctorū omelias. et legi in dñicis et in natali. et i festis sanctorū pñia euangelia habentū. et in pasca et in pentē. cū ferialibz eoz. dñ. Omelias autē idem est qd bona laus siue uerbum ad pplm. Et nota qz plures fecerūt omelias uidelz Augustin. Hieronim. Beda. Origenes. Gregori. et alij. Beda tñ alias nō cōposuit nisi qz augustin cōposuerat sed suis uerbis eas dñ supuestiuit. Nam augustinus uerba disputatōis habuit. Beda uo stilū sermonis et lectionis. Quare Beda uocat uenerabilis in. vij. pte sub ei festo di

cei. Item nō omēs omelie autēte sūt ut qdam origenis. qui ad heresum dñ declinasse. Aliqz tñ omelie ipm a beato Hieronimo te ste papa gelasio. leguntur fuisse correcte seu approbate. et qñ ille in ecclia legunt nomen actoris pñitērat heres infamias subiceat. sicut et nōmē salomonis qz deceptus fuit a mulieribz. tacet in lectionibz pñitērat infamias ydolatric. sed dñ lectio libri sapiētie. sicut enā qz moyses hesitauit ad aquas pñitērat dñm eracerbauit. nō dñ lectio libri genēs moysi legislatoris. sicut dñ lectio libri apoc. bñ Joannis apostoli. De Bagit in problemio qñte partis. et sub sabbato pascale. Voluit tñ qdam qz in pñitērat omelarij ipm dñca omelia origenis correcte seu approbata a hieronimo. Et in sequentibus dñca omelia eiusdem. Passionari est liber continēs passiōes sanctorū. et legi in festis martirum. pñitērat autē sunt passionarij quoz qdam canonizati sūt. qdam uero teste papa gelasio sūt apocriphi. ut de beato Beorgio et Cirico et Julita. et alij qdaz quos heretici compilasse dicuntur. quare in ecclia legi interduntur. Ancherus papa statuit martirū gesta scribi. et in ecclesijs haberi. et hoc pñitērat maximū pñitērat martirio coronatum. Legendari est autē uocat liber ille. ubi agi de uita et obitu pñitērat. ut pñitērat Martin. et aliorū pñitērat. et legitur i festis eoz. dum tñ autēnticat. Lectonarij est in qz lectōes eptaz pauli et alie leguntur. qz qñqz epistolari dñ. et enā legendarij dñi potest. Sermologus est liber continēs sermones qz Leo papa et alij plures sancti cōposuerūt. et legitur in festis cōfessorū a natali vsqz ad octauas ephie. i. purificatōe beate marie et in festo oim scōz. et in pluribz alijs. Considerandū qz est trū scpturas pñitērat in ecclia frequēntari. scz dauid pñitērat qz fuit homicida. proditor. et adulter. mathei apostoli qz fuit publicanus. et in hoc ipso infamis. et pauli qz fuit crudelis christi et ecclie pñitērat. et etiam augustin qz fuit manicheus. et tempētheodon impatoris conuersus est. quod fuit in exemplum uidelz ut alij peccatores non desperet sed

sperent. si tamē penituerint. posse veniā cōsequi. q̄ntumlibet graui nora p̄plexi sint. et orationes et elemosinas eorū post p̄niam posse deo placere. **E**t est sciendū q̄ beat⁹ hieronim⁹ tempore damasi pape corripuit psalteriū. lxx. interpretum q̄d nūc cātabat vbi q̄s. et adhuc iuxta ordinatiōē gregori⁹ pape qui postremo officiū ecclesiasticū ordinauit sū illud antiphonas. responsoria. alleluia. traciū. et alia q̄dā in ecclia decantā. Subsequēter vō psalterio ipso iterato corripuit. idem hieronim⁹ illud de nouo inter grec⁹ grecorū translulit in latinū prout ipse ipsius psalterij p̄hemio attestat. q̄d nouum dictus dmasius rogatu ipsius hieronimi i. stituit decantari. et vulgari gallicū appellatur. et q̄si vbiq̄ legit et fere cōmuniter cum suo. p̄hemio in textu biblie habet. Idem sum vero psalteriū sū. lxx. romanis remāsit. et bodie illo vtuntur. Beniq̄ idem hieronimus attendens q̄ iudei nobis improperabant q̄ psalteriū falsificauerim⁹. quoniam a suo vero discordabat. tertio psalteriū de verbo ad verbū et hebreo trāstulit in latinum quod in pluribus a gallico discrepat a romano. pauci tamē illud habet. q̄s uis ab omnib⁹ et in textu biblie deberet haberi. Et nota q̄ q̄dam portant psalterium. sed in eo nō psallūt. prout dictum est in ti. de laudib⁹ matutinis. Qui sint dñici dies et p̄uilegiati et principales. et qualiter dies dñici maior est alijs dieb⁹. quib⁹ nomib⁹ dies septimane appellent. et q̄ sint dies p̄ofesti. q̄ festuales siue solennes. in p̄hemio vii. p̄is dicet. **G**regori⁹ papa i. stituit ne in ecclia romana dyaconi cantare debeant. sed solum euangelice lectionis officiū inter missarū solennia exoluāt. Id salmos vero ac reliquias lectiones sub dyaconi. vel si necesse fuerit minores ordines exhibeant siue dicant.

De tempore aduentus.

Bona sicut p̄re-

q missus est ecclesiastica officia ab aduentu dñi q̄d est temp⁹ renouatiōis incipiūt. merito ab h̄ipe ducim⁹ inuē-

assumendū. **N**otandū igit est q̄ beatus petrus p̄mo instituit tres septimanas integras antenatale venerari in cōmemoratiōē aduent⁹ christi. et quartā q̄tū nūq̄ perficiat. q̄ vigilia natalis nō est de aduentu vt infra dicet. **A**gitur ergo aduentus dñi p̄ quattuor hebdomadas. ad significandū q̄ est quadruplex aduent⁹ filij dei. sed vltia nūq̄s finit. q̄ sanctorū gloria que dabitur i vltimo aduentu sc̄ ad iudiciū nūq̄s terminabit. **I**dem⁹ aduentus est in carnē sc̄ in vtero virginis assumpt⁹. **D**e q̄ dictū est **S**anna filio dauid b̄ndict⁹ q̄ venit i noīe dñi. **S**ecundus in mentem. q̄ descensus fit q̄ die in cordib⁹ fidelū p̄ sp̄m sanctū. **D**e q̄ iohannis. xiiij. c. **A**d eum veniem⁹. et mansionem apud eum faciem⁹. **E**t dicit sapiens. **D**ne emitte sapiētiā tuā vt mecum sit. **D**e his duob⁹ habet abacuc. ij. **S**i moram fecerit expecta eum q̄ veniens veniet et nō tardabit. **T**ertius aduent⁹ est in morte cuiuslibet hoīs. **D**e q̄ dicit b̄tis iacobus. **P**atētes estote vsq̄ ad aduentū domini. **E**t **M**atth. xxiij. **S**i sciret pater familias q̄ hora veniret fur. **I**do et vos estote parati. **E**t iterū. **S**i in p̄ma vigilia venerit. idē in iuuentute. et in sc̄da. et ita inuenerit. sc̄ in penitētia. beati sunt serui illi. **Q**uartus erit in maiestate. qui erit in die iudicij. **D**e isto legitur esa. iij. c. **D**ñs ad iudiciū veniet cum seniorib⁹ populi sui. **E**t nota q̄ p̄mus aduentus liberauit aīas a dyaboli seruitute. secundus liberat eas a peccato. tertius a pena. quartus corpora liberat.

Tertius ecclia nō celebrat nisi duos aduentus sc̄ in carnem et ad iudiciū. **I**dem⁹ p̄m et sc̄m reputat. p̄ eodem. ideo enim venit in carnem vt veniat in mentem. **I**deo q̄s dictū est. **V**eniens veniet et nō tardabit. **V**eniens sc̄ in carnem. veniet sc̄ i mentē. **E**t iterū. **Q**uia vterq̄ misericordie est. **S**i militer tertius et quart⁹ habentur. p̄ eodē quia vterq̄ est iusticie ratione vni⁹ effect⁹. **C**elebrat ergo ecclia aduentum b̄mōi sub binario vt filijs suis generet timorē et amorē dei. **U**nd in ps. **E**leuamini porte eter⁹ nales. et amor dñi sanct⁹ q̄ p̄manet in eter⁹

nū et amor sc̄ ipsius q̄ similiter in eternum durabit. **U**nde. i. ad corinth. xiiij. c. **C**aritas nūq̄ excedit. **T**imorē autē debem⁹ ei vt dñō amorem vt patri. **U**nde malach. ij. **S**i ego sū pater vbi est amor. et si dñs vbi est timor. **C**elebratur ergo aduent⁹ per quattuor septimanas. **I**n p̄ma sp̄aliter de p̄mo aduentu. cantat ecclia. in secūda et tertia de sc̄do. et hoc ideo q̄ antiq̄ patres p̄mum aduentū tantū expectauerūt. secūdum vero antiqui et moderni. **I**n quarta vero septimana recolit ecclia temp⁹ in q̄ dñs descendit in vterū virginis. **U**nde tunc dr. **R**orate celi desup et nubes pluant iustum. aperiat terra et germinet saluatorem. **I**tem temp⁹ a p̄mo aduentu vsq̄ ad secundū recolit ecclia iterū pentē. et aduentū dñi. in quo cantat alleluia in spe resurrectionis. et gloria in excelsis deo. pro iusticia reddita. **E**t dicit quondie alleluia. quia spes eius non infirmatur sed gloria in excelsis deo nō dicit quondie. sed tantū in festis. quia semper in fide non semper in operibus laudat. quondie enī offēdit. licet semper in fide iusticiam teneat. **D**e hoc dictū est in p̄hemio hui⁹ partis et dicitur sub titulo de septem diebus post pasca. **E**t iterū p̄ tres aduentus hebdomadas patres triū temporū acapim⁹. **I**dem⁹ fuerunt ante legem. q̄ procul a deo remouebant. **A**d te leuauit. **S**ecundi sub lege q̄ doctrina legis instruit. et ideo ad lumē p̄p̄ius accedentes. in introitu ipsius syon appellant. **T**ertij fuerūt p̄p̄e p̄sertum illi q̄s inuenit christi natiuitas. vt symeon. q̄bus q̄ redemptor est. p̄p̄e dr in introitu gaude te. **A**lterunt enī q̄dam q̄ in officio p̄me hebdomade agitur de vocatiōe iudeorū. **I**n officio secunde de vocatiōe gentium. **U**nde ibi dr. **A**d saluandas omēs gentes. **I**n officio terne de vocatiōe vtriusq̄ ppli. **U**nde ibi dr. **N**ota sit omnibus hoīb⁹. **B**ursus cantatur in p̄ma in p̄sona iohannis. in sc̄da p̄phetarum. in tertia ap̄lorum. in quarta in p̄sona doctorū. **T**empore aduent⁹ tacetur gloria in excelsis deo. q̄d p̄tinet ad natiuitates. vt in nocte natiuitatis deuotius et audius decantetur. et ad

notandū hūc himnū p̄mo fuisse nocte illa ab angelis decantatum. q̄s maior gloria christi est in ecclia tēpe nouite. q̄s fuit in veteri. **T**acetur etiā ut missa est. q̄d p̄tinet ad resurrectionem. **A**lterū autē tacet vtrūq̄ in aduentu. q̄ nūc vtrūq̄ expectat. **I**dem⁹ etiam rōne tacet. par vobis. q̄d similiter p̄tinet ad resurrectionem. **T**acet etiā. te deū laudam⁹. q̄ nōdum p̄is est quē expectat⁹. et ad p̄sentes tantū h̄ cantico vt solemus. **E**t nota q̄ h̄ria nō semper se p̄comitant. vt dicitur in p̄hemio. vii. p̄is. **S**ed q̄re alleluia non tacet h̄ tpe cum sit canticum leticie. nam in aduentu est ieiunū. nec tūc nuptie celebrantur. **P**reterea autē est ieiunū mēroris. aut exultatiōis. **S**i mēroris omia cātica exultatiōis debet tacere. **S**i exultatiōis omia debet dici. ergo et gl̄a in excelsis. **S**olutio. **H**oc ieiunū est p̄m exultatiōis et partim mēroris. **E**xultatiōis est rōne p̄mi aduent⁹ sc̄ in carnē. de q̄ mentio fit in hoc tpe. **A**lteroris est p̄pter sc̄m aduentum. sc̄ ad iudiciū. de q̄ fit etiā mentio. et ideo in ea q̄dam cātica leticie dicuntur propter aduentum misericordie et exultatiōis. et que dam sub tēte et ieiunatur propter aduentum seuerie iusticie et mēroris. **A**llā ergo nō sub tēte. q̄nam tempe aduent⁹ aliqd est leticie p̄pter spem quam habuerunt antiq̄ de christi incarnatione. et propter nostraz certitudinē quam habem⁹ p̄ p̄mum aduentum de futura glorificatione. **S**ed i septuagesima nō sic. q̄ totum temp⁹ illud mēroris est. et iō tūc nō dicūt cātica angelorū sc̄ hoīm. vt ibi dicet. **I**n festis vero nouez lectionū que occurrunt in aduentu. debet celebrari missa de festo solēnis in tertia cum gloria in excelsis. et ut missa est. **E**t deponūt capemigre seu violacee. et assumuntur solēnes a mīstris et a sacerdote. put festū requirit. **I**n hora vō nona de ieiunio missa dr. et tūc dalmatice et subilia siue tunice dimittuntur. et cōpetentes temp̄i et ieiunio resūmūt. sicut in tertia p̄te sub ti. d. dalmatica dictum est. **H**oc q̄s tempore officium beate virginis non dicit in ecclia quia totū officiū hui⁹ temp̄is ad laudē ei⁹

pertinet. Et nota quod urbanus papa. ii. i. scilicet apud claromonte celebrato statuit. ut officium beate virginis quod dicitur. et in die sabbati soleniter fieret. in quo officio matutino dicitur ille lectiones. **B**eaata maria que digne super ex illo sermone augustini. Loquimur dilectissimi mihi. **H**oc etiam tempore non debet fieri spiritualiter commemoratio aliorum sancti precedentium christi aduentum. quia omnes illi in infernum descendunt. et ideo ecclesia occidetalis peius non solennizat. nec etiam sequentium. quia cum beate ecclesia de aduentu filii dei solennizat. non est aliorum solennitas admiscenda. imo minor cedit maiori. quia adueniunt pncipe cessat magistrat. **I**demque cum ipse sit pmius et corona sanctorum omnium. et sit oia in omnibus et sufficientia singulorum superfluum foret recurrere ad aliorum suffragia medicinalia. **G**eneralis tamen commemoratio omnium sanctorum bene fit quoniam licet sancti ex aduentu filii dei speciale gaudium et pmius affecuti fuerint. maius tamen et generale gaudium eorum exiit. quia creatura rationalis ex unione ad diuinam naturam videretur ineffabiliter sublimata. **Q**uia ergo bonum commune ppter dedit particulari et ppter cunctis generale gaudium eorum gaudium spirituale quod illud quod pmissum est fuit omnibus sanctis vniuersis testamentum ad gaudium. **I**demque conueniens est ut tempore ipsius aduentus eorum gaudium commune et generaliter recolatur. **E**t in generali omnium sanctorum commemoratio singulorum dicitur de antipha illa. **E**cce dominus veniet etc. quod pertinet ad quatuor aduentum. in quo apparebit gloria sanctorum. **B**icaf et cum ipsa antipha oratio illa. **C**onscientias nostras quod sumus domine visitando purifica etc. in quo sunt pcoradando cum antipha. sit generaliter commemoratio omnium sanctis domini ubi. ut venies cum omnibus sanctis. et tunc pertinet ad quatuor aduentum scilicet in maiestate. **I**n multis tamen locis subtrahunt verba illa. cum omnibus sanctis. et tunc pertinet ad secundum aduentum scilicet in mentem. **N**on fit etiam commemoratio de cruce sic fit in alijs temporibus. ne plus videatur dominus passus quam natus. et iteque ne fiat contra illud pceptum. exo. xxiij. et. xxiij. **N**on coques edum in lacte matris sue. id est. christum non crucifigebis ad huc teneat lactes est. **C**ontra pceptum fecerunt iudei quod christum eadem die. id est. eadem festis feria in quo quidam dicunt conceptus est cruci

fixerunt. **N**otandum autem est quod tempore aduentus omnes antiphone dominicales in matutinis laudibus terminantur per alleluia. ad significandum gaudium de certitudine aduentus salutis habitum. ut in matutino officio sit quod p dicitur et in matutinis laudibus notetur exultatio. **I**tem in prima secunda et tertia hebdomada repetuntur risonia dominicalia. scilicet in quarta sunt specialia quod p hebdomadam cantantur. et sunt. xv. quia ille expectat venturum quod instituerat per testamentum et erat institutus novum. **Q**uide narius enim numerus consistit septenario et octonario. at septenarius ad veteris octonarius vero ad novum refertur testamentum. **I**n singulis quod septimanis catus renouatur ppter gaudium pficientium quod pficiunt de virtute in virtute ut videant deum deorum in syon. **I**llud etiam notandum est quod prima dominica aduentus non quod esse potest ante quatuor kalendas decembris. nec etiam post tertio nonas decembris sed quod cum quod illarum. vij. kalendas quod inter dictas kalendas nonas includunt representauerunt dominicam ibi est prima dominica aduentus. **S**ed et in dominica primio refestobean andree. vel kalendis decembris siue ante siue retro est semper initium aduentus et si ipsum festum cadit in dominica ibi etiam est initium aduentus. **A**duentus pertinere debet xij. dies. id est. tres septimanas integras ad minus preter vigiliam natalis domini. verumtamen cum aduentus incipiat a die dominica si forte contingat similiter natale in die dominica vere oportet tempus aduentus per quatuor hebdomadas ppter aliorum vigilia natalis et sabbati quatuor tempus pcurrerent in eadem die. quod esse non potest. quia vniuersis illorum ppter habet officium. et ad diuersa tempora pertinent. **I**demque sabbatum est de aduentu. sed vigilia ad tempus gaudij pertinet. cum non sit de aduentu. sed de natali. et sic aduentus non haberet. xij. dies excepta vigilia natalis sicut dicitur cum est. **Q**uia vigilia pertinet ad tempus gaudij pater ex ipsa ordinatio gregorij. qui vltimas aduentus antiphas posuit de euangelio scilicet **C**ompleti sunt dies. et ecce completa sunt omnia. **Q**uando ergo natale est in dominica quatuor tempora celebrantur in penultima hebdomada. **S**i autem natale venerit in secunda

feria vel deinceps usque in dominica tunc post. xij. dies habebit in quo fiat vigilia. **E**t quod festum venerit in secunda feria fiet officium de vigilia in die dominica quod ppter non habet officium. et tunc ppter dominica cantabitur alleluia. **S**ed ieiunabit in sabbato ppter denotam per vigilia natalis quod ppter ieiunio quatuor tempus. **B**eata dicitur sub ti. de capite ieiuniorum. **N**on est etiam ignorandum quod in principio siue in prima dominica aduentus ceteris introitus. **A**d te leuauit. si quis tamen diligenter attendat. in dominica precedentem illam pparatio aduentus domini quod ad quidam inchoat quod ostendit epistola quod tunc secundum quidam legitur. **E**cce dies veniunt dicit dominus et susci. dauid. etc. et finis euangelij eiusdem diei. scilicet **A**bijt ibi trans mare. quod est **I**oh. vi. c. hoc idem insinuat ubi dicit. **I**hic est vere ppha quod venturum est in mundum etc. **S**atis est pueniens est quod in precedentem dominica inchoat. quia non respiceret desperans nisi certa pmissio vere liberationis pcederet. quod audita respirans clamat. **A**d te leuauit aiam meam etc. **I**n quarta igitur hebdomada ante natiuitates domini inchoat pparatio aduentus quod ad quidam. **U**nde et in antiquis gradualibus et lectionariis titulus est talis. **Q**uinta dominica ante natiuitatem domini. **I**demque ab illa dominica usque ad natiuitatem domini sunt quod quod officia dominicalia et quod quod epistola. et quod quod euangelia. **I**n quarta vero dominica ante natiuitatem domini inchoat aduentus quod ad officium maius. **T**utinalis et quod ad multiplicem officiorum varietatem et in nouatorem. **Q**uia ergo quatuor sunt officia dominicalia ab illa dominica usque ad natiuitatem. ideo in antiphonariis notis intituatur quia dominica. **Q**uadruplex autem ratio huius duplicis intitulationis librorum et inchoationis aduentus reddi potest. **P**rima quia ppter lectionarium recolum aduentum domini in unum significatum esse per quod quod mundi etates. per antiphonarium vero recolum aduentum domini in uicem tui esse per quatuor ordines librorum. scilicet per legem per prophetas per psalmos. et per initium euangelij narratiois domini pceptum. **I**nitium euangelij vocamus quod quod est in libro luce. quod historia ante natiuitatem domini plenius ceteris psecutur sicut de angelo ad zachariam missio annuntiatio natiuitatem pcuratoris. et sicut de ppheta illa **B**enedictus dominus deus israel. et de ga-

biale archangelo ad virginem missio. et summi lib. **S**ecunda est. quia actor lectionarij nos hortatur ut purgemus hospitium nostri corporis quod per quod sensus sordidatus est. ad suscipiendum deum. quia in sordibus habitare despiciat rex venturus. **E**lector vero antiphonarij nos docet purgare corpus nostrum constant ex quatuor elementis. facietes dignam mansionem deo regi venturo. iuxta illud. **E**go et pater veniemus et mansionem apud eum faciemus. **T**erna est. quia in quarta dominica quod ad spirituales et non in quinta quod ad seculares pertinet ut dicitur in ti. se. in nouatur cantus. **S**piritualium enim est canticum nouum cantare et non secularium quod cum adhuc quod veteres sint et mala eorum adhuc recedunt. ponitur lugere quod gaudere debet. **R**enouatur quod de carnis gaudij electorum signatur. quod pficiunt de virtute in virtute in quo videbit de deorum in syon. **Q**uarta est quia in ecclesia duo sunt ordines hominum expectantium domini aduentum et studentium ad digne suscipiendum deum venturum. **U**nus ordo in seculari puerfatione studet. alter in spirituali. **S**eculares quod rebus transitorijs student quod quod cor poris sensibus administrantur. per quod quod hebdomadas intelligunt. **I**uxta illud euangelij iohannis. **E**rat viri quasi quinquaginta milia. **S**i quidem quod quod milia viri deum secundum se gnant eos quod in seculari adhuc habitum possunt exterioribus quod possident bene vni nouerunt. ipsi namque saturant quod quod panibus quod legalia istituta eis pponenda sunt quod per quod quod numerum ppter quod quod libros moysi intelliguntur. **I**demque quatuor vero septimanas spirituales intelligunt. quod rebus transitorijs abiectis nudum nudum sequuntur christum. quod per quatuor euangelia ad ponorem perfectionem excitant. **Q**uoniam ad istos quod ternarius numerus pertineat apparet in alio euangelio in quo quatuor milia hominum. quod sunt euangelica perfectione sublimes. leguntur refecti sepe panibus. id est. septiformi grana erudit et repleti. **I**demque distinctionem figurauit dominus moysi quod in ingressu tabernaculi iussit poni quod quod colunas et ante oraculum vna. ante sancta sanctorum quatuor. pater legit exo. xxvj. et. xxxvj. c. **S**i quidem quod quod colune exteriori posite sunt seculares. quod in exterioribus marie versant. quatuor colune ante sancta sanctorum sunt spirituales

q̄ q̄si interi⁹ positi dñō deuoti⁹ obsequiunt^r
vna colūna añ oraculū vniatē fidi quā tā
istū q̄ illi colūt deligt. Et pp̄ hāc cām cleri
ci seculares in vesp̄inis officiis q̄nq̄ psal
mos cātāt. Adonachi vōz religiosi q̄ alio
rē elegerūt vñ nō nisi q̄tuor i q̄ se p̄fectiores
ostendūt. Qd̄ ei q̄dratū ē ex q̄cūq̄ pte v̄tat
manet idē z firmū. sūt z p̄fect⁹ q̄cūq̄ locor
tpe v̄tat idē et imobilis manet.

De prima dñica aduent⁹ dñi.

Prima dominica

P de aduentu q̄ ē q̄rta a natali dñi. z i
q̄m q̄dā inchoat officiū aduen
tus p̄tinet ad sp̄iales. et iō in ea inouat cā
tus. p̄cedēs vō q̄ q̄nta ē ad sc̄ares sic i p̄ce
dētū. dicit^r ē. Ad sp̄iales p̄tinet duo v̄fici
li. q̄z vñ fr̄q̄ntat i vesp̄ino officio sc̄z Bo
rate celi desup. alter i matutino. sc̄z vōz cla
māns i deserto. In p̄mo ostēdit q̄d facere
debeat. in sc̄do exequit^r. Ipi sūt celi rotātes
et nubes pluētes. Bos ē subulior z pluuiā
grossior. Tūc sūt rotātes q̄n de incarnatōe
saluatoris subtilia dicūt. v̄t illō. Verbi ca
ro factū est. z similia. Tūc sūt pluentes q̄n
grossiora. i. intellectu faciliōra dicūt. sic ē q̄
maria despolata ē ioseph. z q̄ puer nat⁹ est
i bethleē et reclinat^r in p̄lepio. z bñdī. Isti
faciūt q̄ ap̄iat trā z germiet saluatozē. Ad
lram. terra ē v̄go maria q̄ apta ē q̄ntū ad fi
dē cordis sine dāno v̄ginitatis. et p̄cepit et
peperit saluatozē. Sz moralit̄ trā ē cor bñā
num. q̄d v̄rit sp̄iales sua p̄dicatōe aperūt
et germiat saluatozē. i. x̄ps in eo informat^r.
uxra illō apli. Filii mei q̄s itez parturio
donec x̄ps forme i vob̄ Isti sūt vōz clamā
tis i deserto. i. i mūdo. parate viā dñi. rectas
facite semitas ei⁹ Que sūt opa. semite sūt co
gitatōes q̄s debet^r parare i aduentu saluato
ris. Hāc p̄parationē notat oīd q̄ post com
munionē bac die i missa sequit^r. Suscipia
mus dñe misericōdiaz tuā i medio zc. Et ex eo
q̄ in fine illi⁹ oīd̄s d̄. p̄gruis bonorib⁹ p̄
cedam⁹. Quā ergo parare ē p̄niam agere z
p̄dicare. Semitas rectas facere ē post mās
data p̄silia obseruare. Sane bñdī dñice
totū matutinale officiū p̄tinet ad p̄mū ad

uentū. v̄t p̄missū est. Legit^r ei esaias q̄ d̄ ad
uentu loq̄t apertū q̄z aliq̄s ali⁹ p̄p̄ba. Tūc
in sc̄do caplo ipi⁹ habet. Ecce mons zc In
p̄mo vō bēt de neq̄cia iudeoz. Admū
responsoriū est. Aspiciens a lōge. q̄d est de
p̄mo aduentu. et nō sumit d̄ aliq̄ libro theo
logie. nec cōpilatū ē a gregorio ordinatore
matutini officiū. sz a q̄daz ei⁹ monacho. q̄d
inde apparet. q̄ illud infra hebdomadā nō
repetit. Sed omia alia r̄soria sic q̄ ab ipō
gregorio edita sūt. Et si obijciat q̄ illo dem
pro nō remanēt nisi octo r̄soria isti dñice.
Bñdēt nō uē sunt cōputato illo. Ecce dies
venit. q̄d fm ordinē greg. nonū ē. et cātāt
in vesp̄is sabbati p̄cedētis. Cantāt āt Bre
sponsoriūz in p̄sona iohannis baptiste vel
sponse dicēns. Aspiciens a lōge. a trā vicz
ad celū. video dei potētiā venientē. Et licet
p̄p̄e patri potētia assignet. Bñ p̄ potētiāz
accipe filii dei. cui data est potestas i celo
et in terra. q̄ est dñs potēs in p̄lio. Cui pro
pheta dicit. accinge gladio tuo su. se. tu. po.
Ihic venit dñi se visibilē monstrauit. Et ne
bulam totā terrā regentē. Hec nebula ē dei
misericōdia. q̄ p̄stat refrigeriū p̄ estū viciozū
Hanc moyses inuauit cū ad suscipiendūz
legem ascendit. Hanc petr⁹ intellexit cū in
nube lucida videns dñm moysen z beliaz
dixit. Faciamus h̄ tria tabernacula. Hec
ip̄m in deserto deduxit. et ab igne protexit.
Hec est virtus altissimi q̄ v̄gini obūbrauit
Que totā terrā tegit. q̄z misericōdia dñi plena
est terra. Hec etiā nebula est bñanitas filij
dei q̄ totū mundūz saluat. medicina ei oīm
in festinatione nebule. Nebula etiā potest
dicū fidelitas seu ignorantia Ignorabat
ei bō dei. seipm. natale solū. z p̄cupiscētiā
ēē peccatū. Hec nebula totā terrāz tegebat.
q̄z oēs declinauerūt sūt in. f. f. Ite obuiā ei z
dicite nūcia no. si tu es iste q̄ reg. es i po. isrl^r
Silia dixit iohānes discipul^r. pate viā dñi
et p̄ discipulos ad x̄pm. Tu es q̄ v̄tur⁹ es
an aliū expectam⁹ Qel sunt v̄ba sponse ad
adulescētilas dicēnt. Ite obuiā sponso sz
p̄ viā caritatis. et dicite nūcia nob̄ zc. q̄si di
cat. Reuela nobis per tuā p̄sentiam si tu
es messias in lege p̄missus. et si regnatur⁹

esi ip̄lo isrl^r. Adoro i solito mō p̄mū r̄n
solū h̄z in q̄bulō eccl̄is tres v̄s sic z r̄nso
rū p̄mū natal^r dñi. Adoro ad significandū
q̄ iste aduent⁹ dñi saluat hoies trū tēporū
sz illos q̄ fuerūt añ legē. sub lege. z sub tēpe
grē. Et p̄p̄t h̄etiaz fit triplex repetitio. p̄ma
a remotiori q̄ ad finē et postea a minus re
moto. z postea a p̄p̄nquiori. ad ostendendū
q̄ p̄s p̄mū t̄pis remotiores fuerunt ab ad
uentu x̄pi q̄z p̄s sc̄di z tertij. z p̄s sc̄di t̄pis
magis remoti q̄z p̄s tertij. Deinde reica
pit r̄soriū. ad notandū desiderū z ad sig
nandū q̄ debet^r attribuere finē z p̄ncipiū
boni op̄is ei q̄ ē alpha z o. Tūc dicit^r v̄s
bus subiungit glā p̄i. q̄z oē desiderū et fui
tiū ad deū trū ē referendū. et ibi nō fit re
iteratio p̄tis. sz totū r̄soriū. q̄z post v̄tā p̄i
tem oia opa p̄sumat. et tūc erit d̄s oia i om
nibus. i. p̄sumatio z sufficiētia oīm. Se
cūdo iō p̄missū r̄soriū tres h̄z v̄sus z vñ
glā. ad signandū q̄tuor aduent⁹ de q̄b⁹ in. c.
p̄cedēt p̄missū ē. et ad signandū q̄tuor t̄pa
sz t̄pus añ legē. t̄ps legis p̄phete et gratie.
Alloquēs ei eccl̄ia oēs hoies q̄ fuerūt ante
legē. q̄z pauci secū sūt vñ dēz dicē i p̄mo
versu. Quiq̄z terrigene zc. i. Vos omnes
mali et boni. diuites et paupes. ite obuiā ei
et dicite. Indica nob̄ si tu es q̄ regnatur⁹ es i
ip̄lo isrl^r. In sc̄do v̄su in p̄sona hoim q̄ fue
rūt sub lege. in q̄ aliq̄d fuit imp̄fectōis. q̄z
data fuit infirmis. alloq̄t ip̄m legislatozē
dicēs. Qui regis isrl^r i tēde. zc. quasi diceret.
Qui ip̄m isrl^r in lege tua regis. z sic p̄stoz
ouem deducis. indica nob̄ si tu es ip̄e q̄ re
gnatur⁹ es in ip̄lo isrl^r. In tertio iā ex dicē
p̄phetaz certificati de aduentu saluatoris.
ex desiderio clamāt. Excita potētiā tuā z
veni q̄ regnatur⁹ es in ip̄lo isrl^r. In alijs ve
ro eccl̄is est tertius v̄sus. Tollite portas
In q̄to grās agēs saluatoris aduentu suo
q̄ dignat^r ē v̄eire. imoroti trinitati dicē. B̄la
patri. Tertio iō resp̄soriū tres h̄z v̄sus
quā lex z psalmodia z p̄pheta h̄ic salua
tois aduentū p̄nūciauerūt. Quarto tres
v̄sus p̄s trū tēporū significāt. Idatres q̄dē
ante legē h̄ic aduentū p̄uiderūt. p̄s sub le
ge desiderauerūt. p̄s grē p̄dicauerūt. B̄

cut ergo baptista vel eccl̄ia. Tlos p̄s ante
leges q̄z terrigene z. f. h. si i v. d. z pau. ite ob
uiā ei. Terrigenas vocat malos q̄ terrena
sequūt. filios hoim dicē bonos. diuites sub
dit q̄s terrigenas appellauerat. paupes q̄s
filios hoim. Tlos ergo quiq̄z. i. quilibet ter
rigene malicia diuites et filij hoim spiritū
paupes. q̄ estis simul in vñ in vñ oūli
agni z edi. ite obuiā ei. v̄t vos mali p̄ngres
sū incipiant. vos boni p̄gressū pficiatis.
Tlos etiā p̄s sub lege dicite. Qui regis
israel itende. q̄ deducis velut ouem ioseph
nūcia nobis zc. Qui regis israel. i. iudaiā
ip̄m p̄ doctrinā legis dēi videntē. q̄ deduc
cis. i. de virtute in virtute ducis. velut oues
id est. innocentē. ioseph. i. ip̄m genulē aug
mentatū p̄ frumentū mortificatūz. intende
sup nos. i. lumē pietatis infunde. z nūcia no
bis zc. Tlos q̄z patres sub grā dicite. Tol
lite portas p̄nci. ve. et eleua. porte eternales
et introibit rex glē. q̄ regnatur⁹ zc. Op̄nci
pes et potestates aeris hui⁹. et o gemmina
vipera z. tollite. i. auferte. portas mortis. id ē
vicia p̄ q̄ diabolus intrat ad corda. z o por
te eternales. i. virtutes ad eternitatē ducen
tes. eleuamini. contra vicia. et p̄ vos intro
bit. et habitabit in vobis rex glē. q̄ regnatu
rus est in ip̄lo israel. Et nota q̄ ad tertium
versū nō r̄ndēt nūcia nobis. q̄z p̄s testa
mētī noui certificati sūt de aduentu x̄pi. p̄s
gratie certū sūt de introitu regni glē. Tlari
q̄z nūq̄z sufficit nec sufficiet fides incarnati
onis sine fide trinitatis. id subcanit. glā p̄i.
Et q̄z q̄ venit i bñanitate ventur⁹ est etiā in
maiestate. id r̄soriū denuo repetit. In re
petitōe vō nebula accipias ad lraz. iuxta il
lud. Veniet i nubib⁹ celi. Et sicut nubes su
scepit eū. Et alibi. I nubes z caligo in circui
tu ei⁹ Sc̄m r̄soriū est. Aspicebā i v̄
su noctis. sup̄m p̄ greg. d̄ danielē. c. vii. x̄pm
venturū p̄phetante. q̄ his verbis misterij i
carnatōis verbi. q̄d i p̄ncipio erat ap̄d deū
aperuit dicēs. Aspicebā in visu aut visioē
noctis. Triplex q̄dem est visio sc̄lz noctis
ante grām. diei sub grā. et lucis i glā. In
nocturna viderūt patriarche z p̄p̄be q̄ sub
nube fuerūt z hoc daniel aspicebat in visu

noctis. In diurna viderunt apli qbus xpi
humanitas apparuit. In lucida viderunt filii
dei facie ad facie. Hanc distinctioem veritas i
euangelio innuit dicens. Abraham exultauit
vt videret diem meum. vidit et gaudius e. Item
multi reges et pphe voluerunt videre q vos
videris et non viderunt. Sequitur. Et ecce in nu-
bibus celi filii hominis veniebant. Plures celi ca-
ro verbi de q esca. Ascendit dñs sup nubē le-
uem. et datū ē ei regnū et honor. scz nomen
qd ē sup oē nomē. qd ē ab eo dñi. sed in
tempore manifestatū et oīs ppli tribz et ligueser-
unt ei. Hanc et esaias ait. ei curuabūt oīa ge-
nua. et iurabit oīs lingua i dño. **T**ertium
respōsorū ē. Misit dñs gabriel. qb per
lucas tenet ordinē annūciatōis. **Q**uartum
est. Quē maria grā plena. qb vbi lucas
idē modū pceptōis annerunt dices. Spūs
sanctus supue. i. te. et v. al. obū. nbi. Supueiet
in qz te ptegeto te. et ab oī sorde purgādo
te. et deinde vti al. al. scz vbi dei obū
brabit tibi. et te carnē sumēdo. qd ei ex tena
scet sanctū vocabit filiū dei. **C**ristus ei q nō
est pceptus ex virili semine merito scitū na-
scit et dei filius appellat. Sequitur vltus. Quo-
mō in me fiet istud interrogatiue. et sic q mō
sūt due dictiones. vel admiratiue. et sic ē vna
dictio. **Q**uintū respōsorū ē. Saluatore
in q carnatio p aplm pfirmat. **S**extū ē
Ecce ego cōcipiet. **S**eptimū. Ecce dies
veniūt. in qb h idē p ppheas roboratur.
Octauū. Obsecro dñe. in q idē p legem
cōprobat. **N**onū ē. Audite vbi. in q idē
p ppheas cōprobat. **L**audes matutine
vniqz sonāt aduentū. Non enī ita agit ali-
qñ de vno aduentū qñ de alio admisceat.
sz pauca de scdo habet. et h ppter repitati-
onē gaudij ne spes luxuriet i psumptiōem.
Si qdem pma antipha q de fine iohelis su-
mit est aperte de pmo aduentū. Unde ibi dñs
In illa die scz qñ messias veniet montes. i.
apli seu magni pdicatores stillabūt dulce
dinē. vbi dei. et colles. i. minores pdicato-
res fluēt lac. i. simplici doctrine minoribz
et maioribz. **S**ecda. siocundare pum est de
esaiā primū ē de zacharia. Tūc ei iocūdata
est sim zacharia syon. i. ecclesia de iudeis. et

exultauit hierlm. i. ecclesia de gentibz. Tertia
scz. ecce dñs veniet. est de scdo aduentū scz in
maiestate. Quarta ē. oēs sinētes. nīc ei oēs
id ē. de oī genere sinētes scz salus et sciētie
doctrinā venerūt sim esaiā. ad aquas bas-
palmatis et doctrine. Quinta ē. ecce vñet
ppheta magnus et ipse renouabit hierusalem
scz dando legem et noua pñdo precepta
Hoc tpe dñs p horas caplm illud egredie-
tur vga. esai. vi. c. Et illud. In dieb' illis. bñe.
xiii. c. Et illud. Erunt nouissimis. esai. ij. ca.
Et illud. Ecce ego cōcipiet. esai. vii. c. Et illud.
Venite ascendat. esai. ij. c. **A**ld missa vñ in
troit' est. Ad te leuauit. qz p aduentū dñi
in carnē spes marime eleuat. Sic ei de vñ
lexit mūdū. vt filiū suū vñigenitū daret. Et
iter. **I**dro p filio suo nō pepercit. Et nota
qz et si qdā excitent. alij in somno torpēt.
Ideo cantor incipēs. Ad te leuauit amāz
meā. exaltādo vocē ab inferiori ad superi-
pcedit. qd ppiū est excitāis. **Q**uē nō nota-
tur in eplā vbi dñs. **H**ora ē iam nos de som-
no surge. Sequitur versicul' **C**las tuas do-
mine demōstra mibi. qz xps veniēs nobis
vias suas indicauit. Unde esai. Erunt mons
domus dñi. Venite ascendam' ad mō-
tē dñi. et ad domū dei iacob. et docebit nos
vias suas. **Q**ue aut sint pie ille ostendit eplā
q est ad Romanos. xii. c. **S**ciētes qz hora
est iam nos de somno surgere. In eo ei q
ibi dñs. nō pcessit. dies aut appropinquauit
assignant effectus. qz factus est dies qñ nat' est
sol. Et ideo sequit. Sic vt in die honeste
ambulem'. scz in omnibus opibus bonis
et induamus nos in similitudinē xpi. vt sic
filij dei simus. qz ppter h filij dei fact' ē bō
vt bō fieret fili' dei. **P**ōnes pmi aduentū
respiciūt. et possunt etiā adaptari con-
grue ad secundū. **I**dro psequit respōsorū
in q ostendit spes q facta est in ortu solis.
vniuersi q te expectant. Sequitur. **A**lleluia.
Ostende. qz tunc ostendit dñs facie suā
quāqz videt saluat. Unde cū dixisset dñs
ceco. Quid vis vt facias tibi. rñdit. **B**abo-
ni vt videā. Quā facie nō poterāt homines
antea videre. qz erant in regiōe vmbre mor-
tis. Sed lux orta est eis vt possint videre.

Quā aut dñs ostendit. nō. do. fa. tu. est sensus.
da nobis dñe cognitiōem tuā. facies enī dei
in scripturis sanctis nō caro sz diuina cogni-
tiō intelligit. qz p facie spectat qsqz cogni-
tiō. Sequitur in quibusdā ecclesijs euangelij
matth. xxi. ca. Cū appropinquasset. qd ad
passiones pñet q ad lram. ad diē vñ hanc q
ad allegoriā et spūalem intelligentiā. **T**leit
enī tūc dñs in hierlm p betbage q interpretat-
tur domus bucce. i. ad eccliā q pua erat.
in q xps apparuit p pñsionē et p montē oli-
ueti. p quē designat eminentia miscōie. per
quā venit fili' dei in mūdū. et misit discipu-
los suos dices. Ite in castellū. i. in mūdū.
et inuemetis alinā et pullū. i. iudaicū pñm
qui dure ceruicis ē et genit' sine iugo legis.
Item p h mōi amalia ostendit vias suas. bu-
milia enī sunt. Unde i matth. **B**iscite a me
qz munus sum et hūilis corde. Legit etiā iō
qz ibi habet. **B**ñdixit q venit in nomie dñi
qd pñet ad pmi aduentū. In alijs vñ ec-
clesijs legit euangelij. **I**dro pmi euāgelij
ihu xpi. qd est mar. i. c. ppter illa verba.
Ecce ego mitto angelū meū añ faciē tuam
Et nota q i textu euāgelij nō pñet pñcipiū
sed initij. Sed ecclesia ponit pñcipiū pro eo
q legit euāgelij statim pñcipiū in ti. **I**nitiū
sancti euāgelij. ne idē repeti videat. In nō
nullis etiā ecclesijs illud legit. Erunt signa
Sequit' offertorij de spe. **A**d te leuauit aiām
meā. Et post cōmuniō de eodē et ppter idē.
Quē dñs vñ eccleie legit euāgelij illud. Erunt
signa. qd est luc. xxi. c. qd pñet ad scdm ad-
uentū. vbi dñs. ppe ē regnū dei. Cui adapta-
tur eplā. vbi dñs. ppiō ē nostra sal' Et quia
ppe est regnū tuū dñe. i. dñs. **A**d te leuauit di-
cit in introitu cantō. i. vñ bō. vel iohānes
baptista vt qdam dicūt. dicit. **A**d te leuauit
aiām meā deus me'. Et ideo vias tuas do-
mine demōstra mibi. Et hoc in respōsorio
Et ostende nob dñe miscōiam tuā. Et hoc
in alleluia. Et qñ de miscōia cernificat' cō-
cludit i postcōmuniōe. Dominus das
tibi benignitatem. id est. affectum bonum. et
terra nostra. scilz caro dabit fructum. id est
bona opera.

Be dnica scda aduent' dñi.
In hac secūda do-
minica aduent' vt pñcipiū ē agit de
scdo aduentū. **C**lerū qz gaudere me-
lius est qz flere. et dilectio melior ē qz timor
ideo in ea qdam dicūt pñcipiū ad lectiōem
aduentū et qdam ad vñiqz. Ecce ei in ma-
tutinis rñsōiū pñm est. **H**ierlm cito vñet
salus tua. et tūc oēs plorabāt. mō est ipus
gaudij. Aliud est de pmo et de scdo aduentū
Idro pñcipiū ibi sūt duo versus sim qdā eccle-
sias ad idē expmēdū sicut et in alla vt iam
dicet. **I**dro pñcipiū est. **H**ierlm si me audieris et
et vñ dñs vñis moysi vt intelligat q ipse ē
q in moyseloquebat. Aliqñ vñ etiā vñis
salomonis vt sciam' q ipse est sapia d qua
locut' est salomon. **I**stud rñsōiū sumptū
est de michea et etiā illud qd sequit. scz. **B**eth-
leem. **Q**uē dñs mī eccleie illud dicūt in dnica
sequēt. et est de pmo aduentū. et loq' de gene-
ratōe tpali xpi et eterna. de tēpali cum dicit
bethleem ciuitas dei sumi. qz i bethleem na-
tus ē. De eterna cū dicit. Et egressus ei' sic
a pñcipio dñe. De alijs respōsorijis patz.
In laudib' pma anti. ē d scdo aduentū.
Ecce in nubib' celi. et. **I**n missa vero in-
troitus pñet ad vñiqz h mō. **I**dro pulus
syon ecce dñs veniet ad saluandas gentes
esai. xxx. ca. In vñiqz enī aduentū saluat.
Sequit. Et audiam faciet dñs vocē laudis
sue. **I**ple enī est turtur. cui' vox audita est
in terra nrā. qz attulit nouū tempus. **T**or-
ei' in scdo aduentū erit. **T**enite bñdici pa-
tris mei. et. **C**lerus aut ad secundū pñet
aduentū. **Q**ui regis israel intende q deducit
cis. i. de h mūdō ducis. ioseph. i. augmētū
in bono. sicut ouem. i. simplici. Et qz in ma-
tutinis pñm rñsōiū est. **H**ierusalem. et in
missa introit' est. **I**dro pulus syon. **I**deo i
hac dnica sit statio in ecclesia q dñs hierusalē.
Sequit' orō. **E**xalta dñe corda nostra ad
pparandas vñigeniti tui vias. et. q est de p-
mo aduentū tantū. **E**pā vñ de scdo. **Q**ue
cūqz scpta sūt. et. ad Romanos. xv. vt p pa-
tentiā et solatiōem scripturaz spem habeat
m'. et sic inuitamur ad spem. vt q patimur

lema fiat. Responsorium pertinet ad vniuersum
Ad primū dñi dicit. Et syon spes decoris ei⁹
Ad secundū dñi dicit. Be⁹ noster manifeste ve
niet. Versus vñ ad primū tantū dices. Con
gregate scz o vos angeli illi scdōs ei⁹. i. pdr
catores bonos q̄ ordināt testamentū ei⁹ scz
nouū. sup sacrificia. i. sup ver⁹ testamētum
Idus enī est qd̄ aiāle est sicut dicit aplūs
deinde qd̄ spūale. Vel qd̄ dicit. Congregate b̄
in p̄mitua ecclia maxime necessariū fuit.
scz o vos boni p̄dicatores vt paulus et alij
Beinde seq̄t̄ illa qd̄ insolito mō habet du
os vsus p̄m qd̄ am ecclias. et b̄ fit. qz ibi d̄
duplici aduētū agit. Idūm⁹ est de p̄mo. cū
d̄. Letat⁹ sum zc. Ante p̄mū enī aduētū
xp̄i desperabant hoīes de salute. Tūc vero
letati sūt qñ audierūt qd̄ filius dei homo fa
ctus erat. Scdōs vsus est de scdō. Stātes
erāt pedes nr̄i. i. affect⁹ nr̄i. in atrijs zc. Iaz
enī in speet desiderio ibi sum⁹. Euāgelij
est Luc. xij. c. Erūt ligi in sole zc. et de scdō
aduētū tantū. ibi enī ostendūt signa. q̄ fient
ante diē iudicij. qñiam totus mūd⁹ turba
tione sua iudiciū dñi ostēdet. Ibi enī seq̄t̄
Ihs at̄ fieri incipit. et respiciet z leuate ca
pita vr̄a. ecce appropinquit redemptio vr̄a.
Ecce spes Quedā vñ ecclie legūt euāgelij
Cū audisset iohānes. qd̄ similiter ad scdōm
pertinet aduētū. ex eo qd̄ iohānes querit Lu
es q̄ ventur⁹ es. an aliū expectam⁹ Cui do
min⁹ Ecce ego veni ad redimendū. Et rur
sus. Tēnā ad saluandū qd̄ ex signis cōie
cturare potestis. qz cecī vident zc. Offerto
rium est de p̄mo aduētū. Idōst cōmūio
hierlm. zc. q̄ est baruch. iij. z. v. ca. de vtroqz
In tertia vñ q̄ra feria et sabbato legunt̄
euāgelia de testimonio xp̄i. scz de iohāne. z
de testimonio iohānis de xp̄o et ei⁹ aduē
tū. De q̄ enī loq̄t eplā. Idōst patientes estote. q̄
tūc dicit.

De vnica tertia aduēt⁹ dñi.

equitur texta do

minica in q̄ similiter agit de scdō
aduētū. Unde in nocturnis p̄mū
responsorij est. Ecce apparebit dñs sup nu
bem candidā. i. sup carnē q̄ erit candida per

gloriā immortalitatis. vt mali timeāt in scdō
aduētū. Nam in p̄mo aduētū apparuit
dñs sup nubem leuem. i. imūnem a pecca
to. Et sumit Responsorij de apoc. vbi d̄.
Vidi et ecce nubes candida. Versus est d̄
vtroqz aduētū In laudib⁹ p̄ma antipha
est de scdō aduētū. Tēmet dñs et nō tar
dabit. et illuminabit abscondita tenebrarū.
oīa enī manifesta erūt qz libri p̄scientiarū
aperti erūt corā eo. In missa vñ introitus
est de scdō aduētū. Gaude in dñō semp
ad Idūm. c. Aplūs enī nō loq̄t de p̄mo
aduētū cū dicit. dñs p̄pe est. sed de scdō
aduētū. Unde inuitat ad gaudiū spūale
p̄ qd̄ firmiter expectam⁹ gaudia scdū ad
uent⁹. Unde dicit. Gaude in dñō semp.
scz expectando secundū aduētū. Et repeti
tur gaude. qz gaudium spūale facit nos
dulciter sustinere oīa aspera mūdi vt nihil
euellat nos a spe eternorū. z iō q̄ra necessa
riū est gaudiū spūale ista repetit. Vel p̄p̄
gaudiū de vtroqz aduētū qd̄ habet facti.
Idūm⁹ gaudiū custodit est modestia. et idō se
quit. modestia vr̄a zc. Hoc gaudiū quod
est par oib⁹ sanctis optat ecclia filiis suis i
versu cū dicit. et par dei q̄ exuperat omnes
sensum scz hoīs. qz null⁹ homo habet totū
vsum pacis hūmōi. Collecta scz. Aurez tuā
quesum⁹ dñe. est de aduētū in mentē. au
dita enī cōsolatione de aduētū dñi. facer
dos orat vt tenebras quas patimur in eo
q̄ falso iudicamus sua visitatione illustret.
Eplā. Sic nos existimet bō zc. q̄ p̄ma ad
corinth. iij. c. est de scdō aduētū. Alie ecclie
siedicūt eplām Gaude in dñō semp. q̄ est
ad phil. iij. ca. Responsorij de p̄mo. Qui
sedes sup cherubin manifestare corā effra
im. i. fructificante in bonis operib⁹ benia
min. i. filiū dextre. et manasse. q̄ oblit⁹ est ter
renorū. b̄ fiet in iudicio. Versus enī. Qui
regis israel. est de p̄mo q̄ ducit ad secundū.
Alleluia. Excita dñe. enī est de p̄mo. Euā
gelij Cum audisset iohānes zc. qd̄ ē matth.
ij. c. similiter est de p̄mo. Quidā ei⁹ de disci
pulis iohānis nō credebant xp̄m ēē messia
p̄missum in lege. Unde misit eos ad xp̄m
vt interrogaret eum. Tu es q̄ ventur⁹ es an

aliū expectam⁹. vt p̄ visa miracula xp̄m iā
venisse cognosceret. q̄si diceret. Ipse multo
meli⁹ sciet dicere q̄ ego. Et dixit eis ihs. Ce
ci videt zc. q̄si di. Vos estis magistri legis.
nō ergo scitis b̄ qd̄ d̄ in Esa. xxxv. Tūc sa
liet sicut ceruus claud⁹. et aperient lingue
mutorū. Et loq̄t d̄ p̄pe messie. q̄si diceret. Fa
cta p̄bāt. Offertoij enī ē de p̄mo aduētū.
Idōst cōmūio d̄ scdō. B̄cite pusillani
mes p̄fortam. Oportet ei⁹ q̄ pusillanimes
p̄fortent ad b̄ vt sustineāt tribulationes. et sic
expectet cū fiducia secundū aduētū

De quarta feria et ieiunijs quat
tuor temporum.

In hac septimana

fuit ieiunia quatuor tpm. Vñ b̄ p̄
mo de illis. Scdō de alijs ieiunijs
Tertio d̄ b̄ diei officio p̄seq̄mur. In p̄mi
tiua qd̄ ecclia statutū fuit qd̄ ieiunia quatuor
t̄ tpm fieret ter in anno. Sed calix⁹ papa
p̄stituit q̄ter in anno fieri. Nam et iudei q̄
ter in anno ieiunabāt. scz añ pasca et añ p̄
tecost. ante scenophegiaz in septēbri. et ante
encenia. de q̄ d̄ dicit in p̄hemio. vij. partis.
Si enī tantū ter in anno in tres p̄tes diuis
so ieiunaret. forte remaneret aliq̄ dies d̄ q̄
bus p̄micias nō redderem⁹ In istis enī ie
iunijs p̄micias t̄pis exolum⁹ vt iam dicit
De q̄ zacharias ait. Ieiunij quiri. quiri.
sexti. et decimi domui iude et hierlm i dies
festos vertet in gaudiū. Quater ergo ieiun
am⁹ in anno. Idūm⁹ vt quatuor elementa
in nob̄ viciata. i. corp⁹ nostrū ex eis cōstās
in quatuor anni t̄pib⁹ castiget. Homo ei⁹ cō
stat ex quatuor elemētis quatuor ad corp⁹. et ex
trib⁹ potentijs quatuor ad aiāz scz rōnali. acu
piscabili et irascibili. vt ergo illa moderet in
nob̄ q̄ter in anno ieiunam⁹ p̄ tres dies. vt
quaternari⁹ numer⁹ ad corp⁹. et ternari⁹
ad aiāz referat. Si q̄dem ann⁹ diuiditur i
quatuor t̄pa q̄ sunt ver. estas. autumn⁹ et
hiems. q̄ p̄pter sua delectamēta a dei amo
renos auerte solēt. Vt calidū est et humi
dū. tūc ergo ieiunam⁹ vt elemētū humoris
castiget in nobis. ne p̄sentiat false pulcritu
dini veris. Ieiunam⁹ itaqz p̄ luxuriam ex

humore et calore nascentē. Estas calida est
et sicca. Tūc ergo ieiunam⁹ vt elemētū ca
loris in nobis castiget. ne p̄sentiat in cōdio
carnali. Vel tūc ieiunam⁹ p̄ supbiā. qz tūc
fruct⁹ terraz q̄ florēt et maturant supbiēdi
materiā p̄stant. Autumn⁹ est frigid⁹ et sicc⁹.
Tūc ergo ieiunamus ne aliq̄ lāguore ani
mi arescam⁹ et defluam⁹. et sine piguedine
olei i tabernaculo eterno iueniamur. Vel
tūc ieiunam⁹ p̄ auariciā. qz tūc messes col
ligim⁹ et habem⁹. Hiems frigida et humi
da est. Unde tūc ieiunam⁹ ne membra no
stra fluxu atqz luxu soluant in comestorū
bus et potatorib⁹ ac p̄ b̄ amor dei negligat.
Vel tūc ieiunam⁹ p̄ pigriciā. qz tōz p̄muis
frigore. Ieiunam⁹ ergo in diebus quatuor t̄
porib⁹ añi. vt p̄ ieiunia p̄seruemur a vicijs
et q̄ deliq̄m⁹ in illis purgent. **B**ursus
quiam qd̄libet t̄pus h̄ tres mēses. idō qua
ter ieiunam⁹ in annorū dies. vñ diez ie
iunantes p̄ mēse. vt sic satis faciam⁹ in die
qd̄ deliq̄m⁹ in mēse. **S**cdō enī ideo ie
iunam⁹. Nam p̄mū ieiunij fit in martio.
scz in p̄ma septimana q̄dragelime. vt in no
bis vtutū germina oriant. et in nobis mar
cescant vicia q̄ nequeūt oīno extingui. Se
cundū fit in estate i septimana pente. quia
tūc venit spū sanctus. et nos debem⁹ cōferuē
tes in spū sancto. Tertij fit in septēbri ante
festū sancti michaelis qñ fruct⁹ colligitur
et nos debem⁹ deo reddere fructū bonorū
operū. Quartū fit in decēbri qñ herbe mor
runt. qz et nos mūdo mortificare debemus
Tertio ideo qz ver⁹ refert ad puericiam
estas ad adolescentiā. autumn⁹ ad maturi
tate siue virilitate. hiems ad senectutē. Ie
iunam⁹ ergo in vere vt sum⁹ pueri p̄ inno
centiā. in estate vt efficiamur iuuenes p̄ cō
stantiā. in autūno vt maturi p̄ modestiā.
in hieme vt senes p̄ prudentiā et honestam
vitā **Q**uarto in in quatuor anni t̄pib⁹
ieiunam⁹. vt de⁹ nobis p̄seruet omia q̄ ad
hūanū vsum in illis t̄pib⁹ de terra nascunt
Quinto ad significandū quatuor q̄ fue
rūt in illis quatuor t̄pib⁹. scz p̄ceptio domini
in vere. natiuitas in hieme. p̄ceptio iohā
nis baptiste in autūno. et natiuitas eius in

estate. **S**exto sim hieo. ob diuersas pla-
gas q̄ illis t̄pib⁹ acciderūt. **I**n q̄b⁹ aut̄
dieb⁹ q̄re h̄ ieiunia fiāt in. viij. pte sub ti. d̄
anno solari dicef. Hec ergo ieiunia vocāt
q̄ttuor t̄pm. q̄a i p̄missis q̄ttuor anni t̄pib⁹
fuit. **C**locat enā ieiunia triplicia. p eo q̄ fi-
unt trib⁹ dieb⁹ q̄bus hoies ieiunāt in septi-
mana. **A**ntiq̄ ei ieiunabāt eis d̄ferijs. et po-
stea sup addita sūt ieiunia ista. **C**locat enā
ieiunia p̄miciar q̄ cū i lege p̄ceptū sit vt p̄-
miciet et decime deo dent. placuit sancis pa-
trib⁹ vt dicit augustin⁹ in libro d̄ doctrina
xp̄iana soluere decimas et p̄micias t̄pis.
Ende p̄ p̄micijs instituerūt ieiunia q̄ttu-
or t̄pm. **E**t inde dicta sūt ieiunia p̄miciari.
Ido decimis p̄o instituerūt ieiunium q̄dra-
gesime. **S**ciendū at̄ ē q̄ ieiunia v̄nalia p̄i-
mo instituta fuerūt i p̄ma septimana mar-
tij. estiuālia i sc̄da iunij. autumnalia in tertia
septēbris. hiemalia i q̄rta decēbris. **S**z p̄p̄
multa q̄ inde surgebant in cōmoda statuit
leo papa. vt hiemale fiat i tertia septimana
aduent⁹. v̄nale in p̄ma septimana q̄drage-
sime. estiuāle i septimana post pente. autū-
nale v̄o fiat sim veterē institutōem. **Q**uare
ieiunia instituta sūt i dictis mēlib⁹. et q̄re in
eis sūt ordinatōes. vide in. vi. pte sub sabba-
to post d̄nucam. xviij. et in p̄hemio sc̄de p̄is
Cauetū computatōe septimanarū mēlis
septēbris. q̄ si ip̄e mēlis inceperit in p̄ma v̄l
in sc̄da vel in tertia vel in q̄rta feria. illi dies
cōputant̄ p̄ p̄ma septimana illi⁹ mēlis. et i
tertia ab illa ieiunium fiet. **S**i v̄o mēlis ip̄e i-
ceperit i q̄nta vel i sexta vel in septima feria
tūci seq̄nti d̄nica incipias cōputare p̄maz
septimanā. et in tertia post illā ieiunium fiet.
et sic dies p̄cedentes nihil operant̄ quantū
ad cōputatōe septimanarū. **C**leruntamē
sim p̄maria ecclie institutōe ieiunia veris
dicūt p̄ma. q̄ fiebāt in p̄mo mēse. sc̄z ianua-
rio. q̄ apud romanos p̄m⁹ mēlis fuit. **I**e-
iunia estatis dicūt q̄rta. q̄ fiebāt in quarto
mēse sc̄z in iunio. **I**e iunia autūni septima
q̄ fuit i mēse septimo sc̄z i septēbr. **I**e iunia
hiemis decima. q̄ fuit i decimo mēse sc̄z in
decēbr. **E**n̄ Zach. viij. ca. ieiunium p̄mi et iei-
unium quarti. et ieiunium septimi. et ieiunium

decimi. sc̄z mēlis. erit domui iude i gaudiū
Sz cū h̄ ieiunia recolāt q̄ttuor anni t̄pa vt
dictū ē. quare agūt i p̄mo mēse. et i q̄rto. et i
septimo. et i decimo. cū p̄ncipia t̄epoz non
sūt in his mēsis. **V**nde h̄ ieiunium tra-
ctū est de veterilege. **E**nde agūt in illis mē-
sib⁹ nris sim numerū mēsiū illi⁹ t̄pis. **I**udi
ei sim lunatōes ieiunabāt. sc̄z in p̄ma. in q̄r-
ta. in septima. et in decima. et h̄ ē q̄d legūt iei-
unium p̄mi. ieiunium quarti. ieiunium septimi.
et ieiunium decimi. q̄ sicut in p̄ma lunatōe
est p̄ncipiū āni illoz. sic et martij ē p̄ncipiū
anni nostri. **Q**uāt ieiunia nostra ortum
habuerūt a veteri lege. apparet ex h̄ q̄ a ieiunio
veris vsq̄ ad estiuāle sūt. ruij. bebdō/
made. q̄ tot generatōes fuerūt ab abraam
vsq̄ ad dauid. **I**tē ab estiuāli vsq̄ ad autū-
nāle sūt similit. ruij. septimane. q̄ tot ge-
neratōes fuerūt a dauid vsq̄ ad iecōniam
Itē ab autūnali vsq̄ ad hiemale alie. ruij
q̄ tot reges fuerūt a iecōnia vsq̄ ad xp̄m
cōputans regib⁹ illis q̄s mathe⁹ i suo euā-
gelio p̄termisit.

De alijs ieiunijs.

Quia de ieiunijs
quattuor t̄pm mētio facta est. cō-
sequēs ē vt de alijs ieiunijs h̄ alijs
qua p̄stringam⁹. **E**st at̄ ieiunium cōmunis
oim mēbroz satisfactio. vt sc̄z mēbra satisfā-
ciāt sim peccatū q̄d cōmiserūt vel gesserūt vt
si gula peccauit ieiunet et sufficit. q̄reni sola
fuit i culpa sola sit i pena. **S**imilit si ocul⁹.
En̄ hieremie. **O**culus me⁹ dep̄dat⁹ ē aīaz
meā. et p̄ fenestras oculoz meoz mors in-
trauit in aīaz. **E**t aug⁹. **O**culo nihil est ne-
quius. et sic de alijs mēbris. **E**l ieiunium est
parsimonia victus et abstinentia ciboz. **A**u-
gustinus dicit. **M**aximū et p̄fectū ieiunium
est abstinere ab iniquitatibus et a carnis vo-
luptatibus. et delectatōib⁹ huius seclī. **E**n̄
pius papa ait. **N**ihil p̄dest orare et ieiuna-
re nisi mens ab iniquitate et ab obrectatōi-
bus lingua cohibeat. **E**t d̄ ieiunium a ieiunio
q̄d est q̄dā intestinum in hoīe q̄d semp
est vacuū et subtile. et sic nos ieiunātes debe-
mus esse vacua supfluis et a vicijs tam in

corpe q̄z i mēte. **A**utoritas ieiunij ē ex trib⁹
ex p̄sona. ex loco. et ex t̄pe. **E**x p̄sona. q̄ p̄ce-
pit d̄s ad eue. vt abstineret a fructu ligni
sciētie boni et mali. **E**x loco. q̄ i paradiso insti-
tutum fuit et initium habuit. **E**x t̄pe. q̄ ab antiq̄
p̄ceptū ē celebrari a creatōe nāq̄z hoīs i p̄i-
mo mūdi erod̄io dictū fuit ei. d̄ ligno sciē-
tie boni et mali ne comedas. et q̄a fuit cele-
bratū aī legē a moysē. et sub lege ab helia. et
i t̄pe gr̄e a xp̄o. **M**oyses enī nō comedit ne
q̄s bibit. xl. dieb⁹. helias q̄z ābulauit. xl. die-
bus. et xl. noctib⁹ i formidie sub cinericijs pa-
nis. et xp̄us. xl. dieb⁹. et xl. noctib⁹ ieiunauit.
Fuit enā celebratū i sex etatib⁹. nam in ea
etate q̄ fuit ab adā vsq̄ ad noe fuit abstine-
tia carniū et vini. **E**t noe v̄o i postez fuit cō-
cellū vini et carnes. et sic de ceteris etatib⁹.
Comendat at̄ ieiunium exēplis. q̄mā eua-
q̄d ieiunauit et abstinuit i paradiso et v̄go
p̄māsit. **E**l d̄ q̄ ieiunium violauit a delicijs
paradisi in summā miseriā corruit. **H**elias
q̄ ieiunauit in celū curru igneo raptus est.
Moyses post ieiunium cu⁹ deo locutus est.
Hierusalē p̄ ieiunium liberat a sennacherib⁹
t̄pe regis ezechie et eliae. **J**ona q̄z p̄dicante
p̄stat vema nimuitis in sacco et cinere et ie-
iunio penitentiā agēb⁹. **I**e iunam⁹ enā ex-
emplo ap̄loz. vt dicit sub q̄rta feria pente.
Ido ieiunium aliud ē corpis et carnis. ali-
ud mētis. aliud auaricie. aliud fastidiētis.
aliud disp̄latōis. aliud deuotōis. aliud vo-
tūe p̄missionis. aliud sup̄letōis. aliud cō-
passionis. aliud inspirationis. aliud circū-
spectionis. aliud rōnabile. aliud irrātōnabi-
le. aliud q̄litas siue ponderis. aliud q̄nti-
tatis. aliud numeri. aliud siue exatōis.
aliud alternitatis. aliud zefragie. aliud me-
roris. aliud exultatōis. aliud vanitatis siue
ypocrisis. aliud v̄tutis siue caritatis. aliud
inductōis. aliud necessitatis. aliud institutio-
nis. aliud voluntatis. aliud paritatis. **B**a-
ne ieiunium corpis et carnis ē. q̄n q̄s abstinet
a cibis ne nimis pinguescat. vel vt ab infir-
mitate liberet. vel q̄ comedere nō potest. et
h̄ null⁹ est meriti. **I**e iunium mētis est q̄n
q̄s abstinet a vicijs. vel enā a cibis ne caro
pinguescat lasciujs. **I**e iunium auaricie

est vt burse pcat. **I**e iunium fastidiētis est
q̄d fit vt appetat. **I**e iunium disp̄latōis ē
q̄d celebrat in vigilijs solēniū diez et maḡz
festiuitatū. vt natalis d̄ni. **Q**ue iō dicūt
vigilie. q̄mā antiq̄t⁹ i p̄cipuis festiuitatib⁹
duo noctūalia agebāt officia. et plus q̄ ad
festa venerat tota nocte i dei laudib⁹ i ecclie
lia vigilabat. q̄d adhuc rome et in plerisq̄
locis i magnis festiuitatib⁹ p̄sertim sc̄dōi
patronoz eccliaz obfuit. **S**z q̄z lusores et
cātores pueniebāt. et turpib⁹ cātilenis et sal-
tatōib⁹ et p̄melatōib⁹ et potatōib⁹ et fomi-
catōib⁹ itendere ceperūt. p̄p̄t h̄ et mltā alia
incōueniētia q̄ fiebāt. b̄mōi vigilie sūt iter-
dicte. et institutū vt loco earū fiat ieiunia q̄
ieiunia adhuc retinet nomē officij. **N**ā cō-
muniter vigilie et nō ieiunia nūcupāt. **S**i
q̄s tñ ieiunaret et honeste i ecclia vigilaret
vtiq̄z benefaceret. put fit i natiuitate iohā-
nis baptiste p̄p̄t ei⁹ reuerentiā. **H**ec igit in-
stitutio d̄ dispensatio. q̄ ieiunium ponit lo-
co vigiliarū. de h̄ dictū ē i. v. pte sub ti. de no-
cturnis. **I**e iunium deuotōis ē ad q̄d q̄s
necessario nō tenet. q̄d inferi⁹ voluntarium
appellat. **I**e iunium votūe p̄missionis est
vt si q̄s vouet q̄ certa die ieiunabit. v̄l a car-
nib⁹ abstinēbit. **E**t nota q̄ vota ex discreto-
nis p̄sensu. cōmitemōne emissa d̄o reddēda
sūt. iuxta illud. **N**onete et reddite deo vota
v̄ra. **C**lotoz aut̄ aliud ē necessitatis. aliud
sp̄taneē voluntatis. **N**ecessitatis ē q̄d est si
dei annexū vt q̄d fit in baptismo. puta fidei
catholice p̄fessio. et sathane abrenunciatio
et votū obfuitatōis decē p̄ceptoz legis. et cō-
tinēne quā q̄s i susceptōe sacri ordinis vo-
uet. **E**t talia vota q̄sq̄z inuolabilē obfuitare
tenet. **S**p̄taneoz v̄o votoz aliud ē discre-
tū. aliud indiscretum. **I**ndiscreta sūt vota
pueroz et puellarū dū sūt in parentū p̄tate.
En̄ illis volētib⁹ irritari p̄nt. **S**i igit puel-
la infra nobiles annos vouerit castitatem
perpetuā licite nubere poterit. parētib⁹ vel
curatorib⁹ illā ad h̄ cogētib⁹. **I**ndiscretum
ē enā votū mulieris i p̄tate viri exitis. **E**n̄
si illo infcio vouerit pegrinari vir votū hu-
iusmodi poterit reuocare. q̄ ip̄a nō h̄z po-
testatē sui corpis. s̄z viri. **I**ndiscreto enā at̄

tedit qñq3 circa pñctos et liberos. ut si for-
te qñs vouerit ad qñ pñctū sufficere neq̃t.
vel in q̃ natura ita debilitaret q̃ posset fieri
suipñ homicida vel qñ sine alteri⁹ licentia
cōplere nequit. vel qñ nō ex deliberatōe sed
ex iracūdie calore emittit et talia potius sūt
spñeda q̃ ex excutōe digna. **I**eunium
suppletōis ē ut si qñs ultra pñas libi a sacer-
dote inuicta aliqñ suppleat de suo. **I**eun-
niū cōpassiōis ē. ut si sacerdos alicui dicat
p̃ pñctō fac cātari duas mussas. et ieiuna. et
ego p̃ Betā cātabo et tres dies ieiunabo. p̃
pter Bñ nō d3 aliqñ recipe. q̃ sacerdos de-
bet cōpan pñio suo. et orare p̃ eo. et ieiuna-
re. potest etiā dīa compassio ut si qñs petit a
sacerdote pñas pñi suo inuicta. ut p̃ patre
pagat pñe illi⁹. Quattuor ei modis sūt bñmō
passio. qñq3 per sacrificia. qñq3 p̃ ieiunia
qñq3 p̃ orōes. qñq3 p̃ elemosinas largiōes.
Ieunium inspiratōis ē. ut i bñ nicolao
q̃ adhuc infans et manēs i cunabulis trib⁹
dieb⁹ i hebdomada a mamilla matris sue
abstinebat. ut ut alij dicūt q̃ta feria et sexta
semel tantū fugebat mamillas. **I**eunium
circūspectōis ē. qñ p̃ aliq̃ imminēte tēpestare
p̃ periculo hostiū. vel p̃ casu cuiuslibet an-
gustie ieiunā. **I**eunium rōnabile est. qñ
cibū et potū moderate sumim⁹. nec naturā
debilitam⁹. **U**nāplius. Rōnabile sit obles
quū vestriū. nō i cōmestōib⁹ et ebrietatib⁹.
Irrationabile est. si qñs velit ieiunare p̃ du-
os vel p̃ tres dies. vel p̃ totā hebdomadam
qñ nō approbat d3. vult enī boies sic ieiuna-
re ut cogat vicijis mori. nō ut cogat natura
dissolui. **U**nā p̃hibet ieiunium qñ qñ faciūt
a cena dñi vsq3 ad pasca. **I**eunium q̃lita-
tis ē. si qñs voueat se p̃teriri nō comesturum
carnes. **I**eunium q̃ntitatis est. ut si qñs co-
medat ad pond⁹ vel ad mēsurā nō pl⁹ vna
die q̃ altera. vel si qñs voueat se nō comestu-
rū nisi tantū pōderis panē. **I**eunium nu-
meri ē. qñ qñs vouet q̃ de cetero nō comedet
nisi vna vice i die. cogitās q̃ comedet pluri-
es i die beluaz ē. comedere bis boim. semel
angeloz. **I**eunium sume exactōis ē. i his
q̃ non comedūt nisi olera. radices. et herbas
ut iohannes baptista i deserto. et maria egi-

pñia i beremo. que cum duob⁹ panibus
tantū iordanem transiēs. austeram vitam
i beremo qñq3 annis egit. **I**eunium alter-
nans est. ut cu3 qñs vno die comedit et alio
ieiunat. **I**eunium zorophegie d3. sicca cō-
mestio. a zoros qñs sicca et fagin qñs est co-
medere. **U**nā pñctian⁹ i zorophago bilantij.
Sicca vō comestio est ut i fructib⁹ pomis
puris castaneis. et pñlib⁹. Quidā tñ siccam
cōmestōez appellāt legumia siue cruda siue
cocta etiā silyrata comedant cum codeari.
Ieunium meroris pñcti i vno. sc3 in ab-
stinētia ciboz. et fit p̃pter duo. sc3 p̃pter corpālē
absentiā et spūalem sponsi. **H**oc representat
ecclesia i tribus q̃tuor tempib⁹. **I**eunium
exultatōis pñcti i duobus. sc3 i abstinenti-
a ciboz et mudanaz rerū. et fit p̃pter vñū
sc3 p̃pter quadam interne dulcedis p̃gustati-
one. iuxta illud. Sustate et videte qñiaz zc.
Hoc representat ecclesia i vigilia et hebdoma-
da post pente. vñūq3 vero representat i tempe-
aduentus. pñcti dictum est. Est ergo du-
plex ieiunium. sc3 tribulatōis et gaudiij. siue
meroris et exultatōis. sicut habetur i glo. su-
per illo loco. **M**atth. ix. c. **N**unq̃d possunt fi-
lij sponsi lugere q̃d diu fuerit spūs cū eis.
Ieunium vanitatis siue simulatōis vel
fictionis est i ypocritis. **I**eunium vñis
siue caritatis est i sanctis et p̃fectis. **I**eun-
nium iudicōis est. ut in die beati marci.
Ieunium necessitatis est in p̃fectis. **I**eun-
ium institutōis est ieiunium quadrages-
sime. et alia a sanctis patrib⁹ instituta. que
quare instituta fuerint iam dictum ē. et di-
cetur sub ti. de capite ieiuniorū. Et nota q̃
ieiunium iudicōis necessitatis et institutōis
ad idem referunt. **I**eunia necessaria sc3 p̃
ecclesiam instituta et iudicā. sūt ieiunia q̃tu-
or tempoz. vigiliaz ap̃loz. natiuitatis dñi
beati iohannis baptiste. oim sanctoz. assū-
ptōis beatemarie. beati laurentij. quadra-
gesime. et sexte ferie p̃ter illas que sunt inter
pasca et pente. et p̃ter q̃z si natiuitatē dñi in
ea venire p̃tingat. nisi tunc aliq̃ voto vel re-
ligione sint astricti. **D**icunt tñ q̃dam q̃
ieiunium sextis feriis non est necessitatis. nisi
quo ad carnes. alioqñ non liceret cisterciē-

sibus illud mutare. Sed et si leonē papā
licet nō sit necessitatis sabbato a carnibus
abstinere rōnabilis tamen p̃suetudo. et ca-
non Inno. aliter interpretatur. eo q̃ illo tri-
duo post passionē dñi tota fides i sola brā
ṽginemaria remansit. **G**eneralia q̃z spe-
cialia ieiunia p̃pos i sinodis et concilijs
instituta solui non debent. **S**i q̃dem ad
necessaria ieiunia tenet dolicapaces cum
et ipi delinquere possint. dispensari tamen
potest circa hoc cum impuberibus. et etiā
cum constitutis in maiori etate. et cum se-
nibus et infirmis ac debilibus. **M**ulieres
vero licet propter virorum prohibitionem
ieiunia votiuā voluntaria dimitte debeant
p̃ter supra tactū est iudicā tñ peccatam nō.
licet et illis sacerdos forte p̃pter scandalum
cū eis valeat disp̃sare. **U**lti ei iudicā ieiun-
ia redimi pecunia vel alio mō nequeunt
nisi casualis necessitas subsit. **T**ūci bene
p̃nt redimi vel cōmutari. sic et ieiunium festi-
q̃d est die lune sūt i sabbato. **U**nā et i q̃busdā
locis i q̃bus sunt ecclesie sancti q̃ntum non
ieiunant in vigilia sc̃toz omnium. sed die ter-
tio p̃cedenti. de hoc dictum est i p̃hemio se-
cunde p̃ns. **I**dollet etiā statui ut q̃daz di-
cunt. ut in diebus ieiunij bis parūz tamen
comederet. sicut faciūt cisterciē. opantes
q̃ ad tollendū scandalum et caritatem ser-
uandaz aliq̃d p̃gustant. nec propter hoc
ieiunium peccatam iudicū soluere dicunt.
Coluntaria vero. sc3 ad que aliq̃ voto
vel p̃posito se astringunt vel etiā que sacer-
dotes p̃ter iudicā p̃pter peccata imponūt
licet cōmutare et redimere. etiā si nulla cau-
sa subsit dūmodo vñoz sit p̃pensatio. **E**te-
rum comedere ante horā comedendi. et an
missaz i ieiunij statutis et necessarijs mor-
tale peccatū esse sacri canones affirmant. i
voluntarijs vero veniale. **C**irca vigiliās
ap̃loz notandū ē q̃ ieiunium paritatis qñ
vñz paria sc̃toz merita pariter ieiunamus
sic p̃ter i vigilijs bñoz iacobi et bartho. et alio-
rum ap̃loz. q̃ nō habet ieiunia institutōis.
in q̃b⁹ ieiunam⁹ p̃ eo q̃ fuerūt ap̃li. q̃niam
ali ap̃li vigiliās habet. Cum enī sint in me-
ritis pares. decet p̃ omēs habeant ieiunia

Unde xpiū bracaren. dicit q̃ oim ap̃loz
vigilie sūt ieiunāde p̃ter vigiliās ap̃loz
philippi et iacobi et iohannis euangeliste.
Ecclia tñ gallicana nō tenet. nisi d̃ ser apo-
stolis. et de q̃tuor eoz ieiunij. **P**etrus et
paul⁹ habent pariter vñū. q̃ eadē die passi-
sunt. symon et iudas habent aliud. matthe-
us habet tertium. andreas quartum. **I**n vi-
gilijs istoz ieiunandū est. ut sicut illi passi-
sunt p̃ xpi noie. sic et nos cum eis compa-
tiatur. si cum eis conregnare velim⁹. **D**e
alijs vero apostolis institutū non est. p̃pter
aliqua impedimenta. **E**cce enī festum p̃bi-
lii et iacobi est iter pasce et pente. q̃d tem-
pus gaudiij est et leticie. idōq3 tunc nō est ie-
iunium. **S**i opponat de ieiunij letamiarum
Bñdet q̃ necessitas iteruenit. p̃ter ibi dicet
vel id nō est ieiunium necessitatis s3 volunta-
tis. **E**t de eo q̃ q̃dam p̃pter expectatōem s̃a-
c̃i spiritus ieiunant ab ascensione vsq3 ad
pente. p̃ eo q̃ apostoli dicunt hoc tempe
ieiunasse. **B**ñdet q̃ nulla scriptura autenti-
ca dicit ap̃los tñ ieiunasse. **U**nde tñ ieiun-
andū non est. q̃ illud temp⁹ est de tpe pa-
sali. **I**n vigilia tñ pente. bñ ieiunandū ē.
ut p̃ ieiunium mudat et purificat spūm s̃an-
ctū digne suscipe mereamur. **I**tem iacob⁹
zebedei frater iohannis euangeliste occisus
est ab herode in dieb⁹ azimoz. q̃re ieiunium
non habet. nec etiā tñ de illo festū celebrat
put in. vii. p̃te sub ipi⁹ festo dicet. **D**e beato
bartholomeo cui⁹ festū celebrat. ix. kalend⁹
septembis d3 q̃ fuit exconat⁹. et sequē die
obiit. et sic si haberet vigiliā oportet q̃ esset
terna die ante. q̃d esset p̃tra normā alioz
festuoz ieiunioz. **Q**uidam autē celebrant
festum exconationis. alij obitus et melius
Sed sicut in concil. bracaren. cauet. in hoc
p̃suetudo cuiuslibet ecclesie est obseruanda.
Barnabas autē nō h3 ieiunium. q̃ nō ē d̃ nu-
mero. xi. ap̃loz. nec d3 ap̃lus nisi q̃ cū esset
soci⁹ pauli missus fuit ad p̃dicandū. **U**nā.
Segregate mihi barnabā et paulum. **D**e
beato q̃z thoma non est ieiunium statutū.
q̃ et⁹ festū est in aduentu dñi. vbi p̃tinuū ē
ieiunium. **M**atthias enī ieiunium institutū
omnis nō habet. q̃ frequē festum illi⁹ solet

prunge in sexagesima et semp est i septuag
sima et tunc est ieiunij. Vel qz nō fuit de p
minis aplis s3 post passionē dñi forte ele
ctus est. et p electōem alioz loco inde cōsti
tutus. Tñ ppha. Et epatum ei accipiet al
ter. Secretalis tñ dicit qz bz vigilia i ieiunij
nec est vis siue istud festu fiat i pma diebi
serali siue i scda. put i viij. pte sub anno so
lari dicit. Iohānes euāgelista festu bz ter
tia die post natale dñi. et tñ nō est ieiunij.
tñ ppe festa tñ occurrēna. tñ qz ipe die illa
nō obiit. imo i die festi beati iohānis bap
tiste. Si tñ fieri posset bonū esset i oib3 aploz
vigilijs ieiunare. Bñs lauren3 solus inter
martires. et sol3 bñs martin3 iter pfectores
ieiunij habet. Idoro dicit qdā qñ soluit
ieiunij licet peccet q in ieiunij idicis pter
qz i qdragelima comedit casu et oua. Alij
pntadit. Ex cā tñ in aliqb3 locis p posset
pcedi. De ieiunio itaqz qdragelime Greg.
ita dicit. Idar aut est vt q bis dieb3 a carne
aialiu abstinent. ab oib3 qz q in semetina
trahit originē carnis ieiunem. a lacte vi
delicet caseo et ouis. Quidā at heretici di
cūt q christiani nūq3 deberēt carnes caseū
et oua comedere. qz vt dicit bñ nō legit i no
uo testamēto. imo apli iudicauerūt abstu
nere ab imolatis simulacroz et sanguine
et suffocato. Et aplis. Si esca scandalizaue
rit. f. m. n. m. c. in. e. Et alibi. bonū ē nō man
ducare carnē. neq3 bibere vinū. Non legit
enā vt dicit xp̄pus ex aliq creatura eoz q
mouēt discipulis ad māducādū daret. nec
enā ante semāducari sineret. pter pisces.
nec ex fructu alie creature q moueat se. ex
cepto fructu apū. Electuarijs vō nō aliter
vñz nisi sic alio delicato cibo. Sec3 ē i me
dicina curatua. Idreseruatua tñ vbi nul
lū est signū instāis infirmitatis recipe nō
licet. Quidā tñ dicunt q p nulla medicina
nec enā p electuarijs ieiunij soluit. nec enā
p potu ante cibū vel post. Sic enī videt in
ductū ex puetudine ecclie ieiunāis et hoc
tolerāis. Senescalci autē vel quilibet alij
seruitores vel portātes exenia. nō soluūt ie
iunij si pguat abos ante dños forte de
torico dubitantes Quibus enā casib3 mo3

nachi abbatibus seruientes. et alij seruitores
possiūt carnes pguare. Idēq3 ē enā dñe
dicis pguantib3 medicinas. Tempore iei
unioz piole vestes deponūt. et humiles as
sumūt. et carnes tā solide qz liqde dimittūt
Sed cū pisces sint caro qre h tpe come
dunt. Bñsio de3 nō maledixit aq3. qmā
p aquā bapismi futura erat remissio pctō
rū. Be elemētum dignissimū est qd sordes
abluūt. et sup qd spūs dñi aī mundi pstitu
tionem ferebatur. Terre vero maledixit in
operib3 hominis. inde est q omne gen3 car
nis quod in terra versatur tam quadrupe
dia qz aues in ieiunij non licet comedere.
Et licet quedam aues circa mare versent
et in aquis. et quedā in eis vel ex eis de3 na
scant. magis tamen ad naturā terre a qua
nutrimētum percipiūt quo ad hoc pntare
dicūt. Adhuc cū qdam pisces sint habent
es ex vna parte formā quadrupedis ani
malis et ex altera piscis vt biuerus. in iei
unij possunt comedi ex parte q piscis vide
tur. et alia vō minime. Adhuc pisci psum
fm Grego. ita xp̄iano reliquit. vt Be infir
mitatis solatiū nō luxurie pariat incendiū
Beniq3 q a carne abstinet nequa qz lūptuo
soria marinaz beluaz cōiuiua pparet. Li
nu3 qz in ieiunij sic bibere pmitimur. vt
ebrietatem oīno fugiam3 Unde in penitē
tiali romano statutū est vt penitēs paruis
pisciculis et mediocri ceruilla tēpate vta
tur. Idostremo notandū est q sic ait greg.
in omelia illi euāgelij. Idomo qdaz diues
fecit cenā magnā. refectio corpis in diebus
ieiunioz post quā nulla alia parat nō pā
diū sed cena vocat.

De officio quarte ferie.
Hinc ad hui3 diei
officiū redeamus. Si qdem in
hac quarta feria examinant ordi
nandū an sint ydonei ad suscipiendos ordi
nes vel nō. quoniam in quarta etate leuite a
dauid et salomone ad templi mīsteria di
tributi sunt. Et inde est q due lectōes legi
tur ad missam. quaz pma que legitur sub
tono nocturnali. declinante. significat vet3

testamentū. et scda q legit sub cōmuni tono
sc3 ascēdere. significat nouū testamētū. ad sig
ficandū ordinādos i vtroq3 testamento de
bere ēē instructos. monēdi ei sūt q ad ordinē
sacri pcedūt q habeāt nonciā legis et pro
phetaz qb3 possint alios erudire. Idma
lectio ē. Erit in nouissimo. esa. ij. c. Scda ē.
Locut3 ē dñs. esa. vij. c. Sz ler et pphē qz
tā mūdi etate viguerūt. et doctrinā ieiunio
rū habet a veteri testamēto vt pmissum est
semel genua flectit. qz tā i lege qz i pphetis
ds vn3 colū pceptū. Quonē at i qtra feria
due lectōes legūt. toties i anno i primo sab
bato pnt generalit3 ordies celebrari. qd feri
es cōtingit vic3 ter i qdragelima. et ter extra
qdragelima. d q dicit i pphēmo scde pns.
In feriis vō feriis ieiunioz qtuor tēpōrū
vna dūtarat lectio ad missā legūt. qz ler et p
phē q fuerūt i qtra etate i vno euāgelio in
serta etate recapitulāt. Sane hui3 qre fe
rie euāgelij ē. Mis3 ē agel3. qd ē luc. ij. c.
In q paranymphū recitat annūciatio. vgi
nis p̄sens. et dñi incarnatio. q pphetis
tubis fuerāt aī declarata. Tñ p̄cinit pphē
ta introitū. Bōate celi desup et nu. plu. iul.
Esa. xlv. c. Bōate dicit et plure. qz descēdit
vbi in aulā credule vginis. sic pluuia i vel
lus. Celos dirit et nubes angelos et pphas
q enarrāt glāz dei In pphetica lectōe. Erit
i nouissimis dieb3. qē Esa. ij. c. agit de mō
te dñi q de puo lapide creuit i montē q reg
bit i domo iacob. Tñ recte subdit i gōuali.
Collite portas p̄nci. ve. et introibit rex glie.
Et q3 ascēdet in mōtē dñi. In eplari lectōe
Locut3 ē dñs ad achaz. q est Esa. vij. ca.
maifeste agit de bñ vginē. cui rite succinē
gōual. Idrope ē dñs. et ne q surrepat dubi
tatio subdit in offertorio. Cōfortam3. Alie
tñ ecclie dicūt. Ave maria. qd sumit ex di
cro euāgelio. Cōmuniō ē. Ecce vgo. esa. vij.
ca. In matutinali vō officio i qbusdam ec
clesijs psalmodia finita diacon3 subdiacon
nus et acolū i albis cū candelabris et thuri
bulo pcessionalit3 iussu p̄lati ad pulpūm
pergit vbi diacon3 p̄nūciat euāgelij. Mis3
lus ē. et ei3 omeliaz. deinde incēsat altare. et
postea ipe et subdiacon3 sedet. donec vnus

acolu3 incensauerit dñoz. qd qdē fit ob re
uerentiā dñice annūciatōis. q in ipo euan
gelio cōtinet. Item p̄lat3 illos mittit. ad
notandū q dñs pater pphas p̄misit ad p̄nū
ciandū dñi incarnatōem futurā. et gabrieles
angelū misit ad annūciandū eam virgini
marie. Diaconus euāgelij p̄nūcians est
angelus annūcians vginē q cōciperet. Al
taris thurificatio est spūsancti ipi virgini
obumbratio. Mis3 hor3 qes siue sessio est
ipius vginis timor. et cogitatio qualis est
angeli saluatio. Ebori vō thurificatio est
patru3 illi3 tempis de fili3 dei incarnatōne
diu desiderata exultantium gratiarū actio
et p̄gratūatio.

De sexta feria.

In sexta feria una
tantum lectio ad missā legūt. quia
actor noui et veteris testamenti d
q3 pmissum est vnus sol3 ds est. et quia ex
vtrōq3 testamēto vnū euāgelij factum ē.
Et est epistolāris lectio. Egrediet vga que
est esa. xj. c. et manifeste de aduentu dñi et de
beata vginē intelligit. q cum esset vgo ima
culata p̄p̄fuit. Idroq3 in introitu ecclie
p̄cinit. Idrope esto mihi. et in v̄su. Beati i
maculati. et ad idē p̄net euāgelij. Exur
gens maria. quod est Luce. j. c. Graduale
Ostendenobis dñe. Et offerēda Beus tu.
Vel fm alios. Audi israel. scdm respiciūt
aduentū. quē qz celi enarrauerūt. i apli p̄e
dicauerūt. in secūdo aduentu cum dñio iu
dicaturi. idarco est bodierna statio ad san
ctos aplos. de q3 habet in cantico vginis
de q fit mentio in p̄misso euāgelio. vbi dñ.
Deposuit potētes d sede. id ē. superbos scri
bas et phariseos. et exaltauit humiles. id ē.
apostolos. Et in cōmuniōne. Ecce dñs ve
nit. Zach. xlii. c.

De sabbato.

In die sabbati di
cunt qtuor lectōes de veteri testa
mēto aī lectōem illaz. Angel3 dñi.
q sumit de lege et pphetis. Et i qbusdam ec
clesijs pma est. Clamabit. q est Esa. xlv. ca.

Secunda. Letabit. q. e. eiusdem. rrr. c. Tertia. e. Sup. monte. q. e. eiusdem. r. l. c. Quarta. est. Chasto meo. q. e. eiusdem. r. l. c. Ido. at. q. tu. or. q. q. tu. or. s. ut. ordies bndicentiu deu. vic. prelari. clerici. religiosi. et laici siue ipsius. q. s. psalmita enumerat. dices. dom. uir. bndicite dnm. p. h. p. l. u. s. domus aaron bndicite dnm. p. h. p. l. u. s. dom. leui bndicite dnm. p. h. p. l. u. s. m. i. l. i. t. i. a. q. t. i. m. e. r. i. s. dnm bndicite dnm. p. h. p. l. u. s. l. i. g. i. o. s. i. i. t. e. l. l. i. g. i. t. i. s. Ido. ergo. l. c. t. o. p. u. n. e. t. a. d. i. p. l. i. n. Secunda. ad. platos. Tertia. ad. m. i. l. i. t. r. o. s. Quarta. ad. o. e. s. r. e. l. i. g. i. o. s. o. s. In. h. i. s. e. i. l. c. t. o. i. b. u. s. i. n. f. o. r. m. a. t. o. r. d. i. n. a. d. i. u. t. a. d. e. x. e. m. p. l. a. s. c. t. o. y. p. a. r. t. y. d. i. c. t. o. y. q. t. u. o. r. o. r. d. i. n. i. u. c. i. s. b. n. d. i. c. a. n. t. dnm. siue. u. t. b. n. d. i. c. t. o. i. l. l. o. y. p. e. i. a. t. s. u. p. e. r. e. o. s. T. e. l. i. o. q. t. u. o. r. l. e. g. i. t. q. i. e. u. n. a. s. d. z. b. r. e. q. t. u. o. r. c. a. r. d. i. n. a. l. e. s. v. i. r. t. u. e. s. s. c. z. t. p. a. n. n. a. q. i. p. m. i. e. i. u. n. i. u. t. p. a. n. n. a. e. Ido. u. d. e. n. a. U. n. a. p. l. a. r. o. n. a. b. i. l. e. s. i. t. o. b. s. e. q. u. i. u. v. e. l. t. z. f. o. r. t. i. t. u. d. i. n. e. U. n. d. e. p. u. e. r. v. l. e. d. e. m. u. l. i. e. r. e. f. o. r. t. i. t. u. d. i. n. e. e. c. c. l. i. a. A. l. c. i. r. i. t. f. o. r. t. i. t. u. d. i. n. e. l. i. b. o. s. s. u. o. s. Q. u. i. a. o. p. o. r. t. e. t. n. o. s. m. u. l. t. i. l. a. b. o. r. a. r. e. a. d. h. u. t. c. a. r. o. n. r. a. m. u. d. a. s. i. t. q. d. c. u. m. a. g. i. f. i. t. p. u. g. n. a. q. v. a. l. d. e. c. o. r. r. u. p. t. a. e. s. t. e. t. s. p. i. n. a. s. z. t. r. i. b. u. l. o. s. g. e. r. m. i. a. t. e. r. i. d. o. c. u. m. a. g. i. a. t. t. r. i. b. u. t. o. e. v. e. i. t. a. d. c. a. d. o. r. e. s. i. c. z. b. i. l. l. u. s. E. t. i. u. s. t. i. c. i. a. U. n. e. s. a. E. t. e. r. i. u. s. t. i. c. i. a. c. i. n. g. u. l. i. l. i. b. o. y. e. i. z. f. i. d. e. s. c. i. n. c. t. o. r. i. u. r. e. n. u. i. e. i. d. e. r. p. o. l. o. q. u. i. t. i. n. m. e. b. r. i. s. Q. u. i. e. i. f. i. t. i. u. s. t. i. c. i. a. i. t. e. r. r. a. r. e. c. e. d. u. t. l. a. t. r. o. n. e. s. s. i. l. i. q. u. i. u. s. t. i. c. i. a. f. i. t. i. n. o. b. r. e. c. e. d. u. t. p. r. a. u. i. m. o. r. z. n. o. s. u. p. a. n. t. l. z. i. n. o. b. h. a. b. i. t. e. t. S. i. v. o. n. o. f. i. a. t. i. u. s. t. i. c. i. a. n. o. r. e. c. e. d. u. t. U. n. e. s. a. Q. u. i. a. n. o. f. e. c. i. m. u. s. i. u. s. t. i. c. i. a. n. o. r. e. c. e. s. s. e. r. i. t. h. a. b. i. t. a. t. o. r. e. s. t. r. e. v. b. i. e. i. u. s. t. i. c. i. a. i. b. i. e. p. a. r. f. i. d. e. s. a. t. e. c. i. c. t. o. r. i. u. r. e. n. u. i. e. i. Q. u. i. a. v. t. d. i. c. g. r. e. B. e. s. p. e. c. t. i. r. e. n. o. z. r. e. s. t. r. i. g. i. t. f. l. u. c. t. c. a. r. n. a. l. i. u. v. o. l. u. p. t. a. t. u. m. U. n. s. i. t. e. i. u. n. a. s. a. c. i. b. i. s. c. o. r. p. o. s. o. p. t. e. t. v. t. i. e. i. u. n. e. s. a. c. i. b. i. s. d. e. m. o. n. i. s. z. c. o. m. e. d. a. s. c. i. b. o. s. m. e. t. i. s. Q. u. i. a. t. s. i. c. i. e. i. u. n. a. t. n. o. n. o. c. e. b. i. t. e. i. s. i. g. n. i. s. t. r. i. b. u. l. a. t. o. i. s. n. e. c. i. g. n. i. s. m. u. d. a. n. s. s. i. c. n. e. c. t. r. i. b. u. p. u. e. r. i. s. n. o. c. u. i. t. i. g. n. i. s. f. o. r. n. a. c. i. s. b. a. b. i. l. o. i. s. E. t. i. o. l. e. q. i. t. l. c. t. o. d. a. n. i. e. l. i. i. j. c. A. n. g. e. l. o. d. n. i. I. d. e. c. e. d. i. t. a. t. i. p. a. l. c. t. o. o. r. d. i. a. t. o. z. c. l. e. r. i. c. o. y. a. d. n. o. t. a. d. i. u. q. n. e. m. o. r. i. t. e. p. r. a. d. p. s. e. c. r. a. t. o. z. a. c. c. e. d. e. n. i. l. i. p. u. l. t. r. a. s. e. a. t. p. f. o. r. n. a. c. e. a. t. q. z. i. f. o. r. n. a. c. e. d. n. i. m. b. n. d. i. c. a. t. i. u. r. t. a. i. l. l. o. s. a. p. U. a. s. a. f. i. g. u. l. i. p. b. a. t. f. o. r. n. a. r. z. h. o. i. e. s. i. u. s. t. o. s. t. e. p. t. a. n. o. t. r. i. b. u. l. a. t. o. i. s. q. z. q. a. d. s. a. c. r. i. u. a. c. c. e. d. u. t. m. i. l. i. t. e. r. i. u. p. b. a. d. i. s. u. t. i. c. a. m. i. n. o.

multarum tribulationum et temptationum iuxta illud apli. Et hi pbeni pmo et sic miltret. ppe or dinados ei legit ad significandū q sic uiuere debet ut nō noceat eis aliqis ignis regis babilonis. i. dyaboli. sic ignis tribus pueris nō nocuit Et sequit bndictōes. scz hūm. Bndict es dñe zc. Quia p pbatōez coronat. et dñob bndicuit. Et i fine subiāt vs. gla pñi z fi. zc. i. laudē z honore trinitatis. qd nō fit post psalmū bndicite. tū q i vltimo vsu fit mēto de pñe et filio z spūscō. tū q i b i n f a. c. t. o. t. r. i. u. p. u. e. r. o. z. t. o. t. a. t. r. i. n. i. t. a. s. f. u. i. t. d. b. o. n. e. s. t. a. t. a. h. v. o. v. s. u. s. p. c. e. d. e. t. e. s. a. d. s. o. l. i. p. r. i. s. p. t. i. n. e. n. t. l. a. u. d. e. s. e. t. i. n. o. r. d. i. n. a. n. d. i. s. t. r. i. n. i. t. a. s. h. o. n. o. r. a. t. C. h. o. r. o. a. t. l. z. s. e. d. e. r. e. d. u. i. l. c. t. o. i. p. a. d. i. s. i. c. a. t. u. A. l. i. u. d. e. i. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. i. p. a. l. e. c. t. i. o. i. l. e. g. e. d. o. e. t. a. l. i. u. d. i. n. c. a. n. t. a. d. o. U. n. t. u. c. s. t. a. r. e. d. e. b. e. t. e. p. s. z. c. l. e. r. i. q. u. i. a. n. o. d. e. b. e. m. q. u. i. e. s. c. e. r. e. q. s. c. i. m. p. u. e. r. o. s. i. l. l. o. s. p. d. e. o. l. a. b. o. r. a. s. s. e. B. i. c. i. t. a. t. a. t. i. n. s. a. b. b. a. t. i. s. i. e. i. u. n. i. o. y. v. i. j. l. c. t. o. n. e. s. e. u. a. g. e. l. i. o. p. n. u. m. e. r. a. t. o. e. o. q. s. e. p. t. e. s. u. t. o. r. d. i. e. s. E. t. q. d. a. m. d. i. c. i. t. r. i. j. p. e. o. q. a. n. t. i. q. t. r. o. m. e. e. t. a. d. b. u. c. i. n. p. l. a. t. i. n. o. p. o. l. i. f. i. e. r. i. d. i. l. e. g. e. b. a. t. g. r. e. c. e. e. t. l. a. t. i. n. e. e. t. l. e. g. e. b. a. n. t. r. i. j. l. c. t. o. e. s. p. p. t. e. r. r. i. j. l. e. c. t. o. r. e. s. q. z. s. e. x. e. r. a. t. g. r. e. c. i. e. t. s. e. x. l. a. t. i. n. i. E. r. a. t. t. i. s. o. l. i. m. o. d. o. s. e. x. i. n. s. e. n. t. e. n. t. i. s. q. u. i. a. i. l. l. e. s. e. x. s. i. n. e. e. u. a. g. e. l. i. o. q. l. e. g. e. b. a. t. l. a. t. i. n. e. l. e. g. e. b. a. t. e. t. g. r. e. c. e. s. i. c. u. t. s. i. d. i. x. e. r. i. m. a. m. e. e. t. p. o. s. t. e. a. d. i. x. e. r. i. m. v. e. r. e. n. o. i. d. o. d. u. e. r. e. s. e. r. u. n. t. I. d. o. a. t. l. e. g. e. b. a. t. d. u. p. l. i. c. i. t. q. z. r. o. m. e. e. r. a. t. g. r. e. c. i. q. b. l. a. t. i. n. a. l. i. n. g. u. a. i. n. c. o. g. n. i. t. a. e. r. a. t. E. r. a. t. e. n. i. a. l. a. t. i. n. i. p. m. i. x. t. i. q. b. g. r. e. c. a. i. n. c. o. g. n. i. t. a. e. r. a. t. U. n. s. i. e. b. a. t. a. d. n. o. t. a. n. d. u. v. i. r. i. u. s. q. z. p. l. i. v. m. o. n. e. z. C. e. t. e. r. a. d. o. r. d. e. m. q. d. e. p. o. s. t. l. c. t. o. e. m. A. n. g. e. l. o. d. n. i. s. c. z. d. e. u. s. q. t. r. i. b. u. p. u. e. r. i. s. zc. n. o. n. f. l. e. c. t. i. t. e. c. c. l. e. s. i. a. g. e. n. u. a. l. z. i. n. o. r. d. i. b. a. l. i. a. z. l. e. c. t. i. o. n. u. z. a. n. f. l. e. c. t. e. r. e. t. p. r. e. t. q. z. i. n. o. c. t. a. u. i. s. p. e. n. t. e. a. d. o. s. t. e. n. d. e. d. u. i. q. e. c. c. l. i. a. p. f. o. r. m. i. s. e. t. r. i. b. u. p. u. e. r. i. s. F. e. c. i. t. e. i. n. a. b. u. c. h. o. d. o. n. o. s. o. r. s. t. a. t. u. a. e. t. c. o. g. e. b. a. t. o. m. e. s. a. d. o. r. a. r. e. e. a. S. e. d. t. r. e. s. p. u. e. r. i. c. u. d. a. n. i. e. l. e. n. o. l. u. e. r. u. t. g. e. n. u. a. f. l. e. c. t. e. r. e. a. n. t. e. s. t. a. t. u. a. T. a. l. e. s. d. e. b. e. n. t. e. s. s. e. o. r. d. i. n. a. d. i. q. a. n. t. e. s. t. a. t. u. a. l. a. n. t. e. m. u. s. d. i. g. l. o. r. i. a. m. g. e. n. u. a. n. o. f. l. e. c. t. a. t. Q. u. a. r. e. c. l. e. r. i. c. i. o. r. d. i. n. e. n. t. e. t. q. r. e. i. n. s. a. b. b. a. t. o. d. i. c. i. t. u. e. i. n. p. r. o. b. e. m. i. o. s. c. d. e. p. r. i. s. Q. u. i. d. a. p. f. e. r. u. t. s. a. c. r. o. s. o. r. d. i. n. e. s. i. n. t. e. r. l. e. c. t. o. e. m. a. n. g. e. l. o. e. t. e. p. i. s. t. o. l. a. z. p. a. u. l. i. v. t. p. o. s. t. o. r. d. i. n. a. t. o. n. e. m. p. r. o. p. o. n. a. t. o. r. d. i. n. a. t. i. s. e. p. l. a. m. e. t. e. u. a. g. e. l. i. u. a. d. i. n. s. t. a. r. b. o. n. i. p. a. s. t. o. r. i. s.

siue patris q mittes filiū moner eū qd z qli ter acur? su. Ordinati p capellas mittendi p eplam monent ut alios corripientes bndi ctione qua acceperit custodiat. p euange liū vō d. eis. Eutes docete oēs gētes. Non nullienā subdiaconatu aū eplam rōne p mulla pstito pūne post eā diaconatū z la cerdotiū pbenit. qb pstitis in vocē letabun dā erupit dicētes. bndict es dñe. eo q b i p serum ordies inuitant ad laudes. Et psta tur citra euāgelii. qz moyses et aaron leui tas in tabernaculi misterii ordinauerunt et rpus. lxxij. ordinatos ad pdicandū misit Beber aut legi eplā. scz Rogam? zc. q est. ij ad thessal. ij. c. ab aliq de ordinatis die ipsa. qz eps d. z p. u. s. ordiātos amonere et postea ad maiore amonitōem eplam illustradere Ideterea ordinat? doctrinā sibi in ordina nonetraditā p hse deducere i opus oñdit. Et ppter eandē etiā rōem vñ de nouiter ordinatis legiteuāgelii. Anno qntodecimo qd est Luc. iij. c. Ido. t eplāz etiā cantatur tract? q significat grauitatē. quaz sacrat? seu ordinat? seruare debet. ne in supbiā elatus in laqueos incidat dyaboli. Communio est. Exulta satis. q est Zach. ix. ca.

De onica quarta aduent? dñi.

Quarta onica

aduent? pñm rñsorii in noctur nis est. Canite tuba. qd sumptuz est de iohēle. Antiquis enī iudei caneabant tubis ad inuitandū homies ad nuptias. z ad solennitates et ad mouendū castra Uñ nūc pcepit dñs platis ut cantet tubis inui tantes gētes ad nuptias noui regis quarū dies instat. scz dies natalis dñi. in q rps de spōsaut sibi hūanā naturā sūm qd d. in ps Et ipse tāqz sponsus pcedens de thalamo suo Canite igit. qz ppe sunt nuptie. Et pro pter pñm illam cām cātores hac septimana alit? solito vocē suā exaltāt in rñsorijis z in inuocib. ut si pñs sopore negligēte opres si lectionib? excitari nolūm? saltē vocifera tionib? z tumultu cantuū excitemur. Siq dem in. vij. annis ante annū iubileū pcepit dñs caneretubis. pñp? ā n i n s t a n s l e n t i a.

In hac autē historia hui? onice partim ex pphetis. partim ex euāgelio cōpilata com munia vtriusqz decantant aduent? z pñer tim vocatio gentiū declarat pñp aduentū vbi in psona aploz vel doctorū dñi. Canite tuba vocate gētes. Hanc gentilitas vidēs calciatā fore diuinitatē i vtero vginali cla mar ad eā in iuouū dices sūm qdā ecclias. Aduentū nri dñe in bñplacito pñi tui. Bñ filio in q bene cōplacuit et milibus pñi. q fuit tu? ab initio mudi. Et ideo pgratulat alteri in eplā dices sūm qdāz ecclias. Bau dete. q est ad phil. iij. c. S. z et iuxta pñdera tionē vtri vginalis cantat in gōuali. ppe dñm esse et celere ei? aduentū. In allā vxo veni dñe. et in offerenda. pñorami. et i com munionē. ecce vgo. desiderat z solat. z cāz pcludit pñlatois. Idoro ad ostēdēdūz desiderii antiqz patrū. in fine aduent? cā tantū. vij. antiphe. vnaqueqz sūm ordiem suū sua die vsqz ad natale. q incipiūt ab. o. Ido. ma est O sapientia zc. Sūnt aut septēz qz dirigunt ad rpm in q requieuit spūs sās pñe et intellect? spūs pñi et fortitudinis. zc. Idet q septē dona sue incarnatōis nob grām munitrauit. put in ipis septem anti phonis apparet. Sūnt etiā septē. qz cantant in designatōne antiqz patrū. q septenario seruitēs aduentū dñi expectabāt. Unde i omnib? dñi veni. Uel septē sunt ppter septē dona spūs sancti. q rps veniens largitus est mūdo. et p que expectantes illuminati sūt. Et sunt omēs secūdi toni. Ido. mo qz que libet loquit de vtroqz aduentū. Secundo qz signant nob geminam dilectōem. scz dei et pñi. Tertio ppter geminā rpi. ad quē dirigunt. naturam. Unde. gemine gīgas substantie. Quarto qz ipse antiphone no tant desiderii. tam antiquoz patz expectā tū pñm saluatoris aduentū qz moderno rum expectantū secūdū. Omēs ergo sūt secūdi toni. in signū q secūdū expectam? aduentū. Et aduerte. qz ille q hñt i pñcipio vba pñnētia ad diuinitatē. pñnēt ad eos q ex pectāt pñm ut o sapia z o adonai. Adonai aut interpretat dñs. quia dominatur cūcte creature. vel quia ois creatura dñatui ei?

seruit. Ille vō q̄ habet vba p̄nētia ad hūa
nitatē p̄nēt ad expectātes scōm. vō o radix
ielle. et o clauis dauid. Sūt etiā q̄dā q̄ vtrū
q̄z pueniūt. vō o rex gentiū. Ista dei filius dī
rex sūm diuinitatē iuxta illud. Be iudiciū
tūū regi da zc. et etiā sūm hūanitatē iuxta il
lud. Bñe i v̄tute tua letabit rex zc. Sepius
tū sūm hūanitatē rex dī. q̄ sūm eam vñct⁹ est
oleo lencie p̄ participib⁹ suis. Bursus ecclē
sia in his septē antiphis oñdit multiplicia
tē morbi sui. et ad quālibet petit remedium
sui morbi. Nam añ filij da aduentū in car
ne exam⁹ ignorātes siue ceci. penus etnis ad
dicti. serui dyaboli. mala p̄ci p̄suetudie v̄
cti. tenebris obuoluti. exules a patria expul
si. Idoq̄ indigebā⁹ doctore. redēptore. libe
ratore. eductore. illuminatore. et saluatore.
Quia igit ignorātes eram⁹. iō ab ip̄o do
ceri indigebā⁹. Cū p̄ma antip̄ha clama
m⁹. O sapia q̄ ex ore zc. Eccl. xxiij. et Sap.
viii. et Esa. xl. c. Quia vō paz p̄deset. si do
ceremur et nō redimeremur. ido in scōa ab
ip̄o redimi postulā⁹. O adonai. zc. Ero. vi
et. xiiij. et. iij. et. xix. et. xx. ca. Sz q̄z nil p̄deset si
essem⁹ doceri et redēpti et adhuc post redem
ptiōnē deinneremur captiui. iō i tertia peti
mus liberari. O radix yelle zc. Esa. xl. et. liij.
et. lx. c. Sz q̄d p̄deset captiui si essent redē
pti et liberati si tñ nōdū essent ab oī v̄culo
absoluti. vō sz sub p̄cō essent et vincti. libere
q̄ veller i rē nō possent. et iō in q̄rta ab oībus
peccati v̄culis educi petim⁹. O clauis da
uid. zc. Apoc. iij. et Esa. xliij. et Luc. j. c. Ido
terea q̄z bi q̄ diu fuerūt i carcere oculos ha
bēt obrebratos nec dare videre p̄nt. ideo
post absolutōz a carcere restat nos illumia
ri. vō videam⁹ q̄ i rē debeam⁹. et iō in quinta
h̄petim⁹. O rēis splendor. zc. Zach. vi. sap.
viij. et malach. vi. et luc. j. c. Sz si essem⁹ do
cti et ab inimicis penit⁹ liberati et illumiani
q̄d valeret nisi deberem⁹ saluari. iō in dua
bus seq̄ntib⁹ peti⁹ saluari. O rex gentiū zc.
aggei. ij. et. j. pet. ij. et eph. ij. et gen. ij. c. in qua
petim⁹ salutē gentiū. et O emanuel. zc. esa.
viij. math. j. et esa. xxxij. et gen. penul. c. in qua
petim⁹ salutē iudeoz. In q̄busdā vō ecclē
sijs addūt alie due. p̄ma in honorebē v̄gi

nis q̄ p̄cepti. scōa p̄ angelo q̄ ad v̄ginem in
trouit. vel in honorebē sancti thome c⁹ festū
tūc accidit. Bue q̄dem addūt vō p̄ficiat no
uenari⁹ numeri. ad designandū q̄ p̄ septē
dona sp̄s sancti pueniem⁹ ad. ix. ordies an
geloz. q̄z q̄libet desiderabat xpi natiuitatē.
vō impleret numer⁹ illoz q̄ de celo ceciderūt
Quedā etiā ecclē cantat. xij. q̄ expmūt. xij.
pp̄has q̄ xpi aduentū p̄dixerūt. quē etiā. xij.
ap̄loz testimonia roborauerūt. ex q̄. xij. tri
bus. et. xij. signati saluantur. Sz nō sūt nisi
septē habētes veni. Omēs aut incipiūt p. o
q̄d pon⁹ admiratiue ponunt q̄z vocatiue.
Cantāt in vespis. q̄z dñs venit in vesp̄a mū
di. Ido est belias q̄ sero carne et mane pa
ne vescit. dñs scz noster qui in vltima etate
mūdi carne assūpsit. et diluculo resurgens
in panē angeloz transiuit. Et nota q̄ h̄ heb
domada prima natiuitati p̄paratio meri
tonūcupat et in ea histona. Clama i forti
tudine. cantat. q̄ nō vō q̄dam simplices au
tumāt ad q̄ttuor ip̄a. sed ad dñi p̄nēt p̄ri
mā natiuitatē. Unde cū sex matutinalib⁹
laudib⁹ decantāt. q̄niam quelibet illius se
ria pp̄rias h̄z ad laudes antip̄has. q̄z p̄ sex
etates antiquise ad aduentū p̄parauerūt.
Et nos p̄ sex opa miscōie ad scōm etiā p̄pa
ramur. Ceterū tamen feriales antip̄has.
que in illa feria in q̄ occurrit festūz scī tho
me scripta sūt. viij. die antea q̄dam canere
p̄sueuerūt. decet ei ante natiuitatem domi
ni cant⁹ omēs antip̄has et fere omia res
ponsona renouari. q̄z sicut p̄ plures et fre
quentiores nūcios magis ac magis mone
tur anim⁹ subdin ad sollicitudinē honori
fice suscipiendi p̄latum. sic et renouatōe can
tus magis et magis monemur ad curam
nostre p̄paratōis in susceptione domini
Et vō p̄ q̄ndianā renouatōnem cant⁹ exci
temur seq̄nti⁹ ad turpes et tēnas cogitati
ones purgādas vō sic dignū habitaculum
et ornatū v̄turo regi regū pijs cogitatōnib⁹
bus p̄parem⁹. Ido est tñ et tor⁹ aduent⁹
p̄paratio noiari. Unde in p̄ncipio legitur
Abūciam⁹ opa tenebray et induamur ar
ma lucis zc. q̄ oia sūt p̄paratōnis insignia
Intitulāt ar i antiq̄s libris dñica ista. do

minica vacās. Ido q̄z oñdit q̄ ois san
ctus vacat. et q̄ iohānel. q̄ iter natos mulie
ri nō surrexit maior. nō ē dign⁹ soluere cor
rigiā calciāmēti. sic dī in euāgelio h̄ dñice.
id ē. incarnatōis misteria denudare. Et p̄
pter h̄ dñs papa nō fac stationē ad aliquē
sanctū. Scōo dī vacās. q̄z nō h̄z pp̄riū offi
ciū. h̄z mutuat alienū. scz Borate celi. zc. et h̄
pp̄ter ordies p̄cedētis diei. i q̄b⁹ fuit aposto
licus occupat⁹. Sepe ei i decēbri p̄sueuerūt
ordies ab apostolicis celebrari. Tertio q̄a
numerū diēū aduēt⁹ excedit. scz. xij. q̄re inē
dñicas aduent⁹ nō debuit cōputari sed va
cans pon⁹ appellari. Quarto q̄z apostoli
culolum hac die dñica elemosinis vacabat
et tam ip̄e q̄z sui circa B̄ntennā nullā stano
nē faciebāt. pp̄t q̄d dicta est vacās. scz a sta
none et indulgētia. Quedā ecclē dicūt in
hac dñica euangelii dñi sūt iudei. q̄d est
Job. j. c. et eplāz. Gaudent. q̄ ē ad phil. iij. c.
Elij vō dicūt eplām Sic nos exultamet. q̄ ē
ad Corinth. iij. ca.

De vigilia natalis domini.

Vigilia natiui
tatis dñi ē inuitatorū. Hodie sci
entis q̄a veniet do. et m. v. g. e. q̄d est
trāssumptū de ero. xij. c. et eo q̄ ibi dī. vesp̄e
sciens. q̄z eduxit vos dñs de terra egipti. et
mane. v. g. e. Et potest dici q̄ h̄ breuis clau
sula. ex vna pte ad natiuitatē ex alia pte p̄
net ad resurrectōē sic. Hodie scz i vita p̄nti
sciens q̄z v̄iet dñs. i. panis viū q̄d celo de
scēdit. et mane videbitis gl̄iaz ei⁹. i. resurre
ctionis gl̄iaz. nō solū hūanaz h̄ etiā gl̄iam di
uinitatis ei⁹. Sane i hac vigilia ecclēsia
monet et inuitat filios suos vō pari sint ad su
scipiendū dñm. Vñ in noctnali officio p̄
mū responsoriū ē. Sāctificamī. scz filij isrl.
id est. vñ sp̄iales q̄ videntis deū p̄fidē. et pa
rati estote vō i rēus ad nuptias. q̄z nō erit i
cena q̄ ei ciet a nuptijs. Seq̄t i v̄su. et mane
vi. gl̄iam ei⁹. i. aduentū gl̄ie ei⁹. vel mane ad
lram. Et h̄ vltima ps de ero. supra ē. sed p̄
ma nō ē supra de aliq̄ libro. Biat et caplm
Gaudent i do. phil. iij. ca. Būm vō officij
intentio est oñdere q̄z p̄s nat⁹ sit. et h̄ dī in

eplā. paul⁹ seru⁹ zc. q̄ est ad ro. j. c. et i euāge
lio. Cū est desposata. q̄d est math. j. c. Ido
etiā die desposatio legi marie. vō sciat q̄
alij sunt desposata. i. ioseph. et ab alio secun
data. scz a sp̄s scō. Quedā tñ ecclē ad hoc
vō i credulis maior cernitudo sit p̄mittit. p̄
phetiā. pp̄t syon zc. q̄ est esa. lxxij. in q̄ oñdit
ip̄m fore nasciturū. Istat⁹ aut ē vō p̄lm sal
uū faceret. et terre iniquitatē deleter. hodie in
spe p̄ sacramēta gr̄e. mane i rē p̄ reuelatōē
gl̄ie. Ido patet in iroitu. et in gōnali. Ido
die sciens. ero. xij. c. et i alla crastina. Qui
dam tñ dicūt alla B̄uemaria. et h̄ q̄n v̄gi
lia est in dñica. nīc ei dī alla. pp̄t resurrectō
nē dñi. Idem etiā patet i postcōmunionē.
Reuelabit. q̄ est esa. xl. c. Sed q̄z i ei⁹ icarna
tione erat futura iudeoz dispersio. ido i ḡ
duali subdit v̄sus. Qui regis. in quo p̄as
orat. Quā sit ostendit psalm⁹ q̄ ad iro
tum cantat. scz B̄ni est terra. de q̄ etiāz su
mit offerenda. Tollite portas. In vesp̄e
ris aut v̄gilie natalis dñi dicūt q̄dāz psal
mos. Laudate p̄neri. Laudate dñm oēs
gentes. Lauda aia mea do. Laudate dñm
q̄nā bon⁹. et Lauda bierlin. in q̄b⁹ inuita
mur ad laudē. Alij vō dicūt Laudate pue
ri dñm. Qui p̄fidit. In p̄uertendo. Ido
mēto dñe. et B̄ndict⁹ dñs. Et merito. quia
p̄mus deuotos inuitat ad deū laudandū
iugiter et p̄dicandū. Scōus monet in deo
p̄fidere. In trib⁹ seq̄ntib⁹ reddit causa q̄re
laudib⁹ sit instandū. et in dño p̄fidendum
scz q̄z nostram captiuitatē p̄uertit et mltūz
magnificauit. q̄z p̄missa cōpleuit dum fru
ctū ventris dauid sup sedē ei⁹ p̄stituit. q̄z in
clinauit celos atz descendit. Qui demū de
alto manū suam emittet vō nos eripiat ab
aqs mltis. et a filiis alienis. Tēspe at iste p̄
uilegiatē sūt. q̄z cū cetera officia vesp̄ina pp̄t
supueniēs festū mutent. iste nō mutatur.
In v̄gilijs eteni alioz festoz caplm hym
nus antip̄ha et collecta. in aliq̄b⁹ vō eccl̄ijs
tonis vesp̄is diei expletis solūmodo anti
phona et collecta de seq̄nti festo dicūt. eo q̄
dñs in vesp̄is. id est. vltima etate mundi ve
nit ad saluandū saltez reliquias generis
humani.

De officio natalis domini.

Uecunq3 in offi-

cio natalis dñi dicitur de exultatione
natiuitatis sūt. Quia sic cātāt in
rñsonio. Descēdit de celis xps. i. de sinu pa-
tris ut appareret uisibilis. **U**n. Egressus ē
a pte. i. ab occulto et intimo pñs. Seq̃t. **I**n-
troiuit sc̃z p aurem uirginis. i. p fide q̃ ē ex audi-
tu. sic legit̃ i eplā ad ro. **U**n. cū dixit ange-
lus sp̃s sc̃s sup uerit̃ te. sp̃s iustit̃ acq̃e-
uit. iuxta illd̃ cāticis. **I**desulū ostij mei
aperui dilecto meo. **I**stū desiderū ē. p̃s-
sulū discreto. q̃ p discretōz aperui deside-
riū mei dilecto meo. **E**t **A**udito dixi. **E**c-
ce ancilla dñi. **N**on sic eua q̃ fregit pessulū
q̃n̄ uoluit ēē sic dñs. **I**ntroiuit dico i uerūz
ygis in q̃ accepit carnē nr̃az. et exiuit p por-
tā clausam in regionē nr̃am. **D**ebac por-
tā dixit ezechiel. **I**sdora h̄ clausa erit in eter-
nū. **E**t exiuit d̄ mdo p portā aureā. i. caritā-
tē. q̃a p crucē. **A**dior ē caritatē nemo h̄z
q̃z ut aiaz suā po. q̃s p amī. **E**t aduertē-
dū q̃ dñs i fine anni nasci uoluit ut ostēde-
ret sei uictima mūdi etate uēire. **I**n sexta fe-
ria pcep̃t. in dñica nat̃. **I**n sexta feria cru-
cifix̃ fuit. et in dñica resurrexit. ut q̃ boiez in
feria sexta plasmātū pōderat i sexta feria li-
beraret. et q̃ dixerat i dñica. fiat lux. i. dñica
ueniēs oriens et alto nos illuminaret. **D**e h̄
dicet sub n. de pasceue. **E**t in nocte nat̃ ē. ut
se sub carne latente uenire sig̃ret. uel ut se ad
illuminādū noctē nr̃az uēire mōstraret. q̃
mā habitantib̄ in regione uim. mox lux or. est
eis. **U**nde ab ei⁹ natali dies plōgan̄. quia
credētes in eū ad eternitatis lucē uocantur.
Bonabiler itaq3 noctēna officia celebrāt.
Eū at̄ cetera festa saluatoris. scilz passio. re-
surrectio. ascēsiō. pēte. et alia sint variabilia
q̃n̄ celebrāt sp̃s i eis dē kalēdis siue i eadez
diemēsis. quare h̄ festuz est inuariabile q̃a
sp̃s est in eis dē kalēdis siue eadē die inēsis.
Būdeo s̄m aug̃. **I**stoc festum p̃net ad me-
moriaz tantū. **U**n. sufficit p illd̄ memorari
quora diemēsis xps nat̃ fuit. et iō sp̃e adez
diemēsis celebrat licet ip̄a feria variē. p̃p̃e
mutatōem l̄rē dñicis. **A**lia p̄o festa p̃net

et ad memoriā et ad sacramentum. **U**erbi
grā. **E**bast⁹ passus ē feria sexta. ut boiem q̃
i sexta feria ceciderat redimeret. et sic d̄ alijs.
Et iō oportet q̃ sub diuersis kalēdis fiāt.
in eadē tñ feria sc̃z in dñica. **I**deterea semp
pasca nostz accipit dñica p̄ma post pasca
hebreoz. q̃d ē sp̃. xiiij. luna. q̃z ergo lūa. xiiij.
nō semp ē eodē tpe uel eadē die mēsis. imo
uariat s̄m annos solares. ideo et pasca no-
strū nō sp̃s est eodē tpe nec in eadē die mēsis
licet semp sub eadē feria. sc̃z i dñica celebrē.
Bursus iō pasca pente. et alia festa sunt va-
riabilia. nec certe diei mēsis sunt annotata
ne uideamur imitari iudeos q̃ semp illa ce-
lebrāt in certis kalēdis. **A**llcūq3 p̄o dixit
q̃ iō h̄ festū p singulos dies uariāt. q̃ na-
tus ē nobis q̃ p singulos mūdi dies lauat
illos qui per peccatum adē sunt maculati.
Circa officiū nocturnale est sciendum.
q̃ inuitatorū **E**bast⁹ natus est nob̄. et in
p̄sona angeloz cātāt. a q̃b⁹ pastores ut po-
t̄ ois iplis ad adorandū natū dñm inui-
tāt. **I**stouē p̄o psalmi distinguūt p̄tria no-
cturna. ut notet q̃ oēs sancti p̄s q̃ fuerūt
in trib⁹ t̄pib⁹ sc̃z antelegē. sub lege. et tpe grē
i nouo testamēto sociati sūt p aduentū xpi
nouē ordib⁹ angeloz. ut sicut angeli sancte
trinitati p̄gaudeat sic et illi congaudeat. **I**n
p̄mo psalmo agit de eterna xpi genitura et
ineffabili. i. sc̃do p̄eet incarnationē. in tertio
de laudib⁹ spon̄s i spon̄se. **E**iq3 in tribus
lectionib⁹ p̄e laie oracula testificamur. q̃ n̄
tam p̄phēce q̃z euangelice incarnationem
xpi descripsit. **I**stuma est. **I**stumo tpe. **E**sa.
ix. c. **S**c̃da ē. **E**solami. **E**sa. xl. c. **T**ertia est.
Esolurge. **E**sa. liij. **I**n ip̄is etiā fit pmissio. in
alijs ostēdit pmissionis impletio. **I**stuma
nocturn⁹ recolit tps a n̄ legem seu eos q̃ fu-
erūt ante iēgem. ut ab̄raam ysaac et iacob.
Sc̃dus nocturn⁹ recolit tps legis seu eos
q̃ sub lege fuerūt. ut dauid et p̄phetas et ali-
os plures. **E**t ideo in antiphonis q̃ cantāt
i illis duob⁹ noctinis q̃z ad uer⁹ testa. p̄net
nō d̄ alta. q̃māz p̄s illoz t̄pōz differe-
bant ab et̄no gaudio. sc̃z a patria i q̃ iuxta
ap̄c. cantat̄ alta. **T**ertio p̄o recolit nouū
testamētū q̃d habuit inuū a baptismo. q̃d

tertio tpe sc̃z grē nobis collatū est. seu eos q̃
fuerūt i nouo testa. ut sūt apli et alij sc̃i. **I**ō
q̃z i illis antiphonis q̃ eos recolūt et que ex
nouo testa. sumūt canit̄ alta. q̃māz istos
plus honorauit suus aduēt⁹ q̃z p̄cedentes
patres. ita ut si digni de h̄ mundo migrant
ilico i celum trāferant. et societati sanctoz
iugant. q̃d antiq̃ p̄s logo tpe expectauerūt
murmurātes intra claustra inferni. **A**nte
nocinos solent i q̃busdam locis sup altare
tres panni poni. ad designatōem p̄missoz
triū t̄pōz. et in singulis nocturnis singuli
amoueri. **I**stūm niger p tpe antelegē. **S**e-
cūdus albus p tpe reuelatois. **T**ertius ru-
beus p tpe grē p̄pter dilectōem sp̄s candi-
de et rubicūde. **I**n q̃busdam q̃z ecclesijs su-
spendūt boni panni. in q̃busdam uiles. et in
q̃busdam nulli. p̄tri p̄ma pte dictū est sub
ti. de picturis. **S**ane ad p̄mū rñsonum
p̄mi noctni dicitur i q̃busdam ecclesijs tres v̄-
sus p̄pter causam redditam sub p̄ma dñi-
ca aduent⁹. et post q̃dlibet triū p̄mōz rñso-
rioz d̄. **B**la patri. et **B**ido. q̃māz i tribus
respōsionis tria significāt. sc̃z restauratō an-
geloz. reparatio hoīm. et modus q̃ ista facta
sūt. **R**estauratio angeloz notat̄ i p̄mo. ubi
d̄. **S**audet exercitus angeloz. **R**eparatio
hoīm i sc̃do ubi d̄. **I**stā uera d̄scēdit. **A**ldo
dus v̄o q̃ h̄ facta sūt et pon⁹ q̃ d̄scēdit ille q̃
fecit. insinuat̄ i tertio q̃d ē i q̃busdam locis.
Descēdit de celis. in q̃ ostendit ut p̄missū ē
deū descendisse a p̄e in uirginē. et ita ad nos.
El p̄ h̄ q̃ in ip̄o rñsonio tangit q̃ iurauit i
regionē nostrā recolūt liberatio habitantūz
i regione uimbre mortis. **Q**uia h̄ ergo facta
sūt p̄ trinitates idcirco post q̃dlibet illoz tri-
um rñsonoz **B**la p̄i cantat̄. q̃d ad laudes
p̄net trinitatis. **B**ursus sicut manna ha-
bebat sapore simile cū melle ita et xpus duo
habuit i se. uic̄z h̄manitatem et deitātē. **I**stūa
nitas p̄similā. deitas p̄mel intelligit̄. **U**nde
et i sc̃do rñsonio d̄. **H**odie p totū mūdum
melliflui facti sūt celi. q̃i. d. tot⁹ mūd⁹ melli-
ficat⁹ ē et dulcorat⁹ est. **I**n tertio v̄o respo-
sio fit triplex iubil⁹. sc̃z i fabrice. in tanq3. et
in glā p̄i. **I**n q̃ q̃dem i trib⁹ saluatōem cō-
mendat̄ ostendētes q̃q̃ ineffabili fabri-

cam mūdi creauit. et ineffabili de uirginis
thalamo p̄cessit. et ineffabili equalis patri
et sp̃i sancto p̄māsit. sicut fuit ab eterno. sic
nūc est. et erit in eternū. **E**t h̄ tria triplici iu-
bilo significat̄. p̄mum p̄mo. sc̃dm secūdo.
et tertū tertio. **E**t ut exp̄ssius tertū sig̃ficet i
q̃busdam ecclesijs cantat̄ glā p̄i. et. et sicut
erat i p̄ncipio et. usq3 amē. **E**t nota q̃ fit iu-
bilus sup a et sup o. sup a i fabrice et in tā q3
sup o fit in glā p̄i. ad notandū q̃ cui fit ē al-
pha et o. i. p̄ncipiū et finis. **I**ubil⁹ aut̄ q̃nq3
notat expectatōz nr̃az. ut dicet̄ sub ti. d̄ septē
dieb⁹ post pasca. q̃nq3 nr̃am infirmitatem.
ut i uis tanq3 spon̄sus. q̃nq3 rei de qua agit
magnitudinem ut ibi. fabrice mundi. q̃nq3
gaudij imensitatem. ut i finē rñsonij. v̄bum
caro. ubi ei signat imensitatē gaudij q̃d uiri
sancti habēt de eo. q̃ v̄bum caro factum est
plēnū grā et ueritate. **D**e iubilo dictum est
in p̄bemio q̃ntēptis. **B**estat adhuc d̄ lex
respōsionis dicere. et q̃dēz in p̄mis duob⁹
sc̃denocēne agim⁹ de partu. in tertio d̄ par-
turiēte. **I**n duob⁹ v̄o p̄mis tertie nocturne
agim⁹ de parturiēte. et i tertio de p̄u. i quo
p̄suetudinē muliez imitatur. **C**olueuerūt
ei mulieres uisitare p̄turiētes et p̄m. et eis
munuscula sua dare. **E**t nos p̄turiētem et
p̄m q̃dammodo uisitam⁹. cū p̄ modulo
nostro eos magnificam⁹. **I**stē v̄o laudes
sūt munuscula q̃ offerim⁹. **B**icit etiā ad
horas caplm. **I**stā uera seru⁹ **B**oy. j. ca. **E**t
illud **A**ldulipharie. **H**ebre. j. c. et illd̄ **A**lpa-
runt grā. ad **L**itum. ij. c. et illd̄ **A**lparunt be-
nignitas. ibidē. iij. c. **I**n noctnali officio
tria legūt euāgelia. ut habeat ecclesia q̃d in-
tendit. **I**stūci ostēdere utraq3 naturam eē i
xpo ut sic plures sint testes natiuitatis xpi.
Et p̄pter h̄eriam legunt̄ lectiones in q̃bus
augustin⁹ et alij sancti inducūt ad h̄ auto-
ritates infinitas. sc̃z ab eis q̃ fuerūt a n̄ legē.
sub lege. et post legem. q̃māz integrum est
iudiciū. q̃d plurimoz sententijs p̄firmatur.
Legit̄ et quartū euāgelium **A**ldath. j. scilz
Liber generatōis. post nonū rñsoniū i quo
exp̄mit ei⁹ generatio ut ostēdat̄ eū fuisse d̄
genere eoz parz q̃b⁹ facta est pmissio. scilz
dauid et ab̄raā. **D**auid in psalmo. **D**estru-

cui videris. Et primo paralipomeno. Cui dormieris cum patribus tuis suscitabo semen tuum post te. Abrahæ vero Gen. xvi. dictum est. In semine tuo benedicent omnes gentes. Et ideo dicit in principio. filij dauid. filij abrahæ. quia illis specialiter facta est promissio. Et sic ostendit quod ipse erat messias qui promissus est in lege et prophetis. Et nota quod Mattheus describit genealogiam descendendo usque ad ioseph. Lucas vero ascendendo putat sephiam dicet. Sed quæ potius ioseph quam marie generatio computatur cum etiam Christus non fuerit filius ioseph. Unde ideo quod ambo de eadem tribu fuerunt et tribus. I. genealogia per mares et non per feminas distingui solet et computari in veteri testamento. numerando ergo usque ad ioseph unde est ac si usque ad beatam virginem processisset. Idcirco etiam Christus maluit filius fabri vocari quam matrem propter suspicionem adulterij lapidari. Et reuera filius est illius fabri qui fabricatur est aurore et solem. Et scias quod natiuitas beate marie ex tribu iuda et regia stirpe dauid origine duxit. prout scriptura sepe testatur dicens Christum de semine dauid descendisse. qui de ipsa sola natus est. Sed quidem dauid inter ceteros duos filios habuit. scilicet nathan et salomonem. Ex catena siue generatione nathan descendit virgo maria quoniam ex catena ipsius nathan. leui genuit melchior et panthera. Idcirco etiam panthera virgo genuit barpanthera. Barpanthera iochim. Iochim virginem mariam. prout dicitur in octaua parte sub festo philippi et iacobi apostolorum. Ex catena vero salomonis descendit ioseph vir ipsius marie. quoniam ex catena ipsius salomonis mathan ex uxore sua genuit iacob. Defuncto autem mathan. melchior ex tribu nathæ filius leui. et frater pantheræ nupsit uxori ipsius mathan. scilicet mari iacob. ex quo genuit beliam. et sic facti sunt fratres uterini iacob et beliam. Idcirco autem beliam ex tribu nathan sine liberis. cuius uxorem accepit iacob frater eius ex tribu salomonis. et suscitauit semen fratris eius et genuit ioseph Ioseph igitur natura est filius iacob ex descensione salomonis. secundum legem vero beliam qui ex nathan. nam qui nascebat secundum naturam quidem filius erat generantis. sed secundum legem defuncti. Unde decantatur. Te deum laudamus. in omnem

antecedentium gratiarum actiones. et ad designandum nos exultare cum angelis et congratulari de diadema posita inuenta. In quibusdam tamen ecclesijs finita prima missa cantatur dictum euangelium matthei. Liber generationis. et ideo. quod duo testes ad minus nobis necessarij erant. Idcirco testis fuit lucas. qui in euangelio misse. Exiit edictum. et narrauit intra vbum euangelij dei nati in ciuitate dauid. Adhuc ergo alius testis dicitur eum nati de dauid. Aliter si dicat. Non tantum est natus de ciuitate dauid sed etiam de dauid. Unde mattheus prius notat dauid quam abrahæ dicens. filij dauid. filij abrahæ. quibus et alia possit esse causa quare prius dauid notatur scilicet. quod dauid fuit prior abrahæ dignitate. nam ille tantum patriarcha iste patriarcha et rex. Audito igitur in euangelio misse. vno teste ab ecclesia. quod vir est qui vni testi soli credatur. ideo adiecto alio. scilicet mattheo qui etiam generationem dominicam describit. tunc plene confidens ecclesia exultans clamat. Te deum laudamus. prout in ore duorum trium vel plurium stet omne vbum. Adhuc quod vir est qui vni testi credatur. hinc est quod vnus terminat missam dicens in quibusdam ecclesijs. Benedicamus domino. Et ecclesia quasi voce de missa respondet. do gratias. Rursus finita missa de euangelio. Liber generantis. postea. Te deum laudamus. quod generatio diuinitatis processit generationem humanitatis. Et quod illarum notitia fuit nobis laudis materia. ideo laudes sequuntur. Missa ergo laudis processit. quod prius fuit eterna genitura. de qua missa illa loquitur quod aliqua creatura fuerit. que dei laudare potuerit. In laudibus matutinis qui choream ducimus. Unde in prima antiphona dicimus. Quem vidistis pastores. et ipsi responderunt. Iherosolymam vidimus. et. Circa misse vero officium notandum est quod thelesphorus papa statuit in die ista debere recantari tres missas. ad ostendendum quod Christi natiuitas saluauit patres trium temporum scilicet patres ante legem. sub lege. et post legem. Idcirco canitur de media nocte. ad ostendendum quod illi qui fuerunt ante legem non fuerunt illuminati aliquâ lege. Et per illam etiam ostendit quod panis qui quotidie sacrificatur et manducatur in

altari. videlicet Christus natus est in bethleem media nocte. et in hac nocte sicut dicit lucas. Tunc sap. xviij. Cum medijs silentijs teneret omnia. et nor. i. f. c. m. iter. b. zc. Quod ad hanc exponit de natiuitate domini. Hoc etiam insinuat euangelium beati misse. et colla illa. Beatus qui hac sacratissimam. et. pphecia illa. Idcirco pulchrum gentium qui abula bat in tenebris. et. et epla. et fere omnia qui in illa missa dicuntur. Idcirco et thelesphorus papa statuit in hac missa hymnum angelicum. scilicet. gloria in excelsis deo. solenniter decantari. ad recolendum quod angeli nocte ista illum decantauerunt in quo ab angelis pastoribus est nunciatur. Unde in euangelio legitur. Et subito facta est cum angelo multitudo militie celestis laudantium et dicentium. gloria in excelsis deo. et in terra pax hominibus. et. Notandum est autem quod missa et laudes matutine terminantur in plenis locis vna oratione. ad ostendendum quod totum illud officium idem indicat. scilicet natiuitatem eternam et perpetuam. Unde ipsa missa incipit. Domine dixit ad me filius. et. quod tantum de generatione eterna seu de generatione Christi intelligitur. Quod vero sequitur. Ego hodie genuite. de vtraque est. Et exponit. Hodie. i. eterniter. Nam secundum augustinum. hodie presentia significat. et quod eternum est semper presens est. Versus est de temporali. Quare fremuerunt. et. qui d. per nihil. cum Christus deus et homo sit. Responsum de eterna. in quo dicit deus pater. Ego pater sum tecum principium. Unde et ibidem sequitur. In die virtutis tue. scilicet in die resurrectionis. in splendoribus sanctorum. in luce omnium sanctorum. et dicit splendoribus pluraliter propter diuersos effectus. ex vtero. id est. ex iuxta bonitatem meam. ante luciferum genuite. i. ante omnem creaturam. qui d. ab eterno. Epla vero. Idcirco seruus. quam tamen quodam in vigilia dicitur. et euangelium de temporali. Unde in epla dicitur. Et semine dauid secundum carnem. In euangelio dicitur. Exiit edictum a cesare augustino. quod est Luce ij. ca. In alijs vero ecclesijs de epla. Apparuit gratia dei. qui est ad Titum. ij. c. Ante eplam legitur immediate prophetia. Idcirco ut basis sit sub columna inuinitentibus. non ei qui dicunt in euangelio credentem impleta nisi fuerint in veteri testamento. Secundo ideo in vigilia

et in hac missa due lectiones sine intervallo dicuntur. vna de prophetia. alia de apostolo. quia Christus pro duobus populis in vno pariete coniungendus nascitur. Tertio quod super basim prophetarum fundata est columna apostolorum. Quarto. quia actiui et contemplatiui per hanc natiuitatem in vna fide saluantur. Quinto. quia per vtrumque testamentum Christi natiuitas concorditer predicatur. Idcirco sunt duo cherubim qui propitiatorum regunt. seque in propitiatorum versis vultibus respiciunt. prout dicitur est in probemio quare partis. Quidam tamen nullam dicunt prophetiam significantes quod vetera transierunt et noua facta sunt omnia. quasi de ipso facto. cesset figura. quod veritas venit. Secunda missa cantatur in diluculo iherosolymitano diei quando Christus in cunabulis adoratur est a pastoribus. et primo ad ostendendum quod sancti patres et prophete qui fuerunt sub lege scripta. aliquantulum cognitionem dei habuerunt. sed non tantam quantum nunc habemus. Et ideo incipit a promissione qui facta est antiquis in veteri lege. lux fulgebit hodie. et. Secundo ideo quod sicut dominus a gabriele fuit nunciatus priusquam nasceretur. sic ante initium diei sue natiuitatis missa canitur. Tertio propter ortum nouelucis. quod ille qui natus est in ortu suo tam in vtero quam ex vtero fuit lux vera. Dicitur ergo in ortu huius temporalis lucis. quasi ipso facto dicatur. Dicitur est lux. Idcirco consonat introitus. scilicet. Lux fulgebit. et graduale in quo dicitur deus et illuxit nobis. et quod sequitur in introitu. et vocabitur ammirabilis. summi exelsa. et. ca. Aliter quibusdam tamen de nocte eo quod pastores in nocte illa visitauerunt per sepe domini. quod notat euangelium eiusdem misse. Idcirco pastores. et. Luce ij. c. Idcirco dicitur tunc etiam quibusdam ecclesijs prophetia. Spiritus domini super me. qui est Esa. lxi. c. Deinde de epla. Apparuit benignitas. qui est ad Titum. ij. c. Communio est. Exulta filia. zach. ix. ca. Tertia vero missa qui die clara hora terna quando illuxit nobis dies redemptionis nostre festum celebrat. ad tempus refert gratie. in quo descendit lux magna de celo qui illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Velum enim templi scissum est in duas partes. Unde sapientia. Apparuit prout et apparuerunt herbe virentes. Epla. Apparuit prout. qui est ad bebr. j. c.

et euāgelium legunt de eterna generatōe. Tū
dī i epla. Filius me est tu ego hodie genui
te. Et de tpali habetibi. multipharie mltis
q3 modis. In euāgelio vō de etna. Tū in
cipit. In pncipio. q. d. i pncipio creaturaz
erat vbi. qd ē iob. i. c. Dicit etiā tū in qbul
dam ecclesijs pphetia. Propter h sciet. q ē
ela. luj. c. Communio ē. Uiderit. Ela. luj. ca.
Prima ergo missa est de eterna genitu
ra. Scda ē de pmissione antiq3 facta. Tū
cantat. Lux fulgebit. nō dicit fulsit l fulget
Terna ē de veritate nobis exhibita. vñ can
tat. Puer natus ē nob. ela. ix. ca. Tū vñ fu
turo. ad notandū pmissiones. h pterito. ad
notandū pmissionis impletōem. Et quia
eterna generatio nobis est occulta. iuxta il
lud ela. generatōem ei3 q3 enarrabit. ideo
missa de eterna genitura nocte pfūda cāta
tur. Quia vō antiq3 patres q3 facta est p
missio certū erat de incarnatōe dñi. sed nō
tantū qntū patres noui te. q3 exhibita est
veritas. ideo missa de pmissione antiquis
facta cantat illucēscēte auroa in q est mo
dicū lucis. S3 fm ipm introitū videt q de
beret esse lux fulgēs. s3 nō ē ita. q3 lux i auro
ra rubet. i terna fulget. i terna feruet. i vespa
tepet. Quia vō tēpib3 noui te. manifestata ē
veritas. inde ē q missa q ē de exhibitōe veri
tatis clara luce cantat. Prima ergo missa
pūnet ad generatōem etnā. s3 de p3e sine
matre. Scda ad tpales. s3 de matre sine pa
tre. Terna cōpacta ē q3 de vira q3 agit. i vō
pūnet ad etnā simul tēpalem. Notandū
tū est q i missa q est de eterna genitura legi
tur euāgelium de bñanitate. s3 Erj edictus
a cesare augusto. In illa vō q ē de veritate
exhibita legit euāgelium de diuinitate. scilic3.
In pncipio erat vbi. Ad notandū q ex q
bñanitas diuinitati fuit vnita. nec bñanitas
sine veritate. nec veritas sine bñanitate fuit.
nec erit. bancrōnem asserit magister i psal
terio. Aliunt qdam q cū in collectis. i lectōi
bus. i euāgelio. et i offertorio pōns misse
euidēt natiuitas de vginē memoret. intē
no tori officij. ad tpalem potest natiuitatē
referri. tēponit i introitu hodie. i. hac die
ante lucifēz stellā vic3 maturnā genui te. i.

generatōem tuā sum operat. Et q in euā
gelio dī. maria peperit filium suū pmogetū.
exponit pmogetū. i. an quē nullū. Offi
cū vō scde misse auunt xordare dicit pa
stoz dicentū vt legi i euāgelio. nanseam
v3q3 betbleē. i. vi. b. v. q. fa. e. Qui gratulan
tes dicūt i introitu. Lux fulgebit. Dita enī
erat stella ex iacob. Tū lux fulgebit i p
sona legis q tēpalem natiuitatē antiq3 pa
trib3 repromisit. Et subdit. Dñs regnū de
corē indur. i. illū s3 decorē q coronauit eū
mater sua. Hec ē bñanitas Et addit i gra
duali. Bñdict q venit. et in alla. Dñs reg
uit. Et q3 t qntū sit in offerenda supponunt
dicētes. Dñs ei3 firmabit orbē tē. Et q3 p
mus partes est ex bebreis. ideo pncipie sal3
pastores in cōmunionē loquuntur ad eos.
Exulta filia syon. i. eccia. Officiū tēriemil
se psonat mirabilia vbi dei qderat in pnci
pio et inceptū esse caro. sicut legi i euāge
lio. Hoc vbum est puer q fm pphetam na
tus est nobis. vt canum i introitu. Et h ē
canticū nouū. de q ppheta in v3u. Cantate
dño canticū nouū. Hoc quoq3 vbum est il
lud salutare. de q pūnt canitur in gradu
li. Uiderit omnes. hec est lux magna. que
dscēdit in virginis pterum q illu. o33 bo. ve
niente i hūc mundū. de qua dī in euāgelio
In pncipio zc. Hic demū est ille dñes rex
et potens cui dicitur in offerenda. Tū sūt
celi et tua est terra. In fine pme et secunde
misse dicunt qdam. Benedicam dño
prouedicum est sub titulo de aduētū. Ab
bac autēz die v3q3 ad octauam epiphanie
responsoria et eoz versūs dicunt cum alle
luia. ad representandū summā leniciam
que aduenit tempore gratie.

**De dominica infra octauas na
talis domini.**

In dominica que
intercidit infra octauā natalis do
mini cantat dñi natiuitate dñi Tū
introit misse est. Dum mediū silentium te
nerent omia zc. Sap. xix. c. Est enī triplex si
lentium s3 ignorantie. desperatōis. t glorie.

Silentium ignorantie fuit ante legem. quia
ignorabant peccata sua. et tū non clama
bāt ad dñm. ad Ro. v. Ad dñm regnauit ab
adam v3q3 ad moysen. Postq3 at lex data
est ad cognitōem peccati. mltō tpe seruauē
rūt legē. Ad vltimū vō desperauerūt qñ s3
omēs declinauerūt simul inutiles facti sūt
tūc fuit silentium desperationis. Postq3 autē
venit xps ruptum est silentium. Tū clamāt
homines laudem dei Silentium glorie veniet
qñ impletū erit totū desiderium nostrū. In
silentio desperationis venit dñs vt ei attri
bueret sal3 bñam generis. q ē v3e medic.
Et hest qd dicit. Bñ mediū silentium teneret
omia. Seq. Et nox. i. diabol3 in suo cursu
mediū. i. cōmune iter haberet. Omnes enī
cōmuniter ad inferos descendebāt. Omni
potens fmo tu. i. filius tu3 dñe pater qui
dicit sermo patris. q3 p eum pater not3 est.
a regalibus sedib3 venit querere t facere re
ges. Tū ad lrām. dum omia tenerent me
dium. i. cōmune silentium de nocte sal3 qñ
omia silent. et nox in suo cursu mediū iter
pageret ad lrām. omnipotēs fmo tu3 a re
le. ve. q3 media nocte natus est domin3. Et
pordat epistola. quanto ad gal. iij. c. Tū
dicit. Et vbi vēr plenitudo tempis. zc. Be
sponsoriū est Speciosus forma zc. qā im
munis ab omni peccato et omnib3 virtuti
bus plenus. Sicut enim habetur ad colos.
señ. iij. In ipso habitat omis plenitudo di
uinitatis corporaliter. i. ad modū trinedi
mensionis. i. cōmuni modo sicut in omni
bus est. s3 essentialiter. pñentialiter. et potē
tialiter Item fm gratia est in sanctis t fm
vñonem est in xpo. et ideo diffusa est grā i
labijs tuis. gratia. quia nūq3 sic locutus est
homo. diffusa est in q3 quia in ore eius fuit
lex clementie. vt cum dixit. mulier nemo te
condemnauit. nec ego te pñmabo vade
et am. no. pec. Et cum dixit. Diligite inimicos
zc. Euāgelium. Erat ioseph. Luce. ij. s3
militer ad natiuitates pūnet. quantum ad
pncipium. licet et ad aliud pteat. Erat in
quit pater ei3 s3 putatū. et mater miran
tes sup his q dicebant de eo. s3 a pastorib3
Sequit in euāgelio pphetia lueonis.

Ecce posui est hic in ruinam. s3 infidelium.
et in resurrectionem multoz s3 fidelium. et in
signum. i. in significationē. cui pñadicitur
quali. d. si in viridi bñficiunt in arido quid
fiet. Tū in signum. i. in ostensionē. quia p
humilitatem et paupertatem itur in paradī
sum. Tū in signum. i. in signaculum. Tū
Job. x. Quē signū pater t misit in mundū
vt eo signaremur. Et agge. Ecce posui te
in signaculū q3 elegi te. Et in canticis. Pdo
ne me vt signaculū sup cor tuū zc. Post
est ergo xps in signū tripliciter. s3 in signifi
cationem. in ostensionē. et in signaculum.
Bursus bñficiū. Bñ mediū zc. vox est
pñmune ecclie. in q recolit dñi natiuitatem
cui3 fructum pñicat in epla. q3 de seruitute
transiunt ad filioz adoptōem. et ipm cō
mēdat fm sapiam in euāgelio vbi dī. Pdu
er crecebat t pñorabat plen3 sapia Scdm
potentiā i alla. Dñs reguit. et in offerenda
Dñs enim firmavit. Scdm pulcritudinē
in gōuali. Speciosus forma In postcom
munionē vō. Tolle puer. Math. ij. c. tps
fuge notat q descendit dñs in egyptū. et mi
sticerespiciat ad gentilitatis adoptiones. qā
dominus dī udea transiit ad gētes vt eas
adoptaret heredes.

De festo circumcisionis.

In festo circū
cisionis dicendum est. Sciendū
autem est q circumcisio pmo in
uncta est abraet semini ei3. id est. bebreis
ex eo nascuturis. vt sic probaretur an obedi
ret vel non. sicut et adam ad pbatōnez obe
dientie mandatum accepit ne deligno ve
nto manducaret. Fuit autem precepta cir
cumcisio ppter qñq3 causas. Pmo vt p
obedientiā mandati abraam placeret deo
cui p preuaricationem adam displicuerat
Scdō data fuit i signū magne fidei abrae.
Credidit enī se habiturum filium in quo bñ
dicerent omnes gentes per fidem. i. p quē
spūalis circumcisio impleteretur. vt sic iust
ficaretur et ipse. Tercio vt in hoc signo dis
cerneretur ab omni natione populus ille.

Quarto ut circūcisio facta i virili mēbro p qd generat creatura mortaliū. et i q libido solet dñari castitate corpis et mētis suādas et ipudiciā resecandā indicaret. Quinto qz nō posset meli⁹ significari p xpū tolli ori giale peccatū. cū ppuo qipe ois bō nascit quēadmodū et cū originali pctō. In carne ppuo iō est iusta fieri. qz i remediū institu ta est. i. originale peccatū qd a parentib⁹ pparim⁹ corrupti concupiscētia q i pte illa magis dñat. et qz i mēbro illo culpā iobedi enne bō p⁹ cognouit. decuit qz i illo signū obediētie acciperet. Fiebat circūcisio die vii. ex legis pcepto. leuit. xij. et fiebat cū lapi deo cultello. ad significandū q post septena rui b⁹ vite i octaua die. letate q erit resurgē tui ois abelectis p petrā. i. xpm abscedet cor ruptio carnis et spūs. qñ liberabimur a ser uitate corruptōis. qñ circūcidet a peccatis ania cuiusqz credētis in eū. Due itaqz res sūt illi⁹ sacramēti. s. circūcisio a peccatis ip sēnti. et circūcisio ab omni corruptōe in fu turo. xps aut non indigebat circūcidi. ut iā dicet. **C**ōferebat circūcisio suo tpe remis sionē peccatorū sicut et nūc baptisim⁹. Unde gre. Qd apud nos valet vnda baptisim⁹. h egit apud veteres vel p paruulis sola fides vel p maiorib⁹ vtius sacrificij vel p his q de abrae stirpe pderūt misterij circūcisiois. **S**ed quare xps q fuit agn⁹ imaculat⁹ nō habens maculā neqz rugā. q peccatum nō fecit. nec inuenit⁹ est dolus in ore ei⁹. vo luit circūcidi. Respondeo sicut voluit i te plo pñari. sicut et baptisari. sicut et d agno pascali cū discipulis epulaz. sic voluit i cor pore circūcidi ppter nos. Scdo ne iudei di cerent eū nō esse messiam in lege pmissum. qz nō esset circūcisus nec viueret fm legem q de se ipo dixit. nō veni soluere legē. sed ad implere. Terno rōne nostri scz ppe figurā. Etenim circūcisio figurat pñtem spūale q est gratia. et futurā q erit in glā. nec debuit nob exemplū carnaliter circūcidi. sed spūaliter p vite inuouatōem. Nam fm bernardum dupliciter debem⁹ circūcidi. s. exteri⁹ in carne et interi⁹ in mēte. Quarto rōne sui. ut scz se veram carnē assumpsisse ostenderet. Qui

to ne demones incarnationis misterium agnoscerent. cū enī illa p originale peccatū fieret creditur dyabol⁹ et hūc q circūcidebat similiter peccatorem esse. ppter quam etiā eam voluit ut mater ei⁹ virgo perpetua desponsaret. Serto ppter pfectam humilitatem tanqz esset peccator voluit h fieri. licz nō indigeret. sicut ex hūilitate voluit baptisari subdēdo se minori. **E**bi sit caro ppu cū chasti dictū est in quarta pte sub. vii. pti cula canonis super verbo. noui et eterni. **F**uit autē mutata circūcisio i baptisimū quattuor de causis. Prima qā sacramen tū baptisimatis est perfectius. Secunda qz magis cōmune. mulieres enī circūcidi nō poterant. Tertia qā magis gratia plenum pder circūcisionem nāqz tantū peccatū re mittebat. sed gratia ad bene operandū per eam non pñtabatur. nec virtutes dabantur vel augebant. In baptisimo enim non so lum peccatū remittit. sed etiam gratia co operandi confertur. et virtutes augentur. Ideo qz recte ait apostol⁹. q abraam acce pit circūcisionē tantū in signum. Quarta ppter honestates. honestius enim est aqua lauari qz corpore mutari. **S**ed videt q de circūcisione non debeat fieri festū. cū di cat apostol⁹. Circūcisio nihil prodest. Et iterū. Si circūcidimini xps nihil vobis p derit. pterea cū ecclia nō faciat festū de passione dñi. videt q in circūcisione in q in cipit passio dñi. qñ pñm sanguine suū fu dit. nō sit faciendū festū. sed pot⁹ lamentū. sicut et in passione. Ad hoc dicit q festū nō fit de circūcisione sed de octaua natalis domi ni. Sed nec aliqd impedit nos dicere q fiat festū de circūcisione. qz significat circūcisio nē q fiet i octaua resurrectionis a culpa et a pena. et est causa meritoria illi⁹. et ppter il lud gaudiū ecclia solēnsat. Ad hūc quod obijciat de passione. rīdet q alia d causa ec clia dimittit facere festū i die q dñs pass⁹ ē qz ppe passionē. scz qz tūc dñs posuit pctā nrā i statera. Unde iob. Tūc appēderent pctā mea q b⁹ iram merui et calamitas quā patior i statera. Oportuit ei filiū dei pati p peccatis nrīs ut nos redimeret ab omni

peccato. Et ideo luget ecclesia magnitudi nem peccatorū suoz pñderans q sol erube scens ppter peccata hominū obtenebrat⁹ est. de q dicet sub parasceue. Celebrať igit bodie octaua natiuitatis. q est octaua sup pletōnis. put dicet in probemio. vii. partis. Est etia hēc octaua alteri⁹ negocij signifi catōis. Duplex est enī negociū qd in ea fi gurat. Unū circūcisio dñi. qd in euāgelio expmīt. Alterum aduent⁹ hominis ad deū. Est enī duplex aduentus. scilz xristi ad ho mines de quo in natiuitate actum est. et ho minum ad christum de quo in hac octaua agitur. quod notant antiphone laudūz. ut illa. **A**dmirabile cōmercium. Nam cō mercij est vbi aliquid accipitur et aliquid datur. **H**omin⁹ nanqz accepit nostraz hu manitatē ut nobis daret suam diuinitatē. quod notatur ibi in verbis sequentib⁹. scz animatū corpus sumens de virgine. pder hoc ei notatur qd dñs accepit. pder hoc ve ro q dicit. largit⁹ est nobis suam deitatem. notatur qd dederit. Secūda veroz quarta antiphone terminant. te laudamus deus noster. q. d. ad te venim⁹ laudando te. Ter tia terminat. dei genitrix intercede p nobis q. d. Intercede ut filius tu⁹ suscipiat nos. In qnta dicitur illud quod dicit baptista. Ecce agnus dei. q. d. ad eū venire debem⁹. Unde andreas et alius discipul⁹ iohānis hoc audito secuti sūt dñm. In antiphona vero que est supra Benedictus dicit. In nouantē nature. nostra enī natura receden do a deo est inueterata et redeūdo est ino uata. **N**otandū quoqz est q qñqz sunt que hanc diē reddūt solennem. **P**rimū est quia hac die duo festa pcurrūt. scz pari entis et parius. Unde et due misse celebra tur. **S**ecūda de parente scz de beata vrgine. in qua dicitur introit⁹. Cūltum tuū. et cō munio. Simile est regnū celoz homini ne gociatoz. **M**atth. xij. c. Scda de partu. scz de filio in qua dicit introit⁹. **P**uer nat⁹ est nobis. vel in alijs ecclesijs. Dum medium silentium. vnde et in qbusdam gradualib⁹ officium vtrūqz intulatum inuenit. Et ideo quia hoc festū est de beata virgine. fit

hodie statio apud ecclesiā beate marie trās tiberim. qzuis qdam scpserint q fit apd san ctasanciozū ad lateranū. pro eo q caro cir cū cisionis dñi ibi dicit⁹ pñuari. put dictū est in quarta parte sub. vii. pñcula canonis Epistola ē. **A**lparuit benignitas. que ē ad Titum. iij. Euāgelij est. **I**psostqz pñams man sunt. **L**uc. ij. **A**lleluia. **M**ultipharie. **H**eb. ij. **S**cđm qd facit hāc diē solennē est octaua d qua dictū est. **T**ertū impo sitio noui et saluiferi nois. de q dicet sub ti. de sabbato sancto. vbi agitur de baptisimo. **Q**d nomē triplex est. scz fili⁹ dei xps et iesus sicut ex euāgelio colligit. **B**e h dicitū est in pbemio scde pñs. **Q**uartū est effusio sa guinis iesu xpi. hodie ei pmo sanguinē suū p nobis fundere cepit q eū postmodū sepe effundere voluit. **Q**uintū est signaculū circūcisionis. qd xps hodie p nobis digna tus est suscipere propter causas premillas. **I**n qbusdam ecclesijs subdiaconi for tes et iuuenes faciūt hodie festū ad significā dum q in octaua resurgemus q significat p octauam diem qua circūcisio fiebat. nul la erit debilis etas. non senectus. nō senius. nō impotens puericia. sed omnes cōcur remus in virum pfectum. cum h mortale induet immortalitatem. et hoc corruptibile i corruptionem ut pmissum est. **B**e hoc dice tur in septima parte sub festis sanctorū ste phani et iohannis. **I**psostremo notādū est q olim pagani et gentiles in his kalēd. multas superstitiones obseruabant. quarū aliquas augustinus in qdam cōmemorat sermone. **T**redientes enī inquit ianū quen dam deum esse. eum tunc venerabantur. ei duas facies figurantes. vnam ante. aliam post. eo q est principium anni sequentis et finis precedentis. assumebant enī formas monstruosas. alij ex pellibus pecudūz. alij ex capribus bestiaz. alij vestientes tunical muliebres. alij auguria obseruabāt. dātes vel recipiētes dyabolicas sthenas. alij men sas laute pparatas tota nocte manere sine bant. putātes p totū anni spaciū diuina in tali sibi abūdantia pcurare. q phibet xri stianos facere.

De festo epiphanie.

Sequitur festum epi-

phanie quod vocabulum grecum sonat
latine manifestatio siue apparitio. Et est idem cum
festo natiuitatis. nihil enim nasci potuit nisi ap-
paruerit. Tunc triplici apparitione hodie
solennitate celebratur. Una in codicibus antiquis
dies epiphanie pluraliter intitulatur. Et ideo triplici-
ter notatur. scilicet epiphania. theophania. et betphania.
Epiphania dicitur quoniam ad illam apparitionem domini que facta
est magis per stellam. Magi autem ipsi fuerunt. calpar-
melchior et balthazar. Et fuerunt reges iuxta
illud psalmi Tibi offeret reges munera. Et
iterum Reges ibar. et in. mu. of. re. ara. et saba-
do. addu. Quorum corpora de mediolano in co-
loniam translata fuerunt. Et dicitur magi a ma-
gnitudine scilicet. Unde astronomia enim cognouit
uerum quod stella illa non erat ex constitutis a pri-
ncipio. sed illa dicitur quod balaam magister suus prophetiza-
uerat. Hieronimus. xxiii. Dicitur stella ex iacob et
surget virga de israel. et de iacob erit qui dicitur
Et ideo moti sunt ut ductu illius stelle veniret in
betheleem ut regem natum quem eis prophetizauerat
balaam adorarent. Et de epiphania ab epiphania quod est
supra et phanos quod est apparitio. quod desursus
illa fuit apparitio scilicet de celo. Et ab epi quod est
supra. quod scriptum est. usque dum venies staret su-
pra ubi erat puer. Erat quod est primus et secundus
alio stelle. Et hoc facta sunt tredecima die a na-
tiuitate domini. quod die stella magos ad presepium
duxit. Et dicitur quod stella illa fuit spiritus
sanctus. quod postea descendit super dominum baptizatum
in specie colube et ipsis magis in specie stelle.
Alii dicunt quod fuit angelus qui apparuerat pasto-
ribus iudeis. scilicet illis tanquam ratione uterentur in forma
rationali. istis vero gentilibus tanquam irrationalibus
in specie irrationali. Alii et verum quod fuit de nouo
creata que pacto officio suo rediit in primordia-
lem materiam. Alii dicunt quod cecidit in puteum.
ubi adhuc de apparere. solis tamen virginibus.
Soler autem queri quomodo tam cito vicis infra. xiiij.
dies de tam remotissimis regionibus hiero-
solimam venerunt quod deesse in medio mundi. iux-
ta illud psalmi. Rex noster operatur salutem in
medio terre. Dicit ysidorus quod ante natiuitatem
stella illis apparuit. ut possent ibi esse in tpe

oportuno. Hieronimus dicit quod in die natalis
primo ab eis visa est. et venerunt in domedarij
iuxta illud propheticum. In nudatio camelorum
operiet te. domedarij madia et effa que velo-
cissime currunt. Unus et dicitur a domos quod est
cursus. et ares quod est virtus. et sunt minores ca-
melis sed velocius currunt quam illi. scilicet tanquam in una
die quantum equi in tribus. Queritur etiam quare
magi venientes munera obtulerunt. Respondetur
quod secundum Bedam antiquum nullum ad regem vel dominum
vacuum introibat. quod perse et caldei obsequant
Secundo secundum Bedam. obtulerunt aurum virgini
propter inopiam subleuationem. thus pro stabuli
feto. mirram propter merborum pueri consolidationem.
et verum expulsiorem. Tertio quod aurum ad
tributum. thus ad sacrificium. mirra vero ad se-
pulturam pertinet. pro ergo tria insinuantur in
christo. regia potestas. diuina maiestas. et hu-
mana mortalitas. Quarto quod aurum signifi-
cat dilectionem. thus odorem. mirra carnis mor-
tificationem. que tria offerre deo debemus. Secunda
apparitio fuit eadem die in baptismo. viginti
nouem annis reuolutis. scilicet tredecima die tri-
cesimi anni. Unus lucas. Et ipse ihesus erat inci-
piens quasi annorum. xxx. Et ideo apparitio dicitur
theophania. a theos quod est deus. et phanos
quod est apparitio. quod ibi tota trinitas apparuit.
pater in voce. filius in carne. spiritus sanctus in
coluba. Quidam autem heretici dixerunt solus
in die epiphanie baptizari debere. pro eo quod tunc
christus fuit baptizatus. nec dari spiritum sanctum ba-
ptizato in alio die. Et greci eadem die baptizant
Ob quam heresim extirpanda sancti patres
decreuerunt neminem nisi in articulo necessita-
tis eadem die baptizari debere. Tertia ap-
paritio fuit postea similiter eodem die anno re-
uoluto cum esset. xxx. annorum. et. xiiij. dierum. scilicet
quoniam manifestauit se esse deum per mutationem aque
in vinum quod fuit primum miraculum apertius quod
dominus fecit in chana galilee. vel simpliciter primum
quod fecit. Et hoc apparitio de betphania. a betb
quod est domus et phanos quod est apparitio.
quod ista apparitio facta fuit in domo in nuptijs
De his tribus apparitionibus fit solennitas
in hac die. Sed quod ecclesia non potest perfecte
de omnibus una et eadem die solennizare ideo de
stella plene exequitur et de alijs aliqd at miscet

ut notet quod tres fuerunt in illa die apparitiones.
que leguntur in euangelio tanquam sub die eadem facite.
De primo miraculo hodie fere totius cantat
officium. quod ea specialiter natiuitas domini genti-
bus est notificata. De secundo duo responsoria can-
tant. scilicet primum. Hodie in iordane. Et in colube
specie. quod a pluribus ecclesijs ponitur nonnullum. et
ideo primum et nonnullum. quod baptisma est primum sa-
cramentum nostre redemptionis. per quod reformamur
et similes angelis efficiamur quod sunt. ix. ordi-
nes. Bruno autem sine episcopo corrector officij
antiphonarum dicit quod in responsorio. In colube
specie. et in antipha. Gloria de celo. que dicitur octa-
ua ad laudes non debet esse verbum istud. ipsum
audire. quod in baptismo non fuit. Verbum a pre-
sentis in transfiguratione. et quod agunt festum transfigu-
rationis cantant responsorium. in quo illud. p. n. n. e. q. d.
Ego sum testis quod hic est ille qui promissus est in le-
ge. Deuter. xviij. ubi dicit moyses. Idem prope-
tam de gente tua et de fratribus tuis suscitabit
tibi de ipso audies etc. Qui autem verba eius que lo-
quetur in nomine meo audire noluerit ego ultor
erit. De tertio vero miraculo cum alijs canta-
tur una antipha scilicet tribus miraculis. Beda
etiam dicitur commento super Lucam quartam appa-
ritionem factam fuisse postea eadem die anno re-
uoluto cum esset. xxx. annorum. in fractione quoniam
panis et saturatione quoniam multum hominum et illa
de phagiphania a phagin quod est bucca siue
comedere. Sed de hac nil hodie agitur. Idem
terea dubitat verum si pingeret ista die. tunc quia
in originali bede non sic legitur. tunc quod ioh. vi. ubi
de hoc miraculo agitur dicitur. Erat autem primus pa-
sca etc. Idem autem institutum fuit hac die festum
de tribus miraculis. quod hoc dies fuit antiquus
celebris in honore augusti cesaris propter tripli-
cem triumphum qui suo tempore romano imperio
tres regiones subiugauit. scilicet parthias. egip-
tum. et mediam. Illa ergo celebratur ecclesia
in melius commutauit vicem ad celebrandum christo
per eius triplici miraculo. In quibusdam eccle-
sijs non de hac die ad noscitur. Bene la. m. a.
nec de in adiutorium. nec Gloria patri. nec
hymnus. ad notandum. propter multitudinem gentium
que statim stella apparete venerunt. ex abrupto
ergo ad noscitur venit. quasi ipso facto dicat
ecclesia. quibus non est narratur de eo veniebatur

et qui non audierunt contemplati sunt. Esa. liij. c.
Et potest dici quod in hoc festo fit precipue men-
tio de gentium conuersione. quos illi tres
magi initialiter precesserunt. Quia ergo con-
uersio ipsorum gentium adhuc erat imperfe-
cta. quod in paucissimis scilicet in ipsis tribus ma-
gis. idcirco in signum hoc ecclesia omittit can-
tica que iam puerorum seu pfectorum esse videtur
sicut Gloria patri. Hymnus. et benedictio. Hac
etiam causa non permittitur. Bene labia. m. a.
nec de in adiutorium. quod secundum apostolum corde cre-
ditur ad iusticiam. scilicet per. ore autem confessio fit ad
salutem. scilicet postea. Inuitatorium etiam non
dicitur propter quatuor rationes. Prima ad osten-
dendum quod ecclesia in primis suis venit de ge-
ntibus ad dominum non inuitata vel vocata per
conem aliquem. sed sola stellam duce. iuxta illud
Nemo nos prouocet. ut sic incunat erubescere
eis qui tarde credunt cum multos habeant pro-
dicatores. magi enim non vocati venerunt ad-
orare christum. Secunda ut nos qui quidie inuita-
mur et excitamur ad orandum et deprecandum
deum videamur deestari inuitationem fra-
tulentam berodis dicentis magis. Ite et
interrogate diligenter de puero etc. Tertia
causa est quod ipsa res nos inuitat. scilicet stella. per
quam significat fides qui ducit nos ad deum et illu-
minat nos in nocte huius seculi. Quarta quod per.
Venite. qui idem dicitur dicitur in nocturnis.
et sic idem repeti videretur. Licet ergo hac
die non dicatur inuitatorium. tamen psalmus
inuitatorium scilicet Venite exultemus. in tertio
nocturno ad septimam antiphaz dicitur. ad
ostendendum quod in tertio tempore scilicet gratie. sus-
ficienter inuitata est ecclesia de gentibus. et nul-
lus se excusare potest. quod in omni terra ex-
iit sonus eorum. Et quod tertio tempore gratie
data est vniuersis gratia in plenitudine. Ver-
um quod ad septimam antiphaz ad notandum
quod per baptismum dat spiritus septiformis. Unde
bebbomada dicimus inuitatorium in plona
magorum alijs que viderant nuntiandum.
Legunt autem tres lectores de esai. qui expressius
loquuntur de christi natiuitate. de qua. siue
de nati apparitione hoc festum est. Sed queritur
quare in quibusdam ecclesijs in principio
tertij nocturni huius festi canitur psalmus.

De noster refugium. cum antipha. flum. sc. Et ipse pcedat i ordie psalterij plurimu psalmi pme noine. et oes scde. Bnde tertium noctinu recolit nouu testa. qd e tps gr. qua ppe btertiu noctinu bz i capite antiphona. Flum. q cu dicto psalmo nouu tangit te stametu. et ideo dicit psalm tuc et no prius dr. Ideterea antipha ipa bz alla. qd no ponit in antiphonis prime vel scde noctine. ut dicitur est sub natali. Bursus io ponit in se primo loco. qz pmet ad septiforme gre spi ritu p vim baptismi collatu. seqntes etiam antiphe cu suis psalmis nouu indicant tes sta. Et bi tres psalmi mostrat comotiones gentiu pira p dicatione aploz. subuersione ydoloz. et couersione fidelu. Romana in ecclia dicta antipham. flum. cu suo psalmo ponit i pmo noctino. et psalmu Venite i tertio. Im rectu ordiatu et naturale ordine psalmoz. et pgrue. qz geres tpe gre venerut ad fide. Et attede q antiphe i pma prochia siuenocina pmet sacerdotel. i scda reges. i terna vsqz ad angelos puenit. Idost tertiu nocturnu statim cantat euangelium Luce Factu est aut. in q de baptismo saluatoris plene agit. et ei genealogia describit. qa ut pmissu est b festu de nativitate est. Idostan du at est q mathe in euangelio. Liber gene ratoris. enumerat generatoem illa incipies ab abraa descendendo vsqz ad ioseph viru marie. de q nat e ihs sc. osteds p b qa su mo celo fuit egressio ei. et qlic dñs ad nos descendit. Silt elias. xi. ca. dona spissancti enumeras. plumo ponēs timorem dñi. Sed lucas in b euangelio. factu e at. illa enumerat ascēdo q post baptismu eam enumerat. nec listit eam i abraa. sz in eade vsqz ad deu pcedit p gradus sic. q fuit bel. sc. oñdens p b qa baptismu iter e ad deu. sz b q i p qda grad v tutu. q significat p patres gradatim ordia tos. et tagit filios im legē. nō im natura sic qui fuit nathan. q fuit dauid sup. filius scz adoptiuus. Una ergo generatio describit descendēdo. altera ascēdo. qnam vna carnalis. altera spialis. In vna ponit ge nunt. vbi carnalis generalis et temporalis

successio exprmit. In altera ponit q fuit. ut notet spialis generatois adoptio. et descri bit ascendendo. ut notet spialis ascensus. Iduma terminata est in virginis partu. se cunda nobis inchoata e baptismu Tria ergo sūt euangelia b solēnitatis. Unu est de baptismo. scz Factu est Scdm d magis scz. Cum nat esset ihs. qd dr in missa et ibi dr. sic eni scriptum est p pphetā. i. micha. c. v. Tertiu est de nuptijs. qd dr in dnica sequē ti post festu beati hilarij. Sane premilla duo euangelia de generatoe xpi de nocte dicunt. vnu in nativitate. alterum i ephia. qz vtraqz xpi generatio fuit in nocte. id est. obscura et pox sensib nō intellecta. De b ena sub natali dictum est. Idost euange liu ecclia exultando dicit. Ledu laudam. Idaru ergo agit de baptismo dñi in nocte no officio. sz supplet in octaua. in q agitur d apparitōne facta in baptismo. pferim i an tiphonis laudu q ostendit effectus baptis mi i nobis scz vt baptisemur. vt a peccatis p nostru lauacru abluamur. Omnes eni vni. et septimi toni sūt. vni ad notandum ecclie vnitatē. in q solu baptisma pdesse pt. septimi ad notandū q i baptismo dat septi formis grā spissancti. vel qz p baptismu p uenit ad septimā etatem qescēti. Si ei ali qs statim post baptismu digne acceptu de cedat mor recipit pma stolam q dat i septi ma etate. i. in scda vespa. Anuphona vō ad qd agnificat. est octauu toni. qz in vespera mudi nobis dabit stola scda. id est. glā cor poris. quam i octaua etate nos recepturos speram. Duplex ei est mundi vespa. pma est sexta etas. Im qd dñs dicitur in vespera mundi nat. iuxta illud. Elrgente mundi vespere. Secūda est finis mundi in qua v post quam dabit nobis glā carnis de qua dr. Eld vesperam demorabit fletus. Nam vsqz tunc erit fletus miserie nostre sed tunc erit finis. Dicit etiam ad horas capitulum illud. Surge et illumina. et illud. Super te aut. et illud. Inundatio. q sunt Esa. lx. c. Missa siue diurnu officiu similiter pmet ad pmi pncipale et papiu miraculu. i. ad pncipias tepoz gēti. et ad munera magoz

et ad xpi nativitate. Un introitus q sumi tur de esa. licet nō sit ibi pmet est. Ecce ad uenit sc. Ecclia eni de gentilib electa p sue vocationis initio gaudēs gratiosu laudis pconiu offert deo p sua salute. d. Ecce sc. q. di. Ecce i ppatulo e q dñs natura dnator et sectu aduenit. i. ad nos venit. i. carne assum ptu. Uel ut alludam pnti diei ad nos ve nit. i. q in carne latebat. p multa signa deus esse apparuit. ut p stellā. p magoz munera. p voce paternā. et p spiritum sanctu in colūba. Et ppter b vnt aduerbio demonstradi ecce. oñdens apparitionē filij dei q ad oculi p p missa. Epila surge et illumina. Et graduale Des de sabba sc. sūt de eode et sumit de esa. lx. ca. Et euangelu de eode scz Cū nat esset ie sus sc. qd est math. ij. ca. ex q sumunt alla. et p mmo. Sicut at matutino officio fit sup pleno in octaua ut iā tactu est. ita et misse of ficio similiter fit suppletio. Idā introit mis se hodierni notat gaudiu gentiu de aduētu saluatoris exultantiu. et in collecta hortatur gētes ad pteplandā ei spem puenire quas p fide cognouerūt Reliqui toni est de mi raculo bui diei. scz de gentilib p stellā du ctis. Idā est ptermittendū q in ytalja in missa bui dia futuz pascha ppls annūcia tur Sacerdos nāqz vel ali p offerrozi dicit alta voce. Annūcio caritati vre gaudi um magnū q erit oi iplo. qa septuagesima erit tali die. et pascha tali. In celio vō bra chareu. ita legit. Idlacuit vt postqz oia in celio sacerdotu fuerint ordinata sup ventu rii ipsi anni pascha. q kalenday die. i. quo die añ vel p kalendas. vel qra luna debeat suscipi. a metropolitano epo intumet. qd ce teri epi vel reliqu cler breuiculo subnota tes vnusqz in sua ecclia adueniēte natalis dñi die post euagelicā lectionē plo annūci ent. Idoc tñ nō vbiqz fua. Bursus in celio cartbaginē. statutu est. vt dies pasche formatay scz. lraz subscriptione oibus inti met. dies vō celij. xi. kal. nouēbris fuerit. Quidā aut plurimōtani epi i synodo quā celebrant diem mercurij primoz festo bui lu cepmilla annūciant Quidā asserūt in vigi lia ephie ieiunandū fore. eo qz ibi ppiu of

ficiū appropriat. et alla in officio nisi i dnica interueniat. subiect. et dicit euageliu defun ctio barode. qd est math. ij. ca.

De octaua epiphanie

Octaua epi

phanie in oi cantu. et in lecti one eiaie q legit p epla. i. Bñe de me. agitur de baptismo

Un ibi dr. Exultet solitudines iordanis io qz in iordane vum regeneratiua dñs cōtulit aquis. instituendo bapm. et qz gentes que a deo pri erant qz in solitudine deserte ad eu redeunt. Octaua ergo ephie suppletōis e vt i titulo pcedēti dictu est. qz sicut in festo reco lum. quō xps baptisat est. ita in octaua re ppter quā baptisat est. qd antiphone illi diei ostēdunt. In octauo i gāt de scdo ephie miraculo. scz de baptismo iubilat. vt in an. veterē boiem et ceteris que sequunt. q quia translate sūt de greco in latinu qui pmet in dictamine ydioma. et sūt d septimo tono qz pmet ad bapm vbi septiformis grā spi ritus scit opat. et se nouē qmā pianuā bap tismi puenit ad pfortu. ix. choroꝝ angelozū Sūt tñ octo de b epiplius agētes ppter ve rā octauā ad quā baptisma ducit. Et meri tobaptismi officiu ad octauā differit. qz m cem tenet circūcisionis q in octaua celebra bat. Et cantat hac die inuitatoru. qz p dicit tib aplis ad bapm sūt boies inuitati Que dam vō ecclie dicit hac die ad missa euāge liu. venit iesus a galilea. qd est math. iij. ca. Alie dicit. vidit iohānes iesu veniēte ad se. qd est ioh. i. c. et eplam. Surge illumina

De prima dominica post epi phaniam.

Prima domi

nica post epiphaniā. i. infra octa uas dictu i pmitim. qz ab ephia vsqz ad septuagesimaz pntessefer dnice ad pl et vna ad min. In quib oibus inten dit ecclia in nocturnis officiis ostendere ap paritōne dñi ut stella onat in nobis que du cat nos in betblee supioz. et fere oia q b tpe dicunt ad gaudiu pmet. Uerū nō nisi

tres ex ipsiis dominicis proprii sunt officii. et ideo
quoniam quatuor sunt aut plures sequens officium de
in quibusdam ecclesiis in prima dominica post octa-
uas. quoniam vero sunt tres dominice tantum de in dominica i-
fra octavas. In hac ergo dominica scilicet infra
octavas monet nos ecclesia in introitu pro offe-
ramus domino auxilium. quod rex regum est. et tunc quia deus
deorum est. et hoc facit in duabus sequentibus. Et
introit. In excelsis throno videri sedere virum
quem adorant multitudo angelorum. Quod superius
est de illo loco es. Unde dominum sedentem super
solium excelsi. Quod enim hic dicit thronum dicit
ibi solium. quod idem est. et quod dicitur multitudo an-
gelorum idem est etiam quod dicitur in es. quod angeli canen-
tes sanctus sanctus sanctus. Sane thronus excelsus
est ecclesia. in qua sedet deus. quem monet nos ut as-
sueamus christum. sicut verum regem. Epistola vero monet
nos ut offeramus muram dicentes. Obsecro vos
pro misericordia dei. ut exhibeatis corpora vestra ho-
stia vivente sancta. deo placente et ad romam.
xii. ca. p. Hostia dicitur murra. que intelligitur in car-
nis mortificatione. Evangelium est de appariti-
one domini. Cui facit esset iustus annorum duode-
cim luce. ii. ca. ubi sequitur. mater eius invenit
eum in templo disputantem cum sapientibus et do-
centem. Idem etiam dicit. quod ubi ut efficiamur throni
in quod dominus sedeat. tria sunt nobis necessaria
mundicia carnis. humilitas mentis et exulta-
tio in domino. Ad mundiciam carnis invitamur in
epistola. ubi dicit. Obsecro vos. ut supra. Ad hu-
militatem mentis in evangelio christi exemplo. de
quibus legitur quod penitus subditus erat. Ad exulta-
tionem in domino in gradu. in quibus dominum do-
mino qui facit mirabilia solus. et in alia et in of-
fertorio in quod domino iubileare iubemur. Interest
enim inter alia. et offertorium. quod in alia tantum sel-
ter. Jubilare deo omni terra. In offertorio autem
geminae sub diversa melodia. ad notandum
quod in gaudio domini crescere debemus quod sumus
mistic corpus. Unde in evangelio dicitur. Iste
autem crescebat. In comunione quod est luce. ii.
notat christi humanitas. secundum quam vocat eum fili-
um. Et qui increpans dicit. Filius quod fecisti no-
bis hic. et etiam deitas secundum quam ipse dicit. Hic scie-
batis quia in his qui sunt patris mei operet me esse.

De dominica secunda post epi-
phaniam

In hac secunda

dominica que est prima post octavas
ephanie et in sequentibus dominicis ca-
tatur in quibusdam ecclesiis ad ve-
spas in sabbatis rursus. Idcirco mea domine
sicut sagitte infixae sunt in me. sed antequam vul-
nera generent in me. idcirco peccata alia. sana me
et. Et propter eandem causam de in responsorio pro
mo matutinali. Domine ne in ira. et. Unde et
ecclesia suis filiis penas ignis purgatorii et in
ferni quod comedendo est agnus paschalis cuius la-
ctucis agrestibus et ut molamur inter duas
molas spem scilicet et timorem. Quod vero intendit ec-
clesia nobis manifestare fidei filii dei ut dicitur
est. quod sit melius peplum pauli. et psalmos. id
legunt epistolam et psalmi cantant. Via eis ferunt
sona ab octavis ephanie usque ad septuagesimam
sunt de david non de bellis. sed de psalmis.
In quibus instrumur de bonis operibus. quod si
des sine operibus mortua est. Et quod maxime in
psalmis dei misericordiam imploramus. et propter hoc
quidam legunt de psalmis hunc ut sic responso-
ria lectionibus correspondant. sed certe psal-
mi leguntur domini. nisi putamus quidam faciunt triuo
ante pascha. Et nota quod pene omnia responsoria
dominicae huiusmodi usque ad septuagesimam su-
munt de nocturno dominicali. et de quibus psal-
mis qui sequuntur. Idcirco deus respice et alius.
Responsoria secunde ferie similiter de eius no-
cturno sumunt. Et ita fere de omnibus aliis Epistolam
vero pauli leguntur primo. quod ipse pro ceteris de fide
locutus est. per quam qui per stellam christus cognoscitur
In illis enim ad primas reuocamur. Secundo
quod sicut propheta nasciturum dominum propter eum et
maxime esaias. unde esaias ante natiuitatem
domini legimus. ita apostoli dei nati per dicationem
et maxime paulus qui plus aliis laborauit.
unde et epistolam post natiuitatem legimus christum na-
tum ostendentes. Breuiter autem notandum est quod
pro natiuitate saluatoris variis modis a die
natiuitatis usque ad octauam epiphaniae ostensa
exultauimus. Quod et exultationes quod debuit
spiritualis. pene omnes puerum in carna-
lem generationibus ebrietatibus et iocis inu-

alibus vacantes. inde est quod in hac domini-
ca que est prima post octauam ephanie. in officio
nocturno historiam. domine ne in ira. et. cantamus.
in qua dominum misericordiam imploramus. et
pro penitentie lamentum peccata deflemus. Et
quia quilibet die peccamus. idcirco quilibet dies sua
debet habere specialia responsoria. Dies ergo
dominicus habet sua. scilicet et secunda feria habet
redes sua scilicet. et sic de aliis. sicut enim in heb-
domada ante natiuitatem ad notandum sal-
uatoris desiderium singulis diebus singula re-
sponsoria et singulas antiphonas in laudi-
bus cantauimus ita ad notandum placentiam no-
stram et desiderium penitendi. singulis diebus post
octauas epiphaniae propria responsoria depu-
tam. et tamen in nocturnis psalmis quibus in lau-
dibus matutinis quolibet die dicimus anti-
phonas speciales quod feriales dicunt. quia ille
tantum in ferialibus diebus vel noctibus cantant
nisi festum impediat. excepto tempore quod est a pa-
scha usque ad octavas pentecostes. Circa
mille officii sciendum est quod introitus huiusmodi
minice est. De terra et. dicitur ad idem quod
et aliud officium scilicet ad ostendendum apparitionem.
Sed istud totum plenum est hac voce. Subi-
late. propter inuentionem nostram. quia non rex
noua lex. Alpo. Ecce noua facio omnia. Bur-
sus ideo in hac dominica canit omnis terra. et. qui
am augustus cesar ad gloriam imperii romani
natus est. unde de singulis ciuitatibus orbis ali-
quis romam veniret afferens inde tantum
terre quantum pugnus claudere posset ut per hoc
apparet omnis romano imperio fore subiectos
ex qua terra facta est in urbe quidam monti-
culus. super quem fabricata fuit quedam ecclesia
a romanis ad fidem pueris. qui fuit in hac do-
minica dedicata. quod ergo monticulus ille de
omni terra factus est. ideo in festo dedicationis
illius ecclesie super illum constructa cantat omnis terra
et. et sic cesar augustus ab omnibus mundi pri-
bus adorabatur a quibus terra illa apportata
fuit. ita deus ab omni terra. idcirco ab omnibus homi-
nibus siue ab omni genere hominum adoratur. Bea-
tus quod gregorius. tali die pacem fecit in urbe et prope
hoc in collecta huiusmodi die posuit. et pacem nostris
procedet propter hanc autem pacem et christi
vera adoratio operatur vera dilectio primi

ad quam inuitamur in epistola habentes dona-
tiones et. ad romam. xii. ca. in qua monemur ut
donationes a christo habitas ad aliorum edifica-
tiones exerceamus. Unde ibi dicit. Necessitati-
bus sanctorum communicantes. Ad idem etiam in
euangelio inuitamur exemplo domini. qui sic
ibi legitur in nuptiis mutas aquam in vinum
et magna miracula faciens necessitatibus eorum
subuenit. quorum intererat quidam minimus
strare. Sed epistola non videtur puenire misterio
euangelii. quod est. nuptie facte sunt in chana
galilee. ioh. ii. ca. Sed bene puenit. quod ad con-
firmationem nostram facta sunt miracula et do-
na data nobis et tamen in nuptiis spirituali-
bus apponit apostolus. xx. fercula principalia di-
cens. Siue prophetas secundum rationem fidei et.
Chana enim zelus interpretatur. galilea transmi-
gratio. Quod igitur nuptie facte sunt in chana
galilee significat quod in corde illius qui zelum. idcirco
ardente amore habet transmigrandi de vi-
cijs ad virtutes. de mundo ad patrem. de terra
ad celum. fuit nuptie. et christus dominus ibi est cum matre
sua hoc est enim de primis leticijs in illo corde
ubi fuit nuptie. quod deus natus est de virgine
ibi mutata aqua in vinum. idcirco insipiditas operis
in leticia spirituali. Ad has siquidem nuptias
as celebrandas inno. papa. iii. statuit hac die
stationem apud venerabile hospitale spiritus sancti
fieri. ubi tamen in chana galilee est zelus
transmigrandi de vicijs ad virtutes. ibi siqui-
dem polite sunt sex ydola. idcirco instituta sunt et
perfectissime exercentur sex opera misericordie
que sunt pascere esurientes. potare sitientes.
colligere hospitem. vestire nudum. visitare in-
firmum. adire incarceratum. et ibi est mater iesu
quoniam in honore beatissimae marie virginis
illius loci est ecclesia dedicata. Inuitat etiam et
filius eius iesus cum discipulis ad has nuptias qui
nisi effigies iesu christi que sudarius siue pe-
ronica vulgariter appellatur. hac die exinsti-
tutione eiusdem inno. a domino papa et cardinali-
bus ipsius fidelibus. ad has nuptias pietatis
et misericordie celebrandas illic conueni-
tibus ibi solenniter demonstratur. In offer-
torio autem quasi pro gaudio coreizamur. quod
spiritualis facit ebrietas. geminantes verba tam in
offertorio quod in eius versibus. Semina et

illud. iubilate deo oīa terra. sicut illud. reddā
tibi vota mea. et illud locutus est os meū in tri
bulatione mea. Duo enī sunt genera hoīm
vba geminantū vel multiplicatū scz corei
zantes et infirmantes siue afflicti. Coreizan
tes vt hic. infirmantes vt in vsibus ipsi⁹ o
ffertorij. vir erat in terra. qđ cantat in dñica.
xxi. p^o pente. Sed in best dñia. qz bictaz in
offertorio qz in vsib⁹ duplicam⁹ vba. ibi vo
tantū in vsib⁹ qiribiculose geminant. Et ē
rō. qz institutor officij loquit ibi i offertorio
tanqz hystorograph⁹ rē simpliciter narrat
et tanqz nō egrotans de iob intertia psona
loquēs. Cui⁹ patientia nobis in exemplū
pmendat. In vsibus vō eius dē offertorij lo
quit tanqz infirm⁹ p dolorem multiplicās v
ba dicens. Utinā appenderent pctā mea zc.
Egrotanti enī loq conanti. vba intercipiū
tur. et sepe incepta vix efferunt. reducēs nob
ad memoriā iob egrotantē et dolentē. cuius
vba sepe repent more egrotātis. cui anbeli
tus nō est son⁹ neqz foris. et ideo ipsecta v
ba sepe repetere solet. Geminant enī vba in
offertorio qđ dē in dñica quinquagesime. et
in illo qđ dē feria qñta p^o secundā dñicam
qđragesime. Ibo aut hoc pcpue fit in offer
torio. qz in eo pcpue ostendit offerentis af
fect⁹. In postcōmunionē. dicit dñs iob. ij.
ca. multice oñdit qđ dñs aquaz in vinū mu
tat in nobis. scz aquā timoris in vinū diui
ni amoris. aquā lrē in vinū spūalis intelli
gentie. aquam mortalitatis in vinum im
mortalitatis.

De dominica tertia post epi
phaniam.

Ertia dominica

post ephiaz nos monet adora-
re cū angelis vnū regē dicens in
introitu. Adorate dñm oēs angeli eius &c.
Admonet etia nos adorare cū ipsis. qz dicit
iob ān angel⁹ in apoc. Conseru⁹ tu⁹ sum
z fratrū tuoz Sequit̃ ibi. Audiuit z letata
est syon. i. eccia. Et nota q̃ iste introit⁹ bz in
in sefestū ypapātis. q̃niam est secund⁹ ab
octaua semp. vel ipsū pringit. nisi septuage-
sima impediāt. Inde est q̃bba bui⁹ introit⁹

tus cū v̄bis inuitatorij illi⁹ festiuitatis p̄ue
niūt. In introitu nanq; dicit. Audiuit ⁊ le
tata est syon. In inuitatorio v̄o dī. Gaude
et letare syon occurrens deo tuo Quib⁹ et
am pueniūt v̄ba r̄nsorij illi⁹ festi scz adorna
thalamū tuū syon Euangelij Cū descēdis
set iesus. math. viij. ca. est de sanatoe leprosi
vbi dī. B̄nēsi vis potes me mundare. ecce fi
des. Tū dixitei. Eolo. mūdare Sz eplā q̄
est. Nolite esse p̄udētes ꝛc. ad ro. xij. c. nō v̄
dei ꝑcordare euāgelio sed b̄n ꝑcordat ⁊ cō
petit mystico sensui vel intellectui Nā sana
tio lepsi significat qd de⁹ vult nos sanare a le
pra volatili. q̄ est heretica p̄auitas q̄ euolat
ꝑ totū mūdū. ⁊ ab oī alia lepra. i. ab oī pec
cato. ꝑ stellā. i. ꝑ fidem natiuitatis ⁊ apparī
tionis. Hūic intellectui ꝑcordat eplā. Et ꝑ
mā leprā remouet cū dicit. Nolite eē p̄udē
tes apud v̄os inenip̄os ꝛc. hoc solū est cā be
relis. qd homo ꝑ ꝑrio sensui vult innui in in
telligentia scripturaz Aliā leprā remouet
cū dicit. Nulli malū ꝑ malo reddentes sed si
eluriet inimic⁹ tu⁹ aba illū ꝛc. Idē etiā
dici qm officio hui⁹ dñice inuitant angeli
ad dñi adorationē ꝑ sua reintegratione q̄ ē
in p̄uersione iudeoz ⁊ gentiliū Tū in gra
duali causa reddit Ad p̄uersionē gentiliū ꝑ
tinet qd dī. Timebunt gentes nomē tuū ꝛc.
Ad ad p̄uersionē iudeoz qd dī. Quia edifi
cabit dñs syon. Idēo hac reintegratione itez
dī in allā Adorate dñm oēs angeli et⁹ Ad
idem etiā ꝑnet euāgelū in quo agī de cu
ratione leprosi. sub figura iudaici ppli ⁊ de cu
ratione serui centurionis sub figura genti
ppli a dño spūaliter curati. ⁊ cū vtriusq; ppli
curationē opat dilectio primi. ideo in eplā
inuitamur ad eam. vbi dicitur. nē reddam⁹
malū ꝑ malo. sed bona corā deo et boibus
exhibeamus. In offertorio ecclā de vtroq;
populo collecta deū laudat dicens. B̄tex
ra dñi fecit virtutē ꝛc. ¶ Et quia xp̄s vsq;
in diē iudicij q̄ntus est ad corpus mystici
semp̄ auget. ideo cāta ꝑmunio in plurib⁹
ecclijs. puer iesus crescebat. ꝛc. licz in alijs di
cat. Mirabant omnes luce. iij. ca. ch̄istus
enim paruulus fuit cū a paucis iudeis cō
gnoscebatur. et creuit qz nō tantū a iudeis

sed etiā a gentibus cognitus est Illud autē
mirabatur oēs zc. satis bene puenit. quia in
dei z gentiles videntes mirabilia eius z au
dientes dona amirantes conuertebantur.
Sane officia precedentium trium dñicaru
quidā referūt ad tres annos quibus dicūt
dñm post baptismū predicasse z diuinitatē
suā miraculis declarasse. Dicunt enī eū tri
bus annis p̄dicasse. z parte quarti anni qñ
tū est a natiuitate vsqz ad passionē. Idūmū
officiū referunt ad hoc q̄ angeli legunt mi
nistralles dño p̄ baptismū. et p̄ ieiunium
z post dyaboli tēptationē. Tñi officio illo
bz. quē adorant angelorū multitudo Quia
ergo in p̄ncipio istoz trium annoz statim post
baptismū. post tēptationē angeli accesserūt
ei ministrantes. ido post ephiaz in dñica que
occurrit infra octauas cantat in introitu.
In excello. Et legit euāgelium. Cū fact⁹ esset
iesus annoz. xij. Et bene p̄gruit. vt illud p̄
duodecimā diē natiuitatis prima domini
ca legat quod post anno. xij. p̄stat eē pactus
et si necesse fuerit etiā in sequenti dñica repe
tatur Secundū officii dicunt esse de mira
culis. quia in secūdo anno miraculis corū
scauit. et ideo in secūda dñica legit epistola
in qua gratiaz dona scribūt. et euāgelium
de initio signoz dñi recitat qd etiā ea p̄gru
it rōne. qz h̄ miraculū secūdo baptismatis
anno legit eē pactū. q̄ quia lr̄e in sp̄ritū. fr̄e
in celū. corruptibilis in incorruptibile mu
tatio figurat. ideo q̄ ois terra adoret in intro
itu iubilat. Tertiū officii dicat eē de pueris
one genū z iudeoz. put iā dictū ē. quia enī
in tertio anno sua nos passionē redemit per
quā vtrūqz ppli ab eterna infirmitate cura
uit. ideo legit euāgelium de infirmo z leproso
curatis. p̄pter qd sit in cantib⁹ vboz gemia
tio. vt in introitu. letata est syon. zc. et. i. let in
gōuali. timebūt gētes z reges. z in allā. exul
tet terra et letent insule. z in offertorio. dexte
ra dñi Et qz p̄ vtrūqz ppli curationē adau
ct⁹ est numer⁹ angeloz. ideo in introitu inui
tant ad laudes cū dicūt. adorete zc. Quia ve
ro nō sanat putridus humor nisi deponat
supbie tumor. ideo dicūt in epistola vt ad ex
emplū christi patientis z nō pcutiens. non

sum⁹ malū p maloreddētes. Hec quidem
 tria officia nobis insinuāt christi beneficia
 nobis prestita ad lenificandum corda no/
 stra. Unde cantam⁹ in offertorijs. Jubila
 te. Jubilandū enī est q^d nos eduxit de clau/
 stris inferni ⁊ liberauit de inferno inferiori.
 Quartū autē euangelīū in quo agit de dor/
 mitione dñi in nauicula et de excitatiōe. ad
 illā p^{re}annū referūt in q^d dñs obiit ⁊ resurre/
 xit. Dormitio nā q^d dñi in nauicula est eius
 dormitio in cruce et ei⁹ excitatio est ei⁹ resur/
 rectio. quā suoz vota citius fieri exegerunt.
 Quintū euangelīū ad hoc refert q^d post dñi
 resurrectionē sensū suis aperuit vt scriptu/
 ras intelligerent. vñ in eo grates refert patri
 qui reuelauit ea puulis ⁊ abscondit a sapiē/
 tibus hui⁹ seculi. Omnes autē epistole hui⁹
 t^{em}p^{or}is ad dilectionē primum p^{ro}p^{ri}et^{er} que facit vt
 sim⁹ inuicē xpi mēbra. Unde dicit in prima
 epistola. scz q^d legi⁹ in prima dñica post octa/
 uā q^d donationes nobis a deo datas ad edi/
 ficationē aliorū exerceam⁹. In hac secūda
 dicit. ne malū p maloreddam⁹. In tertia vi/
 cit. vt inuicē diligam⁹. In q^uarta dicit vt visce/
 ra misericordie habeam⁹. Quod p^{ro} dicit
 in q^uarta. hoc facit vt p^{ro}lati humiliter subijci/
 amur exemplo xpi q^d penibus subiect⁹ fuit.
 Itē q^d dicit in p^{ri}mo euāgelio scz q^d legi⁹ in
 prima dñica post octauā hoc aquā nobis
 p^{ro}uertit in vinū. q^d in secūdo lepra⁹ pccati
 tollit. q^d in tertio dñm dormientē excitat in
 nobis. q^d in q^uarto nobis secreta reuelat.
 Potest etiaz aliter dici q^d sicut a die natalis
 vsq^{ue} ad epiphaniā apparuit ex officijs hūa/
 nitas saluatoris. sic et in his trib^{us} dñicalib^{us}
 officijs diuinitas manifestat^{ur} eiusdem. Itaz
 in p^{ri}mo dominice euangelio dicit. Nescie/
 batis q^d in his q^d patris mei sūt oportet me
 esse. In q^{uo} domin⁹ manifeste declarat se esse
 deū illū scz cui milia milium seruū^{nt} angeloz
 propter q^d in introitu dicit q^d ei⁹ adorant an/
 geloz multitudo. in graduāli collaudant. et
 ad idem in allā ⁊ offertorio terram inuitant
 dicentes. Jubilate deo omnis terra. Sz q^d a
 laus saluatoris nō benesonat in labijs pec/
 catorū ideo apostol⁹ in epistola p^{re}hortat^{ur}
 et obsecrat vt est lancunoniā. Communio

vero consonat euangelio. In secunda uero
minice euangelio dicitur quod dominus ad nuptias
inuitat aqua uertit in uinum. quod fuit ma-
gnus sue diuinitatis indicium. Et olemus de
potestatem naturam mutare et nostrum corruptibile
in gloriam reparare propter quod omnis terra eu-
angelos ad laudandum inuitat ut apparet in intro-
itu graduallia. et offer. Communio uero
sonat euangelio. In tertia dominice euange-
lio dicitur dominus uolo mundare benignitatem et
partem sue diuinitatis ostendit. unde leprosus
mundatur quod choraula tam angelos quam homi-
nes ad dominum adorandum inuitat dicens in introi-
tu. Adorate dominum et in graduallia. Timebunt ge-
tes in alleluia uero et in offertorio dices. Ver-
tera domini cum reddidit Communio sonat euange-
lio. Ecce quod euidenter ibi tribus dominicalibus
officiis diuinitas apparet. quod ut premissum est
tres sunt. quod tribus annis dominus predicauit. Sunt
quod nonnulli quod totum huius temporis spacium se-
culari uel ad purificationem ascribunt
istam saluatoris. ideoque non debet eo ut autem
fieri commemorandis factorum. maxime de
cruce. ne obiciatur. ne coquas edui lactema-
tris. Et propter hoc etiam in uigiliis noctur-
nis de nouo legitur testamento. propter prentem
uitam eiusdem hominis christi quam dies isti si-
gnificant. Magna quoque prece uel prece-
pto sancte nouitatis paulus. Ilegemum ma-
nus accedit. qui cum ueteri legem nouam confe-
rens gratiam legem sanctorum depimebat. et le-
gem fidei cum palma iusticie subleuabat. Et
hoc tempus quodam quadagesima christi con-
stans ex duobus perfectis numeris scilicet
ex senario duplicato et xxviii. Duplicitas se-
narii duplicem significat perfectionem scilicet humani-
tatem corporis et diuinitatem anime. unitas maio-
ris numeri perfecti diuinitatis unitatem. Ideo
sic in xii. diebus. scilicet quod sunt inter natale et appari-
tionem. iubilantem apparitionem humanitatis. sic
in xxviii. quod sunt ab apparitione usque ad purifi-
cationem. de apparitione diuinitatis. Idcirco
quadagesima cum gaudio celebratur quia christi
carnatio fuit gaudium angelorum et hominum.
Idest quod quadagesima sequitur yppantem
a. presentatio domini in templum. per quam excita-

mur ad presentandum nos deo patri. Quadage-
ta ergo dies presentatum demonstrant ec-
clesie ubi per quatuor mundi pres fatagimur ut
decalogum impleamus. iuste et pie uiuamus
in hoc seculo expectantes beatam spem et ad-
uentum glorie magni dei. in qua presentatio
apparebit nobis dominus gloriosus. Et
his diebus cantatur psalmus. quoniam edifica-
uit dominus syon et videbitur in gloria sua.
Unde est etiam quod sicut premissum est circa yppan-
tem merito cantatur introitus. Adorate quod
tunc erit nobis facies ad faciem manifestus
choros angelorum dominum adorare.

De dominica quarta post epi-
phaniam.

Quarta dominica
post epiphaniam non habet prop-
rium officium. quia non semper sunt
quatuor septimane usque ad septuagesimam.
Habet tamen euangelium proprium quod est.
Ascendit iesus in nauiculam et est matth.
xiii. ca. et habetur ibi quomodo dominus mi-
tigauit et sedauit tempestates maris. et dixit
discipulis suis. Cur timetis modice fidei. quod
si diceret. Modica fides est causa timoris et
tempestatis cordis. qui etiam habet caritatem nihil
timet. et hanc habet qui per a fides habet. et ideo
de caritate est epla. Reminere quicquid debe-
aris. nisi ut inuicem diligatis. que est ad ro-
m. xii. c. Euangelium significat quod si christus dormit
in nobis tempestas oritur. qui enim habet fidem habet
deum. Unde augustinus. Fides in te. et christus in te. dor-
mit igitur christus in nobis. quoniam in nobis torpet fi-
des. et tunc oritur tempestas temptationum in
cordibus. Bedit autem tranquillitas. si ex-
citatur fides que excitatur per caritates. Et
ideo in epistola diei huius dicitur. Non oc-
cides. diliges proximum tuum sicut teipsum.
Fides enim et caritas serenitatem faciunt in
mente hominis. His tribus sentenciis horum
trium euangeliorum reformatur homo omni-
nibus modis. Primo enim munda tur sic
leprosus. Secundo sedatur tempestas tem-
ptationum. Tertio sunt nuptie in corde ipsius.

Sed primo ponitur euangelium de nuptiis.
quia dignior est ille status. et sunt ibi tres sta-
tus in hominibus secundum augmentum manifestatio-
nis christi.

De dominica quinta post
epiphaniam.

Euangelium quin-
te dominice post epiphaniam su-
mitur de matth. Confitebor tibi
pater celi et terre. in quo ostendit quibus
deus se manifestat. scilicet puulis et mansuetis.
Unde dicit. Et reuelasti ea puulis. Et post
Clemente ad me omnes qui laboratis. Et
conuenit epistola ad col. iij. c. Induite man-
suetudinem et pietatem. et induite uos no-
ua ueste. ut cum nouo rege noui sintis. Noua
enim fecit dominus omnia. Illi uero eccle-
si legunt euangelium. Simile est regnum celorum
quod est matth. xiii. ca.

De dominica sexta post
epiphaniam.

Sexta dominica

quia raro contingit non habere
aliquid proprium nisi oratio
nestatim modo. sed et a dua-
bus precedentibus mutatur.

De dominica septuagesime
Est tempus re-

Nouationis sequitur tempus de-
uiationis. scilicet tempus penite. quod
est septuagesima. Uisa namque uia que ducit
in bethleem superiorem. per stellam. id est per fidem. penitet
homo quod deuiauit ab illa. Idcirco notandum est quod se-
ptuagesima instituta fuit propter tria. Primo
propter redemptionem sabbati uel secundum alios quin-
teferie. in qua sancti patres statuerant ieiun-
nari. putiam dicitur. Secundo propter repen-
tionem. quoniam repenit. lxx. annos babilonice
captiuitatis. putiam dicitur. Tertio propter si-
gnificationem. quoniam per hoc tempus significatur
deuianio exilium et tribulatio totius huma-
ni generis ab adam usque ad finem mundi.

quod quidem exilium sub reuolutione septem-
dierum peragitur. et sub septem milibus anno-
rum induitur. per septuaginta enim dies
lxx. centenas annorum intelligimus. Siquidem
ab initio mundi usque ad ascensionem domini sex
milia annorum putamus. et tunc uero quicquid
temporis sequitur usque ad finem mundi sub
septimo millenario comprehendimus. cum ter-
mini solus deus nouit. quia hoc deus pater
in sua posuit potestate. Nec mireris de eo quod
dictum est de sex milibus annorum. diuersimodis
de eorum anni ipsi computantur. Item et alij di-
xerunt quod ab origine mundi fuerunt solum
quinque milia et ducenti anni. uno minus
usque ad christi natiuitatem. uel secundum alios us-
que ad passionem. secundum alios uero usque ad baptismum
eius. Illi dixerunt quod ab adam usque ad nati-
uitatem christi in carne completa fuerunt quinque
milia ducenti. xxviii. anni. In historiis legi-
tur quod secundum septuaginta interpretes ab adam us-
que ad. xv. annum imperij iulij cesaris com-
putantur anni quinquies mille ducenti vi-
ginti quinque. sed secundum hebraicam ueritatem
ducenti milia. Computatio tamen semel in an-
noza methodio potius iustice quam cronice
vera inuenta. Christus igitur in sexta mundi
etate nos ab hoc exilio in spe eterne retribu-
tionis reddita innocentie stola per baptismum
eripuit. sed consummatio tempore nostri exilij ultra
quod stola perfecte decorabit ut iam dicitur. Scie-
dum autem est quod quinque sunt septuagesime. Prima
est septuagesima annorum. scilicet iudaice ca-
ptiuitatis. in qua fuerunt iudei captiui in
babilone. lxx. annis. De qua hieremias dicit
Trademini in manu hostili et seruiens na-
buchodonosor septuaginta annis. Et sic
construendum. Trademini in manu hosti-
li scilicet nabuchodonosor. et seruiens. lxx. annis.
Non enim nabuchodonosor uixit tot annis.
Secunda est septuagesima dierum que in-
cipit in hac dominica qua catatur circum-
dederunt et terminatur in sabbato in albis.
secundum alios in pascha. ut iam dicitur. Tertia est
septuagesima peregrinationis nostre. scilicet totum
tempus huius uite. quod septem diebus reuolutio-
ne agitur. Quarta est septuagesima hebreo-
madaz. que similiter incipit a circū dederunt

sed terminat in sabbato quo cantat sinetes
Quia est septuagesima etati. Septe etate
quar sex sunt morientiu et septima quiescen
tiu. Hanc aut septuagesimarum due sunt figura
tiue. scilicet septuagesima etati. et septuagesima
nre pegrinationis. Tres sunt figurate. scilicet se
ptuagesima annorum dierum et hebdomadarum
De vltimis duabus primo dicitur. In septua
gesima hebdomadarum figurat septuagesima
etati. ut hebdomada perate ponat. In e
i septia etate aie fidelium requiescit. licet qda
ad ipsos sint in purgatorio. Et idcirco in prin
cipio septie hebdomade cantat. Letare bie
rusale. ubi ponitur tria vba leticie. scilicet letare
gaudentes et exultantes. qd scilicet in septia etate
gaudet de visionem trinitatis. Et fm qd visum
e doctoribus. iuxta septuagesimam hebdoma
darum facit ille denotantes. scilicet septuagesi
ma. sexagesima. quinquagesima et quadagesi
ma. In septuagesima dicta est. qd septia e ab illa
in qua cantat letare bierusale. sexagesima qd sexta
ab illa. quinquagesima qd quinta est ab illa.
quadagesima quia est quarta. Et si forte
querat qre no dicitur tricesima qe tertia ab illa.
Vnde dicitur qm varios varie inchoat absti
nencia. In reglres iapiunt ieiunare a septua
gesima greci a sexagesima. clerici a quinquagesi
ma. tota militia xpiana a quadagesima addu
tis quatuor diebus hebdomade pcedens. Sed
videt ponere debere dici septena qd septuage
sima. qd sic dictum est no sunt nisi septu hebdo
mad a circū dederunt me. vsqz ad sinetes. Et
idcirco hoc fit ut hec septuagesima aliqmo re
spodeat septuagesime iudaice captiuitatis
sicut enim multi ex illis auctoritate cyri qui co
gnominatus est xps in patriā redierunt. et si
ne oēs. ita et qñ finē septuagesime etati qd p
septuagesimā hebdomadarum figurat. multi
ad patriā prpim redeunt. et tādē oēs rediunt.
Aliunt etiā quidā qd septuagesima sic dicitur qd bz
exordium. lxx. dierum qd pñet. sexagesima qd babz
ininitu sexaginta dierum qd pñet et sic de quin
agesima et quadagesima. Huc dicam de tribus
pmis. In septuagesima dierum repñat se
ptuagesimā annorum. et figurat septuagesimā
sue ipius nre pegrinationis. de qua iam dicit
Eliu est ac magno impatori karolo. qd se

ptuagesima sexagesima. quinquagesima et qua
dragima no ppter numerū sic denominē
tur. no enim septuagesima sunt. lxx. dies. sed
tātuz. lxxij. nec a sexagesima vsqz ad pascha
sunt sexaginta dies. sed tantū quinquagin
ta tres. sed sic dicta sunt propter consequen
tiā numerandi hoc modo. quia enim in lege
preceptū erat ut primicie et decime daretur
deo. placuit sanctis patribus soluere decias
dierum constituentes pro buiusmodi deci
mis quadagesimā. nā ab officio iuocauit
vsqz ad pascha dēptis dñicis diebus sunt tri
ta sex dies qui sunt decima tricesima sexagin
ta dierum ex quibus annus constat. Sup
sunt tñ quinqz dies in anno q videntur re
manere in decimati de quo dicitur sub qñ
ta feria quinquagesime. Et est vocatū tem
pus illud quadagesima. que habet sex sep
timanas put dicit sub pria dñica quadra
gesime. Lelephoz vero papa et greg. vo
lentes qd clerici aliquid abicerent ad penitē
sancti religionis. et ut plsqz layci ieiunaret
adiecerunt septimā septimanā. et vocatum
est ipius illud quinquagesima ppter duas cau
sas scilicet qd quinquaginta dies sunt ab esto mi
chi. vsqz ad diē sanctū pasche. et etiā propter
consequentia numerandi. In qz post qd a
ginta sequitur quinquaginta. Ideterea sicut
p sex hebdomadas sex misericordie opera i
telliguntur sic et p septē hebdomadas septē
modi significantur quibus crimina remitti
tur scilicet per baptismū. p martiriū per demo
linas. p indulgentiā. p pñationē. p caritatē
et p penitentiā. Ideterea vero quia prius
statutū erat p greg. ij. siue iuniorē. qd christi
ani deberent quinquagesima ieiunare. melchia
des papa instituit qd nemo ieiunaret in qui
ta feria sicut nec in prima. ut sicut pma feria
solēnis erat propter dñi resurrectionē. ita et
quinta feria esset propter eius cenā et ascensio
nē. Et adhuc die ipsa lauius pcuramur.
Et idcirco placuit sanctis patribus addere
octauā hebdomadā in redemptionē quinta
rū feriarum. et vocatū est ipse illud sexagesima
propter consequentia numerandi. In qz sicut
quinquagesimus numerus quadagesimus
ita sexagesimus quinquagesimus comitat. Et

enī oēs qñtas ferias et pmas id est dies dñi
cos subtraheris ab hoc tpe. tñuz quadragi
ta dies ieiunabiles restāt. in quibus no tātū
decimas solues. sed ieiunij dñici numerū i
plebis. Inno. qd papa instituit ne sabbato
ieiunaret. eo qd dñs in sabbato in sepulcro
quieuit in signū nostre future quies i qua
ois afflictio a nobis excludet. Ideterea ita
tuerit melchias des et siluester pape. ne ppter
abstinentia septe ferie natura nimis debilita
ret. et idcirco addita est nona hebdomada et
vocatū est ipse illud septuagesima. sili ppter
sequeñtia numerandi. In qz si subtraheris ab
hōe oēs pmas ferias et quitas et sabbata et
diē pasche no restāt tibi nisi triginta sex dies.
q ut dictū est sunt decima dierum Incipit autē
septuagesima a merore. et terminat in leticia.
sicut et pma quā significat et sicut psalmi peni
tentiales. Itē pte bz in tristitia et pte leticia
semiplena. quoniam qd cū pma transeunt p cipi
unt. vitā eternā. aīaz beatitudinē. vel saltem
certam in purgatorio expectationē. Itē in
cipit a dominica et terminat in sabbato. eo
qd a matione padisi nra captiuitas inchoa
uit. et vsqz ad futurā requiē pñabit. Et
qd qd p peccatū a dño nro recessim p pñam
ad requiē reuertemur. et terminat in sabbato i
albis Et sic exordū p decē hebdomadas. qd
p decalogū ad leticiā puenit. Rursus inci
pit a februario. iuxta zachariā. i. ca. qd dicit qd
in undecimo mēse sabbato. in secundo an
no darij factū est ad eū vbi dñi. Gaba oib
qdem nra lingua vñtur in vñgā. sonat enim
austeritatem et correctionē. qd in hōe tpe. lxx. d
peccatis p q sum a dyabolo captiui nos
corripe et emendare debem. Cleri sexagesima
in quarta feria in albis. quinquagesima in diē
pasche. quadagesima in cena dñi terminatur
nā duo dies q sequunt. et quatuor q sumpti sunt
de quinquagesima suppleñt locū sex dierum dñi
carz ut sic rñdeam p modulo nri ieiunij ie
iunio dñi. q ieiunauit. xl. diebus. Al septua
gesima quippe vsqz sabbatū in albis sunt. lxx.
dies. et a sexagesima vsqz ad quartā feriam
in albis sunt. lxx. dies. et sic de alijs Decebat enī
ut sicut tres fuerūt israelitici populi de captiui
tate reuersiones. pria sub 30. robabel. secūda

et tertia sub beldia ut iam dicit. sic et nos no
stra pcta deslētēs. et de pccis mīaz iplorātes.
tres facerem terminationes. In sabbato i
qñta feria. et in pascha. ut reuertemur ad
glām triūphātes. et quartā in cena dñi ppe
quatuor euāgelia p que in bis i formamur
Sunt autē sex dies inter pñcipiū septuagesi
me et pñcipiū sexagesime et sex inter pñ
cipiū sexagesime et quinquagesime et sex
inter pñcipiū quinquagesime et quadra
gesime. Inter finē vero septuagesime et sexa
gesime duo. et inter finē sexagesime et quinqu
agesime duo et inter finē quinquagesime et
quadagesime duo similiter. Et ita habemus a
pñcipio vñi senariū. et duos senarios. Al fi
ne vñi bēni duo. et duplex binariū. Quid
hū figuret alcu ostendit dicens qd vñā su
it mors xpi scilicet mors corporis quā p vñum se
narium significamus. Et mors nostra du
plex est. scilicet aie et corporis quā significam p
duos senarios. christus aut p vñā suā mor
tem duplam nram destruxit. Itē vñā fuit
resurrectio christi. scilicet resurrectio corporis quā
significat vñ binariū. Et nra resurrectio
dupla est. scilicet resurrectio aie a peccato et corporis
a corruptione. quā significat duplex binari
us. et christus sua simpla resurrectio de du
plā nra munuit. Septuagesima ergo tē
pus iudaice captiuitatis representat. Siqui
dem nabuchodonosor populum iudaicum a bie
rusale in babilonem duxit. et. lxx. annis op
bus duris afflictus est. vbi in organis et a
tharis et alijs instrumentis sicut pñueuerat
in bierusale no cecinit dicens. Quō canta
bim canticū dñi in terra aliena. Imo re
stibus miserie fuit vsus. Finitis vñ. lxx. annis
cyrus qd et xpus dicit ē reges babilonicū sub
iugauit poplōqz redeūdi licentiā pcessit. Tñ
ps sub iesu magno sacerdote cuius 30. robabel
ad patriā rediens templū bierosolumis cuius
gaudio reedificauit. ps at in captiuitate re
mansit vsqz ad pñationē. lxx. annorum. qd ex
plens sub dario et assuero. et qd sub beldia
et qd sub neemīa feliciter reuersi sunt. et tñ
duplex gaudium habuerūt. Sane miserie na
buchodonosor est diabolus. babilonia mun
dus vel infernus. bierusale padisus. poplō ge

nus humanū. Nabuchodonosor a hierlm
ipm captiuauit. et dyabol⁹ gen⁹ humanū
a paradiso in hūc mundū vel in infernū deie
cit. ubi lxx. annis illū affect. vel qz pñs vita
vii. diez curriculo voluit. ut qz septē milib⁹
annoz includit. put iam in pñcio dictū
est. **I**sdopul⁹ cantica leticie suspēdit. et gen⁹
hūanū a canticis erultationū in deū siluit.
ipm vestib⁹ miserie vsus fuit. et gen⁹ huma
nū vestimēto maledictionis opm fuit. iuxta
illud. **S**icut vestimētū q opit. **I**sdopul⁹
post lxx. annos. sub iesu rediit. et gen⁹ hūanū i
vi. etate pñsū per sacerdotē remeant. Qui
dā sub hēsoa. qdam sub neemias redierunt.
Hēsoa. a lxx. pñsū adiutor. neemias. solator.
qā oēs peregrinos finitū hui⁹ tps captiui
tate. p xpm adiutorē et p spm sanctū solā
torē ad patriā sūt rediit. et tūc duplicat⁹
gaudiū habebūt in glorificatione corpis et
aie. **B**ursus. s. oia repñtat ecclā a septua
gesima vsqz ad sabbatū in albis. qz enī ipm
israel siue gen⁹ hūanū deiecit fuit in miseri
am. idcirco incipit. circūdederūt me gemi
tus mortis. **I**te qz ille siluit a canticis leticie.
iō ecclā cantica leticie. scz allā et gloria in ex
cellis deo. et te deū subicit. **A**dbuc qz ipm p
didit vestē virtutū. ideo ecclā vestib⁹ cultiori
bus et solētib⁹ vtpote dalmaticis et tunicell⁹
et hmoi. q sūt vestes leticie. nō vñt sed pon⁹
lugarib⁹. **I**n cibis qz vñt. ieiunādo tristi
ciā replentam⁹. **U**n zacharie. vii. **E**ū ieiū
naretis p hos. lxx. annos. nunq̄ ieiunium
ieiunastis mihi. **I**deo qz primā hebdoma
dā greci ieiunio sanctificant. **I**te qz ille an
no. lxx. p annū q xps dicit⁹ est rediit in patriā
et liberatōne a fuitute recepit. sic et nos in se
ra etate seculi sum⁹ p xpm a seruute dyā
boli redēpti. nobisqz reddita est innocentie
stola p baptismi regeneratōe. **I**deo qz sab
bato sancto vñt allā cātam⁹. iā spe quietis
eterne et recuperationis patrie gratulātes. **E**t
sicut ps ipm cū zoroabel repatriauit. ps vō
in captiuitate remāsūt. sic et ps fidelū defun
ctorū cū xpo surrexit. ps in expectationis cō
solatione remāsūt. **S**ed et qz graues fuerūt
labores illoz q in hierlm sunt reuersi. in lō
gitudine vie. et in apparatu rediit. iō et nos

in pñi ecclā laboram⁹ et ingemiscim⁹. et tūc
statim post allā cantam⁹ tractus Laudatē
dñm. q labores significat. dñm de laude dñi
et gratulando ppter resurrectionē. **I**lli qz cū
leticia redeunt in itinere verabant. et nos
p totā hebdomadā paschalē graduale cum
allā cantam⁹. p graduale labore. p allā gau
diū designantes. **D**einde illi oēs ppleto an
no septuagesimo ad patriā sūt reuersi. et ple
naz suscepit leticiā. et nos sabbato in
qz vñt pmissū est septuagesima terminat. dñi
pler allā cantam⁹ significantes q finito exili
nri tpe captiuitas absoluet. et stola gemina
bit. **H**oc igit tpe leticie cantica subicuntur.
ut pmissū est. de quib⁹ dñi. vii. **F**acias
qescere vocē gaudiū et leticie. vocē sponsi et
sponse. **S**iquidē sponsus a nobis abiit. **E**ū
igit statim ecclē dñi redempter eolumus
et nostrū incolatū plangim⁹. merito allā d
ponim⁹. qd spālter illā glām significat de q
dñi in psalmo. **E**xurge glia mea. exurge psal
terū cū cithara. exurge diluculo. **H**ēpe glā
pñs ē fili⁹. q citharā nostre hūilitatis assū
sit. quā in passione fractā p resurrectionem
in psalteriū reformauit. **N**ō dicunt etiā alia
cantica leticie. tū qz hēperepresents ecclē
status. nōdū p xpm redempte. et bec canti
ca sūt ad xpm specialiter pñtinentia. tū qā in
ipso tpe nos peccatores representam⁹. et in
ore peccatoris nō bene resonant pñonia sal
uatoris. **C**erūt amē canticū triū pueroz et
gloria patri. nō subicet. qz nunqz fuit ali
qd temp⁹ in quo nō fuerint aliqui trinita
tis cultores. **L**eo papa dicit. q ideo himnos
illos scz allā et gloria in excelsis qz angelicā
tauerūt in septuagesima intermittim⁹. qā
peccato veteris hoīs. a pñtū angelice iu
bilationis expulsi in hui⁹ miserie vite babis
lone sup flumina ei⁹ sedem⁹ et flemus dum
recordamur illius syon in q deū decet hym
nus. **A** septuagesima ergo qñ pñboplast⁹
lapsus est. recitare allā et glā in excelsis i ec
clē. i. hebdomadib⁹. s. vsqz in pascha inē
mittim⁹. ubi p xps resurgēs a mortuis tristici
am nraz vñt gaudiū. et allā nob reddidit. **B**e
nētaz dicitur in pñmio hui⁹ pñs. **Q**ue
cantica leticie dicantur in festis q occurrunt

septuagesima. dicit in pñmio. vii. pñs.
In apit⁹ septuagesima a merore. et i gau
dio terminat. ut pmissū est. **E**t nota. q in
sabbato pcedē sepe et fere p oia cantū offi
cia allā iterat. p eo q illud diligim⁹ et in tbe
sauro cordis recodim⁹. sicut amicu iter lon
ginqū pfectū sepe amplectimur et ei⁹ os
faciē et cetera osculamur. **B**ursus iō allā in
sabbato ad vespas geminat seu multiplicat
quoniam in lapsu ade qui erat in magna qe
te gaudiū poidim⁹ sed aiabus in requiere
cupam⁹. et corpibus in resurrectione deni
qz geminabim⁹. **Q**uidā aut in ipso sabbat
to dimittūt allā ad sextā. quidā ad nonā. q
dam ad vespas. qdā vō ad nocturnos hui⁹
dñice et quidā ad pñam dñice diei. q varie
tas puenit ex diuersitate inceptions diei. de
qua in pñmio. vii. pñs dicit. **B**ec⁹ tū dñi
mittit in vespis. qz tūc dies incipit q addi
uina officia. qz nō pcessit. dies aut appropi
quit. et hoc etiā statuit alexander papa. ii. ut
ei⁹ geminatio ad fines pcedentis tps pñie
quā laus sequit angelica referat. et ei⁹ depo
sicio lucis sequētis tps assignet. **U**n et que
dā ecclē deponūt allā cum gaudio magno.
alie cū gemitu et suspirio. **I**lli repñant fu
turā reparationē. isti de paradiso electionem.
Eterez qz hoc tps meroris est. nō dicunt
cantica angeloz. sed hoīm. **U**n p deposito
allā dicit ecclā in pñcijs horaz. **L**aus tibi
dñe rex eterne glie. nō q equipollet. allā ei
ē vox angelica. ista humana. **A**lla hebraica.
et ideo dignior. ista latina. et iō min⁹ digna.
In antiphonis et responsorijs dicit qdam
in eternū. **I**n missa vō p allā dicim⁹ tractū
Hec fit pmutatō in hebraicā linguā q sic
hierō. ait sup elaiam. greco smone opulen
tior est. nec in greca q latina dñior est. **S**z in
latina allā pmutat q oibus paupior est. ad
significandū paupratē pñis vite. **E**t nota
q a. lxx. vsqz ad pascha pñicas noctes duo
psalmi cātant ad laudes. s. **M**iserere mei. et
q est psalm⁹ penitentialis. in locis psalmi
Dñs regnauit. q est psalm⁹ leticie. et ad pfe
ctionē informat. **E**t psalm⁹. **C**onfitemini.
locū psalmi. **J**ubilare. et hoc ideo. qz pñiaz
venit ad laudis confessionē. et p timorē ad

spem. **Q**uisqz enī in pegrinatione quaz se
ptuagesima significat positus timor et spei ē
subdit⁹. **I**psalm⁹ enī miserere. timores quē
optet fragiles peccatores in pñi pegrinatō
ne de vindicta dei hē designat. informans
eos ut pñā sua plangent. **Q**uia vō p dñi
lorē cordis et pñsionē reat⁹. fiducia accedē
di ad dñm habenda est. ideo deū laudātes
dicim⁹ ad alterutrū psalmū. **C**onfitemini.
Bursus psalm⁹. **C**onfitemini dñi. **B**tempe ad
laudes. ad notandū pueros debere instrui
ut in ramis palmarū sciant laudes dñi decā
tare. qmā hic psalmus pprie ad illū diē pñ
net marie ppter illū vsū. **D**ñe saluū me
fac. o dñe. **E**t ideo ut post mortē et pñsionē
onē psequamur pñōz remissionē. **D**ictus
vō psalm⁹. **D**ñs regnauit. et etiā psalm⁹ de
deus me⁹ respice et sequentes hoc tpe dicit
ad pñā ne aliquid de psalterio ptermittat
qui totū salē in septimana dicit. qd totum
in ecclā pmutat in die legi solebat. **E**ter
rū qz ut pmissū est p septuagesimā totū vi
tenre spaciū accipim⁹ merito officia dñica
rū que sūt a. lxx. vsqz ad pascha variat. p qd
notant ordines vite nre. seu cuiuslibet anie
fidelis postqz peccauit. **I**der pñm enī. scz cir
cūdederūt me. habem⁹ aliquē peccata cōfī
rentem. **I**der scōm scz exurge. habem⁹ eūde
penitentē. **I**der tertū scz esto mihi. ipsū orā
tem et dñm adiutores sibi inuocantē. **I**der
qrtū. s. inuocauit me. cognoscam⁹ dñm illū
audientem sibi adiutorē esse. iuxta illud. **T**e
orantē dicā. ecce assū. **I**der quintū scz remi
scere habem⁹ illū vel credentē vel sperantē
Ider sextū scz oculi mei. intelligim⁹ eū bone
opationis pmissionē faciētē. **I**der septimū
scz letare hierusalē. ubi de hoc dicitur accipi
museum de hac promissione exultantem.
et q etiam requies sit multis data in hac vi
ta. **I**der octauum scilicet iudica me deus.
videmus eum a deo confirmatum in vir
tutibus et bonis operibus quod iam confi
denter vult et postulat iudicari in consum
matione eterna. **I**der nonū scz domine ne
longe. intelligim⁹ q iam sit collocatus in
ordine angeloz. **O**rat enim ibi habere pfe
uerantiā. et q istud totū valeat adipisci. sub

iungit cām. scz p resurrectionē qđ habet per
decimū officiū. scz resurrexi. de Betā sub do
minica quadagesime dicet.

De officio septuagesime

Hinc de officio

plentis dñice aliqđ dicam? Sa
ne vt pmissū est. filij israel serue
rūt. lxx. annis regi babilonis. et postea libe
rati redierunt in hierusalē. Sili optet nos
seruire ipsi tota vita ista. vel p culpā z penā
vel ad min? p penā. ppter qđ dolēs ecclā a/
git pñiam tanqđ posita in captiuitate babil
lonie. i. hui? mundi. vt qñz liberet et pueniat
ad hierusalē celestē. z ppter h facit septuages
simā. et ideo incipit legere quīqz libros moi
si. qz ista vtilitas pñie p grad? distinguit in
illis. pñim? enī liber. i. genē. instruit nos i
mortalib? pñie. in fide. i. timore. qz sūt ee pe
nitētie. qz p ea pñit pñia. In fide aut nos
instruit. sicut et in symbolo. Qđ enī bi dicūt
visibilū z invisibilū dñi. In pñicio cre
auit dñs celū z terrā. scz celū empireū z ea q
in eo sūt. qz sūt invisibilia. et terrā. i. oīa ista
visibilia. Et sicut ibi expmīt psona pñis et fi
lij. sic z hic in pñicio. i. in filio creauit dñs
pater celū z terrā z postea expmīt psona spi
ritus sancti cū dñe. et spūs dñi ferebat sup aqz
i. spūs sanctus qz creauit et regit oīa Instru
it etiā nos in fide incarnationis. z passionis
vt credam? xpm in quāu hoīez passū fuisse
nō inqñtū deū. Et h pñia. qz nō fuit imo
lar? sedaries. Iterū instruit nos vt credam?
xpm datū ēē ex grā nō ex meritis sic fuit ysa
ac. Instruit etiā nos in fide resurrectionis
z ascensionis z spūs sancti missionis per io
seph qz post venditionē sublimat? est in egi
pto. distribuens truncū p totū egyptum. sic
xps p? venditionē sublimat? mundo distri
buit triticū vbi dei p pōcatores suos p to
tū mundū. cui? cā fuit resurrectio. ascensio.
et spūs sancti missio. Incurrit etiā timorē per
adā. ne nos p viciū gule siue p iobediētiā
eiciamur de paradiso spiritali sicut ille d
paradiso terrestri. Et per chayn nos in
struit. ut caueamus ab homicidio. Et per
cūitates penitus destructas. vt caueam? a

vicio sodomoz. z ab oī vicio p diluuiū. z ite
rum a vicio gule p esau. qz ppter esū lentie
ruse reprobāt? est. Pterea qz in lxx. recoli
m? miserā nrām. quā ppter pctā parentū
nrōz incurrim? ideo libz geneleos legim?
vbi agit de expulsiōe pmoz penitū de padi
so. z de alijs. de qñ etiā cantam? nrōz. In
sūdore vult? tui. z illud. Ecce adā z eua
iorē tñ miserā designādū pus legim? z can
tam? de digrate hoīs. scz qz est fact? ad ima
ginē z similitudinē dei. qz in paradiso etiā collo
cat? est. qz socia ei facta est. et qz nec mori nec
aliquā penā pati posset. nisi ex culpa sua p
ueniret. Officiū aut mīlle est. Circūde de
rūme. z vbi pñit ecclā seē in pena z labo
rib? istis ppter peccatū. qz sūt fames. sitis
calor. frigus. lassitudo. egriitudo. z mors ipa
p pñiā pñia z amaritudo. seror. z tenebre
qles sūt dolores inferni. S; ne iste luct? ge
neret in nobis accidā siue tristitiā. qz mor
tē opat. ponit in vsu solationē. Diligaz te
dñe vtus mea. z vt sic possit dicere. Fuerūt
mibi lacrimę panes zc. Et aduertere. qz bec
pba Circūdederūt me zc. Sunt etiā vox es
desie pñiue pñans in abel pñomartire
pcentore. cui? sanguis de terra clamauit ad
dñm. qz aperuit os suū z suscepit eū d manu
chayn fr̄is ei? Vñ stano est ad sanctū lau
rentiū. cui? mors pñosa nouo et inaudito
genere passionis clamauit in celū. z audita
est in vniuersū mundū. Vñ z ecclā romana
p ceteris est autentica martirib?. Ne autē
ecclā desperet pñit ei in euangelio triplex
salubre remediū. z in eplā triplex pñiū. Re
mediū est vt si vult ab illis plene liberari in
vineā aīe suę labor et abscondēdo vicia z pec
cata. postea in stadio vite pñis currat p pe
nitētie opa. deinde viriliter in agone pugnet
p oīa dyaboli temptamenta. qđ si fecerit tri
plex remediū habebit. qz laboranti dabitur
denari? currenti pñiū. z pugnanti coroz
na. Vñ qz nō libet homo suscipit onus
pñie nisi videat pñiū ostēdit premiū i eplā
pma ad coroz. ix. Nescitis qz bi qui in stadio
currunt. omnes quidem currunt. sed vnus
accipit brauium. Est enim pñiū premiū
currentium per quod significat beatitudo

eterna. que est premiū currentiū in regnū
eternū. qđ ostēdit vt libenti? agant homines
penitētiā. z vt magis fleant pctā sua. Vñ
ps. Sup flumina babilonis illic sedim? zc.
Et sicut in cursu exteriori remouētur qz im
pediūt cursū. sicut dicit apls se facere cū dic
castigo corp? meū. z in seruitutez redigo zc.
qz dicat. leugo me. i. leuē facio ad h vt pos
sum currere. sic facit ecclā. macerat enī carnē
suā vt remotis oibus nociuis ad brauium
vite eternę meli? currere possit. Et bñ respō
det ei nrōz. adiutor i oportunitatib? i tñ
latione. Tribulatio enī oportuna et vtilis
est homini. qñā facit nos recordari eterno
rū gaudiōz. Nec sequit? allā. qz sicut ecclā
cantica leticie vt pmissū est. Post nrōz
sequit? tract? a trabendo dicit? et suavis au
rib? scz de pfundis clamaui zc. ad notādū
qz in gemitib? et suspirijs trahit ecclā vitā
suā de pfundis peccati vel pene Sed ad cō
solationē interponunt? vba misericordie dicit
Quia apud te pñiatio est S; qz nullo mō
vult ecclā qz filij sui cadant in accidā. ideo
post tractū sequit? euangelū de denario di
urno. i. de beatitudine eterna quā oñdit filiis
suis. vt hilariter faciāt pñiam Sile ē regnū
celoz homi patrifamilias qz erit pñio mane
zc. mathei. xx. c. Vñ est vinea de et ecclā quā
qlibet dñs colere p posse suo. in alijs p pñica
tionē. z in se p bonā opationē. z libn colue
rit habebit vitā eternā. qz dicit denari?. In
denario ē imago z superscriptio. et nos habet
bun? imaginē dei et aptā superscriptionē. qz
erim? et dicemur dii z filij dei. Vñ ps. Ego
dixi dii estis zc. e. oēs Seq̄t offertoriū Bo
nū est pñiti dñs zc. in qz monemur laudare
deū in tribulatione qđ possum? facere viso
denario diurno. Vñ quē vidēdū pñit ecclā
illuminari dicēs in postcōmunionē. Illu
mina faciētūā zc. Vñ etiā z aliter dicit fm
inno. iij. in fmone hui? diei. Legit enī qz oc
cupatio magna creata ē oib? hoīb? z iugū
graue sup filios adē die erit? de vñre ma
tris eoz vsqz in diē sepulture in matrē oīm
Siquidē mater oīm hoīz terra ē. eadē
oīm est sepultura. ppter qđ ille dicebat. Vñ
dus egressus sū de vñro matris mee. et nu

dus reuertar illuc. In pñiā aut vbi circa
statū hūane pñitionis tria pñideranda sūt.
viz. ingressus. pgressus. z egressus De pro
gressu pñitū. occupatio magna cre. est. o. b
et iugū zc. De ingressu subiūgit. a die exitus
de vñre matris eoz De egressu pñitū. vsqz
in diē sepulture in m. o. Sane i quolibz sta
tu graue iugū sup filios adē iponit. graue
quidē in ingressu. graui? in pgressu. graui
simūz in egressu. Vñ merito pñbeta flebat
dicēs. Quare de vulua matris egressus sū
vt videā laborē et dolorē z pñimarent in cō
fusione dies mei. Formāt? est enī bō deter
ra pceptus in culpa. nat? ad penam. Vere
itaqz occupatio magna creata est. o. b. z iugū.
g. i. f. a. Et beati qui occupāt in bonis. mi
leri qz in malis. beati qz iugū xpi portant.
miseri qz iugū dyaboli. Vñ hūane pñio
nis miserā pñideras ecclā gemit dicēs i tñ
itu Circūdederūt me ge. zc. In quib? vñis
pñbeta recolit lapsū hūanum. Ne vñ pñi
mio dolore desperet. ideo statū pñiorat mi
sericordiā creatoris in graduali. Vñ dñs zc
Occupationē aut honestā z vñle dñs indi
cat in euāgelio oparios pñucens vt reddat
illis mercedē In honestā vero et inutile do
cet apostolus in epistola euitare Nescitis i
quit qz bi qz in sta. cur. o. q. cur. s; vñ? accipit
brauiū. sic currite vt cō. zc. Et sequit? Ego at
sic curro non quasi in incertū zc. In tractu
vñ de pfundis zc. pñbeta inter iugū et iugū
distinguit Dicens enī Si iniquitates zc. i
nuit iugū dyaboli. de quo pñbeta dicitur
Cōpuit iugū a facie dei. Vñ mor s; dñt
Quia apud te pñiatio est zc. ecce iugū xpi
sua uede qz vitas inquit. Iugū enī meū sua
ueest et onus meū leue. Vñ sūma autē
officiū mīlle pñinet afflictionē in introitu. i. e
umū in oratione. bellū in eplā. auxiliū i gra
duali. in euāgelio in vineā inducimur. vbi
pñatur z pñgnabim?

De sexagesima

Post septuagesimā

sequitur sexagesima. Sicut autē
ecclā celebrat septuagesimā in mī
sterio. quia quēadmodū filij israel pñerūt

eruerunt et liberati sunt post septuaginta annos de seruitute babilonica. sic et ipsa ecclesia de seruitute dyaboli. cui optet modo seruire. liberata est salte p penitentia facta in septenario huius vite. Sic eni in misterio celebrat sexagesima. licet eni instituta fuerit in redemptione nra qntaz feriaz. put dictu est sub. lxx. fuit tñ etia instituta ppter significatione. qm̄az. signum fcat tempus viduitatis eccle. z illi merorem ppter absentia sponsi q pcoribz abest p gratia. z viatoribz p humanitatis pñiam. Licet eni xps nobis sit pñs fm diuinitate. iuxta illud. z ero vobiscu vsqz ad consumationem seculi. tñ fm qd est homo. in celo est sedens ad dextram patris. Item fructus sexagesime viduis debetur. In consolationem aut illi absentie sponsi. q ad celum raptus est. dñt eccle due ale. scz sex opum misericordie exercitatio. et decalogi impletio. Tñ sexagesima sicut series decem. vt p sex. sex opa misericordie p decem decalogi intelligatur. Sexagesima eni ex senario et denario stat. vt sicut dñs post opa sex diez benedixit diei septime. sic post pfectionem opum decalogi pueniemus ad beatitudinem eternam. z dicet nobis. Venite bñdici dñi. zc. Et ideo in. lxx. legit euangelium. Cu ita plura. luce. vii. c. de semie vbi dei. vt hoies seminet opa misericordie ad habenda illa bñdictione. Et qz semet pluribz suffocat. id clamat alta voce in introitu. Exurge qre obdormis dñe zc. In terna vñ dñica scz quinquagesime ostendit p que velit liberari scz p deu. Tñ in introitu dicit. Estomibi in deu ptecore. et qa dñs ppeest oibz inuocantibz eu. sequit liberatio in sequenti dñica. Tñ dicit in introitu. Inuocauit me z ego exaudia eu. Impossibile est eni qn ille liberet. q apit p pfectionem pctā sua. q sunt dolores ducentes ad infernum. z dolet dolores fati factorio. z penta dño liberari. Quia vñ pctā hoiem a deo sepant ideo dubitādo dicit. Exurge. Itē dicit ter exurgem hodierno introitu. ppter triplices filios. Primo eni clamat p filiis q temptant p aduersa. sed nō succubunt vt paulus ppter qd dicit pmo. exurge qre obdormis. i. obdormi re videris. nō exaudiendo velliberando. z B facit dñs vt pbenet et examinent in ignem

bulationis. puriores eni exierunt tres pueri de fornace regis babilonis qz intrauerunt. Tñ nō dormis sic hēbieret. Vigilate vñ ego video. Et dicit dñs statim. Bene vides. qz vigilabo ego sup gre. m. et sup filios me. ps. Eccenō dormitabit neqz dormiet q cu stodit israel. Et qz tum ad istos dicit postea obliuisceris tribulationis nre. qz singla singulis dñt reddi. Secundi filij sunt q in pugna cadunt. et ppter istos dicit eccle. Exurge ne repellas in fine quare facie tua auertis. Qd ostende facie tua et reuertent ad te. Tertij filij sunt q p blanda tēptant. nec succubunt sed qz aduersa nō tolerat piculu est ne pspa eos frangant. et ppter hoc dicunt. Exurge dñe adiuua nos. Idropter oēs sequit. Et libera nos. De β eni in dñica sequenti dicit. Ep̄la vñ Libenter suffertis. i. ad cor. xi. c. horat nos vt qram dñm z despiciam et sustineam lesores. z tanqz β cognoscentes dicim⁹ responsozū. Sciant gentes qm̄iam zc. Tractus ostendit terram p motam conscientia pcor. In euangelio ergo semet iacimus qm̄ia in. lxx. in vinea induc sumus. Est autē euangelium. Erit q seminat. zc. z hic fuit beatus paulus. q seminauit semet. i. vbum dei. Et ppter β hodie statio apud sanctū paulū. Et inde est q in fine collectebui⁹ diei dicit. Doctores gentiū. zc. Sepe eni fm statioes officia ordinant. vt hodie. Quia eni statio est ad sanctū paulū. id de eo fit mentio i collecta. Et eodem modo i qnta feria ante letare hierlm. et in sabbato ibi sequenti. vt ibi dicit. Idro tendit aut. lxx. vsqz ad qnta feriā post pascha in qua cantat. Venite bñdici filij pñs mei. qz illi q in opibz misericordie se exerceant audient illud. Venite benedicti zc. vt ipse testat. et tunc sponse ianua apiet. et spō si amplexu fruet. Tñ in ep̄la amonef vt ad instar pauli tribulatione de absentia sponsi patient expectet. in euangelio vt seminator bonoz opum semp insistat. z que qd despirans clamauerat. Circū dederūt me zc. nūc ad se rediens perit in officio in tribulatoibz adiunari. et ab ipsis eripit dicens. Exurge et cetera.

De quinquagesima.

Sequitur de quinquagesima. In primis aut notanda. q multiplex est quinquagesima. scilicet dierum annoz. psalmoz. psonaz. et denarioz. Quinquagesima dicitur triplex est. Una a dñica ista vsqz ad diē pasche. Alia a pascha vsqz ad pentecostē. de q dñi in psalmo aurelian. vt ante pasche solennitate nō quinquagesima. supplendū est. qz illa fuit post pascha. sed quadragesima teneat. Tertia ab octaua pasche. i. a sabbato in albi vsqz ad sabbatum p pentecostē. Prima est pñie afflictionis z abstinentie. tñ eni hoies abstinentia carnibz z continentia luxurijs. Secda est leticie et exultationis. Terna figure sue glorie z glorificationis. Figuratur eni octaua etate vbi vtraqz scola. scilicet anime et corporis induemur. z inde est q duo al leluiā in illa quinquagesima cantam⁹. Qui quinquagesima qz psalmoz triplex est. z tres status xpiane religionis significat. pñm est pñie scdus iusticie. tñm laudis vite eterne. ideo qz pma terminat in psalmo. Misere mei de⁹. Secda in psalmo. Misere mei z iudiciū. Terna in Omnis spūs laudet dñm. qd ē in fine psalmi. Laudate dñm decelis. Idetres quinquagesime significant dies diluuii. Tot eni diebus fuit aq sup faciem terre scz centū quinquagesima. Ideo ergo tres quinquagesimas psalmoz cantam⁹. vt de a tali diluuiō ab omni piclo nos defendat. In quinquagesima vñ annoz erat ann⁹ iubile⁹ qui quinquagesim⁹ erat. tanta eni erat septenarij celebritas. q septia dies celebrabat. scz sabbatū. z septima septimana vt pentecostē. z septim⁹ mensis vt september z septenari⁹ ann⁹ vt iubile⁹. i. q oēs serui liberabant. Si vñ aliqz esset q nollet liberari. sed remanere in seruitute dñi sui. ducebat ad postes tabernaculi vñ templi. z pforabat ei⁹ auris cū subula. qd erat signū seruui. nec deinceps manu mitebat etia si veller. Itē oia que tellus ex gnis ex eo anno pcreabat oibus erant pmutata. nō eni colebat illo anno. Omnia etia debita illo anno remittebant. z possessiones alieate restituebantur. put sub pentecostē dicitur.

Tñ iubile⁹ remittens vel iniiciens interpretatur. Idet quā recte pñia figurat. p quā vera libertas tribuit⁹ z a dyaboli seruitute liberatur. p eam etia peccatoz debita remittunt⁹ z hereditas eterna atqz celestes mansiones restitunt⁹. Quinquagesima ergo pñie tempus z remissionis significat. Inde est q hoc tpe psalm⁹. Misere mei de⁹. qui ē quinquagesim⁹. z est psalm⁹ pñie z remissionis frequentat⁹ et legit⁹ z cantat⁹ de diluuiō. Itaz sic p diluuiū mūdus purgat⁹ est a malis hominibz. ita p pñiaz purgatur microcosm⁹ id est minor mūdus scilicet hō a vicijs z criminibus. Burlus quinquaginta dies in penitentia ducim⁹. vt in quinquaginta sequentibz diebz scz a pascha vsqz ad pentecostē in leticia sum⁹ acturi nō excedam⁹ quin in die pentecostē spūs sancti grām suscipe mereamur. Finitur ei quinquagesima in die pasche qz penitentia ad nouitatem vite resurgere facit. De quinquagesima psonaz sermo habetur in gen. Abrahā que iuxta dñm si. lxx. boni essent in ipso nū quid pcrederet. imo dixit dñs postea de sexaginta et quinquaginta. et sic vsqz ad decem. De quinquagesima denarioz habetur sermo in euangelio. vbi agitur de duobz debitoribus. quoz vn⁹ tenebat centum denarios z ali⁹ quinquaginta. sed de ea nil ad presens. Dicitur aut quinquagesima quasi quinquies decem. significās temp⁹ remissionis vt dictū est. Quinquagenari⁹ eni numer⁹ pñstet ex quinario et denario in se multiplicatis. Itā qui opa quicqz sensui corporis p decem legis mandata moderat⁹ fuerit. secure dicere poterit. qd in vltimo die quinquagesime scz i pascha cantatur scz. Resurrexerit adhuc tecū sū. zc. Et nota qz belesphor⁹ et greḡ. pape statuerūt vt clerici icipiat a quinquagesima ieiunare. Instituta est quinquagesima pmo ppter suppletionē. vt vicz supplerent dies dñici q de ieiunio quadragime subtrahunt. et sic xl. diebz ieiunaret. prout sub septuagesima est dictū. Secundo ppter significationē qz significat tpus remissionis vt premissū est. Tercio ppter representationē qz nō solū tempus remissionis significat verū etiam statū beatitudinis replent⁹.

rat. Nam in quinquagesimo anno serui ef-
ficientur liberi ut promissum est. et quinquage-
simos dies die agni immolari lex data est. et
in quinquagesimo die pascha datus est spi-
ritus sanctus. et ideo hic numerus status bea-
titudinis repñat. ubi erit adeptio libertatis
et cognitio veritatis et perfectio caritatis.

Alternative leuius diei officium est de diluui-
o ut ecclesia incutiat timorem filijs suis. ne peccet
per luxuriam. sicut iussit post communionem. ne
peccent per gulam. Et quia hec duo vicia ma-
xime dñantur. illo ipse deo agitur de diluui-
o per quod penitentia designatur. ut promissum
est. Sed ne timor nimis desperare faciat. di-
cit responsorium. *Non arcum meum in nubibus ce-
li in signum federis.* quod exponitur allegorice de
xpo vel de quolibet sancto secundum suum modum.
Arce enim ille quātomagis ad celum eleuatur
tātomagis ad terram depmitur. ita sanctus
hō quātomagis eleuatur est ad celestia tāto-
magis se humiliat. iuxta illud *Quātomā-
ior es. humilia te in omnibus.* *Iste arcus* iste
est signum federis. similiter et xpus. Unde in
psalmo *Bespice in faciem xpi tui.* Et sancti
etiam sunt federis signum. quia pñt iram dei te-
nere. sicut fecit moyses. Item arcus ipse por-
tentum est. ita et sancti. quia si dñs ita suos affli-
gi permittit. quid erit de malis. *Un* legitur in ec-
clesiastico. *Udit arcum. i. sanctum et bñdixit quod
fecit illi.* *Notandum* autem est quod primo cantā-
tur quedam responsoria de diluui-
o. secundo quedam de obedientia abrahe. postremo de ce-
co illuminato ad notandum quod qui per pñiam
peccata sua diluerit. et mandatis dñicis ut
abraha obedientia dño plene illuminari me-
rebitur. **I**ndoro in officio misse ecclesia ro-
gat deum et inuocat per filijs suis afflictis dicet
in introitu. *Esto mihi in deum pectorem.* *Indo-
stea* vō plapsis. et dicit. *Et in domum refugij
z. et causam subdit. i. per fidem cum dicit. Quoniam
firmamentum meum z. Tertio pro tēptatōis in
p̄speritate existentibus. cum dicit. Et propter no-
men tuum dixi mihi et enutries me.* *De* β
etiam in pcedenti dñica dictum est. *Sequitur* ver-
sus de spe. q. d. quā merito spei dabis mihi β
Inte dñe speravi. *Oratio* per afflictis est. scz
Preces nras qualesum exaudi dñe z. *Epla*

est de caritate. p̄ma ad corinthios. xiiij. c. *Si* lin-
guis hominum loquar. q. d. omnes virtutes eo
mō q. haberi pñt sine caritate nihil valēt ad
vitam eternā. Et ponit ibi. xij. gradus ex q.
bus puenitur ad templum celeste. *Primum* gra-
dus est. caritas p̄uens est. *Secundus* beni-
gnus est. *Tertius* non emulatur. z. *Deinde*
sequitur p̄mendatio caritatis. *Caritas* nñs
q̄ excedit. *Quoniam* autem nō potest homo
habere caritatem nisi fiant mirabilia. mai-
or est de impio facere pium q̄ creare celum et ter-
ram. ideo sequitur responsorium. *Tu es de-
us qui facis mirabilia.* *Uersus* est *Liberasti*
brachio tuo id est xpo pñdem xpi. Et sequit
tractus. *Jubilate* Cui vba videntur esse contra
illud qd per tractum significatur. i. dolores per q̄s
ecclesia trahit vitam miserā. Sed dicit quod iubila-
tio seu exultatio nō est p̄trarii tractui. qm̄
am homo beatus in ipsis miserijs exultat. et
etiam qm̄ hō liberatus est in ipsis miserijs gau-
det. *Unde* in actibus apostolorum. *Ibant* apli gau-
dentes. z. *Et* illud salomōis. *Cor* qd nouit
amaritudinē aie sue. in gaudio eius nō mi-
seretur extraneus. i. dyabolus. hoc est sup̄ om-
ne gaudium. *Euangelium* est de fide passio-
nis et resurrectionis. *Ecce* ascendimus hiero-
solimā z. luce. xxiij. ca. Et quā pñdem ceci-
luminantur. ideo statim sequitur cecillu-
minatio. q. valde sapiēter petijt dicens. *Dñe
ut videam* quod pñsio erit tota merces. *Offer-
torium* similiter est de fide. *Benedicimus* es do-
mine z. *Et* aduerte. quia in euangelio cec-
pentionem geminat dicens bis. *Sili* dauid
miserere mei. et in offertorio similiter ecclesia
grās de illuminatione viri usqz ppli duplicat
dicens bis. *Bñdixit* es dñe. Et in alij seriaz
vbi magis ac magis dupliciter illumina-
ri postulat dicens etiam bis. *Voce* me iusti-
ficationes tuas. *Uel* bis dicit iustificandos
tuos propter viā testimonioz et vitatē man-
datoz. *Indo* postcommunio scz manducauerūt
et saturati sunt nimis. est de timore. ut ad me-
moriam reducamus qd dicitur de iudeis.
Ad buccellas eoz erant in ore ipsorū. et ira ascē-
dit sup̄ eos quoniam comederat usqz ad nau-
seam statum deū ad iracundiā p̄cauerunt.
ut videlicet incutiat nobis timor. ne per gul-

lam offendam deū sicut iudei. *Hoc* autem fa-
cit ecclesia. quod tunc solent homines magis intende-
re gule propter carnalium quod iunet. de
q̄bus dicit gregorius. *per* relinquēdi sūt suo ingenio
cū vepia. et iō bene cōpetit huius diei. **I**ndō
etiam taliter dicit quod tria sūt necessaria q̄ ppo-
nuntur nobis in epla et in euangelio. ad hoc ut
opa penitentie que per quinquagesimā figurāt
sūt pfecta. i. caritas que pponit in epla. me-
moriam dñice passiois. et fides que intelligit
per ceci illuminatoz. et hec pponit in euange-
lio. *Vera* fides sine qua nemo deo placere
pōt. opa facit acceptabilia. memoria passio-
nis reddit facilia. caritas facit esse continua.
Et sicut ecclesia p̄mo desperans clamauerat.
circūdedērit me z. et post ad se rediens ad
iuuari petebat. ita hic iam pcepta fiducia et
spe venie propter pñiam qm̄ dñm tenēdo orat
et dicit. *Esto* mihi z. *Ubi* pent quattuor. i.
p̄fectionē illi q̄ sunt in aduersis. firmamētū
illi q̄ sunt in gratia. refugium illis q̄ sunt in cul-
pa. et ducati illis q̄ sūt in p̄speris. *Epla* vō
nos ponit in expeditione armis muniti do-
cens. *Tractus* triumphatori militie. nos docet
fui rei qdē q̄ nos fecit. nō ei cui nos ven-
didim. Et nota euangelioz p̄sequentiam
rōnabiliter ordinatā. nā in. lxx. vineas col-
mus in. lx. agrum seminam. siue semē spargi-
m. in quinquagesima fructum lucas in ceco il-
luminato colligim.

De feria quarta i capite ieiunioz
Est quinquage-
simā sequit quinquagesima. q̄ ē nu-
merus sp̄ialis penitentie. in q̄ iei-
natecclesia et penitet de peccatis suis. *Inde* per
nitentiā enim que in quinquagesima p̄ficiat. puenit
ad quinquagesimā. i. ad annum iubilē. hoc est
ad remissionē peccatoz. ut promissum ē. *Incipit*
autem quinquagesima a dñica sequenti in qua can-
tat. *Inuocauit* me. Sed in hac feria quarta iei-
unium inchoat. ut iā dicit. *Beatus* petrus pri-
mo instituit ieiunium quinquagesime añ pascha.
Ita vacat a misterio. quod quinquagesima sex die
bus a capite ieiunij usqz ad pascha i abstine-
tia sum. *Ita* post babilonicā captiuitatem
quinquagesima sex annis edificatum fuit templum dñi.

Unde et nos post captiuitatē babilonis. i.
p̄fusionis vicioz quinquagesima sex diebus per absti-
nentiā et bona opa nos ipsos templū deo edifica-
mus. *Quare* autem quinquagesima diebus ieiunet
et quare dicitur quinquagesima. sub dñica sequen-
ti dicitur. **S**ane ieiunium quinquagesime cō-
mēdatur ab institutore et a tribus tēpibus et a
p̄sonis que illi ieiunauerūt. **B**ursus ie-
iunia ideo sūt instituta. quoniam i lege p̄ceptū
erat decias deo et p̄micias de oibus bonis
reddi. *Uñ* et nos idipsum facere debem. et eti-
am de nobis ipsis. i. de corpore et de mēte et de tēpe.
De his et alijs ieiunijs dictum est sub quarta
feria tertie hebdomade aduētus. *Si* q̄des de
nobis decias et p̄micias deo offerim. quādo
bonū opamur. **I**n quinquagesima soluitur
decia dierū. quoniam s̄m gre. a p̄ia dñica q̄
dragelime usqz pascha sex hebdomade p̄pu-
tant. quorū dies sūt. xliij. *Ex* q̄bus dñi sex dies
dñici subtrahuntur de ieiunio remanēt tāti
xxxvj. dies abstinentie. q̄ sūt quasi decia anni.
Utergo nūmerus quinquagesima dierū q̄bus xpc
ieiunauit impleat recipiuntur ex institutōe gre.
pape quattuor dies p̄cedēns hebdomade vi-
delicet. quarta quinta sexta ferie et sabbatum. Et secū-
dū hoc dicit quinquagesima quasi quattuor cū deci-
ma. quoniam triginta sex diebus q̄ sūt decia ad-
duntur quattuor ut promissum est quorū p̄mus est
s̄cificatiois et mūdationis quia tūc tā aīa
q̄z corp⁹ mūdantur cineres capitibus asp̄gen-
tes. *Reliq̄* tres sūt de p̄micijs dierū que sol-
uuntur i quattuor tēporib⁹ anni. *Sz* cū trig-
ta sex dies p̄dicti sūt decia t̄cētorū sexagin-
ta quinqz diebus et sex bonis. patet quod cū ieiuna-
m⁹ triginta sex dies s̄ne decie tēporis rema-
nēt quinqz dies idemati et sex bore. Sed illi
ieiunam⁹ quattuor dies p̄cedēns hebdomadē
ut sacer nūerus impleat ut promissum est. *Sz* s̄z
hoc adhuc remanēt triginta bore idemate.
vix vnus dies q̄ p̄inet triginta quattuor borez
et sex bore. Sed p̄t dicit quod decia illi tēporis
i sabbato s̄cō tard⁹ cenam. vel forte propter
hoc die illa tard⁹ scz de nocte missa celebra-
tur. ut dictum est i p̄hemio q̄re parus. *Ita*
vero p̄uiciale ieiunium quinquagesime p̄cedēti
s̄cō feria inchoam⁹. et sic duos dies p̄l⁹ cē-

teris nationib⁹ ieiunam⁹. et hoc non solum
propter quod bona bonestare. ut vix sic biduo puri
ficantur quarta feria sacri ieiunii inchoemus
pari etiam pro eo quod quadragesima in magno die io
uis ceneterminat. put sub n. septuagesime
dictu est. Alios ergo duos dies non ratione
quod quadragesime. sed propter causam dicitur. et propter
eorum scitatem ieiunam⁹. Clerici etiam in qua
gesima ieiunii inchoare tenetur. put ibi di
ctu est. Quidam autem dixerunt quod promissi quatuor
dies addunt alia de causa. vix tres pro tribus
dieb⁹ quatuor temporibus quod quadragesima contingunt.
quatuor per vigilia pasche quam ieiunare debe
mus. sed promissio ratio verior est. **S**ed cum i
quod quadragesima imitemur ieiunii christi ut promissu
est et ipse statim post baptismum scilicet post ep^haz
suum ieiunium inchoauerit. querit quare hoc tempo
re ieiunium inchoamus. et illud cum pascha primum
m⁹. et non eo tempore quo ipse ieiunauit. cum ipse
actio nostra debeat esse instructio. Et quod qua
druplex ratio. Prima quia in quadragesima res
presentam⁹ populum israel qui fuit quadragesima annis
in deserto et statim post celebrauit pascha. Se
cunda quia homines tempore uerno naturali ad libidi
nem promouentur ad quam restringenda institutum
est hoc tempore ieiunari. Tertia quia christi passioni
resurrectio primum. igitur rationabile fuit ut af
flictio nostra continua esset passioni saluatoris.
Cum enim ipse pro nobis passus sit. et nos ei co
pati debemus. ut ita tandem pregnemus. et post
passionem statim resurrectio subsequatur. iuxta
illud apostoli. Si copiamur et coregnabim⁹.
Iam et egrot⁹ magis affligit cum appo
rimat sanitati. Quarta quia sicut filii israel pro
usque agnum comederet se affligebant et lactu
cas agrestes. i. amaras promedebant. ita et nos
per penam amaritudinem debemus pro passu affligi. ut
statim post digne possimus comedere agnum
uite. scilicet corpus christi. ut sic multum capiamus
paschalia sacramenta. **P**orro in multis quod
dragesimalibus frequenter. humiliare capi
veltra deo. eo quod illo tempore dyabol⁹ magis im
pugnat nos. unde dei humiliter orare. et nos
sibi humiliare debemus. et ut nos sibi omnipo
tens dei manu humiliemus. Dicit etiam. fle
ctamus genua de quo dictum est sub quar
ta pre sub titulo de salutatione. Et est factum

quod flectam⁹ genua. et humiliare capita sese co
mittant. et neutrum de in dominica die. **I**lam ut ait
gregorius. Qui in dominica die genua fle
ctit. dei surrexisse negat. **P**ropter multas
quod eas oratio nos ad terram prosternimus
put dictu est in quarta pre sub prima. Dicit etiam
oratio super populum post humiliare capita etc. pro
pter tepis sanctitatem. et ad notandum quod in hac
uita pro nobis est oratio. ut in futuro audire
mereamur a domino. Venite benedicti patris
mei etc. Que quod oratio est vicaria sancte con
munionis. Olim enim omnes communicabant. et co
municaturos dyacon⁹ ad flectendum genua
inuitabat. **I**lam vero quod multi suscipiunt corp⁹
domini indigne per communionem utimur oratio
dyacono sicut prius suo fugiente officio et dy
cente. humiliare capita veltra deo. quod quicun
que humiliauerit se exaltabit et quisquis hic
bonis actibus benedictus. eternam benedictionem post
modum ascribet. In hac ergo oratione sacerdos
milites christi pugne promedat ad humicam
dum contra hostem antiquum. et insidias inimico
rum. et id promittit eos promittit armis humilita
tis. dicens hu. ca. ne. d. et sicut debent caputibus
humiliatis qui confirmans eos infundit su
per eos protectionem sue benedictionis. et magis
in septuagesima quoniam aduersari⁹ noster
tunc sollicitus circuit querens quem deuoret. Se
cundo in prima collecta genua flectimus in po
stulationem iusticie. que est necessaria in presenti
uita. In ultima vero reuerentem inclinamus in
gratiam actionem per diurno denario uite future.
Tercio in prima collecta flectimus genua pro
pugna presentis uite afflictione laboris et pen
tentie ostendentes. In ultima vero que est per gra
tiam actionem. caput humiliamus. per quod mens
humilitas designat. quod in eterna vita omnia
bona excludetur. sed humilitas semper stabit.
De hoc dicit sub sabbato promedebat de
quadragesime. **I**tem in fine misse dicitur.
Benedicamus domino de quo dictu est in quarta
pre sub n. de oratione nouissima. **I**tem etiam tempore
corine ecclesia suspensum de quo dictu est in pri
ma pre sub n. de picturis. **P**orro ecclesia his die
bus in magno certamine constituta in quadra
gesima frequenter psalmum. Qui habitat. quia
psalm⁹ ille informat in certamine posuit spes

sua in domino ponere. et omne adiutorium
ab eo deposcere de quo sub dominica sequen
ti dicitur. **I**tem tempore dyaconus casulas
super humerum portat. de quo dictum est
in secunda parte sub titulo de dyacono.
Et hoc bac quoque quarta feria usque ad dominicam
palmarum dicitur omni die prefatio de ieiunio. et
am in dominicis diebus apud quosdam. In illa vo
dominica. et sequentibus diebus dicitur prefatio de
passione. Sed videtur esse incongruum. quod in do
minicis diebus canitur prefatio de ieiunio. cum
in illis non ieiunetur. Et ideo quod dicitur in illis
quod dominica prefatione. Scilicet non ieiunetur
numero. ieiunatur qualitate. in cibo qua
dragesimali. sicut in alijs diebus. In quibusda
tamen ecclesijs incipit dicere prefationem de passio
ne in dominica de passione. Et in quibusda etiam
dicunt prefationem de ieiunio usque ad quartam
feriam ante pascha. **E**lex licet ut promissu est
quadragesimali ieiunio quod incipit in dominica
quod quadragesime. super addit. sunt quatuor dies
solennitates et officia quadragesimalis temp⁹ in
cipiunt in eadem dominica sicut prius et non ante. nec
in hoc imutatio facta fuit. quandoque ponitur ex
incuria quod ex certa scia hoc promissu credat.
Ilam idem deberet esse caput ieiunii et officij
Et in hoc videtur quod in dictis quatuor die
bus deberet immediate post missam dici vespe
Circa quod notandum est quod quadragesimale
temp⁹ est lucius et penitentie tempus. peniten
tes autem dum conuertuntur ad christum a tenebris ad
lucem transeunt. **E**lperitum vero temp⁹ propter
defectum et obscuritatem inspectione designat
quod ergo penitentes non inspectione et defectui
sed potius perfectioni et luci veritatis insistent
idcirco prouenerunt quantum ad vesperas dictu
temp⁹ lucis ex institutione gabilion. xliij. proueni
tur. ut sic statim post missam dicantur quod alias
circa noctis temp⁹ prouenerunt dici. **I**tem etiam quod
tuor predictis diebus precedentibus non seruatur.
qui diebus quadragesimalibus super addit et
alia causa fuerit. **E**lex per dicit. quod quod quadragesi
li temp⁹ propter dispositionem ad paschalem solennita
tem et correctionem delictorum preteritorum
sanctionibus operibus insistentum est. idcirco
pusum est ut eo tempore quo seruamus illa
ieiunia plures orationum supplicationes et

iuni agamus. et propter hoc non solum alias
horas verum etiam vespas ante cibum dicimus
Predictis tamen quatuor diebus non suat
ad representandum primariam dispositionem peni
tentium qui in suis primordiis non prout tota
civitatis obseruatis insudare. **I**tem tempore di
atur ad horas caplin. Couertim. i. c. u. c.
Et illud Inter vestibulum. quod est ibi. Et illud
Elama ne cesses. el. lviij. c. Et illud Berelin
quat impi⁹. el. lviij. c. Et illud Strange esurie
ti. el. lviij. c. **S**ane hec quarta feria quat
tuor privilegij insignit. **P**rimum est. quod tali die
incipimus ieiunare. quod sit quadruplici ratio
Primo pro eo quod christus legitur quarta feri
a suum ieiunium inchoasse. **Q**uoniam videtur.
quod natus est die dominica. et si quis diligenter co
putet annos sextum usque ad triginta sex ra
tiones prout inueniuntur in tertia feria fu
isse baptizatum. et sequenti die intras in deser
tum inchoauit ieiunium. **S**ecundo id in quar
ta feria ieiunium inchoamus. quod quarta etate salo
mon templum edificauit. et nos qui fundamētum
illi templi quod ex nobis extruimus ieiunium
do. ut in pascha templum domini esse possimus. **T**er
tius. Templum dei sanctum est. quod estis vos
Tercio ideo in quarta feria ieiunium incipit. cum
enim ecclesia in diebus dominicis quadragesime non
ieiunet propter gaudium quod habet de resurrectione
domini que in illo die facta est. in qua resurrectio
ne dominus legis bis comedit. semel cum discipulis
eis euntibus in emaus et iterum quando intravit clau
sis ianuis ad discipulos. et attulerunt ei pre
piscas assis et fauim mellis. ideo incipit ieiuna
re ab hac quarta feria antecedente dominicam
illa. que propter hoc vocatur caput ieiunii. **D**e
hoc etiam iam promissu est. **Q**uarto. quod sic iam
dicitur tempore ad bellum procedimus. ideo quod quatuor
diebus huius hebdomade ieiunamus. ut quat
tuor armati virtutibus. i. iusticia. fortitudine
prudentia. et temperantia. quatuor mala que per
primum parentem incurrimus deploremus. scilicet quod
de paradiso eieci sumus. quod in hac valle misere
rie cibis ad modum iumentorum indigemus. quod in
infernum descendere timemus. quod in patria cum
domino non gaudemus. **Q**uinto ut defleamus quod
tuor mala que fecimus. i. peccatum cogitationis
operis. consuetudinis. et locutionis. **S**ecun

dū privilegium est. q̄ illa die audiunt confessio-
nes publice penitentium et eis p̄nie imponuntur.
Tertium. quia tūc cineres capitib⁹ aspi-
guntur. vti dicitur. **Q**uartum. quia die ista fit
p̄cessio qualē p̄ totū annū fieri nō p̄tingit.
penitētes nāq̄ tūc ab ecclā cū p̄cessione et
cruce eiciunt et in die cenae in eadē recipiuntur.
sicut sub illa die dicitur. **P**rocessionē quā
dē facim⁹. quia tūc ad bellū p̄tra hostes in-
cedim⁹. q̄ q̄ in expeditione a septuagesima
vsq̄ tūc fuim⁹. **P**rocedētes ergo cōtra ho-
stes armis nostris armamur. quē sūt bñi-
liatio oratio. afflictio. et elemosinay largitō
Humiliatio sicut iam dicitur est in cinere.
Oratio quia tūc dicim⁹. **P**arce dñe. **A**ffli-
ctio de qua in euangelio Cum ieiunatis **E**-
Elemosinay largitio quē maxie hoc tempe
frequētanda est. **I**n **A**bsconde elemosinā
in sinu pauperis. **T**alibus itaq̄ armis ar-
mati ad bella p̄cedim⁹. **I**n collecta bñi-
ei est. **C**ōcedē nobis omnipotens dē p̄fē-
dia militie christiane sanctis inchoare ieiū-
nijs. **E**t ceterū hac die officium vsq̄ ad
nonā differim⁹. nō tātū q̄ dñs hora nona
expirauit. s̄ etiā p̄p̄ nāz castrumargiā. ad o-
nanq̄ ventri dediti sumus. q̄ audita missa
statim ad cibū curremus. et de bonis paz
aut nihil curarem⁹. **I**n in p̄lio gabalon.
d̄ q̄ ad missā currendū est. et auditis missa
rū solennis. et vesperinis officijs sac. largitis
elemosinis. ad cibū accedendū est. **H**ac etiā
die benedicitur cinis. et in signū humilitatis
capitib⁹ aspigitur sub his v̄bis. **C**inis es et
in cinerē reuerteris. **Q**uod dictum fuit abe-
ge. iij. c. **E**t iob penitentiā in fauilla et cinere
egit prout legit iob vlmo ca. **E**t dominus
ait. **I**n domo pulueris puluere vos asper-
gite. mich. i. ca. **I**te legit iudith. iij. ca. **Q**uā
si iherusalem humiliauerit aīas suas in ieiunijs
et erat cinis sup̄ capita eoz. **E**t abraā iquit.
Loquar ad dñm meū cū sum puluis et ci-
nis genē. xvij. cap. **E**t mar docheus indu-
tus est sacco. spargens cinerem capiti suo.
Hester quarto capitulo. **E**t filie syon con-
sperserunt cinere capita sua. **L**ren. iij. cap.
Et hic est q̄ sicut ex libro pontificali habet
penitētes et morituri in signū p̄nie et humi-

lilitatis. et q̄ terra et puluis sunt se in cinere et
solo p̄sternūt. et aliciū induunt. **Q**uod ex
veteri testamento tractū ē. legit enī esa. lvij.
ca. q̄ penitentes sacco et cinere sternunt. **I**te
bier. xvj. ca. **A**spigim⁹ cinere quia p̄plei sūt
dies vestri. **I**te iōne. iij. ca. **B**er minime idu-
tus est sacco et sedit in cinere. **I**te t̄ren. iij. ca.
Virgines hierusalē accincte sunt alicijs.
Ite i ps. xxxij. **I**nduebar alicio. **S**it etiā
hoc ad significandū q̄ sicut in electione ade-
de paradiso maledicta fuit terra in opere
suo sic p̄ humilitatē p̄nie terra nā s̄z liberū
arbitriū nostrū bñdicit p̄ p̄niam vti non spi-
nas et tribulos. sed dignos fruct⁹ p̄nie gery-
minet. **I**nnotant aut oēs ad p̄niam gene-
raliter cūz d̄ in antiphona. **I**mmutemur
habitu et ieiunem⁹ et plorem⁹ aī dñm et c.
Et ostendit cā quare homines debeant ieiū-
nare. s̄z q̄ dñs expectat eos ad p̄niam. **I**n
introit⁹ ē. **A**liseris oīm dñe p̄pter penitē-
tiā. et est sap. xj. ca. **O**mnēs etiā orōnes q̄cūq̄
q̄z dicunt. faciunt ad idē. **I**n eplā quoq̄
Conuertimini et c. quē est ioh. iij. cap. ad b̄
iuitantē generaliter parui et magni et v̄rus
q̄z serus. **U**nde dicit **S**anctificate ieiunius
vocate cetū p̄gregate p̄p̄ et c. **S**equit̄ r̄sori-
um. **A**liseris mei dē et c. q̄d respondet epi-
stole ostendens triplicē effectū p̄nie. primū
quia p̄ eā habem⁹ remissionē peccatorum.
et collationē gratie. et cōculcationē inimico-
rū. **U**nde sequit̄ vsus **B**edit in obprobriū
cōculcantes me. **S**equit̄ tractus **D**omine
nō secūdū peccata nostra. et c. qui significat
laborem qui in penitentia habetur. **E**t dicit̄
tur iste tractus vsq̄ ad officium de passione
in secunda quarta et sexta ferijs. vti in dieb⁹
arriori ieiunio deputatis incepte penitētie
memores orationes ieiunio p̄binem⁹. **I**n
euangelio autē cū ieiunaueritis et c. math.
vi. c. legitur de modo ieiunandi vbi dicitur.
Tu aut cū ieiunas unge caput tuū. et faciē
tuā laua. **Q**uia omnis penitens debz vngi
oleo spūali. quod est iocunditas mentis. tā
q̄z athleta et pugil dñi. sicut habetur in ecclā
stico **O**leum de capite tuo non deficiat. **E**t
faciem tuā laua. i. interiorē hilaritatem
exterius demonstra ne videaris hoibus et

inmans. i. sici ieiuna vti nō intendas fauores
humani. sed solus dei. et pater tu⁹ q̄ videri
abscondito reddet tibi. **O**fferenda est **E**ral-
tabo. vbi est gr̄a actio de impetrata remis-
sione **C**ōmunio est **Q**ui meditabit̄ in qua
est alioz exhortatio de legis meditatione. et
et consonat euangelio. q̄z meditari in lege ē
thesaurizare in celo

De quinta feria

Sequitur de quī-
ta feria. **S**i quidē uniuersi sunt
oēs in p̄cedē die sicut ibi dictūz
est ad p̄niam. **S**ed q̄ p̄niam p̄stet in tribus
s̄z in orōne. ieiunio et elemosina. ideo in tri-
bus sequentib⁹ dieb⁹ ait de his trib⁹ et p̄rio
de orōne in hac quinta feria. et ideo incipit in-
troit⁹. **B**ñ clamarē ad dñm. **F**it autem orō
ab aliq̄. q̄nq̄z p̄ se q̄nq̄z p̄ alio. **U**tergo ostē-
dat quantū valet ab aliq̄ p̄ se facta orō. seq̄t̄
eplā. **E**grotauit ezechias et c. esa. xxxvij. c. **I**n
q̄ pponit ecclā regē ezechias in exēplo q̄ ora-
tione p̄ se facta impetrauit a dño. xv. annos.
dieb⁹ vite sue sup̄addi. **E**t etiā ecclā oīdat̄
q̄ntū valet oratio p̄ alio facta legit euāgelij
um. **C**um intraret iesus. math. viij. c. de cen-
turiōe q̄ rogauit dñm p̄ puero suo vti sana-
retur. quod impetrauit

De sexta feria.

Sequitur de sexta feria agi-
tur de ieiunio et oīditur quale
ieiunū placet deo. s̄z spūale nō
carnale. **I**n eplā agit de hoc **C**lamarē cel-
ses. et c. esa. lvij. ca. et post. **Q**uare ieiunau-
mus et nō asperi et c. **E**t dñs respondet. **I**stū
quit tale ē ieiunū q̄d elegi p̄iorē q̄ circu-
lū caput et c. **Q**uali diceret. **N**ō placet mihi
tale ieiunū. q̄ aliq̄s se cruciet in tantū. s̄ q̄
dissoluat fasciculos impietatis. i. ab oī peccato
abstineat q̄d fit p̄ caritatem. **U**nde sequitur
euangelij **A**udistis et c. math. v. ca. agens de
caritate. vbi dicitur. licet hoc in ecclā non
legatur. **D**ictum est antiquis nō occides.
ego aut dico nō irascaris.

De sabbato.

Sabbato agit

ecclā de elemosina et de sabbato
q̄ p̄ p̄missa tria. s̄ orōnes ieiū-
nia et elemosinas veni ad sabbatū sicut men-
tis. vbi pena iaz facta q̄ spectat ad p̄niam. et
paz q̄ est quies et sabbatū sicut mentis se oscu-
lant. i. pueniunt. **E**t p̄pter hoc sequit̄ apte in
eplā esa. lvij. ca. **S**i abstuleris de medio tui
catenā p̄corz. et cetera q̄ ibi dē sequunt̄ tunc
vocaberis sabbatum dedicatum. et cetera q̄
ibidem sequuntur. **E**t hoc idē dicitur in
euangelio. **C**um sero esset et c. mar. vi. ca. vbi
dicitur de discipulis laborantibus in mari
p̄ quos penitentes designantur. q̄ domus
ascendit in nauiculam cum eis. et statim fa-
cta est tranquillitas. **Q**uia deo p̄sentem
corde hominis pacificatur aīa. et tranqui-
lum fit ibi. **H**oc sabbatum licet habeat epi-
stolam et euangelium. sicut nonnulla alia
p̄ anni circulum. non tamen est canib⁹ of-
ficiatum. q̄ s̄m quosdam nondum erat so-
lenni ieiunio deputatum. **H**odie vero ieiū-
namus. vti ad quietis eterne sabbatum per-
ueniamus.

De prima dominica qua-
dragesime.

Hac domica

in qua cantatur. iuocauit me
et c. incipit quadragesima. quē si-
gnificat temp⁹ p̄nie spūalis. et
vocat̄ dñica q̄ntana. q̄ quinta est a pascha.
Quid autē significet q̄nq̄z dñice q̄dragesime.
dictū est in p̄ia p̄te sub ti. de picturis. **B**etā
est aut q̄dragesima. licet in ea sint quadragi-
ta duo dies vsq̄ ad pascha. **I**stū q̄ ecclā
nō curauit de duobus diebus. quē minuti
as non attendit sed summas numeri ponit
q̄zuis sit paz plus vel minus. **S**ecundo q̄
quadragesima nō protenditur nisi vsq̄ ad
diem cenē dñi. quē est dies absolutiōis.
Istā p̄ quadragesimā bene obseruataz. et
p̄ veram penitentiam puenit homo spūali-
ter ad cenam agni. **U**nde in apo. **B**eatiss
qui vocatus est ad cenā nuptiarū agni. **E**t
s̄m hoc solum sunt. xl. dies. **T**ertio quia si

lij. iſraēl laborantes in deſerto. xl. annis ciba
ti manna. p. quadraginta manſiones vene
rūt in terrā pmiſſionis quo etiāz exēplo. xl.
dieb⁹ a delicijs corp⁹ abſtinētes v̄bis vite
reficimur. orationi vacam⁹ vt tandē p chu
ſtū in terrā pueniū iroeam⁹. ſicut illi p ie
ſū naue. i. p ioſuei terrā pmiſſiois introdu
cti ſūt Ideo autē ſm hieronimū ſūt in ea. xli.
dies. qz dñs venit ad nos p. xli. generationes
pputatiſ ieconia patre. ⁊ ieconia filio. ⁊ ipſo
dño. **S**ane totū temp⁹ vite nrē qdʳageſi
ma eſt. **I**eiuam⁹ aut. xl. dieb⁹ incipien
tes a pcedēti q̄rta feria **I**ſdr̄o ſz auguſtinū
q̄niā matheus. xl. generationes poſuit. **A**d
hoc enī dñs ſuo qdʳagenario nūero ad nos
deſcēdit. vt nos ad eū nrō qdʳagenario nū
mero aſcendam⁹ **S**cdo ſm eūdē. qz ad hoc
vt habeamus q̄n quagenariū qdʳagenario
adijciend⁹ eſt denari⁹ **A**d Beni vt puenia
mus ad requiē beatā. optet nos toto tpe p̄i
tis vite laborare. **E**nī et dñs cū diſcipul⁹. xl.
dieb⁹ manſit. ⁊ p⁹ decimā diē ſpūm ſancū
miſit **I**eiuam⁹. xl. dieb⁹ **I**ſam et moy
ad accipiendū legē ieiunauit. xl. dieb⁹. ſum
luer ⁊ helyas. dñs qz noſter qdʳaginta dies
ieiunauit abſz cibo. et ſz p inſtitutione ⁊ exē
plo. **U**nde nōnulli vnā tantū qdʳageſimā
obſeruāt. **I**lli vō p merito ieiunauerūt **C**ō
muni⁹ tñ eſt tres qdʳageſimas ſuare. eo q
moyses. vt tradūt hebrei ter aſcēdens ad do
minū ieiunauit. vel pon⁹ qz tres in trib⁹ le
gunt ieiunaſſe qdʳagenis. ſ. moyses. helyas
et dñs. **Q**uare aut. xlvj. dieb⁹ ſum⁹ in abſti
nētia dictū ē ſub pcedēti q̄rta feria **C**ō
ſiderandū eſt aut q tps quadragēſime p̄ſue
aſcribī. p̄niē aut fruct⁹ ſunt. ieiunū. vigilie
⁊ alie carnis afflictōnes **E**lemoſina corpal
⁊ ſpūal⁹ ⁊ alia miſericōie opa. **D**ō ⁊ d̄p̄catio ⁊
alie ſpēs p̄replatois. **F**leſ. lacrie. ⁊ alia inſi
gnia p̄ritionis. **I**ſoqz de his ⁊ ſimilib⁹ ad
pnīaz penitētib⁹ in nocturnis ⁊ diurnis offi
cijs bac die ⁊ ſequētib⁹ legit et cātat ecclā cō
pioſe. **E**t pp̄t **B**etiā **H**pe d̄regularit̄ ocl̄es
in canonicis bonis pſalm⁹ ille p̄nialis **A**p̄i
ſerere mei de⁹ **E**t eſt notandū q pp̄t ieiū
nij p̄ncipiū ordo inſtrūp̄t h̄ſtoriaz. **E**nī eī
in ſeptuagēſima ⁊ ſexageſima cātati fuerūt

beada. 7 in qnquagelsia de noe et abraaz. in
bac pma dnica interponit de fructib⁹ pnie.
in scda vo de iacob. in tertia de ioseph. in q^r
ta de moyle. **A**nuqtus tres instituit eccla
q^d dragelumas. de q^o tactu est in pte pma sbi.
de ecclasticis sacramentis. **S**ane q^o vt di
ctu est sub q^rta feria cineru. Bt p^s est militie
xpiane. 7 in q^o dyabol⁹ forti⁹ p^o nos insurzi
io ne b^o desperet. qⁱ p^ofortatiuu q^dda canit
eccla introitum Inuocauit me zc. q^o audito
spe fit b^o fortis Un dicit apls Spe fortes i
tribulatoe gaudentes Et esa. xxx. c. In sileno
7 in spe erit fortitudo vr^a. Si q^d de in his duo
bus p^sistit tota fortitudo hois sp^ual. In si
leno a tumultu⁹ seculi. nihil de his q^o sut se
culi appetendo. 7 in spe eterna desiderando.
Ider eplam q^o incipit. hortamur vos. ij. co. i
th. vj. ca. armate eccla milites suos q^utuor car
dialib⁹ vtutib⁹ Idio fortitudie cu dic Ecce
nuc tps acceptabile. ecce nuc dies sa. zc. q^o ibi
de fortitudine dicunt. q^o sequit In oib⁹ ex
bibeam⁹ nos sicut dei milites in mltia pa
cientia. Scdo tpania cu dicit. In castitate
7 ieiunijs multis Tertio prudencia. cu dicit
in scia. i. prudencia. Sut at id^e subiecto sci
tia 7 longanimitas. q^o scia 7 longanimitate
scum⁹ puerlari in medio prauie 7 puerse na
tionis. 7 bonitate et suauitate q^o est in sp^usa
cro. Botu p eode sumit Sequit. in caritate
no ficta q^o oia sine fictione fieri dnt Quatio
iusticia. cu dic. parma iusticie a dextris et a
sinistris. Post eplaz sequit r^oloriu. Angel
suis deus madauit de te zc. vt sic secure b^o
possit pugnare. Sequitur tract⁹ Qui ba
bitat in adiutorio. in quo agit de tēptatōne
Tractus vero ideo dicitur. quia ibi ostēdi
tur q^o bec vita misera trahitur multis dolo
ribus 7 laboribus Et quia potest conques
ri aliquis de inequalitate istius pugne. q^o
temptator potentissimus est. vt habetur in
iob. Non est potestas sub celo que ei valeat
comparari. Et sapientissimus. quia multa
vidit. Et crudelissim⁹. q^o vt dic hiero. Cru
delis est 7 nō miserebi⁹. b^o aut infirmissim⁹
7 ignorās. iō in ipso tractu ponit solutō b⁹.
q^o b^o p^omittit deus inimicū temptare. ut b^o n
meat 7 ad deu p^ofugiat. q^o scit 7 pōt 7 vult li

berare. et sic in se non speret. sed in deo qui promittit quod liberabit si confugiat ad eum. Vult enim deus ut homo habeat timorem de inimico forti. et spem de promissionibus futurorum. et de dilectione dei vehemensissima. Ergo sequitur quod vult eum protegere quem admodum gallina protegit pullos suos ex amore vehementi. et est spes de custodia angelorum. Ideo autem si molatur inter duas molas timorem scilicet et spem efficiet panis placentis deo. et sic vincit omnem temptationem. siue sit levis et occulta. quod dicitur timor nocturnus. siue levis et manifesta. quod dicitur sagitta volans in die. siue sit visibilis et occulta. quod dicitur negotium pambulans in tenebris. siue sit gravis et apta. quod dicitur demon meridians. Hec quatuor genera temptationum non vincet qui libet sic armatus. ut dictum est. Sed in euangelio non sunt nisi tres temptationes. ubi dicitur. Bucephalus est iesus in desertum etc. matthei. iiii. ca. Et apprehendunt quatuor omnes temptationes sub quaternario. ut dictum est. quatuor sub ternario. ut in euangelio. quatuor sub binario. ut in eodem psalmo inferius. ubi dicitur. Alia quoque venantius. id est ab opemalo. et a verbo aspero. id est a peccato oris. Temptatus autem fuit dominus a dyabolo triplici temptatione. scilicet temptatione gula. cum dixit ei. Vici ut lapides isti panes fiant. Cupiditatis scilicet cum dixit ei. Hec omnia tibi dabo si proci-des ad oraueris me. Et inanis gloriae. quoniam dyabolus voluit eum deicere de pinaculo sic fecerat alijs predicatoribus multis. Et viciat eum dominus paucis ritibus sacre scripture. quod significatum est in libro quod david lapidibus superis detorrens deiecit goliath. docens nos debere armari gladio ubi dei propter illa arma quibus nos armat apostoli in epistola hodierna. ut sic sufficienter ad pugnam armati sumus. Ideo etiam dicitur quod a principio septuagesime ecclesia tot tribulationibus pressa desperans clamauerat. Circumdederunt me gemitus mortis. quasi a nulla parte evadere possit. In principio vero sexagesime. ubi etiam de beati cum est. et dicitur in quarta dominica. qui posita in desperatione et spem clamavit. Exurge quare obdormis domine etc. In principio quinagesime etiam sperans clamavit. Esto mihi in deum protectorem. in modo deprecationis mutans in affirmationem dicit. dux mihi eris et nutries me. Hinc vero in principio quodragésime ostendens se exaudi

tam dicit. inuocauit me. et ego exaudiui te. In
et epla dicit. In te placito exaudiui te. In
graduali dat nobis angeloz custodia. In
tractu diuina pectio. qz circūdamur scuro
uitatis In euāgelio ad exemplū saluatoris
abbostetruūphus. cui dicim⁹. Uade retro
sathana. In offertorio etiā diuina pectio
notat cū d. Scapulis suis obuiabit tibi zc
In postcōmunionē demonū subiecto ubi
d. Sup aspidē et basiliscū Et hac die vsq ad
parasceuen opunt cruce. et velū añ altare
suspendit de qm pma pte dictū est. subti. de
picturis. ¶ Hec dñica pūilegiata est. qz est
ianua et limen qd agelime. q repñrat tēpus
q filij israel morati sunt in deserto. ¶ Et rā
qdem fuerūt in p̃lo israel. qz duo p̃memo
raui⁹. s. pegrinatio. q fuit in egypto. qñ ia
cobet filij sui p̃fecit sūt in egyptu. captiuatio
q fuit in babilone. et dis̃p̃lo q facta fuit a ty
to et vespasiano. p totū mūdū. quā nō p̃me
morauim⁹ quia ab illa nūq̃s reuocabunt
d q dictū est. tradā eos in manu de q nō pō
terūt surgere In hac dñica ad horas d. ca
pitulū Fratres horā murne inuacui⁹ zc. ij.
corinib. vi. ca. et illud Ecce nūc tēpus. et illud
In oībus exhibeam⁹. ibidē Et hic hodie sta
tio apud basilicā lateranā. q cōstructa est in
honore saluatoris. et plusqz pp̃be iobis. eo
qz officiū hodiernū saluatoris nr̃i pp̃betice
resonat felicitatē

De secunda feria.

Ustquā domi-
n⁹ & p⁹ armauerūt miluē suū
non restat nisi vt pugnet. q² bō
stes sp⁹ pati sūt. Q² vō p opa misericōdie spālī
& maxie fit pugīsta. iō de ipsīs ē fēria ista. q̄
agit de elemosina Burs⁹. q² on⁹ pugne n⁹ li
bēter suscipit. nisi iūnu p⁹ mīj. iō in hac scōa
feria ē iūrou⁹. Sic oculi suoz zc. Et dñs in
eplā Ecce ego requirā oues meas. zc. q̄ sum
pra ē dezechiele. xxxiij. oñdit p⁹ mū cū dicit.
Et pascā eas Qui enī pascit dñm i paupe.
& dñs pascit eū. sic ibi legīt In mōtib⁹ isrlī.
in mātionib⁹ etnis Iobē habet penā geluuz.
Cū venerit fili⁹ zc. math. xxv. c. vbi d^r. Clemen-
te bñdicti zc. Esuriui ei et dedistis mibi mā

ducare debem⁹ autē habere oculū ad ipsū
nō tantū sinistru ut respiciam⁹ penas eter
nas. ⁊ ppter hoc bonū faciam⁹. Beni esset ti
mor seruili⁹. sed etiā dextrū. ut plderemus
pmia. Istū oculū vult nobis auferre dyabo
lus ⁊ nūc qnātū potest. Th. i. reg. xj. c. Ber
amonitaz noluit inire sedus cū iabitis. nisi
erueret eis dextros oculos. similiter vult fa
cere nobis dyabol⁹ ut nō sumus apti ad pu
gnandū sicut miles qui non habet oculum
dextrū.

De tertia feria

Tertia feria agit

de oratione. et sumitur introit⁹
de psalmo qui est oratio. Dñe
refugiū fact⁹ es nobis. Idugnam⁹ enī orā
do. Cū iesus naue in beremo pugnabat. et
moyses orabat. merito qui pugnabat non
deficiebat. qz ille orando vincebat. Eplā vō.
Querite dñm ⁊ c. el. l. v. c. docet nos orare ⁊
inuitat nos ad orationē. Querite dñm scz
derelinquendo vicia ⁊ pctā. qz mult⁹ est ad
ignoscendū. Istō enī cogitationes mee cogi
tationes vestre. Que sunt vō cogitationes
eius ostendit biere. dicens. Ecce ego cogito
cogitationes pacis et nō afflictionis. Si ei
ex vero corde rogat et qrit statim pacificat⁹
qntūcūqz deliquerit in eū hō ⁊ b dñi inueni
ri pōt scz in pñu. Ecce ostendit effect⁹ oratōis.
qz p eā hō pacificat⁹. Idē etiā habet pēuā ge
liū. cū intrasset. math. xxi. ca. In q dicit post
qz eiecit emētes et vendentes de tēplo dunt.
dom⁹ mea. i. hō in q habitat. dom⁹ orōnis
vocabit⁹. In eplā monemur ad petendū ut
habitem⁹ in nobis. in euāgelio. ut det nob eter
na gaudia. Cetera q in graduāli. offerenda.
et post cōmunionē cātant⁹ sūt qrennū dñm
orōes ⁊ solandēs ⁊ grāzationes.

De quarta feria

Quarta feria est

de ieiunio. Sed qz illa dies est
septima a capite ieiunij. septi
m⁹ aut numer⁹ ⁊ septuagesim⁹ idē signifi
cant. Idē enī significat numer⁹ multiplica
tus ⁊ numer⁹ multiplicās. Septuagesim⁹

vō significat liberationē a captiuitate ideo in
introitu q est Reminiscere ⁊ c. pent liberatō
nē. scz q habet p ieiunij. Et in eplā ⁊ lectōe
monemur ad ieiunij exēplo moysi ⁊ helye
Lectio q legit ppter ordines sumpta est de
exo. xxiij. c. Ellice de ad me in mōre ⁊ c. Eplā
vō de terriorē. xxi. c. Venit helyas ⁊ c. Qua
le aut ieiunij debeat esse scz spūale. mōstrat
nobis p ieiunij moysi vtilitas vō p helyas
In azimo enī cibo pueniet⁹ vsqz ad mōtem
dei oreb. i. ad altitudinē mēse illi⁹. qñ come
dem⁹ supra mensam pñs xpi in regno suo.
Idē ieiunij qdē ira dei tēpat ⁊ mitigatur
qd ostenditur p euāgelij math. xxi. ca. Elcesse
rūt ad iesū ⁊ c. in quo habet denūciat⁹ qz
dei tēpetauerūt p ieiunij suū. Et nota q in
hac feria solēntas ieiunij duplicat⁹. qz ieu
nat tam rōne qdragelime. qz ratiōe ieiunij
qtuor tpm. Quia vō penitentiū asperi⁹ ie
iunatiū corpa desiccant in his nō habitat.
sicut dñi in euāgelio spūs imund⁹. q ambu
lat p loca arida quērēs requiē ⁊ nō inuenit
Corpa enī ieiunij desiccata fastidit. Ideo
ad ieiunia libenti⁹ appetenda. moysi ⁊ helye
pmittunt exēpla. qz vterqz in singul lectio
nibus. xl. dieb⁹ ⁊ xl. noctib⁹ ieiunasse pbi
bet. Itaqz ppter ieiunij geminationē. scz qua
dragelime ⁊ qtuor tpm. duo versus in gra
duāli ponunt⁹. Ea q in introitu. graduāli.
tractu. p munionē. ⁊ offerenda cātant⁹. sūt cō
solatōes ⁊ orōes. ut ieiunantes a tribulatio
nib⁹ eripiant⁹. ⁊ ne his q ieiunij affliguntur
inimici dñent⁹. Idē qz a feria i b puilegiata
est. qz illi q in sabbato seqnti ordinādi sūt i
terrogant⁹ de scriptis sacris ⁊ examian⁹. De
q ⁊ qre due lectōes legunt⁹ ad missā sub qzta
feria tēne hebdomade aduent⁹ dictū est.

De quinta feria

Quinta feria est de

pfessione p quā etiā pugnat⁹. Et
est introit⁹ Cōfessio ⁊ pulcritu
do. Est aut triplex pfessio. i. fidei. pcti. ⁊ bñli
tatis. Qui bz hāc pfessionē pulcritudo ē in
pspectu ei⁹. In pspectu ei⁹ dñi bñliā nos
⁊ deo siles sum⁹ imitādo ipsū. Eplā vō scz.
Oravit helyas. ⁊ c. sumit⁹ de helyas. ix. cap.

In q ē orō helye ⁊ pfessio. q orauit sic etiaz
daniel orauit. Idēccam⁹ ⁊ iniuste egim⁹ ⁊ c.
Et p hā pfessionē meruerūt remissionē pec
cator⁹. Et ita ostendit effect⁹ pfessionis. In ali
is ecclis legit eplā. Fact⁹ est sermo dñi. eze
ch. xxiij. c. q etiā loquit⁹ de effectu pfessionis
Euāgelij egressus iesus ⁊ c. math. xv. cap.
est de muliere chananea. q p pfessionē fidei
cū dixit. dñe adiuua me. ⁊ p pfessionē bñli
tatis. cū dixit. nā et catelli ⁊ c. meruit filie sue
sanitatē. et dictū est ei. Mulier magna est fi
des tua. Quidā aut legūt euāgelij. in q iu
dei gloriātes q essent filij abrahe. puincit⁹ nō
esse filij abrahe. qz nō faciūt opa eius. sed ē ex
patre dyabolo ei⁹ opa faciendo. Et ut qz
busdā moris ē legūt euāgelij qd alij legūt
feria qnta seqntis hebdomade de diuine. q
apd iferos cruciat⁹. patre qz vocās ⁊ depcās
abraā nō ut fili⁹ exaudiat. Idē sonat illud
pphetici. qd in eplā pmittit. q si vir iustus
genuerit filiū sanguinē effunderē ⁊ vniuer
sa detestanda facientē. ipse quidē in iusticia
viuet. fili⁹ autē q opat⁹ est in iusticia morte
moriat⁹. Cetera q sūt i introitu graduāli ⁊ of
ferenda. sūt laudes ⁊ orōes iusti. Cōmuno
panis quē ego dederō. ioh. vi. c. declarat vñ
iust⁹ viuat scz de carne xpi. Et attende q
qntē ferie ppria oli nō habent officia. s. a do
municis estualib⁹ in officia abant⁹. ⁊ eaz euā
gelia nō sūt de ieiunij instituta. sed de diu
te ⁊ lazaro ⁊ vidue filio suscitato. Plz eteni
nō ieiunabāt. s. vt i dñis solēntabāt. Sz
post modū a gregorio minore qntē ferie q
dragelime fuerūt ad ieiunio. purdicū
sub septuagesima ⁊ in officiate. Et inde ē q
varietas eplaz ⁊ euāgelioz i qntis feriis res
pit. De hō dice sub qnta feria sequētis hebdo

De sexta feria

Sexta feria que

ē nona dies ieiunij. q nūc⁹ ē an
gelic⁹. pent ecclā liberari ab oib⁹
tribulatioib⁹. ⁊ est introit⁹ De necessitatib⁹
⁊ c. ⁊ fit h pāgelos ⁊ marie p angelū magni
filij. et iō legūt euāgelij iohis. v. c. Erat dies
fest⁹ ⁊ c. in q dñi Angel⁹ dñi descēdit in pisci
nā ⁊ mouebat aq ⁊ sanabat vñ⁹. Idē vñ⁹. qz

tantū vnitas ecclē sanat. Sz ne in pditione
peccem⁹ sic iudei q dicebāt istud puerbi⁹
yronice. pñs nri māducauerūt vñā acerbā
in dñro. ⁊ dentes filioz obstupescūt. i. nos
punimur ppter h qd nō ē iustū. iō legit eplā d
ezech. xxiij. c. Elia q peccauerit ipa monetur
fili⁹ nō portabit iniquitatem pñs. nisi imitet
patrē in malicia. Et indicat enī dñs iniqui
tem patrū in filios in his q oderunt eos

De sabbato.

Sabtea uero non

restat nisi sabbatū. Et ē eplā
de sabbo mētis. Sz sabbatū mētis
nos. Idē sabbatū vō mētis venit ad sabba
tū eternitatis. ⁊ iō dñi euāgelij dñi tñfigurāde
dñi. in q apparuerūt tñtū moyses ⁊ helyas.
qz exēplo aīat ecclā ad ieiunij. In missa b⁹
diei lectio pñā ē. Oravit moyses. deut. xxxij.
c. Tēda ē. Dixit moyses filiis isrl. ibidē. x. c.
Terna ē. Dixit faciebāt. ij. mach. j. c. Quar
ta. Mulierere nri eccl. xxxij. c. Quinta ē. Ange
l⁹ dñi. dñi dñi ē s. qzta feria tēne hebdoma
de aduentū. Sz ergo p ordinādis orat ec
clē cātāt introitū. Iniret in pspectu ⁊ c. Et
graduāle. ppici⁹ esto ⁊ c. p pector⁹ noster ⁊ c. ⁊
puertere dñe ⁊ c. ⁊ dirigat ⁊ c. ⁊ ad dñm cū tri
bularer ⁊ c. Ad qnqz lectōnes flectit genua.
ut qnqz sensus ordinādoz a dñō dirigātur.
Quia vō dyaconi ⁊ sacerdotes tāqz pfectō
res etnis intēdere tenēt. inde est q an sextam
lectōnes siue añeplaz nō flectam⁹ genua. si
cut nec añ euāgelij. Idē etiā fit ppter reuerē
tiā aplice lectōis. Et ppter eandē etiā cām ad
orōes sup pplin genua nō flectim⁹. sed soluz
capita inclinam⁹. Rursus qz multū valet
depcatio ecclē assidua. Quis enī q nō au
diat in tribulatioib⁹. Idē arco qnto loco legi
tur lectio de trib⁹ pueris de camio ignis li
beratis. ⁊ sequūtur grāzationes in cantico.
Bñdici⁹ es dñe ⁊ c. Quia vō officiū pdicas
tōis etiā ad subdyaconū pñet. idēcirco seq
tur eplā pauli. pma ad thes. v. c. Rogam⁹
vos corripite in qetos. solamī pusillanīes
⁊ c. Officiū enī pdicatoris ē alios corripere et
reliq facere q in eplā ipa docet. ⁊ ita ipa eplā
pñet ad ordiatos salte in sacris. Deinde se

quitract? Laudate dñm o. gē. in q̄ oēs iui
tant ad dei laudē. q̄ mīstros suos sua mīse/
ricordia p̄firmat. Tract? ergo 7 cāticū. bñ/
dict? es. sūt ordiatoz. 7 q̄ sacerdotes i virū
p̄fectū p̄mutari dñt. q̄z mīstrio panis 7 vi/
nū trāsubstantiāt in corp? 7 sanguinē dñi.
unde est q̄ legī euangelū de trāfiguratiōe
Alīsup̄it ielus petz 7c. math. xviij. c. dñt enī
transfigurari. ita q̄ in eis nō appareat nisi re/
surrectio dei. Sed q̄ in p̄nī sinetribulatiōe
aut vir aut nūq̄ esse possum? 7 p̄pterea sp̄
ad dñm clamādū est. inde est q̄ sequit offer/
torū. dñe de? salus mee. 7c. et postcōmu/
nio. dñe de? in te speravi 7c. p̄dūlegatū ē
B̄sabbatū. q̄ in eo ordines celebrant.

De scda domica quadagesime.

Ec secunda do/

Minica intitulat dñica vacat. p
eo q̄ caret p̄po officio. Jō aut ca/
ret officio. nā cū in p̄cedēti hebdomada oc/
currūt q̄tuor t̄pa. in q̄z sine ordines celebrāt
habebat antiq̄ ecclie institutio. ut post finem
diei sabbati inap̄et officii ordinū. 7 i die do/
minica terminaret. 7 ita officium quod in fi/
ne diei sabbati incipiebat vsq̄ i die dñicā p/
tēdebat. 7 sic iūcipia dñica p̄prio caret offi/
cio. Q̄z q̄ difficile erat a sexta feria vsq̄ in
die dñicā nil comedere. factū est ut in sabbō
ordines celebrēt. 7 i die dñicā q̄ vacat officio
officiū q̄teferie p̄cedētis repetat. Jdōt enī
dicti q̄ ecclia suspēdit oꝝgana sua in hac dñi/
ca q̄ ē q̄nta a septuagesima ad silitudinē po/
puli q̄ existēs in captiuitate nec altare. nec tē/
plū habuit. imo oꝝgana sua suspēdit. q̄ rep̄/
um nō h̄z officii. Sic aut dñica ista vacat
ab officio p̄prio. ita 7 oēs q̄ntēferie q̄drage/
sime q̄nda p̄po carebat officio. put sub q̄n/
ta feria dicit. Et attēde q̄ bec dñica vacat
solus cantu diurno. nec vacat oīno officio.
nec euāgelio. 7 iō solū in gōuali d̄z iūtilari
dñica vacat. 7 nō i antiphonario. nec i euā/
gelario. Et in q̄bulā ecclis d̄z euāgelium
Egressus. q̄d dictū est i p̄ria q̄nta feria. In
alijs. alīsup̄it ielus petru. T̄erū in p̄cedenti
dñica dictū est q̄ in ipsa dñica armauit dñs
milite suū q̄tuor cardinalib? v̄tutib? 7 gla

dio vbi dei. S; q̄z ut p̄missū est in scda feria
pugna nō libentē suscipit. nisi p̄mū oīdat.
iō agī in hac scda dñica de b̄ndictiōe. q̄ est
q̄ntuplex. scz b̄ndictiō liberatiōis. grē. augmē/
ti grē. p̄tēplationis 7 glē. Quia vob̄ndictiō
illa ip̄etrat p̄ ordē. iō dñica ista p̄sistit in
ordē. Q̄ndicū in introitu Bemiscere mi/
serationū tuarū 7c. petēs cantu lugubri libe/
rationē a vicis 7 peccatis 7 spiritib? imū/
dis. Hec est p̄ria oꝝ 7 significat p̄riā dei b̄n/
dictionē scz liberationis. In eplā vō que est
Bogam? vos 7c. i. thes. iij. ca. petis sibi dari
scdaz b̄ndictionē scz grē sine gratiā ad bene/
ambulādū 7 b̄n agendū dicēs. Hec est enī
volūtas dei. ut digne ambulemus. ut sciat
vñ? q̄q̄z vas suū. possidere i sanctificatiōe. i. v̄sit
celestē corp? 7 celestia appetat. 7 i honore. i.
ut sit dō dignū tēplū. q̄z sedes dei 7 tēplū sp̄/
ritus sancti sūt n̄ra corpa ut ait apls. Dis q̄
caste 7 pie v̄uit tēplū dei est 7 sp̄s s̄cū sedes
Et i hac sola dñica idē ē gōuale 7 tract? eo
q̄ ipsa tota p̄sistit i ordē liberationis. Dō ex/
p̄mit laborē 7 plāctū. q̄ duo significāt in gōua/
li 7 tractu. Est aut gōuale. Tribulatiōes 7c.
Tract? ē de necessitatib? 7c. Alij aut dicūt
tractū. dicit dñs mulieri. q̄ est math. xv. Ter/
tia b̄ndictiō. ē b̄ndictiō augmēt grē. Quar/
ta p̄tēplationis. Quinta b̄ndictiō glē. Q̄ vō
b̄ndictiōes b̄mōi nō habent vel p̄seruant sū
magna lucta. iō i nocturno officio de lucta
iacob cū angelo 7 in vtero agī. ut exēplo ia/
cob sup̄latem? frēs n̄rōs malos. s. i. q̄d nō/
bis inferūt iniurie dissimulātes. Et sit pug/
ista in vtero rebecca. i. ecclie. Rebecca ei grā
interpretatur. In p̄rio r̄sōrio i nocturnis
agī de augmēto grē. dicit ei ysaac ad filiū
tolle arma tua. p̄baretrā 7 arcū 7c. Alma p̄/
dicatōis sūt sacre scripture. q̄ dicunt p̄bare/
tra. q̄z de eis sumūt sagitte ad p̄cutiendū
dyabolū Jacob igī. i. ver? p̄dicatōr venaf
7 interficit hōies bona venatione 7 interfectiō
ne. scz p̄ arcū sacre scripture. 7 in se occidit be/
stias. i. vicia et peccā. s. p̄ocū luxurie. 7c. 7 tūc
cenat cū eo ysaac. i. ius. scz dñs. q̄ dicit in
talib? Sunt enī ei delicie cenare cū talibus.
Q̄ndicū r̄sōriū est. Ecce odor filij mei sicut
odor agri pleni. i. paradisi. Hec enī est id q̄d

supra dicit apls. ut sciat vñ? q̄q̄z vas suū
possidere in sanctificatione 7 honore. Seq/
tur vsus. Qui maledixerit ei. sit ille maledi/
ctus. Omnes enī q̄ ip̄lo xp̄iano iunior ma/
ledicit. maledicti sūt. ut iudei gentiles 7 alij
In tertio r̄sōrio dicitur. Ber nbi deus
de roze celi. et de pinguedine terre abundan/
tiā. esto dñs fratrū tuor. seruant tibi trib?
7 ip̄li. Hec b̄ndictiō dat ecclē ut oibus po/
pulis dñetur. Ista vō tria r̄sōria sunt
septimū toni ad significandū q̄ ipsa ecclia
impetrat nobis grāz septisformē sp̄s sancti.
In scdo nocturno in q̄bulā ecclis est r̄/
sōrio. Si dñs 7c. In cui? vsu d̄z Jacob
erexit in titulū lapidē. fundens oleū de super
Quod nos facim? cū imitatione xp̄i bona
agim? Ungim? enī cū p̄ fidē. cū ip̄li hōies
pleni gratie esse credimus. Et duo r̄sō/
ria sūt de p̄mo 7 vñ? de sexto tono. quia d̄
xp̄o agunt q̄ est p̄ncipiū 7 finis et in sexta
etate vñctus fuit oleo leticie p̄ncipib? suis
In septimo vō r̄sōrio orat iacob Erue
me de manu fratris mei. q̄z valde eū timeo.
Valde enī debet timere sanct? ne corūpat
a malis. In octauo vero r̄sōrio agī
de b̄ndictione p̄tēplationis. Unde ibi ha/
betur de lucta iacob cū angelo. q̄z p̄ ordē
debem? luctari cū dño. donec habeam? sta/
tū p̄tēplationis. Et dicit ei angel? Dimi/
te me aurore est. i. sans habes fidem vel ca/
ritatem vel gratiā. nec debem? dimittere do/
nec de luctatione p̄ra vicia faciat nos con/
templatiuos. quia regnū celoz vñ patit.
et violenti rapiunt illud. Tunc videtur sine
nubilo peccati. Unde in nono r̄sōrio
dicit iacob Q̄ndicū facie ad faciem. i. sine
nubilo peccati. nō sine velamine creaturaz
Hac ratione ecclia parisiensis d̄z legere hac
die euāgelii de trāfiguratione. q̄ est be/
nedictiō glorie. 7 ita patet q̄ habita benedi/
ctione liberationis. gratie. et augmētū gra/
tie. 7 contemplationis. 7 considerato p̄mio
glorie. libenter et fortiter pugnant milites
christi

De secunda feria.

Ecunda feria est

de oratione. Unde in eplā q̄ inci/
pit. Oravit daniel 7c. daniel. ix. ca.

ostendit q̄ntū valet oratio cū ieiunio. Ba/
niel id est vir desiderioz. oravit p̄ p̄lo suo 7
abstinuit a regalib? cibis. 7 vsus est legumi/
bus et ideo exaudita est oratio eius. sicut ei
dictū est ab angelo. Sed quia nil valet orō
nisi q̄ sit in cognitione dei. ideo sequit euā/
gelii iohānis. viij. Ego vado 7 queretis me
et nō inuenietis. dicit domin? iudeis. Et te/
rum Ego sum de sursum 7c. ego nō sum de hoc
mundo. Et nō cognouerūt eum. et ideo ad/
huc manēt in peccatis suis. Ibi itaq̄z d̄z
dit domin? spirituales a carnalib?. i. a qual/
que sit sub firmamēto abbis que sunt sup
firmamentū. Et ita huius secūde ferie p̄petit
opus secūde diei. et ideo introit? est de secū/
do tono. Carnales enī nō possunt orare deus
quia nō cognoscunt eū. Itaq̄z in carne sūt
deo placere nō possunt. Itēpe ea q̄ i intro/
itu. gradualī. offerenda et p̄mūione cantā/
tur. sunt orationes. p̄solationes 7 laudes cō/
uerse gentilitians cū domin? exhibuit intel/
lectum.

De tertia feria.

Tertia feria est de

ope diei tertie. q̄d est. Congregē/
tur aque oēs in locū vñ 7 terra
fructificet. Hec sit quādo bō nō curat vō
luptant? carnis 7 ieiunat p̄ caritatē. J̄eius/
nū laudabile est. ut hō nō sit multū curio/
sus de cibo corpali. ut d̄z in euāgelio. Noli
te solitari esse. solitudine scz suffocante. sed
solicitudine p̄udente possum? 7 debemus
Ideo introit? est. Tibi dicit cor meum ex q̄si/
uit te. tertij toni. p̄pter opus tertie diei. In
eplā vō. Fact? est sermo domini. 7c. iij. reg.
xviij. ca. bona fecit dñs ut nō sim? multū solici/
ti. et hoc p̄ belyam. q̄ pastus est a vidua sas/
reptana. 7 a coruo. 7 ip̄sectā pauit viduam
dicens. Non deficiet farina bydone. id ē gra/
tia de corde. nec oleū de lectulo. i. gratia seu
p̄ncipio spiritualis de super. Hec idēz bona f
pereuāgelium. Super cathedrā moysi. 7c.

matth. xxi. c. ubi sequitur. In est magister ve
ster. et vnus est pater vester qui in celis est. qui
curat de oibus. Bursus sareptana mulier
in introitu affectu ad xpm ostendit dicens.
Libi dixit cor meum. In gradu ali seipsum
solat et bonat dicens. Facta cogitatu tuu In
offerenda misericordiaz penit. In pmissione q
secura se mirabilia narratur pmutur.

De quarta feria

Quarta feria est de
pnia. q feria est dies pnie. In illa ei
trahit est saluator. Et ostendit in epi
stola. Drauit bether. bether. xij. c. qntu cas
oro faciat efficacem p orone bether. q cu regia
eristeret induta fuit calicio. et p oronem ipe
trauit suspensionem aman in pambulo. qd pa
rauerat mardocheo. Quia vo pnia papi
tumor iudicii. ideo de psalmo penitentiali
q intitultur per octauam resurrectionis.
Domine ne in furore sumit introit. Ne
derelinquas me. Quia vo no valet pnia
nisi unitet xpm. ideo sequitur euangelium. Alce
dens iesus. et matth. xx. capitulo. de cruce xpi.
ubi habet. Ecce ascendum hierosolimam Et
sequitur ibidem de filiis zebedei q petierit ut
vnus sederet a dextris et alius a sinistris. Et di
xit eis dñs. Potestis bibere calicem quem ego
bibitur sum. Qui non biberit de calice
penitentie. et non biberit de calice glorie. Et p
ponit se xps apostolis in exemplum qui de
trahantur.

De quinta feria

Quinta feria est de
piscab et auib. i. deno confide
ntibus in dño et pñdentibus in bo
mine. de quib habet in epla. Alaledictus
bo qui pñdit in boie. bñre. xvi. capitulo et
ponit carnem brachii sui. Et post Benedi
ctus vir qui pñdit in dño Et hoc ostenduntur
per euangelium. Homo quidam. et luce. xvi.
quod est de diuine et lazaro. Dives enim non
pñdebat in dño. ideo in inferno posuit est
pauper vo pñdebat. ideo in sinu abrae re
quiescit In offertorio vo. pñcat e moyses.
et ostendit q oratio iusti efficac est. Alay.

ses enim erat ouis. quia mansuetissim bo
minum fuit. et est forma ieiunij. et placatio
nem impetrauit super iram qua dominus
iratus erat iudeis propter vitulum pñtalem.
Bursus quidam hodie legit euangelium
in quo docet dominus non in hominis sed
solius dei testimonio pñdendum. de seipso
enim loquens ait secundum carnis fragilita
tem. Si ego testimonium pñbeo de me ipso
testimonium meum non est verum. Et infra. Al
homine testimonium non accipio. Et infra.
Al habeo testimonium maius iohane. Alis
consonat premissa lectio de biere. Alaledi
ctus homo qui confidit in homine. Et in
fra. Benedictus vir qui confidit in domio.
Confidens igitur orat in introitu et in gra
duali. et etiam in offerenda in persona moysi. in
qua fit verborum repentio. q sepe ad domi
num p ipso intercessit. De hoc etiam dictum est
sub secunda dominica post epiphaniam.
Communio. Qui manducat iob. vi. capi.
ostendit quid vilitatis pueniat confiden
ti. scilicet q in christo maneat et christus in eo
Et hec communio bene congruet sabba
to antedominicam palmarum. Alotandus
autem est q sicut precedes dominica vacat
ab officio. putibi dictus est. ita et omnes q
teferie in qdragelima quondam proprio ca
rebant officio. excepta forte quinta feria cene
domini. Illa tamen mutuat introitum a ter
tia feria illam precedentem. Nam sicut qlibet
quinta feria auctoritate melchias pape so
luta erat a ieiunio. ita et ab officio. Albea
tus gregorius nullum in quinta feria instituit
officiu. Albilominus in boie et matutine ac
vesperinu officiu cantabantur. Unde neces
sarium erat ut sup benedictus et magnificat.
antiphone de euangelis aliorum dñi sum
predicerentur. Sed gregorius. ij. instituit
ieiunium et officiu quinquies fere. ea tamen q
prius instituta erant de matutinis et vesper
tinis officiis non mutauit. Et inde est q an
tiphone q cantant sup benedictus et magni
ficat. in quinquies feriis no consonant euangeli
is illius diei. De hoc in quinta feria pñde
tis hebdomade dictum est

De sexta feria.

Sexta feria agit de

opere sexte diei. in qua factus est ho
et bonatur nos ecclesia ad mansuetudinem et pa
tientiam. ut oem iram de cordibus nostris remo
ueam. et hoc exemplo ioseph et xpi. Et epla.
Bixit ioseph. gen. xxxv. c. de ioseph q multa
passus est a fratribus suis. et tñ sublimatus
est velint nolint. In euangelio matth. xxi. cap.
monemur ad predicta exemplo xpi. Homo
erat passus a fratribus. q plantauit vineam. i. iuda
cum ipse p doctrinam legis. Alotandum misit
filium suum ad cultores vinee que interfecerunt.
ad quos prius miserat seruos q etiam inter
fecerunt. Per hoc autem scz p mansuetudinem
et patientiam satiabimur in futuro. Tñ intro
itus est. Ego autem cum iusticia apparebo in
spectu tuo. satabor cum apparuerit gloria tua
Alotandas etiam plectiones propter
iusticiam bonatur in gradu ali. Alodomus
cum tribularetur. et in offertorio. Bñe
in auxilium. et in communionem. Tu domine
seruabis.

De sabbato

Sabbatum est de

puerione vel confessione p q ho
cessat ab ope seruli. et sic sabbat
sat et recipit benedictionem a dño. q benedixit diei
septime. Alobocant instrumur p legem dñi
et gratia spiritus sancti. Unde introitus est de
lege. Lex dñi. et est pñtioni. q conuersio
ad deum est pñcipiu bonerue. Tñ sequitur.
Conuertens aias Sequitur Iusticie dñi re
cte lenificantes corda. quia dant sabbatum
spuale Et hec pñcipaliter habent p gratiaz.
quod ostenditur p epistolam Bixit rebecca.
et gen. xxv. c. in qua habetur q rebecca mo
nuit iacob ut offerret patri suo ysaac duos
edos. Per rebecca gratia dei intelligit. que
nos monet et inspirat nobis offerre deo ab
omnationem de peccato et pñtione q pedos
designant. Edus enim animal feridus est. et bz
carnes sapidas. Cu enim homini feret pecca
tum suum pñtetur illud. quod valde placet do
et angelis eius. quia gaudium est angelis dei su

per vno peccatore penitentia agente. Seq
tur autem in epistola. de roze celi. id est de gra
celesti. et d pinguedine terre. i. abundantia te
poralium. sit benedictio tua. et preponit de
roze celi quia boni spualia pponunt tepali
bus et postea sequit de pinguedine terre. q
pmu querit regnu dei. et beo oia adicietur
vobis. Boni enim oia habent. Tñ aplis. ta
qz nibil habentes et oia possidentes. Alada
li similiter petunt benedictionem q pelau
designantur. Sed qz ipsi preponunt tepalia
spualibus. dicitur eis. de pinguedine ter
re et de roze celi erit benedictio tua. et si enim
habeant aliq spualia. tñ preponunt eis
tpalia. Sequitur responsorius. Bonum est
confiteri domio. et quasi diceret ecclesia. Exq
p puerione et confessionem peccati et reproba
tionem habetur benedictio. et temporalia et spi
ritualia. bonum est confiteri domino. Itz
habetur in euangelio luce. xv. homo quidam
habuit duos filios et petijt vnus dices Pa
mibi portionem hereditatis que me conigit.
et diuisit illis substantiam suam. et postqz ille co
sumpsit omnia. postea fuit tanta fames in
terra ad quam venit. ut pelleretur fame esse
porcarius. i. subulcus. et dixit reuersus ad se
quanti mercenarij. et. Quando enim homo
oia bona sua amisit p peccatum. non habz
quid comedat. et pmutur ita de ipsu cadere
ut arguat eum malicia sua. ut legit biere. ij. cir
ca mediu. et moriatur fame. et dicat. q sunt
scz in ecclesia qui habent iocunditatem metis
et ego fame pereor. Reuertar in domum patris
mei. Tñ in exo. ix. habet. q egyptij ppelebant
filios israel exire de egipto. Tunc recipiet
dat ei prima stola. i. gra. et ita in euangelio ha
betur de puerione Bursus ta in euangelio
ubi agitur de duobus filiis qz in epla. ubi agi
tur de iacob et esau. duos pñlos iudaica videt
licet et gentilis significatio pñet. iudaicus
gram spualem amittit. gentilis vero puer
sus ad penitentiam de lege dñi in introitu
gloria et cantat. In gradu ali vero dño co
fiteatur et laudat. In offertorio oculos suos
penit illuminari ne dormiat ut in unum non
penaleat ei. Et attende q rationaliter in
secunda qdragelime hebdomada legit eu

gelii de filio pigo reuertete ad patrem. quia genialis ipius p doctrina legis et euangelij ad creatoris cultu reuertit et quis penitens p fidem et opatione. vel p duo pcepta caritatis dno reconciliatur. Communio est. optet te gaudere luce. xv.

De domica tertia quadragime Tertia dominica

Est pfessionis. et quarta refectio. nis. Sicut enim supradictum est. dominus in prima dominica quadragime armavit militem suum. in secunda ostendit ei primum. amodo ergo non restat nisi ut ostendat via. quod per confessionem et refectioem illuc venit. Est ergo dominica ista pfessionis. Est autem duplex pfessio scilicet peccati et laudis. quod habere debet homo. Per humilitatem enim pfessionis expectat homo a deo omnia que expectat. scilicet liberationem et donum gratie et omnia alia bona. Unde introitus est. Oculi mei semper ad dominum. et. et septimi toni. quia p sepius formem gratiam spiritus sancti euellit homo de laqueo dyaboli. Per pfessionem enim euertant mala. Et ideo fit statio ad sanctum laurentium qui p confessionem liberatus est. Nec humilitas liberauit ioseph de manibus fratrum suorum et de carcere. et ideo caratur de ipso in officio nocturnali. Adhuc dominica ista sexta est a dominica septuagesime et sexta feria dominus crucifixus est. et ideo fit mentio de passione. que p ioseph significatur. et ita etiam ipsi diei conpetit que dicunt. Nam christus p humilitatem liberatus est ab iudeis fratrum suorum. id est iudeorum. et exaltatus est in toto egypto. id est in mundo. et ita que literaliter acta sunt circa ioseph. spiritualiter sunt facta erga christum. Et nocturnum officium ordinem comitatur historie. Cum enim in precedenti dominica cantatum fuerit de iacob in hac succinit de ioseph qui uentus a fratribus illos in fame ditauit. et ipse a iudeis crucifixus sua morte humanum genus redemit. et redimendo a demonio liberauit. put in euangelio legitur bodiemo. Ceterum qualis debeat esse pfessio ostendit apostolus in epla. Fratres imitatores estis ad eph. v. ca. Humo enim esse debet in humilitate. scilicet

ut humiliemur nos deo. et ita in nouitate uirtute ambulemus. Secundo in pfeuerantia. scilicet ut homo non redeat ad uoluntatem. et ut infamia peccati remoueat. Unde dicit. Fornicatio autem et imundicia non nominetur in uobis. et. B fit p pfeuerantiam in bona uita. Ad hoc idem hortamur in euangelio in fine. in quo ostenditur quod gratia expellit peccatum. Erat inquit iesus eiciens demonium. et. luce. x. et. math. xij. Iesus id est gratia. Iste idem demoniacus cecus dicit a mattheo et beda. Cecus inquit beda uidet. uult loquitur. possessus a demonio liberatur. Et cum eiecisset demonium locutus est mutus. quod quid data est homini gratia pfetur et loquitur i pfessione. Iste modus ostendit dominum stabilitatem regni sui per diuina caritatem. et instabilitatem regni dyaboli. Omne inquit regnum in seipsum diuisum desolabitur. Et sic regnum dyaboli et suorum qui diuisi sunt a deo destruet. Sed regnum dei manet in eternum. Et ita inuitat omnes homines ad regnum suum quod manet. Propter hoc debet homo pfeueranter agere opere confessionis quod p ea habebitur regnum celorum. Et ideo responsum est. Exurge domine non preualeat homo. id est dyabolus qui nobis intendit auferre regnum celorum. Hoc igitur intendit ecclesia ut sumus pfecti in pfessione et similiter pfecte moriamur peccatis. ut per bonam uiam etiam infamia peccati deleatur sicut dicit dominus p hierem. Perdam babilonis nomen. Hoc dicit. quia gratia expellit peccatum et infamiam. Sequitur. Et reliquias et germen babilonis ciuitatis. id est memoriam deleabilem. ut scilicet homo doleat quod ad memoriam reducat. Rursus. quod sicut in euangelio dicitur surdus audiuit. et mutus uerba dei narrauit ideo dicit in introitu. Oculi mei semper ad dominum. et ne iterum deficiat misericordia implorat subdens. respice in me. et in graduali. et. urge domine. deinde uox quondam mundi. secunda facundia. cuius os aperuit sapientia pces suas igitur minatur. et decem similitudine in tractu perorat dicens. Ad te domine. In offerenda iaz loquens predicat iusticias domini rectas. eo quod se humiliato demonium exierat. Sed ad iudaicum populum supbientem spiritus in mundus redierat. In com

munionem de muto facit orator gratulatur quod sicut passer inuenit sibi domum et turre nidum.

De secunda feria.

De dominica pre

Icedenti dicitur est. quod dominus saluat p pfessione. in hac uero secunda feria ostenditur quod saluat etiam p baptismum. Sed quod baptismus dat p trinitatem. ideo de trinitate est introitus. In deo laudabo uerbum. et ponitur ibi ter. In nomine dei. et est de tertio tono. quod totum pringit propter hoc quod loquitur de trinitate. Epla uero. Ista aman princeps. et. q. est. iij. reg. v. c. est de naaman quem milit rex sirie domum suam ad belizeum ueniret. et pcepit ei ut in iordane se lauaret septies. et fieret ei caro sicut caro pueri. et ita factum est. Iordanis interpretatur descensus humilitatis in qua ecclesia mundari petit. et hoc facit ad pceptum domini querens p humilitatem salutem in aqua que est inferior creatura. Iste modus sequitur foris. Deus laudem meam ne tacueris. in quo ecclesia humiliat se p pfessione. et est tertij toni. rone predicta. In euangelio uero. Dixerunt pharisei ad iesum. luce. iij. ca. ostendit dominus quod non sunt misphibere. nisi ad humiles. sicut belizeus ad naaman. et belizeus ad uiduam et ostendit superbiam iudeorum. postea dicit. iesus autem transiens p medium illos ibat. ad significandum quod humilis quodquid sibi fiat uiam suam non derelinquit.

De tertia feria.

Tertia feria est de

orone et misericordia p que etiam saluat dominus. Unde introitus est. Beati clamantem ad dominum. Epla uero. mulier quedam. et. de iij. libro regum. iij. ca. de uidua cuius filios crederet in fuitate redigere intendebat. et ei uasa oleo repleuit belizeus dicens ei. quod de parte olei redderet debitu quod debebat. et de reliquo ipsa et filij sui uiuerent. Uidua est ecclesia. cuius sponsus christus non est pfectus corporaliter siue uisibiliter. que uenit ad christum. Creditores sunt demones. Unde dyabolus exactor dicitur. quod peccata sua. id est imundicia a nobis erigit cum uisuris. Unde esai. xij. ca. Quod cessauit exactor. qui erit tributum. Sed christus p opa

misericordie liberauit nos ab hominibus et debito re. Et petitur hominibus liberatio in responso. Adhuc oculis meis munda me domine. Euangelium uero quod est math. xviij. ca. est de misericordia. scilicet si peccauerit in fratre tuo corripe eum si ignorat doce. si penitet dimitte. non dico sepius. sed septuagies septies. id est quoniam peccauerit dimitte. Rursus uidua p filiis ad belizeum orans dicit in introitu. Ego clamaui. et in graduali. ab oculis demum precibus exaudita. gratias agit in offerenda. Dextera domini. Et docet in comunione. domine quod. et. quales se debeant exhibere. qui uolunt oleum misericordie. scilicet qui uolunt requiescere in monte ingrediantur sine macula et openi iusticiam.

De quarta feria

De quarta feria

I agitur de impletionem mandatorum p quam dominus etiam saluat. Sed quia p gratiam est impletio mandatorum. ideo est introitus. Ego autem in domino sperabo. et est pmiton. ad ostendendum quod spem debemus ponere in solo deo. Epistola uero. Honorifica patrem. et. est de exo. xx. ca. in qua sunt instituta uel distincta precepta domini. honora patrem et matrem. et. In responso uero petit gratia. in quo ostendit homo infirmitatem suam dicens. Misere mei deus. quoniam infirmus sum. quasi diceret. non possum p me adimplere mandata. In euangelio. Accellerunt ad iesum. et. math. xv. c. redarguit dominus iactantiam iudeorum quod magis inuebant traditionibus hominum quam dei. et reprobis debant discipulos domini de traditionibus seniorum. Quibus dominus dixit. Propter te. Non lotis manibus manducare. non cominatur hominem. Et ostendit quod saluamur et iustificamur. In hac quarta feria fit primum scrutinium. put in prima quarta feria dicit.

De quinta feria

De quinta feria

I ostendit ecclesia non esse salutem nisi a deo et maxime p uirtutes. Unde introitus est. Salus populi ego sum. et. et

est quartitoni ppter quattuor cardinales vi-
tutes. Epla vo. Factu est vbi. zc. est debere.
vi. c. vbi dicit. Bonas facite vias vras z stu-
dia vra. et ppter bona opa virtutu. Et rep-
bendunt iudei qui credebant se non posse da-
nari. qz habebant dnu templu. et oēs alios
danatos esse dicebant. Un sequit rñsonu
Oculi omnium. ostendens q in solo deo spera-
dū est. Euangelu vo Surgens iesus. luce.
iij. ca. ē de sanatione socri petri. p qd osten-
dit q in solo deo spandū est. qz ab ipso et p
ipsū salus mentis z corporis est. In alijs vo
ecclis legit euangelu sequētis dñice. Abijt
iesus zc. z aliticipit Opamini. In q ipsope-
rat dñs turbe q magis curabant de salute
corporis qz mentis qmā voluerunt eū facere
regē post miraculū factū de saturatione qn
qz milia hominu de duobz piscibz z quibz
panibz. et horat eos dices. Opamini nō ci-
bi q perit. sed qui pmanet in vitā eternā.
Cui pgrue pmutit premilla lectio hie. vbi
dñs pmutit se habitaturū cū eis. et sic qsi re-
gē futurū eoz q talē cibū fuerint opati. vt ca-
lūniaz nō faciāt. innocentē sangnēz nō effu-
dant zc. Bursus introit. scz salus ppli. vox
est dñi pplm solantis. Graduale. offertori-
um z coio voces sūt ppli derēgis grā pde-
tis. In hac aut qnta feria in q agit de salute
fit statio ad sanctos colmā z damianū. qui
medici fuerūt et boies corporaliter z spūaliter
sanabāt. et ideo de ipsis firmētio in collecta

De sexta feria.

In sexta feria que
est dies crucis ostendit q p crucē ē sa-
lus Un introit est. Fac meū signū in bo-
nū. i. crucē. Ad maiore caritatē nemo bz. i. ma-
ius signū caritatis. qz vt aiaz suā ponat qz
pouibz suis Epla vo. Conuerūt zc. que ē
numeri. ix. c. est de moyse q bis pculsit petā
et fluxerūt aque vt biberēt boies z iumenta
Ipsa bina pculsione duo lig crucis intellige.
petra xpūs est. z fluxerūt aq doctrinaz z g-
tiar. vt possit biberetū genū humanū Be-
sponsoriū est. In deo spauit cor meū. z ad-
iut sū. qz in sola cruce pfecta ē būam gene-
ris saluatio. In euāgelio vo. venit iesus in

cūitate zc. ioh. iij. c. ostendit dñs. qnō solū p
nobis crucē sustinuit. sed et multos alios la-
bores Un sequit ibi. Iesus aut fatigat ab
itinere zc. Et dicunt ibi octo i quibz iustitit
dñs samaritanā. q patent euāgelio. z iō rñ
soriū est octauitoni. Coio est. qui biberit
ioh. iij. capitulo

De sabbato

In sabbato uero

ostendit q dñs saluat p iusticiā et
misericordiam Un epla. Erat vir. da-
mel. xij. c. loquit de susanna q saluata est p
iusticiā. Euangelu est de muliere de pēla
in adulterio quā dñs liberauit p misericordiam
Ecce euangelu et epla pcorat Quia ego
adultera in euāgelio saluata est p misericordiaz
iō vidēs ecclā infirmitatē filioz suozū perit
se liberari p misericordiaz in introitu dices. Uer-
ba mea auribz pcepe. z est qntitoni. ppe qn
qz q ponunt in collecta q est tal. Ista q su-
m? oipotens de? vt q se affligēdo carnē ab
alimentis abstinet. sectādo iusticiā a culpa
ieiunēt. i. a delectatōe qnqz sensuū sic daniel
susanna. z iacobim Misericordiaz dei nō psequē
q sic nō ieiunāt. Sequit vsus introit? semi-
plen? s. rex me? z de? me? Et iō notandum
est q in introitibz aliqñ duplex vsus ponit.
aliquādo dimidi? frequē? vn? Duplex
vt in introitu defūctoz Requie Uer? Le-
decet zc. Et ali? Exaudi orōem zc. Qz ora-
m? p defūctis ppe stola corporis et aie qz ro-
gam? eis dari. Biciētā tē scōus vsus qui
succedit i locū illū vsus glā pī. q in officio
defūctoz tacet p eo q mortui trinitatē vlti-
us laudare nequeūt. ad cui? laudem ptinet
ipse vsus. Sepi? vo vn? dicit qz ad vnu tātū
scz ad deū vtere nos debem? Dimidi? aut
hic ponit. qz q misericordiaz dei iperat. suā dñi
pfectionē in opibz pferi. psalm? eni opus
significat. Ista est eplā sequitur responū
Si ambule zc. quod sic ei respōdet. qz quez
dñs liberat nullus ei nocere pōt. qz si am-
blem in medio vmbre mortis nō timebo
mala zc. vmbra mortis est mors temporal.
quali diceret. et si transeam p mortem tem-
poralem. non est timendum ex quo de? ad

iunat. Et sequit vsus Virga tua z baculus
tu? ipa me solata sūt. qz tribulationes dñi
solant hominē bonū. Est aut pmitoni. qz
in solo deo ponēda est spes. In euāgelio
vo. prexit iesus. ioh. viij. ostendit se dominū
autore misericordie. cū dixit mulieri adulte-
re. Elade z amplū noli peccare. Ite miseri-
cordia fuit cū dixit. Qui sine peccō est vesti-
pū mutet in eā lapidē In offertorio pe-
tit fili? p misericordiaz liberari cū dicit. Bress
sus meos dirige. z pūet ad octauā resurre-
ctionis. post comunio vo ad beatitudinem
que est. nemote. ioh. viij. c. Illud aut notā-
dū est. q in hui? sabbati ppletorio antipho-
na. Media vita cantat. eo q nūc mediana
qdragesime icipiat hebdomada Qui vo eā
in pcedenti sexta feria cantat. numerū dieū
ieiunij afflictoz attendit. Iam itaqz sub
breuiloquio durim? exponendaz. Media
vita xps est. Ipse eni mediator est dei z ho-
mini. Ipse est via veritas z vita. Ipse qdē
sanctus. ipse de? ipse foris. ipse misericors
z saluator. Ad xpm ergo sermo dirigitur.
Media vita. i. orpe. Vel media vita scā
trinitas est. que ē in se vita et nobis vita me-
dia. i. sufficiens z communis ad quā sermo diri-
git Media vita. i. o sancta trinitas. Ideo
qz bdistinguit sancte de? scē foris. scē et
misericors. i. pater et fili z scē spiritus. a q et p
quē z in q saluamur Et ideo saluator etiaz
trinitas appellat. Ad quēcunqz tñ smonez
dirigim? adiutorū querim? qz in morte su-
m? in miserijs pñis vite. penulqz ne tra-
dat nos amaritudinibz mortis eterne. Vel
sup. o dñe nos exites in vita media sumus
in morte. Ista fuit vita iusticie z innocē-
tie. in qua creat? est homo Scda ē vita pec-
cati z miserie. in q lapsus est hō Tertia erit
vita immortalitatis z glē. ad quāz reparabi-
bō. Ista qdē dñi sum? in media vita sumus
i morte. qz vita peccati media. mors est vite
iusticie. ideo qrim? adiutorē Alie ecclesie
dicūt. medio vite. qz eni nūc est mediū qdrā-
gesime q vitā pñez q sine peccatis nō ducit
representat. merito dicit antiphona ipsa in mor-
te. i. in pñis q ducunt ad mortē Et qz in epla
fit mentio de susanna. ideo propter equivo-

cationem vocabuli fit bodie statio apud sa-
ctam susannam.

De domica quarta quadagesime

In quarta quadagesime

ostendit q dñs in q agit de supna bierlin.
Et quā terrā illam veniēdo dūce
q filij israel venerūt in terram pmissionis.
put sub septuagesima dicitur est. ideo nunc
legitur exodus. vbi dicit dominus. Quidens
vidi afflictionē populi mei qui est in egipto
z descendi vt liberarem eos de manu pha-
raonis. Sicut aut dominus liberauit pplm
p plagas missas contra pharaonem. sum-
liter z per plagas liberat de manu dyaboli
qui nō vult dimittere nos nisi in manu for-
ti. sicut ibi habet. Ista prima plaga est puerio
aquar in sanguinē. p quā peccati infidelis
tatis significat. p alias plagas significatur
q homo p multas tribulaciones z penas qz
habet dum moratur in peccato. cogit redi-
re ad dñm. sicut de filio p dīgo legit. Legit
ergo exodus. quia p fide est exitus a seruitu-
te dyaboli. et p baptismū qui significat per-
marerubū. z p completionē mandatorum.
Qñ vero homo talis est. facit seipsum taber-
nacu dñi. qui vo nō faciet ei hic taberna-
culum. nec ipse faciet sibi in futuro Ista ergo
dum sequit liber leuitici. q est tertius in pēta-
teuco q pūet ad leuitas. qui debebant dñō
offerre sacrificia. Un liber est oblationum
Ex quo eni homo implet mādāta et facit se
tabernacuulū dñō nō restat nisi oblationes
deo offerre. Debet tñ salāponere in omni
sacrificio suo. quia cū discretionē debz om-
nia facere. Quia ergo tales debēt esse mūdi
ab omni peccato z offerre dñō hostiā mun-
dam sanctā z immaculatam. ideo sequitur
in leuitico de mundatione lepre. Et dicit ibi
multiones. sancti estote. quoniā ego sanctus
sum. Et quia hie in solēntate cordis. et de-
bent omnia fieri cū gaudio. iō postea i eodē
libro agit de solēntatibz Bursum qz nullus
ita pfectus est qn peccet aliqñ saltē veniali-
ter. ideo ibi habet de dubitatione moyfi ad
aquas ptradictionis. q nec ppter hōmīne
opus spūale facere. vt ad vocē suāz fluere

aque cui dicitur. Ascendat puteus. i. doctrina sacra. Ceterum sicut mulier ostendit exima prepotentia filio suo et ex alia inuicem ut veniat ad se. sicut dicitur. iuxta illud. Dece. xi. c. In finibus aditum trabam eos in vinculis charitatis. Unde in officio nocturnali ostendit inimicum qui non vult dimittere populum nisi in manu fortis et in manu diuina scilicet predicatores. Et ideo primum responsorium est. Locutus est dominus ad moysen. et c. Siquidem moyses ex aquis assumptus est. Christus propter quem liberamur ab hominibus inimicis. vel quilibet predicator qui ex aquis scripture deus assummi. Et est quartum toni. quod quatuor modis nos affligit dyabolus. scilicet interficiendo mares. i. bona opera vel virtuosos quos submergit in flumine deliciarum huius mundi. et cogit seruare in luto luxurie et latere auaricie. et palea inanis glorie. Porro quod plus in illa septuagenaria captiuitate fleuit super flumina babilonis. et in fine cyro promittente letabundus exiit. et gratulans hierusalem introiit. ideo cum in prima dominica plus captiuatus fleuerit dicens. Circumdederunt me. Et in secunda orauerit dicens. Exurge. In tertia quod orauerit dicens. Esto mihi. In quarto consolationem accepit dicente domino. Inuocauit me et ego exaudiaui eum. In quinta etiam rursus orandi instituit dicens. Reminiscere. In sexta vero dario licentia tribuente consolationem de reuerfione precepit. ideo quod dicitur. Oculi mei. In hac septima tanquam in fine septuagesime ingredies hierusalem gratulabundus exultat dicens. Letare hierusalem. Bebo cenam dicitur est sub prima dominica Septenarium quod prout vite que septem diebus curriculo voluit. vel potius septem etatibus quibus mundo ipse distinguit. sicut per dies. lxx. sic per septem dominicas. sancta reuerfite ecclesia. Ipsi etiam est ab abraham usque ad noe. Secunda vero a noe usque ad abraham. tertia a abraham usque ad moysen. Tertia a moysen usque ad dauid. Quarta a dauid usque ad trasimigrationem babilonis. Quinta a trasimigratione babilonis usque ad aduentum domini. Sexta ab aduentu domini usque ad finem seculi. Septima sicut usque ad eundem finem. sicut enim percurrit sed illa in vigilantiis et laborantibus. ista in dormientibus et quiescentibus. ubi requiescit electorum anime iter vera lactantis matris sue super ne hierusalem. In prima dominica veluti infans mu-

ditus a felici delectatione dei electus clamat. Circumdederunt me. In secunda veluti in puericia mundi percipiens bonam spem suam reconciliationis vocem noe qui per centonem implorat acceptationem reconciliationis dicens. Exurge quare obdormis domine. In tertia veluti in mundi adolescentia concipiens bonam suam liberationem de egyptiaca seruitute sue preceptoris et liberationis accelerationem voce moysi orat dicens. Esto mihi in deum protectorem. Quarta designat iuuentutem ecclesie in qua regum dyademate coronatur. et sapia prophetarum ornat. Unde illud officium vocem dauid quasi per centonem in cantibus celebrat. Quinta senectutem ecclesie in qua calor naturalis incipit deficere. Illa ipso in babilone captiuato ecclesia captiuata nec altare habuit nec templum. imo organa sua suspexit. ideo quod quinta dominica vacat officio. Sexta senium ecclesie scilicet fines seculorum cum filius dei venit in mundum. et de diaboli potestate liberauit genus humanum ne igitur sit immemor accepti beneficii et tantum gratulatur et ait. Oculi mei super ad domum. Hec autem septima et ultima significat sabbatum mundi in quo sanctorum anime requiescunt illic hierusalem que sursum est. quod libera est. que mater nostra est. letatur. Unde dominica leticie. et enim septima a septuagesima. et per septenarium significat septima etas eorum qui sunt in requie. Reuerfite enim hic dominica libertatem concessam filiis israel redeundi a babilone anno sexagesimo quam habuerunt plenariam in anno septuagesimo. Unde toni huius diei officium de leticia est. ad reuerfendum illorum leticiam. et etiam nostram. quoniam finis sex etatibus erimus in septima a mundi exilio liberati. cum celestem patriam radisum que est patria nostra intrabimus. Cantatur ergo introitus. Letare hierusalem. ad ostendendum quod sicut illi cum ingenti leticia a babilone venerunt in hierusalem. ita et nos ab huius mundo letantes in celestem hierusalem veniemus. Babilonem enim interpretatur confusio. unde significat mundum vel infernum. quod in hoc mundo est confusio virtutis. et in inferno confusio tormentorum. Dicit etiam hic dominica refectionis. quia in ea dominus refecit et satiauit quatuordecim milia hominum. vel quod in ea ostenditur celestis hierusalem ex qua omnis refectionis est. Quia ergo ecclesia letatur per hac refectionem. ideo

cantat. Letare hierusalem. i. ecclesia. tibi enim eterna requies promittitur. In nocturnali etiam officio cantatur responsorium. Audi israel precepta domini. et ea in corde tuo quod in libro scribe. et dabo tibi terram fluuium et lac. Postea sequitur introitus tu ab vberibus consolationis eius. Hec verba sunt duo testamenta. de quibus sumuntur promissiones dulces in quibus est consolatio nostra. Et sunt in ea tria verba leticie scilicet letare. gaudere. et exultare. ideo quod posita sunt dicta est sub capitulo de septuagesima in principio. Et sumuntur introitus de esai. vlt. c. sed de antiqua translatione. quod in esai. sic non iacet verba. bec. versus vero de psalmo qui loquitur de hierusalem superna scilicet letatur. sicut. et est quartum toni. propter quod quatuor milia hominum quos refecit vel ideo quod illi qui cohibent et refrenant bonum ordinant quatuordecim sensus corporis illi habebunt huiusmodi refectionem et consolationem de qua introitus habetur et quod petitur in collecta. Concede quesumus omnipotens deus. ut qui ex merito nostre actionis assummur. tue gratie consolationem respiciamus. Scripsit tamen quodam quod quod liberi papa qui tamen in cronica non inuenitur. celebravit tali die romae in dicta ecclesia quod vocatur hierusalem ideo cantatur. Letare hierusalem. Et nota quod in quibusdam ecclesiis hac die. et in festo annunciationis domini due collecte dicuntur. ut quod duplex festus exolvere videatur. quod non fit in alijs principibus festiuitatibus. ut natiuitatis domini et similibus. quod ille per octavas perducunt nec vnum diei distat obfuantia si cui ista coagulantur. Sequitur epistola. Scriptum est enim quod quod abraham duos filios habuit et c. ad gal. iij. c. Ubi sequitur. Que sursum est hierusalem libera est. quod est mater nostra. Hec autem dicitur. ut non timore servi seruamur domino sed amore. Bona foris est de eodem. Letatur super et c. et est septimum toni propter septimam etatem in qua erimus in quiete. Sed quia adhuc sumus in labore. ideo sequitur tractatus sed suauissimus. Qui perficitur in domino et c. i. quo ostenditur quod quod in domo solo sperare habebunt illam refectionem. Sequitur euangelium. Alibi iesus trans mare galilee et c. Jobanis. vi. ca. Qui quatuordecim panes quibus dominus refecit nos putat ibi legitur. sicut quatuordecim libra moysi. duo vero pilces sunt psalmi et prophetia. vlt. libri iosue et iudicium. quod de illis septem libris sumuntur orationes in hac dominica. et ita reficit omnes. Offertorium et laudate. et c.

secundi toni. ad ostendendum quod deum laudare debemus et per corporali refectione et spirituali. Postea communio vero est. Hierusalem que edificatur ut ciuitas et c. Et loquitur de illa hierusalem que libera est. et est quartum toni propter quatuor que ibi dicuntur. Primum est quod omnia sunt ibi communia. ubi enim deus est. omnia in omnibus. Secundum est quod eternaliter participantur ea que ibi sunt. Unde dicitur. Cuius participatio eius ideo ipsum Tertium est quod nullus de filiis diaboli potest ibi ascendere. Unde dicitur. Illuc enim ascenderunt tribus tribus domini. Quartum quod ibi est continua laus dei. Unde sequitur. Beati qui habitant in domo tua domine in secula seculorum laudabunt te. In hac dominica romanus pontifex celebraturus ad ecclesiam pergens. et rediens ab eadem auream in manu sub aspectu populi fert rosam. Circa quod duplex insurgit ratio. vna secundum litteram. altera secundum spiritum. Sane secundum litteram. ne fidelis populus propter quadagesimalis obseruantie asperitatem sub continuo labore deficiat. quia quod caret alterna requie durabile non est. ideo in hac mediana dominica quadagesime quoddam recreationis solatium interponitur. prout anxietas tempore leuius sufferatur. iuxta illud. Insuper ne tuis intervallis gaudia curis. Hodiernum namque officium totum leticia plenum est. et in omni verborum clausula iocunditas exuberat. gaudium resonat. hilaritas iocundatur. Tria itaque representat dies ista. scilicet charitatem post obitum. Unde dicitur. Letare hierusalem. et conuenit facite omnes qui diligitis eam. Gaudium post tristitiam. Unde. Gaudete in leticia. quod in tristitia fuistis. Et satietatem post famem. Unde dicitur. satiemini ab vberibus consolationis vestre. Quarta pariter designatur in tribus proprietatibus huius floris. charitas in colore. iocunditas in odore. et sanetas in sapore. Rosa quippe per ceteris floribus colore delectat. odore recreat. et sapore confortat. Delectat in visu. recreat in olfactu. et confortat in gustu. Ne per os in manu romani pontificis. gaudium israelitici populi designat. quando per gratiam christi data est illi de babilonica captiuitate licentia redeundi. Bane illam donat nobiliori et po-

tionem q̄ tūc in curia repit. i. quo nobilitas
et excellētia illi⁹ peculiaris ip̄li dñi designat
Bemū ille cū multo eq̄tatu z leticia ingenti
ciuitate cū rosa circūit. figurans gaudium
illū⁹ ip̄li i citate hierlm reuerſi. atq; p̄munes
totū⁹ fidelis ip̄li z ecclē leticia de p̄mū⁹ Spi
ritualit aut flos iste flore illū⁹ ſignificat. q̄ de ſe
dicit in canticis Ego flos campi z lilii cō
uallū⁹ Et de quo p̄p̄a Egre dieſ v̄ga vera
dice ielle. z fl. vera. e. a. Qui eſt vere flos flo
rū. i. ſanc⁹ ſanc⁹z. q̄ p̄ ceteris florib⁹. i. ſan
ctis colore delectat in viſu. Iſa ſpectoſus for
ma p̄ filiis hominū. in quē deſiderat angeli
p̄ſpicere. Qui odore recreat in olfactu. q̄ ſi
cut legū⁹ in canticis. i. ca. Meliora ſūt vbera
tua vino frāgāna vnguētis optimis Qui
ſapore cōfortat in guſtu. q̄ panis quē ip̄le
dat. caro ſua eſt. p̄mū⁹ vita. oē delectamē
tū hñs. z ois ſaporis ſuauiatē. Iſc eſt enī
qui de quinq; panib⁹ z duob⁹ piſcib⁹ qui
q; milia hominū ſaturauit. Triplex aut eſt in
hoc flore materia aurū videlicet muſcus et
ballamūz. q̄ triplex eſt in xp̄o ſubā. deitas.
corpus. z aia. Sed ballamo mediāte muſc⁹
auro p̄iungit. q̄ aia mediāte corp⁹ p̄iungit
deitati. Diuina enī natura tante ſubtilitatē
eſt vt corp⁹ de limo terre formato nō p̄grue
ret vni⁹ niſi rationali ſpū mediāte. Būſ⁹
flos ip̄e aure⁹ eſt. q̄ rex regū z dñs dominā
tū. cui⁹ rubor apparuit in inſignis paſſio
nis. z odor in gloria reſurrectionis. Huius
floris bauul⁹ eſt vicari⁹ ſaluatoris roman⁹
viz pontifex ſucceſſor vtiq; petri z vicari⁹
ieſu xp̄i. q̄ hūc flore fidelib⁹ ip̄lis demōſtrat
Non enī oī tpe ſed in hac dñica tantūz que
ſeptima eſt ab illa q̄ ſeptuagēſima nūcupat⁹
q̄ xp̄us nō in qualibet hora ſed in ſeptima
tantū etate videt ab illis q̄ beata requie p̄ſo
lanē. Būſus in vrbe oſtēdit z nō alibi qm
apud baſilicā que ſanc⁹te crucis in hieruſa
lē appellat. q̄ ſupne hierlm typū obtinet z ſpe
ciem rep̄ſtat. d̄ qua d̄ i eplā hodierna Illa
que ſurſū eſt hieruſalē libera ē. que ē mater
nrā. in qua xp̄m angeli ſanc⁹ti et beate aie cō
templantur. ad quam merito dicit. Letare
hierlm. z conuentuz facite omēs q̄ diligitis
eam. q̄ d̄. vos catholici z nō heretici. Diſſert

aut hodierna ſtatio ab illa q̄ ſit ibidē in ſecū
da dñica aduent⁹. q̄ illa future beatitudinis
eſt annūciatio. bec q̄ p̄ntis p̄templatio. vñ
et feſtiuius agit q̄ ſpei noſtre feſtiuitas eſt.
Iſa cetā die chriſtian⁹ coronatū impator. vt
ſemp coronā ſupne hierlm meditet. Bāuid
ter in regēz vnctus eſt. vt dicet ſub dñica p̄
aſcenſionē. Iſa ergo dñica p̄uilegiata eſt.
quia rep̄ſtat licentiā redeūdi de ſuitute ad
libertatē ip̄lo iſraelitico p̄ceſſam. et leticiam
ex hoc habitam

De ſecunda feria

Secunda feria eſt

de iudicio. In eplā. Tenerūt
due zc. iij. Reg. iij. c. agit de iudi
cio ſalomonis duabus mulieribus de pue
ro contendētib⁹. Mulier vna que dixit
q̄ diuidat puer. eſt ſynagoga q̄ diuidere cō
nata eſt puerū ieſū. Alia mulier q̄ dixit de
ei infans viu⁹ eſt ecclē. In reſponſo ſo
petit bec mulier puerū. Eſto mihi in deum
p̄tectorē. i. p̄tē ſibi dari xp̄m. Euangelū. p̄
pe erat. ioh. ij. ca. ſilr eſt de eiectione vendē
tium. z de iudicio ibi habet q̄ non credebat
ſe ieſus eiſ. q̄ niſi ſit eū interficere. Iſa ſtea
ſequit de paſſione ſua. Soluite. i. ſoluetis tē
plū. Bz i tribuo exatabo illū. ſciebat enī qd
facturi erant. Quia vō ex paſſione dñi eſt
omne gaudiū. ideo in offertorio cātate ecclē
Iubilate In introitu autē p̄nt iudicari. ſz
p̄nt p̄nt miſericordiā. Deus in noie tuo
ſaluū me fac. ſ. p̄ miſericordiā. et in v̄tute tua
iudica. et eſt quāntoni. q̄ ibi habet. ab iſur
gētib⁹ in me libera me. i. ab inimicis. q̄ q̄
tuor modis ſicut dictū eſt ſub dñica. in ſur
gūt p̄ra nos z iō ſicut dñica fuit de miſeri
cordia. ita ſecūda feria eſt de iuſticia

De tertia feria

Tertia feria eſt de

oratione. i. de efficacia orationis
que ſz ſit ſaluā iuſticia. qd oſtē
tur in eplā. Locut⁹ eſt zc. q̄ eſt exodi. xxxij. c.

circa finē ſeculi ap̄lo teſtante q̄ dicit. donec
plenitudo gētiū introierit z ois iſrl ſalu⁹ ſi
at. iō ad orōnes p̄ illis nō rñdet amē. Tēz
tū recte intuenti nihil intereſt q̄ ad h̄ inter il
las z alias orōnes. imo ita rñdetur ad illas
amē ſicut z ad alias orōnes p̄ alijs ſtatib⁹
Qd ſic oſtēdit. Iſa q̄libet ſtatū bis p̄fer
tur orēm⁹. ſed qd ſub p̄mo orēm⁹ an ſlecta
mus genua dñi. non ē orō ſed exhortatio. vt
orēm⁹ ſiue p̄ſatio ſeu monitio exp̄mēs qd
ſiue p̄ q̄ ſit in ſequēti orōne orandū. vñ ſub
tono p̄ſationis nō orōnis dñi. iōq; p̄ nullo
ſtatū poſt p̄ſationē rñdet amē. ſicut nunq;
ſit poſt aliquā p̄ſationē. licet etiā ibi ponat⁹
p̄ xp̄m dñm noſtrū. ſicut p̄z i quotidiana
miſſe p̄ſatione. Qd aut ſub ſecūdo orēm⁹
dñi. orō ē. z rñdet dñm amen p̄ iudeis z paga
nis ſicut z p̄ alijs. Tō ſequēter ſacerdos p̄
orōnes crucē velataz bauulat ad dext⁹ cor
nū altaris ibiq; crucē ſup humeros tenēs
in p̄ſona xp̄i iudeis ip̄operat bñficia dñi.
dices. Iſa p̄pule me⁹ qd feci tibi. In quib⁹
dñi in ecclēſijs duo p̄ſbyteri bauulat illā. ad
notandū qm in xp̄i p̄ſona due fuerūt nature.
diuinitas videlicet z hūanitas. Qd ip̄le
meus qd feci tibi aut in q̄ p̄ſtanti te. rñde
mibi. q̄ eduxi te de terra egypti. zc. ad dñi
tate referē. q̄ vō ſeq̄. paraſti ſaluatori tuo
crucē ad hūanitatē p̄tinet. z ſic de alijs ſe
quētib⁹ verbis. Cātāt aut ſacerdos q̄ ſi be
baice i p̄ſona ſaluatoris. Alcolin cātāt gre
ce Agyos orbeos. quali in p̄ſona grecorū.
Chor⁹ rñdet ſanc⁹ ſanc⁹ i p̄ſona latinorū
Sicq; trib⁹ linguis laudat de⁹. ſ. hebraica
q̄ prop̄ legē omnū linguaz ē mat. greca q̄
doctrinē ē. z latina q̄ impatrit ē prop̄ roma
ni dominiū imperij z papat⁹. Quia enī be
braica nūc ſilet a laude dei. ponim⁹ pro illa
ip̄le me⁹. qd q̄ cantat i p̄ſona dñi loquētis
hebreis. iō intelligit dictū hebraice. Et nota
q̄ p̄ tres illuſiones xp̄i tres p̄mittunt ado
rationes. vt infra dicit. Tres vō antiphe. ſ.
Iſa p̄pule meus. Quia eduxi. z qd vltia. zc.
paz aut nihil ſenſib⁹ differēs. vbiſ z mo
dulanōe p̄ſiles. triplicē tituli ſcripturā ſig
ficat. q̄ ſcript⁹ fuit trib⁹ linguis. ſ. hebraice.
grece z latine. Ieſus nazaren⁹ rex iudeorū

Tēz vñ p̄ncipiū tituli ſcriptum fuerit tri
bus linguis ignorat. Sed de hac clauſula
rex iudeorū ſtat q̄ negauerūt iudei dice
tes. Iſa ſcribere rex iudeorū. ſz q̄ ip̄e dixit
rex ſum iudeorū. Iſa illud i iſtis antipho
nis aſtruit ab effectu. q̄ tanq; rex eorū edu
xit eos de egypto z deduxit eos p̄ deſertū. z
introduxit eos in terrā bonā. Iſa q̄ i titulo
ſcriptū fuit ieſus. in ſingulis antiphonis
cludit ſaluator. q̄ ibi nazaren⁹. ad ſingu
las rñdet agyos. ſanc⁹. Et q̄ titū⁹ trib⁹
linguis ſcript⁹ fuit. iō duab⁹ linguis rñde
tur. ſ. greca z latina q̄ xp̄m adorāt. Iſa i
ca vō p̄dicat z ad hūc blaſphemat p̄dicat.
Et nota q̄ antiphona. ip̄le me⁹ ē. Iſa. vi
c. p̄ncipiū antiphone. q̄ eduxi te. ē nume
ri. xij. cap. z medium ſcilicet manna. zc. eſt
Ero. xij. c. z Iſa. vi. c. vbi enī z finis ip̄
ſus. ſz introduxit. zc. Iſa notandum q̄ iudei
tres accuſationes contra chriſtū poſuerūt.
ſz q̄ tributū negaſſet q̄ ſe regēz feciſſet. et q̄
ſe filium dei dixiſſet. Cōtra quas tres i ei⁹
perſona excuſationes dicuntur. ſcilicet po
pule meus. zc. vbi chriſt⁹ eis exprobat tria
beneficia ſua. ſz liberationē de egypto regi
men in deſerto. z introductionē in terram
optimam Quasi diceret. Tu accuſas me
de negatione tributū. pon⁹ deberes gratias
agere. quia te liberaui a tributo ſiue a ſerui
tute egypti. Tu accuſas me. quia regēz me
dixi. ponis deberes gratias agere. quia te
rexi in deſerto z regaliter paui. Item accu
ſas me. quia filius dei me dixi. ponis debe
res gratias agere. quia terrā lacte et melle
manātem contuli tibi. Deinde crux denū
datur in ſignū q̄ p̄uerſi iudei ſaluatorē
denudauerunt. Et ſit denudatio inter tres
vices. ad notandum q̄ illi ter chriſto in paſ
ſione illuſerunt. Iſa primo quando in atri
o p̄ncipis velata facie eius. collaphis eum
cedebant. Alz quod designandūz in p̄nci
pio reuelationis ip̄ſius crucis non oſten
ditur facies crucifiri. Secundo ante preto
rium quando eo tradito ad crucifigēdum
milites p̄lectēs coronam ſpīneam illude
bant ei ſleris genibus adorando eum dice
tes. Ave rex iudeorum. Alz quod rep̄ſen

BRANK
STRON

fuerit tri
clausula
iudei dice
ipeditur
annipbo
eoz edu
desertu. z
p i titulo
ipbonis
o singu
l' tribul
is rinde
Hebrai
dicras.
Rich. vi
e nume
na. zc est
fimo ip
q iudei
oluerit.
isset. et q
res ier
licet po
eat tria
pro regi
terram
illas me
gratias
ea serui
eges me
quia te
m accu
is debe
et melle
e demu
uatoze
er tres
in pas
i anno
eum
pinci
osten
e preto
sedum
illude

grece z latine. Jesus nazaren⁹ rex iudeoz

bant a iheris gembus adorando eum dice
tes. Ave rex iudeorum. Et quod represen

tentiori q̄ tūc in curia repit. i. quo nobilitas
et excellētia illi⁹ peculiaris ppli dñi designat
Bemū ille cū multo eq̄tatu et leticia in genti
ciuitate cū rosa circūit. figurans gaudium
illi⁹ ppli i. ciuitate hierlm reuerſi. atq; p̄munes
toti⁹ fidelis ppli et ecclē leticia de p̄mili⁹ Spi
rituali aut flos iste flore illū significat. q̄ de se
dicit in canticis Ego flos campi et lilium cō
ualliu Et de quo p̄p̄ba Egre dieſ p̄ga vera
dice ielle. et fl. vera. e. a. Qui est vere flos flo
ri. i. lance⁹ sancto⁹. q̄ p̄ ceteris florib⁹. i. san
ctis colore delectat in visu. Itā speciosus for
ma p̄ filiis hominū. in quē desiderat angeli
p̄picere. Qui odore recreat in olfactu. q̄ si
cut legit in canticis. i. ca. Meliora sūt vbera
tua vino frāgātia unguētis optimis Qui
sapore cōfortat in gustu. q̄ panis quē ipse
dat. caro sua est. p̄mūdi vita. oē delectamē
tū hñs. et ois saporis suauitate. Itā est enī
qui de quinq; panib⁹ et duob⁹ piscib⁹ quī
q̄z milia hominū saturauit. Triplex aut est in
hoc flore materia aurū videlicet muscus et
balsamus. q̄ triplex est in xp̄o suba. deitas.
corpus. et aia. Sed balsamo mediātemus⁹
auro p̄iungit. q̄ aia mediāte corp⁹ p̄iungit
deitati. Diuina enī natura tante sublimitatē
est ut corp⁹ delimo terre formato nō p̄grue
ret vni nisi rationali spū mediāte. Burs⁹
flos ipe aure⁹ est. q̄ rex regū et dñs dominā
tū. cui⁹ rubor apparuit in insignijs passio
nis. et odor in gloria resurrectionis. Huius
floris baiul⁹ est vicari⁹ saluatoris roman⁹
viz pontifex successor p̄tiq; petri et vicari⁹
iesu xp̄i. q̄ hūc flore fidelib⁹ pplis demonstrat
Non enī oī tpe sed in hac dñica tantū que
septima est ab illa q̄ septuagesima nūcupat
q̄ xp̄us nō in qualibet hora sed in septima
tantū etate videt ab illis q̄ beata regine p̄so
lant. Bursus in vrbe ostēdit et nō alibi q̄m
apud basilicā que sancte crucis in hierusa
lē appellat. q̄ supne hierlm typū obiet et sp̄s
ciem rep̄ntat. q̄ qua dñi epla hodierna Illa
que sursum est hierusalē libera ē. que ē mater
nrā. in qua xp̄m angeli sancti et beate aie cō
templantur. ad quam merito dicūt. Letare
hierlm. et conuentus facite omēs q̄ diligitis
eam. q̄ d. vos catholici et nō heretici. Dissert

aut hodierna statio ab illa q̄ sit ibidē in secū
da dñica aduenit. quilla future beatitudis
est annūciatio. bec q̄ p̄ntis p̄templatio. vñ
et festiuus agit q̄ spei nostre festiuitas est.
Itā cetā die christiā⁹ coronat impator. ut
semp coronā supne hierlm mediet. Dauid
ter in reges vinctus est. ut dicet sub dñica p̄
ascensione. Itā ergo dñica p̄uilegiata est.
quia rep̄ntat licentiā redeūdi de fuitute ad
libertatē ip̄lo israelitico p̄cellam. et leticiam
ex hoc habitam

De secunda feria

Secunda feria est

de iudicio Unū epla. Tulerūt
due. i. iij. Reg. iij. c. agit de iudi
cio salomonis duabus mulieribus de pue
ro contendētib⁹. Mulier vna que dixit
q̄ diuidat puer. est synagoga q̄ diuidere cor
nata est puerū iesu. Alia mulier q̄ dixit de
ei infans viu⁹ est ecclē. Unū in responso
petit bec mulier puerū. Esto mihi in deum
p̄tectorē. i. peti sibi dari xp̄m. Euangelū. p̄
pe erat. ioh. ij. ca. filii est deiectione vendē
tium. et de iudicio ibi habet q̄ non credebat
se iesus eis. q̄ nisi sūt eū interficere. Itā postea
sequit de passione sua Soluite. i. soluetis tē
plū h̄ et i. triuo exatibo illō. sciebat enī qd
facturi erant. Quia vō ex passione dñi est
omne gaudū. ideo in offertorio cātat ecclē
Iubilate In introitu autē petit iudicari. s̄
p̄ius petit misericordiā. Deus in noīe tuo
saluū me fac. i. p̄ misericordiā. et in v̄tute tua
iudica. et est quārti toni. q̄ ibi habet. ab iur
gētib⁹ in me libera me. i. ab inimicis. q̄ q̄t
tuor modis sicut dictū est sub dñica. insur
gūt p̄ra nos et iō sicut dñica fuit de miser
cordia. ita secūda feria est de iusticia

De tertia feria

Tertia feria est de

oratione. i. de efficacia orationis
que s̄ fit salua iusticia. qd ostē
tur in epla. Locut⁹ est. i. q̄ est exodi. xxiij. c.

circa finē seculi ap̄lo testante q̄ dicit. donec
plenitudo gētiū introierit et ois isrl salu⁹ fi
at. iō ad orōnes p̄ illis nō rñdet amē. Tēz
tū recte intuenti nihil interest q̄ ad h̄ inter il
las et alias orōnes. imo ita rñdetur ad illas
amē sicut et ad alias orōnes p̄ alijs statib⁹
Qd sic ostēdit. Itā q̄libet statu bis p̄fer
tur orēm⁹. sed qd sub p̄mo orēm⁹ an̄ flecta
mus genua dñi. non ē orō sed exhortatio. ut
orēm⁹ siue p̄fatio seu monitio exp̄mēs qd
siue p̄ q̄ sit in sequēti orōne orandū. vñ sub
tono p̄fationis nō orōmēs dñi. iō q̄z p̄ nullo
statu post p̄fationē rñdet amē. sicut nunq̄
fit post aliquā p̄fationē. licet etiā ibi ponat
p̄p̄m dñm nostrū. sicut p̄z i. quōtidiana
mille p̄fatione. Qd aut sub secūdo orēm⁹
dñi. orō ē. et rñdet dñm amen p̄ iudeis et paga
nis sicut et p̄ alijs. Cōsequēter sacerdos p̄
orōnes crucē velat et baiulat ad dext⁹ cor
ni altaris ibiq; crucē sup humeros tenēs
in p̄fona xp̄i iudeis ip̄operat bñficia dñi.
dices. Itā p̄p̄le me⁹ qd feci tibi. In quibus
dñi enī ecclēsijs duo p̄b̄yteri baiulat illā. ad
notandū q̄ in xp̄i p̄fona due fuerūt nature.
diuinitas videlicet et hūanitas. Qd p̄p̄le
meus qd feci tibi aut in q̄ p̄ristauit. rñde
mibi. qd eduxite de terra egypti. i. ad dñi
tatē referē. qd vō seq̄. parasti saluatori tuo
crucē ad hūanitatē p̄tinēt. et sic de alijs se
quētib⁹ verbis. Cātāt aut sacerdos q̄libet
braice i. p̄fona saluatoris. Alcolin cātāt gre
ce Agyos orbeos. quasi in p̄fona grecorū.
Tbor⁹ rñdet sanct⁹ sanct⁹ i. p̄fona latinorū
Sicq; trib⁹ linguis laudat dñm. i. hebraica
q̄ prop̄ legē omniū linguarū ē mat. greca q̄
doctrinē. et latina q̄ unpatrē ē prop̄ roma
ni dominū imperij et papat⁹. Quia enī he
braica nūc silet a laude dei. ponim⁹ p̄o illa
p̄p̄le me⁹. qd q̄ cantat i. p̄fona dñi loquētis
hebreis. iō intelligit dictū hebraice. Et nota
q̄ tres illusiones xp̄i tres p̄mutunt ad
rationes. ut infra dicet. Tres vō antiphe. s̄.
Itā p̄p̄le meus. Quia eduxi. et qd vltia. i. cē
par aut nihil sensib⁹ differēs. vbi et mo
dulandē p̄fles. triplicē tituli scripturā sig
ficat. q̄ script⁹ fuit trib⁹ linguis. i. hebraice.
grece et latine. Iesus nazaren⁹ rex iudeorū

Tēz vtrū p̄ncipiū tituli scriptum fuerit tri
bus linguis ignorat. Sed de hac clausula
rex iudeorū p̄stat q̄ negauerūt iudei dicē
tes. Itā soli scribere rex iudeorū. s̄ q̄ ip̄e dixit
rex sum iudeorū. Itā illud i. istis antipho
nis astruit ab effectu. q̄ tanq̄z rex eorū edu
xit eos de egypto et deduxit eos p̄ desertū. et
introduxit eos in terrā bonā. Itē q̄ i. titulo
scriptū fuit iesus. in singulis antiphonis
p̄cludit saluator. q̄ ibi nazaren⁹. ad singu
las rñdet agyos. lance⁹. Et q̄ titul⁹ tribus
linguis script⁹ fuit. iō duab⁹ linguis rñde
tur. i. greca et latina q̄ xp̄m adorāt. Itēbrai
ca vō p̄dicat et ad huc blasphemāt p̄dicat.
Et nota q̄ antiphona. p̄p̄le me⁹ ē. i. p̄p̄le. vi
c. p̄ncipiū antiphone. q̄ dñi te. ē nume
ri. iij. cap. et medium scilicet manna. i. cē
Exo. xvi. c. et Josue. vi. c. vbi enī finis ip̄
suis. s̄z introduxit. i. c. Notandum q̄ iudei
tres accusationes contra chastū posuerūt.
s̄z q̄ tributū negasset q̄ se reges fecisset. et q̄
se filium dei dixisset. Cōtra quas tres iei⁹
persona excusationes dicuntur. scilicet po
pule meus. i. c. vbi ch̄st⁹ eis exprobat tria
beneficia sua. s̄z liberationē de egypto regi
men in deserto. et introductionē in terram
optimam Quasi diceret. Tu accusas me
de negatione tributū. pon⁹ deberes gratias
agere. quia te liberaui a tributo siue a serui
tute egypti. Tu accusas me. quia reges me
dixi. ponis deberes gratias agere. quia te
rexi in deserto et regaliter paui. Item accu
sas me. quia filius dei me dixi. ponis debe
res gratias agere. quia terrā lacte et melle
manātem contuli tibi. Deinde crux denu
datur in signū q̄ p̄uerſi iudei saluatore
denudauerunt. Et fit denudatio inter tres
vices. ad notandum q̄ illi ter ch̄st⁹ in pas
sione illuserunt. Itāmo quando in anno
p̄ncipis velata facie eius. collaphis eum
cedebant. Itā quod designandū in p̄nci
pio reuelationis ipsius crucis non osten
ditur facies crucifiri. Secundo ante preto
rium quando eo tradito ad crucifigēdum
miles p̄lectēs coronam spineam illude
bant ei flexis genibus adorando eum dicē
tes. Ave rex iudeorum. Itā quod represen

tandū in secūda reuelatiōe discoperit ca-
put et facies crucifixi. Et scias q̄ corona fu-
it de uincis marinis sicut eā vidim⁹ in the-
sauris regis francoꝝ. quoz acies nō min⁹
spinis dure sunt et acute. Tercio q̄n ei i cru-
ce pendē transeūtes dicebāt. Elab qui de-
struis tēplū dei. Et q̄ q̄n bec illūsiō fiebat
xp̄s tot⁹ nudat⁹ in cruce pēdebat. iō i tertia
reuelatiōe totus nudus oñditur crucifix⁹.
Et etiā ad significandū q̄ oīa q̄ in lege et p̄-
phetis obscura fuerant. in passione apta et
manifestata sūt. Reuelat ergo crux p̄ ora-
tiones ad notandū q̄ oīa a xp̄i passiōe quaz
in cruce sustinuit h̄ effectū et exēplar. Ipse
enī in cruce pēdes p̄ amicis et inimicis ora-
uit. Sane a dextera p̄e crux incipit reuela-
ri. q̄ xp̄s crucifixus vā fide adorat⁹ extitit.
ab aplis et discipulis iudeis q̄ tūc in dextra
erāt. Et quoniā bec fides pillos deuote pu-
blicata et in mediū gentiū p̄ducta ē. iō ad h̄
significandū ante mediū altaris p̄ sacerdotes
deducit. Rursus q̄ xp̄s nūc sup̄ eccl̄ias q̄e
scit. et vsq̄ in finē seculi quiescet. iō ad h̄ sig-
ficandū. subsequēter crux sup̄ altare ponit⁹
q̄ bec eccl̄ia gentiū designat. Beniq̄ q̄ i
fine seculi fides in cordib⁹ gentium refrige-
scet. et teste esa. a reliquijs israel q̄ salue fient
suscipiet et cōis iudeis et gentib⁹ habebitur
merito ad h̄ significandū in fine misse crux
de altari depōnit⁹ et in cōi loco collocatur.
Crux q̄ reuelata et etiā verilla eccl̄ie i qui-
busdā locis dirigunt in altū ad xp̄i victori-
am designādā. Ad h̄ crucē baiulātes anti-
pbonas canētes crucē illo deferūt. vt grece
et latine rīdeat et deuote adoret. q̄ dñs cru-
cifixus transiuit a p̄fidiā iudeoz ad p̄fessū-
onē et deuotionē gentiū. Et significat aplos et
canētes. i. totis virib⁹ crucis obpropriū cō-
fiteres et p̄dicātes. Itē crucē baiulādo nūc
eunt. nūc vt fessū subsistunt. q̄ et illi p̄secutio-
nū pōdere fessū aliquātulū q̄euerūt. Suble-
quent ip̄a crux denudata salutē et adorāt
q̄ eū cui iudei p̄fidiā illuserūt xp̄iani reuerē-
ter salutādō et deuote osculādo venerāt. et
dñū adorāt canit i q̄busdā eccl̄ijs rīsonus.
Ecce quō morit⁹. Esa. lvi. c. et anē. Sic mori-
les. ioh. iij. c. Et ē sciendū q̄ p̄missas tres il-

lusiones ter illā adorām⁹ dicētes agyos. zc.
q̄i ter honorātes illūsi p̄p̄t nos. et q̄ illi il-
ludēdo genua flectebāt. iō et nos illū adorā-
do genua flectim⁹ ad trā. Et nā an illā p̄ster-
nimur. vt q̄d illi sup̄be illudēdo fecerūt nos
hūilit et v̄e faciam⁹ et mēns hūilitatē p̄ba-
bitū corpis oñdam⁹. Et q̄ sic xp̄s hūiliat⁹
ē patir. p̄ nob⁹ vsq̄ ad mortē. mortē autē cru-
cis. sic et nos ei⁹ mortis imitatores hūilia-
ri optet. De mō p̄stratiōis aut aug⁹. Quis
q̄s sic hūiliatur vt genua figat. ad hūc h̄ vt
ampli⁹ hūiliat⁹. q̄s v̄o sic hūiliat⁹ vt herē-
ati trā veni ei⁹ vltra q̄d hūiliat⁹ n̄ h̄. nudis
enī pedib⁹ adorāt vt oēs p̄pas affectiōes
sibi nudas ac notas ēē mōstrem⁹ et vt cū af-
flicto p̄ nob⁹ nos affligi oñdam⁹. Salutat
autē crux q̄ p̄ eā sal⁹ hoibus reformāt post
ea adorāt. i. cū reuerentia osculat⁹. Sol⁹ ei
de⁹ adorādus ē. cetera vt crux cā illi⁹ vene-
rāda sūt. Ceter expositio illoꝝ v̄boꝝ agyos
zc. ab idē sequit⁹. Itā agyos grece dicitur la-
tine. ab a q̄d ē sine. et ge. q̄d ē terra. q̄i celestis
sine terra. In canone in usidon habetur q̄
agyos grece dicitur vas latine. otheos v̄o gre-
ce dicitur de latine. hyscros grece fortis latine
athanatos grece immortalis latine ab a q̄d ē
sine et thanatos quod est mortale. beleyson
id est misere. mas. id est nobis. De p̄ofun-
do crucis mysterio dictū est i p̄hemio q̄n-
te p̄ns. et h̄icaliqua p̄stringam⁹. Fuerunt
autē in dñica cruce ligna quattuor videlicet
stipes siue lignū erectū. lignū transuersum
truncus suppositus. et titulus suprascrip-
tus. Fuerunt et clauī quattuor. quib⁹ et man⁹
et pedes cōfiri sunt. Fuit et lancea qua lat⁹
aperit⁹ est. et corona spinea capiti circūpo-
sita. que omnia possunt in spūali cruce alli-
gnari. Quattuor enī crucis ligna sūt q̄tu-
or mentis virtutes. i. fides. spes. p̄seuerantia
et patientia. de quib⁹ ait apls. Et comp̄hē-
dans cū omnib⁹ sanctis q̄ sit longitudo et
latitudo. sublimitas et p̄fundū. Longitudo
crucis est p̄seuerantia. de qua domin⁹ inq̄t.
Qui p̄seuerauerit vsq̄ i finē h̄ic salus erit.
Latitudo crucis ē patientia. de qua veritas
ait. In patientia vestra possidebitis aīas ve-
stras. Iprofunditas ei⁹ est fides de q̄ apls

Fides ē substantia sperandaz rez argumē-
tū nō apparenū. Sublimitas v̄o ē spes. d̄ q̄
ps. In v̄bo tuo sup̄speraui. Itā habuit ergo
crux xp̄i vñū lignū erectū i longitudinē. alte-
rū transuersū i latitudinē. q̄i i modū potēte
seu martelli. q̄ duo significata sunt p̄ illa duo
ligna q̄ paup̄cula mulier i sarepta collegit
Stipes v̄o erect⁹ habuit truncū suppositū
et titulū sup̄scritū. q̄ p̄seuerantia de fide p̄ce-
dit ad spem q̄i stipes erect⁹ d̄ trūco supposit⁹
to ad titulū sup̄scritū. Quod bñs iob itelli-
ges ait. Credo q̄ redēptor me⁹ viuūt et i no-
uissimo die d̄ trā surrect⁹ sūt. zc. rep̄sita est
h̄ spes mea i sinu meo. Itā ei⁹ crux habeat
fundamētū fidi et titulū sp̄i p̄fecto supplicii
ē solūmodo et nō mentū. Q̄ at patientia spe-
ctat ad crucē. apparet ex eo q̄ patienti in ad-
uersis tribulatiōis sustinet cruciatū. Tūc
iacob⁹ Tribulatio patientiā opat. De p̄se-
uerantia q̄s legit⁹. Esto fidelis vsq̄ ad mortē
et dabo tibi coronā vite. Et nā fm apostolū.
Itā coronat⁹ nisi q̄ legitime certauerit. Iper-
seuerantia igit q̄ coronat certamē h̄ vt meri-
to spectet ad crucē. In his ergo duobus li-
gnis duos pedes et duas man⁹ q̄tuor cla-
uīs d̄ affigē xp̄ian⁹. Quattuor clauī sūt q̄t-
tuor p̄ncipales virtutes. iusticia. fortitudo. re-
uerantia. et prudētia. Itē pedes sūt mentis affe-
ctus. de quib⁹ in cāncis Laui pedes meos
quoniam in q̄nabo illos. Et dñs inq̄t apostolis
Qui lor⁹ ē nō idiget nisi vt pedes lauet. h̄ ē
mūdus tot⁹. Et itē. Excunte puluere d̄ pe-
dib⁹ v̄ris. Duo ergo pedes sūt duo mentis
affect⁹. i. timor et amor. Itē timoris clauo
fortitudinis d̄ p̄figi ne timid⁹ p̄pter aduersa
succubat. Tūc ps. Cōfige timorem tuo c. m. a.
in. et. timui. Bū ei⁹ in petro met⁹ clauo for-
titudis affix⁹ nō extitit. ad vocē ancille nega-
uit. Cū v̄o p̄fix⁹ extitit. an reges et p̄fides no-
mē dñi p̄dicauit. Itē amoris siue appetit⁹
clauo iusticie d̄ p̄figi. ne cupid⁹ ad illicita
desideria euagē. Si ei⁹ appetit⁹ fuerit p̄fix⁹
tūc sp̄s p̄cupiscit aduersus carnē. Si v̄o
nō fuerit p̄fix⁹ tūc caro aduersus sp̄m cō-
cupiscit. Sic itaq̄ xp̄ian⁹ pedes suos cruci
d̄ affigē ne vel timid⁹ succubat vel cupid⁹
euagē. Illi tūc dicit⁹ q̄ xp̄s trib⁹ dūtaxat fu-

it clauis affix⁹ signatib⁹ tres cruciat⁹ q̄s in
cruce sustinuit. viz. passionē i corpe. p̄pas-
sionē i mēte. et cōpassionē i corde. Imbo ei⁹
pedes v̄no clauo affiri sūt. ita q̄ dexter fuit
sup̄ sinist⁹. ad significandū q̄ spūales affecti-
ones p̄ pedē dext⁹ significat sup̄esse et dñari
debet terrenis p̄ sinist⁹ significatis. Lancea
v̄o q̄ lat⁹ ē vulneratū. caritas ē de q̄ sp̄sola i
cāncis. Vulnerata sūt caritate. Lateri q̄dē
cor p̄riguit ē cōbñficia diligē. q̄d iō vulne-
tū ē. vt affect⁹ creat nō solū ad amicos. v̄er
etiā ad inimicos. Tūc dñs ait. Diligite in-
micos v̄ros et bñfacite h̄is q̄ oderūt vos. et
orate p̄ p̄sequētib⁹ et calūmātib⁹ vos. Coro-
na v̄o spinea ē p̄nia circūponēda capiti. i.
mēti. De q̄ ps. Cōuersus sū i erina. m. d. p.
spina. Itē corona d̄ trib⁹ spinis p̄plectit⁹. i.
p̄trudē. p̄fessio. et satisfactio. Itē p̄ma pun-
git cor p̄ dolore p̄p̄t vānā cogitatō. Scda
pūgit os p̄ pudore p̄p̄t vānā locutō. Tercia
manū p̄ labore p̄p̄t iniquā operatōem
Itā ei⁹ opa sūt. Tūc ps. Bñdict⁹ dñs d̄
me⁹ q̄ do. m. ad. p̄. zc. Et salomō i puerbis.
Dedit ei linū et lanā. et opata ē consilio ma-
nuū suaz. Sūt igit due man⁹ duo operū
genera. viz. opus volūtatis et necessitatis.
Itā ei⁹ opus volūtarij p̄figi d̄ clauo pru-
dētie. ne curua faciat opa tenebray. dū ei⁹ in
saulo clauo prudētie p̄fixa nō fuit. saul⁹ ec-
clesiā dei p̄sequat. cū vero i paulo p̄fixa fuit
ip̄e p̄ eccl̄ia passus ē. Itā ei⁹ v̄o opus neces-
sarij clauo tēperantie p̄figi d̄ ne lapsa nimis
ad sup̄flua extēdat. Itē necessaria opa sūt na-
turalia. vt dormire. comedere. et siliā. Et nota
v̄sus. Itē scd⁹ est. trūcus cypress⁹. oliua
sup̄remū. palma q̄ trāsuert. sūt i cruce xp̄i
lignū. **Q**sculata et adorata cruce. duo p̄-
sbyteri deferūt ad altare cor⁹ dñi q̄d p̄die
fuerat p̄secratū et recōditū. Sacerdos v̄o i
duta casula illō sup̄ cor pale disponit iuxta
lat⁹ calicis. in q̄ sit vinū et aq̄ mirtū nō sc̄ifi-
catū. q̄ ip̄o facto dicat. Hoc ē illō cor⁹ de
q̄ sanguis et aq̄ fluxerūt. Tūc aut ex p̄actu
hostie vinū p̄secet. dicit⁹ ei⁹ i. p̄cedē. Quo
facto mor iapit. Dñm⁹ p̄ceptis saluta. zc.
p̄ficiēs dñicā ordē. et illā. Libera nos q̄s
m⁹ i q̄ rep̄ntat antiq̄ ap̄loꝝ celebrādū missaz

psuetudo. **I**dem enim lectione premissa dicebat
tur solummodo verba illa. Hoc est corpus meum
et sanguis meus. Et ipsi postmodum dñi
eā ordem addiderunt. Et ita illo modo hac die
celebrat. de q̄ dictū ē in principio q̄te patris
Et q̄b colligit q̄ sola dñica orō nō sufficit
ad eucharistia p̄secrandā. Si q̄ de sacerdos
alio tpe dicēs. p̄ oīa sctā sctoz. eleuat calicē
cū corpore dñi. et postea dicēs. p̄ceptis zc. calicē
depositū iter cooperit. in q̄ illud nob̄ sig
ficat. q̄ de cruce depositū corp⁹ dñi sepelit.
Duo aut̄ p̄byteri q̄ bodie corp⁹ ad altare
deferunt replent ioseph et nicodemū. q̄ cor
pus dñi tulerunt ad sepulcrū. Tres premissi
canonis articuli. s̄. p̄ceptis. pater noster. et li
bera nos q̄sum⁹. sup̄ depositū calicē p̄ferū
tur. q̄ trib⁹ dieb⁹ sepult⁹ dñs occultat. Et
orō ipa. libera nos. alta voce sic et dñica orō
p̄fert. put̄ dictū ē in q̄ta p̄te sub t. d̄ silēno
post orōes dñicam. Nec ē p̄te eundē q̄ bac
die q̄n p̄tula hostie in calicē mittit. nō dī
cunt verba illa. fiat cōmixtio. q̄ ibi de sangui
nemēio fit. sed i calicē sanguis nō ē. nec bo
die p̄secrat. Et fracta hostia nō dī. par dñi.
eo q̄ oscula cūstāntiū nō sequūt. Oratō
q̄ illa. Dñe ih̄u x̄pe fili dei zc. et illa. Corp⁹
tuū dñe. omittit. q̄ ibi de sanguine mēio
fit. Omittunt etiā illi v̄sus. Quid retribuā
zc. Illa q̄. Placeat tibi. omittit. q̄ ibi cōi
net. **I**dem ut h̄ sacrificiū q̄ oculis tue zc.
Hac etiā die sacrificiū nō offeri sacramen
talit. s̄ sumit altera die oblati. **A**gnus dei.
nō dī. q̄ nō videt esse inuocad⁹ q̄ cernit in
agone deficere. Et cū silentio sacerdos cō
municat. **U**n post cōmuniō nō cantatur.
q̄ nob̄ sumētib⁹ sanguis ille quē sumim⁹
de ore nr̄o. p̄ nob̄ ad dñm clamat. **N**os enī
sum⁹ terra illa q̄ aperuit os suū et bibit san
guinē abel. i. x̄pi quē effudit cayn. i. iudaic⁹
ip̄tus. **U**n fact⁹ est vagus et pfug⁹ sup̄ trā
iuxta illd̄. **V**ispe de illos in v̄tute tua. et fa
ctus est maledic⁹ illa maledicōe. sanguis
ei sup̄ nos et sup̄ filios nostros. Et rursum
post cōmuniō q̄ iubilū et leticiā designat n̄
dī. q̄ ecclia hac die plorat. **S**ed querit
quare x̄ps voluit pan̄ sexta feria. **R**espon
deo ut dies q̄ crucifix⁹ est coaptaret sexte fe

rie p̄me creatōis. et serte etati b⁹ mūdi. **S**i
q̄dem in sexta feria p̄m⁹ hō. s̄. adam creat⁹ ē
ad imaginē dei. et ex latere ei⁹ dormiēis sū
pta costa femia fabricata. et in sexta etate fi
lius dei ut hōiem ad imaginē dei creatum
redimeret in carne apparuit. q̄ in sexta feria
dormiēs in cruce sanguinē et aquā de late
re suo vnde sctam eccliam p̄secraret emisit
ideo ergo in sexta feria pan̄ voluit. q̄ cū ta
li die adam peccauerit illa etiā die hominē
redimere voluit. de h̄ dictū est sub t. d̄ nata
li. Et nota q̄ ch̄st⁹ cōpletis triginta duob⁹
annis et mēib⁹ trib⁹. vel s̄m ch̄ysostomū
triginta trib⁹ et dimidio. crucifix⁹ est eadē
die qua p̄cept⁹ est a v̄gine. s̄. i. sexta feria. q̄
fuit. viij. kal. april. de q̄ dicit in septima par
te sub festo annūciatōis. **Q**ueritur etiā
cum de morte sanctorū cum gaudio festa i
ecclia celebrent. q̄ p̄ciola est in p̄spectu do
mini mors sanctorū ei⁹. quare ecclia bodie
de morte dñi cū gaudio similiter nō solē
sat. videt enī q̄ multo magis deberet letari
et festū de illa celebrare. cum mors ip̄s sit
p̄ciolissima. et mors mortis. et est nr̄a redē
ptio. et q̄ apostol⁹ gloriandus ait. in cruce
dñi nostri iesu ch̄sti. **R**espondeo ip̄se pro
peccatis nostris mortu⁹ est. sic dicit dñs p̄
Esaia. propter scelus populi mei pcussi
eum. et ideo debz homo erubescere. nō gau
dere. cum et sol insensibilis erubescens ra
dios suos renouerit. q̄ obscuratus est.
et petre scisse sunt. **M**erito ergo oīs homo
in hac die tristitiam p̄tendit. ne esse durior
lapidibus videat. **P**ropterea ip̄e dñs tristis
fuit. **U**nde Tristis est anima mea vsq̄ ad
mortē. Et etiā beata v̄go. **U**nde. Et tuaz
ip̄ius animā p̄transibit gladi⁹. **E**t etiā apli
Merito igit in hac die ecclia in artissimō ē
ieiunio. et silentio. et tristitia compassiōis.
De hoc dictū est sub festo circumcisiōis.
Rursum hunc diem celebrat⁹ cum mero
re tristitia et abstinentia. passiones v̄o san
ctorū cum gaudio. q̄ sancti post martyriū
statim celos ascenderūt. ch̄stus v̄o ad in
fernū descendit. **S**z q̄nam tartara p̄fregit
et inde sanctorū animas eduxit et tertia die re
surrexit. ad nūc s̄. i. in die resurrectionis mari

me letamur. **H**inc est q̄ passiones patz ve
teris testamētū q̄ ad inferos descenderūt nō
celebrat⁹ p̄ter q̄ innocētū. ex eo q̄ in ip̄s
singulis ch̄st⁹ occisus est. et machabeozū
put in septima p̄te sub eo festo dicit. **D**e h̄
etiā dictū est in p̄ma p̄te sub t. de picturis.
Et est notandū q̄ ch̄st⁹ passione sua rede
mit nō tantū illos q̄ tūc erāt in lymbo iser
ni. q̄ loc⁹ dicebat sū⁹ abrahe vbi lazari⁹ erat.
sed etiā oēs futuros q̄ sancta morte vitam
erant finituri. **U**n osee v̄l. **E**ro mors tua
o mors. morsus tu⁹ ero inferne. **S**z nec oēs
q̄ in inferno erāt inde extraxit. **I**te queri
tur quare ecclia nō p̄secrat hac die corpus
dñi. cū dñs dixit. **H**acite i meā cōmemora
tiōē. **E**t in gabiliō. p̄lio dī. q̄ nulla dies
excipit. q̄ nō p̄v̄nētib⁹ deprecet. **P**ropterea
cū ch̄st⁹ imolat⁹ hac die et sabbato quērit
in sepulcro. et discipuli totā noctē sequentē
vsq̄ in diluculo i tristitia trāsegerunt. rōna
bile videt⁹ ut hac die corp⁹ dñi p̄ficetur.
et inde vsq̄ in p̄mā sabbati iugi silēno con
sopit a sacri altaris misterio vacaret. **R**e
spondeo ad h̄ multiplex rō reddi p̄t. **I**dem
est. **D**ñs noster p̄die q̄z pateret accipiet pa
nē et calicē b̄ndixit. deditq̄ discipulis suis
dicēs. **H**oc est corp⁹ meū. **H**ic ē calix me⁹.
Et tūc imolat⁹ est in manib⁹ suis. **D**e qua
imolatione subiūit. **H**oc facite in meā cō
memoratōem. **I**lla igit dies s̄. i. sexta feria quā
nō est omittēda cum sit firmiter iniuncta.
Sexta v̄o feria ē dies secūda. q̄ velut i mor
numēto q̄scit. **S**abbatum tertia q̄ velut a
morte resurgit. resurrexit ei ante diē. tri dū
ergo dñice mortis q̄ p̄fici neq̄t eo respectu
q̄ ip̄e est a iudeis cruciat⁹. eo trāspōnitur
q̄ suis ip̄e manib⁹ imolat. cui⁹ q̄z rei illud
magis est indicū. q̄ in nocte cene lumina
ribus extinctis vigiliis celebrat⁹. **S**icq̄
fit ut in q̄nta feria q̄li sexta in duplūz māna
colligat. q̄maz in hac die quasi in sabbato
nō inuenit. **S**cda rō est. q̄ ecclia corp⁹ illd̄
q̄ flagellis et spinis et p̄tūmēlis ista diē
uera affectū est. nō debet cum missaz solē
nūis p̄secrare. q̄nam veniēte veritate debz
cessare figura. **T**ertia rō est. q̄ ablata ē ho
stia de manib⁹ ch̄sti et nostris. **N**on ergo

sacrificet amici dñi cruciat⁹ inimici. **S**ed
tū q̄ semp̄ indigem⁹ cōmuniōne. et semp̄ ē
temp⁹ cōmunicādi. sacerdos ip̄m corp⁹ re
cipit in hostia a diē antecedenti reservata.
Quarta rō est. q̄nam hac die velut templi
sacrum est. et cōmuniō altaris trāsuersa sunt
ita nō habem⁹ vbi corp⁹ ch̄sti p̄ficiatur
Quinta est. q̄ s̄. i. recessit et sublat⁹ est ver⁹
sacerdos. i. ch̄st⁹ sponsus ecclie. descendit
enī ad inferos. **S**exta rōnem ponit innocē
tius papa dicēs. q̄do in diē pasce et i
sabbato sancto sacramētū nō celebrat⁹. q̄a
p̄stat aplōs istis duobus dieb⁹ in merore
et tristitia fuisse. et se p̄pter metū iudeoz oc
cultasse. **M**issa enī que in ip̄o sabbato cele
brat⁹. nō ad ip̄m sabbatū s̄. ad diē p̄tinet
subsequentē. ut infra dicit. **S**eptima rō est
q̄ moyses ait. **V**os tacebunt. et alii scilicet
ch̄st⁹ pugnabit. p̄ vobis. **T**orcular ei cal
cauit sol⁹. **E**t igit hac diē nō sit corpus
dñi p̄ficiendū. ad hanc diē reservandū est.
Nec sexta feria et ab ista oēs alie serte fe
rie p̄uilegiatē sūt. p̄pter ch̄sti passionē. sicut
et a sequēti dñica oēs alie dñice p̄pter eius
resurrexiōem. **S**ūt aut̄ b̄mōi serte ferie sex
p̄uilegia. s̄. ch̄sti immolatio. inferni spolia
tio. mortis cōculcatio. hūani generis redē
ptio. paradisi apertio. et scripturarū manifes
tatio. **I**n pasce v̄mo solo cibo vescimur
q̄ ch̄st⁹ ea diē v̄num solū videt latronez
sibi incorporauit dicēs. **H**odie mecūz eris
in paradiso. **U**n ip̄e dixit. **S**ingulariter sū
ego donec transeam

De sabbato sancto pasce.

Equitur uidere
De sabbato scto pasce. **S**ane sic
de operib⁹ creatōis mundi in
sex dieb⁹ cōpletis i septima requieuit ab oī
ope q̄d patrarat. sicut in sexta etate recreatō
nis operib⁹ cōsumatis. iuxta q̄d dñs i cru
ce pendēs dixit. cōsummatū est. in septima
etate requieuit. **E**t enī aīa ei⁹ passibilis
tem corporis eruit q̄damodo requieuit. et
p̄terea in sepulcro dormiuit. **I**deoq̄ dies
ista sabbatum appellatur. quod requies in
terpretatur. ut dictum est in p̄hemio secū

de paria. Qd̄ anthonomasice sabbatum
sanctū d̄. eo qd̄ p̄missū ē significat requiem
xp̄i ab opere creatōis in fine sextetatis vel
p̄pter requiē xp̄i. i. cui⁹ morte sanctificati su
mus. Vnde enā sanctū p̄pter baptismū. qd̄
fit in die ista in q̄ noua eccl̄ie p̄les sanctifi
cat. Nec autē dies sicut p̄cedēs nullum h̄
officiū diuinū. in q̄ p̄stat ap̄los fugisse et in
merore fuisse. Nam officiū qd̄ c̄tat est no
ctis diei d̄. sc̄z de resurrectione. nō de sab
bato. sicut p̄tingit in sabbatis q̄tuor tem
porū. Qd̄ apparet ex eo. qd̄ d̄ i. cereib̄ d̄ictio
ne. Nec enōr ē. Et collecta m̄sse d̄. Be
q̄ h̄ac sacratissimā noctē ē. Un̄ antiquit̄
totū officiū de nocte dicebat. et adhuc in ple
risq̄ locis fit. Pr̄mo ad notandū qd̄ cathē
cumini q̄z ē ip̄m officiū p̄sepul̄i cum xp̄o
p̄ baptismū resurgūt cū ip̄o. Sc̄do p̄p̄ vi
litationē mulier ad sepulcrū d̄ni mane ve
nientū. Tertio qd̄ d̄ns de nocte resurrexit.
s̄m Hieronimū Gregoriū et Ambrosiū
et ideo qd̄ nōr ista tāto lumine illustrata est
ex d̄ni resurrectione. merito tūc vigilare et do
laudes canere debem⁹. Traditio q̄z iudōz
est xp̄m media nocte p̄tētur. In cui⁹ figura
angel⁹ trāsiit media nocte p̄cun̄do p̄mo
genita egyptiōnū. et d̄ns trāsiit p̄tegendo
ip̄m suū. Et hieronim⁹ Beor inq̄t traditō
nē aplicam p̄māsisse ut i die vigiliāz pasce
ante noctis mediu dimittere non liceat po
pulos expectantes xp̄i aduentū. ut resurgēt
saluatori occurrāt. et postq̄z ip̄s illō trāsie
rit securitate p̄supta festū ciuitos agere d̄.
Sed qd̄ qd̄ p̄ deuorē fuerat institutū imi
nus honestas acūdes qd̄ nōr facultatem
p̄bet p̄uersum est. institutū fuit ut officiūz
ip̄i noctis de die celebraret. De h̄ac enī est
in p̄hemio q̄rte p̄tis. et in q̄nta p̄te subri. de
noctis Augustin⁹ in d̄ict d̄m i d̄iluc
lo surrexisse. et ip̄m p̄ q̄draginta horas mor
tū siue in sepulcro extūsisse. cui eccl̄ia plen
tūre videt. qd̄ p̄ resurrectione matutini eadē
celebrat hora. Silet ergo eccl̄ia p̄sq̄z i horāz
decimā. et tūc p̄gregat ad officiū celebrādi
q̄n resurrectione appropinquat. v̄ic̄ circa ve
sperā noctis q̄ lucet in p̄ma sabbati. et q̄si
p̄ totā noctē p̄sq̄z ad diei claritatē cōtinuat.

illud impleat. H̄or illuminatio mea in
delicijs meis. et nōr sicut dies illuminatē.
Trib⁹ autē causis d̄. bec dies illuminata
Pr̄mo qd̄ resurget i delicijs n̄ris p̄pter re
demptōem seu resurrectionem aīaz. q̄ licet sit
in die parascue morte d̄ni recuperata. ei⁹ tū
gaudū et leticia est ad h̄ac noctē translata.
p̄pter rōnem posita sub q̄nta feria cene do
mini. vbi agit de olei p̄secratōe. Sc̄do p̄p̄
resurrectionem corpōz. qd̄ d̄no resurgēte p̄ma
sabbati sperat futura. ideo q̄z vigilam⁹ et res
urgēt vigilando p̄cun̄m. Tertio p̄pter
baptismi sacramētū qd̄ hodie celebrat. q̄n
am ab illis causis sup̄sit exordū. et illaz no
bis tribuit fructū. Celebrat ei h̄ac die cathē
cuminoz officiū. v̄t ip̄i xp̄o p̄sepul̄i per ba
ptismū i morte cum eo resurgāt. Nec ergo
nōr pasca d̄. qd̄ trāsiit interpretat. qd̄ trāsi
uit d̄ns de mūdo ad p̄z. de morte ad vitāz
trāsiit. et nōr pasca enī nōr iūolatus
est xp̄s. de hoste ad p̄m. de tenebris ad lu
cem. de reatu ad grām. de pena ad glām. d̄
pugna ad victoriā. Nec nōr siue pascha in
q̄ resurrexit d̄ns fuit. x̄ij. luna mensis p̄mi.
idē. apl̄s. q̄ est p̄m⁹ apud hebreos. q̄ copu
tant mēses s̄m lune cursū. Ideo qd̄ d̄ i men
se p̄mo resurrexit. qd̄ ip̄e est p̄ncipiū. Itē iō
in luna decima septima. ut p̄ obseruatōem
decalogi p̄duceret nos ad eternā requiem
sabbatini. Surrexit igit cū luna alta pe
tit. ad designandū qd̄ eccl̄ia petere d̄z alta v̄
tutū et sc̄dere ad tēpla celoz. Item i tertia
hebdomada lune surrexit. p̄ qd̄ tertius tem
pus sc̄z gratie aduenisse significauit. Et inde
est qd̄ cū semp in lunatōe apl̄s et in plenilu
nio hanc solennitatem ex iussu d̄ni celebra
mus. q̄nq̄z in n̄rō apl̄i. et q̄nq̄z in martio eā
solēziam⁹. Sed cū post. x̄ij. lunatōes cō
stitum⁹. innuit qd̄ p̄ decem legis et duo ca
ritatis p̄cepta ad resurrectionis glām pueni
emus. Si v̄o eam post. x̄ij. lunatōes obser
uamus. innuit qd̄ p̄ decalogū et trinitatez p̄
ueniem⁹ ad glām eternitatis. Ad h̄ideo h̄
nōr in plenilunio celebrat. q̄nā lune iubar
luminis a sole mutuat. luna eccl̄ia sol xp̄s
qd̄ dum occidit occidit. h̄et⁹ occasu eccl̄ia
gratie plenitudine illustrat. Item bec nōr

in qua xp̄s resurrexit. eq̄noctio trāfacto q̄n
sc̄z dies incipit crescere et esse maiores nō
cub⁹ celebrat. Pr̄mo qd̄ post ignorantiaz
plongat de deo sciētia. et vbi abundauit in
quitas sup̄abundauit et grā. Sc̄do qd̄ v̄tutes
in nobis crescere et vicia sup̄are debēt. Ter
tio qd̄ p̄ resurrectionem tenebre mortis ce
pere minui. et dies vite cepit augeri. Quar
to qd̄ p̄ ip̄m q̄ est lumē de lumine. puenitur
ad diē lucis etne. Itē h̄ nōr celebrat in
vere q̄n post hiemis asperitatem flores ver
nant et volucres iubilāt. qd̄ pulso p̄fide ge
lu mūdo floruit pulcritudine v̄tutū. et i oēs
terrā exiuit son⁹ eoz. Nec nōr est v̄tutūq̄z
diei cois sc̄z sabbati p̄cedētis et d̄nice sequē
tis. Nam p̄sq̄z nūc dies p̄cedebant noctem
nūc eōuerlo fit. Eoditoz enī. ip̄s fecit. ut a
p̄ncipio dies naturalit p̄cederet noctes. s̄m
qd̄ dicit scriptura. Fiat lux et facta ē lux. et ea
p̄cedere p̄superi⁹ emisperiū ab oriente i occi
dente factū est v̄espe. et redūte ea p̄ inferi⁹
emisperiū ab occidēte i oriente factū est ma
ne. Ideo cessit ergo dies noctē in signū qd̄ bō
siue adam trāsiit⁹ erat de luce v̄tutūz in
tenebras viciaz. siue qd̄ bō a die paradisi d̄
scenderet ad noctē inferni. Sc̄z i resurrectione
nūc nocte artificialiter fecit d̄ns. ut nōr reci
procando p̄cederet diē in signū reparatōis
secūdi ade. qd̄ nos p̄ suā resurrectionē d̄ p̄ctōz
rū tenebris reparauit ad lucē. Unde apl̄s.
H̄or p̄cessit dies aut appropinquat. Seri
anim igit h̄ diei officiū p̄sequentes dicemus.
Pr̄mo p̄ quē. quō. et quē agni de cera hac
die fiant. Sc̄do de b̄ndictōe cerei. Tertio d̄
lectionib⁹ et tractib⁹. Quarto de b̄ndictōe
baptismi siue fontū. vbi enā agit de cereis
cathēcuminoz. Quinto de baptismo. vbi
enā agit de vestib⁹ q̄s neophici octaua die
deponūt. et de patrinis. Sexto d̄ p̄firmatō
ne. Septimo de missa.

In p̄mis itaq̄z hac die acolū eccl̄e
hieromane faciunt agnos de cera
noua b̄ndicta. vel de cera cerei pa
scalis anni p̄cedētis admixto crismate. q̄
in sabbato in albis in eccl̄ia p̄ d̄m papā
p̄lo distribuit. Agni isti significāt agnū il
lum imaculatū q̄ tollit p̄cā mūdi. Cera si

gnificat ei⁹ b̄nuitatē. sicut b̄nū greg. dicit.
Nec in cera diuinitas i b̄nuitate. Ap̄is
q̄dem q̄ operat⁹ cerā cū melle nulla resolut
tur libidine. et b̄nū v̄go enī q̄ est de⁹ et bō p̄ce
pit sine viruli semie. In cera admiscet oleū
seu crisma. qd̄ d̄ns noster plenus est miser
cordia. qd̄ oleū designat. In octaua distri
buunt. qd̄ in octaua resurrectionis d̄ns suis
p̄mia distribuit. Rursus agn⁹ in agno ce
reo p̄figurat⁹ et in pasca iūolat⁹ ad memo
riā reducit. cui b̄nū Gregori⁹ oleū infudit
instituit. q̄nā pascalis agni mysteria reles
rauit. H̄i enā cerei agni figurāt agnos nō
uellos. de q̄b⁹ eccl̄ia cantat in sabbato in al
bis. Et ideo q̄nq̄z in illo sabbato fuit. quod
enā p̄lus aplic⁹ docet. q̄niam in d̄nica tūc
sequēti d̄no papa volente mēsam intrare. et
p̄us agnos cereos capellanis et familiarib⁹
bus suis distribuere. v̄n⁹ acolū solenniter
portās et p̄trans sibi agnos ip̄os. dicit sibi
alta voce. D̄ne d̄ne d̄ne isti sunt agni nouel
li q̄ annūciauerūt allā. mō venerūt ad fōtes.
et. H̄i agni a fulgure et tēpestate fideles et
credētes defendūt. p̄pter v̄tutē p̄secratōis
et b̄ndictōis. Sane s̄m q̄runda eccl̄iaz
p̄suetudinē cerei b̄ndict⁹ distribuit in octa
ua pasce ip̄lo ad suffumigādas domus. ad
significandū qd̄ in v̄ltima resurrectione xp̄us
fidelib⁹ in p̄mio tribuetur. ad qd̄ expellius
significandū romana eccl̄ia agnos facit
supradictos.

Secundo loco pascalis cereus b̄ndi
cit. Circa qd̄ sciendū est qd̄ in p̄nci
pio officiū tor⁹ in eccl̄ia debz ignis
extingui. et nou⁹ de lapide p̄cusso cū calibe
vel ex cristallo soli obiecta debet elici. et de
sarmēto foueri. Ignis vet⁹ veterē significat
legem. cui⁹ figure i morte xp̄i cōplete fuere.
et ideo velut extincte cessare debuerunt. sed
de lapide. id ē. de xp̄o q̄ est lapis angularis
q̄ verbere crucis p̄cussus spūm sanctū nob̄
effudit. vel de cristallo inter solem et lunam
mediatē. i. de xp̄o q̄ fuit mediator inter deū
et hominē. q̄ sicut ip̄e testat⁹ ignē in terrā mu
tere venit. nouus ignis elicit. dum p̄er pas
sionē vel resurrectionem spūllanc⁹ nobis in
fundit. cui p̄bet alimēta sarmētūz. i. xp̄s q̄

est vitis vera. Cristallus q̄ plucida est xpi
hūanitas resurrectione splēdidissima. Ad h
nou⁹ ignis idō bñdicit. vñ sic ille q̄ lumen
indeficiens. illuminās omnē hōiem venien
tē in hunc mundū. igne illuminat moys
sen. ita illuminet sensus ⁊ corda nr̄a vt ex his
tenebris ad lucē et vitā eternā mereamur
peruenire. Nec est vana religio solē p̄cessu
one ad h⁹ ignis bñdictionē erigē. in q̄ memi
nisse debem⁹ erūdī nobis esse ad illū quē
iudei extra castra elegerūt. Ereamus inq̄t
ap̄lus ad eū extra castra improprium ei⁹
portantes. Et bñdicit illū cū cruce ⁊ aqua
vt nos in passionē ⁊ p̄ quē sp̄s sanctus ac
cipim⁹ lotos esse significem⁹. Bñdicit extin
ctis ecclesie luminarib⁹ ⁊ igne de petra cui⁹
calibe excusso. ignis aqua aspergit benedi
cta. q̄ extinctis ap̄lis q̄ lux mūdīa xpo dicit
fuit. de chusto petra excussus est ignis cari
tatis cū calibē lancee vulnerantis. dum s̄s
guis ⁊ aqua de ei⁹ corpore sacro emanauē
runt. a quibus efficaciam habent sacramē
ta. q̄bus mediātib⁹ in amorē dñi inflā
mur aqua gratie perfusi. Et attēde q̄ si
cū his singulis diebus scilz cena dñi para
scite ⁊ sabbato sancto ignis extinguitur sic
volunt q̄dam vt etiā in eis nouus ignis in
memoria passionis vt p̄dicim⁹ accendat.
Subsequētib⁹ bñdicit cere⁹ ex institutōe
30 annū ⁊ theodori p̄mi pape. S̄z bñs am
brosius bñdictionē dictauit. q̄z augustin⁹
nus ⁊ petrus diaconus monach⁹ cassinē.
alias bñdictiones dictauerunt q̄ in vsu n̄ sūt.
Benedicit autē ideo. quoniā ex simplici sui
natura absq̄ benedictionē non potest tran
sire ad significationē mysterij columnē
ignis. de qua iam dicit. Bñdicit etiā p̄p̄
glam resurrectionis ei⁹ quem ⁊ pater bene
dixit. ⁊ q̄a p̄p̄m ipse chust⁹ visibiliter ad
memoriā reducit. Benedicit q̄dem etiā pre
sente episcopo vel sacerdote a diacono qui
est minoris ordinis. q̄ xps resurgēs a mor
tuis p̄mū marie magdalene se manifestans
p̄ debiliore sexum glam sue resurre
ctionis ap̄lis nunciari. vt sicut nostre mor
tis inuitū p̄ mulierem in mundū irauerat.
ita ⁊ reparatōis inuitū p̄ mulierem nūcia

retur. Ad hōiacon⁹ bñdices cereū signifi
cat euāgelij p̄dicatorem. q̄ xpm p̄ nob pas
sionis violētia corp̄aliter extinctū. debz lau
dum bñdictionib⁹ p̄dicando. resurrectionis
luminosa gratia reddere illustrat⁹. Qui
dalmatica induit. q̄niā debet esse celesti cō
uersatione adornatus quā dalmatica ipsa
designat. Idoro cere⁹ sup colūna illumia
tus significat p̄mo colūna ignis q̄ p̄ce
debat in nocte iplm̄ israel. extinct⁹ vō signi
ficat colūna nubes q̄ p̄cedebat in die. p̄m
ma q̄dem de nocte illuminās. ⁊ secūda de
die refrigerans. in q̄ sp̄s sanctus significa
batur. tenuit q̄dem in nobis colūna nubes
figuram hūanitatis. ⁊ colūna ignis figu
ram diuinitatis. Recte autē cere⁹ colūna
significat. Nam illa p̄cessit iplm̄ ad mare
rubrū in q̄ baptisati sunt. iste vō p̄cedit neo
phicos ad baptismū. Item illa p̄cessit po
pulum vsq̄ ad terram p̄missionis. iste vō
p̄cedit septem dieb⁹ neophicos ad fōtes.
⁊ dñs nos p̄cedit vt pareat nobis vias vsq̄
ad patriā. que post finem hui⁹ vite q̄ septe
nario reuoluitur nobis p̄mittit. Et nota
q̄ nec in p̄ma nec in secūda mansione co
lūna p̄cessit populum sed in tertia. Idō
mālio fuit in ramathē. secūda in segor. ter
tia in etban. Ramathē interpretat cōmotio
tineē. Segor tabernaculū. Etban firmum
vel p̄fectum vel signa ei⁹. Hec tres mansio
nes his tribus diebus dñi coaptant scz die
bus passionis. sepulture. ⁊ resurrectionis.
Nam in die passionis fuit dñs q̄ in rama
thē. i. in cōmōtione tineē videlicet in cōmō
tione iudeoz. q̄ ad modū tineē vestē incon
funde dñi. i. ecclesie vnitatē. mo ei⁹ p̄m demo
liri nisi sūt. Sed de hac mansione q̄ extinguit
cū obijt. ⁊ venit in segor. i. i tabernacula cū
in sepulcro latuit. ⁊ tanq̄z foris miles for
tem dyabolū ligando vasa ei⁹ diripuit. Ta
bernacula enī militantū sūt. Sed de hac
mansione extinguit cū surrexit ⁊ irauit i etban
q̄ interpretatur firmū seu p̄fectus seu signa
ei⁹. q̄ ipse resurgēs a mortuis iam nō mo
riū. mors illi ultra non dñabit. tūc signa
culum suis fuit cui⁹ ipse eis gloriolus appa
ruit. ⁊ eos tanq̄z colūna ignis illuminauit

Secūdo cereus sup colūna significat xpm
q̄ nos in h⁹ mūdī nocte illuminat. ⁊ in die
a viciōz incēntio refrigerat vt p̄missū est
Recte q̄dem cereus xpm significat propter
tria q̄ in eo sūt. lichinium nāq̄ animā. cera
corp⁹. ⁊ lumen diuinitates significat. Ter
tio cere⁹ renouat⁹ ⁊ illuminat⁹ post bene
dictionē. significat nouam xpi doctrinam.
q̄ est in nouo testamento. scilz. Mandatū
nouū do vobis. Vel nouā grām q̄ nō do
minica singulariter illustrata est. videlicet
chusti resurrectionē. q̄ resurgēs a mortuis
apparuit in carne gloriolus ⁊ splendore di
uinitatis illuminat⁹. Huius enim cerei ce
ram apes mater sine concubitu eduxit. Et
chusti carnē vgo maria p̄cepit ⁊ peperit. ⁊
deum in carne quasi mel in cera p̄ferēs in
uiolata p̄mansit. Incipit autē cerei benedi
ctio. Exultet iam angelica turba celoz. ⁊c.
De hoc enī est exultatio q̄ extraxit suos de
inferno. ⁊ de eius victoria. Ascendit enim
sup occasum. dñs nomen illi. Et p̄mo salu
tat populum dicens. Bñs vobiscum. vñ
lum reddat beniuolū ⁊ attentū. **C**eteru
men cerei seu ei⁹ signatio duplex est. significat
enī sp̄m sanctū. q̄ xps plen⁹ fuit ⁊ glam re
surrectionis ei⁹. Scdm̄ p̄mūz m̄sterium
in q̄busdam ecclesijs cereus a p̄ncipio bñ
dictionis accendit. q̄ xps ab initio sue conce
ptionis sp̄s sancto fuit repletus. Et vba be
nedictionis in hoc cōsonare vident. Nam
statim circa p̄ncipium dī. Gaudeat setell⁹
tantis irradiatam fulgorib⁹. Et postea sub
ditur. Letet mater ecclesia tān luminis ad
ornata fulgorib⁹. Et postea diaconus ro
gat circūstantes cū eo misericordiam dñi inuo
care ad tam miram hui⁹ luminis claritatē
q̄ licet de signato intelligat scilz de chusto
conueniens tñ videt vt ei⁹ p̄m signans ei
aliq̄ modo prout fieri potest corresponde
at ⁊ ei⁹ similitudinē gerat. Quāti ad al
terū vero mysteriū videlicet q̄ lumen gliaz
resurrectionis significat. in q̄busdam eccle
sijs illuminatio cerei vsq̄ post appositōem
incensi deferit. Infigit enim ipsi cereo dya
con⁹ q̄nq̄z grana thuris in modum crucis
cū dicit. Suscipe sancte pater b⁹ incensi sa

crificiū vespertinū. Siq̄dem passio salua
toris reuera fuit sacrificiū vespertinū legis
iuxta illd. Eleuatio manū mearū sacrifi
ciū vespertinū. q̄a fuit in vespere mūdī. id
ē. in sexta etate factū ⁊ in vespere diei. Que
grana thuris designant aromata q̄ mulie
res emerūt vt vngerent crucifixū. Emerūt
enī ad lrām aromata vespere sabbati. q̄a sab
bato siluerūt. p̄pter festū sabbati. Et ostē
dit ecclesia se illam deuotōes habere in aro
matib⁹ virtutū. Vel q̄nq̄z grana significat
q̄nq̄z plagas in cruce receptas. Idōst hoc
aliquantulū inferius sit cerei illuminatio.
q̄a post passionē secuta ē resurrectionis glia
Et lucet cathecumini ante baptismum ⁊
post vsq̄ ad octauas. ad notandū q̄ xpus
lucet ecclesie vsq̄ in diem iudicij. de quo et
quare candela ex qua cereus illuminat affi
gitur in capite serpēis. in summitate bacu
li formati. dicitur sub titulo de septē diebus
post pasca. In cereo etiā affigitur tabula
seu carta scripta que significat tabulā i qua p̄
latus sc̄psit Iesus nazaren⁹ rex iudeorum
quā vidimus parisijs i capella illustris re
gis francoz. vna cum spinea corona. ⁊ fer
ro ⁊ hasta lācee. ⁊ cum purpura qua xpm
induerunt. ⁊ cum sindone qua corpus xpi
fuit inuolutū. ⁊ spōgia. ⁊ ligno crucis. ⁊ vno
ex clauis ⁊ alijs reliquijs multis. Et cui⁹ ce
reus xpm significet. merito i dicta tabula in
scribit annus dñi tunc currēs cum eius in
carnatōe. quia i cereo notat q̄ xps ē annus
antiquus ⁊ magnus plenus dierū. de q̄ in
octana p̄te subti. d̄ anno solari dicit. Idō
at xpus annus dī. quia sicut i āno diez ha
bet multitudo fructū. ita in chusto fuit ⁊
est multitudo oim bonoz fructū. Habet
ei⁹ xpus suos mēses vt sunt duodecim ap̄li
⁊ suos dies vt sunt oēs fideles. ⁊ suas ho
ras vt sunt neophici. Scribitur et i ipsa ta
bula annus ab origine mundi current. ad
notandū q̄ ipse ē alpha ⁊ ω. Scribunt etiā
ibi indicio vel bera vel epacta. d̄ quib⁹ sub
dicto titulo de anno solari dicitur. ad notā
dum q̄ hōim actiones ⁊ temporū successi
ones p̄ dei dispositōem ordinantur. In qui
busdā ecclesijs additur alter cereus minor

Idem maior psecratur in psona christi
dicentis. Ego sum lux mundi. Alter in persona
apostolorum quibus ipse dominus inquit. Vos estis lux mu
di. Alterque cereus pcedit cathecuminos ad
baptismum. et apostoli nos ad terram promissionis.
Ite christe per se illuminat ecclesias. illuminat etiam
illa per apostolos. quia precepta diligenter intueri et
obseruare debemus. Quod ostendit et illuminatio ali
orum cereorum quod ab illis duobus illuminantur. In
plerisque ecclesiis duo alij parui cerei accen
duntur a maiore. et statuuntur vni ab vna parte ce
rei benedicti. alij ab alia. quod significat sanctos vete
ris et noui testamenti. qui per primum illuminati sunt.
vel doctrina apostolorum et prophetarum qui cum christo con
cordant. Illi autem et cetera ecclesie luminaria ex
igne maioris cerei accenduntur. ad figurandum
quod ignis spiritus sancti a christo pcedit. et quod non solum
prophete et apostoli qui per duos cereos significat. verum
etiam omnes ecclesie fideles a christo illuminati sunt. qui
ideo sunt duo. tum quia apostoli bini ad predicandum
missi sunt. tum quia discipuli et alij illuminati
a christo gemina caritate ferunt. et tam verbo
quam exemplo lucet. Ipsi sunt etiam ipsi duo cerei
cathecuminos significare. qui a lumine maioris
cerei accenduntur. quia a lumine christi oportet ca
thecuminos illuminari. Lumen quod est christi est
et gloria et doctrina qui per sequentes lectiones uelli
gunt seu insinuant.

Certio loco circa lectiones et circa tra
ctus sciendum est quod lectiones qui christi glori
as et doctrinas significant. idcirco carerent
titulo. quia cathecumini nondum sunt ciues ierusa
lem. et scripturas ignorant. et nomina ciuium
ignorant. Unde si eis nominarentur nomina docto
rum veteris vel noui testamenti forte potius con
tinerent quam venerent. Carerent etiam titulo. quia
christus caput nostrum nondum redditum est nobis.
Legunt quod sine tono. quoniam in eis insipientes
et cathecumini simplices instruunt. Le
ctiones autem in quibusdam ecclesiis leguntur quatuor
in quibusdam sex. in quibusdam xij. et in quibusdam
xviij. Qui quatuor leguntur ideo faciunt. quia do
ctor cathecuminorum debet esse prouisor eorum.
debet eis parare primum in mensa sacre scri
pture qui per mensam in tabernaculo domini fuit
significat. qui quatuor pedes habuit. quia sacra scri
ptura quatuor modis exponitur. videlicet historice

allegorice. tropologice. et anagogice. quod
plenus dictum est in preambulo libri. Prima
lectio. In principio creauit deus celum et terram
quod est secundum historiam monstrat. Ad istas ei
facta sunt quod ibi dicuntur de creatione celi et terre
et aliarum rerum. de homine qui factus est ad imaginem
et similitudinem dei. et sic de alijs. Secunda lectio
scilicet factus est in vigilia. quod est exodus. xij. c.
pertinet ad allegoriam. Tertia scilicet. Apprehendit
septem mulieres. quod est Esai. viij. ca. ad tropo
logiam. Quarta scilicet. Hec est hereditas ser
uorum. quod est ibidem. lv. ca. ad anagogiam. put
infra patebit. Ceterum si diligenter attendere
volumus. prima lectio et secunda tam ad primum
quam ad secundum pedem pertinent. tertia pertinet ad
secundum quam ad tertium. Prima pertinet ad se
cundum pedem sicut ad primum. Nam que in
ea historice dicuntur. allegorice exponuntur.
Verbi gratia. Factus est homo. id est. christus.
ad imaginem et similitudinem dei. masculum
id est. christum. et feminam. id est. ecclesiam crea
uit eos. Et etiam partum ad secundum.
partum ad tertium refertur. quia opera sex die
rum coaptantur operibus lucis spiritualis.
qua interius reformamur et illuminamur.
Semper opus prime diei fuit lux qua signifi
cat illuminationem fidei. Opus secundi diei fuit
firmamentum. quod diuidit aquas superi
ores ab aquis inferioribus. Hoc est firma
mentum sacre scripture. quod diuidit aquas
superiores. id est. angelos quod non indigent ab
aquis inferioribus. id est. hominibus quod indigent.
Opus tertij diei fuit segregatio aquarum
ab arida. id est. segregatio eorum qui dediti sunt
fluxui carnalium voluptatum. et qui queadmodum
dum aque se et alios quatunt. ab his qui ad
modum aride sunt fontem aque viue ut pos
sint fructificare dicentes. Situitania mea
ad deum fontem viuum. Quarte diei opus est
creatio luminarium in firmamento. Hec lu
minaria sunt doctores. qui inherentes firma
mento sacre scripture inferioribus lumine scientie
lucet. Quinte diei opus est creatio piscium
et auium ex aquis. per que intelligunt renas
ci ex aquis baptismatis. quorum quidam be
neficio baptismatis vtuntur ad modum pis
cium ut paruuli. quidam vero alij gemine

caritatis ad instar auium volat ad superiora.
ut boni adulti. Unde in prima lectione. Spiritus
domini ferebat super aquas. Baptismi. In aquis
ei remanent pisces. id est. curiosi. Alius vero. id est.
baptismi ad celestia volat. Serte diei opus
est creatio animalium de terra. Si quidem terra caro
nostra est. ex qua creantur animalia cum ex ea pcedunt
opera viua. et ita interior homo noster refor
mat ut in eo imago et similitudo dei reluceat
sicut quod dictum est. ibi. Factus est homo ad imaginem
et similitudinem dei. Rursus per primam lectionem
instruuntur baptisadine credat manicheis
qui dicunt omnia huius visibilia a rege tenebrarum fore
creata. Ipsi istam primam lectionem nullum sequi
tur canticum. Sunt etiam quatuor cantica scilicet et quatuor
lectiones. Ipsi duas primas sequi vnum can
ticum. post tertiam vnum canticum. et post ultimam
duo cantica sequuntur. Ipsi primam ergo non sequi
tur canticum. quia in eo agit de primo homine qui crea
tus deus non laudauit. sed peccauit. et ideo omnes
peccauerunt. ideoque post debet sequi luctus
quod canticum quod est exultatio mentis habita de
eternis. Quia vero primus homo per oblectamenta
peccati a gloria cecidit et ad eam reducere possu
mus si ratione peccati steterimus. idcirco
orat sacerdos statim post lectionem dicens
Deus qui hominem mirabiliter creasti et mirabiliter
reformasti. da nobis per oblectamenta pecca
ti mentis ratione persistere. ut ad eterna gaudia
peruenire mereamur. Et in eo etiam qui per dicit
qui hominem mirabiliter creasti et mirabiliter re
formasti. innuit. qui in pcedenti lectione histo
rice agit de hominis creatione. et allegorice de
redemptione. id est. de illo per que facta est redem
ptio. In secunda quod lectione est historica narra
tio. sed ipsa pertinet ad secundum pedem mese
quod quod ibi historice de allegorice intelligitur
Nam sicut in mari rubro submersis egyptijs
liberati sunt hebrei. ita in baptismo submer
sis vicijs et peccatis liberat populus dei. Unde
post illam lectionem sequitur canticum leticie et ex
ultationis videlicet Cantemus domino. exo. xv. c. in
quo exultat populus christianus. qui a spiritualibus
egyptijs per baptismum est liberatus. sicut in
de a corporalibus. et ideo sacerdos orat ut
dominus ad salutem gentium operetur in aquis ba
ptismatis mysterium qui ipse perit populum ab egypto

liberari. per egyptios quod peccatores. per
mare rubrum baptismum intelligit. ex quibus
egyptijs neque paruus neque magnus primus sit
nec etiam in baptismo magnus vel paruus pec
catum remanet. quod in penitencia facile non
contingit. Recte igitur subiicit canticum
illud. Cantemus domino. quia licet quod in homine
peccato est deum laudare non potest. quia
non est speciosa laus in ore peccatoris. ta
men cum liberatus est potest cantare domino
primum canticum scilicet de liberatione sua. Tertia
vero lectio quod est de Esai. pertinet ad secundum pe
dem mese scilicet ad allegoriam. licet et ad tertium
scilicet ad tropologiam utique valeat coaptari.
in ea enim continentur sacramenta christi et ec
clesie. Sacramentum christi ibi notat. App
prehendit septem mulieres virum vnum. Se
ptem mulieres sunt septem dona spiritus sancti
in baptismo collata. qui apprehenderunt vnum
virum. id est. christum. ut in eo plene quiescerent. quod
in alio homine facere non poterant vicijs et
peccatis impediens. Sequitur ibi. Panem
nostrum comedemus. quod ad ipsum spiritum sanctum
autem hec dona sunt refertur. Nam spiritus sanctus
etiam panem suum comedere et vestimentis suis
cooperiri. nihil aliud est quam ipsum equalitate
patris et filij possidentem nullo indigere. Ipsi
stea subiungit. Tantummodo inuocet no
men tuum super nos. illi in quibus erit babi
tatio tua a nomine tuo christiani dicantur.
Alius opprobrium nostrum quod scilicet in alijs ho
minibus passus sumus. a quibus sepe per vicia et
peccata expulsi sumus. Hec est ergo allegoria.
Moraliter autem per septem mulieres intelligunt
homines septiformi gratia repleti. id est. sapientes. in
teligentes. prudentes. fortes. scientes. pii. et
more domini habentes. Qui apprehendit vnum
virum. id est. christum. et per fidem et caritatem adherendo
ibi dicant quod in lectione ipsa sequitur. scilicet. Panem
nostrum comedemus. id est. corpus tuum quod est no
ster panis. quia nobis ad refectionem dat.
vestimentis scilicet bonorum operum contra
frigus peccati operiemur. inuocatur tantum
modo nomen tuum super nos. ut videlicet a
te christiani dicamur. Alius opprobrium no
strum. scilicet ne serui dyaboli nominemur. In
eo vero quod sequitur. si abluerit dominus for

des filiarum syon. et lauerit sanguine hierusalem de domo eius in spiritu iudicii et spiritu ardoris. notat sacramentum ecclesie. **I**dem sordes notat leuiores peccata. per sanguinem grauiora. Leuiores enim peccata lauat dominus in spiritu iudicii. leuiores correctiois. grauiora in spiritu ardoris. id est grauioris satisfactionis. **N**otat igitur in hoc effectu baptismi. quia dominus tam grauiora peccata quam leuiores tollit per baptismum. **I**dem hanc lectionem sequitur canticum quod est primum canticum synagoge. scilicet Facta est vinea dilecto meo **E**sa. v. c. Vineam enim ad lras synagoga est. sepes circa eam sunt obseruationes legales. turris in ea est templum. torcular altare olocancti. Et in eis sacramenta ecclesie nihilominus intelliguntur. Vineam enim est ecclesia que facta est in cornu illo. scilicet de quo scriptum est. **E**rexit cornu salutis nobis. **C**ornu est christus. et vinea facta est in loco vberi. **C**hi stus est locus vberi. de quo dictum est. **M**ons dei mons pinguis. Circa hanc vineam sepes est diuina preceptio. fossa timor domini. turris ipse christus. de quo dictum est. **E**sto nobis dominetur ris fortitudinis. **T**orcular crux christi. de quo scriptum est. **T**orcular calcavi solus. Et quia in lectione et canico exprimitur sacramenta ecclesie et synagoge. idcirco sacerdos orat dicens. **D**eus qui nos ad celebrandum pascale sacramentum viriulque testamenti paginis instruis. **C**hristiulque testamentum dicit. ut notet viriulque sacramentum. Et subdit. **D**a nobis intelligere misericordiam tuam. ut preceptio ne presentium munerum firma sit expectatio futurorum. **M**isericordia domini quam nos intelligere optat. est remissio peccatorum in baptismo. **P**resentia igitur munera sunt spiritualia dona que in presenti percipimus. **Q**uarta lectio est. **H**ec est hereditas seruorum domini et iusticia eorum apud medicum dominum. Et pertinet ad quartum pedem mensis scilicet anagogem. **N**empe sicut ex predictis patet in prima lectione instruit homo de sua formatione. In secunda et tertia de reformatione que fit in baptismo per ipsum christum. **U**nde etiam non restat nisi quod instruat cathecumini de vita beata et de bonis moribus per quos ad eam veniunt. que in hac quarta lectione do-

centur. **S**iquidem vita eterna est hereditas que seruus domini debetur. et iusticia eorum est apud eum esse. **N**am meritis eorum iuste debetur ut apud eum eternaliter quiescant. **E**a vero que sequuntur ad mores pertinent. ut illis **A**uidite audietes me. et comedite bonum et delectabit in crassitudine anima vestra. **I**dem bonum intelligit iesus christus vel verbum eius quo omnia reficiuntur. **U**nde notans delectationem anime non carnis dicit. **D**electabitur in crassitudine anima mea. **H**anc lectionem sequuntur duo cantica in quibusdam ecclesiis. **I**n ea enim agitur de hereditate eterna. que erit in duobus. id est in gloria anime et corporis. sed puenientior est ratio. quia in ea agitur de duobus scilicet moribus bonis et vita beata. ut dictum est. **I**dem canticum est. **A**ttende celum. quod est deus. **E**rexit. ad bonos mores pertinet. **U**bi uba cantici habentur lectiois in plerisque respondet. **I**n lectione enim dicit. **F**eria vobiscum pacem sempiternam misericordias dauid fidelis. Et in cantico dicit. **D**eus fidelis et absque ulla iniquitate. **E**t ibi dicit. quomodo descendit imber et nix de celo et illuc ultra non reuertitur. sed inebriat terram et germinare eam facit. **H**ic dicit. **Q**uasi imber super herbam et nix super fenem etc. Et quia bona omnia que facimus sunt ad dei gloriam referenda. idcirco circa finem lectionis dicit. **B**ate magnificetis deo nostro. **A**ttendentes vero sacerdos cathecumini et animos esse deuotos et ad baptismum esse paratos. orat quod dominus quod aqua baptismatis abluit per totam preceptionem teneatur. **I**dem postea prosequitur canticum in persona cathecumini et minorum respondentium se affectare baptismum ut per hanc visionem dei pueniant. **U**bi cantatur. **S**icut ceruus desiderat ad fontes aquarum ita desiderat anima mea ad te deus. **S**uper quo augustinus dicit. quod hinc persona cathecumini et minorum dicitur desiderantibus ad fontem baptismi puenire. sicut desiderat ceruus ad fontes aquarum venire. **I**dem exponit desiderium suum cathecumini. d. **S**ituiuit anima mea ad deum fontem vi. q. ve. et appa. an faciem domini. quasi dicat. **S**i non in ingressu. si non in progressu. sanabor tamen in prouentu. **I**dem desiderium confirmat sacerdos orans et dicens. ut desideris celestibus accensi fontem vite sumamus.

Qui autem serlectiones legunt hanc faciunt quia per christi passionem et resurrectionem mundus per dies perfectus. redemptus. et reparatus est. vel per penitentium numerum qui perfectus est. vel quia cathecumini ad ser opam misericordie mutantur. **N**unc tagamus. **C**onsecrationem ecclesiarum. xij. lectiones legentium. quod faciunt in honore. xij. apostolorum. a quibus post christum omnis doctrina christianitatis processit a qua cathecumini illuminantur. et hi quique legunt ser grece et ser latine. quia christus a iudeis ad gentes translatus est. **B**reca ei et latina lingua sunt principales iter alias. et per eas aptet totum gentium gentium reparatur per christum intelligimus. **C**lerum et si permixti legant. xij. lectiones. non tamen cantant nisi quatuor cantica predicta. **I**dem quoniam namque lectiones cantant primum canticum. post octauam secundum post undecimam tertium. post duodecimam quartum. **I**dem prima lectio est. **I**n principio creauit deus celum et terram. in qua homo ad imaginem dei factus est. **S**ed huius imago pene amissa per peccatum. restituitur per baptismum. **U**nde sequitur secunda lectio. **N**o uero cum esset etc. que gen. i. in fi. et. vi. et. vii. et. viii. c. in qua ostenditur quod omnes pierunt in diluuium. exceptis his qui in arca saluati sunt. **D**iluuium est baptismus. arca ecclesia. omnes enim qui extra ecclesiam baptizantur perierunt. et illi soli qui sunt in ecclesia merito saluantur. **E**t quia post baptismum debet esse paratus ad temptaciones. idcirco sequitur tertia lectio. **T**emptauit deus abraham. que est gen. xxi. c. in qua isaac legit a patre oblatum. et aries pro eo imolatus. et ita dei filius pro nobis oblatum est. sed non eius diuinitas. imo eius corpus pro nobis est immolatum. **E**t quia in passione domini maiorem efficaciam baptismus recipit. idcirco sequitur quarta lectio scilicet. **F**actus est in vigilia matutina. in qua ostenditur quod in mari rubro submersi sunt egypcij et liberati hebrei. **S**acerdos enim est moyses. baptismus mare. cereus columna ignis. cathecumini egypcij. baptizati hebrei. **T**res primae lectiones sumptae sunt de genesi. quarta de exodo. quam sequitur canticum similiter de exodo sumptum quod est canticum victorie. **Q**uinta lectio est. **H**ec est hereditas. sumpta de **E**saia. in qua agitur de baptismo. ubi **S**itientes venite ad aquas. ubi inuitatur ad baptismum. **S**exta lectio est. **A**udi israel.

sumpta de **B**aruch. c. iij. **S**ed conuenientius dicitur sumi de **H**ieremia. quia quicquid scripsit baruch ab ore hieremie sumptum. **I**n ea agitur de christi resurrectione que in baptismi immersione significatur. ubi **I**dem hinc terra visus est. et cum hominibus conuersatus est. **S**eptima est. **F**acta est super me manus domini. sumpta de **E**zechiele. xxxvi. in qua agitur de generali resurrectione. cuius causa precessit resurrectio christi. ubi. **O**ssa arida reuiuiscunt. **O**ctaua est. **A**pprehendent septem mulieres virum unum. sumpta de **E**saia. in christi ecclesie sacramentum exprimitur. et etiam baptismus. ubi. **C**um abluerit dominus sordes etc. **I**dem quoniam sequitur canticum **E**saia. in persona ecclesie videlicet. Vineam factam est. **N**ona est. **V**irum dominus ad moysen. exodi. xij. c. in qua sub figura agni imaculati christi passio pro nobis immolatur exprimitur. **D**ecima est. **F**actus est verbum domini. que est i. i. c. sub figura enim i. i. in mare proiecti et a ceto absorpti. et tertia die euomiti. significant passio sepultura et resurrectione christi. **U**ndecima lectio. **S**cripsit moyses. et est deus. xxxi. c. in fine. quam sequitur suum canticum. **A**ttende celum. in quo permixti sunt prima renatis. quibus in lectione hereditas domini proponitur. **D**uodecima est. **N**abuchodonosor. dani. iij. c. in qua figuratue ostenditur quod sic angelus in camino ignis flammam exstinguit. ita spiritus sanctus per baptismum flammam peccati extinguit. **U**bi cathecumini baptismum desiderantes cantant canticum. **S**icut ceruus desiderat ad fontes aquarum. quod sumptum est de psal. **A**ttende orationem autem que post hanc lectionem sequitur non dicitur. **F**lectamus genua. id est detestatemur eum quod nabuchodonosor rex in contemptum dei coegit populum genua flectere ante statuam auream quam erexit. **R**omani vero dicunt legere. xxxiij. lectiones. xij. grece. et xij. latine. propter causam scriptam sub sabbato quartae hebdomade aduentus. **I**dem legunt. xij. grece iuxta translationes septuaginta interpretum. que est autentica apostolorum grecos. postea. xij. latine. iuxta nostram. et ut significant cathecumini fidei fundamentum apostolorum et prophetarum. **I**dem postea descendunt ad baptismum cum canticum. debent enim esse fontes in ecclesia et non

alibi. q. mater ē et q. noua p. gentes generat.
Quicūq. ergo numer. fuerit lectoib. q. t.
tuor tantu. sūt cātica. Est aut. cāticū scōz
intercessio facta p. cathecumis p. ecclie iūgā
tur. sic. et cāticū post baptismū ē grā p. actio d.
p. uictis et intercessio p. p. seueret. Ideo at. cā
tica cāticū. q. cathecumini q. z. b. diei offi
ciū futuri sūt i. primo de cetū. centū q. dragi
ta q. tuor. milia cantantū cāticū nouum.
Cantant enā. p. futūrā renouatōem i. pe
rā innocentia q. iam factū sit q. cito p. etu
rū est. Ex p. sona ei. eoz cātores cātica canūt
q. ceteri cātare nequeūt q. si maculati iterū
post baptismū. Locant at. cātica. q. can
tant. vel q. libri vnde excerpta sunt cātica si
ue carmina vocāt. De p. mo. scptū ē. Lūce
cinit moyses et filij isrl. carmen d. d. n. o. De se
cūdo sic. Cātabo dilecto meo cāticū patri
elis mei. De tertio sic. Scptū moyses cāti
cū. De q. rto. et de omnib. dicit augustin. i.
p. fanone cāticū. Sicut ceru. Ideo q. tuor
cātica dicit. q. scptūre q. b. cathecumini i.
struuntur q. tuor. habet intellect. Idūmū cā
ticū h. intellectū historici. scdm allegorici
tertiū morale. quartū anagogici. quozum
vniū q. b. q. subdit lectioni in eodē dogmate
p. sistenti. Ac ideo vltimis q. tuor lectionib.
q. de bonis morib. et celesti patria disputāt
p. iungunt duo cātica. q. de eadem materia
loquūt. ut p. missum est. Illud q. notabile
est. q. q. cūq. fuerint lectōes. sp. o. des sequē
tes ad lectōes et tract. respiciunt p. cedentes.
Et est p. poster. ordo. alias ei p. mo. sacer
dos orat. scdo legit lecto. et exinde succinit
cantor. Hic v. o. p. mo. legit. ut neophitis do
ctrina fidei p. ponat. Scdo cātat i. p. sona il
loz. ut cognoscat q. nta sit deuotio et bilari
tas baptizandoz. q. cognita sacerdos orat
p. fidenter. ut eoz deuotio nō deficiat. sed in
cremēta suscipiat. Et sicut in lectoib. nuli
sup. p. mūt. sic eadē rōne orōnibus dñs vo
biscū subtrahit. Et nota q. in h. officio lectō
nes sūt q. si spes magistrōz. cātica q. i. beniuo
lētia auditoz. orō sacerdotis et respōsio po
puli scz amen. sūt q. si p. firmatōes beniuolē
tie p. cedētis. Itē bodie i. lectoib. et letanijs se
nel p. cedūt et iuuenes s. b. sequūt. ut ista dicit

Quarto loco de benedictione fon
tum seu baptismi dicitur p. mitti
mus q. ideo fit hac die baptismus
quia in eo consepulti sumus christo. et pro
pter hoc etiam baptizandus ter imergitur
put infra dicit. Scdo id q. baptismū p. m
a passione et p. m. a resurrectione vim suā ac
cipit. a passione ablutione et a peccatis. a re
surrectione grē in nouationem. Tertia rō.
q. sic dñs i. n. c. liberauit antiq. p. res a carce
re infernali. Un. e. s. a. h. habitantib. i. regione
vmbre mortis lux orta ē eis. ita et hac die li
berantur a peccato originali. In fontium
b. b. d. i. c. t. o. e. et in cathecuminoz imersioe q. d. a
p. t. u. n. t. simplicib. et lineis indumentis p. p. ter
rōnem scptā in p. ma p. te sub. ti. de altaris de
dicatōe. De letania q. i. b. d. i. c. t. o. e. baptismi
dicit infra dicit. In b. b. d. i. c. t. o. e. baptismi
sūt lex. q. n. i. a. sacerdos orat. aquā manu tan
git. vocē mutat. cere. i. m. e. r. g. i. t. et alij cerei il
lumināt. insufflat sacerdos et crisma miscet
Idūmū ergo orat deū p. res. et p. i. b. m. x. p. m.
imploz. spū sanctū. ut i. f. o. r. e. s. descendat.
idoq. i. modū orōis legit. s. a. n. o. i. a. ab altā
tib. s. i. b. i. capiat beniuolentia. salutatio eos
dices. Dñs vobiscū. et illi r. n. d. e. t. et cum spū
tuo. q. si dicat. Dñs sit tecū in tāto sacramē
to p. ficiēdo. q. sine eo nil potes. Postea sa
cerdos alloq. dñm. q. si lōge posuū rogans
ut velit adesse p. n. s. dices. Omnipotens sem
p. terne de. adesto magne pietatis tue my
sterijs. adesto sacramētis t. c. Sed q. videt
sacerdoti q. insufficiēs sit et indign. ad i. u. o
candū tā magnū dñm. i. o. u. t. e. z. circūstātes
monet et vocē mutans dicit. Sursum corda.
et ipi respōdent. habem. ad dñm. Itēz q. a
dñs dicit. ad huc te loquēte ecce assū. intell
gēs iam dñm esse p. n. tem. monet alios secū
grās ei agere dices. Grās agam. dñm deo
nrō. et ipi r. n. d. e. t. dignū et iustū ē. Postea
sacerdos dñm tāq. p. n. t. familiariter loquē
dicit. Vere dignū et iustū est equum t. c. Et
postea addit. Qui inuisibili potētia tua sa
crāmētōz mirabilē operaris effectū. Idō
stea ponit duo in q. b. signat. ē baptismus.
Idūmū in exordio mundi nascens. Se
cundum in purgatione mundi nocentis.

Idūmū ē cū dicit. Deus cui. spūs ferebat
sup. aq. s. ut iam tūc inter ipa p. m. o. r. d. i. a. mū
di v. t. u. t. e. s. c. i. f. i. c. a. t. o. i. s. aquar. natura cōcipet
id ē. p. ceptura significat. Scdm cū subiun
git. De. q. nocētis mūdi crimina p. aquas
abluens regeneratōis spēm i. ipa diluuij ef
fusione signasti. ut vni. ei. u. s. d. e. m. q. z. elemēti
mysterio. et finis esset vicijs et origo v. t. u. t. u. b.
respice i. faciē ecclie tue. t. c. Et terminat hāc
orōz. ut tue maiestatis impio sumat vnige
niti tui grām de spū sancto. Deinde ter
tāgit aquā manu. Idūmū diuidēs aquā i.
modū crucis. p. quā ut p. m. i. s. s. u. m. est baptismū
marie efficacia h. z. et recipit. ut aqua spūtu
scō fecūdet. et spūs i. m. u. n. d. o. expellat. De fe
cūdatōe dicit. Qui hāc aquā regeneran
dis hoib. p. paratā archana sui lumis ad
mixtione fecūdet t. c. De expulsiōe demoni
dicit. Idōcul ergo iubete te dñe ois spūs i.
mūdo abscedat. t. c. v. l. q. z. i. b. i. Idō inficiendo
corruptat. Scdo aquā manu tāgit. ut eam
p. inuocatōem sancte trinitatis muniat. ne
hostis ab illa expulsus redeūdi habeat p. t. a
tem. Unde tangēdo dicit. Sit h. innocēs et
sancta creatura libera ab oī impugnatōis
incurfu t. c. Qd. ex adiectiuis ibi positis cō
i. j. c. i. t. q. z. f. o. n. s. v. i. u. i. ad p. r. e. m. aqua regenerās
ad filiū. vnda purificās ad spū sanctū re
fert. Tertio aquam tangit cū eam i. q. t. u. o. z.
p. i. j. c. i. t. p. r. e. s. ut iam dicit. Trinus igit aque
tact. n. i. n. a. sancte trinitatis opatōes figurat
Hac orōne finita b. n. d. i. c. t. o. aquā dices. Un
b. n. d. i. c. o. te creaturā aque p. deū v. i. u. i. t. c. v. b. i.
tantū v. t. i. t. v. b. o. p. m. e. p. s. o. n. e. d. i. c. e. s. b. n. d. i. c. o. te.
q. p. m. o. v. t. e. b. a. t. v. b. o. s. e. c. u. d. e. d. i. r. i. g. e. n. s. s. e. r. m. o.
nē ad deū. vel tertie loquens de seipō. vel de
re benedicēda. Un. ergo nūc v. b. o. p. m. e. p. s. o.
ne. ut ostendat se h. facere mysterio qd dñs
facit autoritate Et sicut in baptismō dñi af
fuit trinitas. ita et in nōo baptismō eā adesse
ostendit. Idūmū abesse ostendit cū dicit.
B. n. d. i. c. o. te creaturā p. deū t. c. et filiū cū dicit.
B. n. d. i. c. o. te p. i. b. m. x. p. m. et spū sanctū circa
finē cū dicit. Descēdat in hanc plenitudinē
fōis v. i. u. s. spū sancti. S. z. nota q. i. b. n. d. i. c. t. o.
ne q. est p. p. r. e. m. ponit q. n. q. z. miracula in aq.
facta ante aduentū xpi. et in b. n. d. i. c. t. o. e. q. fit

p. filiū alia q. n. q. z. miracula in aq. facta post
aduentū. q. licet nō omīno eodem ordie fa
cta sint q. ponit. t. n. q. n. t. i. ad mysteriū rōna
biliter ordinant. et posteriora p. g. u. e. p. o. n. i. b.
coaptāt. Idūmū h. ordine ponit. Idūmū
q. te separant v. b. o. ab arida. Scdo. cuius
spūs ferebat sup. te. Tertio. q. te de parad
iso manare p. cepit. Quarto. q. te in deserto
amarā suauitate indita fecit esse potabile.
Quinto. et iuxta i. p. t. o. de petra produxit.
Idūmū sic ponit. Idūmū. q. te in cha
na galileem mutauit d. aqua in vinū. Scdo.
q. pedib. sup. te ambulauit. Tertio. q. in te a
iobanne baptizat. est. Quarto. q. te vna cū
sangne d. latere suo produxit. Quinto. q. in te
omēs gentes a discipulis baptizari p. cepit.
In omnib. enī his baptismi expmūt. et po
steriora p. o. n. i. b. s. p. a. n. t. i. b. e. s. u. m. r. i. n. d. e. n. t. Ibi
nāq. in p. mo. miraculo aqua scz baptismi
v. b. o. separata ab arida. accedēte v. b. o. terre
nitatē peccatoz a nobis sepat. et h. in p. mo
simuliter in baptismō aqua mutat in vinū
q. tristitia p. c. o. z. expulsa mēs nostra q. d. a. z.
spūali leticia inebuat. q. p. v. i. n. u. i. intelligitur
Unde vinū lenificat cor hoī. Aquā i. v. i. n. u.
mutari est timorē de peccatis cōuerti in ex
ultatōem mētis. Item ibi d. in scdo mira
culo. cui. spūs ferebat sup. aquas. et h. simi
liter in scdo d. q. pedib. sup. te ambulauit.
Et hec duo bene p. uenit. q. in baptismō si
cut in alijs indiuisibilis est opatio patris et
filij et spū sancti. et v. t. r. o. b. i. q. z. d. i. sup. q. z. grā q.
p. f. e. r. t. de supernis est. et ut notet q. dñs po
tētia suā nō alligauit. Item ibi d. i. tertio.
Qui te de paradiso t. c. h. qui in te a iobāne
baptizat. est. q. z. grā de paradiso manās
aq. s. in baptismō est infusa Un. d. baptismi
grā ecclia p. fluens in q. t. u. o. z. p. r. e. s. o. b. i. s. d. i.
latata est. qd qdāmodo factū est q. n. domi
nus baptizat. est a iobanne. q. a tūc omnes
aque vim regeneratiuā susceperūt. Burl.
ibi d. in quarto. Qui te in deserto amarā
suauitate indita fecit esse potabilem. hic d.
q. te vna cū sanguine de latere suo produxit
q. in gentilitate q. p. u. s. erat a domino d. s. e. r.
ta aqua baptismi reficiendi mētē et sanā
di habet effectū. Vulcorata aut. fuit aqua.

quia p passionē crucis maxime baptism⁹
plena recepit efficaciam. Unde in cruce de la
tere dñi aqua pfluit. Item ibi in qnto di
citur. Et sitienti ppo de petra pcurrit. h vo
dicat. q in te omēs gentes p discipulos ba
ptisari pcepit. q baptism⁹ a petra xpo origi
nem habens. p m eu desiderantem reficit.
nō enī prodest baptism⁹ nisi sitienti eu. idē.
desideranti vel in se vel in alio. Unde disci
pulis pceptum est ut baptisarent omēs ge
tes in noīe patris et filij et spūs sancti. sicut i
ultimo capitulo matthei dicit. Hic enī no
ta q vbi dicit. q te de paradiso manare et i q
tuor fluminib⁹ exire et totam terram irriga
re pcepit. ibi sacerdos aquam manu in q
tuor partes effundit. ut ostendat q grana
baptismi in quattuor partes orbis sit dila
tata. Ceterū sacerdos ipse sepe mutat vocē
In pmissis enī orat deū ut dignetur munda
re mentē eius ad suscipiendū spūm sanctū.
et deprecatur eius aduentum. et ideo voce
humili scz in modum orationis legit. q vo
cis humiliatio est ad spūm sancti aduentus
et ad ei⁹ dignam receptionē mentis ppara
tio. Postea vero indicans se illū habere le
git in modum psonis. agens grās. quia
tam magnus hospes dignat⁹ est ad tā hu
mile hospitii descendere. et recolens mira
cula iam p aquam facta. Deinde post bñ
dictionē que fit p filium. que terminat. In
noīe patris et filij et spūs sancti. mutat vocē
iterato. Cum enī vsqz tunc in modū psonis
cantauerit. postea legit in modū lectio
nis voce scz humiliori. que vocis humilia
tio est signum humilitatis. humilitas enī
nostra p baptismi regenerationem ad alta
polozū reducit. Dicit ergo sacerdos. Hec
nobis pcepta seruantib⁹ zc. quasi dicat. nō
auderem tantā et tam altam rem scz spūm
sanctū ut in creaturam aque descēdat iuo
care. nisi q tu pcepisti nobis baptism⁹ ex
ercere. Et addit sacerdos. Tu de⁹ omni po
tens demēs adesto. tu benignus aspira. zc.
vbi illud orat ut sicut in pōicis miraculo
se in aqua operatus est. ita modo faciat ut
delicet ut pter naturalem mundanōem quā
possunt aque abluendis adhibere corpib⁹

sint et purificandis mētib⁹ efficaces. Post
hāc voce clamat sacerdos. Descendat in
hanc plenitudinē fontis virtus spūs sancti.
Ideo alta voce ut altū mētis desiderū de
signet. Et tūc deponit cere⁹ in aquā. que ce
rei imersio est spūs sancti aduentus seu mis
sio. q in aquā baptismi in specie colūbe des
cendit. Scdō ideo cere⁹ in aquam depo
nit qmā corpus xpi p ceram significatur
in baptism⁹ aquas sanctificauit et vim re
generatiuā illis pūlit. Tertio baptism⁹
cerei remissionē peccatorū significat. quam p
xpi mortem psecuti sum⁹. Habent qz neo
phici cereos suos erectos. q si plures sunt
p vno reputant. Et in qbusdā ecclesijs sta
tim cū cathecumini baptisati sunt illuminā
tur. In qbusdā vō differt eoz illuminatio
vsqz ad agnū dei quod cantat in letania.
et in qbusdā enī vsqz ad missam. quādo
videlicet alij cerei ecclesie illuminant. Sane
cerei q statim post baptismū accenduntur
significant q p turbatōem peccatorū comi
tatur illuminatio gratiaz. Qui differunt
vsqz ad agnū dei significant q p agnū q tollit
peccata et tenebras mundi renati et fideles
illuminant. Qui vero differunt vsqz ad mis
sam. ideo faciūt. q missa illa ad noctē perti
net resurrectionis dñice. ut sicut nox illa ir
radiata fuit splendore dñice resurrectionis
ita et a lumine nostro irradietur. et ut neo
phicos nostros christo cōsurrexisse signifi
cemus. Et ppter eandem causam alij cerei
ecclesie ad missam illuminant. Et fm h cerei
cathecuminoz sunt sine lumine vsqz dum
alij cerei ecclesie illuminent. ad notandum q
postqz spūs sanct⁹ purgauerit corda eoz
et eos introduxerit in societate et vnitatem
ecclesie tūc illuminabit corda eoz. De ce
reis enī neophicoz dicit in titulo de septē
diebus post pasca. Post immersionem ce
rei in qbusdā ecclesijs sacerdos insufflat
in aquā dices. Lotāqz huius aque substā
tiam regenerandi fecidet effectu. Idamō
ut sicut in exorcismo cathecumini spūs im
mūd⁹ insufflat ut ab hoīe recedat ut infra vi
det. ita et in exorcismo aque ut ab ea expella
tur. et adimpleat qd dñs in qd. Hic pnceps

mūdib⁹ ei⁹ ei⁹ foras. Scdō ut intelligat sa
thanas qnt⁹ habeat q tam leuiter videlicet p
suauiter efflatōez pōt expelli. Tertio ut sa
cerdos ostendat qli ignominia dyabol⁹ di
gnus sit ab aqz expelli. Insufflat aut sacer
dos ter. qz spūs sanct⁹ tria i baptism⁹ opat.
a vicijs purgat. vtrūb⁹ ornat. et tādē pmo
eterno coronat eos i qb⁹ fit h insufflatio. ut
dicit vbi de imūdi spūs expulsiōe agitur
Post efflatōez munit aqua iterato cru
cis signaculo p inuocatōez scē trinitatis
ne habeat pntem dyabol⁹ ad eā ampli⁹ re
deūdi. Postremo fit admixtio crismans i
aqua sic dictū est. Un dicitur i burcar. li. iij. Be
nedicim⁹ fotes baptismatis oleo vinctōis
Et augustin⁹ eūb⁹ vbi vrens pntis vinctōis
magis tacite siue sine scriptura ac mystica ra
tione introductū ē. qz p aliquā scripturā. Idē
hmo ergo admixtōez vno xpi et ecclie signi
cat. Nam crisma ē xps. aqua pntis. Et dicit.
Scificet fons iste zc. Et qb⁹ vbi ad qd fi
at admixtio satis dat intelligi. Et nota qtu
or ē genera aque bñdicte. put i qtra parte
dictū est. vbi agitur de aque benedicte asper
sione.

Quinto loco ē de baptism⁹ dicitur
De scrutinijs vō q pcedūt baptis
mū solenne et de multis ad baptis
mū pntēb⁹ dictum ē sub qtra feria terne
hebdomade qd agelime. Idē notandū igit
tur ē q baptism⁹ grece interpretat vinctio latie
vel onio. Baptism⁹ qdē p aquā pferi ut res
inuisibilis p illud visibile elemētū pferatur
sup q spūs sanct⁹ pncipio ferebat. Sic enī
aqua visibilis corp⁹ purgat exteri⁹. ita ba
ptism⁹ latēter aniaz. Un augustin⁹. Elqua
corp⁹ tūc et mentē abluat. Et ē notandū q
pagani siue gentiles circa fotes tēpla sua sa
cere solebāt. vel salte ibi sp aquā habebāt. p
cui⁹ aspersionez purificari credebāt. et inde
delubra vocabāt qsi purificātia. et ita qdā
modo figuratuer ad baptismum tendebāt
Hos vō ab eoz pueritudine baptism⁹ nō
sūpsim⁹. imo a trib⁹ q i veteri testa. fuerūt.
scz a cataclismo. i. a diluuiō. et a mar rubro
et a iordane q baptismi figura fuerūt. Ba
ptisma dñs instituit cū de latere suo sāgui

nē et aquā pcurrit. quem postea qsi lege edi
ctali sancit. d. Nisi qis renat⁹ fuerit et aq
et spūs sancto nō intrabit i regnū celoz. Et ipe
dñs baptisat⁹ est i sua passione. Un inqt.
baptismo habeo baptisari quo coartor ut
qz dū pficiat. Fieri debet baptism⁹ i aq qz
illa copiosi⁹ inuenit. et hanc spūs i pncipio
fuisse legit. et qz sordes abluat. suū corp⁹
mit. imaginez reddit. sic cantat de narallo.
ignē extinguit. Sic i baptism⁹ a peccatorū
sorde lauamur. a fonte vite potamur. ima
ginē pōitā restauram⁹. vnde ignis penarū
extinguit. Debet at aqua esse viua et pura.
posset tñ enī fieri i resoluta. siue a niue. siue
a glacie. siue de lacrimis terre. siue enī ex in
stitutōe victoris pape pmi i mari. siue i flu
mine. siue in lacu. siue i fontib⁹. Idē at licet
baptisare i aqua pōita. ut i ceruisia vel me
done. nec enī i alio liquore ut i vino l oleo.
Sed si ali⁹ liquor aque admisceat. bñ sit ibi
baptism⁹ dū tñ aqua pualet. qd ē ei ma
ri nou⁹ liquor vel sputū vel vīna addit. et
tñ ibi baptisat. aliq tñ pntadit. Idē ro tñ
fm canonicā traditōez solēne baptism⁹ in
duob⁹ dūtaxat sabbatis celebrat. videlicet
in isto et pente. quare in isto pmissū est. In
scdō. qz spūs sanct⁹ in die pentecostes dona
tur nob. p quē facta ē remissio pctoz. ut di
cet ibi. Illio vō tpe nō licet baptisare. nisi ne
cessitatis cā. q est qd duplex. Prima ē causa
munitōis. ut si rex obsidet aliquā ciuitatez
vel opidū. tūc ei pueri illi loci baptisari de
bēt ne in baptisati decedāt. Scdā ē gentiliū
psecutio. Tertia naufragiū. Quarta egrit
tudo. potest tñ egritudo h large accipi pro
infirmirate nate q facile dissolui potest. ita
q nescim⁹ diē neqz horā. et ob hāc causā sin
gulis dieb⁹ et horis fit baptism⁹ nō solēnis.
solēntas tñ baptismi salte in paucis ad p
missos duos dies ppter similitudinē et me
moriā referuat. Breui vō baptismū celebra
re solēt in ephā. p eo q tūc fuit dñs baptis
tus. put sub dicto festo dictū ē. Celebrari et
debet baptism⁹ solēnis hora nona. ut dicit
sub sabbato pente. Sciendū at est q bapti
sand⁹ cū pmo ad eccliam venit pulqz imer
gat interrogat vtrū abrenūciat dyabolo. zc

quod potest vbi quod paliqua scriptura inductu
est in aug. Et ecclesia rñdet. Abrenuncio.
Et iteru. vtrū credat i prēm et filiu et spūm
sanctū. Et ipse rñdet. Eredo. In his autē
duob⁹ de vita et fide instruit. De vita cum
docet abrenūciare diabolo et oib⁹ pompis
sive opib⁹ eius. De fide cū docet credere
in trinitatē. Et ppter h⁹ due sūt ei psequenē
pñctiones. scz i scapulis et pectore. Ido at
fuit hōi interrogatio et rñsio. vt vacua do-
mus a pisco habitatore deserta. fide oñet
et dei habitatio pparet. Augustinus dicit
q etia sūt h⁹ iuxta saluatoris imperiū. qui
ad prēm in celū ascensur⁹ discipulis suis. i.
apostolis dixit. Eūtes docete oēs gētes ba-
ptisantes eos in noīe patris et filij et spūllā
cti. Interrogat etiā si credat in scāz eccliaz
remissionē pccōz. et carnis resurrectionē.
Non tñ fm ipm augustinū. eo mō interro-
gam⁹. vt quō in deū credim⁹ sic et in scām
eccliam et catholicā credam⁹. s. ppter ea sa-
cta et catholica est. q recte credit in deū.
Non ergo dixim⁹ vt in eccliam qsi in deū
crederetis. s. vt in ecclia sancta et catholica
puerfantes i deū crederetis. crederetis etiā
resurrectionē carnis q futura ē. Innuī er-
go augustin⁹ et pmissis vbi q ppositio in
repetit dūm dī. in scāz eccliaz. et sensus mu-
tatur. de q dictū est in qrtā pte subti. d sym-
bolo. Iplanioz tñ intellectus est vt ppositio
ipa ptermittat. nec repetat. vt sit sens⁹. De-
do eccliaz catholicā. i. fidem catholicā tenē-
tem. esse sanctā. i. iustā et bonā. Vel eccliaz
sanctā. i. sanctificatā et firmatā et semp ple-
ueraturā. ita q nūqz deficiat. Vel credo sa-
ctam et catholicā eccliam esse vnā et i vnita-
te p̄sistere. Ipatrin⁹ autē p baptisando iter-
rogat. vt iam dicit. Ipost interrogaciones
et responsionē sacerdos ter in faciē baptisā
di exufflat. ad notandū q seua potestas. id
est. malign⁹ spūs ab eo exufflat. i. exufflan-
do expellit. seu in primo expellenda signifi-
cat. vt p pium sacerdotis mīsteriū spūllatō
cedat fugiēs spūs malign⁹. Ihic etiā ait au-
gustin⁹. Iparuuli exufflant et exorazantur.
id ē. increpant seu adiurant vt expellat ab
eis dyaboli potestas inimica q deapit bo-

minē vt possideat hoies. Ihec autē exufflatio
sive exorazatio. et si nō prosit aliqd ad vitā.
qz adhuc i eis mors remanet. prodest tñ vt
inimic⁹ minus eis nocere possit. Idest enī
spūllant⁹ nō solū vbi q dicit in noīe suo
veretā significatōib⁹ q sūt in honore suo.
Et est notandū q exorazim⁹ grece latine
dī adiuratio. vt ē illud. Exi ab eo immūde
spūs. Cathecism⁹ autē et exorazim⁹ neophy-
coz sūt. pcedūt ei baptismū. et magis debēt
dici sacramēta q sacramēta. i. ad sacra-
mentū baptismi pñtēna. vel plūdina noui
baptismi. sine eis tñ potest eē baptism⁹. Ca-
thecismus vō grece latine dī instructio. in-
de cathecizare. i. instruere in symbolo et fi-
dei rudimētis. Inde etiā dī cathecumini
grece qd est latine audies vel instruit⁹. qā
adhuc doctrinā fidei audit nondū tamen
baptisat⁹ est. licet sit in fide instruit⁹. Qui
et cōpetens vocat⁹. qz post fidei instructōē
et post acceptā pñiam cōpetit grē xpī reci-
piēde. Iheophic⁹ vō grece latine nouell⁹ et
rudis. vel nuprenatus interpretat⁹. Ihoc
qz sciendū est. q sicut sūt septē dona spūllā-
cti. ita etiā septē sūt dona baptismi. Idu-
mū est salis collatio. Batur enī fm rabanū
et bedam sal bñdictū in os baptisandi. vt p
sal typicū. i. figuratiuū sapientie sale condit⁹
iniquitatis fetore careat. i. carere significet. ne a
vermib⁹ pccōz vltra putrefiat. s. magis ille
sus seruet ad maiores grām recipiendam.
Sal qz significat pma fidei documēta sine q
rum pñmēto insullus est oīs hō. de q et de
sale dictū est in pma pte subti. de psecratōe
ecclie et altaris. Secundū est aurum et
nariū cū sputo linitio. qd fit pmo exemplo
chusti. q lutū cum sputo faciēs mutū et sur-
duz sanauit. et oculos nati ceci linituit. et ex-
puens linguā ei⁹ tetigit. et digitos in ei⁹ au-
rib⁹ imponēs dixit. Effeta qd est ad aperire
Scdo fm rabanū h sacramentū ideo agit⁹
vt p saluā typicā. i. figuratiuā sapientie di-
et p sacerdotis tactū sapientia et virt⁹ diuina
salutē eiusdē cathecumini operet. vt aperis-
ant ei nares ad capiendū odorē noticie dei
vt aperiant ei aures ad audiendū mādata
dei. vt aperiant illi sensus in intimo corde

ad respondendū sacerdoti d articulis fidei
interrogat. Vigin ergo q i aures mittitur
sūt vba sive dona spūllati. Terno p h⁹ au-
res salua tangūt. significat et penē q doctrina
q de ore altissimi fluit p aures ei⁹ itret ei⁹
suauiter doleat. Salua nēpe xpī. i. dulcedo
vboz et ore ei⁹ defluētū. et ipa xpī diuinitas
nos sanat. Quarto etiā nares tangunt vt
diuinā suscipiāt virtutē. p quā bonū a malo
discernant odorē et sanā doctrinā separare
valeat a fetore heretice prauitatis. Tñ in ec-
clesiastico dī. Iffusus tuus sicut turris libani
q respicit p damascū. Quito ad notandū
q qz diu spūm nari⁹ trahet. in fide pcepta
manere debet. et aures vt vbi euangelicis
pateant. et varias et inutiles fabulas a se re-
pellat. Sexto fm ambrosiū ppt glāz sive di-
gnitatē muneris et opis nō tagit os cū sali-
ua. s. nares. vt bonū odorē accipiat pietatis
etne. Terno et qrtū ē in pectore et iter sca-
pulas cū oleo facta signo. de qb⁹ dictū est i
pma pte subti. de psecratōib⁹. Quintū ē
baptismi ablutio. Circa qd notandū est q
trina sit imersio seu lotio i baptismo i noīe
trinitatis. scz i noīe patris et filij et spūllati. qz in
fide trinitatis sit baptism⁹. in q trina imer-
sione. tridua nā diu sepultura significat. fuit
ei trib⁹ diebus et tribus noctib⁹ in corde tre-
trina qz sit imersio. qz i baptismo a tripli-
ci pccō. scz cogitatōis. locutōis. et opatōis
mūdāmur. et a tripli trāsgressione legis. s.
legis nature. legis moysayce. et legis euange-
lice. Non igit dī qz tantū semel imergi. pro
eo q xpūs semel mortu⁹ est. Debet tñ semel
tantū baptisari. qz tantū semel xpūs mortu⁹
us ē et sepult⁹ et resurrexit. q tria i baptismo
significat. Et trina sit imersio tñ vñ ē ba-
ptisma. Item qz tantū vñ ē fides. idcirco
vñ dī eē sacramētū ei⁹. iuxta illud. Vñ fi-
des. vñ baptismus. Immersio etiā fit i mo-
dū crucis. qz q baptisat mūdo crucifigit et
cruci xpī affigit. Trina qz ab aqua educō
triduanit⁹ expmit resurrectionē. Si tñ
qz ita eger sit vt nō possit ter sine lesione im-
mergi. sufficit illi aqua aspergi. vt probat
multiplicit⁹ i canone cypriani. Licet qdam
illud intelligat d aque bñdicte aspersioe. S.

et si magna corpis pspiter caput infundit.
vel saltē caput. baptisat⁹ q reputat et nō ali-
licet qdā etiā si sup pedē aqua ceciderit re-
putat baptisatū. Idueris baptisatis nomē
imponit i baptismo. qd inde ē. qz baptism⁹
ē vicari⁹ circūcisionis in q noīa pueris im-
ponit bebrei. eo qz tpe circumcisiois abrahe
nomē fuerit imutatu. cui⁹ ei pūs dicebatur
abram. postea vocat⁹ fuit abraā. S. si ba-
ptisato obliuione nomē nō imponit. vltor
te errore masculo nomē femine velecōuer.
so imponit. tenet qdē baptism⁹. nec itera-
bit. et nomē in pfirmatōe frōtis denuo im-
ponet. Sextū est in vertice. i. in summitate
capitis sup cerebrū cū crismate facta pun-
ctio. de q in pma pte subti. de psecratōib⁹
dictū est. Septimū est in frōte crismatio
de q infra dicit. Batur at i qbusdam lo-
cis baptisat⁹ cādida vestis i signū sacerdo-
ti. et qdam rotūda mitra i signū coronere-
gmi vite. qz ipe ē mēbrū xpī q est rex et sacer-
dos. Omēs ei veri christiani reges et sacer-
dotes dicūt. Tñ petr⁹ apls ait. Vos estis
gen⁹ electi. regale sacerdotiū. Reges qā se-
ipos et alios regūt. sacerdotes quia se ipos
dño offerūt. iuxta illd apli. Obsecro vos p
mīscōias dei vt exhibeatis corpora vestra. zc.
Scdo crismale seu vestis cādida q sup ca-
put baptisati imponit. significat fm rabanū
interioris et exterioris hoīs castitatē et ino-
centiā et puritatē christianā. quā post ablu-
tas veteres maculas studiose fuare debet.
iuxta illd. Omni tpe vestimēta tua sint can-
dida. Terno renati albis induūt vestibus
ad designandū mysteriū ecclie resurgēis.
Designat ei p h corpōz et aīaz futura resur-
rectio gloriosa et etiā resurrectio a peccatis
atqz angelic⁹ nitor. Recte igit baptisati al-
bis vtūt vestib⁹. vt qz pme natiuitatis fa-
ciē venusti erroris pann⁹ fuscāuit. habitus
secūde regeneratōis pferat glē indumentū
Vnde vestis ipa duplex ē qsi i modū cape-
manicate. qz scī duplicia scz beatitudinē et
glām possidebūt. Ipe at vestes sūt stole al-
be. de qb⁹ dī. Et date sunt illis singule stole.
Stole enī baptismi. palme vō trūphū in-
sinuant. Quarto hec alba vestis corp⁹ apse

vero albat⁹ animā significat. In provincia
narbonē. hec alba vestis linea in sui summa
te cū filo rubeo supposita. aut alia varietate
signat. q̄ndā q̄dammodo p̄tendēs coronā.
Itempe alba vestis innocentie stola q̄ nobis
baptismo reddit significat. rubea fimbria q̄
suppositur xpi passionē. p̄ quā baptisimi sa-
cramentū implet designat. coronā p̄tendit
in signū coronę regni ut p̄missū est. Burs⁹
idō crismale candidū filo rubeo insignitū
baptisani dat. ut sint solati suare cādores
virtutū quē in baptismo p̄ passionē domi-
ni rubricatū receperūt. iuxta illud. Quare
rubrum est vestimentū tuū. Unde i apoc.
Beatus q̄ custodit vestimenta sua ne nu-
dus ambulet. Sane albatū seu neophyti bu-
iusmodi albā vestem p̄ septem dies portat.
quia hoc tempe q̄d septem diebus agit in-
nocentiam p̄ bona opera exercere oportet.
iuxta illud q̄d ait salomon. Omni te vesti-
mēta tua candida sint. et oleū de capite tuo
nō deficiat. In octava vō die illā deponit
q̄ in etate quam dies octava significat ab
omni opere vite p̄ntis cessabit⁹. tunc enī
adueniente veritate omnis figura cessabit
q̄ p̄ candidam vestem innuit. nā tūcerunt⁹
vtrōq̄ boie. i. anima et corpore gliosi. Bur-
sus hec vestis candida corp⁹ significat. quod
omni tempore vite nostre q̄d per septenari-
um agitur mundū seruare conuenit. i. fine
vero vite nostre illud deponim⁹. aliud glo-
riosum resumpturi. q̄d erit in octava etate.
Adhuc ergo illam septē diebus seruam⁹
et in octava deponim⁹. Uti salomon. Ba-
partem septimā et octauam. Seruatur q̄
hec alba vestis de sabbato in sabbatū. quā-
do i sabbato sancto vel p̄tecostes baptis-
ti sunt. ad notandum q̄ si mundiciam cor-
poris seruauerimus. de sabbato pectoris
transituri sum⁹. de positio corp⁹ ad sab-
batum eternitatis. Exeruitur in alio sabba-
to. ad notandū q̄ aia illi⁹ de corpore exiens
sabbatum. i. requiem inueniet. si ei⁹ vestis
fuerit alba. Idari q̄ ratione p̄firmati siue
in fronte crismati vsq̄ ad septimam diē la-
uari nō debent. Cum enī ecclia tanto tem-
pore celebret aduentū spū sancti sup aplos

merito vnusquisq̄ spū sanctū accipiens
tanto tempe celebrare debet illius aduentū
in se singulos dies pro singulis donis cele-
brando. Hec aut vestis vni imposita alteri
potest imponi si necesse fuerit. prout iam d-
panno quo caput confirmati alligatur di-
cetur. q̄zuis melius sit nouam habere. In
quibusdā etiā locis baptisati dant cal-
ciamenta. que sunt dominice mortis insi-
gnia. ut exemplo eius qui pro nobis pass⁹
et mortuus est. carnē suā viciis et concupis-
cijs mortificet baptisat⁹. Batur q̄z candelā
illuminatā in manu baptisati. ut cum dñs
ad nuptias venerit sit semp parat⁹ ei in au-
la celesti occurrere cū luminarijs virtutū
et bonorū operū. De cereis etiā neophitorū
supra dictū est. Sane legi in canone gre-
gorij. q̄ iudeis baptisandis quadraginta die-
rum abstinentia indicēda est. et si postq̄z ba-
ptisati sunt apostatauerint. cogendi sunt fi-
dem seruare. et filij q̄s circūciderunt ab eorū
consortio separentur. Serui vō eorū circū-
cisi ab eis p̄ iniuria corp⁹ sui libertati tra-
dantur. Et in concilio agathen. statum est
q̄ iudei baptisandi q̄d facili ad vomitū re-
deunt nouem menses sint p̄us inter cathes-
cuminos. Eger q̄z sicut ait cyprian⁹ bapti-
sati potest. mortuus vero non. nec eukari-
stia sibi dari. sicut legitur i burcardo li. iij.
cap. cauendum est. et in li. v. cap. ad placuit
Sed sicut in eodem libro. iij. ca. subitō legi-
tur. subito obmutescens sic. si tamen volu-
tatis p̄terit et testimonij verbis habet. aut
presentis in suo nutu. Id regnans vero mu-
lier si baptisetur. nō intelligit⁹ fm ysidorū
partus baptisatus in ventre. quia q̄ adhuc
natus fm adam nō est. fm christū regene-
rari nō potest. nec dici regeneratio in eo po-
test in quo generatio nō p̄cessit. Baptisā-
tus ergo est q̄ ex baptisato nascit⁹. Tenēdū
q̄z est q̄ discipuli et apli baptisati fuerint. q̄
etiā alios baptisabāt. prout dicit sub p̄-
tecosten. q̄d de iohanne specialiter hieroni-
mus attestatur. et augustinus de p̄sanlo.
Item statum est in cōcilio carthaginē.
q̄ mulier q̄zuis docta baptisare non presu-
mat. nisi necessitate urgente. Bursus in cō-

cilio lugdunen. statum ē. ut q̄ p̄terq̄z i mor-
tis necessitate cū veteri crismate baptisau-
rit deponat. In concilio ilesden. statum
est ut omis p̄sbyter q̄ fontem lapideū ba-
beet non potest. vas conueniens ad hoc so-
lum officiū habeat q̄d extra eccliam nō de-
porat. Debet igitur fons esse lapideus. nā
et de silice aqua in baptisimi plagū emana-
uit. Sed et christ⁹ qui est fons viuus est la-
pis angularis et petra. Idō q̄z notandū
est q̄ p̄ circūcisionē debebat olim originale.
et nūc p̄ baptismū. put sub n. de circūcizio-
ne dictum est. Idō aut originale peccatū
omnib⁹ nocet. quia quando adam pecca-
uit nondum aliquis ex eo fuerat materiali-
ter proleminatus. ipum autē originale pec-
catum in ipsa aīe infusione contrahitur.
quia tunc tres p̄ncipales vires aīe debilitā-
tur. Sed cum originale peccatū cōtrahat⁹
solum ex carnis corruptione. quare impu-
tatur aīe. Respondeo. q̄ anima p̄delectat⁹
carni. vel meli⁹. vbi dē quedā digna retri-
būto notet. Anima enī p̄mi hoīs p̄us pec-
cando carnē ipam corrumpit. Unde mō cor-
ruptio carnis aīas corrumpit. Circa baptis-
mi formā notandū est q̄ sicut ait alexander
papa ter⁹. Si q̄s puerum ter i aqua mer-
serit in noīe patris et filij et spū sancti amē.
et non dixerit. Ego baptiso te in noīe patris
et filij et spū sancti. nō est puer baptisatus.
sed et si immerferit ter puerū nihil dicēs ba-
ptisatus nō est. Verum tempe apostolorū
baptisado nil aliud dicebat nisi baptiso te
in noīe trinitatis. et ita explicite dicebat. vel
etiā implicite utpote In noīe dñi nostri
iesu christi. Et baptisabant in stagnis et flu-
minib⁹. Sed beatus clemens secū⁹ a bea-
to petro et ipsi⁹ doctrina vñctionem olei et
crismatis addidit. Idōstea Leo papa Ba-
masus et Ambrosius. exorcismos et bñdi-
ctiones et ceteras solennitates adiecerunt.
Baptisimi aut forma nō viciatur si quid i
ea supflue ponitur. ut si dicatur. Baptiso
te in noīe patris et filij et spū sancti et diabo-
li. vel arma virūq̄z cano. vel si quid p̄mittit⁹
forme. ut si dicatur arma virūq̄z cano. et
ego baptiso te. Si vō aliquid interpona-

tur. ut si dicat. Ego baptiso te. et de⁹ est i no-
mine patris et filij et spū sancti. dicūt q̄dam nō eē ba-
ptisati. alij vero contra. Si autē ordo ver-
borū forme mutetur. ut si dicat. Baptiso te i
noīe filij et patris et spū sancti. dicūt nō esse
baptisatum. quia ordo verborū de forma ē.
Si vero mora naturalis et cōpendiosa in-
terponatur puta respirando. tussiendo. vel
screando nō obest. Ceterū forma ipa p̄nū-
ciari potest litteraliter et vulgariter. grece et
latine et armenice. Idem enī sūt effect⁹ licet
voces nō sint eedem fm aristotelem. Unde
grece⁹ huc veniēs baptisat in lingua greca.
et ecouerso. quia apostoli loquebantur pa-
ris linguis. Hinc est q̄ si q̄s dicat. Baptiso
te in noīe genitoris. et nati siue geniti et sci-
flaminis baptisat⁹. Bene ei sit baptismus
sub noīb⁹ sinonimis. Sed si dicatur mer-
go te in noīe patris. et nō est baptismus. q̄z
illud verbum mego nō est sinonimū cum
illo verbo baptiso. Non sit etiā baptism⁹
si dicatur. Baptiso te in noīe triū psonarū.
vel in noīe trinitatis. vel in noīe christi. vel
si baptisauerit in tribus p̄ncipijs. aut trib⁹
filijs. aut in tribus paradisijs. vel si omitta-
tur aliqua de tribus psonis. puta spiritus
sancti. vel filij. vel patris. Sed etiam si dice-
retur in nomine paternitatis et filiationis
et nō esset baptismus. Item si omitteretur
hoc p̄nomen ego. dicēdo. Baptiso et. tenet
quidem. quia p̄nomen illud subintelligitur
vnde nō deest. Sed etiam fm zachariam
papa. si sacerdos simplicitate ductus nō
intendēs errorem introducere dixerit. Ba-
ptiso te in nomine patria et filia et spiritus
sancti. baptismus non viciatur. Si vero
dubitatur de aliquo vtrum sit baptisat⁹ ut
nō. statuit alexander papa tertius q̄ bapti-
setur sub hac forma. Si es baptisatus non
te rebaptiso. sed si nōdū baptisatus es. ego
baptiso te in noīe patris et filij et spiritus sa-
cti amē. Idō hoc si infans nō potest tor⁹ na-
sci. sed solum caput. illud baptisetur vsq̄z
moriatur. Sed si mater in partu mori in-
cidatur. et infans viuus de vtre extrahat⁹
et baptiset⁹. Circa patrinus qui i baptis-
mo et p̄firmatione necessarij sūt. dicendum

est qd ubi infans fari vel credere nescit. patri-
nus interrogat et rñdet p eo. et in ei fide r p
fessione baptisand⁹ saluat. Qd etiā fm yhi
dorū in egrotō surdo r muto baptisandis
pungit. Nam etiā legim⁹ syrophenisā mu-
lierez venisse ad ihm r rogasse p filia spūm
immundū habere. et illam ad pces matris
saluatam fuisse. Augustin⁹ qz asserit q re-
sponsio ipi⁹ patris ad celebritatē. i. solenni-
tatem pñet sacramētū. qñ diceret. nō ad ne-
cessitatē. Paruulū enī nō fides illa q in cre-
dentū voluntate pñstut. sed fidei sacramētū
fidelem facit. Unde fidelis vocat. non rem
ipam mente obnuendo. i. pñtendo. sz ipsi⁹
rei sacramētū recipiēdo. Sicut ergo par-
uuli alieno errore damnati fuerāt sic ex ali-
ena pfessione saluari posse necesse est. et cū
illi ad intelligibiles etatem puenierint debet
patris insinuare illis pfessionē quā p eis
fecerūt. Idoro sacerdos baptisans et ep⁹
pñmans se illis obligant q de eis curā spe-
cialem gerant. Quia tñ ipse non omnibus
potest curam specialem impendere. idcirco
patris committit qui se pro isto fidei iussor
rem constituit. qrenatum docebit orōnes
dñicas et symbolū fidei. que quilibet chri-
stianus adultus scire tenetur. vel in lingua
latina vel materna. et si patris filiolū
docere neglexerit grauissime peccat. Item
iuxta auctoritatem leonis pape vn⁹ tantūz
debet ee in baptismo r vnus in pñmatioe
patris. siue vir siue mulier. et hoc propter
pericula que consueuerūt contingere in cō-
iunctionib⁹ matrimonialibus. In qbus-
dam tamen ecclesijs contraria consuetudi-
ne hoc derogatum esse videtur. et hoc ideo
quoniam si veniat in dubiū de aliq vtz
sit baptisatus vel non. quanto plures sunt
patris et testes baptisati tanto fortius du-
bium excludetur. et tanto plures ad instru-
endum filiolū se constituunt debitores.
Item fm canonem in cathacismo et in ba-
ptismo et in confirmatōe vnus et idē pa-
trinus sufficere potest ubi necessitas cogit
alias singulos singuli suscipiāt. Tñ bap-
tisatis seu cōfirmatis patris pñdia cui
nō cōsentiant nō obest. Cum igit patris

filiolū instruere teneat. et in fide ipi⁹ bap-
tisandus saluet. nullus debet patris effi-
caciā nisi sciat dñicā orationē r symbolū. i. qui
bus ipse tenet filiolū suū instruere. cū sit fi-
dei iussor fidei illi⁹ et eum debet custodire p
posse ne a fide et iusticia deuiet. castitatē cu-
stodiat. iusticiā diligat. et teneat caritatem
vtpote responsur⁹ in die iudicii de omni ex-
cessu illi⁹. Sunt autē quattuor genera p-
sonarū quas ecclia nō suscipit in patris of-
ficiū. primum genus est monach⁹. abbas. abba-
tissa. moniales et bñdī. Secundū gen⁹ sūt
infideles. Tñ illi qui nondū sūt confir-
mati qui alios non possunt tenere i baptis-
mo vel confirmatione instruere. Non enī
vere debent vocari fideles. vnde nec veri te-
stes ee pñt. Quartū genus est vir r vxor
simul. nisi pñs ambo votum emiserint ca-
stitatis. Si enī ambo eundem puerū de fō-
te leuarent. spūales patres eiusdem fierent.
Unde plerūq carnaliter cōmisceri nō de-
berent. Nec etiā vt auit qdam aliq de sa-
cro fonte leuare debet aliq de sua pñs gū-
nitate pñterum filiū pñiū vel filiā vt vxoris
vel econuerso. qz caritatis dilectio p baptis-
mū pñgari debet. Baptismi solennita-
te completa iuxta ad fōtes cū triplici letania
et vnde. q ante baptismū et post letanie cir-
ca baptisteriū pagit. p eo q in apoc. legit.
Iris erat in circuitu sedis. Iris vt Beda
ait q sit sole irradiate in nubes. et q post di-
lūm fuit pñciatōis iudicii. significat in-
tercessionē sanctorū. sedes eccliam signifi-
cat. nubes sunt viri sancti. iuxta illud Esa.
Qui sūt bi qui vt nubes volant. Qui ante
aduentū christi r post deuotissime pcedia
orauerūt et orant. Fit autē hec letania circa
fontes vsqz ad sancte iohānes baptista ora-
p nobis. eo q ipse pñmus inuenit vel docuit
baptisma. Deinde similiter cum trina leta-
nia redditur vsqz ad omēs sancti orate p no-
bis. ad ostendendū q ipi orant p filio bap-
tisto q mortuus fuerat et reuixit. perierat r
inuenit⁹ est. vt in vera fide trinitatis parti-
cipet sacramento baptismi. vel vt deū quē
confessus est diligat toto corde. tota mente
et totis viribus. Sane agunt in quibusdā

ecclesijs septene letanie ante baptismū. qā
oram⁹ scōs itercedere p nob. vt spūscū
cui⁹ grā septiformis ē veiat sup aquas bap-
tismi. In alijs agūt quine dñi cathacūm
baptisat vt de⁹ custodire dignet qñq sen-
sus corpōz eoz ne p eos illecebras seclārib⁹
icitat purificandem i baptismo acceptam
amittat. Trine etiā qñq post baptismū
agunt. vt credulitatē trinitatis in q baptis-
ti sūt. et quas pñsi sūt toto corde tota mēte
tonqz viribus diligāt. Quidā etiā cātāt
letaniā in eūdo ad fontes pñt spem r inde
redeūdo pñt rem. et ad notandū q scī orāt
p baptisandis. vt sacramētū vera fide pñ-
piat. et p baptisandis vt in sacramento fidei p-
cepto pñment. In fine letanie fiunt iuxta
aplm pñtōes. vt pñci⁹ esto. pñ nob dñe.
et obsecratōes. vt pñciatē tuam libera-
nos dñe. r postulatōes. vt pñtōes te roga-
mus audi nos. Quid significet cantus post
baptismū. dñi ē supra ubi de cāncis agit.
Ceterū in qbusdā ecclesijs i lētib⁹ r letanijs
lenes pcedūt. r iuuenes subsequūt. vel qz se-
nex fu⁹. i. eleazar adduxit rebecca vt ysaac
iuuenis apprebēderet eaz. vel qz i baptismo
iuuenescit ecclia r renouat vt aqle iuuenit
nrā. Rursus i qbusdā ecclesijs dñi. xij. lectō-
nes legūt letanie dñi. r eaz duodenariū
numē pñs qñmarios clericōz implei.
qbus orāt. vt in baptisandis doctrina capi-
at aploz fide trinitatis r quattuor vñtib⁹
pñtōz.

Ex loco de pñmatioe dicam⁹.
Si qdes post baptismū legūt spūa-
le sigculū scilz pñmatio. q pñctio
fiat qñ ad inuocatōes epī spūscū infun-
dit. Baptisat aut pñmari nō pñt. nisi de-
mū post septē dies post baptismū ppter se-
ptē dona spūscū q recipiūt i baptismo
Nam p singulis donis decet dies singulos
celebrari. Alij dicunt q statim post bap-
tis-
mū ē pñmatio inchoanda pñt rationem
scptā sub qñta feria cenedī. ubi agit dñi
pñctatione. Nam demēs pñmus statuit vt
baptisat qñcū fieri possit pñmet. qz non
est pñct⁹ christian⁹ q nō necessitate sz in-
curia aut voluntate omittit. Nec frōis cris-

matio pñmatio. qā pñmatio spūscū da-
tur ad augmentū et robur. Tñ cū ceteras
vñctiones et simplex sacerdos valeat exbi-
bere. hāc nō nisi sum⁹ sacerdos. i. ep⁹ debet
pñtere. qz de solis aploz legit. qz vicarij sūt
epī. qz pñmatio impositionē spūscū da-
bāt quēadmodū actū aploz lectio mani-
festat. Cū audissent inq aploz q erant hie-
solimis. qz recepisset samaria vñū dei. mise-
rū adeam petri r iohannē. q cū venissent
orauerūt pñs vt acciperet spūscū sanctum
nondū ei in quēqz illoz venerat. sz baptisat
ti tantū erat in noie dñi iesu. Tñ impone-
bāt man⁹ sup illos r accipiebāt spūscū sanctū
cui⁹ aduent⁹ pñmatio vñctōis designat.
qā colūba in q spūscū sup xpm i baptis-
mo descēdit ad vespērum in cataclismo re-
uerēs ramū retulit oliue virentis. cui⁹ vt
qz sacramētū dauid pñbeta pñoscens ex-
bilarandā faciē in oleo pñcauit. Tñ alibi
ste tamen perfidi heretici dicētes manū i
posuionē siue consolamētum fieri posse a
quolibet homine bono obiciūt ad h quod
pñmissum est de eo qd legit in actib⁹ aploz
q ananias saulo et limeon r lucius syrenē
lis et manaen barnabe et saulo man⁹ im-
posuerūt. q tamen nec apostoli nec epī fuis-
se legunt. Et ex eo q pñctat. miserūt ad eos
petri r iohannē. apparet q epī debent illuc
ire ubi sunt quib⁹ sit necesse man⁹ imponi.
cūqz illuc venerint orent pro eis dicentes
Emitte in eis septiformē spūscū sanctum. r.
Non enī discipuli dabant spūscū sanctū. sed
orabant vt veniret in eos qb⁹ man⁹ impo-
nebāt. Hoc ergo agit episcopus cōfirma-
tio baptisato. quod tutor pupillo. Quid ei
prodest amplam hereditatem filio relin-
que-
re. nisi ipse vel lex aut pñes illi provideat d-
tutore. paracletus quidem est eius conso-
lator in chasto. custos et tutor qui suadēte
dyabolo posset sicut et pupillus suam per-
dere facultatem. id est baptismi vñctatē.
si hunc nō haberet tutorem. In confirma-
tione ergo totius chasticane religionis my-
sterij plenitudo complet. In baptismo nā
qz p spūscū sanctū datur remissio peccatorū.
hic autem ipse spūs inuitat vt veniat et in-

domū ipaz quā scificauit descendere et habi-
tare dignetur. et ad epī inuocandez infunditur.
Un uban? papa inqt. Iher man? epīscop/
palis impositionē spū sancti dat. et q cor fi-
dele ad prudentiā et stantiā dilatat. ut q s
plen? sit christian? Bis ergo inungit cris-
mate baptizat. scz i vertice et i fronte. nam et
ipis aplis bis fuit dat? spū sancti? Primo
in terra qñ xps exultauit in eos dices. Al-
cipite spū sanctū. Secdo a celo in die pēte-
costes. Sed et ipsi apli receperūt spū sanctū
cū i baptismo. Ito eni credendū ē ipos nō
fuisse baptizatos q alios baptizabāt ut pre-
missum est. Nec ergo duplex baptizatorū
unctio significat q spū sancti? datus est apo-
stolis. semel i terra ad dilectōem. primi. et se-
mel de celo ad dilectōem dei. Unde ad no-
tandū pulcritudinē donoz spū sancti. que
in pfirmatione pferunt dicit. Emitte in eū
spū sapientie et intellectus etc. Ite sunt ve-
stes q b? induunt filij regis. De q b? dictū ē
Dedit eis pates filios dei fieri bis qui cre-
dūt in noī eius. Et de q bus dicit aposto-
lus. Quotquot baptizati estis christum in
dixistis. Non eni habet xpm pro indumen-
to q donis spū sancti q bus christ? ab ipsa
pceptione ornat? fuit. non ē ornat? Differt
aut bec unctio q fit in fronte p epm. ab illa
q fit in cerebro siue in vertice p sacerdotem.
Primo qā fm rabanū in illa signat? super
baptizati spū sancti descensio ad habitati-
onē deo psecrandā. In hac vero signatur
ut eius de spū sancti septiformis gratia cū
omni plenitudine sanctitatis scientie et vir-
tutis venire in homiez declare. Secundo
differūt. qā pillā q fit in vertice aia xpo de-
sponsat. p istam vō dicit et dotatur. Item
pillā ostendunt vulnera esse sanata. p hac
plenitudo gratiaz cōfer. Qd ex vbi vtrū-
usqz vncionis potest ppendi. In collatio-
ne eni illi vncionis dicit sacerdos. Deus
omnipotens pater dñi nostri iesu christi. q
te regenerauit ex aqua et spū sancto. quiqz
tibi dedit remissionē omnū peccatorū. aple-
te liniat chrismate salutis in vitam eternā.
Ihis vbi saluatio que est in vitam eternā
p hanc vncionē obtineri ostenditur. Sed

hec verba trāscendit epus in vncione con-
firmationis dicens. Emitte in eū septifor-
mē spū sanctū tuū paracletū de celis. spū
tum sapientie et intellectus. spū consilij et
fortitudinis. spū scientie et pietatis. et im-
ple eū spū amoris domini. et p signa eū sig-
culo sancte crucis ppiat? in vitā eternā.
consigna inqz vespū sanctū nō amittat.
In concilio iboletā. dicit q nullus debet
bis confirmari. sicut nec baptizari. Ido
orationē quam cōmuniter dicit epus super
omnes pfirmandos si plures sint. singula-
rit? cuilibz frōtē linit i modū crucis crisma-
te cum pollice dicens cuilibet. In nomine
patris et filij et spū sancti pax tibi. Que sa-
lutatō fit ad nouū hominē. qui dignus est
salutari propter vite nouitatem. et qui fm
deum creatus est in iusticia et sanctitate et
veritate. Interim eni cum erat vetus non
erat salutandus sed tantū erat pro eo oran-
dum. Ideo aut fit in modū crucis et cum
crismate. sicut et omnia crismata cum cru-
cis figura pficiunt. ut appareat q est illius
p cui? crucem redemptus est. siue q signa-
culo nō oportet nos ante deū pntari. Qd
fit cū pollice. q ille in psecratione pntificis
est ad hoc specialiter psecratus. vel qā om-
ne datū optimū et omne donū pfectum de-
scendit a patre luminū. Ideo in fronte. qā
ibi melius et citius videtur. ut sic exterminā-
tor angelus videns eū p signo munituz ad
se nō pntere pntēat. sic pntēat domos
hebreoz in egipto. vbi vidit vtrūqz postem
linituz sanguine agni. et excussit pmo geita
egyptioz in domibus vbi hoc signum nō
erat. Quid eni est sanguis agni nisi fides
passionis christi. vterqz postis hoc sangui-
ne linitur cum fidem passionis christi i cor-
pore et mente gestam. in corpe pministe-
rium. in mente efficacā. Ideo qz fit i frō-
te. qā pfectoz est nō in occulto s i manifesto
christi nomē semper habere. Iunc est pio-
bannes apostol? ait. Elidi supra montem
syon agnū stantē et cū eo centū quadragi-
ta quattuor milia habentes nomen eius et
nomē patris ei? scptū in frōtē suis. Sta-
re eni et i monte et cum agno stare pfectoz

est. et pfectio in pfirmatione dat? ut pmissus
est. Adeli? qz in fronte infigit. in q sumus
ponitur lamina aurea figebat. in q scriptū
erat ineffabile nomen dñi. et ut baptizatus
libere pferatur qd credit. qz corde creditur
ad iusticiā. ore aut pfectio fit ad salutē. me-
more? qd dñs ait. Qui me pfectus fuerit
corā hominib? etc. Subsequenter epus con-
firmatū pcutit in faciem. Primo ut tenaci-
us memorie teneat se hoc sacramentū rece-
pisse. Secdo qz h sacramentū datur bapti-
zato ad robur fidei. ut pmissum est. ut vide-
licet sit ita fortis in fide in baptismo susce-
pta. q pterius coram qcunqz pferat nomē
xpi nō erubescat. Tertio h pcutio repñat
manū impositionē. quonā apostoli per
manus impositionē pfirmabant. Quar-
to ad terrendū malignū spū ut fugiat et
nerebere audeat. sicut fecit beatus bñdict?
liberans per alapam monachum q a ma-
ligno spū verabatur. ut legitur in dyalogo
Gregorij libro. ij. cap. xxxij. Duo ergo facit
epus. Primo qz eum vngit in fronte. Se-
cundū q pcutit ipm in facie. Unctio signi-
ficat augmētum gracie qntum ad act? au-
daces aggrediēdi ea que perunt ad fidem
psecutio vō fit ne pterius pfundat. aut
timeat pferat nomē xpi. Quasi dicat epus
pfirmato. Ita sis fortis. ut quicūqz sic te p-
cusserit vel quocūqz alio modo tibi confu-
sionē fecerit. pro eo quia xpi fidem pferis.
tu in his omnibus nō erubescas. pculsi eni
in facie erubescere solent. Similiter etiā fit
alicubi et propter eandē causam militibus
nouis. Fieri potest pfirmatio i campo. me-
liustamen fit in ecclesia. aut in atrio ecclesie.
ut in burcardo libro quarto. ca. episcopus.
In palio aurelianē. statuitur est ut sacra-
mentū pfirmatōis a iuuenis et iuuenibus
pfecte etatis. puta duodecim vel quidecim
annoz. seu adultis monis prius peccata
pferat. pferat. Ido etiā qz citius potest h fi-
at ut pmissum est. Crismato autē aliq. pan-
no albo frons illius circūcingit. ne recens
unctio defluat aut deat. et septima die de-
ponitur. sicut supra vbi agitur d baptismo
dictum est. Et in palio beluacen. d. q pan-

nus crismalis quo caput pueri in fronte p
episcopum vel in vertice p pbyterz crisma-
ti circūcingitur. potest iterum super aliū
baptizatum imponi. Item non confirma-
tus nō potest aliū tenere in baptismo vel
in pfirmatōe. nec vir et vxor. vel p sanguine
us. vel etiā plures teneat pfirmandū. put i
baptismo dictum est

Sextimo loco de missa huius diei
dicendū est. In qua qdem plura
sunt notabilia. Primo qā mis-
sam altaria cooperiūt. qd fit qz iam ecclesia
incipit resurrectionis preludia celebrare. ma-
gna eni pars huius officij ad illam pñet
et in resurrectione xpus qui p altare significat.
stola corporis indutus est. Item mīstri alta-
ris pciolis et splendidis sunt vestib? deco-
rati. ad significandū q neophici sunt indu-
mentis virtutum ornat. Item missa nō cā-
tatur solito more. quia in ea nō d? introit?
qui est caput misse. eo quille qui est caput et
pncipū nostrum subtrahit? est et i sepulcro
silet. et nocte resurrectionis licet resurrexisset
tñ a suis nesciebat. Unde cum maria ma-
gdalena inuenit monumentū vacuū cre-
didit eum esse sublatum. Ite eni die et i vi-
gilia pentecostes seruamus antiquū eccle-
sie morem q fuit ante papā celestinum. fm
quē introit? in missa non dicebat. Is a kyri-
beleyson iapebatur. Incipit ergo a kyri-
beleyson officij qd est quedam vox leticie.
de hoc etiā q neophici sunt renati. et rogar
ecclesia ut dominus eos in nouitate cōserua-
re dignetur. Omia eni que dicunt? vsqz ad
euangelium ad eos referuntur. Sequitur
Gloria in excelsis deo. qd ideo cantatur. qz
pax data est renatis. que ab angelis nūcia-
ta est in nocte natiuitatis. Cum ergo ipi re-
nouati sint gratia dei. possunt cantare cū
angelis. Secundo ido. quonā angeli qui
pmo illud nato dño cantauerūt. p renatis
in baptismo gloriantur. Tertio quia resur-
rectio xpi proxima est. ideo dicit ille angeli-
cus cantus. et cum ipis angelis cho? erul-
tar psonanti melodia. et cā pane siue signa-
etiā pcrepāt. q acten? fuere muta. Collecta
etiā de renatis maifeste ē. q est Deus q hac

sacratissimā noctē gloria dñice resurrectionis illustras. pserua in noua familie tue pgenie spūm adoptionis quē dedisti zc. Cui pmuti. dñs vobiscū et nō par vobis. vt iā dicet. Similit̃ eplā refert ad eos videlicet. Si cōsurrexistis cū christo. q̃ sursū sunt querite vbi ch̃st⁹ est in dextra dei sedens. ad Col. iij. ca. Quasi dicat. Resurrexistis in baptismo a peccatis sicut ch̃st⁹ resurrexit ab omnibus infirmitatib⁹ suis. Sed ad qd debent laborare resurgētes nisi vt ea q̃ sursū sūt obtineant. ideo adiicit. q̃ sursū sūt sapite. nō q̃ sup̃ terrā. id est. celestia non terrena vobis sapiant. Et addit. Mōrtui enī estis. et vita ṽstra abscondita est cū christo in deo. Mōrtui enī estis peccato. et mortui estis vobis vt iam nō vobis s; dño viuatis Sicut dicit apostol⁹. Vt ego iā nō ego. vuit vero in me ch̃st⁹. Vita autē ṽstra abscondita est in deo ideo. q̃a nōdū apparet qd futuri estis. sed cū apparuerit ch̃st⁹ vita ṽstra. apparebit cū ipso in glā Ecce ad qd debeant tendere neophici scilz vt sint et appareant cū christo in gloria. ad quā rep̃ntandā ministri altaris solennes vestes induit. vel vt renatoz stolam inno centie demonstrant. In epistola ergo baptisani instruunt. Ipostepistolaz sequitur allā. qd est vox angelica siue canticū angeloz. sic ostendit iohānes in epistola dicens. Eludim q̃si vocem tubarū mltarū i celo dicentū allā. q̃ angeli gloriāt propter baptisatos a dyaboli seruitute ereptos. et ad fidē cōuersos. Et dī allā sine graduāli. ad signi. cādū q̃ caput nostz quiescit. vbi ei ē quies ibi nō est mor⁹. vbi aut nō est mor⁹. ibi nō est ascensus de gradu in gradu. qd significat graduale. Ideo aut graduale nō dī. q̃ baptisati nōdū per opera in virtutib⁹ gradu fecerūt. Dicit enī tract⁹. q̃ significat patientiam. p quam expectare debent glām sem̃piternā. quam sequēs sabbatū in albis res̃presentat. In q̃ sabbato nō cantat graduale. q̃ ibi nō est necessariū bonū op⁹. nec tractus. q̃ nec patientia. sed duplex allā. p duplici glōia scz anime et corporis. De h̃ sub̃ti. de septem dieb⁹ post pasca dicit. Et p̃ter

more ante tractū ponit allā. qd est quedam vox leticie. ad notandū leniciā neophicorū quam habet de spūali nouitate. Sed quia graues sūt labores vie. seq̃t tract⁹ q̃ dī a trabendo. Ad idē tñ inuitant neophici in versu allā. et in tractū. videlicet ad dei laudem Nam alleluia sonat. laudate dñm. Et i versu alleluia dī. Confitemi dño. i. laudate dñm. Et addit causa. q̃miam bon⁹ est in se et in nobis cū qbus misericorditer et benigne egit dimittēdo peccata in baptismo. Et cantat tōno resurrectionis scilz octauo. Sed q̃ effectus benignitatis posset esse ad temp⁹. ideo subdit. q̃miam in scdm̃ misericordia ei⁹. Ad idē enī inuitant in tractu scz. Laudate dñm omēs gentes. zc. q̃miam p̃firmata est zc. reuera firmatur misericordia q̃ in eternū durat. sicut in versu alleluia dictū est. Hec aut duo scz misericordia et veritas in psalmis iūgunē. vt nec misericordia iniusta. nec veritas nimis austerā credatur. Quare duplices laudes dicuntur. et quare tractus. et quare sub humiliori lingua dī. sub titulo de septem diebus post pasca dicitur Secundo ideo alleluia p̃sqz tractus dicitur. quia hebreā lingua mater est et nobilissima oīm linguarū p̃pter autoritatē diuine scripture. latina vero inferior quasi filia. p̃terea alleluia significat iudeos p̃us cōuersos. tractus gentiles postea credētes. Tertio dicitur p̃mo alleluia in memoriā p̃onis statutis ade. sequitur tractus in memoriā sequētis. Ipostecedit enī alleluia p̃pter gaudiū reuertentū de captiuitate babilonica. In alijs vō diebus graduale p̃cedit alleluia. p̃pter p̃fectum p̃ficiētiū. Deinde sequitur euāgelium. Vespere autē sabbati que lucet in p̃ma sabbati. Math. xxiij. cap. in quo de solitudine mulierū circa sepulcrum et de ministerio angelorū et de resurrectione saluatoris agitur. vsqz nunc enim fuit sacrificium neophicorū. s; debinc resurrectione ad memoriā reuocatur. Et nota q̃ vespere sabbati h̃ accipitur p nocte. et est sensus. vespere sabbati. id est. in nocte sabbati. Sed quia credi posset q̃ venissent mulieres in p̃ncipio noctis. vel in medio. idcirco

adiunctū est. q̃ lucet in p̃ma sabbati. id ē. q̃ p̃inet ad lucem p̃me sabbati zc. Lucet. rat enī iam qñ venerat maria magdalena et altera maria videre sepulcrū. Ante euāgelium aut nō portat lumē. nec enī i qbusdā ecclesijs cādelabra cū lumina s; stat ad missam sup̃ altare. Ipostmo. q̃ ille q̃ est verū lumē nōdum nobis redditus est. q̃miam ei⁹ resurrectio nōdū erat manifesta. imo credebatur adhuc in sepulcro latere. Scdo. quia mulieres xpm nō deū s; solūmodo eē mortalem credentes occulte in lumie ibāt ad sepulcrū vt vngerent corp⁹ iesu. Tertio ad notandū cecitātē cordis ignorantū ipm̃ resurgere posse. Incensū tñ fertur in signū q̃ mulieres tulerūt aromata vt vngerēt iesum. Rursus accensa lumina nō ferunt sed incensum fit. ad notandū q̃ tūc orōnis affectio q̃ p incensum exprimit animum infirmoz nō deerat. sed veritatis lux q̃ p accessa lumina designat eis certitudinalit̃ non clarebat p̃pter dñi sepulcrā. Ipost euāgelium nō dī. Credo. vt p h̃ infirmoz animoz dubitatio denotet. Quedā tñ ecclie dicunt. Hōie Credo. et p totam sequentē hebdomadam. q̃ renati alleuerant se in deū tendere. et ea q̃ de ch̃sto dicta sunt in euāgelio firmissime credere. Offertoriū q̃z nō dī. i quo significant p̃mo silētia mulierū. q̃ terite q̃si cū silentio recesserūt a monumento ad qd iuerant. vt xpo vnguentū offerrent. Scdo q̃ ipse veniētes iuxta legis mandatū vngeret corpus iesu latenter venerūt ad sepulcrū. et p̃tra illud in silentio steterūt timētes rēdere angelo. vel custodib⁹ sepulcri. Earū ergo more cātores silent. Tertio q̃z nōdū surrexit q̃ det nobis qd offerre possim⁹. Cantatur aut. sanctus. sc̃tus. sanct⁹. qd est angeloz canticū. q̃ angeli tanqz nūl timētes i sepulcrū dñi et resurrectionē quā nō tacuerūt suū habuerūt ministeriū. In canone enī scz infra actionem fit mētio de renatis Agnus dei nō cantat. tum q̃a nōdū surrexit. q̃ ipi scirent q̃ in die resurrectionis dixit discipulis suis. par vobis. tum q̃a discipuli tūc desperauerāt nec credebāt eū esse deū qui redimeret israel. Unde cleophas dixit.

Ipost sperabam⁹ q̃ ipse esset redēptur⁹ isrl. quasi diceret. iam non speram⁹. imo desperamus. Sed et mulieres q̃ venerūt ad monumentū. credētes corp⁹ sublatū eē nō credebant q̃ ipse peccata mundi tollere posset. Unde et maria magdalena q̃ fuit magis sollicita audiuit a dño. Noli me tangere. non dum enī ascendi ad patrē meū. subaudi. in corde tuo. i. nōdū credis me eē equalē p̃ri Ergo nō credis me posset tollere p̃ctā m̃di. In qbusdā tñ ecclesijs dī ter agn⁹ dei. si dona nobis pacem. Non datur etiaz par i detestationē osculi iude proditoris. Et q̃a xps q̃ est vera pars nostra nōdum pacē nūciauit. q̃z nōdū surrexit q̃ in die resurrectionis aplis ait. Pax vobis. Unde forte hic modus salutaris. scz par vobis. ab ep̃o in p̃ncipio h̃ misse non dī. sed differt vt nouā salutationē in die resurrectionis sue popul⁹ affectuosius amplectat. In aliq̃b⁹ tñ ecclesijs par datur eo q̃ gloria in excelsis cantat Ipost cōmunio enī nō cantat. Ipostmo ad notandū q̃ non erant tunc q̃ in fide xpi cōmunicarent. Secdo quia baptisati nōdū cōmunicauerūt. sed in die pasce cōmunicare debent. Tertio q̃z nōdū surrexit q̃ nobis dat quod cōmunicem⁹ Quarto q̃a vespere q̃ sequit̃ vicem obtinet postcōmunionis. Quinto q̃a omēs tacuerūt in ch̃sti cōprehensione et crucifixione. ideo cantores tacent. Cantorib⁹ igit tacentibus sacerdos suū implet officiū. q̃a apostolis dē resurrectione dubitantib⁹ et mulierib⁹ timētib⁹ et nūl dicentibus xps ipse p suam gloriosam apparitōē qbus voluit fecit se manifestum. Consequent̃ inter cenandū. id ē. dum sacerdos cōmunicat adiiciūt breuissime vespere. scz Laudate dñm omēs gentes. q̃ quasi nō sūt vespere. q̃a sabbatū eterni quietis qd p h̃ sabbatū figurat. nullam habet vespem. Fit enī officiū breue p̃pter ipos neophicos quib⁹ omia debent breuiter cantari. maxime p̃mo die ne eis generetur fastidiū ex p̃lixitate. Unde sub vna collecta missa et vespere claudunt. ne forte si finita missa diceret vespere. neophici nō auditis vespere recederet credētes h̃c licētiā

abeundi. Vel ideo totum officium sub una oratione complet. quoniam sacramentum baptismi in christi passione consumatur. Vel ideo dicitur hec in missa non in vespera terminatur. ut christus qui nos morte redemit sine fine laudetur qui est in secula benedictus. In quibusdam autem ecclesiis cantatur psalmus. Laudate dominum sine gloria. quia filius qui est terra plena in trinitate non dum scitur esse nobis reddere. Rursus invitante neophiti ad laudem domini per psalmum illum. Laudate. et ipse laudare respondet dicentes quasi unus homo vel per se vel per alios. Magnificat anima mea dominum. Hoc sabbatum privilegium est. quia in eo sunt ordines. cathecumini baptizantur. cere benediciuntur. et plures lectiones leguntur.

De sancto die pasce.

Equitur videre

de festo pascale. de quo primo aliqua generalia premittemus. Sequitur vero de nocturno hoc diei officio postmodum de diurno aliqua supponemus. Si quidem tempus pascale significat tempus illud quod erit post diem iudicii. quando videlicet ad patriam vite quam per adam amisimus. deo propitius inter regrediemur. quia consideratione potest dici. Brevis regressio. quod tamen incipit in octava. In hac autem die resurrexit dominus qui est mundi prima. et redies ad caput est octava. ut dicitur in psalmo septime psalmus. de quo dicitur in paralipomenon in titulis psalmorum. quas octava. sic septem mundi etates precedunt. quas sex sunt adventus et septima dormientium. sic et septem dies nostre recreationis hanc diem precedunt. sic quia et septem diebus circa dederunt usque ad letare hierusalem precesserunt. quas interposita dominice passionis memoria. hec dominica octava et ante replentatiua sequitur. in qua etiam replentatur quod sicut octava est eadem cum prima. sic restituetur hoc in duplum et ad id quod fuerat conditum. imo super praeter origine reparabit dignitatem. et consequetur corporis et anime felicissimam immortalitatem. Qualiter dominus tribus diebus et tribus noctibus fuit in sepulchro. et qua hora resurrexit. et qua hora debet dici officium matutinum. et quare hac die pascha celebratur. dictum

est sub quinta feria cene domini. et sub sabbato factum. Sane pascha grecum nomen est. quod hebraice dicitur phasce. quod latine transitus interpretatur secundum bedam. Non ergo dicitur pascha a passione ex eo quod phasin grece dicitur pati latine. sed dicitur a transitu. Et primo secundum historiam. ex eo quod exterminator angelus videns sanguinem in foribus israelitarum pretransiit. nec eos percussit. Tunc etiam ipse ex egypto transiit id est. exiit. tertiaque die mare rubrum pretransiit. Secundo secundum allegoriam. quia ecclesia hoc tempore transit per baptismum ab infirmitate ad fidem. Tertio secundum tropologiam. quoniam hoc tempore transitur per purificationes et confessionem de vicis ad virtutes. ut infra dicitur. Quarto secundum anagogem. quia nunc christus transit a mortalitate ad immortalitatem. et faciet nos etiam transire. Tamen evangelio. Cum vidisset iesus inquit. quod venit eius hora ut transiret de hoc mundo ad patrem etc. Nominamus autem hanc diem greco et non hebraico vocabulo. licet lingua hebraea dignior sit antiquitas mater. Primo ne in hoc videamur iudaisare. Secundo ne in hoc imitemur quosdam hereticos dicentes evangelium sine ceremonialibus non sufficere ad salutem. Item videtur grece et non latino vocabulo propter auctoritatem. quoniam greca lingua antiquius romae et in italia tante fuit auctoritatis. ut non solum dies solenes grecis nominibus nuncuparentur. ut pascha pentecosten ipapanti. et epiphania. patriarcha. archiepiscopus. et huiusmodi. Ysidorus tamen dicit quod pascha vocabulum non grecum sed hebreum est. Et innotat. iij. dicitur in quodam sermone quod pascha hebraice dicitur a phase quod est transitus. grece vero a phasin quod est passio. Augustinus dicit quod hoc nomen pascha per divinam dispositionem compactum est ex huius nomine grece pasche. quod passio interpretatur. et ex hoc nomine hebraeo phase quod transitus interpretatur. Itaque hec duo conveniunt in hoc nomine pascha. tam secundum significationem quam secundum vocem. Secundum significationem. quoniam in passione christi fuit transitus. Unde merito hoc nomen habet intellectum prout usque nominis. et est latinum. ut sic ex

duabus linguis fiat tertia. scilicet latina. Et est hoc nomen pascha prime declinationis et neutri generis. quod solum in tribus grecis nominibus invenitur. scilicet pascha manna et mamona. Vel est tertie declinationis. ut dicatur paschatibus. sic dicitur fantasma. us. Locatur ergo pascha ipsa dies resurrectionis et etiam tempus a dominica in ramis palmarum usque ad octavas pasche. quia in dominica ipsa inducebatur agnus qui in quinta feria immolari debebat. Verum tamen secundum vulgari consuetudinem dominica in ramis palmarum dicitur pascha floridum. feria sexta phase. hodierna vero dies pascha. olim tamen prope dicebatur pascha dies illa qui agnus immolabatur. Solennitas pasce antequam nomen solennitas solennitatis. eo quod ceteras solennitates huius solennitas nobilitas antecedit. et omnes dies dominici sunt octave huius festi. ut dicitur in psalmo. vij. parvis. et in ea omnia leticie insignia proponunt. Templum quoque mundatur et ornatur in parietibus quia in eis cortine et pallia extenduntur. et in choro dorsalia et tapeta extenduntur. et banthalia disponunt. velamen etiam quod erat ante crucem vel in altum dirigitur vel remouetur vel post altare ponitur. ad notandum quod prius occulta modo sunt manifesta. Altare quoque suis ornamentis decoratur. ut in quibusdam ecclesiis verillis. que significant victoriam ihesu christi. crucibus et alijs. de quibus et de velamini bus trium colorum qui hac die in tribus lectionibus de altari remouentur. et de triplici ornatu materialis templi dictum est in prima parte sub n. de picturis. Ministri quoque ad decorem huius solennitatis se in balneis prelauant barbas et coronas tondunt. capillos deponunt. vestes siue capas migras deponunt. et albas induunt. qui licet ad decorem fiat ad spiritalem quoque hominem referunt. Non enim lavamur ad voluptatem. sed ad significationem ut scilicet per exteriorum lotionem corporis interiorum anime debere fieri ostendamus. Barbas et coronas tondere. est superfluitates et vicia deponere. capillos super aures tondere est quod sensus corporis ad serviendum deo expeditos habere. nigras vestes siue capas erueri. est asperitatem penitentiae deponere albas siue suppellicia induere. est stolam

mortalitatis firmiter expectare. Vel per vestem albam significamus stolam innocentie renatorum. Vel per huiusmodi hodiernam apparitionem angelorum qui in vestibulo albis apparuerunt. In hac sancta die nil quod a sacerdote non sit benedictum comedere debemus quia inimicus noster nunc nos magis satagit supplantare. Unde in quibusdam locis qui cumque comedi debent ad ecclesiam portare. et in atrio vel in vestibulo ecclesie cum cruce et aqua benedicta. et in vestibulo sacris a sacerdotibus benedicuntur. Hunc est quod hodie agnus a sacerdote benedicitur. ad representandum quod de per moysen et ipsum agnum comedi iussit in figura ihesu christi. cui sanguine omnia primogenita sibi de mundo redemit. et angelus in nocte illa omnia primogenita in egypto percussit. populum suum servavit agni sanguine prenotatum. Agnus autem secundum romanum ordinem non ad altare sed ad mensam benedicitur. In quibusdam etiam locis benedicitur lacer mel. in memoriam eius quod dominus inquit pas tribus nostris abrahe ysaac et iacob. Intro ducam vos in terram fluentem lac et mel. Nullus debet etiam unquam aliquid comedere nisi prius saltem signo crucis facto. Unde legitur in dialogo Gregorii pape. li. i. cap. iij. Qui quidam monialis iure per orum lacrum cam sine benedictione comedit. et simul demonem qui super eam erat suscepit. qui multum illas vexavit. Hos quoque videmus in civitate bononie puellam a duobus spiritibus immundis et malignis triennio vexatam. Cumque a quodam perito volente illos cum exorcismis et adiurationibus ab humano corpore pellere interrogarent qualiter corpus mulieris intrassent. responderunt quod sedebat in quodam malograno quod ipsa puella comederat. qui tandem virtute adiurationum nobis presentibus ab humano corpore recesserunt. In quibusdam quoque locis hac die in alijs in natali platini cum suis clericis ludunt vel in claustris vel in domibus episcopalis. ita ut etiam descendat ad ludum pile. vel etiam ad choreas et canes. quod vocatur libertas decembris. quia antiquitus consuetudo fuit apud gentes quod huius mense servi pastores et ancille quadam libertate fruerentur

et cum dominis suis dominarent. et cum eis faceret festa et puuia post collectas menses laudabili in est a talibus abstinere. In plebisque etiam regionibus mulieres secunda die post pascha verberant maritos suos. tertia vero die mariti uxores suas. sicut et antiquitus licebat seruis dominos saltem in crimine adulterij accusare impune. Hoc autem fit ad notandum quod debet se iniuncte corrigere. ne alter ab altero huiusmodi debuit thori. Statutum est etiam quod cum hac die communicare debeant tribus precedentibus et tribus vel quinque vel septem sequentibus diebus ab amplexibus vacent. quod sumptum est a dauid. qui cum pueris suis acceptur panes propositionis. ait ad abimelech sacerdotem. et inuimus abberi et nudius tertius. In his tribus diebus primis solenniter est feriandum. in sequentibus uolunt ruralia opera quae magis sunt necessaria exercere. sed feminis non licet necere. nisi quod aut choreas ducere. quod secundum gregorium. Melius est fodere et arare quam choreas ducere. Unde est quod hi singuli dies propria habent ratione. ceteri uero in quibusdam ecclesiis mutuata. In alijs tamen habent etiam versus in quinta feria propria. Sicut quod apud quosdam huiusmodi aquarum immersiones. ne quod homines vigilauerunt in quadragesima in his sanctis diebus dormire velint. Hoc quod notandum est quod pascha nostra semper debet fieri in die dominico. sicut statuit pius papa. et etiam uictor papa. qui propter hanc causam palestinum conuocauit. licet enim pius eodem die celebraret. quod tamen quidam inde dubitabant. angelus domini ad corroborationem illorum animos apparuit in habitu pastoralis hermine doctorum. precipiens ut pascha semper die dominico ab omnibus celebraret. Unde tamen ueretur in die vi. kalend. aprilis. videlicet in die tali in quali conceptus est siue in quali annunciano uirgini per angelum facta est. per dictum est sub ti. de parascue. Celebrari etiam debet pascha in lunatione aprilis quoniam in exodo precepit dominus quod mensis ille primus haberet. et agnus die decima quarta immolaret. Unde uictor papa dicit quod pascha debet celebrari post quartadecima die lunationis aprilis. quod est primus mensis secundum breuissimum versus vicissimam primam die eiusdem mensis.

lis. i. lunationis. Loquitur enim ibi de mense lunari non de solari. quoniam in illa lunatione est semper pascha versus ad vicissimam primam die. et versus ponitur ibi inclusiue. quoniam includitur ipsa vicissimam primam die. Ulterius ergo dicere uictor papa quod pascha non debet esse infra decimam quartam die lunationis aprilis. nec post vicissimam primam diem illi. Si et decima quarta dies lunationis est in die dominica ibi est pascha iudeorum. et dominica sequenti est pascha nostrum. scilicet in vicissimam primam die. Et huiusmodi lunatio quoniam incipit in martio quod plene in fine octauae partis dicitur. Ecclesia tamen antiquitus celebrabat pascha cum iudeis quartadecima luna primi mensis quoniam quod die occurreret. quod ritum sancti patres in nicena synodo prohibuerunt. constituentes non solum lunam paschalem et mensis inquirere sed etiam diem dominice resurrectionis obseruare. et ideo extenderunt pascha a quartadecima luna versus ad vicissimam primam ut dictum est. ut sic et dies dominicus non omittatur et in die resurrectionis domini pascha celebraret. et huiusmodi pluribus de causis. Proinde ne ecclesia uideatur iudaizare et figuris iudaicis adherere et in temporibus et annis committere. Secundo quod die dominica datus fuit manna a domino. per quod significatur eucharistia. i. panis angelorum habens in se omne dlectamentum. et suauitatem omnis saporis. Unde exo. xvi. Die sexto pariet quod inferant ut sit duplum quod inferre solebat per singulos dies. et hec est dies ueneris. et ita die dominica datus est manna. Tertio quod preceptum est comedere agnum cum laticrucis agrestibus et iazimis sinceris et ueritatis. i. cum puro affectu et puro intellectu. Hec est in ueritate. Christus uero morte nostra destruxit moriendo. et uita nostra resurgendo reparauit. Et ita patet quod in die resurrectionis debemus comedere agnum. quod tunc incipit ueritas nostre uite. Quarto non celebratur pascha nostrum cum iudeis. quod illud celebrabant decima quarta luna. quod quoniam tunc immolatus fuerit agnus. tunc incipit et immolatio in sequenti die. quod tunc est tempus luce. nec est tempus solennizandi. et ideo ecclesia dimittit huiusmodi versus ad tempus solennitatis. quod debet fieri cum solennitate sicut dictum est. Quinto quod cum ipso uult ecclesia

celebrare pascha suum. Triplex etiam pascha fecerunt iudei. Primum in ramelle. quod interpretatur commotio tineae. Idem huiusmodi significat primum pascha id est spiritualis transitus de uicijs ad uirtutes. Idem tinea enim peccati intelligitur. quod sicut tinea consumit pannum in perceptibiliter. sic peccatum animam. Quando autem peccatum commouetur in nobis. siue amouetur per penitentiam. fit iste transitus. Secundum pascha factum fuit in syna. quod interpretatur mensura. per quod significatur secundum pascha spirituale. scilicet transitus de uirtute ad uirtutem. per quod restituitur homini sua mensura attingendi celestia. Iste transitus fit quando transsumus de uirtute in uirtutem. Tunc enim accedit ad mensuram suam homo quoniam facit ut sit socius angelorum. Primum pascha christus non potuit celebrare. quod peccatum non fecit. nec est inuentus dolus in ore eius. neque secundum. quod datus fuit ei spiritus sanctus non ad mensuram a tempore sue natiuitatis. Tertium pascha factum fuit in galilea. quod interpretatur reuelatio. Iste pascha fit a nobis quando transsumus de mundo ad patrem. siue de mundo ad celum et reuelantur nobis omnia quae modo credimus. Hoc pascha celebravit ipse per resurrectionem suam. quod nos celebramus post decimam quartam lunam primi mensis post equinoctium uernale quando dies incipiunt maiores esse noctibus. per dictum est sub sabbato sancto. Sexta causa est. quod primo pascha vel secundo non est gaudium multum sed de tertio. Unde. ij. Reg. xviij. ca. Non gloriatur accipere eque sicut discinctus Septima. quod ex iussione angeli monemur pascha in dominica celebrare ut praescriptum est. Quare hoc et cetera festa saluatoris propter natale mutabilia sunt. dictum est sub natali. Quod autem debeat pascha annunciarum dictum est sub ephra. Porro consideranda sunt quedam huiusmodi paschalis temporis uarietates. Sunt enim in eo tres septimane quasi proprijs uocabulis nuncupate. Primum est pascalis. Secunda in albis. Tertia expectationis. Primum de sanctificatione propter iustificationem anime. Unde et quia homines per baptismum sanctificati per totam septimanam illam uestem quam in baptismo susceperunt deponant. quod significat primam innocentie stolam Secunda de in albis. primo quod baptisati in sabbato sancto deponunt in sabbato in albis al

bas stolas seu vestes quas in baptismo susceperunt. Idem albas quidem innuit quales in presenti uita esse debeant. scilicet mundi. et quia denique sunt corpora recepturi. quod sancti beatitudinem et gloriam possidebunt. per dictum est sub sabbato sancto. Secundo quod huiusmodi illi qui baptisati sunt in sabbato sancto et ab episcopo confirmati. albas stolas portare versus ad aliud sabbatum solet. Communiter tamen post septimanam uocat in albis propter angelos qui in resurrectione domini in albis apparuerunt. ut praescriptum est. et quod olim baptisati illis diebus candidis uestibus utebantur versus ad sabbatum in albis. Et propter praescriptas etiam causas de sabbato in albis. Vel quod mos fuit antiquitus ut in ipso sabbato uestes ex toro deponerent et albas induerent. quod non fit in sabbato sancto. Tertia septimana scilicet quod est post ascensionem dicitur expectationis. quoniam respicit illud tempus quod apostoli expectauerunt aduentum spiritus sancti quod dominus dixit. Manete in hac ciuitate et expectate versus dum induamini uirtute ex alto. Primum autem septimana non prendit nisi versus ad sabbatum in albis exclusiue. et sic pascha sex dies solum habet per octauas. Septima uero in albis incipit sabbato in albis. et terminatur in alio sabbato. et sic durat per octo dies. Octaua uero ascensionis cum deberet terminari in quinta feria ante pentecosten. praescriptum est versus ad pentecosten. quod licet duo dies. qui sunt octauae ascensionis. possint in officium ad missam a dominica antecedente. tamen ad nocturnos non habent inuitationum vel lectiones vel responsoria nisi ab ascensione domini acciperent. Unde illi decem dies per una octaua reputantur. nec mirum cum et totum tempus pascale per una reputetur octaua. et similiter a natiuitate versus ad octauam ephrae De hoc dicitur sub dominica post ascensionem. Tempus autem pascale versus ad pentecosten uocat quinquagesima. quod pinet quinquaginta dies. per quod tempus iubilaei significatur. ut dicitur sub pentecoste. Quas enim quinquagesimas celebramus cui numero addit decimus numerus. et fit quinquagenarius. Primum autem ante pascha in quibus labores et miseriebus temporis significant. Unde tunc ieiunamus et cantica leticie subicimus. Secunda post pascha

que significat statum eterne felicitatis. et in ea tempus glorie nostre post hanc vitam respiciamus. tunc enim ab omni labore quiescimus. et in dei laude erimus. quare tunc cantica leticie multiplicamus. et ianua penitus tibi aperitur. quia nullius peccati impio perit. totum enim erit absorptum a gloria. put in collecta huius diei habetur. et dicitur est in probemio huius partis. nec ieiunamus. nec genua flectimus. imo stantes oramus. Tum quia non erit pro quo flectatur. sed dominus dei gloria replebitur. Tum etiam ut libertatem quam nobis dominus resurgendo acquiritur. profiteamur. Tum quia mulieres ad monumentum venientes non flexerunt genua sed erecte inspererunt in sepulcro. sicut dicit ambrosius in fine luce. Tum quia finem ipsum ambrosius his quinquaginta diebus dominus nobiscum fuit gaudendum est. et iugis festiuitas est in eis tanquam sit dies dominica. Tum etiam quia tempus pascale significat octauam resurrectionis. in qua nec ieiunabitur. nec genua flectent. sed perfectum gaudium omnibus erit. In festiuitatibus etiam beate marie et diebus dominicis et festiuis et in diebus pentecostes. nisi in presentia corporis et sanguinis christi genua flectenda non sunt. De hoc in quinta parte sub titulo de prima dictum est. et sub sabbato post pentecosten dicitur. Beata nua enim in ecclesia flectere cordis spiritum significat. Et est notandum quod in genua flectentibus intenditur oratione dominica. Vel oratione quae augustinus scripsit seu approbavit. scilicet Deus propicius esto mihi peccatori vel peccatrici. Vel illa quam quidam sanctus heremita composuit. et docuit thaydem meretricem. docere illam quomodo genua flectere. et in terra discubere. oculos sursum non attollere et dicere. Qui me plasmasti misere mei. Ceterum festiuitas pascale hebdomadaria est put in ti. sequenti dicitur. In pascale septimana salutare nos ad inuicem huius modo debemus. scilicet Resurrexit dominus. et salutaris dixerunt deo gratias. vel et apparuit simoni. et postea debemus dare osculum ad inuicem. in signum pacis et caritatis. plus tamen huius non habet. Romanus tamen pontifex hac die missa celebratur cardina-

les. platos. notarios. et familiares suos. hoc modo salutat et osculat. et etiam omnes premissi se inuicem huius modo salutat et osculant. Salutat enim dicit. Surrexit dominus vere. Salutat et osculatus respondet. Et apparuit simoni.

Sequitur videre de nocturno officio huius diei. Incipit autem ecclesia inuitatorum. Alleluia. surrexit dominus vere. quoniam tunc propter quod apparitiones domini in illa die quod dicitur sunt in quarta parte sub titulo de salutatione ad ipsum. vel propter quod sensum reparatorem. qui sit resurrectione. In quibusdam tamen ecclesiis dicitur inuitatorum cum triplici alleluia. et septimum tunc propter quietem quod datur in resurrectione. Epoc. xiiij. Al modo iam dicit spiritus ut requiescant a laboribus suis. Et in digemus inuitatorio. quia vides non luget. eo quod non sunt qui veniant ad solennitatem. Huius autem non dicitur in quibusdam ecclesiis. quia in resurrectione non cantabimus hymnos huiusmodi. sed in plateis hierusalem cantabimus alleluia. ut habet capitulo penultimo Iobie. Sed loco hymni cantat alleluia propter spem quam habemus de gloriosa resurrectione. Illi vero ecclesie cantant hymnos. quia semper laudando est deus. et cantant illi ad tertiam sub duplici cantu. videlicet unus versus sub uno cantu et alium versus eiusdem hymni sub alio et unum alium voce quod alium ad significandum duplicem stolam glorie quam ipse assumpsit. scilicet corporis et anime. Quia vero virtute trinitatis in qua est perfectio. facta est resurrectio. ideo dicunt tres lectiones. tum quod soror nostra parvula est. et verba non habet. tunc quia baptisati non indigent labore quasi modo geniti infantes. de his sequenti tractatu dicitur. Hac etiam dicitur huiusmodi cantant tres psalmi cum tribus antiphonis. Obseruat autem ideo iste ternarius numerus. Primo quod paratur hominibus propter procedens ieiunium attritus. Secundo ne neophiti multitudinem onerentur. ut premissum est. Tertio propter tribuana domini sepulturam quod precessit officium resurrectionem. Quarto ad notandum quod tria quod dominus secundum lucam promissit in hoc seculo perficere. scilicet demones eicere. sanitatem perficere. et ter-

tia die consummari. in resurrectione consummata sunt. Primum opus est dominus cum fecit ut relicta creatura rediret ad creatorem. Secundum cum per fidem nos sibi tanquam membra capiti uniuert. ut de eius spiritu uiueremus. Tertium cum in hoc perfirmauit nos ne laboreremur. vel consummatio est nostra resurrectio. Hec etiam in nostra conuersione apparent. Eiciuntur enim a nobis demones per exorcismos. sanamur per cathedram. et consumamur per baptismum et confirmationem. Primum notat in primo psalmo et sua antipha. ubi dicitur. Et consilium meum non est cum impiis. In quo psalmo ostenditur quod vitare debeat quod ad huius sit beatum. scilicet non ire in consilium impiorum. et quod facere debeat scilicet habere voluntatem domini in corde. et in ea die et nocte meditari. Primum ergo psalmus cum antipha sua monstrat impios. id est demones eicere a consilio filii dei. In hac demone electione fit quod dominus in euangelio iohannis dicit. Nunc iudicium est mundi. nunc princeps mundi ei iacet foras. Hoc iudicium est discretio qua fideles per fidem separant ab impiis demonibus. quod iudicium factum est in multis milibus credentium. Sed in hoc iudicio impij. in impietate perseverantes non resurgunt. sed hi qui per fidem christo uniuert. Et hoc est secundum quod notatur in secundo psalmo et sua antipha ubi dicitur. Postulaui preces meas alleluia. dedit mihi gentes alleluia. in hereditatem sibi illas. Hoc factum est cum fideles per fidem ei tanquam capiti uniuert sunt. ut ipsum ab omni hereditate fructificent. Unde in psalmo irridendo dicitur. Quare fremuerunt gentes. et dixerunt. Dirupamus vincula eorum et percipiamus a nobis iugum ipsorum. Stulte dicitur. Qui habitati celis irridebit eos. Et ipse dicit. Ego autem constitutus sum rex ab eo quod dicitur. Postula a me et dabo tibi gentes hereditatem tuam. Et aduerte quia in antipha deditur in psalmo dabo. ut in antipha ostendatur impletum esse quod in psalmo est promissum. Tertium notatur in tertio psalmo et sua antipha. in qua tangitur consummatio quam dominus promissit se perfectum in terna die ubi dicitur. Ego dormiui et somnus cepi. et hoc enim licet de passione et morte et re-

surrectione saluatoris intelligatur. moraliter tamen puenienter intelligitur de eo quod dicitur in peccato dormiuit et tandem per dei adiutorium surrexit. Quinto etiam potest dici quod per opera istorum trium dierum fiunt cathedra cum membra christi scilicet per exorcismos per abrenunciationem dyaboli. per fidem quod uniuert in eis perficitur. et per impositionem manuum episcoporum suae resurrectione domini. quod est iustificatio nostra. ideo propter hanc iustificationem tres antiphonas in nocte resurrectionis. Primum diligit nos ab impiis. Secundum iungit nos capiti christo. Tertia facit nos resurgere propter iustificationem. Sexto etiam potest dici quod per tres psalmos tria tempora significant. Tres antiphone cantant. in quibus patriarche prophete et apostoli significant. Tres lectiones legunt. quia lex psalmi et prophetie resurrectione domini profitentur. Tria responsoria subsequuntur. quod tres ordines scilicet noe iob et daniel christi resurrectione saluantur. Singulis responsorijs gloria patri subiungitur in quibusdam ecclesiis quia trinitas ab omnibus ordinibus collaudatur. In quibusdam vero non nisi unus gloria tribus responsorijs sine generalem psalterium. Primum ad notandum quod in trinitate unum deum glorificamus. Septimo ternarius in omnibus frequentamus propter sacramentum baptismi in triu personarum nomine celebrati. Octauo paucitate primus lectio. num propter paucitatem quod tunc aderat predicatorum. Nam apostoli erant in numero pauci. metu iudeorum metu. de morte domini metu. de audita resurrectione quod delirum. Qua paucitate volunt ut quidam usque in pentecostes quando facti sunt predicatorum numero plures. et spiritu sancto feruentiores. ut iam dicitur. Alii vero solennitatem ponunt attendentes integrum et solennem seruare numerum quia et si apostoli multi fuerunt tamen alioquin angelorum et frequens visitatio domini non defuerunt. Quare in sequenti hebdomada cantatur tantum una antipha cum tribus psalmis in sequenti. dicitur. Sancto ternario responsorio cum gloria patri decantato cum cereis et solenni processione de-

choro ad aliquē locū sedum. ubi sepulchrum
imaginarium coaptat. et ubi introducunt pso-
ne sub forma et habitu mulierum. et duorum
scilicet iohannis et petri. qui ad sepulchrum christi
quirentes venerunt. et quod alie persone in personis et
forma angelorum. qui christum a mortuis resurrexis-
se dixerunt. in personis quod recte cantari potest
illa secunda responsionum prima pñcula. Nolite
timere etc. usque in finem responsionum. Tunc rede-
unt ad choros qui fratres referentes qui viderunt
et audierunt. et vnde redit cum alio. sicut ioban-
nes cucurrit cum petro. In personis quod con-
uenienter cantat illud responsionum Congra-
tulamini. sine ulla. Si qui autem habet vñs de
hac representatione compositos licet non auten-
ticos. non improbam. Tunc chorus audita
resurrectione christi. prupit in voce altissime can-
tans Te deum laudamus. Quidam vero hac re-
presentationem faciunt antequam matutinum incho-
ent. Sed hoc est proprius locus. eo quod te deum lau-
damus exprimit horam quando dominus resurrexit. Qui
dam etiam eam faciunt ad missam. cum de seque-
ntia illa. Tunc pascalis laudes. cum de vñs
Dic nobis. et sequentes. **A**lio hinc die nostram
resurrectionem representamus quod christus surrexit
et ideo de die dicimus. Hec dies quam fecit
dominus etc. Et in nocte sepulchram quod ei comsepul-
ti sumus. et ideo illud non dicimus de nocte.
Unde dicit apostolus. Consepulti sumus cum
illo per baptismum in morte. Trina etiam imer-
sio in aqua baptismi tribuanam domini sepulchram
representat. Ille quidem comsepultus est christo.
qui peccare quiescit. ille comsurrexit cum chris-
to. qui celestibus intendit. Et aduerte. quia in
duabus precedentibus noctibus tribuanam
domini sepulchram representamus. scilicet quod dominus
latuit in sepulchro. vnde tunc alia non dicimus.
in hac vero nocte sepulchram domini representa-
mus. in eo quod christo comsepulti sumus. et pro-
pter hoc alleluia cantamus quia christo com-
sepulsi gaudium est nobis. **A**lio primas vero
non dicit hymnus. propter rationes in sexta
parte sub titulo de nocturnis assignatas.
nec quicquam vult. Quidam tamen dicunt
psalmum Confitemini. sicut et in sequenti ti-
tulo dicit. Non sunt enim petiōes obse-
rationes et postulationes. quia dicit domi-

nus. In die illa non rogabitis me quicquam.
Et quia cum glorificati resurrexerimus. non in-
digeamus istis. Non ergo dicunt preces.
quia ubi non erit miseria non erit petenda mise-
ricordia. Ubi non erit temptatio. non erit du-
cendum. libera nos a malo. Non dicit etiam
capitulum. quod est refectio. ne post longam pas-
sionem homo tedio afficiat. Confortat ei
fessos sicut electuarium mēbra. Tum quia ibi
nullum erit tedium. Tum quia in hoc officio
brevis est psalmodia. Et quoniam capitulum
in bonis non debet ideo nec responsionum debet
dici. quod respondet capitulo siue lectioni.
In missa tamen dicitur. quia respondet epi-
stole. et in laudibus. quia respondet lectionibus. et di-
citur tunc capitulum. Chastus resurgens. ad ro-
manos. vi. capitulo. De vespere in sequen-
ti titulo dicit.

Nunc de diurno officio videamus. Et
quidem hac die fit stano apud sciam
maria maiorem. quia cum beatus grego-
rius hac die ibi celebraret et par domini pñcia;
ret. angelus domini alta voce rñdit. Et cum spū-
tuo. Et propter hoc cum papa ibi hac die celebrat
dicit. par domini. in testimonium huius miraculi ni-
hil sibi respondet. Ceterum ante missam fit p-
cessio. quod ex euangelij autoritate extrahitur.
eo quod angeli dixerunt mulieribus. Ite dicite
discipulis quia pcedet vos in galileam. Et do-
minus ad eas. Ite in galileam euntibus. Rursus galilea
transmigrationis interpretatur. In galileam ire fu-
it de iudeis ad gentes transire. De qua transmi-
gratione postea dixit. Eūtes docete omnes ge-
tes. baptisantes eos in nomine patris et filij
et spūs sancti. In significatione ergo huius
transmigrationis hodie solennes agimus
processionem. siue in signum quod nos oportet de
vicis transigrare ad virtutes. siue pñcia
de virtute in virtute. ad hoc videre dominum
mereamur. quod fit specialiter in baptismo. et
ideo in significationem baptismi nos et loca
nostra aqua benedicta aspergimus. canentes.
Vidi aquam. Aliis vero temporibus cantatur.
Asperges me. Ceterum tamen nec hodie nec in

pentecostes aqua benedicta. quia latus pñcuti
fui. in quarta parte sub titulo. de aqua benedicta
aspergione. **A**lio hac processionem omnes processio-
nes diuinales per annum originem traxerunt. ut vi-
deamus dominum in galilea. id est in transmigratione de
vicis ad virtutes. Dies enim diuina est dies re-
surrectionis natiuitatis et spūs sancti missi-
onis. et in omnibus de nouo dñtatur et testa-
mento cantandum. De processione dicitur est in
quarta parte sub titulo. de accessu pontificis ad al-
tare. Sed ad quod dicitur fuit apud virtutes in gal-
ilea ad videndum dominum. put legi in mattheo
cum eade die eum viderunt in hierusalem. Rñdeo.
Hoc maxime propter allegoriam. licet ad litteram
factum sit. Allegorice enim transmigrationis illa
significat transmigrationem de iudeis ad ge-
tes. in qua maxime videtur christus. quia in hoc maxime
apparet christi deitas quod totus mundus ad pñ-
canonem famulorum christi credidit. Dixerunt enim
apostoli iudeis. Quia verbum dei repulistis et
vos indignos fecistis vite eterne. ecce puer-
timur ad gentes. In hac processionem pcedunt
luminaria ut illud euangelicum impleat in
nobis. Sine lumbis vestris pñcanti et lucerne
ardentes in manibus vestris. Crux etiam pcedit
ut carnem nostram crucifigamus cum vicis et con-
cupiscentiis. Et post cruce et verilla quod sunt
victorie iesu christi insignia. sequuntur sacerdotes
de albatu exultantes in laudes resurrectionis
quod pcedit eum tacita populi sequens expectatione
ut per distinctionem et morosas expectationes cor-
poraliter illud pñbent quod tunc cantat ipse
in videat. Cuius iocunditate exultabit et cum gau-
dio deducemur. **I**ta et montes et colles exultet
expectantes vos cum gaudio. Ite in ea maior
sacerdos pcedit. quod dicit dominus. pcedam vos
in galileam. Ite in ea nihil resonet quod sit
veteris hystorie. sed ea soli cantant quod glām
personat euangelij. Inter quod illud pñsertum in qua
bulbaz ecclesijs admittit. Virtute magna
reddebant apostoli testimonium resurrectionis iesu
christi. Quia sicut diximus in galilea trans-
migrationis est apostolorum pñdicatio. Cui autem vñs
est ad medium templi. vñusque serus populo
circūstante. totis viribus chorus in voces
exultationis erupit anaphoram cantans. Se-
dit angelus. que exprimit quod apostoli docue-

runt. aut docere debuerunt. scilicet christum vivere. Et
est totis viribus comendandum. et in audiuus cum
cūstantiū offerendum. quod quies querens viuunt.
et vita hominum cum eo surrexit. **E**l hodie na. p-
cessio illud nobis recolit. quod rex glām exerci-
tu redemptorum de infernalibus claustris ad
celestia regna migravit. **I**stius processionem
sequi missa. et incipit pñcentor loco magni pñ-
centoris. id est christi. Resurrexit et adhuc tecum
sum. **I**stius quod cantat chorus ad significandum
quod christi similitudinem alij sancti qui erunt in pa-
tria dei laudabunt. **Q**uo vero sequitur. et adhuc
tecum sum. in hoc notatur eternitas in qua
semper est cum patre. Cantatur ergo hac
die in persona christi. Resurrexit etc. sed tunc
illud dicitur in persona nostra. quando re-
surgentes transibimus de hac mortalitate
ad immortalitatem. quod significat in hoc
quod dicit in euangelio. Et transiens mi-
nistrabit eis. **M**inistrabit enim nobis abuz
spūalem seipsum. sicut iudeis dedit manā
in deserto. **I**stius etiam dicit quod dominus per ora
prophetarum dirigens sermonem ad patrem
ait. Resurrexi et adhuc etc. In quo tria nos-
tat. scilicet suam gloriosam resurrectionem. et pa-
tris in passionem pñctionem. et cognitionem ei-
per scientie sue dilatacionem per orbem. **R**e-
surrectionem eius notat cum dicit. Resur-
rexi et adhuc tecum sum etc. quasi d. **N**on ē
ita sicut iudeis cogitauit. quia te oīno sum
derelictus et abiectus tanquam immundus. **U**n-
deridendo dicebat iudeus. Si filius dei est
liberet eum. Quasi diceret. **N**on liberabit
eum. quia de eo non curat. **P**rotectionem
patris in passionem notat cum dicit. **I**stius iusti-
sup me manū tuam. quasi d. **P**rotexi me
non a passione sed ab eo quod iudi intēdebāt
videlicet ab extinctione nominis mei ad quā
intēdebant. **U**nde dicebant. Si dimitti-
mus eum sic omnes credent in eum. Sed
in hoc quod me occiderunt. hoc quod ipi time-
bant consecutum est. **I**stius ego qui sum gra-
num frumenti cadens in terrā multum fru-
ctum attuli. et tam dñsto quod de illo primo lau-
dandus est pater. **U**nde post vñusque cantat
tur alleluia. **S**cientie patris dilatacionem
notat cum dicit. **M**irabilis facta est. etc. quasi

diceret. Et h. cognitio tua pater nō tantus
ad iudeos s. etiā ad gētes dilatata est. Nam
p. tantū in gente iudeorū cognoscebaris.
iuxta illud. Nonis in iudea d. s. zc. Et q. ab
viro q. p. lo cognosceris ab viro q. tibi laus
offert. et idcirco duplex allā seqt. et ad id p.
tinet v. s. u. Dne p. b. s. t. me zc. sessionē meā.
id ē. b. u. l. i. t. a. t. ē. i. p. a. s. s. i. o. n. ē. z. r. e. s. u. r. r. e. c. t. i. o. n. ē. m. e. ā.
id ē. glā. m. e. ā. i. n. r. e. s. u. r. r. e. c. t. i. o. n. ē. In q. b. u. s. d. ā.
t. i. n. e. c. c. l. e. s. i. a. s. t. a. c. c. e. t. v. e. r. b. ū. i. l. l. u. d. s. e. s. s. i. o. n. ē. z. s. o. l. ū.
d. r. e. s. u. r. r. e. c. t. i. o. n. ē. m. e. ā. P. o. t. e. s. t. t. ū. v. i. r. ū. q. d. v. i.
c. i. p. q. d. d. u. p. l. e. x. r. p. i. n. a. t. u. i. t. a. s. d. e. s. i. g. n. a. t. S. e.
q. u. i. t. h. y. m. n. ū. t. r. i. n. i. t. a. t. i. s. s. c. z. g. l. ā. p. a. i. q. i. n. p. r. e. c. e.
d. e. n. t. i. b. ū. d. i. e. b. u. s. i. n. t. e. r. m. i. s. s. u. s. f. u. i. t. p. p. t. i. g. n. o. s.
m. i. n. i. ā. i. l. l. a. t. ā. t. r. i. n. i. t. a. t. i. n. t. e. r. t. i. a. p. l. o. n. a. s. c. z. i. f. i. l. i. o.
I. l. l. u. c. a. ū. t. q. z. s. u. b. l. a. t. a. e. s. t. i. g. n. o. m. i. n. i. a. i. l. l. a.
h. y. m. n. ū. i. l. l. e. c. a. n. t. a. t. I. d. e. c. e. n. ā. i. n. q. b. u. s. d. ā. e. c. c. l. e.
s. i. a. s. p. c. e. r. e. o. s. r. e. p. ū. t. a. n. t. v. b. i. t. r. e. s. c. e. r. e. i. a. n. a. l. t. a.
r. e. a. r. d. e. r. e. p. s. u. e. r. ū. t. s. i. n. t. r. i. b. ū. d. i. e. b. u. s. a. n. t. e.
p. a. s. c. a. nō. a. r. d. e. t. n. i. s. i. d. u. o. i. n. s. i. g. n. ū. q. t. e. r. n. a. p.
l. o. n. a. s. u. b. l. a. t. a. e. s. t. h. a. c. v. o. d. i. e. t. e. r. t. i. c. e. r. e. u. s. r. e.
a. c. c. e. n. d. i. t. i. s. i. g. n. ū. q. u. i. p. a. c. h. r. i. s. t. i. p. l. o. n. a. g. l. o. r. i. o.
s. e. r. e. d. d. i. t. n. o. b. i. s. I. d. o. s. t. h. d. c. o. l. l. e. c. t. a. i. n. q. u. a.
o. s. t. e. n. d. i. t. q. s. s. u. r. r. e. s. u. r. r. e. c. t. i. o. n. ē. z. m. o. r. t. u. s. e. f. f. e. c. t. ū.
q. n. i. a. m. a. p. e. r. t. i. o. i. a. n. u. e. r. e. g. n. i. c. e. l. e. s. t. i. s. e. s. t. e. f. f. e. c. t. ū.
c. u. s. Q. u. a. l. i. t. e. r. a. ū. t. i. l. l. ā. i. a. n. u. a. m. i. n. t. r. a. r. e. d. e.
b. e. a. m. d. i. n. e. p. l. ā. q. e. s. t. p. i. m. a. a. d. C. o. r. i. n. t. h. v. c.
s. c. z. E. x. p. u. r. g. a. t. e. v. e. t. ū. f. e. r. m. e. n. t. ū. i. a. b. i. j. c. i. t. e. v. e. t. ū.
s. t. a. t. e. a. v. o. b. i. s. z. h. e. s. t. i. r. e. i. n. g. a. l. i. l. e. ā. i. d. e. v. i. c. i. s.
a. d. v. i. r. t. u. t. e. m. e. t. d. e. v. i. r. t. u. t. e. i. n. v. i. r. t. u. t. e. z. s. i. c. u. t. e. s. t. i. s.
a. z. i. m. i. i. e. s. s. e. d. e. b. e. t. i. s. v. e. l. e. s. t. i. s. a. z. i. m. i. p. b. a. p. t. i. s. m. ū.
E. t. e. n. i. p. a. s. c. a. n. o. s. t. r. ū. i. m. m. o. l. a. t. ū. e. s. t. x. p. s.
q. u. a. s. i. d. i. c. e. r. e. t. c. o. c. t. ū. e. s. t. a. g. n. ū. z. p. a. r. a. t. ū. I. t. a.
q. z. e. p. u. l. e. m. ū. r. E. t. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. q. s. s. u. r. a. g. n. ū. c. ū.
d. i. c. i. t. x. p. s. x. p. s. e. n. i. e. s. t. p. a. s. c. a. n. o. s. t. r. ū. i. a. g. n. u. s.
p. a. s. c. a. l. i. s. z. f. e. s. t. ū. p. a. s. c. a. l. e. A. l. i. a. e. n. ā. r. a. t. i. o. e. i. p. e.
e. s. t. p. a. s. c. a. q. z. p. i. p. m. e. t. a. b. i. p. o. e. t. a. d. i. p. s. u. m. e. s. t.
n. o. b. i. s. t. r. a. n. s. i. t. u. s. p. d. i. c. t. u. s. N. o. n. i. n. f. e. r. m. e. n. t. o.
v. e. t. e. r. i. n. e. q. z. i. n. f. e. r. m. e. n. t. o. m. a. l. i. c. i. e. i. d. e. s. t. m. a. l. e.
v. o. l. ū. t. a. t. i. s. e. t. n. e. q. u. i. c. i. e. i. p. r. a. u. e. i. n. t. e. l. l. i. g. e. n. t. i. e.
n. e. q. u. ā. e. n. i. e. s. t. q. u. i. d. e. d. e. o. m. a. l. e. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. s. e. d.
i. n. a. z. i. m. i. s. i. n. c. e. r. i. t. a. t. i. s. e. t. v. e. r. i. t. a. t. i. s. i. n. a. c. c. e. s.
s. o. a. f. f. e. c. t. ū. e. t. p. u. r. i. f. i. c. a. t. o. i. n. t. e. l. l. e. c. t. ū. v. e. l. i. n. s. i. n.
c. e. r. i. t. a. t. e. c. a. r. i. t. a. t. i. s. e. t. p. u. r. i. t. a. t. e. f. i. d. e. i. S. e. d. e. n. ā.
p. l. u. s. d. i. c. i. t. v. e. r. i. t. a. s. q. z. f. i. d. e. s. c. o. m. p. b. e. n. d. i. t. e. n. i.
s. a. p. i. e. n. t. i. ā. e. t. i. n. t. e. l. l. i. g. e. n. t. i. ā. z. S. e. d. v. i. d. e. t. ū. l. r. ā.
e. p. l. e. i. n. s. e. c. o. n. t. r. a. r. i. a. S. i. e. n. i. s. u. m. ū. a. z. i. m. i. i. d. e.

sine fermento. quō expurgabim⁹ vetus fer
mentū. quō etiam dicit ut sitis noua p. s. p. e.
sio. videtur enī dicere ut sitis azimi sic estis
azimi. Nam noua conspersio nihil aliud ē
q. farina aqua p. s. p. e. s. i. a. i. p. a. s. t. a. n. o. n. d. u. z. f. e. r.
m. e. n. t. a. t. a. S. z. ē. n. o. t. a. n. d. ū. q. d. u. o. b. ū. m. o. d. i. s. d. i.
q. s. p. e. c. c. a. r. e. s. c. z. p. e. c. c. a. t. o. p. r. o. p. r. i. o. v. e. l. p. e. c. c. a. t. o.
a. l. i. e. n. o. c. u. i. c. o. n. s. e. n. t. i. t. E. r. a. n. t. e. n. i. i. l. l. i. q. u. i. b. u. s.
l. o. q. u. e. b. a. t. a. p. o. s. t. o. l. ū. a. z. i. m. i. i. s. i. n. e. p. p. r. i. i. p. e. c. c. a.
t. i. f. e. r. m. e. n. t. o. s. e. d. e. r. a. n. t. a. l. i. e. n. o. p. e. c. c. a. t. o. i. n. f. e. c. t.
d. u. m. nō. r. e. p. r. e. b. e. n. d. e. b. a. n. t. i. l. l. u. m. c. ū. p. o. s. s. e. n. t.
q. u. i. p. a. t. r. i. s. u. o. p. r. o. p. r. i. a. m. n. o. u. e. r. c. a. m. a. b. s. t. u.
l. e. r. a. t. q. u. i. i. n. t. e. r. e. o. s. e. r. a. t. U. n. d. e. d. i. c. i. t. e. i. s. E. x.
p. u. r. g. a. t. e. v. e. t. u. s. f. e. r. m. e. n. t. u. m. i. d. e. s. t. a. b. i. j. c. i. t. e. i. l.
l. u. m. a. v. o. b. i. s. p. e. r. e. x. c. o. m. m. u. n. i. c. a. t. i. o. n. e. m. v. t. s. i.
t. i. s. n. o. u. a. p. s. p. e. r. s. i. o. i. d. e. s. t. s. i. n. e. f. e. r. m. e. n. t. o. a. l. i. e.
n. i. p. e. c. c. a. t. i. S. e. q. u. i. t. ū. r. g. r. a. d. u. a. l. e. q. u. o. v. i. r.
t. u. r. e. c. c. l. e. s. i. a. p. r. o. p. t. e. r. n. o. s. q. u. i. n. o. n. h. a. b. e. m. ū. s.
a. d. h. u. c. i. n. s. i. r. e. s. u. r. r. e. c. t. i. o. n. ē. a. n. i. m. e. e. t. e. x. p. e. c. t. a.
m. ū. s. r. e. s. u. r. r. e. c. t. i. o. n. e. m. c. o. r. p. o. r. i. s. s. a. l. z. I. d. e. c. d. i.
e. s. q. u. a. m. f. e. c. i. t. d. o. m. i. n. u. s. e. x. u. l. t. e. m. ū. s. e. t. l. e. t. e.
m. ū. r. i. n. e. a. q. u. i. a. e. x. u. l. t. a. n. d. o. z. l. e. t. a. n. d. o. i. t. u. r. i.
p. a. r. a. d. i. s. u. m. s. e. d. c. u. m. l. a. b. o. r. e. e. t. a. n. g. u. s. t. i. a. e. t.
c. u. m. m. a. r. i. m. a. a. f. f. l. i. c. i. o. n. e. i. t. u. r. i. n. i. n. f. e. r. n. u. m. .
q. u. i. a. n. o. n. e. s. t. p. a. r. i. m. p. i. s. d. i. c. i. t. d. o. m. i. n. u. s. s. z.
b. o. n. i. s. e. s. t. i. o. c. u. n. d. u. a. l. p. a. x. e. t. q. u. i. e. s. m. a. r. i. m. a.
p. r. o. p. r. i. e. s. p. e. m. g. l. o. r. i. o. s. e. r. e. s. u. r. r. e. c. t. i. o. n. i. s. C. a. n.
t. a. t. ū. r. a. ū. t. g. r. a. d. u. a. l. e. l. i. c. e. t. s. i. t. l. u. c. u. s. l. a. b. o. r. a. n. t.
n. u. m. p. r. o. p. t. e. r. b. a. p. t. i. s. a. t. o. s. q. a. r. r. i. p. u. e. r. u. n. t. l. a.
b. o. r. e. m. m. i. l. i. n. e. v. t. p. e. r. u. e. n. i. a. n. t. a. d. a. l. l. ā. e. t. e. r. n. e.
l. e. n. t. i. e. G. r. a. n. d. i. s. e. n. i. l. a. b. o. r. e. i. s. s. u. p. e. s. t. v. t. p. a. z.
t. e. m. h. a. b. e. a. n. t. i. n. s. e. c. u. n. d. a. r. e. s. u. r. r. e. c. t. i. o. n. e. E. t. ē.
s. c. i. e. n. d. u. m. q. u. e. s. t. d. i. e. s. t. e. m. p. o. r. i. s. U. n. d. e. h. o. d. i. e.
s. i. v. o. c. e. m. e. i. a. u. d. i. e. r. i. n. s. i. l. i. i. n. t. i. p. e. q. u. i. u. i. u. s.
E. t. e. s. t. d. i. e. s. e. t. e. r. n. i. t. a. t. i. s. U. n. d. e. m. e. l. i. o. r. e. s. t. d. i.
e. s. v. n. a. i. n. a. t. r. i. s. t. i. s. s. u. p. e. r. m. i. l. i. ā. I. d. a. n. c. d. i.
e. m. h. o. d. i. e. r. n. a. f. e. s. t. i. u. i. t. a. s. i. n. c. h. o. a. t. e. t. i. o. r. e. c. t. e.
d. e. m. o. n. s. t. r. a. t. ū. e. d. i. c. i. t. ū. r. I. d. e. c. d. i. e. s. q. u. a. z. zc.
E. t. h. o. d. i. e. r. e. s. u. r. r. e. x. i. t. d. o. m. i. n. ū. S. e. d. h. e. c. d. i. e. s.
d. u. m. e. s. t. i. n. a. u. r. o. r. a. v. e. l. i. n. a. s. c. e. n. s. u. v. o. c. a. t. ū. s.
e. s. s. a. l. u. t. i. s. e. t. g. r. a. t. i. e. C. u. m. f. u. e. r. i. t. i. n. m. e. r. i. d. i. e.
v. o. c. a. b. i. t. ū. r. d. i. e. s. e. t. e. r. n. i. t. a. t. i. s. e. t. g. l. o. r. i. e. I. d. e. c. d. i.
e. s. d. e. c. l. i. u. ū. n. o. n. s. e. n. t. i. t. z. i. d. e. o. s. o. l. e. n. n. i. t. a. s. i. l. l. a.
v. e. s. p. e. r. u. m. n. o. n. h. a. b. e. t. v. t. d. i. c. i. t. ū. r. i. n. t. i. t. u. l. o. s. e.
q. u. e. n. t. i. I. d. o. s. t. m. o. d. u. m. s. e. q. u. i. t. a. l. l. e. l. u. i. a. c. a. n.
t. u. s. q. d. e. z. a. n. g. e. l. i. c. u. s. s. c. z. I. d. a. s. c. a. n. o. s. t. r. ū. i. m. o.
l. a. t. u. s. e. s. t. x. p. s. i. C. o. z. v. c. a. q. a. i. p. s. e. e. s. t. p. a. n. i. s.

angelorū. et i. quē desiderāt angeli p. s. p. i. c. e. r. e.
e. n. ā. i. n. q. n. t. ū. ē. h. o. q. s. i. d. i. c. e. r. e. t. L. a. u. d. a. r. e. d. i. u. m.
d. e. ū. q. z. p. a. s. c. a. n. o. s. t. r. ū. i. m. o. l. a. t. ū. e. s. t. x. p. s. D. e. i. d. e.
s. e. q. t. e. u. a. n. g. e. l. i. ū. z. M. a. r. c. i. v. i. c. q. b. z. f. i. g. u. r. a. m.
l. e. o. n. i. s. q. z. x. p. s. f. i. u. t. l. e. o. i. r. e. s. u. r. g. e. d. o. z. q. z. f. i. m.
o. r. d. i. n. e. l. e. g. ū. t. e. u. ā. g. e. l. i. a. p. u. t. i. n. s. e. q. n. t. i. n. d. i. c. e. t.
E. s. t. a. ū. t. e. u. a. n. g. e. l. i. ū. M. a. r. i. a. m. a. g. d. a. l. e. n. a. e. t.
m. a. r. i. a. i. a. c. o. b. i. z. s. a. l. o. m. e. e. m. e. r. i. t. a. r. o. m. a. t. a. zc.
S. i. m. i. l. i. t. e. r. o. p. o. z. e. t. n. o. s. e. m. e. r. e. a. r. o. m. a. t. a. b. o.
n. e. v. o. l. ū. t. a. t. i. s. E. s. a. U. n. e. t. e. z. a. b. s. q. z. a. r. g. e. n. t. o.
e. t. a. b. s. q. z. v. i. l. l. a. c. o. m. u. t. a. t. i. o. e. e. m. i. t. e. v. i. n. ū. z. l. a. c. i. .
a. r. o. m. a. t. a. v. i. r. t. ū. t. ū. q. b. ū. n. g. i. t. d. e. q. z. d. e. l. i. c. i. e. s. i. n. t.
e. i. e. s. s. e. c. ū. f. i. l. i. j. s. b. o. i. m. E. t. s. e. q. t. i. b. i. q. a. n. g. e. l. ū. a. p.
p. a. r. u. i. t. m. u. l. i. e. r. i. b. ū. i. n. v. e. s. t. i. b. ū. a. l. b. i. s. S. z. i. e. u. ā.
g. e. l. i. o. m. a. t. h. e. i. q. d. l. e. g. i. t. i. v. i. g. i. l. i. a. d. i. e. q. a. s. p. e. c. t. ū.
e. i. u. s. e. r. a. t. s. i. c. u. t. f. u. l. g. u. r. e. t. v. e. s. t. i. m. e. t. a. e. i. s. s. i. c. u. t.
n. i. x. E. t. p. h. o. c. n. o. t. a. t. ū. r. s. i. c. u. t. d. i. c. i. t. B. r. e. g. o. r. i. ū.
q. d. ū. s. i. n. i. u. d. i. c. i. o. t. e. r. r. i. b. i. l. i. s. a. p. p. a. r. e. b. i. t. r. e. p. o.
z. i. s. e. t. b. l. a. n. d. ū. i. u. s. t. i. s. v. n. a. f. a. c. i. e. I. d. o. c. e. n. i. e. r. i. t.
e. t. d. i. u. e. r. s. i. t. a. t. e. p. s. c. i. e. n. t. i. ā. z. Q. u. i. a. e. r. g. o. b. l. a. n.
d. u. s. a. p. p. a. r. e. b. i. t. i. u. s. t. i. s. i. d. o. n. e. n. i. m. i. s. d. e. r. e. s. u. r.
r. e. c. t. i. o. n. e. e. x. u. l. t. e. m. ū. s. e. q. t. i. n. o. f. f. e. r. t. o. r. i. o. T. e. r. r. a.
t. r. e. m. u. i. t. z. q. u. i. e. u. i. t. I. n. p. o. s. t. c. o. m. m. u. n. i. o. n. e. q. s. i.
c. u. t. e. t. a. l. l. e. l. u. i. a. s. u. m. i. t. d. e. e. p. l. ā. b. o. r. a. t. e. c. c. l. e. s. i. a.
f. i. l. i. o. s. s. u. o. s. v. t. c. u. m. f. i. d. e. v. e. n. i. a. n. t. a. d. c. o. m. m. u.
n. i. o. n. e. m. d. i. c. e. n. s. I. d. a. s. c. a. n. o. s. t. r. ū. i. m. o. l. a. t. ū. zc.
A. l. i. u. n. t. q. u. i. d. a. m. q. u. i. l. l. u. d. q. u. o. d. d. i. c. i. t. ū. r. i. n. i. n.
t. r. o. i. t. u. R. e. s. u. r. r. e. x. i. t. v. o. x. e. s. t. s. p. o. n. s. i. a. d. s. p. o. n. s. a. z.
e. a. m. d. e. m. o. r. t. e. s. u. a. i. n. p. r. e. s. e. n. t. i. t. e. m. p. o. r. e. c. o. s. o.
l. a. n. t. i. s. c. u. i. s. p. o. n. s. a. r. e. s. p. o. n. d. e. t. I. d. o. s. u. i. l. l. i. zc.
C. e. l. e. s. t. v. o. x. g. e. n. e. r. i. s. h. ū. a. n. i. q. d. i. a. d. a. m. c. e. c. i.
d. i. t. z. p. r. p. m. r. e. s. u. r. r. e. x. i. t. E. t. e. r. a. s. ū. t. p. e. c. e. n. ū. a. n.
g. e. l. o. z. e. t. h. o. m. i. n. ū. d. e. c. h. r. i. s. t. i. r. e. s. u. r. r. e. c. t. i. o. n. e. g. a. u.
d. e. n. t. ū.

De septem diebus post pasca.

Hec pma septima

na pascalis tps. licz comuni v. o.
cet. septimana in albis. tamē se.
quens magis pprie vocat i albis pp. cau.
las in pcedenti titulo positas. Et becest co.
munis buicti pcedenti. Est enī tota de.
septuagelima q. terminat in sabbato pascali.
bis. Inde est q. tractus in sabbato pascali.
et graduale p. totā ipam hebdomadā dicit.
q. d. labor significat. Alia v. o. z. cetera cantica.
leticie cātant. v. t. d. i. c. i. t. ū. e. s. t. s. u. b. d. ū. c. a. s. e. p. t. u. a.

gesime. et h. ppter temp. regressionis. q. d. i. n.
cipit fm q. d. a. m. i. n. p. a. s. c. a. . p. u. t. i. b. i. d. i. c. t. ū. s. e. s. t.
I. s. t. i. e. r. g. o. s. e. p. t. e. m. d. i. e. s. c. o. m. p. u. t. a. n. t. e. c. u. m. s. e.
p. t. u. a. g. e. l. i. m. a. q. u. i. a. h. e. c. s. e. p. t. i. m. a. n. a. ē. s. e. p. t. i. m. a.
a. q. u. a. d. r. a. g. e. l. i. m. a. p. q. u. ā. i. d. e. m. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. q. d. p.
s. e. p. t. u. a. g. e. l. i. m. a. i. n. c. u. i. u. s. s. e. p. t. i. m. a. d. e. c. a. d. e. f. i. l. i. j.
i. s. r. a. e. l. a. c. c. e. p. e. r. i. t. l. i. c. e. n. t. i. ā. r. e. d. e. ū. d. i. e. t. i. ā. q. u. a. s. i.
l. i. b. e. r. i. e. r. a. n. t. i. d. e. o. q. z. d. i. e. b. ū. i. s. t. i. s. c. ā. n. t. i. c. a. l. e. t. i. c. i. e.
c. a. n. t. a. n. t. I. d. o. e. r. o. o. m. e. s. i. s. t. i. d. i. e. s. s. e. p. t. e. m. s. ū. t.
q. u. a. s. i. v. n. a. d. i. e. s. d. ū. c. a. U. n. d. e. s. e. m. p. c. a. n. t. a. t. i. .
e. i. s. I. d. e. c. d. i. e. s. q. u. a. m. f. e. c. i. t. zc. E. t. i. n. p. f. a. t. i. o. n. e.
d. i. . T. e. q. d. e. m. d. ū. e. o. m. n. i. t. e. m. p. e. s. e. d. i. h. o. c. p. o.
t. i. s. s. i. m. ū. z. d. i. e. g. l. o. p. zc. E. t. i. n. e. i. s. s. e. m. p. a. g. i. t.
d. e. r. e. s. u. r. r. e. c. t. i. o. n. e. a. d. o. s. t. e. n. d. e. n. d. ū. q. p. s. e. p. t. e. z.
d. o. n. a. s. p. ū. s. s. a. n. c. t. i. v. e. n. i. t. ū. r. a. d. v. e. r. a. m. r. e. s. u. r. r. e.
c. t. i. o. n. ē. v. e. l. p. o. t. i. ū. q. z. i. n. t. o. t. a. v. i. t. a. i. s. t. a. q. u. e. p. e. r.
s. e. p. t. e. m. d. i. e. s. c. u. r. r. i. t. d. e. b. e. m. ū. a. n. b. e. l. a. z. e. a. d. g. l. o.
r. i. a. m. r. e. s. u. r. r. e. c. t. i. o. n. i. s. q. n. t. u. m. p. o. s. s. u. m. ū. S. i. c.
e. t. p. a. s. c. a. i. n. v. e. t. e. r. i. t. e. s. t. a. m. e. n. t. o. p. s. e. p. t. e. z. d. i. e. s. c. e.
l. e. b. r. a. b. a. t. e. t. s. c. e. n. o. p. h. e. g. i. a. i. s. i. r. i. o. t. a. b. e. r. n. a. c. l. o.
r. u. m. Q. u. e. c. ū. q. z. e. n. i. h. a. c. d. i. e. f. a. c. i. m. ū. i. d. e. o. f. a.
c. e. r. e. d. e. b. e. m. ū. s. v. t. i. n. c. e. l. o. t. a. b. e. r. n. a. c. u. l. a. n. r. ā. f. i.
g. a. m. ū. s. q. u. o. d. e. r. i. t. p. g. l. o. r. i. a. m. i. m. m. o. r. t. a. l. i. t. a. t. i. s.
v. t. i. l. l. e. q. c. r. u. c. i. f. i. x. u. s. e. s. t. o. s. t. e. n. d. a. t. n. o. b. s. ū. ā.
d. e. i. t. a. t. e. m. c. ū. d. i. c. i. t. i. n. o. f. f. i. c. i. o. n. o. c. t. u. r. n. o. E. g. o.
s. u. m. q. s. u. m. E. t. c. ū. d. i. c. i. t. s. e. e. s. s. e. i. l. l. u. m. q. u. i. d. i. x. i. t.
m. o. y. s. i. q. e. s. t. m. i. s. i. t. m. e. a. d. v. o. s. E. x. o. i. i. j. S. i. q.
d. e. z. p. a. s. c. a. e. s. t. h. e. b. d. o. m. a. d. a. r. i. a. f. e. s. t. i. u. i. t. a. s. q. a.
q. u. a. l. i. b. e. t. d. i. e. h. e. b. d. o. m. a. d. e. m. u. t. a. n. t. o. f. f. i. c. i. a. .
I. n. v. e. t. e. r. i. e. n. i. t. e. s. t. a. m. e. n. t. o. t. r. e. s. h. a. b. u. e. r. u. n. t.
h. e. b. d. o. m. a. d. a. r. i. a. s. f. e. s. t. i. u. i. t. a. t. e. s. s. c. z. p. a. s. c. h. a. e. t.
p. e. n. t. e. c. o. s. t. e. n. q. u. a. s. e. n. ā. n. o. s. h. a. b. e. m. ū. l. i. c. z. a. d.
a. l. i. u. d. q. u. ā. i. l. l. i. h. a. b. u. e. r. u. n. t. e. t. s. c. e. n. o. p. h. e. g. i. a. m.
q. u. ā. nō. h. a. b. e. m. ū. n. i. s. i. q. d. a. m. m. o. d. o. v. t. d. i. c. e. t. i.
p. b. e. m. i. o. s. e. p. t. i. m. e. p. n. i. s. Q. u. i. d. a. m. v. o. s. c. r. i. p. s. e.
r. u. n. t. q. f. e. s. t. ū. p. e. n. t. e. c. o. s. t. e. s. nō. f. u. i. t. i. n. v. e. t. e. r. i. t. e.
s. t. a. m. e. n. t. o. f. e. s. t. ū. h. e. b. d. o. m. a. d. a. l. e. E. t. q. i. n. n. o. u. o.
t. e. s. t. a. m. e. n. t. o. h. a. b. e. t. s. e. p. t. e. m. o. f. f. i. c. i. a. p. p. t. e. r. s. e. p. t. e. z.
s. p. ū. s. s. a. n. c. t. i. d. o. n. a. n. o. n. q. u. i. a. s. i. t. f. e. s. t. ū. h. e. b. d. o.
m. a. d. a. l. e. q. z. t. r. e. s. v. l. t. i. m. i. d. i. e. s. n. o. n. h. a. b. e. t. o. m. i.
n. i. n. o. p. p. r. i. a. o. f. f. i. c. i. a. I. d. o. h. o. c. n. o. t. a. n. d. ū. s. e. s. t. q.
c. ū. i. n. v. i. b. e. r. o. m. a. n. a. e. s. s. e. t. m. a. g. n. a. a. e. r. i. s. p. e. s. t. i.
l. e. n. t. i. a. b. e. a. t. u. s. g. r. e. g. o. r. i. u. s. i. n. t. e. m. p. o. r. e. p. a. s. c. a.
l. i. o. r. d. i. n. a. u. i. t. v. t. i. m. a. g. o. b. e. a. t. e. v. i. r. g. i. n. i. s. q. u. e. i.
e. c. c. l. i. a. s. a. n. c. t. e. m. a. r. i. e. m. a. i. o. r. i. s. s. e. r. u. a. t. q. u. ā. b. e.
a. t. u. s. l. u. c. a. s. p. u. n. t. i. s. s. e. d. i. c. i. t. e. t. e. i. d. e. v.

ante pcellionem reuerſer portaret. ecce to-
ta aeris infectio et turbulenta cedebat ima-
gini fugiens. ac si eam ferre non posset. sic
q post imaginē mira serenitas remanebat
tunc aut iuxta imaginē audite dicunt tres
voces angeloz canentiu. Regina celi leta
re alla. qā quē meruisti portare alla. resur-
rerit sic dicit alla. Statimqz btis gregorius
adiunxit. ora p nobis deus rogamus alla.
Que antipha ideo h̄pe frequētat. Et tūc
gregorius vidit supra castrū crescenti angē-
lum dñi. q gladiū cruentatū terges in vagi-
nam reponebat. Intellexit ergo gregorius
q pestis illa cessasset. qd factū est. Tūc ca-
strū illud exinde castrū sancti angeli voca-
tum est. Idem illa imago in ecclia bē ma-
rie maioris in vrbe super lumen baptisterij
seruat. quā romani reginam vocant. Idem
hos aut septē dies tres tantū dicūt psalmi
sicut et in dñica resurrectionis. In h̄m inter
est sim aliquas ecclesias. qz tunc dicūt cum
tribus antiphonis. in his vō dieb⁹ cū vna
sola. Siqdem ideo tres psalmi p hos septē
dies baptismales dicūt. qz q pure baptisat
septem spūs sancti dona suscipiūt. q p hos
septē dies signant. Suscipiūt et tres virtu-
tes scz fidem spem et caritatem. que per tres
psalmos intelligunt. q nobiscū vsqz in finē
manere debet. Eanim⁹ ergo tres psalmos
vt recolam⁹ nos hec tria habere. Antipha
vero vna est. quia vn⁹ est a quo hec omnia
sūt. Rursus vero quia vt pmissum est. hec
tota hebdomada est quasi vna dies dñica.
inde est q p omēs hos septē dies canimus
psalmos de nocturno duce diei. vel eis ad-
iacentes. Quedam tñ ecclie p̄mittunt
psalmos maiores et laboriosos scz Confi-
tebor. et Diligam te. quia neophitis omnia
breuia debent proponi. et soror nostra par-
uula est et vbera nō habet. Et apostol⁹ dicit.
Lac dedi vobis potum nō escam. S; nu-
merū supplemus pillos duos. Cum inuo-
carem. et Verba mea. Et ita decem et octo
psalmos pficimus vsqz in sextam feriam.
In sabbato autē sumimus tres de adiacē-
tib⁹ quos in die dñica ad primā cantare
solemus. scz Dñs regit me. Dñi est terra. et

Judica. Sed et illos duos. Deus deus re-
spice. et Ad te dñe leuau. propter causā pre-
dictam p̄mittimus. In sequenti vero tē-
pore multiplicandi sunt psalmi sicut et bo-
ni mores q p psalmos intelligūt per quos
ad gloriā peruenitur. quā per totū tempus
istud figuramus. In quibusdā tamen ec-
clesijs non dicūt nisi tres psalmos vsqz ad
pentecosten. et hoc ex institutione alcuini.
put dicitur sub dominica de trinitate. S; hoc
nō beneficit hodie. Idem quia causa
quare illud institutum fuit hodie cessat. S; cum-
cundo quia cōtra canonē gregoriū faciunt
prout dicitur est in qnta parte sub titulo de
nocturnis. Tertio quia iter canonicos re-
gulares et alios clericos qui usurpato no-
mine seculares dicunt. nulla debz esse quo
ad hoc differentia. nam et ipi magna ex pte
antiquitus regulares fuerunt. Et certū est
q canonici regulares in octaua resurrectō-
nis dicūt in nocturnis nouē lectōnes cum
nouem responsorijs. et etiaz ecclia roma-
na. Qui enī dicūt q oīa facilia debent esse
eo tpe. ppter neophicos illā facilitatem nū-
mis extendūt. Illā due tantū sūt hebdoma-
de neophicorū scz in pascha et pentecosten. et
p̄terea cōcluditur eis in ascensione vbi sūt
nouē responsoria et nouē psalmi cum suis
antiphonis. Nulla ei est sufficiēs rō quare
in sequēti die post ascensionē dicam⁹ tantū
tres psalmos cū vna antipha. De hoc etiā
dictū est in ti. p̄cedēti. Item p̄fīm romanū
ordinē in omnib⁹ officijs nouē lectōes dicū-
tur. licet maguntinū p̄ciliū a pascha vsqz ad
p̄tercosten trestantū instituerit eē legēdas
vt seruitiū matutiniū i die cantet. qz in futu-
ro trinitas comprehendet. et a scis i luce dñi
seruiet. Ad primā autē dicūt qdam p totā
hebdomadā totū psalmū Confitemi. et In
q p̄cipue de xpī resurrectionē agūt. Alij vero
solū versū. Hec dies ē. quē i p̄ma et alijs
horis p capitulo dicunt. qz vīā illā figurā-
mus in qua doctrina nulla necessaria erit
sed oēs docti gratulabimur et exultabim⁹
Idem psalm⁹ vō. Quicūqz vult. et. toto isto tē-
pore nō dī. quomā ad fidem p̄inet. hoc enī
tpe significat octauā etatem. vbi nō erit fides

que euacuabitur. sed res que cōprehendēt.
nō erit figura sed veritas. In quibusdā tñ
ecclijs aliter obseruat. qz vbi fides nō est su-
pedificari nō p̄t. Idem et iā symbolū scilicet
Credo in deū. ob eandē cām subtrahet ad
primā. Illā cū venerit qd pfectū est euacua-
bit qd ex pte est Tūc in p̄densis. i. in p̄densi-
tatib⁹ ipsi vsqz ad cornu altaris. i. ad p̄mu-
nionē. Illā dñenā caputū neqz preces vt
dictū est in titulo p̄cedenti. Tēsp̄tinus
officiū est hui⁹ festiuitatis claritate illustra-
tū. nō enī p deus in adiutorij meū intende
quoniā in illa vita nō sicut hic adiutorio in-
digebim⁹. sed p lkyri beleyson inchoat. qā
vespertina hora sabbati paschalis baptisma
fuit p lkyri beleyson inchoatū et in trinita-
tis nomine celebratū. et p̄terea in eadē ho-
ra et in eisdem verbis p totam hanc hebdo-
madā in festiue regenerationis locū dicitur
sancta trinitas adoratur. Tūc p lkyri beley-
son incipitur. vt quasi nō existens p se offici-
um misse officio p̄inuet. Illam ut in titulo
p̄cedenti diximus hec dies vespam nō habz
quia declinū eternitas nō agnouit. Tres
psalmos sub vno alleluia. id est gaudio cā-
tā in quibusdā ecclijs. qz p̄fide trinitatis
ad vnum eternitatis gaudiū puenitur Tūc
hi tres psalmi resurrectioni q̄ tertia die fac-
ta est cōueniūt iesu. Idem capitulo sequitur
hec dies. sicut in alijs horis. quia ibi nō erit
necessaria doctrina. sed exultatō. Tūc vt no-
tetur solitudo baptizatorū adhuc pegrinā-
tū et laborantiū. qz nōdum hñt gaudiū nisi
spei. quo puenit ad allā rei Idem de p hym-
no seqtur alla. qd est p̄p̄ illoz cū hūm⁹
nus Sane descendimus pcellionali ad
fontes cū cereo p totā hebdomadā cantan-
tes canticū exultationis. et ipsi seqūt scz vi-
ri p se. et mulieres p se. qd fuit in mēoriā ei⁹ qd
hebrei pharaone et suis in mari rubro sub-
mersi fecerūt. q i grāz actiones d submersi
one hostiū p totā hebdomadā redibant ad
mare. viri p se. et mulieres p se cantātes illud
canticū moysi. Cantem⁹ dñō Siquidē ho-
stes nri sūt demones. mare rubrū est bapti-
sm⁹. in q submergunt oēs hostes. i. vicia et
peccata et demones. Et inde etiā est q neo-

phici baptizati in sabbato sancto p̄cedente
suo lumine scz xpo redeunt ad fontē baptismi
bis septē dieb⁹ grās agentes. qz inimici eoz
submersi sunt scz vicia et p̄ctā. et tūc circa fo-
ntes cantant psalmi. Laudate pueri scz no-
uē baptizati. et in exitu isrl de egypto. qz per
baptismū de tenebris peccati erunt Duo er-
go psalmi circa fontes cantant. qz p gemināz
dilectionē ad fontē vite ptingit. q baptizatis
et baptismō pueniūt Baptizatis. vt laudate
pueri. et ē ammōitio laudis ad neophicos.
q facti sunt pueri. i. a vicijs puri. p quibus
mater ecclia iubilat ad fontes in laudē eius
gratie p quā meruit esse qd in cantico amo-
ris audiuit. fons ortoz pute⁹ aquarū vinen-
tiū. Idem transiit ad aliqd oratorij cum
psalmo In exitu israel q puenit baptismō
cū dicitur Quid est tibi mare qd fugisti. et
fit statio ad crucifixū et reddūt ei grates. qz
ipse est qui baptizat. Tūc in euāgelio Sup-
quē videritis spiritū sanctū descendente etc.
hic est qui baptizat Et salutaf qz p crucē et i
crucē nati sum⁹ aīaz nostraz redemptōez
Rursus p hos septē dies baptismales.
neophici q̄ndie ad eccliam ducunt. Sicut ei
filij israel licet transissent mare rubrū i quo
baptizati sunt. nō tñ pueniūt ad terrā pro-
missionis. nisi sub ducib⁹ dñi illos pascēte
ex manna. et columna ignis eos p̄cedente.
sicut ipsi bis septē diebus sub ducibus. i. p̄re-
sbyteris patrinis et matrinis ducunt ad ec-
clesiā. et pascuntur corpe dñi. et cerea p̄cedunt
eos. et sicut tñ in sabbato quasi pueniūt ad
terrā p̄missionis. Cereos at q̄s in sabbato
facto dū baptizaret habuerūt. p̄hac hebdo-
madā in quibusdā locis ad missas et ad ve-
spas accendūt et in sabbato in albis vel in se-
quēti dominica illos accensos offerūt sacer-
doti. Siquidē lumina accensa. bona opa
sunt. quib⁹ toto tempe p̄ntis vite que p se
p̄renariū ducit lucere dñt. Offerūt sacerdos
ti. quia post hāc vitā ad summū sacerdotē
id est ad xpm cū luminarib⁹ bonoz operū
veniūt. iuxta illud Venientes autē venient
cū ex. por. ma. su. Idem est etiā dici q pcel-
siones vespinales hui⁹ hebdomade. reuer-
siones significant de captiuitate babilonie.

Hec est enim hebdomada reuerentiu q̄ in fine
sue captiuitatis reuertunt ad deū. Et vesp̄e
trina statione p̄plē. sicut et baptis̄m in tri
nitatis nomine celebrat. Qui v̄o fontes nō
h̄nt nō exeat. sed quinqz psalmos cōtinue
dicant. et post collectā diei. de cruce collectā
adiungat. Et de vesp̄e quoniam repetunt. qz
p̄ma et adē dietota hec hebdomada repu
tatur. In quibusdā etiā eccl̄ijs in his se
ptē dieb⁹ q̄n descēdit ad fontes antefert qui
dam serps̄ imaginarij sup virgā. et cāde
la nouo lumie accēsa sup caput serps̄is re
torta affigit. ex qua cere p̄aschalis. et omēs
alie candelē eccl̄ie accēdunt. Circa qd̄ scien
dū est. q̄ sicut legitur numeri. xxi. ca. moyses
in deserto erexit sup palum sp̄tē enē. vt q̄ p
cussit erat a sp̄entib⁹ pillus sanaretur aspe
ctus. In quo xpi passio p̄figurata fuit. Et
et dñs ait in euāgelio iohānis. Sicut moy
ses exaltauit sp̄entem in deserto. ita et exaltari
oportet filiū hominis. Ideo ergo sp̄es ima
ginari⁹ fert et aspici. vt dñs i passio mēo
ret. et p̄ hoc a vulnerib⁹ peccatorū sanemur.
Nam sp̄es in palo ē dñs i patibulo. Et
in b̄ndictione baptis̄mi. et cū ad fontes descē
dit. qz baptis̄m a xpi passione v̄tutē accepit
in quo etiam a peccatis sanamur et mūda
mur. Sit hoc in vesp̄is quoniam ipse xpus su
it sacrificiū vesp̄inū. Et p̄a. Eleuatio ma
nuū mearū sacrificiū vesp̄inū. Ignis no
uus ex filice excussus est xpus passus. q̄ elu
men delumine. ex quo ceterē candelē in eccl̄ie
sua illuminant. qz ipse illuminat omnē hoīez
uenientē in hunc mundū. Cādelā in capite
sp̄entis retorta est spinea corona in capite
xpi posita. In completorio v̄o i quibusdā
locis p̄mittit psalm⁹. Qui habitat. sicut i
prima psalmus. Quicunqz. In his autē
septē dieb⁹ dicitur ad missā r̄sionū et alleluia
put infra dicit. Et d̄ p̄mo r̄sionū et post
sequit alleluia. et hoc t̄p̄lica causa. P̄mo
quia enī in laborib⁹ vite p̄ntis exultādum
est iuxta illud. hilarē datorē diligite de⁹. et
nūc post graduale et v̄sum p̄uenienter seq̄
tur allā. qd̄ est vox leticie. Secdō r̄sionū acti
uā. allā v̄o p̄templatiuā vitam significat. Re
sponsoriū enī significat actionē. quā sc̄i exer

cebūt in resurrectione corporū. que erit in oī
leticia put v̄ba r̄sionū hui⁹ t̄p̄is declarāt
que oīa sive v̄sus eoz excepto eo q̄ cantat in
tertia feria. put ibi dicit. sūt de psalmo cente
simo decimo septimo. Confitemini dño. q̄
psalm⁹ sonat p̄fessionem laudis. et est de et
na lencia. Quia igit omnis illa laus p̄fessio
nis sive actio ad gaudiū et dei glorificatōez
tēdit. merito ab allā p̄cludendū est. Et q̄nā
eadē actō nihil aliud est qz laus dei. ideo ad
hoc ostēdendū post hos sex dies p̄ntie ca
nitur sine responsorijs allā. Tercio ideo in
his sex dieb⁹ hoc fit. quia senari⁹ numerus
ad opa sicut septenari⁹ ad requiē referē. Qui
enī vult puenire ad requiē optet cū p̄mo
toto t̄p̄e p̄ntis vite bene opari. Circa hoc sci
endū est q̄ eccl̄ia his dieb⁹ sanctorū actum i
corpe cum sine leticia recolit. sicut in p̄ntis a
ctum vt p̄tingat ad quietē. p̄m⁹ dies mās
dat actū. septim⁹ requiē gestat. octau⁹ glo
rificat. Nampe r̄sionū illā actionē significat
quā sancti in resurrectione corporū exercebūt
aīe quippe sc̄i aīa resurrectionem corporū
in quiete sūt. sed dū illā recipient in actione
erūt. et tūc sic erit actio vt nō desinat quies
In quiete quidē erūt quia n̄ laborabūt nec
cogitationibus fluctuabūt. nec erit etiā in
quiete illa segnicies desidiosa. s̄ sic ab hui⁹
vite opibus in fine quiescēt. vt i alteri⁹ vite
actio gaudeat. Hec autē actio ideo nobis p̄
numerum senarium i memoriā reducat
quia sicut septenari⁹ numerus requiē ita se
nari⁹ opa r̄sionū significat. P̄der r̄sionū ei
intelligim⁹ sc̄i actōes que erūt cū oī le
ticia v̄tā dictū est. Et nota q̄ p̄dicti v̄sus q̄
canūtur his septē dieb⁹ cū r̄sionū dicitur
eo oī die quo positi sūt i psalmo. Confitemi
v̄n sumpti sūt. exceptis duob⁹ qui i q̄busdā
eccl̄ijs p̄postere ponūtur. Nam i quinta feria
dicit v̄sum. B̄ndictus q̄ venit i nomine dñi.
et q̄ ibi ponit v̄ltimo. Et i sexta feria v̄sum.
Lapidem quē reprobauerūt edificātes et.
et hoc ideo. quia i illa plen⁹ agit de passioe
saluatoris. qz i alijs v̄sibus ibi positis. et ideo
merito illa die cātur i qua passus fuit.
Hec est omittēdū q̄ i q̄busdā eccl̄ijs
in his septē dieb⁹ duo cūz albis suppellicijs

incipiūt responsoriū. Hec dies. Et in alijs q̄
dam tropos post altare. qd̄ rep̄ntat sepulch
p̄ eo q̄ corp⁹ iesu in eo sacramentaliter collo
cat et p̄secrat. gerentes t̄p̄u duoz angeloz
q̄ stantes in sepulchro xpm̄ resurrexisse retu
lerūt. Verba enī illa. Hec dies et ad resurre
ctionis diē p̄nter noscunt. Rursus cantā
do post altare rep̄ntant ap̄los et mulieres ti
mētes. et xpm̄ resurrexisse dicere publice for
midātes. Sit autē hoc ad laudes ad tertiā et
ad vesp̄as. P̄mo eo q̄ in his t̄p̄ib⁹ sp̄ealē
horis xpi passio est expleta. Nam mane ca
pitus et illus. in terna flagellatus et linguis
crucifixus. in vesp̄is de cruce deposit⁹ et se
pult⁹ est. Secdō in signū q̄ resurrectione tri
bus vicib⁹ nunciata est. P̄mo fm̄ marcū
et matheū p̄ v̄nū angelū qui fm̄ augustinū
stabat in monumento nō directe sed q̄si ad
ostium. Secdō p̄ duos angelos q̄ fm̄ iohā
nē stabant intus. Tercio ipsi xpm̄ iuxta
suis ad missā eo q̄ illa in altari celebrat sup
qd̄ xpi corp⁹ p̄secrat. Ideo autē pascha v̄
qz ad octauā p̄tecostes canit allā fere i om
nib⁹ antiphonis et responsorijs nocturnali
b⁹ et in offerendis et post cōmuniōib⁹. vt ce
lebratio t̄p̄is post resurrectionē. reducat no
bis ad memoriā vitā p̄templatiuā. sicut t̄
pus qd̄ ē ante pascha reducat actiū. Tem
pus enī aīa pascha quod in ieiunijs. et orati
onibus agim⁹ significat erūnas hui⁹ vite
et tribulationē captiuitatis. in q̄ dū sumus
cantica lencie subicem⁹. Temp⁹ v̄o p̄ pa
scha significat beatitudinē et p̄petuā exulta
tionē. in qua post resurrectionē erim⁹ et iō
relaxans ieiunijs canēdo allā qd̄ interpretat.
laudate dominū. i dei laudib⁹ frequētam⁹.
de quo dictū est in p̄hemio hui⁹ t̄p̄is. Illud
enī notandū est q̄ in quibusdā eccl̄ijs i hac
hebdomada allā cantat in missa sine finali
melodia. et v̄sus et antiphonē sine neuima. s̄
in sequētib⁹ cantat cū illa. et hoc ideo. quia i
hac cantam⁹ pro domino nostro q̄ in aīa
et corpore pro resurrectione iam factus est
gloriosus et illa finalis melodia expectatio
nē nostram significat. v̄letiam sanctorū
secūde stole expectationē. Tacem⁹ ergo qz

habem⁹ qd̄ optam⁹. puuli nāqz plorant cū
panem nō habent. sed cū habent qd̄ deside
rant tacēt. ita et nos quasi ploram⁹ alio t̄p̄e
quia nō habem⁹ qd̄ desideram⁹ et sancti q̄
in desiderio sunt expectationis. In quibus
dā etiā eccl̄ijs in magnis etiā solēniatibus
tacet illa melodia in signū q̄ sancti pro q̄b⁹
celebrā⁹ cerni sūt q̄ sc̄i itolā quā expectāt
amittere nō p̄nt. Jubil⁹ qd̄ diuersa notat
v̄dictū est sub natali. Idoro in istis octo
diebus cantat p̄ memoria neophitorū. et sin
gulis dieb⁹ singula denotata sūt officia. qd̄
nō fit in toto t̄p̄e v̄sqz ad pentecosten. et in p̄
ima die sc̄i in sabbato sancto et in octaua du
plices laudes ponūtur. In prima enī dicit
allā. p̄fitemini. et traci⁹. laudate dñm omēs
gētes. in octauo v̄o dicit duplex alleluia qd̄
ideo fit quia p̄ma vita nostra que fuit ante
peccatū. beata fuit. sed nō sempiterna. sed vi
ta q̄ erit in septima quies erit beata et sem
piterna. Quia ergo prima vita fuit beata.
idcirco cantat p̄mo alleluia. qd̄ est vox an
gelica. in lingua hebraica qz dignior est sed
quia nō fuit sempiterna. ideo humiliori lin
gua latina cantat traci⁹ laudate. Quia v̄o
vita q̄ erit in septima etate erit beata et sem
piterna. ideo in sabbato in albis q̄ est dies
septimus duplex alleluia cantat p̄p̄tē du
plicem stolam vt ibi dicit. Nam vita illa q̄
in septima quies dabit. nō tollet in octaua
etate. q̄ per octauum officiū intelligit. sed po
tē cōsummabit. Circa cantica lencie no
tandū est q̄ quattuor sūt stat⁹ eccl̄ie. P̄di
mus est culpe. sc̄i culpe et pene. t̄rni⁹ pe
ne et gracie. q̄rnis gracie et glorie. P̄di
mus est eccl̄ia in septuagesima. ideoqz sub
ticet. te deū laudam⁹ et alleluia. qz non est
speciosa laus in ore peccatoris. et gloria in
excelsis deo. qz positi⁹ est inter deū et homi
nes paries inimiciorū. Sc̄i rep̄ntat in
aduentu. ideoqz supradicta cantica subicē
tur p̄ter allā. q̄a lex data deū intelligere do
cuit et laudare. T̄rni⁹ rep̄ntat in estuo re
pore. ideoqz propter gratiam acceptam in
festinis ista cantant. sed p̄pter penā ista in
ferialib⁹ subicent p̄ter allā. qd̄ etiam q̄ die
frequētat. qz spes de resurrectione futura

nō infirmat. Quartū repñtat iter octauas pasche et pente. ideoq; supradicta cantica leticie frequētant et multiplicānt. q; tamen nondū habem⁹ gloriā quā expectamus. ideoq; te deū laudam⁹ et gloria in excelsis ferialib⁹ subicem⁹. et in dñicis in qb⁹ q; duplicē resurrectionē repñtam⁹. et etiam in festis sanctorū in missa duo allā cantam⁹. sed in ferialib⁹ vñū vt iam dicet. Nec te moue at q; nō rectū sed preposterū ordinē ecclia representat. eo q; erūt nouissimi primi et pmi nouissimi. Sic ergo varietas dierū et statuum hūanorū varietatē iducit officiorū. **Q**ue rendū in est q; re diuina officia ita distinguuntur vt alia celebrent cū solo responsorio. alia cū solo allā. et hoc q; q; cū simplici alleluia. q; q; cū duplici allā. alia simul cū responsorio et alleluia. et alia cum responsorio et tractu. et alia cum allā et tractu. Vici potest q; die ieiuniorū qb⁹ responsoriū sine allā canit. recolūt act⁹ eoz q; presbyteris graua cōfitem⁹. vt ab illis consiliū accipiant penitēdi. Ipse ergo dies agūt cū solo rñsorio. per qd vita actiua intelligit. q; in labore ducit. sine allā qd est canticū leticie. q; ecclia dolet p tali bus tanq; p membris vulneratis et nondū sanatis. Ex eo enī q; allā dimittit rubor ecclie monstrat quem habet de suis vulnerib⁹ nō dū sanatis. Preterea ideo tūc nō d; allā. q; nō est pulchra laus in ore peccatoris. In die b⁹ vō profectus q; sūt ab octaua pasche vsq; ad octauas pentecostes simplex allā sine responsorio canit. Idū q; dies illi vitam contemplatiuam significant. q; erit post resurrectionem. in q; responsio non erit. quia penitentie act⁹ ibi superflū⁹ erit. sed tantū allā canetur de pcepta immortalitate. Scdo q; tunc pro illis canim⁹ q; iam sūt in patria ad quos iam nō pñet actio laboriosa quā rñsoriū notat. sed sūt in dei ptemplatione et exultatione que intelligitur p allā. Tertio quia ante resurrectionē corporū nostrorū. aīa sine corpore deū laudabit. Quarto q; sancti ante diē generalis resurrectionis simplici tantū recipiunt stolā sc; anime. Vñū in priuatis feriis gloria in excelsis deo zc. et duplex allā nō dicit. quia nōdū habemus

perfectam iusticiā nec gloriā quā expectam⁹. Sed quia ecclia iam primā habet resurrectionē. ideo alio tpe semp allā canit. preter q; in septuagesima. vt dictū est in pbenio hui⁹ pris et bñ. de tpe aduent⁹. In octauis vō pasce et in sabbato in albis duplex allā dicit. q; tunc tps resurrectionis repñtam⁹ et in requie que erit in resurrectione duplicem stolam sc; aīe et corporis picipiem⁹. q; erimus vtroq; homine. i. in aīa et in corpore gloriosi. Erimus enī in corruptionis gloria vestiti. In dñicis quoq; que sunt ab octaua pasche vsq; ad octauā pentecostes duplex allā dicit. tū quia in resurrectione quas ipsi dies significant corpus simul cū aīa laudabit deū. tum q; duo sūt vnde letari d; aīa in die sempuerna. vñū de pcepta leticia. aliud de picipienda in resurrectione. tum quia resurrectionē dñi que facta est in die dominica ē causa nrē resurrectionis future. et ideo in oī bus dominicis quasi octauā dñice resurrectionis repñtam⁹. In ferialibus vñū. q; niam ante resurrectionē aīa vna dñitaxat frui beatitudine. Vñū sūt vō vsq; ad octauam pentecostes duplex allā d; q; in octaua etate in qua erit corporū resurrectio erimus vtroq; boie gloriosi. In omnib⁹ quoq; festiuitatib⁹ illo tpe occurrentib⁹ duplex allā d; et hoc primo ppter requiē et fructū nem. Secūdo quia illi iam de duobus gaudent. i. de eterna quiete. et de diuina visione. Tertio quia cum iam babeant gloriā anie secuti sūt de gloria corporis. Sex vō dies paschales videlicet inter sabbatū sanctū et sabbatū i albis. et dominici dies atq; festiui q; celebrant⁹ ab octauis pentecostes vsq; in septuagesimā. in quibus responsoriū et allā canit. recolūt act⁹ eoz q; elemosinas largiēdo. infirmos visitando. et solum q; bona sūt opando. pseuerantiā habendo in sanctitate quam in baptismo receperūt sine dubio ad ptemplationem dei pueniunt. Inde est q; post responsorium quod vitam actiua significat. sequitur allā quod significat ptemplatiuam. sed tunc vñū tantum siue simplex allā d; ppter causas supradictas. Idū aut dicitur responsorium et postea sequit allā p

ut supra dictum est Dominici autem dies et festiui a septuagesima vsq; in pascha. q; responsorijs nō allā sed tract⁹ subdit. recolunt eos qui sūt in bonis opib⁹. sed videtes labore videntur casu. nā septuaginta tū dñi tur sine quib⁹ hec vita nō ducit. Inter rñsoriū enī et allā tract⁹ est medi⁹ q; neq; in tāta leticia est sicut allā. neq; in tāto ope vt rñsoriū. In sabbato vō scdo gaudentes p nobis pbenis nris. quia ab oī peccato liberati sunt canim⁹ allā. sed q; eos trahendos varijs vñū laborib⁹ tractū adiucim⁹. p quē labores intelligunt. de q; dictū est sub bñ. d; septuagesima et in pbenio hui⁹ pris. Quō officia istoz septē dierū et officia dñicaz que sūt in pascha et pentecosten adaptent⁹ septē donis spūs sancti sub vigilia ascensionis. et sub sabbato in albis dicit. **E**cce euangelia que bñ legunt sciendū est. q; oīa pñent ad resurrectionē et iuxta ordinē scriptoz ponūt. Matthe⁹ enī pmo scripsit. scdo marc⁹. ter⁹ iō lucas. vltimo iohannes. Tñ pmo ponit euāgelii matth. i. vigilia pasche. In ipso vō die. pasche euāgelii marci. In scda et tertia feria euāgelii luce. In quarta et quinta feria et in sabbato euāgelii iohannis. In sexta feria interponit euāgelii mathei. Sane in euāgelij vigiliis et diei tantū agūt de annunciatione resurrectionis facta p angelū. In alijs de visione. Conueniebat enī vt prius annūciaret⁹ dñi resurrectio. et postea ad maiore fidē faciendā corporaliter ipse ab oīb⁹ videret. Tria vō iohannis euangelia omnio ppostere posita sūt. primū nanq; fuit qd legit in sabbato postea qd legit in quinta feria. et aliquāto tpe post qd in quarta feria legit. **M**aria magdalena cū venisset ad monumentū et nō inuenisset corp⁹ dñi. sublatum credidit. et cucurrit et nūciauit petro et iohāni. q; cucurrerūt ad monumentū. et iohes p; cucurrit. sed nō intrauit. sed petr⁹ tandem veniens intrauit. et postea iohannes intrauit. et cū nō inuenissent redierūt ad propria. **I**dem legit in sabbato illis redeuntib⁹ mariam māsīt ad monumentū et inclinans se in monumentū. vidit vñū angelū sedentē ad caput alium ad pedes. qui dixerunt. Mulier

quid ploras. **Q**ue dixit. Quia tulerūt domini mei. et nescio vbi posuerūt eū. Et tūc puerla retrosū vidit iesū q; dixit ei. Mulier quid ploras. quē queris. Et illa respiciens. et orulanti eū esse credēs dixit. Vñ si tu sustulisti eū dicito mihi et ego eū tollā. **I**dem legit in quinta feria. Aliquāto tpe post petrus iuit piscatū cū sex alijs ad mare tyberiadis vbi dñs apparuit eis in litore. Et hoc legit in quarta feria. Sed q; hec oīa Solomo. in quarta feria cantat hoc qd cantabit sanctis in die iudicij. Tene benedicti pris mei zc. Et in illo euangelio qd eadem die legit d; q; dñs apparuit discipul in litore maris. Et bene puenit. **M**aria puerla maris. vt dicit beatus gregorius sup illū locū. finis intelligit mūdi i quo dñs apparebit suis gloriosus. et tūc petrus trahet ad litus rete plenum magnis piscib⁹ centū quadraginta trib⁹. nec tñ scin⁹ de rete. p petrū intelligit ordo sanctorū pastoz. q; de fluctu hui⁹ seculi ad litus stabilitatis eterne ducēt eos q; p ipsos puerli sūt. s; hoc attribuit soli petro ppter ecclie vnitatem. Sed quare legit in sabbato in albis euāgelii qd tūc legit. **R**ūdeo q; officii huius sabbati cū officio pcedētis sabbati sancti i multis puenit. **I**dem in pcedēt sabbato duplex laus cantat sicut et in hoc. et etiā lectio lectio puenit. q; in lectione pcedētis sabbati dicit que sursum sunt sapire. nō que sup terrā. et in lectione sequenti d; deponētes omnē dolū zc. et ipsi tanq; lapides viui sup edificamini zc. Et nihil aliud est q; que sursum sunt sapere. Conueniebat igit vt euāgelii euangelio cor responderet. qd fit in eoz pncipijs. **M**aria i euāgelio pcedētis sabbati d; de spe aut sabbati que luceat in pma sabbati. i. diluculo venit maria magdalena. Et in euāgelio sequentis d; Tria sabbati maria magdalena vñt ad monumentū cū adhuc tenebre essent. qd idē est. In hoc tamē videt differētia. q; dicit ibi q; venit maria magdalēa et altera maria. hic nō fit mēto nisi de maria magdalena. Sed vt ait augustin⁹ in libro de cocoz. euāgelioz. iō iohes solam mariā magdalēam nominat. quia fuit ceteris feruentior. nec tñ ideo ceteras excludit. Euāgelii vō matth.

legit sexta feria. qz dñs p passionē meruit
sibi dari potestatem in celo et in terra. vñ potē
data notificari. qz dñs i sexta feria passus
est. idcirco legit euāgelium matthei in sexta fe-
ria. in qua dñs ait discipulis Data ē mibi
ois potestas in celo et in terra. Unāplius.
Christus factus est p nobis obediens patri
vsqz ad mortē. mortē autē crucis. ppter qd et
de. Et ubi ergo ponere euāgelium in quo
agita iohāne de pma visione dñi q facta fu-
it mariē magdalene nisi in qnta feria In p-
ma enī diē nō poterat poni p dñs de causā.
nec in secūda nec in tertia nec in quarta nec
in sexta nec in sabbato. Unā restat q in qnta
feria necessario poni debuerit. Quia qdā
q licet in secūda feria legat euāgelium de ap-
paritione dñi facta discipulis euntibus in
emāus. nō tñ illa facta fuit ea die. sed in pce-
denti. Dece et enī apparitiones p xpi resur-
rectionē in euāgelis inueniunt ad fidem
nostam confirmandam. quinqz in prima
die. et quinqz postea. Sed in apostolo dici-
tur. q in die resurrectionis apparuit iacobo
et qngentis simul fratribz. Et sicut quidā
dicit in ipsa enī die pmo apparuit mari. ut
dicit in quarta pte subti. de accessu pon-
tificis ad altare. et iacobo qui votum voue-
rat nō comedere. sed et ioseph enī apparuit
q p eo tenebat in carcere. Uerū qz de visione
angeloz et maria magdalene euāgeliste di-
scordare vident ideo aliq sup hoc pter ppo-
siti dicant. Nam matheus dicit q mulieres
viderunt angelū sedere sup lapidē. q tñ erat
extra monumentū. Marcus dicit q introeu-
tes ipse in monumentū viderūt eū sedentes
in dextris. Iohānes dicit q maria magda-
lena vidit duos angelos vñ ad caput. aliū
ad pedes sedentes. Lucas dicit q duo ange-
li stantes dixerūt mariē magdalene et alijs.
cur queritis viuētē. Itē iohānes dicit so-
lam vñā venisse scz mariā magdalē. Ma-
theus duas scz eā et aliā. Marcus tres scz eā
et mariā matrē iacobi minoris et mariā filiā
salome. q fuit mater filioz zebedel. scz iacobi
maioris et iohis euāgeliste. fm chrisostō
mū tantum salome filia fuit. Lucas plures
dicit ei. Erat autē maria magdalena et iohā-

na et maria iacobi minoris subaudi mater
et ceterē q cū ipsis erat. Et alie venerūt qz nō
numerant euāgeliste. Ecclā tñ tres marias
reputat. Rursus matheus dicit q mulieres
certificatē p angelū. int qserat pcpue ma-
ria magdalena. denūciauerūt apostolis do-
minū resurrexisse. Et iohānes dicit q ma-
ria magdalena nūciauit petro et iohanni eū
sublatū fuisse. Uerū quidē sunt oia q dicūt
euāgeliste in his et nō sunt aduersa. sed qd
vñ min⁹ dicit ali⁹ supplet. Uerū est enī sic
narrat matheus q pmo viderunt angelū se-
dētē sup lapidē quē reuoluerat ab ostio mo-
numentū. q et dicit eis eū resurrexisse. et adiecit
Venite et videte locū vbi posuerūt eū. Et tñ
iple surgens pcessit eas in monumentū. et se-
dit i dextris sicut narrat marcus. Post ma-
ria magdalena vidit vñū ad caput et aliū
ad pedes sedentes. sicut dicit iohānes. q di-
xerūt ei. Mulier qd ploras. et nūciauerunt
eū resurrexisse. Et tunc surrexerūt ipsi. ut ap-
parerent ei stantes. sicut dicit lucas. ut in B
q surrexerūt dñm surrexisse ostenderent. et
cū starent dixerūt ei et alijs. Cur queritis vi-
uentē cū mortuis. Leu q surrexit cur qritis i
sepulcro qd est loc⁹ mortuoz. Ambrosius
dicit duas fuisse marias magdalenas. vñā
q fm matheus sciuit dñm surrexisse. alia q
fm iohāne nesciuit. sed corpus sublatum
credidit. Augustinus vñ de pcordia euāge-
listaz sic soluit. Dicit ei q cū maria magda-
lena cū alijs vēiret dicēdo. qz reuoluet nob
lapidē ab ostio monumenti. cū adhuc ali-
quantulū longē esset vidit lapidē reuolutū
et statim cucurrit ad petrū et iohāne et signi-
cauit eis corp⁹ dñi fuisse sublatū qui veniēs
tes inuenerūt monumentū vacuū et creden-
tes q fuisset sublatū redierūt. Maria autē
iterū adiunxit se alijs et ppius accedens cū
eis vidit angelū sedētē sup lapidē sicut dicit
matheus. et cetera sic sup dicta sūt Zachari-
as q pposuit vñū euāgelium ex quatuor alijs
soluit. Dicit enī q maria magdalena et alie
venerūt ad monumentū. et viderūt angelū
sedētē sup lapidē sic dicit matheus. et post in
monumentō sicut dicit marcus. et inde duos
stantes vñū ad caput et aliū ad pedes. sicut

dicit lucas scz illū priore cū alio. vel eo dispa-
rente alios duos. qui dixerunt. Cur queri-
tis viuētē cū mortuis. et significauerūt
eū resurrexisse. Illie crediderunt verbis eoz
maria remansit incredula. Unā alienūcia-
uerūt discipul⁹ dñm resurrexisse. illa nūcia-
uit petro et iohanni eū sublatū fuisse. que p
aduentū et recessū eoz sola remāsīt ad mo-
numentū. que inclmans se in monumentū
vidit duos āgelos sedētes vñū ad caput et
aliū ad pedes. sicut dicit iohānes. qui di-
xerūt ei. Mulier quid ploras. Et illa rōdit.
Quia tulerunt dñm meū et nescio vbi po-
suerūt eū. Et puerla vidit dñs. Qui dixit ei
Mulier qd ploras quē queris. Et illa putās
eū ortulanū esse dixit. Dñe si tu sustulisti eū
dico mibi. et ego eū tollā. Et tunc dñs eas
ex nomine nominauit. et ipsa tñ eū cognō-
uit. et post plures locutiones angeloz tunc
pmo credidit. et voluit procidere ad pedes
dñi. et domin⁹ dixit ei. Noli me tangere. nō
dū enī ascendi ad patrē meū. subintelligit in
corde tuo. quasi diceret. Quē queris tanqz
mortuū. non credis patri esse equalē. Et ad-
iecit dñs. Uade et dic frīb⁹ meis. Ascendo
ad patrē meū et patrē vestrū. Itē in proximo
est ut ascendam. Et ipsa cepit ire iam certifi-
cata. et inuentis alijs mulieribus iuit paritē
cū eis hoc nūciare apostol. et in illa via ap-
paruit eis domin⁹ dicens. Aluete. Que ac-
cesserunt et tenuerūt pedes eius. Predictū
autē modū loquendi in quo quasi genera-
liter dictū ē q mulieres iuerūt nūciare do-
minū resurrexisse. cū tñ maria que erat vñā
de illis tunc incredula fuit. sepe in scripturis
inuenim⁹. sicut et domin⁹ dicit discipulis.
Et me scitis et viam meā scitis. Cū tñ qdā
essent inter eos q hoc nescirent. Unā dñs ait
Tanto tpe vobiscū sū et nō cognouistis me
et. Sed illud primo dictū est sciētib⁹. isto
ignorantib⁹. Ita etiam dicitur q dominus
in ascensione apparuit discipulis. et expre-
uit incredulitatē et duriciā cordis eoz. quia
his qui viderant eū resurrexisse. nō credide-
runt. cum tamen aliqui inter eos fuerint q
iam crediderant. sicut petrus et alij plures. Sz
illud primo dictū est de incredulis. Nec opi-

nio videtur probabilior qz secunda. Et qd
dixit ambrosius. nō est credendū q dixerit
asserendo. sed alioz opiniones referendo. li-
cet ipse eam argumentis pbare videat qd
iuxta predictam opinionem leuiter respon-
detur. et feret totum qd ipse inducit. p incem-
ptionē soluitur. verbi gratia q ipse dicit q
vñā maria fuit fm matheus que sciuit do-
minū resurrexisse. hoc est falsum. quia alijs
credentibus verbis angeli remansit incredū-
la. Augustinus vñ nō sic fuisse dicit ut nar-
rat. sed narrat ita potuisse fuisse. Unā pbab-
lion sententiē nō pūdicat.

De secunda feria post pascha
Via per glorias
resurrectionis impleuit dñs que
pmisit in veteri testamento ut vi-
delicet introduceret nos in terrā fluentē lac-
et mel. ideo dicit ecclesia in introitu hui⁹ se-
cunde ferie. Introduxit nos domin⁹ in ter-
ram fluentē lac et mel. ero. rui. quia xps iam
introducitur est. et ecclesia triumphans in re. ec-
clesia vñ militans in spe. Epistola sumitur
de actibus apolorum. x. ca. Stans petrus in
medio. et intendit probare passionē xpi
et resurrectionē. Unde dicit. Huius omnes
pphete testimonium phibent. Euāgelium
duo ex discipulis. luce. xxiij. ca. pcordat epi-
stole. de apparitione dñi discipulis euntib⁹
in emāus. ibi enim habet q cognouerūt eū
in fractione panis. Quid est fractio panis
nisi expositio scripture. ibi enī cognoscitur
domin⁹. Bñsorium vero pcordat cū intro-
itu. Dicit nunc israel. Illa. Hōne cor nō
strum erat ardens. et est de scripturarū ex-
positione. In alijs ecclesijs dicit alla Ange-
lus dñi. matth. vli. ca. Offerorū. Angel⁹ do-
mini. et est de testimonio apolorū. Post co-
munio Surrexit dñs. et luce. vli. cap. est de
apparitione q facta est petro. Multiplicat
igitur apparitōes ut dictū est ad pfirmādā
fidē. Sane ex hodierno euāgelio sumitur
alleluia. Hōne. et offerenda. Angel⁹ dñi. et
eo q ibi dicit mulieres visiones angeloz vidit
se qui dicunt eū viuere. Similiter et com-
munio Surrexit dominus. ex eo q ibi dicit

Surrexit dñs vere et apparuit simoni. Ad pietatē ergo pertinet hoc officium in quo pūctū rememoratio scripturarū et pietatē accedit ad mansuetudinē. Mansuetus autē terra p mittit illa de qua dicit Beati mites quoniam ipsi possidebunt terrā. scilicet fluentē lac et mel. Quia in introitu Introduxit nos dominus in terrā fluentē lac et mel. Et sunt hec verba moysi populo post eum agni de egypto ducētis. In introduxit in quā spe. sed in illā postea introducet re. quā caleph dedit are filie sue irriga tam irriguo superiori et inferiori. Irriguum inferius timor est. superius amor. Caleph beteni qui quasi cor interpretat. dat anime deuotionē cū timore piter et amore. In hac secunda feria fit in vrbē statio apud sanctū petrū ppter hoc quod in euāgelio habet. Et apparuit simoni. Et quibz dicit. Nonne cor nostrū ardēbat in vobis. quia ipse p ceteris magis arsit dñm diligendo. Hac die pisces viuos inspicim⁹ recolentes cū gaudio quod domin⁹ ad probationē resurrectionis prem piscis assu comedit. Et in tertia feria ad fontes um⁹. ut ibi dicit. et mulieres vberant viros. Enā in his trib⁹ dieb⁹ est feriandū. prout sub pasca dictū est.

De tertia feria post pasca.

Tertia feria ostenditur

per quid habeat beatitudines celestis patrie. ostendit enim in secunda feria quoniam terrā fluentē lac et mel iam introduxit nos deus in spe. et postea introducit in re. ostendit per quod habeatur. quia p diuinā sciām siue cognitionē dñi nostri. Unde hec tota feria est de cognitione siue sapia dei. et inde introitus est. Elqua sapientie. ecc. xv. ca. et est septimū tōm quia in septē donis spūs sancti est ista sapientia. In eplā Surgens paulus. actiūz xii. ca. ostendit xpi passio et resurrectio. per quā hec sapientia habet. Qui enī verā fidē habet de his habz sapore dei. Hec autē cognitio ē dies quā fecit dñs. De graduāli ergo ppter et nota quod cū omnes graduales versūs hui⁹ hebdomade sumant de psalmo. cxvii. scilicet pntemini. q est non⁹ post. Dixit dñs. hodie dñm sumit de psalmo. cxvii. Confitemini.

qui est decim⁹ in matutinali cātate. eo quod iste psalm⁹ exhortat fideles ad laudē dei quod sapientia suā redemit et liberauit eos a quodam plici temptatione. quia liberauit eos de necessitatib⁹ eoz. i. ab infidelitate. et quia liberauit eos de necessitatib⁹ eoz. i. a pua p̄suetudine. et liberauit eos a tedio bone actionis. et eduxit eos a vltimis hereticis ipugnationis illa ē. Surrexit dñs et apparuit mulierib⁹. Et finit alias ecclias. Opornit xpm pati. quod sumitur de euāgelio. In alijs enā dicit. Surrexit domin⁹. ve. Luce. xli. ca. In euāgelio vō. Stetit iesus. Luce. xlii. ca. ostendit dñs et pbat resurrectionē suā discipulis suis per quattuor. Primo p p̄suetū modū loquens dñi dixit. Pax vobis. Loquebat enim eis sepe de pace. et amator pacis erat. Quia et ipse dñs inquit. In me pace habebitis in mūdo aut pressurā. Hec ē relinquo vobis. pacem meā do vobis. Secundo p hoc quod ostendit sepelibile. Tercio quia eis comedit. Quarto quia aperuit sensum scripturarū. Et quia hanc sapientia dñs dedit p se et p aplos. idō dicit in offertorio. Intonuit de celo dñs. id est de apostolis. ut omnes crederent illum. Hec enī in q̄tiobannes scripta sūt ut credatis. et credentes vitam eternāz habeatis. In postcomunionē que est ad col. iij. ca. inuitamur ad hanc sapientia. Si surrexistis cum xpo que sursum sunt sapite. ecce de sapientia. Et quia de sapientia habet in hac secunda feria. idō fit statio ad sanctū paulū quod fuit sapientior omnib⁹ apostolis seu cui domin⁹ singulariter aperuit intelligentia scripturarū. de quib⁹ legit in euāgelio et in introitu. Quia ipse dicit. Nonne ab homine accipit euāgelium meū. sed p reuelationē domini mei iesu xpi. Vel quia p eū marie adimpletū est quod in euāgelio legit. scilicet optuit p̄dicatio legis in hodierna lectione actiū aplos. Hac die viri vberant mulieres prout sub pasca dictū est. Hac enā die ad fontes um⁹ p eo quod hodie in introitu viri beati aqua sapientie potati referunt. et in offertorio fontes aquarū apparuisse memorantur.

De quarta feria.

Ostenso in tertia

feria de celesti patria et p quod beatus. ostendit enā in secunda feria quoniam terrā fluentē lac et mel. et introducit nos deus in spe. et postea introducit in re. ostendit per quod habeatur. quia p diuinā sciām siue cognitionē dñi nostri. Unde hec tota feria est de cognitione siue sapia dei. et inde introitus est. Elqua sapientie. ecc. xv. ca. et est septimū tōm quia in septē donis spūs sancti est ista sapientia. In eplā Surgens paulus. actiūz xii. ca. ostendit xpi passio et resurrectio. per quā hec sapientia habet. Qui enī verā fidē habet de his habz sapore dei. Hec autē cognitio ē dies quā fecit dñs. De graduāli ergo ppter et nota quod cū omnes graduales versūs hui⁹ hebdomade sumant de psalmo. cxvii. scilicet pntemini. q est non⁹ post. Dixit dñs. hodie dñm sumit de psalmo. cxvii. Confitemini.

De quinta feria

Quinta feria est de

puerione gentiū ppter passionem et resurrectionē. Quia introitus est. Quia trices manu tuā laudauerunt pariter christiani. quia sapientia apuit os mutor. Quia eplā. xxi. ca. Luc claudus saliet sicut ceru⁹. et api entur lingue mutor. Quia factū est quoniam xpus demones eiiciebat. et faciebat homines multos loqui. Quia in euāgelio Erat iesus eiiciens demoniū et illuderat mutū. In eplā vō Angel⁹ dñi act. iij. significat conuersio ista gentiū. Quia ibi de eunuchō qui puerus

est a philippo quod interpretat os lampadis siue os illuminans. quia quoniam p scripturaz inspectionē vel p̄dicationē puerit homo ut gentiles qui significant p eunuchū. quoniam vō p inspirationē puerit ad dñm. ut habet in euāgelio quod apparuit mariemagdalene. Quia vō p puerionē gentiū factus est xps lapis angularis. idō in versu rñsoni habet Lapi de quē reprobaueūt edificātes. Et quia vera puerio fit p p̄nāz. idō sequit alleluia math. xxi. In die resurrectionis mee dicit dñs. pcedā vos in galileā. i. in trāsmigratio nē de vicis ad vrbē. Euāgelium. Maria stabat ioh. x. c. est de apparitione dñi marie magdalene in specie mulani siue peregrini quia pegrin⁹ est de⁹ homin⁹ quod dñm est in p̄cto. In offertorio In die solennitatis exod. iij. et xii. ca. fili p̄munt pueritib⁹ vera bñtudo. In postcomunionē vō. iplā. i. reg. i. c. ad laudābū inuitamur. Et fit statio a sanctos apostolos. quia in philippo quod interpretat os lampadis. intelligunt omnes apostoli. per quoz p̄dicationē conuersio gentiū facta est. Item quia fratres domini. de quib⁹ in euāgelio legitur. sunt apli p quos os muti aptum est. et disertel lingue infantiū. idō statio fit ibi.

De sexta feria.

Sexta feria est de

institutiōe baptismi. Quia introitus est. Eduxit eos domin⁹ scilicet de egypto. i. de tenebris peccati. et in imis coseoz operuit mare. i. baptismus. et subicitur ibi iter allā. ppter liberationem ab hostibus et bonū gratie. Postmodū sequitur eplā. Quia semel. i. pet. iij. c. in qua beatus pet⁹ agit de baptismo et de arca noe. Sic enim in diluuiō parca salue facte sunt aielet pauces scilicet octo. fili et in baptismo. quia si cut in aquis diluui. que inundauerunt totū mundū. mūdus a peccatis purgatus est. et parca aie salue facte sūt. ita et in aquis baptismi. in quā oia peccata mūdāta sūt. per eccliam saluati sumus. Sequit graduale. Hec dies quā fecit dñs. Quia dñs.

qui venit in nomine dñi. Est enim hō q̄ conse-
crat baptismā. sed de? est q̄ inuisibilis bap-
tizat. Un sequit. Be? dñs illuxit nobis sc̄
p̄ illuminationē baptismi. et p̄ illuminationē
legis dñi. Alia est Angelus dñi. cū duplici
v̄su. sicut in die pasce. In quibusdā eccl̄ijs.
q̄ i hac die agit d̄ institutionē baptismi. vñ?
versus est p̄pter xp̄i resurrectionē in corpe.
alius p̄pter stola aie quā in baptismo susci-
piunt baptizati. Euangelii vñ? est de institu-
tione baptismi s̄m mat̄. vñ. ca. Unde di-
scipuli abierunt in montē quē p̄stituit illis.
Et sequit. Eunt docete oēs gētes.
baptizantes eos in nomine p̄ris &c. Et q̄ in
mēoria debem? habere istū diē p̄pter insti-
tutionē baptismi ideo sequit in offertorio.
Erit nobis memorialis dies ista &c. exodi.
xij. et xij. ca. Memorialis quidē d̄ esse dies
in qua devicijs ad v̄tutes transim? hoc ei
dixit moyses de die pasce. Post cōmuniō ē
Bata est mibis potestas. mat̄. vñ. cap.
Quia v̄beata v̄go credidit interfuisse in insti-
tutionē baptismi. q̄ vñ hieronym? ait. hoc
apud nazareth in domo ei? actū est. ideo hac
die fit statio in eccl̄a ei?.

De sabbato in albis.

Sequitur de sab-
bato in albis. in quo est introit?
Eduxit dñs ip̄m suū in exulta-
tione. hoc maxime in extremo sabbato fieri
intelligim? qñ erit verū sabbatū. S̄ ne uñ
dei credat hoc dictū esse de se. sequit in eplā
p̄ma beati petri. ij. capi. Fratres deponetes
omnē maliciā et doli &c. Sequit duplex al-
leluia sine graduale. Primo q̄ nūc termina-
tur septuagesima. post quā sequit octava
resurrectionis qñ habebit duplex stola aie
sc̄ et corpis. et cessabit labor op̄is. de q̄ dictū
est in p̄hemio hui? p̄ris. et sub n. de septem
dieb? post pasca. et in q̄rta p̄re sub n. de alla
Secūdo q̄ in die iudicii duplex erit gaudius
p̄ dñica et nostra resurrectionē Tertio gēmi-
na alia. q̄ tūcerit leticia sempiterna. q̄ enī
erit leticia vñ? alla canit. q̄ sempiterna s̄m
cōcanit alla. Quarto q̄ i octava resurrectionē
nis omnis sollicitudo d̄ponet. q̄ significatur

in hac octava die in qua vestis cāda siue
chrismale deponit. ideo in albis nō cantat gra-
duale sed duplex alla. q̄ tūcerim? in albis.
Itē qñtū ad resurrectionē dñi nō d̄ gōua
le cantari neq̄ qñtū ad baptizatos. et ideo cā-
tatur vñ? una p̄ baptizatos sc̄ Laudate
pueri dñm. et aliud de resurrectione dñi sc̄
Hec dies quā fecit dñs p̄detera ideo p̄ alla
hec dies. sequit alleluia. laudate pueri q̄ de
leticia animarū transiunt ad gl̄iam incorru-
pibile corp̄is. Euangelii vñ. Una sabbat-
ti ioh̄. xx. ca. est de duob? discipul? q̄ currebāt
ad monumētū petr? sc̄ et iohannes q̄ signi-
cant duos ip̄os. cūcūrit tñ cū iohannes
i. iudic? ip̄us. q̄ habebāt p̄phetas sc̄ b̄ie-
remia elia et alios qui de passione dñi lo-
quunt. sed petr? citi? intrauit. i. gentilis po-
pulus. nō tñ intrauit unde in multitudine
ne. q̄ enī credit intrat. sicut dicit aug? Et at-
tende q̄ eplā et euāgelii hui? sabbati p̄cor-
dant cū eplā et euāgelio sabbati sancti. pro-
ut dictū est sub titulo de septē dieb? post pa-
sca In offertorio vñ? de illuminatione p̄ bap-
tismi agunt grates. Benedic? qui venit &c.
Post cōmuniō est Dēs qui in xp̄o bap-
tizati estis xp̄um induistis. gal. iij. Die ista fit
statio ad eccl̄iā beatī iohannis i. laterano.
q̄ enī ibi in p̄cedenti sabbato baptizati sūt
pueri. et in octava die in lege circūcidēbant
ideo recte hac die ip̄i pueniūt vñ? hoc sp̄uali-
ter agat in baptizatis. et hoc est q̄ d̄ in eplā
Deponetes omnē maliciā et omnē doli &c.
quasi mō geniti infantes. ne p̄ fenestras
qñq̄ sensuū intret mors. Dicit autē ad bo-
ras caplm. Xp̄us resurgens. rox. vñ. ca. et il-
lud. Expurgate vet? &c. i. ad corinth. v. ca. et
illud. Xp̄us passus est. i. pet. ij. Quia vero
in tota septuagesima que vsq̄ ad hanc diē
p̄dicit p̄nias egim? ideo eccl̄a hodie celebrat i
alb? ut magis ac magis albi sim? sic dñs ait
i euāgelio mat̄. iij. Aligite p̄nias. appropinq̄
bit enim regnū celoz. Quare sabbatū d̄ in
albis dictū est sub pasca. I hac die dñs papa
distribuit agnos dei. Allicubi etiam distri-
buitur cereus pascalis. de quo dictū est sub
sabbato sancto.

De recapitulatione dierum
precedentium.

Est etia aliter

Dici. quideo in p̄missis septē dieb?
baptismalia celebrant officia vñ?
q̄ baptizati sapia septiformi docetur. vñ? q̄
ip̄os ip̄is vñ? uersitas diez septenario vol-
uit. q̄b? q̄ fides spes et caritas p̄cipue sunt
necessaria. ideo tñb? psalmis vñ? in nocte
nis Singulorū aut diez officia sic possum?
septē sp̄itib? et beatitudinibus coaptare.
Officiū quidē dñice resurrectionis p̄inet
ad timorē q̄ timem? terribile s̄niam iudicis
Cum enī dicit p̄r rex et iudex oim. Resur-
rexi ad buccā suā. in suggillationē inimico-
rū dicentū. qñ moriet? et p̄bit nomē ei? tñc
magn? erit timor et tremor. Un et in offer-
torio. Terra tremuit &c. sp̄s timorū vñ? fū-
damentū ponit. S̄ quare a timore incipie-
tes in sapia terminam? cū ysa. cepit a sapia
et descendit ad timorē. B̄ideo. ysaia salua-
torē descripsit q̄ carnē assumēdo descendit.
Istos vñ? de terrenis ad celestia tēdere cona-
mur. et ideo grad? ascēdēdo p̄numerare debe-
m? ut a timore ad sapiā puenire possim?
In sc̄da feria legit euāgelii de duob? di-
scipul? euntib? in emaus. q̄b? dñs apparuit
et scriptural moysi et oim p̄phetarū apuit. Et
attēde q̄ licet hodie legat euāgelii de appari-
tione dñi nō tñ hodie. sed hē apparitio sc̄a
fuit. Al̄o pietatē ergo p̄inet s̄ officii in q̄ cō-
tinet remēōrāō scripturarū. et accedit ad mā-
suetudinē p̄tibi dictū est In tertia feria
legit euāgelii Stetit iesus. vñ? m̄lthipharie
suā resurrectionē p̄bat sc̄ p̄ vñ? p̄ tactū et p̄
gustū et enī p̄ auditiū. cū scripturas exponit
Q̄d p̄inet ad sc̄ia. Un in introitu. Alqua
sapie &c. b̄i vñ? potant referūt. In offertorio
Introuit &c. fontes aq̄z appuise mēorant
In postcōdione. Si p̄surrexistis. q̄ sursum sūt
grite. sape iubent Et in euāgelio sensus ad i-
telligēdu scriptas discipul? apit Scriptarū
q̄ p̄e intelligētiā et sc̄ia lamēti et luc? est cā ef-
fectua Qui ei legit scriptas p̄phetas et eoz
dñm ocalos. q̄ quod olorem oret Et qñto
q̄s p̄cā sua intelligit. tāto in hūcū et p̄niela?

mēti p̄cipu. Licet igitur dieb? sit gaudē-
is vacandū. tñ iēptā leticiā remoueam? ne
carnes agni sine lacrymis a gressib? comēda-
m? q̄b? q̄ lugēt In q̄rta feria legit euā-
gelii de discipul? piscantib? q̄s dñs iuitauit
ad p̄adiū. et dedit eis panē et pisce assū. i. co-
gnoscere xp̄m eē deū et hōiem passū. Que q̄
dē est illa saturitas de q̄ d̄. B̄i q̄ elurūt et
sūt iusticia. q̄mā ip̄i saturabunt. Q̄er-
go d̄ ibi. Venite p̄radete. B̄est q̄d cantat in
introitu. Venite b̄ndicē p̄ris mei papitere
gnū. I hac cā regnū ē p̄adiū eternū vbi erūt
piscēs magni. sed vñ? ē sup p̄uinas nō pas-
lionis. sed amoris B̄onabilitatē i feria q̄r-
ta nobis a xp̄o regnū p̄mittit. q̄ i q̄rta etate
regnauerūt dauid et salomō. in q̄z manib?
xp̄i regnū specialit? et plenit? significat. Et q̄a
petr? supradictū retetrat in terrā. ip̄i enī
p̄missa est eccl̄a. ip̄i specialit? dicitū est. pasce
oues meas. ideo p̄ eplā sumit eius p̄dicatō
de actib? ap̄lorum. Al̄o saturitatē q̄s p̄inet
offerenda. Istas celi aperuit sc̄z p̄phetas
qui p̄dixerūt angelos q̄ annūciauerūt. ma-
riam que genuit ap̄los qui p̄dicauerūt. do-
ctores qui exposuerūt. Ister hos oēs pluit
dñs māna in ore gentiū animarū. i. dei vñ?
vel corpis sacramentū ut non deficerent in
via tendētes ad patriā. vbi comedēt panes
angeloz. Tersus gradualis. dextera dñi se-
cit v̄tutē. congruit illi verbo euāgelii. Al̄it
tite i dextera nauigij rete. Et est sensus. De
xtera dñi fecit v̄tutē. quia potentia vbi m̄s
bi vñ? fecit me vincere mortē. Ideo q̄z dex-
tera domini exaltauit me. ideo est laudabilis
me fecit. et reperit. dextera dñi fecit v̄tutem
ut ostendat resurrectionis qualitātē sc̄z eter-
nam. Un sequit. Istō moriar. sed viuas. Iu-
sta quē sensum capim? cū apostolo in alle-
luia et cōmuniōne. christ? resurgēs. Et per-
tinet hoc ad fortitudinē. Et quia beat? lau-
rentius fuit piscis assus fortis iesurie. et elu-
riens in fortitudine. ideo fit ibi statio Of-
ficiū q̄ntē ferie p̄inet ad consiliū et miseri-
cordiam. Al̄o agnū ei fuit consiliū peccatū-
cis pedes chasti lauantis cū lacrymis ut
misericordiā consequerēt. put in euāgelio
dicitur. Officiū sextē ferie p̄inet ad m̄s

diciam cordis et corporis. In baptismo namque de quo ibi agitur lauantur corpus et anima. Et quia multis cordibus visio dei promittitur ut ibi beati mundo corde quoniam ipsi dei videbunt. et promundicia ad intellectum perveniunt recte in evangelio dicitur quod transiungentes deum videbunt. In sabbato legitur evangelium in quo dicitur quod licet iohannes percurreret tamen petrus sequens citius in monumentum intrauit et postea iohannes bannes. Ibi putat dicitur est sunt duo populi. Petrus significat gentes quod posterius venerunt ad nuntiandam passionem. sed tamen primus creditur iohannes sinagogam quod in lege et prophetis prius audiuit dominum passionem. sed non dum credere in mortuum voluit. Credit autem cum israel salus fieri. De his duobus populis scilicet credentibus et non credentibus loquitur petrus in epistola. deponentes et de credentibus de in introitu. Eduxit dominus populum suum. Eduxit enim dominus israel de egipto cum auro et argento. sed illi in deserto murmurantibus et in periculis eduxit eos quod non murmuraverunt de deserto in terram promissam. Et propter eosdem dimittimus graduale et duplicat alleluia. quod tunc neophyti laborabant nunc deum vocet et opelaudent. Et eosdem promittit alleluia. Laudate pueri dominum. Totus enim ille psalmus ad lectionem dicitur gentium. quod ex eius illo fine probatur. Qui habitare facit sterilem in domo. Eisdem pueris pervenit quod canit in offertorio. Benedicite quod venit in nomine domini. Ibi enim visum cantauerunt pueri occurrentes domino ad passionem venientem. Quod sequitur Benedicite vos de domo domini. adiecit mater ecclesia dicens pueris suis. Benedicite vos bis. id est signavimus vos baptismo. nos qui sumus familia domini. quia deus dominus illuxit nobis. Sequens versus. Hec est dies. ad gaudium spectat credentium. Ille alius. Lapidem quem reprobaverunt ad suggillationem pertinet iudeorum. Et eosdem credentes pertinet postcommunionem. Deus qui in christo est. Ipsi tamen igitur officium istud ad pacificos quod filii dei vocabuntur. dedit enim dominus his qui credunt in nomine eius patrem filios dei fieri quibus datur sapientia per suum

De prima dominica post pascha

In octava pasce incipit tempus regressionis seu recedendi a peccatis. putat dicitur est in phemio huius pasce Sane in hac die dominica in quibusdam ecclesiis sunt octavae pasce. et dicuntur ratione de die dominica. et introitu resurrectionis. et graduale quod derelictum erat resumunt habentes respectum ad generale resurrectionem ad cuius gloriam per dies ascendit. Christi enim resurrectio in octava etate facta est. Sed cum pascha solennitas significet illam octavam quod sequitur septenarium huius vite. quod quod octavas cum etiam et solennitas predicat non tantum per octo dies. sed etiam usque ad die pentecostes ratione quod resurrectio futura significata est per circumsionem. quod octava die mandata est cuius per circumsionem octo sunt beatitudines quod octava redit ad primam. et ideo ad repentinam hanc beatitudinem solenniter octo diebus officiis celebramus octavas dominice resurrectionis. quod est causa et signum nostre future resurrectionis et circumsionis. Has beatitudines coaptat augustinus in libro de doctrina christiana septem spiritibus omittit ultimam. quod redit ad primam. Gradatim enim a timore pervenit ad sapientiam. Et in initium sapientiam timor domini. De his dicitur in phemio septime partis. Quia ergo noviter baptizati sunt puri. et quia multos novellos in quadragesima genuit ecclesia. et quia in illo tempore fuerunt apostoli puri. propter quod dominus fuit cum eis quadraginta diebus post pascha instruens eos in fide ut possent omnino fieri spirituales. et ut viderentur signum spiritus sancti. Propter istas tres causas siue novitates instruit nos ecclesia in fide in hoc tempore. et ideo in prima quondena leguntur apostoli. et actus apostolorum in quibus libris habetur de septem signaculis. videlicet de incarnatione. natiuitate et de christo solus aperuit. que sunt maria principia fidei nostre. Postmodum in alia quondena cantatur in responsoriis de psalmis. et in lectionibus leguntur epistole canonice usque ad ascensionem domini. ut supra fidem edificent bona opera. psalmi enim et epistole bona opera designant. Et attende quod ante resurrectionem lex et prophetes legebantur. post resurrectionem vero apostoli. et epistole canonice que sunt apostolorum scripta leguntur et cantibus in libris

tur. Lex enim et prophetes per passionem et resurrectionem peremerunt. sed apostoli iam factam annunciant et testificantur. Ideoque rationum illud cantatur. Virtute magna reddebatur apostoli testimonium resurrectionis. Rationabiliter quod legitur apostoli. et canit eo quod in eo visio christi et angelorum colloquio memorat. In illa enim vita quam paschale significat tempus aie visionem trinitatis et angelorum sortio gratulabuntur. Legitur autem apostoli. cum historia dignus es domine. Alleluia incipit. Ego sum vultus. Quod autem quodam responso sortio dei decantabat populus israel alleluia et uniuersa multitudo iacob canebat legumini. et dauid cum cantantibus cytharam percutiebant domo domini. illud respicit quod regno saul destructo. id est mortis imperio. arca. id est humanitas saluatoris in qua sunt manna. id est verbum. et tabule testamenti. id est thesauri sapientie et scientie dei absconditi. in hierusalem ducit et in tabernaculo collocat ut eterna pacis visione fruatur et ad priam equalitatem gloriosus exhibeat. Cum autem super istis prophetis infantie saluatoris paulum dixerim esse legendum. nunc vos scripta ceterorum apostolorum pater quod toto tempore siue ante passionem siue postea quo dominus prima memorat congrue preconces noui testamenti loquuntur. ut qui ab verbis sponsi filii solationis lacte potantur. Ideo namque scripture sunt vera. de quibus dicit. Adhuc non sunt vera tua vino. De quibus nos sic reficiat deus cuius misericordia plena est terra. ut omnes de ipsius plenitudine accipiamus. Et nota quod secundum romanum ordinem leguntur noue lectiones in dominica a pascha usque ad pentecostem. putat dicitur est sub titulo de septem diebus post pascha. Propter novitatem autem triplicem quod dicta est incipit introitus. Quasi modo geniti infantes et. i. petri. ii. ca. In epistola vero in fide instrumur quod incipit. Omne quod nati est ex domino pater mundi et. i. ioh. v. ca. ostendit fidei pretestimonium in celo et in terra et in scientia. In terra cum dicit. Tres sunt qui testimonium perhibent in terra. spiritus aqua et sanguis. Quod enim clamore magno dominus emisit spiritum. et per eam iam mortuo et uiuente sanguis et aqua indicat fuit humanitatis. Et bitres unum sunt. id est unum significat. Tres perhibent testimonium in celo. pater in voce. verbum in carne. spiritus in eo

lumba. et bitres unum sunt. De testimonio scientie sequitur in epistola. Qui credit in filium dei iam in se testimonium dei habet. id est hoc dicitur ei conscientia. Sequitur duplex alleluia. in dominica enim et festiuis diebus ab hac die usque ad octavam pentecostes canitur duplex alleluia. de quod dictum est sub titulo de septem diebus post pascha. et sub sabbato in albis. et sub septuagesima. primum alleluia est. post dies octo. ioh. ii. ca. Evangelium. Cum esset sero ioh. ii. ca. est de duabus apparitionibus domini. Prima omnibus apostolis in ipso die pasce excepto thoma. alia octava die post thoma. qui vidit et credidit et tenuit et dixit. Dominus meus et deus meus. Aliud vidit alius credidit. Vidit humanitatem et credidit deitatem. Et prout factum interpretandi nominis. Thomas enim interpretatur abissus. nam profunde intellexit qui ex eis qui exterius vidit deitatem intima penetravit. Postmodum inuitat nos in evangelio beatus iohannes ad credendum ab vultu et honesto. Tale est et nobis credere. Unde dicit. Multa signa fecit iesus que non sunt scripta in libro. Postmodum est. Adhuc manum et. ioh. ii. ca.

De secunda dominica.

Equitur de secunda dominica post pascha. Quia enim per christi resurrectionem illuxit deus

nobis. non tantum paruulis. sed etiam perfectis. ideo hec dominica de pastoribus est. quod debent plene imitari christum. Unde introitus est. Misericordia domini plena est terra. Ea enim non tantum paruuli. sed et magni replentur. Et ideo sicut antecedens dominica fuit de paruulis. sic ista est de perfectis. Unde sequitur. Verbo domini celi. id est apostoli firmati sunt. Et quia petrus loquitur ad pastores in epistola. Christus passus est pro nobis. et. prima petri. ii. ca. ideo nunc huius synodi. et sic statio ad sanctum petrum. In fine enim dicitur. Conuersi enim estis nunc ad pastorem et epum animarum vestrarum. Duo alleluia dicuntur. Primum scilicet cognouerunt discipuli et. est de resurrectione. In alijs tamen ecclesijs dicitur. Surrexit dominus. matth. ultimo capitulo. Aliud scilicet Ego sum pastor bonus et. ioh. i.

est de prelatiis. Euāgelium vō. Ego sū pastor bon⁹. ioh. x. ē de bonis p̄latiis ⁊ mercenariis. Offertorium est. Deus de⁹ me⁹ ad te de luce vigilo. q̄ p̄lati dñt semp vigilare. Un̄ in cā ticiis cāncor dicit. Inuenerūt me vigiles q̄ custodiūt ciuitatem. Postcommunio simili ter est de p̄latiis. Ego sū pastor bon⁹. ioh. x. c.

De tertia dominica

Recedentib⁹

I duab⁹ dominicis ostēsum est q̄ parui et magni p̄p̄i resurrectio nem pleni sūt misericōdia dñi. Idcirco cū dicit in introitu p̄cedentis dominice. Misericō dia dñi plena est terra. Magni cū dicit ibi. Verbo dñi celi firmati sūt. In hac vō tertia et in sequentib⁹ duab⁹ dominicis ante ascē sionē hortat nos ecclia ad iubiliū et exultatio nem. p̄pter xpi resurrectionē ⁊ ascensionem. Un̄ introit⁹ hui⁹ dñice incipit. Jubilate do omni terra ⁊c. Et ibi sequit⁹ allā. q̄ iubilius est exultatio mētis habita de eternis. soli at deo iubilandū est. Sequit⁹. Psalmū dicite nomini ei⁹. i. bilari opatione ipsū laudate. ⁊ sequit⁹ similiter ibi vñz alleluia. q̄ ab vna radice ortū hñt oia talia id ē charitate. Se quit⁹. Bate gloriā laudi eius. et ibi dñe enā in fine seq̄tur triplex alleluia. q̄ a potentia pa tris. ⁊ sapia filij ⁊ a benignitate sp̄s sc̄i pro cessit. q̄ nos liberauit p̄ passionē ⁊ resurre ctionē suā. et ideo laudand⁹ est deus. Licet aut sit exultatio. n̄ incutit timor. ne spes sū timor. exultatio in p̄sumptionē. Un̄ sequit⁹ vsus. Bate deo q̄s terribilia sūt opera tua dñe. Debet ei timere nou⁹ p̄plus. quia iudei excecari sunt. qui erant p̄plus peculiaris do mini. qui licet apposuisent custodes. n̄ dixe runt. venerūt discipuli ei⁹ ⁊ furati sunt euz. Et hoc est qd dicit ps. Admittent tibi. id est ad honorē tuū. quia ex hoc mag⁹ confusi sūt inimici tui. i. iudei. Et sequit⁹ ibi. In multitu dine virtutis tue. q̄ diceret. licet vidissent mul ta miracula. videlicet solē obscuratū. et pe tras scissas. In hoc est enā multitudo vir tutis dei. q̄ mendacia inimicorū vertit in suuz bonorē. In eplā vō monet petrus baptiza

tos vt ambulent in nouitate vite abstinen tes a carnalibus desideriis dicēs. Obsecro vos fratres tanq̄ aduenas ⁊ peregrinos ab stinere vos a carnalib⁹ desideriis. i. peri. ij. ca. et p̄cordat cū introitu. q̄ gustato spiritu desipit omis caro. Quedā ecclie dicit allā xpus resurgens. roz. vi. ca. Euāgelium ē de resurrectione. Adodicum et non videbitis me. modicū. i. a morte vsq̄ ad resurrectionē iterū modicū et videbitis me. post resurre ctionē. ⁊ modicū q̄ vado ad p̄z. ioh. xvi. c.

De quarta dominica

R quarta etiā do

I minica iuitamur ad iubiliū ⁊ specia liter inuitamur ad hoc gentes. Un̄ introitus sumpt⁹ est de psalmo inuitante ad cantū q̄ incipit. cantate dñō canticū no uū quia mirabilia fecit domin⁹. Bern. inq̄t. Tria fecit dñs mirabilia in incarnatōe sua. Idcirco q̄ mat esset vgo scdm q̄ de⁹ fieret hō. Tertū q̄ p̄dica p̄ credere carnal hō. Sequit⁹ ibi. Un̄ spectū gentiū reuelauit iu sticiā suā. i. filiū suū. Sequit⁹ vsus. Salua uit sibi dextera ei⁹ ⁊c. q̄ p̄fide vñt sūt duo populi sc̄i gentiū ⁊ iudearū. ideo in orationē habet. De⁹ q̄ fidelium mētes p̄m̄ efficit volū tatis ⁊c. Rursus q̄ ista dominica q̄ta ap p̄p̄inqua ascensionē. id ē. euāgelium. Elabo ad ei⁹ q̄ me misit. et nemo ex vob⁹ ⁊c. ioh. xvi. Et post. Expedit vobis ut ego vadā ⁊c. oñ dñi enā iubili sc̄i ascē sio. Idcirco sonat p̄n cipii eplē beati iacobi. i. cap. Omne datum optumū ⁊ omne donum perfectum de sur sum est descendens a patre lumine. Se quitur etiam in euāgelio. Cum venerit paradit⁹. arguet mundum de peccato id est de infidelitate. fides enim omne peccatū excludit. Unde arguere de hoc peccato. est arguere de omni peccato. Et de iusticia et o iudicio. Bate ergo de peccato sc̄i sc̄i quod habent. De iusticia quam non habent sc̄i sanctorū. quia vado ad patrem. i. in cor dib⁹ sanctorū hominū. pducendo eos ad patrē per cognitionē dei bonā. et extollēdo

eos ad p̄is p̄formitātē. ⁊ tñ nolunt hoies sa tis assimilari. De iudicio qd nō timēt. q̄a p̄nceps hui⁹ mūdī iudicat⁹ est. ⁊ adhuc sequunt⁹ dñatū. Et sufficeret de duob⁹ ar guere. sc̄i de fide quā nō hñt ⁊ habere possēt si vellent. ⁊ de iusticia siue de bona vita. in q̄ nō imitant⁹ sanctos. ⁊ ideo adiecit vbi timo ris. sc̄i de iudicio qd dñt tales subire. Sequit tur ibi. ⁊ quecūq̄ audierit loquē. ⁊ hui⁹ p̄cor dat finis eplē. In mansuetudine suscipite i sūm vbi ⁊c. Si enī sp̄s sanct⁹ audit q̄ loq̄t mltō som⁹ dñs hō audire ⁊ expectare donec de⁹ in ipso loquat⁹. q̄ qui de seipso loquit mēda cū loquit.

De dominica rogationum.

Vinto loco sequi

O tur de dñica rogationū. in qua iustru ctos p̄ q̄tuor dñicas. q̄li armatos q̄tuor cardinalib⁹ vñtūb⁹ monet annun ciare alijs. vt q̄ audit dicat. veni. ⁊ contra cor tinā trahat dicēs in introitu q̄ est eplā. xlvij. ca. In aliā translationē. Vocē iocunditatis. i. nouū testamētū in q̄ p̄missa reddunt. nō terrois sic vēr⁹ lex fuit. annūciatē. ⁊c. Hec at dñica dñi rogationū. p̄pter p̄p̄inqua ascē sio nem dñi. quē q̄ p̄ nos seq̄ nō possum⁹. id ē orationē docemur petere duo q̄ petēda sūt. i. vt cognoscām⁹ ⁊ faciam⁹. Bate enī orō. Lar gire q̄sum⁹ dñe supplicib⁹ tuis semp sp̄m cogitādi q̄ recta sūt p̄p̄ia ⁊ agendi ⁊c. Un̄ in eplā redarguit beatus iacob⁹ eos q̄ volūt cognoscere ⁊ nō facere dicens. Estote facto res vbi ⁊ nō auditores tantū ⁊c. iacobi. i. ca. Quedā ecclie dicit allā. Mōne cor nostrū ardes ⁊c. luce vlti. c. ⁊ vsq̄ mō ⁊c. ioh. xvi. ca. In euāgelio vō. Mē dico vobis. ioh. xvi. ca. oñdit qd debeam⁹ petere. i. eterna dicens. Usq̄ mō nō petistis q̄c̄q̄. qui enī petit tpa lia nil petit. q̄miam in eis que nō quiescunt quies esse nō potest. Un̄ sequit⁹. Idcirco ⁊ ac cipietis. q̄ dextera dñi semp apta est.

De rogationibus

Trib⁹ dieb⁹ an

te festum ascensionis dñi fuit ro gationes q̄ dicunt letania. Letania

autem grece apud nos supplicatio seu roga tio est. in q̄ ecclia sancta deum rogat. vt qui destruxit consiliū a bitofel destruat con silium eorum qui nolunt viuere sup paces ei⁹. Tūc etiā supplicam⁹ deo. vt nos a mor telubritate ⁊ ab oī infirmitate defendat. Ro gam⁹ vō sanctos vt p̄ nobis ap̄ dñi inter cedant. Et denominat letania greco voca bulo p̄pter auctoritatē lingue grece. put di crum ē sub pascha. Est autē duplex letania sc̄i maior et minor. Maior est in festo beati marci. que inuēta fuit a beato gregorio pro p̄ter pestē inguinariā seu inflaturam ingui num. cui⁹ institutionis cās paulus mōtis cassini monach⁹ longobardorū historio g phus ita descripsit dicēt. q̄ tpe pelagij pape tanta fuit inundatio aquarū p̄taliā q̄ aq̄ ascendebant vsq̄ ad supiores fenestras tem pli neronis quod erat rome. nec aque tra bant templū. tunc p̄pyberim effluxit multi tudo serpentū. inter quos fuit maxim⁹ dra co. ex quorū flantib⁹ aer est corrupt⁹. et inde emer sit pestis inguinaria. q̄ homines passim ⁊ subito moriebant. Et cū pene tot⁹ roma nus p̄plus deleret. pelagi⁹ papa omnib⁹ te iunum ⁊ p̄cessionē indicit. Sed in ipa pro cessione ipse cū. lxx. alijs expirauit. Cui substi tutus est gregori⁹ p̄mus q̄ et magn⁹ dicitur est. et hanc letaniā vbiq̄ terrarū seruari p̄s cepit. ideo q̄s hec letania dicitur gregoriana vel romana. Vocatur etiā cruce nigrē q̄ niam in signū meroris ex tāta hoīm strage et in signū penitentie. homines nigris indu ebantur. ⁊ cruce ⁊ altaria nigris velabant. Tertio etiā modo dñi p̄cessio septiformis ex eo q̄ beatus gregori⁹ septeno ordine in ea in maiorib⁹ ecclesijs ordinauit. In p̄mo ordine sunt clerici. In secūdo religiosi. In tertio sancti moniales. In quarto pueri. In quinto laici. p̄fecte etatis. In sexto vidue ⁊ cō tinentes. In septimo iugati. In alijs vō ecclesijs qd nō possumus in nūero p̄sonarū supplem⁹ in numero letaniarū. Nam septies letanias dicere debem⁹ priusq̄ in si gnia deponam⁹. Cōgisse autē dñi romanis p̄missa inguinaria pestis p̄ eo q̄ cū in qua dragesima continenter virissent. ⁊ in pascha

corpus domini recepissent. postmodum ludi-
dis comestationibus et luxurie frena laxabant
Fuit quidem tam seua hec pestis ut ubique ho-
mines subito pimerent. ita quod sicut dicitur cum aliquis
sternutabat sepe spiritum emittebat. Tunc cum
aliquis sternutabat. audiens statim accurrens
dicebat. deus te adiuuet. et abinde ut dicunt
adhuc consuetudo seruatur. ut audiens aliquis
sternutantes statim dicat. deus te adiuuet.
Rursus ut fertur cum tunc aliquis oscitabat frequen-
ter subito spiritum emittebat. Tunc cum aliquis se-
pelle oscitare sennet. continuo signum crucis
sibi impingere festinabat. quod consuetudo similis
usque hodie obseruatur. Adhuc vero letania quod et
rogationes et processiones vocant. fit tribus die-
bus ante ascensionem. que sicut legitur in burcardo
libro. rui. ca. exigentibus. inuenta est apud vi-
ennam a beato mamerto episcopo viennensi. quod pro-
pter pestem luporum et aliarum ferarum in galliis ho-
mines atrociter pimentum. et propter piculosos
terrores illic crebro contingentes. induxit po-
pulis ieiunium triuagium. et letanias instituit
Cessante vero illa persecutione ieiunium illud in
consuetudinem annue obseruationis deuenit. Et
sicut quidam referunt. fuit peccatum confirmatum
ut vniuersaliter obseruaret. Dicitur ergo hec le-
tania minor. quia minor scilicet a simplici episcopo et
in minori loco scilicet in vienna inuenta est. Illa
vero dei maior. quia in maiori loco scilicet rome. et a
maioribus scilicet a magno gregorio et pro magno et
grauissimo morbo inuenta est. Adhuc tamen
antiquior est tempore. Nam instituta fuit tempore
nisi imperatoris. maior vero tempore mauritii impera-
toris. Sunt etiam letania propter plures alias
causas. Tunc liberius papa statuit ut pro guerra
pro fame pro pestilentia et hominibus aduersitantibus
imminentibus. semper letania fiat. ut sic ista pro sup-
plicationibus orationibus et ieiunia effugiamus. quia
ergo huius maxime bella emergere solent. et
fructus terre qui adhuc in teneritate vel flore
sunt. pluribus modis facile corrumpi solent
ideo hoc tempore letanie ut rogemus deum quod ta-
lia a nobis auertat. et ab aeris intemperie et a
beluis et ab hostibus christianae religionis nos
eripiat et defendat. super hoc patrocinia sancto-
rum specialiter et generaliter implorantes. et ideo roga-
tiones vocant. Dicitur etiam processiones. quod

tunc ecclesia processione facit generalem. Et est
notandum quod rogamus sanctos propter nostram
inopiam. propter eorum gloriam. et propter dei reueren-
tiam. Quod autem letania pro iminentibus piculis pe-
nitentia et flebili habitu facimus. illa vltimam
processionem mulierum plangentium post dominum quod
ducebat ad crucem representant. plangentes uir-
gines mandatum domini super nos et super filios nos-
tros. Sicut etiam huius letanie. quod christo ascen-
dente qui dixit. Ite et accipietis spiritum
ecclesia penit. ieiunat enim tunc et orat ut parum ha-
beat decem propter carnis macerationem. et
acquirat sibi alas per orationem que est ala quod anima
volat in celum. ut sic christum ascendentem libere se-
qui valeat. quod ascendit pandens iter ante nos
et volauit super penas ventorum. Et hec est causa
quod vltima letania siue vltimum ieiunium ascen-
sionis continuam. ut videlicet propter orationes
et ieiunia deposita mole carnis christum ascen-
tem sequi possimus. ¶ In letanijs ergo fit
processio. et cantatur in quibusdam ecclesijs in princi-
pio processionis. Exurge domine etc. Frequenter
dum canas esset et a pueris dicendum illud cantu-
m angelicum Sancte deus sancte fortis sancte
et immortalis miserere nobis. Nam sicut ioba
nes damascenus refert in libro. iij. cum apud
constantinopolim propter quandam tribulationem
fuerent letanie. quidam puer ex medio populi
raptus est in celum et hoc canticum ibidem edo-
cit. Deinde ad ipsam rediens illud in conspectu
omnis populi decantauit. et mox ostribulatio
cessauit. Quod canticum calcedonensis synodus ap-
probauit. Huius ergo canticum laus et autori-
tas colligitur. Primum ex eo quod angelus illud do-
cuit. Secundo ex eo quod dei platione illa tribu-
latio cessauit. Tercio ex eo quod tantum precium
illud approbauit. Quarto ex eo quod demones
illud valde timet. Ceterum in processione ipsa pro-
cedunt crux et capsa reliquiarum sanctorum. ut ve-
xillo crucis et orationibus sanctorum demones ex-
pellantur ut dictum est in quarta parte in titulo. de
accessu pontificis ad altare. Proportant etiam
vexilla ad representandum victoriam resurre-
ctionis et ascensionis christi. qui cum magna preda
celos ascendit. Tunc vexillum paera incedens. est
christus in celum ascendens. Et sicut vexillum in pro-
cessione ipsa multitudo fidelium sequitur. sic et

christus ascendente magna sanctorum collec-
tio comitatur. Proportant etiam vexilla ad imita-
tionem eius. quod dicitur esai. xj. c. Et leuabit dominus
signum in nationes. et congregabit populos israel
et disperfos inde colligat a quattuor plagis
terre. Quod vero cruxes et vexilla portantur a con-
stantino sumpsit ecclesia. quod cum in somnis cru-
cis signum vidisset. et quod dictum fuisset. vinces
in hoc signo iussit crucem in vexillis bellicis
signum. In letanijs crux maior a crucis ba-
nulo de altari sumitur. recolat quod de christi hu-
meris tulit eam sumon cyrenensis matheus. xxiij.
In quibusdam locis fit letania per campos. ut
etiam a legentibus demones expellantur vel pon-
tius a domino peruenit. Cantatur autem in processione
quod significat dictum est in precedenti titulo. de accessu
pontificis ad altare. Consuevit quod quidam
draco cum cauda longa erecta et inflata duo-
bus primis diebus ante crucem et vexilla procedere
vltima vero die quod retro aspiciens cauda va-
cua atque deserta retro sequitur. Impedimento
iste significat dyabolus. quod per tria tempora scilicet ante leges
et sub lege et tempore gratie per hos tres dies signifi-
cantur homines fecerunt. et nunc fallere cupit
In duobus primis temporibus regnauit et quasi dominus
orbis fuit. cauda longa. id est poterat. et inflata. id est
superbe incedens. Tunc christus illum mundi principem
vocat. et iohannes ait in apocalypsa. Audi sathanam
de celo cadentem velut fulgur et traxit secum ter-
ram prestellam. id est hominum. In cuius rei figu-
ram duobus diebus modo predicto procedit. In ter-
cio vero gratie per christum victus est. et data est apo-
stolis eiiciens spiritus imundos potestas. propter
quod tertia die draco quasi potestate propter fi-
dei dilatacionem amissa. per crucem sequitur cau-
da vacua et demissa. et non longa. quia non audet
ita potenter regnare ut prius. sed per suggestio-
nes et latenter homines seducit quos videt pri-
us in bonis operibus. et remissos. nec vias
vite sectantes. quasi fur retro aspiciens si quis
oberret et a rectitudine dei cadat. que ad se
quali cauda trahit et sibi incorporat. sicut et
in deserto filios israel infirmos et debiles et
qui oberrantes remanebant vltimi. hostes
post tergum venientes necabant. ¶ In leta-
nijs debemus imitari aurelianensem. qui ieiunare
vel saltem cibis quadragesimalibus et capris

nigris in signum penitentie uti. nec deus quis
uti veste soleni. Propter quod vocant processio-
nes nigre. nam tunc dunt crucis nigre vocari. In
letanijs quoque debent omnes a seruilibus
operibus vacare. scilicet viri et mulieres. serui et an-
cille. et donec terminet processioni adesse. ut sic
omnes peccauerunt sic et omnes per veniam sup-
plicet. oes ad deum corda cum manibus eleuent. id est
studium orationis erigant. Post processiones
cantant missa in aliqua ecclesia. Et est introitus
Exaudiuit etc. rememorat enim ecclesia preterita
dei beneficia ad maiorem spem. et dei largitas
inuocat ut per hoc coniciat futura. ex eo enim
quod multoties exaudiuit prope dicit quod adhuc
exaudiet Exaudiuit inquit de templo suo facto
scilicet per gratiam. Et quod non potest huius esse exau-
ditio sine dilectione. sequitur usus Diligam te
etc. Iterum quod non exaudiunt nisi per processionem
ideo dicit iacobus in epistola. Confitemini alter
utrumque peccata vestra. que est iacobi vltima. ca. Et
ut maior spes habeat adhuc exemplum de be-
lyia quod petijt ut non plueret. et non pluuit annis
tribus et mensibus sex. et postea petijt quod plue-
ret. et pluuit. Si enim belias solus exauduit est.
multo fortius tota ecclesia exaudiet. manum enim
domini non est abbreviata Sequitur vniuersa. Co-
fitemini Sed cum in diebus antecedentibus du-
plex alleluia cantetur. quare in his diebus vnicuique
tantum dicitur. Item cum in alijs ieiunijs non dicatur
alleluia quare in hoc dicitur. Ad primum dicimus quod
sicut sepe dictum est. duplex alleluia cantatur in an-
tecedentibus diebus propter duplicem stolam que
habebit in resurrectione primum. aie videlicet
et corporis. Officiu autem pascale quod hoc signifi-
cat finitum est. et ideo remota causa remouet
effectus Ad secundum dicimus. quod ideo in alijs
ieiunijs non cantatur alleluia quod est canticum le-
ne. quod fuit per peccatis. propter quod dicitur ieiunia
meroris Hoc autem ieiunium et ieiunium preterito-
ris sunt exultationis. quod non sunt per peccatis
sed per potestas dyaboli remoueat et pestis.
et ideo in eis alleluia cantatur. Propterea in hoc ieu-
nio dicitur alleluia propter gaudium ascensionis quod im-
minet. In euangelio vero. Si quis vestrum
etc. luce. xj. ca. ostendit quod debemus petere peruenire
ter. per amicum qui dicit amico. El mice como
da mibites panes etc. si perseverauerit pul-

fans ppter improbitatē eius surget. et dabit ei.
¶ Per hoc habet q̄ etiam existens in mortali
peccato. si p̄leueranter p̄terierit exaudiet p̄p̄
improbitatem. Allegorice amic⁹ noster est
xp̄s a quo intellectus theoric⁹ petittres pa
nes sc̄s fidem sp̄em et charitates. q̄ amic⁹ .i.
intellectus practic⁹ .i. ratio inferior venit d̄
via .i. de consideratione palii. Sequit̄. et non
habeo quod ponā ante illū. q̄ nō inuenit̄
talib⁹ sp̄uālē refectōnē. et sic petiit sup̄ior in
tellect⁹ p̄ inferior. vel p̄ tota aīa. nō enī pōt
habere aīa vel ratio inferior aliquā refectō
nē sp̄uālē nisi ab intellectu sup̄iori. cuius
est p̄templari celestia Sequit̄ postea ibidē
nunq̄d si p̄terierit panē .i. charitatē. lapidem
dabit ei. i. indurationē. q̄d est p̄trariū chari
tati. i. nunq̄d dabit ei p̄trariū. q̄d. nō. Silr
si p̄terierit piscē .i. fidē quē nutriti aq̄s bapti
smi. nunq̄d pp̄scē dabit ei serpētē .i. infide
litatē a qua est oīs vis peccati. q̄d. nō. Aut
si p̄terierit ouū .i. sp̄em. q̄ in ouo est sp̄es pul
li. nunq̄d porriget ei scorpionē .i. de sp̄atōem
queret̄ et occidet p̄ungit sicut scorp̄io. de
sperantiū enī est retro abire. q̄d. nō. Vel p̄
panē intelligunt̄ oīa q̄ hominis victui sunt
necessaria vt cib⁹ et pot⁹. p̄ ouū oīa genera
feruū. aīalū. ⁊ fructuū. pp̄scē oīa genera
natabiliū. ¶ Post cōmuniō. ¶ Sedite ⁊ accipie
tis. sumpta est de euangelio Ad boras dici
tur capitulū. Cōsternimini. et illd. ¶ Elias hō
erat. et illud Siquis errauerit. que sūt iaco
bi. v. ca. In festo aut̄ beati marci dicit̄ q̄da
eplām. Qui timet deū. que ē eccl̄. xv. ca. ¶ Illi
dicunt. Similitudo vultuū. que est ezech̄. j.
ca. Euangelium est Ego sū vitis vera. q̄d ē
ioh̄. xv. ca. ¶ Illi vō dicunt. Designauit. Se
cunda q̄s dierogationū est idē officiū q̄d
in prima. nisi q̄ in quibusdā eccl̄ijs euange
lium de matheo legitur. in quo est eadē sen
tentia.

De vigilia ascensionis
Bia uero ieiuniū

De quo pmissus est nō sufficere sine
opib⁹ misericordie. ideo in vigilia ascensio-
nis. que est terna dies rogationū. ecclā mo-
net ab opa misericordie. dicens in introitu.

qui est in quibusda ecclesijs. Misericordia
dñi zc. Biateni gregon⁹. Si vis oronem
tuā ad celū volare fac ei duas alas. s. ieiuni
um ⁊ elemosynā. Cū bonis enim desiderijs
volam⁹ ad celū. Unde de dño bz. Eleuatis
manibus ferebat in celū. In alijs tñ ecclijs
dicit. Omnes gentes Eplā vō que est in q̄
busda ecclesijs Multitudinis zc. nō videtur
pcordare. imo videt pposterioratio. qz post as
censionē dñi factū est vt multitudinis credē
tū esset cor vnū ⁊ aia vna. Sed hoc fit duas
bus de causis. Prima vt eplā s. onet euan
gelio. Subleuatis oculis zc. ioh. viij. ca. in
quo dicit dñs. Pater clarifica. i. manifesta
filij tuū. ⁊ postea rogat d. Rogo vt vnūm
sint. sicut ego et tu vnū sum⁹. Hec autē vnū
tas oñditur in eplā. Alia causa est. qz qñ ex
vero corde dant elemosyne oīa reputantur
pmunia. sicut dicit aplūs d. manna qd̄ qui
plus collegit nō plus abundauit. et qui mis
nus nō habuit min⁹. Qui enī diues est. nō
bz ppter hoc ampli⁹ comedere. sed alijs dī
stribuere. Et bz dicit in eplā. Eterant ill' oīa
pmunia. Ideo autē p̄dictū euangelij dicit
hodie. qz qui passurus orauit. hominibus
innotuit cū ascendit. Vel qz in fine pcludit
Ego ad te venio. in q̄ rogat phis qd̄ dedit ei
pater. vt sint in patre vnū cū omnia sint in
fide ⁊ charitate vnū. i. concordia vnū. vici
sim Un precedit eplā Multitudinis credē
tū Hylari⁹ vō exponit sic p̄dicta vba. Ro
go vt sicut ego ⁊ tu vnū sum⁹. sz nō tantū
voluntate sed etiam natura. sicut ipsi vnūm
sint sz vnitate spūs et grā spūs sancti In ali
is tamen ecclijs dicit eplā Unicuiqz vnūm
ad ephe. iij. ca. Offertoriū est. Viri galilei.
act. j. ca. Postcōmuniō est Non vos. ioh.
xiiij. In alijs vō ecclijs bz. Pdenite. mar. iij.
ca. Quia ergo in hoc officio de elemosyna
⁊ opibus misericordie agī. ideo in quibus
dam locis. vt pmissas sibi alas acquirāte le
mosynaz largitori intendūt. quam tamē
vsqz in festū ascensionis differūt. q̄i tunc p
xpm in celum aduolent. ⁊ vt tunc liberi va
care possint. **Q**uidam tamen non incō
grue supradicta officia pascalis beebdoma
de p septem dona spūs sancti ad eos referūt

qui sunt in baptismo renati. ut renat⁹ affla-
tus sp^u sapientie dicat. Resurrexi. Id^{em} qd
resurrexerit euangelium declarat scz p^{er} resurre-
ctione^m dñi. Quid inde acquirit sp^us in-
struit intellect^{us} dicens. Introducit nos in
terrā scz eccliam. Et ad huc addit sp^us p^{er} filij
aqua sapie potauit eos. Quid inde qz acq^u-
rere debeat sp^us indicat fortitudinis dicēs.
Tenete bñdicti⁹ p^{er}is mei Q. et his collatis
bñficijs dñi laudare debeat sp^us sapie docz
dicens. Uictricem zc. Quid resurrectio re-
natis attulerit indicat sp^us pietatis dicens
Eduxit eos dñs in spe. et ad huc sp^us tioris
adiungit dicēs. Eduxit dñs populum suum.
Ips^o his oib^{us} bñficijs in baptismo colla-
tis hoib^{us}. angeli gratulant^{ur}. hoies deo con-
fitem^{ur}. et ad xpⁱ preconia se inuicē exhortant^{ur}
grās agunt. iubilant beneficia. z bñficio^{rum} u^{er}-
tas causas remeōrat. z ad maiora p^{ro}vident^{ur} aspi-
rant. et circa hec cetere p^{re}s officio^{rum} sup^{er}cri-
pte bebdomade versant^{ur}. Et vide q^{uod} hic mu-
tatio ordo donoy. Et attende q^{uod} p^{er} officia hui^{us}
bebdomade ad quattuor introitus quater.
ad n^{ost}er ponit alleluia. quia sancta trini-
tas a quattuor mūdi p^{ar}tibus collaudat^{ur}. de
xpⁱ resurrectione. z de hoim redemptione.
In p^{ri}ma dñica scz. Quasi mō genit^{us} bapti-
zati monent^{ur} a matre tanq^{uam} infantes innocē-
ter uiuere. z lac sancte scripture p^{er}cupiscere.
ut pascale sacramentū p^{er} xpⁱ resurrectione^m
acquisitū. moribus z vita teneant. mūdum
vincant. ut cū xp^o triumphent. et leticia^m in
corpe z aia simul obtineant. p^{ro}p^{ter} quā leti-
cia^m allā duplicat^{ur}. q^{uod} moriē euaserūt. z spem
uite habere meruerūt. vel p^{ro}p^{ter} actionem z
p^{ro}templationē. vel p^{ro}p^{ter} gaudiū p^{re}dicatorū
z pueroy. In scōda vō dñica scz Misericor-
dia dñi. baptizati iaz instructi xpⁱ misericōdia^m
intonant z trinitatē p^{re}dicant. Nam in mis-
ericordia spūm. in vō filium. in deo p^{re}m an-
nūciāt. p^{ro}ponūt vō spiritū p^{er} quē sūt sancti-
ficati. deinde filij p^{er} quē sūt redempti. deand^o
patrē cui recōciliant^{ur}. Et q^{uod} trinitatē p^{re}cinūt
ideo ter iubilant allā. In tertia dñica scilicet
Iubilate. baptizati ad laudē dei totū mun-
dū inuuant. et trinitatē p^{ro}sonant. cū ibi deo
patrē. an noie filij in laude spūm sanctū ac-

apiunt. Et quia p duo pcepta charitatis fir-
mantur in fide trinitatis. id est p⁹ bis. deinde
ter p⁹ cinit allā. In quarta dñica scz Santa
te. rursus baptizati ad dei laudē gentes con-
uersas inuitant et trinitatē pmemorant. dñi
ibi in dño patrē. p mirabilia filiū. p iusticiā
intelligūt spūm sanctū. Et quia fide trinita-
tis gentes a quattuor mūdī p⁹ibus accepe-
runt. ideo trinitatē sub quarto allā pcludūt
In quinta dñica scz. Glōc iocūditatis. rur-
sus baptizati liberatōrē suū gentibus annū-
ciant. qui trinitatē p ter positi p⁹ciunt allā
et sicut ibi p⁹inet instantia p⁹dicantiū sic in
officio Exaudiuit de templo sancto suo. so-
licitudo se ab errore puerentiū. et in officio
vigilie Omnes gentes. applausus in celum
intelligitur ascensorum.

Sequitur de festo ascen
sionis domini.

Festo ascensio

nis domini qđ celebrat die qđ ora-
 gesima post pascha. qz chabstus die
 qđ oragesima post resurrectionē celos ascen-
 dit. fit pcellio solemnis. Idcepit enī domi-
 nus discipulis suis. vt pcederent in montes
 oliuei. vt viderent ipsū ascendere. ⁊ fecerūt
 ei pcellionē. et ipse eleuatis manib⁹ ferebat
 in celū. De hoc dictū est in quarta pte sub ti-
 tulo de accessu pontificis ad altare. Idem p-
 cellio significat ascensū de vīrute in virtutem.
 Et cantat⁹ respoꝛoꝛiū de ascensione vt unus
 temur ad ascendendū post dominū. De be-
 thania autē que interpretat⁹ obedientia de q̃
 eduxit apłos ascendit dñs p qđ significat qđ
 sine obedientia null⁹ pōt ascendere in celū.
 Unde quidā cantant in pcellione rñsona
 prinētia ad ipsaz eductionē. vt eduxit domi-
 nus. Qz vō ascendit de monte oliuei signifi-
 cat qđ p opera misericordie optet nos ascen-
 dere. Cū igitur hac die pcellionē rñnabili-
 agam⁹. nihilomin⁹ ⁊ hoc rñnabilius est qđ
 nō celebrat anteqz tertia dicat⁹. sed ea cantat⁹
 fiat. licet in die pasce et ceteris dominicis aliē
 fiat. In pasicali enī pcellione ⁊ in dñicalib⁹
 aqua benedicitur in memoriā et reuerētiā ⁊
 venerationem baptisṃatis. ideoqz pcece-

dunt tertia. in qua spiritus sanctus super discipulos descendit. ut sicut prius baptizamus. et postea spiritus sanctus accipimus. sic aqua benedicta prius nos et loca nostra aspergitur. et postea advenit spiritus sanctus in modum. et tertiam decantamus. Cur autem in dominicis diebus baptismatis memoria renouetur superius enodat. In hac vero dieteria catarata processio celebratur. sicut et omnes alie que sine a que benedictione celebrantur. tunc ut mille iungantur officio. tunc quod nullum eam sequitur nisi sacrificatus spiritus sancto. De hoc etiam sub dominica in ramis palmarum dictum est. Facta processione cantatur antiphona. Rex glorie propter illud. Non vos relinquam orphanos. Sequitur troicus. Turi galilei quid admiramina aspicientes in celum. Immonis ei oculis aspiciant in celum. et diu asperissent. nisi angeli eis intumassent. precederent dicentes. Hic iesus qui assumptus est a vobis in celum. sic venit et quem admodum vidistis eum ascendente in celum. ad eum. sic venit ad iudicium in nube. Nubes significat gratiam. quod sine nube. i. sine gratia nullus potest ascendere. etiam christus in quod bono. et significabat nubes in qua ascendit. Quia vero de ascensione domini est ineffabile gaudium. id sequitur versus. Des gentes plaudite manibus. Sequitur epistola. Ipsi quidem sermonem. Act. i. ca. in qua habetur de ascensione. Postea sequitur duplici stola. Et ita eadem ratione cantant duo alla in ascensione. quod durat usque ad pentecostem. et tunc per paschali. Idem alla est. Ascendit deus in iubilatione. id est in gaudio ineffabili antiquorum patrum. quod cum eo ascendebant. et apostolorum. et angelorum dicentium. Quis est iste rex glorie. Et. Quis est iste qui venit de edom. Sequitur. Et dominus in voce tubarum. id est in voce horribili. quod de voce loquitur angelorum. vel dominus per angelos cum dicebat apostolis. Sic venit. Et. Et qui iurabat ad nuptias eteras. sicut et tuba solebant antiqui invitare ad nuptias. Secundo alla est. Ascendens christus in altum. Aliqui tamen dicunt. Non vos Job. xii. ca. Sequitur evangelium marci. rugiens. ultimo ca. Recipientibus vnde decem discipulis. ubi sequitur. Et exprobrauit. Ecce rugit. In fine tamen habet de ascensione.

ne. Dominus quidem iesus postquam locutus est eis assumptus est in celum. Post etiam dici quod eorum quod hac die cantant. quedam sunt ascensionis patet narratio. ut illud. Post passionem. Et illud. Ascendit deus. Quedam sunt solatio sponsi ad sponsam. ut illud. Non turbet cor vestrum neque formidet. Et illud. Tempus est ut reuertar. Et illud. Et non habero pacem. Quedam sunt gratulatio sponsae ad sponsum. ut illud. rursus. Exaltare domine. Et illud. Domine nubes. In narratione spes recipit. in solatione erigit. in gratulatione certificatur vel delectatur. Sicut in diurno narratur ascensio in epistola et in evangelio ubi dicitur quod dominus assumptus est in celum et sedet ad dexteram dei in equalitate patris. Et in alleluia Dominus in syna. solat sponsum. In alio alla. Non vos relinquam. gratulat sponsum. In offerenda narratur perfecta esse ascensio. et in communionem dicens. Post alleluia deo qui ascendit super celos. ad orientem. hoc est usque ad verbum sibi personali unitum. quod non dicitur ortum vel orientem sed orientem quod semper filius a patre procedit. Et super celos celorum ad orientem. hoc est super firmamentum celi ad orientalem plagam. Quod autem cantatur in introitu et offertorio. Turi galilei. sumit de epistola. in qua clausula percutit ab angelis eorum superbia quod transfixerunt. et eorum mundana sapientia qui non cognoverunt. et eorum pigritia qui talenta sibi commissa cum lucro debito non reportauerunt. et sollicitatur eorum desiderium qui aduentum domini diu expectauerunt. Hoc enim officium totum consistit in solitudine et gaudio. Hoc festum habet decem dies pro octavis. ut dicitur est sub titulo de pascha. Hac die fiunt in quibusdam paribus elemosyne generales. ut dictum est in precedenti titulo. et in titulo de rogationibus. Dicitur autem hac die ad horas capitulum. Primum quidem. Et illud. Cumque intuerent. Et illud. Turi galilei. qui sunt act. i. capitulo.

De dominica post
ascensionem

Nunc consequenter dicendum est de dominica post ascensione. Siquidem ablato a se sponso magis deuota est ecclesia. Unde orat in hac dominica in introitu. Exaudi domine vocem meam qui clamamus ad te. Et sequitur ibi. Tuli tui domini requiram. Quasi d. Desiderio et cogitatione sequar te. quod si filia aquile. Sequitur epistola. Estote. et. i. pet. iiii. In qua habetur quod unusquisque sicut accepit gratiam illam in alterumque administret. et de promissione talenti. et quod multis charitate sectemur eos ut sint hospitalis inuicem sine murmuratione. Sicut enim adparat nobis penas virtutum quibus volare possimus ad celum post christum. quod bonis operibus scilicet charitate et misericordia quod de monte oliueti ascendimus. Sequitur duplex alla. Vnus est in quibusdam ecclesiis Dominus in syna in sancto. Sed quid est hoc quod dicit Dominus enim non ascendit de monte syna. sed de monte oliueti de bethania sicut habet luce. vlt. Et quod dominus quod de syna in sancto ascendit quantum ad interpretationem. Syna enim interpretatur mandatum. Ascendit ei de sancto mandato. quod est. Ite et predicite evangelium omni creature. Et mandatum sanctum est. Negociamini domini venio. Ipse enim est homo per gratiam sanctus. qui vocauit seruos suos. Et de sancto mandato ascendit. quod per impletionem mandatorum dei ascendit christus in quantum homo et alii post ipsum. Euangelium vero est de promissione spiritus sancti. Cum venerit pascitur quod a patre procedit spiritus veritatis. Job. xv. ca. Alla patet. Sicardus episcopus cremone. dixit in murali. quod apostoli post primamunctionem quam in christi morte susceperant insufflante illo et dicente. accipite spiritum sanctum. secunda expectabant quam promiserat dominus dicens. Si habero. mutam pacem tui ad vos. Expectantes ergo decantant introitum. Exaudi. qui versus de psalmo. xvi. f. Domine illuminatio. assumit. cum titulo. In fine psalmi. dauid priusque liniret. Aliter enim ibi de unctione dauid qui fuit triplex. Primo enim unctione est in signum regis futuri. secundo in regem super tribum iuda. tertio super totum israel. Hos quoque idem cantamus. quod unctionem tertiam expectamus. Prima enim unctione est in ba-

pismo. secunda in confirmatione aut in primae unctione. tertia erit in resurrectione. Et per ma fuit in apostolia. secunda in iudeis. tertia in gentibus. Et quoniam apostoli ut diximus erant expectantes in templo et orantes. laudantes. et benedicentes deum. idcirco in nostra expectatione in epistola. Estote prudentes. inuitamur ad orationes et in offerenda. Lauda anima mea dominum prout camur ad laudes. Quis autem effectus fuerit illius apostolice unctionis. euangelium declarat. Cum venerit. ubi dicit. Vos testimonium perhibebitis quod ab initio mecum estis. In quibusdam tamen ecclesiis est offertorium. Ascendit deus. et postcomunio. Pater cum essem. Et attende quod ob promissam. cum. quoniam apostoli expectabant indui virtute ex alto. hoc hebdomada dicitur expectationis in qua solent quidam ieiunare et orationi vacare usque ad pentecostem. eo quod apostoli ieiunasse legunt per hoc tempus. Sed magister gilbertus probat ieiunandum non esse. quod est de paschali tempore. et de quibus quingenta pentecostem. Hieronymus quoque ambrosius et augustinus. aiunt inter pascha et pentecostem non esse necessitatem ieiunia indicenda. Voluntatem enim omni tempore a vobis percipiendis possumus abstinere. sed ex necessitate non oportet. Unde ambrosius. Pater vos quinquaginta dies ieiunium nescit ecclesia. sicut ipsa dominica qua dominus resurrexit. Sunt ei omnes dies velut pascha et dominica celebrandi. in quibus sicut ait beda maioribus epulis et hymnis celestibus est vacandum. ob reuerentiam dominice resurrectionis. et ob memoriam dominice prout cum discipulis. ob speciem glorie immortalitatis. Tamen ab hac autoritate penitentes excludunt. Sed et gregori. letanias excipit et etiam calui aurelianus. illud tamen voluit. Illud etiam notabile est quod octauam ascensionis. quod deberet in quinta feria terminari. vltimus propter progari. Licet enim officium dominice in quinta feria repetatur. tamen in nocturnis officiis septe ferie et sabbati. inuitatorum et in foris de ascensione cantant. Tamen in nocturnis nales psalmos dicimus cum tribus lectionibus et de deum laudamus. omittimus. Idcirco rogatur ergo octaua. cum et apostoli essent laudantes deum. De hoc dictum est sub pascha. Nec vacat a mysterio. quoniam apostoli expectantes per obseruationem decem preceptorum pacis. mysterium denarii

accipe meruerunt. et nos etiam expectantes p
eandē observationē denariū vite percipiem⁹
eterne In his decē dieb⁹ legendi sūt actus
ap̄lorū. q̄s q̄ sequit spūm sanctū accipiet. et
denariū promerebit.

De vigilia pentecostes Equitur de vigi

lia p̄teco. in q̄ sicut in vigilia pa
sche celebratur baptisma. q̄ iste
due festiuitates sūt maiores. et magis neces
sarie inter oēs. In vigilia enī pasche celebra
tur baptisma. q̄ i passiōe xpi oēs baptiza
mur. i. redimimur et iustificamur. Ibi ubi ei
nasci nobis p̄fuit nisi redimi p̄fuit. Ite
redimi nihil p̄fuit nisi pacis mitteret. et
ideo in vigilia pente. celebrat baptisma. q̄
tūc p̄ spūm sanctū mūdāmur et sanctifica
mur. quoniam dñs in celū ascēdēs discipu
lis p̄misit dicens. Johannes q̄dem bap̄ti
zauit aq̄ vos aut baptizabim⁹ spū sancto nō
post multos hos dies. i. post decē dies. q̄d
et factū est. Id̄o p̄ter h̄ ergo ecclā in decima
die p̄ ascēsiōne celebrat baptisma. ad notā
dū q̄ nostri neophiti baptizant in spū sc̄to
quē admodū et illi. Baptizat enī hodie solē
niter. Tū ad hoc ut post pasca nati v̄l neces
sitate impediti baptizent. Tū q̄ petr⁹ hodie
tria milia hoim baptizauit. Tū q̄ dei filius
in dei digito fortē deuicit. ideo q̄ idē op⁹ p
idē mysteriū rep̄ntat digito venienti et filio
resurgenti. Tū q̄ baptisimi regeneratio pro
pria est spū sancti opatio. Tū q̄ sicut hodie
descendit in ap̄los quē descendit dñs bap̄ti
mū appellauerat dicens. vos aut baptizabi
mini spū sancto. sic in baptisimate descendit
licet inuisibiliter in baptizatos. S̄cū spū
sanctus die dñica et hora terna missus fue
rit in discipulos. q̄re baptisim⁹ sit in sabbato
et hora nona. Tūc enī q̄ deberet pot⁹ ho
ra tertia celebrari. Respondet q̄ quis bap̄ti
ma fiat in sabbato. tñ ad illud baptisma p̄
tinet q̄d ap̄l acciperit in die pente. et q̄ quis
illō eadē die vel hora nō celebrat. p̄pter aliq̄s
fluctuātis mūdi occasiones. tñ p̄pter sacra
mentū q̄d in se p̄tinet inuādo xpi mortē et

eius resurrectionē. ne mēbra caput p̄cedāt
debem⁹ illud baptisma eidē diei et datione
spū sancti eidē hore deputare In baptismo
enī nō tantū rep̄ntat sepultura saluatoris s̄
etiam mors ei⁹ p̄ quā baptismus plenaz rece
pit efficaciam. et ipse hora nona emisit spūm.
Comeli⁹ q̄ sicut ex acub⁹ ap̄lorū habet eadē
hora audiuit ab angelo. Tūc sūt orōnes
tue. et eadē hora a beato petro baptizat⁹ est.
et hora nona angel⁹ dñi venit ad eū nūciāns
ei ut mitteret ad petrū qui eū baptizaret In
ergo mos inoleuit ut hora nona fiat bap̄ti
simus solēnis. Illie enī sūt hui⁹ hore p̄roga
tue put dictū est in q̄nta p̄te subit. de nona
Ideo aut spū sanct⁹ dat⁹ est discipulis ho
ra tertia. q̄ fides sancte trinitatis p̄dicatur
erant. Hoc sabbatū intulit sabbatū duo
decim lectionū. q̄ in p̄mitua ecclā duodeci
lectiones legebant. ut dictū est sub q̄rta feria
terne dñice aduent⁹. Officiū aut hui⁹ diei
fere idē est in plurib⁹ ecclīs cū officio sabba
ti paschalis Et lectōes legunt ante baptisimū
ad instructionē baptizandorū. et legunt sine
titulis. put ibi dictū est. Tūc enī quēdāz le
ctiones ibi legunt que nō hic. et quēdā ibi q̄
hic. p̄postere tñ. Ibi est ei p̄ma lectio In p̄n
cipio. hic v̄o est p̄ma. Tēptauit Ite ibi
prius legit. Tēptauit septē mulieres zc.
et postea Scripsit moyses zc. hic v̄o ecōuer
so. Circa q̄d notandū est q̄ duo fuerūt p̄es
Tūc sūt carnē sc̄z adā. q̄ p̄pter inobedien
tiā deo displicuit. et in quo oēs peccauerunt
et mortui sūt. Alter sūt spūm sc̄z abraaz. qui
p̄pter obedientiā placuit deo. et ei⁹ imitato
res liberati sūt et viuūt. De primo agit in vi
gilia pasche Tūc p̄mo legit In p̄ncipio
zc. ubi describit dignitas hois pro quo oia
facta sunt. ut cā ei⁹ miserabilior appareat. et
unde est q̄ nō sequit ibi canticū. q̄ nō bñ no
bis cantauit imo p̄ eū nascimur ad lucum
Tūc sūt lectio Faciū est in vigilia zc. in q̄
p̄figurā maris rubri agit de baptismo. in q̄
egiptiis spūalib⁹ submersis veri filij israel li
berati sūt Tūc sequit ibi canticū victorie seu
leticie sc̄z Cantem⁹ dñō. S̄z q̄ imitatores
adeo ad hoc ut liberent p̄mū instruēdi sūt in
fide et postea in morib⁹. idcirco p̄mo legit

ibi lectio illa. Tēptauit. in qua de fide agi
tur. et in qua xps a septiformi grā spū sancti
apprehensus ostendit. et postea illa. Scripsit
moyses in q̄ agit de morib⁹. In hac at vigi
lia agit de p̄spūali. abraaz. Tūc legit tūc p̄
ma lectio sc̄z. Tēptauit de abraaz. et p̄ eā
dē canticū leticie. q̄ nobis bñ cantauit. et p̄
ei⁹ fide ad gaudiū p̄peram⁹ Tūc dictū ē ei.
In semine tuo benedicent oēs gentes Tūc
tñ quidā nullū tractū seq̄ debere. q̄ post p̄
missionē sibi factā nullū cecinit canticū abra
am. q̄ nullū sociū cū quo cātarē habebat.
sol⁹ dei cultor erat et pegrin⁹ in terra aliena
Ideo aut lectō bñ p̄gruit hui⁹ diei. q̄ in effu
sione spū sancti data est gentib⁹ benedictio.
de qua dixit dñs ad abraam In semine tuo
bñ zc. Tūc enī recte p̄gruit orō Deus qui
abraaz zc. Secūda lectio est Scripsit moyses
q̄ datā legem declarat que hodie data est. et
nouā significat que in cordib⁹ fidelū diffu
sa est. Tūc canticū sequit in quo eterna le
ticia rep̄mittit. Sed q̄ veri abraaz filij bo
nos habuerūt mores ante q̄ septē mulieres
apprehenderent viz vñū. i. ante q̄ christus se
p̄niformi grā spū sancti repletus naceret. et
postea in nouo testamēto p̄ baptisimū xpo
p̄iuncti sunt. ideo postea legit lectio Tēptauit
benedicent septē mulieres viz vñū que septē
dona spū sancti p̄nunciat. que bonis mori
bus quēlibet virū informant Tūc sequitur
canticū. q̄ bonos mores gaudiū comitat.
Quarta lectio sc̄z. Tūc israel. baruch. iij. v̄
tutes que dona comitant in sinuat. ut sapiē
tiā prudentiā lumē et pacē. Tūc canticū seq̄
tur. q̄ p̄bis et in his eternali gratulabimur.
Prima quidē resonat historiā. sc̄z ad allego
riā. terna tropologiā. quarta v̄o anagogen
Prima ergo lectio ē. Tēptauit de abraaz
am. Sed quid p̄tinet mō dicere de immola
tione ysaac. magis enī p̄tinet ad vigiliam
pasche Respondet. dē p̄pter p̄missiones q̄
sibi videlicet. Multiplicabo semē tuū sic
stellas celi. Baptizati enī sūt stelle. Et iterū.
In semine tuo benedicent oēs gētes. Hoc
enī p̄uenit baptizatis. q̄ sūt veri semē. i. veri
filij abraaz. In lectioe v̄o. Tēptauit septē
mulieres zc. p̄ septem mulieres significānt

septem bona spū sancti. que dant in bap̄ti
mo. alia patent. Id̄o postea fit p̄cessio ad fō
tes. sicut in vigilia pasche. et cantat missa s̄
ne introitu. q̄ ecclā nō habet adhuc spūm
sanctum saltem in tanta plenitudine in q̄n
ta expectat eum in crastino. qui est p̄ncipiū
et finis omis boni. In vigilijs ergo pasche
et pente. incipit missa a kyrieleyson sine in
troitu. put dictum est ibi. et dē. Gloria in ex
celsis deo. et hoc more ap̄lorū q̄ etiam p̄ul
q̄ spū sanctū acciperent. erant iugiter in
templo laudantes et benedicentes dñm. Bur
sus q̄ angeli gaudent de renatis. ideo subui
giunt. Gloria in excelsis. Id̄o postea sequit epi
stola de acub⁹ ap̄lorū. xij. c. Cum apollo zc.
in qua habet q̄ paulus baptizabat baptiza
tos a iohāne quoniam in spū sanctū nō cre
debant. dixerunt enim. Sed neq̄z si spū san
ctus est audiuimus. Id̄o postmodum sequit
vñū alleluia sc̄z. Confitemini. in grārum
actōem p̄ baptizatis q̄ ab omni peccato li
berati sunt. Dicit ergo hodie illa. nec dē fle
ctamus genua. q̄ hoc est ieiunium exultatio
nis et leticie p̄pter resurrectionē et ascensio
nem. Sequit tractus. Sed quare hoc. cum
spū sanctus omnia faciat leuia. Ad hoc di
cendum est q̄ hoc fit p̄pter baptizatos qui
multos tractus miseriāz passuri sunt si vi
erint. Id̄o postmodum sequit euāgelium ioh̄.
xij. c. d. p̄missionē spū sancti Si diligitis me
mandata mea seruare zc. Credo in vñū deū
nō est etiam omittendū. quia cū symbolum
hoc deriuatū sit a simbolo ap̄stolorū. fides
quā habebat in sinuat. Offerenda. Emitte
spūm tuū zc. manifeste ad operatōnem
spū sancti p̄tinet. q̄ p̄ eum renouat facies
terre ex delicto ad maledictē. per eum dñs
bñdicat. p̄ eum celū sicut pellis extenditur. i.
scriptura ut quasi nihil lateat explanat. Si
militer et cōmunio. Die festiuitatis zc. ioh̄.
xij. ca. ad eandem p̄tinet spū sancti opatio
nem. qui facit flumina velut aque viue de
ventre credentis exire. i. affluentiam saluta
ris doctrine. Et est ut quibusdā placet bec
missa p̄bndicamus dñō concludenda. In
vesperis bi psalmi fm quarundam ecclia
rum consuetudinem cōtinuē sc̄z. Lauda

te pueri. Laudate dñm oēs gentes. Lauda
ala mea dñm. Laudate dñm qñiam bon⁹
ē psalm⁹. ⁊ Lauda bierlin dñm. eo qñ bis
psalmis laudes dei magis resonare viden
tur. vbi enī spūs spirat. organum ab laudes
inuitat.

In die sancto pentecostes Entecostes sicut

Pentecostes sicut et pascha apud hebreos celebre fe
stu erat qd post quinqz decades
pasche celebrabat. vñd ⁊ vocabulu sumplit.
Iam pentecostes dicitur a penta qd est qñqz et
costes qd est decē. Vocat ei pentecostes. qñ
qñqz dies a pascha. put iā dicit. Inter B
festu ⁊ aduentu dñi cantat alla ⁊ glā in excel
sis. put dicitur est in pñmio hui⁹ ptis. ⁊ sub
ti. de septē dieb⁹ post pascha. Idcirco aut al
leluia frequēter cantat p totā hebdomada
pentecostes qz p dies pentecostes. ecclia per
baptismum deo iplos pgregat. ⁊ ideo saluti
eor⁹ pgaudēs quousqz albis vtunt vestib⁹.
hymnu laudis decātar. Lūc enī stantes
oram⁹. in signū liberatōis eorūndē. q p do
na spūssancti de morte ad vitam resuscitari
meruerūt. Hac enī die missus est spūssctus
in aplos i liguis igneis. Sane octaua pen
tecostes celebrat. qz sicut i septenario hebdo
maday q pcedit intelligit pfectio bonoz ope
rū septiformis spūs. ita in octaua intelligit
plūmatio pñmior. quoz vtrunqz appropri
atur spūssancto. licet tota trinitas vtrunqz
operetur. quoniā indiuisibilia sūt opa trini
tatis. Sed qz spūssanct⁹ est amor pñs ⁊ filij
et ex solo amore B dat ⁊ dabit nobis dñs id
circo spūssancto ascribit. Alij vñ non cele
brant octauam pentecostes. Iam cū solum
septē sint spūssancti dona. solū septē diebus
debet fieri festu penteco. Et ideo clemēs pa
pā dicit in sua eplā decretali q hoc festu ca
ret octauis. Sed pari ratione nec pascha de
beret octauā habere nisi solū vnā diē ppter
vñitatē. Rursus hoc festu septē dieb⁹ agit
ppter pñsentis vite septenarium. vel ppter
animaz sabbanismū. vel qz p septē spiritus
sancti dona corporibus et animabus plena
gaudia conferuntur. Unde ⁊ septem volumi

psalmi a laudibus intulantur. quia per se
ptiformis gracie operationem gaudia con
feruntur eterna. De hoc dicitur sub domi
nica prima post pente. Vtrum pentecosten
sit hebdomadaria festiuitas. dictum est sub
titulo de septem diebus post pascha. In no
cte penteco. leguntur tres lectiones ⁊ dicitur
tres psalmi cum tribus antiphonis sic
fit in nocte pasche. ad notandum vñm eē
opus totius sancte trinitatis in potētia mu
raculorum. Quidam tamen nouem legūt
lectiones sicut fit in alijs dominicijs. sed nō
canonicum est tres dumtaxat legere. ppter
sacramentum baptismi in trium psonarū
nomine celebrari vel ob tribuānam domini
sepulturā cui sumus in baptismo psepulsi
Rursus ideo tres psalmi cum tribus anti
phonis dicuntur. quia spūssanctus tria cir
ca apostolos operatus est. Iam veteres in
nouauit. innouatos confirmauit. ⁊ pñma
tos ad alios conuertendos misit. Ad pñmū
ptinet qd dicit in prima antiphona. Fact⁹
est repente de celo sonus. Ad scdm quod di
citur in secunda. Confirma hoc deus. Ad
tertium quod dicitur in tertia. Emitte spū
tum tuum. Eorū enim ministerio docui sūt
alij. et spūssancto interius recreati. Et quia i
ipīs apostolis duo opatur spūssanctus scz
remissionem peccatorum ⁊ opationem mi
raculorū. idcirco ille antiphone terminantē
p duplex alleluia. Vñ si diligenter atten
dere volumus ⁊ pferre psalmos et antipho
nas que dicuntur in pascha cum bis que di
cuntur in penteco. alia ratio inuenit. Nam
ibi infra hebdomadā sit variatio psalmoz
antiphonaz et tonozum. Iam autem nec in
ipsa die nec in alijs sit variatio ⁊ omnes ille
antiphone sūt vñius toni. scz octauī ⁊ eius
dem differentie. Ratio autem est. quia qñ
duplex baptisma legimus apoloꝝ. Iam
mum in quo pceperunt remissiones pecca
torum. Iam eos baptizatos esse chñsti bap
tismo ambigendum nō est. vt dictum est
sub ti. d vigilia pasche. Et scd⁹ qd receperūt
ad robur virtutū ⁊ opationem miraculorū
et ad repulsionem illecebrarū omnium se
cularium. Iam ob baptizatus fuerat pen

cum ad vocem ancille chñsti negauit. Se
cūdo baptizatus fuit in die pente. cū corā regi
bus ⁊ principibus nō timuit pdicare vñbz
dei. In pñmo ergo mltā instabilitas ⁊ vari
etas fuit circa discipulos. In secundo vñ
formitas ⁊ stabilitas. In hūc etiā modū in
ecclia dei duo sunt genera bonorum. scilicet
actiūoz ⁊ ptemplatiūoz. Actiua vita consi
stet in bonis opibus. id est in ammiñstratōe
exteriorū. in qua pñstuit ab amore tpaliū
nō omnino sepanē licet amorē dei amorē tē
poraliū pferant. Cōtemplatiua consistit in
dilectione dei. ⁊ ptemplatione. De due vite
pñmā ⁊ maritā significate sūt. Iam
rie pars dicta est optima. iuxta illd Maria
optimā ptē elegit ⁊c. Non tñ repēdit ps
maritē qz et ipsa actiua vita bona est q hic
inchoatur ⁊ terminat. Cōtemplatiua vñ opti
ma est q inchoat hic ⁊ in futuro plūmatur.
In illa tñ est multa varietas in ista vñfor
mitas put in hac vita esse potest. Antipho
ne ergo cū psalmis q cantat in pascha ptinet
ad vñt actiua. ⁊ idcirco in eis est varietas.
Antiphone vñ et psalmi q cantant in pente.
ptinent ad ptemplatiua vñt. ⁊ ideo in eis ē
vñformitas. In pñma enī antiphona que
in pascha cantat dicit. Et psalmū meū nō ē cū
impijs. Iam hic Fact⁹ est repente de celo so
nus ⁊c. Spūs seu ven⁹ veniens solet pul
uerē a facie terre deiecere. Magna enī est dif
ferentia inter donū spūssancti. q separantur
fideles ab impijs. et donū quo omnis pul
uisterrenaz cognitiōnū a pectore hūano
tollit. Illud ad actiua vñt ptinet hoc ad cō
templatiua. In secunda ibi dicit. Iam ostulaui
patres meū ⁊c. Iam vñ dicit. Confirma B deus
⁊c. Ad oēs quidē fideles ptinet esse d heredi
tate dñi s ad paucos ptinet esse a terrenis
cognitiōnib⁹ sepātos. ⁊ in hoc pñmātos
ne ad terrena redeant sed p pñsationē esse
i bierusalē celesti. ⁊ ibi alla cantare nō cesset.
qd hic ptinet. In tertia ibi dicit. Ego dor
miui ⁊ somnū cepi ⁊c. hic dicit. Emitte spū
tū ⁊ creabūt ⁊c. Des fideles ⁊ boni a vñijs
resurgūt vel resurrexūt. sicut xps a mortu
is resurrexit quod ibi dicit. hic vero in pau
cis renouatur facies terre. id est ratio an

me q sit ab omni puluere terrenoz desider
orum immunis. Iam ergo. hoc ē. in vita acti
ua que ibi ostenditur est inchoatio. hic au
tem hoc est in contemplatiua que hic ostē
ditur est pfectio ⁊ consummatio. Ibi varie
tas. hic vñformitas. Et ppter ea ibi varian
tur antiphone et psalmi. hic non. Iam ppter
hac consummationē et vñformitatem nō
tandam antiphone sunt octauī toni ⁊ eius
dem differentie. quia octo sūt beatitudines
quarū octaua redit ad caput. Iam in p
madici. Beati paupes spū. quoniā ipsoꝝ
est regnū celozum. et in octaua. Beati qui
psecutionē patiunt ppter iusticiā. Beati qui
ipsoꝝ est regnū celozum. Iam ppter hāc
eandem plūmationē notandā. in qbusdā
ecclijs celebratur octaua pentecostes. Iam
hos quoqz septem dies tres quonidie legun
tur lectiones vt septem frēs tres pcurant so
rores. id est septem dona spūssancti pullos
significata. tres virtutes scz fidem spem ⁊ ca
ritatē. put gregorius psequit in moralibus
Iam enī dierum officia septem donis spū
tūssancti adaptantur. Iam tertium igit ⁊ bo
diernum officium ptinet ad sapientiam ⁊
intellectū vt ex operibus pater. Iam totam
enī septimanā sunt solennitates serman
de. Dicitur enim gloria in excelsis. alleluia.
credo. ita missa est. ⁊ te deū laudam⁹. prout
in sequenti n. dicitur. Dicitur etiam ad ho
ras capitulum. Dum complerent. Actiua
ij. Et illud. Spiritus domini. sap. i. c. Et illd
Caritas dei. ro. v. Sequit videre de offi
cio mille et quidem in die pentecostes cele
bratur festum de aduentu spūssancti. vñbi
lūc enī tūc descendit in discipulos et fuit hoc
miraculū ⁊ argumentū qd non potuerunt
calumniari iudei. Resurrectionem enim ⁊
ascensionē calumniabant. sed hoc nō potu
erunt facere de aduentu spūssancti. quia ex
omni natione que sub celo est cōgenerant
ad diem festū. ⁊ tūc descendit spūssanctus
visibiliter in discipulos. sicut chñstus pñm
serat. et loquebant omnibus linguis corā
omnibus. Et ideo incipit introitus sap. i.
capitulo Spiritus domini repleuit orbem
terrarum. id est eccliam. que dicitur orbis

terrari. Sicut enim extra orbem terrarum
nil vult ad litteram sic extra ecclesiam nil vi-
uit spiritualiter. Sequitur. Et hoc quod continet
omnia id est spiritualiter. cuius bonitate omnia subli-
stunt. scilicet scientiam vocis id est linguarum. Et
ita potuit dare et dedit apostolis unde profusi sunt
inimici christi. Et id sequitur versus. Exurgat deus
et dissipentur inimici eius. Ipsi spiritus sancti
enim omnes demones pellunt et eiciuntur.
Rursus impleuit orbem terrarum apostolos in
ebriauit. quorum sonus in omni terra exiit. de
quo sono dicitur in epistola. Factus est repente de
celo sonus. Et quoniam orbis terre per quatuor
ordines climata separatur. ideo quater in introitu
allia concinitur. Duplex vero allia quod post epistolam
canitur significat duplicandam lenitiam vel spi-
ritus sancti bis apostolis fuisse datam. scilicet de terra
et de celo. vel eos spiritu et mente perfallentes. vel
duorum populorum persionem. Et hoc quod continet
omnia sciam habet vocis id est nouit qua men-
te quisque loquebatur. vel habet scientiam om-
nium per que et de quibus potest vox humana
variari. vel sciam vocis id est vocem scientie ha-
bet id est facit nos habere. ut que ipso in spi-
ritu apostoli perferrent cum intelligentia pronun-
ciarent. Et nota quod spiritus sanctus paradisi dicitur
quod verbum grece latine sonat aduocat. quod no-
men et filio et spiritui sancto ascribitur. Unde
dominus in euangelio Rogabo patrem meum et ali-
um paracletum dabit vobis. Et iohannes in
euangelio. Aduocatum habemus apud patrem
iesum christum iustum. Dicit etiam paracletus solatio-
tor. Nam paracletus grece dicitur latine solatio.
Postmodum sequitur epistola de actibus apostolorum
ru. ij. ca. Vnde plerentur dies pentecostes. di-
es scilicet quinquaginta a resurrectione. Sic enim
quinquagesima die a pascha fiebat pentecostes
iudeorum. ita et nostrum fuit. et sicut populus israel
quinquagesima die ab immolatione agni pa-
schalis siue a pascha. quod celebrauerunt rama-
the. venerunt ad montem dei oreb vel choreb vel
sinay. quod idem est. et tunc legem acceperunt. ita et
die quinquagesima a resurrectione domini datus
est spiritus sanctus discipulis in superiori cena-
culo illi aduentum expectantibus. Ipsi recipiunt
enim leuitici. xxiij. vnde die penteco. offerantur
nouus panes scilicet propositionis de nouis frugi-

bus. per quod significatur quod debemus deo gratias age-
re. ex eo quod eadem die dedit nouam legem per spiri-
tus sanctum. in qua die data est lex veteris scilicet
quinquagesima die a pascha. de quo dicitur in pro-
pheta septimeptis. De dono cuius debemus
laudare deum. quod est offerre panem nouum. quod etiam
am lex veteris spiritualiter intellecta noua est. Et at-
tende quoniam agnus immolatur est decima quarta
die a pascha. lex vero data est quarta die mensis
cuius. Dicitur tamen esse data tertia die. Nam enim ut
inquit scriptura aduenerat tertia dies. et ma-
ne clauis erat. et ceperunt audiri tonitrua. Die
namque tertio descendit dominus noster super mon-
tem ad dandam legem. et moyses ascendit ad
deum. et descendens narrauit omnia plebi.
manens rursus ascendens duas tabulas scri-
ptas accepit. Et caue ut in secundo mense tri-
ginta dumtaxat computes dies. Secundum lunam
ergo sedecim in mense primo. xxx. in secundo
et quatuor in tertio faciunt quinquaginta.
Rursus in quinquagesimo anno erat iubile-
us. qui interpretatur remissionis annus. qui
septenis annorum hebdomadibus id est qua-
draginta et nouem annis teritur. in quo clau-
gebant tube et omnia debita remittebantur.
serui manumittebantur. et libertas concessa con-
firmabatur. antiquae possessiones alienate. om-
nibus restituebantur. ut dictum est super dominica
quinquagesime. Si in diebus pentecostes
hunc numerum post domini resurrectionem ob-
seruamus. suscipientes aduenientem in nos
spiritus sancti gratiam. per quam efficiamur filij dei
et virtutum possessio nobis restituatur. et remissa
culpa et totum debiti cyrographo euacuato
ab omni seruitutis nexu liberi efficiamur. Ipsi
terea iste numerus quinquagesimus resultat
ex septenario numero ducto in seipso super
addita unitate. Septem enim sunt hebdomade
a pascha usque ad pentecostem. et ita competenter
quinquagesima die a pascha est pentecostes
in quo datur spiritus sanctus cuius dona
sunt septem que dantur ab uno. Iudei enim se-
ptenarium numerum non sine figura in omni-
bus obseruant. put dictum est sub quinquage-
sima. Ascensio autem facta fuit quinquagesima
die. qui est numerus perfectus. et hoc competenter
fuit. quia per perfectam hominem fit similis deo. et

hoc est ascendere. Sed videtur quod sicut iudei ab
immolatione agni immolati quinquaginta dies co-
putando ibi faciebant suum pentecosten. ita et
nos quinquaginta dies ab immolatione agni
debemus computare. et sic debemus nostrum
pentecosten facere die veneris. antequam mo-
faciamus. quod docet computatio. Hoc dicitur
quod non faciebant computationem ab immolatione
agni. sed a sequenti dominica. Unde legitur leuitici. xxiij.
Numerabitis ab altera die sabbati. id est dominice
ca que est altera dies post sabbatum. numera-
bitis dico septem hebdomadas usque ad al-
teram diem septime hebdomade. Hoc dicitur
spiritus sanctus per moysen. innuens per hoc pen-
tosten christiano. quod semper est in die dominica.
Dicit ergo lucas de hac die. Vnde plerentur
dies pentecostes. erant omnes discipuli pa-
riter in eodem loco. id est in plona et per cordi mi-
tate. Et factus est repente de celo sonus. quod exi-
stentibus in plenitudine que est annus iubileus et per
pentecostes. et existentibus in unitate datur
spiritus sanctus. sed repente. quod nescit tarda re-
uerentia molimina spiritus sancti gratia. In igne autem
ita spiritus sanctus illuminat ad cognitionem dei
et inflammat ad amorem dei. Apparuit ergo in
linguis igneis ut facundi essent in omni gene-
re linguarum. et quod ipse est lingua que de oculis
sue bonitatis verbum protulit in vterum virginis
marie. et perfert verbum in corde hominis. Ipsi autem
patris veri qui loquitur in vobis. Ipsi enim quos
replet eloquentes facit. Sequitur. Quasi adue-
nientis spiritus vehementis. Hoc autem dicitur quod ni-
hil potuit resistere spiritui sancto. nec apostolis. Unde
dominus in euangelio mathei. Ego dabo vobis
os et sapientiam cui non poterunt resistere et dices
re omnes aduersarii vestri. Et de beato stepha-
no scriptum est in actibus. quod non poterat resiste-
re sapienti et spiritui qui loquebatur. Quia vero in epistola
dicitur. Et factus est repente de celo sonus. tanquam
aduenientis spiritus vehementis. ideo ad hoc
representandum in nonnullis ecclesiis clanguntur
tubae dum sequentia dicuntur. Venit enim spiritus sanctus
in spiritu vehementi. Quia sicut venit vehementis
mens puluerem a facie terre. sic spiritus
sanctus eicit a corde hominis omnem ter-
ritatem. Tubis quidem utebantur antiqui
ut legem in numeris. ad multitudinem congrega-
dam. ad dimicandum. et ad congratulandum
in diebus festiuis. cum diuersitate sonorum.
quorum usus fuit tante virtutis in tu-
bilo ut ad crepitum siue sonum earum corruerent
muri hiericho. Idem quidem sunt duo testame-
ta vel predicatores. quibus ad percipiendum fidei po-
pulus euocatur. ad plenam et laudabilem com-
punctionem excitatur. ad laudes domino
exhibendas inuitatur. et ad morem sion. et
ad ciuitatem sanctam hierusalem. et multorum
mulum angelorum frequentiam. et ad futurum
dei iudicium provocatur. Et videtur quia in aduer-
sus et prosperis tubis clangitur. quia omne
tempus conuenit verbo dei. Unde Benedi-
cam dominum in omni tempore. semper laus eius in
ore meo. De organis dicitur in quarta parte
sub titulo de sanctis. Tunc etiam ex alto ignis
procedit. quia spiritus sanctus descendit in di-
scipulos in igneis linguis. et etiam flores
uarij. ad denotandum gaudium. et diuersi-
tatem linguarum atque virtutum. Columbe etiam
per ecclesiam dimittuntur. in quo ipsa spiritus
sancti missio designatur. Ipsi autem epistolam gradua-
le in quibusdam ecclesiis quia festum pasche
dicitur duplex allia. quod spiritus sanctus dator est ge-
mini stole. Euangelium. Si quis diligit me.
iob. xxiij. c. manifeste est de spiritu sancto. Ipsi
communio est facit. act. ij. c. Quare hoc
festum celebratur a iudeis. et quare a christianis. di-
citur in prohemio septimeptis.

De secunda feria.
Sequitur secunda

feria in qua ostenditur quod non tan-
tum modo data est lex iudeis. sed
etiam gentibus. Unde introitus est. Cibavit
eos ex adipi frumenti. id est intelligentia spiri-
rituali. et de petra melle id est melliflua doctrina
christi qui est petra. saturauit eos. et hoc ha-
betur in epistola. Esperes petrus. act. ij. x.
ca. in qua habet quod ad huc loquentem petro de-
scendit spiritus sanctus. Vel frumentum christus
est. cuius ad eum est spiritus sanctus. quo fideles
satiantur cum spiritu sancto replent. qui etiam sa-

nantur melle de petra. id est doctrina de rpo
precedente in quo sunt omnes thesauri sapie
tie et scientie dei. Hic aut ppter pmissiones
q ibi continentur pmitte quater alla. sicut et in fe
ria tertia et sabbato exponet. De hoc etiam
dictu est in tertia dnica post pascha. Alla est.
Spūs dñi. sap. i. ca. Aliud alla est Loqban
tur. acti. i. ca. Euāgelii vō iob. iij. ca. non
videt puenire spūs sancto. sed pcorbat eplē.
Ibi enī ostendit q nō tantū iudeis. sed etiā
gentilib⁹ data est lex dicens. Sic de⁹ dilexit
mundū suple nō tantū iudeos. vt filiū su
um vnigenitū daret. Et postea sequit. Et
ois q credit in illū nō pereat Et nota terri
bile verbū. q q nō credit in eū iā iudicat⁹ est
Isteterea p h q bīc de dilectione mentio fit
spūs sanctus qui amor est. satis exprimitur.
Istocommūio est. Spūs sanct⁹. iob. xiiij. c.
Et est sciendū q p totā hāc septimanam in
milla sūt solēnitates seruande. vt gloria i ex
cellis. credo. ite milla est. et te deū laudam⁹. et
alleluia. vt baptizator saluti gaudeamus.
et vt future lenicie plenitudinē figurem⁹. Istō
stremo notandū q dñs nō pōcauit genti
bus p se. sed p aplos. Tū itē baptizate eos
in noīe patris et filij et spūs sancti. sicut ysaac
iunior filio suo nihil precepit de offerendo
sibi cibo. vt bñdictionē acciperet. s; p opationē
rebecepmatū benedictionis accepit. et qā
bec facta sunt dei occulto iudicio ideo offici
um hui⁹ secūde ferie pñet ad pñliū qd est
donum spūs sancti.

Be tertia feria

Equitur tertia fe

ria. Et quia spūs sanct⁹ nō dat nisi
p mīstros. ideo in tertia feria dicit introitus
in psona pator. Accipite iocūditatē glorie
vestre. In quo q p geminā dilectionē ad fi
dem pñgūm⁹ trinitatis. ideo qñquies con
cinim⁹ alla. et est sensus. Accipite iocūdi
tatē glie. i. spūs sanctū qui vos glorificabit
et clarificabit. vt quisq; de se dicere possit qd
dñs in pñmione Spūs qui a patre pcedit
ille me clarificabit. Sequit eplā. Cū audis
sent apli. acti. viij. vbi sequit. Tunc impo
nebant man⁹ sup illos et accipiebant spūm

sanctū q; in impositione man⁹ dabant spū
ritū sanctum. Euāgelii. iob. x. ca. pcorbat
eplē vbi dicit. Qui nō intrat p ostiū zc. Istō
enī intrat in eccliam qui nō intrat pereos q
sunt ostiū s; p pñm et apostolos. Istā hereti
ci nō dant spūm sanctū nisi inquātū pueni
unt cū ecclā Et quoniam apostoli et eor⁹ suc
cessores heretarchas in spū fortitudinis se
aggressi et aggrediunt. ideo officiū hodie
nū pñet ad fortitudinē. que est spūs sancti
donum Rursus spūs sanct⁹ ostiari⁹ est. q
postū introducit ad patrē. quod etiā in of
fitorio canitur. Istos celi. aplorū scri
pturas aperiet. Istocommūio est Spūs q
a patrē. iob. xv. ca.

Be quarta feria

Equitur quarta

feria in qua sūt ieiunia qñtuor
temporū. Apostoli nanq; nō
bis exemplū ieiunandi hoc tpe reliquerunt
qui post susceptū spūm sanctū sicut mētes
auerterant a ceteris mūdī illecebris sic et ab
epulaz appetitu. Licet enī qñdū cū illis fuit
xpūs nō ieiunaret. post ablationē tñe⁹ spō
tanais se subdidere ieiunijs Sponsio enī ab
lato eis ieiunandū erat. sicut dñs pōixerat.
qñ sponsus auferet ab eis tunc ieiunabunt.
Tū dñs repleti spūm sancto sponte ieiunare
ceperūt. quocirca in pcedenti secūda feria
quidā est uale inchoant qd dragelimas. Alij
vō sanus hodiernū ieiuniū autumant esse
hui⁹ tps quadragesime ieiunij. cui quidam
terminū statuunt in festiuitate sancti iobā
nis siue sex habeat hebdomadas siue non.
Tertij festiuitatē sancti iobannis includūt
et eo vsq; ieiunātes sine termino pñro pce
dunt. donec senariū ppleant numerū. Istāc
qd dragelima pbat hieronym⁹ nō esse necess
litas. sed voluntatis dicens. Istos vnā fa
cim⁹ qd dragelima illi tres qñ tres passi fuerit
saluatores. nō q p totū annū ieiunare nō lice
at. excepto pentecoste. sed q aliud est necessi
tate. aliud voluntate mun⁹ offerre. Sed h
dixit hieronym⁹ ptra montanū berencum
qui apud suos trib⁹ qd dragelimis statuit iei
unandum. Et dicit hoc ieiunium estatis.

qd est ieiunij exultatio in q genua nō fle
cum⁹ imo cantica leticie dicim⁹. vt dictum
est sub quarta feria tēne hebdomade adue
tus Istocaut ieiunij statutū est ab ecclesia
in tali tpe. q; qui in se sentit grāz spūs sancti.
leuiter et cū gaudio ieiunat. et etiam q; super
ieiunantes descendit spūs sanctus visibiliter.
Et iō incipit introit⁹ Be cū egredieris in
ppectu ppli tui zc. Egrediat⁹ dñs. qñ aliq
signo visibili venit ad auxiliū hoīm. Egres
sus vō est cū dedit nobis filiū suū. qui venit
pandens iter aī nos. vt dñs micheas Egres
sus est etiam p sanctū spūm⁹ missionē qñ vi
sibiliter descendit sup aplos Et q; p h diss
pan sūt inimici. ideo sequit vñculis Exur
garde⁹ et dissipent inimici ei⁹ zc. Sequit in
quibusdā ecclijs lectio de pñcipio sapientie
s; Diligite iusticiā q iudicabit terrā. Tū
ostendit qualiter poterit haberi spūs sanct⁹
ibi. Spūs sanct⁹ discipline effugiet fictiū. Et
in fine dicit Spūs dñi repleuit orbē terraz.
zc. Istomodū sequit eplā. Stans pet⁹ zc.
act. i. ca. in qua ostendit q sup ieiunantes
descendit spūs sanctus. Et ibi sequit. Istō enī
isti sūt ebrii sicut vos dicis. cū sit hora tñe
diei. sed hoc est qd dixit dñs p pphētā iobē.
Effundam de spū meo sup omne carnem et
pphetabūt filij vestri et filie vestre zc. In ali
is vō ecclijs dñs pñma lectio. Stans pet⁹. et
postmodū eplā. Istō man⁹ aut. acti. v. c.
Dñe itaq; lectio des legunt. quia duo ppli ad
fidē pueruntur. vel q; ordinandi in vñus
q; testamenti pagina imbuunt. Sequitur
alla. q; est ieiunij exultationis. vt dictum ē.
Et dicit quidā Istater cū essem. iob. xvij. c.
Sequit euāgelii iob. vi. ca. Istō veni
ad mensi pater q misit me traxerit eum s; p
spūm sanctū. Et post sequit. Istater vñ
manducauerūt manna et mortui sunt. qui
manducant hoc pane vñt in eternū. quia
egressum est corā xpianis manna spūale. si
cut antecorā iudeis tpale. sed manducan
tes corpale mortui sunt. q vō manducaue
rit spūale nō moriet⁹ morte s; incredulitatis
seu gebennali. Tū patet q elegant⁹ egres
sus est dñs corā nouo pplō q; corā veteri.
Commūio est Istacem zc. et est iob. xiiij. ca.

Et attende q officiū hui⁹ quarte ferie pñt
cat sciam. que est donū spūs sancti. qui vsq;
adeo sanctos illuminat q de quinq; libris
moysi pñcisq; pphetaz scripturis librorū
copia creuit. qd mīstice inuuit nobis euā
gelium de quinq; panib⁹ et duob⁹ piscib⁹
qd hodie in quibusdā ecclijs legit.

Be quinta feria

Equitur quinta

feria. que fin aliquas ecclias nō hz
introitū pñm. sed q; dñs descen
dit in die dnica pmissionē spūs sancti. et quā
feria ascendit in celū ideo diei dnice et quire
ferie pñmū est introit⁹. Et dominica ergo
mutuat. nec habet pñm. vt a sabbato in sab
batū septē dnitarat sunt officia septem donis
spūs sancti deputata. Quidam tñ hui⁹ offi
cio mutuo. nō incōgrue donū ascribunt
hūmōi ascriptiones nō a sabbato sed a dnica
facere incipientes. In dnica etenī ponunt
spūm sapie. In secunda feria intellect⁹. In
tertia filij. In quarta fortitudinis Et ibi bac
quinta spūm scientie. qui dat scrutari pñda
sicut cantat in alla. Spūs omnia zc. In q
busdā vō ecclijs cantatur introit⁹ qui ut se
quenti dicitur feria s; Repleat os meum
laudetua. Alique vō ecclie hnt pñmū offici
um s; Deus patrū nostrorū da nobis spū
tum gratie zc. in quo ecclia orat filijs dari
spūm sanctum ad remissionē peccatorū. et
ad facienda miracula. Et quia p spūm san
ctum sunt miracula. ideo habetur in episto
la. Istobilip⁹ zc. que est acti. viij. ca. q pbi
lippus multos claudos sanauit. et spūs im
mundos eiecit. et factum est gaudium ma
gnū in illa ciuitate s; samarie Et q; p spi
ritū sanctum omnia ista fiūt. ideo sequitur
euāgelium. luce. ix. cap. Conuocatis iesus
xij. discipulis suis dedit eis potestātē super
omnia demonia. Et post Istōn ferens vñgāz
neq; peram zc. Que fieri non possunt nisi
spūs sancti abundantia habeatur.

Be sexta feria

Extra feria est in

troitus. Repleatur os meum

laude ut possim cantare alla. q. qui gaudet ore et corde p̄ieunare ieiunio exultationis Et q. est dies veneris in qua passus est dominus et dies spūs sancti. ideo dicit petrus in epla. Ap̄iens. act. ij. ca. q. in quibusdā eccl̄ijs legit. q. xp̄us suscitatus est a spūs sancto. Un̄ ibi habet. Suscitauit iesū solutus dolorib⁹ inferni. sicut scriptū est. Nō dabis sanctum tuū videre corruptionē. i. quo significata ē illa spūs sancti opatio qua sinagoga nunc morua. pietate resurget postq. plenitudo gentiū eadē introierit pietate. P̄dicater. go officii pietatē. P̄doler etia p̄tinere ad spūm timoris. p. eo q. dicit in euangelio Et repleti sunt timore zc. In q̄busdā eccl̄ijs legit lectio. Exultate filie sion. que est ioe. ij. c. Et q. p. spūm sanctū fuit miracula. sequitur euāgelii. Factū est. luce. v. ca. de palitico nato. Et q. p̄pter hoc d. laudari dñs. sequitur offertoriū. Lauda aīa mea dñm. Communio est. Spūs ubi uult spirat. iob. iij.

De sabbato Sabbato est in

troitus. Caritas dei diffusa est in cordib⁹ nr̄is ad romanos. v. ca. et p̄petis spūs sancto qui est caritas et etiā diei sabbati q. in sabbato future quietis marie diffundet ut q. igniculus est in sion caminus sit iherlm. Et sequit⁹ vsus. Bñe de⁹ salutis mee. in die clamaui et nocte corā te. Ille enī in quo diffusa est spūs sancti grā laudat deū in p̄speris et in aduers. Sequit⁹ epla. Iustificati zc. ad ro. v. capi. in qua habet debmōi diffusionē. Q. enī caritas dei diffusa est nō p̄mittit eā paul⁹ intra fines terre p̄missiois tantū coartari. imo ostēdit q. nō tantū iudeis verū etiā gentib⁹ dat⁹ est spūs sanctus dicens ipsis iudeis. Vobis op̄ebat primū p̄dicari. Sed q. repulistiis verbis dei et vos indignos fecistis vice eterne ecce p̄uertimur ad gentes. In alijs vō eccl̄ijs dicit epla. Co uenit vniuersa ciuitas zc. actiū. xij. Quia ergo gentib⁹ dat⁹ est spūs sanctus ideo sequit⁹ alla. Laudate dñm omnes gentes In hoc enī ieiunio nō tacet cāntica leticie p̄pter reuerentiā festi. nec scdm̄ niceē. xlii. genua

flectim⁹ sed stantes oramus p̄pter neophytos gaudentes q. a p̄cis surrexerūt. In alijs eccl̄ijs d. Repleti sunt omnes. act. ij. c. et spūs dñi orauit celos. iob. xxij. c. Postea sequit⁹ euāgelii Surgens iesus. luce. iij. c. de locu petri sanata. que significat sinagoga. que sanata est a petro ab infidelitate. et p̄fecti⁹ p. fide ipsi⁹ sanabit in futuro. et sic puenit cū epla. Funt autem hac die ordies q. sup ordinandos descendit spūs sanctus et etiā sup ieiunantes. et ideo dicit q̄tuo. lectio nes antelectionē daniel. put dicit⁹ est sub q̄rta feria tercie hebdomade aduent⁹. P̄dama est de p̄ncipio libri sapientie. in qua ostenditur quib⁹ dat⁹ spūs sanctus et quib⁹ nō. scz illis qui sentiunt de dñō in bonitate. et in simplicitate cordis querūt illū. In alijs vō eccl̄ijs p̄ma est de ioe. ij. ca. Effundā de spū meo sup omne carnē. q. sicut spūs sanctus sup apostolos descendit visibiliter. ita sup ordinandos descendit inuisibiliter. Secunda est Locutus est. que est leui. xxiij. ca. Tertia est Dixit moyses. que est in deut. xxvj. ca. Quarta est Dixit dñs ad moysen. que est leui. xxvj. ca. Offertoriū est. Intronuit dñs. Postcomunio vero. Nō vos relinquā. d. effusione spūs sancti loquit⁹. P̄dole etia dicit q. p. officium figurat duos p̄cordia ip̄sorum iudei videlicet et gentilis. Isti sunt duo ceca de quib⁹ d. in euangelio q. sūt illuminati a xp̄o Be q. p̄cordia loquit⁹ paul⁹ i epla ad iudeos et gentiles dices. Iustificati ex fide pacē habeam⁹ ad deū. p. dñm nostrū iesum xp̄um. Sed q. par aut concordia vera non fit nisi per caritatem. ideo p̄cūit in introitu. Caritas dei diffusa est. in quo ter ponit alleluia. quoniam ad fidei trinitatis puenitur p. obsequia caritatis. Lectiones etiam ad ieiunium p̄nentes attestant opationem et gratiam spūs sancti. ut p̄ma. Effundam de spiritu meo. Et secūda Locutus est. ubi dicit. Illi merabitis septem hebdomadas vsq. ad alteram diem expletionis hebdomade septie. presentem intelligit festiuitatem. que oliz dicebatur festiuitas hebdomadar. Et q. post q. gētes intrauerint reliquie istius saluabunt ideo nunc flentibus et sponsum expectanti

bus dicit domin⁹ in postcomunione. Nō vos relinquā orphanos. Q. igit⁹ bec cōcor dia fiet imminēte die iudicii. q. etiam electis erit causa timoris. ideo hoc officii p̄tinet ad timorē. vel quia timorē introducit caritatem licet caritas foras mutat timorē. Et ante de quia secūdū augustinū in ordine istorū officior⁹ descendendo p̄putam⁹. In ordine vō pascaliū ascendendo. q. p. bec descēd⁹ spūs sanctus ad nos. p. illa noster ad ip̄s signifi cat ascēsus. Et caue. q. p̄ter p̄missa officia ad ieiunū p̄tinetia que in quarta et in sexta feria et in hoc sabbato exposuim⁹. alie quidē lectiones et euāgelia in eis dē dieb⁹ inueniunt q. forte sollemnitati magis appropinquē vidēt tamen bec et illa grāz spūs sancti p̄sonat et opationē. Unde q̄dam hodie nō incōgrue duas missas celebrāt. Unā in tercia de festo cum glā in excelsis. et credo. Aliam in nona de ieiunio sine glā in excelsis. in qua sūt clerici ordinādi. qui merito i hac hebdomada ordināt. ut spūs sancti dona p̄cipere mereantur. Et memō q. in hac die terminat quinq. gesima. et ideo hodie frequētur et cantatur p. gradualia alla. nec flectit⁹ genua. p̄tinet ei ad octauā. Generale q̄dem est. q. quotiens i die de tempore gratie materia laudis assumit aut dies ad octauā refertur. genua non flectim⁹. sed in orationib⁹ stātes collatam nobis gratia et cōferendā glām p̄fitemur ut cū olim eēmus serui curui. nūc fracto iugo incedamus erecti. ut in dominicis dieb⁹ in sanctor⁹ natalicijs et pascalijs. inclinare tñ capita possumus. ut mulieres deuotas ad monumētū veniētes imitemur zc.

De octaua pentecostes.

Plenisq. locis

in octaua penteco. fit festū sancte trinitatis. P̄dole etia celebrata ē festiuitas patris in natiuitate. q. natiuitas dicit⁹ festiuitas patris. et postq. celebratum est festū filij in pascha. et festum spūs sancti i missione ipsius. merito in octaua pente. fit festū eorū simul. festū scz trinitatis. ut ostēdatur q. tres p̄sone sūt vnus de⁹. Et bec p̄ma causa quare celebrat⁹ festū trī p̄sonarū diu

narū fil. Scda cā est. q. ad iuocationē sancte trinitatis dat⁹ in baptismo spūs sanctus ut p̄missū est. Tertia causa ē ut ostēdat ecclesia filijs suis illū a quo sunt oīa bona cui⁹ habet imaginē. et cui⁹ debet habere similitudinē videlicet dei et sancte trinitatis. quā semper laudare debem⁹. Et q. tota intentio est laudare ipsū. ideo in quibusdā eccl̄ijs in singul⁹ antiphonis laudū p̄ponit⁹ vsiculus qui laborem significat. ad ostendendum q. toto labore totoq. nisu debem⁹ nos vertere ad laudandū deū et sanctam trinitatē. Et eodē mō fit i quibusdā eccl̄ijs in festo beate marie in antiphonis laudū. p. eo q. ipsa se totā vertit in laudem dei. Un̄ tūc in euāgelio d. Maria autē p̄seruabat oīa vba bec p̄ferens in corō suo. Et q. ipsa p̄uilegiata fuit in v̄ginitate. ipsa eiē v̄go v̄ginū. In antiphonis quoq. de beato laurentio et de beato paulo et d. b̄o stephano p̄ponunt quidam vsus antiphonis ad maiore laborē notandū quē in suis martirijs sustinuerūt. Beat⁹ enī laurenti⁹ graui⁹ ceteris passus est Un̄ beat⁹ sūt d. ritel. P̄dole etia debent p̄p̄i fide certamina. Beat⁹ vō paulus p̄ ceteris laborauit p̄dicando. Et beat⁹ stephan⁹ p̄p̄i fide p̄mus martir extitit. Sed in hoc est differētia. q. in nocturnalib⁹ antiphonis tantum de beato laurentio p̄mittit⁹. q. passio sua de nocte p̄summata est. Unde dicit⁹ P̄dolea nocte obscurū nō habet Et iterū. Nō est inuenta in me iniquitas. Et ita apparet q. totus fuit sacrificiū laudis Un̄ semp dicebat. Grās tibi ago dñe. P̄dane vō corp⁹ ei⁹ fuit conditū et ideo tantū nocturnalib⁹ et nō laudib⁹ vsus laborem et boni operis fructus significat. put tactum est in p̄bemio quinte p̄tis merito i dictor⁹ sanctor⁹ natalicijs sp̄ealiter p̄mittunt antiphonis. ad notandū q. ipsi excellentius labores et bonorū opum fructus suis natalicijs et martirijs p̄miserūt. In q. busdā tamen eccl̄ijs antiphonē de martirio beati petri p̄postere p̄ponunt vsiculis. ideo quia ipse pet̄it ut in cruce caput suū ad terram verteret Isti autē versus trop̄i vocātur quasi laudes ad antiphonas cōuertibiles.

Trophos enī grece pueris dicitur latine. Quia ergo semp sanctam trinitatē laudamus. Benedicta sit sancta trinitas. quē alcuinus sumpsit de iob. xij. Postmodū sequitur epistola de apoc. Vidi ostium apertū in celo. et in circuitu sedis. id est ecclie que est se des dñi. mare vitreū. id est baptismū. in quo sum mergunt omnes egiptij. id est oia pccā. Et nota quia dicit mare vitreū ppter cor poris fragilitatem et spicuitatem quā recipit in baptismo. et est in circuitu. qz ad ecclē siam venire nō possumus nisi p baptismū. Sequitur. Simile cristallo. qz qui prius erāt aque fluribiles. fiunt p gratiā in baptismo acceptam firmi sicut cristallus. que fit ex aq congelata et diuturno gelu in naturam lapidis solidata. Et hec est vna causa quare in hac die legi becepla. qz in ea dicit de baptismō. in quo p inuocationē trinitatis datur septem bona spūs sancti. Secunda ratio est. quia in ea inuitamur ad laudes trinitatis. cū ibi sequitur qz aialia plena oculis ante et retro. i. plani dabant gloriā et honore et benedictionē sedenti sup thronum viuēti in secula seculorū. Sedens aut sup thronū est deus trinitas. Un sequitur Et pcedebāt. xiiij. seniores in facies suas. mittentes coronas aū eū. hoc significat qz oia bona nostra debem⁹ at tribuere ei. atz omne illud ex quo meremur coronā. Sequitur Et nō habebant requiē di centia. Sancti. scilicet sancti. Et ideo in introitu et in alijs officijs tonens repetit. Benedicta sit sancta trinitas. Et ppter hoc responsorium siue etiā graduale qd rñdet epistolē. Bñdictus es dñe qui intueris abyssos. da niel. iij. c. Uersus ē. Benedicite dñi celi. iob. xij. ca. Et alia. Bñdict⁹ es dñe de⁹ patz nostrorū. Et offertoriū Bñdictus es domine. Et postcommunio. Bñdicim⁹ deū celi. iob. xij. ca. Euangelij est. Erat homo ex phariseis nichodem⁹. i. quo habet de baptismo qz inuocatōe scē trinitatis scilicet baptizatos. In alijs vō ecclis dicit epla. Baudete pfecti. que est ad corinth. v. c. Et in alijs dicitur. Vidi hostium q est apoc. iij. Et euangelij. Cum venerit pacificus iob. xiiij. capi.

Sciendū est qz hystoria de sancta trinitate et de inuentione sancti stephani cōposuit scis stephan⁹ laudicē. Rursum cū antia rex qui xpianos plectur⁹ est fere oia volumina xpiane religionis destruxisset alcuinus magister karoli et ludouici filij ei⁹ rogatu bonifacij archiepi moguntin. milia de ecclesiasticis officijs pscriptis. Unde et moguntinē. concil. a pprobante instituit qz a festo pasche vsqz ad dñicam istā tres tantū dicerentur lectiones. et hac die de trinitate cantari vsqz ad dñicam sequentem. et tunc incipere Dñe i tua misericordia. et pposuit officiū de trinitate. videlicet rñsonum antiphonas missam et sequentiā. que oia obtulit alexand. dno pape. Ille vō rñdit nō esse celebrandū festū de trinitate sicut nec de vnitatē. Nam singulis dieb⁹ fit festū trinitatis et vniatis quia semp dicitur. Glia patri et filio et spūs sancto. Et pmissas hystorias et officiū nō admisit. Clerū supueniente berefianiana fere fuit fides trinitatis extincta. Sed bylariū eusebi⁹ et ambrosi⁹ restituerunt. Consensit igitur eadē de causa gregorius magn⁹. ut de trinitate specialia cantaremus et ecclias in ipsi⁹ honore edificarem⁹. Et inde ergo ē qz de hystoria trinitatis inuenit varia puetudo. Alij nanqz nō vtunt ea. sequētes reparationem alexandri pape. sed in qualibz dominica ab octaua pentecostes vsqz ad aduentum cantant in nocturnis nonū responsorium de trinitate. nisi festū aliqd impediāt. vteā pteant p quā saluant. et in missa cātāt alla eam hilariter pfitentes vt dicitū est sub quarta pte sub titulo de alla. Alij vō vtunt ea cantantes eā in hac pma dñica. sequētes pma institutionem alcuini. Alij ponūt eaz in fine tpiis declinationis scz in vltima dñica videlicet aū dñicam de aduentu. sequentes vltimā a pprobationē gregori. Romani ergo nunqz celebrant festū de trinitate. nec etiam has octauas faciunt. Sed in pma dominica post pentecosten incipiunt hystoriam. Preparate seu deus oim Alij vō celebrant hodie de octaua scz de spūs sancto et ponūt eadē eplā et idē qd ponim⁹ euāgelij. ppter baptismatis sacramentum. cete

ris obseruatis sicut in die penteco. celebrant aut octauā ad insinuandā pfectionē vel cōsumationē opum spūs sancti. Per septē enī dies opatio gratie septiformis. i. octaua vō psumatio declarat. Et quoniā octaua redit ad caput. ideo oia sicut in die festo. a vespam in vespam in ipsis vespis et trib⁹ nocturna libus psalmis obseruat. De his octauis dicit augustin⁹. Celebrationē octauarū feriaz noui homines celebrant. Baptism⁹ neophiticorū licet in sabbato pagat ad illū tamen baptismū pnet quē apli suscepērūt in die pente. cuius octaua dies est dñica sequens. Qui vō ponūt hystoriā. Preparate seu deus oim. melius facit qz romanā sequunt eccliam. nostre pegrinationis recolentes et pcurrentes hystoriā. Nam p septuagesimā significamus expulsiōē generis humani de patria paradisi. p qdragesimā seruitutē populi sub pharaone. p pascha imolationem agni. p quadraginta dies paschales qdraginta annos in deserto. p rogationes terre promissionis ingressiōē. p septē dies pentecostes i quib⁹ septē dona diuidunt terre date diuisionē. p tempus qd ab hodie sequit ligficam⁹ populi afflictionē et gubernationes factam p iudices et reges. ideoqz legunt qz tuor libri regū. put in sequenti. dicit

Hic dicendum re/ stat de pma dominica post pentecostes. que est vna de pncipalibus dñicis. Et incipit hic quartū temp⁹ scz pegrinatio nis qz sum⁹ in via veniendi ad patriā. Sz quia hostes habem⁹ priusqz illuc perueniamus scz carnē mundū et dyabolū. ideo legi delibris regū. in qb⁹ agit de bell⁹ et victorijs vt inuitemur ad pugnandū foriter contra hostes ut victoriā habeam⁹ sicut iudei de philisteis. et tandem gloriemur i celis qz nō est nobis tantum lucta aduersus carnē sed etiā aduersus aereas potestates. Un pmo dicim⁹ in vespis Bñdict⁹ dñs de⁹ me⁹. Et hystoria est. Deus omnū. seu sm roma nos. Preparate Sed quia bellū sine discretō

ne nō bñ geritur. ideo sequenti tpe subiungunt libri salomonis. Itē qz insurgunt vicia. contra que necessaria est patientia. ideo subsequenter subiungit hystoria de iob. Bete ergo inuitamur ad pugnā. qz postqz digni sum⁹ in numero iustorū haberi p libri numeri iam plecti. et in statu pfectionis p nouā legē scz p deuteronomiū in quo habetur Diliges dominiū deū tuū ex toto corde tuo et ex tota anima tua. et sum⁹ sub iesu per libri ioseph. et sub iudicibus. id est sub planis libri iudiciū. et sum⁹ sine acceptione personarū p libri ruth que fuit moabit. restat tātum pugnare. qz tūc magis temptat diabolus. et sic ordinant libri regū i quib⁹ tractat de bellis ipsorū ad alios libros. Adaptantur etiā et aliter pme qtuor dñice qtuor libris regū. put dicit sub quarta et sub septia et sub decima qnta dñicis. Legunt aut in tali tpe et post missionē spūs sancti. et post festū sacre trinitatis. qz qñ accipim⁹ grām spūs sancti. ex tunc sum⁹ similes deo. et p hoc filij sum⁹ sumi regis et psequens sum⁹ reges. Un in apocalypsi. Fecit nos regnū et sacerdotes deo et patri suo. Et petri i canonica. Vos estis gen⁹ electū regale sacerdotū. Ergo cū sumus reges. et habeam⁹ aduersarios. nō restat nisi vt regnū nostrū defendam⁹. qz ex hoc nobis inuidet dyabolus. qz ad illud regnū sum⁹ assumpti vnde fuit ipse deiectus et ideo nobis grauis imminet pugna. Item pe ostendit nobis dauid in exemplū qz vicit p humilitatē et p iocunditatē mētis et vici⁹ fuit ter. Primo a samuele in bethleem in signū regni. Secundo sup domū iuda in regē tribus iuda. a viris iuda in ebron. Tercio iterū in ebron. et in pfirmatione regni super totum israel. Similiter nos si bene pugnam⁹. ter inungemur. Primo in baptismo. in signū regni. Secundo i pfirmatione. Tercio in patio qñ regnū nostrū pfirmabitur. Saul etiā nobis pponit in exemplū qui p inobedientiā amisit regnū. Un nō sum⁹ inobedientes sicut ipse fuit. ne pdam⁹ regnū eternū. Dauid aut fuit humilis in oib⁹ opibus suis. qd patet. qz cū luderet coram arca dñi induit ephor lineo depositis regalibus

vestibus despectum michol filia saul dices ei. quid nudat? fuerat sicut vnus de scurris Et uelut Ludā et vilius fiam ante dñm qui elegit me etc. Item qñ venit ad eū nabhan ppheta et redarguit eum de peccato suo publice penituit. Item iocunditatem mentis habuit et oia bona a se facta ad deū retulit. Tñ de eo cantate ecclesia. Preualuit dauid i philistē in funda et lapide in noie dñi. Ecce exultatio in deo. Non enī cōfidebat in se. Funda dauid est p̄dicatio. p̄ quā fundā p̄dicatōis ei cū dyabolus de cordib⁹ hoīm cū p̄duraz reprehensionē incūtit timor et p̄cipit penitentia. Lapis vō dura reprehensio est. Quia ergo hmoi victoria habet p̄ humilitatē. id ad missā incipit introitus. Bñe in tua misericordia sperauit. ecce humilitas dauid. exultauit cor meū. ecce mentis iocunditas. p̄ bec duo vincit pugna. Et qñ ille solus vincit qñ nihil sibi sed omnia bona sua deo attribuit et sperat in eo. ideo bñ sequit oratio. De⁹ i te sperantū fortitudo etc. Postea sequit eplā de caritate. Deus caritas est etc. i. ioh. iiii. ca. qñ p caritatē reges sum⁹. et p̄ ea facim⁹ bona opa meritoria regni. p̄ queregnū nostrum defecim⁹ et p̄seruam⁹. Tñ sequit. In h ap̄ paruit caritas dei etc. Et post de⁹ caritas ē etc. Ibi etiā ostendit qñ diligere debem⁹ deū et primū. In euangelio aut. Homo qdam erat diues. luce. xvi. c. ostendit qñ nō debem⁹ diligere diuitias. p̄ diuitem qui induebatur purpura et bisso et p̄ penā ei⁹. ut ei dicit ecclesia. v. ca. qui amat diuitias. fructum nō capiet ex eis. qui amat scz amorem libidinoso. naturali vō vel caritatio potest qñ diuites cū iusticia et opib⁹ bonis nō abijcim⁹. Ihabēt ut in euangelio de mēdico lazaro. in cui⁹ p̄sona incipit graduale. Ego dixi dñm miserere mei Et sequit v̄sus de opibus misericordie. Beatus qui intelligit sup egenū et paupem. id ē intelligit et p̄cogitat illud qd est in egeno et paupē. f. egestas et paupertas ut ei subueniat. Bicit ei gregorius qñ dñm eos vocare patros nos et aicos nros. qñ ei frēs nri sūt. et sic facit renobis amicos de māmōna iniquitatis. et de male acquisitis. ut cū defecerim⁹ p̄ morē tē recipiant nos i eterna tabernacula. I hoc

nō fecit diues ille epulo. et quia i aliquo nō luit pauperi subuenire. ideo cū eo districte sum fecit dñs. ut nō posset habere guttā aq ad refrigeriū lingue. Et ideo sequit alleluia Deus iudex iust⁹ fortis et patiens etc. Ido stea sequit offertoriū in p̄sona mendici. scz Intende voca orōnis mee. Et qñ nō obliuiscitur de⁹ orōnes paupum Sequitur post cōmunio. Narrabo omnia mirabilia tua. psalmū dicā etc. in quibus dñs in ecclis legat hodie euangelium Estote misericordes. qd est luce. vi. ca. Et est sciendū qñ vban⁹ paup̄ qñtus statuit fieri festū de corpe xpi qñs ta feria post hanc dñicam. p̄cedens magnā indulgentiā tam clericis officiantib⁹ qñ po pulis p̄uenientib⁹ ad diuinā put in officio sup hoc ordinato habet.

De secunda dominica

Ojectum est quod prima causa qua defendim⁹ regnū nostrū est caritas que dilatur p̄ considerationē eternaz nuptiaz de qñbus in apoc. Beat⁹ qui vocat⁹ est ad cenā nuptiaz agni. Unde in hac scda dñica habet de hmoi cena in euangelio. luce. xiii. ca. Homo quidā fecit cenā magnā et vocauit multos. et misit seruos suos hora cene dice. reinuitans ut veniret etc. Hora cene est ex q̄ porta paradisi apta est p̄ ipsū Sequit Et ceperūt omnes se simul excusare. Nam p̄m⁹ dixit. Nulla em. et necesse habeo videre illaz Scdus dixit. Iuga bouem emi quinqz. et eo p̄bare illa. Tercius dixit. Uxorē duxi. et idō nō possum venire Domin⁹ vō dixit ad seruū suū. Elade et pelle intrare ut dom⁹ mea impleat Multos enī p̄pellit intrare p̄ tribulationes. Illi ergo qui vocati fuerant non venerunt. qñ auari qui p̄ primū se excusantem. supbi vel gulosi qui p̄ scdm. et luxuriosi qui p̄ tertium intelliguntur. hac cena se reddunt indignos. Tñ versus. Nulla boues. vxo. cenam clausere vocatis. Mund⁹. curā. caro. celum clausere renatis. Et quia in hoc isti se reddunt indignos. ideo dñs alios vocat. Quia vō p̄ considerationē huius cene dilatat caritas et qñ dñs p̄tegit habentes ca-

ritatē. ideo incipit introitus. Fact⁹ est dñs p̄tectio me⁹ et reduxit me in latitudinē caritatis. Sequit v̄sus de caritate. Diligaz te dñe fortitudo mea etc. firmamentū meū etc. In orōne vō petit caritatē. sancti nomis tui etc. In eplā. Nolite mirari. i. ioh. iiii. ca. habetur de vita eterna. p̄ cui⁹ intuitū amor p̄cipitur et sequit in fine de caritate. Filii nō diligam⁹ vō verbo neqz lingua. sed opere et veritate. Hec est lingua dolosa. qua dicūt amatores mundi. Rogo te habere me excusati Biciunt etiā bonis et sanctis viris. Rogate p̄ nobis et tñ venire nō curāt. Et attende qñ p̄mi duo excusant se. Ider primū enī supbi intelliguntur. p̄ secundū oēs qui delectant in qñqz se libus corpis. p̄ tertium vō luxuriosi. qñ se nō excusant qñ nō hnt cor. sicut habet in osee. iiii. Fornicatio vinum et ebrietas auferunt cor. Magis enī absorbet hominē fornicatio qñ supbia v̄s auaricia. Quia ergo ut dictū est lingua talii excusantiū se. dicitur ling⁹ dolosa. ideo ecclesia a lingua dolosa petit se liberari in responso. Ad dñm cū tribularet clamaui. Et in v̄su. Bñ libera etc. Et qñ p̄fect⁹ est qui nō peccat in lingua. ideo scdo tono cantat. Ido modū sequit alla sili de caritate. Diligam te dñe fortitudo mea etc. Quia vō p̄ considerationē vite eterne cōcipit caritas. v̄sa cena petit p̄uerti in offertorio. Cōuerte redñe. Et quia ibi cantabim⁹ vocaliter ut ait cassiodorus sup psalmistā. ois spiritus laudet dñm. nō erit ibi tantū cena. sed etiā maxima solennitas Tñ in t̄st. i. Thelion lugent. eo qñ nō sūt qui veniant ad solennitatem. Ido in postcōmunionē premittit se cantaturū ibi dñō dicens. Cantabo dñō qui bona tribuit mihi et psallam etc.

De dominica. iiii.

Tertia cā quare inflamamur ad defendendū regnū nostrū. est cōsideratio beniuolentie dei qua nos custodit et diligenter querit. Ido in euangelio hui⁹ tertie dominice. Erant appropinquantes. luce. xv. c. habet. Quis ex vobis hō habēs centū oues id est angelos et homines. et si p̄diderit vnā

scz hominē. nōnerelinq̄t nonaginta nouem in deserto. i. in celo. et vadit querere perditaz etc. Aut que mulier hns dracmas decē. f. angelos et hoies. et p̄dit vnā. scz hominē i quo imaginē suā depinxerat. nōne accedit lucer⁹ nā. i. naturā humanā. in qua lumē deitatis posuit. vniendo se ei. et querit diligenter donec inueniat. et cū inuenit puocat amicos et vicinos dices eis. Cōgratulamini mihi quia inueni dracmā quā p̄diderā. Ita dico vobis gau dius est in celis angelis dei sup vno pec. pe. agen. Ecce quanta est beniuolētia dei erga nos Ista beniuolētia accendit in nob⁹ caritatē. Quia vō ad nuptias eternas nō intrant supbi neqz luxuriosi neqz auari ut p̄missū est. ideo introit⁹ hui⁹ dñice est. Respice in me etc. et dicit. Vide humilitatē meā cōtra supbiā. et laborē meū cōtra luxuriā quā inops et paup sum ego cōtra auariciā Et p̄pter p̄dicta monet nos petrus ad humilitatem dicens in eplā p̄ma. v̄l. c. Humiliamini sub potenti manu dei ut vos exaltet etc. Et post sequit ibi. Sobrii estote et vigilate i orōnib⁹ quoniā aduer. v. dy. tā. le. ru. cir. q. quē de. Et quia tantā curā bz domin⁹ de nobis ideo in graduali inuitat nos ecclia dices. Ista cogitātū tuū in dñō. et ipse te enutriet. Versus est. Dum clamarē ad dñm ex. vo. meā etc. Nulla est. Dominū refugium Offertoriū est. Sperent in te oēs qui nouerūt te etc. qñ desperantibus in se habet curam. Quia vō dñs nō inuenit nisi qñ peniteat. cū vō quis penitet ad dñm clamat. ideo sequitur postcōmunio. Clamabo. Rursus hoc officium est de penitente. sicut apparet ex ipsa cōmunionē et ex euangelio. vbi p̄ dauid intelligitur quilibet penitens ideo etiam dicitur. Iudiciū est in celo sup vno peccatore peni. agen. etc. et ex introitu et alijs. et idō cantat circa festū iohannis baptiste. qui legit populum ad p̄niam puocasse.

De dominica. iiii.

Marta causa qua

defendimus regnū nostrū sūt opa misericordie. Tñ in euangelio luce. vi. qd legitur in hac quarta dominica in quibusdā

ecclis dicit. Estote misericordes sicut et pater
vester misericors est. Et post sequitur. **N**on
ram bonā et pferā. et coagitatā et superflue
tem dabit in sinu vestri. Quia vō nō pōt
hō opa misericordie facere nisi pri⁹ illumie
tur a deo. ideo incipit introit⁹. Dñs illumi
natio mea. Et qz popa misericordie ecclia
terribil. vt castroz acies ordinata. sicut dicit
in canticis canticor. sequit⁹ vsus. Si erugat
aduersū me castra nō timebit cor meuz. et si
erugat in me plui⁹ zc. Et postea petit in col
lecta misericordiaz et grām dandi elemosi
nas cū dicit. **I**sdrotecor in te sperantū de⁹.
zc. In epla vō. Existimo enī ad ro. viij. cap.
onduur premiū vbi dicit aplis. **I**sd sūt cō
digne passionēs hui⁹ tps ad futurā glām
querendabūt in nobis. Et post sequitur. Et
ois creatura ingemiscit. expectās reuelatio
nē filioz dei. Et vt banc glōriam ecclia pos
sit adipisci petit in responso vniā de pec
catis. **I**sdropia esto peccatis nostris dñe.
Sequit⁹ alla. In te dñe speraui. qz in se span
tibus ppiā est. **U**n plalmista. Quonias
in me speraui liberabo eū. **A**daptant etiaz
iste quattuor pcedentes dñice qttuor libris
regū sic. In pmo ei libro habet. qūo dauid
innocē fuit. **U**n in pma dñica incipit in
troit⁹. **D**ñe in misericordia tua speraui. Et in re
sponso habet. Et vnit me vnctione mis
ericordie sue et oleo exultationis. **U**n sequit⁹
introitu. Exultauit cor meū in saluti tuo
Et ita ostendit se vniū oleo leticie p miseri
cordiā dei. In scdo libro habet quō liberat⁹
fuit ab inimicis et vnc⁹ bis. vt brēt latitudi
nem regni. **U**n in scda dñica incipit iro
itus. **F**act⁹ est dñs pctor me⁹. et reduxit me
in latitudinē et late regnare. In tertio libro
habet quō mortu⁹ fuit. **U**n in terna dñica
vnt ecclia voce decedētū dicens. **R**espice in
me et miserere mei. et in vsu. In te dñe spau
In quarto libro habet de pphetis. qz illumi
nati sunt a deo. vt viderent ventura. et ideo
in quarta dñica dñi introitu. **D**ñs illumi
natio mea.

De dominica. V.

Quinta cā qua de

fendim⁹ et obtinem⁹ regnū nostruz est par
cū inimicis ecclie et patientia in aduersis. ad
quā inuitat beat⁹ petrus in epla buius qñte
dñice. Omnes vnanimēs. pma pe. iij. ca. di
cens. **N**ō reddentes malū p malo zc. **U**n
in euangelio habet de reti petri. Sed multi
sūt qui rumpunt rete beati petri. i. pcor diaz
et vnitatē fraternā. et ideo in psona toleran
tū incipit introit⁹. **E**xaudi dñe vocē meaz
qua clamaui ad te zc. **C**lerus est **D**omin⁹
illuminatio mea zc. **I**lluminatus enī a deo
saluat ab hostib⁹. qz sperat in eo. **I**sdropia
et aut pace cū inimicis ecclie impetranda
orare ecclia in collecta dicens. **B**anobis qz su
mus dñe vt et mundi cursus zc. In aliqb⁹
tñ ecclis dñi. **D**e⁹ qz diligentib⁹ te. **S**equitur
euangelū. luce. v. ca. **C**ū plurimetur beirru
erēt in iesum zc. vbi sequit⁹. **R**ecrepor p to
tam noctē laborantes nihil cepim⁹. **T**ales
qz laborant in nocte et nihil capiūt sūt qui p
terrenis pōicant. **S**equit⁹ In vbo autē tuo
la xabo rete. **H**oc facit qui habet sciam et vi
tam. **T**alis enī pcludit multitudinē pisciuz
copiosaz. **U**n in pncipio tot capti sūt boni
et mali. qz reterumpit. p qz significat qz ecclie
vnitas in hac vita rumpit a quibulda. **S**z
post resurrectionē capti sūt multi. et nō
est scissum rete p qz significat boni qz nō
scindunt vnitatē ecclie. Et ideo i offerorio
dicit ecclia se laudare deū. qz quantū ad bo
nos filios dedit ei intellectū vt non rumpat
rete. i. vnitatem ecclie. **B**enedicā dñm qz mi
bi tribuit intellectū. In pmonione vō dicit
ecclia se optare vnitatē et banc petere a dño.
Un am inquit petrus a dño. licet enī plura pe
tat quonidie tñ dñi vniū petere. quia ad vniū
finē. i. ad habendū deū oia petenda petit. Et
hoc est qd ibi sequit⁹. **H**anc requiram vt in
habitem in domo dñi oibus dieb⁹ vite mee
Hoc ideo dicit. qz tñ legi parali. vba dierū
qz bz eadē materiā cū libro regū. et significat qz
qz in dieb⁹ suis bñ rexit se habebit dies eter
nitatis. Et attēde qz hoc officiū cātāt circa fe
stū beati iacobi qz sicut dicit in euangelio. re
licis reit⁹ secut⁹ est dñm. et fact⁹ est piscas
to. boim. i. supplantatore et noie vicioz.

De dominica. VI.

Nia uero non
valent oia pōicta. nisi fiat etiā
plena iusticia fidei. et in nouita
te vite. iō in hac sexta dñica legi scōus liber
paralipomenō. vbi habet qz pfortauit dñs
salomonem. p quod significat qz dñs spūa
liter suos pfortat dando eis fortitudinē. iō
dñi in officio hui⁹ dñice. **D**ñs fortitudo ple
bis sue. et pctor zc. **C**lerus est. **A**d te dñe le
uaui aiam meā qz ab ipso est ois fortitudo.
et tūc bene regim⁹ regnū nostruz. qd maxie
fit si tendat hō ad pmissiones dei. **U**n dñi in
orōne. **D**e⁹ qz diligentib⁹ te bona inuisibilia
pparasti zc. In epla autē. **Q**uicū qz baptiza
ti sum⁹ zc. ad ro. vi. ca. **B**onā nos paul⁹ vt
nouitate vite ambulem⁹. aliter enī nihil va
lent alia. Et vt hoc possum⁹ orare ecclia in rñ
sonio. **C**onuertē dñe aliqñtūli zc. **A**lle vō
qz ambulat in nouitate vite pparat se ad lau
dandū deū in pñi et in futuro. **U**n sequit⁹
alla. **L**edecet hymn⁹ de⁹ in lion. **A**d hanc
orōem vel pfectionē bonamur in euāgelio
matth. v. c. **I**psi abundauerit iusticia vā zc.
Et sequit⁹ ibi. **S**i offeris munus tuum ante
altare zc. Et qz nō potest hō hoc facere sine
auxilio dei. ideo orat in offerorio. **I**sd fice
gressus meos in seminis tuis zc. Et qz talis
p offerre. ideo sequit⁹ in postcommunione.
Tollite hostias.

De dominica. VII.

Sequitur septia
dñica in qz legunt⁹ libri salomo
nis. vt pabole. ecclie. cannica li
ber sapie. quē philo pposuit et ecclastic⁹ quē
iesus fili⁹ sirach edidit. et tñ salomoni attri
buitur. **I**bi libri qz sunt de opib⁹ sapie salo
monis. legunt⁹ a kalendis augusti vsqz ad
kalendas septēbris. qz mens iste calid⁹ est. et
estū significat vicioz. i. qz nos optet sapiēter
regere sicut in medio natōis ptaue et puer se
Tel qz mens iste scz august⁹ fert⁹ est. **U**n
fert ante augustū cesarē vocabat⁹ et ver⁹ no
ster salomon in. vi. etate venit qui fecit vtra
qz vniū. qui fuit dei p⁹ et dei sapia qz docuit

nos sapiēter viuere et docere. **H**ic est pctor
regū. qz septē panib⁹ et paucis piscib⁹. vt legi
tur in euāgelio hodierno. sanauit eos qz de
lōge venerāt. et eū triduo sustinuerāt. **B**ur
sus in hac dñica incipit ecclia pabolas salo
monis. **I**sd fectū enī trinitatis legi liber
regū. qñā hō qñ trinitatis filitudinē bz. fit
rex et sacerdos. **U**n pponunt ei exēpla de
regib⁹ et sacerdotib⁹. sic sub pñi dñica dñi
cui est. **I**sd fectū vō sequunt⁹ libri doctrinales.
pponunt enī exēpla doctrinis. qz pl⁹ mouēt
facta qz dicit. **A**lcui. j. **C**epit iesus facere et
docere. Et sic ordinantur libri ad se inuicem
vt pcedant libri exemplares regū et paral
ipomenon. et sequunt⁹ libri doctrinales salo
monis. **Q**ue doctrina est refectio spūal de
qua habet in euāgelio hui⁹. viij. dñice. de
hoc dicit sub dñica. qz. et. **E**t qz hūc do
ctrine bonis opib⁹ respōdere debem⁹. inci
pit introitus. **O**mnes gentes plaudite ma
nibus. Et beat⁹ paulus inuitat nos in epi
stola ad ro. vi. ca. vt respōdeam⁹ illi doctrine
seruendo deo dicēs. **H**umanū dico ppter
infirmitatē carnis me. **U**n de et in quibus
daz ecclis sequit⁹ respōsorium. **B**eatā gens
cui⁹ ē dñm de⁹ eoz. i. qz deū bz p domino
ei soli seruendo. Et sequit⁹ vsus. **C**lerbo do
mini. i. doctrina domini. celi firmati sunt. i.
maiores. sicut apli et alij sancti. **S**equit⁹ in
quibusdā ecclis alla. **A**tendite popule me
us legem meā. **L**ex est illa refectio. **A**lla autē
refectio ostendit in euāgelio mar. viij. **E**uz
turba plurima zc. Et est notandū qz ibi dicit
tur qz quidam de longe venerūt scz illi qz de
peccatis enormib⁹ redierūt et penituerunt
Qui enim in peccato mortali est nō habet
quid māducat. **E**rāt autē quattuor milia scz
habētes qttuor cardinales vtutes. et come
derūt et satiati sūt. qz lex domi sanat. Et remā
serūt. viij. spote. **S**ep̄te spote sūt p̄dicatores
habētes. viij. dona spūal sancti reficientes ali
os. In alijs vero ecclis legi euāgelium.
Atendite a falsis pphetis. **Q**uia vō habēs
hāc doctrinā videt in qñto piculo sit p̄stitu
tus. videt enī se ēē in fornace babilonis. ideo
i offerorio. **S**icut holocaustum zc. daniel.
iij. c. p̄nt se liberari. et vniū vocem puerorū

In postcomunione vo. Inclina aure tuā
et petit liberationē accelerari.

De dominica. VIII.

Sequitur octaua

dominica. in qua docet nos ecclesia
vitare omnē vanitatē. hic enī dī
esse effectus doctrine in nob. q. doctrina do
cet nos fieri spūales et remoueri a carnalib.
desiderijs ad similitudinē beate v̄ginis cui⁹ fe
stum instat. Cū introit⁹ incipit. Suscep
imus de⁹ misericordiaz tuā. i. filiū tuū iesū xpm
nobis ex misericordia datū in medio tēpli
tui. i. in p̄muni ecclesia tua scdm nomē tuum
de⁹. deus enī ubiq. nominat. sic et laus tua
in fines terre. i. ubiq. Tēplū enī est b̄ra v̄go
i. q. vere suscepim⁹ dei misericordiaz. vñ circa ei⁹
festū rōnabilē p̄ns cantam⁹ officiū cū sitē
plū dñi et sacrariū spūsancti. Sequitur eplā
ad ro. viij. ca. Debitor es sum⁹ nō carni. vt
fm carnē viuam⁹ et c. in q. docemur pculca
re omnem carnalitatem. et ad ostendēdum
q. p̄possum⁹ sequi. Nō enī accepistis spūz
huius itērū in timore. sed accepistis spūm
adoptionis filiorū q. gustato desipit ois ca
ro Et q. nō p̄nt bec fieri. nisi dñs p̄garet. iō
orat in graduāli. Esto mihi in dei p̄tecto⁹
Bursus q. nō p̄t b̄re bec oia. nisi q. gaudet
in dño. iō sequitur allā. Exultate deo adiuto
ri nrō. Gaudiū cū spūale excludit omnē car
nalitātē. Quia vō qdā sūt casti et hūiles. s. z
fide. ab his docet cauere in euāgelio mar. b.
viij. ca. Attēdite a falsis p̄phens. q. p̄tendunt
castitatē et sūt luxuriosi. Vel p̄pter hūanaz
laudes sūt casti. sicut fatue v̄gines. q. b̄ dicit
Almē dico vob nescio vos. Et dñs hūiles
vere saluat. Cū sequitur offertoriū. Isp̄olū
humilē saluū facies dñe et oculos sup̄borū
humiliabis. Quia vō p̄delicias spūales oia
pculcam⁹. iō dñs in postcomunionē. Sustate
et videte qñiam suauis est dñs et c.

De dominica. IX.

Modū sequi

tur nona dominica. i. qua legitur liber
sapientie. Sapientia aut est co

gitare de celestibus. et leuare cor ad illa. vñ
monet nos ad hoc et maxime p̄pter festum
assumptionis beate v̄ginis qd instat. qñ scz
assumpta est in celum. Et q. homo se super
se leuare nō potest nisi eum dñs trahat. iō
dicit in introitu. Ecce de⁹ adiuuat me et do
minus susceptor est anime mee. i. sursum ca
ptor. Sic enī iur ad celestia. non passibus
corpis sed assimilatione mentis ad deum.
in quo vitant omnia mala de quib⁹ sequit⁹
in epistola p̄ma ad cor. x. c. Nō sumus p̄cu
piscetes maloz et c. Isp̄stea sequit⁹ ibi. Fide
lis deus q. nō patiet vos temptari supra id
qd potestis. sed faciet cū temptatione puen
tum vt possitis sustinere. p̄us tñ timore in
cunt dicendo. Qui stare se putat videat ne
cadat. In graduāli vō qui sursum rapit⁹ rē
dit grās deo dicens. Dñe dominus noster
q. admirabile est nomen tuum in vniuersa
terra. Quoniam eleuata est magnificentia
tua sup̄ celos scz nō tantū in christo et beata
v̄gine. i. sup̄ celos materiales et spūales. ve
rum etiam in sanctis sup̄ celos materiales
In euāgelio luce. xvi. monet vt si non possi
mus p̄nos volare ad celum. faciamus no
bis amicos de māmōna iniquitatis. id est de
diuinis in equaliter possessis dicēs. Homo
q. dam habebat villicū et c. Homo iste sciuit
sic p̄ prudentiā carnis disponere q. amor⁹
a villicatione fuit receptus in domib⁹ dñi et
hoc p̄ iniquitatē fraudis. Si ergo ille laudat⁹
qui p̄ iniquitatē fraudis sciuit sibi in futurū
puidere. multo magis laudabit dñs eos q.
dant elemosinas qd est prudentia spūs de q.
dic apls. Est vita et pax q. bō sibi puidet in
futuro Isp̄stea sequit⁹. Q. filij hui⁹ seclij pu
deriores sūt filiis lucis i generationē suā. i. in
his q. p̄tinet ad generationē suā. i. circa tpa
lia Ego dico vob facite vob amicos de
māmōna iniquitatis vt cū dñs fueritis. i. moriē
do. recipiat vos in etna tabernacula q. s. sua.
Cū bñ paupes spū qñā ipsoz est regnum
celoz Et q. nō tantū p elemosinas sed etiaz
p orationes volamus ad celestia. iō est allā
Dñe deus saluus mee. in die clamaui et nō
crecoram te Quia vō bec tabernacula per
opera iusticie habent. sequit⁹ offertoriū. Iu

sticie dñi recte letificantes corda et c. Quo at
ordine bec fiant oñdī in postcomunionē.
Isp̄mū q̄riteregnū dei. mar. vi. ca.

De dominica. X.

R dominica de

cima legit ecclesiasticus qui incipit
Omnia sapientia a dño deo est
Ubi oñdī q. nō solū sapientia sed etiā oia
bona sūt a deo. et ideo ab eo solūmō sūt petē
da et ad eū debem⁹ clamare et ideo incipit i
troit⁹. Bñ clamare ad dñm exaudiuit vocē
meā. Et q. debem⁹ ipsū solū orare. sequitur
v̄sus. Exaudi de⁹ orōes meā. Et orō in qui
bus dñs ecclesijs. Isp̄stea ante aures misericordie
tue dñe p̄cib⁹ supplicātiū. In qua collecta
patet quis rogans dign⁹ sit exaudiri. Cū
sequit⁹ ibi. Et vt petentib⁹ desiderata pcedat
faceos q. tibi sūt placita postulare. Et osten
dit in eplā. Scitis qñā et c. p̄ma ad cor. iij. b.
xij. ca. q. oia bona sūt a deo. et ideo ei sūt ex
hibende grāz actiones Cū enumeratis oī
bus domus dicit. Isp̄stea oia opat⁹ vñ atq.
idē spūs diuidēs singul⁹ put vult S. z q. bo
nū cito amittit qd nō a largiente custodiē si
cut dīc greg. iō sequit⁹ r̄sforū. Custodi me
dñe vt pupillā oculi Isp̄te q. ad illū p̄fugere
debem⁹. a q. oia bona habem⁹ sequit⁹ allelu
ia. Bñ refugij fact⁹ es nobis. In alijs ec
clesijs dñs allā. Le decet Euāgelij vō qd est
in q. bus dñs ecclesijs. Cū appropinquet. luce. xix.
ca. est de simoniacis. q. inuiriānt spūsancto
scz in h. q. vendit ea q. ipse dat gratis. vel ad
voluntatē suā tribuit. ac si ab ill⁹ essent illa
bona. et nō a spūsancto Et nota q. Euāgeli
um in q. hierlm destructio p̄dicat in augu
stō legit. q. p̄us a nabuchodonosor. postmo
dū a romanis in hoc mense destructa fuit
se inuenit. In alijs vō ecclesijs legit Bñ ies
sus ad q. s. d. Sequit⁹ offertoriū. Eld te dñe
leuauit aiaz meā. q. d. nō ad simoniacos. non
ad platos prauos. nō ad q. s. d. fatuos et simu
latos religiosos. qui faciunt se a simplici⁹
adorari sed ad te a quo oia bona sūt. et q.
tūc acceptat de⁹ oia opa nrā. qñ spm⁹ i ipō
iō sequit⁹ postcomunio Acceptabis et c.

De dominica. XI.

R undecima do

minica incipit ecclā legere iob q.
sūt est liber exēplaris. sed est exē
plū p̄fectionis. i. p̄fecte sapie q. nō habet nisi
p̄dictā refectiōē doctrine spūalis. nā refe
ctio facit spūaliter fortes. et iō post libros sa
lomonis legitur liber iob In ordine aut biblie
oēs libri exēplares. scz ruth. iob. thobias. iij.
dñb. et bēster. p̄cedunt libros doctrinales sa
lomonis p̄pter p̄dictā rōem. de q. enā dīcēt
sub dñca. xv. et q. vñanimitas facit fortes et
patientes sicut fuit iob. et p̄cordes sic fuerūt
filij iob. q. faciebant p̄mūa p̄ domos vñul
q. s. in die suo. iō incipit introit⁹. Be⁹ in lo
co sancto suo. i. in humilib⁹ Plaias Super
quē requiescet spūs meus nisi sup̄ humiles
et quietuz et tremētē sermones meos. Et si
deus est cum eis nullus pōt eis p̄ualere.
Deus ei habitare facit vñ⁹ moris i domo
i. p̄cordes et vñanimes. q. les fuerūt filij iob.
q. dabāt sibi inuicē p̄medere. Cū v̄sus Ex
urgat de⁹ et dissipent inimici ei⁹ Quia for
tudo nrā nībil valet nisi dñs nobiscū coo
petur. imo p̄ncipali⁹ opet. In eplā Isp̄m
vob facio euāgelij. q. est. i. cor. xv. oñdī bea
tus paul⁹ humilitatē Cū sequit⁹ ibi. Qui nō
sum dignus vocari apls Et p̄pter b̄c humi
tatē raptus fuit v̄q. ad ternū celū. In r̄s
sonio q. s. sequit⁹ vox humilij. In deo spauit
cor meū et adiut⁹ sum. et in v̄su. Eld te dñe le
uauit aiaz meam. Et q. ex tali spe sequitur
exultatio. iō in quibus dñs ecclesijs est allā.
Venite exultemus dño. Euāgelij vō ē de
humilitate et ei⁹ effectū. Duobus oīnes ascen
debāt et c. luce. xvij. c. Cū sequit⁹. Isp̄barileus
dicebat. Bñ non sum sicut ceteri hoīm et c.
ecce supbia Sequit⁹. publican⁹ dicebat. Be
us propicius esto mihi peccatori. ecce hu
militas. et iō abijt iste iustificat⁹ in domū
suā ab illo. Quia vō humilitatē sequit⁹ exal
tatio. qui enī se humiliat exaltabit. iō sequit⁹
offertoriū. Exaltabo te dñe quoniam suscep
isti me. i. sursum cepisti. q. d. Exaltabo te q. a ex
altasti me. Isp̄stea comunio est. Isp̄stea do
minū de tua substantia et c. p̄uer. iij. c. Isp̄stea ad

litera facit humil. dat eni libent paupib⁹ et
hoc est honora re dñm. qz ipe p̄cipit vt detur
paupib⁹. Vel honora dñm zc. i. oia bona
tua deo attribue. et hoc est p̄pau⁹ humilium
Hec postcōmunio p̄grue hoc tpe canitur.
qn frugibus horrea et vino cellaria plena re
duntant. qb⁹ deuote dñs honora t.

De dominica. XII.

Modo decima do
munica est de orōne. ⁊ q̄i exp̄mu-
tur iob orans ⁊ sedens in sterq̄
linio p̄grendo de falsis amicis. Legit enī iob
in duab⁹ dñiciis. Iob qd̄e in sterq̄linio mo-
raliter est aīa in mortali peccato ⁊ sendo. i. q̄
dū resistet nō restat nisi orare deū. vt ipsa ab
eo eripiat. Tū incipit introit⁹ Be⁹ in adiu-
torii mei intēde dñe ad adiuvandū me se-
stina. p̄fundant ⁊ re. qui que. aīam meā. In
offertorio aut ostēdit efficacia orōis. ⁊ totū
offertoriū est orō moysi sumpta de exo. quā
doro gavit p̄ filiis isrl̄ q̄ fecerūt virulū p̄sa-
tilē. ⁊ incipit. P̄decat⁹ est moyses in p̄spectu
dñi dei sui ⁊c. q̄ moyses seipsū exp̄soluit p̄ sa-
lute ppli dicēs dño. Alut dimitteis hanc no-
ram aut dele me ⁊c. Et reducit ad mēoriam
merita patrū. Alhemēto in q̄t abraam ysaac
⁊ iacob ⁊c. ⁊ placat⁹ facit⁹ ē dñs d̄ malignare
quā dixit facere pplō suo. et ex b̄ pbat q̄ san-
ctorū merita nobis p̄sunt. Et nota q̄ in b̄ of-
fertorio fit v̄bor geminatio. de q̄ dictū ē sub
lecta dñica post ep̄b̄as. In eplā. Fiduciam
talē habem⁹ p̄ xpm̄ ad deū. ij. ad cor. iij. cap.
oñdit apls q̄ orō sua ⁊ aliorū bonorū p̄latorū
nouī testamēti maiorē bz efficaciā q̄z habu-
it in veteri testamēto. q̄ etiā moyses orauit
cū fiducia. p̄sūs de meritis patrū Sed ne
videat hoc ex arrogantiā facere subdit. Nō
q̄ sufficiētes sum⁹ cogitare aliqd̄ a nobis q̄i
ex nobis. sed sufficiētiā nrā ex deo est cuius
ministri sum⁹ In euāgelio v̄o ostendit q̄
multū valet orō p̄latorū. qd̄ est in quibusdā
eccl̄ijs. Dū trāsiret iesus p̄ medios fines de-
capoleos adducit ei surdū ⁊ mutū ⁊ sana-
uit eū dñs. Multi sūt surdi q̄ nolūt audire
v̄bū dei. ⁊ multi muti q̄ nolunt loq̄. ⁊ p̄nt. si
militer hos dñs p̄lati p̄p̄dicationē adduce-

read dñm in confessione ⁊ orō saluabit eos.
 Un̄ in psona surdi ⁊ muti cantat in gōua.
 li. Bñdicaz dñm in omni tpe. Clerus ē. In
 dño laudabit aīma mea. In altā monet ad
 bāclaudē. Venite exultem⁹ dño zc. Be of.
 fertorio supra dictū ē. Post p̄mum vō est
 Defructu opum tuoz satiabit terra. i. p̄o.
 catores q̄s dñs replet p̄a bonis. ⁊ ipsi reple
 ti alios replent. In alijs vō ecclijs dñr euāge
 liū. Exiens iesus de finib⁹ tyri. qd̄ est marci
 vij. ca. Iddō aut̄ dici fm̄ sicardū ep̄m cremo
 nen̄. in mitrali. q̄ salomone mortuo regnuz
 diuidit. et iō mens̄ septembris historia bipti
 tur. Iddūma ps̄ i vna historia p̄solidat. alia
 variat. q̄ regnū iuda in dauid familia stabi
 lit. sed regnū israhel a plurimis occupat Un̄
 et historia d̄ his iustis q̄ gentib⁹ intermixti
 fuerāt p̄pilat. vt de iob thobia. iudith. ⁊ be
 ster. cuz in p̄ia septēbris hebdomada legat̄
 iob. quē ipse scripsit. cū responso. si bona.
 in secūda liber thobie. quē ipse p̄posuit. i ter
 tia iudith quē adioz edidit. in quarta bester
 quē mardoche⁹ vel pot⁹ bestias p̄posuit
 Sed ⁊ liber bestie post hec opa recitat̄. Et
 cum his cantant̄ respōsoria Iddō. adonai.
 dñe. His t̄pibus p̄p̄betauit helyas q̄ gessit
 typum christi. Sic mortuo p̄stantino ecclā
 sepat̄. vna ps̄ est catholica. alia per multa
 scismata sepata. a quibus catholica ecclā
 multa aduersa p̄ dño tolerauit. sicut illi q̄z
 opa hoc tpe legunt̄. Inter catholicos q̄daz
 sunt p̄fecti. quidā imp̄fecti. Idd̄ p̄fecti sunt p̄
 dicatores ydonei ministri ⁊ coopatores dei
 quod d̄ in eplā. fiduciam Idd̄ adducit im
 p̄fectos et alienos. surdos ⁊ mutos ad glo
 riam iesu christi. sicut legitur in euangelio.
 Gloriaq̄z p̄fectozum est in introitu. Beus
 in adiutorium meū intende. qui adiutorū
 dei implorant. vt heretici valeāt resistere.
 ⁊ eos ad dei grāz adducere. Alut est vox im
 p̄fectozum p̄ficiendum qui vt p̄ficient dei
 implorant auxiliū. In graduāli. Benedicā
 et in alleluia. Domine refugium. vox siqui
 dem est p̄fectoz gratias agentium de illis se
 a p̄secutione aliquotiens t̄pāmbus. ⁊ istis
 p̄ficiētib⁹. Et q̄z moyses fuit vnus eozū
 qui se obtulerunt p̄ peccatis subditoz. ideo

in offertorio cantat. Precatus est moyses
Thi pfecti sūt illa terra q̄ satiata fructu opū
dñi. donis vitz spūllanci pducit fenu iumē
tis. i. doctrinā boibus. Tñ cōmunio est. de
fructu zc. Et attende q̄ recte de iob ⁊ moysē
sūt cantat. quonā p̄temporanei repuntur
p̄ quorū exemplū ad patientiam ⁊ mansue
tudinē inuitamur.

Be dominica. XIII.

Decima do-
minica legis liber thobie p que fi-
gurat gen⁹ humanu cecū factuz p
peccatū pmi parentis qd nō potuit sanari
nisi amaritudine passionis q p se significā
ta est xpūs vō p pīscē. qz pīscis assus est xps
passus. Ecū qdem erat gen⁹ humanū. qā
habitantibus in regione vmbre mortis lur-
da ē eis. Idēu ergo vt veniat dñs sicut p-
misit. Bñica enī ista est de pmissiōib⁹. Un-
dicit in introitu. Respice dñe in testamētū
tuū. i. in pmissiōē tuā. vt sicut pmissisti ve-
niat fili⁹ tuus. Et hoc est qd sequit^r. Et aias
paupum tuorū ne obliuiscaris in finem Et
hoc est qd dixit thobias filio suo. Admēto
fili quoniā pauperem vitā gerim⁹. habebis
multa bona si timueris deū. Unde sequitur
oratio. Omnipotens sempiternus deus de
cui⁹ munere venit x. et rogat vt possit cur-
re ecclā ad veras pmissiōes Eplā ē Albrae
facte sunt pmissiōes et semini ei⁹ x. gal. iij.
cā. vbi agit de pmissiōib⁹ et sequit^r tibi Quid
igī lex. dicit aplūs. si nō potest sanare gen⁹
humanū cecū sicut thobiam. Et sequit^r rñ-
sio Lex quidē ppter transgressores posita ē
supple sicut pedagogus. Sequit^r rñsonum
Respice domine in testamētū tuū. vbi oñ-
ditur vehemens effect⁹ orōnis In alleluia
Quoniā de⁹ magn⁹ x. oñditur quis est q
pōt illuminare In euangelio ostendit^r q lex
nō p̄ sanare. et incipit in quibusdā ecclīis.
Beati oculi qui vident q vos videntis. mlti
pphete et reges vo. vi. x. luce. x. c. vbi habetur
q sacerdos et leuita p̄trāsierūt hominē qui
incidit in latrones. Sacerdos inquā et leui-
ta veteris testamēti. leo sol⁹ samaritan⁹. scz
xps qui est custos noster ipsū sanauit. Et

qꝫ lex nō sanat. quoniā nemiñe ad pfectiōes
ducit. sed solus deꝰ in quo sperandū est. idō
sequit̃ offertoriꝝ. In te dñe speraui. Quō
autem sanauit illū cecū pater. qꝫ p panē an-
geloz qui factus est panis hominū. id est p
filiū dei incarnatū. ⁊ ideo sequit̃ in postco-
munione. ¶ Panē angeloz manducauit ho-
mo. Allie ecclie dicunt. ¶ Panē de celo ꝛc. sapi-
entie. xvi. cap.

De dominica. XIII.

Dominica de
cuma quarta legi liber iudith. et
cantatur quō victoria data est
in manu femine. et monet nos ecclia ad san-
ctum omnia siue ad continentiam exemplo iudith.
Sicut enim iudith interfecit oloferne q̄ inter-
p̄rat eneruans vitulū saginatus. sic monet
ecclia ut interficiam⁹ oloferne. i. dyabolū
qui eneruat et interficit sanctos mundi. qd̄
sup̄ sanctum omnia abscondedo et caput. Illa
caput dyaboli est luxuria. qz̄ quasi p̄mo de
ea incipit homines temptare. et ideo dñs vi-
dit in luca. Sint lumbi vestri p̄incti. hoc ē
p̄cingatis vos cōtra p̄mam viciū. Exo. xij.
In p̄missione agni renes vestros accinge-
tis. Alio tñ modo supbia est inuitus omnis
peccati. Quia vō fragiles sumus et effemi-
nati. vñ interficere nō possumus oloferne
nisi adiutorio dei. iō dicit in introitu. Idro
rector noster aspice de⁹. et respice i facie chri-
sti tui. Sequit in q̄busdam ecclijs eplā ad
gal. v. ca. Spiritu ambulate. et desideria car-
nis nō p̄ficietis. Caro enī cōcupiscit aduer-
sus spūm. et spūs aduersus carnem. Et seq̄-
tur. Manifesta aut̄ sūt opa carnis. et noīat
ea. Item alibi dicit. Si contenditis nōne car-
nales estis. hoc dicit qz̄ cōtendimus de car-
nalib⁹. Et post Fructus aut̄ spūs sunt lon-
ganimitas par. patientia &c. Beuincere igit̄
tur oloferne inobis ē facere ista duo. Id̄er-
bec quoqz̄ vicia iterficiamus in nobis. q̄ gu-
stam⁹ spūm sanctum. q̄ gustato desipit om-
nis caro. S. qz̄ nō p̄t sanari in nobis carna-
litas nisi a dño. qz̄ est sicut lepra. ideo in qui
busdam ecclijs sequit̄ euāgelium. Dñi ireret iesus
luce. xij. ca. de leprosis q̄ venerūt ad dñm. et

dirit eis. Ite oñdite vos sacerdotib⁹ ipistū
pñ⁹ sanatis. Ider qd significat qd pñ⁹ pecca
tor a dño sanat. et postea iniungit ei pñia a
sacerdote et absoluit. qd significat est pñoc
q discipuli dñi in istas lazari soluerut et in
pñis erat ipse resuscitat⁹ a dño. Bedijt aut
vnus ad eu flexis genib⁹ grās agens. p qd
significat q vnitas ecclie reddit grās deo.
Cñ vn⁹ sanabat in piscina iob. v. Et iō in
respōsorio in gratia actiones dicit ecclesia
Bonū est pñteri dño. Et etiā in allā. qd ē in
quibusdā ecclijs. Cōfitemini dño et inuoca
te nomē ei⁹. et qz hñō sufficit nisi et dñs nos
custodiari deo sequit in offertorio. Immit
tit angel⁹ dñi i circuitu timētū ei⁹. qz custo
dit nos dñs p angelos Sequit gustate et vi
deta. Quid at gustare debem⁹ oñditi post
cōmunionē scz panē q saginat aiam nō cor
pus Cñ ē offertoriū in qbusdā ecclijs Ista
nis quē ego dederō caro mea est plecti vita

De dominica. XV.

Dominica quide
cima habz eandē intentionē cu
pcedenti. et iō in qbusdā ecclijs i
his duab⁹ dñicis legit libet iudith. Et iro
tis est. Inclina aure tuā dñe. Versus est.
Letifica aīas serui tui. quoniā ad te leuam
aīas meā. q. d. nō ad carnalia desideria. In
eplā q est ad galathas. vi. ca. monet nos vt
nō sim⁹ vitul⁹ saginat⁹ sed sim⁹ spūales.
Cñ dicit tibi paulus. Si spūitu viuim⁹ spi
ritu et ambulem⁹. qz q seminat in spū de spi
ritu metet vitam eternā. q vō in carne d car
ne metet corruptionē. Sequit respōsoriū
Bonū est pñdere in dño. qz pñdere in hoīe
qui dat victoriā in manu femie qñ facit bo
minē vicere in carne. Et qz hñ facit q pparat
cor suū ad seruendū deo Sequit allā Ista
ratum cor meū de⁹ zc. In euāgelio. Nemo
pt duob⁹ dñis seruire. qd est math. vi. ca. do
cemur ne seruiam⁹ ventri. Et post Nolite
soliciti esse dicentes. Quid manducabim⁹
aut qd bibem⁹ zc. Sed pñmū qñtere regnū di.
zc. Nolite solici esse scz solitudine suffoca
tions. solitudine aut pñdētie solici eē de
beris. In offertorio vō monemur vt serui

mus dño nō ventri. Expectans expectauit
dominum vt reficeret me. Quis autem sit
ille cibus quo debet anima refici. ostēditur
in postcōmunionē que est in quibusdā
ecclijs Qui manducat meā carnes pñdem
scz. Iñ vt dicit aug⁹. Crederet māducauē
Querit aut quare ecclia pñ liberos salomo
nis legit libru iob. et postea librum thobie et
iudith. cū alio mō ordinent i biblia. Sicut
enim dictū est sub septima dñica pcedūt li
bri exemplares. et postea doctrinales. qz ma
gis mouent facta qz dicta. et ad vltimū po
nunt libru machabeorū. qui sunt libri exem
plares Ad qd dicimus qd doctrinas pue
nit ad pñctionem patientie que magis fuit
i iob. Et inde postea sequit thobias. qz etiā
magñū patientie signum fuit in thobia. qui
amisit multa. et filiū ad rēpus. et oculos qui
maxime ab homine diligunt. ex eo q oculi
sunt principii pñtionis ad quā nat⁹ est
homo. Et qz etiā pl⁹ valet exemplū femie
et magis erubescētā incutit. ideo libet iu
dith in quo habet de victoria in manu femi
ne post pñctos ab ecclia ordinat. Vltimo
vero libru machabeorū legunt. qz ibi habet ex
emplum de pñfirmatione iusticie. Macha
bei enim passi sunt martirium p lege defen
denda et custodienda ab antiocho fidei inu
mico.

De dominica. XVI.

Decimasexta
dñica legit et cantat ecclia d ma
chabeis. vt dicit in sequenti titu
lo. qui multa passi sunt ab antiocho et septē
pñlis. Et ibi habet q templū qd pollutū fue
rat ab illis populis. ab istis machabeis pu
rificatū fuit. et p hoc significat q anima que
templū dei est. polluta a septem capitalibus
vicijs nō potest mūdari nisi purificet a pec
cato. qd est eam resuscitare de morte peccati
Cñ habet in euāgelio de resuscitatione filij
vidue. Et ideo incipit introitus. Miserere
mei dñe scz vt resuscites me. Versus ē. In
clina domine aurem tuā. In epistola vero
aplis inuitat nos ad patientiā dicens. Ob
secro vos ne deficiatis in tribulationib⁹ zc.

que est ad eph. iij. c. Sicut enim vincuntur inimi
ci a machabeis. i. a sanctis. Sequitur graduale
Tibit gētes. qz sic postqz illi vicerūt inimi
cos suos et mūdauerūt tēplū et reedificaue
rūt timuerūt gētes i circuitu. sic et postqz bō
vicerūt dyabolū. et mūdauerūt se p pñctionē
et reedificauerūt templū dei in se. tūmēt demo
nes. Cñ sequitur vsus. Quoniam edificauit
dñs sion zc. qz nō pt fieri nisi a dño q bō li
beretur a vicijs. ideo sequitur allā. Redemptio
nē misit dñs ipso suo zc. Euāgelij ē in qbus
dam ecclijs. Ibat iesus in ciuitates q voca
tur naim zc. luce. vii. ca. Et post Accessit iel⁹
et tetigit loculū et dixit. Adolescens tibi dico
surge et surret. et dedit illū matri sue Item
pe tangit dñs loculū vbi erat mortu⁹. qñ in
firmitate vel aliq flagello tangit corpus ho
minis in quo iacet mortu⁹ spūs hoīs. i. aīa.
et sic excitatur a somno mortis Cñ ecclia.
xxi. Infirmas grauis sobria reddit aīam
Sequit offertoriū qz in voce machabeorū
Dñe i auxiliū meū respice Sequit postcō
munio Dñe memorabor iusticie tue soli⁹.
Iusticie inquā. qz oīs qui venit ad te nō ei
ciē foras. Ider et aliter dicit q iolia defuncto
hierim destruit. ipse captauer et pñit. ideo
qz in hoc mēse octobri machabeorū hystoria
legit. et cantat. Adaperiat zc. qz a suis aduer
sarijs ad modū pñebant. quoz pñmā ptez
simon pontifex edidit. aliā fili⁹ ei⁹ iobānes
posteriorē quidā iude⁹ agrestis sed erudi
tus. Ibi captiui militantes designat eccliam.
i qua sūt duces et satellites doctores et disci
puli. pñcti et implecti. Doctores vidua sig
ficat euāgelica. que vidua est. quia militās
cū sponso triumphanti nō est. cū fili⁹ morit⁹
cū discipuli p quis crimine ab ecclie corpore
separantur. resuscitant cum illis gratia infun
ditur. Iderigitur orat in euāgelio p filij re
suscitatione. id est gratie infusione. et hortat
in epistola ne deficiant in tribulationibus.
et hui⁹ rei gratia flectit genua sua. Iderca
dem orat in introitu. Miserere Et in offer
torio. Domine. Graduale respicit ad id qd
in euāgelio dicitur. Accepit aut omnes ti
mor. Ider postcommunio. Dñe memorabor.
grāz est actō. Uel hic mensis octobris vt q

daz aut designat octauā. Sicut ergo iudei
finitis pñijs. et tēplo restaurato in hymnis et
pñctionib⁹ dñi bñdicebant. sic i octaua ma
gne festiuitatis scī festiū exultabunt.

De dominica. XVII.

De dominica de

cima septima agitur de nuptijs
eternis. qz pñderatōne nupias
rum illaz libenter patimur tribulationes. si
cut et machabeis fecerūt. Sūt aut quattuor
dñice in qbus agit ecclia de machabeis. Cō
sideratio enim illa tribulationes leues facit
et ppter illas nuptias pena quelibet leuiter
sustinet. De his nuptijs dñi in euāgelio qd
hac die in quibusdā ecclijs legit. Cum inui
tatus fueris ad nuptias recumbe in nouis
simo loco zc. Omnes inuitati sum⁹ ad nu
ptias eternas. et si i nouissimo loco nos po
numus hic vt simus humiles. exaltabimur
in paradiso et ecōtra. Cñ statim subiungit
Ego autē dico vobis qz omnis q se exaltat
humiliabit. et qui se humiliat exaltabit zc
Cñ incipit introitus. Iustus es dñe scz in
hoc iudicio. et recti iudiciū tuū. Hinc enim
iudicio pñcordat ecclia seu pñnit quod deus
exaltat humiles et supbos depmit dices. Iu
stus es dñe zc. In eplā. Obsecro vos que ē
ad eph. iij. c. inuitat nos ad humilitatem vt
dicat nobis. Amice ascende supius Ubi dñi
vt digne. i. in humilitate ambuletis vocatō
ne qua vocati estis scz ad nuptias. Hoc est
enī nouissimū locū tenere. Ad hñ dñe monet
in graduāli. Beata gens cui⁹ est dominus
deus eoz. Supbi faciunt se dños. humiliū
vō deus est dñs. Cñ versus est. Verbo dñi
celi. i. humiles. firmati. i. magnificati sūt De
bemus ergo esse humiles. qz nihil habemus
nisi a deo. et ideo sequit in qbusdā ecclijs allā
Qui timet deū speret in eum. q. d. non in se
Ider postea sequit euāgelij de nuptijs sicut
dictum est. In alijs vō ecclijs legit. Cum in
traret iesus in domū. luce. xiiij. ca. Ider adu
t aut q ante qz in ipso euāgelio dicat de nu
ptijs. habet quō sanauit ydopiā. p quem
intelligit omnis amator mundi. Ider enī

03 q' sitis mudi faciet. q' q' biberit ex hac aq' sitiet itez. ioh. iij. q' dui eni homo erit ydroticus. in illis nuptijs no poterit sanari. In offertorio similiter inuitamur ad humilitate. Un ibi habet oratio daniel. Oraui deum meum. Et ppter hanc humilitate meruit audire archangelum qui certificauit eu de incarnatione christi. Satis aut pgrue fit ibi mentio de angelo. quonia hoc officium circa dedicatōes beati michabelis cantatur. In postcomunione habetur de humilibus et supbis. Clouere et reddite dno deo vestro omnes qui in circuitu eius offeritis munera. i. humiles q' attribuitis oia bona deo terribili et qui aufert spiritum principum. i. superbiam eoz. Ecce quia supbos humiliat.

De quarta feria quattuor tempor

De quarta feria

legit euangelium. Bndens vn' deturba. matth. ix. c. de surdo et muto. que apli curare no poterat. eo q' illi genua demonij no eijcitur nisi in orōne et ieiunio. q' bñ huius diei puer. hodie nāq' ieiunium est quattuor tempor. Ideo duelectio nes legūt ut ordinadi in duob' pceptis caritatis. vel duabus legibus instruant. Ipsi ma decalatore vult. Ecce dies. amos. ix. in fine temp' puenit. Scda vitz. Cōgregat' neemie. vii. ca. pgruit ordinadis. quib' dicit i' introitu. Exultate deo. q' meditari pmituit in offertorio. Adeditabo. Cōmunio ē. Cōedite pingua. et sumite de lectione scda.

De sexta feria

Erie sexte officii

um pniaz expmit ordinadorū. Un in euangelio Facit epctā palitico dimittunt. et i' lectōe. Cōuertere. osee vi. ca. ad puerlationē instruit. et in introitu. Letet. ad qrendū dñm iuitant. Graduale et postcomunio sūt orōnes electoz. offerēda pfolatio eozūde. In alijs tñ ecclijs dicitur euangelium. Rogabat iesu luce. vii. ca.

De sabbato quattuor tempor

Abbate quoq3

officiū ad doctrinā ipsoz ordi nadoz. si ne sint steriles ut fici arbor fructuosa. dñq' loq' euangelium. Arborē fici. et luce. xij. c. ne vita illorū sit tēnis implicata. sic mulier icurruata. In epla vō Tabernaculi facit ē. et q' ē ad beb. ix. c. vbi de pmo et scdo agit tabernaclo monent ut sic huius tabernaculi ecclie militantis ut dñs p'sentent i tabernaculo triuphan tis. In lectōib' vō q' i septēbris ieiunium in dicit cā institutōis et ei' utilitas inuat. q' p'ia est. Decio die. leui. xxi. c. Scda ē. Quis todecio die q' eibidē. Tercia ē. Bñe de no ster. michee. vi. c. Quarta est. Facit ē vbi. zacharie. vii. c. Quinta ē. Angel' dñi daniel. iij. c. Cetera sūt ordinadoz et hortatōes orationes et pfolatōes. Cōmunio. s. Bñse se pio de leuici lectōe sumit. Bñdito aut in Bmense fit clericoz ordinatio q' nā in Bmense fiebat tabernaculoz celebratio. Ordinati vō sūt ecclie ministri in dei tabernaculo p se p'formē grām in septē gradib' constituti. Un et beat' petr' legit ordinatōne fecisse in septēbz sex episcopoz decē p'sbyteroz et se p're dyaconoz. Et celebrat ordinatio in tria hebdomada q' i tpe ternio scilicet grē fuit ab aplis instituta. Olim tñ alia rō fuit a sapie tib' assignata. Ista oliū instituta fuere ieiunia in p'ia hebdomada marci. in scda iunij. in tertia septēbris. in q'ia decēbris ut comita renfinitia tesseredecadis iesu christi. Cum enim q's ordinat' q'dam mō ut christo attine at generat. Ipsi ergo p'sona p'metesse redecadis est abraam a q' sumit ordinatio p'me hebdomade marci. Ipsi p'sona se cūde tesseredecadis est dauid a quo sumit ordinatio scde septimae iunij. In tñ tētie est ieconias a quo sumit ordinatio tētie se primane septēbris. Bñmū est christ' in q' r' to loco a quo sumit ordinatio quartē septi mane decēbris. Sumunt aut pon' ab his p'sonis q' ab alijs ordinatōes vel q' fuerūt in genealogia maiores vel ppter noim in p'tationes. Bñc tēns abraā pater multarū gentiū. dauid fontis. ieconias p'paratio dñi.

Sic et illi qui ordinant debet ee patres for tes. pparati ad euangelium iesu xpi. Et sic a p'sona in p'sona sunt quattuordecim generati ones. sic ab ordinatōe in ordinatōe septi mane quattuordecim inueniunt ut ordinan ti periti sunt et in decalogi et in euangelij disci plina. Ista aut ieiunia et causis p'missis alie ordinant. ut dicit' ē sub q'ra feria tētie hebdomade aduēt'. Et memēto q' apo stolia vsq' ad simpliciū papā in decēbz sp ordinēs celebrat. ut ordinandos coapta rēt generationi iesu xpi. Simplicius vero addidit ordinēs in februario tribuēdos ut ordinandos vicin' incorporaret corpori ie su xpi. vide de hoc in problemio. ij. p'is. Bñ si ut p'missū ē ieiunia p'stituta sunt in p'edi cis septimanis p his qui ad ordinatōes accedunt. nunquid cōmuniari pnt qñ nullus tūc ordinat. certe nō nisi necessitate p'gēte. de qua in problemio scde p'is dicit' ē. Cūz enim sit vna ecclia oīno debet in actionib' ei' ee p'cordia q' nō ēē si in tam generali iei unio alij pranderet. alij ieiunaret. Ipsi et rea licet alicubi nō fiat ordinatio sit tñ alibi p quib' ieiunare et orare debem' ut digni ad ordinatōne pueniant. Omnes enī fra tres et p'namines in domo dñi sumus

De dominica. XVIII

Occum est in pre

cedenti dñica q' dñs se pone re in nouissimo loco. ut ponat in p'mo. sicut sunt plati. Un in hac decima octaua dñica agit de platis q' sunt i primo loco. Un euangelium ē in quibusdā ecclijs. Sup cathedra moisi. et. Introit' vero q' sumit Eccl. xxi. c. incipit. Ba pacē dñe su stinēnt' te ut propheta tui. i. plati fideles i ueniant. sup plendū ē. nō infideles sic scribe et pharisei. Celsus ē. Letatus sum in his q' dicta sunt mihi in domū dñi ibim'. i. libe mus ad nuptias. et de hoc letat' sū. q' inui tan sumus ad nuptias in quib' erit eterna par. In alijs vero ecclijs versus est. Bo nū ē. Ipsi et rea scripserūt quidā q' iō dñi ipe introit'. q' tali die zacharias papa fecit pa cē cū longobardis. In epla apls agit grās

de ephelesijs q' habet fidem verā de istis nu ptijs dices. Bñs ago sp deo meo p vobis et. p'ma ad Cor. i. c. In risono vero. Letatus sum. et. ostēdit gaudiū de p'dictis nup tijs. et iō p'p't p'dictas nuptias i alta. Lau date dñm omnes gentes. hōrat ad laudē. Euangelium i quibusdā ecclijs. Accesserūt ad iesu. qd ē matth. xxi. c. ē de scribis et pha riseis qui infideles fuerunt. Un temptaue runt domū dñicē. Qd ē mandam mas gnū in lege. Bñc dñs. Diliges dñm deūz tuū. et. Et p'stea rep'endit eos de infidelitate. q' nō credebāt ipsū deū ēē dicē. Quid vobis videt' de christo cui' fili' sit. Bñc t' a. Dauid. Et dicit eis. Quomodo ergo da uid in spiritu vocat' dñm dices. Bñc dñs non debet ee tales. s. infideles. sed sicut moi ses de quo habet in offertorio. Sanctifica uir moises altare dñi. et. debet plan offerre se totos in incensu et postea in multis bo stias. Unde sequit' postcommunio. Tol lite hostias. loquitur enim de prelatis

De dominica XIX
Ec decimanona

dñica rñder pcedēti in q' dicit' ē. Ba pacē dñe sustinēntibus te ut propheta tui. i. plati fideles inueniantur. Bñdet inquā si faciāt qd habet in euange lio qd legit in hac dñica in quibusdā ecclijs scz. Ascendens iesus. et. qd ē matth. ix. c. In quo habet q' adduxerūt ad dñm palyticū Ihs aut vidēs fidē illoz q' offerēbāt. et. pa lici sūt q' i delictis carnis sūt. q' ita dissoluti sūt q' nō pnt opa bōa facere et merito fidei p latorū sanāt et ideo bonū ē habere bonos p latoros. Quidā aut de scribis dixerūt itra se. Ihs blasphemiat. quis ē q' peccata dimittit Ihs aut vidēs cogitatōes eoz dicit. ut scia tis q' fili' hois hz p'ratem in terra dimittit bi peccata dicit palitico. Tolle grabatū tuū et ambula. Et q' solus de' ē qui sanat palasim. iō incipit introitus. Salus popu li ego sū. et. Celsus ē. Alitē de ipse me' legē meā. subaudi p quā sanāt palitico. In epi stola monet apls paraliticos ut erigantur

corporalit a paralisi ad bona opa dices. Be
nouamini spu mentis vestre et induite no
uū hominē. 2c. Eph. iij. c. Sequit etia gra
duale in voce palinici. Dirigat oro mea sic
incensu. 2c. Versus ē. Elevation manuū me
arū. 2c. iā iste leuat ad bona opa. Illa vo
de in voce palinici sanati scz Bertera dñi fe
cit virtute subaudi qz sanauit me. Sz quia
nō sufficit sanare nisi dñs custodiat lequit
offertoriū. Si ambulauero in medio tribu
lationis. 2c. vbi cūqz enī ambulat sanati a
dño custodit eos quantum in se est.

De dominica. XX

R dominica iii

cesima incipit ecclesia legere. xij.
pphetas et danielē. et carat de Eſa ya dāme
le et hieremia. non tñ legit de eſa ya et hie
mia. qz in alijs tñb⁹ plenius leguntur. De
eſa ya enī legit in aduētū. de hieremia i pas
sione. Querit aut quare legit ecclesia pphas
post libru machabeoz cū in biblia pponat
Alō qd dicim⁹ qz biblia pponit oēs libros
exemplares. eo qz magis mouenter epla qz
doctrina pter libru machabeoz quez vltio
ponit. et propē pfectā iusticiā et propē tēpus
qz vltimo tēp fuerūt. Ecclesia enī legit vltio
libru ezechiel. qz in eo agit de tēplo celesti
quo ē cōsumatio et finis oīuz. Duodeci ve
ro prophetas legit propter fundamentū fi
dei qd semp necessariū ē quātūcūqz hō sit
pfectus. et vide qd dictū ē sub dñica decima
quinta. Incipit ergo ecclesia legere ezechie
lem i pncipio nouēbus. In matutinali bu
ius dñice officio pmiū rñsorū ē in qbusdā
ecclesijs de eſa ya scz Audi dñm sedentē su
per soliu excellū. Audi enī ysaias quō an
te tronū dei sunt angeli et sancti i ecclesia triū
phante et militate. in quib⁹ p grās sedet ille
qui ē prim⁹ et nouissim⁹. Qz ergo ezechiel
vidit tēplū celeste in q fuit nuptie eterne. iō
in euangelio misse. qd in quibusdā ecclesijs
in hac dñica dñ. et ē matth. xij. c. habetur de
illis nuptijs. Simile est regnū celoz homi
ni regi qui fecit nuptias. et misit seruos su
os hora cenedicere inuitans. oia para sūt.
venite ad nuptias. Illi vō cōtemplerunt.

venire ad nuptias. Illi sunt in det qz contem
plerūt venire. Et misit tunc seruos suos di
cēs. Ite ad eritū viar et cōuocate oēs. Et
implete sunt nuptie discubentū. et vidit rex
quendā nō habentē veste nuptiale et dixit
ei. Amice quōd hic intrasti nō hñs vestem
nuptiale. et tradidit eū ministris suis vt pi
cerent eū in tenebras exteriores. Huic autē
iudicio quo dñs eos qui ptemplerūt veni
read nuptias amouit a nuptijs et alios oēs
vocauit cōgaudet ecclesia in introitu dicens
Omnia q fecisti nobis dñe i vō iudicio fe
cisti. In epla vō monet apls vt caute am
bulemus ad has nuptias. qz sine veste nu
ptiali piciamur in tenebras exteriores dices
Audete aut quōd caute ambuletis. 2c. que ē
epb. v. c. Et dissuadet cōtrario dicens. Et
nolite inebriari vino in q ē luxuria ne sitis
in nuptijs diaboli. sed impleamini spūs an
cto. Sed qz cibū illaz nuptiaz nō pōt dare
nisi solus de⁹. iō sequit in respōsō. Ocu
li omniū in tēp expectant dñe et tu das eſcā illo
rū iō ē cibū nuptiaz eternaz in tēp opōrū
no. Et qz de nuptijs illis nō pōt comedere
qui est in peccato mortali. sequit in quibus
dam ecclesijs allā. De profundis iō ē de pec
cato clamaui ad te domine vt me eruas d
peccato. et ita peto nuptijs interesse. In of
fertoio vō ostēdit quid sit interesse nuptijs
scz habere memoriā de eternis dices. Sup
flumina babilonis. s. delicias seculi illic le
dimus et fleuim⁹ dñi recordaremur tui sio
iō ē tui o ecclesia triūphās. In postcōmuni
one vero pent vt det ei interesse nuptijs ill
dices. Admemento verbi tui seruo tuo. in q
mibi spem dedisti. 2c. q. d. memore esto. qz p
misisti. Qui enī pmitit et nō dat videt esse
oblitus. Et nota q tres nuptie leguntur in
euāgelio. De pmiis dicit q simile ē regnū
celoz homini regi q fecit nuptias filio suo.
Ilic filius ē xps q humanā naturā sibi co
pulauit vbi fuit thalamus virginis. Tñd
tanqz sponsus procedēs de thalamo suo.
Alō has nuptias homines sub lege ppro
phetas inuitauit. De secundis dicit. Clos
similes hominibus expectantib⁹ dominū
suū quando reuertatur a nuptijs. Ilic

dominus christus ē verus hō qui ascēdēs
angelicā naturā sibi copulauit. Alō has nu
ptias gētes p aplos conuocauit. De tēp
vero dicit virgines q pparate erāt. intraue
runt cū eo ad nuptias. Ilic sponsus ē xps
qui eccliam p⁹ iudiciū sibi copulabit. et in
thalamo glorificabit. Alō has pzelatos ec
clesie quotidie inuitamur. De pmiis solen
nizat ecclesia in xpi natiuitate. de secundis in
ascensione. de tēp in resurrectione. quoniā
in nostra resurrectione xps sponsam assu
met et de babilonia mūdi introductet i cel
lariū paradisi. De quib⁹ nuptijs hic pōt i
telligi. Cū enī intrasset hō nō hñs veste nu
ptiale. eiectus ē in tenebras exteriores. cet
ri nuptialiter indui sūt cū dño epulati. Illi
sunt lapides viui ex quib⁹ edificant muri
hierlm. Idō etia aliter dicit. q post reuersio
ne a captiuitate hierlm reedificat. et tēplū
restaurat p zachariā et aggeū bēsoz et ma
lachia p quos aduent⁹ dñi pñiciat. ideo
qz in hoc mense nouēbri vsqz ad aduētū
dñi cantat hystoria de prophetis. Audi do
minū. et legūt libri ezechielis. danielis. et xij.
prophetaz. Captiuitas illa corpālis nrām
spūalē significat. a captiuitate reuersio est
peccatoz remissio. Ber ita qz prophetarū
volēs supnā hierlm restaurare filio nupti
as celebrauit. Et sicut i euāgelio legit mul
tos ad celeste prandiu inuitauit. Illi qui in
trauerūt sunt lapides viui. de quib⁹ pmiis
sum ē. Ilicigit ad captiuitatē silem reuerta
mur et a nuptijs excludamur monet nos
paulus in epla pcedenti. Audete quō cau
te ambuletis nō qz insipientes. s. vt sapien
tes. In trou⁹. Omnia q fecisti. vor ē danie
lis captiuitatē pteritā recolens. et eam suis
meritis dei iudicio ascribens. Silri i offer
torio. Sup flumina babilonis. captiuita
tē illā plozam⁹. Sz in graduāli. Oculi om
niū. grās agim⁹. In postcommunione.
Admemento verbi. postulamus vt nuptias
promissas in spe. percipiamus in re.

De dominica. XXI

R precedenti do

minica instructi sum⁹ et āmor

nū vt caute eam⁹ ad nuptias q celebrantur
in tēplo qd descripsit ezechiel. Sz qz de his
nuptijs maxime inuidet nobis diabolus p
eo q de illis eiectus fuit. iō in hac. xij. dñica
agit ecclesia de bello p diaboli et de armatu
ra nostra p eū. Si enī pugnauerim⁹ inter
erim⁹ eternis nuptijs. si tñ habuerimus ve
stē nuptiale. q ē charitas aliter nō. Tñd qz
cimis et ciliciū sunt arma penitētie. iō i tñd
tu vñ ecclesia voce mardochei in cilicio et ci
nere existens dices de eo. In voluntate tua
dñe vniuersa sunt posita. et non ē q resistat
voluntati tue. bēster. xij. c. Sequitur. Quos
mā dñs vniuersoz tu es. et iō beati q tibi ser
uiūt. qz tu liberaſ eos d manu diaboli et ad
iuuas eos in bello p diabolū sicut i hac
orōne liberaſti mardocheū de māu amā.
et suspensus ē in patibulo qd pauerat mar
docheo. In epla monet apls armari p dia
boli armatura dei dices. Cōfortamini in
dño et in potentia virtutis ei⁹. 2c. que est ad
epb. vi. c. Et post. Quoniā non ē nobis col
luctatio aduersus carnē et sanguinē sed ad
uersus spūalia nequicie in celestib⁹ i oib⁹
sumētes scuti fidei. 2c. Sed qz etiam bñ ar
mati nō pnt p se resistere nisi deus adiuet
sequitur. Dñe refugiu factus es nobis. 2c.
qz si lassamur vel sauciamur i hoc bello nō
ē refugiu nisi ad ipm. Tñ sequit in quibus
dā ecclesijs allā. Lauda anima mea dñm.
Qz vō sauciati in hoc bello nō sanant nisi
a dño et multi ab eo sanant. iō in qbusdā
ecclesijs sequit euāgelū de sanatione filij re
guli. Erat quidā regulus cui⁹ fili⁹ iſirma
bat. 2c. qd ē ioh. iij. c. Idō istū regulū intel
ligunt reges. s. plati qui reges sūt et debēt ēē
humiles. et ita sunt reguli. vñ exaudiunt. lu
cet habeant parūā fidē p sanatione filiorū
Credebat enī iste regul⁹ q dñs poterat sa
nare filiū suū. s. nō credebat q eēt de⁹. quia
credebat q nō posset sanare nisi pñs. Ilic
militas ergo valde necessaria ē platis. Qz
vō p patiētiā marie vincit diabolus ppo
nitur in offertorio ioh in exēplū. Tñ in sa
piētia. Alō dñor ē patēs viro forti et q dñat
aio suo expugnatore vbiū. Et incipit. Vir
erat in terra bus noie ioh. 2c. In versibus

ante huius offertorii sit sepe verborum repetitio. De quo dictum est sub dominica secunda post octavam ephe. Scilicet quod nihil valet panem nisi bonum speret in domino. Sequitur postcommunio. In salutare tuum anima mea speravit. Et quia spes patientiam operatur.

De dominica. XXII

Iustum est quod

nullus potest interesse etiam nuptiis nisi habeat vestem nuptialem que est charitas. Et ideo in hac vice prima secunda dominica monemur et invitamur ad habendam charitatem non ut tantum bonum faciamus primo. sed etiam ut mittamus iniurias nobis ab eo factas. Unde in quibusdam ecclesiis euangelium est de suo qui debebat decem milia talenta. cum quo posuit dominus rationem et ille dixit. Idem tamen habeo in me et omnia reddas tibi. et misertus dominus eius dimisit eum et debui dimitti etiam. et incipit. Sile et regnum celorum hominibus regis qui voluit rationem ponere cum servis suis. quod est matthei. xviii. c. Si ergo deus in die iudicii ponet dominus rationem nobiscum et nullus poterit computare cum eo. quod de tempore quo reddet bonum rationem quod tam bonum est quam quilibet memento et potest bonum fieri filius dei. Et ideo incipit introitus. Si iniquitates observaveris domine quis sustinebit. quod dicitur nullus. Et Beatus Petrus dicit tamen habeo in me. Et sequitur versus. De profundis clamaui ad te domine. Et in epistola. Confidimus. et ad philippum. c. invitatur nos apostolus ad perfectam charitatem ut dimittamus fratri ut deus dimittat nobis. quod sic habet in fine euangelii. Sic et pater meus celestis faciet vobis si non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris. Dicitur ergo apostolus in epistola. Fratres perfidum. i. perfidiam tale habemus. Et postea sequitur. Obsecro autem vos ut charitas vestra magis ac magis abundet. ut sint sincere et sine offensa. Et tunc est unitas in ecclesia quam non offendimus propter iniurias sed dimittimus. Unde sequitur rursus. Ecce quod bonum et quod iocundum est habitarere fratres in unum. Scilicet quia illos qui irascuntur servat dominus per charitatem dei penitentem. ideo sequitur alia. Qui sanat contritos corde et alligat priores eorum. In premissis vero euangelio monemur ad perfectam charitatem ut

caute ambulemus ad nuptias cum veste nuptiali. Et quod perfecta charitas non tantum impedit beneficia et dimittit iniurias. sed etiam orat pro iniuriis. ideo sequitur in offertorio. oratio beatus ad assuerit regem qui interpretatur beatitudo. i. ad christum et incipit. Recordare domine. et beatus. xiiij. ca. in quo offertorio rogatur pro reconciliatione peccatorum. Et quia de hac reconciliatione gaudent angeli. sequitur in quibusdam ecclesiis postcommunio. Vico vobis. et. Luc. xv. ca.

De dominica. XXIII

In tribus domi-

niciis plamis scilicet. xiiij. xiiij. et xxv. est idem officium et in eis ostendit ecclesia se habere vestem nuptialem. i. charitatem. quod oratur per iudaeos ut convertantur quod fiet in fine mundi quando venient ad fidem nostram quod figuratum est in ioseph qui noluit logo tempore se manifestare fratribus suis. postea vero ad plamum se manifestavit eis et petierunt veniam ab eo et dixit eis. Nolite timere ego pasca vos. et inebriatus est cum eis qui inebriatio significat leticiam omnium in illa perversione iudeorum. Hoc autem erit in fine peregrinationis nostre. et ideo de huiusmodi perversione agit in fine temporis peregrinationis. In quo tunc enim presens divinus est tempus anni. putat cum est in phemio huiusmodi. Et per has tres dominicas agit de hac conversione. quod ad fidem trinitatis convertentur. In hac ergo. xiiij. dominica introitus est de perversione iudeorum a promissione domini. Ipse namque dicit per iheremiam. xxi. c. Ego cogito cogitationes pacis et non afflictionis. quod ad intendit mala que vobis infero ut reconciliem vos mihi. Et nota quod tempore benedictionis. i. impatoris bruno tullenis episcopus qui de multis sanctis cantus proposuit factus papa per benedictionem. i. impatoris et vocatus leo. x. dum romam per papatum veniret. audiuit voces angelorum canentium et dicentium. Dicit dominus Ego cogito cogitationes pacis. Ipse vero cogitans quod non haberet canonicum ingressum renuntiavit. et ite per romanis papa eligi. et vita cum multis miraculis finivit. In graduali vero agit david gratias de sua liberatione a captivitate spirituali et corporali dicens. Liberasti nos ex affligentibus nos. et. In versu vero promittit

laudibus bonorum operum dicens. In deo laudabimur tota die. et. Et quod solus dominus est qui sanat. ideo in quibusdam ecclesiis sequitur alia. Qui sanat spiritus corde. In offertorio vero petit veniam sicut frater ioseph dicens. De profundis clamaui ad te domine. et. Et quod ioseph. i. christus respondit. Nolite timere ego pasca vos. ideo quod ita liberalis est dominus et ita cito dimittit. sequitur postcommunio. Amen dico vobis quod quod orantes petitis credite. quod accipietis et fiet vobis matthei. xviii. c. Quia vero non intrabunt ad nuptias nisi qui habebunt similitudinem dei. ideo in euangelio. Aliter. et. matthei. xxi. c. quod legitur in quibusdam ecclesiis dicit. Reddite ergo que sunt cesaris cesari. et que sunt dei deo. scilicet imaginem suam similitudinem suam insignitum. quod omnia ad similitudinem filii perveniunt. In epistola quod frater imitator. res. et. ad philippum. c. monet nos apostolus ut redamur deo imaginem suam. Et post sequitur. Conuersatio nostra in celis est. quod dicitur. In hoc debetis imitari non illos quod de venter est. qui sunt inimici crucis christi. Imitamur autem deum et apostolum in humilitate. mansuetudine charitate et sanctimonia. Et post. Saluatoris expectamus dominum iesum christum qui reformabit corpus humilitatis nostre figuratum corpori claritatis sue. Si enim habuerimus similitudinem dei in aialibus nostris in futuro non habebimus illam similitudinem aialium tantum sed etiam in corpore. quod ut dicit apostolus. Similes erimus christo.

De dominica. XXIII

Inicesima quar-

ta dominica similiter agit de vocatione et perversione iudeorum. Unde incipit in quibusdam ecclesiis euangelium matthei. ix. c. Loquente iesu ad turbas. Ecce princeps archisynagogus venit ad eum et dicit ei. Filia mea defuncta est. et veni et pone manum tuam super eam et vivet. dicit autem iherosolymis ecce mulier emorosa illa dicebat. Si tetigero fimbriam vestimenti eius salua ero. et sanata est a domino. Postea resuscitavit dominus filiam archisynagogi. Illegonice archisynagogus iste significat moysen vel aliquem de prophetis vel etiam apostolum qui rogavit dominum per synagogam et dominus vadit ut sanet eam. quod non cessat corrigere ut sanet ipsos iudeos per varias

tribulationes et servitutes. Sed eorum sanitas fiet in fine mundi. Mulier vero patiens fluxum sanguinis est gentilitas que dicitur. Si tetigero fimbriam vestimenti eius. i. si minima precepta serva vero salua ero. Iherosolyma fluxum sanguinis peccatum intelligit. Postea vero saluabit synagoga. quod significat per filias yairi postmodum suscitata. Iherosolyma yairi que interpretatur illuminas siue illuminat. intelligitur plan. Iherosolyma enim illuminat a domino alios illuminat. et talis debet orare per subditos suos si cutiste per filiam suam. Sic et orat apostolus in epistola huiusmodi dicitur quod ad colossenses. i. c. Non cessamus inquit fratres orantes pro vobis. In quibusdam tamen ecclesiis de hac die euangelium. Eus videritis abominationem. matthei. xxiii. Et attende quod hec dominica proprium cantuale non habet officium quod enim verabit ecclesia persecutionibus antichristi. ideo sua coninet organa. vel ideo quod procedens officium huic euangelio recessime coaptat. vel quia hec dominica sepius supabundat ideo proprio vacat officio.

De dominica. XXV

Inicesima qui-

ta dominica agit de illuminatione iudeorum. Unde in quibusdam ecclesiis in epistola quod debere. xxi. c. Ecce dies veniunt dicit dominus et suscitabo david germine iustus. et. Et postea sequitur. In diebus illis saluabitur iuda. Et post. Non dicemus amplius vivit dominus qui eduxit filios israel de terra egypti. sed vivit dominus qui eduxit et adduxit seminem domus israel de terra aquilonis et de cunctis terris. i. quibus peccaverat eos. Quibus verbis precedens cantuale officium recordatur. Non in introitu. Dicit dominus ego cogito. et. dicitur. Et reducam captivitatem vestram de cunctis locis. Soluti ergo illa qui nunc tenentur captivitate in gongali. Liberasti nos gratias referunt actione. In offerenda. De profundis. adhuc porrigunt orationem. qui sue petitionis in postcommunione. Amen dico vobis recipiunt sanctificationes euangelium vero est de refectione quam fecit ioseph fratribus suis. qui recepit eos ad convivium. Videns iesus quod multitudo maxima venit ad eum. et. Quinque panes sunt spiritus a

lis intelligentia qnqz libroy qm modo hnt. nec eis possunt saturari. qz eos frangendo per spūalem intelligentiaz non manducat. sed tūc eos dñs saturabit. Duo vō pisces sunt p̄s. 7 euāgelij. Tūc enī reficiet eos dominus intelligentia legis 7 psalmoz 7 euāgelij. In quibusdā tamē ecclesijs dī euāgelium. Eūz subleuasset iesus oculos. ioh. vi. ca. Rursus in hac vltima dñica ceteras cōcludente recte ponit officiū qd ad vtrūqz domini p̄tinere possit aduentū. v̄t dictūz hieremie propheciū. Ecce dies veniunt. 7 suscitabo. 7c. Ecce prim⁹ aduent⁹. In diebus illis saluabit iuda. Ecce secund⁹. Sed in euāgelio recte agitur de quinqz panib⁹ qz post quinqz milia annoz datus ē nobis in primo aduentu panis angeloz. Ab hinc etiā quinqz dñice cōputant vsqz ad illū diē in quo panis ortus in presepio p̄dicabitur. Quidam tamen hanc eplam 7 h euāgelij unū ponit cū officio trinitatis. Infra hebdomadā vō fit sicut i ceteris feriatis. Et cōgrue circa festū beati andree hoc euāgelij legitur. quoniam in eo de ipso mentio p̄tinet. Quedam tñ ecclie faciunt in hac domini ca festum de trinitate. Alie vero in octaua pentecostes vbi de hoc dictū est.

De lectionibus nocturnalium

Illud postremo notandū ē qz nocturnales lectiones a prima dñica p̄ penthe. vsqz ad aduentū domini quidā nō insubtiliter referūt ad illam tēporis seriē que fuit a dauid vsqz ad aduentū dñi. Sed 7 ad illam cōgrue referri possūt. que a primitiua cepit ecclia. Sicut enī saul successit dauid. Tñ primo legit de primis libris regū. sic demoni cului. cultus vnius dei. 7 sicut regnū dauid p̄roboam 7 ieroboā i scissuras diuidit. v̄t legit in libris sequentibus. sic ecclia scindit hereticoz infania. Deinde sequunt libi salomonis. qz post pugnas hereticoz claruerūt in ecclia sanctorū doctorū ingenia. Postmodum sequitur liber iob. vbi agitur de persecutionibus 7 consolationibus eius. quia quātūvis in pace flore

at ecclesia. temptationes tamē non desunt spiritualium aduersarioz. quoz quanto ē occultior pugna tanto difficilior ē. sed gloriosior erit acq̄sita victoria. Rursus illd quoqz adijciendū ē qz singulos menses p̄teritis possumus adaptare temporib⁹. Itā per ianuariū in q̄ nou⁹ annus inchoatur. tēpus a diluuiio intelligitur. vbi mundus renouat. Ider februarij in q̄ alla deponit illud tēpus innuit in q̄ vniuersitas linguarū cōfundit. Ider martij in quo quadragesima sepius celebrat. illud tempus accipitur in quo dei populus in egypto affligitur. Ider aprilē vbi pasca celebrat v̄t obseruatur illud tempus ostendit in quo populus a pharaone liberat. Ider maii. in quo de pente. solennizatur. illud tempus recolit in quo populus in terra p̄missionis gratulabat. Junius 7 Julius in quibus historia regū legit. regnū saul 7 dauid cōmemorant. Augustus in q̄ liber sapientie recitat regnū sapientis salomonis insinuat. Reliqui quattuor menses. regna p̄cipalia notant. babylonici qd ē in oriente. persarū qd ē in meridie. grecorū qd ē in aquilone. romanorū qd ē in occidente. Igitur historia iob que legitur i septembri p̄ duas hebdomadas regnū exp̄mit orientis. Tñ ibi dicit. Erat vir ille magnus inter oēs orientales. Et legit p̄ duas hebdomadas. qz regnū illud durauit per duas annales hebdomadas. id est per bis septingentos annos. Tot enim anni inueniuntur a tempore nini a quo regnū babylonie incepit vsqz ad cyrum regē persarū i quo defecit. In reliqua parte septēbris regnū persarū innuitur quo circa due historie legunt eo q̄ nūc d̄ persis nunc de medis reges assumebant. Istorū machabeoz que legit in octobri. grecorū significat regnū sub quib⁹ machabei fuerunt afflicti. Ider nouēbris 7 decēbrem in quibus prophetie legunt. regnū romanorū in quo christi religio viger accipitur. Ider prophete maxime de christo loquuntur cuius natiuitas est in fine anni. sic regnū romanorū in fine mundi

Incipit liber septim⁹ de sanctorum festiuitatibus.

Distinquā de diuinis officiis i genere atqz de dñicis 7 de festiuitatibus ad dñm p̄tinentibus in specie p̄missimus vñ est vt 7 de officiis festiuitatum sanctorum aliqua in hac septima parte subiiciamus. **S**anctae ecclesie sanctorum festa multis de causis celebrat. Primo vt eis vicē rependam⁹ quia ipsi iam celebrant festū de nobis. qz gaudium ē in celo angelis dei 7 animabus scis sup vno pctōre p̄nias agente. Secūdo qz eos honorado rē nrām agim⁹. nā eorū festiuitas nrā ē. Tñ apls. Dia vrā sūt vos aut rpi. Caritas enī oīa cōia facit. Tercio vt habeam⁹ eos intercessores p nob. Tñ legit in. iij. re. i. c. qz bebsabee qd interpretatur puteus sanietatis. i. ecclia triumphans. impetrat filio suo regnū. Quarto vt eos imitemur. p̄ eoz enī exēpla ad eoz imitationes puocamur. Quinto ppter augmentū nrē securitatis 7 ad spei subleuatiōz. Si enī homines mortales nobis siles potuerūt ita p sua merita sublimari. 7 nos siliū poterim⁹ quoniam man⁹ dñi nō est abbreviata. Sexto ppter honorē diuinē maiestatis. quoniam illos honorado. in eis honoram⁹ 7 mirabile p̄dicam⁹ eū q̄ ipsos sanctificauit. Septimo vt vñ eoz pulchritudine 7 mundicia pfundat homo de peccatis suis. 7 trena cōtemnat sicut 7 ipsi fecerūt. Octaua 7 p̄ncipalis cā est. qz sanctorū dies anniuersaria i eoz honore nob ad memoriā reducit p̄pē nostrā vtilitatē. quoniam i eis honoramus deū. Ipi nāqz cū sint p̄fecte beati. oīomb⁹ nostris nō indigēt. qz oīa eis ad votū succedunt. imo iniuriā facit martyri q̄ p martyre orat. Iohes enī damascenus i l. iij. ca. vij. p̄ntalias rōnes q̄re sancti et pariter eoz corpa siue reliquie debeāt honorari. q̄ rū qdā sumunt quātū ad eoz dignitatē et

qdam quātū ad corporū iporū p̄ciositatem. Dignitas q̄druplex ē. qmā sūt amici dei filij dei heredes dei 7 duces nostri. De p̄mo ioh. iij. Iā nō dicā vos suos. 7c. De scdo ioh. i. Deut eis p̄tē filios dei fieri. De tertio roma. viij. Si aut filij 7 heredes. De q̄rto ita dicit. Si qsqz multū laborat ducē inuenire qui eūz alicui regi mortali adducat 7 p eo ad ipsū vbi faciat. quātomagis duces generis humani qui p nobis ad deū i terpellatiōes faciūt honoradi sūt. tēpla illis erigēdo 7 eoz memoriā venerādo. Quātū ad corporū iporū vō p̄ciositatem manifestandam ponit etiā idē q̄tuor rōnes. Itā ipsa sanctorū corpa fuerūt p̄mptuaria dei tēplū rpi. alabastrū spūalis vnguēti fontes v̄t uini. Et aug⁹ addit q̄ntū scz organū spūs sancti. Circa p̄mū dīc. Ibi enī sūt p̄mptuaria dei. cenacula spūs sancti. De scdo dicit. Quoniam p̄ intellectū in corpib⁹ eoz habuit deus. Tñ apls. Ihesus quoniam cor pora vestra. 7c. Deus aut spūs ē. I honoras da ergo sunt aiata dei tēpla. Homo q̄dem delectat in edificatione muroz. deus vō in puerlanone scōz. Tñ ps. Bñedilexi decorem domus tue. decore scz quem prestat diuersitas nō marmoz s̄ grāz. Circa tertū dicit. Si enī ex rupe aqua manauit in bermo 7 ex marilla alini samson sicut nequa q̄z incredibile est ex martyz reliquijs vngētumbū olens emanare sicut nō dei 7 sanctorū virtutē. Circa quartū dicit. Isti enim v̄ntes i vitate cū libera p̄nna deo assistūt 7 fontes nobis salutare dñator rps sanctorū suoz p̄buit reliquias multiformia bñficia irrigates. Circa q̄ntū dicit aug⁹ i l. de ciuitate dei. Itā sūt p̄temnenda. sed plurimū reuerēda sanctorū corpa. q̄b⁹ dū adhuc viuerēt spūs sanctus q̄i quibusdā organis ad omne bonū vñsus est. Tñ apls. Tñ expi mentū q̄ntis eius qui in me loquit⁹ christ⁹. Item ambro. in examerō. Hoc est p̄ciosissimū q̄ homo diuie vocis fit organū 7 corporalibus labijs celeste exp̄mit oraculum. **E**st aut quadruplex differentia scōrum noui testa. q̄s p anni circūlū colum⁹. Sunt enī apli martyres p̄fessores 7 v̄gines. et hi

fm rabanū p q̄tuoꝝ mūdi ptes significant
 Iſder oriente apli. p meridiē maritimes. paq̄
 lonem cōfellores. p occidētē virgines. Licet
 aut festiuitates scoꝝ celebrāde sint. et eozū
 memoriā altaria pstruēda. nulli tñ eoz vel
 etiā angelis s; soli deo sacrificare debem⁹.
 Nemo enī antistitū i locis scoꝝ corpōꝝ as
 sistens altari aliqñ dicit offerim⁹ tibi petre
 aut paulē aut cypriane. sed qd deo offerit q
 scōs coronauit offerit apud eoz memorias
 q̄s coronauit vter ipoz locoꝝ amore ma
 ior affect⁹ assurgat ad augendā charitatē i
 illis q̄s imitari possumus. et illo adiuuante
 possum⁹. Nec ei ipsi sancti vel angeli exhibe
 beri sibi volūt. qd vñ deo p laudē exhiberi
 norūt. Tñ paulus et barnabas cū quidā
 miraculis p eos factis. p motu ipis tāq; dijs
 imolare voluissent pscillis veltib⁹ p̄fiteres
 se boies mortales et nō deos eē. p fieri vetu
 erūt. Et sic in apoc. legi angelus iohannē
 ipm in visione adorare volentē p̄hibuit di
 ces. Quidne feceris frat̄ enī tu⁹ et p̄seruus
 fratru tuoz sum deū adora. Iā enī ch̄st⁹
 erat sup angelos exaltat⁹. Anteā vō legi
 angeli adorari vt dictū ē in q̄ra pte subq̄r
 ta p̄cula canonis sup vbo seruitutis. Et
 mardoche⁹ noluit aman adorare q̄niam
 ille diuinā sibi voluit adorationē impendi.
 Ihonoriādi sunt ergo s; p̄p̄t imitationes
 nō adoriādi p̄p̄t religiones. Ihonoriādi
 sunt charitate nō seruitute vt dictū ē sup di
 cto vbo seruitutis. Trib⁹ aut de causis s; a
 ctos rogam⁹ vt dictū ē i p̄cedenti pte sub
 ti. de rogationib⁹. Et nota q̄ stādo scōs ro
 gare debem⁹ vt dictum ē i p̄obemio q̄nte
 p̄tis vbi d̄ r̄nsorio agūt. Ihonoro dieꝝ alij sūt
 p̄festi alij festiui siue solēnes. Ihonofesti sūt
 qui nulla speciali celebratē insigniti sunt.
 q̄i p̄cul a festo. Et nota q̄ hebrei aliē deno
 mināt dies septimane. et aliter gētiles et eoz
 p̄byteri et aliē ch̄stiani. Ihebrei denoiant
 oēs alios dies a sabbato q̄ ap̄ eos p̄cipu⁹
 habet. vñ diē sequētē p⁹ sabbatū vocāt pri
 mū sabbatū aliā scōdā sabbatū. et sic d̄ reliq̄s
 septimā vō diē vocāt simplr sabbatū et q̄n
 q; sabbatū sabbatoꝝ. s̄c̄tā feriā vocant pa
 sceue a para qd ē p̄e et sceuen qd ē structio

quali p̄structio seu p̄paratio. q̄ tunc iudei
 p̄parāt cibaria ad op⁹ sabbati. iuxta qd eis
 pceptū fuerat de māna s; sexta die colliga
 tis et eo dupli. q̄nā in sabbato nō licebat
 eis cibos p̄parare sicut nec māna colligere
 Ihos vero hoc nomē qd ē cōmune cuilibz
 sette ferie. appropriam⁹ illi sette ferie que est
 prime añ pasce p eo q̄ tūc p̄parat⁹ ē cib⁹
 siue māna quo et ecclia militās mō et triu
 phans in futura requie p̄fuerit. Et nota q̄
 pasceue ē nomē grecū. sed iudei p̄p̄t vari
 as captiuitates inter grecos disp̄si qdā vo
 cabula a grecis sumplerūt vt pasceue et si
 nagoga et alia qdā. Gentiles aut tā vulg⁹
 q; p̄bi denoiant dies a planetis. Unde fm
 eos p̄ma dies d̄ dies solis. scōda dies lune.
 et. que noia sacra scriptura nō recepit licet
 hodie vulgari vltuteneant. De hoc dicitur
 in parte octaua vbi agē de septimana. Ihē
 pe vulg⁹ ideo eos sic denominabat. q̄ solē
 lunā marē et alios planetas a quib⁹ dies
 denoiant deos eē credebant. Ihphiloso
 phi vō ideo. q̄ hec sunt noia planetarū ex
 quoz motib⁹ et naturis oia sui vegetatōz
 fm illos trahūt. Ch̄stiani vero duos dies
 tanq; p̄p̄is designāt noib⁹. Ihām sabbatū
 simplr sabbatū vocāt p̄p̄t auctoritatē
 hebraici simonis et sequētē diē d̄nīcā vocāt
 p̄p̄t sui primatū. de quo iā dicit. vel quia
 sic in apoc. vocat vbi d̄. Iohannes d̄nīca
 die post mullaz solēnia defecit in defossuz
 sepulture sue locū. Ihosset etiā dies d̄nīca
 prima feria appellari. Diem vō post d̄nīcā
 sequētē appellant scōdā feriā. aliā tertiam fe
 riam. et sic de alijs dieb⁹ vsq; in sabbatū. in
 terptat enī feria quasi dies solennis a feriā
 do dicta. Unde p̄ma dies septimāe dies so
 lennis est. Vocant ergo ferie a feriando q̄
 toro tpe a vicijs feriare. i. vacare debem⁹ nō
 q̄ sit a necessarijs vite opibus feriandum.
 Vel d̄ a fando. i. loquēdo. quoniam sicut le
 gitur in gen. Domin⁹ dixit et fecit sunt. Siq̄
 dem beat⁹ siluester nolens imitari iudeos
 qui dicūt prima sabbatū. et. nec gētiles qui
 dicūt dies sol die lune. et. adinuenit p̄ nomē
 feriā. in fine tamē septimāe suauit sabbatū
 p̄p̄t p̄missā rōnem vt p̄p̄t figuram. q̄

sabbatū interptat requies q̄ tūc d̄n̄s reque
 uit ab oī ope qd patrarat. Unde et nos p̄o
 tā hebdomadā. i. p̄ totū tps vite nr̄e qd per
 currit p̄ spaciū septē dieꝝ debem⁹ laborare
 et nūc sumo conamie vt ad requiem et beatitu
 dinē pueniam⁹. Dies ergo tripl̄ denoian
 tur. Ihūmo fm se. vt dies lune dies martis
 et. scōdo iuxta vsū ecclie vt p̄ma feria scōda
 feria. et. Tertio fm mēses. et feria triplici.
 Ihūmo mō kalen. p̄die kal. iij. kal. scōdo
 mō ydus. p̄die ydus. iij. ydus. Tertio mō
 non. p̄die non. iij. non. B̄nīca vō dies p̄ma
 tū obtinet et maiorē inter alios dies. q̄ i illa
 x̄ps annūciat⁹ fuit et resurrexit. et in aplōs
 sp̄m sanctū misit. et de⁹ mūdū. i. celū et ter
 rā in illa fecit. et in eodē q̄ die vt d̄ mūdus
 dissoluē. B̄nīca ergo d̄nīca p̄p̄t gaudiū
 d̄nīce resurrectionis qd in ea celebrā. Li
 cet aut qdā d̄nīce oibus alijs sunt superiores
 viz pasce et pente. et p̄p̄t resurrectiones
 et sp̄m sanctū missionē. tñ et q̄nq; alie p̄cipa
 les dicūt et solēnes in q̄b⁹ officia mutantur.
 sc̄z d̄nīca p̄ma de aduētū d̄nī. d̄nīca in octa
 uis pasche. d̄nīca in octauis pente. d̄nīca q̄
 cantat letare bierlm. et d̄nīca i ramispalma
 rū. Ad d̄nīcā etiā quidā sexta s; qua cantat.
 Ihnuocauit me. Quēdā etiā alie d̄nīce di
 cunt p̄uilegiatē q̄bus videlicet historie sunt
 appropriate. Et nota q̄ sunt qdā dies p̄uile
 giati in tpe qd dragesime viz q̄tuoꝝ q̄re fe
 rie s; quarta feria in capite ieiunioꝝ et q̄re
 ta feria sequētis hebdomade. et q̄ra feria q̄
 ē post letare bierlm. et q̄ra feria ante cenā
 d̄nī. Ite q̄tuoꝝ sabbata viz sabbatū p̄io
 ris hebdomade. q̄n ordines celebrāt et sabbatū
 q̄re. et sabbatū q̄nte. et sabbatū in vigi
 lia pasce. Ite tres dies d̄nīce s; Ihnuoca
 uit me. et letare bierlm et d̄nīca in ramispal
 maz. Ite vna quinta feria s; cenēdomini
 Ite vna sexta feria s; in pasceue. Ite tota
 vna septimana s; vltima q̄ maior d̄. put
 sub d̄nīca de ramispalmaz dictū ē. De qui
 bus p̄uilegijs in locis suis dictū ē. Et no
 ta q̄ pasce et pente. sunt hebdomadarie festi
 uitates vt dictū ē in. vi. pte sub ti. de septem
 dieb⁹ p⁹ pasce et sub pente. Incipit aut
 dies naturalis fm egyptios. ab occasu so
 lis siue i p̄ncipio noctis. et durat vsq; ad ve
 sperā sequētis diei. iuxta illud. Et factū ē ve
 spera et mane dies vnus. Scdm p̄las et gre
 cos et fm cōem vulgari vsū. incipit mane ab
 ortu solis. Scdm romanos a media nocte
 Scdm atheniēses et fm arabes et astronoz
 micos a sexta die hora. Quos oēs varie
 imitatur. q̄nā q̄ ad celebrationē d̄noꝝ
 officioꝝ incipit dies i vespis. iuxta illud. A
 vespere in vespere celebrabitis sabbata ve
 stra. q̄ ad treuge obseruationē in ortu solis
 q̄ ad p̄tract⁹ incipit dies et finit i media no
 cte. q̄ ad elū carniū post cenā vsq; ad dilu
 culū. ad iudiciū incipit et terminat sero i
 fine diei ante noctis tenebras. Cōputatio
 aut egyptioꝝ vā videt cū p̄neat ortū et oc
 casū signoz. Ihōt tñ d̄nīca q̄ fm eccliam inci
 pit i media nocte. q̄ tūc ver⁹ sol. x̄ps ort⁹
 ē iuxta illud. B̄nī mediu silentiū. et. vel veri
 us in vespere vt p̄missū ē. q̄ nor p̄cessit. di
 es aut appropinquit. licet aut naturalē diei
 p̄cedat noctes. tñ i nocte pascale fit ecouer
 so. vt dictū ē in. vi. pte sub ti. de sabbato scō.
 Solēnes vō seu festiui dies sūt in q̄bus
 a q̄libet ope seruiti in honore dei et scoꝝ ab
 stinendū ē et d̄nīs laudib⁹ insistendū. Et ē
 notādū q̄ solēnitas ē cōter istituta celebri
 tas p̄ aliq̄ progatiua. Et d̄ a solon qd est
 cōe vel a soluto. i. firmo atq; solido q̄ obre
 ligationē mutari nō d̄. Vel d̄ solennitas ex
 eo q̄ fieri solet in anno. Celebratas vō voca
 tur. q̄ ibi nō terrena sed solū celestia agūt.
 Solennitas aut alia ē festiuitatū. alia sta
 tionū. alia letaniaz. alia ieiunioꝝ. de quaz
 singulis videamus. Solēnitas festiuitatū
 que est mors sanctorū plurib⁹ noibus desi
 gnatur. Vocat enī festiuitas festū celebra
 tas. natiuitas. natalis vel natale siue nata
 liciū transit⁹ seu exitus. obitus. passio. assu
 ptiō. depositio. et obdormitio. Festiuitas di
 cta est a festis diebus q̄si festiuitas. eo q̄ in
 eis sola diuina res agitur. q̄bus p̄rarij sūt
 fasti in q̄bus ius fat. B̄nīcā quoq; festiui
 tas quali sancti natiuitas. Ihnatiuitas pro
 prie dicit festū illius natiuitatis que est in
 carne et in mūdo. et fm hoc d̄ tantū ch̄sti
 natiuitas. et beate marie. et b̄n̄ iōānis bap.

quorum tantum natiuitates in ecclesia celebrant. Quare sci dicant in morte nasci iam sequitur. et dicet ubi de octaua age. De celebrante iam dictum est. Natalis vero vel natale vel natalicium de migratio sanctorum ab hoc seculo. quia tunc nascunt deo et celo ad gloriam ea natiuitate que tendit ad vitam eternam. indifferenter tamen ista accipiunt. Transitus de festo de morte sanctorum. quoniam anime illorum a corporibus exeuntes pignora sibi et diuersa loca transeunt. ut per celum aereum et ethereum et crystallinum ut tandem perueniant ad empireum. Et nota quod maius est festum transitus alicuius sancti. quam aliquid aliud de illo. ut dicet sub festo assumptionis. Obitus de quo tunc angeli veniunt obuiam anime. ut legitur de beato marino. Passio de quo tunc maxime corpus patitur. et etiam anima quod per violentiam ab inuicem separantur. et obitus uniuscuiusque potest passio notari. quod sine amaritudine et sine violentia quodammodo nulla anima de corpore tollitur. Assumptio proprie de transitu beate marie. Deposio proprie de deposicione beati iohannis euangelii. qui ut promissus est locum sepulture viuus intrauit. et ita seipsum deposuit. Obdormitio vero de morte sanctorum quod quies. Passio sicut quod post somnum integer et validior fit. sic sancti sine difficultate resurgunt in corporibus glorificatis quia somno euigilantes. Unde dominus de lazaro mortuo dixit Lazarus amice noster dormit. Unde apostolus. Nolimus vos ignorare de dormientibus. etc. Sequitur de stationibus videre. Statio autem secundum Iheronimum est observatio statutorum dierum vel temporum. Dicitur ut quarte et sexte ferie ieiunium ex veteri lege preceptum. de qua statione in euangelio ieiunio bis in sabbato. id est in quarta et sexta feria sabbati. Tempore quoque secundum legales ac propheticas institutionibus determinatis temporibus statuta sunt ieiunia mensis quarti. quinti. septimi et decimi. Vel sicut in euangelio dicitur. Dies illi in quibus ablatum est spiritus. Statio quoque vocatur processio ad aliquam ecclesiam ad eroluendum ibi gratias deo factas. et de statione. quod tunc stantes orare et gratias deo persolvere. non flexis genibus debemus. nec ieiunamus tunc nec in eis supplicationis voces sunt. quod omnia cumque festibus humilitatis et letanij sunt. Unde

autem stationes a veteri lege initium habuisse. quoniam tunc populus iudeorum et etiam multi gentiles conueniebant in magnis solennitatibus secundum in pascha et pente. ut ibi orarent in templo et deo gratias persolverent et offererent. quod adhuc obseruat ecclesia presertim in ytalie. ubi in hebdomadibus pasce et pente. populus de opibus et villis adiacentibus ciuitatibus conuenit ad ecclesiam episcopalem. Illie stationes a romanis habuerunt initium. qui eas marie frequentant. qui cum intercessionibus sanctorum quorum suffragia implorent pericula euasissent. cum processione veniebant ad ecclesiam illius sancti cuius patrocinio fuerunt liberati. laudes deo cum gratiarum actionibus persoluentes. Illi dicitur in vi. libro ethimo. quod statio ex militari exemplo nomen accepit. pro eo quod nulla leticia castris obuenit ante stationem contristatio militum rescindit. Sunt autem due species stationum. alienarum sunt generales alie particulares. Generales sunt que in predicationibus duabus septimanis ad matricem ecclesiam fiunt. Particulares sunt que in diuersis ecclesiis fiunt propter causa. Fiunt quoque quoniam observantiois causa. nulla alia causa intercedente. ut cum in festo alicuius sancti. ad eius ecclesiam vadit processio a maiori ecclesia. Fuit etiam cum in festis diebus ad diuersa altaria cum processione ob sanctorum venerationem venimus. Institutio ergo stationum ex predictis liquet hoc tamen addito. quoniam sicut romani per vitandis suis periculis statuerunt suas stationes in urbe sic et alij in suis ciuitatibus ob causas similes stationes instituerunt. In diebus autem stationum voces seu cantica letitie cantant. vi. responsoria vel antiphone vel aliquid huiusmodi. Quoniam etiam tunc missa celebratur in ecclesia ad quam vadit. et quoniam non solum per stationem oratio finita redeunt. Et nota quod ipse primo peruenit in aliqua ecclesia vicina illi in qua debet esse statio ut dictum est in quarta parte sub n. de oratione. Illi per beatus gregorius qui stationes in urbe ordinauit. xx. omelias euangelij diuerso tempore in illis dicendas declarauit. alias vero stomacho laescente. alijs pronuntiandas commisit. De solennitate letaniarum in vi. parte sub n. de rogationibus dictum est.

Nota tamen quod stationes fiunt propter preterita pericula. Letanie vero que rogationes vel supplicationes interpretantur fiunt per periculis ciuitatis ut promissum est. De solennitate ieiuniorum et de vigiliis sanctorum dictum est in vi. parte sub quarta feria que tunc dicitur de aduentu. Hoc etiam nota quod natale domini festum est patris. quod per filium innotuit mundo. In huius apparuit charitas dei quod nobis dedit filium suum. sic dicit beatus iohannes festum tamen patris filij est spiritus sancti. In huius quoque de verbis intelligitur pater ubi et etiam alia ratio. quod secundum filium patrem manifestauit mundo. Passio vero est festum filij. quod tunc Christus a mortuis resurrexit et verus deus apparuit. Et nota quod solennitas pasce antequam solennitas de solennitate solennitatis sic de sanctis sanctorum et cantica canticorum eo quod alia sancta et alia cantica excedunt. unde est quod dies dominicos recipimus. id est oes dies dominice sunt octaua huius festi. Dicit etiam festiuitas festiuitatum. tamen quod prima est ois festiuitatum. tamen quod oes hac dominica concitare debent. In quibus locis quolibet magni festiuitas pasce vocatur qui transitus quod de vicis ad virtutes transire debemus. Idem tamen hoc est festum spiritus sancti. et quilibet istarum solennitatum est solennitas totius trinitatis. quoniam induita sunt opera trinitatis. licet ut promissum est. quilibet istarum magis vni quam alteri appropriet. Illud etiam ignoRANDUM quod ipsi israelitice tres principaliter celebrabant solennitates. prima erat phasce siue dies azimorum quod est pascha. quod tunc deus eos liberauit a prete pharaonis de seruitute egypti. et a percussione angeli luminis postibus de sanguine agni imolati. Illud enim fuit domus alicuius egyptij ubi mortui non iacerent nisi domus iudeorum ubi nullus mortuus est. Secundum erat pente. quod tunc suscepit legem ut dictum est in vi. parte sub ipso festo. Tertium scenophegia in septembris. quod ex greco interpretatur dedicatio siue initio tabernaculorum. ipsi enim israelitice et annis in tabernaculis habitauit. in cuius rei memoriam iudei huius festum celebrant qui in tabernaculis degentes. scenos enim grece tabernaculum dicitur. Hec festa que septem diebus prelabantur principia dicebantur. et sabbatum quod interueniebat dicebantur sabbatum sabbatorum. id est sabbatum sanctorum. Dicitur super addiderunt alia festa ob euen-

tus varios ut encenia quod celebrabant beatus in hieme secundum in octobri et vocabatur encenia novam dedicationem templi. Denon ei grece de nouum latine. Unde quicunque aliquid nouum fuerit de dedicatione encenia vocatur. nam et si quis noua tunica induit enceniare dicitur. nos autem duo illorum seruamus secundum pascha et pente. sed alia ratione quam illi. ipsi enim celebrabant pascha. quod tunc ab egypti terna seruitute liberati sunt. nos vero quod tunc per christum redempti sumus. Illi celebrabant pente. quod tunc suscepit legem nos vero quod tunc spiritus sancti accipimus. Item illi suscepit legem in tabulis lapideis ad duriciam cordis non ad extrinsecus scriptam. quoniam versus ad spirituale littere intellectu non perungebantur. sed spiritus sanctus datus est. licet discipuli in corde digito dei spiritualiter intelligentiam eis dicerent. Scenophegia etiam quod ammodo celebramus in ascensione domini quod per tabernaculum intelligimus corpus domini qui sub humanitate diuitas latuit. iuxta illud psalmi. In solen posuit tabernaculum suum. Hoc itaque tabernaculum spiritus in mortali carne non fugebat. quoniam exultauit ut gigas ad currenda via discurrens de loco in locum ut suscepit militem ad impleret. sed tunc fuit et stabiluit tabernaculum id est corpus suum cum assumpsit in celum sedes ibi ad dextram dei patris et requiesces in patris memorialibus patris bonis donec ponat inimicos suos scabellum pedum suorum. Hec itaque tria festa recte in euangelio spiritualiter celebramus. Nam iuxta psalmistam. Christus captiuam duxit captiuitatem quam in pascha resurgens vinctos suos eduxit de lacu in quo non erat aqua. ascendit in altum cum in ascensione exaltatus est super celos celorum ad orientem. dedit dona hominibus cum in pente. effudit de spiritu sancto super omnem carnem. Quarta vero feria per dominicam de passione est de encenijs put ibi dictum est in vi. parte. Erant quoque et alie quatuor solennitates. non tamen ita solennes sicut preedentes vi. sabbatum festum dagoris. festum purificationis et neomenia. Si quidem apud hebreos neomenia dicta est. quod secundum lunarem cursum menses supputabantur. Illud enim grece luna vocatur. unde neomenia. id est noua luna. Apud nos vero neomenie sunt kalende. Erant enim apud hebreos ipsi dies kalendarum ex legali institutione solennes.

Sane p[ro]p[ri]u[m] imp[er]ator p[re]s[ent]ia[m] marinas
petes inuenit eusebium cesariensem ep[iscopu]m viz san-
cissimu[m] cui dixit. Idete a me unde ecclesia
tua dicit. Ille vero r[espo]ndit. Ecclesia mea satis
abundat in diuicijs. sed rogo te ut mitas p[re]s-
entes m[un]di et no[m]i[n]a sc[ilicet] et t[em]p[or]a passionum. et
sub quibus et qual[ite]r et in quib[us] locis passi sunt
rescribas. Q[uo]d factu[m] e[st]. Et refert eusebius q[uo]d
q[ui]libet anni die plusq[ue] q[ua]nq[ue] milia sc[ilicet] fe-
sta p[er]currunt. excepta die kalend[ar]um ianuarij
q[ue] intendebat gentiles epulis et solennitatib[us]
no[n] ad martyrizandu[m] sanctos. Et biero[n]i[us] dicit
ide[m] in epla q[uo]d suo kalendario p[ro]ponit. Un-
de greg[orius] dicit. Totus m[un]dus e[st] plen[us] sanctis
Et sicut baymo dicit de angelis. q[uo]d si quis
creaturas sp[irit]uales videre posset. videret eas
ebullire in aere. sicut minimos atbomos i[n]
solis splendore. Et nota q[uo]d nullus ascriben-
dus seu anumerandus e[st] cathalogo siue nu-
mero sc[ilicet] nisi p[ro]manu[m] pontifices. et nisi
facta p[ri]us dara fide de illius vita et mira-
culis. Dicit aut[em] cathalog[us] vlt[im]is sermo a cas-
tha q[uo]d e[st] vlt[im]e et logos q[uo]d e[st] sermo. Et letania
siue kalendariu[m] i[n] quibus enumerant[ur] san-
cti p[ro]manu[m] ecclesiar[um] a p[ro]bat[ur] de vlt[im]is sermo
Ceteru[m] s[ecundu]m decreta p[re]lati affricani. nul-
la memoria marty[rum] p[ro]babiliter siue solen-
ter accipiat nisi aut vbi corp[us] martiris aut
cetera reliquie sunt aut vbi fuit origo habita-
tionis vel possessionis illius. Ita altaria q[ue]
p[ro]fonia et inanes q[ue] si reuelat[ur] q[ui]lib[et] ho-
minu[m] vbiq[ue] p[re]stunt oino reprobantur
Ite statu[m] e[st] in p[re]latio aureliana. q[uo]d ep[iscop]us si in
firmitate no[n] fuerit ipe dicit[ur] ecclesie cui fuerit
p[ri]mus puta ep[iscop]ali. die d[omi]nica deesse no[n] de-
bet. Que aut[em] festiuitates celebrandi sunt p[re]s-
er p[re]latio lugdun[ensis] q[uo]d sic statu[m] e[st]. Dies do-
muni feriandi sunt a vesp[er]a i[n] vesp[er]am
Ite festu[m] natalis d[omi]ni. sancti stephani. sancti
ioh[annis] euan[gel]i. innocen[tij]. sancti siluestri. circiuli
onis. theophanie siue epiph[ani]e. pasca cu[m] tota
p[re]cedit et sequit[ur] hebdomadib[us] rogationes
cu[m] trib[us] dieb[us]. ascensio d[omi]ni. pente. cu[m] duob[us]
dieb[us] sequentib[us]. sancti ioh[annis] bap[te]ste. duodecim
ap[osto]lo[rum] sancti laure[n]tij. festiuitates b[ea]te marie o[mn]es
dies d[omi]ni. dedicatio sancti michaelis. dedica-
tio cuiuslibet oratorij. festu[m] omniu[m] sanctoru[m]

sancti martini. ille festiuitates. s[ecundu]m canoniza-
to[rum] q[ui] singuli ep[iscop]i in suis ecclesijs cu[m] clero
et p[ro]p[ri]o decreuerunt celebrandas. Reliq[ue] vero
festiuitatib[us] q[ue] p[er] annu[m] sunt no[n] sunt ip[s]i cogen-
di ad celebrandu[m] siue feriandu[m]. nec p[ro]hibendi.
Quot psalmi q[ui] r[espo]ndent et q[ui] lectio[n]es et q[ui] re-
in festis dicant[ur] dicit[ur] e[st] in. vi. p[ar]te sub. ii. d[omi]no
curnis. Queda[m] aut[em] festa dicit[ur] in totum
duplicia q[uo]da[m] simpl[iter] duplicia. et quedam se-
miduplicia. Dicit[ur] q[uo]d duplicia i[n] quibusda[m]
ecclesijs p[er] eo q[uo]d r[espo]ndent t[em]p[or]a maiora q[ue] breuia
et vlt[im]us a duob[us] cantant[ur]. et q[ui] o[mn]ia incipit
da a duob[us] incipit. et q[ui] antiph[on]a matu-
ris et vesp[er]is duplant[ur]. dicit[ur] eni[m] c[on]plete et
an[ti]psalmu[m] et p[er] sicut e[st] festu[m] natalis d[omi]ni. sancti
stephani. p[ro]thomartyris. sancti ioh[annis] euan[gel]i. circiuli
sionis d[omi]ni. epiph[ani]e. purificationis. annunciatio-
nis. resurrectionis. ascensionis. pente. sancti ioh[annis] bap-
te. ap[osto]lo[rum] petri et pauli. sancti laure[n]tij. assum-
ptionis b[ea]te marie v[ir]ginis. natiuitatis eiusde[m]
et dedicationis basilice. Idem illa q[uo]d sunt
maiore duplicia festa. Minora aut[em] dupli-
cia festa sunt. sc[ilicet] sc[ilicet] tertia feria i[n]tra octauas
resurrectionis. Ite sc[ilicet] tertia feria i[n]tra oc-
tauas pente. p[ro]memoratio sancti pauli ap[osto]li oc-
t[ave] ap[osto]lo[rum] petri et pauli et assumptionis et
q[ui]libet festu[m] q[uo]d vna q[ue]q[ue] ecclesia duplex ordi-
nauerit celebrari. Semiduplicia aut[em] festa
sunt in quib[us] p[re]missa oino no[n] obseruat[ur]. s[ed] t[em]p[or]a
tertium sextu[m] et vltim[um] r[espo]ndent a duo-
bus nec incipit a duob[us]. nec duplant[ur] anti-
phone licet vlt[im]us et breuia r[espo]ndent a duob[us]
dicant[ur]. Et sunt h[ec] semiduplicia festa sc[ilicet] an-
dree. nicolai. lucie. thome. ap[osto]li. innocen[tij] oc-
taua epiph[ani]e. agnens. pueri ioh[annis] sancti pauli ga-
the. matthe. cathedra sancti petri. greg[orius]. au-
gustini. abrosij. hieronimi. philippi et iacobi
marci euan[gel]i. iuvenis sc[ilicet] crucis. reuelationis
sancti michaelis. octaua ascensionis. ioh[annis] bap-
te. latina. barnabe ap[osto]li octaua sancti ioh[annis] bap-
te. marie magdalene. iacobi ap[osto]li. petri ad vin-
cula. octaua sancti laure[n]tij. bartholomei. scol-
latio sancti ioh[annis] bap[te]ste. octaua natiuitatis b[ea]te marie. ex-
altatio[n]is sc[ilicet] crucis. matthe. luce. simonis et
iude. martini. cecilie. katherine. et alia s[ed] co-
suetudine cuiuscu[m]q[ue] ecclesie. Sane ioh[annis] bec-
p[ar]ietas circa festa sua. q[ui]a sic s[ecundu]m aplin

stella differt in claritate a stella. sic etia[m] erit
resurrectio mortuor[um]. Cu[m] ergo s[ecundu]m beatum
dionysiu[m] ecclesiastica hierarchia rep[re]sentat ali-
qualit[er] in suis actio[n]ib[us] seu ordinanomb[us]
celeste[m] gerarchia[m] in q[ua] s[ecundu]m diuersitate[m] me-
ritor[um] suor[um] disponit. id ad p[re]p[ar]andu[m]
varietas diuersor[um] officio[rum] in n[ost]ra ecclesia re-
perit[ur]. Que igit[ur] festa in totu[m] duplicia. q[ue] sim-
pli[ter] duplicia. et q[ue] semiduplicia dici debeant. li-
q[uo]d p[er] s[ecundu]m mysticu[m] intellectu[m] Ita s[ecundu]m sc[ilicet] os
visio d[omi]ni p[re]mii o[mn]iu[m] beator[um]. Que q[uo]d
visio erit maior vel minor i[n] o[mn]ib[us] s[ecundu]m q[uo]d
positi magis vel min[us] i[n] charitate q[ue] e[st] radix
o[mn]iu[m] merit[um] p[er]fecerunt. V[er]u[m] s[ecundu]m q[uo]d spe-
cialia merita. s[ecundu]m q[uo]d aliq[ue] sp[ec]ialia p[re]mia hab[er]e
nt[ur] alia merita. i[n] futura gl[ori]a p[re]feret[ur]. v[er]u[m] spe-
ciale p[re]mii supra e[ss]entialia reddet[ur] martirij
bus doctorib[us] et v[ir]ginib[us] q[uo]d p[re]mii aureola
d[omi]ni. ita q[uo]d q[ui]ntu[m] ad h[ec] aliq[ue] sc[ilicet] duplex habebit
p[re]mii. i. e[ss]entialia q[uo]d d[omi]ni visio. et accidentalia
sc[ilicet] aureola. et s[ecundu]m h[ec] festa sc[ilicet] p[re]fati maio-
ra vel min[us] rep[er]i p[oss]unt. Q[ui] igit[ur] b[ea]ta v[ir]go inter
o[mn]es sc[ilicet] sublimior p[re]mio p[ro]nt[er] q[ui]ntu[m] ad p[re]mii
e[ss]entialia. et r[ati]ones ena[m] accidentalium p[re]s-
entior sibi p[ro]p[ri]e. id e[st] festu[m] totu[m] duplex d[omi]ni
e[st]. Sic e[st] ena[m] i[n] festiuitatibus ad honore[m] xpi
statuta. Q[ui] v[er]o post eos angeli s[ecundu]m obit[us]
n[ost]r[um] locu[m]. et p[er] illos apli et martyres. et post
ip[s]os aliq[ue] s[ecundu]m eo[rum] plura vel pauciora es-
sentialia et accidentalia p[re]mia ip[s]or[um] festu[m] vel
totu[m] duplex vel semiduplex vel simplex d[omi]ni ab
ecclesia militate q[ue] vestigia triu[m]phant[is] imitat[ur]
p[ro]formit[er] celebrari. Q[ui]q[ue] v[er]o alia p[re]siderati-
one dicit[ur] festa duplicia. q[ui] v[er]o eadem die
duo festa co[m]currunt. et t[em]p[or]e min[us] cedu[m] maiori
Ita die illa de festo excellen[tiori] officiu[m] cele-
brat[ur]. et de m[or]tuo fit solim[us] p[ro]memoratio et
illu[m] officiu[m] ad die[m] sequen[tem] reseru[at] sic fit de
bris petro et paulo. Si ergo eadem die plura
festa p[er]currat et o[mn]es sint martyres illi q[ui] i[n]t[er]
eos maior[um] erit no[m]i[n]is officiu[m] celebret[ur]. Si
v[er]o alter p[re]fator et alij martyr vel martires
si co[m]fessor maioris sit no[m]i[n]is q[ue]q[ue] martir. vel p[re]uilegiat[ur] ut beatus martin[us]. et cui[us] generalit[er]
officiu[m] instituit ecclesia. dicit[ur] e[st] officiu[m] d[omi]ni co-
fessoris et co[m]memoratio facienda e[st] de martire

siua[n]t celebrandu[m] e[st] de martyre. Ite si festu[m]
andree venerit i[n] p[ri]ma d[omi]nica de aduentu. fiet
in sc[ilicet] feria d[omi]ni sc[ilicet] andree. Idem ena[m] dicim[us]
de quib[us] festo et ap[osto]lo[rum] et martir. si occurrit
i[n] p[re]missis d[omi]nicis p[re]uilegiatis. Ite si festu[m]
h[uius] vigilia p[er]tingit i[n] sc[ilicet] feria celebrat[ur] offi-
ciu[m] de vigilia et ieiunat[ur] i[n] sabbato a[n]tecedere
Si aut[em] i[n] quocunq[ue] alia d[omi]nica a p[re]uilegiatis
i[n] quib[us] b[ea]tione appropriate inueniunt[ur] eue-
nerit festu[m] apli. v[er]o alicui[us] p[re]cipui martyris
vel alter[us] sc[ilicet] q[ui] p[ro]p[ri]u[m] habeat officiu[m] att[er]e-
d[omi]ni e[st] v[er]o sequens hebdomada siue singu-
li dies ip[s]i p[ro]p[ri]u[m] habeat officiu[m] q[uo]d si h[ab]et
fiet officiu[m] de d[omi]nica et festu[m] sc[ilicet] fiet i[n] secunda
feria. Si vero non h[ab]et fiet officiu[m] de festo i[n]
d[omi]nica. et officiu[m] d[omi]nice fiet i[n] sc[ilicet] feria. et sic
d[omi]nica q[ui]q[ue] cedu[m] festo. q[ui]q[ue] cedu[m] v[er]o. Cu[m]
ca vigilia sc[ilicet] q[ue] sic vocant[ur] et v[er]o ortum
habuerit dicit[ur] e[st] in. vi. p[ar]te sub q[ui]ta feria ter-
ne hebdomade aduent[us]. Idem circa fe-
sta q[ue] i[n] septuagesima seu i[n] t[em]p[or]e passiōis su-
ue ante illud occurrunt. sic e[st] festu[m] sc[ilicet] agathe.
cathedra sancti petri. sancti matthe. annunciatio[n]is
d[omi]ni. festu[m] sancti greg[orius]. festu[m] ena[m] patrom cu[m]
iussu[m] ecclesie si acciderit vel annu[n]ciariu[m]
illu[m] vel pasca alicuius annu[n]ci generalit[er]
dicim[us] q[uo]d c[on]c[ordi]a laudat[ur]. Te deu[m] laudam[us]
Ite in excelsis. et. et ite missa e[st] i[n] illis debet
cantari et oia q[ue] cantant[ur] i[n] illis. si i[n] alijs t[em]p[or]ib[us]
p[er]tinger[et] p[re]ter illa. quoniam festa b[ea]ti ad
t[em]p[or]e pasce p[er]tinere noscunt[ur]. S[ed] q[ue] no[n] de tunc
illa sic alia c[on]c[ordi]a lencie. Vnde q[uo]d illud e[st]
magis c[on]c[ordi]a lencie q[ue] alia q[ue] sunt magis ob-
secrationes seu g[rati]actiones q[ue] c[on]c[ordi]a leri-
cie. licet ena[m] i[n] illis sit aliqua lencia p[re]sum
i[n] can[one]. Si v[er]o apponat[ur] q[uo]d gl[ori]a i[n] excelsis q[uo]d
e[st] p[ro]p[ri]u[m] natalis d[omi]ni et ite missa e[st]. q[uo]d e[st] laus
seu c[on]c[ordi]a resurrectionis. et te deu[m] laudam[us].
q[uo]d significat lencia[m] p[ro] dragma inueta no[n]
debeat i[n] festo annunciatio[n]is d[omi]ni cantari. p[er]
eo q[uo]d p[re]missa i[n] aduentu d[omi]ni no[n]dum sua t[em]p[or]a
habebat. q[uo]d d[omi]ni no[n]dum ea i[n] reb[us] humanis
fuerat p[er]secut[us]. Vnde qui solennizare co-
tendit q[uo]d h[ec] festu[m] e[st] o[mn]iu[m] festo[rum] xpi q[ui] fons et
origo seu initiu[m]. q[ui]a et si natale d[omi]ni vel pas-
sio v[er]o inuentio dragme no[n]dum erat i[n] re v[er]o i[n]
t[em]p[or]e habebantur i[n] i[n] spe. q[ui]a i[n] spe eo[rum]

prodigia pcedebat. Annotinū pascapocat
qñ aliqñ diē q baptizat⁹ ē celebrat⁹ anuati⁹
qđ forte sumit a gñilib⁹ q diē in q ad miferiā
na nascebat⁹ nataliciū obseruabāt. in q ce
lebratiōe officiū pasce dñs cātari pter allā si
in tpe quadragelime ptingat. Et nota qđ
tria scz Le deū laudam⁹. Gloria in excelsis. et
Ite missa ē. se se cōcomitant. et ē rō. Gloria glā
in excelsis significat illū ineffabile gaudiū
qđ angel⁹ pastorib⁹ nūciat⁹ dicēs. Annū
cio vobis gaudiū ma. qz natus ē vobis ho
die saluator. Ite missa ē. qđ ē dictū. ite ad p
pria missa ē cōsumata. designat accessū pa
stor⁹ ad locū natiuitatis xpī dicentū adinu
cē post angelicā annunciatōē. Transsea
mus vsqz bethleē et videamus B vbi qđ fa
ctū ē. Ergo post annūciatōē angeli se
cur⁹ ē pastor⁹ accessus. iō merito qñ sacer
dos dicit. Gloria in excelsis. in q pōictū ange
lū repñtat. dñs enā dicit. Ite missa est. Sicut
qñ hec duo dicunt⁹ vel omittunt⁹. Le deū
laudam⁹ ad nocturnos dñs vel omittit qñ
amibi gaudiū et laudes celī et terre creato
ris et creature capitis et ministror⁹ designat
Sicut et in glā in excelsis celū et terra crea
tor et creatura. caput et mēbra. cum laude et
gaudio noiantur. imo fere oīa q ibi iplicite
pñent. B explicite ponunt. merito igit qñ
illud dñs B nō dñs omittit. Quidē nō semp p
missa se pcomitant. Nam in festo cathedre
beati petri enā si occurrat i qđragelima q
dñs eccleie dicit. Le deū laudam⁹. ceteris
laudib⁹ tacitis. qz B cātico dñs solē ad in
tronizandos in sedes suas. et beat⁹ petr⁹ ea
die fuit i cathedra antiochena intronizat⁹.
Ite in cena dñi dñs. Gloria in excelsis. et ite mis
sa ē. si ep̄s assit et chasmat⁹ celebrat officiū.
et in sabbato scō dñs. Gloria in excelsis. sed nō
ite missa ē. in ipis tñ dieb⁹ nō dñs. Le deū
laudam⁹. Ite in die natiuitatis dñi dicit.
Gloria in excelsis in pma missa. sed ite missa
ē nō dñs ne ipsi licēnti se credēs. nō audito
maturno discedat. Et propē B enā quidā
tūc reseruat finalē collectam pme mille do
nec maturne expleantur pcludēs postea
missa sub bñdicam⁹. S; alia rō ponitur i
qñra pte sub n. de orōne nouissima. Scdāz

enā missa eodē mō finit. In qbusdam tñ
ecclesijs dñs tñc. Ecce cōpleta sūt oīa. nec dat
ip̄o licentia recedendi vt sciat se debere ter
nā missa audire. in q demū dñs. ite missa est.
In ecclesijs aut in qbus sit officiū ambro
sianū in tpe quadragelime nullus scī festi
uitas celebrat. sed tantū pmemoratio fit. et
idip̄i antiqua decreta in alijs ecclesijs ser
uari iubebāt. et antiquitus cōter sic fiebat.
In illis qz ecclesijs pñ sacrificat⁹ qz euang
gelii cātē. De officio festor⁹ q tpe aduēt⁹
occurrūt dicit⁹ ē in. vi. pte in n. de tpe aduē
tus. De festis vō a resurrectione vsqz ad oc
taua pentecostē regula generalit in qbusdā
ecclesijs seruāt. q in oībus scōz festis canit
hystoria. Beat⁹ vir. Hec in aplis martyri
bus p̄fessorib⁹. p̄gimb⁹. hec in vno et i plus
ribus frequētat. Quidē enī iste beatus xps ē.
fm regulā ciconij. caput et mēbra. Hic enī
martyr de q dñs in antiphona. Filie bierlm.
quē fm caput coronauit dñs stola imora
litas in B tpe solēntatis et leticie. et fm mē
bra postea coronabit in illo tpe qđ p̄fessus
significat qđ erit eternitatis et glie. Hic est
qui loquit⁹ in officio. qđ B tpe frequētat scz
Hic dicit⁹ me de⁹. Hic ē vitis vera et san
cti sunt palmite. sic dñs in euāgelio. Ego sū
vitis vā. ioh. xv. c. qđ sū B tpe frequētat.
Et fm pmissa p̄ qñ etiam in festo duor⁹ vel
plurū scōz dñs dicit in p̄dicta antiphona. Fi
lie bierlm venite et videte martirē scz xpm.
et nō martires. et alia in plurali sicut faciūt
quidā. Frequētam⁹ aut B tpe in festiuitati
bus scōz idē p̄ntat⁹ officiū eo q in suo si
gnificato idē erit denari⁹ oīū. et qz tūc glo
rificati erim⁹ vñū cū xpo B tpe glorificato.
S; querit qñ in tpe pascali nō celebra
mus festa scōz q cū xpo resurrexerūt vñū
eo celos ascēderūt. Debem⁹ enī de illorū
glorificatione gaudere et solēnizare sicut et
de alijs sanctis. cū cernimus eos celos as
cēdisse. Bñdeo iō nō solēnizam⁹ qñiam
ad inferos descēderūt. solēnizam⁹ enī scō
rū natalicia qñ vñū celo nati sūt. vt pmissū
ē nō qñ inferno. de q dicit⁹ ē i. vi. pte sub pa
scene. Ipdor enā dicit qđ de glorificatiōe illorū
in aīa in pasca vel saltē ascensione festare

debem⁹ sed nō possum⁹ propē autorita
te officior⁹ illor⁹ dñs. Obūbraret enī solēni
tas illor⁹ autoritate maioris solēntatis. qz
aduēntē pncipe cessat magistrat⁹. Et iō
statutū fuit vt p alia tpa anni diebus qbus
eis dedicate fuerint eccleie festa illor⁹ celebra
tur. Quidē fm bēdā in dedicatione eccleie in q
nouēlectiōes dicit⁹ sit festū de illis. sic et fe
stū bñ ioh. bap. sit ad finem augusti. q tñ cir
ca pasca mortu⁹ fuit. et festum beati iacobi
p̄p̄stelle in iulio. q tñ fuit tpe pascali occi
sus. Beat⁹ qz petr⁹ apls fuit incarceratus
B tpe. Facta ē enī p̄dictor⁹ festor⁹ mutatio.
qz tāta erat festiuitas pncipis oīum q nō
poterāt tūc celebrari solēntates satellitum
iuxta illud. Sede maiori. Quidē festa scōz
peteris et ioh. ab aīa ysaac dauid. daniel. et
alior⁹ p greciā et apud venecias colit⁹ dicit⁹.
et ibi habere ecclesias. De machabeis dñs put
sub ip̄o festo dicit⁹. Circa octauas notā
dñs q octauā die leuinc⁹ liber insinuat dñ
cēs. Dies octau⁹ erit celeberrim⁹ atqz san
ctissim⁹. Sane octauē scōz iō celebrant. qz
sic p̄mus dies significat natiuitatē eor⁹ scz
quāt natiuitē celo et in societate angelorū et
scōz patrū qñ aīe eor⁹ a corpib⁹ sepanē ita
in octauis recolēs resurrectionē corporū
p̄gratulamur resurrectioni eor⁹. Et attēde
q quidā sanctor⁹ celebrant octauē. ne B mi
steriū lateat. nō aut oīū ne vilescat. Si enī
nō valem⁹ oīa festa celebrare scōz quātomi
nus octauas eor⁹. Si igit alior⁹ scōz octa
ue solēntes sūt. quātomagis scī scōz scz dñi
natiuitatis octaua solēntis erit. Quidē
aut q natiuitas dñi nō habeat octauā. qz il
la tēdebat ad mortē. Quidē enī scōz iō hñt
octauas. qz tūc ip̄i nascūt ea natiuitate qē
ad vitā eternā. Ipdor illā enī natiuitatē qē
in morte sperāda ē glā resurrectionis q dat
in octaua nō p natiuitatē qē ad mortem.
Scdm B enā videt⁹ q natiuitas bñe marie
natiuitas bñi iohis bap. nō hñt octauā nec
enā resurrectio dñi in q dñs recepit stolam
corpi⁹ q generalit oīb⁹ fidelib⁹ dabit i oc
taua. iā enī ip̄a dñi resurrectio scā erat i re.
Qz igit diuerse eccleie in diuersis festiuitati
bus octauas celebrāt. iō ne illas rep̄bende

re videamur dicim⁹ q duplex ē octaua scz
reuerētie siue veneratiōis siue deuotiōis
et institutiōis. Octaua reuerētie ē festiui
tati pasce pentecostē. natiuitatis bñe virginis et
bñi ioh. Celebrant enī octauē eor⁹ p sola de
uotione nō p alio mysterio. Octaua etiaz
deuotiōis ē in sanctis patronis eccleiaz et i
scō nicolao et in maria magdalena et filib⁹
qui octauas non hñt. s; quedā eccleie ob de
uotionē eas faciūt. Octaua vō institutiōis
quadrip̄ta ē. qz octaua significatiōis sup
pletōis. alter⁹ negocij significatiōis et fi
ture glorificatiōis. Octaua significatiōis
ē vt octauē scōz vigilas habent. et festi de
dicatiōis eccleie. qđ fit in signū qz dedicabit⁹
eccleia. i. extrema et plenissima dedicatiōe di
cabit tñc. i. copulabit xpo. dicare enī ē copu
lari. Et octauē martiri. qz ip̄i per ea q passi
sunt et ex eo q hñt vitā p nullo habuerunt
ostēderūt q erat vita immortalis. Quidē octa
ue innocētū dicit pñt octauē significatiōis. qz
p eas resurrectio nrā significat. put sub festo
illo dicit. et enā octauē beator⁹ petri et pau
li et quidā scōz q significāt stolā scdāz scz glo
rificationē. quā i octaua etate habituri sūt.
S; qñ ob silem enā cām nō celebrat octa
ua passiōis dñi. Sic enī xps qē sol iusticie
nat⁹ ē nō propē se sed vt lux nostris mētib⁹
qui eram⁹ in tenebris appareret. sic enā ba
ptizat⁹ ē nō propē se sed vt nrā pctā lauaret
sic mortu⁹ ē nō propē se sed vt nos moueret
mur pctō p qđ nos liberaret a morte. Bes
pōdeo iō qz supueniēs festū leticie obum
brat et abolet cōmemoratiōē tristicie. Ipdor
terea licet reddat rō qñ pmissē octauē fiat
nō tñ vsqz quāqz in filib⁹ erigit q octauē fi
ant. Nam xps fuit circūcisus carnalit vt cir
cūcidamur spūalit ieiunauit vt ieiunem⁹.
pedes lauit vt lauem⁹. nec tñ octauā istor⁹
aut simulū celebram⁹. S; et octauē sancto
rū ob cām dissimilē celebrant vt pmissū est
Rursus dissimilē hñt cām octaua pascalis
solēntis cui nō fit octauē mysteriū. Octa
ua tñ addit ppter octo bñtūdines q in illa
solēni octaua p̄cipiūt. put dicit⁹ ē ibi et enā
octaua pentecostē. q et iō celebrat vt op̄z spirit⁹
sancti psumano declaret. Est enī omniū

octauarum rō general' qz scz octaua redit ad caput qd' de beatitudinibus i libro de doctrina christiana asserit aug. Idēqz dies p'mus ē octau' scz dñicus. rō resurrectio dñi de facta in octaua. i die dñica. Idcirco igit' obseruat' celebras octauarū vt reueramur ad p'mū innocētie statū i cuius innocētie recordandē octauo die circumcisio agebat' vt mens circūcisā fieret ab oī carnali cōtagione. Octaua suppleōis ē octaua natiuitatis dñi. qz i ea supplemus qd' min' factū ē in festo natiuitatis qz enī i natiuitate multū actū ē de p'tu r' paz de p'tu ente. iō in octaua plen' agit' de p'tu r' qd' apparet in r'sonīs r' in antiphonis laudibz r' in diurno officio ipsi' octauae. Et ob similitudinē cām celebrat' octaua ephie. Octaua alteri' rei significandis ē sicut octaua natiuitatis put' ibi dictū est. r' octaua agnetis. in ea enim repit' q' beata agnes octaua die visa ē gloriofa a quibusdā fidelibus put' sub ipso festo dicet'. Octaua future glorificationis ē vt octaua obiit' cuiuslibet sancti. Itē nota q' tantū beat' stephan' r' laurenti' bñt inter martires octauas institutionis. solus vō beat' martin' int' cōfessoris. De octauis pasce r' ascēsiōis r' natalis dictū ē in. vi. pte sub ti. de pasca. Licet aut' regulari' in octauis festiuitatū fiat missa officiū sic in ipsiis festiuitatibz p' eo qz octaua eadē dies cū ipso festo censet'. Bñ fallit octauis aploz petri r' pauli in qb' d' officiū de martiribz. Licet enī vna r' eadē die ambo passi fuerit nō tñ eodē die de vtroqz i ecclia solēnt' put' sub eoz festo dicet'. iō qz vtriusqz officiū neq' in octaua fieri cum vnā diē dūtarat ambo habeant p' octaua. optuit ergo q' in eoz octaua aliq' cōe officiū inueniret'. r' iō qz eoz martirū maximū fuit meriti officiū d' de martiribz. qz ius r' de vtriusqz p'cipuis actibz mentio in ipso officio habeat'. Fallit etiam hoc in octauis bñ laurentij in q' tria p'cipue valde p'mēda bilia fuerunt. viz pietas in elemosynis. firma stabilitas in fidei p'fessione. r' martirij spēale. De p'mo agit' in vigilia. de scdo i festo. r' iō de tertio agi oportuit i octaua. Ele

rū licet ecclastica officia ab aduētū dñi qd' ē tps renouationis inchoari in probemio. v. p'tis dixerim' in hac tñ pte simplici' incedentes kalendarū psequemur a mense ianuarij. inchoando. de aliq' anni festiuitatibz seriatim aliq' spēalia apponētes viz. De sanctis fabiano r' sebastiano. De scā agnetē. De pueriōe scī pauli. De scō iuliano. De scā agatha. De purificatione bñe marie. De cathedra scī petri. De annūciatione bñe marie. De scīs philippo r' iacobo. De inuētiōe scē crucis. De reuelatione scī michaelis. De scīs geruasio r' p'basio. De scō iohāne bap. De scīs petro r' paulo. De maria magdalena. De festo septē frat'z. De scō iacobo aplo. De septē dormiētibz. De vincula scī petri. De machabeis. De inuētiōe scī stephani. De trāfiguratione dñi. De scō laurentio. De assumptione bñe marie. De scō bartholomēo. De d'collatiōe scī iohis. De scīs felice r' adaucto. De natiuitate bñe marie. De exaltatione scē crucis. De sancto matheo aplo. De scīs mauricio r' socijs suis. De bño luca. De simone r' iuda. De festo oīz scōz. De officio mortuorū. De scīs quatuor coronatis. De scō marino. De scō andrea. De sancto nicolao. De venerabili beda p'sbytero. De scō iohāne aplo. De festis scōz stephani. iohānis euāgeliste. r' innocentij. De apostolis. De euāgelistis. De martiribz. De cōfessoribz. De virgīnibz. De officio festi dedicandis ecclie. De sanctis fabiano r' sebastiano.

Festobeaatorū
fabiani r' sebastiani duplex collecta i q'busdā ecclis i missa d' r' solito more vtrāqz vno p' dñm nost'z terminat'. Tuz qz ipso vñico dei filio iesu xpo mediāte ambo ad palmā martirij peruenerūt. Tū enī qz licet diuersis passi fuerint tēporibz. ecclia tñ propter ingentia vtriusqz merita vtrāqz p'ter r' p'ncipaliter solēnt'z. r' vtrāqz collectā vno eodēqz fine pcludit.

De sancta agnetē

Estū beate agne

nis caret octauis scz institutionis bz tñ octauā alteri' negocij significationis vtiā dictū ē in pbemio. Qd' ergo d' in kalendario agnetis scdo. nō d' prop' b' q' illō sit festū octauarū eiusdē nec i ecclia p'ncipaliter nec in kalendario scribit' octaua. s' ē alia solēntas d' eadē repetita. prop' miraculū qd' d' qd' octaua die p' ei' obiit' p'git ad tumulū illi' parentibus suis plorantibus. Intelligit' ergo agnetis scdo scz festo. Tñ meli' diceret' scdo agnetis. De bñā dictū ē sub q'rtā pte sub simbolo. Q' vō p'fecti s' l' eā adamauit. iō recte i eius festo cantat' introit'. Ad expectauerunt peccatores. zc.

De conuersione scī pauli

Conuersio sancti
pauli apli facta ē eodē anno q' xps passus ē r' stephanus lapidat' anno q' dē nō naturali s' emergēti. Itā xps passus ē octauo kal' aprilis. stephanus eodē anno tertio die augusti lapidat' ē. Paul' vero viij. kal' februarij cōuersus ē. Eius aut' cōuersio pon' qz alioz scōz celebrat' triplici rōne. Primo prop' exēplū. ne q'qz quātūqz cuiqz peccator desperet de venia. qñ tātum in culpa cōspicit postmodū talē fuisse i grā scdo prop' gaudiū. sicut ei ecclia magnū habuit tristitiā in ei' p'secutiōe ita maximā habuit leticiā de ei' p'uerione. Tertio propter miraculū qd' dñs in eo oñdit dū de se uillimo p'secutore fecit fidelissimū p'dicatorē. In b' festo d' epla. Saulus adhuc. q' ē act. ix. ca. Et euāgelij. Dixit simon petrus ad iesu. qd' ē matth. xix. c. Dixit r' ad boras capitulū. Erat quidā discipulus. act. ix. ca.

De sancto iuliano.

Iulianus iste cu

ius festū sit. v. kal' februarij fuit ep's cenomane. q' simon ille fuisse d'. quez dñs a lepra mundauit r' q' deū ad p'uuiū inuitauit. Itē enī d' ē ille iulian' q' ab uenerātibz p' inueniēdo bono hospicio inuo

cat. eo q' in domo eius fuit dñs hospitatus. Illij dicūt q' ille ē q' patrē r' matrē occidit de q' sequit'. Fuit qz r' ali' iulian' d' alemania qui desiderio martirij se vltro p'sequēbus offerebat. Tñ crispinus p'solaris iussit eū occidi. Qd' ipse iulian' audies statū foras p'siliit r' querenti sponte intrepidus se oppones p'nuus iatū ferientis excepit. Fuit insuper ali' iulian' frater beati iuliani q' tēpla ydolorū p'missu theodosij imperatoris vna cū fratre destruebat. ad cui' vbi bō viuus sup' plastrū mortuū se fūges mortuus ē. Fuit etiā q' iulian' q' vtrūqz penē nescius occidit. s' p' multā p'niā sub spē mēdi c' leprosi recepit i domo sua angelū. a q' audire meruit. q' dñs suā p'niā acceptasset. Fuit etiā q' iulian' nō sanct' s' apostata sceleratissimus. Primo enim monach' fuit deinde imperator romanus. vt dicitur sub festo inuētiōis sancte crucis.

De sancta agatha.

Agata agata p'.

multa tormēta i carcere mortua ē. ad cui' caput in tumulo posita ē misiliter tabula p' angeli ministeriū. in q' scrip'tū erat. Venerē sanctā spontaneā. bonorē deo r' patrie liberationē. iōqz cōsuetudo inoleuit cū tabula eius imaginē p'ntē fieri procellionem.

De purificatione beate marie uirginis

Inter cūctos san

ctos gloriofa dei genitrix vgo sp' maria p'matiū obtinet. vtpote q' ē sanctis dignior r' excellētor vniuersis i cui' bonorē ecclia i q'tuor anni t'pibz q'tuor solēnes celebrat festiuitates. viz annūciationē assumptionē natiuitatē. r' purificationē. Omni enī tpe ipsā i memoria habere debem' que oī tpe ad filiū suū p' nobis peccatoribz incedit. quāz due sūt sibi r' dño nrō cōes. s' purificationē r' annūciatio. Itē aut' q'tuor festiuitates sūt fm q'tuor bñdictiōes q' i ipsius vginis salutatione p'ntent. Prima ē. Ave maria grā plena. q' prime festiuitati cōpetit.

scz annūciationi qñ vicz eā angelus saluta-
uit. 7 de spūscō pcepit facta grā plena. Se-
cūda ē dñs tecū. q ppetit assūptioni. qñ vicz
assūpta ē in celū. qñ tūc fuit cū dño suo. i. fi-
lio vt ē dñs. ante enī nō viderat eū dñm ita
manifeste in se. Tertia bñdictio ē. Bñdicta
tu in mulierib⁹ q ppetit natiuitati. qñ tūc
nata ē mulier in vtero sanctificata. nulla ei
alia mulier fuit i vtero scificata. 7 iō dca est
castrū propē singularitātē. qñ nūqz demo-
nes castrū illd⁹ fregerūt. Quarta bñdictio ē
bñdict⁹ fruct⁹ ventris tui. q pgruit qñte fe-
stiuatū scz purificationi. qñ tūc obtulit illū
bñdictū fructū in tēplo. Quidā etiā faciūt
qñtū festū scz de pceptōe bñe marie dicētes
q sicut celebrat⁹ d morte scōz nō propē mor-
tē. s. qñtū recepti sūt in nuptiis eternis sūt
pdr celebrari festū de pceptōe. nō qñ sit pce-
pta. qñ in pceptōe pcepta. s. qñ mat dñi ē cōces-
pta asserētes bñdixisse reuelatū cūidā abbati
in naufragio cōstruto. qñ tñ nō ē autēciū
vñ nō ē approbandū cū pcepta fuerit i pec-
cato scz p pccūm maris 7 seie. Elezñ licz
fuerit cōcepta in pceptōe dimissū ēa illd⁹ origi-
nale peccatū 7 scificata fuit in vtero. sicut 7
bieremias 7 sanctus ioh⁹ bap. qñ merito
natiuitas ei⁹ 7 bñ ioh⁹ bap. celebrant. na-
tiuitas dico ex vtero qñ vicz in lucem seu in
mūdū pderūt. S. natiuitas eoz in vtero
scz qñ infuse sūt aīe in corpib⁹ eoz non cele-
brat⁹ vt pmissū ē. Sextū ē festū ē festiuitas
parietis. s. festū natal. S. qñ tūc ē etiā sit
festū filiū qñ plenū erigit officiū. iō nō solen-
nizat⁹ de illa vsqz in octauas. tūc vō solen-
nizat⁹. sicut iā dictū ē in phemio. Septimū qñ
festū ē bñe marie ad martures. de qñ sub festo
omniū scōz dicet. Qñ vero festū purificati-
onis fin bñi septime pñs diuisione in or-
dine tñs alia festa vginis pcedit. idcirco bñ
de illo dicam⁹. Est autē hodie duplex festus
Ipsū qñ ad partū qñ dñs festū ypapani. i.
obuiatio. qñ in illa solennitate anna ppbens-
sa 7 sumeon obuiauerūt bñe marie venientī
filii suū xpm in tēplū offerre. ypapanos ei
grece dñs obuiatio latine. ab ypo qñ est ire. 7
anti qñ ē pra. qui aduent⁹ dñi i tēplū li-
gnificat aduentū ei⁹ in eccliam 7 in mentes

cuiuslibet fidelis aīe qñ ē tēplū spūale. Ihuic
aduētū pdr dñs p malachiā ppberaz. iij.
Ecce ego mitto angelū meū 7 pparabit vi-
am ante faciē meā 7 statim veniet ad tēplū
sanctū suū. zc. Et dñs ypapani. i. pñtatio ex
eo qñ xps in tēplū ē pñtatur. Scdm qñd pa-
riente 7 dñs festū purificandis. qñ bñ virgo
licet purificandē nō indigeret nec legi puri-
ficationis obnoxia teneret. qñ nullo mō im-
mūda fuit. nec pepit pcepto seie. tñ voluit fa-
cere fm pceptū legis. Bñdixit ei leuit. xij. Mul-
lier si suscepto seie peperit masculū immūda
erit septē dieb⁹. Imūda qñd erat a pñtō-
no boiuz 7 ab ingressu tēplū. expletis vō se-
ptē dieb⁹ mūda efficiebat qñ ad pñtōnū bo-
minū. adhuc tñ vsqz ad diē. xxij. qñ ad tem-
pli ingressū immūda erat. donec purgaret iu-
sta ritū mēstrui flux⁹. S. pñtō. i. diēb⁹.
diē qñdragelima tēplū intrabat. 7 puez cūz
munerib⁹ offerbat. Si autē seiam pepisset
tps duplicabat. 7 qñ ad pñtōnū 7 quo ad in-
gressū. sicut 7 duplicat qñ ad corpus forma-
tionē. Ihuic in qñdraginta dieb⁹ corp⁹ mascu-
li organizat⁹ 7 pficit⁹ 7 i qñdragelima aīa in-
fundit⁹ vt sept⁹. Corp⁹ vō seie in octoginta
diebus pficit⁹ 7 in octogelima aīa inspirat⁹.
vt sept⁹. Sic ergo si masculū peperat qñdra-
gita si seiam octoginta dieb⁹ a diē natiuita-
tis ptus a tēplū arcebat ingressū. Ihuic tñ
statim ingredi nō pñbet ne sibi pena i cul-
pā vertat⁹. Elezñ mulier dñi sennu sibi im-
nere dolores ptus nō intret ecclias vel salie
caueat ne polluat illā. Sacerdos autē mul-
erē vicinā ptui sepe moneat qñ pñtatur. ita qñ
cū dolor ptus vgebit eā sit pata accipe eu-
charistiā. Ihuic in bonestū ē qñ ptus pñby-
ter diu cū ea moret. Est autē triplex rō qua-
re pceptū dñs diē qñdragelimo puez i tēplū
offerri. Ihuic ad notandū qñ sicut diē qñdra-
gelimo in materiali tēplū ducit. sicut qñdra-
gelimo diē a pceptione vt sept⁹ aīa infundit⁹
in corp⁹ tāqz in suū tēplū put i hystoria sco-
lastica dñs. qñz pñbici dicat qñ in qñdrage-
lmo sexto diē corp⁹ pficit⁹. Scdm tñ aīa que
in diē qñdragelima corp⁹ infusa ab ipso cor-
pore maculat. in diē qñdragelima tēplū igre-
diens per hostias expiet. Terno ad inuē-

andū qñ illi merent⁹ celeste tēplū ingredi qui
decē pcepta decalogi cū fide qñtuor euāgeli-
staz obseruauerit. Transactis ergo purifi-
cationis dieb⁹ piens ingrediebat tēplū offe-
rēs filiū vel filiā 7 munera p se scz pro pñtō
pullū colūbe siue turturē. p filio vō vt filia
offerebat agnū anniculū in olocaustū que
agnū habere neqbat offerebat duos turtu-
res aut duos pullos colūbaz aliez in olo-
caustū p ptu. aliez vō p se scz pro pñtō suo.
Tñ in euāgelio dñs. Et offerret par turturē
aut. zc. fm legis pñtudinē. i. sic lex erigere
videbat⁹. Mulieres igit in bñ beatā vginēz
imūtant cū in qñbusdā locis pñtū trāscit
qñdraginta dieb⁹ eccliam ingrediunt signi-
ficātes qñ si vginē ipsā fuerit imūtate pñtū
tā pñtē ingredient cū ea eternā. Celebrat⁹ er-
go bñ festū diē qñdragelima a natiuitate dñi
qñ bñ vgo diē quadragelima a natiuitate
xpi ad tēplū venies ipsū fm legem pñtatur.
¶ Bñdixit bñ festus sequit⁹ pñtū festiuitates
natalis dñi. circūcisiois 7 ephie. rōe myste-
rii sicut etiā rōne mysterij voluit dñs in tē-
plū pñtari. Et bñ duplicat⁹. Ihuic mysterij
um ē. Ihuic enī pñtō de⁹ pñtē in boie. et
sequit⁹ circūcisio. qñ qñ fides ē i boie purifi-
cat⁹ bñ. Tñ in actib⁹. Fide purificas corda
eoz. Qui vō bñt bonā fidē relinquunt oīa
mala opa. 7 tñc apparet de⁹. s. tñc faciēda ē
pñtia vt in nob⁹ maneat sicut in tēplo suo. 7
tñc fit ibi oblatio 7 offertur ei par turturē. i.
mūdicia mētis 7 corp⁹. qñ nō pñt fieri nisi
in iugiluctu. sicut turtur gemit p cantu. 7 du-
os pullos colūbaz. i. geminā simplicitatez
Scdm mysterij. qñ in tēplū venit i hac diē
vt notet aduent⁹ ei⁹ ad mentē cuiuslibz fi-
delis siue in eccliam in quā sp pat⁹ ē intra-
re. Tñ in introitu dñs. Suscepim⁹ de⁹ mise-
ricordiā tuā in medio templi tui. qñ xps ē li-
gnū vite in medio patib⁹ patris equalit⁹ oī-
bus subuenire 7 bona sua largiri fm nomē
tūū de⁹. ita 7 laus tua de⁹. zc. q. d. Sic crea-
sti oēs 7 recreasti. ita 7 laudād⁹ es p totum
mūdū. Ihuic etiā expōitū ē in vj. pte sub oc-
taua dñica post pentē. Et aut veniat i mē-
tē nrām hortat⁹ ecclia filios suos vt occu-
rant ei. Tñ dñs i pñcipio matutinalis of-

ficij scz in inuitatorio. Ecce venit ad tēplū
sanctū suū dñator dñs. gaude 7 letare sion
occurreas deo tuo. i. pñtē 7 bona opa. Et p-
pter bñ festū istud dñs ypapani. i. obuiatio. qñ
si volum⁹ qñ ille veniat in mētē nrām acci-
piam⁹ in mētē nrām ei⁹ similitudinē. Tñ dñs
in rñsōno pñmo. Adorna thalamū tuū sion
scz vtūb⁹. purifica te 7 suscipe scz virtutes
sic veniet in te. Epla vō est. Ecce ego mitto
angelū qñ ē malach. c. vi. 7 euāgelij. Ihuic qñz
iplen sūt dies. Luc. ij. c. 7 postcōio. Bñsum
accepit sumeon. Luc. ij. c. Et nota qñ pte ius-
tiniani impatoris fuit magna moralitas
apd stannopolim. 7 iō tñc pñtuta ē solē-
nitas purificandis marie in reuerentiā eius
ob causas pñtillas. Solet autē qñ cum ad-
huc pullulēt infante beresles quō sūnt qñ
in nono rñsōno dñs scz qñ bñ virgo oēs bere-
ses interemit. Ad qñ dicim⁹ qñ bñ fecit quā-
tū in se fuit. qñ ipa oñdit eū vñlibilē qñ inuisi-
bilis fuit. Ihuic ei nō poterat inueniri. qñ
mā qñdā ipsū qñbat in delicijs carnis. qñdā
in diuicijs. qñdā in libris phoz 7 nō erat ibi
Tñ i cāticis. Quasi cedrus 7 nō inueni eū. mor-
do vō nō pñt aliqz errare in via nisi velit.
Tñd manifeste habet i Esa. Ihuic enī recta
via vt etiā stult⁹ nō erret p eā. Et qñ erit illa
via. Ecce dabo in sion salutē 7 i hierlm glo-
riā meam. Bñdixit hodie ca. Ecce ego mitto.
Malach. iij. c. 7 illd⁹ Et radicaui. eccl. xxij. 7 il-
lud. Quasi cedrus. qñ ē ibidē. Fuit autē hac
diē pñtō generalis qñ significat pñtōdes
illā quā bñ vgo 7 ioseph ad tēplū fecerunt
Qui in pñtione ante cācellos cātāt rñsuz
accepit. zc. significat pñtōdes natiuitatē dñi et
mīscōiaz pñtōciates. Melodia rñdennum
ē gaudiū hāc de mīscōiaz suscipientū. Le-
nētes igit candelas i manib⁹ dicam⁹. Su-
scepim⁹ de⁹ misericordiā tuā. zc. Qñ vero
cantat⁹ in ipa pñtione 7 in euāgelio. Ecce
pit eū sumeon in vñas suas. oñdit qñ debe-
mus eū nō tantū corde s. etiā i brachijs por-
tare. Unde i cāticis. Ihuic me vt sigculū
sup brachiū tuū 7 vt sigillū sup cor tuum. 7
ad Cor. Empti enī estis pñcio magno glifi-
cate 7 portate deū i corpore vestro. Bebem⁹
ergo qñdē portare nō tantū deitatē vel huma-

mitatē s; pū q; sicut fecit lūmeon qd s; gifica
tur p cādelā quā ferunt i pcellioe. Ider ce
rā enī p apes ope v; ginali cū melle pductā.
nulla enī libidine resoluunt. hūanitas siue
caro xpi ex virgine sūpta intelligit. Ider lu
mē deitas q; de noster ignis sūmens est
Deū. iiii. Ider lichiniū in cera aīa cādidū
lūma vel deitas in carne latēs. vel sū alios
mortalitas intelligit. Vel plūmen pater p
cerā fili. p lichiniū spūssānce. Burlus cā
dela in manu accensa ē fides cū bona opa
tione. Ider sic cādela sine lūie mortua ē. r
lūmē p se absq; cādela nō lucet sed mortuū
ē ē videat. sic r opatō sine fide. r fidel sine opa
tione mortua ē ē. Lichiniū sub cera oc
culat. recta intentio ē. Elī greg. Sic fiat
opus in publico vt tū intentio maneat in oc
culto. Cādela aut bñdicunt vt eas digne fe
rāt oēs. Sūt ei multi habētes int. tenebras
licet extra lucere videat. Digne ferētes sūt
qui sicut extra lucet plūmē qd ipi ferunt in
manib. ita lucet inter p verā fide. r i hoc
ē festiuitas r gaudiū magnū. Iderat ita
q; i processioe cerei ardētis propē ser cās. p
mōvt m. q; s; se illūet r opa sua lūie pate
facta alijs insinuet. Scdo vt r m. gēliūz i
melius cōmutet religio xpiana. Romani
nāq; de quinto in quintum annū in kal. fe
briarij ad honore februe matris martis. q
vt putabāt erat de. belli. lustrabāt vrbēto
ta nocte cū cereis r facib. accēsis vt filius
ei eis victoriā de hostib. cōcederet. cuius
matrē tā solēnt honorabāt. qd festū abur
bale dicebat. Ipi enā in mēse februario sa
crificabāt februo. i. plutoni r ceteris dijs in
femalib. p aiab. antecessorū suoz vt propi
ciarent ipoz. eis solēnes hostias offerētes
r tota nocte eoz laudib. cū cereis r facib.
accēsis vigilātes. Mulieres q; romano
rū his dieb. festū lūminū exercebāt. q; enī
pluto de. infernalis pūpiscēs pserpinam
speciosissimā. cā in pncipio hui. mēis ra
puit deam q; fecit. quā ceres ei. mater r pa
rentes facib. accēsis p filias de nocte in
ethna mōte cecilie multo tpe q; s; erūt. prout
poetarū fabule fingūt. Idcirco r ipe in pū
cipio mēis februarij in memoriā hui. rei

de nocte vrbē lustrabāt ambiēdo ipsā cū fa
cib. ardētib. ydolatrie enī sicut legūt in lu
bio sapiente obscura sacrificia faciebant.
Ihos igit lustrādi mores sergi. papa mus
tans in meli. statuit festū purificationis in
honore matris dñi in eodē mēse. r tunc pro
cessionēs fieri vt plebs vniuersa portās ce
reos ardētēs in manib. p ecclias pcederet
in memoriā celestis regni. qñ oēs electi lu
centib. bonoz acutiū lampadib. obuiam
spōso venientes mor cū eo ad nuptias sup
ne ciuitatis intrabūt. Tercio vt p b. prudē
tes vrgines imitemur. quaz brā vgo est ca
put vt accēsa in nobis lāpade castitatis et
bonoz operū cū eis in tēplū glorie ad veruz
sponsū ingredi mereamur. Quarto q; lu
mē qd ē ad reuelationē gentiū sicut dixit si
meon hac die p nobis ē pntatū. hec ergo p
cellio significat illā lūmeonis. Quinto ad
notādi diuinitatē r hūanitatē xpi vt premis
sum ē. Sexto ad ostendēdiū vrginis purita
tēne q; audiens ei. purificationē credere
possit eā purificationē indignisse. Iderat
mūs ergo cādelas accēsas q; ipso facto di
cat ecclia. Virgo beata purificationē non
indiges s; tota rutilas. tota splendes. Et p
pter causas pōctas cādelaria nūcupat.
Ihoc festū caret octauis. qñ licz xps lega
liter fuerit pntatus i tēplo. nullus tñ doctor
nos coartat q; infantes die q; dragelima na
tiuitatis eoz pntent in tēplo. Un sicut p
sentatio pueroz ad tēplū sū veterē ritū de
fecit. q; hodie sit in baptismo. ita r octaua
ypapantis. In octauis enī sic p pūm diez
recolim. qd factū ē. ita p octauā rem pro q
factū ē. De festis annūciatōis assumptio
nis r natuitatis in suis locis dicitur.

De cathedra sancti petri
Cathedra san
cti petri ecclia solēizat qñ vic
apud antiochiam cathedrāli honore subli
matus ē ē perhibet. quā sublimationem di
cūt quidā factā esse a theophilo pncipe an
thioceno. cui. filiū defunctū post annos q
tuordecim petrus suscitauit r ipm r pūm
ciuitatis cōuertit. propē qd ibi eccliaz con

struerūt in cui. medio excellam cathedrā
collocauerūt r petri vt ab oib. audiri r vi
deri posset exaltauerūt. in qua sedet septem
annis. De Bigit honore solēizat ecclia. q;
tūc plan ecclie ceperūt loco p̄stare r bono
re sublimari. Tūc enī p̄pleni ē illud ps. Ex
altēt eū i ecclia plebis. r. Et nota q; exalta
tus ē triplici. r iō triplex festū ei celebratur.
Iprimo exaltat. ē in ecclia militantiū eidē
psuadendo. r eaz in fide r morib. laudabili
regendo. Ad qd p̄inet hodierna festiuitas
vt p̄missū ē. Scdo in ecclia malignantiū
ipsa. i. dissipādo r ad fidē p̄uertēdo. ad qd
p̄inet sū festū qd dicit. vincula. Tūc enī
eccliam malignantiū dissipauit r plures ad
fidē cōuertit. Tercio in ecclia triphantiū
in cā s; introeūdo feliciter. ad qd pertinet
tertiū festū qd ē passionis ei. Burlus sit ei
festum triplex propter alias quinq; rōnes.
Iprimo propē pūlegiū. fuit enī p alijs pū
legat. r iō magis honorat. in autoritate
Iderat fuit pnceps aploz r clauēs regni celō
rū accepit. Fuit enī seruētor in xpi amore
r efficacior in virtute. Iderat ad eius vmbraz
sanabant infirmi. Scdo propter officium
ipe enī officii p̄latis sup vniuersaz ecclie
sū habuit. que in tres ptes mundi s; alias
africa r europā diffusa ē. r iō ecclia ter i an
no. p eo solēizat. Tercio propē bñficiū. q;
ipe qui p̄tē ligandi atq; soluēdi habuit li
berat nos a trib. generib. peccatoz s; co
gitationis locutionis r opationis. Vel q;
dei in proximū r in nos peccamus. Vel b
bñficiū pōt ē triplex bonū qd virtute clau
is peccatoz in ecclia cōsequit. Iprimum ē
absolutiois a reatu oñsio. Scdm ē pene
purgatoz in tēporalē cōmutatio. Tercū
pene tpalis sū p̄e relaxatio. Quarto ppe
debitū q; s; tripli. p̄auit r pascit nos. i. vbo
exēplo r tpali subsidio. Quinto ppe exēplū
vt s; nullus desperet enāz si terno xpm ne
gauit sic ille si tñ velit cū eo deū corde ore
r ope p̄fiteri. Iderat ē p̄terminēdiū q; b festū
de incatbedratione sancti petri. olim festū
beati petri epulaz dicebat. Fuit enī mos
gentiliū sū magistz iohes beletb āmis sin
gulis i mēse februarij hac die vniū r epu

las deo offerre super sepulcra pentuz. mori
forte propē illō thob. iij. panē tūū r vinū tu
um sup sepulcrā iusti p̄stare. q; de nocte
demonēs sūmebāt. ipsi tñ ab aiab. circa
sepulcra oberrātib. q; vmbraz vocabant
vastari putabāt q; aie a corpib. egressē car
nales req̄rāt cibos. qd bñs aug. reprobat
in sūmone hui. diei. Iderat sancti patres
extirpare volētes festū de incatbedratione sū
petri. tā de illa q; rome q; enā de illa q; antio
chie fuit scā. statuerūt fieri illo die q; talia a
gentilib. fiebat. Un ab illis epulis b festū
psuenit appellari festū beati petri epularū.
Iderat tñ die nō ē in qbusdā ecclis nisi vna
collecta. r de illa incatbedratione q; fuit an
tiochie scā. Dicit autē epla. Iderat apls sū
q; ē. i. petri. i. r euāgelii. Venit iesus in pres.
math. xvi. c. Tract. ē. Tu es pet. math.
xvi. Ad horas de caplm. Iderat apls. i. pe
tri. i. c. In festo bñ matthe apli de epla.
Exurgēs petrus in medio. act. i. c. r euāge
lium. Confiteor tibi pater. math. xi. c.

De annūciatione bea
te marie uirginis.

Estū annūciatio

nus beate marie ē qñā angelus
ei bonos rīmozes nūciauit r ipsa salua
tozē cōcepit. Tūc autē impletē sū p̄p̄etue
Un ecclia legit r cantat de p̄p̄etis. que in
trōitus ē. Rorate celi desup r nubes. i. p̄e
dicatores. pluant. i. annūciēt. iustū. i. cristū
q; antonomasice dī iust. aperiat terra id
ē brā vgo. apiat in quā p̄ sēnsū r germiet.
id ē cōcipiat. saluatozē. i. cristū. De hoc di
ctum ē sub p̄ma dñica de aduētū. Epla est.
Egrediet vga. Esa. xi. c. Elie tñ ecclie dicit
Locut. ē dñs ad achaz q; ē eiusdem. vii. ca.
Euāgelii ē. Missus est gabriel. Luc. i. ca.
Et qd ibi dī. r b mēns. r. sic erponit. hic mē
sis s; martius in q; beata vgo cōcepit ē se
rus illi. i. a cōceptōe illi. s; elizabet q; vo
cat sterit. q; illa cōcepit iohem baptistā. vii
kal. octobris. Dicit enā per horas cap. In
diebus illis notū faciet deus. Iderat. xxx. ca.

Cōpetit autē h̄ festū tpi veris. Itā tpe veris de^o fact^o ē h̄o^o et oia facta sūt noua. Itācāt festū ē de dño et debet m̄ria q̄re eadē prefatio dñi in natali et in annūciatōe dñi. De annūciatione dñi p̄suevit oiponi q̄ glia in excelsis et ite missa ē et te deū laudam^o in ea cātarinō debeat. de q̄ dictū ē in p̄benio hui⁹ p̄ns. Si festū fuerit i dñica passionis vel oliuaz ad sc̄daz feriā trāsmutabit. B̄n̄i generalē ē in p̄uilegiis dñicis dieb⁹. Si aut in triduo ante pasca occurrerit in sabbato ante palmas fm̄ q̄sda anticipabit. Quidā vō illud trāstulerūt ad octauā. sūt si fuerit in die pascenō p̄grue poterit infra hebdomadā celebrari in q̄ historia de aduētū p̄pila tā cātāt. vñ meli⁹ ē si ad sc̄daz feriā p̄ octauas trāstulerāt. In hac die vñ dñi p̄ diuersa tēporū curricula de^o multa opat⁹ ē. Que q̄dā licet gregis vñ p̄strinxit. Salue festa dñes q̄ vulnera nr̄a coarces. Angel⁹ est missus. ē passus et i cruce xpi. Est adā fact⁹ et eo dē tpe lapsus. Ob meriti decime cedit abel fratri ab ense. Offert melchisedech. ysaac supponit aris. Est decollat⁹ xpi baptista beatus. Est pet⁹ erept⁹. iacob sub herode perempt⁹. Corpa sc̄oz cū xpo multa resurgūt. Latro p̄ xpm tā dulce suscipit amen. De sc̄is philippo et iacobo aplis.

De scale tempus.

Sic sepe dictū ē octauā significat etatē. vñ bonū q̄d erit singulorū i dispari charitate erit oīz. q̄ vñ q̄sqz de bonis alteri⁹ gaudebit vt de suo et bonū oīz erit singulorū. Vtergo tps pascale cōcordaret solēnitatib⁹ q̄ infra illud eueniūt. p̄ferim cū apli i ecclia p̄mutua nō haberēt p̄culares solēnitates. Itatū fuit vt i kal. maij celebraret solēnitās ad honore oīum aploz. vt dies maij nō viderēt diuidere q̄s vna dignitas et aplat⁹ i celesti glia fecit esse sublimes. q̄d festū greci celebrare dicūt i festo aploz petri et pauli. Itāc enā die festū ē aploz philippi et iacobi. q̄ forte die ista pas si sunt. Sane iacob iste dicit⁹ emior ad dñi feretiā iacobi p̄postelle sue zebedei. q̄ dicit⁹ ē maior nō etate s; vocatōe. sic p̄git iēpis

q̄ loco aploz sunt. q̄mā q̄ p̄mo p̄secratus ē alios q̄stulibz maiores aucebat. p̄mo ei a dño vocat⁹ ē et p̄mo ei adbesit et sibi magis fuit familiaris. In secretis enī illuz vocabat s; q̄mā figuratus ē. et q̄mā suscitauit mortuū i domo. Dicit⁹ enā iste iacob⁹ al p̄bei q̄ fuit fili⁹ al p̄bei. Dicit⁹ enā frāt dñi fm̄ carnē q̄ dñi fuisse p̄siliis ei facit⁹ q̄ erat fili⁹ al p̄bei fratri ioseph viri b̄tē marie. et marie sororis ei⁹. Qui enī ita ex vira qz p̄ te sanguis iungebat. ap̄ iudeos frēs vocabāt. Iesus aut putabat fili⁹ ioseph. Vel dñi frāt dñi. p̄obit⁹ q̄ fili⁹ sororis beate marie. quē morē tūci fuāt. S; et ioseph dñi p̄gnat⁹ dñi. vñ q̄ pat putatū vñ q̄ p̄gnatus dñi ex p̄emarris s; b̄tē marie. Edo riorē aut p̄missorū euidētiā notandū q̄ iacobum pat b̄tē marie accepit vxorē noie anā q̄ habuit sororē noie ysmeriā. Itāc autē ysmeria genuit Elizabeth et elud. Elizabeth genuit iohēz bap. De elud nat⁹ ē emineud. De emineud nat⁹ ē sanc⁹ seruan⁹. cuius corp⁹ ē in opido traieci sup fluiū mōsai. in epatu leodiceū. Anna aut tres viros dñi habuisse s; iacobum. cleophā frātē ioseph et salome. De p̄mo habuit filiā s; mariam matrē domini quaz debuit ioseph nuptiū q̄ xpm genuit. Generatō ipi⁹ ioseph et marie posita ē in. vi. pte sub festo natalis domini. p̄mo at viro defuncto. de sc̄do sūt genuit aliā filiaz noie mariā quā al p̄beo p̄mo dñi i iugē dedit. Itāc at maria genuit ex al p̄beo q̄mā filios s; iacobū minore ioseph iustū q̄ et barlabas dicit⁹ ē simonē et iudā ex tertio vō sc̄do mortuo genuit aliā filia noie mariā et zebedeo i iugē tradidit ex q̄ duos filios habuit. s; iacobum maiorem et iohānem euangelistam. Itāc iacobus iste merito sue p̄fessionis cognominat⁹ ē iustus. Ex vtero enī dicitur sanctus fuisse. Ipse enim a petro et iacobo et iohāne apostolis ordinatus ē p̄mus hierosolimitanorum ep̄s. Ipse enā vna cum basilio ep̄i scopo cesariē. addidit nobis i scriptis m̄s se celebrationem. Ipse quoqz tradit p̄mus celebrasse missam p̄ pasca domini in hierusalem. et petrus p̄mus in antiochia. Ille

vinū vel sicerā non bibit. nullā carnē comedit. nunqz tonsus. nunqz vinctus. nunqz balneo vsus ē. et intantū genibus terre defixis orabat. vt genua ei⁹ cameloz excedere dñi riciā crederent. Ille p̄cipitat⁹ ē a iudeis d̄ pinnaulo tēpli cū nomē xpi p̄dicaret. et cū p̄rica fullonū interfect⁹ ē. Fullo enī ē qui li neos p̄anos cādicat. Quidā enī dixerūt propter peccatū interfectionis ei⁹ iudeos destrucos fuisse p̄ Linū et Vespasianū et ita nō attribuūt destructionē illā mortū xpi. in festo dicit⁹ q̄dā ecclie introitū. Exclama uerūt. neemie. ix. c. Eptam. Strabūt iusti. q̄ ē sapiētie. v. c. Euāgelii nō turbet cor vestz q̄d ē iohis. xii. c. Et post cōtionē. Laro tpe. ioh. xii. c. Dicit enā ad horas caplin. Strabūt iusti. sapie. v. c. et illō p̄nos insensati. q̄d ē ibidē. et illud. Itāc elurient. Alpo. vii. c.

De inuentione sancte crucis

De sancta cruce

I dñi sc̄da spes habet. Sicut ei b̄a virgo portauit dñm. ita et sc̄a crux suo mō. Et sic dat dñs aq̄s baptis malib⁹ sanctificare et alijs sacramentis. ita p̄taciū dñice carnis sc̄ificatū fuit illō lignū vt nos suo mō sc̄ificare possit. et q̄ ita crux saluat p̄talē effectū quēbz. iō de eo cantat. O crux splēdidior. zc. q̄ sola fuisti digna s; dignitate tibi data. portare talē mūdū. zc. Et q̄ finis crucis ē glia iō in fine plurimū antiphonarū de cruce dñi allā. Dicit aut per horas caplin. Itāc aut absit. gala. vi. ca. Sit aut duplex festū de cruce vñ exaltatio nis de q̄ suo loco dicit⁹ et inuentionis. q̄ iūta fuit crux tpe eusebij pape a beata belena matrē constantini mediante iuda qui tunc iude⁹ erat. Vñ i canone ipsi⁹ eusebij ita legit. Crux dñi nostri iesu xpi. q̄ nup nobis gubernacula sc̄e romane ecclie tenētibz. q̄nto nonas maij inuēta ē i p̄dicto kalēda rii die inuentionis festū vobis solennit celebrare mādam⁹. Est aut mai⁹ festū q̄ ex altationis putibi dicit⁹. Legit aut de p̄dicto iuda q̄ p̄uersus ad fidē fact⁹ ē postmo dñi ep̄s hierosolimitan⁹. et mutato noie vocat⁹ ē quiriac⁹. De q̄ dñi diabol⁹ sic prophe

tizasse. Judas xps morti tradidit. s; iste iudas illū mortuū exaltauit et artes magicas alias meas dēxit. sed iulian⁹ familiaris et amicus me⁹ cito rer erit. q̄ me de isto vñ dicabit. Qd factū ē. Itā iulian⁹ monach⁹ ab ordine apostatās acq̄sunt p̄ nephas cōsulatū romanū. et deinde factus impator et xpianoz p̄secutor. illuz diuersis penis afflicto et interfici iussit. Legit quoqz q̄ quidā miles noie quiriac⁹ hunc iulianū postea interfecit. De isto iuliano legitur q̄ ad huc apud cōstantinopolim d̄ tumba sua fetor intolerabilis progredit. Si querat quare sit festū de cruce in q̄ xps fuit debonestatus et flagellat⁹ et nō de alina in q̄ valde fuit bonoratus. nec enā de alijs que ipse tenigit. Respōderi potest q̄ laus et bonor sup aliā nā impensius. transitorio et mundan⁹ fuit nec inde salus nostra p̄bit. de q̄ curanduz nō est. p̄terea p̄ alia q̄ ipse tenigit. nō legitur miracula et sanitates fieri. nec p̄ illa redempti sumus. debonestatio vō i cruce facta nostra redēptio fuit. Dicit hodie introitus. Itāc aut. gal. v. c. Et legit epla. Confido de vobis in dño. gal. v. c. p̄ eo q̄ ibi dñi. Itāc aut absit gloriari nisi i cruce dñi nostri iesu xpi. Illie ecclie dicunt. Itāc sentite ad philip. ij. Euāgelii ē. Sile ē regnū celorū thesauro abscondito i agro. zc. quia crux dñi ad litterā inuēta ē in agro. Vel aliter i agro ecclie inuenit crux dñi que dñi thesaurus. q̄ emptū est per eam nobis regnū celorū qui videt hunc thesaurū in ecclia vadit et vendit oia que habet. i. oēs transitorias delectationes et emut agz istū vt sit de ecclia. Illi dicunt. Erat homo ex phariseis ioh. iij. c. Et enā dñi q̄ festū crucis fiessem per cū festo martyz. q̄ crux significat martyriū. et iō in festiuitatibus sancte crucis leguntur in quibusdam ecclis. vñ. lectōes de martyribz et officia cōmiserunt. De li gno crucis dictū est in p̄benio ante p̄ns. De reuelatione sancti michaelis.

Ecclia facit festū

de angelis duplici rōne. p̄ma ē. q̄ nobis ministrat. oēs enim sunt

administratoz spūs. i. i. mīsteriū missi propter eos q̄ hereditatē capiūt salutis sic bēt i epla ad hebre. Scda rō ē q̄ pugnāt p nob p angelos malos. nec pmitūt nos tēptari supra id qd possum⁹. De hac pugna dicit in apoc. Facti ē plū i celo. Bellū erit marie ipe antichristi. i. i. mortemartyr fuit et etiā sp̄s. Et eiecit⁹ ē draco. i. diabol⁹ d celo. i. dce lesh⁹ hoib⁹ et deiecit⁹ in corda maloz ho minū. Hui⁹ aut bellū pnceps ē beatissim⁹ michael. et iō fit ei festū. licet sit de vltima gerardia de inferiori scz ordine. Sūt enī nō uē ordines angeloz put tactū ē i q̄rta parte sub ti. de pfatione q̄ q̄uis oēs mittantur q̄nā ut pmissū ē sūt administratoz spūs et i elsa. vi. habet q̄ missus ē ad eū vnus de sera phū raro tū mittunt. Tū daniel miliam lū mīstrabāt ei. et decēscētenamilia assiste bāt ei. Eoz vō q̄ mittūt pnceps ē michael. q̄ fuit pnceps ecclie iudeoz ut habet in dā niele. Mōdo vō ē pnceps ecclie xpianoz. In iudeis ei fuit aliqñ ecclia q̄ nūc ē xpiana. Hui⁹ festū qd ē pmemoratio victorie sci michaelis inde origine supsit. q̄ cū bari depopularent apuliā. xpiani tribuā no ieiunio iudico sci michaelis auxiliū i plozauerūt. p cui⁹ visibile patrociniū fuge terga dederūt et xpiani victoriā habuerunt. Locat etiā festū reuelatōis. q̄ i mōte gargano reuelat⁹ ē ut seqt. Sane michael gabriel et raphael noia psonalia sūt angeloz. Alia vō sūt ordinū ut dictū ē i q̄rta pte sub ti. de pfatōe. Scz cū h festū sit cōe oīum angeloz. q̄re specialit⁹ denotat festū sci michaelis et n gabrielis vel raphaelis. Bñdeo michaelē q̄ missus i egiptū fecit illas famosas plagas q̄ diuisit mare rubz. q̄ deduxit iplm p desertū. et duxit i terrā pmissiōis. Ipe est pposit⁹ paradisi et custos. et ē susceptor aiarū et pnceps ecclie. et iō magis eū venerari debem⁹. Scda rō ē q̄ ipemet fūdauit eccliaz et psecrauit altare. vñ dicit. Sicut angelus iuxta arā tēpli. zc. Hui⁹ in mōte gargano. postea vō reuelauit h boib⁹ p epm regiōis illi⁹. Tertia rō ē vñ boies venerātes angelos pueniāt ad pfortiū angeloz. Etea de cā in dieb⁹ dñicis et festiuis solenitatib⁹ nouem

psalmi et ix. lectiōes et ix. rñsona cātāt ut p cām istoz ad pfortiū pueniam⁹ nouē ordi nū angeloz. q̄z p pū ē deo cātare. Cōgau dēdo ergo angel⁹ dñe ecclia i introitu. Bñdicit dñm oēs angeli ei⁹. Et q̄ angeli laudāt et nos sūt dñi laudare debem⁹. Tū sequit⁹ vñsus. Bñdicaia mea dñz. Epla vō d apoc. i. c. sumit. Significauit de⁹ q̄ oportet fieri cito. zc. Sequitur ibi. Iohes septem eccles iis. p septē ecclias vel p septē spūs. quātūz ad intelligentiā q̄ ad hāc diē pūnet vniuersitas angeloz intelligit. p septē ei dies currit vita pñs. Sequit⁹ rñsoniū. Bñdicit. et vñsus. Bñdicit. rōe q̄ supra. Alia ē. In cōspectu angeloz psallā tibi. Hui⁹ aut iō dicit ecclia q̄z pū sūt angeli deferre deo orōnes nrās. Semper enī nobis astāt et aspiciūt nos et auscultāt. Tū in cāncis. Que habitas i oris amici. i. angeli auscultāt te Berni. Istos scz bonos cōpassio. illos scz malos passio. i. iudicogit. ut i nos sp̄aspiat. Sequitur euāgelii. Accesserūt. zc. math. xviii. c. in q̄ p̄cipit vitari scādaliū puuloz. q̄ ubi sit mentio de angelis. Amen dico vobis. q̄ angeli eoz in celis sp̄ vidēt faciē patris mei qui est in celis. Q̄ vō pū sine deferre orōnes nostras i offerroio oñdit. Sicut āgel⁹ iuxta arā tēpli. zc. apoc. viii. c. et data sūt ei incensa mltā. i. orōnes icē igne caritatis et ascēdit fum⁹ aromati. i. orō i p̄pectu dei d manu angeli. In postcōione vō placuit ecclie sic pūsbñdicere. vñ dicit q̄busdā ecclis. Bñdicit angeli dñi. zc. Sane q̄ michael legitur cū dracone pugnasse itelligit allegorice. michael. i. xps. hōice vō q̄ michael et alioz angeloz eius ministerio diabolus desctibitur in ecclia propter laicos eē depulsus. In hoc festo dicitur capitul⁹. Significauit. Et illud. Beatus qui legit. Et illud. Iohānes septē ecclis que sūt. apoc. i. c.

De sanctis gervasio et prothasio.

In festo sanctorū

gervasij et prothasij cantatur et i institutione gregori introitus. Loquet⁹ vñ minus pacē in populo suo ex eo q̄ tali die pax inter romanū impatorē et agisulphuz

regē longobardoz extitit reformata. quem regez celdonia ei⁹ vroz christanissima cui Greg⁹ libzū dialogoz scripsit ad fidē conuertit. Officia nanqz sanctorum parti conueniunt ipsia sanctis partim his euēbus que in ipsoz euēnere diebus.

De sancto iohanne baptista

Via inter natos

muliez nō surrexit maior iohanne baptista. merito ecclia celebrat festū dñi illor fac ei festū duplex. i. natiuitatis et decollatōis. Natiuitatis ppter q̄tuor. Iñdimo ppter historiā. q̄nā dicit dñs de eo p angelū sic i euāgelio habet. et multi in nitate ei⁹ gaudebūt. qd etiā propter saracenos dicitū ē q̄ h festū celebrare dicūt. Scdo ppter allegoriā et mīsteriū. q̄ p iohēz figuratus ē ortus grē quā nobis attulit xps. Ipsi enī iohes pcessit in annūciatione. in natiuitate in p̄dicatōe. in passione. et in ad inferos de scēsiōe. Tercio q̄ sic bñ virgo scēficata fuit in vtero matris ita et ipse. Quarto q̄ ipse p m⁹ annūciat gaudia eterna. et iō dicit lucifer et turtur. Tū in cānc. Tlor turturis audita ē in ira nrā. Et ioh. xxi. i. Iñ qd p duces lucifer in tpe suo. Et eius natiuitas fuit p gabriel archangelū nūciata. Iō aut iohes dicit⁹ ē lucifer. q̄ obtulit nouū tēpus et inde ē q̄ in quibusdā ecclis hz missam in mane. q̄ nitas ei⁹ fuit q̄ auroz. Natiuitas vō xpi fuit q̄ or⁹ solis. Tū iō dicit missa i ortu diei. q̄ legit i euāgelio luce. q̄ ipse fuit scēficat⁹ et spūs sancto replet⁹ i vtero matris quare merito laudat⁹ ē ei⁹ creator in exordio diei q̄ illū dignat⁹ ē honorare in vtero matris. Iñ habet et aliā p̄pā missa sic et alij scī q̄ dicit circa tēriā. Tū prima missa ē de vigilia euāgeliste. vñ alia dicit q̄ ipse fuit martir et pcurfor. Tū illa missa ē vñ martiris et introit⁹. Iñ vñ palma florebit. De ipso nāqz p̄benzauerūt ysaias et hierē. Hierē mias ipo vite actu. q̄ fuit ei filis. ysaias vñ i epla habet bodierna. Audite insule et attēdite ipli de longe. ysa. xlii. c. Ibi etiā sequit⁹ vñ sumit introit⁹. i. De vñre. zc. Seqt etiā ibi. Iñdō sūt os meū ut gladiū acutū. Bla

dius acutus ē lingua predicatoris. quoniam am abscondit superflua. Sequitur Iñdō sūt me q̄ sagittā electam. Sagittā electa ē p̄dicator qui facit qd docet. Sagittā acuta fuit iohānes cū dixit. Venimina viperarū quis docebit vos fugere ab ira vñtura. Be sp̄s orū ē. Iñdō sūt te reformare. zc. Hierē. i. c. et de natiuitate ei⁹. Alia ē. Tu puer. luce. i. Et illud Iñter natos muliez zc. math. x. c. Euāgelii est Elisabeth impletum Luc. i. Dicitur aut hac die caplin. Audite insule. Epla. xlii. c. Et illud Iñdō sūt te reformare. hierē. i. c. Et illud Reges videbūt Epla. xlii. ca. Iñdō i vigilia beati ioh. bapt. ieiunamus q̄ cōpatiētes ei⁹ q̄ in deserto ieiunauit et asperam vitā duxit. Et vigilia ipsa plenū habz officiū. Quia post iohis decollatōe christus crucifusus fuit et agnū comedit. Fuit enī iohes q̄ lapis angularis. i. vñ et nouū testamētū cū gens. Tū tunc magis solenizamus prop̄ mysteriū q̄z prop̄ psonāz ipsā. et q̄nā ipse fuit medi⁹ inter vtrūqz testā. q̄ fuit finis veteris et initium noui testa. Nam et lex et p̄phete vsqz ad iohānem vñz inclusiue. Hic ē q̄ bui⁹ diei officiū partim de veteri. et primē de nouo testa. In hac autem die iohes euāgelista obiit. led eius festum translātū est. put sub eius festo dicit⁹ Festū aut decollatōis non ita solennizat ecclia sicut istud. put ibi dicit⁹. Fuit ergo vñ pmissum ē in vtero sanctificatus sic et hierē mias. Tū de hierē. legit hac die Qd pbat p illud qd dicit i euāgelio. Et repleta est spūs sancto elisabeth. et exultauit i gaudio infans in vtero meo. Scz q̄ genere sanctificationis nō legim⁹. Dicit tñ quidā q̄ ab omni peccato mūdāt⁹ est. Scz in glosa sup illo loco. Tu vis a me baptizari ego a te de beo baptizari. i. ab originali peccato mūdārī. dicit q̄ i psona generalis hois loquebatur. Fuit tñ in peccato originali pcept⁹ similit⁹ et beata vgo. de quo et quare eius nitas celebrat. sub purificatione dictū est. Iñdō sūt hui⁹ historiographus romane ecclie diaconus cassinensis monachus qdaz die cum vellet pascalem cereum psecrare raucefacte sunt fauces eius cūz pū vocales essent. ut ergo

vor sibi restitueret pposuit in honorem bñ
iobis bñmñ. Et qant laxis in cuius pñci
pio pent vocia restituit quā obtinuit. si
cut 7 merito sci iobis restaurata est vor za
charie. In festo nō cātā frequēter allā si
cut sit in festiuitatib⁹ petri 7 pauli 7 aliorū
in qñū vltimis nocturnis psonat. Bō ē qz
ipe figurat legē 7 qz natale hui⁹ fuit añ xpi
resurrectionē 7 ante gaudiū. Quidā tñ fas
ciūt officiū sine allā i unino noctis ppter fi
gurā legis 7 postea iterāt officiū cū allā in
medio noctis terminātes illud in pñcio
lucis in memoriā antiq̄ obseruatiōis de q̄
7 qre in festo nocturni cātānt i unino no
ctis dictū ē i. v. pte sub ti. de nocturnis. Iñ
ta q̄ antiquit⁹ solebat vna q̄dragelima ce
lebrari ante festum 7 alia ante natale dñi
S3 postea propē fragilitatē hominū redā
ctus fuit ad tres septimanas ante natale 7
tres ante festū. Tñ pñbiū ē in decretis
ne in illis trib⁹ septimanis nuptie fiat. S3
7 hodie Babolūtū ē put dictū ē in pma p
te sub ti. de sacramētis. Fuit aut tria specia
lia in festo. In vigilia nāqz in q̄busdam
pñb⁹ ex antiqua obfuanōe colligūt boies
7 pueri ossa 7 qdā alia imunda 7 insimul
cremāt vt indefum⁹ i aerē pducāt. Ferūt
etiā brandas siue faces 7 cū illis circueunt
arua. Tertiu⁹ ē qz rotā volūt. Qui imūda
cremāt 7 fumū in aliū pduci faciūt. hñt Ba
genlib⁹. Antiquis enī dracones hñt ad
libidinē propē calozē excitati volando p ae
rem frequēter in puteos 7 fontes sperman
zabāter q̄ inficiebant aq̄. 7 tñ erat ann⁹ le
taliter aeris 7 aqz corruptione. qz q̄cunqz
inde bibebāt moriebāt aut grauē morbu3
patiebāt. Qd attēdētes pñi iusserūt ignem
frequēter 7 passim circa puteos 7 fontes fie
ri 7 imūda 7 q̄cunqz imūdū redderēt fumū
ibi cremari. Iñ qz p talē fumū sciebāt pos
se fugari dracones. Et qz talia hñt marie
fiebāt. iō Badhucab aliq̄bus obseruatur.
Sūt enī dracones aīalia. Tñ in ps. Lau
date dñz de terra dracones nō tracones. i.
meat⁹ tre put qdā dixerūt. q̄ qdē aīalia in
aere volāt. i aqz natāt p trā ābulant. nil in
mūdū sustinet. 7 fugiūt p pē fumū olifex sic

elephātes ppter grīniū suū. ē et alia rō qre
ossa aīaliū pburūt vicz in memoriā q̄ ossa
iob. bap. a genlib⁹ i ciuitate sebastē pūsta
fuerūt. vñ pt hñt ad nouū testa. Alibi ci
unt ei pueri vetera 7 pburūt. ad significādu3
q̄ adueniēte noua lege vet⁹ testa. d3 cessare
dictū ē ei. Clemētissima veterē n̄ pmedētis.
7 nouis supueniētib⁹ vetera pñcient. ferūt
qz brādē seu faces ardētes 7 sūt ignes. q̄ si
gnificāt sanctū iohāne q̄ fuit lumē 7 lucē
na ardēs pcedens 7 pcurfor velucis q̄ illu
minat oēs hoies veniēti hñc mūdū. vñ dē
iob. v. Ille erat lucerna ardēs 7 lucēs ante
dñm. q̄ viā dñō ppauit i heremo. Nota i q̄
busdā locis volūt ad significādu q̄ sic sol ad
altiora sui circuli puenit. nec alit⁹ pt pgre
di sicut sol descēdit in circulo. sic 7 fama io
hānis q̄ putabāt xps descēdit. fm qd ipse te
stimoniu pñbet dicēs. Alde optet minui il
lū at crescere. Qd dicit qdā dictū esse eo q̄
tūc dies incipiūt minui 7 i nūitate xpi cresce
re. S3 qz añ festū sci iobis decrescūt. 7 ante
natale dñi crescūt. intelligendū ē de nūitate
i matre qñ. s. pcept⁹ ē vt qz qmā iohes cō
cept⁹ fuit decrescētib⁹ dieb⁹ vt i septembri.
7 xps i crescētib⁹ vt in apuli. Tñ de morte
vtriusqz. Iñ corp⁹ xpi exaltatū ē in cruce.
corpus iohannis capite minoratum.

De sanctis petro et paulo.

De petro et paulo

questio est Vtze ad die passi sunt
Iñ henric⁹ solitarius velle videt q̄ eadē
die anno reuoluto paulus passus sit. Sed
pelagi⁹ 7 nicolaus pape 7 ambrosi⁹ 7 alij
sancti patres volūt q̄ eadem die 7 eadem
etiam hora sub nerone imperatore. vicz an
no. xiiij. imperij ei⁹ alioquin false essent hi
storie de illis scripte. sed tñ in diuersis locis
licet in vñbe 7 diuersas penas passi sunt. qz
Iñ petrus in vñbe crucifixus ē. Iñ paulus ve
ro quia sicut legitur in actibus apostolo
rum cuius romanus erat. quāuis nanone
tarlensis esset. extra muros vñbis decollas
tus. q̄ pena honestior videbāt. 7 de ipso lac
p sanguine legitur pfluisse. Tñ pcedē
terpe cū pstantinus impator in honorem

vtriusqz ecclias pstruxisset 7 roman⁹ pon
tifer veller eoz corpa sepere 7 dubitaret q̄
cuius ossa foret. diuine rñsum ē. maiora
ossa sunt pñicatoris. minora piscatoris. et
sic ab inuicē sepata sūt i pñis ecclēsijs col
locata. Iñ dñm odiū vñ siluester papa vo
lens ecclias ipas cōsecrare tā pua qz mag
ossa equa lance cū summa reuerētia pōderat
uit 7 vñā medietatē in vna ecclia 7 alia in
alia collocauit. Tñ quidā faciūt festū de
bac diuisione ossū in nomis. vel. viij. idus
iulij. qz die tali facta fuit. Alij illud faciunt.
rv. vel. xvi. eiusdē mensis. Alij vñ dicūt q̄ fe
stū diuisionis petri 7 pauli qd celebrat die
illa sit propē illā diuisionē q̄ facta ē i hierlm
p. xij. annos. qñ sepani sunt ad pñcādū gē
tib⁹. in q̄ festo cātā illā magnā sequētiā
Celi enarrāt gliaz. 7 euāgelij ascēsiōis. Be
cūbētib⁹. x. incipietes in fine tñ. Bñs qdē
iesus postqz. x. Licet aut eoz festa eadem
die celebrāda cōcurrāt. beat⁹ tñ gregorius
instituit vt tāti officiū bñ petri ipo die cele
braret. Tñ qz tali die ecclia bñ petri fuit de
dicata. Tñ qz ipe prior fuit pñsione. Tñ
qz fuit maior dignitate. qmā romane ecclie
tenuerat pñatū. Et dē in missa introitus.
Iñscio. act. xij. c. 7 collecta cōis vñqz. de
us q̄ hodiernā diē qre nō sit alia pñmo
ratio dñi paulo. Epla. Alit⁹ herodes. q̄
ē ibidē. Alia. Tu es pet⁹. mat. xij. c. euā
gelij. Tñ iesus in pñs. qd ē ibidē vñ dē
Quē dicit boies ē filiū hois. S3 fm Iñ die
ro. in bebreo dē filiū ade. Iñ bebras vñ dē
caplm. Alit⁹ herodes rex man⁹. act. xij. c.
Et illud. Angel⁹ dñi. Et illd. Et pet⁹ ad se
reuerfus q̄ sūt ibidē. Sequenti vñ die sit fe
stū de bñ paulo. Et dē in missa introitus.
Scio cui. ij. ad timo. ij. c. 7 collecta. Deus q̄
multitudinē. Braduale. Qui opat⁹ est pe
tro. gal. ij. c. Iñscio ē. Bñ dei. cor. xv. ca.
Epla. Iñscio vñ facio. gal. ij. c. Alia. Tu es
vas. act. ix. c. Euāgelij. Bñ sumō petrus.
mat. xij. c. In alijs ecclēsijs dē. Iñscio ē pñe
pñi iob. xv. c. Tñ dñm dico vñ mar. xij.
c. Iñ in nocturnali officiū bñ pauli qdā
vñculi pñmūt antiphis laudū vt dictū ē i
vj. pte sub dñica de trinitate. 7 dē capituluz

Bonū certamē. ij. ad timo. iij. c. in octauis
vñ aploz dñi illud Confitebor tñ dñe rer.
eccl. vñ. Tñ in vigilia dñi iñrou⁹. Bñ dñs
iob. vñ. c. 7 epla. Iñscio ē iohes act. iij. ca.
Euāgelij. Bñ iesus sumō petro iob. vñ.
c. Iñscio ē aut hoc festū tria scz ieiunij. solen
nitate 7 octauā. Ieiunij qz si velim⁹ cōre
gnare oportet nos 7 cōpan. In die festi de
eoz glorificandē gaudem⁹. In octaua de
eoz futura bñtudie in corpe 7 aīa iā certi le
tamur 7 etne glificatiōis meriti expectam⁹
De hac octaua dictū ē i fine pñmij hñus
pñs. Et nota q̄ leo papa scōs orans p nea
politamis ciuib⁹ in mari cū saracenis pug
nātib⁹ fecit illā collectā. De⁹ cuius dextra
beatū petz. x. Iñscio ē vñ pñi muris cu
nitans leoniane iponēs seras pñs orās
fecit illam collectam. Deus qui beato pe
tro collatis clauibus x.

De maria magdalena

Festo magdale

ne dē epla. Alit⁹ herodes forē q̄s inue
niet que est in parabolis vñ. c. 7 euāgelij i
Bogabat iesum. Luce. vij. c.

De septem fratribus

Ira festū septez

frat⁹ notādū ē tres fuisse mēs q̄
rū q̄libet septē frēs habuit filios 7 p⁹ pass
ones eoz passē sūt vicz mat machabeoz
cui⁹ nomē ignorat 7 felicitas mat istoz se
ptē frat⁹ 7 simpboriana sapiēs mulier que
sancta fuit

De festo sancti iacobi apostoli

Iacobus maior

fili⁹ zebedei frat⁹ iobis euāgeliste
missus ē ad pñcādū hispanis s3 cū n̄ possz
nisi vñū pñcāpē ibi puertere rediit hierosoli
mis s3 tādē ab herode decollat⁹ 7 i hispani
am reportat⁹ q̄s vñū puertere nequit mor
tu⁹ dñm miraculo puerit. Sit at ei⁹ festū
vñ. kl. aug. p eo q̄ tali die fuit apd pñstel
lā trāslat⁹ nō q̄ tūc obierit. qz occisus ē ab
herodei dieb⁹ azimoz vicz. viij. kal. aplis.
in annūciandē dñi scz circa pasca. vt legē

1 epla bui⁹ diei. Adsiit berodes. &c. & ita tūc
propter dies ipos festū nō habuit. In kal.
vō ianuarij fuit sepul⁹ q² ab augustoy⁹ q²
tūc sepulcriei⁹ fabrica fuit. prelata. Vel iō
fit. viij. kal. augusti. B festū. quoniam hac die
dedicata ē sibi ecclia i ppostella. Quare vi
ctus sit maior dictū est sub festo aplōz pbi
liipi & iacobi. Hoc aut festū nō hz vigiliaz
vel ieiunū prout dictū ē in vi. pre sub quar
ta feria tertie hebdomade aduent⁹. hac die
dicūt qdā ecclie eplām. Jam nō estis eph.
ij. c. Allie. Benedic⁹ deus & pater. eph. i. Et
euangelij. Accessit ad ierusalem. I. Mat. xx. c.

De septem dormientibus.

Hinc de festo se

Iste dormientium dicendum ē ser eo
rū potentes fuerūt in epheso tē
pore q̄ decius cesar psecut⁹ ē eccliam dei q̄
q̄scito audierūt psecutionē fugerūt in mon
tē ⁊ latuerūt in spelunca quadā. ⁊ secū ma
gnā pecuniā portauerūt. sed parū cibi. quo
rū noīa sunt. Albarimian⁹. Albar⁹. Albar
timianus. Dionysius. Iohānes. Serapi
on ⁊ cōstantinus. Hi cū eēnt in spelūca pri
ma die comederunt q̄cquid habuerunt co
mestioni apū. ⁊ dixerūt seruiēti suo. Eras
emas nobis cibos. q̄ parūz hodie comedi
mus. ⁊ postea dormierunt. Tandē decius
q̄siuit eos. nā audiuit eos eē xpianos. s̄ di
cū ē sibi eos aufugisse in alias regiones v̄t
in monte latuisse. q̄d audiēs fecit ostia spe
lūce lapidib⁹ obstrui. Post multū nō tem
poris vicz circiter tricētos annos. quidam
voluit stabulū p speluncā facere. ⁊ fecit ma
gnū ignē in q̄ solui sunt lapides q̄ erant in
ostio spelūce. ⁊ statim i spelūca refulsit splē
dor ignis ⁊ euigilati sunt septē dormientes
⁊ sex qui potētes erāt dixerunt septimo qui
erat seru⁹ eoz. Dies est. vade nobis emere
cibos. Putabāt enī sep vnā noctē tantūz
dormuisse. Fuit ergo ille ad ciuitatē ⁊ ve
nit ad macella. mirat⁹ vltra modū q̄ cru
ces videbat p vicos ⁊ i truijs ⁊ i q̄druuijs
Cūqz carnes emēs obtulisset monerā quā
bebāt. nō cognouerūt eā carnifices ⁊ dixer
rūt. Quid habes istos numos. Qui ait. Er

meo pprio labore. et illi. Un̄ est tu. Qui ait
de patria ista. Tūc illi. Qui sūt pentes tui.
Ille ait. Iste ⁊ iste. Et n̄ p̄gnouerūt carnis
fices aliq̄s eoz q̄s ip̄e noiabat. Al̄ lōgo enī
tpe eoz noiā cū illis erāt sepulcra. Iterū illi
dixerūt sub q̄ impatore fuit illa moneta. ait
ille Sub decio. Tūc illi āmirati tū pp̄t mo
netā. tū pp̄t ea q̄ referebat. estimātes eū isas
nū ēē. ligauerūt eū ⁊ duxerūt eū ante ponti
ficē ciuitatis. Qui diligēte inq̄renti. q̄s ille
eēt ⁊ vñ ⁊ p̄bi hanc inuenisset monetā. ⁊ de
alijs q̄ ip̄e retulerat carnificib⁹. oīa put cōs
tigerāt reuelauit. Tūc ep̄s veniens cū vni
uerso ip̄lo ciuitatis ad spelūcā inuenit eos
sex q̄ ibi remāserāt itez dormiētes ⁊ euigila
tos secū in ciuitatē adduxit. ⁊ singula fasci
tat⁹ ab eis inuēti ē eos ī spelūcā fuisse per
annos fere trecētos. Ip̄deterea inuēte sunt
plūbee tabule in ip̄a spelūcā. q̄s illi ip̄osue
rāt tibi q̄ mādato decij obturauerūt os spe
lūce. Impatores erāt tūc bonon⁹ ⁊ archa
dius. q̄ cū pa⁹ dubitarēt de resurrectione x̄i
p̄lo firmitus crediderūt. Fuerūt at cū ep̄o
p̄dicti septe⁹ iuuenes p̄ aliq̄t dies ⁊ postea
mortui sunt libera morte. Tūc dicti sūt mar
tyres. q̄ tādū in spelunca remanserūt.

Ad vincula sancti petri

Estum beati pe

tri qđ ad vincula dī qđ duplici
de cā institutū fuit. ¶ Sumo fm Bedam. qz
theodosia vxor theodosij. ij. impatoris hie
rosolimā pfiscēs. vidit ī alexandria festū
celebrari in kal. augusti ad honorē cesaris
augusti de triūpho habito de cleopatra re
gina egipti ⁊ marco anthonio viro ei⁹. vñ
vehemēter doluit. qđ dānato ⁊ gentili tantū
honorē biberet. Veniēs autē hierosolimā
catenas qbus pen⁹ sub herode fuit alliga
tus acq̄siuit ⁊ romā rediēs eas aplico pre
sentauit. q̄ alias catenas qbus sub nerone
fuerat alligat⁹. apporari pcepit q̄ se tāgētē
vsqz adeo sunt miraculose pūcte. ac si sp̄
fuissent eodē. Cū papa ⁊ regina mor diem
ip̄as vbiqz celebrē fore statuerūt vt sic solē
nitas pūcatoris obfuscarēt solēnitatē ip̄a
toris ⁊ cathēna petri extingueret torquem

augusti. **E**scō cā institutiōis hui⁹ festi
ē prop̄ memoriā liberatiōis bñ petri p an
gelū facte a carcere siue a vinculis prout in
eplā legī bodierna. ⁊ bñ bñ videt q̄ deberet
vocari Bfestū a vinculis. **T**ertia cā ē qz
cū q̄rūn tribun⁹ filiā haberet gutturosa il
la ad mādātū scī alexandri pape q̄ fex⁹ fu
it a brō petro. q̄siuit boyas siue vricula. q̄b⁹
beat⁹ pet⁹ fuit inuinculāt⁹ rome sub nero
ne quib⁹ inuentis ⁊ osculatis liberata est ⁊
q̄rūn⁹ cū sua familia baptizāt⁹ ē. **L**uc dicit⁹
alexāder papa Bfestū in kal. aug. celebrā
dū instituit. ⁊ in honore bñ petri eccliam in
vrbē fabricauit vbi vincula ip̄a reposuit. et
ad vincula nōiāuit. i q̄ festiuitate ip̄s illic
puenēs ip̄a vricula bodie osculat⁹. **Q**uar
ta cā pōtēē qz dñs petri a viculis miracu
lose absoluit. ⁊ ebdē ligādū atz solūēdi p̄tēz
dedit. **I**hos aut̄ vinculis pctōz ligati tene
mur ⁊ absolui indigem⁹. iō igit in solēnita
te ip̄a q̄ dī ad vincula ip̄m honozam⁹. vt si
cut ip̄e a vinculis absolui p̄meruit. ⁊ absol
uendi p̄tatem accepit a dño. sic ⁊ ip̄e nos a
pctōz nerib⁹ absolui obrineat. **I**hac die dī
eplā. **V**isit herodes. acc. xij. c. **E**uāgelium
Veni iesus in partes. **M**atth. xvj. c.

De festo machabeorum.

Aschabei isti sūt

Illi de quibus fuit iudas machabeus. de quibus habetur. ij. machabeorum. Et cum ecclesia occidentalis nulli alteri sci veteris testamenti festum celebrare put dictum est i. phel. miobui. pas. istorum enim et innocentium festum recolit. Istorum quidem propter quatuor. Primo quia passi sunt propter legis oblationes. quia vicia carnes porcinas contra legem comedere noluerunt. Secundo propter martyrii progerationem put legitur in historia scolastica. Quia enim inaudita supplicia super sanctos veteris testamenti pertulerunt. ideo in his privilegiati sunt ut eorum passio celebraretur. Tertio quia ipsi fuerunt septem fratres et numerus septenarius est numerus vniuersitatis. Unde in eis significatur omnes martyres veteris testamenti celebrare digni. et omnibus illis in istis reuerentia exhibetur. Quarto quia ipsi ostendunt in exemplum martiribus noui testamenti. ut sicut

illi p legis mosaice obseruatiōe passi sūt ita
et nos maxie necessē fuerit pati sūm pati
p euangelica. Et sūm B magis celebrat B fe
stū propē significatū q̄s propē significās. qui
dā vero dixerūt q̄ isti machabei sunt illi se
ptem fratres qui fuerunt filij felicitans.

De inuentione sancti stephani

Rati Stephani pro

ibomartiris inuētio scā sunt die illa
q̄ celebrat ei⁹ passio. Et passus ē in die illa
q̄ ei⁹ inuētio celebrat sc̄z in augusto. S̄z fe
sta p̄ ecclia3 q̄ttuor de causis translata sunt
Ipsam q̄ cum beat⁹ stephan⁹ fuit p̄boma
riri⁹ ⁊ martiri⁹ sc̄z sit eoz⁹ natale i celis
merito statim p⁹ natale dñi natale p̄boma
riri⁹ stephani celebrat. **T**ercio prop̄ di
gnitatē digni⁹ nā q̄s festū qd̄ ē de morte q̄s
aliud. ⁊ iō p̄petent tāq̄s dignius statim p⁹
nauitatē collocatū ē. **T**erno q̄s officii
passionis eius p̄cordat officio natalis dñi.
Un̄ ē illud. **I**heri nar⁹ ē xp̄s in terris vt ho
die stephan⁹ nasceret in celis. **Q**uarto
q̄ in ei⁹ inuētiōe maria multitudo hoīu3
venit. q̄ vidētes miracula plurima q̄ fec̄ de
us in illi⁹ inuentione maiori cultu diē illi
celebrauerūt annuatī q̄s etiā diē mortis illi
us. Statuerūt ergo sci patres vt festu3 pas
sionis ei⁹ transferret ad hāc diē inuentionis ⁊
festū inuentionis ad festū passionis. q̄ festu3
passionis maiori cultu dignū ē. vt ip̄s hūc
diē q̄ natale domini sequit̄ feruentiori cul
tu celebrat. q̄s diē eiusdem festi in augusto.
Alia etiā ratio reddetur sub ipso festo.

U De transfiguratione domini

Equitur de festo

Transfigurationis dñi. qd̄ in die se
sti bñi facti. nō q̄ tali die transfigu
ratio sc̄a sit s̄ q̄ tñc ab aplis q̄ secū fuerunt
in mōte fuit manifestata ⁊ publicata ⁊ p̄di
cata. ¶ Recepat enī ne alicui diceret. donec
a mortuis resurrexisset. illi aut̄ vsq; ad hāc
diē sp̄s bt̄ acuerūt. Transfigurationes enī stat
facta fuisse circa p̄ncipii veris. eo sc̄ die q̄
d̄ euāgelii de transfiguratione sc̄ sc̄a heb
domada q̄dragelume. Et nota q̄ i q̄busda;

locis hac die pñat sanguis xpi de nouo vi
no si inueniri possit. aut salte aliquāulū de
matura vna i calice eliq̃. Bñdicūt enā ra
cenu ex quib⁹ ip̃s cōicat. Et est rō bec. In
die enī cenedunt ielus discipulis. Amen di
co vobis. Amodo nō bibā de h̃ genimiepi
tis donec bibā illud nouū i regno pris mei
Q̃ ergo q̃ dicit nouū ē enā trāfiguratio
pñet ad illā gl̃ioz in nouationē quā xps
habuit p̃ resurrectionē ē quā fideles p̃ re
surrectionē sunt habituri iō in h̃ festo san
guis xpi ex nouo vino pñat ē p̃p̃ h̃ bac
dienoue vne bñdicūt. Eucian⁹ papa statu
it vt p̃me fruges ē fabe sup̃ altare bñdicant

De festo sancti laurentii

Actus laurentii

q̃ post beatū stephanū inē ali
os martires p̃matū obtinet vigiliā habet.
nō q̃ maiore penā sustinuerit q̃ alij. Nam
multi tāā penā sustinuerūt. sic beatus vin
centi⁹ ē beat⁹ geor⁹ ē alij q̃dā. h̃ p̃p̃ offici
um p̃dicatiōis ē p̃p̃ martirij locū. q̃ rō
me ē p̃p̃ bonā amministrationē h̃ b̃ lau
roz ecclie. Unī incipit introit⁹ i vigilia ip̃i
Disperit dedit paupib⁹. In die vob⁹ p̃o
p̃riū officiū vicz. Confessio ē pulchritudo. zc
Et h̃ iō dī. q̃ p̃p̃ p̃fessionē fidei fuit assa
tus ē exaltat⁹. ē apparuit ei⁹ sc̃itas cū nō t̃
muerit sic tormētari p̃ r̃p̃o. Q̃ vō ip̃e i tor
mentis posuit iubilabat. ac dñō laudes cā
tabat. iō sequit⁹ vsus. Cantate dñō cāncuz
nouū. In collecta vero illa. Da nobis q̃s
dñe. zc. orat ecclia sic se liberari p̃ dñm ab ig
ne viciōz. ē ip̃a vicia in se extingui. sic b̃tis
laurenti⁹ fuit liberat⁹ ab igne tormentoz.
Unī p̃ dicebat tyrāno. Dulce mihi q̃nta
ē virtus dñi. Nam carbonēs isti nō dolorem
sed refrigeriū mihi p̃stāt. In eplā vō. Qui
parce. zc. ij. cor. ij. c. agit de largitate elemos
ynay faciēda paupib⁹. Q̃ p̃ceptū stren
nue iplēuit beat⁹ laurenti⁹ q̃ h̃ b̃ lauros ec
clesie dedit paupib⁹. Et vt enī i h̃ imitemur
dī. Iusticia ei⁹ manet in seculū seculi. Be
sp̃osonū de passione ei⁹ ē eo q̃ igne p̃bat⁹
fuit sic auz in fornace p̃bat⁹. ē h̃ q̃ dicit.
Idrobasti cor meū ē vilitati nocte. q̃ ad

literā de nocte fuit assat⁹ ē a dñō visibiliter
visitat⁹. ē iō dicebat. Alia nor obscur nō
h̃z h̃ oia in luce clarescunt. T̃erlus ē. Ignē
me examina st. ē nō ē inuēta i me iniquitas.
iō ē iniquitas. q̃ sp̃ ē p̃fecte in fide p̃stās
fuit. Vel nō fuit inuēta i eo iniquitas sed pec
catū. Alia ē de nobili misterio ei⁹. Et quia
erat p̃cipu⁹ mīster. iō in ṽtute dñi p̃cipua
opabat⁹. Leuita inq̃t laurenti⁹ bonū opus
opat⁹ ē q̃ p̃ signū crucis cecos illuinauit et
h̃ b̃ lauros ecclie dedit paupib⁹. Leuita
iō ē q̃d assūpt⁹. vel offerēs. q̃ ad literā as
sumpt⁹ fuit ad ministeriū diuinū. Unī legi
tur ip̃m dū se b̃ro fixo. Quo p̃grederis si
ne filio pat̃. nūq̃d degenerē me p̃basti. erpi
re p̃t idoneū minist̃z elegeris cui p̃misisti
dominici sanguinis p̃secrationē. Itēz fuit
leuita. i. sc̃p̃m offerēs. Unī ip̃e i tormētis
posuit dicebat. Ego me obtuli hostiā deo i
odoro suauitatis. Et iō de eo i nocturnalī
officio cātatecclia. Alia dicit ē hostia b̃tis
laurenti⁹ q̃ dū assaret dominū nō negauit
ē iō muer⁹ ē sacrificiū laudis. Et q̃ de lau
renti⁹ ē de tāta patiētia p̃cella martiri. iō p̃
dicta sub alla cātant. In euāgelio vō. Nam
si granū frumētū. q̃d ē iōb. xij. agit dominū
de mistris suis ē de p̃mio ip̃oz. dices p̃mo
de ope ip̃oz. Qui mihi mīstrat me sequat⁹
Et post de p̃mio adiūgit dices. Et vbi suz
ego illic ē mīster me⁹ erit. Si q̃s mihi mīni
strauerit honorificabit eū pat̃ me⁹. zc. Euz
igit inter mīstros p̃cipu⁹ fuit b̃tis laurē
ti⁹. iō istud euāgelii in ei⁹ festiuitate cātāt
S̃z q̃ p̃uilegiatū mīsteriū ē p̃dicatio ē cō
fessio nois domini corā regib⁹ ē p̃ncipib⁹
iō sequit⁹ offerōriū. Confessio ē pulchritudo
zc. In postcōione q̃s agit de mistris et me
rito ip̃oz. Qui mihi mīstrat zc. Eū boras
dī caplm. Qui parce. ij. cor. ij. c. Et nota
q̃ iste sanct⁹ p̃p̃ tres p̃rogatiuas sup̃a i
p̃ncipio positas in trib⁹ p̃uilegiat⁹ ē. Idēz
mo q̃nta ip̃e solus iter martires h̃z ieiunū
institutiōis. Sc̃do in octauis q̃nta iste tan
tū ē beat⁹ stephanus octauas habet inter
martires sicut beat⁹ martin⁹ inē p̃fessor
De hac octaua dictū ē in fine p̃bemij hui⁹
p̃tis. Terno in regressib⁹ antiphonay. In

Beni festo q̃dā ṽsuli p̃mitunt antiphias.
vt dictū ē in vi. p̃te sub dñica trinitate. Be
atus laurenti⁹ fuit archidiacon⁹ rome p̃
quē nullus dī archidiacon⁹ ibi fuisse.

De assūptione b̃te marie uirginis.

In Jeronimus dicit

Quo b̃ta maria assūpta fuerit siue
in corpe siue extra corpus nescio deus scit
aug⁹ vō dicit q̃ in corpe. veritas t̃mē q̃ p̃i
mo assūpta ē i aia. ṽt vō corpe in terra re
māserit incertū habet ē meli⁹ ē p̃ie dubitat⁹
re q̃ aliq̃d circa h̃ temere diffinire. p̃ie tamē
credēdū ē tā totalit̃ fuisse assūptā. T̃erz q̃
dā religiosissima mulier elizabeth noie dī p̃
nō saronie asseruit sibi reuelatus fuisse q̃
p̃. cl. dies p̃ assūptionē aie assūptū fuit
corpe ē iō p̃posuit quēdā tractatū. q̃ t̃mē
ē autētic⁹. Refert ephrī⁹ q̃ b̃ta ṽgo q̃n x̃p̃z
p̃cepit erat annoz. xiiij. ē in. xv. ip̃m peperit
ē cū eo māsit ānis. xxiij. ē p̃ mortē x̃p̃i suz
p̃uirit ānis xxiij. Et h̃m h̃ p̃te obit⁹ sui erat
anno. lxxij. Idrobabili⁹ t̃mē vt videt dicit
alij q̃. xij. ānis filio sup̃uixit. ē sic sexagenā
ria ē assūpta. cū apli tondē annis p̃dicauē
rūt i iudea ē circa p̃tes illas. In h̃ festo dī
cunt q̃dā q̃ in eccliaz dedicatiōib⁹ dicit⁹.
q̃ ad eā p̃nēt. Cātāt enā de libro cāticorū
i. Osclēt me osculo. zc. r̃nsoria ei⁹ antiphē.
ē leciōes inde sumūt q̃ liber ē de amorib⁹.
q̃ i carne manēs maiore habuit dilectionē
q̃ aliq̃ creatura i carne viues excepto x̃p̃o.
ē iō p̃p̃ excellētē caritatē quā habuit i tris
meruit ascendere sup̃ angelos. i carne ei⁹ p̃ter
carnē viuere nō t̃rena h̃ celestis vita ē. ē cō
petit h̃ festū estiuo t̃pi. q̃ p̃ calore ignis ca
ruas ascendit. Rursus legit ē cātāt de cāti
co amoris eo q̃ b̃ta ṽgo figurā tenet ecclie
sic ei⁹ ip̃a mās ē ṽgo ē sp̃osa. sic ē ecclia ma
ter sc̃oz nomē tenet ṽginitatis ē sp̃ose. T̃ir
ginitatis in quā mētis ē fidei q̃ p̃ualet ṽg
nitan carnis. sp̃ose q̃ ip̃a ē sp̃osa x̃p̃i. Unī
apls Belpōdi vos ṽm viro ṽginē castam
exhibere x̃p̃o. Est aut vt dicit quidā cānci
legēda medietas vsq̃ ad octauas. Alia vō
medietas vsq̃ ad nūtarē eiusdē ṽginis res
uet. Idūic ergo p̃grue accedit q̃ circa festū

istud libri salomonis legat⁹. Et p̃mittuntur
antiphias q̃dā ṽsuli. vt dictū ē. vi. p̃te sub
dñica de trinitate. In calcedonē. concilio
q̃d beat⁹ leo papa celebrauit statutū fuit vt
ṽgo maria mat̃ dei appellaret⁹ Alij t̃mē dicit
q̃ in ephesino iussu celestū pape p̃mi cele
brato. Itēz nota q̃ ille h̃mo hiero. Cogit
me o paula ē eustochiū q̃ a q̃bulā in h̃ fe
sto in ecclia legit. nō ṽz legi nisi i refectorio
vel capitulo q̃ ad h̃ fact⁹ fuit. Dicit aut ad
horas cap. In oib⁹ requiē. eccl. xxiij. c. In
vigil. assūptiōis dī eplā. Alb̃ iūio. eccl. xxiij
Alie ecclie dicit. Ego q̃i. q̃ ē ibidē. Euange
liū ē. Exurgēs maria. luc. j. c. Alie ecclie dī
cūt. Loquēte iesu. xj. c. Offertoriū. Oratio
mea mūda. iob. xvi. Ceterz i missa dia legi
eplā. In oib⁹ requiē q̃sum. zc. eccl. xxiij. c. in
oibus ei⁹ q̃sum vitā eternā. ē iō habuit illā.
Sequit⁹. Et q̃ creauit me requiē i taberna
culo. i. in vtero meo. Et q̃ dñs in vtero b̃te
ṽginis regēuit. iō ip̃e dedit illi suū taberna
culū. i. celū ē sic ip̃a fecit dñō thronū grādē.
Unī ipsa dicit. Alia g̃ficat aia mea dñm. et
iij. reg. x. c. thronū fecit rex salomon de eboze
grādē. ita ei⁹ fecit dñs thronū grādēz i celo q̃n
exaltauit eā sup̃ angelos. Euāgelii legi
martha ē de maria sc̃z Intrauit iesus. luc.
x. q̃d p̃ma facie p̃tinere nō videt. t̃mē bene p̃i
nēs ē h̃m allegorā. Intrauit ei⁹ i b̃ta i q̃dāz
castellū. i. i b̃tam ṽginē q̃ dī castellū q̃ ē t̃er
ribilis demonib⁹ ē bene se munuit p̃ dya
bolū ē vicia Diminuitue aut dī castellum
p̃p̃t b̃tilitatē ē dī q̃dā p̃p̃t singulari
tatē. q̃ nec p̃ma filis ṽsa ē nec habere seq̃n
tē. Et martha iō ē actiua vita recepit eū. dili
gentissime ei⁹ nutritiuit puer suū ē tulit i egy
ptū ē pus se probauit actiua vita eūdo ad
elizabeth ē fūiedo ei⁹. ē sic ip̃a fuit martha i
actiua vita ita ē fuit maria magdalena in
p̃teplatiua. ṽn i aio euāgelio h̃t Alia ma
p̃seruabat oia ṽba h̃ p̃ferēs in corde suo. h̃
ei due sorores significāt vitā actiua ē vitā cō
tēplatiua q̃ plene fuerūt in b̃ta ṽgine per q̃
ip̃a sublimit honorabilat atz delectabilat in
seip̃a recepit x̃pm. Illō aut notādū ē q̃ q̃u
o: sūt euāgelia de b̃ta maria Unī ē. Alia
sus ē gabriel q̃d non ṽz dīci nisi in aduentu

dñi in annūciatione ei. Alia tria pñt cā-
rari qñes de ipa peculiaris missa cantat tā
qz coia q sūt ista. Extollēs vocē qdā mulier
zc. Aliud Abij maria i mōrana. zc. Aliud
Strabat aut iuxta crucē. zc. Itē nota q Bfe-
stū bz ieiunū z octauas. qd nō bz aliud fes-
tū de illa. Bē festū mai⁹ e oib⁹ alijs q sūt
de illa. Sūt z de qñbz scō mai⁹ festū ē tran-
sit⁹ illi⁹ qz aliud de illo. qz de miseria trāsīt
ad pñā. excepto de iohē bap. Quare autē
berbe colligant⁹ z bñdicant in B festo ipa le-
genda indicat. qz bñā maria ppāt rose et lū-
lio. Un sicut spina rosam genuit. ita iudea
maria. Officiū bñe marie vginis nō dz qñi
die sed in sabbato solēniē dīa. put dictū est
in. vi. pte sub ti. de tpe aduēt⁹. In qbusdam
tñ ecclijs nō dz a quinta feria cene dñi vsqz
ad octauas pente. dicētes qñi ecclia oia
breuia eē dñi. Legit tñ q cū qdā sacerdos
plā forte missā nesciēs oī die missā bñā vgi-
ne celebraret ep⁹ eū ab officio suspēdit. sed
vgo bñā ipi ep⁹ ex B grauissime cominata
ē. z iō ipse suspensionē bñōi relaxauit.

De sancto bartholomeo

Beatus bartholo-
me⁹ pmo pñcauit vt dicit bea-
theodor⁹ abbas in ligdonia postea i india
de inde in albania ciuitate armenie. vbi pñ-
mo excoiat⁹ z postea decollat⁹ est. Deinde
trāsītus ē beneuēt⁹ qñus hodie rome eē
dicat⁹. Quidā aut celebrat festū excoiatōis
z quidā decollatiōis sic dictū ē in. vi. parte
sub qñra feria terne hebdomade aduentus
Et nota q in qñrentib⁹ beatū bartholomeū
demon ipm ita descripsit dicēs. Capilli ei⁹
nigri z crisp. caro cādida. oculi grādes. na-
res coequales z directe. barba plūa. habēs
paucos canos. statura eq̄lis. collobio albo
clauato. purpura vestitur. induitur pallio
albo quod per singulos angulos habet gē-
mas purpureas.

De festo decollatiōis scī iohannis

Estū decollatio

nis bñ iohis celebrat ecclia qz p
veritate mortu⁹ ē. sed nō sic solēniē sic festū

natiuitatis ei⁹ eo q descendit ad inferos sic
dicit greg. sup illū locū. Tu es q vēturus es
an aliu expectam⁹. Fuit aut decollat⁹ i tpe
pascali p herodē regē anno. xxxij. a natiuita-
te dñi scz anno pcedere passionē dñi. Et ipē i
anno tricesimo ceperat pñicare. Et ita Bfe-
stū ē de decollatiōe. Et nota q tres fuerunt
herodes qz eoz infamis crudelitas fecit
mosos. Idem⁹ dicit⁹ ē herodes ascalonita
sub q nat⁹ ē dñs a q innocētes occisi sunt.
Secundus antipas qui iohē decollauit
Tertius agrippa q iacobū occidit z perz in
carcerauit. Un vsus. Ascalonita necat pu-
eros. antipa iohēz. agrippa iacobū claudēs
in carcere perz. Sane decollato iohē disci-
puli ei⁹ corpus sepelirūt i sebastē vrbē pas-
lestine. z caput in hierlm humanū est iuxta
herodis habitaculū z vbi corpus sepultūz
iacebat. multa de miracula opabat. Un
multitudo magna xpianoz illuc pñuebat
Qd vidēs iulian⁹ apostata iussu ei⁹ gē-
les ad dedec⁹ scī iohis pñegerūt mausoleū
z ossa ei⁹ p agros sparserūt. Sz cū xpiani
illuc venirēt z miracula nō cessaret. itez gē-
tiles ossa collegerūt z cōbuserunt. Sz digi-
tus ille q dñm ad iordanē veniēte monstra-
uit dicēs. Ecce agn⁹ dei. zc. nō potuit pbur-
mli tñ xpiani monachi a hierosolimis q tē-
erāt cū gētilib⁹ ossa colligētib⁹ q occultare
poterāt resuauerūt. tulerūt ossa ad philip-
pum hierosolimitanū ep̄m q misit ea p iu-
lianū diaconū anastasio alexandrie ep̄o q
post theophil⁹ vrbis eiusdē ep̄s in tēplo se-
rapis reposuit. z basilicā in honore ei⁹ pñe-
rauit. Un B festū de decollatiōe z pñstis-
one ossū ē fm magistz gilbertū qd celebrat
ecclia q p iā mortuo fm martirūz. qz in su-
is ossib⁹ qdāmō passus ē. Alij dicunt q be-
ata tecla digitūz bñ iohis q pbur nō potuit
de vltimarinis pñb⁹ afferēs i marianā
ibi ad honore bñ iohis fundauit eccliam z
hac die dedicata ē ei ecclia. qz statutu⁹ fu-
it a dño papa vlt⁹ dies ad honore bñ iohis
ptoniz mōm sp celebris haberet. z fm hoc
videt⁹ q dz dici festūz dedicatiōis. Bursus
beat⁹ iohēs caput suūz qd i hierlm fuerat
humanum reuelauit duobus monachis

orientalib⁹ q hierlm adorare venerāt. q iux-
ta herodis habitaculū illd. vi. kl. maij iue-
nerūt. Sz p ab alijs planū ē in emissa ciui-
tate z in quadā specu ignobilis recōditum.
donec denuo marcello pñbitero fuit reuela-
tū z pñstis vrbis ep̄m. iij. kl. septēbris re-
uelatū. ex q tpe cepit in eadē vrbē decollat⁹
celebrari ea die vt arbitroz q caput ē reuela-
tū. z ita B festū pñt dici reuelatiōis. Hoc ergo
festū pñt ē de decollatiōe vt d collectōe ossū
vt de dedicatiōe ecclie ad honore illi⁹ vt de re-
uelatiōe. Hac die dicūt qdā eplaz. Expecta-
tio iustoz puer. r. c. Et euāgelū. Misit be-
rodes. mar. vi. c. z altā erat lucerna. ioh. v. c.

De sanctis felice et audacto

Sciendū est quod

cū beat⁹ felix traherēt ad mortē p
noier xpī. qdā repēte se i medio pñstis dicēs.
Ergo sū christian⁹. Bixerūt carnifices. er-
go venes z tu. Cū aut nomē illi⁹ ignoraret
vocat⁹ ē audact⁹. q bñ felice audact⁹ allo-
ciat⁹ sicut z beat⁹ iohēs alexandrīn⁹ ep̄s ob-
erimā i paupes xpī pietatē. iohēs elemosi-
nari⁹ dicit⁹ ē. c. festū. ix. kl. februarij celebrat⁹
De natiuitate bñe marie uirginis.

Estū natiuitatis

bñe marie. qñ vicz in mūdo nata
ē. iō celebrat⁹. qz fuit i vtero scifica-
ta. iuxta illū ps. Sanctificauit tabernacu-
lū suū altissimus. In B festo legit genealo-
gia saluatoris. imo ipsi⁹ bñe vrginis qz de
eadē fuerūt genealogia. Un legit euāgelū
math. j. c. Liber generatiōis. de q dictū ē i
vi. pte sub natali z sub festo apłoz philippi
z iacobi z eplā. Ego q. eccl. xxiij. c. Alie ec-
clesie dicūt. Dñs possedit me. puer. viij. Cā-
tat etiā hystoria de laudib⁹ ipius vrginis.
In qbusdā tñ ecclijs legunt cārica cānicos
rū q magis pñet ad festū assumptionis put
ibi dictū ē. Bñt etiā ad horas caplin Ego
q vntis. eccl. xxiij. c. Sane B festū oli nō ce-
lebrabat⁹. sz qdā vñ religiosus plurib⁹ anis
audiuit angelos in hac nocte solēzantes
in celis. cū cām qñenti reuelatūz ē angelos
gaudere. qñā bñā vgo nata fuit i illa nocte

qd aplic⁹ autēficauerat z festū celebrari pñ-
cepit vt in solēzando celesti curie pñmes-
mur. Itā aut bz B festū ieiunū institutiōis
pñt tñ habere deuotiōis. Olim etiā nō ba-
buit octauā sz Innocēt⁹ papa. iij. cā insti-
tuit. Elacate enī romana ecclia p obitu gre-
gorij pape. ix. cardinalib⁹ pñcordare neqñ
tibus romani post plures dies eis inclusis
multiplices molestias eis inferebat propē
qd dñi cardinales regine celi vouerūt q si
ei⁹ meritis pñcordaret. z abire libere possent
octauā suē natiuitatis dñi neglectā celebra-
dā de cetero statuerēt. Sicqz in celestinum
papā pñenerūt z liberati sūt. sz qz idē celesti-
nus vñt solū. xviij. dieb⁹ nō potuit votum
implere qd postmodū dicit⁹ innocēt⁹ ei⁹ suc-
cessor impleuit. Et nota q ecclia tres nati-
uitates solēzant scz iohis bap. bñe marie et
christi. Si qdē iohēs fuit lucifer. qz sicut lu-
cifer pñcedit solē. sic ipē christū. pñm enī apre-
pñcauit. maria fuit auroz. natiuitas xpī
ortus solis. qz in eo splēdor patris apparuit
pñdicte aut tres natiuitates designāt tres
spūales natiuitates. Itā rena scimur cū iō-
hāne i aqua. cū maria i penitētia. z cū xpō
in glia. Cū igit oporteat q cōtritiō pñcedat
natiuitatē baptisimi in adultis z natiuitatem
glie sūt. iō merito ille due vigilias hñt. Sz
cū penitētia tota sit p vigilia nō oportuit q
ipsa vigilia haberet. Et iō hoc festū vigilia
sue ieiunū nō habet. Et ē sciendū q beat⁹
fulbertus ep̄s cardinensis fecit illa tria re-
sponsoria. Virgo yesse. Solem iusticie. et
Eborus noue hierusalem

De exaltatione sancte crucis

Exaltatio sancte

crucis dī quia colobreas rex per
saz hierosolimā venit z lignūz
dñicū inde secū tulit. z scā domo. celo sūt. in
eadē sedē sibi fecit. z lignūz a dextris posuit
loco filij. gallū vō a sinistris loco spūsan-
cti. z ipē stans i medio se deū vocari iussit.
Qd audies eraclius impator roman⁹ aci-
em mouit iuxta danubiū q fluuī⁹ ē plarūz
nō hñc q in sueua nascit. sed aliu eiusdem
nois. in devicto filio colobree singulari certa

mie crucē dñi tulit. Et cū appropinquaret ma-
gna pōpa hierlm. portecuratus p angelū
clausit ne intraret. Qui cū vebementer
amiraret. audita ē vox de celo dicens. regem
regū nō sic intrasse hierlm phaleratū. qñ p
oibus pati venit. s. huilē & sup aznā sedētē
Et statim recognoscens elationē suā. dēq de
scendit. & humiliter ē valde. & porte ei spon-
te apertę sūt & nudis pedib⁹ ciuitatē intrauit
& in ei⁹ introitu multi diuersorū morborū
generib⁹ detēti curati sūt p crucē & impera-
tor ipse in hac deuotissimas crucis. prupit
laudes dicens. O crux splendor cunctis
astris mūdo celebris. zc. Ille ergo crucē ex-
altauit & exaltandis diē i futuris epis sibi cō-
femētib⁹. in suo ipso statuit eē solē. Ser-
gi⁹ vō papa lōgis p⁹ ipib⁹ i sacramento beati
petri inuenit capla argenteā & in ea crucē ex-
salutiferi ligni mag⁹ pōtēde ppositā lapidib⁹
bus pciolis adornatā. q posita in basilica
saluatoris adorāt a pōlo in die exaltandis
Est autē mai⁹ festū inuētiōis q exaltandis
pp⁹ auctoritatē instituentis. Itā illd a papa
leufebio istud vō ab ipatore institutū ē. In
festo dē epla. q dē in ramis palmarū. qz ea
agit de exaltandis scē crucis. Alij legūt illā.
Chast⁹ fac⁹ ē. ad i. p. b. i. c. Legit etia in
quibusdā ecclesijs euāgelii in q fit mentio
de aduētū rpi & fulgore. Sic fulgor erit. zc.
qd & dicit puenit tpe aduēt⁹. In alijs vero
dē euāgelii de nicodemō qd qdā dicit i fe-
sto inuētiōis scē crucis. Ibi ei dicit. Sic moi-
ses exaltauit serpētē i deserto ita exaltari op-
tet filiū hoīs. Coiter tñ dicit q melius ē dicere
euāgelii. Itā iudiciū ē mūdū. iob. xij. c. i q
dicit. Cū exaltat⁹ fuero a terra oīa traham
ad me ipsū. Idrefano vō illa dicit que ante
pasca p. xv. dies seu in qbusdā ecclesijs p qñ
qz dē vō alij volūt illa q dē in tpe pascale.
Dicitur etia ab horas caputulum. Chri-
stus factus ē pro nobis. ad i. p. b. i. c.

De scō matheo apostolo & euāgelista
Eatus matheus
leuita fuit. Eratautē bebr⁹. & vō
bebraice scripsit bebris in iudea.
sed postea liber ei⁹ fuit trāslat⁹ in grecū. de

inde in latinū. Et nota q euāgeliz. qd ipse
pprijs manib⁹ anno dñi qdragesimo scri-
psit cū ossib⁹ bñ barnaberepñ ē. qd qdem
euāgelii beat⁹ barnabas secū ferebat & sup
egros illud ponēs tā fide barnabe qz meri-
to bñ matthei. pñuo liberabat. Marcus
vō edidit aquileie euāgelii anno dñi. xliij.
Dicit hodie epla. Unicusqz vestz. eph. i. iij.
c. Alij vō dicit. Silitudo vult⁹. Ezech. i. ca.
Euāgelii ē Bñ transiret iesus. matth. ix. c.
In vigilia vō ē euāgelii. Elidit iesus pu-
blicanū. luc. v. c. Idedicauit autē sub ga-
caligula impatore q sic dicit⁹. qñ natus
ē i expeditōe. & cooptus caligis. Iohes at
sepit sub numā. marc⁹ sub nerone. Belu-
ca uicernū ē. qdā tñ dicit q sub nerone.

De sancto mauricio & socijs eius

De galli exercu
issent exercitum in romanos dux
egipti collegit exercitū in q fuit beat⁹ mau-
rici⁹ qui sub se habebat legionē in q erant
sex milia sexcenti & sexaginta sex. Cum ergo
eēt in exercitu. tyrānus voluit eos cogere
adorare ydola qui noluerūt. & ppter ea de-
cimā pte accepit tyrān⁹ & interfecit. Qd vi-
dēs beat⁹ maurici⁹. puerit sermonē ad so-
cios oīs vt virilitē staret. & sic ab eo confor-
tati passi sūt martiri. Fuerūt autē baptiza-
ti anteqz romā veniret. Et nota q dē dñi mau-
ricio & thebea legione q inueniūt ples the-
be. Tñ i egipto vbi sunt mauri. Altera in
grecia vbi sūt thebani. alia in india vbi sūt
thelbite. Isti socij mauricij erāt de egipto.

De festo beati luce euāgeliste
Beas syrus fuit

nanōe & antiochenus patriar-
cha & pōcauit in bithinia vbi suā mortem
nō martirio finiuit. Fuit enā pictor et me-
dicus. & fm hiero. fuit discipulus aploz. et
nō dñi. Clementi ad fidē p⁹ dñi resurrecti-
onē vt legūt in glosa sup ezech. li. qdā di-
cāt q fuerat de septuaginta duob⁹ discipu-
lis dñi & scripsit euāgelii in achaia. Viri-
tū aut octoginta qtuor. ānis. Ipe euāgeliz
& ac⁹ aploz pposuit. Fuit discipul⁹ beati

pauli a q didicit qd docuit. sic & beat⁹ mar-
cus a bñ petro. In plogo tñ euāgelij sui i-
uenit q ipse didicit multa a qbusdā qui in
pncipio cū dñō fuerūt. Sed beat⁹ paulus
nō fuit a pncipio cū dñō. ergo non didicit
ab eo qd docuit. Solū qdā didicit ab
eo & qdā ab alijs. sed maxime a bñ paulo.
Credūt tñ q ipse ad beatā viginē tanquā ad
arcā testamēti recurrēs ab ea d multis cer-
tificatus fuit pncipue de his q sibi soli cōsta-
bāt. sicut de angelica annūciatōe & xpi na-
tuitate & bñdī. de quib⁹ solus lucas agit.

De festis scōz simonis & iude aploz

Iacob⁹ minor fra-
ter dñi & simon & iudas & ioseph
q & barabas & etiā iust⁹ cognouit⁹ est. ne
prop⁹ iniusticiā ab apostolatu fuisse repro-
batus credat. fratres fuerūt filij marie cleo-
pbe q alpheo nupta fuit. Simon autē iste
dicit⁹ ē zelotes. dicit⁹ etiā simon cananē⁹
qd idē ē a cana vico galilee. Cana enī zelus
interpretat⁹. habuit enī magnū zelū aiaz. Iu-
das enī multipl⁹ cognouit⁹ ē. Dicit⁹ enī
iudas iacobi. supple frat vt pmissū ē. dicit⁹ ē
etiā thadeus a tharta qd ē regia vestis. & de
us. Thade⁹ interpretat⁹ apprehendēs pñ-
cipē. Ipe enī fuit vestis regia per ornamē-
ta virtutum p quas apprehendit pncipem
chastit⁹. Dicit⁹ enī etia lebeus qd sonat cor-
vel corculus. i. cordis cultor. Inter pmissū
ioseph & marthā sortēs iactē sūt. Et de simo-
ne dē q crucifir⁹ mortu⁹ ē. Alij tñ dicunt q
non est iste simon qui fuit fili⁹ cleopbe sed
alius simon crucifir⁹ est. Iste simon pre-
dicauit in egipto postea vero venit in bie-
rusalem. & ibi fuit episcopus post beatū ia-
cobum minorē qui dicit⁹ ē frater domini
& ibi crucifir⁹ est. Viri autē centū vigin-
ti ānis & suscitauit anteqz morerē. xxx. mor-
tuos. Tñ in eius legenda inueniūt. Ter de
nos mortuos merlos fluctibus humane
vite reddidit vsibus. Filiū enī hospitis sui
merum fluctibus suscitauit. Idortu⁹ aut
est in borboro & non in pastoforio. Idalto
forum vt quidā volūt ē porticus templi.

in quo iacebant custodes templi. Iudas
autē pōcauit apud persas & medos & mor-
tuus est apud armenos.

De festo omnium sanctorum.

De singula 100

la romanoz rome templū habes
renō possent. romani vñū templum in bo-
norē sybeles matris dōz & oīz deoz ipoz
fecerūt. qd dicit⁹ ē pantheon. a pan qd est to-
tum. & theos deus. Successu vero tempo-
rū bonifacius papa penit a foca cesare im-
patore cōstantinopolitano q perat roma-
nis. tēplū illud sibi dari. quo obtento abie-
ctis inde idolis dedicauit illd. iij. yd⁹ maij
ad honorem beate marie virginis & oīum
martiz & dictū ē festū illud beate marie ad
martures. Itā dñi enī fiebat festa de pfflori-
bus sed solū de martirib⁹. Tñ iustitū
fuit festū beati iobānis ān pōrā latinā oc-
caliōe martirij qd quātū in se fuit sustinuit
Statuit ergo idē papa vt singlis ānis illa
die celebraret festū de martirib⁹. sic in kal.
eiusdē mensis celebrat festū aploz. Et i bo-
nore beate marie & oīz martiz cātauit ibi
Terribilis est locus iste. zc. q tantū in dedi-
catione ecclie solet dici. Vlex gregorij. iij.
hoc festū martiz trāstulit ad kalend. nouē
bris. vt tunc collectis tē frugib⁹ pueniētes
ad festū posset copiosius victualia inue-
nire. instituit tñ fieri festū nō solū aploz &
martiz. s. etiā scē trinitatis & oīz angeloz
& cōfessorz & generaliter oīum sanctorz & sa-
ctaz & etiā electoz. vt patet in hymno & illi⁹
officiū ordinauit. Institutū autē fuit hoc fe-
stū qtuor de causis. Idamo pp⁹ pmissā tē-
pli dedicationē. Scdo pp⁹ omīssorū festoz
suppletionē. Itā enī prop⁹ ipoz multitudi-
nez de oib⁹ spēalitē festare valem⁹. Terno
prop⁹ negligentiaz in festis q celebrauim⁹
pmissaz expiationē. & s rō tangūt i simone
q hac die in ecclia recitat⁹ vbi ita dicit. Beate
tū ē vt die ista oīum sanctorz memoria ha-
beat. vt qquid humana fragilitas p igno-
rantā aut negligentā vel p occupatōez rei
secularis in solennitatib⁹ scōz minus per-
egisset in hac sancta obseruatōe pfoluatur

Quartoppē faciliore orōnū nrāz ipetratō
nē. Facili' ē qd peim' obinebimus si sit
oēs intercedat p nobis qz ipossibile ē mul
titudine nō eraudiri. Et in orōne bodier
na de multiplicandis intercessorib' largiari.
Quare aut festa scōz celebrent dictū ē i p
hemio hui' pns. Hoc festū bz ieiunū illi
tūdis. nec d' q's comedere illa die vsqz ad
vespas nec ieiunū d' mutari ut qdaz faci
unt propē sanctū qntū. Qz vō b festum
oīz scōz ē generale iō variat illi' officiū
put habet varietas oīz scōz. Prima enī
antipha z pma lectio z pmi rñsorū deni
mitate cātāt. qz festū ē trinitatis. Scdo loco
cātāt de brā maria. Tertio d' angelis. qro
de prophis. Quinto d' aplis. Sexto d' mar
tirib'. Septimo de cōfessorib'. Octauo de
v'ginib'. Nonno de bñs oib' sit. Auctoritas
aut illi' officiū obseruat in lectioib'. Itā in
qbusdā eccl'is in b festo maiorē ecclia. enā
ep's si pns fuerit. lectionē legit de trinitate.
scz pma vel decan' vel salte sacerdos. z sic
fir descelus p psonas in legēdo vsqz ad pue
ros. Octauā nāqz lectionē de v'ginibus le
git vñ' ex pueris. Itā sp nonā lectionē ma
ioris ē legere. Octauū enā rñsorū dicit de
v'ginib' scz Audui vocē. qd cātāt a quīqz
pueris corā altari brē marie virginis si fue
rit ibi. cādelas in manib' tenētib' ad repre
sentationē qnqz pudētiū virginū lapades
ornatas z accēlas bñnū. Dicit enā caplm
Thidi turbā. Apoc. vij. c. Ad missā vō dicit
eplā. Ecce ego iohes. q ē apoc. vi. c. Illa d
qz gloriosū. apoc. vij. c. Euāgelū. Quidens
ielus turbas. matt. v. c. In v'gi. vō d' eplā
Ecce ego iohannes apoc. v. c. Et euāgelū
um Descendens ielus. Luce. vij. c.

Officiū mortuorum.

De loco de offi
cio mortuoz dicēdū ē z qnqz vo
cat agēda ab ago gis. qz in ceteras sui sig
ficandōs agere idē ē qd celebrare. inde ergo
officiū ordinatū ad celebrē defunctorū me
morā agēda vocat. qnqz enā vocat ereqē.
ab ereq' ereq'us. qz in alias sui significandōs
ereq' idē ē qd extra alia seq' Officiū ergo seu

obsequiū i sepulturis mortuoz ereqē vocā
tur qz celebrat dū mortui extra viuos sepe
liēdi ferūt. vñ' qz extra horas canonicas spe
ciales z singulares bz obfūatias. Sane b
officiū pnuat festo oīz scōz z sūt tres di
es pnuatib' misterijs deputati. nā v'gi
lia oīz scōz dies ē afflictōis. solēntas dies
ē erulandōis. bodie vō dies ē orōnis. In p
mo nos ieiunādo affligim' pñis vitemi
seriā recolētes. In scdo bñtudinē scōz con
gaudem' grāz actōes dño referētes. In
tertio p his q i purgatorio detinēt oram'.
eis mō penā miorē mō plenā absolundēz
orōnib' ipetrātes. Siqdem pmemoratio
oīz fidelū defunctorū i futura ē fieri ab ecclia
tali die vt generalib' bñficijs adiunget qui
spēalia brē nō valēt sic z de festo oīz scōz
pmissū ē. Sic ei pñ' damian' ait. Sāc
edibo pperēs q apd vulcanū ciclie crebre
voces z ululat' demonū audiebāt plāgen
tū p eo q aie defunctorū p elemosinas z orō
nes de eoz manib' eripiebāt ordinavit in
suis mōaliterijs vt p festū oīz scōz fieret
pmemoratio defunctorū qd fuit p modū a
tota ecclia approbatū. Scdo ergo videam' a
qb' fuit institutū officiū mortuoz. scdo vbi
habuit iūū. tertio d' mō celebrādi illd. qro
de mō sepeliēdi. Fuit āt pmo institutū ab
aplis s' n ab origine vt testat ysidorus. in li
bro de eccl'asticis officiis qd fuit ad auctū
z ex maria pte ordinatū ab ipo. Et ipz cō
mēdat beat' aug' i encheridion dices euz
fuisse fm i eccl'asticis officiis p' aplos.
Hoc officiū iūū habuit i veteri lege. nā sic
ait amb. mortuo iacob ioseph z alij frēs sui
cū mltis egiptijs attulerūt eū i ebron. s' pns
eū fleuerūt. xl. dieb' i egipto z postea fleue
rūt eū. vij. dieb' i zab gen. l. c. itē legit i deut.
vl. c. q mortuo moise fleuit ppls i l. r. x. die
bus z sili fecerūt de aaron z de maria. Itē
dicit salomon Luce' filij sapientis mortui
vij. dieb' luce' filij stultū sempit' iō qz ine
ternū puniet. Nota āt q qdā faciūt memo
riā p defunctis die tertia seu p tres dies replē
tantes triduanā dñi sepulturā seu respectū
bñtes ad resurrectionē xpi qui die tertia re
surrexit. resurrectionē euz chusto mortuis

poplātes seu ad trinitatē. Eleetiā vt qd vt
uētes triplici peccauerūt v'z cogitatōe v'
bo z operemitat eis dē. Alij vō faciūt missā
celebrari septē dieb' seu p septē dies. z vñi
qz oīdū i libro numeri. xix. c. vbi d' q q teni
geru cadauer mortui boīs. ac propē hoc se
ptē dieb' imundo fuerit asperget' ex hac aq
die tertio z septimo z sic mūdabit. Sane i
mūdus propē cadauer mortui boīs signifi
cat pollutiā aīaz ppi mortua opa. Celebrat
ergo p septē dies. pmo vt defunctus ad sab
batū etne qentis cū valeat puenire. Scdo
vt ei remittant oīa pccā q pmissi i vita sua
q p. vij. dies ducit. Tertio ppter septenariū
aīe z corpis. Etia enī tres bz vires. s' rōnabi
litate pcupiscibilitate z irascibilitate. corp'
vō pstat ex qtuor elementis. vt ergo pccā q
bō p b septenariū siue in hac vita q p septē
dies ducit pmissi delectant septenariū mor
tuis celebrat. Quarto sic filij iacob pte de
functo fleuerūt p septē dies vt pmissū ē. ita
z ecclia p suis defunctis celebrat officiū se
ptē dieb'. Quidā aut faciūt nouēdinale. i.
officiū nouē diez vt p b officiū mortuoz
aīe a peni liberate nouē angeloz ordinib'
associent. Bñ ā qbusdā nō approbat ne gē
tiles unitari videamur a quib' b sumptū
ē videt. qui nouē dieb' lugebāt mortuos
suos z in nono die cineres eoz pyramidib'
vel in bustis recōdebāt. Alij vō celebrari fa
ciūt p suis defunctis p. xxx. dies vel tricesi
mo die. Scdo qz filij i l. r. tot diebus fleue
rūt moisen z aaron vt pmissū ē. Scdo idō
qz ter decē faciūt triginta. p ter enī trinitatē
p decē decalogū intelligim'. Tricenariū
ergo mortuis facim' vt qd in obseruandōe
decalogi seu pceptoz xpi z trinitatem pec
cauerūt eis dei mīscdia pdonef. Tertio qz
numer' lune. xxx. dieb' pficiē. iō tricesima
die vel. xxx. dieb' fit mortuis officiū vt opa
eoz corā deo plena ēē intelligant. Quidāz
qz quaterdecies celebrat siue quadragena
riū faciūt vt qd illi in doctrina qtuor euā
gelioz z in decē pceptis legis peccauerūt si
bi cōdonef. Rursus q die quadagesimūz
seruat repñant dñicā sepulturā. optantes
mortuis gl'iaz habere cū xpo q quadragita

bonis iacuit i sepulcro. pputata hora nona
i q emisit spūm z vltima hora noctis dñice
in q resurrexit fm aug. Repñat enā. qz vt
pmissū ē mortuo iacob filij eius luxerūt. xl.
dieb'. Alij quiqz genariū faciūt qmā sicut
beda z greg' dicit in glo. sup locū illūz vbi
habet q abraā qsiuit a dño volēte subuertere
sodomā si qnquaginta fuerit ibi nunqō
destrues eos z rñdit dñs nō. Quinqz gena
ri' numer' pfect' ē z significat annū iubileū
id ē octauā etatē in q erit remissio z plena li
bertas. Ut ergo aīe defunctorū plenariā li
bertatē z peccatoz suoz remissionēz adipis
cant qnquaginta diebus p illis celebrant
officiū. Ideterea d' i marco. Unū granūz
afferebat trigita z vñū seragita z vñū cētū
Alij seragenariū faciūt pro eo q seragesi
ma significat merorē ecclie pte absentia spō
si z eū p solationē due aledant vt dictū ē i
vj. pre sub dñica seragesime. Et sic bi repres
sentat merorē pte absentia defuncti sui i q
rū p solationē z aīe defuncti expiationē sacri
ficiū in ecclia deo offerē z paupib' elemo
sine largiūt. Nonnulli enā celebrat cētēsimū
diē vt mortui trāseant a leua in dextram a
milina in triūphū a terra in celū a miseria
in gl'iaz a morte in vitā. Opāt ei illis etnā
beatitudinē q p centenariū vltra quē nō ē
numer' designat. Quidā vō ānuersariū
obseruat triplici de cā. Scdo vt defuncti
de ānis calamitatis puenāt ad ānos em
tatis siue ad vitā eternā q sine fine ē. z qua
si ann' i se reuoluit. vel qz ibi ē ydēptas et
nulla repit varietas. Scdo qz sic sanctorū
ānuersariū ad ipoz bonorē z nrāz vtilitā
tem celebram'. prout dictū ē in pbenio b'
pns. sic z ānuersariū defunctorū ad ipoz vti
litatē z nrāz deuotionē. Tertio die ānuers
sariū p defunctis iō repetit. qz fm aug. quali
sit eis in alia vita nescim' z melius ē vt eis
sup sit bñficiū nostr' qz desit. Annuersariū
aut si pñgerit i die dñica vt i aliq celeb' so
lennitate nō d' mutari ad sequēte diē. pñfit
in festis sanctorū. s' fiat in die pcedē vt citi
us occurrat penis defunctorū qz in purga
torio sustinēt. Defuncti enī nostro indigēt
auxilio z bñficio s' nō scī. Die qdē festū

no anniuersariū nō dē celebrari nec missa
p defunctis dīa nisi corp⁹ pñs fuerit tūc sic.
qz oī tpe pōt missa p defunctis celebrari ca
dauere pñe nisi in pasceue. Tūc enī nō dē
corp⁹ inuulnari. nec missa p eo cātari qz
tūc corp⁹ xpī inolari nō dē s; vsq; in crasti
nū reseruet. tūc s; in sabbato p missa p
illo cātari t corp⁹ sepeliri. Sili si qz in die
pasce moriat corp⁹ ei⁹ vsq; in crastinū re
seruet sup trā. tūc cū celebratōe misse sepe
liaf. Itā dē dē corp⁹ sepeliri absq; missa. qz
uis pñs fiat in plerisq; locis. Licet aut fm
gabilōn. pñs qūdie sit p defunctis orādū
sacrificādū. In pmissis tñ dieb⁹ h spēali
agat ab amicis. Si qdē aliq oī tpe. festiuis
dieb⁹ dñtarat exceptis generalit⁹ orant p de
fūctis i officio vespinali t matutinali. alij
missa qūdie p eis celebrāt. alij i mēsis iuno
nouē psalmos t. ix. lectōes t. ix. rñsona cā
tāt. Et qdē scā t salubris ē cogitatio p defū
ctis exorare pñs soluat. In qbusdā
locis nō dē i ecclia officiū mortuorū a qñra
feria cene dñi vsq; ad octauas pente. dicen
tes q oīa officia illius tps debet cēbrema.
nec i dñicis dieb⁹. **L**egit aut q qdā ab
bas phibuit monachos suos celebrare do
minicis dieb⁹ p defunctis. sed mortui ppt h
durissimis vberib⁹ eū affligerūt t iō phibi
tiōne bñōi reuocauit. Et nota q suffragia
q fuit in ecclis p defunctis valde bonis ac
tiones sūt grāz. ille enī aīe q sūt pfecte bone
stati cū egrediūt a corpib⁹ euolat ad celos
nec subsidij nris egēt. p valde malis fuit
qlesciq; solatōes viuorū. eis enī subsidia
nrā nō pñt. qmā aīe illoz statim descēdūt
ad infernū. Itā mediocriter bonis q sūt
in purgatorio sūt expiatiōes. Itā medio
criter malis q sūt in inferno sūt ppiati
ones siue penarū mitigatiōes. Itā fm aug.
qb⁹ pñt aut pñt vt sit plena remissio. aut
certe vt tolerabilior sit dñatio. Quidā tñ
p eodē sumūt mediocriter bonos t medio
criter malos qz vocāt non valde bonos. q
vix intrāt in purgatoriū qz viuētes iūctā
pñiam nō pferunt. qb⁹ pñt elemosine orō
nes ieiunia t sacrificia q p eis fiunt. Itā vt
dicūt eis q sūt i inferno nihil pñt. illud etiā

nota q fm biero. cū p cūctis aīab⁹ psalm⁹
vel missa dñi min⁹ qz si p vno qñbz dice
ret accipit. Circa h tñ dīa p q si suffragia
fuit in spēali magis pñt illis pro qb⁹ spēa
li fuit qz alijs. si fuit i genere seu i cōmagis
pñt illis q plus meruerūt i hac vitā t sibi
prodesse si i eqli vñ maior nēitate existit.
Licet igit fm aug. n̄ pñt oīb⁹ p qb⁹ fuit.
qz tñ nescim⁹ qb⁹ pñt vel nō pro oībus
facienda sunt ne alijs pñt mittat. Melius
nāq; superiūt eis quib⁹ nec obsūt nec pñt
qz defūctis eis qb⁹ pñt. t iō dies anniuers
larij sit vt pñt. S; nūq; suffragia ei⁹
q propi mortale peccatū i caritate nō ē pro
sūt ei q i caritate recessit. Bñdeo opa sacra
mēntalia vt missa officioz mortuorū collecte
t sūtia pñt scā bñ valēt t defūcto pñt. tūz
qz illa a deo nō ab opante efficacia bñt. tūz
qz illenō pñt nō iō qz iō dñi oīum vix
totū ecclie nōie h agūt fm ea q dñi sūt i pro
benio qñte pñt. si vñ tñq; pñt pñt aīa
suffragia fac aut h agūt aliō nōie aut suo
pñt. Si alieno vt qz defūcti seu alteri in
caritate existis iussu de illius bonis elemo
sinā tñq; mīstet pro eo fac iūc qdē illi pñt
qñā is iūctat facere cui⁹ mādato fac t q
mādāt solui ipe solueret videt. Itā dē q pñt
grinatōis vñ ab vno emissū alter ei⁹ iū
su ereq pñt. Itā dē s; si duo qz alter in carita
te ē alter nō. pro defūcto psalteriū legūt. t si
elemosina dat iusto vt oriet p defūcto. his
etenī casib⁹ pñt defūcto rōe caritatis bñt
iusti adiūcti. si aut suo pñt nōie t de pñt
qz pro illo elemosinā dat vt orat vt ieiunat
vt alit se affligit. qz cōter dicūt theologi q
talia i nullo pñt ei. nā legūt iob. ix. scim⁹
qz pñt de⁹ nō exaudir. Itā illud cēa t nō
euāgeliste fuit vñ. Et Esa. i. Cū multiplē
caueris orōnes nō exaudir. man⁹ ei vñ
sanguine. i. pñt plene sūt. imo fm greg. dñi
is q displicet ad infēdēdū mūt iūcti iūdi
cis anim⁹ ad deteriora prouocat. Bñ enī
imqz dona nō respicit t iustoz solum ora
tiones exaudir. Itē dñs p amos propbetā
Vota pñt terre. i. peccatoz nō recipiā
Vex cū pauci sine crimie viuāt talis snia
q mīscōiaz t tot suffragia defūcti adimūt

t viuorū charitatē ad illos refrigerare fac ē
numis dura. t iō nō sequēda videt. Si enī
oībz qz scia culpe arguit suffragia pñt
mus illi paucorū suffragijs iuuabūt. Bñ
dñi ergo videt q qz suffragia ei⁹ q tñ nō
in caritate i fide tñ illi q in caritate decessit
nō pñt ex merito vite agētis. qz tñ illa fū
unt s; doctrinā ecclie t pñt q i fide ē t p eo
q talia recipere meruit bñficia. vñ deficit car
ritas agētis supplet merituz fidei t caritas
ecclie talia dīctat. ac defūcti capacia susci
piētis. nec nō t liberalitas dei miserentis. q
fm Ambr. bñficia nō reuocat imo cumulos
liberalitatis āplificat t sua largitate opus
ab alio factū pñt reputat ac si pñt pro q
fuit factū ē. Itā t fm iura aliq alienū debi
tū exolūtē ipe debitor liberat. t si suo lega
ta sit libertas si tñio decessit pñt. qñq; illa
decessit pñt liber ē. S; t pñt q capax nō ē al
teri legatus t hereditare acqñt pñt. t is q ob
crimē p alijs postulare phibet p se t p his
qz curā gerit adimūt. Et fm aug. qz qz i la
pideo cānali nō generet. tñ aq in dñi trāiens
terrā fecūdat. Et biero. Si qñ videris iter
multa opa pñt qz facere aliq q iusta
sūt. nō ē tñ iust⁹ de⁹ vt propter multa mala
paucorū bonorū obliuiscat. **S**ane defū
cti sūt suffragia q pñt fuit trib⁹ mōis s;
aug. Itā pñt pñt reuelatiōe. qñ s; de
eis reuelat. Scō pñt bonorū angelorū mani
festatiōe. angeli ei q h spñ nobiscū sūt t oēs
actus nros pñt qñ i iustā pñt ad eos
descēdere t eis pñt nūciare. Terno pñt aīa
rū hinc exētiū inuatiōe. Quarto per
piennā cum vix se a penis sentiūt releuari
Scēdū aut q defūcti valde mali nesciūt
qd a viuīs agūt. nisi qñt eis scire pñt.
sūt nec mediocriter boni ad huc i igne purga
toriū pñt q nō dñi dñi visionē fruunt nisi
quātū p aliquē de pñtis modis pñt
eis scire. Sed valde boni q iā ea fruunt bñ
sūt qd huc agūt. iūctā illud greg⁹. Quid ē
qd nesciāt q videntē oīa videt. Illi tñ dicūt
eos scire oīa q eis necessaria sūt t non alia
Tñ Esa. ex pñt iūcti afflicti aut. Abraam
pñt noster nesciūt de h. Et vñ mortuis cu
ra sit de viuīs. aug⁹. late psequit i libro de

cura p mortuis agēda. Ab hoc sic aug⁹ ait
multi alijs ex mortuis vñ somnis vñ alio
qñq; modo viuīs apparere credunt. et vñ
eorū inhumata iacerent corpora. atq; vt eis
sepulcra fierent t alia huiusmodi innume
ra sepe admonuisse. t illa vera reptum ē i
dialogo gregori t in alijs plerisq; scriptu
ris autēntis repit. Vñ vt idē aug⁹ i pñ
misso libro ait. Quāuis mortui talia i som
nis indicare vel petere videant. nō ideo pu
tandū ē eos ista sentire. Itā t viuētes ple
rūq; apparent in somnis dormientibus dñi
ipi senesciūt apparere t ab eis q h somnia
uerūt audisse dicēb⁹ q eos i somnis agē
tes aliquid vel loquētes viderūt. Tñ vt di
cit credēdū ē q be sūt angelice opatiōes per
dispensatiōe pñt dei ad qualescūq;
solatiū viuorū. Concluz enī anqñtā. ait
q plerūq; demonū illūsiōib⁹ t fatāsiman
bus sepe seducit. Officiū mortuorū imitat
oīno tñduā xpī sepulturā. Sicut enī in
illo tñduo ita t in h officio oīa laudis can
tica subacem⁹ t solēntes quālibet sub
trahimus. Itā in missa bñdictōes ab epō
nō petim⁹. nec agēda dicim⁹. Bñ labia
mea apies. t. Bñ i adiutorū meū. nec bñ
dicim⁹. nec inuatiōnū. nisi corp⁹ pñs sit.
t etiā i vigilijs. nec glā patri ad rñsona vñ
sine psalmorū. nec ad lectōes bñdictōes pe
tim⁹ vel dam⁹ nec dicimus. tu aut vel deo
grās. nec in missa allā. nec gloria in excelsis
nec ite missa ē. Itā in veteri lege prohibuit
fuit oleū letitiae t thūs suauitatis p peccato
offerri. Itā dñi et enī ē vindicta peccati Tñ
vbi peccati ibi tenebre. nec dñi leticia. nec
canticorū leticie decātiō. vbi ē lux⁹ t con
tristatio mētis. at ereq; p mortuis celebrāt
cū lucu. Rursus laudes supprimim⁹ qz q
mortui trāleāt ignorātes nescim⁹ vñ lauda
re dñm debeam⁹ de iusticia vel de mīscōia
Itā dñi repmim⁹. qz tristes i hūc mūdū
intrauim⁹ t tristiores erim⁹. nō ergo seqñ
tia dñi dñi q ē cāticū exultatiōis. Ab hoc li
cet i missa pñt debeāt oēs thūrificari ad
designōn q illoz orōes ad celestia dirigūt.
in missa tñ p defunctis nō dñt thūs pñt
portari nec offerri. i. altare thūrificari s; circa

corp⁹ tñi. qz Bin lege p⁹hibiti fuit ut iā pre
missu ē. Null⁹ ergo in B officio thurificat.
ad notadiū q mortui amō nil suis valēt ora
tionib⁹ pmereri. vñ ps. Nō mortui lauda
būnt dñe. Ipa at defictorū corpa thurifi
cant z aq bñdicta aspergunt. nō vt eoz p⁹ciā
tollant q tñc p⁹alia tolli nequnt. s; vt ois i
mūdoz spūz pñtia arceat z fuit etiā in sig
nū societatis z cōionis sacramētoz quam
nobiscū dñi vixerūt habuerūt. vñ z dionisi⁹
tradit q antiq⁹ vñi mortuos osculabant
in signū vñitatis quā cū ipis habuerūt. p
fuit etiā h⁹ z filia inqñtū p⁹alia ipi deo reue
rētia exhibet. Quare at duplex vñus ponit
in introitu p defunctis scz te decet. z eraudi
orōne meā. dictū ē i vj. pte sub sabbato tñe
hebdomade q⁹dragelime. Itē i missa p de
fūctis nō dz intermisceri ozo p vñis put di
cni ē i iij. pte sub n. de orōne. par ē nō dat tri
plici rōe. pmo qz B officiu vt iā dictum ē tri
duanā xpi sepulturā vestigio seqt. vbi par
nō dat pp⁹ iude osculū dñestadiū. scōo qz nō
cōicam⁹ mortuis. qz nō nob rñdet. Ilos ei
sum⁹ i vj. etate illi i septima. inde ē q corp⁹
nūqz dz ecclā qz diu missa dñe celebrat
imo si pñs eēribi dz asportari extra eccliaz
i vestibulū ecclie quātacūqz auctoritate vñ
uēs fulgeret. z p⁹ ea ad missā de mortuis re
portari. Tertio qñā sic ex mltis granis sit
collectis vñ⁹ panis pficit z ex multis race
mis vñū elicit. sic ex multis fidelibus qz q
dā boni qdā mali sūt vna ecclia cōstruit z
coadunat. Ergo de mortuo hoīe nesci
mus adhuc vñz sit ipe d pformitate ecclie z
pacē habeat cū suo creatore z recōciliandē
iō pacē ad missā nō dam⁹ nec aliq⁹ laudē
p mortuis referim⁹. qz nō ē vñ agēdum sit.
Nō ē adhuc apparet eozū reqes. Quarta
etiā rō posita ē i q⁹ta pte vbi agit de osculo
pācis. ¶ Illō qz notandū ē q officiu mor
tuoz incipit a vespers. postea sequit⁹ vñ
lie quaz tria sūt genera. In qbusdā ei ecclie
suis legunt⁹ nouē lectiones de iob z incipiūt.
Idarce mibi dñe. zc. In alijs legūt⁹ d libro
sapie z incipiūt. Adeli⁹ eire. zc. In alijs vñ
de qdā smone aug⁹. s; vñcūqz sumāt abso
lute sine iube dñe bñdicere. z sinetū aut vel

ali o incipiūt z finiūt put in erequis qz in
dicto mūdo p xpo celebram⁹ seruat. Elez
tñ in qbusdā ecclis loco tu aut dñe termi
nant. Bñ mortui q in dño moriunt. q vba
sunt de apoc. xiiij. c. Frequēt at aut in B offi
cio ps. Le decet. qñā ibi agit de reditu fili
oz isrl⁹ a captiuitate i trā. pmissiois. sic z de
functi de captiuitatis miseria ad vitā pfici
scunt eterna. Bicit etiā ps. Dñe ne i furore
tuo. q cū sit ser⁹ in ordine psalterij tñ p oc
taua intulāt q i ser etatib⁹ p buc psalmū
dei rogātes vt septime etatis possimus tor
mēta euadere z ad octauā gliaz peruenire.
Officiū mortuoz nō bz scōas vespas vt di
cni ē in. v. pte sub n. de vespis. In p⁹lio to
leratū. statim ē q sacerdos missā defuncto
rū celebrās vt ei⁹ inimic⁹ mortē icurrat de
ponat z tā ipe qz ei ad B incitās exilio ppe
tuo pumat. ¶ Illūc vidēdū ē q⁹liter corpus
sepeliendū sit. z qdē qñ hō videt agere i ex
tremis dz poni ad terrā supra cineres vt ad
min⁹ sup paleas. p qd innuit q cinis ē z in
cinere reuertet z fit B exēplo bñ martini. q
vt in se alijs daret exēplū in cinere iacēs vt
tā finiuit. z si mortēs lrāt⁹ sit. legi dz passio
dñi vel saltē ps illi⁹ antequā vt sic ad maio
rē cōpūctionē moueat. Et dz eē crux erecta
ad pedes vt mortēs eam cernēs magis cō
terat z cōuertat. Debet etiā supinus iacere
vt semp erecta facie respiciat celū exēplo bñ
martini z pūqz expiret ei⁹ aia dño pmedēt
Idost qz vñ expirauerit cāpanē dñt pullari
put dñi ē i pma pte vbi agit de cāpanis.
Deinde corpus nūi vñuēs nouit inunctus
fuerit dz lauari. ad significādū q si aia p cō
fessionē z cōtritionē a culpa mūdāta sūnt
qz scz aia z corp⁹ eterna gloriificandē z cla
ritatē in die iudicij psequet qz illi s; iohā
nē vñ in dño moriunt z bñ sunt qui nullaz
secū ponāt maculā sed in B mūdo p pñiaz
derelinquūt. Sed cū de hac lōtione neqz in
peteri testa. scz leui. x. c. neqz i nouo scz acī.
v. c. aliqd agat si omittet nō mltū vt aut
quidā curandū eēt. Et aug⁹ dicit i li. de cur
ra p mortuis agēda. corpi bñano qd post
mortē ipendit nō ē saluus pñdiū s; bñanū
tatis officiu. Elez tñ cū maria magdalena

vxerit dñm an passionē math. xxvj. c. fecit ei
mortuū. qd nō possit facere mortuo. marci
xiiij. c. pñt inq⁹ vngere corp⁹ meū in sepul
turā. ex h⁹ pbari p⁹ corpa defictorū lauāda
esse. Nam sic hieronim⁹ ait i originali sup
illō math. vj. c. vñge caput tuū. i illis pñbul
vñguētis p balneis vt bāt. Canō tholetan.
pñlij statuit q q diuina vocatōe ab hac vi
ta recedūt cū psalmistatūmō z psallētūz
vocat⁹ ad sepulcrū deferant. Debet aut de
fict⁹ portari a consilib⁹ sue pfessionis vt si
fuerit diacon⁹ a diaconib⁹. si sacerdos a sa
cerdotib⁹. si sint ibi. aliter nō ē vis. qz nccitas
legi nō subiacet. cleric⁹ a clericis. catholicus
a catholicis. Si vñ fuerit de aliq⁹ fraternita
te deponet ab illis q sūt eiusdē fraternitatis
¶ Mulierib⁹ vñ nō licet corpa ferre. ne cogā
tur corpa sua lasciuiaz incitātia denudare.
qd facile pñge possit. Bñ at de domo ad
eccliaz seu sepulcrū portat sm qñdā loco
rū morē ter i via paulat. Idmo ad significā
dū q ipe i hac vita erās vt possit digne dño
pñtari. z cū alijs scīs ppetua qete pfui. in
trib⁹ specialit⁹ seipm excitauit. vñz i dilectō
ne dei. i caritate primi. z i custodia sui. siue
q i fide scīe trinitatis vñt atqz vitā finiuit.
Scōo ad repñtandū q dñs i mūdo i vñre
terre paulauit. Tertio tres pause sūt i via.
vt p tres dietas psalmodie q tñc dñ. trina fi
atei absolutio a delictis trib⁹ modis. s. cogi
tatōe. vñbo z ope pmissis. Exo. iij. Quā triuz
dierū ibim⁹ i solitudine. Deinde ponitur i
spelūca. in q in qbusdā locis ponit aq bñdi
cta. et prūne cū thure. Alqua bñdicta ne de
mones q multū eā timēt ad corp⁹ accedāt.
Solēt nā qz dñe i corpa mortuoz. vt qd
nequerūt i vita saltē post mortē agāt. Lb⁹
vñ ibi ponit pp⁹ fetore corpis remouendū
seu vt defict⁹ creatori suo acceptabilez bo
noz opez odorē intelligat obtulisse. seu ad
ostendendū q defictus pñt auxilū orōnis
Carbones i testimoniu q terra illa ad cō
munes vñs amplū redigi nō pñt. Idus ei
durat carbo sub terra qz aliud. Idēdera qz
pelaur⁹ z bñdū. q semp seruat vñre i sar
cofago corpi subternit. ad significandū q
q moriunt in xpo viuere nō desinēt. nā licet

mūdo moriāt sm corp⁹. tñ sm aiaz viuūt z
reuiscūt dñ. Alia tñ pñderatōe habebāt
i funeb⁹ antiq⁹ cipillos. qz vñz sic cipellus
cela nō vñz surculēscit. s; tota mori. ita hō
mortu⁹ nō reuiscit. Fuit etiā h⁹ nō qz ca
dauērb⁹ insit sensus. s; i figurā. vñz. vel ad
resurrectionē sperandā. vel ad dñi miscōiaz
seu beniuolentiā puocādaz. cui talia pñtia
tis officia placēt. Debet at qz sic sepeliri vt
capite ad occidentem posito. pedes dirigat
ad orientē. i q q supa positōne orat z innuit
q pmp⁹ est vt de occasu festinet ad ortum
de mūdo ad celum. Et i qz qz loco extra ci
miterū christian⁹ sepeliat. sp crux capiti il
li⁹ apponit dz. ad notandū illū christianum
fuisse. qz B signū diabolus valde veret. et ti
met accedere ad locū crucis sigulo insigni
tū. Debet qz fideles xpi sepeliri induti suda
rijs. put puinciales obsuāt. qd sumunt ex
euāgelio in q legit⁹ d sudario z sindone xpi
Quidā vñ cilio insinūt vt hac veste insi
gnia pñre pñtent. Nam cinis z ciliciū ar
ma sūt penitentū Nec debēt indui vestib⁹
cōmunib⁹. put i ytalīa fit. Et vt qdā dicūt
debēt habere caligas circa tibias. z sub tala
res i pedib⁹ vt p hīpos eē paratos ad iudi
ciuz repñtet. Clerici vñ si sūt ordinati. illis
indumentis indui sūt q reqrūt ordines qz
habēt. Si vñ nō habēt ordines sacros more
laicoz sepeliāt. Cleri tñ s; in alijs ordib⁹
ppter paup⁹atē B sepi⁹ omittat. i sacerdotē
tñ z epō nullo mō pñmittendū ē. Vestes
ei sacerdotales vñtes significāt. cū qb⁹ p ces
teris sūt dño pñtandi. Eutician⁹ papa ita
tuit vt nullus martires sepeliat sine d alma
tica aut collobio purpurato. ¶ Circa hāt
pñderandū est vñū xps vestit⁹ fuerit post
resurrectionē z vñū celū vestit⁹ ascenderit.
et vñū duob⁹ discipulis eūtib⁹ i euaus. et
ceteris discipulis z mulierib⁹ vestit⁹ appa
ruit. Si qdēz angeli legunt⁹ vestitū apparuit
se iuxta illud ioh. Vidit angelos sedētē in
albis. Et alibi. Ecce duo viri astiterūt iuxta
illos i vestib⁹ albis q z dixerūt. Hic iesus q
assupt⁹ ē a vob i celū. sic veiet quēadmodū
vñstis eū eūntē i celū. Ipe xps vestitus
ascendit in celū. iuxta illō. Quis ē iste q veit

de domini tunc vestib' de bosra. Ite ange-
li dixerunt. Quare rubri ē indumentū tuū.
Querit etiā p'z boieserūt nudi post diē
iudicij. an vestiri. Et videt q' vestiri. Ite sp'
āgeli apparere solēt vestiti. et xpus ei post re-
surrectionē cū veste apparuit. et i' trāsfigura-
tione vestit' fuit. Cū et apparebāt vestime-
ta ei' alba sic nix. Ecōtra videt q' nudi erūt
q' bz autoritas q' i' eadē forma erim' i' qua
fuit adā p'usq' peccaret. et etiā i' meliori. sed
nūc fuit nud'. ergo nudi sūt erimus. Solu-
tio. nūc diffinim' de veste. s'z h' solū dicimus
q' ibi n' erit deformitas nec vlla aduersitas
vel infirmitas. et erim' vestiti et ornati vesti-
mens v'itū. **Q**uis at' et in q' loco sepeliri
debet et v'itū loc' sepulture aliqd' pferat. dī-
ctū ē i' p'ma pte vbi de cimiterio agit. Illud
at' nota q' q' sc'ptus ē leuit. xij. c. pontifex ad
oēs mortuū etiā p'z vel maritū ingredit'.
neq' egrediet' de sc'is. hinc ē q' roman' pō-
tifer ad nullū defunctū domū accedit. Ite q'
ibidē dī. Sacerdotes nō radēt caput. n' bar-
bā. nec i' crinib' suis faciet' incillurā. ideo q'
de caroz morte trāstānt. barbā nutruūt. nec
crines p'scandūt. et i' nigris vestib' ornant'.
p'p' nigrēdine et dolore p'sepulcū mortuo vi-
deat'. Ite etiā q' p'z v'z voces mortuoz
loquāt'. Et videt q' sic iuxta illud p'p'he. Ex-
ultationes dei i' gutture eoz. Et bo'misda
papa dicit q' illi q' b' cū fallā miscōia indul-
serim' aū tribunal xpi p' nos faciet' q'stione
Et augustin' dīc' q' defuncti q' nesciūt q' h' fuit
dū hic agunt. postea audiūt ab his q' mori-
endo hinc recedūt. S'z apl's p'radicere vi-
det' dīcēs. q' nūc lingue cessabūt. Et psalmi-
sta. Non mortui laudabūt te. Et nota s'm
aug. q' t'p's q'd i'ter bo'is mortē et vltimam re-
surrectionē i'terpositū ē. aīas ab dīns. i' nob'
occulis receptacul' p'tinet. Ite ostremo no-
ta s'm magistrū iohem belet' q' antiq' sole-
bāt dicere. q' q' aīe i' hūanis sūt corpib' vo-
cant' aīe. i' inferis manes. q' n' v'o celos ascen-
debāt spūs. q' n' at' recēserat sepultura. siue
q' n' spūs circa sepulcras errabat vmbra
vocabāt. Cū psalmista. Ite et si ābulauē-
ro i' medio vmbre mortis ē. Et i' nūc panē
et vinū ponebāt sup sepulchra mortuoz. ut

dictū est sub festo cathedre s'ci petri. **I**n
missa p'mortuis dī. q' n' q'z epla. Cū foriss'
m' iudas. i. mach. xij. c. q' n' q'z. Iteolum' vos
ignorare de dor. thessa. iij. c. q' n' q'z. Audiu-
vōcē de throno dicentē. apoc. iij. ca. q' n' q'z.
Ecce misterii vob' dī. i. cor. xv. Biat etiā
q' n' q'z euāgelii. Ite amē dico vob'. q'z veit.
iob. v. c. q' n' q'z. Biat martha. iob. xj. c. q' n' q'z.
Sic ei pat' suscitāt. iob. v. c. q' n' q'z. Omē q'd
dat mibi pater. iob. vj. c. q' n' q'z. Ego sum pa-
nis. q'd est ibidem.

De quattuor coronatis.

Quattuor coro-
natis h' notabile repit' q' n' q'z fne-
rūt q' venerat ad p'strūendū tēplū.
dyocleciani. cognito q' essent xpiani mari-
rio sūt coronati. q'z noia. q'z nota fuerūt i' dī-
circo i' collecta ponūt'. Ite duos v'o annos
ali' q' tuoz martiriū suscepit. q'z corpa se-
pulta sūt iuxta corpa p'dictoz q' n' q'z. quoz
nomia fuerūt ignota. i' o statuit melchisedes
papa. ut dies eoz sub noib' p'dictoz q' n' q'z
celebris haberet'. et sic vocatū ē festū q' tuoz
coronator. Ite postea v'o fuerūt cū dā religio
so eoz noia reuolata. s'z seueri. seuerini. car-
popoli. et victorini. nomē festi tū p'pterea
mutatū nō ē. nec etiā dies i' kalēdario.

De beato martino.

Quattuor coro-
natis ē q' dī par aplis n' p'p' sū-
scitatorē mortuoz q' n' dāz ut q'dam putāt.
cū idē mlti ali' fecerūt martires et p'ssiores.
vel p'p' mltitudine miracloz. s'z specialiter
p'p' vnu miraculū. Cū ei ēt thronū. archy-
eps. v'it ad eū q'dā paup' et iops tunica ab
eo petens et ipe p'cessit. iussit ergo paurator
suo ut emeret sibi tunica. Ille v'o iuit ad fo-
rū. et t'ard' redijt tunica v'itē portās q' ferepe-
nula q' i' pene nlla poterat dīa. Cū sanctus
iubet illā sibi mōstrari. Erat aut' brevis fore
v'sq' ad genua. manice v'sq' ad cubitū. Ex-
trahēs ergo suā paup' dedit. et ipe paup' i'
tunica i' dūit. Nec mlti p'p' parat se ad cele-
bratū missā. Et itās aīa h'are. sic mos ē i'
p'fatō eleuauit man' ad dñm maias laus

retro labentib' licet nec grossa ei' brachia.
nec multū carnosā eēt. et cū p'fata penula
nō nisi v'sq' ad cubitū p'cederet remāserūt
eadē brachia nuda. tūc venerūt miraculose
auree torques i' p'q'z decenē operuerunt. et
glob' igne' apparuit sup caput ei'. p' q'd de-
mōstratū ē spūm sanctū sup eū descendisse
ad robur sic sup aplos i' pente. Cū p'p' h' n'
i' merito dīc' ē par aplis. Et etiā par eis i'
officio. Considerandū at' ē q' ipe sol' i'ter cō-
fessores institutōis h' octauas. sicut beat'
laurent' i'ter martires. Ille ei dīxit. Ite
me examinasti et nō ē i' uera i' me iniquitas.
Et marit' i' agone mortis dīxit demoni
astāt. Ite i' uenies i' me cruciata bestia. Ecce
quō p'cordat'. Ille p'pollēs martir' q're p'oi-
bus alijs octauas et vigiliā h'z. Ite p'fessor
excellēs. q're p'oi' alijs octauā h'z. capam
ei' reges frācorū p'sueuerūt portare i' p'p'is ut
dīctū ē i' sc'da pte vbi agit de sacerdote. For-
tunat' poeta v'it v'it egregi' et i' genio p'da-
rus de ytalīa thuronis venēs gesta beati
martini p'sc'p'it t'p'e iohis pape. iij.

De sancto andrea apostolo.

Beat' andreas ni-
grū fuit colonis barba. plura statu
remediocris. h' i' dīcū. ut sciat
q'lis i' ecclia dīz dep'gi. q'd de vno q'z aploz et
alioz multoz sc'toz sciendū est. Ite dīca-
uit at' i' achaiā. et at'henis. et circa p'tes illas.
Excellēs fuit valde meriti. nec sine cā b'is
gregori' adeo fuit sibi deuot' q' a fec' p'p'riū
officiū. et monasteriū p'didit et ibidē mona-
chus extitit. Vigiliā ex institutōe nō habz
q're i' t'p'e ieiunioz. q're nō fuit necesse i' t'p'e
ei' vigiliā. et idē ē deb'to thoma aplo. Sane
ossa ei' ac b'ri luce euāgeliste t'p'e cōstantini
sc'di ipatoris trāslata sūt apud p'stātinopo-
līm. Ite die dīe epla. Corde credit ad iustit-
ciā. rox. x. c. et euāgelii. Ambulā s'z iuxta
mare. math. iij. c. Ite cōmuniō. Venite
post me. que est ibidē. In vigilia vero ē i'
trouus. Dominus secus mare. math. iij.
Et euāgelii. Stabat iohannes et ex disci-
pulis. iob. i. ca. Ite cōmuniō. Biat an-
dreas. iob. i. ca.

De sancto nicolao episcopo.

Egitur q' cum in

Lq'daz ecclia q' dī crux subiecta mo-
nasterio sc'te marie de caritate. nō
dū historia b'ni nicolai cantaret. frēs eius dē
loci p'ore sūi ut eā sibi cātare liceret i' instanē
rogauerūt. Ille v'o h' p'cise negauit dicens.
incōgruū fore p'stūū morē nouitatib' i' m-
mutare. Illis v'o i' instanē i' indignus rōdit.
Recedite a me. q'z noua cātica i' mo iocula-
toria q'dā i' mea ecclia nō cātabit'. Adueni-
ente at' eius dē sc'i festiuitate. frēs cū quada-
amini tristitia matutinaz vigiliās pegerūt.
Cūq' oēs i' lectis se receperunt. ecce b'is ni-
cola' p'oi' visibilē terribilis apparuit. quē
a lecto extrahēs p' capillos dormitorij paui-
mēto allisit. et incipēs. O pastor etne. p'lin-
gulas vocū differētiās. v'gis q's i' manu te-
nebat. grauissimos i' sup dōr'sū illi' i'uge-
minās p' ordinē morose cātando anaphas
i'paz ad finē p'duxit. Dū ergo illi' clamor
bus excitatis. semiuuius ad lectū deportat'
Qui tādē ad se rediēs dīxit. Ite et historā
nouā sancti nicolai decāte. T'p'e benrici
q'ri impatoris ossa sancti nicolai apud v'z
bembarrensem trāslata sūt.

De venerabili beda presbitero.

Beda uenerabilis
p'byter et mōach' et egregi' expo-
sitor claruit in anglia circa annū
dñi. dclxxvij. q' licz i' sc'toz cathologo p'pu-
tēt. nō tū ab ecclia sc'tis s'z venerabilis appel-
lat' duplici rōne. **P**rimo q'z cū p' nūmia
senectute ei' oculi caligaret faciebat seduci
p' villas et castra vbiq' v'bz dñi p'dicando.
Cūq' q'dā vice p' q'ndaz vallē magnis lapi-
dib' plenā trāsiret. q'dā ex ductorib' deriso-
rie dīxit ei' q' ibi magn' erat p'p'us p'gregat'
expectās ei' p'dicatorēz auide et silent. Et tūc
ille incepit p'dicare feruent'. Et cū i' fine cō-
clusisset. p' oia sc'ta sc'toz. mor omēs lapides
alta voce clamasse dīcūt. Amē venerabilis
pater. Et i' venerabil' pat' appellat'. Illi v'o
asserūt q' āgeli rōderūt. Bū dīxisti venera-
bilis pater. **S**c'da cā ē. q' post ei' mortē

clericus quodam sibi deuotus quondam usum edere cupiebat. quem illi tumultu sculpi facere intenderat incipiens sic. Hac sunt fossa. volens per sum taliter terminare. bede sancti ossa. Sed quia tale finis usus congruit non patiebatur sedula meter euolueret. nec congrui finis videret. dum quodam noctem multum super hoc cogitasset. mane ad tumulum properans. manibus angelicis taliter per sum sculptum reperit finitum. Hac sunt in fossa bede venerabilis ossa. Et aut corpus apostolici ianuam deuotus congruat colit.

De sancto thoma apostolo.

Historia seu legen

da de sancto thoma apostolo. et si quid ex ea in rationis vel antiphrasibus scriptum reperit iter apocrypha deputat. In ipso autem festo legitur ad missam euangelium. Thomas unus ex duodecim. Iob. xx. c.

De festis sanctorum stephani iohannis euangeliste et innocentii.

De domini nativitate

De sequenti die fit festum obitu beati stephani. perbomartiris. et in ipse fuit passus i. augustinus. quare autem fiat sub festo iuuentutis eius dicitur. Querit quare ista festa videtur sanctorum stephani iohannis et innocentii. imediate post festum nativitatis domini ordinatur. Vnde primo ut christo capiti et spolio omnes sui comites adiungant. nam et christus spoliatus ecclesie in hunc modum tres sibi comites adiunxit. de quibus dicitur in canonicis. Dilecti mei cadidus et rubicus. electus ex milibus. Cadidus quatuor ad iohannem euangelista per os virginem et confessorum. Rubicus quatuor ad stephanum perbomartirem. Electus ex milibus quatuor ad magnam turbam innocentium. Secundo ut sic ecclesia omnium martirum genera quod quidem martirum christi nativitas causa fuerit insit adunaret. Triplex enim martirium. Primum voluntate et opere. tale fuit martirium beati stephani. et beatissimum in genere beatidicum. quod aliquando circumstantia facere possit quod aliquando confessor aliquando martire dignior esset. Et ideo festum eius precedit alia et continuatur festo domini nativitatis. Tunc in ipso festo legitur. Adhuc qua saluator dignatus est per omnes pati. hac ille

primus per omnes reddidit saluatori. Et iterum. Christus heri natus est in terris. ut hodie stephanus nasceretur in celis. In festo beati stephani miror. Et ei sederunt principes et aduersarii meloquebant. In quo ostendit insidiam principum iudeorum beato stephano insidiantium. Epistola est act. vi. c. Stephanus plenus gratia et fortitudine. quod sic dicit augustinus. in sermone beati diei cum plurimum habeat ammiratores in ipsa specie non minus comminet in misterio dignitatis. in quo narrat tam passio ipsius quam passiois causa. et meritum seu remuneratione. Et hoc et insinuat et repetit in responsorio quod est. Sederunt principes. et illa. quod est. Vide celos apertos. act. vi. c. Et in nocturna etiam officio idem repetit. ut ostendat quod sepe et sepius per filios sunt principes sacerdotum in morte eius. Euangelium est. Ecce ego mitto ad vos. math. xxi. c. et sequitur. Hierim hierim quod occiditis prophetas et lapidas eos etc. Stephanus ei fuit lapidatus. Dicit etiam ibi a sanguine abel iusti. Sic ei ille fuit perbomartir in veteri testamentum. sic ille in nouo. Historia sancti stephani coposuit alcuinus karoli magister et capellanus. notiales antiphrasibus psalmis quibus intulit accepit. cetera dactibus apostolorum Antiphrasibus ena laudum quodam usus permutat put dicum est. vi. pre sub dominica de trinitate frequenter autem in versiculis illa. vel prope solennitate domine nativitatis. vel prope gaudium de consortio stephani angelice concionis. Dicit et illud capitulum. Stephanus plenus gratia et illud. Surrexerunt quidam qui sunt act. vi. c. et illud. Cum esset Stephanus. act. vi. c. Secundum martirium est voluntate et in opere. quod fuit martirium beati iohannis euangeliste. qui martir fuit sic patet in illa antiphrasa. In feruens olei dolui missus iohannes apostolus. divina se protegere gratia illesus exiit. ut sic non senserat carnis estum quod virgo fuit mente et corpore. sic necessum feruens olei fuit. In natali autem eius canit in quibusdam locis una missa i. exordio lucis ad notandum quod ipse accepto lumine in mundi sacrificium virginis spiritus obtulit deo. Quia ei non poterat breuiter vigilare pro festo beati stephani statum fuit ut duas missas haberet. In missa debet iohannes esse epistola. Qui timet deum. eccles. xv. ca. Euangelium est. Dixit ihesus petro. iob. xl. c. et cantat alleluia.

Alode honorandus etc. et quod ibi dicit. Qui supra peccatorem dominum. etc. sumit de iob. xl. c. Introit est. In medio ecclesie. eccles. xv. c. Et responsorium. Erit sermo. etc. iob. xl. c. Item illa. Dicit discipulus iob. xl. c. Communio. Erit sermo. quod est ibidem. Dicit etiam ad horas capitulum. Ebaunt. eccles. xv. c. et illud. Vnde dicitur deus et pater. ephe. i. c. et illud. Qui timet deum. eccles. xv. ca. Et nota quod beatus iohannes euangelista in festo beatus iohannis baptiste obiit. Sed quod non poterat tunc ei festum fieri translatum est ad tertiam diem natalis domini ut omnes comites suos haberet spoliatus ut promissum est. et festum beati iohannis baptiste in suo die remansit. nec mirum. quod dies illa ab angelo gaudio nativitatis percursoris autentica fuit. Nec edogmatizandum quod euangelista baptiste tanquam maiorem cesserit pro eo quod legitur. Inter natos mulierum non surrexit maior iohanne baptista. Nam non esse de ipsorum maiestate disputandum. diuinitus est ostensum. Cum ei duo magistri quod videtur baptista alter perferbat euangelistas solennem ad beatum iohannem disputatorem. et qui libet valde sollicitus inuestigasse auctoritates et rationes efficaces. quibus beatus iohannes perferre posset. tandem die disputatoris adueniente qui libet sanctorum emulatorum suo apparuit dicens. Bene percordes sumus in celis de nobis non disputemus in terris. Tunc illi sibi adinuicem et omni populo visionem publicauerunt. et dominum benedixerunt. Et ideo fuit ad tertium diem post domini nativitatem translatum quod forte illa die dedicata est et basilica. vel quod forte illa die rediit de patibulos insula. vel insularum est. fuit enim patriarcha ephe. etc. Aliunt quodam quod beatus iohannes cum per celebrata missa descendisset in tumulum euannuit ab oculis circumstantium. et cum terra ibi scaturiat de pseudo addit eum vivere. et terram et angelum scaturire. alij celum translatum. Tunc primum ex euangelio. primum ex et tribulatione bodierna compilat historia. i. c. ultio responsorio scilicet. In medio ecclesie. quod sumit de libro sapientie. i. quod agit de spiritu intellectus neuma iubilat. quod per spiritum intellectus fuit de ineffabili verbo scilicet de deo vero locutus. Tertium martirium est opere et non voluntate. quod fuit martirius innocentii. quod sic tertium locum obtinet in dignitate. ita et iter festa martirum. Sed quare festum in-

nocentium celebratur autem festum stelle. i. ephe. cum mortui fuerint post apparitionem stelle. quoniam scilicet hodes vidit quod illud esset a magis. Vnde dicitur quod berodes auditis rumoribus de christo nato. turbatur est valde. tumens amittere regnum. unde cogitauit facere interficere omnes pueros ut sic christus non euaderet. sed fuit impeditus tunc. quoniam augustus cesar mandauit ei quod ad eum veniret. aristobolo et alexandro filiis ipsius berodis respolus coram eo. Et quod non fuit ausus non ire iure. Idem modum vero reuersus anno reuolutum quarto die post natale domini fecit omnes pueros interficere. a bimatu. id est biennio et infra. Bimatos ei grece dicitur latine biennium. Que ritus quare in festiuitate innocentii in missa Gloria in excelsis deo. et alia et alia cantica leticie non cantant. Dicit magister. i. o. quia mortui sunt ante domini passionem et sic ad inferos descendere. Sed pariter et in festo beati iohannis baptiste. subnceri debet. Dicendum est ergo quod ideo coniungit quod auctor officij volumus nos coniungi in hac festiuitate animis deuorum mulierum de morte innocentium plangentium et dolentium unde causa tristitie earum illa dimittimus. et ideo legitur prophetia hierem. xxx. c. de innocentibus. Gloria in excelsis deo. que ad litteram de beniaminis exponit. qui interfecit sunt propter uxorem leuite. quam oppresserant. et Rachel fuit mater beniamin. vel Rachel qui interpretatur ouis vel videns. intelligit ecclesia qui plorat filios suos scilicet triplices. Primum sunt martires considerans eos esse sibi subtractos et non vult solari in presentia. sed omnem consolatorem transfert in futurum. quod non sunt. sed presentes. Secundum filios luget ecclesia qui fere ad primum veniunt in quibus paritur abortiuum. Tertium vero sunt. qui iam renati in baptismi erant. sed per peccata retrocedunt. Hos et illos luget ecclesia quod non sunt. i. quod donati sunt. Et ideo quod luget ecclesia cantica leticie subncit. Idem est et alia ratio. nam cantica leticie proprie post victoriam cantari debet. Tunc ezechie dictum est. Disponde domui tue etc. quod post victoriam habitam non cecinit cantica leticie. Sed innocentes non habuerunt victoriam. non enim est victoria ubi pugna non est. Adhuc ratio est. Quidam in per alia cantant in missa. Laus tibi christe. Illij. Ceterum eya. Et dicit epistola. Elidi sus-

pra morte. apoc. xiiij. Et euangelium Angelus
dñi apparuit. math. ij. ca. Si aut festum illud in
dñica pringat. nullum canonicum lencie subneet
ppter gaudium resurrectionis. In octauis qz
eorz cantica lencie cantat. p. significatione
gaudij qd accepturi sunt i octaua. i. i. resurre
ctione. Quia licet ad inferos descenderunt. re
surgēt tñ nobiscū in glā. Octaua ei festiui
tati celebrat i memoria generalis resurre
ctionis quā significat. Bursus qz hac die tri
sticia mulierz repñtam in multis ecclesijs
diaconi nō vñt dalmaticis. nec subdiacono
ni subnili. i. tunice. ad notandū qñ o
cetes statim i morte pñā stolā nō receperūt
sed ad infernū dñenderūt. De hīterna pte
dictū ē sub ti. de coloribz. In festo dñi ca
pituli illud. Vidi supra mortē. apoc. xiiij. ca.
et illud. Ibi sunt qz cū mulieribz. et illud. Ibi em
pti sunt. qz sunt ibidē. Et aduerte. qz antiphone
nocturnales de psalmis sumūt. cetera de pla
vel euangelio. Qz at dicit centū qz draginta
qz tuor milia finitū ponit p infinito. Qz et
bz. Vidi sub altari dei aīas interfectoz. sic
est accipiendū. qz iohēs vidit aīas interfecto
rū sub altari. i. hūiliatos capiti suo. vel i ab
sconso. qz nemo pcipit hic qñ ibi sunt. Sz
quare solēizat ecclia de morte innocentū.
qz nō habuerūt voluntatē pñedi. Vnde qz
eadē rōne. si aliqz tyrannū interficeret pue
ros. deberet ecclia sibi solēizare pillis. qd
perū nō est. Bñderi potest qz festū ppter
tria celebrandū ē. licz voluntatē nō habuerit
pñedi. Primo qz xps i eis qrebat z occi
debat. Secdo qz xps i eis celebrat dyaboloz
herodi. Tertio qz nomē dñi nō loqñdo sz
monēdo pfelli sunt. qz p xpo et vicerpi occisi
sunt. Erāt at inocētes. qz circūcisi. nā circūci
sio erat tñc remediū p originale peccatū. sz
nō ita sufficiens sic nūc baptisū ē. Illud
at sciendū ē qz i qbusdā ecclesijs i die natal
dñi. diaconi vespis finitis in honore bñ ste
phani. qz eximi diaconū fuit i tripudio pue
nītes cantāt antiphaz de scio stephano. et
sacerdos dicit collectā. Ilocnos et et offi
ciū crastinū celebrat. etiā bñdicoēs suple
ctioēs dāt. qd tñ facere nō deberēt. Et eodē
mō faciūt sacerdotes i festo beati stephani

i vespis i honore scī iohis. qz ipse sacerdos
fuit. Et pueri i festo sancti iohis in honore
innocentiū. Subdiaconi vō faciūt festū in
qbusdā ecclesijs i festo circūcisionis vt ibi
dictū est. In alijs in ephā. Et i alijs. i. octa
uis ephie. qd vocāt festū stultoz. qz ei ordo
ille antiqz icert erat. nā i canonicis antiqz
qñqz vocāt sacer. z qñqz nō. iō subdiaconi
certa ad festandū nō habet diē. et eoz festū
officio celebrat pfuso.

De apostolis.

Pplus grece interp
tat missus latine. inde apli dicunt
qz a xpo missi fuerūt euangelizare
p vniuersū orbē. Sane ecclia i cōmuni de
aplis solēizat et canit i matutis. Ecce ego
mitto vos zc. qz oēs electi sunt simul a dño
post simonē ad eos factū i morte. sic habet i
matheo z marco. qz vīz electi sunt duodeci.
De qbusdā tñ facit ecclia officiū ppius sic
debtō petro. ppe pūlegiū dignitatis. dñtō
paulo qz uis nō sit de xij. ppe pūlegiū predi
catōis. debtō iohāne ppe pūlegiū amoris
sive vīginitatis. et debtō andrea ppe pūlegiū
um crucis quā ita ardenē pñcauit pcupi
uit z habuit. Ider bonas bz caplin illud. Iā
nō estis. ephē. ij. c. et illud. Bñs vir qz suffert. ia.
i. c. et illud. Magnificauit eū i amore inimi
co. eccl. xlv. c. z illud. Statuit illi dñs testamē
tū sempiternū. abidē. et illud. In fide z lenita
te ipi sicut fecit illū. abidē. et illud. Ibat apli
gaudētes. act. v. et illud. Nam qz psciuit hos
z pdestinavit pformes. roy. viij. ca. et illud.
Corpa scōz i pace. eccl. xliij. c. et illud. Non
esuriēt neqz sitiet apli. apoc. viij. ca. et illud
Ilos insensati vitā illoz. sapie. v. z illud. Ipo
sumo angulari lapide xpo iesu. eph. ij. cap.
Ihabēt aut vīgalias z octauas. qz si cōpati
mur z pregnabim. De bñdicoē in. vi. pte
sub qzta feria tercie hebdomade aduēnt.
Instātia tñ ē debtō iohāne euangelista qz
ad ieiuniū. qd pñgit. iij. qz vt dicit qdaz nō
fuit martir nisi aio. tñ ppe festus bñ stepha
ni qd ē i vīgilia festi ei. In vīgilijs aplōz
bz eplā. Bñdico dñi sup ca. puer. x. z eccl.

elv. ca. Ite illa. Ider man. aut. act. v. ca. Et
euangelium Ego su vitis. ioh. xv. ca. In festis
vō aplōz bz eplā. Iā nō estis hospites et ad
ue. ephē. v. c. Ite illa. Ibi sunt viri. eccl. xliij. c.
Ite illa. Scim. qñā diligētibz deū. roy. viij
ca. Ite illa. Bñdico dñs et pat dñi nri. ephē.
i. c. Ite illa. Spectaculū faci sumus. ad co
rinth. iij. c. Ite illa. Unicusqz vestrum. ad
ephe. iij. c. Ite illa. Ego vos elegi. ioh. xv
Ite illud. Eleite ad me oēs qz labora. math.
ix. c. Euangelium vō bz. Hoc ē pceptū. ioh. xv.
ca. Ite illud. Hec mado vob. qd ē ibidē. Ite
illud. Ecce ego mitto vos. math. x. c. Ite illud.
Facta ē pñtio. luc. xij. c. Ite illud. Bñdico
dñs. luc. x. c. z illud. Ego su vitis vera. ioh. xv
ca. Ite illud. Dixit simon pet. math. xix. ca.
Ipostcōmuniō ē. Iamē dico vob qz vos qz
re. math. xix. c. Ite illa. Eos qz secu. qz ē ibidē.
Et nota qz tres apli legūt tantū vñi fuit
serome. sz pet. paul. z iohānes. z tres euā
geliste. sz iohānes mar. z lucas. Nota
dñ ē etiā aplōs siue xpi discipulos. nō ideo
tantū fuisse passos. qz pñcabāt de xpo. sed
qz ipm deificatū aiebāt sine romanor au
toritate. qd ipi. phibuerant Ecclia olim sta
tuit fieri cōmuni festū de oibz aplis in ka
lend. maij. vt dictū est sub festo aplōz pbi
lipti et iacobi

De euangelistis.

Hst aplos ecclia

venerat etiā euangelistas. qz nō tā
tū pñcauerūt sz etiā euāgelia scri
plerūt. Legit enī gen. iij. c. qz flum. egredie
bat de loco voluptatis ad irrigandū para
disū. qz diuidit in qñtuor capita. i. phison. ge
on. tigris. z eufraten. Sane allegorice flu
uius ille euāgelica pñcatio est qz a xpo pce
ditā qz generalit oīs voluptas emanat. Ele
nīte inqz ad me oēs qz laboratis z onerati
estis et ego reficiā vos. z inuenietis requiē
aiab. vīs. iugū ei meū suauē z on. meūz
leue. gustate et videte qñiaz suauis est dñs
bñs vir qz sperat i eo. Recte aut bñ pñcatio
flumio cōpat. tum qz reficit abluit z secun
dat. tum qz flum. bz aqua fluens. et vt sa
lomon ait. Alqua pfunda vba ex ore viri et

torres inundās ē fons sapie. qz tam lōge la
teqz deflurit vt mōm repleuerit vniuersūz.
iuxta illud. Eūtes i vniuersū mōm zc. Qua
ppter in oēm terrā eruit son. eoz z i. fi. oibz
terre vba eoz. Hec irrigat paradisi. i. secun
dat eccliam iuxta qd dicit apls. Ego planta
ui apollo rigauit de. at incrementū dedit.
Ihic ē fons ortoz pute. aquaz vniuersū
qz fluit impetu de libano. Flum. at iste in
qñtuor capita diuidit. qz pñcatio iesu xpi i
qñtuor euāgelia deriuat. Nam licet scripse
rūt multi euāgelia. qz luca testatē mlti co
nan sūt ordinare narratōem rerū qz in no
bis cōplete sūt. tñ nō nisi qñtuor recepta sūt
ab ecclia. videlz. mathe. marci. luce et iohis
qd vīqz factū ē qduplici rōne. Primo
ad ostendendū duoz testamētōz pñcordiā.
Sic enī i veteri testamēto vñt legislatoz
sz moyses. et qñtuor maiores pphete. sz
ysaias. hieremias. ezechiel. et daniel. z duo
decim minores pphete z multi sapiētes vt
ioh. dauid. salomon. iesus sirach. ita z i no
uo testa. vñt legislatoz. sz christ. et qz
tuor euāgeliste. et duodeci apli. z alij multi
doctores vt hieronim. augustin. ambro
sius. et gregor. vt p ostendat qz rota cō
tinet i medio rote. z duo cherubin sese respi
ciūt vñs vuln. in pñcatōz. Secdo
p misterio qd nige aminadab. de qz sponfa
dicit in cant. Anima mea turbata ē ppter
qz nige aminadab. Aminadab enī interp
tat spontane. dñi. Ihic est xps qz facit ē bñ
oblat. est qz ipse voluit. Ihu. qd nige ē euā
gelica doctrina p quā ei fama p mōm ve
bit vniuersū. cui qñtuor rote sūt dicti qñtu
or euāgeliste. Ider ppter hāc qd nige sponfa
id ē ecclia. salubri dolore turbat ad pñiam.
Tertio ad designandū liberatōez gene
ris hūani a morte qd nifica. i. a tñsgressioe
qduplici. Idema tñsgressio fuit mandaz
tū paradiso. Secda legis naturalis. Tertia
legis scēptē. Quarta euangelij. Tel potius
peccatū fragilitatis p impotentiā. simplici
tatis p ignorantia. securitatis p negligētiā
et malignitatis p inuidiā. Ihic enī quatū
or modis peccatū aīa morit et sepat a deo.
Quarto pro misterio forme quadage.

Sicut et in ceteras formas quadrati. sic iter ceteras doctrinas euangelii solidi et stabilius perseverat. nam illud vnde stat. et id legitur apoc. xxi. c. q. ciuitas i. q. d. posita est. et illud propter stabilitatem appellat eternum. pro cuius gratiam homo quadrat in moribus. i. in virtutibus solidat.

Ceterum istorum ponitur quatuor euangelia recepta sunt. Quia quatuor diligenter et aperti hystoria euangelica descripta sunt. Quia quatuor aliqui variis seu diuersis. nunciat in praria seu aduersa scripta sunt. Quia quatuor per quatuor animalum figuras i. visio de iohannis et ezechielis per figuram fuerunt. ezechielis. i. c. d. d. d. d. p. homines. eo quod et intentio precipue circa scribendam christi humanitatem versat. Unde et liber ab humana christi naturitate sumit exordium. Liber inquit generalis rationis iesu christi. Unde et pleonem de ferro rugientem eo quod et intentio precipue circa describendam eius resurrectionem versat. Unde et euangelium antonomasice dicitur resurrectionis legitur. Dicitur et quod leo rugitu maris tertio die suos excitat catulos. ita et deus pater in mensa potentia sua filium suum tertio die suscitauit. Unde et marcus ab exclamatione dicitur scilicet a predicando iohannis in deserto clamantis et dicentis. Ego clamatis in deserto. Et scias quod marcus fuit logo naso subducto super alio pulcher oculis. calu. barba plura. habitudinis optime etatis medie. canos aspersus. Lucas pro virginitate eo quod precipue circa describendam christi passionem et inferno versat. i. quod christus se obtulit hostia deo patri. unde ipse sacerdos et hostia. virginitas eius erat hostia sacerdotalis. unde a sacerdotio incipit dicens. Fuit in diebus herodis regis iudee sacerdos quidam etc. Iohannes per aquila. quia ceteris cum domino gradientibus ipse in celum ad describendam christi diuinitatem volauit dicens. In principio erat verbum. De Be dictus est in prima parte subtri. de picturis. Iohannes siquidem quatuor principales intentiones designat per figuram illorum quatuor animalium. quorum quilibet secundum visionem ezechielis quatuor habet facies quoniam omnes de singulis agunt. scilicet qui dam principaliter de quibusdam. per se cum omnes agant de christo. cum quatuor ille figure pueniunt. Fuit namque homo nascendo. virginitate moriendo. leo resurgendo. aquila ascendendo. Quae vides

luis intelligas imaginare aliquod animal huius caput quadratum. et i. qualibet superficie imaginare unam faciem. videlicet a parte anteriori faciem hominis. a dextris faciem leonis. a sinistris faciem vituli. a parte posteriori faciem aquile. Quia vero facies aquile super alias eminebat propter longi colli productionem. id est quod erat desuper. Quodlibet enim horum habebat quatuor alas. Finge et quodlibet animal quod quadratum in quadrato sunt quatuor anguli. et in quodlibet angulo erat una ala. Idcirco hi quatuor significant sunt per predicta quatuor flumina. Iohannes per iohannem. per geon mathe. per grim mar. per eufraten lucas. sicut clare perbat in no. tertius de euangelistis in sermone. Sunt etiam significant per quatuor anulos arce quod aurei et omni dierum in auro claritas. i. rotunditate quod initio caret et fine. designat eternitatem. Ipsi et eternas christi claritatem et daram eternitatem descripterunt. Iohannes duos anulos a sinistris duo euangeliste scilicet mathe et iohannes quod ab ipso christo fuerunt edocti significant. Quidam tamen per duos anulos a sinistris. mathe et iohannem quod adhuc passibili et mortali adhaerent accipiunt. per duos a dextris marcum et lucam quod post ascensionem eius iam facti immortales et impassibiles adhaerent accipiunt. Iohannes sinistram enim mortalitatem. per dextram immortalitatem designat. secundum illud. Leua eius sub capite meo. et dextra eius amplexabitur me. Et propter hanc causam in picturis ecclesiarum paulus ad dextram et petrus ad sinistram statuunt saluatoris. et in bulla papali caput pauli a dextris crucis. et caput petri a sinistris. Sane in quibusdam ecclesiis antipha ad magnificat in eorum officio est. Ecce ego iohannes vidi hostium apertum in celo etc. apoc. iij. Iohannes horas autem capitulum. In medio ecclesie aperuit os eius. ecccl. xv. et illud. Cibavit illum dominus pane vite et intellectu. ibidem. et illud. Jociuatur et exultationem habebat. quod est ibidem. Omnia rationa supra sunt de ezechiele. Primum est de visione dei. scilicet vidi pueros. etc. In laudibus vero habet de ministerio per caritatem eorum. Dilectio de hominibus etc. ecccl. xlv. c. Innotuit missae prope est. De iusti meditantur sapientiam. Tamen iohannes euangelista habet

bet introitum proprium propter privilegium amoris et dignitatis. videlicet In medio ecclesie aperuit os eius etc. quod ipse tantum fuit euangelista sed etiam propheta. quod patet in principio libri apoc. vbi dicit. Vitis qui legit et qui audit verba prophetie et seruata quod in ea scripta sunt etc. Notandum tamen est quod iste introitus propter privilegium predicationis secundario competit augustinus. gregorio. et alijs expositoribus. Epistola i. quibusdam ecclesiis est descripta quatuor animalium. Ecce ego iohannes vidi hostium apertum. apoc. iij. c. Illi ecclesie dicunt illas ezechielis. i. c. Similitudo vultus etc. Responsum est. Vitis vir qui timet dominum etc. Clerus est. Idcirco in terra erit semen eius etc. quod intelligitur de semine verbi dei et bonorum operum. Sequitur. Generatio rectorum benedicetur. quia euangeliste generant filios dei qui benedicunt. Alleluia in quibusdam ecclesiis est. Idcirco ad syon dicitur. ecce assuet hierusalem euangelista dabo. ysa. xli. c. In alijs vero ecclesiis de alia. Vitis vir. Euangelista est. Designat dominus et alios septuaginta duos discipulos. luc. x. c. et sequitur. Et dicebat illis. Misistis vos in mundum operari. i. pauca. Offeruntur. Idcirco iusti domine super ca. etc. Idcirco com munitio est. Magna est gloria eius in salutari etc.

De martiribus.

Martir grece dicitur testis latine. Martires enim testes sunt christi passus et pro christi christi. Sane solus beatus laurentius inter martires vigilia habet et octaua post festum eius dicitur. Omnes et martires singulares habent communia officia exceptis stephano. laurentio. iohanne baptista. et alijs quibusdam. Et est introitus ad missam. Gloria et honore coronasti eum domine. vel. Sapientia sanctorum ecccl. xliij. c. vel. Iudicabit sancti. sapie. iij. c. vel. Sacerdotes dei. danielis. iij. c. vel. Letabitur iustus. Ibi tamen in paschali tempore habet aliud officium eo quod in illo tempore oportet frequenter repetatur alleluia propter gaudium resurrectionis. Et tunc est introitus. Idcirco iusti me a conuictu malignantium. etc. Et quia corona debetur eis tanquam victoribus. ideo

sepe fit mentio de corona. Unde stephanus interpretatur coronatus. Epistola vero quando dicitur pro vno martire. Iustus coronatum. ecccl. xxxix. ca. quando dicitur illa. Beatus homo qui inuenit sapiam. puer. iij. ca. quinquagesima. Iustus autem. sapie. iij. c. quinquagesima. Iustus si mor te preoccupat fuerit. quod est ibidem. iij. c. quinquagesima. Vitis vir qui i sapia. ecccl. xliij. c. xv. quinquagesima. Benedictus deus et pater. ad corinthios. i. c. quinquagesima. Illa. Ad memoriam esto. iij. ad thimo. iij. c. quinquagesima. Nemo militans. que est ibidem. quinquagesima. Vitis vir qui inuentus est. ecccl. xliij. c. quinquagesima. Benedictio domini super caput. puer. xv. ca. quinquagesima. Stabit iustus. sapie. v. c. Euangelium vero dicitur quinquagesima. Si quis vult post me venire. math. xvi. c. quinquagesima. Si quis venit ad me. luc. xliij. c. quinquagesima. Illi granum. ioh. xij. c. quinquagesima. Nolite arbitrari. math. x. c. quinquagesima. Illi opertum. quod est ibidem. quinquagesima. Si quis venit ad me et non odit. luc. xliij. c. Idcirco pluribus vero martiribus dicitur quando dicitur epistola. Lingua sapientium. puer. xv. c. quinquagesima. Vitis dictus deus et pater domini nostri iesu christi. i. petri. i. c. quando dicitur Iustus autem. sapie. iij. ca. quando dicitur. Rememoramini primum dices. hebreor. x. c. quando dicitur. Sane per fidem hebreor. x. c. quinquagesima. Expectatio iustorum leticia puer. x. c. quinquagesima. Ibi sunt viri. ecccl. xliij. c. quinquagesima. Absterget deus apoc. x. c. quinquagesima. Reddet deus mercedem. sapie. x. c. quinquagesima. Iusti autem imperpetuum viuent. sapie. v. c. quando dicitur. Quis nos separabit a caritate christi. ad rom. viij. capitulo. Alleluia est. Ibi sunt due oliue. apoc. xi. ca. Euangelium vero quinquagesima dicit. Cum audieritis prelia. luc. xliij. c. quando dicitur. Descendens ihs de monte. luce. vi. c. quando dicitur. Vides ihs turbas. math. v. c. quinquagesima. Egredietur iesu de templo. math. xliij. c. quinquagesima. Attendite a fermento phariseorum. luc. xliij. c. quando dicitur illud. Sedente iesu super montem oliueti. math. xliij. c. quando dicitur illud. De vobis qui edificatis. luce. xliij. c. quando dicitur illud. Qui vos audit. luce. x. c. quando dicitur illud. Confitebor tibi pater. math. xi. ca. Dicit post communio. Amemus co vobis quod vni. math. xxv. c. quinquagesima. Et si coram hominibus. sapie. iij. cap. quando dicitur. Quicumque fecerit. math. xliij. ca. quando dicitur.

Dico autem vobis. matth. x. c. qñq; Signa autem. marci
 vl. c. qñq; Multitudo. luc. vi. **I**n nocte
 nali vobis officio pñm rñsonu est. Iste scñs
 plegedei sui certant vñq; ad mortē zc. z est
 qñn toni. q; petulāna qñq; sensui fuit ma
 crata i eis. In tpe vobis pascali pñm rñsonu ē
 Bñs vir q; metuit dñm. z octauu toni. p;
 pter octauam q; significat glāz resurrectionis
 Quia vobis scñi martires i tolerādis tormen
 tis se habuerūt pñtāter. z pñtātia a solo deo
 ē. iō illō rñsonu **D** venerāda marturum zc
 cātāt p eis. et ē qñn toni. qā martires qñq;
 sensus deo imolauerūt. De martiribus et
 cātāt illō rñsonu Fulgebūt iusti et tanq;
 scintille i aru. dif. iudi. na. z reg. i eternum zc
 sapie. iij. c. Iusti fulgebūt i futuro diuersis
 beatitudinib; pus in Bñs discurre. i. per
 diuersas mudi ptes cursitādo diuina verba
 alijs annūciabūt. z Bñs facit more scintillaz
 discurrenū parū dñetum. sic ei scintille seu
 fauille ignis arū dñetū. i. materiā fragilem
 arū dñu atterūt z ambulāt. sic z scñi sua pñi
 catōe ignita. i. diuino igne accēsa vicia q; re
 spectu forniū vñtū fragilia sūt destruēt. i.
 dicabūt. i. damnabūt nātōes. i. illos q; i pec
 cans suis pñāserūt. z regnabūt i eternū. i. i
 eternitate cū deo recipiēt immortalitē z im
 passibilitatē. ceterasq; vñtēs. Bñs in his
 vñbis expmīe stola carnis quā scñi recipient
 q; pñstū in qñtuor scñi claritate. subnitate.
 agilitate z impassibilitate. Iñā fulgebūt clari
 z tāq; scintille subniles in arū dñeto discū
 rēt agiles. z regbūt dñs eoz impetū. z ipi
 cū dñō impassibiles. Iñā absterget de; oēs la
 crimā ab oculis scñoz zc. imo exultabūt in
 glā. z le. in cubi. suis. qd ad stola spūs referē
 quā enā recipiūt scñi Et nota arū dñetū est
 loc; in q; sūt mltie arū dñes siue cāne sicut i
 paludib; Flante āt austro ex assidua pñr;
 canone arū dñu ignis accēdit. scintille vñdi
 q; aduolat. z accēdit arū dñetū. qd allego
 rice pñngit i scñis. **D**e martirib; enā cāt
 tāt **E**xuerūt in melons. q. d. in pera. **A**de
 lota. te. est vestis facta de pilis cuiusdāz ani
 malis. qd melora vocāt siue tarsus. est enīz
 habit; necessari; ad exercitiā opis. **I**der bo
 ras enā dñ caplm illō Bñs vir q; suffert. i.

cobi. i. c. et illō Bñs vir q; inuēt; ē sine. eccl.
 xxx. c. z illō Bñs vir q; i sapientia morabit;
 eccl. xiiij. c. et illō Iustoz aie. sapie. v. c. z illō
 Iusti aut. ibidē. z illō Sāci pñdes. heb. xi.
 ca. et illō **I**der vñtē trāsgredi z nē trāsgres
 sus. eccl. xxx. ca. z illō Corona aurea sup ea
 patei; eccl. xlv. z illō Stola glē. z illō Sān
 cti ludibria et verbera. heb. xi. c. et illō **L**āq;
 aurū in fornace. sapie. iij. c. z illō **I**der sūt qui
 venerūt detribulatōe. apoc. viij. c. z illō. **I**der
 esuriēt neq; sūt. ibidē. z illō Iusti tulerūt
 spolia impioz. sapie. x. c. z illō In bonis iu
 stoz exaltabit ciuitas. puer. x. c. **I**llud
 enā sciendū ē q; ecclia celebrat festū qñdāz
 marturū veteris testa. put dictum est de fes
 to machabeoz

De confessoribus.

Confessores dicū;
 tur laudatores. licet autem tam mar
 tures q; vñgines q; etiā omnes san
 cti veri sūt dñi pñfessores. martures tamē
 qā in irascibili vincunt transcendūt. et sup
 lucrantur speciale vocabulūz marturum. et
 vñgines. qā vincunt in cōcupiscibili nomen
 vñginū. et doctores qā alios superant in ra
 tionali doctorum Et hūc est q; martures et
 vñgines z doctores a ureola decorabūt Sa
 ne cōfessores distinguūt in episcopos et in
 pñbiteros. **D**e episcopis dñ; introitus Gra
 tuit. eccl. xlv. c. et epistola Ecce sacerdos ma
 gnus. eccl. xlvij. c. Ipsi enim sūt magni sa
 cerdotes. Et illud de episcopis dicitur. In
 ueni dauid seruū meū. oleo sancto meo
 vñxi eum. qā non tantū vñcti fuerunt i ba
 ptismo et in confirmatione et ordinatione
 in pñbyteros. sed enā in pñsecratione in epi
 scopos. vt habeant misericordiā supflue
 tem. Et officia illa que incipiunt sacerdo
 tes proprie competūt episcopis. Cetera sūt
 cōmunia et plura sūt responsoria octauū
 toni. qā affluerunt z crucifixerunt carnem
 suā cū vicijs z cūpiscencijs ppter octauā
 resurrectionis. Bñs sūt pñfessorib; dñ; qñq;
 epla. Dilectus deo. eccl. xlv. c. qñq; Testifi
 cor corāz deo. ad thimo. iij. qñq; **I**der lures

facti sūt sacerdotes. ad heb. c. vij. qñq; **D**e
 dit dñs pñfessionē. eccl. xlvij. c. qñq; Iustus
 cor suū. q; ē eccl. xxx. c. qñq; Sapiētia lau
 dabit aīaz. eccl. xiiij. c. qñq; Iusti deduxit
 dñs. sapie. x. ca. qñq; Doctrinis varijs. ad
 heb. xij. c. qñq; Ego eiā delibor. **A**lla. In
 stus germinabit. ysa. xxx. c. Euāgelij vñ
 dñ; qñq; Sūt lūbi vñ pñnci. luc. xij. qñq;
 Vigilate. matth. xiiij. qñq; Homo pēgre.
 matth. xxv. qñq; Vigilate z vigilate. mar. xij
 qñq; **I**der qdāz nobil. luc. xix. qñq; **I**der
 accēdit lucernā. luc. x. qñq; **E**os estis sal
 tre. matth. v. c. qñq; **N**olite timere pusillus
 grex. luc. x. c. **I**der cōmunio ē. Quiaq; ta
 lenta. matth. xxv. z qñq; **F**idelis sūt. matth.
 xiiij. c. z luce. x. c. **I**der boras vñ dñe
 caplm illō. Ecce sacerdos. eccl. xlvij. c. et illō.
 Bñdicoz oīm gentiū. qd ē ibidē. z illō **C**o
 gnouit eū. ibidē. z illō Iusti deduxit. sapie
 x. ca. z illō Iusti cor suū. eccl. xxx. c. z illud.
 Magnificauit eū i pñpectu regū. eccl. xlv. a
 S; qd hic dñ; magnificauit dñ; ibi glorificas
 uit. z illō Labia sacerdotis custodiūt. ma
 lach. ij. et illō **I**der ē inuēt; sūt illi. eccl. xlvij.
 ca. et illō **F**ugī sacerdotio z hēlaudes. eccl.
 xlv. c. et illō **L**alis decebat vt ēet nob; ponti
 fex. ad heb. vij. c. et illō **C**ollaudabūt multi
 sapiam ei; z vñq; i scñm non recedet memo
 ria ei; eccl. xxx. c. et illō **I**der ostendit illū i la
 borib; sap. x. b. et illō **C**ustodiūt illū ab ini
 micis. qd ē ibidē. **I**der ē notandū ē q;
 si plura festa i eadē die pñcurrāt illū q; inter
 eos maioris erit nois officium celebretur.
De hoc dictum est in probemio hui; par
 tis.

De virginibus.

Officiū matutina;
 le vñginūz maxima ex pñsumit de
 psalmo epitalamico. scz **E**xulta
 tuit cor meū. in q; agit de laudib; spōsi z spō
 se. **V**irgines ei sūt spōse xpi q; sequūt agnū
 q; cūq; terit in corpe z in ania. ppter integri
 tatem corpis et aie. **N**otandū autem est q;
 illud responsonū qd est de sponso scāz **A**u
 diui vocē de celo zc. qd ē qñbusdā ecclijs dñ;
 est pñi toni. q; vñc; est sponsus aniaz xpi

et sumit de matth. xxv. **I**llud vñ qd est de cō
 tempu mudi scz **B**egnū mudi et omnem
 ornatū seculi pñtempli zc. est qñn toni. quia
 ibi ostendit pñcaltio qñq; sensui. **D**e vir
 ginib; enā cātāt illud **F**ulcite me florib;
 canē. ij. c. qd est expōitum in. v. pte sub n. de
 fecta **I**n qñbusdā ecclijs dñt vñculūz
 de vñginib; illū **E**legit eam de; et pelegit eā.
Sed alij rectius pñderantes q; sola beata
 vñgo maria pñlecta est in honore ei; tantūz
 dñt illū. p alijs vñginibus dñt. **E**legit
 eam de; et dilexit eam **I**der boras enā dñ;
 caplm illud. **Q**ui gloriat. ij. corinth. x. ca. et
 illud **E**mulor ei. ij. corinth. x. et illō **S**apie
 tia vincit. sapie. viij. et illud **A**demoran sūt
 dñe misericordie. eccl. ij. z illud **L**iberasti me
 a pñdione. ibidē. et illud **A**lcantit fortitū
 dine lumbos suos. puer. xxx. c. **I**n offi
 cio misse si sit vñgo et martur pñuū officiu ē
Loquebar de testimonijs tuis in pñpectu
 regum zc **A**lla cōmunia sūt. excepto qd de
 beata agatha dñ; introit; **B**audeam; oēs i
 dñō. pro eo q; ipa excellenter letissima venit
 ad passionē sicut de ea scptum est. **A**gatha
 letissima et gloriāter ibat ad carcerē. i. dñō
 ei; leticie nostram leticiam sociam; et cum
 ea in dñō congaudem; **D**e beata enāz
 agnete officiu misse est. **A**de expectauerūt.
Batio quare. potest ex eius legenda habē
 ri. Et nota qd de vñginibus dñ; qñq; epistola
Cōfitebor tibi dñe. eccl. ij. c. qñq; **Q**ui glo
 riatur. ij. ad corinth. x. qñq; **D**ñe de; meus
 exaltasti. eccl. ij. qñq; Sapiētia laudabit
 animā. sapie. xiiij. qñq; Sapiētia vincit
 maliciā. sapie. viij. qñq; **D**e virginib; i. ad
 ad corinth. vij. qñq; **D**ñs possedit me. pros
 uerb. viij. **A**lla et postcōmunio. **Q**uinq;
 prudentes. matth. xxv. c. **E**uangelium qñq;
 dñt **S**imile est regnum celoz thesauro
 abscondito. matth. xij. ca. qñq; **S**imile est
 regnum celoz decem virginibus. matth.
 thei. xxv.

De festo dedicationis.

Boniaz in parte
 pma dictum est qualiter ecclia
 dedicata sit. restat vt hic aliqua

de officio qđ in festo dedicationis ecclesiarū de
subiciam. Festū ergo illud solennit ab ec-
clesia celebrat. de q in iohāne habet. Facta
sunt encenia. i. festa dedicationis i hierosoli-
mis. et ibi ābulabat i tēplo in porticu salo-
monis ad pfirmatōem illi festiuitatis. Et
de porticus salomonis. qā salomō solebat
ibi orare. et ibi orauit i die dedicationis. Hoc
etia festū in veteri testa. fiebat. Tū legi in
pmo libro machab. c. iij. Elegit iudas ma-
chabē sacerdotēs sine macula. et mūdauē-
rūt sancta. Ecclesia enī mūtās p mūdari. s. nō
trūphat. Aug. dicit i omel. sup pōicto
nebo. Facta sunt encenia. Illū diē quō tē-
pliū dedicatiū ē. iudei solennit celebrabāt. Ce-
lebrauerūt āt iudei encenia octo dieb. qre
videt q nos sūt festū dedicatiōis debemus
octo dieb. solennizare. Sed mix ē qre octo
dieb. celebrauerūt encenia. cuz pasca et sce-
nopēgiā nō celebrauerūt nisi p septe dies
tantū. Ad hēst rūsio. q. b. festiuitas specia-
liter significat eternā dedicatiōē in q ecclesia
illa scz amia scia ūa deo dedicabit. i. copula-
bit ut nō possit ad alios vsus transferri. qđ
erit i octaua resurrectionis. et iō i nouo testa.
h. festum octauas. Hec ecclesia pstruit in
baptismo et i doctrina et in pnia. Hic ei au-
dit securis. et ois generis ferramēta. i. omia
genera flagelloz et disciplinaz scz i hac ecclesia
militat. q p tabernaculū moysi significatur.
Tabernacula ei militantiū sūt. Templū
pō illud salomonis significauit ecclesiaz trū-
phante in q b nō audiūt. In matutinali of-
ficio dicit illi psalmi in q b fit mēto d por-
tis q specialit sūt timor et amor. sic habet in
psalmo illo. Bn est terra. ibi. Attollite por-
tas pncipes vestras. Item illi in quibus
fit mēto de altari. sicut in psalmo illo. Iu-
dica me de. et discerne. Item illi in quibus
fit mēto de ciuitate. ut sūt illi. Deus noster
refugiū. et Magnus dñs. Item illi i
quibus fit mēto de atrijs et de portis. ut sūt
illi. Quam dilecta tabernacula. et Fun-
damenta ei in montib. sanctis. Scz que-
ritur qre tūc b psalm. ille. Bne de salus
mee. et. Ad qđ qdam dixerūt q ideo qā ibi
fit mēto de sepulchris. sed h rō non valet. qz

ibi nō fit mēto de talib. sepulchris. in quib.
habitāt siue sepeliunt corpa fidelū iuxta
ecclesiam. sed de sepulchris maloz. Unde du-
cimur q ille b psalm. eo q est psalmus pe-
nitētiālis. et specialit ibi de orōne habetur
q i ecclesia faciēda est. Tū ibi b. Iniret orō
mea in ppectu tuo. Dicit aut dñs d eccia.
Domus mea dom. orōis vocabit. Dicit
uus vō psalm. est. Qui habitat in adiuto-
rio altissimi. i. in ecclesia qā ibi b. altissimi
posuisti refugiū tuū. qz sup oēs montes in
vertice montū fundata est ecclesia. Ultima
vō antipha scz ad magnificat in vespis est.
Par eterna. qz ad h celebrat dedicatiō. ut
dedicemur et habeam illā pacē etnā. Iudei
horas aut d. captiui illud. Tū ciuitatem.
apo. c. xij. c. et illud. Ecce tabernaculū. qđ est
ibi d. et illud. Tū qz p pnia mercedem.
i. cor. iij. et illud. Fundamentū aliud nemo
potest ponere. cor. iij. c. **S**ane huic
festi copent q iacob vidit scalā. et angelos
ascendētes et descendētes. i. totam ecclesiaz vi-
dit vna visione et erexit lapidē. i. xpm. q ē la-
pis in sumo. Et est lapis angularis et fun-
damentū. q omia sustinet. Erent in quā in
titulū pconiale memoriale et triumphale
fundēs oleū desup. Si qdem iacob. i. plat.
fundit oleū sup lapidē. xpm ad ostendēdū
eius carismata. Et ideo pberauit iacob di-
cens. Terribilis est loc. iste. nō est hic aliud
nisi dom. dei et porta celi. veredñs est in lo-
co isto et ego nesciebam. Terribilis est enī
ecclesia demonib. ppter dei similitudinē quā
habet. Et ppter h ad mīssā est introit. Ter-
ribilis est locus iste. Bn. xvij. Sequitur
Et vocabit aula dei. hoc appositū bñs gre-
gori de suo. p eo q ibi paratus est deus ex-
audire sicut dixit dñs salomoni. iij. regum
vii. Exaudiui orōem tuā. et. Quare autē
terribilis sit ostendit in versiculo. Dñs re-
gnauit decore induit. scz in mēbris suis. et
ido terribilis est ecclesia demonib. In cō-
secratioe vō altaris est introit. Dicit dñs
simon mei. ysa. lxx. c. et. Epla vō sumit
de apo. c. xij. c. Tū ciuitatē scz hierim. et.
Rūsonū ē. Loc. iste scz ecclesia material sa-
cul est. qz sanctificata est ad hoc. ut ibi dñs

exaudiat pces. et iō pstat orātib. scitatem.
Salomon ei orauit ut dñs orātes ibi exau-
diat. et dñs dixit. Exaudita ē orō tua. Bnā
significatū ē. iij. reg. vii. c. vbi salomō dedica-
to templo ait. Quicūqz orauerit i loco isto
exaudies i loco tabernaculi tui in celo. et cū
exaudieris ppetis. Illa est i qbus dā ec-
clesia. B. qz metuo ē. gen. xvij. c. Eūā ge-
liū vō ē. Egressus ihs. luce. xix. c. eo q ibi ha-
bet. hodie sal. domus huic facta ē. In qbus
dā tū ecclesiaz legi eūā gelū de matth. in q
habet. Et nō potuerūt subuertere domū illā
fundata ei erat supra firmā petraz. Seqt of-
ferentiū d vbi dauid i paralipomeno. i. li.
vi. c. Tū alios sūt vba salomōis. Bne
de i simplicitate cordis mei. let. obtuli vni-
uersa h. Obtulerūt enī sacrificia iestimabi-
lia q significat bonas opatōes siue cogitā-
tōes et bona desideria. q iestimabilia sunt et
numero et pco. Seqt postcomuniō. Do-
mus mea et ysa. lvi. et matth. xxi. c. Nota si fe-
sti dedicatiōis ecclesie occurrerit in passione
dñi. sūt in sequēda hebdomada. Si vō i festo
ascensionis de ascensione fiet officiū. et officiū
dedicatiōis differat. Salomō ei dedicauit
templū duodecima die mēsis septēbris. et. x.
die mēsis occurrebat scenopēgia. celebra-
uit āt dedicatiōis tēpli p septē dies. et proga-
uit scenopēgiā vqz post dedicatiōem.

Incipit octaua pars
de cōpoto et kalēdario et de perti-
nentibus ad illa.

Quoniam sicut
ait bñs aug. sacerdotē
pōtū scire tenet. alioqn
vix in eis sacerdotis no-
men cōstabit. sub q vbo
noticiā cursus tps lune
ackalendarij intelligim. Quoniam cōpo-
tus est sciētia certificandi p fin solis et lu-
ne pgressus. Idcirco ad simpliciū sacerdo-
tum instructionē in hac octaua et finali p-
te de vocaliqua claro cōpendio pstringe.
put ad vsum ecclesie dinoscere ptingere. Dicit

aut cōpoto a computo. tas. qā in ipso cō-
putando pcedimus nō q in ipso cōputare
doceamur. Et est duplex cōpoto. scilicet
astronomicus seu philosophicus. et vulga-
ris seu ecclesiasticus. scz de astronomico nil
ad pñs. Vulgaris cōpoto est sciētia
distinguenti tempus certa rōne. siue scien-
tia tps discretiua fm ecclesie vsum. Tem-
pus vero prout hic sumit est fm tullū que-
dam quantitas annui. mensuri. diurnive
seu alterius spaci. Tū temp. ē mora mos-
tus rerū variabilū. cuius ptes decē cōdicū-
tur. scz annus. mēsis. septimana. dies. qua-
drans. hora. punctum. momentū. vncia. et
athomus. Annus pñet. xij. menses. vel. liij.
septimanas. et diem vñā. vel. trecētos sera-
ginta qñz dies et sex horas. Mēsis conti-
net quattuor septimanas vel paulo plus.
Septimana. vij. dies. Dies quattuor qua-
drantes. Quadrans sex horas. Hora qñtu-
or puncta. Punctū decem momenta. Mo-
mentū. xij. vncias. Vncia. xlvij. athomos.
Athomus indiuisibilis est. Nam athomos
grece diuisio d. Unde athomos grece in-
diuisio latine. Anni ergo solaris fere duor
decima pars mēsis est. Septimana vō est
fere quarta ps mēsis. Dies naturalis. septi-
ma ps septimane. Quadrans qñta ps diei
naturalis. Hora sexta ps qdrans. Punctū
quarta pars hore. Momentū decima pars
pūcti. Vncia duodecīa ps momen. Atho-
mus. xlvij. ps vncia. Est et alia tēpis diui-
sio. i. p enū. petatē. pscm. plustrū. polipia-
dem et pindionē. de qb infra dicet. Ce-
terū tria sūt tpa annoz siue triplex est ann.
scz solaris. lunaris. et magnus. De quibus
puidimus in hac octaua ptractare. que
duas pncipaliter habet ptes. In quaz pri-
ma agit de anno solari. et de magno. In se-
cunda vero de lunari.

De anno solari.

Hac prima bu-

ius opis pte de anno solari tractat.
Que in qñtuor subdiuidit particulas. In
quaz pma agit qđ sit annus. De iñno ani.
De multiplici anno. De duodecim signis.

De bissexto De quatuor anni pnb⁹ siue ipib⁹
et diebus illor⁹. De solsticiis. et de equinoctiis
De magno anno. De era. De olympiade. De
lustro. De ectate. De scdo. et de euo. In se-
cunda pre agit de mese. De kl. De nomis. De
idib⁹. Un⁹ et q⁹lib⁹ dies denotent. De diebus
egyptiacis et canicularib⁹. In tertia agit
de septimana. et q⁹ sit lra kalendaru cuiuslibet
mēsis. et q⁹ die septimane q⁹lib⁹ mēsis incipiat
et de lris dñicilib⁹. De regularib⁹ solarib⁹
De pcurrentib⁹. et de induoe. In quarta agit
de die. de momēto. et de hora.

De anno in genere.

Anus est solis an-

fract⁹ cū pactis trecētis sexaginta
q⁹q⁹ dieb⁹ ad eadē loca siderū redit. Dicit⁹
ergo ann⁹. q⁹ mēlib⁹ i se recurrētib⁹ voluit
ab an qdē circū. et eo is. q⁹ circularit⁹ redies
Un⁹ et ann⁹ d⁹ q⁹ anul⁹. i. circū. eo q⁹ i se re-
dit. Un⁹ virgili⁹. Et q⁹ i se sua p vestigia vol-
uit ann⁹. Et ob hāc inuētas lras. sic apud
egyptios ann⁹ indicabat. Indigebāt ei dñi
conē caudā suā mordente. q⁹ i se recurrit. et
sic ad buca qbusdā figurat. Alij annū ab
inuatōe dicit. sp ei renouat. Ann⁹ fm dñi
uersos diuersa bz inuita. q⁹ nā arabes et egip-
tj illū ichōat post solsticiū estinale scz a
septēbri. p eo q⁹ legit arbores i pncipio mōi
fructū habuisse. Quia ergo hī septēbri pñ-
git putat tūc mūdū factū fuisse. idōq⁹ ibi in-
cipiūt annū. Isuma vō pōpuli et romani
annū a ianuario icēperūt. p eo q⁹ tūc pau-
lo ante sol nob⁹ incipit appropinqre. Iudei a
marzo incipiūt q⁹ i eo cōdit⁹ ē mūd⁹. et idō
d⁹ q⁹ xvij. dies ei est pñ⁹ dies scilicet. q⁹ oēs q⁹
ad aliq⁹ cōpositū imitāt. Ipi nāq⁹ a septē-
bri incipiūt reglāres lunares. et embolismos
et epactas. et oēs ānos lunares. Et ianuario
vō incipiūt aureū numez et q⁹ dā lras dñica-
les. A martio regulares solares. et pcurren-
tes. et q⁹ dā lras dñicales. pñ i scda pte appa-
rebit. Sane qdā modernū ob reuerētiā sal-
uatoris pputāt ānos a natiuitate ei⁹. Alij
vō ab ei⁹ icarnatōe. i. a pceptōe bñe marie
qñ illa dixit Ecce ācilla dñi zc. statim ei fuit
pñ pñ et plen⁹ spū sancto. Annor⁹ ali⁹ ē na-

turalis. ali⁹ vsualis. ali⁹ legitim⁹. ali⁹ emer-
gēs. ali⁹ solaris. ali⁹ magn⁹. ali⁹ olympias.
ali⁹ lustralis. ali⁹ indictional⁹. ali⁹ iubileus
ali⁹ benignitatis. ali⁹ cōnitatis et glorie. In
nus naturalis ē cū luna soli supponit vñ sol
eclipsiz patit. Usualis siue tpalis ē qui fm
vñ boim sumit inuñ. vñ a ianuario vsq⁹
ad sequēte ianuariū. Legitimus siue ceri-
monial⁹ ē qui pputat fm lunatōes ab apli
vsq⁹ in apiles. Apilis ei est pñmus mēsis
apud hebreos. Emergēs est i quo aliquor
magnū iudeis vñ alijs ptingit. a quo facto
in illius memoriā annū incipiūt cōputare
scz a quib⁹ die Ann⁹ solaris est spaciū in
quo circuit sol. xij. signa zodiaci. quē circū-
lum facit. vñ pñmissum est in trecētis sexagi-
ta q⁹q⁹ diebus. et fere. vij. horis. Fere dñi
ppter qdāz momenta que adijciunt. sicut i
fra dicit. Ipe aut ser bore de quario in qñū
annū faciūt vñū diem naturalem bissextilē
et annus iste cōmunis est omnib⁹ gentib⁹
et incipit qualib⁹ die. et q⁹libet die finit. trans-
actis pñictis dieb⁹. et iste pñctus etiam dñi na-
turalis. Signa vō pñdicta sunt ista. Aries
thaur⁹. gemini. cancer. leo. vgo. libra. scor-
pio. sagittarius. capicornus. aqrius et pisces
Un⁹ vsus hēc sunt signa poli q⁹ sp sunt via
soli. Est aries. thaurus. gemini. cancer. leo.
vgo. Libra et scorpio. chyro. capicorn⁹. vñ nu-
la. pisces. Et nota q⁹ celi habitatio stat circu-
lor⁹ distincta zonis. Zonē aut ipse sūt qñq⁹
que idō zone vel circuli appellant⁹. q⁹ i circū
ductōe spere existit. Zodiac⁹ aut circulus
est qui ex lineaz qñq⁹ angulis ex vna linea
stat. Burs⁹ zodia grece d⁹ aial siue signū
latine. Inde zodiac⁹. d⁹ aial seu signifer cir-
culus. ex eo q⁹ in medio firmamēt sunt. xij.
signa pñtransuersa posita eq⁹lter p circulū
distincta. q⁹ formis et noib⁹ aialū dñgnāt.
q⁹ sol intrās in illa pñtates aialū qdā
modo forit. vel q⁹ stelle in signis dispo-
sunt animalū in figuris. Signum autem
dicitur duodecima pars zodiaci. Sol qui
de zodiac⁹ in aliquo de pñdictis signis. quo-
libet mēse in. xv. kl. fm eccliaz. Un⁹ in mar-
tio intrat in arietē. xv. kl. aprilis. In apili i-
nat. i. thaur⁹. xv. kl. maij. et sic p ordinē mēsiū

et signor⁹. **I**demū igit⁹ signū ē aries in q⁹
d⁹ eē fact⁹ mūd⁹. in q⁹ signo ē sol circa pñcī-
pia veris. sic dicit⁹. q⁹ sic aries ē aial reno de-
bile. hñs an aliq⁹ robors. sic postrema so-
lis illor⁹pe debilia sūt frigore et fortitudinē
minuere. anteriora vō q⁹ estatē respiciūt ali-
q⁹ fortitudi. i. caloris habet. vel q⁹ sic aries
i bieme cubat i latere sinistro. i. pere at inci-
pit cubare i dextro. sic sol an illud tps mora-
tur i sinistro latere firmamēt. scz i meridie.
tūc vō intrat lat⁹ dextri scz vñs aquilones.
Un⁹ q⁹ signū pñt amorē iouē vocauerūt
i cui⁹ capite. q⁹ simulacra faciūt arietis cor-
nua fingūt. **S**ecū signū ē thaur⁹. sic dī-
cūt. q⁹ sic thaur⁹ fortior ē arietē. sic fortioris
ē efficacie sol i illo tpe q⁹ ad nos q⁹ i pñcedēti
Uerū an ē efficacie q⁹ post sic thaurus
an fortior ē q⁹ retro. Un⁹ q⁹ iō thaurū inter
sidera i bonorē iouis collocauerūt. q⁹ ille fa-
bulose fingit i bonē puerus qñ europam
trāsuerit. **T**ertū gemini. sic dicit⁹. q⁹ i il-
lo tpe vis solis geminat. incipit ei eē calid⁹
et sic⁹ effectiue. Uel q⁹ tūc pñpueres gemi-
nant. i. multiplicant. aues ei et aialia fer⁹ pro-
ducūt. Uel ppter geminos siue duos gra-
dus. qbus sub illo signo magis q⁹ sub alio
sol eleuat a tra. Un⁹ q⁹ at B signum gemini
vocauerūt ppter castorē et pollucē. q⁹ post
mortem iter notissima sidera pñtuerunt.
Quartū cancer. sic dicit⁹. q⁹ cācer ē aial
retrogradū. et tūc sol retrogradū discedens
a nob⁹. cū pus appropinqeuit nob⁹. **Q**ui-
tū leo. sic dicit⁹. q⁹ leo ē aial crudelē et sp febrī-
citas. sic et tps illū crudelē et generās febres
Burs⁹ q⁹ hercules leonē fortissimū i gre-
cia occidit. iō pñtē suā hñc iter. xij. sig-
statuerūt. **S**extū vgo. q⁹ sic vgo nūbil ge-
nerat sic tps illū sterilenū noui generat.
generata tñ maturescere facit. Est ei tps ca-
niculariū diez. **S**eptimū libra. sic dicit⁹
ab eq⁹litate mēsis ipi⁹. q⁹ sole ibi exñte. dies
et nox eque pōderata ē. qñā tūc ē eqnoctiū
autūnale. **O**ctauū scorpi⁹. sic ei scorpi-
us venenosus ē et pūgit. sic et tps illud mor-
bosū ē pñtē ineq⁹litate aeris. Est ei mane fri-
gus pūges et i meridie calor vñs. **N**onū
sagittari⁹. sic dicit⁹. q⁹ venatio q⁹ plerūq⁹ sit

p sagittarios tūc sepe erant. vel pñt fulgu-
ra q⁹ tūc sepe cadūt. q⁹ ytalici sagittas vocāt.
Decimū capicorn⁹. sic ei capicorn⁹ in-
abruptis mōtib⁹ siue i excellis pñcipijs pa-
scit. sic sol tūc ē altissimo gradu vñs meri-
diē. Uel sicut capicorn⁹ mōtes solet ascen-
dere. sic sol tūc ad nos ascendere incipit. Burs⁹
lus antiq⁹ capicorni figurā iter sidera finre-
rūt. pñt caprā iouis nutrice. et posteriorē
pñt corpus i piscis effigie formauerūt. ut plu-
uias designaret q⁹ plerūq⁹ idē mēsis in ex-
tremis solet habere. **I**ndecimū ē aqua-
rius. sic dicit⁹. q⁹ tps illud aquis et ventis
abundat. **D**uodecimū ē pisces. q⁹ sicut
piscas ē aial aquaticū sic et tps illū pñt mē-
tas pluuias aquaticū ē. vel q⁹ tūc aq⁹ resolu-
tū est tps piscatoris. Uerū licet sicut pa-
ter ex pñmissis signa eq⁹lia sunt fm astrono-
mos. ecclia tñ nulla nō ponit eq⁹lia. Iñā qñq⁹
plures dies sūt in vno signo q⁹ i alio. cum
vñ mēsis plures dies habeat q⁹ al⁹. Un⁹
plures erūt gradus vñi⁹ q⁹ alterius signi.
Gradus aut d⁹ spaciū q⁹ sol motu suo trās-
sit in zodiaco die naturali. Etiam dñctis at
facile sciri potest in quoto gradu alicuius
signi sit sol qñq⁹ die. **I**ddō dies bisextilis
de q⁹ dicit⁹ est d⁹ bisextilis. fm phos quasi
ex bisse momentor⁹ collecta. quod sic pote-
rit cōphendi. Sol enī in quolibet signo
moratur. xxx. dieb⁹. et xxx. trientibus horaz.
et xxx. bisse momentor⁹. Et triens est tertia
pars alic⁹ rei pñstantis ex tribus partibus.
Bisse vero sunt due partes. Sed multipli-
catis duodecies xxx. dieb⁹ habem⁹. cccx. di-
es. triginta trientes horaz pñtūūt. x. horaz
q⁹ multiplicare duodecies faciūt qñq⁹ dies
triginta bisse momentor⁹ pñtēt. xx. momēta
et ita duo pñcta. i. multiplicatis duodeci-
es duob⁹ punctis habem⁹ sex horas ex bis-
se momentor⁹ collectas. q⁹ de quarto in quar-
tū annū pñtūūt vñā diem q⁹ d⁹ bisextilis
Burs⁹ fm ysidorū pñ singulos annos
crescit pars quarta assis. at vbi qñto anno
assis cōpleta fuit bisextū vñū facit. et idō p
quattuor annos vñ⁹ dies bisextilis adiect⁹
est. Dicit⁹ est aut fm cū bisextus. quia bis-
series duct⁹ assis facit quod est vñ⁹ dies.

In q loco kalendarij poni debeat illa di
es bis vsib⁹ p^{ri}ncet. Bisextu⁹ sette martis te
nuere kalende. Posteroze die celebrat festa
mathie. Hoc e dicere q i illa lra vbi d^r i ka
lendario. vi. kl. martij d^rz poni dies bisextil.
tuc itam⁹ siue sedem⁹ duob⁹ dieb⁹ super
illa lra. et festum sc^{te} mathie qd deberet illa
die celebrari. celebrat tantu i sequenti. ita tñ q
it ipz festu i vigilia nullu sit mediu. n̄ itelt
tñ vtz ipz festu i pma vl i scda die p^{re}dictay
duay celebrat. sz regid⁹ i p^{re}suetudo fuet
ysidor⁹ dic⁹ q a. vi. nonas martij vsqz i dies
kl. ianuarij lune cursu bisext⁹ apponit atqz
inde detrah⁹. Si at volum⁹ scire qñ sit an
nus bisextilis deb⁹ diuidere anos dñi per
qñtuor qñes possum⁹ i si nullus supauerit
tuc erim⁹ i anno bisextili. si at aliq⁹ remase
rit tuc nō erit bisext⁹. Elñ vsus. Anni diuisi
dñi p qñtuor eque. Mōstrat bisextu q rōne
scas. Hoc at veru ē fm illos q diuidūt an
nos dñi incipiedo a natiuitate. vel a ianua
rio. et nō fm illos q incipiūt ab incarnatōe
Ellia enā doctrina ad inueniendū bisextu
ponet infra vbi de p^{re}currētib⁹ age⁹. Tēpa
siue ptes am solaris sūt qñtuor. i. ver. estas.
autūn⁹. z biems. vt dictū ē i. vi. p^{re}sub qñta
feria terciē bebdomade aduēt⁹. Bicta autē
sūt tpa a cōmunionis t^{re} p^{re}meto eo q iuicez
se hūore. siccitate. calore. z frigore p^{re}peret.
Hec z curricula dicūt. qz nō stāt sz currunt
Uer dictū ē. qz viret. Estas d^r ab estu. i. ca
lore. idē estas q i vsta z arida. Autūn⁹ a tē
pestate vocat. qñ z folia cadūt z oia matu
rescūt. Biems d^r rōne emulperij. qā tñc sol
circulo voluit breuioz. Elñ z h⁹ p^{re}buma
d^r q i brachin. i. breue. v⁹ a cibo. qz tñc maior
est vscendi appetit⁹. Edacitas ei grece bru
ma appellat. Mōcipia at pñi ani fm ecclē
siā bis vsib⁹ p^{ri}ncet. Festu clemētis biemis
caput ē oriētis. Cedū biems retro cathedra
to simone petro. Uer fugat vban⁹ estates
simphorian⁹. Id tñ qd restat autūni tpa
pstat. Hoc e dicere. Festu clemētis qd est
viij. kl. decēbris est pñcipiū biemis. z durat
vsqz ad festu cathedre sancti petri. tñc incipit
ver. et illd festu ē. viij. kl. martij. et ver durat
vsqz ad festu sc^{ti} vban. qd ē. viij. kl. iunij.

tñc incipit estas z durat vsqz ad festu sc^{ti} sim
phorian. qd ē. viij. kl. septēbris. tñc incipit au
tūm⁹ z durat vsqz ad festu clemētis. i. q in
cipit biems. In his qñtuor pñb⁹ ani tridū
ana ieiunia celebrat. z iō ieiunia qñtuor tē
porz appellat. Ieiuniū veris est in pma
septimana qd age lūme sz i qñta feria post
cineres. Ieiuniū estatis ē in pmo die mer
curij post pente. Ieiuniū autūni ē i die ter
tia mercurij septēbris. sz i qñta feria post
festu sc^{te} crucis. Ieiuniū biemis ē i qñta fe
ria post festu beate lucie. pñt ibi dictum est
Unde vsus. Uult crux lucia cineres caril
mata dia. Uer det vota pia qñta sequens fe
ria. Fuit aut h⁹ ieiunia in qñta feria. quia i
qñta feria xps a iuda tradit⁹ est. et i sexta fe
ria. qz in ea crucifix⁹ est. et i sabbato. qz tunc
aploz tristitia de nece saluatoris rēp^{re}sentat
mus. nam si cōpatimur z cōregnabimus.
Aduēt⁹ aut dñi qñ celebrat dictū ē in sexta
pte sub n. de aduentu. Adhuc in anno sola
ri pñgūt duo solsticia et duo equinoctia.
Solsticia in estate et in bieme. Equinoctia
in vere z i autūno. Est aut solsticiū maria
inequalitas diei z noctis siue ingress⁹ solis
in capricornū vel cancerū. Et d^r solsticiū qñ
solis statio. eo q tñc sole stante crescūt dies
vel noctes. Equinoctiū ē maria diei et no
ctis equalitas. quia tñc equali spacio hora
rū pñstūt. siue ingressus solis in arietem v⁹
librā. Ubi aut sit loc⁹ solsticioz z equinoctio
rū bis vsib⁹ pñncet. Solsticiū decimo xpm
pñt atqz iohanne Equia crucis festu dant
tpa martis z yd⁹. Hoc e dicere q solsticiū
biemale est ante natiuitatē xpi decē diebus
vicz. xviij. kl. ianuarij. q tpe sol incipit altio
res circulos petere. Et solsticiū estiuale est
an natiuitatē iohis bap. tōndez dieb⁹. vicz
xviij. kl. iulij. q tpe incipit sol ad infiores
circulos remeare. Unde estiuale solsticiū
dies maxim⁹ sic z biemalis dies minimus
inuenit. Sz fm egyptios hyemale ē. xij. kl.
ianuarij. fm grecos. ix. kl. Estiuale vō ē fm
egyptios. xij. kl. iulij. fm grecos. ix. kl. Itē i
festo crucis. vel fm alios. xij. kl. octobris est
equinoctiū autūnale z vbi d^r i kalendario id⁹
marci. v⁹ fm alios. xij. kl. april. ē equinoctiū

vernale. Olm ei ann⁹ i duas tāti ptes d^r
uidebat. sz i estiuale z biemale solsticiū. z i
duo emisperia. Mōagn⁹ at ann⁹ cōple⁹
reuerlis planetis oib⁹ ad loca sue creatōis
qd sit ānis n̄ pauciorib⁹. d^ret. Mōdanus
vo ann⁹ erit oib⁹ stellis ad pma loca reuer
sia. qd sit demū p⁹ qñdecim milia annoz.
Mōagister dicit i historia sup gen. vbi agit
de bñetate noe q magn⁹ ann⁹ iplē p circu
la sercēoz ānoz. Era q vñt hispani singu
loz ānoz est pñstuta a cesare augusto. qñ
ad pñm censuz oib⁹ desēpfit. Bicta ē at era
ab ere. ex eo q ois oib⁹ es reddere pñstus
ē rei publice romanoz. Mō at fuerit indi
tiones z postea ere. Olipias pñstuta ē ap⁹
grecos i elide ciuitate. elijs agētib⁹ agonē z
qñquēnale certamē. qñtuor medijs ānis va
cātib⁹. z ob h⁹ tps elidij certamis olipiades
vocauerit. qd iennio in vna olipiade suppu
tato. Lustz ē pentetini. i. qñquēnniū qd qñ
to āno d^r cōdi pñt olimpiades a romanis
Mōdū ei erat pñstus neqz ere. Quiquēna
le qd ē tps idē vocatū ē. qz cesu p qñquēn
niū i republica pacto vbs romana lustra
bat. Mōdū eolde romanos ē ann⁹ indicio
nalis q ter qnos pñnet ānos vt infra dicet. z
pñmissuz ē. Mōdū eolde romanos ē ann⁹ iubile⁹. i.
remissionis q septenis cōplētis ānoz heb
domadib⁹ celebrat. d^r q dictū ē i. vi. p^{re}sub n.
qñq⁹ gelime. Mōdū eolde romanos ē ann⁹ beni
gnitatis z grēi q xpus vñt z nos sola beni
gnitate redemit. Mōdū eolde pñstos pñstos est
ann⁹ etnitatis z glē. i. q exultabūt sc^{ti} i glā si
ne fine. Bursus secula generatōib⁹ pñst
sic dicta qz sequūt. Elbeutib⁹ ei alij. alij suc
cedūt. Hoc tps qdam qñq⁹ gelimū annū di
cūt. quē bebrei iubileū vocāt. vt iā dictū est.
Et ob hāc cām bebre⁹ pñt vxo⁹ z liberos
amās dñm suū. aure ptula fuino subiuga
tus fuire iube⁹ i sc^{ti} m. i. vsqz ad annū qñq⁹
gelimū. Eras at plerūqz d^r p vno āno. et p
septē. z p cetū. z p quīs tpe. Elñ z etas ē qd
de mltis seculis instruit. z inde dicta ē etas
qñ si cuias qñ si liltudo eui. Mōdū eolde etas p
perua c⁹ neqz ininiū neqz finis nōcūt. Bēti
uatū ē at eui abeouas qd ap⁹ grecos ali
qñ p sclo z aliqñ poit pēmo. Mōdū eolde vero

etas duob⁹ modis d^r vicz hois. sic infantia
iuuēt⁹ z senect⁹. aut mūdū c⁹ pma etas ē ab
adā vsqz ad noe. Scda a noe vsqz ad abra
am. Tertia ab abraā vsqz ad dauid. Et qñ
ta a dauid vsqz ad trāsmigratōez iude i ba
bilonia. Quira de iuda vsqz ad aduētū sal
uatoris i carne. Seta q nūc agē vsqz quo
mūd⁹ iste finiat. Quor at sūt āni ab origie
mūdū. dicitū ē i. vi. p^{re}sub n. d^r septuagelima

De mense.

Dicto de āno sequi
tur videt⁹ mēse. Est at mēsis spa
ciū tps q a pñbo pñbe recedent
eidē cōpleto suo circulo sociat. Et d^r mēsis
a mēsurādo. eo q ann⁹ p mēses mēsurat. v⁹
a mēse qd ē defect⁹. eo q luna singul⁹ mēsu
bus vsu deficit ab būano. Uel fm ysidor⁹
a mēse grece qd ē luna latine. ap⁹ grecos ei
mēses legitimi nō ex solis circulo. sz ex lune
cursu pñnumerat qd ē d noua ad nouā. Bi
uidit at annus p. xij. mēses. qz sol pagrādo
zodiacū duodecim circuit regiones signō
rū. z i his. xij. mensib⁹ pñmorat. Romul⁹ tñ
voluit tātum decēz eē mēses i āno. icipiēs a
mario. quē mari deo belli. quē pñs suū eē
putabat dedicauit. Elñ ouid⁹ i pmo fasto
rū. Tpa digereret cū pñtor vbs in annū
Instituit mēses qñqz bis eē suos. Sz nū
ma pōpili⁹ vidēs q ann⁹ n̄bñ decē mētib⁹
cōplebat. sup addidit duos pñcipio sz ia
nuariū z februariū. Ianuari⁹ d^r a ianua.
qz sic p ianuā iuram⁹ domū. ita p ianuariū
iuram⁹ annū. Est ei lūmes āni. Uel d^r a ias
no dō q ab antiqz dicebat pñcipiū et finis
oim rerū. Ei ei fuit a genlib⁹ mēsis ille cōse
crat⁹. Elñ z idē ian⁹ bñtōs pñgit vt āni in
trout⁹ z erit⁹ dñmōstret. d^r q dictum ē i. vi. p^{re}
sub n. d^r circūaliōe. Februari⁹ d^r a febrab⁹.
q tñc d^r facili pñgit. vel a febris. i. purga
tiōib⁹. Sūt at februe oblatōes facie p mo
tuis. Romani ei illo mēse memorā aia rū
habebāt z eas purgabāt celebrādo ereqas
mortuoz. Uel fm ysidorū d^r a febrū. i. plu
tone cui eo mēse sacrificabat. Mōdū d^r a
marie patre romuli. v⁹ qz eo tpe cūcta aian
na agūt ad marē z ad pñbēdi voluptatez.

Appellat et quinqz mēsis nouor qz ē āni in-
tū. Et quinqz nouū ver. qz i eo videntibz fru-
ctibz nobz trāfactoz pbat occas. Ap̄lis dē
q̄i aperit. qz tūc trā ap̄it ad germinādū. flo-
res ap̄iūt. et arbores incipiūt pullulare. Vel
ap̄lis p̄venire dē q̄i afrodil. afrodīs ei gre-
ce dē latine ven. Quidā a maioribz natū dē q̄
erāt p̄ncipes republice. l. a maia matre mer-
curij. Junij a iunioribz natū dē. Erāt enīz
olim maiores. scz seniores q̄ appellabāt pa-
tres. et bī ciuitate sp̄ remanebāt v̄bis regu-
mini p̄sulētes. Erāt et iuniores q̄ bāt ad pu-
gnādū prepublica. et iō mai a maioribus
iunij a iunioribz nomē acceperūt. et illoz
bonoz ēstīti sūt. Vel dē a iunone. Julij
dicti ē a iulio cesare. q̄ tūc nat⁹ fuit. vel qz tē
d̄ hostibz triūphauit. Uicit ei cleopat̄a re-
ginā egipti cū anthonio viro suo bello na-
uali. Julij tñ p̄us q̄ntilis dicebat. eo q̄ est
q̄nt⁹ a maruo. q̄ fm romulū p̄ncipiū erat
anni. August⁹ ē dict⁹ ab octauiano augu-
sto q̄ tūc nat⁹ fuit. l. qz tūc hostes superauit
Ipsū tñ dicebat sextil. eo q̄ sext⁹ ē a martio.
Septēber nomē bz a numero et umbre. qz se-
pum⁹ ē a martio et umbres bz. sic et october
nouēber atqz decēber ex numero et umbribz
vocabula acceperūt. quē numerū decurrētē
decēber finit. p̄eo q̄ denari⁹ numer⁹ p̄cedē-
tes numeros clausit. Quot aut⁹ dies q̄libet
mēsis habeat bz v̄sibz p̄tinet. Junij ap̄lis
septēqz nouēqz tricenoz. Iulij v̄nū reliq. sed
bz februs octo v̄cenos Cui si b̄s sext⁹ fuerit
supaddit v̄nū. Hoc ē dicere. qz iunij ap̄lis se-
ptēber et nouēber h̄nt. xxx. dies. Reliq̄ at mē-
ses h̄nt. xxxij. Sz februari⁹ tantū bz. xxvij. et
q̄nē b̄s sext⁹ bz. xxx. Si cēdū aut ē qz cuiusbz
mēsi p̄mo datū fuerit. xxx. dies q̄ multiplica-
ti duodecies p̄stīnūt trecētos sexagūa dies
De quinqz v̄o residuis dat⁹ ē v̄nū ianuario.
eo q̄ ē p̄ncipiū āni. et rōne ip̄i numeri. qz
ip̄ar numer⁹ mūd⁹ ē et numero dē impare
gaudet. Scdus dat⁹ ē a martio p̄p̄ eādē im-
paritatē. Tertij maio. Quart⁹ iulio. Qui-
tus octobr. Cesar at august⁹ volēs suū mē-
sem eēq̄lem mēsi iulij. abstulit februario
v̄nā diē qz erat mēsis trīsticie atqz lucē et at-
tribuit eā augusto et ita remāserūt februa-

rio iā tū. xxix. et augusto. xxxj. Demū astro-
logi romani abstulerūt aliā diē februario
et addiderūt decēbz. ad h̄ vt finis p̄ncipio re-
spōderet. et sic februario remāserūt tantum
xxvij. et decēbz. xxxj. Ueruntū ad q̄ndā cō-
p̄latōez v̄nā dies v̄icē b̄s sext⁹ ē d̄ q̄nto i q̄r-
tū annū februario restituta Qua v̄o die v̄l
q̄ feria q̄libz mēsis intrat iā sub n. de septima
na dicit. Sane i q̄libz mēse sūt tres dies ce-
lebres q̄ solis p̄p̄is noibz noīant. et ab eis
ceteri denoīant. scz kalendenone et yd⁹. q̄s
romani p̄p̄ dies festos. l. p̄p̄ officia magi-
stratū instituerūt. Idē ei diebz i v̄sibz cō-
ueniebāt. kalēde sūt p̄m̄ dies mēsi. Et dicitur
q̄ colēde. qz tūc sperat festū iunonis.
V̄nō uidi⁹. Uendicat ansonias saturnia
iuno kalendas. Vel qz tūca romano p̄p̄o
p̄ncipia mēsi celebrabāt. sic fit ab ebreis.
V̄nō uidi⁹. Salue festa dies. melior qz rē
reuerse semp. Ap̄lo rex d̄i q̄ potēte colit. vel
dicitur a calo q̄ dē v̄oco. Ipsū nonāqz die
mēsis p̄co d̄ more p̄p̄m ad nundinas voca-
bat damās tonēs calo. q̄t dies erāt v̄s qz ad
nonas. Et iō d̄ pluralitē kalēde a pluribz
vocatōibz. v̄l dicitur a calo q̄ dē bonū omen
p̄ totū mēsem b̄ndū. Tūc a libi mutuo ex-
na trāsmittēbāt. Iōne v̄o sūt q̄ntuor v̄l sex
dies i q̄libz mēse q̄ sequunt p̄ kalēdas. Et
dicitur a nūdinis q̄ nūdine. qz tūc romani
nūdinas colebāt. Iō d̄ at i aliq̄ mēse erant
none siue inchoatio nūdinaz i die q̄nta et
i aliq̄ i die septima. ne p̄dones certū tps ad
insidiādū mercatoribz haberēt. Vel dicitur
none a nonis. qz dies ille non⁹ erat ān yd⁹.
Vel a non. qz tūc nullū fiebat festū. Unde
uidi⁹. Nonaz tutela d̄s erat. Ydus v̄o sūt
octo dies q̄ sequūt p̄ nonas. Est at iō sp̄ i
tredecima v̄l decima q̄nta die fm q̄d none
p̄cedūt. Si ei mēsis bz q̄ntuor nonas iō ē i
tredecima die. Si bz. vj. nonas iō ē i. xv. die
Qd̄ at p̄aliū anthiocenū dicit q̄ iō est die
decima. Italia p̄sideratōe dicit. Et dicitur
iō q̄ si diuisio. qz tūc fiebat diuisio nūdinaz
rū. Vel qz i ydibz fit diuisio mēsis. Dicit et
ydus ab yduo. as. i. sepa. ro. as. Inde vidua
d̄ q̄ i ydua. i. diuisa. Ipsi qz latinoz putāt
yd⁹ dici ab edēdo. eo qz b̄i dies ap̄d veteres

epulaz eēt. Dies aut⁹ q̄ sequūt statū p̄
kalēdas ut d̄noīat. Si ei mēsis q̄ habeat
q̄ntuor nonas. debem⁹ dicere i kalēdario sta-
ti post kalēdas. q̄nto nonas. in tercio tercio
nonas. i. q̄nto p̄die nonas. in q̄nto v̄o nonas
dicim⁹. vt p̄t i ianuario et silibz. Si vero ē
mēsis q̄ habz sex nonas debem⁹ dicere sta-
ti p̄ kalēdas sexto nonas. i. tercio die q̄nto
nonas. in q̄nto q̄nto nonas. i. q̄nto tercio no-
nas. in sexto p̄die nonas. i. septio nonas. vt
p̄t i martio et silibz. Dies at q̄ sequūt post
nonas ita denoīat i q̄libz mēse. viij. id⁹. vij.
yd⁹. vi. yd⁹. v. yd⁹. iij. yd⁹. iij. yd⁹. p̄die yd⁹.
et ydus. sic h̄ apparēt i kalēdario manifeste
Dies v̄o q̄ sequūt p̄ yd⁹ denoīant a kalē-
dis mēsis sequētis h̄ mō. Ianuari⁹ bz. xxxj.
dies. d̄ istis accipe v̄nā p̄ kalē. et iij. p̄ nonis
et. viij. p̄ ydibz. et sic remanēt tantū. xxvij. ad
de ergo istis. xxvij. diebz kalēdas siue diem
kalēdaz sequētis mēsis. et sic erūt. xix. V̄nō
i mēse ianuario debem⁹ dicere statim p̄ yd⁹
xix. kalēdas februarij. i. sequēti die. xxvij. kl. et
sic p̄ ordinē v̄s qz ad finē mēsis sp̄minuēdo
Iōra tñ qz p̄die id⁹. et p̄die nonas. et p̄die
kl. et nō scdus. qz scdus d̄ a sequor. sz illa d̄
es n̄ seq̄t sz p̄cedit. Et expōit h̄ p̄positio p̄e.
idē ante vel p̄us. V̄nō p̄die q̄ si p̄ die siue
p̄. i. ante diē. Et cū d̄. iij. nonas uelligit q̄r-
to die ante nonas. et sic de alijs. Quot at di-
es denoīent a nonis. q̄t ab yd⁹. et q̄ta kalē-
dis oīm mēsiū bz v̄sibz p̄tinet. Sex nonas
maius october iulij et mars. Quattuor ac-
reliq̄ tenet yd⁹ q̄libet octo. Ianus et augu-
stus denas nonasqz decēber. Iulius octo-
ber mars mai⁹ epta decēqz. Junij ap̄lis
septēber et ipe nouēber. Ter senas retinent
februsqz bis octo kalēdas. Hoc ē dicere qz
mai⁹ october iulius et martius habēt dies
sex p̄ nonis. sz reliq̄ mēses habēt tantū q̄ntu-
or. Et q̄libet mēsis bz octo dies p̄ ydibus
Itē qz ianuari⁹ august⁹ et decēber h̄nt. xix.
dies p̄ kalēdis iulij v̄o october martius et
mai⁹ h̄nt. xxij. Junij at ap̄lis septēber et no-
uēber h̄nt. xxvij. Februari⁹ bz. xxij. et si fue-
rit b̄s sext⁹ supaddit ei v̄nū. Illud at no-
tandū ē qz i q̄libz mēse sūt duo dies egipti-
ci. i. ab egiptijs dephēsi. In egipto enī erāt

q̄dā astrologi. q̄ q̄dam p̄stellatōnes noci-
uas b̄ianis actibz in illis diebz inuenerūt.
idēqz illas notas eē boibz voluerūt. tñ illa
rū p̄stellatōnū p̄icta scire p̄pter errorē no-
stri cōponi nō valem⁹. Vel forte inuenerūt
illos dies bene p̄stellatos. et iō eos i kalēda-
rio notauerūt vt i illis diebz poti⁹ qz i alijs
illis actibz insistat. qz errorē ne ecclesia seq̄
videat a talibz cauet. Vel dicunt egiptiaci
fm q̄bz. qz d̄ns i illis diebz p̄cussit egiptiū
nouē plagis. Quotus at sit dies egiptiac⁹
a p̄ncipio vel a fine mēsis bz v̄sibz p̄tinet.
Augurioz decies audito lumine dangor.
Linq̄t oleus abies coluit colus excurte gal-
li. In bis v̄sibz sūt. xij. dictiones. xij. mensi-
bus seruiētes. p̄ma p̄mo. scdā scdō. et sic p̄
ordinē sup̄to inuio a iannazio. ita qz quota
erit p̄ma l̄rā p̄me syllabe alie⁹ istarū dictio-
nū i alphabeto tot⁹ erit dies egiptiac⁹ i illo
mēse cui seruit illa dictio cōputādo a mēsis
p̄ncipio v̄s finē. Itē q̄ta erit p̄ma l̄rā se-
cūde syllabe in alphabeto. tot⁹ erit dies egi-
ptiacus i illo mēse cui fuit illa dictio cōpu-
tādo a fine v̄s p̄ncipiū. Terbi grā. Au-
gurioz ē p̄ma dictio. et fuit p̄mo mēsi scz ia-
nuario. au. est p̄ma syllaba et a est p̄ma l̄rā
ip̄i syllabe. et ē p̄ma i alphabeto. ergo dies
p̄ma ianuarij ē egiptiaca. Itē qz. est scdā
syllaba et. g. ē p̄ma l̄rā ip̄i syllabe. et g ē septi-
ma in alphabeto. ergo septim⁹ dies ianua-
rij numerādo a fine v̄s p̄ncipiū ē egiptia-
ca. et sic i alijs. H̄ obseruato qz b̄ i Bloco pro-
l̄rā nō ponat. Quilibet aut p̄missoz dierū
p̄p̄ v̄nicā horam sui denomiāt egiptiac⁹.
De diebz v̄o felicibz vel infelicibz. q̄s qz
dā astrologi notauerūt. i p̄nti opusculo nil
agit. qz ecclia p̄hibet fidē talibus adhiberi.
In q̄busdā qz mēsi bz sūt q̄dā dies q̄ cani-
culares dicit a cane vel canicula stella sita
i frōte leonis et ante genua thauri. q̄ est ius
mēsi bz ē i medio cētro celi. et dū sol ad eam
ascēderit p̄icta cū sole vel ei. prima displi-
catur calor ip̄i ex q̄ dissoluunt corpora et va-
porant. V̄nō vocat canis. qz corpora morbis
afficit Et sūt q̄nquaaginta duo dies i quibus
p̄p̄ tēpis crudelitātē et caloris solis intēpe-
riē malū ē minui et p̄ocionari. Q̄n autē illi

dies incipiat et finiat. bis vsq; p'tinet. In ci-
puit iulij p'die id' caniculares. Et p'dieno-
nas septēbris sine resultat. Scdm aliq's vo-
icapiut decimoq'to kalendas augusti.

De septimana.

Equitur de septi-

mana. **H**ic p'tinet septimana se-
ptem dies naturales. qz repetitioe et mēses
et āni et secula pagūt. et h' apud grecos heb-
domada. s' apud hebreos sabbatū appellat
et dicitur septimana a septē et mane. q' septē ma-
ne ps p'toto. s' mane p'tota die. vel a septē
et manet. qz manet p'septē dies. **E**l dicitur septi-
mana q' septē lucet. nā manet lux ē fm ysi-
doz. **I**dem etiā spaciū vocat hebdomada
ab hebda grece qd ē septē. et doas qn est spa-
ciū. vel modos qd ē mēsurā. et fm h' hebdo-
mada ē cōmuni' nomē qz septimana. **U**n
daniel. **I**psost septuaginta hebdomadas. zc. et
sumūt ibi hebdomade ānoz. i. septuagesies
septē āni. Septimane at nequeunt b're certa
noia. qz neqz hnt certa initia. singulis nāqz
ānis variat p'p' vnuz vel p'p' duos dies. q'
qngz sūt sup' integras septimanas. **D**ēs aut
dies septimanaz iscribūt septē p'mis lris al-
pbabet. **I**tē dies fm gēnes denominant a
planeris. **P**rim' a sole q' pnceps ē oim sde-
rū. sic et idē dies caput ē ceteroz diez. **S**cōs
a luna. q' ē splēdore et magnitudie soli. pri-
ma ē. et ex eo mutuat lumen. **T**ert' a stella
maris. q' vesper vocat. **Q**uartus a stella
mercurij. quam quidaz candidum circu-
lū dicūt. **Q**uī' ē stella iouis. quaz ferontes
aiūt. **S**ext' a stella veneris quā lucifer asse-
rūt. qz inter cūcta sidera pl' lucis affert. **S**e-
ptim' a stella saturni. q' septimo celo locata
xxx. ānis fert' explorare cursū suū. **D**e h' dictuz
ē i. pbemio septime p'is. **S**z qrit q' redies n'
ita ordinant i septimana sic planete in celo
qntā i celo ordiat fm hūc vsū. Sol ve. mer.
et luna saturn' iupiter et mars. **E**l sic Sa-
turn' ioue mars sol cū venemercure luna
Soluno dicim' q' dies i septimana nō or-
dinat fm ordinē planetaz s' fm regimē eo-
rū i singulis dieb'. **E**n qz viderūt pbiloso-
phi q' sol regbat p'ma hora diei dñice. ideo

die illā denoiauerūt a sole. **I**te qz viderūt q'
luna regbat p'ma hora scōe ferie idē die illā
denoiauerūt a luna. et sic de ceteris. sic patz
ex distinctioe horaz diei facta iter planetas
p' ordinē successiue. **B**ursus a dictis pla-
nētis pbilosophi noia diez sūpserūt. eo q' a
singul' aliqd ē i boie voluerūt. vta saturno
cādidiatē. a ioue tpaniā. a marte feruorē.
a sole spūz. a venere voluptatē. a mercurio
eloqntiā. a luna cor. **E**t qz ordo planetaruz
vltia numerū septenariū n' pcedit. s' ad pri-
mū reuertit. idē tātū septē dies i septimana
sūt a sapiētib' p'stitui. **H**ic videndū ē q'
die septiane qlibet mēsis iuret. **D**e h' duplex
rō habet. **P**rima p' hos vsus. **A**lta domat
dñs gñs beat equa gerēs. **C**ōtēnt fictos
augebit dona fidei. **I**n istis vsib' sūt. xij.
dictiones. xij. mēlib' sūietes. p'ma p'mo. scōa
scōo. et sic p' ordinē. sūpto initio a ianuario.
ita q' qūqz fuerūt initials lra alie istaz di-
ctionū eadē erūt lra kalēdayz mēb' cui seruit
illa dictio. **E**l bi grā. **A**lta ē p'ma dictio et
fuit p'mo mēsi. s' ianuario. et a ē p'ma lra
illius dictionis alta. ergo a est p'ma lra
ianuarij. **I**te domatē scōa dictio. q' seruit
scōo mēsi s' i februario. et dēst p'ma lra ist'
dictionis. ergo dēst p'ma lra februarij. et sic de
alijs. **I**te dicitur sequēs vsus p' syllabas qd
pcedētes p'dictōes. **A**lta degebat ergo cōfōs
adifer. **H**abita at lra kalēda. facile possū
scire q' feria qlibz mēsis iuret. **I**der lram enī
dñicāle illi' āni pcedē cōputatōdies p'hā
subleqntes vsqz ad lraz q' ē i kalēdis mēsis
c' die i iouitū scire optas. et in q' feria occur-
ret itali feria iurabit ille mēsis. **S**cōa rō per
quā scri p't q' feria qlibz mēsis iuret p' regu-
lares et p'currētes. **N**ota q' i āno solari sūt
q'nquaginta due septimane et vñ dies l' duo
si sūt bissex. p'p' quā die variat singul' an-
nis pncipia mēsiū. **S**i enī h' āno incipiat ia-
nuari' a die dñico. toto illo āno a. q' ē p'ma
lra ianuarij erit dñicalis. **E**n ergo vñ fue-
rit ad finē āni illud a finale kalēdarij qd in-
scribit illi diei q' ē vltia itegras septimanas
repntabit die dñici. ergo sequēs a qd iterū
ē initiale ianuarij. repntabit scōaz feriam. et
sictoto illo āno erit illa variatio. **E**odē mō

singulis ānis variat initia mēsiū p' diuer-
sas ferias. **E**t si sūt bissex. duplex erit varia-
tio. **P**rima i kalēdis ianuarij. scōa in festo
sancti mathie. **E**t ergo cōponit scire pos-
sent q' feria qlibz āno qlibz mēsis incipet. in-
uenerūt duos numeros. vñ iuariabiles q'
vocat reglāris solaris ferialis. alii varia-
biles q' vocat p'currēs. de qb' breuē ē dicen-
dū. **E**l idendū ē at p'mo qd sūt reglāris sola-
ris et vñ dicat et vñ habeat ortū. et q' regula-
res q' mēsis habeat. **R**eglāris ē nūer' in-
uariabilis dat' mēsi q' adiūct' p'currēt de-
clarat q' feria septimane qlibet mēsis iuret
cui' fuerit ille reglāris. **D**icit at reglāris a
regula. qz iuariabilis ē sic regula. **S**olaris
dicitur ad differentia lunaris. de q' infra dicitur
Habet at ortū reglāres a martio. **H**ā i mē-
se martij sūt q'nqz reglāres seu q'nqz p' regu-
lari. **M**artij ē nō habuit initū i p'mo an-
no mōi seu seculi. imo dicitur mūd' fact' fuit
se in illo mēse in die q' dicitur. x. kal. aplis. vel vt
aliq' dicūt. viij. kal. **S**i enī cōputes ordiere
trogrado dies septimane vsqz ad kal. mar-
tij. iuenies q' qnta feria mūd' i cepit. si tñ ān
marnū fuit. et h' ē causa q're martij q'nariū
numerū habuit p' reglāri. **R**eglāres vero
alioz mēsiū sic formāt. iūgas reglāres
mēsis cū dieb' eiusdē. et ab illa suma subtra-
be. viij. qntes poteris. et regularē seqntis mē-
sis qd remanserit indicabit. **E**l bi grā. **A**lta
q' martij h' v. regulares. et dies ei' sūt. xxxj.
redige in summa et sūt. xxxvi. subtrabe. viij.
qntes poteris. et remanet vna dies q' dat
mēsi seqnti p' regulari. **I**tē aplis h' xxx. di-
es. et vñ regularē q' p'stituit. xxxj. subtrabe
viij. qntes poteris et remanebūt tres q' datur
maio p' reglārib'. et ita d' alijs vsqz ad mar-
tij. **I**psollū etiā scire mēsiū reglāres p' hos
vsus. **E**st astris clara fulgētib' ara deoz.
Grata bonis extat gratissima cuiqz fidei.
In istis versib' sūt. xij. dictiones. xij. mēsi-
bus sūietes. p'ma p'mo. scōa scōo. et sic p' or-
dinē sūpto initio a martio. ita q' q'ta fuerit
lra p'ma alicui' istaz dictionū i alpbabeto.
tot reglāres h' ille mēsi cui seruit illa dictio
El bi grā. **E**st. est p'ma dictio et fuit p'mo
mēsi s' martio. et est p'ma lra ist' dictionis

est. et est qnta i alpbabeto. ergo martij h' v.
regulares. **I**tē altris ē scōa dictio et seruit
scōo mēsi s' apali. et a est p'ma lra istus di-
ctionis. q' lra est p'ma i alpbabeto. ergo apl'
h' vñ regularē. et sic de alijs. **H**ic dicitur
mus de p'currēt. **D**icit at p'currēs quia
sibi inuicē p'currūt. sic videbit i formatōe. vñ
ideo qz p'currūt cū reglārib' ad mōstrādū
initiale feriā mēsiū singulis annis. **E**st at
p'currēs supercrescētia vñ diei vel plurū
sup' q'nquaginta duas septimanas āni so-
laris. **I**do dicitur vel plurū. qz in āno bissexi-
li supercrescūt duo dies. **I**n alijs vñ vnus
tantū. et ab illa supercrescētia hnt originez
p'currētes. **A**lii vñ p'currētes q' sequunt p'
p'mū formāt vno addito singulis terminis
siue ānis. sic tñ q' septenariū numerū nō ex-
cedat. qz nō sūt nisi septē ferie. et q'nqz est
septim' p'currēs illo āno mēses hnt eadem
pncipia. q' in p'mo anno mōi seu scōi habue-
rūt. quelibet enī feria distat p' septenarium
a se mēsa. **C**ōcurrētes etiā in hac linea de
mōstrāt. i. iij. iij. vi. vi. iij. iij. v. vi. vi. iij.
iij. v. vi. iij. iij. v. vi. vi. iij. iij. v. vi. **I**tem p'
mus ān' cicli solaris h' vñ p'currētē. scōs
duos. tert' tres. qrit q'tuor. qnt' sex. ppter
bissexitū. sext' septē. septim' vñ. qz vltia se-
ptenariū nō pcedit. s' reuertit ad vñ. et ita
debet pcedere vsqz ad. xxviij. ānos. tunc re-
uertimur ad p'mū annū cicli. et pcedim' sic
p'v'. **E**n transcurus. xxviij. annoz vocat
cicl' solaris. vel p'currētū. **E**t dicitur q' cir-
culus p' similitudinē. **S**i at volumus scire
q'tus sit ann' cicli solaris. debem' diuidere
ānos dñi p' xxviij. qntes possum' et addere
illis. ix. anteqz diuidam'. qz qn xps nat' fu-
it tantū iā pcellerat ille cicl'. et q'tus annus
remāserit supra diuisione annoz totus erit
cicl' solaris. et si null' remāserit. tūc sum' i vltio
anno cicli solaris. **E**n versus **A**nnis adde
nouē dñi. pure pocio **O**lginu. cicl' sic nbi
not' erit **I**psollū etiā scire p'currētes cu-
iuslibet anni p' lram dñicāle illi' anni sicut
declarat versiculi subleqntes. **A**lter. b. q'nqz
c. q'tuor. e. duo. tres d. **I**psollū p'currēs. lra
septim' est g. **H**oc est dicere. q' qnta ē lra
dñicalis in illo anno sūt sex pro p'currente.

qñb. qñq. qñc. qñtuor. qñe. duo. qñd. tres.
qñf. vn. qñg. septē. Inuēto autē pcurrente
debe eū iunge cū regularib⁹ mensib⁹. et ferias
kalendalē. i. in pōitū scire volum⁹. et quota
fuerit illa suma si nō trāscēdat. vij. tota siue
tali feria septimane ille mensis trahat. Si ve
ro trāscēdat. vij. qñtum fuerit residuū tota
feria septimane ille mensis trahat. Sicut at
pcurrentes. ita et dñicales lrē variāt. Nam i
pmo anno cicli solaris est. f. lrā dñicalis. in
scdo e. in tertio d. i. qñto c. i. qñto a. n. i. c. p. p.
bissertū pñali. b. Qñbis vsib⁹ declaratur
Fert ea dur cor amet gens fautor eū colu
it bis. Lrē gen⁹ ē de corde bono gignit fer⁹
ensis. Bicta beantaq. gens fos dat cūctis
bon⁹ autor. In his vsib⁹ sūt. xxvij. dñicoes
xxvij. ānis cicli solaris fūietes. Idia pmo
scda scdo. et sic p ordine supro inuio a pmo
āno cicli. ita q qñqz fuerit unialis lrā ali
cui⁹ istaz dñiconū. eadē erit lrā dñicalis il
lo āno cui fuit illa dñico. Verbi grā. Fert
est pma dñico et fuit pmo āno cicli solaris
et f. est pma lrā. ergo f. est lrā dñical in pmo
āno cicli solaris. et sic de alijs. Et nota quille
ān⁹ ē bisserit. cui defuit aliq dñico defines
in t. et ita pmo ān⁹ cicli spē bisserit. cū ei de
seruiat dñico defines i. t. scz fert. et p. p. b. p. p.
ma lrā dñicois defines i. t. nō erit lrā dñi
calis i. illo anno cui fuit illa dñico. nisi a lo
cobisserit vltra. q. lrā dñicalis cui⁹ bisserit
simul mutat. Al kalēdis vō ianuarij pcedē
tis ipm bisserit vsqz ad locū bisserit erit lrā
dñicalis illa q imēdiatē seqt i kalēdario p
illā q deberetē lrā dñicalis. Tñ i pmo an
no cicli f. est lrā dñicalis a loco bisserit vsqz
ad kalēdas ianuarij seqntis. Al kal. vō ias
nuarij pcedēns vsqz ad locū bisserit g. lrā
dñicalis. et ita i alijs. Annus at cui fuit illa
dñico scri p. p. rōnem sup⁹ dictaz de ciclo
solar. Nam rō lrē dñicalis tñc currens rōne
simili incipit et finit. Al dñicaliq dñicoe di
cam⁹ Est autē indicio spaciū tps q roma
nus pnceps tributū gentib⁹ indicebat. Si
at volum⁹ scire qta sit indicio. deb⁹ adde
re tres ānos ānis dñi et postmodū diuide
ānos dñi p. xv. qñes possū. et qñ ān⁹ remā
serit facta diuisione tota erit indicio. et si nul

lus supauerit. in vltio āno indiciois sum⁹
et tñc ad pma indicioem reuerimur. q. in
dñico nō trāscēdit. xv. Tñ vsus. Si tribus
adiuctis dñi diuiseris ānos. Id ter qñqz
dat indicio certificata. De dñicoe plenius
dixim⁹ i speculo iudiciali i tractatu dñi stru
mētoz edicione. s. j. v. post ānos. et infra. vbi
de ciclis age. De era supra dictū est.

De die.

Incet iam superi

In plerisqz locis de dietactu sit nē
hilomin⁹. Specialit⁹ dicendū ē q duplex est
dies scz naturalis et artificialis siue vsualis
Naturalis ē spaciū q sol duat circa totaz
terrā ab orientē vsqz i occidentē. scz spaciū
diei et noctis. qd sp cōtinet. xxij. horas. Et
dñicois ista adijs. qz nomia romani qbus
dñicois siderib⁹ sacrauerunt. Tñ qñbz dies ab
aliq deo antiq⁹ vocata ē. vt a ioue et alijs
put subseptimana dictū ē. Tñ dies dñi a dya
qd est duo. q. pñnet duo tpa noctē scz et diē
vsualē. Qñ at incipiat dñico ei pñmio. vij.
pñs. Artificialis ē spaciū q sol morat sup
nostz emisperiū ab ortu solis vsqz ad occa
sū. et h scdm solis ascensū et descensū crescit
put et decrescit. Bict at dies. a dyan qd est
claritas. Et dñico vsualis siue artificialis. q. so
lū h tps apñ ē vsib⁹ et artificijs exercendis.
Reliq ps diei naturalis dñi nor a noceo. qz
nocet vsui et vsui. et iō vocata ē dies a meli
ori pte siue pñmemorāde noctis. iuxta illud
Factūqz ē vespere et mane dies vn⁹. Bur
sus ptes diei sūt tres fm ysidoy scz Al dñane.
meridies. et supma. Al dñane ē lux matura et
plena. nec iā crepusculū. Al dñandies dñi qñ
medidies. i. medi⁹ dies. vel qñtū purior dñi
es est. Supma ē postrema pars diei. Sero
dñi a clausis seris. Al noctis vō ptes sūt. vij.
s. vespere. crepusculū. pñciniū. itēpestū. galli
ciniū. matutiniū. et diluculū. Vespere dñi a ve
spe occidētali stella. q. tenebras seqntes pce
dit. et dñico tenebre qñ tenetel vmbra. Crepu
sculū dñi dubia lux. i. lucē et tenebras. Cōi
ciniū ē qñ iā hoies silēt. In tēpestū ē mediū
noctis tps. qñ nil agi p. et oia silēt qñ i opu
niū Galliciniū dñi p. p. gallos lucis pñcios

Al dñatutiniū ē int abscellū tenebray et auro
re aduēti. Diluculū dñi qñ iā incipies parua
diei lux et auroa q solē pcedat. Est ei auro
ra diei clarescētis exordiu. Et nō qd dies ali
sūt sideriales. i. qñ sidera mouēt. et hoies a
nauigatoib⁹ excludūt. alijs pliares de qñ i
libro regū qñ reges solēt ad bella pcedere.
alijs itercales qñ scdm. xxij. mētib⁹ super
esse. alijs caniculares. alijs solsticiales. alijs eq
noctales. de qñ iā pñmissū ē. alijs fasti i qñ
iura fant. alijs nefasti eis pñi. alijs festi. i. festi
ui. vt sūt dies azimoy. alijs pñfesti qñ pcul a fe
stis. vt feriales. alijs mali. vñ apls. Bedimē
tes tps qñ mā dies mali sūt. Quia i eis plus
solio hoies affligūt. Et eodñario sūt boni
Alij egyptiaci. dñi qñ pñmissū ē. Est et dies sa
lutis i q dñs veit ad saluādum. Est et dies
iudiciū in q dñs veit ad iudicādū. q. erit bo
nis dies leticie. malis at calamitatis et mise
rie. Al dñemū vō ē minimū atqz angustū
tps a motu siderū dictū ē. et extremitas bo
re i breuib⁹ iteruallis cū aliq dñi sibi cedit atqz
succedit fm siderū. Idora grecū nomē est
et tñ latinū sonat. ē ei finis tps. Quot autē
horas pñnet dies natural dictū ē i pñmio
b⁹ pñs. Et nota q i mēse ianuarij nor hz
xij. horas. dies. vij. In februario nor hz. x.
iij. dies. x. In martio nor hz. xij. horas. dies
tonde In apli nor hz. x. dies. xij. In maio
nor hz. vij. dies. xij. In iunio nor hz. vi. ho
ras. dies. xij. In iulio nor hz. vij. dies. xij.
In augusto nor hz. x. dies. xij. In septem
bri nor hz. xij. dies tonde In octobri nor hz
xij. dies. x. In nouēbri nor hz. xij. dies. vij.
In decēbri nor hz. xij. dies. vij. Al strol
gus tñ curiol⁹ pñhoras alit eqre. s. pñmissa
eqno p vulgari b⁹ et simplicib⁹ sufficere p.

Incipit scda pars dñi āno lunari.

Equitur secunda

ps dñi āno lunari i q agi. Idio qd
sit ann⁹ lunaris. et qd dies pñneat.
Scdo dñi regularib⁹ lunariib⁹. Tertio dñi pa
cta. Quarto dñi embolismo. Quinto dñi aureo
numero. Sexto dñi termino pascale et aliarū
mobiliū festiuitatū. Septio de ciclis.
Quid sit annus lunaris.

Annus lunaris di

cit trib⁹ modis. Idio mō ann⁹
lunaris ē spaciū q luna circuit to
tū zodiacū. qd qdēz fac i. xxvij. dieb⁹ et. x. ho
ris. Scdo mō dñi ann⁹ lunaris spaciū q lu
na circuit solē ab vna incēsiōe vsqz ad aliā
et h facit i. xxij. dieb⁹ et. xij. horas. Nam cū luna
sepāt a sole ad pagrandū zodiacū et postea
reuenit ad eū dñi pñcni i q dimiserat solē nō
iueit illū ibi. q. sol iā tātūz pcessit suo motu
q lūa laborat recurrere ad eū. siue attingere
ipm duob⁹ dieb⁹ et tribus horis. Tertio dñi
ann⁹ lunaris spaciū. xij. lunatōnū i āno cō
muni et. xij. i embolismo. dñi qñ infra dicet
Cū ergo lunatio qñbz pñstet ex. xxij. diebus
et. xij. horas. qz nō curat ecclia dñi minunjs. et
ex. xij. horas pcedēns lūatōis et ex. xij. seqntis
pñstuit vna dies natural q sp lunatōi pce
dēt attribuit. ita q lūatio pcedēns mensis p
beat. xxij. dies et seqntis. xxij. nisi aliū sit p. p.
bissertū vñ embolismo. vel saltū lune. Tñ dñi
vñ. Luna paris mensis nūqz tricesima fiet.
Impar tereno nūqz nisi fine carebit. Tpe
bissertū febr. tricesima luna ē. Nam iulij lūa
tñc ē vicesimanona. Idar mē dñi q nume
rādo a ianuario per ordinē cadit i numez
parē vt februari⁹. apl. iunij. august⁹. octo
ber. decēber. qz lūatio spē. xxij. diez excepto
februario et lunatio ē. xxij. qñ ē bisserit. Im
par vō ē q i numez cadit iparē vt ianuari⁹
maru⁹. mai⁹. iulij. septēber et nouēber. qñ
lunatio spē. xxij. diez excepto iulio. q i vltio
āno cicli lunaris p. p. saltū lune hz tāti. xxij.
Ex his at. xij. lunatōib⁹ pñstuit trecēt qñ
qñta qñtuor dies i āno lunari. Et sic ānus
lunaris. xij. dieb⁹ excedit a solari. ex q excess
su omis varietas etatis lune pñsurgit. ita q
vbiqz fuerit lūa pma i pmo āno sit i scdo
xj. p. p. quā varietates duo numez gene
ra sunt inuenta regulares viz et epacte. de
qñ breuiter videamus.

De regularibus lunariib⁹
Inc videam⁹ de
regularib⁹. Et qdem regularis lu
naris ē numer⁹ inuariabilis datus mensi

ad inueniendū lunā i kalēdis mēsiū singlor.
Haberat om̄i reglāres ab ill' qnqz dieb' q
sup̄sūt i āno solari sup̄a trecētos sexagita
diē. Et qnqz reglāres dat̄ sūt septēbri. a q
ann' lunaris sumit̄ inuēi. Reglāres vō alio
rū mēsiū sic formāt. Jūge reglāres mēsis
cū dieb' ei' .7. ab illa sumā subtrahelūatio
nē ei' .7. residuū qd remāserit erit reglāris
ill' mē. Terbi grā. Septēber bz. v. regula
res. 7. dies ei' sūt trigita. q pūcti reglārib'
p̄stuiūt. xxv. 7. lūano septēbris ē trigita. q
subtrahita remanēt. v. q sūt reglāres seqntis
mē. s. octobris. 7. sic d' alijs vsqz ad septēbre
Hā egip̄ij sūi annū incipiūt a septēbri. 7. iō
nos annū lunare incipiūt a septēbri. Beregu
larib' tradit̄ iste vsus. Dice. g. bis. i. k. bis. 7.
post manet ordo. q̄ dicat. Dice. bis. q̄ ē qn/
ta i alphabeto. i. p̄mis duob' mēsiū āni lu
naris dat̄. v. p. reglārib'. Jtē dic bis. g. q̄ ē
vi. i. alphabeto. i. t̄rri' 7. q̄r' mēsiū b̄nt. vi.
p. reglārib'. Jtē dic bis. i. q̄ ē. ix. i. alphabeto.
id ē. q̄r' 7. septim' mēsiū b̄nt. ix. p. reglārib'
Jtē dic bis. k. q̄ ē decia i alphabeto. i. s̄rri' 7.
octau' mēsiū b̄nt. x. p. reglārib'. Et nota qd
sūt trāsūt d̄q̄nto ad septimum. 7. d̄ sexto ad
octauū. ut p̄t̄i formādo ip̄os reglāres. q̄a
ianuari' 7. marti'. ix. 7. februari' 7. aplis. x.
b̄nt. s. post manet ordo. i. mai'. xi. iuni'. xij.
iuli'. xij. august'. xij. habēt.

De epacta.

Equitur de epa
cta. Est at epacta numer' variabi
lis dat' āno ad inueniendū lunā
i kal. cuiuslibet mē. Et d̄ epacta ab epi qd
ē sup̄ 7. aucta qz ē supercrescētia āni lūan' a
solari. Jōqz ān' p̄m' cidi lunaris nullā bz
epacta. qz null' ān' p̄cessit a q. xi. accepisset.
Scdus vō bz. xi. p. epacta. qz epacta oit̄ ab
illis dieb' qd ān' lunaris exceditur a so
lari. Terti' vō ān' bz. xij. qz sp̄ addit̄. xi.
si nō trāscēdat. xxx. Si vō trāscēdat. xxx. ab
iectis ill' xxx. residuū erit epacta ill' āni. 7.
iō i q̄rto āno. qz sumā alscēdit ad. xxxij. abie
ctis. xxx. tres sūt epacta ill' āni. Epacte vō
grece dicit̄ latie adiectōes ānue lunares. q
p̄numez vndenariū vsqz ad tricenariū in

se reuoluūt. q̄s egip̄ij iō adiciūt. ut lunaris
emerisio rōm solis coequet̄. Luna ei iuxta
cursū suū. xxix. semis dies lucere dinoscit̄. 7.
et sūt i annū lunare dies trecēti qnqz gita q̄t
tuor. remanēt ad cursū āni solaris dies. xi.
q̄s egip̄ij adiciūt absqz bis nō inuenies lu
nā quota sit i q̄libet āno mēse 7. die. Epacte
oim ānoy cidi lunaris p̄ hāc tabulā d̄notāt
ita qd vbi nulla r̄ndet p̄mō āno. 7. singuli
seqntes numeri numeri r̄ndēt singul' ānis
cidi vsqz ad. xix. Nulla. xi. xij. iij. xij. xv. vi.
xvi. xvij. ix. x. xi. xij. iij. xv. xvi. vii. xvij.
S. b̄idēt oñdēt p̄hos vsus. Annis adde
monos d̄ni. p̄tre p̄m de Ugin. lūe cidul
et inde p̄t̄. Hoc vult dicere si volum' scire
q̄tus sit ann' epactal' siue cidi debē diuide
ānos d̄ni p. xix. q̄nes possū 7. adde vni. qz
q̄n r̄ps nat' fuit t̄nī p̄cesserat ille cidi. et
q̄ta fuerit sumā q̄ remāserit tot' erit annus
cidi epactal'. Terbi grā. Hoc āno p̄putā
ānos d̄ni mille ducētos octogita sex. qz mil
le ducēti septuagita res sūt recte p. xix. diu
si. sup̄sunt. xij. de p̄dicto numero. addito er
go vno sūt. xij. Et hāno ē. xij. ann' cidi
lunaris. i. āno seqnti. erit. xv. 7. sic vsqz ad. xix.
postea redit̄ ad p̄mū. Et b̄ vez ē fm illos q
icipiūt p̄putare ānos d̄ni a natiuitate xpi.
vel i kalēdis ianuarii. nō āt fm eos q̄ illos
inuat̄ i kalēdis septēbris 7. facit̄ ibi diu
onē. Hā tūc addēdi sūt duo āni. J̄dotest et
7. alie inueniri epacta. ut si sumā q̄ remanet
d̄p̄missa diuisione ānoy d̄ni p̄ tres iūctural
pollicis numerem' Si ei nuer' finit̄ i p̄ia
iunctura debē emere vni de ip̄o numero.
Si i scda debē addere. ix. si i t̄rta debem'
addere. xix. 7. sumā inde pueniēs ē epacta. 7.
B si trigita n̄ trāseat. Si vō trāsi ret abiectis
xxx. residuū ē epacta. Et vsus. Beme vni
post addenouē. post dena nouēqz. J̄nuē
ta igit̄ epacta debē eā iūge cū reglāribus
mēsis cui' lunā volum' inuenire. 7. q̄ta fue
rit sumā inde pueniēs tota erit luna i kalē
dis ill' mēsis dum mō. xxx. nō trāseat. Si
vō. xxx. trāsi erit abiectis. xxx. residuū erit
etas lune. 7. si sumā illa fuerit trigita i kalē
dis mēsiū luna erit. xxx. Si at epacta nul
la fuerit. puta i p̄mō āno cidi lunaris. tē ad

inueniendū lunā sol' sufficit reglāris. S. 3
q̄niaz epactay rō qnqz fallit p̄pter embolus
mū seu saltū lune. ideo de ip̄o breuiter vide
amus.

De embolismo.

Circa embolismū
lūe lune saltū notandū ē q̄ embo
lism' grece it̄p̄t̄ latie sup̄augmētus seu
supercrecētia anni solaris sup̄a lunarem
Quia ergo ann' solaris excedit lunare in
xi. dieb'. ex illo excessu p̄stuiūt. vii. lūatōes
i. xix. ānis cidi lunaris multiplicans ill' xi. die
bus. Et dicit̄ lūatōes embolismales q̄ru
q̄libz ē. xxx. diez 7. attribuit̄. vii. ānis embo
lismalib'. ita qd q̄libz cido lunari sūt. vii. em
bolismal' qz. xij. lūa p̄cedēis pasce vsqz ad
xij. seqntis bz. xij. lūatōes siue. xij. menses
lūares. i. trecētos octogita q̄tuor dies et iste
ē ann' scdō moysi diuinit' reuelat'. Cōmu
nis vō bz tantū. xij. lūatōes. i. trecētos qn/
q̄ gita q̄tuor dies. qz dispositōes p̄inet iste
vsus. Cur fles has lacrimas odiosū quere
tyrannū. In isto vsu sūt. vii. dicitōes. vii. an
nis embolismalib' fuit̄es. p̄ma p̄mō. scda
scdō. 7. sic p̄ordinē. ita qd q̄ta ē p̄ma lūa alie
istaz dicitōnū i alphabeto tot' ān' cidi epa
ctalis erit ān' embolismalis. Terbi grā
Cur ē p̄ma dicitō 7. fuit p̄ma āno embolif
mali. 7. c. ē p̄ma lūa ill' dicitōis q̄ ē t̄cia in al
phabeto. ergo t̄rri' ān' cidi lunaris ē embo
lismal'. ita de alijs. B̄ obseruato qd h̄ dicitō
bas bz scribi cum h. Et d̄r ān' cōis qz sepe
duo ita p̄uictim incedūt ut inuicē se i pasca
li solēntate seqnt̄. Embolismal' vō sp̄ sol' ē
Ordo at̄ istoz annoz cōmunū 7. embolif
maliū patz i linea subseqnti. Cōmunis
cōis embolismal'. cōis cōis embolismalis.
cōis embolismal'. cōis cōis embolismalis.
cōis cōis embolismal'. cōis embolismalis.
cōis cōis embolismal'. J̄habito at̄ āno em
bolismali. possū scirei q̄ mēse lūatio embo
lismal' p̄ngat p̄hic vsū. Adobilis ibo abū
mō liber habeto coeui. In isto vsu sūt. vii
dictiones. vii. mēsiū fuit̄es. in q̄b' cōtin

gunt lunatōes embolismales in p̄fatis
septē annis. p̄ma p̄mō. scda scdō. et sic p̄ oz
dinē. ita qd quota erit p̄ma lūa alie istaz
dicitōnū in alphabeto. toto mense illi' āni
cui seruit illa dicitō p̄ngit lunatio embo
lismalis. Item quota erit p̄ma lūa scdē syl
labe in alphabeto. tota die mēsis incipit lu
natio embolismalis. Terbi grā. Adobilis
est p̄ma dicitō et seruit p̄me lunationi que
p̄ngit in t̄rriō anno cidi lunaris. et m. est
p̄ma lūa h̄ dicitōis. et est. xij. in alphabeto
ergo in. xij. mense p̄ngit lunatio embolif
malis. Item b. est p̄ma lūa scdē syllabe 7. est
scda in alphabeto. ergo in scda die illi' mē
sis incipit illa lunatio. et sic de alijs. Si aut
velis plenius illi' re veritatem inquirere.
recurre ad epactā et reglāres illi' āni d̄ q
vis scire et inuenies ita esse. Hāc videā
vbi fallat epacta iuncta regularib' p̄pter
embolismū seu saltū lune. Circa quod
nota. qd licet in cido lunari sūt. vii. āni em
bolismales. ut superius dictum est. non t̄n
fallit epacta. nisi i tribus scilicet. i. vii. xi. 7. xix.
Unde versus. Octauo vndenō postremo
fallit epacta. In quo aut̄ loco vel mense et
in quor locis fallat epacta iuncta regulari
bus bis versibus denotāt. J̄ulius indenis
ter. maius octo vicenis. B̄isextus nisi sit
mars peccat in vñ detricenis. In tondem
mai'. august' vō duob'. Hoc est dicere qd
in. vii. anno cidi lunaris fallit epacta cum
regularib' in maio et iulio. quia in kalē.
mai' cum luna deberet esse vicesima octa
ua. fm epactam. nō repit̄ nisi. xxvij. p̄p̄ em
bolismū. Item fallit in kl. iulij eodē anno.
qz tūc luna deberet esse. xxx. fm epactam. t̄n
non reperit̄ nisi. xix. p̄pter embolismū. vbi
credendū est embolismo et nō epacte. J̄tez
in. xi. anno fallit epacta. qz in kalē. maiij
fm epactam deberet esse luna. xxi. s. p̄pter
embolismū reperitur tantū. xxvij. Terun
tamē si in illo anno fuerit bissex' tunc cor
rigitur ille error. quoniā p̄pter bissex' ad
ditur vna dies. Item in. xix. anno fallit epa
cta in duob' locis. Nam fm epactā lūa de
beret esse. xxi. in kalēdis maij. scdō p̄pter
embolismū nō reperitur nisi. xxvij. et in

eodē anno fallit i kal. augusti. qz fm epactā luna deberet ibi eē scda. s3 ppē saltū lune ibi terna iuenit. qz lunatio iulij qz deberet eē. xxx. i illo anno ē tantū. xxx. et pūgit ppē errozes nri cōpoti. et tūc ann⁹ lunaris i. xij. dieb⁹ excedit a solari. De saltu lune tradit ille vsus Luna facit saltū qntilis luce supma. Be trocedit ei luna vna die sic dūm ppē erro rē nri cōpoti. vt in sequenti anno in kl. septembris luna redeat sicut debet. Nisi enī saltus lune colligeret contingeret error vt in. i. iij. ciclis diceret luna pma qn esset plenilunū Colligit autē sic iste dies. Quilibet ei luna tio ad hoc vt lunatōnes sint equales habe ret. xxx. dies et dimidiam minus quattuor momētis et vna vncia et vno athomo. Sūt aut in ciclo ducēti triginta qnqz lunatōnes erūt ergo qter tot momēta q sūt i vniuerso nō genta qd agita. q diuisa p qdragita cō stituūt. xxiij. horas et dimidiam. Postea er ducēti triginta qnqz vncijs pstituūt. xij. mo mēta et remanēt. viij. vncie. Et ex ducēti tri ginta qnqz athomis pstituūt. v. vncie. q vncie cū septē porib⁹ faciūt vniū momentū qd iūctū ad. xij. momēta pbatua facit dimidi am hora. q iūcta cū alijs. xxiij. et dimidia fac vna die. q subtrahit vltimo anno a lunatōe iulij. et dē salt⁹ lune. Id est etia facilius b mō colligi. Ann⁹ lunaris cōstat ex trecētiis qnquaginta qtuor dieb⁹ minus vna hora et qrtā pte vni⁹ hore. et septuagesima sexta parte qrtē vni⁹ hore. ergo i. xij. anis hnt. xij. hore et. xij. qrtē hore et. xij. septuagesime sette ptes qrtē vni⁹ hore. q faciūt i. xij. anis qrtā pte vni⁹ hore. et ita erūt. xij. qrtē hore q faciūt. v. horas que iūcte. xij. hore pba bins faciūt vna diez. Et igit salt⁹ lune qz dam dies collectus i. xij. anis ex eo supfluo qd dat lunationib⁹. Et dē salt⁹ lunenon q luna magis saliat illa die qz alia. s3 qā nos lunatio iulij dē triginta salū siue ptermi tum⁹. nō pputātes lunā i vltio anno acli de cēnouēnal. nisi vicesimā nonā. Id ē sub trahit dies illa a lunatōe iulij i vltio anno a cli decēnouēnal. qz iulij ē vltim⁹ i anno epa ctali i nē mēses hntes. xxx. dies i lunatōe. vñ

vltio anno lunatio iulij nō pputat. xxx. s3. xxx. et iō aure⁹ numer⁹ illi⁹ anī s3 decēnouēnal qzuis crescat sequit sine iteruallo minores et p pns in alijs mensibus sequit vñqz ad ianuariū. sicut infra dicet. Salt⁹ ergo lune facit duas lunatōes pariter esse. xij. dierū Id p fatos ergo errores facilius corrigē dos inuenit est aureus numerus de qbz viter est videndum.

De aureo numero.

Breuis numerus

Ille ē q ponit in kalēdario q i qlibz mense indicat lunā pma. ad p fatos errozes facili⁹ corrigēdos inuenit. Et dē aure⁹ nume rus p similitudines. qz sic aurū supat oia me tallata. ita iste numer⁹ oēs alias rōnes luna res excellit. quē iulij cēsar cum tanta dilige tia b inuenisse. q incipēs a qcuqz anno ci cli lunaris. vbi cūqz inuenit lunā pma i pmo anno cli posuit. i. in kalēdario i latere extrinsecō iurta lrās feriales s3 in quolibz mēse. et in scdo anno vbi cūqz inuenit pma posuit. iij. s3 i qlibet mēse. et in tertio. iij. et sic de alijs. et iō in kalēdis ianuarij ternarius est numer⁹. qā ibi luna iuenit tertio anno pma. nec ibi debet poni ali⁹ numer⁹ qz ter nari⁹. qz in nullo anno in kalēdis ianua rij luna est pma nisi in tertio anno cli de cēnouēnalis In qbus dā in kalēdarijs nu meri ipi designāt p lrās alphabeti. Itā pro vno ponit ibi a. p duob⁹ b. p trib⁹ c. et sic de alijs numeris et lrīs et seriatim vñqz ad lrāz t. q ē. xij. i ordine alphabeti. Formāt at au re⁹ numer⁹ ab illo ternario q ponit in kal. ianuarij. Itā illis trib⁹ addit. viij. et pstitu unt. i. q nuer⁹ d3 ponit i tertia lrā ianuarij. Itē illi. i. addit. viij. q pstituūt. xij. q nuer⁹ d3 ponit cū iteruallo i qnta lrā ianuarij. Itē illi. xij. addit. viij. et sic sūt. xxiij. s3 qz aure⁹ numer⁹ nō nā sit. xij. et iō abiectis. xij. resis duū. s3. viij. d3 ponit i mediate p⁹. xij. et sic p totū kalēdariū. Id ē ergo q qn maior nu merus seqt minore. tūc d3 iter vñqz nume rū dimittit vna lrā. et qn minor seqt maiore. tūc nulla d3 lrā inēmittit. Et vñ Bat trib⁹ octo caues supet ne dena nouēqz. Ad aiōz

sit tern⁹ minor aure⁹ esto scd⁹. Tercūm for matio illa fallit i oī mēse c⁹ lunatio est. xxiij. diez. s3 februario apli iunio augusto octo bri et decēbri. i. qb⁹ post minore numer⁹ ma ior i mediate locat⁹ seqt circa pncipiū mēsi. qd patz i b vsu. Nōense breuis lune febr⁹ est ars dat cito ganger. Iō isto vsu sunt sex di ciones sex mēsi b⁹ defuētes qz lunatio est xxiij. incipēdo i medio vsu. vbi dicit februs. ita q qcuqz fuerit i nūctalis lrā alie istaz di ctionū. sup eadē lrā i kalēdario maior nu mer⁹ seqt minore sine spacio. i. nulla lrā de missa i illo mēse cui fuit illa dictio. Tercū grā. Februs est pma dictio et fuit pmo mē si cui⁹ lunatio est. xxiij. s3 februario. et f. ē pma lrā. ergo sup pimum f. mēsis februarij maior numer⁹ sequit minorem i mediate. Similiter sup pnuze. aplis. et sic de alijs. s3 sup pmiū g. decēbris maior s3. xxiij. seqt i me diate minore s3. iij. et sup eadē lrā. qz ē ibi du plex aure⁹ nuer⁹ qd designat geminatō b lrē g. i hac dictōe ganger. Itē fallit i iulio et reliqz mēsi b⁹ vñqz ad ianuariū i qb⁹ circa finē nuer⁹. xxiij. seqt i mediate ad. xij. numeri. Unde vsus. Iulij et reliqz q restāt dena no uēqz. Iūgit vñdeno. sic ē rat⁹ aure⁹ ordo. Itē sciendū ē q qn. xxiij. i mediate seqt. xij. tūc octau⁹ q seqt d3 tertio loco poni. Et vñ vsus. Qn pnuas vñdenis dena nouēqz. Ad aiōz iōz tern⁹ tūc octonari⁹ esto.

De termino pascale.

li triplex dat rō. Iduma p clauēs mosaical. Scda p etatē lune. Terna per ta bulas manuales. de qz qlibz videndū est. S3 pmo de clauib⁹. Et iō videndū ē qd sit clauis et vñde dicat. et vñ habeat orū. et ad inuēta fuerit. Clauis enūer⁹ variabilis ba tus anno ad inueniendū pncipia qnqz mo biliū festiuitatū. s3 septuagesime. qdragē si me. paschans. rogationū et pentecostes. et ideo sūt qnqz clauēs. et qdlibet p dictionūz fe stoz b3. xxxv. dies in qb⁹ sp celebrat. Et sede aut cuiuslibz clauis numerat⁹ dies. xij. vñqz ad inuētiū ipoz. xxxv. dierū. put i infra patez bnt. Et dē clauis p similitudinē. qz sic p clas

ues hostia referant. ita p talē numerū pnci pia dictaz festiuitatū nob denotāt. Itā bēt at orū iste clauēs tminoz a. xij. annis cli lunaris et. xij. dieb⁹ septiane. Tū pma cla uis est. xxiij. Clauēs aut alioz annoz sic for māt. addam⁹ ei sp clauis pcedētis anī. xij. et sūma inde pueniēs erit clauis sequētis an ni si nō supat. xl. si vñ sūma illa supat. xl. ab iectis. xxiij. residuū erit clauis sequētis anni. Tercū grā. Clauis pmi anī ē. xxiij. cui si iū ganē. xxiij. erit. xlv. vñde abiectis. xxiij. rema nēt. xv. q nuer⁹ est clauis sequētis anni. et ita formāt vñqz ad. xxiij. annos p ordine. qz n pcedit vltia. xxiij. numer⁹. s3 reuertit ad porē. Unde cli⁹ clauis aurei nueri et epactari nō differūt qntitate. differūt tñ pncipio. qā ciclus epactaz incipit a septembri. cli⁹ aut aurei numeri et clauis a ianuario. Unde si velim⁹ scire qtus sit ann⁹ cli et aurei nu meri et clauis. possu⁹ scire p diuisione annoz nōzōn facit superi⁹ in ti. de epacta. Inuē to qtus sit ann⁹ clauis possu⁹ scire q sit cla uis illi⁹ an p hac aliā rōnez. Itā nuer⁹ ei ille q remanet d diuisione annoz dñi nuerari d3 p sumitates. v. digitoz inchoādo a pollice. et si nuer⁹ tminat i pollice debē addē. xxiij. et sūma ide pueniēs erit clauis illi⁹ anni. Si vñ nuer⁹ finit i indice. debē addē. xxiij. Si in medio. xxiij. Si i annulari. xxiij. Si i auricu lari. viij. Et si sūma inde pueniēs excesserit. xl. abiectis. xxiij. qd remāserit erit clauis. que additio bis vñb⁹ pūnet. Tū qnqz trede cim pl⁹ assericenos. Tū de vñcena epta di gitis p clauib⁹ apta. Sedes qdē clauis nū qz iueniūt i kalēdario nisi sup hac lrām g. Iduma ergo g. ianuarij ē clauis septuagesime. vltima g. eiusdē mēse clauis qdragē si me. Et scda g. martij ē clauis paschans. Ter tia g. apl⁹ ē clauis rogationū. Tū g. aplis ē clauis pētecostes. Tū vñ Tū g. pma iani marisqz scda. Apl⁹ terna. ubi figt et vlti ma clauē. Itā ergo clauē anī icipe pputa re a sede clauis et cōple illā i dieb⁹ kalēdarij p ordine pcedēdo et vñ tmiabit ibi erit tmi nus solēnitatis. ita q i prio die dñico ibi se quēti erit inuēti solēnitatis ē clauis. s3 ro gatōes incipiūt in sequēti die lune. et si fuerit

bissex⁹ cuiuslibet clauis est una dies addenda. **I**psos⁹ enā scire pascales terminos peratē lune cōrōes sequimur iuxta p̄suetudinē iudo rū. d̄ q̄ tal' dat' reglā. Accipe lunā q̄cūqz est i festo ephie. p̄fice illā p̄cedēdo p̄ dies kalēdarij ordiate vsqz ad xl. dies. et si fuerit bissex⁹ vsqz ad xli. et ip̄rio die dñico subsequēti erit in iū septuagesime. **U**bi vsus. Al' festo stelle numerādo p̄fice lunā. xl. dies p̄ septuagesimā fiet. **B**issex⁹ q̄n fuerit sup̄ ad dñi. Si cadat i lucē dñi. tūc sume sequēte. Si cadat i feriā septenā sitqz bissex⁹. **L**in q̄ die dñi p̄mū sumasqz scōm i habita ergo septuagesima. terminos aliaz mobilium festiuitatū facile scire potes. **I**llā a septuagesimā vsqz ad q̄dragēsimā sūt tres integre septimane. a q̄dragēsimā vsqz ad pasca sūt. vi. integre septimane. a pasca vero vsqz ad diem lunerogationū sūt q̄nqz septimane et vn⁹ dies. a paschate vō vsqz ad p̄tecosten p̄putant q̄nqz decē dies. **T**erminū qz pascale bis vsib⁹ scire potes. **I**psos⁹ nonas martis. vbi sit luna noua req̄re. **T**ertia lux dñi p̄ma pasca tenet. **B**ursus vbi cūqz post. xij. kalēdas aplis lūa. xiiij. repit. in dñica p̄ma pasca celebrat. **I**te q̄liscūqz lūa fuerit i kalēdis ianuarij talē facē in festo sc̄i b̄ndicti sūt. xij. kl. aplis. **E**t illā cōputes vsqz ad. xx. iij. et ibi erit pasca bebreoz. **B**urs⁹ ab. viij. ydus martij vsqz ad nonas aplis sūt dies xix. q̄cūqz ergo illoz luna fuerit p̄ma cōputet vsqz ad. xiiij. et ibi erit pasca bebreoz. **E**st enā et alia rō inueniendi pasca peratē lune. q̄niam q̄n luna currit p̄. i. erit pascha dñica p̄ma post nonas aprilis. q̄n currit p̄. ij. erit dñica p̄ma p̄. viij. kl. apl. q̄n currit p̄. iij. erit dñica p̄ma p̄. yd⁹ aplis. q̄n p̄. iij. erit dñica p̄ma p̄. iij. nonas aplis. q̄n p̄. v. erit dñica p̄ma p̄. xj. kl. aplis. q̄n per. vj. erit dominica p̄ma p̄. iij. yd⁹ aplis. q̄n p̄. vj. erit dñica p̄ma p̄. iij. kl. aplis. q̄n p̄. viij. erit dominica p̄ma post. xiiij. kl. maij. q̄n p̄. ix. erit dñica p̄ma p̄. viij. yd⁹ aplis. q̄n p̄. ix. erit dñica p̄ma post. xviij. kl. maij. q̄n p̄. xij. erit dñica p̄ma post p̄dienonas aplis. q̄n per. xij. erit dñica p̄ma post. ix. kl. aplis. q̄n p̄. xiiij. erit

dñica p̄ma post. ij. ydus aplis. q̄n p̄. xv. erit dñica p̄ma post. kal. aplis. quādo p̄. xvi. erit dñica p̄ma post. xij. kl. aplis. q̄n p̄. xvij. erit dñica p̄ma post. v. yd⁹ aplis. q̄n p̄. xvij. erit dñica p̄ma post. iij. kl. aplis. q̄n p̄. xix. erit dñica p̄ma post. xv. kl. maij. **T**abulas insup manuales nōnulli ad inueniēdos pascales terminos p̄fecere. sic dionisi⁹ ysidor⁹ et q̄dā alij. q̄s ad p̄sens duxim⁹ dimittendas ne difficultas sit numū onerosa. **A**d p̄sens igitur sufficiant carmina infra scripta. **E**ssē graue nobis bello larnē laueam⁹. **B**ellū sepe gerens et p̄uio deijcit hostes. **A**ldor aie lucrū inuenies cū religiosis. **I**n istis versibus sūt. xix. dictōes. xix. am̄s cidi lūaris seruiētes. p̄ma p̄mo. scōa scōo. et sic p̄ ordinez. **S**upto initio a p̄mo āno cidi. et q̄ta fuerit p̄ma lra dictionis in ordine alphabēti que nō dñat i m. tota die aplis p̄putādo a mēsis p̄ncipio vsus finē erit termin⁹ pasce bebreoz. i. luna. xiiij. et ip̄ria dñica subsequēti erit pasca nostrū sic i p̄te. vj. sub tractatu de pasca plene dictū est. **I**bi enā p̄s q̄re sup. vj. kalēdas apl. scribit i kalēdario. resurrectio dñi. **S**i vō dictio desinit i m. q̄ta erit et p̄ma lra in alphabeto tota die martij cōputādo a mēse fine vsus p̄ncipii erit terminus pascalis iudeoz. et ip̄mo die dñico. qui postea occurrerit descendēdo versus finē erit pasca nostrū. **B**cauti⁹ obseruando q̄ larnē et laueam⁹ in p̄fatis versib⁹ debent scribi p̄. b. et hostē debet scribi p̄. b. q̄ i b loco p̄lo lra reputat. **I**psos⁹ enā et aliter pascha facile inuenire. **I**psos⁹ enā i kalēdario tuo in margie aureū numerū sequēte vicz iuxta. xij. kl. aplis. pone. xviij. iuxta. xj. kl. pone. v. iuxta. ix. kl. xiiij. iuxta. viij. kl. iij. iuxta. vj. kl. x. iuxta. iij. kl. xvij. iuxta. iij. kl. viij. **I**te iuxta kl. aplis. xv. iuxta. iij. nonas aplis. iij. iuxta. ij. nonas. xij. iuxta nonas. j. iuxta. vij. yd⁹. ix. iuxta. v. ydus. xvij. iuxta. iij. ydus. vj. iuxta. ij. yd⁹. xiiij. iuxta yd⁹. iij. iuxta. xvij. kl. maij. xj. iuxta. xv. kl. xix. iuxta. xiiij. kl. viij. **C**olēs ergo terminum pasce inuenire adde vnu am̄s dñi. tūc currentib⁹. postea diuide ipsos quotiens poteris per. xix. et si diuisio p̄ficiatur i. xix. ita q̄ nil super sit recurre ad

kalendariū tuū. et die illa iuxta quā inueniēs sc̄ptū. xix. erit pasca bebreoz. q̄d semp cēlebrat i. xiiij. luna. et i sequenti dñica erit pasca nostrū. **S**i vō aliq̄d sup̄ sit sup̄ vltia. xix. p̄vta. v. p̄. x. p̄. xv. dies. tūc pasca bebreoz erit die illa. iuxta quā sc̄ptū inuenies. v. p̄. x. l. xv. et sic de alijs p̄missis numeris et dieb⁹. et in sequenti dñica erit pasca nostrū. q̄d n̄ p̄ esse aī xj. kl. aplis. nec p̄. viij. kl. maij. **C**erbi grā hoc āno p̄putat am̄s dñi milleducē octo gitaler. q̄z milleducē septuagitalres sūt recte diuisi p̄. xix. sup̄ sit ergo. xiiij. de p̄misso numero. q̄b⁹ addit vn⁹ et fuit. xiiij. vbi ergo inuenies i tuo kalēdario hunc numerū. ibi erit hāno pasca bebreoz. **I**n sequenti vō anō erit vbi inuenies sc̄ptū. xv. et sic vsqz ad. ix. **I**psos⁹ enā vō redit ad p̄mū. et sic p̄petuo fiet. **I**psos⁹ enā q̄z modū poteris terminū septuagesime inuenire. **I**psos⁹ enā i kalēdario tuo i margine iuxta. xviij. kl. februarij hunc numerū. viij. **I**te i eadē linea pone. xviij. **I**uxta. xv. kl. febru. pone. v. iuxta. xiiij. kl. xiiij. iuxta. xij. kl. iij. iuxta. x. kl. ix. iuxta. vij. kalendas vij. iuxta. v. kl. xv. iuxta. iij. kl. iij. iuxta. ij. kl. xij. **I**te iuxta kl. februarij. vnu. **I**tem i eadē linea. xvij. **I**te iuxta. iij. nonas februarij. x. iuxta nonas. xvij. iuxta. viij. ydus febru. vij. iuxta. vj. yd⁹. xiiij. iuxta. v. yd⁹. iij. iuxta. iij. yd⁹. xj. iuxta yd⁹. xix. **D**iuisis ergo am̄s dñi p̄. xix. et p̄missū ē vide q̄s numerus super sit sup. xix. et vbi illū i ip̄o kalēdario inuenies erit ibi termin⁹ septuagesime q̄ sp̄e in luna. x. et in sequenti dñica septuagesimā celebrat q̄ nō p̄tē ante. xv. kl. februarij. nec p̄. ix. kl. martij. sic nec q̄dragēsimā p̄tē ante vj. yd⁹. febru. nec post. ij. yd⁹ martij. **E**odez enā mō termin⁹ pente. inueniri p̄t. pone enīz in tuo kalēdario in margine iuxta. vij. id⁹ maij. xvij. iuxta. vj. ydus. v. iuxta. iij. yd⁹. xiiij. iuxta. iij. ydus. ij. iuxta ydus. x. **I**tem iuxta xvij. kl. iij. xviij. iuxta. xv. kl. vij. iuxta. xiiij. kl. xv. kl. iuxta. xij. iij. iuxta. x. kl. vij. iuxta. vij. kl. vj. iuxta. ij. kl. xiiij. **I**tem iuxta kl. iij. iij. iuxta. iij. nonas. xj. iuxta nonas. xix. iuxta. viij. ydus. viij. **D**iuisis ergo am̄s do mini. p̄. xix. numerū illū q̄ super sit super. xix.

quere in p̄missis locis kalendarij. et vbi illū inuenies. ibi erit pente. bebreoz. q̄d semp ē i luna q̄ta. et i sequenti die dñica erit pentecosten nostrū. q̄d nō potest esse ante. vj. ydus maij. nec post yd⁹ iunij. sicut nec rogationes esse possunt ante. vj. kl. maij. nec post. iij. kl. iunij. **I**psos⁹ enā pasca alit inueni p̄ hanc tabulā sequentem. v. xv. xiiij. iij. xxiij. x. xxi. xvij. viij. xviij. xv. iij. xxiij. xij. i. xxi. x. xxi. xvij. **I**sti numeri rep̄tant q̄dam dies aplis et martij. in q̄b⁹ p̄tingit pasca bebreoz p̄putando dies illos a p̄ncipio ip̄oz mēsum. ita q̄ ip̄i numeri a viginti infra r̄ndeant apli. a viginti supra martio. **H**oc ergo vult dicere bectabula. q̄ in p̄mo anno cidi lunaris est pasca bebreoz in q̄nta die intrāns aplis. in secūdo āno eiusdē cidi ē. i. xv. die intrāns martij. et sic d̄ alijs. donec numeri ip̄i tabule cōpleant. **I**psos⁹ enā redit ad p̄mū annū cidi. **Q**ualit ai inueniāt am̄s cidi. dictū est supra vbi agit de epacta. **Q**uare festa saluatoris excepto festo natalis sūt mobilia dictū ē in vj. p̄te sub festo natal. **U**ltimo nota sūt ysi doz q̄ iter latinos et grecos ē varietas sup̄ terminio festiuitatis pascalis q̄d p̄ueit q̄ latinū a. iij. nonas martij vsqz i. iij. nonas apl. p̄mi mēsis lunā inquirūt. et si. xv. luna die dñica p̄uenit in aliā dñicā pasca protrahūt. et p̄missū ē. **G**reci vō cōfusiāt p̄maz lunā ab. viij. ydus martij vsqz in diez nonam aprilis.

De cidis quid sint et quot sint.

Via i plerisqz b⁹ partis locis de cido mentio facta est. ideo de cido aliqua dicamus. **N**otandum est ergo q̄ cidi est sp̄acium aliquoz annoz in serediensm aliq̄s numeros. et d̄r quasi circulus p̄ duplicem sin copam. **E**st enī cidi vocat⁹. eo q̄ in orbe digestus sit. et quasi in circulum dispositus ordinem cōplectat annoz sine varietate et sine arte. **S**unc aut̄ sex cidi. **P**rimus solaris incipiens in. vj. kalendas martij i festo matbie. **S**tas ex. xvij. annis p̄mēs cōcurrentes et regulares solares et lras domini cales. et ānos bissexiles et p̄munes. **S**cōus

est cibus decenouenalis. p̄stas ex. xix. ānis
et incipit a ianuario p̄tēs i se aureū nume
rū ⁊ clauēs terminor. Teru^o ē cibus luna
ris incipēs sūt a ianuario h̄is. xix. annos.
Incipit at. iij. āno cidi decenoualis. Hūc
iuenit romani ut scirēt q̄ hora luna a so
le accēderet. Sz q̄ p̄cessu t̄pis h̄ iūēno falsi
ficata ē. n̄b̄l opamur s̄m hūc cidiū. Quar
tus ē epactalis incipēs. v. kl. septēbris. h̄is
sūt ānos. xix. p̄tēs i se reglāres lunares et
epactas ⁊ ānos cōes ⁊ embolusmales. Qui
tus ē cibus magn^o p̄stas ex q̄ngētis irigi
taduob^o ānis. Uel s̄m alios q̄ngētis trigi
ta ānis. s̄m quez formatur tabula dyonisi.
Sext^o est cibus indictionalis p̄stas ex. xv.
ānis. ⁊ p̄tēt inditōes. Romani ei q̄ diffi
cile erat de remotis mūbi p̄tē v̄ire singu
lis ānis romā ad solūda tributa p̄ eos p̄
uincijs indicia. statuerunt q̄ saltē singulis
q̄nquēnijs soluerent. ita q̄ p̄mo q̄nquēnio
apporaret p̄tributo ferrū p̄ fabacandis ar
mis. In scōdo q̄nquēnio argētū p̄ stipēdijs
miliūbus erogādis. In tertio aurū p̄ si
mulacris fabicādis. et sic p̄ post aurū q̄d
in anno. xv. ferebat incipiebat q̄nquēniū
q̄ ferrū itēz soluebat. et ficeat q̄i q̄dā arcu
lus t̄pis. Quia ergo romani sic fieri indice
rūt. idō illi āni indicio nūcupati sūt. d̄ quo
dictū ē supra. Idemissum at spaciū. v. āno
rū vocatū est lustrū. q̄ veniētib^o nūcijs p̄
uinciaz cū tributo cū cereis ⁊ alijs p̄ciolis
sūp̄tib^o v̄bem lustrabāt.

Sinalis conclusio huius libri.

Emo in hoc ope

Nre diuina officia sufficienter existi
met ēē expōita. ne forte opus extol
lēdo hūanū. diuinū improuide extenuet sa
cramētū. In diuinis nāq̄ officijs p̄lernim
misset tot ⁊ tāta sūt inuoluta misteria. ut ne
moniti p̄ v̄ncionez edoctus ea sufficiat ex
plicare. Quis enī nouit ordinē celi et ponet
rōnes ei^o in terra. Scrutator q̄ppe maiesta
tis opprimet a glā. Ego v̄o nō p̄ualēs lūp̄
entib^o oculis solē i rota asp̄icere. tān mister
riū maiestātē q̄i p̄ speculuz i enigmate mibi
visus sum inueni. nec penetrās ad ita rōra

cenaculi. sed p̄ forib^o assidēs i vestibulo egi
diligentē ut potui nō sufficienter ut volui. cū i
hūanis inuētiōib^o nil sit ex oī p̄te p̄fectuz.
Nēpe p̄p̄t innumeras atz inuētabiles negocō
rū aplice sedis inuēctas necessitudines. q̄v
diemore fluctuū emergētes. q̄ studentis et
ad supiora rēdētis obtundūt animū. q̄si p̄
plerus atz varijs et inuētabilib^o urētus
nēbus vacare ad plenū nequiu. ut vellez
q̄nūmo vix valui meditata dictare nēdū cō
cipere meditāda. Nam cuiusq̄ anim^o ad
plura diuisus sit p̄fecto ad singula minor.
Quocirca nō solū benignū sedulo iplozo
lectorē. verū etiā liberū desidero correctorē.
Enim uero negare neq̄ ueo. q̄n plura inser
ta sint in h̄ opusculo q̄ possūt iusto iudicio
nulla temeritate culpari. Uerū si q̄d forte
laude dignū reperiet in eo diuine grē peni
tus ascribat. Nam omne datū optimū. et oē
donū p̄fectū desursū est descendēs a patre
luminū. Si q̄d v̄o indignū. insufficiēte de
putet hūane. Nam corp^o q̄d corrumpit ag
grauat aīaz. et dep̄mit terrena inhabitatio
sensum m̄lta cogitantē. Alut si q̄dem p̄p̄rie
aut eoz fortassis q̄z dicta plerūq̄z p̄tē re
citando q̄z approbando hic introducta nō
scurtur. Hec enim tam ex diuersis aliorum
libellis ⁊ commētarijs more mellificantis
apis q̄z ex his q̄ mibi diuina grā p̄p̄inauit
fructuose collegi. et hanc doctrinā interno
fluentem nectare. velut fauū mellis in diui
nis officijs speculari volentib^o diuino suf
fultus p̄sidio p̄p̄inaui. hāc solū ap̄d boies
ex ingenti perpesso labore mercedem expe
ctans. ut apud misericordissimum iudicēz
pro peccatis meis deuotas orationes effū
dant.

Explīcit ratiōne di

uinorū officiorū Imp̄ssum argentine
Anno domini. M̄. cccc. lxxvi. Finitus
quinta feria post diem sancti kiliāni.

Gesta romanor